

BIBLIOGRAFIA LITERATURY POLSKIEJ

„NOWY KORBUT”

Literatura Pozytywizmu i Młodej Polski:

hasła osobowe T-Ż

uzupełnienia haseł osobowych T. 13-15

Digitalizacja przeprowadzona w ramach zadania „Cyfrowe zasoby dokumentacji literatury polskiej w wolnym dostępie” realizowanego przez Fundację Akademia Humanistyczna w partnerstwie z Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

BIBLIOGRAFIA
LITERATURY
POLSKIEJ

NOWY
KORBUT

LITERATURA POZYTYWIZMU
I MŁODEJ POLSKI

---

*BIBLIOGRAFIA
LITERATURY
POLSKIEJ*

«NOWY KORBUT»

TOMY 1-3
PIŚMIENNICTWO
STAROPOLSKIE

Opracował zespół pod kierownictwem
Romana Pollaka
Warszawa PIW 1963-1965

TOMY 4-6
OŚWIECENIE

Opracowała Elżbieta Aleksandrowska
z zespołem
Warszawa PIW 1966-1972

TOMY 7-9
ROMANTYZM

Opracował zespół pod kierownictwem
Irminy Śliwińskiej i Stanisława
Stupkiewicza
Warszawa PIW 1968-1972

TOM 10
ADAM MICKIEWICZ
Zarys bibliograficzny
Warszawa PIW

TOM 11
JULIUSZ SŁOWACKI
Zarys bibliograficzny
Warszawa PIW

TOM 12
JÓZEF IGNACY KRASZEWSKI
Zarys bibliograficzny
Opracowali: Stanisław Stupkiewicz,
Irmína Śliwińska, Wanda
Roszkowska-Sykałowa
Kraków WL 1966

· NOWY KORBUT ·
LITERATURA POZYTYWIZMU
I MŁODEJ POLSKI

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

BIBLIOGRAFIA LITERATURY POLSKIEJ

· **NOWY KORBUT** ·

PRACA ZAINICJOWANA PRZEZ
KAZIMIERZA BUDZYKA
REDAKTORA NACZELNEGO
DO 1963 R.

KOMITET REDAKCYJNY

ELŻBIETA ALEKSANDROWSKA · EWA KORZENIEWSKA
JAROSŁAW MACIEJEWSKI · ROMAN POLLAK
STANISŁAW STUPKIEWICZ · ZYGUNT SZWEYKOWSKI
IRMINA ŚLIWIŃSKA

16

CZEŚĆ PIERWSZA

PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

INSTYTUT BADAŃ LITERACKICH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

LITERATURA
POZYTYWIZMU
I MŁODEJ POLSKI

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ
POD KIEROWNICTWEM

ZYGMUNTA SZWEJKOWSKIEGO

I

JAROSŁAWA MACIEJEWSKIEGO

HASŁA OSOBOWE

T-Ż

UZUPEŁNIENIA
HASEŁ OSOBOWYCH T. 13-15

MCMLXXXII

PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY

ZESPÓŁ AUTORSKI
WIESŁAWA ALBRECHT-SZYMANOWSKA
ANNA POLAKOWSKA · IZABELLA TERESIŃSKA

SEKRETARZ TOMU
ANNA POLAKOWSKA

© COPYRIGHT BY PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY
WARSZAWA 1980

REDAKTOR WYDAWNICTWA: ZOFIA RAULUSZKIEWICZ
REDAKTOR TECHNICZNY: WACŁAW WYSZYŃSKI
OKŁADKĘ i OBWOLUTĘ PROJEKTOWAŁA EWA FRYSZTAK

ISBN-83-06-00104-4

<http://rcin.org.pl>

WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty tytułów czasopism formowane są według przedstawionych w niniejszym wykazie zasad skracania powtarzających się elementów tytułowych.

akc.	— akcesja	Czart.	— Czartoryskich
ang.	— angielski	czasop.	— czasopismo
antydat.	— antydatowany	czes.	— czeski
Arch.	— Archiwum, Archiwalny	dat.	— datowany
Archeol.	— Archeologiczny	dn.	— dnia
ark.	— arkusz	dod.	— dodatek
art.	— artykuł	dot.	— dotyczy
Artyst.	— Artystyczny	druk.	— drukował, drukowany
AU	— Akademia Umiejętności	Dwutyg.	— Dwutygodnik
autorec.	— autorecenzja	Dyr.	— Dyrekcji, dyrektora
b. d.	— bez daty	Dzien.	— Dziennik
b. m.	— bez miejsca	edyt.	— prace edytorskie
b. r.	— bez roku	egz.	— egzemplarz
Bibl.	— Biblioteka, Biblioteczny	Enc.	— Encyklopedia, Encyklopedyczny
Bibl. Raperswil.	— Biblioteka Muzeum Narodowego w Raperswilu	Estr.	— K. Estreicher: Bibliografia polska
Bibliogr.	— Bibliograficzny	Etnogr.	— Etnograficzny
Biogr.	— Biograficzny	Filol.	— Filologiczny
Biul.	— Biuletyn	Filoz.	— Filozoficzny
BN	— Biblioteka Narodowa (seria wydawnicza)	Fiz.	— Fizyczny
BPP	— Biblioteka Pisarzy Polskich (seria wydawnicza)	fot.	— fotografia, fotograficzny
bułg.	— bułgarski	fragm.	— fragment
Bydg.	— Bydgoszcz, Bydgoski	franc.	— francuski
c. d.	— ciąg dalszy	Gaz.	— Gazeta
Codz.	— Codzienny	Geogr.	— Geograficzny
cz.	— część	Gimn.	— Gimnazjum
		Gosp.	— Gospodarczy
		Hist.	— Historia, Historyczny
		hiszp.	— hiszpański
		holender.	— holenderski

Hum.	— Humanistyczny	oddz.	— oddział
IBL PAN	— Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk	ogł.	— ogłosił, ogłoszony
		ok.	— około
Ilustr.	— Ilustrowany, ilustrował	oprac.	— opracował, opracowany, opracowanie
im.	— imienia	Ord.	— Ordynacji
in.	— inne	osob.	— osobny
inc.	— incipit	Ossol.	— Ossolineum, Biblioteka Ossolińskich
inf.	— informacja		
IS PAN	— Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk	PAL	— Polska Akademia Literatury
Jagiel.	— Jagielloński	Pam.	— Pamiętnik
Język.	— Językowy	pamiętk.	— pamiętkowy
jw.	— jak wyżej	PAN	— Polska Akademia Nauk
k.	— karta	Państw.	— Państwowy
Kat.	— Katowice	PAU	— Polska Akademia Umiejętności
Katol.	— Katolicki		
Klas.	— Klasyczny	Pedag.	— Pedagogiczny
koresp.	— korespondencja	Petersb.	— Petersburg, Petersburski
Kórn.	— Kórnicka		
Kr.	— Kraków, Krakowski	pierwodr.	— pierwodruk
krypt.	— kryptonim	Pol.	— Polski
Kryt.	— Krytyczny	polem.	— polemika
KUL	— Katolicki Uniwersytet Lubelski	Polit.	— Polityczny
		Polonist.	— Polonistyczny
Kult.	— Kulturalny	popr.	— poprawiony
Kur.	— Kurier	Por.	— Poranny
Kwart.	— Kwartalnik	por./Por.	— porównaj
	— lata	poszerz.	— poszerzony
Lit.	— Literatura, Literacki	powiel.	— powielony
Lubel.	— Lubelski	powst.	— powstał
Lubl.	— Lublin	Powsz.	— Powszechny
Lud.	— Ludowy	Poz.	— Poznań, Poznański
Lw.	— Lwów, Lwowski	poz.	— pozycja
łac.	— łaciński	przedr.	— przedruk, przedrukowany, przedrukował
m.in.	— między innymi		
Mies.	— Miesięcznik	Przegl.	— Przegląd
Międzynar.	— Międzynarodowy	Przew.	— Przewodnik
Muz.	— Muzyka, Muzyczny	Przyj.	— Przyjaciół, Przyjacieli
nadb.	— nadbitka	pseud.	— pseudonim
nakł.	— nakład	pt.	— pod tytułem
Nar.	— Narodowy	Publ.	— Publiczny
nast.	— następny	R.	— rocznik (w numeracji)
Nauk.	— Naukowy		
niem.	— niemiecki	r.	— rok
nn.	— następne (strony, numery)	Radz.	— Radziecki
nr	— numer	rec.	— recenzja
odb.	— odbitka		

red.	— redaktor, redakcja, redagował	Urząd. uzup.	— Urzędowy — uzupełnił, uzupeł- niony
rkps	— rękopis		
Rob.	— Robotniczy	vol.	— volumen
Roczn.	— Rocznik, Roczniki	w.	— wiek
Rodz.	— Rodzinny	Warsz.	— Warszawski
ros.	— rosyjski	węgier.	— węgierski
rozdz.	— rozdział	wg	— według
Rozpr.	— Rozprawy	Wiad.	— Wiadomości
rozszerz.	— rozszerzony	wiad.	— wiadomość
rubr.	— rubryka	Wiecz.	— Wieczorny
rum.	— rumuński	Wielkopol.	— Wielkopolski
S. (z cyfrą rzymską)	— Seria	Wil.	— Wilno, Wileński
S./s.	— strona	Wr.	— Wrocław, Wrocławski
serbochorw.	— serbochorwacki	Współcz.	— Współczesny
Slawist.	— Sławistyczny	Wszepochol.	— Wszepocholski
Socjol.	— Socjologiczny	W-wa	— Warszawa
Spół.	— Społeczny	W-wy	— Warszawy
Spr.	— Sprawozdanie	Wychow.	— Wychowanie, Wy- chowawczy
Staropol.	— Staropolskie		
streszcz.	— streszczenie	wyd.	— wydanie, wydany, wydał
sygn.	— sygnatura		
T./t.	— tom	wyd. por.	— wydanie poranne
Teatr.	— Teatralny	wyd. wiecz.	— wydanie wieczorne
tłum.	— tłumaczył, tłumaczo- ny, tłumaczenie	wydawn.	— wydawnictwo, wydawniczy
Tor.	— Toruń, Toruński	Wydz.	— Wydział
Tow.	— Towarzystwo	wygl.	— ogłoszony
Tyg.	— Tygodnik, Tygodnia, Tygodniowy	wyst.	— wystawiony
tyt.	— tytuł, tytułowy	z.	— zeszyt
tzw.	— tak zwane	Zach.	— Zachodni
ukr.	— ukraiński	zbior.	— zbiorowy
Uniw.	— Uniwersytet, Uniwersytecki	zmien.	— zmieniony
ur.	— urodzony	zniszcz.	— zniszczony
		zob.	— zobacz
		żyd.	— żydowski

W tomie 16 cz. 1 uwzględniono publikacje wydane do r. 1975 włącznie.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several columns and appears to be a list or a series of entries.

T

TARNOWSKI STANISŁAW (1837-1917)

Pseud. i krypt.: S. T.; ST. T.; pisywał również pod pseud. zbiorowym: EDWARD REMBOWSKI; ŚWIATOWID.

Historyk i krytyk literatury, publicysta.

Ur. 7 listopada 1837 w Dzikowie (powiat tarnobrzeński) w rodzinie magnackiej, syn Jana Bogdana i Gabrieli z Małachowskich. W 1850-1854 uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny w Krakowie. W 1854 słuchał prawa na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1855 na uniwersytecie w Wiedniu; w 1856 zapisał się na wydział filozoficzny w Krakowie. W 1857-1858 wraz z L. Wodzickim odbył podróż do Francji, Hiszpanii i na Bliski Wschód. W 1860 przerwał studia i został korespondentem galicyjskim Biura Hotelu Lambert, a w 1861-1862 w czasie pobytu w Paryżu tegoż biura współpracownikiem. Kontaktował się wówczas z W. Kalinką i J. Klaczką. W 1862 przebywał w Rzymie. Po wybuchu powstania styczniowego powrócił do Krakowa i działał w wydziale wojskowym Komitetu Krakowskiego Rządu Narodowego. W 1863 redagował wraz z J. Szujskim pismo konspiracyjne *Naprzód!* Aresztowany w październiku 1863, był więziony przez władze austriackie dwa lata we Lwowie i Olomuńcu. W 1866 wraz z J. Szujskim, S. Koźmianem i L. Wodzickim założył *Przegląd Polski* i był jego wydawcą i okresowo redaktorem. W 1867 został posłem na sejm galicyjski i delegatem do Rady Państwa, w 1868 — członkiem Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. W 1869 otrzymał stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy o „Głosie wolnym” S. Leszczyńskiego, habilitował się i został docentem, a w 1872 profesorem historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1870 był współwłaścicielem *Czasu*. W 1874 ożenił się z Różą Branicką. Od 1873 był członkiem, od 1883 — sekretarzem generalnym, a od 1891 — prezesem Akademii Umiejętności. W 1885 został dożywotnio członkiem austriackiej Izby Panów w Wiedniu, a w 1886/1887 i 1899/1900 rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1909 ustąpił z profesury. Zmarł 31 grudnia 1917 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Profesora Małeckiego „Juliusz Słowacki”. *Przegl. Pol.* 1867 r. 2 t. 2 s. 3-55, 218-285, 381-430; przedr. fragm. *Pol. krytyka lit.* (1800-1918). T. 3. W-wa 1959.

2. Prawie powieść. (Zbiór listów). *Przegl. Pol.* 1868 r. 2 t. 3 s. 273-316, 369-415, r. 2 t. 4 s. 3-38.

Pod zbior. pseud.: Edward Rembowski. Współautorzy: L. Wodzicki, H. Wodzicki, A. Gorayski, A. Mycielska.

3. Kosze i koszyki. Powieść. *Przegl. Pol.* 1869 r. 4 t. 2 s. 179-208, 351-383; 1870 r. 4 t. 3 s. 3-44, 191-212, 355-387, r. 4 t. 4 s. 91-112, 238-248.

Pod zbior. pseud.: Światowid. Współautorzy: S. Koźmian, L. Wodzicki, A. Mycielska.

4. Teka Stańczyka. *Przegl. Pol.* 1869 r. 3 t. 4 s. 285-303, 451-469, r. 4 t. 1 s. 117-148, 292-330, 443-466, r. 4 t. 2 s. 94-117, 447-461 i odb. Kr. 1870.

Wyd. anonimowe. Współautorzy: S. Koźmian, J. Szujski, L. Wodzicki.

- S. Tarnowski jest autorem listów: Stańczyka do Gąski (I), Aldony-kobiety politycznej (VII), Brutusika — eks-ministra (IX), Ignorancjusza-uczzonego (XIII), Sycyniusza-trybuna (III, XIV, XV).
5. Romans polski w początkach XIX w. Prelekcja z dnia 10 i 17 grudnia 1870 r. na korzyść Towarzystwa bratniej pomocy uczniów Uniw. Jagiel. *Przeł. Pol.* 1871 r. 5 t. 3 s. 171–233 i odb.; przedr. *Przeł. Mies.* 1874 z. 3 s. 373–434; *Nitwa* 1880 z. 139–141.
6. Wędrowki po Galilei. Komedia nie przyjęta na deski. *Przeł. Pol.* 1873 r. 7 t. 4 s. 349–457.
- Ogl. anonimowo. Współautor: W. L. Anczyc.
7. Artur Grottger. *Przeł. Pol.* 1874 r. 8 t. 3 s. 3–54 i odb.
8. O nie wydanych poezjach Franciszka Wężyka. *Rozpr. i Spr. z Posiedzeń Wydz. Filol. AU* t. 3 (1875) s. 220–255 i odb.
9. Andrzej Maksymilian Fredro. Charakterystyka literacka. *Rozpr. i Spr. z Posiedzeń Wydz. Filol. AU* t. 4 (1876) s. 158–262 i odb.
10. Komedia Aleksandra hr. Fredry. (Odczyt publiczny ... dnia 30 marca r. b. w wielkiej sali ratuszowej w Warszawie). *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2 s. 249–260; *Jw.* II. ... dnia 2 kwietnia ... s. 437–455; *Jw.* III. ... dnia 4 kwietnia ... t. 3 s. 1–28. Wyd. osob. W-wa 1876 (pt. Komedia Aleksandra Fredry. Trzy odczyty publiczne ... w wielkiej sali ratuszowej w Warszawie 1876). Zob. też poz. 29 t. 2 i Wyd. zbior.
11. Szekspir w Polsce. *Przeł. Pol.* 1877 t. 45 s. 350–394, t. 46 s. 226–266, 435–490, 1878 t. 47 s. 220–276; przedr. *Wiek* 1879–1880. Zob. też poz. 29 t. 4.
12. Dwa odczyty ... miane w Poznaniu dn. 4 i 6 stycznia 1881 r. I. „Balladyna”. II. „Lilla Weneda”. *Kur. Poz.* 1881 nr 20–35 i odb.; przedr. *Słowo* 1882 nr 5, 10, 16, 22; *Dzien. Poz.* 1909 nr 191 (fragm. pt. „Lilla Weneda”).
13. Na pamiątkę obchodu dwóchsetnej rocznicy zwycięstwa Jana Sobieskiego nad Turkami pod Wiedniem. Kr. 1883.
14. O dramatach Schillera. *Przeł. Pol.* 1884 t. 71, 1895 t. 117 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1896.
15. Szujskiego lata szkolne. *Przeł. Pol.* 1885 t. 75 s. 461–480, t. 76 s. 19–42, 267–305 i odb.
16. Studia do historii literatury polskiej. Pisarze polityczni XVI w. T. 1–2. Kr. 1886.
17. Henryk Rzewuski. Z odczytów publicznych odbytych we Lwowie w r. 1887. Lw. 1887. Zob. też Wyd. zbior.
18. Książd Walerian Kalinka. *Przeł. Pol.* 1887 t. 85 s. 24–70, 216–265, 410–459, t. 86 s. 62–98 i odb. Wyd. nast. Kr. 1902.
19. Studia do historii literatury polskiej. Wiek XVI. Jan Kochanowski. Kr. 1888.
20. Z wakacyj. T. 1–2. Kr. 1888.
- T. 1: Kijów—Moskwa—Wilno.
T. 2: Prusy Królewskie.
- Przedr. szkiców uprzednio ogl.: Z Kijowa. *Przeł. Pol.* 1874 r. 9 t. 2 s. 56–109; Z Moskwy. *Przeł. Pol.* 1875 r. 10 t. 2 s. 155–227; Z Wilna. *Przeł. Pol.* 1879 t. 51 s. 358–412, t. 52 s. 3–44 i odb.; Z Prus Królewskich. *Przeł. Pol.* 1881 t. 62 s. 309–372, 1882 t. 63 s. 23–59, 181–236 i odb. Kr. 1882, przedr. *Nitwa* 1882 z. 170–174.
21. Próby rozstroju. Kr. 1889.
- Broszura polityczna.
22. Z doświadczeń i rozmyślań. Po dwudziestu pięciu latach. *Przeł. Pol.* 1891 t. 101 s. 1–320 i odb. Wyd. 2 Kr. 1891.
- Z okazji 25-lecia *Przeł. Pol.*
23. Chopin i Grottger. Dwa szkice. Kr. 1892.
24. Studia do historii literatury polskiej. Wiek XIX. Zygmunt Krasiński. Ogl. fragm. rozdziału IX. *Przeł. Pol.* 1892 t. 105 s. 439–476 (pt. Rozdział z książki o Zygmuncie Krasińskim. Rok 1844–1845. Po ożenieniu. Psalm). Wyd. osob. całości Kr. 1892. Wyd. 2 uzup. i powiększone. T. 1–2. Kr. 1912. Zob. też Wyd. zbior.
- Do monografii weszły w wersję zmien. uprzednio ogłoszone prace: Przedmowa do: Z. Krasiński: Pisma. T. 1. Lw. 1875 i wyd. nast.; Z listów Zygmunta Krasińskiego do Adama Soltana. *Przeł. Pol.* 1877 t. 43 s. 75–117; O „Nieboskiej Komedi”. Odczyty. *Nitwa* 1882 z. 175–177; Miłość w poezji Krasińskiego. *Przeł. Pol.* 1888 nr 303–307.
25. Szujskiego młodość. *Przeł. Pol.* 1892 t. 104 s. 269–295, 625–656, t. 105 s. 32–88 (pt. Szujskiego lata młodości) i odb. Kr. 1892.
26. Paweł Popiel jako pisarz. *Przeł. Pol.* 1894 t. 113 s. 419–471, t. 114 s. 39–95 i odb.
27. Nasze dzieje w ostatnich stu latach. Kr. 1895. Wyd. nast.: wyd. 2 uzup. Kr. 1895; Kr. 1896.
28. Studia polityczne. T. 1–2. Kr. 1895.
- Zawart ość m.in.: Sumiennność dzienników i dziennikarzy. (*Przeł. Pol.* 1869 r. 4 t. 1 s. 265–291); Królowa Opinia. (*Przeł. Pol.* 1874 r. 8 t. 3 s. 76–103); Obrachunek „Przeł. Pol.” po 10 latach jego istnienia. (*Przeł. Pol.* 1876 t. 41 s. 86–138, 206–240 pt. Po dziesięciu latach).
29. Studia do historii literatury polskiej. Wiek XIX. Rozprawy i sprawozdania. T. 1–4. Kr. 1895–1898.
- T. 1 (1895): O kołędach. (*Czas* 1882 nr 17–18, 20, 22, 27; przedr. *Wiek* 1882 nr 45, 51, 56, 61, 68, 78, 89); O „Konfederatach” Mickiewicza. (*Przeł.*

Pol. 1872 r. 6 t. 3 s. 158-173); O „Księgach pielgrzymstwa”. (*Pam. Tow. im. A. Mickiewicza*. R. 3 (1889) s. 41-66); — Ze studiów nad Słowackim: „Mazepa”. (*Kronika Rodz.* 1874 nr 11-12); „Niepoprawni”. (*Przegl. Pol.* 1875 r. 9 t. 3 s. 38-87; przedr. *Przegl. Mies.* 1875 z. 4); „Horsztyński”. (*Przegl. Pol.* 1879 t. 52 s. 181-206); — „Roczniki polskie z lat 1857-1861”. Paryż 1865. (*Przegl. Pol.* 1867 r. 2 t. 1 s. 345-372); Rachunki Bolesławity za r. 1867. (*Przegl. Pol.* 1868 r. 3 t. 2 s. 143-170; przedr. *Czas* 1868 nr 237-240).

T. 2 (1896): Komedie Aleksandra Fredry. I-III. (Zob. poz. 10); O pośmiertnych komediach Fredry (Cz. 1: *Kronika Rodz.* 1877 nr 9-11; toż *Przegl. Pol.* 1877 t. 44 s. 101-134; Cz. 2: *Kronika Rodz.* 1878 nr 9-10; toż *Przegl. Pol.* 1878 t. 48 s. 15-40; oraz art. o A. Fredrze. *Czas* 1876 z 26 lipca); Stefana Garczyńskiego „Wacław” i drobne poezje. (*Przegl. Pol.* 1872 r. 6 t. 3 s. 177-223 i odb.); Lucjan Siemieński. (*Przegl. Pol.* 1878 t. 49 s. 38-95 i odb.); Teofil Lenartowicz. (*Przegl. Pol.* 1893 t. 109 s. 393-443. Zob. też Wyd. zbior.).

T. 3 (1897): I. Książd Hieronim Kaysiewicz. (*Przegl. Pol.* 1873 r. 8 t. 1 s. 147-184, 299-374, t. 2 s. 1-65. II. „Dworzanin” Górnickiego. (*Przegl. Pol.* 1871 r. 6 t. 2 s. 359-407).

T. 4 (1898): Co u nas o Kochanowskim pisano. (*Przegl. Pol.* 1884 t. 73 s. 377-468; przedr.: *W trzecieciną rocznicę J. Kochanowskiego 1584-1884*. Kr. 1884 s. 185-276); Szekspir w Polsce. (Zob. poz. 11); Koriołan Szekspira. (*Przegl. Pol.* 1879 t. 51 s. 71-141).

30. Matejko. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120-122. Wyd. osob. Kr. 1897. Frągm. przedr. w książce: Wielki malarz przeszłości narodu. Wybrane ustępy z dzieła S. Tarnowskiego „Matejko”. Do druku przygotowała i objaśnieniami opatrzyła J. Niewolakówna. Lw. 1938 *Bibl. Hist. dla Młodzieży* nr 5.

Monografia. Ponadto: Mowa na pogrzebie Jana Matejki w dniu 7 listopada 1893 r. wypowiedziana przez ...

31. Studia do historii literatury polskiej. Wiek XIX. T. 5. Henryk Sienkiewicz. Kr. 1897.

Zawartość: I. Małe powieści. (*Przegl. Pol.* 1881 t. 60 s. 357-409; przedr. *Nitwa* 1881 z. 157-158); II. „Ogniem i mieczem”. (*Przegl. Pol.* 1884 t. 72 s. 31-57, 278-311; przedr. *Nitwa* 1884 z. 224-225. Zob. też Wyd. zbior.); III. „Potop”. (*Przegl. Pol.* 1888 t. 90 s. 1-57; przedr. *Słowo* 1888 nr 248-264); IV. „Pan Wołodyjowski”. (*Przegl. Pol.* 1888 t. 90 s. 241-283); V. „Rodzina Polanieckich”. (*Przegl. Pol.* 1897 t. 129 pt. Trzeci okres w zawodzie Sienkiewicza); VI. „Quo vadis?” (*Przegl. Pol.* 1897 t. 124 pt. jw.); Zakończenie.

32. O Mickiewiczu. Odczyt miany na publicznym posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 14 maja 1898. *Przegl. Pol.* 1898 t. 128 s. 433-435; toż *Roczn. AU w Kr.* 1897/1898 s. 111-141. Wyd. osob. Kr. 1898. Przedr. z *Przegl. Pol.*: *Dzien. Poz.* 1898 nr 130-131, 133-136.

33. Adam Mickiewicz. Życie i dzieła. Zarys biograficzny. Petersb. 1898 *Życiorysy Sławnych Polaków* nr 2.

34. O „Czasie” i jego redaktorach. Wspomnienie półwiekowego czytelnika. *Czas* 1898 nr 251-258 i odb.; przedr. w: *Jubileusz „Czasu”*. Kr. 1899. Wyd. osob. Kr. 1903.

35. Skutki rozstroju. Rozruchy. Kr. 1898. Anonimowa broszura polityczna.

36. Historia literatury polskiej. T. 1-5. Kr. 1900, t. 6 cz. 1. Kr. 1905, t. 6 cz. 2. Kr. 1907. Wyd. nast.: wyd. 2 uzup.: t. 1-2. Kr. 1903, t. 3-4. Kr. 1904, t. 5. Kr. 1905 (część nakładu wyszła jako tomy *Nowej Bibl. Uniwersalnej*); wyd. 2 powiększone i dopełnione (dodatek powieściowy *Słowa* wychodzący zeszytami): t. 1-2. W-wa 1903, t. 3. W-wa 1903-1904, t. 4. W-wa 1904, t. 5. W-wa 1904-1905; wyd. 2 przez autora przejrane i dopełnione. T. 1-5. W-wa 1906.

T. 1: Wiek XVI.

T. 2: Wiek XVII.

T. 3: Wiek XVIII.

T. 4: Wiek XIX. 1800-1830.

T. 5: Wiek XIX. 1831-1850. Zob. też Wyd. zbior.

T. 6 cz. 1: Wiek XIX. 1850-1863. Zob. też Wyd. zbior.

T. 6 cz. 2: Wiek XIX. 1863-1900 (Ogl. fragm.: Z ostatniego rozdziału „Historii literatury polskiej”. Kasprzowicz i Przybyszewski, Wyspiański, Zakończenie. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 420-456, t. 164 s. 53-105).

37. Józef Szujski jako poeta. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 1-3 (pt. Szujski jako poeta) i odb. Kr. 1901.

38. Czyściec Słowackiego. Realistyczno-fantastyczny, satyryczno-symboliczny, dźwiękowo-kolorystyczny, marmurowo-etryczny, pastelowo-monumentalny, miniaturowo-kołosalny, humorystyczno-tragiczny, opisowo-dramatyczny, śliczny poemat modernistyczny. Wiedeń 1903. Przedr. *Dialog* 1967 nr 11 (ze wstępem H. Markiewicza).

Wyd. anonimowo.

39. Część Matki Boskiej i dzisiejszy czas. Kr. 1904.

40. Mickiewicz Adam. „Pan Tadeusz”. Uwagi. Brody 1905 *Arcydziała Pol. i Obcych Pisarzy* t. 35. Wyd. 2 pt. O „Panu Tadeuszu”. Do druku przysposobił S. Pigoń. Kr. 1922 *Z Hist. i Lit.* t. 16.

41. Julian Klaczko. *Przegl. Pol.* 1907 t. 166, 1908 t. 167-170, 1909 t. 171-174 i odb. T. 1-2. Kr. 1909.

42. Miłość ojczyzny w poezji polskiej XIX w. (Odczyt na kursie uzupełniającym dla nauczycieli szkół średnich w Wiedniu, dnia 29 marca 1915). Wiedeń 1915 *Bibl. Pol.* t. 19.

43. Ogólny pogląd na rozwój literatury pięknej w Polsce. *Dzieje lit. pięknej w Polsce*. Cz. 1. Kr. 1918 *Enc. pol.* T. 21 dział 18.

44. Rozwój poezji dramatycznej w Polsce. Cz. 2: Poezja dramatyczna XIX w. *Dzieje lit. pięknej w Polsce*. Cz. 2. Kr. 1918 *Enc. pol.* T. 22 dział 18.

Ponadto liczne artykuły publicystyczne, wspomnienia pośmiertne, rozprawy historyczne.

Bibliografię twórczości oprac.: Franciszek Kabe [P. Kubicki]: Stanisław Tarnowski. Sandomierz 1929 s. 33-66. — A. Polańska: Bibliografia wybranych prac S. Tarnowskiego. W książce: S. Tarnowski: O literaturze polskiej XIX w. Wybór i oprac. H. Markiewicz. W-wa 1977 *Bibl. Filol. Pol.* S. B: *Literaturoznawstwo* pod red. T. Ulewicza.

Rozprawy, artykuły, recenzje, odczyty, mowy poselskie, przemówienia rektorskie, wspomnienia pośmiertne ogłaszał i przedrukowywano w czasopismach: *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1886); tu: O stanie obecnym historii literatury polskiej i jej potrzebach. S. 88-93, *Ateneum* (1884), *Bibl. Warsz.* (1876, 1878, 1900), *Biesiada* (1917), *Biesiada Lit.* (1888, 1890, 1897, 1903, 1904, 1912, 1916; tu m.in.: cykl sylwetek kobiet pt. Polska w portretach. 1912 nr 15, 19, 33, 41), *Correspondance du Nord-Est* (1868), *Czas* (1868-1871, 1875-1879, 1882-1889, 1895-1906, 1910-1917; tu m.in.: Mowa przy złożeniu do grobu zwłok Józefa Szujskiego. 1883 nr 34; Konstancja Morawska. 1917 nr 64-68), *Dzien. Chicagoski* (1897, 1906), *Dzien. Cieszyński* (1910), *Dzien. Kijowski* (1907), *Dzien. Pol.* (1875, 1893, 1900), *Dzien. Poz.* (1875, 1897-1900, 1902, 1905), *Echo* (1878), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1885, 1896), *Gaz. Lw.* (1884, 1886-1887, 1889-1891, 1893, 1903; tu m.in.: O Zygmuncie Krasińskim. Odczyt wygl. dn. 18 marca 1891 nr 64-65), *Gaz. Nar.* (1886, 1889, 1890, 1893, 1895, 1897-1898, 1905), *Gaz. Pol.* (Chicago 1897), *Gaz. Pol.* (W-wa 1875), *Kraj* (1883, 1889, 1891-1898, 1902, 1904; tu m.in.: Mowa przy złożeniu do grobu zwłok Józefa Szujskiego. 1883 nr 7; Myśli polityczne. 1895 nr 7-8, 12-13, 15-16, 20-29; Juliana Klaczko „Pisma polskie”. 1902 nr 27-28), *Krakus* (1891, 1893; tu m.in.: O Rusi i Rusinach. 1891 nr 4-12 i odb.), *Kronika Rodz.* (1873-1874, 1876-1878, 1886-1888; tu m.in.: Nowy obraz Matejki („Bitwa pod Grunwaldem”). 1878 nr 22-23), *Kur. Poz.* (1881), *Kur. Warsz.* (1904-1905), *Mies. Kur. Pol.* (1902), *Naprzód* (1863), *Naprzód* (1913), *Niedziela* (1890, 1897), *Niwa* (1880-1884, 1886-1890; tu m.in.: O Janie Kochanowskim trzy odczyty. 1880 z. 129-132; Z Kołomyi. 1880 z. 142-144; rec. w dziale: Przegląd literacki. 1888-1890), *Nowa Gaz.* (1910), *Nowa Re-*

forma (1912), *Österreichische Rundschau* (Wiedeń 1907; tu: Julian Klaczko. Z. 1 s. 11-21), *Pam. Lit.* (1902), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1889, 1898; tu m.in.: Jeszcze cokolwiek o „Wallenrodzie”. 1898 s. 149-160), *Polen* (Wiedeń 1916; tu: Henryk Sienkiewicz. T. 8 s. 324-325), *Praca* (1909), *Przeegl. Lw.* (1872, 1874-1875, 1883; tu m.in.: Mowa przy złożeniu do grobu zwłok Józefa Szujskiego. 1883 t. 25 z. 4), *Przeegl. Mies.* (1874-1875), *Przeegl. Pol.* (1874-1914; tu m.in.: rec. w rubr.: Przegląd literacki. 1868-1878, Kronika literacka. 1903-1911; oraz: Frycz Modrzewski: „O poprawie Rzeczypospolitej”. 1867 r. 1 t. 4 s. 205-237, 353-403; Kilka słów o Chopinie. 1871 r. 5 t. 4 s. 203-239. Przekład na język ang.: N. Janotha: Chopin. 1899; „Porcje”. 1874 r. 9 t. 2 s. 163-179; Najnowsze sądy o Szekspirze. 1876 r. 10 t. 3 s. 163-209. — Nowy obraz Matejki. („Bitwa pod Grunwaldem”). 1878 t. 50 s. 260-285; „Hold pruski” Matejki. 1882 t. 64 s. 327-349; rec.: S. Witkiewicz: „Sztuka i krytyka u nas. 1884-1890”. 1891 t. 102 s. 163-183; Teofil Lenartowicz. 1893 t. 109 s. 393-443; Kornel Ujejski. 1898 t. 129 s. 455-502; Nowe odkrycia o Krasińskim. („Korespondencja z Henrykiem Reeve”. „Myśli pobożne”. „Wanda”). 1903 t. 150 s. 201-240, 458-490; 1863-1913. 1913 t. 187 s. 163-169), *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* (1885-1905), *Przeegl. Tyg.* (1877, 1880, 1887), *Przeegl. Powsz.* (1889, 1897, 1908, 1912; oraz pośmiertnie: Z działalności literackiej Konstancji Morawskiej. 1918 t. 139/140 z. 7/8 s. 432-455. Wyd. osob. (wraz z pierwszą częścią art. z *Czasu* 1917) ze wstępem Z. Morawskiego pt. Konstancja Morawska. (Wspomnienie pośmiertne) Kr. 1927), *Roczn. AU w Kr.* (1883, 1898), *Roczn. Tow. Przyj. Nauk Poz.* (1894; tu: Przedmowa. Przegląd prac naukowych hr. A. Cieszkowskiego), *Rozpr. i Spr. z Posiedzeń Wydz. Filol. AU w Kr.* (1874-1876; tu m.in.: Krzysztof Warszewicki. 1874 s. 133-222 i odb.), *Rozwój* (1902), *Ruch Kult.* (1914), *Słowo* (1882-1883, 1886, 1888-1890, 1892-1895, 1897, 1899-1901, 1904-1905, 1907-1909), *Szkice Spol. i Lit.* (1875), *Tyg. Ilustr.* (1886, 1888, 1891, 1897, 1904, 1911; tu m.in. rec.: S. Witkiewicz: Sztuka i krytyka u nas. 1891 t. 2 nr 97-101), *Tyg. Pol.* (1900), *Wieczory Rodz.* (1902), *Wiek* (1879-1880), *Wielkopolanin* (1883).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Charitas. Księga zbior.* Petersburg. 1894, *Jednodniówka panien ekonomek.* Lw. 1905, *Księga pamiątk. II Kongresu Marianskiego w Przemysłu.* Przemysł 1912, *Księga pamiątk. jubileuszu J. I. Kraszewskiego 1879 r.* Kr. 1881, *Księga pamiątk. pięćsetletniego jubileuszu odnowienia Univ. Jagiel. 1400-1900.* Kr. 1901, *Pam. II Zjazdu historyków pol.*

ze Lw. Lw. 1890, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *W trzechsetną rocznicę J. Kochanowskiego 1584–1884*. Kr. 1884.

Ponadto pisał przedmowy do: *Album jubileuszowe H. Sienkiewicza*. W-wa 1898, F. Dzierżykraj-Morawski: Pisma zbiorowe wierszem i prozą. T. 1. Poz. 1882, J. Klaczko: Aneksja w dawnej Polsce. Kr. 1901, J. Klaczko: Dwaj kanclerze. Książę Gorczakow. Książę Bismarck. Kr. 1905, J. Klaczko: Studia dyplomatyczne. Sprawa polska — sprawa duńska. Kr. 1903; przedr. w książce: Studia współczesnej dyplomacji. Przygotowania do Sadowy. Kr. 1907, J. Klaczko: Szkice i rozprawy literackie. W-wa 1904, Z. Krasiniński: Pisma. Wyd. zbior. przejrzane przez J. Amborskiego. T. 1. 1875 i wyd. nast. Lw. 1880; również przedr.: Z. Krasiniński: Pisma. Wyd. zbior. T. 1. Lw. 1887 i wyd. nast.: Lw. 1890; Lw. 1894; Lw. 1898; Lw. 1902. Zob. też poz. 24, *Księga pamiątek w 50 rocznicę powstania r. 1830*. Lw. 1881, M. M. Murawiew: Pamiętniki... („Wieszatela” 1863–1865) pisane w r. 1866. Kr. 1896 i wyd. nast.; T. Piliński: Bezkrólewie po Zygmuncie Auguste i elekcja króla Henryka. Kr. 1872, *Powst. wystawa krajowa we Lw. w 1896 r.* Kr. 1896, L. Sapieha: Wspomnienia (z lat od 1803 do 1863 r.). Lw. 1912, F. Starowiejski: Polacy we „wzmocnionej Radzie Państwa” 1860 r. Kr. 1909, J. Szujski: Dzieła. S. I t. 1. Kr. 1885, B. Zaleski: Dzieła pośmiertne. T. 1. Kr. 1891, wyd. nast. Kr. 1899.

Przekłady

1. T. B. Macaulay: Szkice i rozprawy. T. 1–2. Tłum. 1864. Wyd. Kr. 1892–1894.
2. J. Klaczko: Wieczory florenckie. Z upoważnieniem autora tłum. ... *Przegl. Pol.* 1880 t. 55 s. 315–368, t. 56 s. 28–80, 205–237, 362–405. Wyd. osob. W-wa 1881 (z przedmową tłumacza); wyd. 2 popr. W-wa 1884; wyd. 3 W-wa 1903; wyd. 4 W-wa 1908; wyd. 5 W-wa 1917; W-wa 1922; W-wa 1965.
3. J. Klaczko: Szkice i rozprawy literackie. Z upoważnienia autora tłum. ... Z przedmową S. Tarnowskiego. W-wa 1904.

Współtłum.: J. Jabłonowski, A. Potocki.

Prace edytorskie i redakcyjne

1. Z. Krasiniński: Pisma. Wyd. przejrzane i przedmową opatrzone przez... T. 1–4. Kr. 1890–1891 *Nova Bibl. Uniwersalna*.
2. Wypisy polskie dla klas wyższych szkół gimnazjalnych i realnych. Cz. 1–2. Lw. 1890–1891. Wyd. nast.: wyd. 2 przerobione Lw. 1894–1896; cz. 1 wyd. 3 Lw. 1903; cz. 2 wyd. 4 Lw. 1911.

Współred.: cz. 1: J. Wójcik; cz. 2: F. Próchnicki.

3. Wypisy polskie dla klas wyższych szkół realnych i seminariów nauczycielskich. Z „Wypisów” S. Tarnowskiego przerobił R. A. Bobin. Cz. 1–2. Lw. 1894–1895 i wyd. nast. m.in. cz. 2 wyd. 5 Lw. 1912.

Wydania zbiorowe i wybory

O literaturze polskiej XIX w. Wybór i oprac. H. Markiewicz. W-wa 1977 *Bibl. Filol. Pol. S. B: Literaturoznawstwo pod red. T. Ulewicza* (bibliografię oprac. A. Polakowska).

Zawartość: H. Markiewicz: Słowo wstępne. I. O literaturze doby romantyzmu: Profesora Maleckiego „Juliusz Słowacki”. (Zob. poz. 1); „Niepoprawni” Juliusza Słowackiego. (Zob. poz. 29 t. 1); O poezji romantycznej. Odczyt czwarty. (*Kronika Rodz.* 1877 nr 8; toż *Czas* 1877 nr 90–91 pt. Czwarty odczyt o poezji romantycznej). — Z „Historii literatury polskiej”. („Pan Tadeusz”). (Zob. poz. 36 t. 5); O Zygmuncie Krasinińskim. (Zob. poz. 36 t. 5 oraz fragm. poz. 24); („Pamiętniki Winnickiego” i „Mohort”). (Zob. poz. 36 t. 6 cz. 1); Komedie Aleksandra hr. Fiedry. (Zob. poz. 10); Henryk Rzewuski. (Zob. poz. 17); Teofil Lenartowicz. (Zob. poz. 29 t. 2). — II. O literaturze swoich czasów: „Poezje” przez El...y. (*Przegl. Pol.* 1872 r. 7 t. 1 s. 450–465); Z najnowszych poezji polskich. [I]. (*Przegl. Pol.* 1881 t. 60 s. 357–409; *Niwa* 1881 z. 157–158); Z najnowszych poezji polskich. II. Henryka Sienkiewicza „Ogniem i mieczem”. (Zob. poz. 31); [Seria druga „Poezji” Kazimierza Tetmajera]. (*Przegl. Pol.* 1894 t. 114 s. 157–170; przedr. w wersji skróconej. *Słowo* 1895 nr 4); Nowe kierunki dramatu i „Zaczarowane koło” Lucjana Rydla. (*Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 1–28, 220–249; przedr. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 117–135; przedr. fragm. w: *Programy i dyskusje lit. okresu Młodej Polski*. Oprac. M. Podraza-Kwiatkowska. Kr. 1973 *BN* 1, 212 i wyd. nast.

Listy i materiały

1. Do matki, Gabrieli Tarnowskiej, i dziadków 37 listów z 1844–1862. Rkps *Bibl. Jagiel.* Korespondencja Tarnowskich akc. 40/53.
2. Korespondencja z siostrą, Karoliną Tarnowską, z 1847–1886. Rkps Arch. Państw. miasta Kr. sygn. A. Ch. T. (36–38).
3. Korespondencja z Hotelem Lambert z 1863. Rkps *Bibl. Czart.* sygn. 5689.
4. Korespondencja z bratem, Janem Dzierżyławem Tarnowskim, z 1863–1865. Rkps Arch. Państw. miasta Kr. sygn. A. Dz. T. 502.
5. Do L. Niedźwieckiego 2 listy z 1866–1867. Rkps *Bibl. Kór.* sygn. Niedźw. 1 t. 11.
6. Do W. Czartoryskiego z 1866–1868. Rkps *Bibl. Czart.* Arch. „Domowe Czart.
7. Do nie ustalonych adresatów 5 listów z 1866–1899 i b.d., w tym 2 listy w imieniu

- red. *Przegl. Pol.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.
8. Do zakładu fot. W. Rzewuskiego z 1867. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4953.
  9. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1867–1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6537 IV t. 77.
  10. Do M. Wiszniewskiego 2 listy z 1869–1876. Rkps Ossol. sygn. 3093/II.
  11. Do J. Zamoyskiej 4 listy z 1869–1896. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7615, 7652.
  12. Do S. Pawlickiego 19 listów z 1869–1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8699 III.
  13. Do L. Mańkowskiego z ok. 1871. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7646 II t. 16.
  14. Do S. Barącza z 1873. Rkps Ossol. sygn. 2758/II.
  15. Do S. Koźmiana 5 listów z 1873–1884. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2210 t. 15.
  16. Do nieoznaczonego adresata z 1874. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7149.
  17. Do S. Buszczyńskiego z 1875. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2064 t. 2.
  18. Do S. Tomkowicza 22 listy z 1876–1917. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1996. List z 1894 ogł. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1957 s. 172–173.
  19. Do H. Wodzickiego 8 listów z 1877. Rkps Ossol. sygn. 11762/II.
  20. Do J. Majera 6 listów z 1877–1889. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2020.
  21. Do H. Kuczkowskiej z 1878. Rkps Ossol. sygn. 12043/II.
  22. Do F. Hoesicka 36 listów z 1878–1923. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7129.
  23. Do (od?) W. Rzewuskiego 2 listy z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4952.
  24. Do M. Bobrzyńskiego 273 listy z 1879, 1884–1917. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 III–8097 III.
  25. Do H. Rodakowskiego 2 listy z 1880. Rkps Ossol. sygn. 12269/II.
  26. Do J. Pieniążka 3 listy z 1881–1886. Rkps Ossol. sygn. 5477/I.
  27. Do W. Przyborowskiego listy z 1881–1911. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6894 III.
  28. Do M. Rozwadowskiej z 1882. Rkps Ossol. sygn. 7944/I.
  29. Do W. Szymanowskiego 3 listy z 1882 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III, 1.
  30. Do K. M. Górskiego 20 listów z 1882–1902 i b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7730 III.
  31. Do E. Pawłowicza z 1884. Rkps Ossol. sygn. 6836/I.
  32. Do S. Nowińskiego 6 listów z 1884–1892. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.
  33. Do A. Zippera 8 listów z 1884–1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8950 III.
  34. Do F. Koźmianowej 2 listy z 1885. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2208.
  35. Do A. Sokołowskiego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7863 IV.
  36. Do S. Windakiewicza 8 listów z 1886–1889. Rkps Arch. Uniw. Jagiel. sygn. D XII, 1. Ogł. H. Barycz jako aneks do art. pt. S. Windakiewicza siedem grzechów głównych. W książce: *Na przełomie dwóch stuleci*. Wr. 1977.
  37. Do B. Gubrynowicza 4 listy z 1886–1916. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7154.
  38. Do W. Kętrzyńskiego z 1887. Rkps Ossol. sygn. 6226/II.
  39. Do J. Kołaczkowskiego z 1887. Rkps Ossol. sygn. 12043/II.
  40. Do O. Balzera 10 listów z 1887–1912. Rkps Ossol. sygn. 7692/II.
  41. Do T. Lenartowicza 13 listów z 1888–1893. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 7.
  42. Do L. Germana 23 listy z 1888–1906. Rkps Ossol. sygn. 6414/I.
  43. Do M. Greima 9 listów z 1888–1910. Rkps Ossol. sygn. 8032/I i II.
  44. Do T. Wodzickiej 8 listów z 1888–1913. Rkps Ossol. sygn. 11790/II.
  45. Do O. Balzera list z ok. 1889. Rkps Ossol. sygn. 7699/II.
  46. Do R. Wodzickiego z 1890. Rkps Ossol. sygn. 11787/II.
  47. Do W. Zamoyskiego 3 listy z 1890–1892 i b. d. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7669.
  48. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. 3 listy z 1890–1895. Rkps Ossol. sygn. 7496/I.
  49. Do red. *Kwart. Hist.* z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.
  50. Do M. Szembekowej 2 listy z 1891, 1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.
  51. Do K. Wojciechowskiego z 1892. Ogł. fragm. adresat. *Pam. Lit.* R. 17/18 (1920) s. 157.
  52. Do F. Hoesicka 4 listy z 1892–1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7131.
  53. Do S. Estreichera z 1894. Ogł. S. Pigoń. *Pam. Lit.* R. 61 (1970) z. 1 s. 56–57.

54. Do J. Zamoyskiej z 1896. Rkps Bibl. Kórn. sygn. Zam. 4. Obw. IX.
55. Do W. Przyborowskiego z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.
56. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1899–1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV, 1.
57. Do S. Ponikły z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7457 II.
58. Do S. Spisa z 1900 w imieniu senatu Uniw. Jagiel. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7063 IV.
59. Do F. Vondráčka z 1900. Rkps Lit. Arch. Muzeum Nar. w Pradze. Ogl. J. Dużyk. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 s. 183.
60. Do S. Krzyżanowskiego 8 listów z 1900–1913. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 112/70.
61. Do M. Konopnickiej z 1902 w imieniu Akademii Umiejętności. Rkps Muzeum M. Konopnickiej w Żarnowcu. Ogl.: J. Słomczyńska: Maria Konopnicka. Łódź 1946; M. Konopnicka: Korespondencja. T. 4. Wr. 1975 s. 301.
62. Do A. Czołowskiego z 1903 [1904?]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2788.
63. Do F. Hoesicka 25 listów z 1904–1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2684–2696.
64. Do B. Ulanowskiego 12 listów z 1905–1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 3.
65. Do H. Sienkiewicza 6 listów z 1905–1913. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.
66. Do L. Bernackiego z 1907. Rkps Ossol. sygn. 7051/II.
67. Do T. Piniego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908–2909.
68. Do M. Konopnickiej z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2667. Ogl.: M. Konopnicka: Korespondencja. T. 4. Wr. 1975 s. 302–303.
69. Do W. Zamoyskiego 6 listów z 1910 związanych z art. pt. Montalembert i Polska. Rkps. Bibl. Kórn. Dział P. XVI t. 2.
70. Do J. Zamoyskiej 7 listów z 1910–1911. Rkps Bibl. Kórn. sygn. 7679, 7737.
71. Do A. Małeckiego z 1911. Rkps Ossol. sygn. 6296/II.
72. Do T. Rutkowskiego z 1913. Rkps Ossol. sygn. 13446/III.
73. Do A. Zaleskiego z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7114/I.
74. Do F. Hoesicka 11 listów z 1915–1917. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2700–2703, 2708, 2711–2712, 2716.
75. Do K. Badeniego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8081 III.
76. Do W. Bogusławskiego, red. *Więca*, b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III, 2.
77. Do I. Domeyki. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 1018.
78. Do Komitetu Akademickiego dla sprowadzenia zwłok Słowackiego do kraju b. d. Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964.
79. Do H. Łopacińskiego. Rkps Bibl. Publ. im. H. Łopacińskiego w Lubl.
80. Do M. Pawlikowskiego fragm. listu b. d. Rkps Ossol. sygn. 12167/III, 17.
81. Do B. Sozańskiego b. d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2782 t. 8.
82. Do A. Szukiewicza, red. *Czasu*, b. d. Rkps Ossol. sygn. 6531/II.
83. Do B. Zaleskiego. Rkps Bibl. Czart. sygn. 1757.
84. Do R. Zawilińskiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6445 III.
85. Do F. Ziemiałkowskiego b. d. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 7028.
86. Do nieoznaczonych adresatów 3 listy b. d. Rkps Ossol. sygn. 12043/II, 12167/III, 17.
87. Od matki, Gabrieli Tarnowskiej, 86 listów z 1847–1860 oraz 5 listów od ojca, Jana Bogdana Tarnowskiego. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 39/53.
88. Od różnych osób 164 listy z 1853–1913. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 38/53. M.in. od M. Konopnickiej z 1909. Ogl.: M. Konopnicka: Korespondencja. T. 4. Wr. 1975 s. 259.
89. Od W. Pola z 1860 do Stanisława [lub Władysława] Tarnowskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7860 IV.
90. Od S. Pawlickiego z 1882. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.
91. Od J. Tarnowskiego i od J. Matusiaka z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8077 III.
92. Od T. Lenartowicza z 1893. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2084.
93. Od J. Kallenbacha 2 listy z 1893, 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7097.
94. Od M. Sarneckiej z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8080 III.
95. Od H. Sienkiewicza z 1897. Ogl. J. R. Krzyżanowski. *The Polish Review* (Nowy Jork) 1965 nr 3.
96. Od S. Polanowskiej z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7913 III.

97. Od W. Dzieduszyckiego z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8088 III.

98. Od S. Pawlickiego z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8699 III.

99. Od C. Hallera z 1907. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8089 III.

100. Od A. Czajkowskiego z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 1.

101. Od K. Morawskiego z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 3.

102. Od S. Badeniego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8082 III.

103. Od J. Fałata, J. Kallenbacha, M. Pohlmannna b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8081 III.

104. Od S. Matusiaka 2 listy b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8078 III, 8084 III.

105. Od L. Olszewskiej, od B. Tysowskiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8084 III.

106. Od O. Pietruskiego b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 III.

107. Od H. Plater-Zyberkowej b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8086 III.

108. Od K. Scipio b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8078 III.

109. Od J. Stadnickiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8079 III.

110. Od żony, Róży Tarnowskiej, fragmenty listów b. d. Bibl. Jagiel. sygn. 8082 III, 8087 III.

111. Od J. Wójcika b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8082 III.

112. Od T. Zapaly b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8078 III.

113. Od różnych osób b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 38/52.

114. Drobne autografy, mowy, oceny sztuk, papiery osobiste, notatki, wycinki prasowe: Arch. PAN w Kr. sygn. K III — 13 — Na Wschód; Arch. Państw. miasta Kr. sygn. A. Dz. T. 612 i A. Dz. T. 1171 — fragm. i odpis fragm. Domowej kroniki dzikowskiej; Bibl. Czart. sygn. 1471; Bibl. Jagiel. sygn.: 7682 IV, 7814 II, 7839 III, 7863 IV; akc.: 126/52 — Domowa kronika dzikowska (fragm.), 59–60/53, 65/53; Bibl. PAN w Kr. sygn.: 2045, 2053, 2073, 2492; Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 783, 785; Ossol. sygn. 5151/III, 12040/II, 12043/II, 12167/III, 12437/I, 13357/I–II, 13568/I, 13611/I.

OPRACOWANIA

Zarys monograficzny. F. HOESICK: S. Tarnowski. Rys życia i pracy. W-wa

1906. [Rec.: al. Św. [A. Świdzka]. *Słowo Pol.* 1906 nr 589. — *Kur. Warsz.* 1906 nr 349. — I. Chrzanowski. *Książka* 1907 s. 58–60. — Dr Stanisław K. *Dzienn. Poz.* 1907 nr 1, 3. — W. Dzieduszycki: Z powodu książki o S. Tarnowskim. *Czas* 1907 nr 272–274, 276, 279. — J. Flach. *Gaz. Lw.* 1907 nr 23–24. — W. G. [W. Gomulicki]. *Kraj* 1907 nr 6. — W. Jabłonowski: Uczeń o mistrzu. *Gaz. Pol.* 1907 nr 67. — Leonard [M. Janik]. *Krytyka* 1907 t. 1 s. 485–486. — J. Kallenbach. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 1 s. 583–593. — J. Kotarbiński. *Kur. Warsz.* 1907 nr 32. — S. Kozłowski. *Świat* 1907 nr 14. — K. Tetmajer. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 28. — *Kur. Warsz.* 1907 nr 32. — J. Zachariewicz. *Przegl. Pol.* 1909 t. 173 s. 234–240. — K. C. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 109 s. 405].

Ogólne. KALASANTY KRUK [K. CHŁĘDOWSKI]: Hrabia Przeglądowicz. *Kraj* 1869 nr 245; w książce: Album fotograficzne. Cz. 1. Kr. 1870 (odb. z *Kraju*). Wyd. nast. oprac. i wyd. A. Knot. Wr. 1951. — *Szczutek* 1870 nr 8. — *Roczn. Zarządu AU* 1874 nr 4950 [bibliografia prac]. — J. LAM: Pogadanki. *Tydzien* 1874 nr 12. — F. LUTRZYKOWSKI: Odpowiedź panu S. Tarnowskiemu względem niektórych kwestii estetycznych. *Przegl. Lw.* 1874 t. 7 s. 39–51. — Zjazd moguncji — p. S. Tarnowski. *Przegl. Lw.* 1874 t. 8 s. 359–364. — DIABEL [K. ESTREICHER]: Do S. hr. Tarnowskiego. *Diabel* 1875 nr 134. — S. KOŹMIAN: Listy o Galicji do „Gazety Polskiej” 1875–1876. *Gaz. Pol.* 1875–1876. Wyd. osob. Kr. 1877; przedr. całości pt. Galicja i jej ludzie: Pisma polityczne. Kr. 1903 s. 224–226. — *Przegl. Lw.* 1875 z. 6. — *Wiek* 1875 nr 134. — R. [S. M. RZĘTKOWSKI]: S. hr. Tarnowski. *Tyg. Ilustr.* 1876 t. 1 s. 230. — *Kiosy* 1876 nr 560. — *Szczutek* 1876 nr 29. — C [K. BARTOSZEWICZ]: S. Tarnowski. *Harap* 1877 nr 5. — [B. KALICKI]: Dążności rosyjskie profesora S. hr. Tarnowskiego. *Lw.* 1877. [Rec.: A. D. *Tydzien Lit.-Artyst., Nauk. i Społ.* 1877 t. 6 nr 10; *Przegl. Lw.* 1877 z. 21]. — S. hr. TARNOWSKI. *Goniec Teatr.* 1877 nr 13. — Redaktorowie „Przeglądu Polskiego”. *Kur. Kr.* 1877 nr 5. — *Przegl. Lw.* 1878 t. 15 s. 458. — K.: Brama pokuty. *Nowiny* 1879 nr 303. — A. NOWOLECKI: S. Tarnowski. *Ilustr. powsz. kalendarz na r. 1880*. Kr. 1879 s. 23–46 i odb. — [A. WIŚLIŃSKI]: Pod lipami. *Przegl. Tyg.* 1879 nr 28. — QUIS. *Tyg. Romansów i Powieści* 1880 nr 586. — A ... O ...: S. hr. Tarnowski. *Biesiada Lit.* 1882 nr 323. — [Z. KACZKOWSKI]: Teka Nieczui. T. 1. Paryż 1883 s. 259–283. — T. JESKE-CHOŃSKI: Współcześni estetycy polscy. I. S. Tarnowski. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 112. — *Ateneum* 1885 t. 4 s. 475–477. — S. WITKIEWICZ:

- S. hr. Tarnowski rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. *Kłosa* 1887 nr 1147. — P. A. RYS: Sylwetki galicyjskie. S. Hrabia-profesor. *Głos* 1888 nr 18. — W. SOŁOWIEW: Lettre à la Redaction du „Przegląd Polski”. *Przegl. Pol.* 1889 t. 92 s. 187–189. — BELZEBUB [K. ESTREICHER]: Zwierciadło. I. Pro publico bono. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 1. — ŚREDNIK [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1891 nr 22; nr 27. — Z tygodnia. *Kraj* 1891 nr 27. — Uczta na cześć S. Tarnowskiego. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 156. — *Gaz. Lw.* 1892 nr 17. — DIABEL [K. ESTREICHER]: Do pana hrabiego S. Tarnowskiego. *Diabeł* 1893 nr 14. — S. Tarnowski a „Neue freie Presse”. *Dzienn. Pol.* 1893 nr 195. — Hrabia S. Tarnowski sekciarzem. *Dzienn.* 1893 nr 6. — A. FREDRO: Odpowiedź na list otwarty S. hr. Tarnowskiego w nr 136 „Przeglądu”. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 240. — S. R.: Tarnowski o Mickiewiczu. *Kraj* 1895 nr 49. — *Kur. Lw.* 1895 nr 237, 238. — *Naprzód* 1895 nr 50. — LIBERUM CONSPIRO [A. GÓRSKI]: Pan Tarnowski i jego hiperprodukcja inteligencji. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 152. — X.: Medal i jego strona odwrotna. *Gaz. Kościelna* 1896 nr 5. — *Dzienn. Kr.* 1896 nr 210. — Z powodu artykułu S. Tarnowskiego o naszych gimnazjach. *Muzeum* 1896 s. 69–90. — Prof. S. Tarnowski o stosunkach polsko-rosyjskich. *Nwa* 1897 nr 42–43. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Hr. S. Tarnowskiemu słów parę od antysemity. *Rola* 1898 nr 31–33. — Mowa marszałka Badeniego i S. Tarnowskiego. *Dzienn. Poz.* 1898 nr 145, 147. — P. CHMIEŁOWSKI: Metodyka historii literatury polskiej. W-wa 1899 *Dod. do Przegl. Pedag.*; przedr. w książce: *Prace z metodyki literatury i stylistyki*. W-wa 1961. — (Ko)[B. KOSKOWSKI]: Jowiszowe gromy pana hrabiego. *Głos* 1899 nr 50. — RADOST.: Kraków — Sienkiewiczowi. *Kraj* 1900 nr 7. — Ś.: Wieczór ku czci Krasieńskiego w Krakowie. *Kraj* 1900 nr 11. — JAN z MARNOWA [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Nowiny z Galicji... Literatura piękna. *Głos* 1901 nr 15. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 384–403. — Z. KOŚCIECHA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1902 nr 4. — SODALIS: Nie wolno! *Rola* 1902 nr 32. — Jubileusz S. Tarnowskiego. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 112. — Graf na Szlaku. *Liberum Veto* 1903 nr 1. — C [K. BARTOSZEWICZ]: Dziwna przygoda hr. Tarnowskiego, czyli: ostrożnie z Kantem. *Liberum Veto* 1904 nr 4. — W. FELDMAN: S. Tarnowski. Kartka z dziejów naszej krytyki literackiej. *Ogniw* 1904 s. 317 i nn.; też *Krytyka* 1904 z. 5, 7–10; przedr. w książce: *Współczesna krytyka literacka w Polsce*. Lw. 1905 s. 80–119. — p.: Jubileusz S. Tarnowskiego. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 3. — J. ZAGRODZKI: Wspomnienie z czasów akademickich. *Dzienn. Pol.* 1904 nr 206. — Graf S. Tarnowski, jego diabetizm i uczenie wzglady na Rossiju i russkich. *Nauczno-literaturny sbornik* 1904 t. 3 nr 4. — *Pamiętk. księga 1866–1906. Prace byłych uczniów S. hr. Tarnowskiego ku uczczeniu 35-lecia jego nauczycielskiej pracy*. Kr. 1904. [Rec.: A. Rembowski. *Kur. Warsz.* 1904 nr 262; I. Chrzanowski. *Książka* 1905 s. 8–9; K. Wojciechowski. *Pam. Lit.* R. 4 (1905) s. 333–347]. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1905 nr 35. — S. Tarnowski a Niemcy. *Biesiada Lit.* 1905 nr 13. — S. BRZÓZOWSKI: Hr. S. Tarnowski. W książce: *Współczesna krytyka literacka w Polsce*. Stanisławów [1907] i wyd. nast. — W. KOSIAKIEWICZ: Pogadanki literackie. *Słowo* 1907 nr 135; nr 240. — S. KOZŁOWSKI: Rozkład poezji. *Gaz. Pol.* 1907 nr 161, 163. — A. BRÜCKNER: Dzieje literatury polskiej w zarysie. T. 2. W-wa 1908 s. 316–317. — Tretiak o Tarnowskim. *Kraj* 1908 nr 183. — Tretiak o modernizmie i modernistach polskich. *Przegl. Pol.* 1908 nr 203. (Uroczystość pożegnania) Ku czci S. Tarnowskiego. Opis uroczystości z dziennika „Czas”. Kr. 1909. — B. L.: Uczczenie S. Tarnowskiego. *Biesiada Lit.* 1909 nr 25. — A. E. BALICKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1909 t. 172 s. 558–564 [obchód na cześć S. Tarnowskiego]. — I. BALIŃSKI: S. Tarnowski. *Dzienn. Powsz.* 1909 nr 140. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1909 nr 23. — TADEUSZ BEZIMIENNY [W. FELDMAN]: Ze sztuki i życia. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 354–355. — B. KARPIŃSKI: Prolog odegrany na uroczystym przedstawieniu ku uczczeniu działalności naukowej prof. S. Tarnowskiego. Kr. 1909. — TAD. WR. [S. KOT]: Nareszcie! *Promień* 1909 nr 1. — J. LORENTOWICZ: S. Tarnowski. Kilka uogólnień. *Lit. i Sztuka* *dod. Nowej Gaz.* 1909 nr 15–17. — K. MORAWSKI: In honorem S. Tarnovii carmen convivale. *Biesiada Lit.* 1909 nr 25. — S. NIEMIEC: Prof. S. Tarnowski. *Gaz. Powsz.* 1909 nr 123. — L. RYDEL: Profesor. *Czas* 1909 nr 117; przedr.: *Dzienn. Poz.* 1909 nr 121; *Przegl.* 1909 nr 125. — W. RZYMOWSKI: XL nieśmiertelnych. *Mysł Niepodległa* 1909 nr 115. — H. SIENKIEWICZ: Pożegnanie prof. Tarnowskiego. *Kur. Warsz.* 1909 nr 146. — ski: Ku czci Tarnowskiego. *Kur. Poz.* 1909 nr 120. — *Czas* 1909 nr 114, 116–119, 121. — *Dzienn. Chicagoski* 1909 nr 134–135. — *Dzienn. Cieszyński* 1909 nr 119. — *Dzienn. Kijowski* 1909 nr 107–108. — *Dzienn. Pol.* 1909 nr 260. — *Dzienn. Poz.* 1909 nr 118. — *Gaz. Lw.* 1909 nr 115; nr 118–120. — *Gaz. Nar.* 1909 nr 83, 119. — Mowa Sienkiewicza i innych na uroczystości pożegnania S. Tarnowskiego. *Gaz. Nar.* 1909 nr 120. — *Gaz. Nar.* 1909 nr 121. —

Głos Narodu 1909 nr 139, 142-144. — *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 236. — *Głos Warsz.* 1909 nr 144. — *Goniec Wil.* 1909 nr 111. — *Gwiazdka Cieszyńska* 1909 nr 45. — *Kur. Lw.* 1909 nr 271. — *Kur. Pol.* 1909 nr 143. — *Kur. Poz.* 1909 nr 118. — *Kur. Warsz.* 1909 nr 104, 141, 144, 146. — Czterdziestolecie pracy prof. hr. Tarnowskiego na Wszechnicy Jagiellońskiej. *Łan Młodzieży* 1909 nr 11. — *Monitor* 1909 nr 22. — *Praca* 1909 s. 714-715. — *Przeł.* 1909 nr 116, 119, 125, 129. — Zdanie obcych o S. Tarnowskim. *Przeł.* 1909 nr 130. — *Przeł. Pol.* 1909 t. 172 s. 558-564. — *Przeł. Por.* 1909 nr 145, 147. — *Rzeczpospolita* 1909 nr 11. — *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 24. — *Słowo* 1909 nr 117, 121-122. — *Słowo Pol.* 1909 nr 235, 241-242, 244. — *Świat* 1909 nr 23. — *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 23. — *Wawel* 1909 nr 10. — *Wiek Nowy* 1909 nr 2363.

Wacław Nalkowski — S. Tarnowski. *Krytyka* 1911 t. 29 s. 164-166. — S. Tarnowski w obronie M. Bobrzyńskiego. *Przeł. Nar.* 1911 nr 4. — A. POTOCKI: Polska literatura współczesna. T. 1. W-wa 1912 s. 29-30. — Hr. S. Tarnowski nawołuje do obrony ziemi. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 61. — M. RUSZCZYŃSKA: S. Tarnowskiemu w 80 rocznicę urodzin. *Dom Pol. dod. Gaz. Nar.* 1917 nr 48. (Nekrologi, wspomnienia pośmiertne.)

J. KALLENBACH: S. Tarnowski. *Pam. Lit. R.* 15 (1917) s. I-VI; *Czas* 1917 nr 599; [B. ULANOWSKI]: Sprawozdanie sekretarza generalnego Akademii od kwietnia 1917 do kwietnia 1918. *Roczn. AU w Kr.* 1917/1918 s. 69; A. BOLESKI. *Polen* (Wiedeń) 1918 t. 13 s. 35-39; Z. DĘBICKI. *Dziew. Poz.* 1918 nr 7; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 6; Z. DĘBICKI. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 2; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 2; B. GALICKI: S. Tarnowski. *Tyg. Kresowy* 1918 nr 11 [mowa żałobna]; J. G. [J. GESCHWIND]. *Wiedeński Kur. Pol.* 1918 nr 997; B. GUBRYNOWICZ. *Kwart. Hist.* 1918 s. 155-159; W. JABLONOWSKI. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1918 nr 4; Z. KAMIŃSKI. *Głos Narodu* 1918 nr 7; W. KOSIAKIEWICZ. *Kur. Pol.* 1918 nr 3; ALBIN PAWŁOWSKI [W. KOSIAKIEWICZ]. *Świat* 1918 nr 2; S. KOŹMIAN: Ostatni. *Czas* 1918 nr 6; J. LECHOŃ. *Nowa Gaz.* 1918 nr 3; S. ŁEMPICKI. *Gaz. Lw.* 1918 nr 19-22; A. MAŃKOWSKI: Sp. profesor S. Tarnowski. (Wspomnienie byłego słuchacza). *Dziew. Poz.* 1918 nr 17; W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1918 nr 1; W. PROKESCH. *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia) 1918 nr 11/12; r. [M. RUSZCZYŃSKA]: Nad świeżą mogiłą. *Gaz. Nar.* 1918 nr 8, 9, 11-13; SPARTACUS: Człowiek, który patrzył wstecz. *Szkola* 1918 s. 3-8; M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 3; *Dziew. Nar.* 1918 nr 2; *Dziew. Poz.* 1918 nr 2; Pogrzeb śp. S. Tarnowskiego. *Dziew. Poz.* 1918 nr 6; S. Tarnowski i Aka-

demia. *Dziew. Poz.* 1918 nr 121; *Gaz. Nar.* 1918 nr 3; Po zgonie Tarnowskiego. *Gaz. Nar.* 1918 nr 6; *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1918 nr 7; Mowa prof. K. Morawskiego wygłoszona na pogrzebie S. Tarnowskiego. *Głos Narodu* 1918 nr 3; *Kultura Polski* 1918 nr 2; Pogrzeb S. Tarnowskiego. *Kur. Pol.* 1918 nr 7; Zgon S. Tarnowskiego. *Kur. Poz.* 1918 nr 2; Śp. S. Tarnowski. *Kur. Poz.* 1918 nr 3; Pogrzeb S. Tarnowskiego. *Kur. Poz.* 1918 nr 6; *Kwart. Chyrowski* 1918 nr 2; Bolesna strata. *Nowości Ilustr.* 1918 nr 1; *Oreodownik* 1918 nr 4; *Praca* 1918 nr 2; *Wiad. Pol.* 1918 nr 160-161.

J. CHELMIRSKI: Tarnowski — Wyspiański. *Gaz. Nar.* 1918 nr 173-174. — I. CHRZANOWSKI: S. Tarnowski jako krytyk literacki. *Rok Pol.* 1918 nr 7/8 s. 435-480; przedr. w książce: *Wśród zagadnień, książek i ludzi. Lw. 1922.* — T. MISICKI: S. Tarnowski. *Studium. Buffalo* 1918. — W. SIEMASZKOWA: Tarnowski — Wyspiański. *Zdrój* 1918 nr 3. — K. SROKOWSKI: S. Tarnowski jako polityk. *Nowa Reforma* 1918 nr 3. — K. WOJCIECHOWSKI: Powieść a nowela. (Listy A. Krechowickiego i S. Tarnowskiego). *Pam. Lit. R.* 17/18 (1920) s. 154-157. — F. HOESICK: Z życia S. Tarnowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 251. — F. HOESICK: Tarnowski jako satyryk. *Dziew. Poz.* 1922 nr 79. — F. HOESICK: Tarnowski jako poeta — satyryk. *Kur. Warsz.* 1922 nr 91. — F. HOESICK: Ze wspomnień o S. Tarnowskim. *Kur. Warsz.* 1922 nr 357. — M. KRIDL: Krytyka i krytycy. W-wa 1923 s. 58-59. — J. D.: S. hr. Tarnowski. W 10 rocznicę zgonu. *Czas* 1928 nr 2. — K. M. MORAWSKI. *Polak-Katolik* 1928 nr 4. — K. HOLL: Ścieżki młodości wielkich mężów. *Sandomierz 1929.* — FRANCISZEK KABE [P. KUBICKI]: Stanisław Tarnowski. (1873-1917). *Sandomierz 1929* [zawiera fragm. Kroniki Dziękowskiej oraz bibliografię prac S. Tarnowskiego]. — A. GYNIKOVICH: Zapomniana zaśluga. *Gaz. Kościelna* 1932 nr 9, 16-17, 24, 33-39. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Rasy, klasy, czasy... *Wiad. Lit.* 1934 nr 13; przedr.: *Obrachunki fredrowskie.* W-wa 1934 i wyd. nast.; *Pisma. S. I t. 5.* W-wa 1956. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu (1863-1933). *Poz.* 1934 s. 17-34, 292-294. — Br. W.: Przyjaciele Brata Alberta. III. S. Tarnowski. *Nasza Myśl* 1935 nr 5. — Z. NOWAKOWSKI [Z. TEMPKA]: De mortuis... *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 340.

Czas 1937 nr 305 [nr specjalny, zawiera m.in.: K. Czachowski: S. Tarnowski jako krytyk literacki; R. Dyboski: Ze wspomnień o Tarnowskim; F. Hoesick: Był sam sobie wierny; W. Husarski: Tarnowski i Matejko; Z. Konarzewski: Tarnowski o Szujskim; J. Krzyżanowski: S. Tarnowski i jego prace

nad literaturą; Z. Morawski: Poglądy społeczne i gospodarcze w dziełach S. Tarnowskiego; L. Puget: S. Morawski].

I. CHRZANOWSKI: S. Tarnowski w 100 rocznicę urodzin. *Przełg. Współcz.* 1937 nr 188 s. 30-42; przedr. w książce: Studia i szkice. T. 2. Kr. 1939. — J. FLACH: Hetmani na katedrze. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 311. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1937 nr 37. — K. LEWANDOWSKI: Modlitwa Stańczyka. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. M. MORAWSKI: S. Tarnowski jako publicysta. *Kultura* 1937 nr 48. — K. M. MORAWSKI: Wspomnienia o S. Tarnowskim. (W stulecie urodzin). *Tęcza* 1937 nr 12. — K. M. MORAWSKI: Młodość S. Tarnowskiego. W stulecie urodzin. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 313, 315. — (W-a): Pamięci S. Tarnowskiego. *Dzienn. Poz.* 1937 nr 262. — W. WASILEWSKI: Powrót do rodzinnego gniazda. *Słowo* 1937 nr 317. — M. ZDZIECHOWSKI: S. hr. Tarnowski. W stulecie urodzin. *Słowo* 1937 nr 308. — Przewieszenie zwłok śp. prof. S. Tarnowskiego. *Dzienn. Poz.* 1937 nr 260. — A. MAŃKOWSKI: Pamięci prof. S. Tarnowskiego. Na stulecie urodzin a dwudziestolecie zgonu. *Słowo Pomorskie* 1938 nr 1. — K. M. MORAWSKI: Mentorzy młodych dni. *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938.

W. LEDNICKI: Life and Culture of Poland as Reflected in Polish Literature. Nowy Jork 1944 s. 58-60 i wyd. nast. — M. BOSAK: Zbuntowany hrabia. *Odrodzenie* 1946 nr 26. — S. Tarnowski o Fredrze. *Łódź Teatr.* 1946/1947 nr 5. — L. BUDRECKI: Karta z dziejów polskiej humanistyki. *Wiś* 1948 nr 38-39. — J. KRAUSOWA: Bezgrzeszna miłość rektora Tarnowskiego. *Rejsy* 1948 nr 11 [dot. pobytu w Gdańsku w 1880]. — M. JARÓBIEC: Literatura rosyjska wśród Polaków w okresie pozytywizmu. *Pozytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950 s. 295-374 i odb. — J. BACULEWSKI, J. KULCZYCKA: Historiografia polskiego pozytywizmu. Wr. 1951. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. T. 1-2. Wr. 1951 i wyd. nast. — M. KIERCZYŃSKA: „Rozdziobią nas kruki, wrony”. W: *Stefan Żeromski*. W-wa 1951 s. 56 i nn. — T. MIKULSKI: Rękopisy fromborskie ocalone. *Życie Lit.* 1953 nr 32 s. 3. — JAN SZELAĞ [Z. MITZNER]: Wyprawy w przeszłość. W-wa 1953. — J. WRÓŃSKI: Z dzikowskich materiałów rękopiśmiennych po S. Tarnowskim. *Biul. Bibl. Jagiel.* 1953 nr 7. — K. DUNIN-WĄSOWICZ: Publicystyka Iwana Franki w prasie ruchu ludowego w Galicji. *Kwart. Instytutu Pol.-Radz.* 1955 nr 1-2. — W. TASZYCKI: S. Tarnowskiego obrona mowy ojczystej. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel. Filol.* 1958 nr 4 [jako wstęp do: S. Tarnowski: Rozmowa zmarłych]. — S. FRYBES: S. Tarnowski. *Pol.*

krytyka lit. (1800-1918). T. 3. W-wa 1959 s. 416-418. — J. PARANDOWSKI: Wspomnienia i sylwety. Wr. 1960. — J. WIERZBICKI: Polonica z zagrzebskich archiwów. *Pam. Słowiański* 1961 s. 236-244. — J. PELIKAN: Czołowi przedstawiciele stańczyków — J. Szujski i S. Tarnowski wobec J. Slowackiego. *Sborník prací Fil. Fak. Brněnské University* 1961 Rada historická nr 8 s. 387-412. — J. KIJAS: Jak I. Chrzanowski został następcą Tarnowskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim. *Ruch Lit.* 1962 nr 2 s. 83-87. — J. KIJAS: Katedra Historii Literatury Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierownictwem S. Tarnowskiego (1871-1909). *Spr. z Posiedzeń Komisji PAN Oddział w Kr.* 1964 styczeń/ czerwiec s. 33-36 [streszcz. pracy]. — L. H. MORSTIN: Opowieści o ludziach i zdarzeniach. W-wa 1964. — J. KIJAS: Dzieje Katedry Historii Literatury Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w okresie S. Tarnowskiego (1871-1909). *Dzieje Katedry Hist. Lit. Pol. w Univ. Jagiel.* Kr. 1966 s. 109-163. — H. MARKIEWICZ: S. Tarnowski — po stu latach. *Prace o lit. i teatrze ofiarowane Z. Szwejkowskiemu*. Wr. 1966 s. 261-287; przedr.: w książce: Przekroje i zbliżenia. W-wa 1967; słowo wstępne: S. Tarnowski: O literaturze polskiej XIX w. W-wa 1977. — R. DZIESZYŃSKI: Tarnobrzeg awansował, a co z Dzikowem? *Kamena* 1968 nr 13 s. 5. — H. MARKIEWICZ: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 3. W-wa 1969. — T. WAWER: S. Tarnowski. *Tyg. Powsz.* 1971 nr 29. — J. DUŻYK: Z dziejów nagrody im. Probusa Barczewskiego. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1972 s. 149-197. — *Spór o hist. szkole krakowską. W stulecie Katedry Hist. Polski Univ. Jagiel. 1869-1969*. Kr. 1972 s. 296-300 [tu: H. Markiewicz: Głos w dyskusji]. — H. MARKIEWICZ: S. Tarnowski. Z cyklu „Którzy odeszli...” *Akcenty* 1973 nr 1a. — I. CHRZANOWSKI: *Portrety uczonych pol.* Kr. 1974. — W. KARPIŃSKI, K. KRÓL: Sylwetki polityczne XIX w. Kr. 1974 s. 90-97. — K. OLSZAŃSKI: Prasa galicyjska wobec powstania styczniowego. Wr. 1975. — W. WRZEŚŃSKI: Prusy Zachodnie w polskiej myśli politycznej lat 1864-1914. *Zapiski Hist.* 1975 nr 3/4. — J. MYŚLIŃSKI: Prasa polska w Galicji w dobie autonomicznej (1867-1918). *Prasa pol. w l. 1864-1918*. W-wa 1976 passim.

Sprawozdania z odczytów: W... K... i: Wykłady publiczne we Lwowie. *Dzienn. Lit.* 1870 nr 14; *Gaz. Nar.* 1870 nr 98 (Powody upadku literatury polskiej w XVIII w. i zwrot jej za Stanisława Augusta). — *G. Tyg. Mód* 1871 nr 33 (Romans polski). — Odczyt hr. Tarnowskiego o Chopinie. *Kur. Teatr. Lw.* 1871 nr 31. — Poz-

- NAŃCZYK: Z powodu prelekcji S. Tarnowskiego o Garczyńskiego „Wacławie” i jego drobnych poezjach. *Na Dziś* 1872 t. 3 s. 404–407. — A. BELCİKOWSKI: Korespondencja „Tyg. Ilustr.” *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 57 (O Kraśnińskim). — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1877 nr 61; C... *Warta* 1877 nr 143; nr 144; M. G. [M. GAWALEWICZ]: Hr. Tarnowski jako prelegent. *Nowiny* 1877 nr 12; S. K. [S. KRZEMIŃSKI?]: Prelekcje publiczne S. Tarnowskiego w Warszawie. *Bluszcz* 1877 nr 13; SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1877 nr 64; nr 65; B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1877 nr 65–66; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 3. W-wa 1954 s. 72–73, 82–83, s. 554–555 — komentarz; Z. SARNECKI: Odczyty na dochód Osad Rolnych. *Echo* 1877 nr 61, 63, 65, 67; A. TARCZA: O początkach poezji romantycznej w Polsce. *Antrakt* 1877 nr 78, 80, 82, 85; Z [D. ZGLIŃSKI]. *Gaz. Handlowa* 1877 nr 1; nr 65; □ [D. ZGLIŃSKI?]. *Gaz. Handlowa* 1877 nr 67; Jeszcze o odczytach S. Tarnowskiego. *Dzienn. Pol.* 1877 nr 79; *Gaz. Nar.* 1877 nr 72; *Goniec* 1877 nr 13; *Przegl. Tyg.* 1877 s. 150–152; nr 163–165; Nowy herostratyzm. *Tydzień* 1877 t. 5 nr 32; *Tyg. Powsz.* 1877 nr 13–14; *Tyg. Romansów i Powieści* 1877 nr 430; *Wiek* 1877 nr 61, 63, 65, 67 (O początkach poezji romantycznej w Polsce). — DIABEŁ [K. ESTREICHER]: Po prelekcji hr. S. Tarnowskiego. *Diabeł* 1877 nr 24; *Niwa* 1877 (O „Irydionie”). — *Echo* 1878 nr 170–171 (Lilla Weneda). — *Przegl. Lw.* 1878 s. 140–142 (O Lucjanie Siemieńskim). — P. CHMIEŁOWSKI: Odczyty profesora S. Tarnowskiego o „Panu Tadeuszu”. *Niwa* 1878 t. 1 s. 794–804; S. GRUZIŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 16; J. K. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1878 nr 81, 85; S. K. [S. KRZEMIŃSKI?]. *Bluszcz* 1878 nr 17; *Ateneum* 1878 t. 2 s. 379–381; *Biesiada Lit.* 1878 nr 120; *Echo* 1878 nr 83, 85, 86; *Wiek* 1878 nr 83, 85, 86 (Trzy odczyty o „Panu Tadeuszu”). — A. G. B. [A. G. BEM]: Z dalszych dziejów poezji romantycznej. Prelekcje hr. S. Tarnowskiego. Ocena. *Przegl. Tyg.* 1878 s. 186; *Kur. Por.* 1878 nr 100, 102, 103 (O poezji romantycznej). — W. S.: Kilka słów o S. hr. Tarnowskim. Napisano przez jednego z jego słuchaczy. *Goniec Wielkop.* 1879 nr 50. — Z Poznania. *Biesiada Lit.* 1879 nr 169. — *Oreodownik* 1879 nr 27, 29, 30; *Warta* 1879 nr 244–254. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]: Prelekcje publiczne w Warszawie. *Bluszcz* 1880 nr 14; F. ŁAGOWSKI: Jan Kochanowski w odczytach prof. S. Tarnowskiego. *Tyg. Ilustr.* 1880 nr 223; Odczyty o Odrodzeniu w Polsce przez prof. Tarnowskiego. *Poci.* *Czas* 1880 nr 63; *Biesiada Lit.* 1880 nr 221; *Echo* 1880 nr 60, 62, 64 [streszcz. odczyty „O Janie Kochanowskim”]; *Kronika Rodz.* 1880 nr 7; Prelekcje na dochód Osad Rolnych. *Kur. Codz.* 1880 nr 60, 62, 64; *Przegl. Tyg.* 1880 nr 13; *Wiek* 1880 nr 60, 62, 64 (O Janie Kochanowskim). — W. BOGUSŁAWSKI: „W Szwajcarii”, odczyt Tarnowskiego. *Kur. Warsz.* 1880 nr 79; S. K. [S. KRZEMIŃSKI]: Prelekcje publiczne w Warszawie. Dwa odczyty S. Tarnowskiego: „W Szwajcarii” i „Ojciec zadżumionych”. *Bluszcz* 1880 nr 15; *Biesiada Lit.* 1880 nr 225; Dwa poematy Juliusza Słowackiego. *Echo* 1880 nr 82; Prelekcje na dochód Sandomierza. *Kur. Codz.* 1880 nr 79, 80; *Wiek* 1880 nr 80–81 („W Szwajcarii” i „Ojciec zadżumionych”). — LIĘŻA [Z. SUMIŃSKI]: Zdanie hr. Tarnowskiego o kobietach naszych w XVI w. *Niwa* 1880 nr 128. — *Kronika Rodz.* 1880 s. 222 (O współczesnej poezji polskiej). — FASZCZAK [Z. PIOTROWSKI]. *Krakowianin* 1881 nr 3. — Pan Tarnowski o Sienkiewiczzu. *Przegl. Lw.* 1881 nr 13 s. 15–19 (Z najnowszych powieści polskich). — J. KOTARBIŃSKI: O dalszym rozwoju poezji romantycznej. *Prawda* 1882 nr 9. — LIT. [H. SIENKIEWICZ]. *Słowo* 1882 nr 43. — LITWOS [H. SIENKIEWICZ]: Profesor Tarnowski: O dalszym ciągu rozwoju poezji romantycznej w Polsce. *Słowo* 1882 nr 46; przedr.: *Pisma*. T. 81. W-wa 1900; *Pisma*. T. 46. Lw. 1937; *Pisma*. T. 50. W-wa 1950 s. 218–226. — -X-. *Gaz. Pol.* 1882 nr 43, 45–46; Br. Z. [B. ZAWADZKI]. *Wiek* 1882 nr 43–46; *Echo* 1882 nr 47–49, 51; *Kur. Por.* 1882 nr 54, 56, 58; *Nowiny* 1882 nr 54, 56, 58; *Przegl. Tyg.* 1882 nr 10 (O dalszym rozwoju romantycznej poezji polskiej). — *Gaz. Kr.* 1882 nr 34 (Rzeczpospolita Babińska). — *Czas* 1884 nr 65, 67; *Gaz. Kr.* 1884 nr 65, 67; *Gaz. Nar.* 1884 nr 66 (O „Ogniem i mieczem”).
- ITEM [I. CZERNICKI]. *Rola* 1886 nr 19; M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 176; J. K. K. [J. KOTARBIŃSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 119, 121, 123; M.: Literatura polska z czasów Stefana Batorego. *Echo Muzy., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 136; SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1886 t. 21 nr 19; W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świt* 1886 nr 110–111; *Biesiada Lit.* 1886 nr 19, nr 20; *Kraj* 1886 nr 20; *Kronika Rodz.* 1886 nr 10; *Wiek* 1886 nr 97, 98, 100 (O literaturze polskiej za Stefana Batorego). — Z. SARNECKI: Michał Czajkowski w świetle odczytów S. hr. Tarnowskiego. *Echo Muzy., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 135; *Biesiada Lit.* 1886 t. 21 s. 282 (O Michale Czajkowskim). — O. VIOLA [M. WOŁOWSKI]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1886 nr 906; *Chwila* 1886 nr 59; *Kronika Rodz.* 1886 nr 10. — WŁ. Ł-i [W. ŁOZIŃSKI]. *Kwart. Hist.* 1887 s. 611–613; S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1887 nr 17; Z-z.: Dwie prelekcje miane w dn. 14 i 15 stycznia.

Przegl. Tyg. 1887 nr 5; J. ZDORA. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 11; *Bibl. Warsz.* 1887 t. 1 s. 303-308; *Biesiada Lit.* 1887 t. 23 s. 346; *Gaz. Lw.* 1887 nr 8, 10; *Gaz. Nar.* 1887 nr 9, 11; *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1887 nr 9 (O Henryku Rzewuskim). — *Czas* 1887 nr 120; Odczyty w Krakowie. *Tyg. Powsz.* 1887 nr 19 (O Walerianie Kalince). — M.: „Irydion” w odczycie Tarnowskiego. *Kraj* 1892 nr 4-7; *Świat* 1892 nr 3. — G. L.: Odczyt Tarnowskiego. *Kraj* 1893 nr 10. — K. M. G. [K. M. GÓRSKI]. *Czas* 1896 nr 58, 61, 64, 67; S. Tarnowski wygłosił w Krakowie kilka odczytów o Janie Matejce. *Biesiada Lit.* 1896 t. 41 s. 171; *Kraj* 1896 nr 13, 15 (O Janie Matejce). — Prof. hr. Tarnowski o „Quo vadis”. (Dwa wykłady w dniu 3 i 4 kwietnia). *Dzien. Poz.* 1897 nr 78; O „Quo vadis”. Dwa odczyty wygłoszone w Poznaniu dnia 3 i 4 kwietnia. *Gaz. Nar.* 1897 nr 99 (O „Quo vadis”). — ADOLF N. N. [A. NOWACZYŃSKI]: Ostatni występ hr. S. Tarnowskiego. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 194-198; Tarnowski o „Zaczarowanym kole”. *Dzien. Cieszyński* 1901 nr 52 (O „Zaczarowanym kole” L. Rydla).

Profesora Małeckiego „Juliusz Słowacki”. S. FRYBES: Profesora Małeckiego „Juliusz Słowacki”. *Pol. krytyka lit.* (1800-1918). Kr. 1959 s. 418-419.

Teka Stańczyka. [A. GILLER]: O serwilizmie i serwilistach. Studium polityczno-krytyczne przez Samotnika spod Gologór. Z. 1. Bruksela 1879. — W. FELDMAN: Stronictwa i programy polityczne w Galicji 1846-1906. T. 1-2. Kr. 1907. — K. WYKA: Teksta Stańczyka na tle historii Galicji w l. 1849-1868. Wr. 1951.

Komedie Aleksandra hr. Fredry. S. KRZEMIŃSKI: Hr. S. Tarnowski o Aleksandrze Fredrze (ojcu). *Bluszcz* 1876 nr 17. — K. ZALEWSKI: Odczyt o komediach Fredry. *Wiek* 1876 nr 78-80. — *Kronika Rodz.* 1876 nr 8. — *Kur. Codz.* 1876 nr 72; nr 74; nr 76. — *Kur. Warsz.* 1876 nr z 1 kwietnia; nr z 3 kwietnia; nr z 5 kwietnia. — *Przegl. Tyg.* 1876 nr 15. — *Szkice Spół. i Lit.* 1876 nr 15.

Dwa odczyty... Dwa odczyty prof. hr. Tarnowskiego. *Dwutyg. dla Kobiet* 1881 nr 9. — *Dzien. Poz.* 1881 nr 4; nr 5. — *Goniec Wielkop.* 1881 nr 4; nr 5; nr 7; nr 193. — Odczyt prof. Tarnowskiego w Poznaniu. *Kronika Rodz.* 1881 nr 3. — Dwa wykłady o Słowackim. *Warta* 1881 s. 3435-3436, 3445-3446, 3460-3461.

O dramatach Schillera. E. SCHNOBRICH: Schiller w Polsce. *Ateneum* 1885 t. 4 s. 475-477. — W. BAREWICZ: O dra-

matkach Schillera. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 292-303. — W. CREIZENACH. *Österreichische Literaturblatt* 1896 t. 5 s. 12-13. — S. KOZŁOWSKI: S. Tarnowski o dramatach Schillera. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 4 s. 163-173. — A. L. [A. LANGE]: Dramaty Szyllera w wykładzie prof. hr. S. Tarnowskiego. *Głos* 1896 nr 49; toż *Przegl. Poz.* 1896 nr 50. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1896 nr 216. — F. KONECZNY. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 53 s. 262-264. — L. RYDEL. *Słowo* 1897 nr 79-84. — W. RABSKI: Tarnowski o Schillerze. *Kur. Warsz.* 1905 nr 127; toż *Dzien. Chicagoski* 1905 nr 130.

Szujskiego lata szkolne. *Gaz. Lw.* 1885 nr 134.

Studia ... Pisarze polityczni XVI w. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) t. 9 (1886). — H. B. [H. BIGE-LEISEN]. *Życie* 1887 nr 16. — M. BOBRZYŃSKI. *Czas* 1887 nr 132-133. — Yn [L. FINKEL]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 16-18. — S. KRAUSHAR. *Gaz. Warsz.* 1887 nr 187, 189-191, 194. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1887 z. 2 s. 245-251. — Z. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1887 nr 9. — R. *Gaz. Lw.* 1887 nr 35-37. — W. ZAKRZEWSKI. *Przegl. Pol.* 1887 t. 84 s. 138-154. — S. ZALEŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1887 t. 14 s. 313-324, 477-491. — W. DZIEDUSZYCKI: Listy z Jezupola. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 22. — A. REMBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 346-347; przedr. *Pisma*. T. 3. W-wa 1906 s. 401-411.

Książd Walerian Kalinka. O. BALZER. *Kwart. Hist.* 1888 s. 429. — M. [K. MORAWSKI]. *Przegl. Powsz.* 1888 t. 17 s. 85-90. — A. NOWICKI: Przyjaciel o przyjacielu. *Życie Ilustr.* 1888 nr 1. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 298.

Studia ... Jan Kochanowski. B. CHLEBOWSKI: Jan Kochanowski w książce prof. Tarnowskiego. *Życie* 1888 nr 46-49; przedr.: *Pisma*. T. 2. W-wa 1912 s. 355-374. — P. CHMIELEWSKI: Dzieło o Janie z Czarnolasu. *Ateneum* 1888 t. 4 s. 357-371. — J. KALLENBACH. *Czas* 1888 nr 205-206. — J. KALLENBACH: Tarnowski o Kochanowskim. *Tyg. Ilustr.* 1888 t. 2 s. 116. — F. ŁAGOWSKI. *Bluszcz* 1888 nr 38. — K. MORAWSKI. *Niva* 1888 z. 329 s. 389-396. — K. MORAWSKI. *Przegl. Pol.* 1888 t. 89 s. 378-386. — C. PIENIAŻEK. *Przegl. Powsz.* 1888 t. 20 s. 403-410. — P. [J. K. PLEBAŃSKI]. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 4 s. 268-273. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 36. — A. BĄDŹKIEWICZ: Antypasty literackie. Z powodu ogłoszenia dzieła S. hr. Tarnowskiego o Kochanowskim i krytyk tej monografii. *Rola* 1889 nr 33-38. —

A. BRÜCKNER, *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) t. 12 (1889). — S. MATUSIAK, *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 83–87. — W. NEHRING, *Kwart. Hist.* 1889 s. 275–280. — C. PIENIAŻEK, *Muzeum* 1889 s. 184–187.

Z wakacyj. ef.: Wspomnienie Tarnowskiego o Moskwie. *Kraj* 1888 nr 42–43. — (L) [L. FINKEL]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 52. — P. *Przegl. Powsz.* 1888 t. 18 s. 243–247. — W. P. [W. PONIECKI]. *Prawda* 1888 nr 26. — *Czas* 1888 nr 142. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1894 nr 47. — K. BART. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przegl. Poz.* 1894 nr 36. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 256. — *Gaz. Kościelna* 1895 nr 38. — A. SZARŁOWSKI, *Kwart. Hist.* 1896 s. 695–698.

Próby rozstroju. K. BARTOSZEWICZ: Polityka galicyjska. O „Próbach rozstroju” prof. S. Tarnowskiego. *Kur. Kr.* 1888 i odb. — DRUGI STAŃCZYK: „O rozstroju”. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 37. — J. ROGOSZ: Z Galicji. Broszura S. hr. Tarnowskiego pt. „Próby rozstroju” i porażka stańczyków w ich własnym gnieździe. *Ateneum* 1889 t. 3 s. 298–317. — J. ROGOSZ: Na obcych niwach. *Życie* 1889 nr 27. — [S. ŻEROMSKI]: Echa krakowskie. *Gaz. Kielecka* 1889 nr 56.

Z doświadczeń i rozmyślań. L. DĘBICKI: S. Tarnowskiego „Z doświadczeń i rozmyślań” i odpowiedź „Nowej Reformy”. *Czas* 1891 nr 207–208 i odb.; przedr. w książce: Z teki dziennikarskiej. Kr. 1893. — ELJOT [J. LORENTOWICZ]: Jubileuszowe „Rozmyślenia” Stańczyka. *Pobudka* (Paryż) 1891 nr 7–8. — SZYMON STĘPIEŃ [S. MATUSIAK]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 167–203. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 165. — Dwie opinie. Odpowiedź „Nowej Reformy” na książkę S. Tarnowskiego pt. „Z doświadczeń i rozmyślań”. Kr. 1892. — L. DUNIN-BORKOWSKI: Nieco o S. Tarnowskiego doświadczeniach i rozmyśleniach. Budapeszt 1892. — P. POPIEL: Słowo w długoletniej rozprawie. *Przegl. Pol.* 1892 t. 103 s. 411–433. — STEFAN Ź. [S. ŻEROMSKI]: Odgłosy krakowskie. *Głos* 1892 nr 11, 14; przedr. w książce: *Elegie*. W-wa 1928 s. 274–279. — *Teka* 1892 nr 7, 9–10.

Studia... Zygmunt Krasiński. *Przew. Nauk. i Lit.* 1892 t. 1/2 s. 1203. — A. CIESZKOWSKI, *Czas* 1893 nr 53. — L. DĘBICKI: Tarnowski o Krasińskim. *Kraj* 1893 nr 16–19; przedr. w książce: Z teki dziennikarskiej. Kr. 1893 s. 252–290. — S. ESTREICHER: Z powodu najnowszego dzieła prof. S. Tarnowskiego. (Studia do historii literatury polskiej. Wiek XIX. Zygmunt Krasiński. Kr. 1892). *Świat* 1893 nr 1/3–5. —

T. STERNAL: Z powodu dzieła S. Tarnowskiego o Zygmuncie Krasińskim. *Przew. Nauk. i Lit.* 1893 s. 178 i nn.; odb. Lw. 1894. [Rec.: J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1895 t. 9 s. 104–105]. — J. KALLENBACH, *Kwart. Hist.* 1895 t. 9 s. 94–104. — J. BOŁOZ-ANTONIEWICZ: Zygmunt Krasiński i dzieło S. Tarnowskiego. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 1–41, 336–370, t. 121 s. 70–103, t. 124 s. 31–61. — Tarnowski o Krasińskim. *Biesiada Lit.* 1909 nr 11–16. — G.: Wydawnictwa jubileuszowe. *Nowa Reforma* 1912 nr 79, 81. — J. KALLENBACH: Monografia o Krasińskim. *Czas* 1912 nr 87. — J. KALLENBACH, *Pam. Lit.* R. 11 (1912) s. 214–218. — M. KRIDL, *Książka* 1912 s. 321. — M. K. [M. KRIDL]. *Tyg. Pol.* 1912 nr 94. — *Przegl. Pol.-Amerykański* (Chicago) 1912 nr 1. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 7. — S. CYWIŃSKI, *Prąd* 1913 nr 7.

Szujskiego młodość. (k.b.) [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Pol.* 1892 nr 323. — Z. HORDYŃSKI, *Kwart. Hist.* 1893 s. 325–329. — R. KOPPENS, *Przegl. Powsz.* 1893 t. 37 s. 280–288.

Paweł Popiel jako pisarz. F. M. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 46 s. 267–268.

Nasze dzieje... L. DĘBICKI, *Czas* 1895 nr 74. — L. DĘBICKI, *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 94. — M. *Dzien. Poz.* 1895 nr 62. — K. M. [K. MORAWSKI]. *Przegl. Pol.* 1895 t. 118 s. 383–385. — L. MOSZCZEŃSKA: Curiosum historyczne. *Przegl. Poz.* 1895 nr 14–15. — M. OFFMAŃSKI, *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 s. 667–671. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 69. — K. KROTOSKI, *Przegl. Powsz.* 1896 t. 51 s. 232–243. — A. SZARŁOWSKI, *Kwart. Hist.* 1896 z. 1 s. 200–203. — R.: P. hr. Tarnowski w walce z historią porzuceną Polski. *Promień* 1899 nr 4 s. 85–88. — A. SZARŁOWSKI, *Kwart. Hist.* 1903 s. 472–474. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1903 nr 74.

Studia polityczne. *Czas* 1895 nr 203, 208. — Z przeszłości stańczykowskiej. *Gaz. Lw.* 1895 nr 207.

Studia... Rozprawy i sprawozdania. W. J. GRZYF [W. JĄBŁONOWSKI]. *Głos* 1896 nr 35. — *Z. Przedświt* 1896 nr 14. — G. [S. GRABSKI]. *Krytyka* 1896/1897 s. 190. — B. *Gaz. Nar.* 1897 nr 181. — J. STEN [L. BRUNER]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 442. — K. J. HECK, *Przegl. Powsz.* 1897 t. 55 s. 434–438. — J. KALLENBACH, *Przegl. Powsz.* 1897 t. 53 s. 253–261. — M. ROLLE: Książd Hieronim Kajsiewicz w oświeceniu S. hr. Tarnowskiego. *Gaz. Lw.* 1897 nr 202, 204–207. — (-mre-) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 208. —

L. STRASZEWICZ: Nieśmiertelny. *Kraj* 1898 nr 51. — *Hłidka* 1899 z. 1. — (O kołedach:) ks. S. J. *Przegl. Katol.* 1883 nr 4. — F. R. KAINDL. *Oesterreichisches Literaturblatt* 1896. — (Co u nas o Kochanowskim pisano:) P. Ch. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1884 t. 4 s. 183-184. — (O „Księgach pielgrzymstwa’’:’) M. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Pol.* 1890 t. 96 s. 395-398.

Matejko. B. *Gaz. Nar.* 1896 nr 267. — T-y [A. GÓRSKI]: Tarnowski o Matejce. *Dzien. Kr.* 1896 nr 71-73. — *Dzien. Kr.* 1896 nr 118. — A. BOC. B. *Gaz. Nar.* 1897 nr 36-37. — CEF. *Słowo Pol.* 1897 nr 63 i nn. — M. OFFMAŃSKI. *Ateneum* 1897 t. 3 s. 175-178. — M. OFFMAŃSKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1897 s. 470-478. — W. PROKESCH: Jan Matejko w świetle krytyki S. hr. Tarnowskiego. *Wędrowiec* 1897 nr 24. — S. TOMKOWICZ. *Czas* 1897 nr 21.

Studia... Henryk Sienkiewicz. W. JABLONOWSKI: S. Tarnowski o Sienkiewicz. *Głos* 1897 nr 50-51. — *Gaz. Kościelna* 1897 nr 35. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 187. — S. ŻEROMSKI: Dzienniki. T. 5. W-wa 1965 s. 305.

Adam Mickiewicz. J. TRETIĄK. *Przegl. Pol.* 1898 t. 130 s. 125-131. — H. G. [H. GALLE]. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 558-559. — K. J. HECK. *Przegl. Powusz.* 1899 t. 63 s. 121-123. — *Pogląd na Świat* 1901 nr 7/9. — I. STEIN. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 4.

Skutki rozstroju. B. *Gaz. Nar.* 1898 nr 309. — W. L. JAWORSKI: S. Tarnowski w chwili obecnej. *Ruch Społ.* 1898 nr 20.

Historia literatury polskiej. Dr. Eug. B. *Iris* 1900 nr 18. — I. [W. JAROCZOWSKI]: Sprawozdanie z Literatury polskiej S. Tarnowskiego. *Dzien. Poz.* 1900 nr 190-293 z przerwami i odb. *Poz.* 1901. — J. TRETIĄK. *Przegl. Pol.* 1900 t. 138 s. 300-339, 520-541 [t. 1-5]. — *Rola* 1900 nr 1. — A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1901 s. 353-360. — B. CHLEBOWSKI. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 728-737. — H. GALLE: Chmielowski — Tarnowski, dwaj ludzie — dwie syntezy. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 32-34. — J. KARASEK. *Česká revue* 1901 nr z września. — S.: Czesi o hr. S. Tarnowskim. *Gaz. Nar.* 1901 nr 268. — J. TRETIĄK. *Gaz. Warsz.* 1901 nr 27-54. — J. TRETIĄK. *Kraj* 1901 nr 1-12. — A. BRÜCKNER. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3 s. 28-45. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) s. 470-477. — M. JAKIMOWSKI. *Szkola* 1902 s. 214-215. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powusz.* 1903 t. 80 s. 207-220. — T. PRAWDZICKI. *Krytyka* 1903 t. 2 s. 215-221, 346-350. —

(Tom 6 cz. 1:) B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1905 s. 391-393; W. FELDMAN: Pomniejszyciele olbrzymów. *Ognio* 1905 nr 40-41; przedr. w książce: Pomniejszyciele olbrzymów. Stanisławów 1905 s. 106-125; W. FELDMAN: Nowy tom „Literatury” prof. Tarnowskiego. *Nowa Reforma* 1906 nr 14-15; J. KALLENBACH. *Kur. Warsz.* 1906 nr 169; Z. S. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 77. — (Tom 6 cz. 2:) B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1907 s. 336-339, przedr. w książce: Pisma. T. 4. W-wa 1912 s. 299-304 (pt. Obraz literatury współczesnej w dziele prof. Tarnowskiego); W. JABLONOWSKI. *Mysł Pol.* 1907 nr 23, 25; przedr. w książce: Rozprawy i wrażenia literackie. W-wa 1908 s. 271-302 (pt. S. Tarnowski o twórczości polskiej ostatnich czasów). — X. P. [A. PECHNIK]. *Gaz. Kościelna* 1907 nr 46-47; Z. SARNECKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 227. — (Tom 6 cz. 1-2:) J. TRETIĄK: Ostatni tom „Historii literatury polskiej” prof. S. Tarnowskiego. *Przegl. Pol.* 1908 t. 168 s. 41-67, 240-279. [Rec.: W. N.: Tretiak o Tarnowskim (Z powodu ostatniego tomu „Historii literatury polskiej”).] *Krytyka* 1908 z. 183 s. 2; *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1908 nr 203]. — (Ostatni rozdział dotyczący modernizmu:) B. CHLEBOWSKI. *Kur. Lw.* 1907 nr 465; A. CHOLONIEWSKI: S. Tarnowski o Kasprzyczu, Przybyszewskim, Wypiańskim. *Świat* 1907 nr 27; *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 106-115. — *Nowa Gaz.* 1908 nr 233. — W. DZIEDUSZYCKI. *Czas* 1909 nr 21-23. — E. RÓŻYCKI: Siódme słowo p. Tarnowskiego. *Teka* 1909 nr 1-3. — B. CHLEBOWSKI: Obraz literatury współczesnej w dziele prof. Tarnowskiego. W książce: Pisma. T. 4. W-wa 1912. — J. PARANDOWSKI: Ostatni tom Tarnowskiego. W książce: Wspomnienia i sylwety. Wr. 1960 s. 150-158.

Józef Szujski jako poeta. P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1901 nr 326. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 365. — I. CHRZANOWSKI. *Kwart. Hist.* 1901 s. 538-541. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1901 nr 33. — F. JAW. [F. JAWORSKI]. *Tydzien* 1901 nr 15. — ut. [S. SZCZUTOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 25. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 56. — B. GUBRYNOWICZ. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) z. 2 s. 350-351. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 13.

Czyściciel Słowackiego. G. [M. POSNER-GARFEINOWSKI]. *Ognio* 1903 nr 46. — ps.: Do autora anonimowy pt. „Czyściciel Słowackiego”. *Libertun Veto* 1903 nr 27. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1903 nr 155. — A. BRODNICKI: Satyra o Wypiańskim. *Gontyna* 1931 nr 3. — S. W. BALICKI: Zapomniana i nieznaną satyra „Czyściciel Słowac-

kiego". *Zwierciadło* 1937 nr 8. — S. W. BALICKI. *Od A do Z* 1946 nr 11. — Paszkwil Jego Magnificencji. (Z teki archiwisty). *Życie Lit.* 1953 nr 49. — W. ZECHENTER: Wypiański w parodii. *Dzienn. Pol.* 1958 nr 10. — W. ZECHENTER: Trzy parodie Wypiańskiego. *Wieczory Bytomskie* 1967 s. 73–81.

Mickiewicz Adam. „Pan Tadeusz”. wp [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 68. — W. PROKESCH. *Przegl. Lw.* 1905 nr 67.

Julian Klaczko. H. GALLE: Tarnowski o Klaczcze. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 17. — J. Z. *Słowo Pol.* 1910 nr 61. — M. RETTINGER. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 3 s. 173–182. — Wł. Ł.: Tarnowski o Klaczcze. *Czas* 1912 s. 574–576.

Recenzje artykułów

„Porcje” [art. w *Przegl. Pol.*]. B. Ł. [B. ŁOZIŃSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 51–52. — *Czas* 1874 nr z 15 grudnia, nr z 19 grudnia. — Kwestie „Porcji”. *Przegl. Lw.* 1874 t. 8 s. 1100. — DIABEL [K. ESTREICHER]: Do S. hrabi Tarnowskiego. [Kr. 1875]. — Jeszcze słowo w sprawie „Porcji”. *Przegl. Lw.* 1875 t. 9 s. 43. — Ostatnie słowo w sprawie „Porcji”. *Przegl. Lw.* 1875 t. 9 s. 437. — J. PUZYNA: Stosunki galicyjskie. *Kraj* 1898 nr 36.

Krzysztof Warszewicki [art. w *Rozpr. i Spr. z Posiedzeń Wydz. Filol. AU*]. M. B. *Przegl. Kryt.* 1874 nr 2. — L. SZCZEBOWICZ-WIECZÓR. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 3 s. 152–156.

Frycz Modrzewski: „O poprawie Rzeczypospolitej” [art. w *Przegl. Pol.*]. B. ŁOZIŃSKI: Słowo za Modrzewskim. *Przew. Nauk. i Lit.* 1875 t. 1/2 s. 229–239; też *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 18–19.

Najnowsze sądy o Szekspirze [art. w *Przegl. Pol.*]. *Czas* 1875 nr 288.

Nowy obraz Matejki. („Bitwa pod Grunwaldem”) [art.: *Kronika Rodz.*, *Przegl. Pol.*]. J. ROSENBLUM: List otwarty do S. Tarnowskiego; *Wiek* 1878 nr 282 [odpowiedź S. Tarnowskiego]. — *Wiek* 1878 nr 260.

Jeszcze cokolwiek o „Wallenrodzie” [art. w *Pam. Tow. Lit. im. A. Mic-*

kiewicza]. S. W. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 116–117.

S. Witkiewicz: Sztuka i krytyka u nas [rec. w *Przegl. Pol.*, *Tyg. Ilustr.*]. S. WITKIEWICZ: Jeszcze o krytyce. W książce: *Sztuka i krytyka u nas*. Wyd. 3. W-wa 1899.

Recenzje przekładów

T. B. Macaulay: Szkice i rozprawy. *Biesiada Lit.* 1893 t. 36 s. 96. — *Świat* 1893 nr 10. — *Kraj* 1894 nr 6. — *Świat* 1894 nr 5. — Z. P.: Chyba nie Tarnowski. *Kur. Lw.* 1895 nr 165.

J. Klaczko: *Wieczory florenckie*. J. KOTARBIŃSKI. *Nowiny* 1881 nr 217. — -§-. [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1881 nr 127; przedr.: *Pisma*. T. 45. Lw. 1937; *Pisma*. T. 52. W-wa 1950. — W. JABLONOWSKI. *Słowo Pol.* 1908 nr 540. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 299; przedr. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 2. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1908 nr 434. — *Czas* 1908 nr 245. — *Gaz. Lw.* 1908 nr 242. — *Nowa Reforma* 1908 nr 505. — *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 1 s. 322.

J. Klaczko: *Szkice i rozprawy literackie*. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 397–398. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 74. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 155 s. 127. — M. B. [B. MACZKA]. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 87 s. 461–462.

Recenzje prac edytorskich i przedmów

Przedmowa do: Z. Krasiński: *Pisma*. T. 1. Lw. 1875. A. KULICZKOWSKI. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1875 nr 30–32. — *Str. Przegl. Lw.* 1875 z. 24. — S. TOMKOWICZ. *Przegl. Kryt.* 1875 nr 15. — *Czas* 1875 nr 171. — *Kur. Poz.* 1875 nr 195–196.

Wypisy polskie ... K. BARTOSZEWICZ. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 45. — M. MAZANOWSKI. *Muzeum* 1891 s. 907–921. — *Głos Narodu* 1901 nr 80. — A. DROGOSZEWSKI. *Przegl. Hum.* 1922 t. 1 s. 445–451.

Przedmowa do: J. Klaczko: *Studia współczesnej dyplomacji*. Przygotowania do Sądowej. J. BIELIŃSKI. *Książka* 1908 s. 364.

TARNOWSKI WŁADYSŁAW (1836–1878)

Pseud. i krypt.: E... B...; ER. BUŁAWA; ERNEST B.; ERNEST B...; ERNEST B***; ERNEST BUŁAWA; W. T.

Poeta, dramaturg, muzyk.

Ur. 4 czerwca 1836 w dziedzicznym majątku Wróblewice w Galicji; syn Waleriana i Ernestyny z Tarnowskich. Był stryjecznym bratem Stanisława Tarnowskiego, historyka literatury. Uczył się we Lwowie w konwiktie pijarskim i dalej w Krakowie pod kierunkiem swego wuja, księdza Scipio. Do 1860 studiował na wydziale prawnym i filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po śmierci ojca rozpoczął studia muzyczne w konserwatorium paryskim. W 1863 walczył w powstaniu, m.in. biorąc udział w wyprawie na Poryck. W tymże roku wyjechał z kraju udając się na dalsze studia muzyczne do Lipska (u Ignacego Moschelesa), a następnie do Rzymu, gdzie uczył się pod kierunkiem Franciszka Liszta. Koncertował jako pianista w Wenecji, Florencji, Wiedniu, Paryżu, również we Wrocławiu, Lwowie (1871) i Warszawie. W 1872–1875 wędził Grecję, Egipt, Syrię i Palestynę, w 1876 — Turcję. W 1877–1878 odbywał podróż dookoła świata. Był w Indiach, Chinach i Japonii. Zmarł nagle 19 kwietnia 1878 na statku w drodze z Jokohamy do San Francisco. Pochowany we Wróblewicach. Utwory ogłasza głównie pod pseudonimem Ernest Buława.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje studenta. T. 1–4. Lipsk 1863–1865.

Wyd. anonimowo.

T. 1 (1863): cykle: Ballady, Kilka gminnych powiastek, Romanse, pieśni i dumy, Ody, Hymny, Tłumaczenia i naśladowania (tu m.in.: Z Osjana zakończenie powieści „Karton”. Całość zob. poz. 6), Wiersze drobne i epigramata.

T. 2 [?] przypuszczalnie nie ukazał się drukiem.

T. 3 (1865): cykle: Z piosnek ślepego lirnika, Treny i elegie, Wiersze różne, Szkice nocne, Sonety tatrzańskie. (Poświęcone rodzinie górali): [cykl 50 sonetów m.in.:] Nowotarska Dolina I–II, Droga z Giewontu. (Przez Małą Łąkę ku Zakopanemu) I–II, Juhasy I–III, Droga do Morskiego Oka. (Przez Bukowinę) I–II, Moraskie Oko I–VIII, Pięć Stawów I–II, Głos przewodnika I–II, Monolog pielgrzyma I–II, Kościelisko I–XI, Pieniny (na łódce) I–II, Czorsztyń I–II, Łomnica I–VI, oraz m.in. poematy: Pachoł zwierzyniecki. Powiastka z podań krakowskiego ludu. (Powst. 1857); Mnich. Poema. (Powst. 1855); Perla. Powieść wschodnia. (Powst. 1856); Anachoreta. Rapsod z średnich wieków. (Powst. 1854); Pustelnik Urycza. Poema z XI w. (Powst. 1856); Safo. Poema. (Powst. 1856); ponadto wiersze nie zebrane w cykl oraz Ostatnia scena z tragedii „Mitrydat”.

T. 4 (1865): Trylogia myśli: I. Brutus. (Powst. 1853–1854). — II. Wspomnienia Samsona. (Powst. 1855). — Maria Magdalena. (Powst. 1855). — Dzikie kwiaty. Szkic psychiczno-społeczny: I. Niezapbudka. — II. Bławat. — III. Dzwon puszczy. — Epilog. Ponadto wiersze w cyklach: Różne wiersze, Wiersze późniejsze (tu m.in. Oda do burzy w czterech rapsodach).

2. Krople czary. Poezje. Drezno 1865.

Zawartość: tu m.in.: Pozawczoraj i wczoraj. Ballada; Przed burzą; Widzenie; Oda do wojny. 1854; Oda. (Po zawarciu pokoju europejskiego 1856); Ecce terra; Na śmierć Mikołaja; Piołunowy hymn; Duch; Synowi Polski. (Do I. Pr.); Córce Polaki. (Do

H. S.); Odlamy pozostałe z ody na śmierć Adama. List z Warszawy. (Do I. Roku 1858).

3. Szkice helweckie i Talia. Lipsk 1868.

Zawartość: tu m.in.: Do Art. ... Grottg. ... [dedykacja]; cykl „Z pielgrzymich dróg”. Szkice helweckie; oraz: Talia. Szkic ulotny; Próba dialogu. W 1 odsłonie; Trzy szkice: I. Monografia Izy. Poświęcone Hemildzie; — II. Monografia uśmiechu. Poświęcone Ali...; — III. Monografia pocałunku. Poświęcone także córce Ewy...; Dodatek. Krople czary. Część III. Silva rerum; II. Różne wiersze.

4. Piołuny. Poezje. Drezno 1869.

Zawartość: m.in. cykle: Paprocie, Wiersze różne, Piołuny oraz przekłady P. Corneliusa.

5. Izaak. Misterium z dziejów biblijnych. *Dzien. Lit.* 1870 nr 44–45. Wyd. osob. Lw. 1871.

6. Nowe poezje. Lw. 1872.

Zawartość: m.in.: 1872; Z trenów nad Tybrem; Oda do woli. (*Dzien. Lit.* 1870 nr 43–44); Pieśń szatańska. Z poematu „Artur”. (1858); Rzeźbiarz swego ducha. Poema; Dwa wspomnienia: I. Dwoje ich było; II. To śpiewało. (Przedr. m.in.: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962); Trzy sny: Sen I, Sen II. (Z poematu Dolorez), Sen III; (Do.); List IV. (Z przechadzek po Europie) (1870). oraz przekład: Karton. Powieść z Osjana. (Por. poz. 1).

7. Kochankowie ojczyzny. Powieść poetyczna z XIII w. *Album Muzeum Nar. w Raperswilu*. Poz. 1872 s. 232–272 i odb.

8. Utwory dramatyczne. T. 1–2. Lw. 1874–1875.

T. 1: Karlińscy. Tragedia w 5 odsłonach.

T. 2: Joanna Grey. Obraz tragiczny z XVI w. w 5 odsłonach.

Do tragedii Joanna Grey autor skomponował uwerturę i śpiewy.

9. Achmed, czyli pielgrzym miłości. Opera w 2 aktach według legendy ze zbioru „Alhambra” W. Irvinga. Lipsk [ok. 1875].

Libretto i muzyka W. Tarnowskiego. Drukiem wyd. wyjęte fortepianowy z tekstem.

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4747.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Jagiel. sygn. 7922 III (Strofy, Widzenie, przekład na język niem. Alpuhary A. Mickiewicza); Bibl. PAN w Kr. sygn. 2073, 2077 (Do Teofila, Teofilowi, Aniele cichy, Teofilowi na pożegnanie).

Przekłady wierszy: Oda. — Sfinks: c z e s.: F. Kvpil. *Lumír* 1880 s. 14.

Poezje, artykuły, recenzje literackie i muzyczne oraz przekłady zamieszczał w czasopiśmie: *Dzienn. Lit.* (1870), *Dzienn. Poz.* (1870), *Gaz. Nar.* (1870–1872, 1875), *Gaz. Pol.* (Chicago 1877), *Mrówka* (1870), *Ruch Lit.* (1874–1878; tu przeglądy literackie i muzyczne, przekłady oraz m.in. wiersze: Praxytel i Fryne. Noweleta z dni zamierzających Hellady. 1876 nr 30; Tęcze wspomnień. List do Karola Brzozowskiego. 1876 nr 37; Obrazy z kraju. Obraz pierwszy: Kropiwnik. 1877 nr 22–24, Obraz drugi: List z drogi. Do S. B. 1877 nr 28–29; Opatrzność szatana. 1877 nr 38; Carskie imieniny. 1877 nr 41; Kopalnie. Program do rapsodii fortepianowej. 1877 nr 46; Nad brzegami Barada. 1877 nr 51), *Świt* (1872), *Tydzień Polít., Nauk., Lit. i Artyst.* (Drezno 1871), *Tyg. Ilustr.* (1877–1878).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album Muzeum Nar. w Raperswilu. Rok 1872.* Poz. 1872, toż *Rok 1876.* Lw. 1876, *Lutnia. Piosennik pol. Zbiór 2.* Lipsk 1874, toż *Zbiór 3.* Lipsk 1874, *Pismo zbior. Z. 3.* Bendlikon 1865, *Sobótka. Księga zbior. na uczczenie ... S. Goszczyńskiego.* Lw. 1875.

Pośmiertnie: *Kłosa* (1878, 1880; [Korespondencja z 1877 z Bombaju]. 1878 nr 132; *Rozkosz łez.* — Na wieniec. 1880 nr 806).

Wiersze W. Tarnowskiego były przedrukowywane w wielu antologiach, m.in. w: *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 (tu m.in. Pieśń żołnierza, znana (z muzyką autora) w licznych wariantach, m.in. jako piosenka pt. Jak to na wojence ładnie).

Przekłady

1. F. Brendel: Zarys historii muzyki. Lipsk 1866.

2. F. Brendel: Liszt jako symfonik. Z dodaniem artykułu krytyczno-muzycznego przez L. L. Gozlana. Lw. 1870.

3. L. Foglar: Męczennicy fantazji. Nowela. *Świt* 1872 nr 6–14.

4. Cyd, według romancero hiszpańskiego z przekładu Herdera. Cyd pod Ferdynandem Wielkim. Cz. 1. *Świt* 1872 nr 17–26.

5. A. Gubernatis: Maja. Misterium dramatyczne, z szeregu dramatów indyjskich wyjęte. *Ruch Lit.* 1875 nr 37–39 i odb. Lw. 1876.

6. E. Yeménis: Bohaterowie Grecji. Z francuskiego przełożył... *Ruch Lit.* 1876 nr 30–45.

Ponadto w wymienionych uprzednio czasopiśmie drukował przekłady utworów: H. Berlioz, P. Corneliusa, H. Heinego, W. Irvinga, P. Shelleya i in.

Prace edytorskie

1. Wspomnienia damy polskiej z XVIII w. [Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej]. — Hymn na stuletnią obronę Wiednia przez Kazimierza Ustrzyckiego. — Proklamacja generała Dąbrowskiego. — Tomicianów z r. 1536–1537 ustęp niewydany. Poz. 1869 *Arch. Wróblewieckie* z. 1.

2. Pamiętnik damy polskiej z XVIII w. (Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej). *Ruch Lit.* 1875 i odb. Lw. 1876 *Arch. Wróblewieckie* z. 2.

3. Listy p. K. Kossakowskiej. — Historia królów elekcyjnych. — Manifest Generalności Barskiej. — Historia wyprawy Jana III pod Wiedeń. — Listy Kościuszki i Ignacego Potockiego [oraz Wawrzyńca Engeströma]. Objął i wstępem opatrzył S. Kunasiewicz. *Ruch Lit.* 1877–1878 i odb. Lw. 1878 *Arch. Wróblewieckie* z. 3.

Listy i materiały

1. Do M. Pawlikowskiego 4 listy z 1860–1861. Rkps Ossol. sygn. 12167/III.

2. Do H. Schmitta 3 listy z 1861–1864. Rkps Ossol. sygn. 5918/II.

3. Do A. Grabowskiego fragmenty listów sprzed 1863. Ogl. W. Zawadzki: W. Tarnowski. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 41–42; przedr. w książce: Pamiętniki życia literackiego w Galicji. Kr. 1961 s. 373.

4. Do O. Zajczkowskiej z 1864. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2841.

5. Do J. I. Kraszewskiego 100 listów z 1865–1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6537 IV.

6. Do nieoznaczonego adresata z 1872. Rkps Ossol. sygn. 12043/II.

7. Do T. Lenartowicza 40 listów z 1872–1877. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 7, 2029.

8. Do W. Bełzy 7 listów z 1876–1877. Rkps Ossol. sygn. 12421/I.

9. Do A. Gubernatisa listy z 1877–1878. Ogl. fragm. *Rivista Europea* 1878.

10. Do W. K. Sawicz-Zabłockiego. Rkps Muzeum A. Mickiewicza w Paryżu sygn. 1074.

11. Od W. Pola z 1860. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7860 IV t. 10 (do Władysława lub Stanisława Tarnowskiego).

12. Szlachta czynszowa. Krotochwila przez J. N. Kamińskiego, muz. W. Tarnowskiego (1877). Rkps Ossol. sygn. 10472/I.

OPRACOWANIA

Bibl. Warsz. 1871 t. 2 s. 132–134; s. 499; *Tydzień Polit., Nauk., Lit. i Artyst.* 1871 nr 1; nr 16; nr 20 [dot. koncertów w Wiedniu i Wenecji]. — T. LENARTOWICZ: Do Władysława T... (podróżującego po Włoszech i Grecji). *Świt* 1872 nr 30 [wiersz]. — W. ZAWADZKI: W. Tarnowskiemu na pamiątkę. *Świt* 1872 nr 27 [wiersz]. — *Bibl. Warsz.* 1873 t. 2 s. 351–352; *Przeł. Tyg.* 1873 nr 22 [dot. sukcesów pianisty i kompozytora]. — T. LENARTOWICZ: L. Tarnowski in Oriente. *Rivista Europea* 1874. — W. SOWIŃSKI: Słownik muzyków polskich. Paryż 1874. — *Gaz. Nar.* 1875 nr 102. — Podróż artystyczna W. Tarnowskiego w Saksonii. *Ruch Lit.* 1877 nr 17.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne): ADAM SAS: Na wieść o śmierci W. Tarnowskiego. *Ruch Lit.* 1878 nr 20 [wiersz]; A. BEDNARSKI: List z San Francisco. *Gaz. Nar.* 1878 nr 128. — A. G. [A. GILLER]: W. hr. Tarnowski. Wspomnienie. *Gaz. Nar.* 1878 nr 118; A. GILLER: O W. Tarnowskim. *Ruch Lit.* 1878 nr 21–29. — KALINOWA [K. KALINOWSKI]: Wyprawa na Poryck. (Przyczynek do wspomnień o W. hr. Tarnowskim). *Gaz. Nar.* 1878 nr 162–165; J. I. KRASZEWSKI. *Kłosa* 1878 t. 26 s. 324; S. K. z DUBIECKA: Do Ernesta Buławy. *Ruch Lit.* 1878 nr 24 [wiersz]; [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1878 r. 12 z. 12 s. 456–457; W. S.: W. Tarnowski. *Warta* 1878 nr 203; B. ZAWADZKI: W. hr. Tarnowski. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 34–35; W. ZAWADZKI: W. Tarnowski. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 41–42; przedr. w książce: Pamiętniki życia literackiego w Galicji. Kr. 1961; *Bluszcz* 1878 nr 24; *Dzien. Poz.* 1878 nr 107; nr 130; *Gaz. Nar.* 1878 nr 108; *Kłosa* 1878 t. 26 s. 371; Listy ze Lwowa. *Przeł. Lw.* 1878 t. 15 s. 687; O ostatnich chwilach i śmierci W. Tarnowskiego. *Przeł. Lw.* 1878 t. 16 s. 93–94; *Nowiny* 1878 nr 79; *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* 1878 nr 37; *Tyg. Ilustr.* 1878 nr 132; B. SULITA [A. GILLER]: Wróblewice. Z księgi wspomnień. *Kłosa* 1879 nr 803–807.

[J. SIEMIEŃSKI]: Literacka uroczystość

Dziadów. Rok I. Warta 1880 nr 297–300 i odb. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersb. 1895 s. 387–391. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda* T. 14 (1903). — H. BIEGELEISEN: Litnik mazowiecki. W-wa 1913 s. 249–250. — W. BOROWY: Kamienne rękawiczki. W-wa 1932 s. 290–292. — K. MICHALOWSKI: Opery polskie. Kr. 1954 s. 33. — Ernest Buława (W. Tarnowski). *Księga wierszy pol. XIX w. Ułożył J. Tuwim*. Oprac. J. W. Gomulicki. T. 2. W-wa 1954, wyd. nast. W-wa 1956. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — *Słownik muzyków pol. T. 2.* W-wa 1967. — D. WAWRZYKOWSKA-WIERCIOCHOWA: Pieśni W. Tarnowskiego. W książce: Polska pieśń rewolucyjna. W-wa 1970. — *Mala enc. muzyki.* W-wa 1970. — D. B. KACNEL'SON: Z dziejów polskiej pieśni powstańczej XIX w. Wr. 1974 passim.

Poezje studenta. J. S. *Dzien. Lit.* 1864 nr 22. — WOJTUŚ [M. MOTTY]: De omnibus rebus et quibusdam aliis. *Dzien. Poz.* 1865 nr 288. — *Dzien. Lit.* 1865 nr 72.

Kropki czary. WOJTUŚ [M. MOTTY]: De omnibus rebus et quibusdam aliis. *Dzien. Poz.* 1865 nr 218.

Izaak. DR OMEGA [J. I. KRASZEWSKI]. *Tydzień Polit., Nauk., Lit. i Artyst.* (Drezno) 1871 nr 13.

Nowe poezje. *Przeł. Lw.* 1873 z. 9.

Kochankowie ojczyzny. *Przeł. Lw.* 1872 t. 4 s. 310–320. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersb. 1895 s. 388–391.

Karlińscy. *Czas* 1874 nr 232. — *Ruch Lit.* 1874 nr 3. — S. Tz [S. TOMKOWICZ]. *Przeł. Kryt.* 1875 nr 5. — *Ojczyzna* 1875 nr 163.

Joanna Grey. J. I. KRASZEWSKI. *Gaz. Nar.* 1875 nr 267. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Ognisko Domoze* 1875 nr 54. — S. Tz. [S. TOMKOWICZ]. *Przeł. Kryt.* 1875 nr 11. — *Dzien. Poz.* 1875 nr 273. — M. W. *Gaz. Nar.* 1876 nr 10.

Prace edytorskie

Archiwum Wróblewieckie z. 1. *Dzien. Lit.* 1869 nr 19.

Archiwum Wróblewieckie z. 2. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2.

TATARKIEWICZ MARIAN (1875–1929)

Krypt.: M. T.; M. W.

Dramatopisarz, krytyk, poeta, aktor.

Ur. 6 grudnia 1875 w Warszawie, syn Stanisława, aktora, i Leokadii z Thiessów. Ukończył gimnazjum realne w Warszawie, studiował przez pewien czas na Uniwersytecie Jagiellońskim, w 1893 ukończył szkołę dramatyczną przy Warszawskim Towarzystwie Muzycznym. W 1893 zaangażowany przez T. Pawlikowskiego grał w Krakowie, a od 1894 do 1919 występował w teatrach warszawskich. Równocześnie od 1915 był etatowym reżyserem dramatu i pomocnikiem kierownika literackiego w Teatrze Rozmaitości. Od 1919 do 1921 pracował w Teatrze Praskim, następnie przez dwa sezony w Teatrze im. Bogusławskiego. Zmarł w Warszawie 17 grudnia 1929.

TWÓRCZOŚĆ

1. Królewna mórz. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 4 s. 297–306.

Wiersz.

2. Królowa Bajka. Pastel księżycowy w 1 odsłonie. *Wędrowiec* 1900 nr 49–50. Wyst. W-wa 28 listopada 1900; Łódź 21 stycznia 1902; Lw. 10 marca 1902; Kr. 5 kwietnia 1902.

3. Majowa msza. Obrazek w 1 odsłonie wierszem. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 193–209 (pt. Z cyklu „Pastele”. Msza majowa). Wyst. Lw. 10 marca 1902; W-wa 30 marca 1904.

4. W sieciach satyra. Obrazek w 1 odsłonie. Wyst. Lw. 10 marca 1902; W-wa 25 listopada 1903.

5. Po ideały. Fantazja w 1 odsłonie z prologiem. Powst. 1905.

6. Melancholia. Fantazja w 3 odsłonach. *Nasz Kraj* 1906 z. 5 s. 1–6.

7. Kneź Popiel. Baśń w 4 aktach (5 odsłonach). Wyst. W-wa 7 maja 1907.

8. Mojej Pani. Perła. Fragment z fantazji w 1 odsłonie wierszem. *Scena i Sztuka* 1908 nr 6.

9. Dzikie łabędzie. Baśń w 6 obrazach z prologiem. Powst. 1909.

10. Tragedia. Żart sceniczny w 1 odsłonie. Powst. ok. 1913.

11. Wcielenie Afry. Farsa w 3 aktach. Wyst. W-wa 10 stycznia 1914; Wil. 20 marca 1914.

Współautor: Kazimierz Nowina [K. Hulewicz].

12. Zjazd koleżeński. Krotochwila w 4 odsłonach. Wyst. W-wa 14 listopada 1914.

Współautor jw.

13. Komendant Thurm. Krotochwila. Wyst. W-wa 13 marca 1915.

Współautor jw.

14. Dziadzio — Piernik i babcia — Bakalia. Bajka w 3 aktach. Wyst. W-wa 25 grudnia 1915 (muz. W. Krupiński).

15. Papa papy. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 22 stycznia 1916.

16. Szukajmy Murzyna. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 20 września 1923.

Współautor: Kazimierz Nowina [K. Hulewicz].

17. Don Kiszot. Szkic dramatyczny w 3 odsłonach z prologiem.

18. Panienska z okienka (wg powieści Deotymy).

Przeróbka dramatyczna.

19. Za późno. Obrazek sceniczny w 1 odsłonie.

Utworki dramatyczne, poezje ogłaszał w czasopiśmie: *Ateneum* (1899), *Bibl. Warsz.* (1897–1900), *Echo Mus.*, *Teatr. i Artyst.* (1899), *Głos* (1898), *Kur. Warsz.* (1904), *Nasz Kraj* (1906), *Prawda* (1898), *Przegl. Powsz. Życia Społ., Lit. i Sztuki* (1905), *Przegl. Tyg.* (1898), *Sowizdrzał* (1912), *Tyg. Ilustr.* (1898, 1905, 1918), *Wędrowiec* (1902–1904).

Ponadto w książce zbiorowej: *Pisanka*. W-wa 1900.

Przekłady

1. E. Rostand: Orłatko. Dramat w 6 aktach wierszem... Wyst. W-wa 1912 (pt. Orłę). Ogł. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 50 (akt II, scena 6).

2. M. Gogol: Rewizor. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1916.

Listy

Do red. *Chimery* z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. S. Okręta. W-wa 1905. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 18. (1912).

(Nekrolog:) *Scena Pol.* 1930 z. 1.

A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Świat aktorski moich czasów. W-wa 1957; wyd. 2 W-wa 1973. — B. BERGER: Teatr im. Bogusławskiego przed Schillerem. *Pam. Teatr.* 1972 z. 1. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965*. W-wa 1973.

Królowa Bajka. -a-: Z dramatu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 2. — B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 321. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1900 nr 49. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1900 nr 331. — K. B. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 50. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 330. — S. K. *Tyg. Pol.* 1900 nr 51. — A. SIEDLECKI. *Głos* 1900 nr 50–51. — A. SYGIETYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 275. — GAMA [A. SYGIETYŃSKI]. *Kraj* 1900 nr 47. — SZARY [A. CHOLONIEWSKI]. *Kraj* 1902 nr 13. — Kl. K.: Teatr. *Dzienn. Pol.* 1902 nr 118. — F. KONECZNY. *Przeegl. Pol.* 1902 t. 4 s. 363–364. — m. *Naprzód* 1902 nr 95–96. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Teatr polski w „Ogniwie”. *Dzienn. Kijowski* 1913 nr 11.

Majowa msza. — W sieciach satyra. — Królowa Bajka. BARTEK. *Monitor* 1902 nr 12. — S. W. *Kur. Lw.* 1902 nr 71. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 64. — *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 59.

Majowa msza. B. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 88. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1904 nr 15. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1904 nr 17. — Kaz. Ehr. [K. EHRENBERG]. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 91. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 9. — E. M. [E. MALISZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 91. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1904 nr 91. — *Gaz. Handlowa* 1904 nr 88. — *Kur. Por.* 1904 nr 91. — *Ziarno* 1904 nr 16.

W sieciach satyra. SZARY [A. CHOLONIEWSKI]. *Kraj* 1902 nr 13. — B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 315. — T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1903 nr 49. — E. M. [E. MALISZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1903 nr 324. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 327. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1903 nr 271. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 325.

Kneź Popiel. S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1907 nr 125. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1907 nr 12. — K. Ł. [K. ŁAGANOWSKI]. *Goniec Por. i Goniec Wiecz.* 1907 nr 212. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 127. — X. *Słowo* 1907 nr 124. — *Przeegl. Por.* 1907 nr 125.

Wcielenie Afry. T. KOSTECKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1914 nr 12. — St. M. [S. MIŁOSZEWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 12. — Mir. Poz. [M. POZNAŃSKI]. *Nowa Gaz.* 1914 nr 16. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Sowizdrzał* 1914 nr 3.

Zjazd koleżeński. W. POPLAWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1914 nr 317.

Komendant Thurm. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1915 nr 120. — W. POPLAWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 74. — W. R. [W. RABSKI]: Teatr Letni w Ogrodzie Saskim. *Kur. Warsz.* 1915 nr 73.

Dziadzio — Piernik i babcia — Bakalia. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 356. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzienn. Wil.* 1924 nr 295.

Papa papy. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1916 nr 24. — [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1916 nr 36. — S. N. [S. NOYSZEWSKI]. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 24. — UNELE THOM. *Sowizdrzał* 1916 nr 5.

Szukajmy Murzyna. BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]: Premiera w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1923 nr 258; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór* 4. W-wa 1924; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — WUBE [W. BUDZYŃSKI]. *Życie Teatru* 1923 nr 4. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1923 nr 259. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1923 nr 263. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 258 wyd. por. — F. SIEDLECKI. *Gaz. Administracji i Policji Państw.* 1923 nr 40–41. — W. ZAWISTOWSKI. *Scena Pol.* 1924 nr 1.

Recenzje przekładów

E. Rostand: Orlątko. W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 76. — J. LORENTOWICZ: Dwadzieścia lat teatru. T. 2. W-wa 1930.

M. Gogol: Rewizor. A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 38. — P. GRZEGORCZYK: Jakiego Gogola znamy. („Rewizor” na warsztacie tłumaczków). *Twórczość* 1953 nr 7 s. 158–166.

TENNER JULIUSZ (1861-1922)

Krypt.: (JTER).

Teoretyk literatury, tłumacz.

Ur. 1861 we Lwowie. Szkołę średnią, dramatyczną oraz konserwatorium skończył w Wiedniu. Studiował na uniwersytetach we Lwowie, Wiedniu i Lipsku. W 1880 był aktorem w Bernie, w 1882 w Salzburgu. Od 1888 mieszkał we Lwowie i pracował w Zakładzie Ubezpieczeń. W 1908 objął stanowisko lektora wymowy na Uniwersytecie Lwowskim. Zmarł we Lwowie w 1922.

TWÓRCZOŚĆ

1. Estetyka żywego słowa. Ogl. fragm. *Krytyka* 1903 t. 2 s. 310-316, 373-382 (pt. Pierwiastek muzyczny w poezji); *Tyg. Słowa Pol.* 1903 nr 6-7 (pt. O sztuce czytania jako czynnika wychowania publicznego). Wyd. osob. całości Lw. 1904 *Wiedza i Życie* S. III t. 2.

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5379 (fragm. pt. O sztuce czytania).

Niektóre rozdziały wygl. w 1902-1903 w formie odczytów we Lwowie.

2. Technika żywego słowa. Lw. 1906. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1906; wyd. 3 Lw. 1931.

3. O twórczości aktorskiej. Trzy rozprawy. Lw. [1912].

Zawartość: Słowo wstępne; O twórczości aktorskiej. (*Krytyka* 1904 t. 2 s. 142-156); O nowoczesnej sztuce aktorskiej. (*Nasz Kraj* 1908 t. 6 s. 192-199); Materiały do psychologii teatru. (*Nasz Kraj* 1908 t. 5 nr 1-2).

4. Podręcznik sztuki czytania. Dla użytku nauczycieli w polskich szkołach ludowych, średnich i seminariach nauczycielskich oraz dla użytku starszej młodzieży i samouków. Lw. [1917].

Rozprawy, artykuły i przekłady umieszczał w czasopiśmie: *Bibl Warsz.* (1910; tu: O pierwiastkach muzycznych w twórczości Słowackiego. T. 1. s. 506-522), *Dzienn. Powsz.* (1919; tu: O barwie dźwiękowej głosu. Odczyt. Nr 134), *Krytyka* (1903-1907; tu m.in.: Teatr miejski we Lwowie. 1905 z. 7 s. 69-79; O teatrze lwowskim. 1906 z. 12 s. 471-477, 1907 z. 2 s. 185-192, z. 5 s. 475-482, z. 7/8 s. 86-91), *Nasz Kraj* (1908), *Niwa* (1895), *Polen* (Wiedeń 1915-1917), *Polnische Post* (Wiedeń 1906-1908; tu m.in.: przekłady na język niem.: A. Lange: Aus „Meditationes”. 1907 nr 32; L. Rydel: Königsohn und Käthchen. Ein Märchen. 1907 nr 38-39; K. Zawistowska: Epitaphium. 1907 nr 32; J. Żuławski: Lust. 1907 nr 32), *Tyg. Słowa Pol.* (1903), *Zdrój* (1917-1918; tu: O sztuce aktora. 1917 nr 1-2; O muzyce wiersza. Dialog. 1918 nr 1-2).

Przekłady (na język niem.)

1. A. Nowaczyński: Affenspiegel. Monachium 1904.

2. W. Berent: Edelfäule. Ok. 1908.

Ponadto drobne utwory: J. Kasprowicza (m.in. Ginącemu światu), M. Konopnickiej, A. Langego, L. Rydla, K. Tetmajera, K. Zawistowskiej i in.

Listy

1. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1902-1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863.

2. Do J. Mirskiego z 1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7075.

3. Od W. Orkana bruliony 6 listów z 1913-1914. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III, 8643 III.

4. Rękopis artykułu. Bibl. Jagiel. sygn. 8122 III.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) S. NIEWIADOMSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 212; *Rzeczpospolita* 1922 nr 196; *Scena Pol.* 1922 nr 8/9/10; *Wiek Nowy* 1922 nr 6319. — J. SŁAWIŃSKA: Młodo-polska batalia o teatr. W: *Myśl teatr. Młodej Polski.* W-wa 1966 s. 27-28, 31, 34.

Sprawozdania z odczytów: (aw) [A. WYSOCKI]: W „Kole artystyczno-literackim”. *Gaz. Lw.* 1903 nr 93 (O istocie twórczości aktorskiej). — Ze Związku Naukowo-Literackiego. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1903 nr 37 (O symbolice dźwięków w poezji). — S. LACK. *Nowe Słowo* 1904 s. 425-429 (O twórczości aktorskiej). — W. MORACZEWSKI: Spojrzenia. *Nasz Kraj* 1908 t. 6 nr 6. — *Nasz Kraj* 1908 t. 6 nr 6 s. 114-116, 122. — O formie w poezji. *Przegl. Filoz.* 1908 s. 77-82.

Estetyka żywego słowa. (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Głos* 1904 nr 183. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 154. — J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 90. —

T. PINI. *Muzeum* 1905 s. 372–374. — Br. W. [B. WINAWER]. *Prawda* 1905 nr 30. — *Gaz. Lw.* 1905 nr 226. — H. ULASZYN. *Przeegl. Pol.* 1907 t. 166 s. 460–468.

O pierwiastkach muzycznych w poezji Słowackiego [rozprawa w *Bibl. Warsz.*] W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 13 (1914/1915) s. 104.

Technika żywego słowa. W. H. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 95–96.

Podręcznik sztuki czytania. *Dzien. Poz.* 1917 nr 296.

TETMAJER KAZIMIERZ PRZERWA (1865–1940)

Pseud. i krypt.: ESTEKA; FANTAZY; J. K. T. de PRZERWA; JOT. KA. ER.; K. T.; K. TET.; K. TETM.; KA. TE.; KAZ. TET.; KAZA; KAZIMIERZ PRZERWA; KAŻ. TET.; PRZERWA KAŻMIRZ; R.; SZYLDKRED; —?—; K.

Nadto wspólnie z Adamem Krasińskim: dr JULIAN POGORZELSKI; FOSFORYCZNY SKALDERON.

Poeta, nowelista, powieściopisarz.

Ur. 12 lutego 1865 w Ludźmierzu w powiecie nowotarskim. Był synem Adolfa, marszałka powiatu nowotarskiego, uczestnika powstania listopadowego i styczniowego, i Julii z Grabowskich (siostry matki Tadeusza Boya-Żeleńskiego). Poeta Józef Tetmajer był jego stryjem, a malarz Włodzimierz jego bratem przyrodnim. Po utracie majątku (1883) rodzina zamieszkała w Krakowie. Tam uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny. Maturę uzyskał w 1884, a następnie studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim na wydziale filozoficznym. Słuchał wykładów z historii, literatury polskiej, literatur obcych, prawa, historii sztuki, a także prehistorii i archeologii. Przyjaźnił się z Lucjanem Rydlem, Stanisławem Estreicherem, Zygmuntem Przybylskim, Ferdynandem Hoesickiem. W tym czasie (1886) przypadł jego debiut literacki. W 1889 współredagował *Ognisko*. W ciągu następnych lat pracował przelotnie w redakcjach różnych czasopiśmie. W 1888 nawiązał współpracę z *Tygodnikiem Ilustrowanym*, w 1889 z *Kurierem Warszawskim*, w 1893 z *Czasem*. Wydanie drugiej serii „Poezji” (1894) przyniosło mu niezwykle rozgłos. Brał odtąd intensywny udział w bieżącym życiu literackim Krakowa stając się uosobieniem poety modernistycznego (posłużył za wzorec do postaci Poety w „Weselu” Wyspiańskiego). W 1895 przebywał jako osobisty sekretarz Adama Krasińskiego w Heidelbergu. Wielokrotnie wyjeżdżał za granicę, zwiedził Szwajcarię, Włochy, Francję i Niemcy. W 1912 obchodzono w Warszawie 25-lecie jego twórczości. W tym też roku pojawiły się pierwsze objawy choroby nerwowej utrudniającej mu pracę i kontakty z ludźmi. W czasie pierwszej wojny światowej był zwolennikiem polityki Naczelnego Komitetu Narodowego i Legionów Piłsudskiego. Był inicjatorem Komitetu Ochrony Podhala, w 1919 został prezesem Komitetu Obrony Kresów Południowych. Po wojnie mieszkał na przemian w Krakowie, Zakopanem i Warszawie, później osiadł na stałe w stolicy. W 1921 został prezesem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich, następnie członkiem honorowym tegoż Towarzystwa. W 1928 przyznano mu nagrodę miasta Warszawy, w 1931 obchodzono jubileusz 45-lecia twórczości, w 1934 został honorowym członkiem Polskiej Akademii Literatury. Nasilająca się choroba psychiczna i postępująca utrata wzroku pozbawiły go całkowicie możliwości tworzenia i pisania. Żył w osamotnieniu, egzystował dzięki ofiarności społecznej. W pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej został wyrzucony przez Niemców z Hotelu Europejskiego, gdzie miał poprzednio zapewniony pokój i utrzymanie. Chory, nieprzytomny, znalazł się w Szpitalu Dzieciątka Jezus. Zmarł 18 stycznia 1940. Pochowany na Powązkach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Illa. *Ziarno* 1886 nr 1–2. Wyd. osob. 4Kr. — Poz. 1886.

Poemat prozą.

Podpisany: Jot. Ka. Er.

Uwaga: tegoż roku debiut literacki nowelą góralską pt. Rekrut.

2. Allegoria. Kr. 1887.

Poemat. Podpisany: Kazimierz Przerwa.

3. Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza. *Kur. Kr.* 1888 nr 224. Wyd. osob. Kr. 1888.

Nagrodzony na konkursie *Kur. Kr.* w 1888.

4. Wiersz ku uczczeniu pamięci J. I. Kraszewskiego. Kr. 1889.

Nagrodzony na konkursie.

5. Wiersz z okoliczności sprowadzenia zwłok Adama Mickiewicza. Kr. 1890.

6. Poezje. Kr. 1891. Wyd. nast.: wyd. 2 pt. Poezje. Seria pierwsza, rozszerzone, ze wstępem poety. W-wa 1900; wyd. 3 W-wa 1905; wyd. 4 W-wa 1912; wyd. 5 [b. m.] 1914.

Z a w a r t o ś ć: Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza; Wiersz ku uczczeniu pamięci J. I. Kraszewskiego; Wiersz z okoliczności sprowadzenia zwłok Adama Mickiewicza; Nie, — nie hańba to jeszcze...; Dziś czas inny...; Znaszli ten naród?...; Wody...; Cienie [We śnie widziałem je...]. (*Ognisko* 1889 nr 1); Fragment [I opuścił ręce...]. (*Mysł* 1891 nr 13); Przeżytym. (*Kur. Pol.* 1890 nr 353/354); Ptaki i człowiek. (*Kur. Pol.* 1890 nr 267); Wielbić naturę?...; Poeci idealisci. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 4); Ty nie giń marnie... (*Kur. Pol.* 1890 nr 295); Jeśli poczujesz, że inną twe skronie...; Kto nigdzie twarzy rumianej wesela...; Na świat ten dusza przychodzi młodzieńcza...; Przy ludzkiej doli jak dola mała lekka...; Niech nie unosi cię nigdy namietność...; Ludzie miotają się, dręczą i cierpią...; Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...; Gwiazdy są dla mnie, jako modre kwiatki...; Nieczym dzień męki, gdy ducha wspiera...; Miłość, przyjaźń, to pochodnie...; Po pokoleniach idą pokolenia...; Sztuka jest jako drzewo słodkim okryte owocem...; Pamięć, to cmentarz... (*Świat* 1889 nr 11); Pod śniegu srebrnym puchem... (*Klasy* 1889 nr 1269); Zwątpienie; Pieśń o Jaśku zbójniku, na tle pieśni ludowych na Podhalu. (*Głos* 1889 nr 24); Morskie Oko. (*Kur. Pol.* 1890 nr 281); Schnąca limba. (*Kur. Pol.* 1890 nr 322); Limba; Burza; Mgły nocne (W Niechycyrcie [sic!]); Rozczarowanie; Pozdrowienie; Fantazja [c.]; [I]. [Piękna, pamiętasz ty ów dzień...]; II. [Jak wizja senna...]; III. [W takiej godzinie...]; IV. [W muszli głęboko tkwi zamknięta...]; Godzina tworzenia; Żegnałem cię podobną różę...; Czemu dziś mój kochanek ze schylonym czołem...; Ja, kiedy usta ku twym ustom chylę...; Jak po bezbrzeżnym, modrym oceanie...; Salomon i Sulamitka. (*Mysł* 1891 nr 2); Czynnem jest młodość bez miłości?...; Kwiat symboliczny; W majową noc; W noc jesienną; Duch melodii. (*Kur. Codz.* 1890 nr 183); Wszystko umiera z smutkiem i żalobą...; Jak dziwnie smutne, posępne, złowieszce...; Do snu; Zasnąć już!...; Co warte słońce...; Gdy ci wspomnienie smutek tylko mnoży...; W nocy; Rozmowa; Drwiny z wszelkich idej...; Niel... Ze wszystkiego można drwić...; Widokiem ludzi przerażony co dnia...; Po burzy; Wygnańcy; Wolność. (Przekład z Shelleya). (*Kur. Pol.* 1890 nr 288); Filozofia miłości. (Przekład z Shelleya); Pierwszy spacer; Moja kochanka; Byłbym cię oddał...; Zuzanna; Beatrice Cenci; Do... [Pamiętam ciebie...].

Z a w a r t o ś ć (wyd. 2): tu dodano następujące wiersze: Od autora [wstęp prozą]; Patrząc ku Tatrom. (*Świat* 1889 nr 2); Śmierć Janosika. Fragment; Wybiegła dusza; W jesieni. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 38); Nie wierzę w nic; Fragment z dramatu; Czardas; Gdybym mógł sobie wybrać; Fałsz, zawiść; Pejzaż;

O wicherze, wicherze!; Są takie chwile; Artyści; Westalka do Apollina; — Wiersze liryczne: I. [Nie mów, o nie mów...]; II. [Przyszło nieszczęście...]; III. [Myślałeś — dziwne złudzenia i wieczne...]; Ballada o pannie młodej; Ballada o Renie; Orzeł [Gdzie tęcza wiecza...]; Kocham cię, nocy cicha; Daleki świcie; Niewierny; Konaj, me serce; Kretynów ludzkich; Brzozy; W oliwnym gaju; Cień Chopina; Dusza ma; Fragment; Achilles [Konam, a nie to jest...]; Skądś z daleka; Z pucharem w dłoni; Gdziekolwiek bądź; Widokiem ludzi przerażony co dnia...; Sztuka jest jako drzewo słodkim okryte owocem...; Nie! Ciebie nie już; Serce ludzkie; I jeden atom powietrza; Bądź zdrowa! [Całe serce w tych wyrazach mieszczę...]; Z pamiętnika; Czarna róża; Ona gdzieś jest; Naprzód! Niech ryczą burza; A jednak, gdyby teraz; Przechodzą czasy; Błada róża; Z kolumny skalnej; Przeklina się ją; Odpocząć wreszcie; Modlitwa indyjska; Mówcie! Czym ja ją naprawdę stracił...; Senne marzenie [c.]; I. [Nieskończoną morską toń...]; II. [Cicho i pusto...]; III. [Jak cicho...]; IV. [Całe miasto w ogniu skrzy...]; W tę cichą, senną; Tyle lat zbiegło; Gdzieś ty; Nowina. Pominęto natomiast wiersze następujące: Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza; Wiersz ku uczczeniu pamięci J. I. Kraszewskiego; Wiersz z okoliczności sprowadzenia zwłok Adama Mickiewicza.

Rękopisy

Czarna róża — rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV.

Przekłady

Pozdrowienie: a n g.: F. Notley. *Slavonic and East European Review* 1945 styczeń.

Wody...: r o s.: A. Damanska. *Mir bożij* 1906 nr 2. Cienie [We śnie widziałem je...]: r o s.: A. Łach-tina. *Kijewskaja starina* 1908 nr 48 dod.

Cień Chopina: n i e m.: C. A. von Pentz. *Begegnung mit Polen* 1967 nr 9 — r o s.: S. Szejn. *Slawianskaja izwiestija* 1906 nr 8.

Moja kochanka: n i e m.: C. A. von Pentz. *Michiewitz-Blätter* 1958 nr 8.

Opracowania muzyczne

Limba — J. Friedmann: 3 pieśni. Kr. 1899; S. Rączka: Limba. [B. m. 1936].

Pozdrowienie — C. Marek: Dwa utwory. Kat. 1932. Brzozy — N. Rutkowski: Brzozy. Poz. [ok. 1918]. Cień Chopina — Z. Pruszyński: Cień Chopina. Kr. 1949.

Błada róża — S. Cymbaliński: Dwie pieśni. W-wa 1937.

7. Mąż — Poeta. Fragment dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 30 kwietnia 1892. Ogl. *Kur. Pol.* 1892 nr 197, 204. Wyd. osob. Lw. 1893.

8. Sfinks. Fantazja dramatyczna w 1 akcie. Wyst. Kr. 7 stycznia 1893; Lw. 12 lutego 1894. Ogl. *Przeł. Tyg.* 1893 s. 438-440, 451-452, 463.

Rkps — egz. teatralny z poprawkami autora — Ossol. sygn. 13225/I.

Przekłady r o s.: M. de Waldien. *Siewier* 1900 nr 44-45; A. Worotnikow. Moskwa 1906; Sobranije soczinienij. T. 6. Moskwa 1908.

9. Poezje. Seria druga. — Sfinks. Fantazja dramatyczna. Kr. 1894. Wyd. nast.: pt. Poezje. Seria druga. Wyd. nowe. W-wa

1898 [zmien.]; wyd. 3 W-wa 1901; wyd. 4 W-wa 1906; wyd. 5 W-wa 1914.

Zawartość: I. Wiersze różne [c.]: Wstęp [Straciłaś moc...]; Credo (1894); Duch; Dziś; Któż nam powróci...; Nad polem pustym...; Koniec wieku; Prometheus; Widziadło; Chrystus i Magdalena. (Do obrazu Edelfelta „Christ et Madeleine”). (*Tyg. Ilustr.* 1893 nr 171 pt. Widzenie Marii Magdaleny); Wizja [Szara i głucha pustka...]. (*Nasza Sztuka* 1893 nr 2); Z „Exodus”. (Rozdział XVII). (*Świat* 1893 nr 24); Z „Exodus”. (Rozdział XIX). (*Kraj* 1893 nr 47, 52); Sen rzeczywisty; Przebudzenie Jehowy; Geniusze; Podczas burzy; Evviva l’artel; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]; Hymn do Nirwany; Hymn do miłości. (*Kur. Codz.* 1894 nr 56); Marzenie. (*Świat* 1893 nr 7; *Kur. Codz.* 1894 nr 49); Narodziny Afrodyty; Narodziny wiosny; Leda; Ona [Księżyc wśród białych chmur...]. (*Kur. Codz.* 1894 nr 158); Do nieznamoj; Zacisza; Wspomnienie [Zamyłkam czasem oczy...]; Lubie, kiedy kobieta...; Pod wrażeniem. (*Przegl. Poz.* 1894 nr 26); Zawód. (*Przegl. Poz.* 1894 nr 26); Morze [O morze, nieskończone...]; — Nieskończoność [c.]: I. [Wsluchuję się w szepł mgławic...]; II. [Więcej niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...]; Albatros; Na morzu polarnym. (*Świat* 1891 nr 16); Nad melodii; Poci idealisci; Czemu dziś mój kochanek ze schyłym czołem...; Salomon i Sulamitka; Pamięć, to cmentarz...; Ząptnienie; — Z Tatr [c.]: I. Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej. (*Kur. Pol.* 1892 nr 246; *Ateneum* 1894 t. 2 s. 222–228); II. W Białem. (*Ateneum* 1894 t. 2 s. 222–228); (III). Wlesie; IV. O zmroku; V. Przy Morskim Oku. (*Ateneum* 1894 t. 2 s. 222–228); VI. W turniach; VII. Melodia mgieł nocnych. (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym). (*Ateneum* 1894 t. 2 s. 222–228); VIII. Na Żelaznej Drozdzie pod Reglami. (*Ateneum* 1894 t. 2 s. 222–228); IX. Morskie Oko; X. Limba; XI. Burza; XII. Mgły nocne (W Niechayce [sic!]); XIII. Rozczarowanie; XIV. Pozdrowienie; Pieśń o Jaśku zbójniku, na tie pieśni ludowych na Podhalu; List Hanusi [Z epicznego poematu na tle podhalańskim]. (Powst. 1888, ogł. *Świat* 1893 nr 15; *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 2); Do... [c.]: I. [Pamiętam ciebie...]; II. [Tyś nie umarła...]. (*Świat* 1892 nr 5); III. [W pamięci mojej...]. (*Świat* 1892 nr 5); IV. [Z daleka patrz na mnie twe oczy...]. (*Świat* 1892 nr 5); V. [Coraz to większy czar...]; VI. [Słyszałem ciebie...]; VII. [Zda mi się czasem...]; VIII. [Odbicie rysów jej...]; IX. [Kocham cię jeszcze...]; X. [Nim mnie zagryzie czołko...]. (*Świat* 1892 nr 5); XI. [Dlaczegoż teraz...]; XII. [Idę przez drogę życia...]. (Niektóre wiersze z tego cyklu ogł. *Myśl* 1894 z dn. 7 września); — II. Zamyślenia [c.]: I. [Cicho i wolno...]. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 22); II. [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...]; III. [Tam — chciałbym jedno...]; IV. [Gwiazdy, wy kwiaty...]; V. [Cudowna nocy...]; VI. [Czasem, gdy marzę...]. (*Nasza Sztuka* 1893 nr 4); VII. [Zegnam cię, ty promienna...]; VIII. [Nie mam dzisiaj przy sobie...]; IX. [Struna po strunie pęka...]; X. [Cichy wieczorny mrok...]; XI. [Odpocząć! Oto jedno...]; XII. [Na spokojnym, ciemnym morzu...]; XIII. [Nirwano! Pochyl ku mnie twarz...]; XIV. [Raz ją ujrzałem...]; XV. [Rzuciłem ludzi...]; XVI. [Rdzawe liście...]; XVII. [Z daleka ku mnie płyną...]; XVIII. [Czasem zda mi się...]. (*Kraj* 1893 nr 25); XIX. [Dla kogo mi żyjemy?...]; XX. [Czcie wyobraźni odeszły mnie mary...]. (*Świat* 1892 nr 16 pt. Z cyklu „Wizji”); XXI. [Gdy wejść w tłum...]; XXII. [Boże, ukryty...]; XXIII. [Widzę przed sobą otchłań...]; XXIV. [O czaszko! Kiedys...]; XXV. [Jest dal nieznaną...]; XXVI. [Szukam cię

zawsze...]. (*Tyg. Ilustr.* 1894 nr 22); XXVII. [Zdaje mi się, że z głową...]. (Niektóre wiersze z tego cyklu ogł. *Kur. Codz.* 1894 nr 110 pt. Z „Zamyśleń”); — III. Preludia [c.]: [Gdyby ból każdy, w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustyni...]; II. [Życie, to zwykle życie...]; III. [Kiedy patrz na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słonie...]; VI. [Czasem nagle uczuwałam...]; VII. [Gdyby mi z jednej strony położono...]; VIII. [Idzie na pola, idzie na bory...]. (Wiersze I–VIII ogł. *Świat* 1892 nr 5); IX. [Tam, oby cisza...]. (*Kraj* 1893 nr 25); X. [Wszystko jest marne...]; XI. [Z mej duszy...]; XII. [Zrzućmy tę maskę...]; XIII. [Długo się we mnie...]; XIV. [Gdybym dziś umrzeć miał...]; XV. [Przekład, zapomnieć...]; XVI. [Chcę przerwać myśl...]; XVII. [Nadmiar wstępu do życia...]; XVIII. [Jedno mam tylko pragnienie...]; XIX. [Na pełną pierś twą...]; XX. [Nie sądzę po ustach...]; XXI. [Zimnym sztyderstwem...]; XXII. [Płomienie w mojej duszy...]; XXIII. [Tyłe nas razy...]; XXIV. [W odczucia mego głęb...]; XXV. [Smutną jest dusza moja...]. (*Kraj* 1893 nr 24); XXVI. [Głucho jest w duszy...]; XXVII. [Po szerokim, po szerokim morzu...]; XXVIII. [Czasem, gdy długo...]; XXIX. [Ponuro gwizdzą północny wiatr...]. (*Świat* 1892 nr 5); XXX. [Tak, nieskończoność złego...]; XXXI. [Ach! Gdybym teraz mógł pędzić...]; XXXII. [Lubię wędzące kwiaty...]. (*Kraj* 1893 nr 25); XXXIII. [Dopóki sięgasz...]. (*Kraj* 1893 nr 25); XXXIV. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXV. [Ku mej koltyce leciał od Tatr...]. (*Świat* 1892 nr 5); XXXVI. [W wieczorną ciszę...]; XXXVII. [Młodości mojej wiosno...]; XXXVIII. [W pożarze słońca...]; XXXIX. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; XL. [Widzę ja — idzie w słoneczną pogodę...]; XLI. [Ze wzdargą patrzę...]; XLII. [Smutno mi Boże, Ty, co tam w błękitach...]; XLIII. [Pierzchoł marzenie...]; XLIV. [Serce me...]; XLV. [Skonaj ty serce wprzód...]. (*Świat* 1892 nr 5). (Niektóre wiersze z tego cyklu ogł. *Myśl* 1892 nr 14; *Kraj* 1892 nr 49, 1893 nr 23–25; *Dla głodnych dzieci. Jednodniówka*. Kr. 1893; *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. W-wa 1893 s. 90); — IV. Sfinks. Fantazja dramatyczna.

Zawartość (wyd. z 1898): dodano następujące wiersze: Kwiat symboliczny; Byłbym cię oddał...; Filozofia miłości (Przekład z Shelleya); Na pogrzeb Teofila Lenartowicza; Z dawnej przeszłości [c.] I–XIII, pominięto: Rozczarowanie; Do... [c.] I–XII; z cyklu Zamyślenia: [Raz ją ujrzałem...]; [Widzę przed sobą otchłań...]; z cyklu Preludia: [Gdyby mi z jednej strony położono...]; [Wszystko jest marne...]; [Z mej duszy...]; [Tak, nieskończoność złego...]; [Smutną jest dusza moja...]; oraz Sfinks. Fantazja dramatyczna.

Rękopisy

[Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...] — rkps Bibl. Nar. sygn. 2732.

Przekłady

Melodia mgieł nocnych: a n g.: P. Selver. *Anthology of Modern Slavonic Literature*. Londyn 1919, M. Gardner. *Slavonic and East European Review* 1926 czerwiec, W. Kirconell. *Golden Treasury of Polish Lyrics*. Winnipeg 1936, — niem.: K. Dedecius. *Mickiewicz-Blätter* 1970 nr 45.

[Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; a n g.: F. Notley. *Slavonic and East European Review* 1945 styczeń, M. Ginn. *Treasured Polish Songs*. Minneapolis 1953, E. H. Szymanski. *The Polish Review* 1968 nr 4.

Opracowania muzyczne

Widziadło — S. B. Poradowski: Widziadło, Poz. [1929].

Narodziny wiosny — S. B. Poradowski: Narodziny wiosny. [Poz. 1929].

Zawód — M. Karłowicz: Sześć pieśni. W-wa 1897; M. Mierzejewski: Zawód. [Poz. 1930]; F. Szopski: Dwie pieśni. W-wa 1933 (toż w tłum. franc. S. Szymanowskiej pt. Tristesse); B. Wallek-Walewski: Dwie pieśni. [W-wa 1936], wyd. nast. [W-wa 1938].

[Na spokojnym, ciemnym morzu...] — M. Karłowicz: Drugi śpiewnik. W-wa 1898; Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[Rdzawe liście...] — M. Karłowicz: Powst. 1896. Wyd. w: Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[Czasem, gdy marzę...] — J. E. Titz: Trzy pieśni. Kr. [1931].

Preludia — H. Opieński: Preludium VI - VII. Berlin [ok. 1915].

[Idzie na pola...] — M. Karłowicz: Drugi śpiewnik. W-wa 1898; Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[Smutną jest dusza moja...] — M. Karłowicz: Sześć pieśni. W-wa 1897.

[Po szerokim, po szerokim morzu...] — M. Karłowicz: Powst. 1896. Wyd. w: Trzy pieśni. W-wa 1933; Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[Czasem, gdy długo...] — M. Karłowicz: Powst. 1895. Wyd. w: Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[W wieczorną ciszę...] — M. Karłowicz: Powst. 1896. Wyd. w: Trzy pieśni. W-wa 1933; Pieśni zebrane. Kr. 1953.

[Pamiętam ciche, jasne, złote dni...] — M. Karłowicz: Sześć pieśni. W-wa 1897; wyd. osob. Kr. 1954.

[Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...] — M. Karłowicz: Drugi śpiewnik. W-wa 1898; Pieśni zebrane. Kr. 1953; N. Rutkowski: Mów do mnie jeszcze. Poz. [ok. 1910]; C. Niemen. [Nagranie płytowe]. „Muza” 1970.

10. Eleonora. Trójhymn duchów smętnych przez Fosforycznego Skalderona. Kr. 1895 *Wydawn. Dekadentów Pol. nr 1.*

Poemat parodystyczny, ogł. pod pseud. zbiorowym; prawdopodobni współautorzy: A. Krasieński, B. Bouffal, W. Skrzyński.

11. Jęk Ziemi. Pantologia Dekadentów Polskich zebrana przez dra Juliana Pogorzelskiego. [Kr.] 1895 *Wydawn. Dekadentów Pol. nr 2.*

Wiersze satyryczne. Współautor: A. Krasieński. Zawartość [tu m.in.]: X. Jan Mordaszewicz: Hekate (Wiersz); Prawda (Sen); Mordanapal (Fragment); — Leon z Futerka Koloński: Salve Anemona (Wiersz); — M. Cylinder: Wues (Wiersz); — Fosforyczny Skalderon: Lord (Elegia); LXIX (Marzenie); Przemoknięty (Obrazek); — Dymitr Perkalik: Albinos (Wiersz); — Jan Kanty Trepta. Major a.D.; Kolatek (z życia); Treptak (z życia); — Dr Witold Bończa-Niedojadło: Tryptyk (Poezja); — M. Alpanastul: Sutener; Piotr Saryusz Wolski: Z cyklu „Peknięteczary”; — Heliodor Żakiet: Zbrodnia; Melancholia; Splot cieniów; Ziewanie ziemi; — Anatol Gómienko: Jezioro trupich głów (Legenda irlandzka); — Paweł Zaleski: Pieśń o rdzawym Łukaszu; — Władysław Spazierstock: Za późno; Marzenia przy mleku; — M. Alpanastul: Zamiast treści; Dr Witold Bończa-Niedojadło: Doktorze, słuchaj!; Dr Julian Pogorzelski: Rozmowa przy haszyszu.

Uwaga: Zawartość nie uwzględniona w indeksie.

12. Książd Piotr. Szkic. *Czas* 1895 nr 271–274; *Przeł. Poz.* 1895 nr 49–51; *Gaz. Gdańska* 1896 nr 53 i nn.; *Słowo* 1896 nr 53–56; w: *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. 1897. Wyd. osob.: Kr. 1896; wyd. nast.: pt. Książd Piotr. Nowela odznaczona I nagrodą na konkursie „Czasu”. W-wa 1907; W-wa 1916 *Bibl. Univ. Lud.* 39 — do 1946 w tej serii 12 wydań; W-wa 1924 *Wielka Bibl.* 69; W-wa 1925 *Biblioteczka dla Dzieci* 123; W-wa 1929 *Bibl. Groszowa* 695; W-wa 1930 *Wielka Bibl.* 69; Jerozolima 1943 *Szkolna Biblioteczka na Wschodzie pod red. L. Kurdybachy*; Hanower 1945; wyd. 11 [!] Kat. 1945 *Bibl. Szkolna S. I nr 3*; Lippstadt 1946 (wraz z nowelą S. Żeromskiego: Na pokładzie); Londyn 1972.

Przekłady: ang.: K. Żuk-Skarszewska: *Father Peter. Poland* 1926 kwiecień, przedr. *Polish Short Stories*. Londyn 1944; D. F. Tait: *Father Peter. Slavonic and East European Review* 1938 styczeń; *Father Peter. Verde* 1947 — czes.: J. Pavlišta: *Kněz Petr. Fraga* 1898; *Ostravský deník* 1911 nr 30 — franc.: *Le Temps* 1912; P. Cazin: *L'abbé Pierre. La Pologne* 1917 nr 20; P. de Rongier: *Le Messager Polonais* (W-wa) 1925 nr 31–36 — hiszp.: M. de Paszkiewicz y B. Jarnés: *Mosen Petro. Los grandes cuñistas polacos*. Madryd 1925 — niem.: Pfarrer Peter. *Neue Revue* 1896 z dn. 15 września; *Neue Zeit* 1897; Pfarrer Peter. *Polen, ein Novellenbuch*. Monachium—Berlin [1917]; Der hochwürdige Herr Kanonikus. Tłum. J. Hahn. *Monachium* 1953, wyd. nast. Kösel 1965 — ros.: E. Tropowski. *Ksędz Petr. Petersb.* 1909; *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908 — serbochorw.: J. Matica: *Svéccennik Peter. Vijenac* 1900 s. 654; *Župnik Peter. Kalendar Živila Hrvatska* 1903 s. 54–58, — Crnek: *Kanonik Petar. Hrvatska Prosvjeta* 1925, — M. Perković: *Župnik Peter. Zagreb* 1935 — słowacki: Kňaz Peter. *Slovenský obzor* 1907 z. 9/10; Zatkan. *Bratysława* ok. 1936 — szwedzki: G. Weer. *Det unga Polen. Sztokholm* 1901 — węgier.: V. Hladovszky: *Peter Pap. Lengyeleink*. Budapeszt 1909 — włoski: A. Beniamino: *Don Pietro. I nostri Quaderni*. Lanciano 1927.

13. Anioł śmierci. *Romans. Czas* 1896 nr 297–300, 1897 nr 1–63, 82–133; *Wiek* 1897 nr 67–231. Wyd. osob. zmien. T. 1–2. W-wa 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 [b.m.] 1902; wyd. 4 W-wa 1906; wyd. 5 W-wa 1911; wyd. 6 Kr. 1918; wyd. 7 W-wa 1921; W-wa 1926; W-wa 1933 *Bibl. Echa Pol.*

Kontynuację tej powieści stanowi *Zatrącenie*, zob. poz. 27.

Przekłady: bułg.: G. Kostov: *Angelăt na smrtta*. Sofia 1928 — czes.: F. Pavlišta: *Anděl smrti*. Praga 1901 — żyd.: Jona Sfer: *Der Malchhamowes*. Wil. 1924 — łotewski: Nāves engelis. Ryga 1928 — niem.: S. Horowitz: *Der Todesengel*. Wyd. 3 Stuttgart—Lipsk 1899 — ros.: G. Pawłowicz: *Angiel smierti*. Moskwa 1908 (= *Sobranije soczinienij*. T. 4); wyd. 2 Moskwa 1909 (= *Sobranije soczinienij*. T. 4); W. Wysocki: Moskwa 1910; wyd. 2 Moskwa 1911; wyd. 3 Moskwa 1912; wyd. 4

Moskwa 1913 — włoski: M. Grigoriewna, M. Vi-setti: L'angelo della morte. Mediolan 1930.

14. Na cześć Adama Asnyka w dniu jubileuszu 14 grudnia 1896. Kr. 1896.

Wiersz.

15. Objaśnienia do olbrzymiego obrazu „Tatry”. W-wa 1896. Wyd. nast. W-wa 1897.

Tekst równoległe w języku pol. i ros. opisujący obraz Ludwika Bollera i Stanisława Janowskiego.

Rkps Ossol. sygn. 12222/III.

16. Wybór poezji. W-wa 1897 [1896].

Zawartość: Z „Zamyśleń” [c.]: I. [Cicho i wolno...]; II. [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...]; III. [Tam — chciałbym jedno...]; IV. [Gwiazdy, wy kwiaty...]; V. [Cudowna nocy...]; VI. [Czasem, gdy marzę...]; VII. [Zegnaj cię, ty promienna...]; VIII. [Nie mam dzisiaj przy sobie...]; IX. [Struna po strunie pęka...]; X. [Cichy wieczorny mrok...]; XI. [Odpocząć... Oto jedno...]; XII. [Nirwana! Pochyl ku mnie twarz...]; XIII. [Rzuciłem ludzi...]; XIV. [Rdzawe liście...]; XV. [Czasem zda mi się...]; XVI. [Dla kogo my żyjemy?]; XVII. [Czcie wyobraził odeszły mnie mary...]; XVIII. [Gdy wejść w tłum...]; XIX. [Jest dal nieznaną...]; XX. [Szukam cię zawsze...]; XXI. [Zdaje mi się, że z głową...]; — Z „Preludium” [c.]: [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustych...]; II. [Życie, to zwykłe życie...]; III. [Kiedy patrzę na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słońce...]; VI. [Czasem nagle uczuwać...]; VIII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; IX. [Tam, oby cisza...]; XVI. [Chcę przerwać myśl...]; XVII. [Nadmiar wstrętu do życia...]; XVIII. [Jedno mam tylko pragnienie...]; XXIV. [W odczuciu mego głębi...]; XXVII. [Po szerokim, po szerokim morzu...]; XXVIII. [Czasem, gdy długo...]; XXIX. [Ponuro gwiazdce północny wiatr...]; XXXII. [Lubię wędnieć kwiaty...]; XXXIII. [Dopóki sięgasz...]; XXXIV. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXV. [Ku mej kolysecie leciał od Tatr...]; XXXVI. [W wieczorną ciszę...]; XXXVIII. [W pożarce słońca...]; XXXIX. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; XL. [Widzę ją — idzie w słoneczną pogodę...]; XLIV. [Serce me...]; XLV. [Skonaj ty serce wprzód...]; — Wiersze różne [c.]: Duch; Zwątpienie; Dziś; Któż nam powróci...; Przebudzenie Jehowy; Chrystus i Magdalena; Wizja [Szara i głucha pustka...]; Z „Exodus”. (Rozdział XVII); Z „Exodus”. (Rozdział XIX); Prometeusz; Genjusz; Podezsa burzy; Widziadło; Pamięć; to cmentarz...; Poeści idealisci; Duch melodii; Evviva l'arte!; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]; Hymn do Nirwany; Morze [O morze, nieskończone...]; Nieskończoność [c.]; I. [Waluchuję się w szepet mgławic...]; II. [Więcej niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...]; Na morzu polarnym; Albatros; Hymn do miłości; Narodziny Afrodyty; Narodziny wiosny; Leda; Ona [Księżyc wśród białych chmur...]; Do nieznanym; Zaczisa; Fragment z „Fantazji”; Czemu dziś mój kochanek...; Byłbym cię oddał...; Wspomnienie; Lubię, kiedy kobieta...; Salomon i Sulamitka; Zawód; Pod wrażeniem; — Z dawnej przeszłości [c.]: I. [Pamiętam ciebie...]; II. [Tyś nie umarła...]; III. [W pamięci mojej...]; IV. [Z daleka patrzę na mnie twe oczy...]; VI. [Słyszałem ciebie...]; VII. [Zda mi się czasem...]; IX. [Kocham cię jeszcze...]; XI. [Dlaczegoż teraz...]; XII. [Idę przez drogę życia...]; — Z Tatr [c.]: I. Widok ze Swiny

do Doliny Wierchcichej; II. W Białem; III. W lesie; IV. Przy Morskim Oku; V. Melodia mgieł nocnych; VI. Na Żelaznej Drodze pod Reglam; VII. Morskie Oko; VIII. Limba; IX. Burza; X. Mgły nocne; XI. Pozdrowienie; Pieśń o Jaśku zbójniku na te pieśni ludowych na Podhalu; List Hanusi; — Z nowych wierszy [c.]: Na Anioł Pański; Zmartywychwały; Grób poety; Złoty ptak [Rwij pęta...]; Rycerz. (Ballada romantyczna); Nad morzem; I. [Smutek i martwość...]; II. [O morze!...]; W kaplicy Sykstyńskiej; Dzwony św. Piotra w Rzymie; Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Słońce; Apollo; Danae Tycjana; Dyskobol; Ekstaza; Pragnienie [O zanurz się...]; Mastodonty; Nimfy; Wizja lipcowa; Wąb; Widziadła okrętów; Pusty okręt; Pusta wyspa; Zbrodnie; Orzeł [Spłynął wolno...]; Motyl; Próżno w swej duszy...; Wszzechmocny Bóg; Szukają bóstwa...; Wędrowcy; Symbol; Sonet.

17. Ku czci Adama Mickiewicza. Na pamiątkę odsłonięcia pomnika Adama Mickiewicza w Krakowie dn. 27 czerwca 1898 r. Kr. 1898.

Zawartość: Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza; Wiersz na sprowadzenie zwłok Adama Mickiewicza; Kantata na odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza. (Napisana po rozwiązaniu krak. konkursu). (Nasza Sztuka 1893 nr 6-7; Kur. Pol. 1893 nr 95; Dzień. Chicagoski 1893 nr 114); Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie 22 maja 1898. (Czas 1898 nr 144; Dzień. Chicagoski 1898 nr 146 pt. Kantata na cześć Mickiewicza; Polonia w Ameryce (Cleveland) 1898 nr 51).

Rkps: Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie 22 maja 1898 — Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480.

18. Poezje. Seria trzecia. W-wa 1898. Wyd. nast.; wyd. 2 W-wa 1900; wyd. 3 W-wa 1905; wyd. 4 W-wa 1914.

Zawartość: Wiersze różne [c.]: Rzeka mistyczna. (Ateneum 1896 t. 4 s. 201-205); Łąka mistyczna. (Ateneum 1896 t. 4 s. 201-205); Potok symboliczny. (Kur. Warsz. 1897 nr 38); Wieczór majowy. (Kur. Codz. 1894 nr 137); Pierwotna przyroda; Mojżesz; Orzeł morski. (Przeł. Tyg. 1897 nr 19); Rusalki. (Kur. Warsz. 1897 nr 12); Ogród lesbijski. (Przeł. Tyg. 1897 nr 22 i Dzień. Kr. 1897 nr 427 pt. Ogród saficki); O sonecie. (Ateneum 1895 t. 1 s. 216-219 pt. Sonet); Wędrowcy; Szukają bóstwa; Wszzechmocny Bóg; Próżno w swej duszy; Zbrodnie. (Ateneum 1895 t. 1 s. 216-219); Motyl; Hala. (Ateneum 1895 t. 1 s. 216-219); Z przełęcz „Mechy”; Pod Rysami. (Ateneum 1895 t. 1 s. 216-219 pt. Rysy); W Kościełiskach w nocy. I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]. (Obydwa ogl. Ateneum 1895 t. 1 s. 216-219); Z Kasprowałki Wierchu; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce. (Ateneum 1896 t. 4 s. 201-205); Capri. (Ateneum 1896 t. 4 s. 201-205); Na Capri (Tyg. Ilustr. 1897 nr 27); W Zatoce Neapolitańskiej. (Ateneum 1896 t. 4 s. 201-205); Pod Portici; Pod Herkulaneum. (Życie 1897 nr 4; Tyg. Ilustr. 1897 nr 42); Apollo; Danae Tycjana. (Dzień. Kr. 1896 nr 210; Tyg. Ilustr. 1896 nr 25; Jednodniówka. Monachium 1897 s. 12); Virgini intactae. (Życie 1898 nr 1); Dyskobol. (Dzień. Kr. 1896 nr 252; Tyg. Ilustr. 1896 nr 25; Ameryka (Toledo) 1897 nr 7; Jednodniówka. Monachium 1897 s. 12); Kallipigos. (Przeł. Tyg. 1897 nr 23); W Arkadii. (Dzień. Kr. 1896 nr 252; Przeł. Tyg. 1897 nr 23); Wizja lipcowa. (Jednodniówka. Monachium 1897

s. 12); Ekstaza. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 13; *Przegl. Poz.* 1895 nr 14; *Świat* 1895 nr 4); Posąg Hermesa. (*Życie* 1897 nr 14); — Świętynie w Pestum [c.]: I. [Przez gaj nadbrzeżny...]; II. [Ruina. W dawnych bogów...]; III. [Tu, gdy na morze zastąpił...]. (Całość ogł. *Kur. Warsz.* 1897 nr 12, 38, 1898 nr 1); Halucynacja. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 13); Symbol. (*Tyg. Ilustr.* 1895 nr 13; *Przegl. Poz.* 1895 nr 14; *Świat* 1895 nr 4); Pragnienie [O zanurzę się...]; Mastodonty; Pierwotne zjawisko; Delfiny; Wąż. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 25); Nimfy; Widziadła okrętów. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 25); Pusty okręt. (*Ateneum* 1896 t. 4 s. 201-205); Pusta wyspa; Znad morza. (*Świat* 1895 nr 11; *Kraj* 1895 nr 22; *Kur. Codz.* 1896 nr 179; *Dzien. Kr.* 1896 nr 158-160); Cisza morska. (*Życie* 1898 nr 8); Rozbitki; Wiecznie samotni. (*Kur. Niedzielną* 1897 nr 20); Zmartwychwstały. (*Świat* 1892 nr 8; *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 13); Anioł Pański. (*Świat* 1895 nr 12; *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 31 pt. Na Anioł Pański); XIX wiekowi. (*Życie* 1897 nr 9); Z orlej wyżyny. (*Życie* 1897 nr 6; *Głos* 1897 nr 44); Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]: Strofa I. [Młodzieńcze grecki...]; Strofa II. [Naprzeciw Persów...]; Strofa III. [Delfy, gdy wrogów...]; Oda jowialna. (*Urwisz* 1898 nr 1); Oda przestrożna; Ptaki. (*Życie* 1897 nr 8); — II. Dla rymu [c.]: I. [Kocham cię, światło!...]; II. [Pójdziemy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; IV. [Idą błękitne, ciche, zamysłone...]; V. [Widzę kraj jakiś...]. (Całość I-V ogł. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 1 pt. Światło; przedr. *Dzien. Kr.* 1896 nr 80); — III. Album liryczne [c.]: Muszla. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 11); Złudzenie wodne. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 27; *Życie* 1898 nr 4); Morze [Spokojne, nieskończone morze...]. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 27 pt. Wiatr na morzu); W Salerzeńskiej Zatoce; Dziecinie westchnienie. (*Życie* 1898 nr 4); Na via Caracciola; Pielgrzym. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 27); Mewy; Tracona struna. (*Życie* 1898 nr 4); Na piątkę; Śpiąca królewna; Rycerz; Psyche. (*Kraj* 1896 nr 20); Grób poety. (*Kraj* 1895 nr 42; *Przegl. Poz.* 1895 nr 47; *Dzien. Kr.* 1896 nr 39 dod.); Złoty ptak [Rwój pięta...]. (*Kraj* 1896 nr 3); Nad morzem: I. [Smutek i martwość...]; II. [O morze!...]. [*Kur. Warsz.* 1897 nr 203]; Orzeł [Spłynął wolno...]. (*Ateneum* 1895 t. 1 s. 216-219); Vogue la galère! (*Świat* 1895 nr 10; *Kur. Niedzielną* 1896 nr 3); „Cogito ergo sum”. (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 4 pt. Refleksja „Cogito ergo sum”); — IV. Gra słów [c.]: I. [Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 45); III. [Przychodzisz do mnie...]; — V. Pour passer le temps oktawą. (*Życie* 1897 nr 1-3); — VI. Fantazja liryczna [c.]: Pieśń wenecka. (*Dzien. Kr.* 1896 nr 170; *Kur. Warsz.* 1896 nr 198); W wędrowce; Przez turnie, pustki. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 45 w cyklu Fantazja liryczna z Tatr); Pod martwą skałą. (Ogl. jw.); Gdzież jest. (Ogl. jw.); Ponure widmo. (Ogl. jw.); Poranne białe. (Ogl. jw.); Daleko został. (Ogl. jw.); Zaszumił ciemny. (Ogl. jw.); We mgłach strumienie. (Ogl. jw.); W pustce. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50); Z Mori; Martwa puszcza. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50); Ciemnosmreczyński staw. (*Dzien. Kr.* 1896 nr 228; *Kur. Niedzielną* 1897 nr 1); Z brzegu. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50); — Sonety [c.]: I. [Sarkofag w ciemnym wykulem marmurze...]; II. [O zimny marmur...]; III. [Przy sarkofagu...]; IV. [Jeszcze to prawdą?]; V. [I wystawiłem kościół...]; VI. [Z posępnej ciszy...]; VII. [O morza modre...]; Dziwna chwila; Refleksja [Tam, gdy pomyślę...]; — VIII. Sonet z „Aniola śmierci”. (*Kur. Niedzielną* 1896 nr 5).

Ponadto jako wiersze z serii trzeciej ogł. w nast. czasop.: *Czas* 1895 nr 70 (tu: Sonety XII-XX), 1896

nr 222, 276, *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 13 (tu: Wizja [Błękitnych jezior oddalone fale...]), *Jednodniówka na dochód Tow. Przyj. Muzyki Kr. Harmonii*. Kr. 1895 s. 10 (tu: Wizja), *Życie* 1898 nr 6 (tu: Sonet VIII [Gwiazdy! Powiedźcie przed epok milionem...]).

Rękopisy

Dzwony św. Piotra w Rzymie — rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV.

W kapticy Sykstyńskiej — rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV.

Apollo — rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV.

Pusta wyspa — rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV.

Pochwała dawnej dzielności greckiej — rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480.

Vogue la galère — rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV. „Cogito ergo sum” — rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480.

Przekłady

Na Anioł Pański: a ng.: E. Orzechowska. *The Polish Land*. Nowy Jork 1943, J. Morelowski. *Epitome* 1970 nr z jesieni s. 26-27.

Złudzenie wodne: r o s.: A. Kalinski. *Mir bożyj* 1901 nr 7.

Morze [Spokojne, nieskończone morze...]: r o s.: A. Kalinski. *Mir bożyj* 1901 nr 7.

Gdzie jest... serbochorw.: M. Pavlović. *Brankovo holo* 1898 nr 47.

Zaszumił ciemny: a ng.: A. Harasowski. *Golden Book of Polish Songs*. Londyn 1955 — niem.: C. A. von Pentz. *Michiewitz-Blätter* 1958 nr 8.

Opracowania muzyczne

Rusalki — S. B. Poradowski: Rusalki. Poz. [1929].

Na Anioł Pański — M. Karłowicz: Na Anioł Pański. Melodeklamacja z fortepianem. W-wa 1910; M. Mierzejewski: 5 utworów. Poz. 1928, wyd. nast. Poz. 1930. [A kiedy będziesz moją żoną...] — S. Lipski: Ośiem pieśni. Kr. 1930.

Daleko został — K. Szymanowski: Daleko został cały świat. W-wa 1951.

Zaszumił ciemny — M. Mierzejewski: 5 utworów. Poz. 1928 (pt. Zaszumił las), wyd. nast. Poz. 1930.

19. Melancholia. W-wa 1899. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1901; wyd. 3 zmien. Kijów 1910.

Zawartość: Melancholia; Róża; Skalny motyl; Na Wezuwiuszu; Nad Potokiem; Szczęście; Żurawie. (Proza poetycka, ogł. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 10; przedr. *Czas* 1896 nr 59); Bajka; Rzeźbiarz Merten. (*Przegl. Tyg.* 1894 nr 45-48 z podtyt.: Opowiadanie; *Przegl. Pol.* 1895 nr 41-43 z podtyt. Kontur do noweli); Ku niebu. (*Świat* 1894 nr 23; *Słowo* 1895 nr 43); Ze wspomnień malarza; Laureat. (*Dzien. Kr.* 1896 nr 119; *Kur. Codz.* 1896 nr 127); Dzwonek topielców. Fantastyczne opowiadanie. (*Dzien. Kr.* 1896 nr 103; *Kur. Codz.* 1896 nr 108); „Pan”. (Nowela nagrodzona na konkursie „Życia”. *Życie* 1898 nr 9; *Wiek* 1898 nr 75); Książę Piotr; Listy z podróży: Z Zakopanego (1895). (*Czas* 1895 nr 182); Z Desenzano. (*Kur. Codz.* 1896 nr 160); Spod Żelaznych Wrót i znad Żelaznej Bramy. (*Tyg. Ilustr.* 1896 nr 36; *Głos Narodu* 1896 nr 193); fantazje dramatyczne: Sfinks; Wizja okrętu. (*Czas* 1896 nr 161; *Kur. Niedzielną* 1896 nr 11; *Kraj* 1897 nr 1-2; *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 26).

Rkps — Wizja okrętu — Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480.

W wyd. 3 pominięto: Ku niebu; dodano: W nieskończoność; Ona [inc.: To było lat temu tysiące...]; Wrażenia; Fragmenta.

Przekłady: bułg.: Ch. Kamenow: Iz „Melancholii” stichotwozenija w proza. Sofia 1909 [tłum.

z języka niem.] — czes.: K. Rieger, Praga 1908 — niem.: J. von Immendorf, Monachium 1904; wyd. nast. Monachium 1906 — ros.: E. von Wittorf; Melancholija, Petersb. [b.r.]. Zob. też Sobranije soczinienij, T. 6 — serbochorw.: M. Sokolović; Melancholija, Skopje 1938.

Melancholia: czes.: F. Pavlička, *Narodni listy* 1898 nr 313 — franc.: T. Garstecki, *La Revue* 1905 z dn. 15 czerwca — ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1901 nr 3; *Žižni* 1900 t. 11 s. 209–211, 1901 t. 3 s. 103; *Cztieć — dieklamator*, T. 2, Kijów 1907 s. 349–350.

Rzeźbiarz Merten: bułg.: W. Canew; Skulpturat Merten, Sofia 1919 — czes.: *Lumir* 1898 nr 13; ros.: Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908 — serbochorw.: J. Matica, *Vijenac* 1901 nr 3–5.

Laureat: ros.: N. Trossa, *Siewier* 1901 nr 27; Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908.

Dzwonek topielców: czes.: J. Polocká, *Narodni listy* 1912 nr 250 — ros.: N. Trossa, *Siewier* 1901 nr 26; Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908 — serbochorw.: J. Matica, *Prosvjeta* 1901 s. 470. „Pan”: ros.: Z. Żórowska, *Nowosti* 1901; *Siewiernozapadnoje slovo* 1901; Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908 — serbochorw.: J. Matica, *Prosvjeta* 1901 s. 219.

Z Deszazano: ros.: Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908.

Spod Żelaznych Włót i znad Żelaznej Bramy: ros.: Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908.

Wizja okrętu: czes.: S. P. Toma; Vizija, Dramaticka fantazija, *Narodni novina* 1899 s. 140–142 — ros.: Korabl-prizrak, Sobranije soczinienij, T. 6, Moskwa 1908.

20. Otchłań. Fantazja psychologiczna, *Czas* 1899 nr 265–288; *Iris* 1900 nr 1–11. Wyd. osob. W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1901; wyd. 3 W-wa 1911 *Bibl. Dziel Wyborowych*; W-wa 1921 *Bibl. Dziel Wyborowych* 878; W-wa 1926 *Bibl. Groszowa* 54. Przekłady: bułg.: D. Z. Topalow, Czirpan 1903; G. Bakalow, St. Zapora 1908; wyd. 2 Sofia [b.r.]; G. Kostow, Sofia [1919] — czes.: P. Maternová, Praga 1902 — łotewski: A. Bērziņš, Liepāja 1908 — niem.: *Aus fremden Zungen* [brak bliższych danych, inf. z 1901] — ros.: P. Kudiel, *Žižni* 1901 t. 1 s. 1–53; W. Wysocki, Moskwa 1908; wyd. 2 Moskwa 1910; wyd. 3 Moskwa 1912; Moskwa 1914; Moskwa 1909 (= Sobranije soczinienij, T. 1) — żyd.: Silberman, [Ok. 1927 wyd. „Orient”].

21. Poezje. Seria czwarta, W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1902; wyd. 3 W-wa 1910.

Zawartość: Dusza [c.]: Na królewskim jeziorze, (*Pravda* 1898 nr 38; *Życie* 1898 nr 29; *Czas* 1899 nr 178); Zaczarowany las, (*Pravda* 1898 nr 22); Zapadłe jeziora, (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 20); Wizja pustyni, (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 3 pt. Wizja pustyni wschodniej); Ironia, (*Czas* 1899 nr 178; *Przegl. Tyg.* 1899 nr 15); Gość; W godzinie smutku, (*Czas* 1899 nr 178); De profundis..., (*Czas* 1899 nr 178; *Kraj* 1899 nr 24); Do szczytu, (*Czas* 1899 nr 178); Dusza w powrocie, (*Czas* 1899 nr 178); — II. W pustce [c.]: Na szczycie, (*Ateneum* 1899 t. 2 s. 235–242; *Krytyka* 1899 z. 4 s. 215–216 pt. Z poematu „Na szczycie”); W milczeniu [c.]: I. [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]; II. [Bo mi się tak wydaje...]; III. [I czyż nigdy nie wrócę?...]; IV. [O Boże! Wszakże indziej...]; V. [Sferyczne duchy lotu!...]. (Całość I–V ogl. *Pravda*

1899 nr 47; *Dzien. Pol.* 1899 nr 337); W wyobraźni, (*Ateneum* 1899 t. 4 s. 487–493); — III. Wiersze różne [c.]: Zamek; Drobne wiersze [c.]: [Jesteś... lecz kędy?...]; [Ten czarny, smutny kwiat...]; [Nie tykaj tego kwiatu...]; [Z twojego listu...]; [Te słodkie oczy twe...]; [Na łodzi...]. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 19 pt. Fantazja wiosenna); [I miałem chwilę...]. (Ogl. jw.); [Moja miła ma cudne usteczka...]. (Ogl. jw.); [Kocham cię! Słodczy...]; [A taka świętość cię otacza...]. (Ogl. jw.); [Dobranoc...]; [Ach, jakże żal mi...]; [Snem-że to będzie?...]; [Czemu ty, słońce, świecisz...]. (Ogl. jw.); [Marzyłem, rwałem się...]; [Umrzyj, marzenie!...]; [Kwiat wędnie...]; [I nigdy nam już...]; [O ostatniej, ostatniej...]; — Orłosep. (*Czas* 1899 nr 150; *Kraj* 1899 nr 19); Ziemia pierwotna, (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 3 pt. Wizja ziemi pierwotnej); — Gwiazdy [c.]: I. [Syriusz! Gwiazdy!...]; II. [I oto pyłem...]; III. [Syriusz! Cudzie gwiazd!...]. (Całość I–III ogl. *Nitwa* 1894 nr 12; *Życie* 1898 nr 6, 12; *Pravda* 1898 nr 10); Na wiosnę: Wiosna [Niegdyś, kiedy się wiosna...]; Królewny; Bajeczny kraj; Tęsknica. (Całość ogl. *Kraj* 1899 nr 21); Kolumny Samsona, (*Głos Narodu* 1898 nr 35; *Kraj* 1899 nr 15); Wyspa umarłych. (Ilustracja do „Die Todteninsel” Böcklina), (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 27); W bocianim gnieździe; Statek odkrywczy. (*Życie* 1898 nr 20; *Gonicie Łódzki* 1898 nr 60); Słup ze spiżu, (*Pravda* 1898 nr 22); Ikar, (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 5); Szatan, (*Przegl. Tyg.* 1898 nr 9); Wierzba, (*Czas* 1899 nr 150; *Kraj* 1899 nr 31); — W nocy [c.]: I. [Na niebie świecą gwiazdy...]; II. [Jest coś, co duszę wprost z piersi wyrwa...]. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 16); III. [I gdy patrzę na niebo...]. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 7); IV. [Kędyś w tę noc...]. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 7); V. [Świat cały się napelnia...]; Jesienna cisza; O melancholio... [I Ty duszo mej duszył...]; W pustej przestrzeni...; Wieczorem, (*Kur. Pol.* 1892 nr 246; *Tyg. Młod i Powieści* 1892 nr 49); Widziałem wizję cudną...; Satyr, (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 16); Parodia życia, (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 16 pt. Myśl [Żyjemy często, jako te smutne jelenie...]); Grota; Lwy; Pieśniarz grecki; Z tematów „mitologicznych”; Błędny okręt, (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 26 pt. Wizja błędnego okrętu); Podwodne widmo, (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 46); Tytan, (*Krytyka* 1900 z. 5 s. 376–378); — W twoje cudne oczy... [c.]: I. [W twoje cudne, cudne, cudne oczy...]. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 14); II. [A jednak jestem tak daleko...]; III. [I smutny uśmiech...]; — IV. Qui amant... (Którzy kochają) [c.]: I. [Ucis się, ziemio...]; [Zamykam oczy...]; [Nad wodą ową...]; [Pani mej duszy...]; [Wśród ciemnych świerków...]; [Byliśmy razem...]; [O połóż, połóż mi...]; [Ciszo! Przeszreni!...]; [Patrzcie na twarz jej!...]; [Kocham cię za to, że cię kocham muszę...]; [Morza pięknoscą...]; [Bo chciałbym ciebie widzieć...]; — II. [Kocham cię! Tęsknię!...]; [Śpiewaj mi! Śpiewaj!...]; [Jak demon głos twój...]; [Śpiewaj... Błękitu kołyszą się fale...]; [Pod gorzkim smutkiem...]; [Pamiętasz świerków tę aleję...]; [Z łez, które dla mnie...]; [Na niebie gwiazdy...]; [Szukałem ciebie...]; [Brazowy księżyc łani...]; [Lecz choćbym wrócić mógł...]; [I zakochałem się w tej myśli smętnej...]; [O gdybyś przysłała!...]; [Szczęśliwi, którzy wierzą...]. (Całość ogl. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 385–397; *Przegl. Pol.* 1899 z. 7); — Uzupełnienie [c.]: Legenda; Szalony Faun, (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 19).

Ponadto jako wiersze z serii czwartej ogl. w nast. czasop.: *Czas* 1898 nr 82 dod. lit., *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 25.

Rękopisy

Parodia życia — rękop. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480; Bibl. Jagiel. sygn. 7892 IV pt. Żyjemy często jako te smutne jelenie...

Pieśniarz grecki — rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2480.

Przekłady

Zaczarowany las — ros.: A. Lachtin. *Kijewskaja mysl* 1911 nr 78 dod.

Jesienna cisza — ros.: A. Lachtin. *Kijewskaja mysl* 1910 nr 38 dod.

Opracowania muzyczne

Qui amant... — J. Skrzydlewski: Qui amant. Kr. [ok. 1910], J. Skrzydlewski: Trzy pieśni. Kr. [ok. 1910].

22. Hasła. Kr. 1901.

Zawartość: Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza; Wiersz na sprowadzenie zwłok Adama Mickiewicza [1890]; Kantata na odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza. (Napisana po rozwiązaniu krakowskiego konkursu); Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie 22 maja 1898. [1898]; W pięćdziesiąt rocznicę śmierci Juliusza Słowackiego. (Czas 1899 nr 120); Wiersz ku uczczeniu pamięci J. I. Kraszewskiego. (Premiowany na konkursie w 1889 r.); Na cześć Adama Asnyka w dniu jubileuszu dnia 14 grudnia 1896 r.; W rocznicę listopadową. [1891]; Na otwarcie Domu Polskiego w Cieszynie. [1901]. (*Gwiazdka Cieszyńska* 1901 nr 4; *Czas* 1901 nr 17; *Głos Narodu* 1901 nr 17; *Nowa Reforma* 1901 nr 18; *Gaz. Tor.* 1901 nr 20); Wody...; Cienie [We śnie widziałem je...]; Fragment [I opuścił ręce...]; Ptak i człowiek; Wygnańcy; Wolność. (Przekład z Shelleya); Z Heinego; W nowy rok (1892); Kantata na cześć sztuki polskiej; Apostrofa; Hasło; Pobudka. (*Życie* 1897 nr 10); Pragnienie [Chciałbym wejść...].

23. Panna Mery. Powieść współczesna. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 1–26. Wyd. osob. W-wa 1901. Wyd. nast.: W-wa 1913; Kr. 1919; Kr. 1920; wyd. 5 W-wa 1924; W-wa 1928 [1927] *Bibl. Groszowa* 215.

Przekłady: czes.: F. Vondraček (inf. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 s. 178) — lotewski: K. Rabacs; Pana Merija. Ryga 1929 — ros.: W. Wysocki: Panna Meri. Moskwa 1915; wyd. 2 Moskwa [1916]; wyd. 3 Moskwa 1918; W. Wysocki. Moskwa 1909 (= *Sobranije soczinienij*. T. 2).

24. Zawisza Czarny. Fantazja dramatyczna. Cz. I. Akty cztery. Wyst. Kr. 1 lutego 1901. Ogl. fragm.: *Czas* 1901 nr 25–26; *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* 1901 nr 8; *Głos Lit. i Spół.* 1901 nr 2; *Krytyka* 1901 t. 1 s. 8; *Przegl. Polit.*, *Spół. i Lit.* 1901 nr 35; *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 3; *Wiek Ilustr.* 1901 nr 41. Ogl. całość: *Kur. Teatr.* 1901 nr 11–44 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1901. Wyd. nowe z podtytuł. Szkic dramatyczny. W-wa 1912 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 724.

25. Wrażenia. W-wa 1902. [Proza].

Zawartość: O Arnoldzie Böcklinie. (Odczyt). (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 5–7, 9–10); W nieskończoność. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 18); Ona [inc.: To było lat temu tysiące...]. (*Tyg. Ilustr.* 1899 nr 18); Triumf [inc.: Był przede mną las...]. (*Słotko* 1901 nr 127–131; *Gaz. Lw.* 1901 nr 136–142); Wieczór florencki. (*Kur. Warsz.* 1901 nr 100–101; *Wiek XX* 1901 nr 363–364, 366–370); Za bramą raj. (*Echo Muz.*, *Teatr i Artyst.* 1900 nr 1); Dusza ludzka. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 177; *Ilustracja Pol.* 1901 nr 15; *Głos Narodu Ilustr.* 1901 nr 15 dod.); — Urywki [proza poetycka]; Hymn do

Apollina; Satysfakcja; Triumf [inc.: O zaiste! Triumf...]. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Podwójna śmierć. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Zaczarowana księżniczka; Kariera papugi. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Trumny; Deszcz. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Nieporozumienie. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Duma; Ze zdań; Epitaphium; Lodowy szczyt. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 14); Mocarz; Łalka; — Fragment z korespondencji; W wiosenną noc; Stara książka.

Przekłady

Włoski: Wrażenia. Tłum. Comtesse Castell [bliższych danych brak].

O Arnoldzie Böcklinie: ros.: *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908.

W nieskończoność: ros.: *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908.

Ona: ros.: *Z. Z. Żurnal dla wsiach* 1903 nr 3; *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908.

Triumf: ros.: W. Wysocki. *Russkaja mysl* 1907 nr 3; E. i M. Tropowscy. *Sbornik „Molodaj Polsci”*. Petersb. 1908; *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908; M. Tropowska. Petersb. 1909 *Chudożestwennoliteraturnaja biblioteczka* 2; E. von Wittorf: Triumf. Petersb. [b.r.] *Chudożestwennaja biblioteczka* 22 (tu również inne twory z tego zbioru); s e r b o c h o r w.: M. Sokolović. Skopie 1934.

Wieczór florencki: ros.: *Sobranije soczinienij*. T. 6. Moskwa 1908.

Za bramą raj: ros.: K. Chraniewicz. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 8.

Dusza ludzka: ros.: K. Brawig. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1902 nr 10; K. Chraniewicz. *Nowyj żurnal inostrannoj literatury* 1903 nr 8; *Zori* 1906 nr 18. Epitaphium: ros.: *Z. Z. Żurnal dla wsiach* 1903 nr 3.

26. Na Skalnym Podhalu. [Cz.] I: W-wa 1903; wyd. 2 W-wa 1904; [Cz.] II: W-wa 1904; [Cz.] III: W-wa—Lw. 1906 *Książnica* 10; [Cz.] IV: Kr. 1908; [Cz.] V: Kr. 1910. Cz. VI–VII zob. *Legenda Tatr*, poz. 36. Wyd. nast.: wyd. jubileuszowe [całość w jednym tomie, zmien. i popr. przez autora] z reprodukcjami obrazów tatarskich L. Wyczółkowskiego, z rysunkami W. Koniecznego. Kr. 1914 (wydanie to ustaliło dobór opowiadań i ich kolejność, zob. niżej); T. 1–5. Kr. 1917 (tu dodane dwa epizody z *Legendy Tatr* pt. Chrzest; Polowanie Sablika); Oprac. podług oryginału dla młodzieży. W-wa 1920; T. 1–2. W-wa 1924 *Bibl. Pol.*; T. 1–2. W-wa 1926 *Bibl. Groszowa* 64–65; T. 1–2. W-wa 1926 *Bibl. Pol.*; W-wa 1937 *Bibl. Pol.*; Rzym 1946 (wybór); Londyn 1946 (wybór); Ze wstępem A. Łempickiej. Kr. 1955; T. 1–2 ze wstępem i notą bibliogr. A. Łempickiej. Kr. 1957; ze wstępem A. Łempickiej, tekst ustalił, przypisy i słowniczek oprac. R. Hennel. Kr. 1960; pt. *Gawędy Skalnego Podhala*. (Wybór) oprac. W. Wnuk. W-wa 1960; T. 1–2 ze wstępem A. Łempickiej, tekst ustalił, przypisy i słowniczek oprac. R. Hennel. Wyd. 4 Kr. 1967; wyd. 5 Kr. 1972 *Bibl. Klasyki Pol. i Obcej*; Kr. 1976 w serii *W.*

Zawartość (wg wyd. z 1914): Stara książka i stara pieśń; Zbójcka chalupa. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 45–49); Jak Jasiak Mosiężny nie mógł znaleźć szczęścia: cz. 1. O Marysi „Dalekiej”, cz. 2. O Wójtowej Marynie.

(*Gaz. Lw.* 1903 nr 8-18; *Słowo* 1903 nr 2-9); Gazda halny. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 47; *Biedniada Lit.* 1903 nr 29; wyd. osob. [Szkocja 1946] maszynopis powielony); Krystka. (*Krytyka* 1903 t. 1 s. 27-38, wyd. osob. [b.m.] 1947 maszynopis powielony; *Kur. Warsz.* 1902 nr 293-294); Jak wzięli Wojtka Chrońca. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 31-32); Żelazne Wrota. (*Tyg. Ilustr.* 1903 nr 8; *Gaz. Nar.* 1903 nr 101); Jak się Michał Łojas powiesił. (*Krytyka* 1903 t. 1 s. 271-278); Dziki Juhas. (*Kur. Warsz.* 1903 nr 1; *Gaz. Lw.* 1903 nr 34-35; *Album artystyczne*. Kr. 1903); Jak Jasiiek z Ustupu, Hanusia od Królów i Marta Uherczykówna z Liptowa śpiewali w jedno słoneczne rano ku sobie; Franek Seliga i Pan Bóg. (*Tyg. Zakopiański* 1903 nr 14; *Obrona Ludu* 1904 nr 3; *Kalendarz rob.* Kr. 1904 s. 45-47); Jak się Józek Smaś pojechał wysłuchać. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 51-52; *Słowo* 1903 nr 35); O Bartku Groniowskiem raubszycu. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 129-135; *Gaz. Pol.* 1903 nr 146-151); Jak umarł Jakub Zych. (*Kur. Warsz.* 1903 nr 309; *Gaz. Lw.* 1903 nr 260-262); Orlice. (*Czas* 1903 nr 253-257; *Słowo* 1903 nr 232-238); Sobek Jaworczak jaki honor miał. (*Gaz. Lw.* 1903 nr 233-235; *Kur. Warsz.* 1903 nr 274; *Dziet. Berliński* 1903 nr 237-243); O Walku Sietniaku. (*Kur. Warsz.* 1903 nr 356; *Nowa Reforma* 1904 nr 8-11); Jak Dziwnego Juhasa zatańcowało. (*Nowa Reforma* 1904 nr 8-11); „On”. (Wyd. osob. Kr. 1917; [Szkocja 1946] maszynopis powielony); Rosicka; Pudrasowego Kuby zmartwychwstanie; O Matce Boskiej Ludzimińskiej; cz. 1. O Zosi Walcarkówny, cz. 2. Ku niebu. (Wyd. osob. [b.m.] 1918); Jakie jest serce matki, albo kiedy anioł płakał. (*Czas* 1907 nr 296 wyd. wiecz. pt. Kiedy anioł płakał... Wyd. osob. [b.m.] 1947 maszynopis powielony); Zimowe panny albo o Maćki, który przepadł w górach; Szczepan bez Ziemi. (*Gaz. Codz.* 1907 nr 144); O Wojtku Cudaku. (*Czas* 1907 nr 282; *Gaz. Codz.* 1907 nr 122); Ocean. (*Sfinks* 1908 t. 1 s. 72-74); Jak baba diabła wyonacyła. (Wyd. osob. z ilustr. Z. Stryjeńskiej. Kr. 1921; z ilustr. Z. Stryjeńskiej. Kr. 1924; [Szkocja 1946] maszynopis powielony); Murzański. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 12); O ludzkiej biedzie. (*Błuszcz* 1908 nr 1-7 pt. Ludzkiej biedzie); Szkic opowieści o Zwyrtalew Muzycie. (*Gaz. Codz.* 1908 nr 60; *Dziet. Chicago* 1908 nr 76); Za sytko. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 143; *Nowa Reforma* 1908 nr 593 dod. lit.); Śpiący rycerze. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 42); Dziś tu cicho. (*Czas* 1908 nr 296); Notatka o polskim chłopie; Babski wybór. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 27); Bez co się święci dostali na kepe. (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 45); O Panu Jezusie i zbójnikach. (*Czas* 1909 nr 243; *Wielkopolemi* (Pittsburg) 1909 nr 35; wyd. osob. [Szkocja 1946] maszynopis powielony); Szyniek Krzyś.

Uwaga: w wyd. tym z cz. II pominięto Z opowiadań spisanych przez Jędrzeja Sulcję z Kościelisk; Dolina Podhala dawniej; Jak tańczyły śmierci na Kulowej dolinie; Jak zrobił Sobanek z planetnikami; dodano: Stara książka i stara pieśń; z cz. V pominięto: Powstanie chocholowskie; Jak Janosik tańczył z cesarzową.. [wersz]; dodano: Notatka o polskim chłopie.

Przeróbka teatralna

J. Wilkowski: O Zwyrtale muzykancie. Wg K. Tetmajera. *Teatr Lalek* 1960 nr 12 s. 17-32.

Przekłady: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska; Tales of the Tarras. Wstęp: W. J. Rose. Londyn 1941; wyd. nast. wstęp: C. Carner. Londyn 1943 (tu: Far-Away Marysia; The Departure of Jacob Zych; Maryna; He; The Winter Maidens; Zwyrtale the Fiddler; Old Waltak's Daughter; The Savage Shepard; Krystka; How Jozek Smaś went to Confession; How Wojtek Chroniets was Taken; Towards Heaven)—

c z e s.: F. J. Pavlišta: K nebi. Skizza z Tater. Praga 1898; F. Vondráček: Na skalném Podhali. Praga 1908; wyd. 2 [Praga] 1921; cz. 2 pt. Z Tater. Praga 1908; wyd. 2 [Praga] 1926; cz. 3: Praga 1927; Do nebe. Praga 1912; F. Homolka: Na skalném Podhali. Praga 1913 — niem.: J. Immenendorf: Aus der Tatra. Monachium 1903 — ros.: K. Zagórski: Karpatskije razskazy. Moskwa 1909 (tu: Rosinka; K niebu; Zimnye panny ili o Maćkie czto propal w gorach); E. Zagórski: Na sklonach Tatr. Moskwa [1909] (tu: Szimek Krziś; Wojtech-czudak; Okiean; Szczepak bez ziemi; Mużański; Kak baba diabla izwiala; W. Wysocki: Na gornych ustupach. Moskwa 1909 (= Sobranije soczi-nienij. T. 9); W. Chodaszewicz: Orlicy. Tatrskije razskazy. Moskwa [1910] (tu: Orlicy; Kak wzjali Wojtka Chrieńca; Razbojuczna chizina; Kak Michał Łojas powiesilsja; Kak urnier Jakow Zych); W. Wysocki: Karpatskije razskazy. Moskwa 1916; M. Abkina, W. Chodaszewicz: Izbrannaja proza. Na skalistom Podgale. Novelly. Moskwa 1956 — serbochorw.: I. v. L.: Tatranske pripovijesti. Sisak 1910; wyd. 2 Sisak [b.r.]; Horal: Povesti z Tatier. T. 1-2. Turczafski św. Martin 1911-1912; Horal: Zbojnicka chalupa a iné povesti z Tatier. Ružomberok 1913 — ukr.: V. Ivanuskyn, A. Novoseleckij, M. Rylskij, M. Trodymovij: Na skelastim pidhirj. Charków 1930; Pro ľudsku bidu [i inne]. Charków 1930.

O Marysi „Dalekiej”: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *Slavonic and East European Review* 1937 kwiecień; *Polish Short Stories*. Bombaj 1946; *The Winter Maidens and Other Stories*. Bombaj 1947 — franc.: F. L. Schoell: Marysia la lointaine et autres contes. [Fryburg 1944].

O Wójtowej Marynie: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *Slavonic and East European Review* 1932 kwiecień; *The Winter Maidens and Other Stories*. Bombaj 1947.

Gazda halny: ros.: W. Wysocki. *Zori* 1906 z dn. 20 marca; w książce: T. Roberts: Korabl' smierti. Moskwa 1923 s. 64-67 — serbochorw.: Horal. *Narodnie noviny* 1909 nr 42 — włos.: E. Damiani: Il padrone dell' Alpe. *Polonia-Italia* (W-wa 1938 nr 7/8; toż *Novellieri Slavi* 1946 s. 465-467.

Żelazne Wrota: serbochorw.: Horal. *Slovensky obrazkovy kalendaf* 1910.

Dziki Juhas: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *Slavonic and East European Review* 1936 kwiecień.

Jak umarł Jakub Zych: ros.: M. Abkina. *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949 s. 389-396.

Orlice: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *Slavonic and East European Review* 1938 kwiecień.

„On”: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *Slavonic and East European Review* 1933 lipiec — ros.: W. Wysocki. *Almanach inostrannoj literatury*. Moskwa 1908 s. 31-58; W. Wysocki: K niebu i drugije razskazy. Moskwa [1911]; toż wyd. 2 Moskwa [1912] — serbochorw.: Horal. *Zivena* 1910 t. 1 s. 9 — żyd.: Der ber. W-wa 1921.

Rosicka: ros.: W. Wysocki. *Russkaja mysl* 1908 nr 12; W. Wysocki: K niebu i drugije razskazy. Moskwa [1911]; toż wyd. 2 Moskwa [1912].

Ku niebu: ros.: W. Wysocki. *Russkaja mysl* 1908 nr 12; W. Wysocki: K niebu i drugije razskazy. Moskwa [1911]; toż wyd. 2 Moskwa [1912].

Jakie jest serce matki: ros.: W. Wysocki. *Almanach inostrannoj literatury*. Moskwa 1909 s. 31-36.

Zimowe panny: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *The Winter Maidens and Other Stories*. Bombaj 1947 — ros.: W. Wysocki. *Russkaja mysl* 1908 nr 12; W. Wysocki: K niebu i drugije razskazy. Moskwa [1911]; toż wyd. 2 Moskwa [1912].

Ocean: ros.: O. Wiszniewska. *Wiernik inostrannoj literatury* 1908 nr 5/7 s. 592-594.

Jak baba diabła wyonacyła: ros.: *Wiernik inostrannoj literatury* 1910 nr 4.

O ludzkiej biedzcie: ros.: [Moskwa] 1928.

Szkic powieści o Zwyrtalowi Muzycze: ang.: A. E. Kennedy, Z. Umińska. *The Polish Review* 1943 październik; *The Winter Maidens and Other Stories*. Bombaj 1947.

Ponadto bliżej nieoznaczone opowiadania ze Skalnego Podhala tłumaczył na franc. P. Zifferer w 1915 i ogł. w czasopiśmie wychodzącym w Wiedniu; na niem. B. Szarlitt w *Die Zeit* (Wiedeń) ok. 1915 oraz S. Odrowąż-Wysocki: Aus der Tatralegende. *La Tribune des Jeunes* (W-wa) 1933 nr 12; na włoski E. Damiani w: *Narratori della Polonia d'oggi*. Rzym 1928.

Opracowania muzyczne

Ballada góralska. Jak Jasiak Mosiężny nie mógł znaleźć szczęścia. Muzyka: B. Wallek-Walewski. Na chór mieszany i skrzypce. Do druku przygotował L. Świerczek. Kr. 1971.

27. Zatrącenie. Romans. *Kur. Warsz.* 1904 nr 263-361 dod. por., 1905 nr 3-26 dod. por.; *Kur. Lw.* 1904 nr 268-363, 1905 nr 1-78. Wyd. osob. W-wa 1905. Wyd. nast.: W-wa 1909 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 620-621; Kr. 1920; W-wa 1928 *Bibl. Groszowa* 638-639.

Jest to kontynuacja powieści Anioł śmierci, zob. poz. 13.

Przekłady: czes.: F. Vondráček: Zatrącenie. Hradec Kralové 1911—ros.: A. Alberti: Gibiel. Petersb. [1905] *Biblioteka Russkich i Inostrannyh Pisatelej* 19-20; W. Wysocki: Gibiel. Moskwa 1909 (= Sobranie soczinienij. T. 5); Moskwa 1911 *Uniwersal'naja Biblioteka* 380-382; też Moskwa 1913; Moskwa [1915].

28. Bajeczny świat Tatr. W-wa 1906 [1905]. Wyd. nast.: W-wa 1928 *Bibl. Groszowa* 228.

Zawartość: Przedmowa; Bajeczny świat Tatr: Janosik w legendzie; Janosik w pieśni. (*Nova Reforma* 1905 nr 153-154); Zbójnicy. (*Tydzien dod. Kur. Lw.* 1905 nr 34-36; *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 36-40); Pojęcia religijne dawnych górali. (*Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 41); Skarby w Tatrach.

29. Erotyki. Wybór poezji. W-wa 1905. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1914; Kr. 1919 [zmien.].

Zawartość: I. Hymn do miłości; Narodziny Afrodyty; [Szukam cię zawsze...]; [Zdaje mi się, że z głową...]; [Wykołysałem cię wśród fal...]; [Kiedy na oczy srebrno-szafirowe...]; [Lubię, kiedy kobieta...]; [Jesteś... lecz kędy?...]; [Księżyc wśród białych chmur...]; [Nie wiem, kto jesteś...]; Zaczisza; Leda; Ogród lesbijaki; [W muszli głęboko tkwi zamknięta...]; [W twego ciała precudownej czarce...]; [Przechodzą czasem...]; [Przeldina się ją...]; [W pożarze słońca...]; [Odpocząć wreszcie...]; [Ona gdzieś jest...]; [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; [Widzę ją, idzie w słoneczną pogodę...]; [Jak po bezbrzeżnym, modrym oceanie...]; [I jeden atom powietrza...]; [Ja, kiedy usta ku twym ustom chylę...]; [Czemu dziś mój kochanek ze schylnym czołem...]; [Bądź zdrowa! Cale serce w tych wyrazach mieszczę...]; [Mówcie! Czym ją ją naprawdę stracił...]; [Byłbym cię oddał...]; [Zamykam czasem oczy...]; [Ust twych widać u nie

tknęły niczyje?...]; [Nie widzę, słucham cię oczyma, biała!...]; [W twoje cudne, cudne, cudne oczy...]; [Jak szlak, który się snują się labędzie...]; [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska jest jedna Pani...]; [Jeżeli miałaś duszę piękną i szlachetną...]; Sonet z „Anioła śmierci”; [Olbrzymi, świętym kwiat...]; Salomon i Sulamitka; — II. [Tyś nie umarła...]; [W pamięci mojej...]; [Z daleka patrzą na mnie twe oczy...]; [Coraz to większy czar...]; [Słyszalem ciebie...]; [Zdaje mi się czasem...]; [Kocham cię jeszcze...]; [Dlaczegoż teraz...]; [Idę przez drogę życia...]; [Pamiętam ciebie...]; [W tę cichą, senną...]; [Tyle lat zbiegło...]; [Gdzieś ty...]; — III. [Kocham cię, światło!...]; [Pójdziemy razem...]; [A kiedy będziesz moją żoną...]; [Dusza błękitne, ciche, zamysłone...]; [Widzę kraj jakiś...]; [Dopóki miałem...]; [Gdzie jest...]; [Ponure widmo...]; [Przez turnie, pustki...]; [Poranne białe...]; [Daleko został...]; [We mglach strumienie...]; [Sarkofag w ciemnym wykulem marmuru...]; [O zimny marmur...]; [Przy sarkofagu...]; [Jestże to prawda?...]; [Z posępnej ciszy...]; [O morza modre...]; [Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]; [Mów do mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]; [Przychodzisz do mnie...]; [Czas płynie...]; — IV. [Moja miła ma cudne usteczka...]; [Kocham cię! Słodczy...]; [Te słodkie oczy twe...]; [A taka świętość cię otacza...]; [Dobranoc...]; — Qui amant: [Ucis się, ziemio...]; [Zamykam oczy...]; [Nad wodą ową...]; [Pani mej duszy...]; [Wśród ciemnych świerków...]; [Byliśmy razem...]; [O połóż, połóż mi...]; [Ciszo! Przestrzeń!...]; [Patrzcie na twarz jej...]; [Kocham cię za to, że cię kochał muszę...]; [Morza pięknoscią...]; [Bo chciałbym ciebie wiedzieć...]; [Kocham cię! Tesknią!...]; [Spiewaj mi! Spiewaj!...]; [Jak demon głos twój...]; [Spiewaj... Błękitu kołyszą się fale...]; [Pod gorzkim smutkiem...]; [Pamiętasz świerków te aleje...]; [Z łez, które dla mnie...]; [Na niebie gwiazdy...]; [Szukałem ciebie...]; [Brazowy księżyc łni...]; [Lecz choćbym wrócić mógł...]; [I zakochałem się w tej myśli smętnej...]; [O gdybyś przyszła!...]; [Szczęśliwi, którzy wierzą...]; Legenda; — V. [Gdy na cietrzewie w budce siedział...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Powiedzcie: gdyby człowiek...]; [Niechaj jej niebo świeci błękitnie...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Bądź zdrowa!... Kędyś tam daleko...].

W wydaniu z 1919 dodane: Cz. VI: Sen w króla-Ramzesa ogrodzie; Pożeganie; Dawna chwala; Niezbądany rycerz; Cudna księżna; Źródło [A był to też...]; Elegia na wiolonczelę; Miłości owe; Czasem lata przechodzą.

30. Poezje. Seria piąta. W-wa 1905. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1912.

Zawartość: Podczas wiatru z Tatr [c.]; [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! Zawsze ciebie...]; [Kochałem ciebie zawsze...]; [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! ty jesteś...]; [Niechaj się tam na dole...]; [Duszy, która poznała...]; [Leci wiatr przez ogromne skały i urwiska...]; [Eci wiatr i przedziwny cudowny czarodziej...]; [Kocham cię, wietrze górski...]; [Witaj mi nieposkromny, królewski żywiolo!...]; [Nierazem cię w borze...]; [Nieraz ciebie widziałem...]; [Widziałem, jakżeś nieraz...]; [I nieraz cię widziałem...]; [O wietrze! kiedy lecisz tam...]; [I widziałem cię, wietrze...]; [Kocham cię, ty natury naciągnięta struno...]; [Słuchajcie, jak wiatr szumi!...]; [Dusza, która już swoje pamięta...]; [Jesteś, o wietrze!...]; [O wietrze! powiedz!...]; [Ale jest sen, widzenie...]; [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! Ty, co lecąc...]; [Witaj nieuskromiony, dumny elemen-

ciel...]. (*Bibl. Warsz.* 1902 t. 1 s. 274-289; *Czas* 1902 nr 34-35; *Gaz. Pol.* 1902 nr 164-166; *Gietwont* 1902 nr 7-9); — W Tatrach [c.]: [Tam w moim kacie ziemi...]; [Do wielkiego kościoła...]; [Przyszedł tu...]; [Pójdźcie do nas wy...]; [Optyń mnie, ciemny lesie...]. (Całość ogł. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 368-373; *Krytyka* 1903 t. 2 s. 93-96 pt. W górach); — Śmierć [Śmierci! Patrzący tak...]; [Cyt... to gra Śmierci...]; [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska jest jedna Pani...]; — Fragmenty [c.]: [Człowiek, któremu szumi wiatr...]. (*Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 327-328; przedr. *Głos Narodu* 1901 nr 255); [Dalej, dalej niż wszystkie...]; [Dziecinne to igraszki...]; [Pierwiastek zlego w duszy...]. (*Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 546-549); [Śnię mi się często...]. (*Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 546-549); [Nieznanych, niepojętych...]. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 1); [Kocham tę tajemnicę...]; [Na mej duszy strunach dźwięnie...]; [Wysłuchajcie się w szum duszy!...]; — O cudna myśli młodzieńczych pamięci... [c.]: [O cudna myśli młodzieńczych pamięci...]; [Pierzchył miliony lat...]; [Albowiem nieraz czulem i myślałem...]; [O melancholio, ty, co wszystkie rzeczy...]; [O pieśni, pieśni...]; — Ciemnomrzczyński las. (*Tyg. Ilustr.* 1905 nr 4); — Dzwony. Tryptyk. Część pierwsza: [Na Anioł Pański [...] w wieczornym mroku...]; Część druga: [W przestrzeżonej powietrzni...]; Część trzecia: [Na Anioł Pański [...] ani się dymią...]; Podstawa tryptyku: [Przebrzmiały dzwony...]. (Cz. 2-4 ogł. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 122-136; *Krytyka* 1904 t. 1 s. 11-17, 133-137; *Czas* 1904 nr 45-46); — Na wiosnę [c.]: I. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna. Już w kępce...]; II. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna, dusząca od światła...]; III. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, od ludzkich klęsk...]; IV. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, z daleka od wszystkiego...]; V. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska kołysząc się...]; VI. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, arystokraci...]; VII. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska mówić będziemy...]; VIII. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska czasem dusza...]. (*Tyg. Ilustr.* 1901 nr 27, 29); — Wiosna [Kolosalne zjawisko...]. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 152); — Wiersze różne [c.]: Wykłęci; [O wietrze! Ty więźniowi...]; [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie, by czar w życiu znik...]; [Wenus Miło w swoim majestacie...]; [Laokoona w węzłowych oplotach...]; [Jeden tylko jest sen...]; [Walczycy, cierpień...]; [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: cisza leśna, to największy czar...]; [W twego ciała przecudowny czar...]; [Jeżeli miałaś duszę piękną i szlachetną...]. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 21); [Jak szlak, któreś anują się lądzę...]. (*Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 546-549); [Gdy w cietrzewie w budce siedział...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Powiedz: gdyby człowiek...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Niechaj jej niebo świeci błękitnie...]; [Bądź zdrowa!... Kędyś tam daleko...]; [Egipcjancko, tam na złotym piasku...]; — Janosik [c.]: O Janosikowym turnieju. (Ogł. pt. Turniej Janosikowy. *Nowa Reforma* 1904 nr 282; *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 46; *Dzien. Pol.* (Dortmund) 1904 nr 210 dod.; *Zgoda* (Chicago) 1905 nr 8); Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jadwidze. (*Nowa Reforma* 1904 nr 109; *Kur. Warsz.* 1904 nr 120); Legenda o Janosikowej śmierci. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 80; *Nowa Reforma* 1904 nr 88-91); — Wiersze z romansu „Zatrącenie” [c.]: [Dzwony, dzwony, dzwony huczą...]; [Przed naszymi oknami...]; [Idę, idę, niby śpiący...]; — Marsz zbójcecki ze „Skalnego Podhala” [Hej! Idem w las...]; — Fragmenty z widowiska [c.]: Fragment z dialogu; Ballada [Hej, hetmanie...]. (*Krytyka* 1901

t. 1 s. 8; *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 3 pt. Ballada o dramacie „Zawisza Czarny”); Mnichy.

Ponadto jako wiersze z serii piątej ogł. *Głos Narodu* 1901 nr 254, 1902 nr 103.

Rękopisy

Wiosna [Kolosalne zjawisko...]. — rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczy. 239.

Przekłady

Ciemnomrzczyński las: ang.: A. Gronowicz. *The Polish Review* 1971 nr 3.

[Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]: ros.: Ł. Czarska. *Nowyj mir* 1904 nr 132.

Marsz zbójcecki ze „Skalnego Podhala”: ang.: W. A. Firsoff. *The Tatra Mountains*. [B.m.] 1942, W. Janda. *Treasured Polish Songs*. Minneapolis 1953, A. Harasowski. *The Golden Book of Polish Songs*. Londyn 1955.

Opracowania muzyczne

Marsz zbójcecki ze „Skalnego Podhala” — Cz. Marek: Dwa utwory. Kat. 1932.

31. Poezje współczesne. Kr. 1906.

Zawartość: Polska; Byłbyż to sen?...; Lwy; Więzień; Barykada. (*Nowa Reforma* 1906 nr 16); Wódz [Spoglądał z barykady...]. (*Nowa Reforma* 1906 nr 27); „Bombonierka”. (Fragm. z dramatu „Rewolucja”).

32. Rewolucja. Ogł. fragm. *Świat* 1906 nr 12 (Prolog); *Nowa Reforma* 1906 nr 75 (Prolog). Wyd. osob. całości Kr. 1906 [skonfiskowane]; wyd. nowe Kr. 1906.

Dramat.

Przeróbka: T. Koneczyński: Podziemna Rosja, Sztuka w 5 aktach wg „Rewolucji” K. Tetmajera. Wyst. Kr. 17 lutego 1916.

Przekłady: niem.: E. Goldscheider: Die Revolution. Wiedeń 1907 — ros.: A. Torski: Rewolucja. Moskwa 1907 [skonfiskowane] (= Sobranie soczinienij. T. 2).

33. Wybór nowel. Kr. 1906. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [b.r.].

Zawartość: Lauret; Książd Piotr; Triumf O Wójtowej Marynie; Jak się Józek Smaś pojechał wysłuchać; Jak umarł Jakub Zych; Jak Dziwnego Juhasa zatańczył.

34. Wybór poezji (nowy). W-wa 1906.

Zawartość: Tatry [c.]: Pozdrowienie; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W lesie; Przy Morskim Oku; Melodia mgieł nocnych; Na Żelaznej Drodze pod Regłami; Limba; Mgły nocne; W Kościeliskach w nocy; Do szczytu; Burza; Potok; Na samotnej drodze; Ciemnomrzczyński staw; List Hanusi; Marsz zbójcecki ze „Skalnego Podhala”; — Z „Zamyśleń” [c.]: I. [Cicho i wolno...]; V. [Cudowna nocy...]; VII. [Zegnaj cię, ty promienna...]; VIII. [Nie mam dzisiaj przy sobie...]; XVII. [Czasem zda mi się...]; XIX. [Czecz wyobraźni odeszły mnie mary...]; XXI. [Boże, ukryty...]; — Z „Preludów” [c.]: [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustych...]; II. [Życie — to zwykłe życie...]; III. [Kiedy patrzę na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słonie...]; VI. [Czasem nagle uczuam...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; XXIV. [Po szeroki, po szerokim morzu...]; XXV. [Czasem, gdy długo...]; XXVI. [Ponuro gwizdzie północny wiatr...]; XXVIII. [Lubię

wiedzące kwiaty...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXI. [Ku mej korycie leciał od Tatr...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; XL. [Skoną ty serce wprzód...]; — Wiersze różne [c.]: Cz. 1: Credo; Duch; Któż nam powróci...; Zwątpienie; Ciszo, przestrzeni...; De profundis...; Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]; Vogue la galère!; Nad polem pustym...; Koniec wieku; Zapadłe jeziora; Zaczarowany las; Hymn do Nirwany; Dusza w powrocie; Cz. 2: Na królewskim jeziorze: I. [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]; II. [Bo mi się tak wydaje...]; III. [I czyż nigdy nie wróce?...]; IV. [O Boże! Wszakże indziej...]; V. [Sferyczne duchy lotu!...]; — O wicherze, wicherze!...; Nieskończoność; Albatros; Rzeka mistyczna; Łąka mistyczna; Cz. 3: Słuchacze; Refleksja; Muszla; Z brzegu; — Cz. 4: Sonety [c.]: O sonecie; Zbrodnie; Widziadła okrętów; Wizja lipcowa; Wiosna; Królewny; Bajeczny kraj; Teśknica; Szukają bóstwa...; Symbol; — Grób poety; Złoty ptak [Rwij pęta...]; Nad morzem: I. [Smutek i martwość...]; II. [O morze!...]; Aniol Pański; Pierwotna przyroda; Syriusz; Orzeł morski; Podwodne widmo; Wierzba; Słup ze spiżu; Na pamiątkę; Satyr; Parodia życia; Grota; Duch światła; Widziadło; Chrystus i Magdalena; Narodziny wiosny; Ballada; Oda przestrożna; „Cogito, ergo sum”; — Z Exodus. (Rozdział XVII); Kolumny Samsona; Wyspa umarłych; Szalony Faun; Tytan; Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza; — Z „Hasel”; Hasło; Cienie [We śnie widziałem je...]; Wody; Apostrofa; — Cz. 5: Z Włoch [c.]: Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce; Capri; Na Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Porticci; Pod Herkulaneum; W Salernieńskiej Zatoce; Dziecinne westchnienie; Na via Caracciola; Pielgrzym; Mewy; Morze; Dyskobol; Kallipigos; Danae Tycjana; Posąg Hermesa; W Pestum; Z Mori; — Pour passer le temps oktawą; Fragmenta z dramatu.

35. Król Andrzej. Powieść. *Świat* 1907 nr 43–52, 1908 nr 1. Wyd. osob. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1912; pt. Księżniczka Metella. Powieść. W-wa 1924; W-wa 1926 *Bibl. Groszowa* 83.

Kontynuację tej powieści stanowi Gra fal, zob. poz. 38.

Przekłady: litewski: 1931 [brak bliższych danych] — niem.: K. Łodygowski: König Andreas. Monachium 1914 — ros.: Car Andriej. *Ogoniek* 1909 nr 14–15; *Nowoje słowo* 1909 nr 3 s. 33–56 (przekład skrócony); N. Wasin: Korol Andriej. Moskwa 1910 (= Sobranije soczinienij. T. 8).

36. Legenda Tatr. Cz. 1: Maryna z Hrubego. *Głos Warsz.* 1908 nr 261–272 z przerwami; 1909 nr 2–124 z przerwami. Wyd. osob. pt. Maryna z Hrubego. Na Skalnym Podhalu [VI]. W-wa 1910; Cz. 2: Janosik Nędza Litmanowski. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 47–167. Wyd. osob. pt. Janosik Nędza Litmanowski. Na Skalnym Podhalu VII. Dokończenie „Maryny z Hrubego”. W-wa 1911.

Wyd. nast. pt.: Legenda Tatr. Maryna z Hrubego. Janosik Nędza Litmanowski. W-wa 1912; T. 1–2. W-wa 1922; pt. Janosik król Tatr. Legenda Tatr w opracowaniu dla młodzieży. W-wa [1924]; wyd. nowe ilustr., przejrane przez autora. T. 1–3.

W-wa 1927 *Bibl. Groszowa*; T. 1–2. W-wa [1937]; T. 1–2 z drzeworytami W. Skoczylasa. W-wa 1949; T. 1–2 z drzeworytami W. Skoczylasa. W-wa 1952; wyd. nowe, z drzeworytami W. Skoczylasa. W-wa 1953; T. 1–2. Kr. 1957; T. 1–2 tekst i słowniczek oprac. R. Hennel. Kr. 1961; wyd. 3 T. 1–2. Kr. 1972.

Przekłady: czes.: F. Vondráček: Tatfanoští hrdinové. Praga [1914–1915]; J. Janouch: Legenda Tater. Praga 1953 — łotewski: O. Kroll: Grubovas Marija. Ryga 1935 — ros.: W. Chodaszewicz: Marina iz Grubogo. Moskwa 1910 *Uniuwersalnaja Biblioteka* 327–329; wyd. 2 Moskwa 1911; wyd. 3 Moskwa 1914; wyd. 4 Moskwa 1918; W. Wysocki: Marina iz Grubogo. Moskwa 1910 (= Sobranije soczinienij. T. 7); W. Wysocki: Janosik Litmanowski. Moskwa 1911 (= Sobranije soczinienij. T. 10); W. Chodaszewicz: Janosik Niendzja Litmanowski. Moskwa [1912] *Uniuwersalnaja Biblioteka* 791–793; Gornyje orly. Moskwa 1919; wyd. 2 Petersb. 1921; M. Słoniński: Gornyje orly. Moskwa 1923; Gornyje orly. Powiest w 2 cz. Pod red. A. Magierowskiej. Moskwa 1928; Gornyje orly. (Maryna z Hrubego). Oprac. S. Rozental. Moskwa 1928 *Biblioteka Istorieczeskich Romanow* 21; W. Chodaszewicz: Legenda Tatr. Moskwa 1960 — słowacki: M. András: Legenda Tatter. Bratislava 1964 — ukr.: V. Gzycki: Legendy Tatr. [Charków] 1930 [1929].

37. Z wielkiego domu. W-wa 1908 *Nowości Lit.* 1.

Zawartość: Sen nauczyciela niemieckiego z Plakanowa pod Poznaniem. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 6; *Dzien. Chicagoski* 1907 nr 19 pt. Sen nauczyciela Wilhelma Gruera. Z Kresowic Kreisberg w Poznańskim); Wrażenia słuchowe nauczyciela z wielkiego domu z dodatkami; Pochód księżniczki przez ogród; Neftezwowie; oraz wiersze: W warszawskim salonie; Zdanie sobie sprawy.

Przekłady: czes.: K. Handzel: Z velikého domu. Praga 1911.

— Wrażenia słuchowe nauczyciela z wielkiego domu z dodatkami: ros.: M. Sławińska: Czto słyshal ucztitel w grafskom domie. *Wiestnik Jewropy* 1911 nr 4.

38. Gra fal. Powieść w związku z „Królem Andrzejem”. *Bluszcz* 1909 nr 21–51, 1910 nr 1–42 z przerwami; *Nowa Reforma* 1910 nr 98–301, 368–484. Wyd. osob. W-wa 1911. Wyd. nast.: pt. Gra fal. Powieść fantastyczna. Wyd. nowe. W-wa 1913; pt. Płynące fale. Romans. Kr. 1918; pt. Gra fal. W-wa 1925 *Bibl. Groszowa* 9.

W pierwotnym zamysle autora powieść miała nosić tyt. Rządy świata.

Przekłady: ros.: W. O. Błażejewicz. Moskwa 1911; N. Wasin. Moskwa 1911 (= Sobranije soczinienij. T. 9).

39. Koniec epepei. *Kur. Litewski* 1909 nr 1–197 z przerwami (pt. Koniec epepei napoleońskiej); *Kur. Wil.* 1911 nr 295–296, 1912 nr 1 i nn.; *Słowo Pol.* 1912 nr 53–426 wyd. popoł. z przerwami; *Kur. Warsz.* 1912 nr 92–231. Wyd. osob. T. 1–3. W-wa 1913–1914. Wyd. nast.: wyd. 3 [sic!] T. 1–3. W-wa 1924; wyd. nowe, przejr. T. 1;

Człowiek Europy, t. 2: Kłeska, t. 3: Śmierć bohaterów. W-wa 1927 *Bibl. Groszczoa*; Koniec epopei. — Waterloo. Z posłowiem J. Wilhelmiego. W-wa 1961; T. 1-3. W-wa 1976 *Bibl. Klasyki Pol. i Obcej*.

Uwaga: Waterloo było wyd. osob. pt. Epilog, zob. poz. 48.

Przełobka: Poniatowski Józef. Według powieści „Koniec epopei”. Kr. 1915 *Bibl. Pol. Żołnierza II*. Przekład ros.: Wojna Słowian. Moskwa 1914.

40. List otwarty do p. Wilhelma Feldmana. *Kur. Warsz.* 1909 i odb. Wyd. 2 W-wa 1909.

W związku z broszurą W. Feldmana pt. Pro domo mea et arte.

41. Wybór poezji. W-wa 1909 *Biblioteczka Univ. Lud.* 103. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [1925] w serii jw.

Zawartość: Pozdrowienie; Widok ze Świnicy; Potok; Na samotnej drodze; Ciemnomręczyński staw; W lesie; Limba; Mgły nocne; W Kościeliskach w nocy; Na Żelaznej Drodze pod Reglami; Melodia mgieł nocnych; Do szczytu; Czardasz; Z „Preludium” [c.]; I. [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; VI. [Czasem nagle uczuwać...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; XXXI. [Ku mej kolyse leciał od Tatr...]; XXXIV. [Pamiętam ciche, jasne, złote dnie...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; Anioł Pański; Wierzbą; Z brzegu; Duch światła; Dziecinne westchnienie; Na królewskim jeziorze; Słup ze spiżu; Bajeczny kraj; Tęsknica; Narodziny wiosny; Wizja lipcowa; Widziadła okrętów; Widziadło; Orzeł morski; O wicherze, wicherze!; Parodia życia; Pielgrzym; Grota.

42. Poezje. Seria szósta. W-wa 1910. Wyd. nast. [przed 1914].

Zawartość: Wstęp [c.]; (1889 rok). (*Czas* 1889 nr 259); (1909 rok). (*Goniec Wil.* 1909 nr 273 pt. Wstęp (1909 rok); *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 26 pt. Przeminał czas...); — Tęsknica [c.]; Już nie wiem, co poza mną było... (*Świat* 1907 nr 20 pt. Fragmenta); Nad morzem [Ten smutek...]. (*Świat* 1908 nr 14); A kiedy...; Salamandra. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 49); Uśmiecha mi się tajemnica...; Ciemny, pachnący las...; To jest dla mnie najmilsze; Nie mój Dunajec... (*Czas* 1909 nr 259); Ludzka tęsknota. (*Goniec Wil.* 1909 nr 273); Nigdy więc... (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 49); Obcą, nie znaną mi doliną... (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 39 pt. Fragment); Wesoły las... (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 49); Ta trawa, której nikt nie kosi...; Król — Sfinks. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 126; *Nowa Reforma* 1907 nr 259); Nad rzeką; Ciche, mistyczne Tatry... (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 24; *Nowa Reforma* 1910 nr 140 dod. lit.); Pierwszego czerwca w górach. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 150); Nieprawdą? To był tylko sen... (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 40); Gdy minął czas... (*Goniec Wil.* 1909 nr 273); Z dala od nędz...; Co nas wiązało... (*Goniec Wil.* 1909 nr 273); Miłości owe...; Czasem lata przechodzą... (*Goniec Wil.* 1909 nr 273); Sierpniowe, złote muchy... (*Romans i Powieści* dod. *Świata* 1909 nr 36); — Listy Hanusi [c.]; List Hanusi; Drugi list Hanusi. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 4 pt. Inny list Hanusi); Ostatni list Hanusi. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 4); — Wiersze różne [c.]; Wędrowiec. (*Tyg. Ilustr.* 1906 nr 50); Pieśń o bohaterze. (*Świat* 1907 nr 1); Herakles. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 1); Taką mi się śni burza... (*Świat* 1907 nr 20 pt. Fragmenta); Nie czas...; Odchodzisz już... (*Kur. Warsz.* 1908

nr 150); Pieśń o szyldwachu... (*Kur. Warsz.* 1907 nr 109; *Dzien. Chicagoski* 1907 nr 161; *Czas* 1909 nr 259); Na polowaniu w górach... (*Czas* 1905 nr 293); Stały w króla Ramzesa ogrodzie... (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 35); Czarodziejskie labędzie: I. [Słonce rozwiane w przestrzeń...]; II. [Czarodziejskie labędzie z ognia...]. (*Świat* 1907 nr 6); Złoty ptak [Przyleciał do mnie...]. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 137; *Nowa Reforma* 1907 nr 259); Żeglarz. (*Romans i Powieści* dod. *Świata* 1909 nr 28); W czerwcową noc; Gorycze dni młodzieńczych... (*Jednościówka na dośchód „Zmicha”*. Poz. 1909 pt. Trucizny dni młodzieńczych); Kto zawsze tylko żył w pustyni... (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 51); Ballada o cyganie. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 116); Nigdy nie tracić nadzieje...; Alpejska palma. (*Świat* 1907 nr 26); „Na Skalnym Podhalu”; List z Zakopanego; — Memu synkowi [c.]; Memu synkowi. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 319); Fragment z wiersza dla mego synka; Bogactwa płynie tok niezmierny... (*Tyg. Ilustr.* 1909 nr 25); — Fragment z dramatu: Bunt Kostki Napoleńskiego: Hala Stawów Gąsienicowych (*Świat* 1908 nr 50-52); — Z Iliady [c.]; Z pieśni I. [Gniew wyspiejwaj bogini...]; Z pieśni XIV. [Hera zaś spod Olimpu...]; Z pieśni XXIV. [Oni zaś, gdy łośa grób...].

Ponadto jako wiersze z serii szóstej ogł. w nast. czasop.: *Nowa Reforma* 1905 nr 293 dod. lit.; *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 36 (tu: [I waszytko w ciemny idzie las...]); nr 43 (tu: [Zaszumiał wiatr, zaszumiał wiatr...]); *Nasze Kraj* 1906 nr 6 (tu: [Gdy my mówimy z sobą wraz...]); *Świat* 1906 nr 45 (tu: [Gdy my mówimy z sobą wraz...]).

43. Szkice. W-wa 1910 *Nowości Lit.* t. 36.

Zawartość: Listy z podróży: Z Zakopanego; Z Desenzano; Znad morza; — Wyjście w góry; Z Rugii; Wieczór florencki; Z cudzych pamiętników. Fragment. (*Świat* 1895 nr 2); O Arnoldzie Böcklinie; Ewolucja i rewolucja; Lulusia. Fragment. (*Ateneum* 1903 z. 1); Król Kazimierz; Poeci Tatr. (*Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 207 dod. świąteczny; *Nowa Reforma* 1905 nr 125).

44. Pamiętka jubileuszowa. Kr. 1912.

Wyd. staraniem Komitetu Wykonawczego I Zjazdu Podhalań.

Zawartość: Na Anioł Pański; O Panu Jezusie i zbójnikach; O Janosikowym turnieju; O Janosikowej śmierci; Za sytko; Śpiący rycerze.

45. Poezje. Seria siódma. W-wa 1912. Wyd. nast.: [przed 1914].

Zawartość: O Zawiszy Czarnym [c.]; Zbroja Zawiszy. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 28; *Ziemia Lubel.* 1910 nr 191); Elegia na śmierć Czarnego Zawiszy; — Michał Anioł [c.]; Michał Anioł przed bryłą marmuru, z której wykuł Mojżesza. (*Bluszczy* 1911 nr 14); Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 18 fragm.); Achilles [W tej strasznej samotności mojej...]. (*Świat* 1910 nr 48); — Wiersze różne [c.]; Elegia na wiołoncele. (*Bluszczy* 1911 nr 1); Dziecinny okręciak. (*Świat* 1911 nr 13); Źródło [A był to też...]; O Greku, co znalazł złoty helm. (*Nowa Reforma* 1911 nr 291 pt. Złoty helm; *Wisła* 1912 nr 2); Z motywów starożytnych. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 187; *Ziemia Lubel.* 1911 nr 190); Obłoki nad miastem. (*Świat* 1911 nr 10 pt. W pewnym mieście); Wiekuistość; Sprawozdanie. (*Świat* 1911 nr 10); Młodość; Pożegnanie. (*Świat* 1911 nr 10); Dawna chwala. (*Świat* 1911 nr 10); Życie [Od jesieni do jesieni...]. (*Świat* 1911 nr 10); Straszny żal. (*Świat* 1911 nr 10); Śmierć [„Z żywymi trzeba...”]; Niezbadany rycerz. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 158); Cudna księżna. (*Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 13); Z Fackiewiczów Kufkowa. (*Tyg. Mód i Po-*

wieści 1911 nr 8; *Zgoda* (Chicago) 1912 nr 25 wyd. dla kobiet); — Rzeczy góralskie [c.]; Ostatni. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 2); Na hali o świcie. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 21 pt. W balach o świcie); Stary las. (*Mies. Lit. i Artyst.* 1911 nr 6); Jak Janosik tańczył z cesarową. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 280); — Nowe liryki [c.]; Złote rano. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 43); Nad morzem [O wietrze...]. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 292); Na dawno ścięty las w Zakopanem. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 292 pt. Dawny las w Zakopanem); Dawne godziny w Tatrach [c.]; I. [Zielona ranna ubocz...]; II. [Nigdy, nigdy, o nigdy...]; III. [Ach! Trzeba mieć momenty...]; IV. [Nie miłość ze mnie mówi...]; W podniebiu. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 292); Wyżnie Hagi po latach: I. [Otóż jestem znów w lesie...]; II. [Tu mi na wieki piękno...]. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 292); Góry. (*Kur. Warsz.* 1911 nr 292); Po trudzie. (*Świat* 1911 nr 41); Nieznajomej dalekiej. (*Bluszcz* 1911 nr 40); „Wytkniętych dróg”. (*Tyg. Ilustr.* 1912 nr 15); Granitowa wieża; Trzy ciupagi. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 33 pt. Stalowe moje trzy ciupagi); Był czas, żeśmy się rozumieli. (*Tyg. Ilustr.* 1912 nr 5); — Napoleon [c.]; W sto lat. (*Tyg. Ilustr.* 1912 nr 2); Na grób Napoleona. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 1 pt. Na grób Napoleona Wielkiego; *Kur. Litewski* 1912 nr 1); — Ze starych pism [c.]; Na cześć Adama Asnyka; Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej; W pięćdziesiąt rocznicę śmierci Juliusza Słowackiego.

Przekłady:

Jak Janosik tańczył z cesarową: czes.: F. Kvapil. *Slovanský pfehled* 1914 s. 144.

46. Romans panny Opolskiej z panem Główniakiem. Anegdota. W-wa 1912. Wyd. nast.: Bielsko 1920 (z podtyt. Powieść); W-wa 1925 *Bibl. Groszowa* 54–55; [Glasgow] 1945.

Adaptacja filmowa: 1928, scenariusz i reżyseria W. Lenczewskiego.

Przekład czes.: J. Břežan: Roman slechtičný z venkovským učitelem. Praga 1919.

47. Poezje wybrane. W-wa 1914.

Wyd. staraniem Komitetu Wydawnictwa Jubileuszowego i Prenumeratorów w dwu lub może nawet w trzech rzutach: datowany 1914, nie datowany, datowany 1917. Zawartość: Duch; Dziś; Któż nam powróci...; Widziadło; Magdalena i Chrystus; Wizja [Szara i głucha pustka...]; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]; Hymn do miłości; Narodziny Afrodyty; Narodziny wiosny; Zawód; Nieskończoność [c.]; I. [Wśluchuję się w szepł mgławic...]; II. [Więcej niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...]; Albatros; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W lesie; Przy Morskim Oku; Melodia mgieł nocnych [Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym]; Na Żelaznej Drodze pod Regłami; Limba; Burza; Mgły nocne; Pozdrowienie; — Z dawnej przeszłości [c.]; I. [Czyś ty snem była?...]; II. [Tyś nie umarła...]; III. [W pamięci mojej...]; IV. [Z daleka patrz na mnie twe oczy...]; V. [Coraz to większy czar...]; VI. [Słyszałem ciebie...]; VII. [Odbicie rysów jej...]; VIII. [Kocham cię jeszcze...]; IX. [Nim mnie zagryzie czołość...]; X. [Dlaczegoż teraz...]; XI. [Idę przez drogę życia...]; XII. [Pamiętam ciebie...]; Zamyślenia [c.]; I. [Cicho i wolno...]; II. [Czasem zda mi się...]; III. [Czecie wyobraźni odeszły mnie mary...]; IV. [Szukam cię zawsze...]; V. [Zdaje mi się, że z głową...]; — Preludia [c.]; [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustyń...]; II. [Życie, to zwykle życie...]; III. [Kiedy

patrzę na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słonie...]; VI. [Czasem nagle uczuвам...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; VIII. [Tam, oby cisza...]; IX. [Nadmiar wstrętu do życia...]; X. [Smutną jest dusza moja...]; XI. [Czasem, gdy długo...]; XII. [Ponuro gwiżdże północny wiatr...]; XIII. [Lubię wędzące kwiaty...]; XIV. [Pamiętam ciche, jasne, złote dnie...]; XV. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XVI. [W wieczorną ciszę...]; XVII. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; XVIII. [Serce me...]; XIX. [Skonaj ty serce wprzód...]; Łąka mistyczna; Pierwotna przyroda; Orzeł morski; O sonecie; Szukają bóstwa...; Wszchemocny Bóg; Zbrodnie; Hala; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce; Capri; Na Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Porticji; Danae Tycjana; Virginii intactae; Dyskobol; Wizja lipowa; Ekstaza; Symbol; Widziadła okrętów; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; I. [Młodzieńcze grecki...]; II. [Naprzeciw Persów...]; III. [Delfy, gdy wrogów...]; A kiedy będziesz...; Muszla; Trącona struna; Na pamiętkę; Grób poety [Ignoto mortuo]; Przez turnie, pustki...; Pod martwą skalą...; Gdzie jest...; Ponure widmo...; Poranne białe...; Daleko został...; Zaszumił cieniasty...; We mgłach strumieniście...; Ciemno-smreczyński staw; Dziwna chwila; Z daleka od ludzkiego zgłieku...; Pour passer le temps oktawą; Na szczycie; Cyt... To gra śmierć...; Gwiazdy [c.]; I. [Syriusz! Gwiazdy!...]; II. [I oto pyłem...]; III. [Syriusz! Cudzie gwiazd!...]; Legenda; Na królewskim jeziorze; Na wiosnę; Królewny; Bajeczny kraj; Tęsknica; Satyr; Parodia życia; Lwy; Szalony Faun; Ballada o Janosiku i Szalomonównie Jadwidze; Legenda o Janosikowej śmierci; O Janosikowym turnieju; Jak Janosik tańczył z cesarową; List Hanusi; Drugi list Hanusi; Ostatni list Hanusi; Podczas wiatru z Tatr [c.]; O wietrze! [Ty więźniowi...]; Salamandra; Ta trawa, której nikt nie kosi...; W podniebiu; Obłoki nad miastem; Wędrowiec; Żeglarz; Zbroja Zawiszy; Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”; Fragment z wiersza dla mego synka; Dzieciny okręci; Źródło [A był to też...]; O Greku, co znalazł złoty helm; Był czas.

48. Epilog. Ogł. pt. Waterloo. *Nova Reforma* 1915 nr 354–641. Wyd. osob. pt. Epilog. Kr. 1917. Wyd. nast.: pt. Waterloo. W-wa 1925 *Bibl. Groszowa*; W-wa 1928; W-wa 1930; W-wa 1961 (wraz z: Koniec epepei. Z posłowiem J. Wilhelmiego).

Uwaga: Waterloo stanowi zakończenie powieści Koniec epepei, zob. poz. 39.

49. O żołnierzu polskim. 1795–1915. Oświęcim 1915. Wyd. nast.: wyd. skrócone „tornistrowe” Oświęcim 1915; Duns. Berkshire 1945.

50. Spadkobiercy Napoleona i Polska. Piotrków 1915.

51. Cienie. Kr. 1916.

Zawartość: W Kościele Mariackim; Śpiący rycerze w Tatrach; Piast; Wódz [Gorycz zalewa duszę...]; Achilles [Pelzalem nędzny...]. (*Naprzód* 1916 nr 174); Adnotacje [c.]; Adnotacja do Śpiących rycerzy w Tatrach; Adnotacja do Piasta [Byłbyż to sen?...]; Adnotacja do Achillesa. Achilles; — Od autora.

52. Na śmierć Henryka Sienkiewicza. *Nowa Reforma* 1916 nr 585. Wyd. osob. Kr. 1916.

Artykuł.

53. Notatki literackie. W-wa 1916.

Zawartość: Poeści Tatr; Do „Historii literatury tatrzańskiej”; O Wypiańskim. Wielki poeta. (*Tyg. Ilustr.* 1901 nr 43–51 pt. Wielki poeta); Pieśń i czyn Konopnickiej. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 43); O Bolesławie Prusie. (*Wisła* 1912 nr 14); Z powodu poezji Z. Dębickiego. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 156); Szkice o Bonapartem: Bonaparte. (*Bluszcza* 1913 nr 22–24); Bitwa lipiska. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 289–294).

54. Triumf. Nowele. Kr. 1916.

Zawartość: Triumf; Ze wspomnień malarza; Dzwonek topielców; Bajka; Za bramą raj; Dusza ludzka; Laureat; Książd Piotr; „Pan”; Wrażenia słuchowe nauczyciela.

55. W czas wojny. Nowele. Kr. 1916 *Bibl. Nowelistyczna* 13.

Zawartość: W czas wojny: I. U krawca Baczkiewicza w kuchni. II. Pan Kopciuszynski. (Cz. I–II ogł. *Nowa Reforma* 1916 s. 369–374); Józef Ponia-towski; Neftezwie; Chrczyni; Polowanie Sablika; Wyjście w góry; O Arnoldzie Böcklinie; Pochód księżniczki przez ogród.

56. Judasz. Tragedia w 4 aktach. Kr. 1917. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1917. Wyst. W-wa 23 maja 1922; Kr. 18 kwietnia 1925; Wil. 12 marca 1929.

57. Aforyzmy. (Notatki myślowe i próby językowe). Kr. 1918.

Zawartość: Zdania i uwagi; Notaty; Uzupełnienie

58. Walka. Powieść. Cz. 1. *Maski* 1918 z. 9–36 z przerwami; *Przegl. Wiecz.* 1919 nr 252 i nn.

59. O Spisz, Orawę i Podhale. Kr. 1919.

60. Pustynia. Powst. 1919. Ogł. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 5–12 z przerwami. Wyd. osob. W-wa [1923].

61. Wybór poezji czwarty. W-wa [1919].

Zawartość: Wjesieni; Czardasz; W nocy; Snehna limba; Daleki świecie...; Dusza ma...; Fragmentek; Niech nie unosi cię nigdy namiętność...; Wielbię naturę?...; Widokiem ludzi przerażony co dnia...; Ona gdzieś jest...; Naprzód! Niech ryczą burza!...; Modlitwa indyjska; Nowina; Duch; Magdalena i Chrystus; Wizja; Z „Exodus”. (Rozdział XVII); Hymn do Nirwany; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat mi się zda...]; Hymn do miłości; Duch melodii; Narodziny Afrodyty; Narodziny wiosny; Leda; Do nieznanjomej; — Zacisza; Nieskończoność [c.]: I. [Wstuchuję się w szepc mgławic...]; II. [Więcej niżli natury pierwotnej piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...]; — Albatros; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W lesie; Melodia mgieł nocnych; Na Żelaznej Drodze pod Reglami; Limba; Burza; Mgły nocne; Pozdro-wienie; — Z dawnej przeszłości [c.]: I. [W pamięci mojej...]; II. [Z daleka patrzę na mnie twe oczy...]; III. [Coraz to większy czar...]; IV. [Słyszałem ciebie...]; V. [Zda mi się czasem...]; VI. [Kocham cię jeszcze...]; VII. [Idę przez drogę życia...]; VIII. [Pamiętam ciebie...]; — Zamyślenia [c.]: I. [Cicho i wolno...]; II. [Gwiazdy, wy kwiaty...]; III. [Czasem zda mi się...]; IV. [Czcie wwobraźni odeszły mnie mary...]; V. [Jest

dal nieznan...]; V. [Szukam cię zawsze...]; VII. [Zdaje mi się, że z głową...]; — Preludia [c.]: [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustyni...]; II. [Kiedy patrzę na nędzę...]; III. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słonie...]; V. [Czasem nagle uczuвам...]; VI. [Idźcie na pola, idźcie na bory...]; VII. [Po szerokim, po szerokim morzu...]; VIII. [Czasem, gdy długo...]; IX. [Ponuro gwizdzą północny wiatr...]; X. [Lubię wędzące kwiaty...]; XI. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XII. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; — Rzeka mistyczna; Łąka mistyczna; Potok symboliczny; Pierwotna przyroda; Orzeł morski; O sonecie; Szukają bóstwa...; Próżno w swej duszy...; Zbrodnie; Hala; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmiona...]; II. [Jaka cisza!...]; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce; Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Portici; Danae Tytcjana; Virgini intactae; Dyskobol; Wizja lipcowa; Ekstaza; Symbol; Mastodonty; Delfiny; Nimfy; Widziadła okrętów; Pusty okręt; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]: Strofa I. [Młodzieńcze grecki...]; Strofa II. [Naprzeciw Persów...]; Strofa III. [Delfy, gdy wrogów...]; — Dla rymu: I. [A kiedy będziesz moją żoną...]; II. [Idą błękitne, ciche, zamyślane...]; Muszla; Złudzenie wodne; Trącona struna; Na pamiątkę; Rycerz; Psyche; Grób poety; Złoty ptak [Rwój pęta...]; Nad morzem: I. [Smutek i martwość...]; II. [O morzel...]; Orzeł [Splynął wolno...]; Gra słów [c.]; Pour passer le temps oktawą; W wędrowce; Przez turnie, pustki...; Pod martwą skałą; Gdzie jest...; Ponure widmo...; Poranne białe...; Daleko został...; Zaszumił ciemny...; We mgłach strumienie...; Ciemnosmreczynski staw; — Sonety [c.]: I. [Sarkofag w ciemnym wykulem marmuru...]; II. [O zimny marmur...]; III. [Przy sarkofagu...]; IV. [Jestże to prawdą?...]; V. [Z posepnej ciszy...]; Dziwna chwila; Refleksja [Tam, gdy pomyślę...]; Sonet z „Aniola śmierci”; Na królewskim jeziorze; Zaczarowany las; Zapadłe jeziora; Do szczytu; Na szczyt; — W milczeniu [c.]: I. [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]; II. [Bo mi się tak wydaje...]; III. [I czyż nigdy nie wrócę?...]; IV. [O Boże! Wszakże indziej...]; V. [Sferyczne duchy lotu!...]; W wyobraźni; Jesteś... lecz kędy?...; — Gwiazdy [c.]: I. [Syriusz! Gwiazdy!...]; II. [I oto pylem...]; III. [Syriusz! Cudnie gwiazd!...]; Na wiosnę; Królowny; Bajeczny kraj; Tęsknica; Kolumny Samsona; W bocianim gnieździe; Statek odkrywczy; Słup ze spiżu; Szatan; Satyr; Parodia życia; Grota; Lwy; Podwodne widmo; Szalony Faun; Legenda; — Podczas wiatru z Tatr [c.]: [Dumny, nieuskromiony, witaj mi żywiolo! Zawsze ciebie...]; Dumny, nieuskromiony, witaj mi żywiolo! ty jesteś...]; — W Tatrach [c.]: [Tam w moim kącie ziemi...]; [Opłyni mnie, ciemny lesie...]; Śmierć [Śmierci! Patrzysz tak na mnie...]; — Fragmenty [c.]: [Człowiek, któremu szumi wiatr...]; [Dalej, dalej niż wszystko...]; [Dziecinne to igraszki...]; [Pierwiastek zlego w duszy...]; [Śnią mi się często...]; [Nieznanych, niepojętych...]; — O cudna myśli młodzieńczych pamięci... [c.]: [O cudna myśli młodzieńczych pamięci...]; [Pierzchły miliony lat...]; [Albowiem nieraz czulem i myślałem...]; [O melancholio, ty, co wszystkie rzeczy...]; [O pieśni, pieśni...]; — Ciemnosmreczynski las; — Na wiosnę [c.]: I. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna. Już w kępie...]; II. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna dusząca od światła...]; III. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, od ludzkiego kłęk...]; IV. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, z daleka od wszystkiego...]; V. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska

kolysząc się...; VI. [Z daleka od ludzkiego zgielku i mrowiska, arystokraci...]; VII. [Z daleka od ludzkiego zgielku i mrowiska, mówić będziem...]; VIII. [Z daleka od ludzkiego zgielku i mrowiska czasem dusza...]; Szumi wiatr...; Już nie wiem, co poza mną było...; Nad morzem [Ten smutek...]; A kiedy będziesz...; Salamandra; Ciemny, pachnący las...; To jest dla mnie najmlsze; Ludzka tęsknota; Obca, nie znaną mi doliną...; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Sierpniowe, złote muchy...; Wędrowiec; Pieśń o bohaterze; Herakles; Stały w króla Ramzesa ogrodzie...; Żeglarz; Alpejska palma; — Z Iliady [c.]; Z pieśni XIV [Hera zaś spod Olimpu...]; Z pieśni XXIV [Oni zaś, gdy Posa grób...]; Zbroja Zawiszy; Elegia na śmierć Zawiszy Czarnego; Michał Anioł przed bryłą marmuru, z której wykuł Mojżesza; Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”; Achilles [W tej strasznej samotności mojej...]; Elegia na wiołoncele; Źródło [A był to też...]; O Greku, co znalazł złoty hełm; Z motywów starożytnych; Obłoki nad miastem; Wiekuistość; Śmierć [„Z żywymi trzeba...”]; Niezbadany rycerz; Cudna księżna; Z Packiewiczów Kufkowa; Złote rano; Na dawno ścięty las w Zakopanem; — Dawne godziny w Tatrach [c.]; IV. [Nie miłość że mnie mówi...]; W podniebiu; Wyżnie Hagi po latach; II. [Tu mi na wielki piękno...]; Trzy ciupagi; Był czas; Na grób Napoleona Wielkiego.

62. Tradycja żołnierza polskiego. W-wa 1920 *Bibl. Żołnierza Pol.* 20.

63. Problem środkowej Europy. W-wa 1921.

64. Poezje. Seria ósma. W-wa 1924.

Zawartość: Piekło. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 1); Notatki [c.]; [Idę sam głuchym lasem...]; [O śliczna zieleni...]; [Włokę ze sobą...]; [Jako na duszy ludzkiej...]; — Słowa [c.]; [Czuję że oczy...]; [Ledwo, ledwo mnie dolata...]; [O słowa, słowa, słowa duszy, — po cóżem tyle...]; [O słowa, słowa, słowa duszy! Precz z tą pogardą...]; — Myśl o białym domku. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 1); Wilking. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 5); Wodnice. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 68); List do Warszawy przed wojną. (*Romans i Powieść dod. Świata* 1914 nr 2); *Socjaldział* 1915 nr 4); Myśl [Jam wszystko zawsze...]; — Wiersze różne [c.]; Samotność... (*Bluszcz* 1913 nr 1); Kwiatek...; Orzeł [Widząc, jak wielkim...]. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 10); Ach! Gdzież są te złote dni...; [W ciemnym leśnym pustkowiu...]; [Spozierałem nieszczęściu...]; Ślimak; Hymn wspaniałości. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 6); Na moczarach. (*Romans i Powieść dod. Świata* 1914 nr 7; *Kur. Lw.* 1914 nr 57); Refleksje. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 10); Z notatek. (*Tyg. Ilustr.* 1913 nr 50); Zachód szczytów... (*Kur. Warsz.* 1912 nr 326); Goryczki. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 331); W przepadłym dworze; I. [Odejdźcie, życia zniewagi!...]; II. [Młode, ruchliwe w krąg twarzy...]; Serce; Źródło [O źródło, źródło...]; — Barykada [c.]; Barykada; Wódz [Spoglądał z barykady...]; W kościele Mariańskim; Śpiący rycerze w Tatrach; Wódz [Gorycz zalewa dusze...]; Achilles [Pelzałem nędzny...]; Adnotacje: Adnotacja do Śpiących rycerzy w Tatrach; — Momenty [c.]; [Opuścił kraj, gdy skończył bój...]. (*Tyg. Ilustr.* 1920 nr 1); [Przekłeta walka...]. (*Tyg. Ilustr.* 1920 nr 1); [Gdzież dziecko?...]. (*Tyg. Ilustr.* 1920 nr 1); [Patrz, młodzieńcze...]. (*Tyg. Ilustr.* 1920 nr 1); [O mgławce, o wysokie niebo...]. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 28); [Mrok zapada...]. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 28); [Trójco w niebios roztoczy...]. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 28); [Wnijdź, o uśmiechu wdzięczny...]; [Duch pada się i błąka...]. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 28); — [Słuchajcie zewu wiatru...]; [Rodzi się wiara serca...];

[Ducha Świętego pora...]; [Nie żąda odrodzenie...]; [Nasz Zakon jest uprzejmy...]; [We wgłębi Chramu...]; [A kto w Zakonie stanął...]; [Nastaje czas odwagi...]; [Zakonu dusza wzywa...]. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 39 pt. Momenty II); — Do Francji. (*Tyg. Ilustr.* 1920 nr 1); Sława. (*Tyg. Ilustr.* 1921 nr 33); Pustynia.

65. Z wielkiego domu. Powieść. [Zbiór opowiadań]. W-wa [1925] *Bibl. Domu Pol.* Wyd. nast.: W-wa 1929.

Zawartość: Jak Janosik tańczył z cesarżową; U krawca Baczakiewicza w kuchni; Pan Kopciuszynski; Józef Poniatowski; Polowanie Sablika; Sablika śmierć; Książd Piotr; Wrażenia słuchowe nauczyciela z wielkiego domu z dodatkami.

66. Książd Piotr. W-wa 1929 *Bibl. Groszowa*.

Zawartość: Książd Piotr; Rzeźbiarz Merten; Triumf; Dusza ludzka; „Pan”; Laureat; Dzwonek topielców; Z daleka; „On”.

Wiersze, utwory prozą i artykuły K. Tetmajera zamieszczano w następujących czasopiśmie: *Ameryka* (Toledo 1897), *Ateneum* (1894–1896, 1898–1899, 1903); *Bibl. Warsz.* (1901–1903), *Biesiada Lit.* (1905–1906, 1911–1912, 1915; tu m.in.: Pamięci Adama Mickiewicza. 1905 nr 45/46; W dzień noworoczny. 1906 nr 1), *Bluszcz* (1910–1913), *Bławatek* (1905, 1907, 1909), *Chochlik* (1896), *Czas* (1893, 1895–1896, 1898–1899, 1901–1905, 1907–1908; tu m.in.: Spod Giewontu. 1896 nr 54; Panorama Tatr. Nr 140; Ukrzyżowanie Chrystusa. Nr 171; Dziewięć wizerunków Chrystusa. Nr 172; Wiersze. 1898 nr 1; Wystawa w Wiedeńskim Künstlerhausie. Nr 101–102; Secesja wiedeńska. Nr 86–87; „Legion” St. Wyspiańskiego. 1901 nr 42–43; Stanisława Witkiewicza „Na przełęcz”. 1915 nr 489), *Drużyna* (1912, 1914, 1920; tu m.in.: Żołnierz Napoleona. 1914 nr 2–5), *Dziew. Berliński* (1903), *Dziew. Chicagoski* (1893, 1896, 1898, 1902–1903, 1907, 1913; tu m.in.: Nasza dola. 1893 nr 166; Z pamiętek. 1900 nr 257), *Dziew. Cieszyński* (1906, 1910–1911; tu m.in.: Na wielką noc. 1906 nr 88 dod.), *Dziew. Kijowski* (1910), *Dziew. Kr.* (1890, 1896–1897; tu m.in.: Hulaj duszo! Śmiech jedyny. 1890 nr 80; Przedstawienie „Horsztyńskiego”. 1896 nr 34; Wspomnienie. Szkic. 1896 nr 113 dod.; Fragmenty: Wspomnienie, Miłość, Cień. 1896 nr 297; W Niżnie Tatr. Wrażenia z wycieczki górskiej. 1897 nr 346–364 z przerwami), *Dziew. Lud.* (1933), *Dziew. Pol.* (Dortmund 1904), *Dziew. Pol.* (Lw. 1899), *Dziew.* (1904; tu: Z drobiazgów. Nr 113), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1900), *Echo Tatrzańskie* (1918; tu: Dawna nuta. Nr 1; Aforyzmy. Nr 4, 7), *Echo Tyg.* (1920; tu: List K. Tetmajera z 1900 r. Nr 29), *Gaz. Codz.* (1907–1908), *Gaz. Gdańska* (1893), *Gaz. Lubel.* (1889), *Gaz. Lw.* (1898–1899, 1901, 1903, 1908–1909; tu m.in.: Secesja w Wiedniu. 1898 nr 81; Wystawa

- w Künstlerhausie. 1898 nr 105; Secesja wiedeńska. 1899 nr 15–16), *Gaz. Nar.* (1903), *Gaz. Podhalańska* (1913, 1915, 1919, 1924, 1930–1932; tu m.in.: Udział Suleji w dziele „Na Skalnym Podhalu”. 1915 nr 39; Podhalanie! 1919 nr 1; W sprawie szkoły rolniczej w powiecie nowotarskim. 1919 nr 19 dod.; Powódź w Ludźmierzu. 1924 nr 25–26; List do Związku Podhalan w Krakowie. 1931 nr 52), *Gaz. Pol.* (Chicago 1911), *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza 1915; tu: Żołnierz jako ostoja bytu narodowego. Dod. nadzwyczajny do nr z dn. 16 sierpnia), *Gaz. Pol.* (W-wa 1890, 1902–1903; tu m.in.: Literatura [recenzje]. 1890 nr 47, 111), *Gaz. Por.* (1925), *Gaz. Por. i Wiecz.* (1914), *Gaz. Tor.* (1901), *Gaz. Warsz.* (1910, 1919; tu: Adnotacja do „Janosika Nędzy-Litmanowskiego”. 1910 nr 168; Akademia Literatury Polskiej. 1919 nr 63), *Giewont* (1902), *Głos* (1896–1897; tu m.in.: Z literatury i sztuki współczesnej. 1896 nr 1, 19), *Głos Lit. i Spol.* (1900–1901; tu m.in.: Z pamiętek. 1900 nr 13; Pożar Rzymu. 1901 nr 1–2), *Głos Narodu* (1896–1899, 1901–1902, 1921; tu m.in.: Po sezonie tatrzańskim. 1896 nr 210; Ecce homo. List z Wiednia. 1896 nr 270; Panorama Tatr. (Korespondencja). 1896 nr 273; Zamiast noweli. [Opowiadanie]. 1896 nr 296; Nad grobem Ujejskiego. 1897 nr 231, 237; Z osobnej wystawy w Sukiennicach. 1897 nr 127, 129, 132, 134, 137; „Kordian” [Słowackiego]. 1899 nr 270–271; Za rajem. 1899 nr 292; List do redakcji. 1901 nr 12; Na dzień 20 stycznia 1901 roku. 1901 nr 17), *Głos Podhalański* (1932), *Goniec Kr.* (1919–1920, 1925; tu m.in.: O zjednoczenie ziemi góralskiej. 1919 nr 149; Towarzystwo Tatrzańskie. 1920 nr 182; Polski Grzebień. 1920 nr 189), *Goniec Łódzki* (1898), *Goniec Por. i Wiecz.* (1905), *Goniec Wil.* (1909), *Gwiazdka Cieszyńska* (1901, 1939), *Ilustracja Pol.* (1901–1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1915, 1918, 1924, 1933; tu m.in.: O prawa autorskie. 1915 nr 242; List otwarty. 1918 nr 47; List do Związku Podhalan w Krakowie. 1931 nr 350), *Kłosy* (1889, 1907; tu m.in.: Spozna życia. 1907 nr 1), *Kłosy Ukraińskie* (Kijów 1914; tu: Winkelried. Nr 2), *Kraj* (1890–1902; tu m.in.: Sonety. 1894 nr 9, 10; Nastroje. 1894 nr 45; Na tryerze. 1899 nr 8; Spod Tatr. 1899 nr 27 *Dział Ilustr.*; Przed gawiedzią. 1900 nr 16 *Dział Ilustr.*; Pożar Rzymu. 1901 nr 1), *Krytyka* (1899–1904; tu m.in.: Spóźniony śpiewak. 1899 z. 4), *Kur. Codz.* (1890, 1894–1896; tu m.in.: Pod słoncec. 1894 nr 63; Obraz Podkowińskiego. 1894 nr 77; Z salonu sztuk pięknych. 1894 nr 117; „Druid skamieniały”. [Obraz Wyczółkowskiego]. 1894 nr 131; Z notesu. 1894 nr 347; Czysta bielizna. Obrazek. 1896 nr 115; Z podróży. 1896 nr 160, 247; Dziewięć wizerunków Chrystusa. 1896 nr 219), *Kur. Litewski* (1909, 1912), *Kur. Lw.* (1904–1905, 1914; tu m.in.: Z notatek. 1914 nr 21, 156, 174; Z rozmyślań. 1914 nr 416), *Kur. Niedzielnym* (1896–1897), *Kur. Pol.* (1890–1893; tu m.in.: [inc.] Upaść tak, jak padli oni... 1890 nr 328; Chór mikro-bów. 1891 nr 4; Rozmowa. Tłum. z I. Turgeniewa. 1891 nr 8; Fragmenta. 1891 nr 11, 18; Prof. dr Antoni Małecki. 1892 nr 190; „Tragedia człowieka”. 1892 nr 190, 204, 212, 217; Z Zakopanego. 1892 nr 201, 209; Echa tatrzańskie. 1892 nr 229, 245; W noc wrześniową. 1892 nr 246; Nations-soeurs. 1892 nr 298; Hervé. 1892 nr 299; Angielski dramat sportowy. 1892 nr 257 [258]; Alfred Tennyson. 1892 nr 266, 282; Uczta na cześć prof. Löfflera. 1892 nr 305; Pierwsze wrążenie. 1892 nr 342; Kronika literacko-artystyczna. 1892 nr 258–321 z przerwami), *Kur. Por.* (1919; tu: Podhalanie. Przemówienie na kongresie tatrzańskim w Warszawie. Nr 58), *Kur. Przemyski* (1895; tu: Nad Gerlachem. Nr 65), *Kur. Teatr.* (1901), *Kur. Warsz.* (1889–1890, 1894, 1896–1908, 1911–1914, 1921–1922; tu m.in.: Z „Romansu”. [Fragm.]. 1890 nr 1; Wiosna. 1894 nr 114; W Niżnie Tatr. 1894 nr 248, 251–253; Jedna z bajek. 1896 nr 115; Tatr. [Felietyony]. 1896 nr 317–321; Ku czci Asnyka. 1897 nr 268; Z nowej książki. 1900 nr 80; Zwrotki. [Wiersz]. 1901 nr 76; Pieśń z gwiazd. [Wiersz]. 1901 nr 199; Z drobiazgów. [Wiersze]. 1904 nr 125, 134, 141; O miłości. 1904 nr 160; Spozna życia. [Wiersz]. 1906 nr 312; List do przyjaciół. [Wiersz]. 1907 nr 1; Wyzwolenie. Pani Elżbie Orzeszkowej. 1907 nr 157; Szczyty Tatr. [Wiersz]. 1911 nr 292; List do redakcji. 1912 nr 89; Słowa. [Wiersz]. 1913 nr 149; W sprawie Muzeum dr T. Chałubińskiego w Zakopanem. 1913 nr 351; Przy starej korekcie. [Wiersz]. 1914 nr 121; Konczyński Tadeusz. „Maria Leszczyńska”. 1918 nr 102; O Jaworzynę spiską. 1922 nr 54; Dlaczego poszedłem tą drogą życia. Odpowiedź na ankietę. 1936 nr 353), *Kur. Wil.* (1911), *Liberum Veto* (1919; tu: Do polskiego żołnierza. Nr 16), *Listy Ulotne do Emigracji Pol.* (Lozanna 1915; tu: Do żołnierza polskiego. Nr 2), *Maski* (1918; tu: Z notat. Z. 1–2; Orkan Władysław. „Drzewie”. Z. 4; Powieść liryczna. „Błędne drogi”. Romans współczesny przez Antoniego Waśkowskiego. Z. 6; O, karabinie polskiego żołnierza! [Wiersz]. Z. 8; Pamięci Lucjana Rydla. Z. 12; Z aforyzmów. Z. 20), *Melitele* (1902), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Młoda Polska* (1922–1923, 1925), *Młodość* (1898/1899; tu: List do redakcji z Genewy. S. 246), *Młodzież Pol.* (1918, 1920, 1922; tu m.in.: Hasło młodych. [Wiersz]. 1920 nr 11–12), *Mucha* (1921; tu: Dumania w Tatrach. [Wiersz]. Nr 15), *Myśl* (Kr. 1891–1893;

- tu m.in.: Jan Aleksander Fredro. 1891 nr 2; Rewolucja i improwizacja. Dwie rocznice. 1891 nr 14; Wolne myśli. [Felietony]. 1891 nr 12-15, 1892 nr 1, 3; Refleksje głodowe. 1892 nr 5; Głos wielu. [Wiersz]. 1892 nr 13; „Chwast”. [J. Bliźnińskiego]. 1893 nr 5); *Myśl* (Lw. 1894; tu m.in.: Przepaść. Nowela. Nr 11-13), *Myśl Lit.-Spół.* (Lw. 1895; tu: Nad Gerlachem. [Wiersz]. Nr 9), *Naprzód* (1901, 1912, 1914, 1916, 1927, 1932-1933), *Nasz Przegl.* (1931), *Nasza Sztuka* (1893), *Niwa* (1894), *Nowa Reforma* (1901, 1904-1911, 1915-1918, 1922, 1925, 1927; tu m.in.: Przemówienie na wieczorze patriotyczno-dobroczyнным w Zakopanem. 1906 nr 51; Z Zakopanego. 1906 nr 297; Wiosna. 1909 nr 166 dod. lit.; Puścizna Napoleona Wielkiego. 1915 nr 316-318; „Biblioteka Polska”. 1917 nr 592; Z poezji legionowej. 1916 nr 274; Miłości i miłośki. [W książce F. Hoesicka]. 1918 nr 35), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922-1925), *Ognisko* (Kr. 1889; tu: Zamiast programu. Nr 1 [podpisane: Redakcja]), *Ognisko* (Paryż 1930), *Piast* (1914, 1916, 1921, 1925, 1929), *Polonia w Ameryce* (Cleveland 1898), *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1919, 1921, 1923-1924), *Praca* (Poz. 1905, 1909; tu m.in.: Pamięci Adama Mickiewicza. 1905), *Praca Nar.-Dwutyg. poświęcony sprawom Naczelnego Komitetu Nar.* (Zakopane 1915, redaktor i wydawca), *Prawda* (1898-1899), *Przegl. Pol., Spół. i Lit.* (1900-1902, 1907), *Przegl. Pol.* (1898-1899), *Przegl. Pol.-Bułg.* (1919), *Przegl. Poz.* (1894-1895), *Przegl. Tyg.* (1893-1895, 1897-1899; tu m.in.: Przepaść. 1894 nr 30; Bajka o jastrzębiu. 1897 nr 23; Nowele Wł. Orkana. 1897 nr 38; Obraz. 1898 nr 22; Z motywów starożytnej Grecji. 1899 nr 15), *Przegl. Wiecz.* (1919), *Przew. Nauk. i Lit.* (dod. *Gaz. Tor.* (1905), *Przyj. Ludu* (1905, 1910, 1913), *Przyj. Młodzieży* (Poz. 1920-1921, 1924-1925), *Przyj. Spisza i Orawy* (1937-1938), *Reformator* (1905), *Rewia* (1919), *Robotnik* (1915, 1918, 1932), *Romans i Powieść* (1909, 1914-1915, 1920), *Sfinks* (1908), *Słowo* (1894-1898, 1901-1903; tu m.in.: Przegląd artystyczny. 1894 nr 61, 96; „Druid skamieniały”. [Obraz Wyczółkowskiego]. 1894 nr 133; Chmielowski P. „Kobiety Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego”. 1894 nr 162; Przegląd literacki. 1894 nr 162, 170; Piśmiennictwo i sztuka. 1894 nr 174; „Quo vadis?” [Spr. z odczytu]. 1894 nr 190; Najnowszy dramat Ibsena „Mały Ejlof”. 1895 nr 32; Witkiewicz i jego „Wiatr halny” — Styl zakopiański — Wieś i ludzie. 1895 nr 184 w rubr. korespondencje; Spod Giewontu. 1895 nr 247, 298, 1896 nr 1; Z wystawy sztuki. 1896 nr 32; Z wystaw warszawskich. 1896 nr 79, 98; Z teatru. 1896 nr 94; Muzeum Chałubińskiego w Zakopanem. 1896 nr 139; Dwie panoramy. 1896 nr 142; Z wystawy berlińskiej. 1896 nr 164; Z wystawy krakowskiej. 1897 nr 47; Wystawa w Künstlerhausie wiedeńskim. 1898 nr 143-145; List do redakcji. 1901 nr 10; „Legion” Stanisława Wyspiańskiego. 1901 nr 64-66; Z wakacji. 1901 nr 259-265), *Słowo Zamojskie* (1930; tu: Hej, do apelu! [Wiersz]. Nr 18), *Sowizdrzał* (1913, 1916; tu m.in.: Marzenie pana Feindufta. [Wiersz]. 1913 nr 26; Z salonów Warszawy. [Wiersz]. 1916 nr 31), *Szczytek* (1893; tu: Przeżucie. Sonet. Nr 39), *Świat* (Kr. 1889, 1891-1895; tu m.in.: Fragmenty. 1889 nr 4; Przeżucie. 1893 nr 14; Zamyślenie. [Wiersz]. 1893 nr 9; Poezjo! 1894 nr 8), *Świat* (W-wa 1906-1911, 1914, 1927; tu m.in.: Mondschat. 1908 nr 25; Z bajek dla mojego Kazia. 1908 nr 42; Na marginesie psychologii Napoleona. 1912 nr 10; Słowacki. 1927 nr 26), *Tarnowianin* (1905, 1907-1908), *Twórczość* (1972; tu: J. Starnawski ogl. z rkpstu wiersz pt. Znad Morskiego Oka. Nr 7), *Tydzień Pol.* (1921-1922; tu m.in.: Hektor. [Wiersz]. 1921 nr 1; O Napoleonie. 1921 nr 18; Dwa problemy. 1921 nr 20), *Tyg. Ilustr.* (1888, 1891, 1893-1917, 1921, 1924, 1931; tu m.in.: Potęgą miłości. [Wiersz]. 1888 nr 297; Na szczycie Gerlachu. [Wiersz]. 1891 nr 92; Do Laury. [Wiersz]. 1894 nr 33; Z polskich pracowni w Monachium. 1896 nr 27-28; Mniszka. 1897 nr 11; Adam Asnyk. [Art.]. 1897 nr 33; Dom Matejki w Krakowie. 1898 nr 16; O życiu Juliusza Słowackiego [F. Hoesicka]. 1898 nr 25-27; Witkiewicz o Kossaku. 1900 nr 45-48; Piosenka chłopska z dramatu „Zawisza Czarny”. 1901 nr 3; O Konopnickiej. [Aforyzm]. 1902 nr 14; Eliza Orzeszkowa. [Art.]. 1907 nr 23; Z wierszy dla mego synka. 1907 nr 25; Książka Ferdynanda Hoesicka o Tarnowskim. 1907 nr 28; Witkiewicz Stanisław: „Z Tatr”. 1908 nr 1-2; Arystofanes: „Chmury”. Tłum. E. Żegota-Cięglewicz. [Rec.]. 1908 nr 16; Fragment [Pytała się ludzka tęsknica...]. 1908 nr 39, 41; Relidzyński J.: Poezje I. [Rec.]. 1909 nr 26; Pamięci Orzeszkowej. 1910 nr 23; Złote listki. [Wiersz]. 1910 nr 23; Czyż nigdy... [Wiersz]. 1912 nr 12; Liryka Zygmunta Krasińskiego. 1912 nr 7; Wieczna myśl. [Wiersz]. 1912 nr 162; Notatki. [Wiersz]. 1913 nr 39; W sprawie Muzeum d-ra T. Chałubińskiego. 1913 nr 51; Na łące. 1914 nr 16), *Tyg. Mów i Powieści* (1892, 1905, 1911; tu m.in.: W noc wrześniową. 1892 nr 49), *Urwisz* (1898; tu: Kalendarzowy wierszyk. Nr 1; Pod adresem. [Wiersz]. Nr 3), *Wędrowiec* (1889-1890; tu m.in.: Skowronek, 1889 nr 14; Kwiat. 1889 nr 18; Boże Narodzenie w różnych krajach. 1889 nr 51-52; Popocatepetl. 1890 nr 3-4), *Wiad. Cods.* (1910; tu: Tęsknota. Nr 139); *Wiad. Lit.* (1927-1928; tu m.in.: Na sprowadzenie zwłok Słowackiego. [Wiersz]. 1927 nr 26; Wys-

piąński. 1928 nr 23), *Wiad. Rabczańskie* (1937; tu: Z aforyzmów. Nr 18), *Wiek* (1898, 1900; tu m.in.: Secesja i Künstlerhaus w Wiedniu. 1898 nr 105-106, 108-110, 112), *Wiek Ilustr.* (1900-1901; tu m.in.: [Spójrzcie za siebie!...] 1900 nr 313), *Wiek Młody* (1902), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1909-1910, 1912; tu m.in.: Grunwald. 1910 nr 36), *Wisła* (1912; tu: Bolesław Prus. Nr 14), *Z Bliska i z Daleka* (1913; tu: Bohater. Nr 3), *Zakopane* (1930; tu: W sprawie zjednoczenia ziemi Podhalańskiej. Nr 30), *Zgoda* (Chicago 1896, 1903, 1905, 1912; tu m.in.: Srebrny ptak. [Wiersz]. 1896 nr 15; [I zapomniawszy swojej doli własnej...]. 1903 nr 15 wyd. dla kobiet), *Ziarno* (1886), *Ziemia Lubel.* (1909, 1911-1912; tu m.in.: W dzień Zmartwychwstania. 1909 nr 100; List do redakcji. 1912 nr 88), *Zdrój* (1918; tu: Poeta a świat. Odpowiedź na list otwarty redakcji. Nr 2), *Życie* (1897-1898; tu m.in.: Z sonetów. 1898 nr 1; List do redakcji. 1898 nr 14; nr 29; Fragmenty. 1898 nr 4; Przedmowa do: „Epipsychidion” [S. Przybyszewskiego]. 1898 nr 11; O młodą poezję polską. 1898 nr 12; Jeszcze w sprawie p. R. Starowiejskiego. 1898 nr 15 w rubr. Kronika).

Ponadto w wydawnictwach i książkach zbiorowych: *Album artystyczne*. Kr. 1903, *Album współcz. poetów pol.* Wyd. J. Kasprzowicz. Lw. [1899], *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925, *Antologia pol.* Oprac. S. J. [S. Jarzyna]. Cieszyn [1931], *Antologia 120-u poetów*. Oprac. A. Galiński. Łódź 1938, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Antologia współcz. poezji pol.* Zebrał E. Słoński. W-wa 1926, *Bal lit. Jednodniówka*. W-wa 1903, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], *Chór wieków*. Poz. 1936, *Czerwona lutnia*. II. *Pieśni pracy i walki*. Chicago 1911 [?], *Cztery wieki fraszki pol.* Oprac. J. Tuwim. W-wa 1937, *Deklamator pol. poświęcony młodzieży pol. narodowego katolickiego Kościoła w Ameryce i Polsce*. Scranton (Pensylwania) 1941, *Dla głodnego ludu. Jednodniówka akademicka*. Kr. 1890 (tu: Z fragmentów), *Dla głodnych dzieci. Jednodniówka*. Kr. 1893, *Dziatwie Powiśla*. W-wa 1908, *Epitaphium Ignacego Maciejowskiego*. Kr. 1902, *Fryderyk Chopin w świetle poezji pol.* Oprac. O. M. Żukowski. Lw. 1910, *Horoskop. Pam. ze skarbca poezji pol.* Ułożyła W. Żeleńska. Kr. 1900, *Humor, żart i satyra w poezji pol.* Oprac. W. Nawrocki. W-wa 1903, *Jednodniówka*. Monachium 1897, *Jednodniówka Maskarady Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1921, *Jednodniówka na korsyś „Znicza”*. Poz. 1909, *Jednodniówka PTG* [Pol. Tow. Gimnastycznego]. Kijów 1908, *Józef Piłsudski w poezji*. Lubl. 1924, *Kalendarz góralski*. Frysztat 1932, *Kalendarz kr. J. Czecha*. Kr. 1901 (tu: [Spójrzcie za siebie!...]),

Kalendarz kr. D. E. Friedleina. Kr. 1904 (tu: Mały obrazek), *Kalendarz podhalański na r. 1914*. Cieszyn 1913 (tu: Proces), *Kalendarz rob.* Kr. 1903; toż 1914 (tu: Wszystkiemu wbrew. [Wiersz]); toż 1920 (tu: Dwie rzeczy. [Wiersz]), *Kalendarz stanisławowski na r. 1905*. Stanisławów 1904 (tu: 1905 [Tysiąc dziewięćset piątą]), *Klejnoty poezji pol.* W-wa 1907, *Kobieta w poezji pol.* Oprac. W. Bełza. Wyd. 2 W-wa 1907, *Kocham i cierpię!* Oprac. B. Londyński. Łódź 1902, *Koleśda dla gospodyń*. W-wa 1895, *Kraków. Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Księga sonetów pol.* Oprac. A. Lange. W-wa 1899, *Kwiaty i kłosy*. Cz. 2. Oprac. M. Brodowski. Wyd. 2 Poz. 1918; wyd. nast. Poz. 1926, *Kwiaty współcz. poezji pol.* Oprac. L. Staff. W-wa [1920], *Lira pol.* T. 9. Ułożył A. Oppman. W-wa 1897, *Lutnia pol.* Oprac. J. Geszwind. Wiedeń 1915, *Lutnia rob.* Oprac. E. Haecker. Kr. 1908, *Lany ojczyście*. Cz. II. Oprac. S. Demby. [W-wa 1916]; wyd. 2 W-wa 1919, *Macie dzieci!* Poz. 1907, *Młoda Polska*. Oprac. A. Galiński. Łódź 1928, *Młoda Polska. Wybór poezji*. Oprac. T. Boy-Żeleński. Lw. 1939; wyd. 2 Kr. 1947, *Młoda Polska w pieśni*. Oprac. C. Jankowski. W-wa 1898; wyd. 2 W-wa 1903, *Na garnuszek*. W-wa 1890, *Na powodzien*. W-wa 1904, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Nasze rocznice*. Ułożyła M. Dynowska. [Kr. 1925], *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny*. Oprac. J. Mirski. Lw. 1921, *Od Kochanowskiego do Staffa*. Oprac. W. Borowy. Lw. 1930, *Pamiętka przelomu wieków XIX-go i XX-go*. [W-wa 1900], *Pamięci J. Gadamskiego — koleśdy*. W-wa 1907, *Pam. Tow. Tatrzańskie-go*. Kr. 1919/1920 (tu: Polski Grzebień — polski szczyt; Nie damy Spisza), *Perły deklamacji pol.* Zebrał A. Kompf. Inowrocław 1909 i wyd. nast., *Pierwszy Rocznik Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1896, *Pieśń o Józefie Piłsudskim*. Wyd. 3 Zamość [1920]; toż wyd. 4 Zamość 1929, *Poezja i proza w przykładach z najcelniejszych autorów i mówców*. W-wa 1899, *Pol. pieśń miłosna*. Oprac. J. Lorentowicz. W-wa [1912]; wyd. 2 Kr. [ok. 1923], *Prawda. Książka zbior. dla A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Rocznik Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1897, *Sami sobie*. Lw. 1900, *Satyra pol.* *Antologia*. Oprac. J. Lemański. W-wa [1914], *Skarbczyk poezji pol.* Oprac. A. Passendorfer. T. 1. Lw. 1905, *Skarbiec poezji pol.* Oprac. Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897]; wyd. nast. W-wa [1903], *Skarbiec pol.* Oprac. M. Dynowska. Poz. 1937, *Słowem i czynem*. W-wa 1905, *Sonet pol.* Kr. 1925 BN I, 82, *Śpiewy i deklamacje dla robotników*. Zebrał A. Paryski. [Toledo] 1909, *Tatry w poezji pol.* Oprac. J. Kantor. Jarosław 1909, *Tłumaczenia Fryderyka Chopina*.

Oprac. M. O. Żukowski. [B.m.] 1899, *Triumf Krzyża. Chrystus w poezji pol.* Oprac. E. Wol-
ski. Kijów 1914, *Upominek. Książka zbior.
ku czci E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *W 25-lecie
zgonu M. Konopnickiej. Jednodniówka*. Lw.
1935. *Wybór poezji*. T. 2. Londyn [1901],
Wybór poezji Młodej Polski. Ułożył W. Feld-
man. Kr. 1903 i wyd. nast., *Z duszy narodu*.
[W-wa 1911], *Z duszy poetów*. [W-wa 1914],
Z naszych poezji bohaterkich. Zebrał J. Gesz-
wind. Wiedeń 1915, *Z pieśni naszych*. *Wybór
poezji*. Oprac. C. Nowiadomska. W-wa
1900; wyd. 2 W-wa 1922, *Z walki i pracy*.
Tor. 1920, *Ze swojskiej gleby*. II. W-wa 1901,
Ziemia pol. w pieśni. Oprac. J. Lorentowicz.
W-wa [1913].

Ponadto napisał przedmowy do następu-
jących książek i wydawnictw: W. Drewniak:
Śmierć zdrajcy. Wiersze ulotne. Kr. 1918,
H. Juszkiewicz: *Erotyki i listy różne*. Kr. 1916,
K. Laskowski: *Z rapsodów wolności*. W-wa
1907, K. Laskowski: *Wybór prac poetyckich*.
T. 1. W-wa 1909, W. Orkan: *Nowele*. W-wa
1898, S. Przybyszewski: *Z gleby kujawskiej*.
Poz. 1932, J. Relidziński: *Wieża wiosenne
wiatry*. Poezje wolnościowe i legionowe.
Kr. 1916, *Różnymi szlaki. Noworoczn. lit.
młodzieży kijowskiej*. Kijów 1906, Z. Różycki:
Wybór poezji. W-wa 1911, E. Zechenter:
Z chłopskiej niwy. Kr. 1909.

Prace edytorskie

J. Słowacki: *Wybór poezji*. W-wa 1927
Bibl. Groszowa 198.

Ponadto przygotował do edycji Maksymy
Szekspirowskie w kilku tomach. Praca ukoń-
czona w 18, nie druk. na skutek powojen-
nych trudności finansowych.

Wydania zbiorowe

1. Poezje. Wyd. zbior. T. 1-4. W-wa
[1923-1924].

Zawartość:

T. 1. Seria pierwsza:
Wiersze różne [c.]: Przeżyty; Patrząc ku Tatrom;
Śmierć Janosika. Fragment; Wybiegła dusza...;
W jesieni; Nie wierzę w nic...; Fragment z dramatu;
Czardasz; Gdybym mógł sobie wybrać...; Fałsz,
zawiść...; Pejzaż; O wichrze, wicherze!...; Są takie
chwile...; Ludzie miotają się, dręczą i cierpią...; Jeśli
poczujesz, że inną twe skronie...; Rozmowa; W nocy;
Gdy ci wspomnienie smutek tylko mnoży...; Co warto
słofce...; Zasnąć już!...; Do snu; Jak dziwnie smutne,
posępne, złowieszce...; Schnąca limba; Wszystko
umiera z smutkiem i żalobą...; W noc jesienną; Gwiazdy
są dla mnie jako modre kwiatki...; Pod śniegu srebrnym
puchem...; Artyści; Westalka do Apollina; — Wiersze
liryczne: I. [Nie mów, o nie mów...]; II. [Przyszło
nieszczęście...]; III. [Myslałeś — dziwne złudzenia
i wieczne...]; Ballada o pannie młodej; Ballada o Renie;

Orzeł [Gdzie tęcza wiesz...]; Kocham cię, nocy
cicha...; Daleki świecie...; Niewierny; Konaj, me
serce...; Kretynów ludzkich...; Brzozy; W oliwnym
gaju...; Cień Chopina; Dusza ma...; Ptak i człowiek;
Fragmencik; Ty nie giń marnie...; Niech nie unosi cię
nigdy namietność...; Miłość, przyjaźń, to pochodnie...;
Niczym dzień młki, gdy ducha wspiera...; Achilles
[Konam, a nie to jest...]; Skądś z daleka...; Z pu-
charem w dłoni; Gdzie bądź, gdziekolwiek...; Na świat
ten dusza przychodzi młodzieńcza...; Wielbić naturę?;
Widokiem ludzi przerażony co dnia...; Drwię...;
Sztuka jest jako drzewo...; Beatrix Cenci; Niel
Ciebie nie już...; Serce ludzkie; Godzina tworzenia;
Moja kochanka; Pierwszy spacer; Ja, kiedy usta...;
Jak po bezbrzeżnym, modrym oceanie...; I jeden
atom powietrza...; Zegnałem cię podobną różę...;
Bądź zdrowa!...; — Fantazja [c.]: I. [Piękna, pamiętasz
ty ów dzień...]; II. [Jak wizja senna...]; III. [W takiej
godzinie...]; IV. [W muszli głęboko tkwi zamknięta...];
Z pamiętnika; Czarna róża; Ona gdzieś jest...; Naprzód!
Niech ryczy burza!...; A jednak, gdyby teraz...;
Przechodzą czasem...; Błada róża; Z kolumny skal-
nej...; Przeklina się ją...; Odpocząć wreszcie...; Mo-
dlitwa indyjska; Mówicie! Czym ja ją naprawdę stra-
ciłam...; Czymże jest młodość bez miłości?...; — Senne
marzenie [c.]: I. [Nieskończoną morską toń...]; II. [Ci-
cho i pusto...]; III. [Jak cicho...]; IV. [Całe miasto
w ogniu grzej...]; W tę cichą, senną...; Tyle lat
zbiegło...; Skrzyś ty...; Nowina. [Poemat].]

Seria druga:

Wiersze różne [c.]: Wstęp [Straciłaś moc...]; Poeci
idealisci; Credo; Duch; Dziś; Któż nam powróci...;
Nad polem pustym...; Koniec wieku XIX; Prometeusz;
Widziadło; Magdalena i Chrystus. (Do obrazu
Edelfelta „Christ et Madeleine”); Wizja [Szara i głucha
pustka...]; Z „Exodus”. (Rozdział XVII); Z „Exodus”.
(Rozdział XIX); Sen rzeczywisty; Przebudzenie Je-
howy; Geniusze; Hymn do Nirwany; Podczas burzy;
Evviva l’artel; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat
mi się zdał...]; Czemu dziś mój kochanek ze schyłym
czołem...; Salomon i Sulamita; Kwiat symboliczny;
Pamięć, to cmentarz...; Zwątpienie; Hymn do miłości;
Marzenie; Duch melodii; Narodziny Afrodyty; Naro-
dziny wiosny; Leda; Ona [Księżyc wśród białych
chmurek...]; Do nieznamojej; Zaczysza; Wspomnienie
[Zamykałam czasem oczy...]; Byłbym cię oddał...; Lu-
bię, kiedy kobieta...; Pod wrażeniem; Zawód; Morze
[O morze, nieskończone...]; — Nieskończoność [c.]:
I. [Wsluchuję się w szep mglawie...]; II. [Więcej
niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz
w mych Tatr...]; Albatros; Na morzu polarnym;
Filozofia miłości. (Przekład z Shelleya); — Z Tatr [c.]:
Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcickej; W Białem;
W lesie; O zmroku; Przy Morskim Oku; Melodia
mgieł nocnych. (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym);
Na Żelaznej Drodze pod Reglami; Morskie Oko;
Limba; Burza; Mgły nocne; Pozdrowienie; List
Hanusi; Pieśń o Jasku Zbójniku; Na pogrzeb Teofila
Lenartowicza; — Z dawnej przeszłości [c.]: I. [Czyś
ty snem była?...]; II. [Tyś nie umarła...]; III. [W pa-
mięci mojej...]; IV. [Z daleka patrz na mnie twe
oczy...]; V. [Coraz to większy czar...]; VI. [Słyszałem
ciebie...]; VII. [Zda mi się czasem...]; VIII. [Od-
bicie rysów jej...]; IX. [Kocham cię jeszcze...]; X. [Nim
mnie zagryzie czczość...]; XI. [Dlaczegoż teraz...];
XII. [Idę przez drogę życia...]; XIII. [Pamiętam
ciebie...]; — Zamyslenia [c.]: I. [Cicho i wolno...];
II. [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...];
III. [Tam — chciałbym jedno...]; IV. [Gwiazdy,
wy kwiaty...]; V. [Cudowna nocy...]; VI. [Czasem,
gdy marzę...]; VII. [Zegnam cię, ty promienna...];

VIII. [Nie mam dzisiaj przy sobie.]; IX. [Struna po strunie pęka...]; X. [Cichy wieczorny mrok...]; XI. [Odpoczął... Oto jedno...]; XII. [Na spokojnym, ciemnym morzu...]; XIII. [Nirwano! Pochyl ko mnie twarz...]; XIV. [Rzucilem ludzi...]; XV. [Rdzawie liście...]; XVI. [Z daleka ko mnie płyną...]; XVII. [Czasem zda mi się...]; XVIII. [Dla kogo mi żyjemy?]; XIX. [Cześć wyobraźni odeszły mnie mary...]; XX. [Gdy wejść w tłum...]; XXI. [Boże ukryty...]; XXII. [O czaszko! Kiedyś...]; XXIII. [Jest dal nieznaną...]; XXIV. [Szukam cię zawsze...]; XXV. [Zdaje mi się, że z głową...]; — Preludia [c.]; [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustyni...]; II. [Życie, to zwykłe życie...]; III. [Kiedy patrzę na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]; V. [Szalone słońce...]; VI. [Czasem nagle uczuwać...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; VIII. [Tam, oby cisza...]; IX. [Zrzućmy tę maskę...]; X. [Długo się we mnie...]; XI. [Gdybym dziś umrzeć miał...]; XII. [Przekład, zapomnieć...]; XIII. [Chcę przerwać myśl...]; XIV. [Nadmiar wstępu do życia...]; XV. [Jedno mam tylko pragnienie...]; XVI. [Na pełną pierś twą...]; XVII. [Nie sądz po ustach...]; XVIII. [Zimnym szyderstwem...]; XIX. [Płomiem w mojej duszy...]; XX. [Tyle nas razy...]; XXI. [W odczucia mego głab...]; XXII. [Smutną jest dusza moja...]; XXIII. [Glucho jest w duszy...]; XXIV. [Po szerokim, po szerokim morzu...]; XXV. [Czasem, gdy długo...]; XXVI. [Ponuro gwiazde północny wiatr...]; XXVII. [Ach! Gdybym teraz mógł pędzić...]; XXVIII. [Lubię wędzące kwiaty...]; XXIX. [Dopóki sięgasz...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXI. [Ku mnie kołysce leciał od Tatr...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; XXXIII. [Młodości mojej wiosno!...]; XXXIV. [W pożarze słońca...]; XXXV. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmowę...]; XXXVI. [Widzę ją — idzie w słoneczną pogodę...]; XXXVII. [Ze wzgardą patrzę...]; XXXVIII. [Pierchoł marzenie...]; XXXIX. [Serce me...]; XL. [Skońaj ty serce wrzód...]; — Fragment z dialogu; Fragment z dramatu: Bunt Kostki Napierskiego: Hala Stawów (Gąsienicowych).

T. 2. Seria trzecia:

Wiersze różne [c.]: Rzeka mistyczna; Łąka mistyczna; Potok symboliczny; Wieczór majowy; Pierwotna przyroda; Możesz; Orzeł morski; Rusalki; Ogród lesbijski; O sonecie; Wędrowcy; Szukają bóstwa...; Wszzechmocny Bóg; Próžno w swej duszy...; Zbrodnie; Motyl; Hala; Z przełęczą „Mechy”; Pod Rysami; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; Z Kasprowskiego Wierchu; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce; Capri; Na Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Porticji; Pod Herkulaneum; Apollo; Danae Tycjana; Virgini intactae; Dyskobol; Kallipigos; W Arkadii; Wizja lipcowa; Elstaza; Posąg Hermesa; Świątynie w Pestum [c.]; I. [Przez gaj nadbrzeżny...]; II. [Ruina. W dawnych bogów...]; III. [Tu, gdy na morze zstąpił...]; Halucynacja; Symbol; Pragnienie [O zanurz się...]; Mastodonty; Pierwotne zjawisko; Delfiny; Wąż; Nimfy; Widziadła okrętów; Pusty okręt; Pusta wyspa; Znad morza; Cisza morską; Rozbitki; Wiecznie samotni; Zmartwychwstały; Anioł Pański; XIX wiekowi; Z orlej wyżyny; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; Strofa I. [Młodzieńcze grecki...]; Strofa II. [Naprzeciw Persów...]; Strofa III. [Delfy, gdy wrogów...]; Oda jowialna; Oda przestrożna; Ptaki. (Bajka); — Dla rymu [c.]: I. [Kocham cię, światło!...]; II. [Pójdziemy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; IV. [Idą błękitne, ciche, zamyslane...]; V. [Widzę

kraj jakiś...]; — Album liryczne [c.]: Muszla; Złudzenie wodne; Morze [Spokojne, nieskończone morze...]; W Salerneskiej Zatoce; Dziecinne westchnienie; Na via Caracciola; Pielgrzym; Mewy; Tracona struna; Na pamiętkę; Śpiąca królowa; Rycerz; Psyche; Grób poety (Ignoto mortuo); Złoty ptak [Rwij pęta...]; Nad morzem: I. [Smutek i martwość...]; II. [O morzel...]; Orzeł [Sphyn! wolno...]; Vogue la galère!; „Cogito, ergo sum”; — Gra słów [c.]: I. [Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]; III. [Przychodzisz do mnie...]; Pour passer le temps oktawa; — Fantazja liryczna [c.]: Pieśń wenecka; W wędrowce; Przez turnie, pustki...; Pod martwą skałą...; Gdzie jest...; Ponure widmo...; Poranne białe...; Daleko został...; Zaszumił ciemny...; We mgłach strumienie...; W pustce; Z Mori; Martwa puszcza; Ciemno-amrezyński staw; Z brzegu; — Sonety [c.]: I. [Sarkofag w ciemnym wykulem marmurze...]; II. [O zimny marmur...]; III. [Przy sarkofagu...]; IV. [Jestże to prawdą?...]; V. [I wystawiłem kościół...]; VI. [Z posępnej ciszy...]; VII. [O morza modre...]; Dziwna chwila; Refleksja [Tam, gdy pomyślę...]; Sonet z „Aniela śmierci”.

Seria czwarta:

Dusza [c.]: Na królewskim jeziorze; Zaczarowany las; Zapadłe jeziora; Wizja pustyni; Ironia; Gość; W godzinie smutku; De profundis...; Do szczętu; Dusza w powrocie; W pustce; Na szczycie; W milczeniu [c.]: I. [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]; II. [Bo mi się tak wydaje...]; III. [I czy nigdy nie wrócę?...]; IV. [O Boże! Wszakże indziej...]; V. [Sferyczne duchy lotu!...]; W wyobraźni; — Wiersze różne [c.]: Jesteś... lecz kędy?...; [Ten czarny, smutny kwiat...]; [Nie tykał tego kwiatu!...]; [Z twojego listu...]; [Te słodkie oczy twe...]; [Na łodzi...]; [I miałem chwilę...]; [Moja miła ma cudne usteczka...]; [Kocham cię! Słodczy...]; [A taka świętość cię otacza...]; [Dobranoc...]; [Ach, jakże żał mi...]; [Snem-że to będzie!...]; [Czemu ty, słońce, świeczasz...]; [Marzyłem, rwałem się...]; [Umrzyj, marzenie!...]; [Kwiat wędnie...]; [I nigdy nam już...]; [O ostatniej, ostatniej...]; — Orlosep; Ziemia pierwotna; Gwiazdy [c.]: I. [Syriusz! Gwiazdy!...]; II. [I oto pyłem...]; III. [Syriusz! Cudnie gwiazd!...]; Na wiosnę; Królowy; Bajeczny kraj; Tęsknica; Kolumny Samsona; Wyspa umarłych. (Ilustracja do „Die Todteninsel” Böcklina); W bocianim gnieździe; Statek odkrywczy; Słup ze spiżu; Ikar; Szatan; Wierzbą; W nocy [c.]: I. [Na niebie świecą gwiazdy...]; II. [Jest coś, co duszę wprost z piersi wyrwał...]; III. [I gdy patrzę na niebo...]; IV. [Kędyś w te noc...]; V. [Świat cały się napelnia...]; Jesienna cisza; O melancholio... [Ty duszo mej duszy...]; W pustej przestrzeni...; Wieczorem; Widziałem wizję cudną...; Satyr; Parodia życia; Grota; Lwy; Pieśniarz grecki; Z tematów „mitologicznych”; Błędny okręt; Podwodne widmo; Tytan; Szalony Faun; Twoje cudne oczy [c.]: I. [W twoje cudne, cudne, cudne oczy...]; II. [A jednak jestem tak daleko...]; III. [I smutny uśmiech...]; Legenda; Qui amant... (Którym kochają) [c.]: I. [Ucisz się, zemio...]; [Zamykam oczy...]; [Nad wodą ową...]; [Pani mej duszy...]; [Wśród ciemnych świerków...]; [Byliśmy razem...]; [O połóż, połóż...]; [Ciszo! Przestrzeni!...]; [Patrzcie na twarz jej!...]; [Kocham cię za to, że cię kochać muszę...]; [Morza pięknością...]; [Bo chciały cię widzieć...]; II. [Kocham cię! Tęsknij!...]; [Śpiewaj mi! Śpiewaj!...]; [Jak demon głos twój...]; [Śpiewaj... Błękitu kołyszą się fale...]; [Pod gorzkim smutkiem...]; [Pamiętasz świerków tę aleję...]; [Z lez, które dla

mnie...]; [Na niebie gwiazdy...]; [Szukałem ciebie...]; [Bragowy księżyc łśni...]; [Lecz choćbym wrócić mógł...]; [I zakochałem się w tej myśli smętnej...]; [O gdybyś przyszła...]; [Szczęśliwi, którzy wierzą...].

T. 3. Seria piąta:

Podczas wiatru z Tatr [c.]: [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolen! Zawsze ciebie...]; [Kochałem ciebie zawsze!...]; [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolen ty jesteś...]; [Niechaj się tam na dole...]; [Duszy, która poznała...]; [Leci wiatr przez ogromne skały i urwiska...]; [Leci wiatr — i przedziwny, cudowny czarodziej...]; [Kocham cię, wietrze górski...]; [Witaj mi, nieposkromny, królewski żywiolen!...]; [Nierazem cię w borze...]; [Nieraz ciebie widziałem...]; [Widziałem, jakęś nieraz...]; [I nieraz ciebie widział...]; [O wietrze! kiedy lecisz tam...]; [I widziałem cię, wietrze...]; [Kocham cię, ty natury naciągnięta struno...]; [Słuchajcie, jak wiatr szumi!...]; [Dusza, która już swoje pamięta...]; [Jesteś, o wietrze!...]; [O wietrze! powiedz!...]; [Ale jest sen, widzenie...]; [Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolen! Ty, co lecąc...]; [Witaj, nieuskromiony, dumny elemencie!...]; — W Tatrach [c.]: [Tam w moim kącie ziemi...]; [Do wielkiego kościola...]; [Przyszedł tu...]; [Pójdźcie do nas wy...]; [Oplyń mnie, ciemny lesie...]; — Śmierć [Śmierci! Patrzysz tak...]; Fragmenty [c.]: [Cyt... to gra Śmierci...]; [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska jest jedna Pani...]; [Człowiek, któremu szumi wiatr...]; [Dalej, dalej niż wszystko...]; [Dziennicze to i graski...]; [Pierwiastek zlego w duszy...]; [Śnią mi się często...]; [Nieznanymi, niepojętymi...]; [Kocham tę tajemnicę...]; [Na mej duszy strunach dlonie...]; [Wysłuchajcie się w szum duszy...]; — O cudna myśli młodzieńczych pamięci... [c.]: [O cudna myśli młodzieńczych pamięci...]; [Pierzchły miliony lat...]; [O melancholio, ty, co wszystkie rzeczy...]; [O pieśni, pieśni...]; — Ciemnornieczyński las; Dzwony. Tryptyk: Część pierwsza: [Na Anioł Pański [...] w wiecznym mroku...]; Część druga: [W przestrzeń powietrzną...]; Część trzecia: [Na Anioł Pański [...] ani się dymią...]; Podstawa tryptyku: [Przebrzmiały dzwony...]; — Na wiosnę [c.]: I. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna. Już w kępie...]; II. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wataje wiosna, dusząca od światła...]; III. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, od ludzkich kłesk...]; IV. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, z daleka od wszystkiego...]; V. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska kołysząc się...]; VI. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, arystokraci...]; VII. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, mówić będziemy...]; VIII. [Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska czasem dusza...]; — Wiosna [Kolosalne zjawisko...]; — Wiersze różne [c.]: Wyklęci; [O wietrze!... Ty więźniowi...]; [Nie rzucajcie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie, by czar w życiu znik...]; [Wenus Miło w swoim majestacie...]; [Laokoona w węzłowych opłotach...]; [Jeden tylko jest sen...]; [Walczycie, cierpieć...]; [Nie rzucajcie się z krzykiem na piękno: cisza leśna, to największy czar...]; [W twego ciała przecudownej czarze...]; [Jeżeli miałas duszę piękną i szlachetną...]; [Jak szlak, którego snują się labędzie...]; [Gdy w cietrzewie w budce siedział...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Powiedzcie: gdyby człowiek...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Niechaj jej niebo świeci błękitnie...]; [Bądź zdrowa!... Kędyś tam daleko...]; [Egipcjanko tam na złotym piasku...]; — Janosik [c.]: O Janosikowym turnieju; Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jądwidze; Legenda o Janosikowej śmierci; — Wiersze z romansu „Zatrącenie” [c.]: [Dzwony, dzwony, dzwony hucz...]; [Przed naszymi

oknami...]; [Idę, idę, niby śpiący...]; — Marsz zbójcecki ze „Skalnego Podhala”; Ballada [Hej, hetmanie...]; Mnichy.

Seria szósta:

Wstęp [c.]: (1889 rok); (1909 rok) [Przeminał czas...]; — Tęsknica [c.]: Już nie wiem, co poza mną było...; Nad morzem [Ten smutek...]; A kiedy...; Salamandra; Uśmiecha mi się tajemnica...; Ciemny, pachnący las...; To jest dla mnie najmlsze; Nie mój Dunajec...; Ludzka tęsknota; Nigdy więc...; Obcą, nie znaną mi doliną...; Wesoly las...; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Król-Sfinks; Nad rzeką; Ciche, mistyczne Tatry...; Pierwszego czerwca w górach; Nieprawdaz? To był tylko sen...; Gdy minął czas...; Z dala od nędz...; Co nas wiązało...; Miłości owe...; Czasem lata przechodzą...; Sierpniowe, złote muchy...; — Listy, Hanusi [c.]: List Hanusi; Drugi list Hanusi; Ostatni list Hanusi; — Wiersze różne [c.]: Wędrowiec; Pieśń o bohaterze; Herakles; Taka mi się śni burza...; Nie czas...; Odchodźsz już...; Pieśń o szyldwach...; Na polowaniu w górach...; Stały w króla Rąmzesa ogrodzie...; Czarodziejskie labędzie. I. [Słońce rozwiane w przestrzeń...]; II. [Czarodziejskie labędzie z ognia...]; Złoty ptak [Przyleciał do mnie...]; Zeglarz; W czerwcową noc; Gorycze dni młodzieńczych...; Kto zawsze tylko żył w pustyni...; Ballada o cyganie; Nigdy nie tracić nadzieje...; Alpejska palma; „Na Skalnym Podhale”; List z Zakopanego (1906); — Memu synkowi [c.]: Memu synkowi; Fragment z wiersza dla mego synka; Bogactwa płynie tok niezmierny...

T. 4. Seria siódma:

O Zawiszy Czarnym [c.]: Zbroja Zawiszy; Elegia na śmierć Czarnego Zawiszy; — Michał Anioł [c.]: Michał Anioł przed bryłą marmuru, z której wykłut Mojżesza; Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”; — Achilles [W tej strasznej samotności mojej...]; — Wiersze różne [c.]: Elegia na wiolonczelę; Dziecinny okręcik; Źródło [A był to też...]; O Greku, co znalazł złoty hełm; Z motywów starożytnych; Obłoki nad miastem; Wielkość; Sprawozdanie; Młodość; Pożegnanie; Dawna chwala; Życie [Od jesieni do jesieni...]; Straszny żal; Śmierć [Z żywymi trzeba...]; Niezbadany rycerz; Cudna księżna; Z Fackiewiczów Kufkowa; — Rzeczy góralskie [c.]: Ostatni; Na hali o świecie; Stary las; Jak Janosik tańczył z cesarżową; — Nowe liryki [c.]: Złote rano; Nad morzem [O wietrze...]; Na dawno ścięty las w Zakopanem; Dawne godziny w Tatrach [c.]: I. [Zielona ranna ubocz...]; II. [Nigdy, nigdy, o nigdy...]; III. [Ach! Trzeba mieć momenty...]; IV. [Nie miłość ze mnie mów...]; W podniebiu; Wyżnie Hagi po latach; I. [Otóż jestem znów w lesie...]; II. [Tu mi na wieki piękno...]; Góry; Po trudzie; Nieznajomej dalekiej...; „Wytkniętych dróg!”; Granitowa wieża; Trzy ciupagi; Był czas; — Napoleon [c.]: W sto lat. (1912); Na grób Napoleona Wielkiego; — Z Iliady [c.]: Z pieśni I. [Gniew wyśpiewaj bogini...]; Z pieśni XIV. [Hera zaś spod Olimpu...]. (Nowa Reforma 1907 nr 194); Z pieśni XXIV. [Oni zaś gdy Ilośa grób...]; — Ze starych pism [c.]: Na cześć (dziś ku pamięci) Adama Asnyka w dn. jubileuszu dn. 14 grudnia 1896; Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie 22-go maja 1898 r.; W pięćdziesiąt rocznicę śmierci Juliusza Słowackiego. (1899).

Seria ósma:

Pieślo; Notatki [c.]: [Idę sam głuchym lasem...]; [O śliczna zieleni trawy!...]; [Wlokę ze sobą...]; [Jako na duszy ludzkiej...]; — Słowa [c.]: [Czczę te oczy...]; [Ledwo, ledwo mnie dolata...]; [O słowa, słowa, słowa duszy — po cóżem tyle...]; [O słowa, słowa, słowa duszy! Precz z tą pogardą!...]; — Myśl o białym

domku; Wiking; Wodnice; List do Warszawy przed wojną; Myśl [Jam wszystko zawsze...]; Wiersze różne [c.]: Samotność...; Kwiatek...; Orzeł [Widząc jak wielkim...]; Ach! Gdzie są te złote dni...; [W ciemnym leśnym pustkowiu...]; [Spozierałem nieszczęściem...]; Ślimak; Hymn wspaniałości; Na moczarach; Refleksje; Z notatek; Zachód szczytów...; Goryczki; W przypadłym dworze: I. [Odejdźcie, życia zniewagi!...]; II. [Młode, ruchliwe w krąg twarzy...]; Serce; Źródło [O źródło, źródło...]; — Barykada [c.]: Barykada; Wódz [Spoglądał z barykady...]; — W kościele Mariackim; Śpiący rycerz w Tatrach; Wódz [Gorycz zalewa duszę...]; Achilles [Pełzałem nędzny...]; Adnotacje: Adnotacja do Śpiących rycerzy w Tatrach.

2. Wybór poezji. Oprac. [i wstęp] J. Lorentowicz. Lw. 1936 BN I, 123.

Zawartość: Godzina tworzenia [c.]; Godzina tworzenia; O pieśni, pieśni...; Poezi idealisci; Evviva l'arte!; O sonecie; — Miłość [c.]; Hymn do miłości; W twoje cudne oczy...; Niechaj żyć niebo świeci błękitnie...; Błada róża; Ona [Księżyc wśród białych chmur...]; Dla rymu [c.]: I. [Kocham cię, światło...]; II. [Pójdźmy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; IV. [Idą błękitne, ciche, zamysłone...]; V. [Widzę kraj jakiś...]; Zawód; Zegnam cię podobną różę...; Są takie chwile...; Z pamiętnika; Jeżeli miałas duszę piękną i szlachetną...; Ona gdzieś jest...; Naprzód! Niech rycerz burza!...; — Qui amant... (Którzy kochają) (Fragmenty) [c.]: I. [Zamykam oczy...]; II. [Kocham cię! Tęsknię...]; — Zamyślenie i nastrojów [c.]: Myśl [Jam wszystko zawsze...]; Refleksja [Tam, gdy pomyślę...]; Psyche; Dziś; Któż nam powróci...; Pierzchyli miliony lat...; — Zamyślenie (Pamięci mego ojca i mojej matki) [c.]: I. [Cicho i wolno...]; II. [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...]; III. [Tam — chciałbym jedno...]; IV. [Gwiazdy, wy kwiaty...]; V. [Cudowna nocy...]; VI. [Czasem, gdy marzę...]; VII. [Zegnam cię, ty promienna...]; IX. [Struna po strunie pęka...]; XI. [Odpoczę... Oto jedno...]; XIII. [Nirvano! Pochyl ku mnie twarz...]; XVII. [Czasem zda mi się...]; XIX. [Czcie wyobraźni odeszły mnie marie...]; XXIV. [Szukam cię zawsze...]; XXV. [Zdaje mi się, że głowa...]; Vogue la galère!; Cyt!... to gra Śmierć...; Dzwony (część pierwsza); Ty nie giń marnie...; Fragment z wiersza dla mego synka; — Preludia (Fragmenty) [c.]; II. [Życie — to zwykłe życie...]; III. [Kiedy patrzę na nędzę...]; VI. [Czasem nagle uczuвам...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; VIII. [Tam, oby cisza...]; XVII. [Nie sądzę po ustach...]; XX. [Tyle nas razy...]; XXV. [Czasem, gdy długo...]; XXIX. [Dopóki sięgasz...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXI. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; XXXVIII. [Pierzchło marzenie...]; XXXIX. [Serce me...]; Dusza w powrocie; Sonet z „Aniola śmierci”; Nieznanych, niepojętych...; Kocham tę tajemnicę...; Hymn do Nirwany; Skądś z daleka...; Nie mów, o nie mów; Pragnienie [O zanurz się...]; — Nieskończoność [c.]: I. [Wsluchuję się w szepot mgławic...]; II. [Więcej, niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...]; Albatros; Kwiat wędny...; [I nigdy nam już...]; W milczeniu [c.]: I. [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]; II. [Bo mi się tak wydaje...]; III. [I czyż nigdy nie wrócę?...]; IV. [O Boże! Wszakże indziej...]; V. [Sferyczne duchy lotu...]; Sonety [c.]: I. [Sarkofag w ciemnym wykulem marmuru...]; II. [O zimny marmur...]; III. [Przy sarkofagu...]; IV. [Jeszcze to prawdą?...]; Na szczycie (Fragmenty); — Gwiazdy [c.]: I. [Syriuszu! Gwiazd...]; II. [I oto pyłem...]; III. [Syriuszu! Cudzie gwiazd...]; Wiosna [Nigdyś, kiedy się wiosna zalsniła...]; Dawne godziny w Tatrach [c.]: I. [Zielona ranna ubocz...]; II. [Nigdy, nigdy, o nigdy...]; IV. [Nie miłość ze mnie mówi...]; Wieczór majowy; Cień Chopina; Narodziny wiosny; Duch melodii; Ach, jakże żal mi...; Nad morzem: I. [Smutek i martwość...]; II. [O morze!...]; W noc jesienną; Słuchacz; Na mej duszy strunach dlonie...; Tęsknica; O melancholio... [Ty duszo mej duszy!...]; Na łodzi...; I miałem chwilę...; Złoty ptak [Przyleciał do mnie...]; Wędrowiec; Symbol; Dusza ma...; — Tatr [c.]: Ciche mistyczne Tatry...; Patrząc ku Tatom...; Góry; W Tatrach [c.]: Tam w moim kącie ziemi...; Do wielkiego kościoła...; Przyszłam tu...; Pójdźcie do nas...; Optyń mnie, ciemny lesie; — Pod Rysami; W Kościeliskach w nocy; Z Kasprowskiego Wierchu; Ciemnosmreczyński staw; Hala; Z przełęczą „Mechy”; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W Białem; O zmroku; Melodia mgieł nocnych; Na Żelaznej Drodze pod Regłami; Morskie Oko; Ciemnosmreczyński las; Wieczorem; Nie mój Dunajec; Burza; Podczas wiatru z Tatr (Fragmenty) [c.]: [Dumny, nieuskromiony, witaj mi żywo! zawsze ciebie...]; [Nieraz ciebie widziałem...]; [Kocham cię, ty natury naciągnięta struno...]; [Witaj, nieuskromiony, dumny elemencie!...]; — Legendy i rzeczy góralskie [c.]: Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jadwidze; List Hanusi; Czardasz; Pieśń o Jasku zbójniku; Trzy ciupagi; — Hymny i pieśni społeczne [c.]: Prolog na uroczystość Mickiewiczowską 1898 r.; W pięćdziesiątą rocznicę śmierci Juliusza Słowackiego; Barykada; Wódz [Spoglądał z barykady...]; — Rapsody [c.]: Elegia na śmierć Zawiszy Czarnego; Na grób Napoleona Wielkiego; — Wrażenia włoskie [c.]: Słońce; Capri; Świętynie w Pestum [c.]: I. [Przez gaj nadbrzeżny...]; II. [Ruina. W dawnych bogów...]; III. [Tu, gdy na morze zstąpił...]; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Portici; Pod Herkulanum; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Michał Anioł przed bryłą marmuru, z której wykuł „Mojżesza”; — Echa Hellady [c.]: Tytan; Dyskobol; Narodziny Afrodyty; Ikar; — Z „Iliady”: Z Pieśni XXIV [Oni zaś, gdy Iloa grób...].

3. Wybór poezji. Budapeszt 1941.

Zawartość: nie znana.

4. Poezje. Wybrał i wstępem opatrzył J. Z. Jakubowski. W-wa 1958. Wyd. 2 W-wa 1974 *Bibl. Poetów*.

Zawartość: W jesieni; O wicherze, wicherze...; Są takie chwile...; Schąpca limba; W noc jesienną; Gwiazdy są dla mnie jako modre kwiatki...; Brzozy; Cień Chopina; Fragment; Moja kochanka; Ja, kiedy usta...; I jeden atom powietrza...; Z pamiętnika; Czarna róża; Z kolumny skalnej...; W te ciężką, senną...; Dziś; Nad polem pustym...; Koniec wieku XIX; Evviva l'arte!; Narodziny Afrodyty; Lubie, kiedy kobieta...; Zawód; Z Tatr. Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W Białem; W lesie; O zmroku; Melodia mgieł nocnych. Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym; Morskie Oko; Limba; Pozdrowienie; List Hanusi; Pieśń o Jasku zbójniku; Na pogrzeb Teofila Lenartowicza; Zamyślenia [c.]: II. [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...]; Preludia [c.]: VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; XI. [Gdybyśmy dziś umrzeli miały...]; XX. [Tyle nas razy...]; XXXI. [Ponuro gwiazdy północny wiatr...]; XXXIX. [Dopóki sięgasz...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXI. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; XXXV. [Mów do mnie jeszcze...]

Za taką rozmową...; XXXVI. [Widzę ją — idzie w słoneczną pogodę...; O sonecie; Hala; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; W kaplicy Sykstyńskiej; Pod Herkuleanum; Danae Tycjana; Dyskobol; Ekstaza; Posąg Hermesa; Mastodonty; Zmartwychwstały; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; Strofa I. [Młodzieńcze grecki...]; Strofa II. [Naprzeciw Persów...]; Strofa III. [Delfy, gdy wrogów...]; Oda przestrożna; Ptaki (bajka); Dla rymu [c.]: I. [Kocham cię, światło!...]; II. [Pójdziemy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; IV. [Idą błękitne, ciche, zamysłone...]; V. [Widzę kraj jakiś...]; Dziecinne westchnienie; Pielgrzym; Mewy; Śpiąca królowa; „Cogito, ergo sum”; Gra słów [c.]: I. [Kochałem cię... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]; III. [Przychodzisz do mnie...]; W wędrowce; Daleko został...; Sonet z „Aniela śmierci”; [Z twojego listu...]; [Czemu ty, słońce, świecisz...]; Szatan; Z tematów „mitologicznych”; [Z łez, które dla mnie...]; [Szczęśliwi, którzy wierzą...]; [Oplwój mnie, ciemny lesie...]; [Na mej duszy strunach dłonie...]; Ciemnomrezyński las; [Nie rzucajcie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie, by czar w życiu znikł...]; [Wenus Miło w swoim majestacie...]; [W twego ciała precudownej czarze...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Niechaj jej niebo świeci błękitnie...]; [Bądź zdrowa... Kędyś tam daleko...]; O Janosikowym turnieju; Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jadwidze; Marsz zbójce z „Skalnego Podhala”; Nie mój Dunajec...; Ludzka tęsknota; Wesoły las...; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Herakles; Kto zawsze tylko żył w pustyni...; Fragment z wiersza dla mego synka; Zbroja Zawiszy; Z motywów starożytnych; Jak Janosik tańczył z cesarową; Był czas; Kwiatek...; Ach! Gdzież są te złote dni...; Barykada; Serce.

W wyd. 2 dodano następujące wiersze: Nie wierze w nic; W nocy; Wszystko umiera z smutkiem i żalobą; Artyści; Ty nie giń marnie; Przechodzą czasem; Odpocząć wreszcie; Któż nam powróci; Byłbym cię oddał; Szukają bóstwa; Virgini intactae; XIX wiekowi; Gdzie jest; Zaszumił ciemny; Na wiosnę; Satyr; [Kocham cię za to, że cię kochać muszę...]; A kiedy; Czasem lata przechodzą; O Greku, co znalazł złoty hełm; [O słowa, słowa, słowa duszy, — po cóżem tyle...].

5. [Poezje]. W-wa 1961 *Poeci Pol.* Wyd. nast. W-wa 1966.

Zawartość: W noc jesienną; Brzozy; Czardasz; Śmierć Janosika. (Fragment); Cień Chopina; Magdalena i Chrystus; Fragmentek; Ja, kiedy usta...; I jeden atom powietrza...; Z pamiętnika; Byłbym cię oddał...; Z kolumny skalnej...; W tę cichą, senną...; Dziś; Nad polem pustym...; Zawód; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W lesie; O zmrzoku; Melodia mglist nocnych; Poranne białe...; Limba; Pozdrowienie; Liel Hanusi;— Preludia [c.]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XXXI. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XXXV. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...];— O sonecie; Hala; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; W kaplicy Sykstyńskiej; Danae Tycjana; Dyskobol; Ekstaza; Posąg Hermesa; Oda przestrożna; Zmartwychwstały; Anioł Pański; Cyt... to gra Śmierci...;— Dla rymu [c.]; II. [Pójdziemy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; IV. [Idą błękitne, ciche, zamysłone...]; V. [Widzę kraj jakiś...];— Gra słów [c.]: I. [Kochałem cię... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do

mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]; III. [Przychodzisz do mnie...]; W wędrowce; Daleko został...; Z twojego listu...; Czemu ty, słońce...; Szatan; Z łez, które dla mnie...; Oplwój mnie, ciemny lesie...; Na mej duszy strunach...; Ciemnomrezyński las; W twego ciała...; Gdybyś ty była...; Szukam cię... [a gdy cię widzę...]; Bądź zdrowa!... [Kędyś tam daleko...];— Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jadwidze; Marsz zbójce z „Skalnego Podhala”; Nie mój Dunajec...; Ludzka tęsknota; Wesoły las...; Kto zawsze tylko żył w pustyni...; Fragment z wiersza dla mego synka; Jak Janosik tańczył z cesarową; W sto lat (1912); Ach! gdzież są te złote dni...

6. Poezje wybrane. Oprac. i wstępem poprzedził J. Krzyżanowski. Wyd. 2 zmien. Wr. 1968 *BN I*, 123.

Zawartość: Hala [c.]; Wody; Cienie [We śnie widziałem je...]; W Nowy Rok (1892);— Poezje wybrane [c.]; Duch; Dziś; Któż nam powróci...; Widziadło; Magdalena i Chrystus; Wizja [Szara i głucha pustka...]; Słuchacze; Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]; Hymn do miłości; Narodziny Afrodyty; Narodziny wiosny; Zawód;— Nieskończoność [c.]; I. [Wsluchuj się w szepot mgławic...]; [Więcej niżli natury pierwotne piękności...]; III. [Nieraz w mych Tatr...];— Albatros; Z dawnej przeszłości [c.]; I. [Czyś ty anem była...]; II. [Tyś nie umarła...]; III. [W pamięci mojej...]; IV. [Z daleka patrz na mnie twe oczy...]; V. [Coraz to większy czar...]; VI. [Słyszałem cię...]; VII. [Odbicie rysów jej...]; VIII. [Kocham cię jeszcze...]; IX. [Nim mnie zagryzie czołko...]; X. [Dlaczegoż teraz...]; XI. [Idę przez drogę życia...]; XII. [Pamiętam cię...];— Zamyślenia [c.]; I. [Cicho i wolno...]; II. [Czasem zda mi się...]; III. [Czcie wyobraźni odeszły mnie mara...]; IV. [Szukam cię zawsze...]; V. [Zdaje mi się, że z głową...];— Preludia [c.]; [Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...]; I. [Na jakichś pustyni...]; II. [Życie — to zwykłe życie...]; III. [Kiedy patrzę na nędzę...]; IV. [Stokroć jest drzewu szklanemu lepiej...]; V. [Szalone słońce...]; VI. [Czasem nagle uczuвам...]; VII. [Idzie na pola, idzie na bory...]; VIII. [Tam — oby cisza...]; IX. [Nadmiam wstręt do życia...]; X. [Smutną jest dusza moja...]; XI. [Czasem, gdy długo...]; XII. [Ponuro gwiazdź północny wiatr...]; XIII. [Lubię wędzące kwiaty...]; XIV. [Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]; XV. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XVI. [W wieczorną ciszę...]; XVII. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; XVIII. [Serce me...]; XIX. [Skonaj ty serce wprzód...];— Łąka mistyczna; Pierwotna przyroda; Orzeł morski; O sonecie; Szukają bóstwa...; Wszzechmocny Bóg; Zbrodnice; Dzwony św. Piotra w Rzymie; W kaplicy Sykstyńskiej; Słońce; Capri; Na Capri; W Zatoce Neapolitańskiej; Pod Portici; Danae Tycjana; Virgini intactae; Dyskobol; Wizja lipcowa; Ekstaza; Symbol; Widziadło okrętów; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; Strofa I. [Młodzieńcze grecki...]; Strofa II. [Naprzeciw Persów...]; Strofa III. [Delfy, gdy wrogów...]; A kiedy będziesz...; Muszla; Trącona struna; Na pamiętkę; Grób poety; Pod martwą skalą...; Gdzie jest...; Ponure widno; Daleko został...; Zaszumił ciemny...; Dziwna chwila; Z daleka od ludzkiego zgiełku... [i mirowiska czasem dusza...]; Cyt... to gra Śmierci...; Gwiazdy [c.]; [Syriusz! Gwiazdy!...]; [I oto pyłem...]; [Syriusz! Cudzie gwiazd!...]; Legenda; Na królewskim jeziorze; Na wiosnę; Królowy; Bajeczny kraj; Tęsknica; Satyr; Parodia życia; Lwy; Szalony Faun; O wietrze! [O wietrze! Ty wię-

niowi...; Salamandra; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Obloki nad miastem; Wędrowiec; Żeglarz; Zbroja Zawiszy; Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”; Fragment z wiersza dla mego synka; Dziecinny okrętek; O Greku, co znalazł złoty hełm; Był czas; — W Tatrach — rzeczy góralskie [c.]; Patrząc ku Tatom; Śmierć Janosika. (Fragment); Czardasz; Pejzaż; Schnąca limba; Pod śniegu srebrnym puchem...; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W Białem; W lesie; O zmroku; Przy Morskim Oku; Melodia mgieł nocnych; Na Żelaznej Drodze pod Regłami; Morskie Oko; Limba; Burza; Mgły nocne; Pozdrowienie; List Hanusi; List drugi Hanusi; Ostatni list Hanusi; Pieśń o Jaśku zbójniku; Potok symboliczny; Motyl; Hala; Z przełęczy „Mechy”; Pod Rysami; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; W kaplicy Sykstyńskiej; Dyskobol; Posąg Hermesa; Mastodonty; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; I. [Młodzieńcze grecki...]; II. [Naprzeciw Persów...]; III. [Delfy, gdy wrogów...]; Oda przestrożna; Dla rymu (Fragment) [c.]; I. [Kocham cię, światło!...]; II. [Pójdźmy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; Gra słów [c.]; I. [Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do mnie jeszcze... Z oddali...]; III. [Przychodź do mnie noc po nocy...]; W wędrowce; Z tematów „mitologicznych”; — W Tatrach [c.]; [Opłyni mnie, ciemny lesie...]; Ciemnomrzeczyński las; [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie, by czar w życiu znikł...]; [Wenus Miło w swoim majestacie...]; [W twego ciała przecudownej czarze...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Bądź zdrowa! Całe serce w tych wyrazach mieszczę...]; Marsz zbójceki ze „Skalnego Podhala”; Nie mój Dunajec...; Wesoły las...; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Herakles; Kto zawsze tylko żył w pustyni...; Fragment z wiersza dla mego synka; Zbroja Zawiszy; Z motywów starożytnych; Barykada; Serce.

[Ponuro gwizdże północny wiatr...]; XXIX. [Dopóki sięgasz...]; XXX. [Pamiętam ciche, jasne, złote dnie...]; XXXI. [Ku mej kołysce leciał od Tatr...]; XXXII. [W wieczorną ciszę...]; XXXV. [Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]; XXXVI. [Widzę ją — idzie w słoneczną pogodę...]; Hala; W Kościeliskach w nocy: I. [Cisza. Noc. Na zaćmioną...]; II. [Jaka cisza!...]; W kaplicy Sykstyńskiej; Dyskobol; Posąg Hermesa; Mastodonty; Anioł Pański; Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]; I. [Młodzieńcze grecki...]; II. [Naprzeciw Persów...]; III. [Delfy, gdy wrogów...]; Oda przestrożna; Dla rymu (Fragment) [c.]; I. [Kocham cię, światło!...]; II. [Pójdźmy razem...]; III. [A kiedy będziesz moją żoną...]; Gra słów [c.]; I. [Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]; II. [Mów do mnie jeszcze... Z oddali...]; III. [Przychodź do mnie noc po nocy...]; W wędrowce; Z tematów „mitologicznych”; — W Tatrach [c.]; [Opłyni mnie, ciemny lesie...]; Ciemnomrzeczyński las; [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie, by czar w życiu znikł...]; [Wenus Miło w swoim majestacie...]; [W twego ciała przecudownej czarze...]; [Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]; [Szukam cię, a gdy cię widzę...]; [Bądź zdrowa! Całe serce w tych wyrazach mieszczę...]; Marsz zbójceki ze „Skalnego Podhala”; Nie mój Dunajec...; Wesoły las...; Ta trawa, której nikt nie kosi...; Herakles; Kto zawsze tylko żył w pustyni...; Fragment z wiersza dla mego synka; Zbroja Zawiszy; Z motywów starożytnych; Barykada; Serce.

Przekłady w wydaniach zbiorowych, wyborach i antologiach

angielskie:

Anthology of Modern Slavonic Literature. Oprac. i wyd. P. Selver. Londyn 1919.

S. Stojowski: Opus 33. [B. m.] 1921 muz. z przekładami H. G. Chapmana.

E. Byrde: Poems Original and Translated. Londyn 1928.

Golden Treasury of Polish Lyrics. Winnipeg 1936.

The Tatra Mountains. [B. m.] 1942.

The Polish Land. Nowy Jork 1943.

M. Karłowicz: Six Songs. Opus III. Glasgow 1944 (przekłady J. Śliwińskiego).

Polish Short Stories. Oprac. W. Dynowska. Bombaj 1946.

Treasured Polish Songs. Minneapolis 1953.

The Golden Book of Polish Songs. Londyn 1955.

An Anthology of Polish Literature. Wyd. i oprac. M. Kridl. Nowy Jork 1957.

Five Centuries of Polish Poetry. 1450–1950. Oprac. J. Pietrkiewicz i B. Singer. Londyn 1960.

Introduction to Modern Polish Literature. An Anthology of Fiction and Poetry. Nowy Jork 1964.

bułgarskie:

Stichotworenija w proza. Thum. G. Bukulow. St. Zagora 1909.

7. Poezje wybrane. Wybór i wstęp J. Z. Jakubowski; nota biogr. J. Bandrowska-Wróblewska. W-wa 1969 *Jbl. Poetów XX w.* Zawartość: Schnąca limba; W noc jesienną; Gwiazdy są dla mnie jako modre kwiatki...; Brzozy; Cień Chopina; Fragmenty; Moja kochanka; I jeden atom powietrza...; Czarna róża; Z kochumny skalnej...; W tę cichą, senną...; Dziś; Koniec wieku XIX; Evviva l'arte! Narodziny Afrodyty; Lubię, kiedy kobieta...; Pod wrażeniem; Zawód; — Z Tatr [c.]; Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej; W Białem; W lesie; Melodia mgieł nocnych (Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym); Pozdrowienie; List Hanusi; Preludia [c.]; VII. [Idźcie na pola, idźcie na bory...]; XI. [Gdybym dziś umrzeć miał...]; XX. [Tyle nas razy...]; XXVI.

Razskazy i fantazii. Tłum. z ros. A. Piskorska. Sofia 1921.

Säd. Sfomen 5 kniga „Zränca na dobroto”. Wybór i tłum. P. Lewakow. Słanimaka [?] 1930.

Slawjanski poeti. Stichotworen sbornik. Oprac. L. Stojanow, M. Grubeszliewa, D. Pantelejew. Sofia 1946.

czeskie:

Z Tater. Tłum. F. Vondráček. Praga 1908; wyd. 2 Praga 1911.

Poesie. T. 1–2. Tłum. F. Kvapil. Praga 1915–1916 *Sbornik Světové Poesie* t. 122, 124.

esperanto:

Pola Esperantisto (W-wa) 1908–1911, 1924, 1931, 1937.

Wybór poezji w przekładach esperanto był przygotowywany do wydania przez J. Tuwima (inf. *Nové Polsko* 1956 nr 1).

fińskie:

Nuori puola. Oprac. R. Silvanto. Porvoo 1916.

francuskie:

Antologie de la poésie polonaise du XVe au XXe siècle. [Tłum.] M. Pankowski. Aalter 1961.

hebrajskie:

Miwchar ha-sipur ha-polani. [Sto lat prozy pol.]. Oprac. M. Gefen. Tel-Aviv 1959.

litewskie:

Kaujas laukā. Tłum. Valts Davids. [B.m. i r.] *Letas Maza Bibl.* 28.

niemieckie:

Moderne polnische Lyrik. Oprac. L. Scherlag. Zurych [1923].

Es leuchten die Sterne. Eine Auswahl aus den Gedichten von M. Konopnicka, K. Tetmajer, T. Lenartowicz. Oprac. F. Zgryzota. [Wilhelmshaven] 1950.

Polnische Poesie des 20. Jahrhunderts. Wyd. i tłum. K. Dedecius. Monachium 1964.

Polnische Proza des 20. Jahrhunderts. [Wyd.] K. Dedecius. Monachium 1966 i wyd. nast.

Polonaise érotique. Thema mit Variationen für männliche und weibliche Stimmen. Opus 24. Tłum. i instrumentował K. Dedecius. Frankfurt nad Menem 1968.

Polen? Deutschland? [Oprac. i tłum. na dialekt meklemburski] W. Panitz. Brema [1970].

ormiańskie:

Polskie nowelly. Tłum. S. Pojizat. Erywań 1955.

rosyjskie:

Sobranije soczinienij. T. 1–10. Moskwa 1908–1911 *Klassiki Sowietskoi Mysl.*

T. 1 (1909). Otrywki. Stichotworienija w prozie. — Biedna. Tłum. A-fiewa, W. Tuczapska i in.

T. 2 (1907). Riewolucja. Tłum. prozą A. Torski. [Wyd. skonfiskowane].

T. 2 [sic!] (1909). Panna Meri. Tłum. W. Wysocki.

T. 3 (1909). Na gornych ustupach. Tłum. W. Wysocki.

T. 4 (1908). Aniel smierti. Tłum. G. Pawłowicz; wyd. 2 Moskwa 1909.

T. 5 (1909). Gibiel. Tłum. W. Wysocki.

T. 6 (1908). Mielancholija. Tłum. W. Wysocki i J. Ariefiewa.

Zawartość: Ona; W biezkonieczności; Jubilar; Triumf; Kolokół utoplennikow; „Barin”; Skulptor Miertien; Ksiendz Pietr; Sfinks; Korabl-prizrak; Florentijskij wieczer; W Karpatach; Iz Desenzano; Iz-pod „Żelaznych worot” i „Żelaznoj bramy”; Arnold Beklin.

T. 7 (1910). Maryna iz Grubogo. Tłum. W. Wysocki.

T. 8 (1910). Korol Andriej. Tłum. N. Wasin.

T. 9 (1911). Igra wołn. Tłum. N. Wasin.

T. 10 (1911). Janosik Litmanowskij. Okonczanije „Marini iz Grubogo”. Tłum. W. Wysocki.

Razskazy i fantazii. Tłum. W. Wysocki. Moskwa 1909 *Universalnaja Biblioteka* nr 123; wyd. nast.: Moskwa 1912; Moskwa 1915.

Eskizy i miniatury. Tłum. E. Szwied. Wil. 1911.

K niebu i drugije razskazy. Stichotworienija w prozie. Tłum. W. Wysocki. Moskwa [1911]; wyd. 2 Moskwa [1912].

Zawartość: K niebu; „On”; Rosinka; Zimnyje panny; Jubilar; „Barin”; Kolokół utoplennikow. Nabrski. Tłum. W. Błażewicz. Moskwa 1911.

Izbrannyje razskazy. Miniatury. Stichotworienija w prozie. Wstęp i tłum. I. Jasinski. [Petersb.] 1912.

O gore czelowieczeskom. Moskwa 1928. Izbrannaja proza. Moskwa 1956.

Zawartość: Na Skaliatom Podgale. Tłum. M. J. Abkina; Legenda Tatr. Tłum. W. Chodaszewicz.

Cztiec-diekłanator. T. 2. Kijów 1907; T. 3. Kijów 1913.

Slawianskije poety. Pieriewody i charaktieristiki. Oprac. S. Sztiejn. Petersb. 1908.

Almanach inostrannoj literatury. Moskwa 1909.

Czernyj chram. Literaturno kriticzeskij sbornik. Moskwa 1910.

Posdnije ogni. Tłum. i oprac. A. Korinfski. Petersb. 1912.

Iz žemczużin polskoj poezji. Tłum. i oprac. K. Wiskowatow. T. 1. Petersb. 1915.

Polskaja nowiella. Oprac. W. J. Arcimowicz, S. D. Krzyżanowski. Moskwa 1949.

Polskaja poezija. XVI–XIX w. T. 1–2. Oprac. M. Żiwow i B. Stachiejew. Moskwa 1963.

serbochorwackie:

Melodija magla nocnih nad Crnim Jezerom Gąsienicovim. Tłum. J. Benešić. Jeka [Zagrzeb] 1905; wyd. 2 Zagrzeb 1939.

Triumf — Pred vratima raja — Briga —

Dvostruka smrt — Lutka — Epitaf. Tłum. M. Sokolović. Skopljce 1934.

Polske novele. Starejši pisatelji (1864–1914). Tłum. F. Vodnik. Lublana 1951.

Poezija vekova. [Oprac.] T. Dukić. Beograd 1967.

Lirska fantazija za Tatra. Tłum. M. Pribević. [B. m. i. r.].

ukraińskie:

Pro ljudsku bidu. Charków 1930.

walijskie:

Bannau llên Prywl. Oprac. T. Hudson-Williams. Aberystwyth 1953.

węgieńskie:

Lengyeleink. Tłum. V. Hjadlovsky. Budapest 1909.

włoskie:

Poeti stranieri... nelle migliori traduzioni italiane. Wyd. Ciampoli D. L. Morandi. Lipsk 1902.

I nostri Quaderni. Fasc. dedicato alla Polonia. (Lanciano) 1927 (tu wiersze tłum. G. Colonna-Walewska, C. Garosci).

Narratori della Polonia d'oggi. Rzym 1928. L. Parpogliolo: Italia. T. 3: Campania. Rzym 1930 (tu wiersze tłum. E. Damiani).

Poesie. Tłum. P. E. Pavolini. Rzym 1931 (odb. z *Rivista di Letteratura Slave* 1931 nr 1–3).

Lirici della Polonia d'oggi. Wyd. i tłum. M. i M. Bersano Begey. Florencia 1933.

Antologia della poesia polacca contemporanea. [Oprac.] O. G. Skarbak-Tłuchowski. Lanciano 1933.

Novellieri slavi. Panorama della letteratura novellistica... Polacca... Rzym 1946.

Pagine scelte di prosa polacca del XIX e XX secolo. Neapol 1964.

Le più belle pagine della letteratura polacca. Wyd. M. Bersano Begey. Mediolan 1965.

Poeti del Mondo. Wyd. Spiritini. Mediolan [b.r.].

Ponadto przekłady drobnych utworów zamieszczały następujące czasopisma: *Alpinismo* (1933), *Ars et Labor* (1912), *Begegnung mit Polen* (1967), *Brankovo kolo* (1900, 1903, 1910), *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż 1895), *Deutsch-Polnische Hefte* (1963), *Dilo* (1896), *Épitome* (1970), *Hid* (1952), *Hlas národa* (1909), *Hrvatska* (1907), *Hrvatska domovina* (1899), *Hrvatska prosvjeta* (1925), *Kalendar Razgovor Ugodni* (1929), *Kijewskaja mysl* (1908, 1910, 1911), *Kijowska gazeta* (1901), *Kleines Journal* (1901), *Kronika* (Londyn 1965), *Květy* (1900), *Lumir* (1898), *Das Magazin für Literatur* (1902), *Mickiewicz Blätter* (1958, 1970), *Mir božyj* (1901, 1906), *Moderne revue* (1897), *Moravska orlice* (1909, 1910), *Morgen* (1901), *Narodna*

nowina (1899), *Narodni listy* (1898, 1908, 1911), *Narodne noviny* (1909), *Niwa* (1901), *Nowoje slovo* (1909), *Nowosti* (1901), *Nowyj mir* (1904), *Nowyj žurnal inostrannoj literatury* (1902, 1904), *Ogoniek* (1909), *Omladina* (1922/1923), *Ostravský denník* (1909, 1911), *Pola Esperantisto* (W-wa 1908–1911, 1912, 1931, 1937), *Polen* (1915), *The Polish Review* (1968–1971), *Polnische Post* (1906, 1908–1909), *Pologne Littéraire* (W-wa 1927, 1934), *Polsko-bългарski pregled* (1919, 1921, 1923–1924), *Prosvjeta* (1901), *Put'* (1914), *La Revue* (1905), *Rivista di Letteratura Slave* (1931), *Russkaja mysl* (1908), *Ruskoje bogatstwo* (1902), *Siewierno-zapadnoje slovo* (1901 [?]), *Slavonic and East European Review* (1926, 1935, 1943, 1945), *Slovanský přehled* (1905, 1912, 1914), *Slovenské pohľady* (1908–1909), *Slovenský denník* (1910), *Slovenský obrázkový kalendař* (1910), *Slovenský obzor* (1907), *Slawianskije izwoestija* (1926), *La Tribune des Jeunes* (1933), *Vijenac* (1900–1901), *Welt am Montag* (1901), *Wiener Morgen-Zeitung* (1901), *Wiesna* (1908), *Wiestnik inostrannoj literatury* (1901, 1908, 1910), *Wiestnik Jewropy* (1911), *Wolyńi* (1901–1902 wiersze w tłum. ros.), *Die Zeit* (1897, ok. 1915), *Živena* (1910), *Žizni* (1901).

Listy

1. Wykaz wykorzystanej korespondencji oraz materiałów z przedrukami niektórych w całości lub we fragmentach — zob. K. Jabłońska: K. Tetmajer. Próba biografii. Kr. 1969.

2. Korespondencja osobista i literacka z 1886–1913. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4659–4664.

3. Do matki, Julii z Grabowskich Tetmajerowej, i do rodziny listy z 1887–1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4657.

4. Do A. Wiślickiego 8 listów z 1888–1895. Rkps Bibl. Publ. W-yy sygn. 80.

5. Do F. Hoesicka 433 listy z 1888–1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2684–2685, 2689, 2695, 2715–2717, 2987, 2991. Z tego 4 listy z 1888 i 1897 ogł. B. Sitek: Z korespondencji K. Przerwy-Tetmajera. *Przegl. Hum.* 1968 nr 4; fragm. niektórych ogł. K. Jabłońska: Wokół biografii Tetmajera. *Życie Lit.* 1966 nr 42–43.

6. Do J. D. Amborskiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

7. Do P. Chmielowskiego 7 listów z 1889–1896. Rkps Bibl. Nauk. Lw. Arch. Tomasiaka. Ogł. J. Detko: Listy młodego Tetmajera do P. Chmielowskiego. *Twórczość* 1965 nr 12.

8. Do L. Rydla 31 listów z 1891–1916 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8906 II. Fragm.

- listu z 1894 ogł. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 43.
9. Do S. Tomkowicza 18 listów z 1892–1898. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1996. List z 1892 ogł. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1957 s. 166.
10. Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1892–1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863.
11. Do K. M. Górskiego 32 listy z 1894–1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7730 III. Fragn. ogł. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 42–43; list z 1894. *Wierchy* 1966 s. 147–149.
12. Do J. Kotarbińskiego z 1895. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 446.
13. Do różnych osób 5 listów z 1895–1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2991.
14. Do W. L. Jaworskiego 6 listów z 1895–1915. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3155.
15. Do M. Bałuckiego z 1896. Rkps Bibl. IS PAN W-wa sygn. 285.
16. Do drukarni W. L. Anczyca 10 listów z 1896–1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.
17. Do M. Szukiewicza 4 listy z 1897–1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8817 III.
18. Do W. Orkana 21 listów z 1897–1919 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8631 III.
19. Do J. Kasprowicza z 1898. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.
20. Do H. z Habichtów Starzewskiej 5 listów z 1898–1900. Rkps Ossol. sygn. 12179/III.
21. Do W. Feldmana 27 listów z 1898–1904. Rkps Ossol. sygn. 12285/III.
22. Do F. Kvapila 31 listów i ok. 14 pocztówek z 1898–1925. Rkps Archiwum lit. Muzeum Nar. w Pradze. Listy ogł. J. Magnuszewski: *Korespondencja K. Przerwy-Tetmajera z F. Kvapilem. Pam. Lit. R.* 42 (1951) z. 1 i odb.
23. Do W. Ciecierskiej z 1899. Rkps w posiadaniu prywatnym.
24. Do H. Sienkiewicza z 1899 (oraz list tegoż). Ogł. J. Kleiner. *Życie Lit.* 1956 nr 48. Rkps był w posiadaniu wydawcy.
25. Do M. i Z. Gabińskiej 3 listy z 1899–1902. Rkps w posiadaniu prywatnym.
26. Do K. Benniego z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.
27. Do J. Ochorowicza z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2848.
28. Do J. Kwietniewskiego 3 listy z 1900–1901 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.
29. Do J. Krausharowej 5 listów z 1900–1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.
30. Do A. Černego 3 listy z 1900–1905. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze. Inf. O. Bartoš.
31. Do A. Wodzińskiego 9 listów z 1901–1905. Ogł. *Słowo Powsz.* 1956 nr 174 dod.; *Z. Skwarczyński. Prace Polonist. S. XIV* (1958) s. 266–270.
32. Do Z. Rabskiej 10 listów z 1901–1920 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.
33. Do H. Szwojnickiej z 1902. Rkps w posiadaniu prywatnym.
34. Do A. M. Femelidi z 1903. Ogł. D. S. Prokofiewa. *Slawianskij archiw* (Moskwa) 1961 s. 258–271.
35. Do W. Korotyńskiego z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
36. Do H. Modrzejewskiej z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9142 III. Ogł. w: *Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. T. 2. W-wa* 1965 s. 307.
37. Do Z. Sarneckiego z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.
38. Do F. Jasińskiego 3 listy z 1903 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 511/7.
39. Do I. i S. Żeleńskich 3 listy z 1903–1908. Rkps Bibl. Nar. akc. 8069/63.
40. Do F. Vondráčka z 1904. Rkps Arch. Lit. Muzeum Nar. w Pradze. Ogł. J. Dużyk: *Z polskiej korespondencji F. Vondráčka. Roczn. PAN w Kr.* 1959 (1964) s. 185.
41. Do nieoznaczonego adresata 2 listy z 1904 i b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 445, 447.
42. Do nieoznaczonego adresata 2 listy z 1904–1906. Rkps Ossol. sygn. 12043/II.
43. Do B. Wysłoucha 23 listy z 1904–1910. Rkps Ossol. sygn. 7184/II.
44. Do red. *Kur. Lw.* 6 listów z 1904–1910. Rkps Ossol. sygn. 7192/II.
45. Do L. Kotarbińskiej 2 listy z 1905. Ogł. T. Januszewski. *Teatr* 1969 nr 16.
46. Do K. Baranowskiego z 1906. Rkps Ossol. sygn. 12043.
47. Do S. Krzyżanowskiego z 1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3730.
48. Do księgarni S. A. Krzyżanowskiego 3 listy z 1906. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7472 IV.
49. Do W. Rabskiego 2 listy z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.

50. Do M. Konopnickiej listy z 1907 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2667. List z 1907 ogł. T. Januszewski: Korespondencja rodzinna K. Tetmajera. *Pam. Lit. R.* 60 (1969) z. 1.
51. Do P. Belli-Horala 11 listów z 1907–1913. Rkps Arch. Lit. w Martinie. Ogł. J. Śliziński. *Przegl. Hum.* 1963 nr 3.
52. Do J. Tetmajerowej 21 listów z 1907–1913. Rkps Bibl. Nar. akc. 8066/63. Ogł. T. Januszewski. *Pam. Lit. R.* 60 (1969) z. 1.
53. Do Kazimierza Tetmajera (juniora) 18 listów z 1907–1915. Rkps Bibl. Nar. akc. 8067/63. Ogł. T. Januszewski. *Pam. Lit. R.* 60 (1969) z. 1.
54. Do B. Szarlitta list z 1908 oraz fragm. listów z 1908–1909. Ogł. B. Szarlitt: Tragiczny los K. Tetmajera. *Twórczość* 1946 z. 10.
55. Do J. Czubka z 1909. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 100/59.
56. Do Komitetu Akademickiego dla sprowadzenia zwłok Słowackiego do kraju, list z 1909. Ogł. S. Pięgoń. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 434. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 203/61.
- 56a. Do J. i K. Żuławskich 16 listów z 1909–1916 ogł. J. Żuławski: W domu. W-wa 1978. Rkps w posiadaniu wydawcy.
57. Do F. Jaworskiego z 1910. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.
58. Do S. Ponikły z 1910. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7457 II, 7757 II. Ogł. T. Januszewski. *Pam. Lit. R.* 60 (1969) z. 1.
59. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1910. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.
60. Do I. Peszke 2 listy z 1910, 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.
61. Do B. Piłsudskiego 2 listy z 1911. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 164.
62. Do W. i S. Sieroszewskich z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2750.
63. Do H. Lewentalowej 12 listów z 1912–1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.
64. Do M. Assanki-Japoła 2 listy z 1913, 1918. Rkps Ossol. sygn. 12859/II.
65. Do A. Guttrego (juniora) 7 listów z 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2736.
66. Do I. Nikorowicza 7 listów z 1914. Rkps Ossol. sygn. 12205/III.
67. Do N. Rapackiej 3 listy z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7103.
68. Do Księgarni S. A. Krzyżanowskiego 2 listy z 1916, 1918. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3249.
69. Do M. Assanki-Japoła z 1918. Rkps Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.
70. Do A. Waśkowskiego 2 listy z 1918. Rkps w posiadaniu adresata. Ogł. A. Waśkowski: Ludzie z tamtych czasów. Kr. 1956.
71. Do J. Zborowskiego z 1918. Rkps w posiadaniu prywatnym. Ogł. K. Jabłońska. *Wierchy* 1966 s. 147–149.
72. Do J. Bednarskiego 2 listy z 1918–1919. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6436 IV i Arch. Państw. w Nowym Targu. Ogł. K. Jabłońska. *Wierchy* 1966 s. 147–149.
73. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1921. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 518.
74. Do L. Kronenberga z 1926. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 113.
75. Do Magistratu m. Łodzi z 1927. Rkps Wojewódzkie Arch. Państw. w Łodzi sygn. 393. Ogł. Z. Skwarczyński. *Prace Polonist. S. XVII* (1961) s. 253.
76. Do W. Sieroszewskiego z 1930. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.
77. Do W. Eliasza Radzikowskiego 2 listy b.d. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.
78. Do A. Oppmana i F. Nowodworskiego listy. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 2899.
79. Do M. Wolskiej b.d. Rkps w posiadaniu rodziny Pawlikowskich w Zakopanem.
80. Do A. Zagórskiej. Ogł. *Niezależny Dwutyg. Lit.* 1947 nr 11.
81. Od rodziny i różnych osób listy z 1883–1903. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4658–4664. Tu m.in. od następujących: A. Asnyka (1896), M. Bałuckiego, M. Ciechanowskiej (1906), W. Feldmana, Z. Gabińskiej (1902), F. Hoesicka, J. Marchlewskiego (8 listów z 1902–1903. Ogł. Z. Jabłoński: Listy J. Marchlewskiego do K. Przerwy-Tetmajera. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1960 (1962) s. 267–278), I. Maciejowskiego, H. Modrzejewskiej (1903. Ogł. w: Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego. T. 2. W-wa 1965 s. 306), K. Potkańskiego, L. Rydla, Z. Sarneckiego, H. Sienkiewicza (1899), L. Staffa (1900. Ogł. w książce: W kręgu literackich przyjacieli. W-wa 1966), R. Starzewskiego i A. Świętochowskiego, (Ogł. M. Buczakówna i Paloc-Schmayerowa: Z korespondencji K. Przerwy-Tetmajera. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1960 (1962) s. 235–265), L. Szczepańskiego, S. Tarnowskiego, W. Tetmajera (10 listów z 1883, 1894–1895 ogł. L. Pośpiechowa: Listy W. Tetmajera do brata

Kazimierza. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk.* 1969 ser. B nr 7 s. 55-59; fragm. listów z 1895 ogł. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 42; 8 listów z 1902 i b.d. ogł. K. Jabłońska. *Za i Przeciw* 1965 nr 28), S. Tomkowicza, F. Vondráčka (1899 ogł. J. Dużyk; Z polskiej korespondencji F. Vondráčka. *Roczn. Bibl. PAN w Kr. 1959* (1964) s. 174), A. Wiślickiego. (Ogł. M. Buczakówna jw.), T. Boya-Żeleńskiego (8 listów z 1895-1896 ogł. B. Winklowska; Listy T. Żeleńskiego do K. Przerwy-Tetmajera. *Twórczość* 1966 nr 9; przedr. T. Boy-Żeleński. Listy. W-wa 1972), W. Żeleńskiej (9 listów z 1889-1896 ogł. K. Jabłońska. *Twórczość* 1965 nr 5 [polem. z komentarem: O. Fichte. Tamże nr 8]).

82. Od F. Hoesicka 4 listy z 1888-1898 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2991. Fragmenty ogł. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 42.

83. Od A. Krasieńskiego listy z 1895-1902 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7728. Ogł. fragm. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 42.

84. Od L. Rydla z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2991.

85. Od F. Hoesicka kopia 2 listów z 1896 Rkps Bibl. Jagiel. akc. 63/60. Fragm. ogł. K. Jabłońska. *Życie Lit.* 1966 nr 42-43.

86. Od W. Orkana 8 listów z 1897-1911. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8543 IV, 8641 III, 8642 III.

87. Od E. Kwietuszyńskiej z 1902. Rkps w posiadaniu prywatnym.

88. Od Z. Sarneckiego z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

89. Od różnych osób listy z 1907-1916. Rkps Bibl. Nar. akc. 8065/63.

90. Od Kazimierza Tetmajera (juniora) z 1910. Rkps Bibl. Nar. akc. 8067/63. Ogł. T. Januszewski: Korespondencja rodzinna K. Tetmajera. *Pam. Lit.* R. 60 (1969) z. 1.

91. Od Związku Górali z 1911. Rkps Bibl. Nar. akc. 8065/63. Ogł. T. Januszewski. *Pam. Lit.* R. 60 (1969) z. 1.

92. Od J. Tetmajerowej 13 listów z 1911-1913. Rkps Bibl. Nar. akc. 8066/63. Ogł. T. Januszewski. *Pam. Lit.* R. 60 (1969) z. 1.

93. Od Zarządu Zw. Zaw. Lit. Pol. w Poz. kopia listu z 1930. Rkps Bibl. Uniw. im. A. Mickiewicza w Poz. sygn. 197.

94. Od Związku Górali: Do J. Wielmożnego Pana K. Tetmajera w Warszawie. *Gaz. Podhalańska* 1930 nr 35.

Materiały

95. Papiery i notatki z 1895-1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2989, 2991.

96. Do Julii Tetmajerowej 24 listy od różnych osób. Rkps Bibl. Nar. akc. 8068/63.

97. List Mańki z Dębniak w sprawie Kazimierza Stanisława, syna K. Tetmajera. Ogł. *Przekrój* 1948 nr 185.

98. A. Chybiński: Wspomnienie o K. Tetmajerze. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 342.

99. K. M. Górski: Dzienniczki. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7716 I, 7717 II, 7718 II, 7719 I.

100. M. Smolarski: Moje wspomnienia literackie. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6383.

101. List I. D. [matki syna Tetmajera] do Jalu Kurka z 1967. Rkps w posiadaniu adresata.

Wywiady, ankiety

102. U K. Tetmajera. *Kur. Lw.* 1909 nr 38, nr 46.

103. Em-Win: Spotkanie z „beneficjentem” Bydgoszczy. *Dzienn. Poz.* 1925 nr 189.

104. Ankieta „Echa Lit.-Artyst.” Głos K. Tetmajera. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 s. 302.

105. Wywiad. *Kur. Lw.* 1926 nr 17.

106. B. Si.: Rozmowa z Tetmajerem, piewą Podhala. *Swiatowid* 1931.

107. A. Zachemski: Kwadrans z K. Tetmajerem. *Gaz. Podhalańska* 1934 nr 25; przedr. *Tatrzański Orzeł* 1970 nr 1.

108. (1): Wizyta u K. Przerwy-Tetmajera. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 165.

109. A. Zachemski: Rozmowa z mistrzem „Skalnego Podhala” K. Tetmajerem. *Gaz. Podhalańska* 1935 nr 11, 12.

110. A. Zachemski: Wizyta u znakomitego twórcy „Skalnego Podhala”. *Współczesność Pol.* 1935 nr 3.

111. Dlaczego poszedłem tą drogą życia. (Odpowiedź na ankietę). *Kur. Warsz.* 1936 nr 353.

112. J. Delinikajtis: U twórcy „Skalnego Podhala”. *Antena* 1937 nr 5.

113. T. J. Demczyk: Wizyta u K. Tetmajera. *Okolica Poetów* 1937 nr 5.

114. T. Hiż: Rozmowa z Tetmajerem. *Gaz. Pol.* 1937 nr 38.

115. T. K.: Entretien avec un grand poète. *L'Écho de Varsovie* 1937 nr 15.

INDEKS TYTUŁÓW

Uwaga: Indeks nie obejmuje tytułów poz. 11 Twórczości, działu prac edytorskich i przedmów do książek innych autorów.

Oznaczenia: [c.] — cykl, T — Twórczość, Z — Wydania zbiorowe, Cz — dział współpracy z czasopismami, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism.

- A jednak, gdyby teraz
 [A jednak jestem tak daleko...]
 A kiedy...
 [A kiedy będziesz moją żoną...]
 [A kto w Zakonie stanął...]
 [A taka świętość cię otacza...]
 [Ach! Gdybym teraz mógł pędzić...]
 Ach! Gdzież są te złote dni...
 [Ach, jakże żal mi...]
 [Ach! Trzeba mieć momenty...]
 Achilles [Konam, a nie to jest...]
 Achilles [Pełzałem nędzny...]
 Achilles [W tej strasznej samotności mojej...]
 Adam Asnyk
 Adnotacja do Achillesa
 Adnotacja do „Janosika Nędzy-Litmanowskiego”
 Adnotacja do Piasta [Byłbyż to sen?...]
 Adnotacja do Śpiących rycerzy w Tatrach
 Adnotacje [c.]
 Aforyzmy
 Akademia Literatury Polskiej
 Albatros
 [Albowiem nieraz czulem i myślałem...]
 Album liryczne [c.]
 [Ale jest sen, widzenie...]
 Alfred Tennyson
 Allegoria
 Alpejska palma
 Angielski dramat sportowy
 Anioł Pański
 Anioł śmierci
 Apollo
 Apostrofa
 Artyści
 Arystofanes: „Chmury”
 Babski wybór
 Bajeczny kraj
 Bajeczny świat Tatr
 Bajka
 Bajka o jastrzębiu
 Ballada [Hej, hetmanie...]
 Ballada o cyganie
 Ballada o Janosiku i Szalamonównie Jadwidze
 Ballada o pannie młodej
 Ballada o Renie
 Ballada z dramatu „Zawisza Czarny”
 Barykada [c.]
 Barykada
 Barykada. Poezje współczesne
 Bądź zdrowa! [Całe serce w tych wyrazach mieszczę...]
 [Bądź zdrowa!... Kędyś tam daleko...]
 Beatrice Cenci
 Beatrix Cenci
 Bez co się święci dostali na kępę
 „Biblioteka Polska”
 Bitwa lipska
 Błada róża
 Błędny okręt
 [Bo chciałbym ciębie widzieć...]
 [Bo mi się tak wydaje...]
 Bogactwa płynię tok niezmierny...
 Bohater
 Bolesław Prus
 „Bombonierka”
- T 6, Z 1 t. 1
 T 21, Z 1 t. 2
 T 42, 61, Z 1 t. 3, 4
 T 18 (2x), 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6, 7
 T 64
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 T 9, Z 1 t. 1
 T 64, Z 1 t. 4, 4, 5
 T 21, Z 1 t. 2, 2
 T 45, Z 1 t. 4, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 T 51, 64, Z 1 t. 4
 T 45, 61, Z 1 t. 4
 Cz-TI
 T 51
 Cz-GW
 Zob. Byłbyż to sen?...
 T 51, 64, Z 1 t. 4
 T 51, 64, Z 1 t. 4
 T 57, Cz-ET
 Cz-GW
 T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 30, 61
 T 18, Z 1 t. 2
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 Cz-KP
 T 2
 T 42, 61, Z 1 t. 3
 Cz-KP
 Zob. Na Anioł Pański
 T 13, 27
 T 16, 18 (2x), Z 1 t. 2
 T 22, 34
 T 6, Z 1 t. 1, 4
 Cz-TI
 T 26
 T 21, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 28 (2x)
 T 19, 54
 Cz-PT
 T 30, 34, Z 1 t. 3
 T 42, Z 1 t. 3
 T 30, 47, Z 1 t. 3, 2, 4, 5, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 T 6, Z 1 t. 1
 Zob. Ballada [Hej, hetmanie...]
 T 64, Z 1 t. 4
 T 31 (2x), 64, Z 1 t. 4, 2, 4, 7
 T 31 inf.
 T 6, 29, Z 1 t. 1, 7
 T 29, 30, Z 1 t. 3, 4, 5
 T 6, Z 1 t. 1
 Zob. Beatrice Cenci
 T 26
 Cz-NR
 T 53
 T 6 (2x), Z 1 t. 1, 2
 T 21, Z 1 t. 2
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 T 21, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
 T 42, Z 1 t. 3
 Cz-ZBD
 Cz-W
 T 31

- Bonaparte
Boże Narodzenie w różnych krajach
[Boże ukryty...]
[Brązowy księżyc lśni...]
Brzozy
Bunt Kostki Napierskiego
Burza
[Byliśmy razem...]
Był czas
Był czas, żeśmy się rozumieli
Byłbym cię oddał...
Byłbyż to sen?...
[Całe miasto w ogniu skrzy...]
Capri
[Chcę przerwać myśl...]
Chmielowski P. „Kobiety Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego”
Chór mikrobów
Chrystus i Magdalena
Chrzcziny
Chrzest
„Chwast” [J. Blizińskiego]
Ciche, mistyczne Tatry...
[Cicho i pusto...]
[Cicho i wolno...]
[Cichy wieczorny mrok...]
Ciemnosmreczyński las
Ciemnosmreczyński staw
Ciemny, pachnący las...
Cienie
Cienie [We śnie widziałem je...]
Cień Chopina
Cisza morska
[Cisza. Noc. Na zaćmioną...]
[Ciszo! Przestrzeni!...]
Co nas wiązało...
Co warte słońce...
„Cogito ergo sum”
[Coraz to większy czar...]
Credo (1894)
Cudna księżna
[Cudowna nocy...]
[Cyt... to gra Śmierci...]
Czardasz
Czarna róża
Czarodziejskie łabędzie I-II
[Czarodziejskie łabędzie z ognia...]
[Czas płynie...]
[Czasem, gdy długo...]
[Czasem, gdy marzę...]
Czasem lata przechodzą
[Czasem nagle uczuвам...]
[Czasem zda mi się...]
[Czcie wyobraźni odeszły mnie mary...]
[Czczę te oczy...]
Czemu dziś mój kochanek ze schylnym czołem...
[Czemu ty, słońce, świecisz...]
Człowiek Europy
[Człowiek, któremu szumi wiatr...]
Czymże jest młodość bez miłości?...
Czysta bielizna
[Czyś ty snem była?...]
Czyż nigdy...
[Dalej, dalej niż wszystko...]
Daleki świece
Daleko został
Danae Tycjana
Dawna chwała
Dawna nuta
Dawne godziny w Tatrach [c.]
Dawny las w Zakopanem
- T 53
Cz-W
T 9, 34, Z 1 t. 1
T 21, 29, Z 1 t. 2
T 6 (2x), Z 1 t. 1, 4, 5, 7
T 42
T 6, 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 21, 29, Z 1 t. 2
Zob. Był czas, żeśmy się rozumieli
T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 4, 6
T 6, 9, 16, 29, Z 1 t. 1, 4, 5
T 31, 51
T 6, Z 1 t. 1
T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
T 9, 16, Z 1 t. 1
Cz-S
Cz-KP
T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 5, 6
T 55
T 26
Cz-M
T 42, Z 1 t. 3, 2, 6
T 6, Z 1 t. 1
T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 9, 16, Z 1 t. 1
T 30 (2x), 61, Z 1 t. 3, 2, 4, 5, 6, 7
T 18, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
T 42, 61, Z 1 t. 3
T 51
T 6 (2x), 22, 34, Z 6
T 6 (3x), Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 7
T 18, Z 1 t. 2
T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 6, 7
T 21, 29, 34, Z 1 t. 2
T 42, Z 1 t. 3
T 6, Z 1 t. 1
T 18 (2x), 34, Z 1 t. 2, 4
T 9, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
T 9, 34, Z 1 t. 1
T 29, 45, 61, Z 1 t. 4
T 9, 16, 34, Z 1 t. 1, 2
T 30, 47, Z 1 t. 3, 2, 5, 6
T 6, 41, 61, Z 1 t. 1, 2, 5, 6
T 6 (2x), Z 1 t. 1, 4, 7
T 42, Z 1 t. 3
T 42, Z 1 t. 3
T 29
T 9 (2x), 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 9 (2x), 16, Z 1 t. 1, 2
T 29, 42, Z 1 t. 3, 4
T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
T 64, Z 1 t. 4
T 6, 9, 16, 29, Z 1 t. 1
T 21, Z 1 t. 2, 4, 5
T 39
T 30, 61, Z 1 t. 3
T 6, Z 1 t. 1
Cz-KC
T 47, Z 1 t. 1, 6
Cz-TI
T 30, 61, Z 1 t. 3
T 6, 61, Z 1 t. 1
T 18 (2x), 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 6
T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 6
T 29, 45, Z 1 t. 4
Cz-ET, Z 6
T 45, 61, Z 1 t. 4, 2, 6
Zob. Na dawno ścięty las w Zakopanem

De profundis	T 21, 34, Z 1 t. 2
Delfiny	T 18, 61, Z 1 t. 2
[Delfy, gdy wrogów...]	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6, 7
Deszcz	T 25
[Dla kogo my żyjemy?...]	T 9, 16, Z 1 t. 1
Dla rymu [c.]	T 18, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 7
Dlaczego poszedłem tą drogą życia	Cz-KW
[Dlaczegoż teraz...]	T 9, 16, 29, 47, Z 1 t. 1, 6
[Długo się we mnie...]	T 9, Z 1 t. 1
Do... [c.]	T 9 (2x)
Do... [Pamiętam ciebie...]	T 6
Do Francji	T 64
Do „Historii literatury tatrzańskiej”	T 53
Do Laury	Cz-TI
Do nieznajomej	T 9, 16, 61, Z 1 t. 1
Do polskiego żołnierza	Cz-LV
Do snu	T 6, Z 1 t. 1
Do szczytu	T 21, 34, 41, 61, Z 1 t. 2
[Do wielkiego kościoła...]	T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
Do żołnierza polskiego	Cz-LU
[Dobranoc...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Dolina Podhala dawniej	T 26
Dom Matejki w Krakowie	Cz-TI
[Dopóki miałem...]	T 29
[Dopóki sięgasz...]	T 9, 16, Z 1, t. 1, 2, 4, 7
Drobne wiersze [c.]	T 21
Drugi list Hanusi	T 42, 47, Z 1 t. 3, 6
„Druid skamieniały”	Cz-KC, Cz-S
Drwię z wszelkich idej...	T 6, Z 1 t. 1
Duch	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Duch melodii	T 6, 9, 16, 61, Z 1 t. 1, 2
[Duch pada się i błąka...]	T 64
Duch światła	T 34, 41
[Ducha Świętego pora...]	T 64
Duma	T 25
Dumania w Tatrach	Cz-M
[Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! Ty, co lecąc...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! ty jesteś...]	T 30, 61, Z 1 t. 3, 6
[Dumny, nieuskromiony, witaj mi, żywiolo! Zawsze ciebie...]	T 30, 61, Z 1 t. 3, 2, 6
Dusza [c.]	T 21, Z 1 t. 2
[Dusza, która już swoje pamięta...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
Dusza ludzka	T 25 (2x), 54, 66
Dusza ma	T 6, 61, Z 1 t. 1, 2
Dusza w powrocie	T 21, 34, Z 1 t. 2, 2
[Duszy, która poznała...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
Dwa problemy	Cz-TP
Dwie panoramy	Cz-S
Dwie rzeczy	Cz-Kalr
Dyskobol	T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6, 7
[Dziecinne to igraszki...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Dziecinne westchnienie	T 18, 34, 41, Z 1 t. 2, 4
Dziecinny okręcik	T 45, 47, Z 1 t. 4, 6
Dziewięć wizerunków Chrystusa	Cz-C, Cz-KC
[Dziewiętnastemu] XIX wiekowi	T 18, Z 1 t. 2, 4
Dziki Juhas	T 26
Dziś	T 9, 16, 47, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
Dziś czas inny...	T 6
Dziś tu cicho	T 26
Dziwna chwila	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Dzwonek topielców	T 19 (2x), 54, 66
Dzwony (Część pierwsza)	Z 2
[Dzwony, dzwony, dzwony huczą...]	T 30, Z 1 t. 3
Dzwony. Tryptyk	T 30, Z 1 t. 3
Dzwony św. Piotra w Rzymie	T 16, 18 (2x), 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
Ecce homo	Cz-GN
Echa Hellady [c.]	Z 2
Echa tatrzańskie	Cz-KP
[Egipcjanko tam na złotym piasku...]	T 30, Z 1 t. 3
Ekstaza	T 16, 18, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 6

Elegia na śmierć Czarnego Zawiszy	T 45, 61, Z 1 t. 4, 2
Elegia na wiołenczelę	T 29, 45, 61, Z 1 t. 4
Eleonora	T 10
Eliza Orzeszkowa	Cz-TI
Epilog	T 39, 48 (2x)
Epitaphium	T 25 (2x)
Erotyki	T 29
Evviva l'arte!	T 9, 16, Z 1 t. 1, 2, 4, 7
Ewolucja i rewolucja	T 43
Falsz, zawiść	T 6, Z 1 t. 1
Fantazja [c.]	T 6, Z 1 t. 1
Fantazja liryczna [c.]	T 18, Z 1 t. 2
Fantazja liryczna z Tatr [c.]	T 18
Fantazja wiosenna	T 21
Filozofia miłości	T 6, 9, Z 1 t. 1
Fragmencik	T 6, 61, Z 1 t. 1, 4, 5, 7
Fragment [inc.: I opuścił ręce...]	T 6, 22
Fragment [Obcą, nie znaną mi doliną...]	Zob. Obcą, nie znaną mi doliną...
Fragment [Pytała się ludzka tęsknica...]	Cz-TI
Fragment z dialogu	T 30, Z 1 t. 1
Fragment z dramatu	T 6, Z 1 t. 1
Fragment z dramatu: Bunt Kostki Napierskiego	T 42, Z 1 t. 1
Fragment z „Fantazji”	T 16
Fragment z korespondencji	T 25
Fragment z wiersza dla mego synka	T 42, 47, Z 1 t. 3, 2, 4, 5, 6, 7
Fragmenta	T 19, 42 (2x)
Fragmenta z dramatu	T 34
Fragmenty [c.]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Fragmenty	Cz-DK, Cz-Ś, Cz-Z
Fragmenty z widowiska [c.]	T 30
Franek Seliga i Pan Bóg	T 26
Gawędy Skalnego Podhala	Zob. Na Skalnym Podhalu
Gazda halny	T 26 (2x)
Gdy ci wspomnienie smutek tylko mnoży...	T 6, Z 1 t. 1
Gdy minął czas...	T 42, Z 1 t. 3
[Gdy my mówimy z sobą wraz...]	T 42 (2x)
[Gdy wejde w tłum...]	T 9, 16, Z 1 t. 1
Gdyby ból każdy w ludzkiej piersi skryty...	T 6, 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
[Gdyby mi z jednej strony położono...]	T 9 (2x)
[Gdybym dziś umrzeć miał...]	T 9, Z 1 t. 1, 4, 7
Gdybym mógł sobie wybrać	T 6, Z 1 t. 1
[Gdybyś ty była szklanym jeziorem...]	T 29, 30 (2x), Z 1 t. 3, 4, 5, 7
[Gdym na cietrzewie w budce siedział...]	T 29, 30, Z 1 t. 3
Gdzie bądź, gdziekolwiek...	Zob. Gdziekolwiek bądź
Gdzie jest...	T 18 (2x), 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
Gdziekolwiek bądź	T 6, Z 1 t. 1
Gdzieś ty	T 6, 29, Z 1 t. 1
[Gdzież dziecko?...]	T 64
Geniusze	T 9, 16, Z 1 t. 1
Głos wielu	Cz-M
[Głucho jest w duszy...]	T 9, Z 1 t. 1
[Gniew wyśpiewaj bogini...]	T 42, Z 1 t. 4
Godzina tworzenia [c.]	Z 2
Godzina tworzenia	T 6, Z 1 t. 1, 2
Gorycze dni młodzieńczych	T 42, Z 1 t. 3
Goryczki	T 64, Z 1 t. 4, 6
Gość	T 21, Z 1 t. 2
Góry	T 45, Z 1 t. 4, 2, 6
Gra fal	T 35, 38 (3x)
Gra słów [c.]	T 18, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
Granitowa wieża	T 45, Z 1 t. 4
Grota	T 21, 34, 41, 61, Z 1 t. 2
Grób poety	T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Grunwald	Cz-W
Gwiazdy [c.]	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
Gwiazdy są dla mnie, jako modre kwiatki...	T 6, Z 1 t. 1, 4, 7
[Gwiazdy, wy kwiaty...]	T 9, 16, 61, Z 1 t. 1, 2
Hala	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6, 7
Hala Stawów Gąsienicowych...	Zob. Bunt Kostki Napierskiego
Halucynacja	T 18, Z 1 t. 2
Hasła [c.]	Z 6

Hasła	T 22
Hasło	T 22, 34
Hasło młodych	Cz-MP
[Hej! Idem w las...]	zob. Marsz zbójceki ze „Skalnego Podhala”
Hej, do apelu!	Cz-SZ
Hektor	Cz-TP
[Hera zaś spod Olimpu...]	T 42, 61, Z 1 t. 4
Herakles	T 42, 61, Z 1 t. 3, 4, 7
Hervé	Cz-KP
Hulaj duszo! Śmiech jedynie	Cz-DK
Hymn do Apollina	T 25
Hymn do miłości	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
Hymn do Nirwany	T 9, 16, 34, 61, Z 1 t. 1, 2
Hymn wspaniałości	T 64, Z 1 t. 4
Hymny i pieśni społeczne [c.]	Z 2
[I czyż nigdy nie wrócę?...]	T 21, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
[I gdy patrzę na niebo...]	T 21, Z 1 t. 2
I jeden atom powietrza	T 6, 29, Z 1 t. 1, 4, 5, 7
[I miałem chwilę...]	T 21, Z 1 t. 2, 2
[I nieraz ciebiem widział...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[I nigdy nam już...]	T 21, Z 1 t. 2, 2
[I oto pyłem...]	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
[I smutny uśmiech...]	T 21, Z 1 t. 2
[I widziałem cię, wietrze...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[I wszystko w ciemny idzie las...]	T 42
[I wystawiłem kościół...]	T 18, Z 1 t. 2
[I zakochałem się w tej myśli smętnej...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[I zapomniawszy swojej doli własnej...]	Cz-Z
[Idą błękitne, ciche, zamysłone...]	T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5
[Idę, idę niby śpiący...]	T 30, Z 1 t. 3
[Idę przez drogę życia...]	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
[Idę sam głuchym lasem...]	T 64, Z 1 t. 4
[Idzie na pola, idzie na bory...]	T 9 (2x), 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6,
Ikar	T 21, Z 1 t. 2, 2
Illa	T 1
Inny list Hanusi	Zob. Drugi list Hanusi
Ironia	T 21, Z 1 t. 2
Ja, kiedy usta ku twym ustom chyłę...	T 6, 29, Z 1 t. 1, 4, 5
Jak baba diabła wyonacyła	T 26 (2x)
[Jak cicho...]	T 6, Z 1 t. 1
[Jak demon głos twój...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Jak Dziwnego Juhasa zatańcowało	T 26, 33
Jak dziwnie smutne, posępne, złowieszcze...	T 6, Z 1 t. 1
Jak Janosik tańczył z cesarzową	T 26, 45 (2x), 47, 65, Z 1 t. 4, 4, 5, 6
Jak Jasiak Mosiężny nie mógł znaleźć szczęścia	T 26 (2x)
Jak Jasiak z Ustupu [...] śpiewali [...] ku sobie	T 26
Jak po bezbrzeżnym, modrym oceanie...	T 6, 29, Z 1 t. 1
Jak się Józek Smaś pojechał wysłuchać	T 26, 33
Jak się Michał Łojas powiesił	T 26
[Jak szlak, którędy snują się łabędzie...]	T 29, 30, Z 1 t. 3
Jak tańczyły śmierci na Kulowej dolinie	T 26
Jak umarł Jakub Zych	T 26 (2x), 33
[Jak wizja senna...]	T 6, Z 1 t. 1
Jak wzieni Wojtka Chrońca	T 26
Jak zrobił Sobanek z planetnikiem	T 26
[Jaka cisza...]	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 6, 7
Jakie jest serce matki, albo kiedy anioł płakał	T 26 (2x)
[Jako na duszy ludzkiej...]	T 64, Z 1 t. 4
Jak Aleksander Fredro	Cz-M
Janosik [c.]	T 30, Z 1 t. 3
Janosik król Tatr	T 36
Janosik Nędza Litmanowski	T 36 (3x)
Janosik w legendzie	T 28
Janosik w pieśni	T 28
[Jeden tylko jest sen...]	T 30, Z 1 t. 3
Jedna z bajek	Cz-KW
[Jedno mam tylko pragnienie...]	T 9, 16, Z 1 t. 1
Jesienna cisza	T 21 (2x), Z 1 t. 2
[Jest coś, co duszę wprost z piersi wyrwa...]	T 21, Z 1 t. 2
[Jest dal nieznaną...]	T 9, 16, 61, Z 1 t. 1
[Jesteś...lecz kędy?...]	T 21, 29, 61, Z 1 t. 2

[Jesteś, o wietrze!...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Jestże to prawdą?..]	T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2
Jeszcze w sprawie p. R. Starowiejskiego	Cz-Z
Jeśli poczujesz, że inną twe skronie...	T 6, Z 1 t. 1
[Jeżeli miałaś duszę piękną i szlachetną...]	T 29, 30, Z 1 t. 3, 2
Jęk ziemi	T 11
Józef Poniatowski	T 55, 65
Judasz	T 56
Już nie wiem, co poza mną było...	T 42, 61, Z 1 t. 3
Kalendarzowy wierszyk	Cz-U
Kallipigos	T 18, 34, Z 1 t. 2
Kantata na cześć Mickiewicza	Zob. Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie
Kantata na cześć sztuki polskiej	T 22
Kantata na odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza	T 17, 22
Kariera papugi	T 25
[Kędyś w tę noc...]	T 21, Z 1 t. 2
Kiedy anioł płakał...	Zob. Jakie jest serce matki
[Kiedy na oczy srebrno-szafirowe...]	T 29
[Kiedy patrzę na nędzę...]	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
Kłeska	T 39
[Kochałem ciebie... Zła dola nad nami...]	T 18, 29, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
[Kochałem ciebie zawsze!...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Kocham cię jeszcze...]	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Kocham cię, nocy cicha	T 6, Z 1 t. 1
[Kocham cię! Słodczy...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Kocham cię, światło!...]	T 18, 29, Z 1 t. 2, 2, 4, 7
[Kocham cię! Tęsknię!...]	T 21, 29, Z 1 t. 2, 2
[Kocham cię, ty natury naciągnięta struno...]	T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
[Kocham cię, wietrze górski...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Kocham cię za to, że cię kochać muszę...]	T 21, 29, Z 1 t. 2, 4
[Kocham tę tajemnicę...]	T 30, Z 1 t. 3, 2
Kolumny Samsona	T 21, 34, 61, Z 1 t. 2
Konaj, me serce	T 6, Z 1 t. 1
Konczyński Tadeusz. „Maria Leszczyńska”	Cz-KW
Koniec epopei	T 39 (2x), 48
Koniec epopei napoleońskiej	Zob. Koniec epopei
Koniec wieku	T 9, 34, Z 1 t. 1, 4, 7
Koniec wieku XIX	Zob. Koniec wieku
„Kordian”	Cz-GN
Kretynów ludzkich	T 6, Z 1 t. 1
Kronika literacko-artystyczna	Cz-KP
Król Andrzej	T 35
Król Kazimierz	T 43
Król-Sfinks	T 42, Z 1 t. 3
Królewny	T 21, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Krystka	T 26
Książd Piotr	T 12 (2x), 19, 33, 54, 65, 66 (2x)
Książka Ferdynanda Hoesicka o Tarnowskim	Cz-TI
Księżniczka Metella	T 35
[Księżyc wśród białych chmurek...]	T 29
Kto nigdzie twarzy rumianej wesela...	T 6
Kto zawsze tylko żył w pustyni...	T 42, Z 1 t. 3, 4, 5, 7
Któż nam powróci...	T 9, 16, 34, 47, Z 1 t. 1, 2, 4, 6
Ku czci Adama Mickiewicza	T 17
Ku czci Asnyka	Cz-KW
[Ku mej kolyse leciał od Tatr...]	T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
Ku niebu	T 19 (2x)
Ku niebu. O Matce Boskiej Ludzimińskiej. Cz. 2.	T 26 (2x)
Kwiat	Cz-W
Kwiat symboliczny	T 6, 9, Z 1 t. 1
[Kwiat wędnie...]	T 21, Z 1 t. 2, 2
Kwiatek...	T 64, Z 1 t. 4, 4
Lalka	T 25
[Laokoona w węzowych oplotach...]	T 30, Z 1 t. 3
Laureat	T 19 (2x), 33, 54, 66
[Leci wiatr i przedziwny, cudowny czarodziej...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Leci wiatr przez ogromne skały i urwiska...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Lecz choćbym wrócić mógł...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Leda	T 9, 16, 29, 61, Z 1 t. 1

- [Ledwo, ledwo mnie dolata...]
 Legenda
 Legenda o Janosikowej śmierci
 Legenda Tatr
 Legendy i rzeczy góralskie [c.]
 „Legion” S. Wyspiańskiego
 Lesie
 Limba
 Liryka Zygmunta Krasińskiego
 List
 List do przyjaciół
 List do redakcji
 List do Warszawy przed wojną
 List do Związku Podhalan w Krakowie
 List drugi Hanusi
 List Hanusi
 List otwarty
 List otwarty do p. Wilhelma Feldmana
 List z Zakopanego
 Listy Hanusi [c.]
 Listy z podróży
 Literatura
 Lodowy szczyt
 Lubię, kiedy kobieta...
 [Lubię wędzące kwiaty...]
 Ludzie miotają się, dręczą i cierpią...
 Ludzka tęsknota
 Ludzkiej biedzie
 Lulusia
 Lwy
 Łąka mistyczna
 Magdalena i Chrystus
 Mały obrazek
 Marsz zbójceki ze „Skąlnego Podhala” [Hej! Idem
 w las...]
 Martwa puszcza
 Maryna z Hrubego
 Marzenie
 Marzenie pana Feindufta
 [Marzyłem, rwalem się...]
 Mastodonty
 Mąż-Poeta
 Melancholia
 [Melancholia, tęsknota, smutek, zniechęcenie...]
 Melodia mgieł nocnych
 Memu synkowi [c.]
 Memu synkowi
 Mewy
 Mgły nocne
 Michał Anioł [c.]
 Michał Anioł przed bryłą marmuru, z której wykul
 Mojżesza
 Michał Anioł przed wykutą przez siebie „Nocą”
 [Milczenie, szafirowe niebiosów milczenie...]
 Miłości i miłości
 Miłości owe
 Miłość [c.]
 Miłość, przyjaźń, to pochodnie...
 [Młode, ruchliwe w krąg twarzy...]
 [Młodości mojej wiosno!...]
 Młodość
 [Młodzieńcze grecki...]
 Mnichy
 Mniszka
 Mocarz
 Modlitwa indyjska
 Moja kochanka
 [Moja miła ma cudne usteczka...]
 Mojżesz
 Momenty [c.]
 Momenty. II.
- T 64, Z 1 t. 4
 T 21, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 30, 47, Z 1 t. 3, 6
 T 26, 36 (2x)
 Z 2
 Cz-C, Cz-S
 Zob. W lesie
 T 6 (2x), 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 4, 5, 6
 Cz-TI
 Cz-ET
 Cz-KW
 Cz-GN, Cz-KW, Cz-M, Cz-S, Cz-ZL, Cz-Ż (2x)
 T 64, Z 1 t. 4
 Cz-GP, Cz-IKC
 Zob. Drugi list Hanusi
 T 9, 16, 34, 42, 47, Z 1 t. 1, 1 t. 3, 2, 4, 5, 6, 7
 Cz-IKC
 T 40
 T 42, Z 1 t. 3
 T 42, Z 1 t. 3
 T 19, 43
 Cz-GP
 T 25
 T 9, 16, 29, Z 1 t. 1, 4, 7
 T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 T 42, 61, Z 1 t. 3, 4, 5
 Zob. O ludzkiej biedzie
 T 43
 T 21, 31, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 Zob. Chrystus i Magdalena
 Cz-Kalkr
 T 30 (3x), 34, Z 1 t. 3, 4, 5, 6, 7
 T 18, Z 1 t. 2
 T 36 (3x)
 T 9, Z 1 t. 1
 Cz-S
 T 21, Z 1 t. 2
 T 16, 18, 61, Z 1 t. 2, 4, 7
 T 7
 T 19 (3x)
 T 9, 16, Z 1 t. 1, 2, 4
 T 9 (2x), 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
 T 42, Z 1 t. 3
 T 42, Z 1 t. 3
 T 18, 34, Z 1 t. 2, 4
 T 6, 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
 T 45, Z 1 t. 4
 T 45, 61, Z 1 t. 4, 2
 T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 6
 T 21, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
 Cz-NR
 T 29, 42, Z 1 t. 3
 Z 2
 T 6, Z 1 t. 1
 T 64, Z 1 t. 4
 T 9, Z 1 t. 1
 T 45, Z 1 t. 4
 T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6, 7
 T 30, Z 1 t. 3
 Cz-TI
 T 25
 T 6, 61, Z 1 t. 1
 T 6 (2x), Z 1 t. 1, 4, 7
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 T 18, Z 1 t. 2
 T 64
 T 64

Monsalwat	Cz-S
Morskie Oko	T 6, 9, 16, Z 1 t. 1, 2, 4, 6
[Morza pięknoscią...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Morze	T 34
Morze [O morze, nieskończone...]	T 9, 16, Z 1 t. 1
Morze [Spokojne, nieskończone morze...]	T 18 (2x), 34, Z 1 t. 2
Motył	T 16, 18, Z 1 t. 2, 6
[Mów do mnie jeszcze... Z oddali, z oddali...]	T 18, 29, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
[Mów do mnie jeszcze... Za taką rozmową...]	T 9 (4x), 16, 29, 47, Z 1 t. 1, 4, 5, 6, 7
Mówcie! Czym ja ją naprawdę stracił...]	T 6, 29, Z 1 t. 1
[Mrok zapada...]	T 64
Murzański	T 26
Muszla	T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Muzeum Chałubińskiego w Zakopanem	Cz-S
Mysł [Jam wszystko zawsze...]	T 64, Z 1 t. 4, 2
Mysł [Żyjemy często, jako te smutne jelenie...]	Zob. Parodia życia
Mysł o białym domku	T 64, Z 1 t. 4
[Myślałeś — dziwne złudzenia i wieczne...]	T 6, Z 1 t. 1
Na Anioł Pański	T 16, 18 (3x), 34, 41, 44, 47, 61, Z 1 t. 2, 1 t. 3, 4, 5, 6, 7
[Na Anioł Pański [...] ani się dymią...]	T 30, Z 1 t. 3
[Na Anioł Pański [...] w wieczornym mroku...]	T 30, Z 1 t. 3, 2
Na Capri	T 18, 34, 47, Z 1 t. 2, 6
Na cześć Adama Asnyka	T 14, 22, 45, Z 1 t. 4
Na cześć (dziś ku pamięci) Adama Asnyka	Zob. Na cześć Adama Asnyka
Na dawno ścięty las w Zakopanem	T 45, 61, Z 1 t. 4, 6
Na dzień 20 stycznia 1901 roku	Cz-GN
Na grób Napoleona	T 45, 61, Z 1 t. 4, 2
Na grób Napoleona Wielkiego	Zob. Na grób Napoleona
Na hali o świcie	T 45, Z 1 t. 4
[Na jakichś pustyń...]	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Na królewskim jeziorze	T 21, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Na łące	Cz-TI
[Na łodzi...]	T 21, Z 1 t. 2, 2
Na marginesie psychologii Napoleona	Cz-S
[Na mej duszy strunach dłonie...]	T 30, Z 1 t. 3, 2, 4, 5
Na moczarach	T 64, Z 1 t. 4
Na morzu polarnym	T 9, 16, Z 1 t. 1
[Na niebie gwiazdy...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Na niebie świecą gwiazdy...]	T 21, Z 1 t. 2
Na otwarciu Domu Polskiego w Cieszynie	T 22
Na pamiątkę	T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
[Na pełną pierś twą...]	T 9, Z 1 t. 1
Na pogrzeb Teofila Lenartowicza	T 9, Z 1 t. 1, 4
Na polowaniu w górach...	T 42, Z 1 t. 3, 6
Na samotnej drodze	T 34, 41
Na Skalnym Podhalu	T 26
„Na Skalnym Podhalu”	T 42, Z 1 t. 3, 6
[Na spokojnym, ciemnym morzu...]	T 9 (2x), Z 1 t. 1
Na sprowadzenie zwłok Słowackiego	Cz-WL
Na szczycie	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 2
Na szczycie Gerlachu	Cz-TI
Na śmierć Henryka Sienkiewicza	T 52
Na świat ten dusza przychodzi młodzieńcza...]	T 6, Z 1 t. 1
Na trzierze	Cz-K
Na via Caracciola	T 18, 34, Z 1 t. 2
Na Wezuwiuszu	T 19
Na wielką noc	Cz-DC
Na wiosnę [c.]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Na wiosnę	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
Na Żelaznej Drodze pod Regłami	T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
Nad Czarnym Stawem Gąsienicowym	Zob. Melodia mgieł nocnych
Nad Gerlachem	Cz-KP, Cz-MLS
Nad grobem Ujejskiego	Cz-GN
Nad morzem. I-II	T 16, 18, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
Nad morzem [O wietrze...]	T 45, Z 1 t. 4
Nad morzem [Ten smutek...]	T 42, 61, Z 1 t. 3
Nad polem pustym...	T 9, 34, Z 1 t. 1, 4, 5
Nad Potokiem	T 19
Nad rzeką	T 42, Z 1 t. 3
[Nad wodą ową...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Nadmiar wstępu do życia...]	T 9, 16, 47, Z 1 t. 1, 6

- Najnowszy dramat Ibsena „Mały Ejlof”
 Napoleon [c.]
 [Naprzeciw Persów...]
 Naprzód! Niech ryczy burza
 Narodziny Afrodyty
 Narodziny wiosny
 [Nastaje czas odwagi...]
 Nastroje
 [Nasz zakon jest uprzejmy...]
 Nasza dola
 Nations-soeurs
 Neftezowie
 Niczym dzień męki, gdy ducha wspiera...
 Nie! Ciebie nie już
 Nie czas...
 Nie damy Spisza
 [Nie mam dzisiaj przy sobie...]
 [Nie miłość ze mnie mówi...]
 Nie mój Dunajec...
 [Nie mów, o nie mów...]
 Nie, — nie hańba to jeszcze...
 [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: cisza leśna,
 to największy czar...]
 [Nie rzucacie się z krzykiem na piękno: nie żądajcie,
 by czar w życiu znikł...]
 [Nie sądź po ustach...]
 [Nie tykaj tego kwiatu...]
 [Nie widzę, słucham cię oczyma, białala...]
 [Nie wiem, kto jesteś...]
 Nie wierzę w nic
 Nie!...Ze wszystkiego można drwić...
 [Nie żąda odrodzenie...]
 Niech nie unosi cię nigdy namiętność...
 [Niechaj jej niebo świeci błękitnie...]
 [Niechaj się tam na dole...]
 Nieporozumienie
 Nieprawdą? To był tylko sen...
 [Nieraz ciebie widziałem...]
 [Nieraz w mych Tatr...]
 [Nierazem cię w borze...]
 [Nieskończoną morską toń...]
 Nieskończoność [c.]
 Niewierny
 Niezbadany rycerz
 Nieznajomej dalekiej
 [Nieznanych, niepojętych...]
 Nigdy nie tracić nadzieje...
 [Nigdy, nigdy, o nigdy...]
 Nigdy więc...
 [Nim mnie zagryzie czczość...]
 Nimfy
 [Nirwano! Pochyl ku mnie twarz...]
 Noc w Kościeliskach
 Notatka o polskim chłopie
 Notatki [c.]
 Notatki
 Notatki literackie
 Notaty
 Nowe liryki [c.]
 Nowele Wł. Orkana
 Nowina
 O Arnoldzie Böcklinie
 O Bartku Gronikowskim raubszycu
 O Bolesławie Prusie
 [O Boże! Wszakże indziej...]
 O cudna myśli młodzieńczych pamięci... [c.]
 [O cudna myśli młodzieńczych pamięci...]
 [O czaszko! Kiedys...]
 [O gdybyś przyszła!...]
 O Greku, co znalazł złoty hełm
 O Janosikowej śmierci
- Cz-S
 T 45, Z 1 t. 4
 T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6, 7
 T 6, 61, Z 1 t. 1, 2
 T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 6, 7
 T 9 (2x), 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 64
 Cz-K
 T 64
 Cz-DCh
 Cz-KP
 T 37, 55
 T 6, Z 1 t. 1
 T 6, Z 1 t. 1
 T 42, Z 1 t. 3
 Cz-PTow T
 T 9, 16, 34, Z 1 t. 1
 T 45, 61, Z 1 t. 4, 2, 6
 T 42, Z 1 t. 3, 2, 4, 5, 6, 7
 T 6, Z 1 t. 1, 2
 T 6
 T 30, Z 1 t. 3
 T 30, Z 1 t. 3, 4, 7
 T 9, Z 1 t. 1, 2
 T 21, Z 1 t. 2
 Zob. Ekstaza
 T 29
 T 6, Z 1 t. 1, 4
 T 6
 T 64
 T 6, 61, Z 1 t. 1
 T 29, 30, Z 1 t. 3, 2, 4
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 25
 T 42, Z 1 t. 3
 T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
 T 9, 16, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 T 29, 45, 61, Z 1 t. 4
 T 45, Z 1 t. 4
 T 30, 61, Z 1 t. 3, 2
 T 42, Z 1 t. 3
 T 45, Z 1 t. 4, 2, 6
 T 42, Z 1 t. 3
 T 9, 47, Z 1 t. 1, 6
 T 16, 18, 61, Z 1 t. 2
 T 9, 16, Z 1 t. 1, 2
 Zob. W Kościeliskach w nocy
 T 26 (2x)
 T 64, Z 1 t. 4
 Cz-TI
 T 53
 T 57
 T 45, Z 1 t. 4
 Cz-PT
 T 6, 61, Z 1 t. 1
 T 25 (2x), 43, 55
 T 26
 T 53
 T 21, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
 T 30, 61, Z 1 t. 3
 T 30, 61, Z 1 t. 3
 T 9, Z 1 t. 1
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 4, 6
 T 44

- O Janosikowym turnieju
 O Jaworzynę spiską
 O, karabinie polskiego żołnierza!
 O Konopnickiej
 O ludzkiej biedzie
 O Marysi „Dalekiej”
 O Matce Boskiej Ludzimińskiej
 [O melancholio, ty, co wszystkie rzeczy...]
 O melancholio [!Ty duszo mej duszy!...]
 [O mgławce, o wysokie niebo...]
 O miłości
 O młodą poezję polską
 [O morza modre...]
 [O morze!...]
 O Napoleonie
 [O ostatniej, ostatniej...]
 O Panu Jezusie i zbójnikach
 [O pieśni, pieśni...]
 [O połóż, połóż mi...]
 O prawa autorskie
 [O słowa, słowa, słowa duszy, — po cóżem tyle...]
 [O słowa, słowa, słowa duszy! Precz z tą pogardą!...]
 O sonecie
 O Spisz, Orawę i Podhalę
 [O śliczna zieleń trawy!...]
 O Walku Sietniaku
 O wicherze, wicherze!
 [O wietrze! kiedy lecisz tam...]
 [O wietrze! powiedz!...]
 [O wietrze! Ty zięźniowi...]
 O Wojtku Cudaku
 O Wójtowej Marynie
 O Wyspiańskim
 O Zawiszy Czarnym [c.]
 [O zimny marmur...]
 O zjednoczenie ziemi góralskiej
 O zmroku
 O Zosi Walczakówny
 O Zwyrtałe muzykancie
 O żołnierzu polskim
 O życiu Juliusza Słowackiego
 Obcą, nie znaną mi doliną...
 Objaśnienia do olbrzymiego obrazu „Tatry”
 Obłoki nad miastem
 Obraz
 Obraz Podkowińskiego
 Ocean
 Od autora
 Oda jowialna
 Oda przestrożna
 [Odbicie rysów jej...]
 Odchodzisz już...
 [Odejdźcie, życia zniewagi!...]
 [Odpocząć!...Oto jedno...]
 Odpocząć wreszcie
 Ogród lesbijski
 Ogród saficki
 [Olbrzymi, świetny kwiat...]
 „On”
 Ona [Księżyc wśród białych chmur...]
 Ona [inc.: To było lat temu tysiące...]
 Ona gdzieś jest
 [Oni zaś, gdy Iłosa grób...]
 [Opłyni mnie, ciemny lesie...]
 [Opuścił kraj, gdy skończył bój...]
 Orkan Władysław. „Drzewiej”
 Orlice
 Orłosep
 Orzeł [Gdzie tęcza wiesza...]
 Orzeł [Spłynął wolno...]
 Orzeł [Widząc, jak wielkim...]
 T 30, 44, 47, Z 1 t. 3, 4, 6
 Cz-KW
 Cz-M
 Cz-TI
 T 26 (2x)
 T 26 (2x)
 T 26
 T 30, 61, Z 1 t. 3
 T 21, Z 1 t. 2, 2
 T 64
 Cz-KW
 Cz-Ż
 T 18, 29, Z 1 t. 2
 T 16, 18, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
 Cz-TP
 T 21, Z 1 t. 2
 T 26, 44
 T 30, 61, Z 1 t. 3, 2
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 Cz-IKC
 T 64, Z 1 t. 4, 4
 T 64, Z 1 t. 4
 T 16, 18 (2x), 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6
 T 59
 T 64, Z 1 t. 4
 T 26
 T 6, 34, 41, Z 1 t. 1, 4
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 30, 47, Z 1 t. 3, 6
 T 26
 T 26, 33
 T 53
 T 45, Z 1 t. 4
 T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2
 Cz-GK
 T 9, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6
 T 26
 Zob. Szkic opowieści o Zwyrtałowi Muzyce
 T 49
 Cz-TI
 T 42, 61, Z 1 t. 3
 T 15
 T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 6
 Cz-PT
 Cz-KC
 T 26 (2x)
 T 6, 51
 T 18, Z 1 t. 2
 T 18, 34, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
 T 9, 47, Z 1 t. 1, 6
 T 42, Z 1 t. 3
 T 64, Z 1 t. 4
 T 9, 16, Z 1 t. 1, 2
 T 6, 29, Z 1 t. 1, 4
 T 18, 29, Z 1 t. 2
 Zob. Ogród lesbijski
 T 29
 T 26 (2x), 66
 T 9, 16, Z 1 t. 1, 2
 T 19, 25 (2x)
 T 6, 29, 61, Z 1 t. 1, 2
 T 42, 61, Z 1 t. 4, 2
 T 30, 61, Z 1 t. 3, 2, 4, 5, 6, 7
 T 64
 Cz-M
 T 26
 T 21, Z 1 t. 2
 T 6, Z 1 t. 1
 T 16, 18, 61, Z 1 t. 2
 T 64, Z 1 t. 4

Orzeł morski	T 18, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Ostatni	T 45, Z 1 t. 4, 6
Ostatni list Hanusi	T 42, 47, Z 1 t. 3, 6
Otchłań	T 20
[Otóż jestem znów w lesie...]	T 45, Z 1 t. 4, 6
Pamiętka jubileuszowa	T 44
Pamięci Adama Mickiewicza	Cz-BL, Cz-P
Pamięci Lucjana Rydla	Cz-M
Pamięci Orzeszkowej	Cz-TI
Pamięć, to cmentarz...	T 6, 9, 16, Z 1 t. 1
[Pamiętam ciche, jasne, złote dni...]	T 9 (2x), 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
[Pamiętam ciebie...]	T 6, 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
[Pamiętasz świerków tę aleję...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
„Pan”	T 19 (2x), 54, 66
Pan Kopciuszynski	T 55, 65
[Pani mej duszy...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Panna Mery	T 23
Panorama Tatr	Cz-C, Cz-GN
Parodia życia	T 21 (2x), 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
[Patrz, młodzieńcze...]	T 64
Patrząc ku Tatom	T 6, Z 1 t. 1, 2, 6
[Patrzcie na twarz jej...!]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Pejzaż	T 6, Z 1 t. 1, 6
Piast	T 51
Piekło	T 64, Z 1 t. 4
Pielgrzym	T 18, 34, 41, Z 1 t. 2, 4
[Pierwiastek złego w duszy...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Pierwotna przyroda	T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Pierwotne zjawisko	T 18, Z 1 t. 2
Pierwsze wrażenie	Cz-KP
Pierwszego czerwca w górach	T 42, Z 1 t. 3, 6
Pierwszy spacer	T 6, Z 1 t. 1
[Pierzcho marzenie...]	T 9, Z 1 t. 1, 2
[Pierzchły miliony lat...]	T 30, 61, Z 1 t. 3, 2
Pieśniarz grecki	T 21 (2x), Z 1 t. 2
Pieśń i czyn Konopnickiej	T 53
Pieśń o bohaterze	T 42, 61, Z 1 t. 3
Pieśń o Jasku zbojniku, na tle pieśni ludowych na Podhalu	T 6, 9, 16, Z 1 t. 1, 2, 4, 6
Pieśń o sztyldwachu...	T 42, Z 1 t. 3
Pieśń wenecka	T 18, Z 1 t. 2
Pieśń z gwiazd	Cz-KW
[Piękna, pamiętasz ty ów dzień...]	T 6, Z 1 t. 1
Piosenka chłopska z dramatu „Zawisza Czarny”	Cz-TI
Piśmiennictwo i sztuka	Cz-S
[Plomienie w mojej duszy...]	T 9, Z 1 t. 1
Płynące fale	Zob. Gra fal
Po burzy	T 6
Po pokoleniach idą pokolenia...	T 6
Po sezonie tatrzańskim	Cz-GN
[Po szerokim, po szerokim morzu...]	T 9 (2x), 16, 34, 61, Z 1 t. 1
Po trudzie	T 45, Z 1 t. 4
Pobudka	T 22
Pochód księżniczki przez ogród	T 37, 55
Pochwała dawnej dzielności greckiej [c.]	T 18 (2x), 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6, 7
Pod adresem	Cz-U
[Pod gorzkim smutkiem...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Pod Herkuleum	T 18, 34, Z 1 t. 2, 2, 4
Pod martwą skałą	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Pod Portici	T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
Pod Rysami	T 18, Z 1 t. 2, 2, 6
Pod słońcem	Cz-KC
Pod śniegu srebrnym puchem...	T 6, Z 1 t. 1, 6
Pod wrażeniem	T 9, 16, Z 1 t. 1, 7
Podczas burzy	T 9, 16, Z 1 t. 1
Podczas wiatru z Tatr [c.]	T 30, 47, 61, Z 1 t. 3, 2, 6
Podhalanie!	Cz-GP, Cz-KP
Podstawa tryptyku	T 30, Z 1 t. 3
Podwodne widmo	T 21, 34, 61, Z 1 t. 2
Podwójna śmierć	T 25
Poeci idealisci	T 6, 9, 16, Z 1 t. 1, 2

Poeci Tatr	T 43, 53
Poeta a świat	Cz-Z
Poezje (1891)	T 6
Poezje (1958)	Z 4
Poezje. Seria II	T 9
Poezje. Seria III	T 18
Poezje. Seria IV	T 21
Poezje. Seria V	T 30
Poezje. Seria VI	T 42
Poezje. Seria VII	T 45
Poezje. Seria VIII	T 64
Poezje. Wydanie zbiorowe	Z 1
[Poezje]	Z 5
Poezje współczesne	T 31 (2x)
Poezje wybrane	T 47, Z 6, 7
Poezje wybrane [c.]	Z 6
Poezjo!	Cz-S
Pojęcia religijne dawnych górali	T 28
Polowanie Sablika	T 26, 55, 65
Polska	T 31
Polski Grzebień	Cz-GK
Polski Grzebień — polski szczyt	Cz-PTow T
Poniatowski Józef	T 39
Ponure widmo	T 18, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
[Ponuro gwiżdże północny wiatr...]	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 4, 6, 7
Popocatepetl	Cz-W
Poranne białe	T 18, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 5, 6
Posąg Hermesa	T 18, 34, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
Potęga miłości	Cz-TI
Potok	T 34, 41
Potok symboliczny	T 18, 61, Z 1 t. 2, 6
Pour passer le temps oktawą	T 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2
[Powiedzcie: gdyby człowiek...]	T 29, 30, Z 1 t. 3
Powieść liryczna	Cz-M
Powódź w Ludźmierzu	Cz-GP
Powstanie chochołowskie	T 26
Pozdrowienie	T 6 (3x), 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 4, 5, 6, 7
Pożar Rzymu	Cz-GLiS, Cz-K
Pożegnanie	T 29, 45, Z 1 t. 4
[Pójdziemy razem...]	T 18, 29, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 7
[Pójdźcie do nas wy...]	T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
Pragnienie [Chciałbym wejść...]	T 22
Pragnienie [O zanurz się...]	T 16, 18, Z 1 t. 2, 2
Preludia [c.]	T 9 (3x), 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
Problem środkowej Europy	T 63
Proces	Cz-Kalp
Prof. dr Antoni Małecki	Cz-KP
Prolog na uroczystość Mickiewiczowską 1898 r.	Zob. Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie
Prolog wygłoszony na uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie	T 17 (2x), 22, 45, Z 1 t. 4, 2
Prometeusz	T 9, 16, Z 1 t. 1
Próżno w swej duszy...	T 16, 18, 61, Z 1 t. 2
[Przebrzmiały dzwony...]	Zob. Podstawa tryptyku
Przebudzenie Jehowy	T 9, 16, Z 1 t. 1
Przechodzą czasem	T 6, 29, Z 1 t. 1, 4
Przecucie	Cz-S, Cz-S
Przed gawiedzią	Cz-K
[Przed naszymi oknami...]	T 30, Z 1 t. 3
Przedmowa	T 28
Przedmowa do: „Epipsychidion”	Cz-Z
Przedstawienie „Horsztyńskiego”	Cz-DK
Przegląd artystyczny	Cz-S
Przegląd literacki	Cz-S
[Przekląć, zapomnieć...]	T 9, Z 1 t. 1
[Przeklęta walka...]	T 64
Przeklina się ją	T 6, 29, Z 1 t. 1
Przeminął czas...	Zob. 1909 rok
Przemówienie na wieczorze patriotyczno-dobroczynnym w Zakopanem	Cz-NR
Przepaść	Cz-M, Cz-PT

[Przez gaj nadbrzeżny...]	T 18, Z 1 t. 2, 2
Przez turnie, pustki	T 18, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Przeżytym	T 6, Z 1 t. 1
Przy ludzkiej doli jak dola małą lekka...	T 6
Przy Morskim Oku	T 9, 16, 34, 47, Z 1 t. 1, 6
[Przy sarkofagu...]	T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2
Przy starej korekcie	Cz-KW
[Przychodzisz do mnie...]	T 18, 29, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
[Przyszląm tu...]	T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
[Przyszło nieszczęście...]	T 6, Z 1 t. 1
Psyche	T 18, 61, Z 1 t. 2, 2
Ptak i człowiek	T 6, 22, Z 1 t. 1
Ptaki	T 18, Z 1 t. 2, 4
Pudrasowego Kuby zmartwychwstanie	T 26
Pusta wyspa	T 16, 18 (2x), Z 1 t. 2
Pusty okręt	T 16, 18, 61, Z 1 t. 2
Pustynia	T 60, 64
Puścizna Napoleona Wielkiego	Cz-NR
Qui amant... (Którzy kochają) [c.]	T 21 (2x), 29, Z 1 t. 2, 2
„Quo vadis?”	Cz-S
Rapsody [c.]	Z 2
[Raz ją ujrzałem...]	T 9 (2x)
[Rdzawe liście...]	T 9 (2x), 16, Z 1 t. 1
Refleksja [Tam, gdy pomyślę...]	T 18, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
Refleksja „Cogito ergo sum”	Zob. „Cogito ergo sum”
Refleksje	T 64, Z 1 t. 4
Refleksje głodowe	Cz-M
Rekrut	T 1
Relidzyński Józef: Poezje I.	Cz-TI
Revolucja	T 31, 32 (2x)
Revolucja i improwizacja	Cz-M
[Rodzi się wiara serca...]	T 64
Romans panny Opolskiej z panem Główniakiem	T 46
Rosicka	T 26 (2x)
Rozbitki	T 18, Z 1 t. 2
Rozczarowanie	T 6, 9 (2x)
Rozmowa	T 6, Z 1 t. 1
Rozmowa. Tłum. z I. Turgieniewa	Cz-KP
Róża	T 19
[Ruina. W dawnych bogów...]	T 18, Z 1 t. 2, 2
Rusałki	T 18 (2x), Z 1 t. 2
Rycerz	T 16, 18, 61, Z 1 t. 2
Rysy	T 18
Rządy świata	T 38
Rzeczy góralskie [c.]	T 45, Z 1 t. 4
Rzeka mistyczna	T 18, 34, 61, Z 1 t. 2
Rzeźbiarz Merten	T 19 (2x), 66
[Rzuciłem ludzi...]	T 9, 16, Z 1 t. 1
Sablika śmierć	T 65
Salamandra	T 42, 47, 61, Z 1 t. 3, 6
Salomon i Sulamitka	T 6, 9, 16, 29, Z 1 t. 1
Samotność...	T 64, Z 1 t. 4
[Sarkofag w ciemnym wykulem marmurze...]	T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2
Satyr	T 21, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
Satysfakcja	T 25
Są takie chwile	T 6, Z 1 t. 1, 2, 4
Schnąca limba	T 6, 61, Z 1 t. 1, 4, 6, 7
Secesja i Künstlerhaus w Wiedniu	Cz-W
Secesja w Wiedniu	Cz-GL
Secesja wiedeńska	Cz-C, Cz-GL
Sen nauczyciela niemieckiego z Płakanowa pod Poznaniem	T 37
Sen nauczyciela Wilhelma Gruera	T 37
Sen rzeczywisty	T 9, Z 1 t. 1
Sen w króla Ramzesa ogrodzie	Zob. Stały w króla Ramzesa ogrodzie...
Senne marzenie [c.]	T 6, Z 1 t. 1
Serce	T 64, Z 1 t. 4, 4, 7
Serce ludzkie	T 6, Z 1 t. 1
[Serce me...]	T 9, 16, 47, Z 1 t. 1, 2, 6
[Sferyczne duchy lotu!...]	T 21, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
Sfinks	T 8, 9 (3x), 19

Sierpniowe, złote muchy...	T 42, 61, Z 1 t. 3
Skalny motyl	T 19
Skarby w Tatrach	T 28
Skądś z daleka	T 6, Z 1 t. 1, 2
[Skonaj ty serce wprzód...]	T 9, 16, 34, 47, Z 1 t. 1, 6
Skowronek	Cz-W
Sława	T 64
Słońce	T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
[Słońce rozwiane w przestrzeń...]	T 42, Z 1 t. 3
Słowa [c.]	T 64, Z 1 t. 4
Słowa	Cz-KW
Słowacki	Cz-S
Słuchacze	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
[Słuchajcie, jak wiatr szumi!...]	T 30, Z 1 t. 3, 6
[Słuchajcie zewu wiatru...]	T 64
Słup ze spiżu	T 21, 34, 41, 61, Z 1 t. 2
[Słyszałem ciebie...]	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
[Smutek i martwość...]	T 16, 18, 34, 61, Z 1 t. 2, 2
[Smutną jest dusza moja...]	T 9 (3x), 47, Z 1 t. 1, 6
[Smutno mi Boże, Ty, co tam w błękitach...]	T 9
[Snem-że to będzie?!...]	T 21, Z 1 t. 2
Sobek Jaworczak jaki honor miał	T 26
Sonet	Zob. O sonecie
Sonet VIII [Gwiazdy! Powiedzcie...]	T 18
Sonet z „Aniela śmierci”	T 18, 29, 61, Z 1 t. 2, 2, 4
Sonety [c.]	T 18, 34, 61, Z 1 t. 2, 2, Cz-K
Spadkobiercy Napoleona i Polska	T 50
Spod Giewontu	Cz-C, Cz-S
Spod Tatr	Cz-K
Spod Żelaznych Wrót i znad Żelaznej Bramy	T 19 (2x)
Spozna życia	Cz-K, Cz-KW
[Spozierałem nieszczęściu...]	T 64, Z 1 t. 4
[Spójrzcie za siebie!...]	Cz-WI, Cz-Kal kr
Spóźniony śpiewak	Cz-K
Sprawozdanie	T 45, Z 1 t. 4
Srebrny ptak	Cz-Z
Stalowe moje trzy ciupagi	T 45
Stały w króla Ramzesa ogrodzie...	T 29, 42, 61, Z 1 t. 3
Stanisława Witkiewicza „Na przełęczy”	Cz-C
Stara książka	T 25
Stara książka i stara pieśń	T 26 (2x)
Stary las	T 45, Z 1 t. 4
Statek odkrywczy	T 21, 61, Z 1 t. 2
[Stokroć jest drzewu skazanemu lepiej...]	T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Straszny żal	T 45, Z 1 t. 4
Strofa I	Zob. [Młodzieńcze grecki...]
Strofa II	Zob. [Naprzeciw Persów...]
Strofa III	Zob. [Delfy, gdy wrogów...]
[Struna po strunie pęka...]	T 9, 16, Z 1 t. 1, 2
Symbol	T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
Syriusz	T 34
[Syriuszu! Cudzie gwiazd!...]	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
[Syriuszu! Gwiazdy!...]	T 21, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
[Szalone słonie...]	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Szalony Faun	T 21, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Szatan	T 21, 61, Z 1 t. 2, 4, 5
Szczepan bez Ziemi	T 26
Szczęście	T 19
[Szczęśliwi, którzy wierzą...]	T 21, 29, Z 1 t. 2, 4
Szczyty Tatr	Cz-KW
Szkic opowieści o Zwyrtałowi Muzyce	T 26
Szkice	T 43
Szkice o Bonapartem	T 53
Sztuka jest jako drzewo słodkim okryte owocem...	T 6, Z 1 t. 1
Szukają bóstwa...	T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
[Szukałem ciebie...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Szukam cię, a gdy cię widzę...]	T 29, 30, Z 1 t. 3, 4, 5, 7
[Szukam cię zawsze...]	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
Szumi wiatr...	T 61
Szymek Krzys	T 26
Ślimak	T 64, Z 1 t. 4

Śmierć [Śmierci! Patrzysz tak...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Śmierć [„Z żywymi trzeba...”]	T 45, 61, Z 1 t. 4
Śmierć bohaterów	T 39
Śmierć Janosika	T 6, Z 1 t. 1, 5, 6
[Snią mi się często...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
Śpiąca królewna	T 18, Z 1 t. 2, 4
Śpiący rycerze	T 26, T 44
Śpiący rycerze w Tatrach	T 51, 64, Z 1 t. 4
[Śpiewaj... Błękitu kołyszą się fale...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Śpiewaj mi!... Śpiewaj!...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Świat cały się napelnia...]	T 21, Z 1 t. 2
Światło	Zob. Dla rymu
Świątynie w Pestum [c.]	T 18, Z 1 t. 2, 2
Ta trawa, której nikt nie kosi...	T 42, 47, 61, Z 1 t. 3, 4, 6, 7
[Tak, nieskończoność złego...]	T 9 (2x)
Taka mi się śni burza...	T 42, Z 1 t. 3
[Tam — chciałbym jedno...]	T 9, 16, Z 1 t. 1, 2
[Tam, oby cisza...]	T 9, 16, 47, Z 1 t. 1, 2, 6
[Tam w moim kącie ziemi...]	T 30, 61, Z 1 t. 3, 2, 6
Tatry [c.]	T 34, Z 2
Tatry	Cz-KW
[Te słodkie oczy twe...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
[Ten czarny, smutny kwiat...]	T 21, Z 1 t. 2
Tęsknica [c.]	T 42, Z 1 t. 3
Tęsknica	T 21, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
Tęsknota	Cz-WC
To jest dla mnie najmiłsze	T 42, 61, Z 1 t. 3
Towarzystwo Tatrzańskie	Cz-GK
Tradycja żołnierza polskiego	T 62
„Tragedia człowieka”	Cz-KP
Trącona struna	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
Triumf	T 33, 54 (2x), 66
Triumf [inc.: Był przede mną las...]	T 25 (2x)
Triumf [inc.: O zaiste! Triumf...]	T 25
[Trójco w niebios roztoczy...]	T 64
Trucizny dni młodzieńczych	Zob. Gorycze dni młodzieńczych
Trumny	T 25
Trzy ciupagi	T 45, 61, Z 1 t. 4, 2, 6
[Tu, gdy na morze zstąpił...]	T 18, Z 1 t. 2, 2
[Tu mi na wieki piękno...]	T 45, 61, Z 1 t. 4, 6
Turniej Janosikowy	T 30
Twoje cudne oczy [c.]	Zob. W twoje cudne oczy... [c.]
Ty nie giń marnie...	T 6, Z 1 t. 1, 2, 4
Tyle lat zbiegło	T 6, 29, Z 1 t. 1
[Tyle nas razy...]	T 9, Z 1 t. 1, 2, 4, 7
[Tysiąc dziewięćset dziewięty rok] 1909 rok	T 42, Z 1 t. 3
[Tysiąc dziewięćset piąty] 1905	Cz-Kal s
[Tysiąc osiemset osiemdziesiąty dziewięty rok] (1889 rok)	T 42, Z 1 t. 3
[Tyś nie umarła...]	T 9, 16, 29, 47, Z 1 t. 1, 6
Tytan	T 21, 34, Z 1 t. 2, 2
U krawca Baczakiewicza w kuchni	T 55, 65
[Uciszyć się, ziemio...]	T 21, 29, Z 1 t. 2
Uczta na cześć prof. Löfflera	Cz-KP
Udział Suleji w dziele „Na Skalnym Podhalu”	Cz-GP
Ukrzyżowanie Chrystusa	Cz-C
[Umrzyj, marzenie!...]	T 21, Z 1 t. 2
[Upać tak, jak padli oni...]	Cz-KP
Urywki	T 25
[Ust twych więc usta nie tknęły niczyje?...]	T 29
Uśmiecha mi się tajemnica...	T 42, Z 1 t. 3
Uzupełnienie [c.]	T 21
Uzupełnienie	T 57
Virgini intactae	T 18, 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
Vogue la galère!	T 18 (2x), 34, Z 1 t. 2, 2
W Arkadii	T 18, Z 1 t. 2
W Białem	T 9, 16, Z 1 t. 1, 2, 4, 6, 7
W bocianim gnieździe	T 21, 61, Z 1 t. 2
[W ciemnym leśnym pustkowiu...]	T 64, Z 1 t. 4
W czas wojny. I-II	T 55 (2x)
W czerwcową noc	T 42, Z 1 t. 3

- W dzień noworoczny
 W dzień Zmartwychwstania
 W godzinie smutku
 W górach [c.]
 W halach o świcie
 W jesieni
 W kaplicy Sykstyńskiej
 W kościele Mariackim
 W Kościeliskach w nocy. I-II
 W lesie
 W majową noc
 W milczeniu [c.]
 [W muszli głęboko tkwi zamknięta...]
 W nieskończoność
 W Niżnie Tatry
 W noc jesienną
 W noc wrześnieową
 W nocy [c.]
 W nocy
 W nowy rok (1892)
 [W odczucia mego głab...]
 W oliwnym gaju
 [W pamięci mojej...]
 W Pestum
 W pewnym mieście
 W pięćdziesiąt rocznicę śmierci Juliusza Słowackiego
 W podniebiu
 [W pożarze słońca...]
 W przypadłym dworze. I-II
 [W przestrzeń powietrzną...]
 W pustce [c.]
 W pustce
 W pustej przestrzeni...
 W rocznicę listopadową
 W Salcrneńskiej Zatoce
 W sprawie Muzeum dr T. Chałubińskiego
 W sprawie szkoły rolniczej w powiecie nowotarskim
 W sprawie zjednoczenia ziemi Podhalańskiej
 W sto lat
 [W takiej godzinie...]
 W Tatrach [c.]
 W Tatrach — rzeczy góralskie [c.]
 W tę cichą, senną
 W turniach
 [W twego ciała przecudowanej czarze...]
 W twoje cudne oczy... [c.]
 [W twoje cudne, cudne, cudne oczy...]
 W warszawskim salonie
 W wędrowce
 [W wieczorną ciszę...]
 W wiosenną noc
 W wyobraźni
 W Zatoce Neapolitańskiej
 [Walczyć, cierpieć...]
 Walka
 Waterloo
 Wąż
 We mgłach strumienie
 [We głębi Chramu...]
 [Wenus Milo w swoim majestacie...]
 Wesoly las...
 Westalka do Apollina
 Wędrowcy
 Wędrowiec
 Wiatr na morzu
 Widok ze Świnicy do Doliny Wierchcichej
 Widokiem ludzi przerażony co dnia...
 Widzenie Marii Magdaleny
 [Widzę ją — idzie w słoneczną pogodę...]
 [Widzę kraj jakiś...]
 [Widzę przed sobą otchłań...]
 Cz-BL
 Cz-ZL
 T 21, Z 1 t. 2
 Zob. W Tatrach [c.]
 T 45
 T 6, 61, Z 1 t. 1, 4
 T 16, 18 (2x), 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6, 7
 T 51, 64, Z 1 t. 4
 T 18, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 4, 5, 6, 7
 T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 4, 5, 6, 7
 T 6
 T 21, 61, Z 1 t. 2, 2
 T 6, 29, Z 1 t. 1
 T 19, 25 (2x)
 Cz-DK, Cz-KW
 T 6, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 7
 Cz-KP, Cz-TMiP
 T 21, Z 1 t. 2
 T 6, 61, Z 1 t. 1, 4
 T 22, Z 6
 T 9, 16, Z 1 t. 1
 T 6, Z 1 t. 1
 T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
 T 34
 T 45
 T 22, 45, Z 1 t. 4, 2
 T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 6
 T 9, 16, 29, Z 1 t. 1
 T 64, Z 1 t. 4
 T 30, Z 1 t. 3
 T 21
 T 18, Z 1 t. 2, 6
 T 21, Z 1 t. 2, 6
 T 22
 T 18, 34, Z 1 t. 2
 Cz-KW, Cz-TI
 Cz-GP
 Cz-Z
 T 45, Z 1 t. 4, 5
 T 6, Z 1 t. 1
 T 30, 61, Z 1 t. 3, 2, 6, 7
 Z 6
 T 6, 29, Z 1 t. 1, 4, 5, 7
 T 9
 T 29, 30, Z 1 t. 3, 4, 5, 7
 T 21, Z 1 t. 2
 T 21, 29, Z 1 t. 2, 2
 T 37
 T 18, 61, Z 1 t. 2, 4, 5, 7
 T 9 (2x), 16, 34, 41, 47, Z 1 t. 1, 2, 4, 6, 7
 T 25
 T 21, 61, Z 1 t. 2
 T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 2, 6
 T 30, Z 1 t. 3
 T 58
 T 39, (2x), 48 (3x)
 T 16, 18, Z 1 t. 2
 T 18, 29, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 64
 T 30, Z 1 t. 3, 4, 7
 T 42, Z 1 t. 3, 4, 5, 7
 T 6, Z 1 t. 1
 T 16, 18, Z 1 t. 2
 T 42, 47, 61, Z 1 t. 3, 2, 6
 Zob. Morze [Spokojne, nieskończone morze...]
 T 9, 16, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
 T 6, 61, Z 1 t. 1
 T 9
 T 9, 16, 29, Z 1 t. 1, 4, 7
 T 18, 29, Z 1 t. 2, 2, 4, 5
 T 9 (2x)

- Widziadła okrętów
 Widziadło
 [Widziałem, jakieś nieraz...]
 Widziałem wizję cudną...
 Wieczna myśl
 Wiecznie samotni
 Wieczorem
 Wieczór florencki
 Wieczór majowy
 Wiekuistość
 Wielbić naturę?..
 Wielki poeta
 Wiersz ku uczczeniu pamięci Adama Mickiewicza
 Wiersz ku uczczeniu pamięci J. I. Kraszewskiego
 Wiersz na otwarcie Domu Polskiego w Cieszynie
 Wiersz na sprowadzenie zwłok Adama Mickiewicza
 Wiersz z okoliczności sprowadzenia zwłok Adama Mickiewicza
 Wiersze
 Wiersze liryczne
 Wiersze różne [c.]
 Wiersze z romansu „Zatrącenie” [c.]
 Wierzbą
 [Więcej niżli natury pierwotne piękności...]
 Więzień
 Wiking
 Winkelried
 Wiosna
 Wiosna [Kolosalne zjawisko...]
 Wiosna [Niegdyś, kiedy się wiosna...]
 Witaj mi, nieposkromny, królewski żywiole!..
 Witaj, nieuskromiony, dumny elemencie!..
 Witkiewicz i jego „Wiatr halny” — Styl zakopiański —
 Wiesz i ludzie
 Witkiewicz o Kossaku
 Witkiewicz Stanisław. „Z Tatr”
 Wizja
 Wizja [Szara i głucha pustka...]
 Wizja [Błękitnych jezior oddalone fale...]
 Wizja błędnego okrętu
 Wizja lipcowa
 Wizja okrętu
 Wizja pustyni
 Wizja pustyni wschodniej
 Wizja ziemi pierwotnej...
 [Włokę ze sobą...]
 [Wnijdź, o uśmiechu wdzięczny...]
 Wodnice
 Wody...
 Wolne myśli
 Wolność (Przekład z Shelleya)
 Wódz [Gorycz zalewa duszę...]
 Wódz [Spoglądał z barykady...]
 Wrażenia
 Wrażenia słuchowe nauczyciela z wielkiego domu z dodatkami
 Wrażenia włoskie [c.]
 [Wsluchajcie się w szum duszy!..
 [Wsluchuję się w szepot mgławic...]
 Wspomnienie [Zamykam czasem oczy...]
 Wspomnienie. Szkic
 Wstęp [c.]
 Wstęp [Straciłaś moc...]
 Wstęp (1909 rok)
 Wszchemocny Bóg
 Wszystkiemu wbrew!
 [Wszystko jest marne...]
 Wszystko umiera z smutkiem i żalobą...
 [Wśród ciemnych świerków...]
 Wybiegła dusza
- T 16, 18, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 9 (3x), 16, 34, 41, 47, Z 1 t. 1, 6
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 21, Z 1 t. 2
 Cz-TI
 T 18, Z 1 t. 2
 T 21, Z 1 t. 2, 2, 6
 T 25 (2x), 43
 T 18, Z 1 t. 2, 2
 T 45, 61, Z 1 t. 4
 T 6, 61, Z 1 t. 1
 T 53
 T 3, 6 (2x), 17, 22, 34
 T 4, 6 (2x), 22
 Zob. Na otwarcie Domu Polskiego w Cieszynie
 T 17, 22
 T 5, 6 (2x)
 Cz-C
 T 6, Z 1 t. 1
 T 9, 16, 18, 21, 30, 34, 42, 45, 64, Z 1 t. 1 (2x), t. 2
 (2x), t. 3 (2x), t. 4 (2x)
 T 30, Z 1 t. 3
 T 21, 34, 41, Z 1 t. 2
 T 9, 16, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 31
 T 64, Z 1 t. 4
 Cz-KU
 Cz-KW, Cz-NR
 T 30 (2x), Z 1 t. 3
 T 21, 34, Z 2
 T 30, Z 1 t. 3, 6
 T 30, Z 1 t. 3, 2, 6
 Cz-S
 Cz-TI
 Cz-TI
 T 61
 T 9, 16, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
 T 18 (2x)
 Zob. Błędny okręt
 T 16, 18, 34, 41, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 19 (3x)
 T 21, Z 1 t. 2
 Zob. Wizja pustyni
 Zob. Ziemia pierwotna
 T 64, Z 1 t. 4
 T 64
 T 64, Z 1 t. 4
 T 6 (2x), 22, 34, Z 6
 Cz-M
 T 6, 22
 T 51, 64, Z 1 t. 4
 T 31, 64 Z 1 t. 4, 2
 T 19, 25 (2x)
 T 37 (2x), 54, 65
 Z 2
 T 30, Z 1 t. 3
 T 9, 16, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 9, 16, Z 1 t. 1
 Cz-DK
 T 42, Z 1 t. 3
 T 9, Z 1 t. 1
 Zob. 1909 rok
 T 16, 18, 47, Z 1 t. 2, 6
 Cz-Kal r
 T 9 (2x)
 T 6, Z 1 t. 1, 4
 T 21, 29, Z 1 t. 2
 T 6, Z 1 t. 1

Wybór nowel	T 33
Wybór poezji	T 16, 41, Z 2, 3
Wybór poezji czwarty	T 61
Wybór poezji (nowy)	T 34
Wygnańcy	T 6, 22
Wyjście w góry	T 43, 55
Wyklęci	T 30, Z 1 t. 3
[Wykolysalem cię wśród fal...]	T 29
Wyspa umarłych	T 21, 34, Z 1 t. 2
Wypiański	Cz-WL
Wystawa w Künstlerhausie	Cz-GL
Wystawa w Künstlerhausie wiedeńskim	Cz-S
Wystawa w wiedeńskim Künstlerhausie	Cz-C
„Wytkniętych dróg”	T 45, Z 1 t. 4
Wyzwolenie. Pani Elizie Orzeszkowej	Cz-KW
Wyżnie Hagi po latach. I-II	T 45, 61, Z 1 t. 4, 6
Z aforyzmów	Cz-M, Cz-WR
Z bajek dla mojego Kazia	Cz-S
Z brzegu	T 18, 34, 41, Z 1 t. 2
Z cudzych pamiętników	T 43
Z cyklu „Gwiazdy”	Zob. Gwiazdy
Z cyklu „Wizji”	Zob. [Czcie wyobraźni odeszły mnie mary...]
Z dala od nędz...	T 42, Z 1 t. 3
Z daleka	T 66
[Z daleka ku mnie płyną...]	T 9, Z 1 t. 1
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, arystokraci...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska czasem dusza...]	T 30, 61, Z 1 t. 3, 6
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska jest jedna Pani...]	T 29, 30, 47, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska kołyszając się...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, mówić będzie...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, od ludzkich klęsk...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna, dusząca od światła...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska wstaje wiosna. Już w kępce...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka od ludzkiego zgiełku i mrowiska, z daleka od wszystkiego...]	T 30, 61, Z 1 t. 3
[Z daleka patrzę na mnie twe oczy...]	T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Z dawnej przeszłości [c.]	T 9, 16, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
Z Desenzano	T 19 (2x), 43
Z drobiażków	Cz-D, Cz-KW
Z „Exodus”. (Rozdział XIX)	T 9, 16, Z 1 t. 1
Z „Exodus”. (Rozdział XVII)	T 9, 16, 34, 61, Z 1 t. 1
Z Fackiewiczów Kufkowa	T 45, 61, Z 1 t. 4
Z fragmentów	Cz-Dla g.l.
Z „Haseł”	T 34
Z Heinego	T 22
Z Iliady [c.]	T 42, 61, Z 1 t. 4, 2
Z Kasprowskiego Wierchu	T 18, Z 1 t. 2, 2, 6
Z kolumny skalnej	T 6, Z 1 t. 1, 4, 5, 7
Z literatury i sztuki współczesnej	Cz-G
[Z łez, które dla mnie...]	T 21, 29, Z 1 t. 2, 4, 5
[Z mej duszy...]	T 9 (2x)
Z Mori	T 18, 34, Z 1 t. 2
Z motywów starożytnej Grecji	Cz-PT
Z motywów starożytnych	T 45, 61, Z 1 t. 4, 4, 7
Z notat	Cz-M
Z notatek	T 64, Z 1 t. 4, Cz-KL
Z notesu	Cz-KC
Z nowej książki	Cz-KW
Z nowych wierszy [c.]	T 16
Z opowiadań spisanych przez Jędrzeja Suleję z Kościelisk	T 26
Z orlej wyżyny	T 18, Z 1 t. 2
Z osobnej wystawy w Sukiennicach	Cz-GN
Z pamiętek	Cz-DCh, Cz-GLis
Z pamiętnika	T 6, Z 1 t. 1, 2, 4, 5

- Z pieśni I. [Gniew wyśpiewaj bogini...]
 Z pieśni XIV. [Hera zaś spod Olimpu...]
 Z pieśni XXIV. [Oni zaś, gdy Ilośa grób...]
 Z podróży
 Z poematu „Na szczycie”
 Z poezji legionowej
 Z polskich pracowni w Monachium
 [Z posepnej ciszy...]
 Z powodu poezji Z. Dębickiego
 Z „Preludiów” [c.]
 Z przełęczy „Mechy”
 Z pucharem w dłoni
 Z „Romansu”
 Z rozmyślań
 Z Rugii
 Z salonów Warszawy
 Z salonu sztuk pięknych
 Z sonetów
 Z Tatr [c.]
 Z teatru
 Z tematów „mitologicznych”
 [Z twojego listu...]
 Z upadku Grecji
 Z wakacji
 Z wielkiego domu
 Z wierszy dla mego synka
 Z Włoch [c.]
 Z wystaw warszawskich
 Z wystawy berlińskiej
 Z wystawy krakowskiej
 Z wystawy sztuki
 Z Zakopanego
 Z Zakopanego. Listy z podróży
 Z „Zamyśleń” [c.]
 Z zamyśleń i nastrojów [c.]
 Za bramą raję
 Za rajem
 Za sytko
 Zachód szczytów...
 Zacisza
 Zaczarowana księżniczka
 Zaczarowany las
 [Zakonu dusza wzywa...]
 Zamek
 Zamiast noweli
 Zamiast programu
 [Zamykam czasem oczy...]
 [Zamykam oczy...]
 Zamyślenia [c.]
 Zamyślenie
 Zapadłe jeziora
 Zasnąć już!...
 Zaszumił ciemny
 [Zaszumił wiatr, zaszumił wiatr...]
 Zatrącenie
 Zawisza Czarny
 Zawód
 Zbójecka chałupa
 Zbójnicy
 Zbrodnie
 Zbroja Zawiszy
 [Zda mi się czasem...]
 [Zdaje mi się, że z głową...]
 Zdania i uwagi
 Zdanie sobie sprawy
 Ze starych pism [c.]
 Ze wspomnień malarza
 [Ze wzgardą patrzę...]
 Ze zdań
 [Zielona, ranna ubocz...]
 Ziemia pierwotna
- T 42, Z 1 t. 4
 T 42, 61, Z 1 t. 4
 T 42, 61, Z 1 t. 4, 2
 Cz-KC
 Zob. Na szczycie
 Cz-NR
 Cz-TI
 T 18, 29, 61, Z 1 t. 2
 T 53
 T 9, 16, 34, 41
 T 18, Z 1 t. 2, 2, 6
 T 6, Z 1 t. 1
 Cz-KW
 Cz-KL
 T 43
 Cz-S
 Cz-KC
 Cz-Ż
 T 9, 16, Z 1 t. 1, 4, 7
 Cz-S
 T 21, Z 1 t. 2, 4, 7
 T 21, Z 1 t. 2, 4, 5
 Zob. Pieśniarz grecki
 Cz-S
 T 37, 65
 Cz-TI
 T 34
 Cz-S
 Cz-S
 Cz-S
 Cz-S
 Cz-KP, Cz-NR
 T 19, 43
 T 9, 16, 34
 Z 2
 T 25 (2x), 54
 Cz-GN
 T 26, 44
 T 64, Z 1 t. 4
 T 9, 16, 29, 61, Z 1 t. 1
 T 25
 T 21 (2x), 34, 61, Z 1 t. 2
 T 64
 T 21
 Cz-GN
 Cz-O
 T 29
 T 21, 29, Z 1 t. 2, 2
 T 9 (2x), 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 4, 6
 Cz-S
 T 21, 34, 61, Z 1 t. 2
 T 6, Z 1 t. 1
 T 18 (3x), 47, 61, Z 1 t. 2, 4, 6
 T 42
 T 13, 27
 T 24
 T 9 (2x), 16, 47, Z 1 t. 1, 2, 4, 5, 6, 7
 T 26
 T 28
 T 16, 18, 34, 47, 61, Z 1 t. 2, 6
 T 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 4, 6, 7
 T 9, 16, 29, 61, Z 1 t. 1
 T 9, 16, 29, 47, 61, Z 1 t. 1, 2, 6
 T 57
 T 37
 T 45, Z 1 t. 4
 T 19, 54
 T 9, Z 1 t. 1
 T 25
 T 45, Z 1 t. 4, 2, 6
 T 21, Z 1 t. 2

[Zimnym szyderstwem...]	T 9, Z 1 t. 1
Zimowe panny albo o Maćku, który przepadł w górach	T 26 (2x)
Złote listki	Cz-TI
Złote rano	T 45, 61, Z 1 t. 4
Złoty hełm	T 45
Złoty ptak [Przyleciał do mnie...]	T 42, Z 1 t. 3, 2
Złoty ptak [Rwij pęta...]	T 16, 18, 34, 61, Z 1 t. 2
Złudzenie wodne	T 18 (2x), 61, Z 1 t. 2
Zmartwychwstały	T 16, 18, Z 1 t. 2, 4, 5
Znad Morskiego Oka	Cz-T
Znad morza	T 18, Z 1 t. 2
Znad morza. Listy z podróży	T 43
Znaszli ten naród?...	T 6
[Zrzucmy tę maskę...]	T 9, Z 1 t. 1
Zuzanna	T 6
Zwątpienie	T 6, 9, 16, 34, Z 1 t. 1
Zwrotki	Cz-KW
Źródło [A był to też...]	T 29, 45, 47, 61, Z 1 t. 4, 6
Źródło [O źródło, źródło...]	T 64, Z 1 t. 4
Zeglarz	T 42, 47, 61, Z 1 t. 3, 6
Zegnałem cię podobną różę...	T 6, Z 1 t. 1, 2
[Zegnam cię, ty promienna...]	T 9, 16, 34, Z 1 t. 1, 2
Żelazne Wrota	T 26 (2x)
Żołnierz jako ostoja bytu narodowego	Cz-GP
Żołnierz Napoleona	Cz-D
Żurawie	T 19
Życie [Od jesieni do jesieni...]	T 45, Z 1 t. 4
Życie [Wszedłem, świat mi się zdał...]	T 9, 16, 34, 47, 61, Z 1 t. 1, 6
[Życie, to zwykle życie...]	T 9, 16, 34, 47, Z 1 t. 1, 2, 6
Żyjemy często jako te smutne jelenie...	Zob. Parodia życia

OPRACOWANIA

Zarys biograficzny: K. JABŁOŃSKA: Kazimierz Tetmajer. Próba biografii. Kr. 1969. [Rec.: T. Błażejewska. *Współczesność* 1969 nr 17; Z. Greń. *Życie Lit.* 1969 nr 14; W. Günther: Poeta w „Weselu” i w życiu. *Orzeł Biały* (Londyn) 1969 nr 64; J. Iwaszkiewicz. *Życie W-wy* 1969 nr 64; T. Kłak. *Kamena* 1969 nr 13; E. K. [E. Kozikowski]. *Bulletin des Livres Nouveaux et Pièces de Théâtre* 1969 nr 8; Z. Łuczak. *Kultura* 1969 nr 21; Obserwator. *Kierunki* 1969 nr 16; J. R. [J. Reychman]. *Wierchy* 1969 s. 341-343; J. Susuł. *Tyg. Powsz.* 1969 nr 21; T. S. [T. Syga]. *Stolica* 1969 nr 14/15; O. Terlecki. *Dzien. Pol.* 1969 nr 67; T. Weiss. *Nowe Książki* 1969 nr 12; *Odgłosy* 1969 nr 17; J. Z. Brudnicki. *Twórczość* 1970 nr 5].

O g ó l n e: „Gesellschaft” o Tetmajerze. *Mysł* 1892 nr 1. — QUIS [M. GAWALEWICZ]: Z tygodnia na tydzień. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 47. — P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Warsz.* 1895 nr 340, 354; 1896 nr 91-92. — J. GROT [A. POTOCKI]: K. Tetmajer. Sylwetka literacka. *Głos* 1896 nr 29-30; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903. — Krakowskie pióra. *Monitor* 1897 nr 44-46. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści i poezji. *Przeł. Powsz.* 1900 t. 67 s. 214, t. 68 s. 23. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Lw. 1901 s. 68-83. — J. KORCZAK: Asnyk i Tetmajer. *Wędrowiec* 1901 s. 131. — R.: Rodowód K. Tetmajera. *Wędrowiec* 1901

nr 23. — Z. SARNECKI: *Gaz. Lw.* 1901 nr 204-205. — W. WOLSKI: Wzloty na Parnas. W-wa 1901 s. 91-113. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 541-546. — J. STEN [L. BRUNER]: Młoda Polska. *Krytyka* 1902 z. 6 s. 413-417; toż pt. Dusze współczesne. Lw. 1902 s. 95-101. — A. MAZANOWSKI: Młoda Polska w powieści, liryce i dramacie. Kr. 1902. — J. STEN [L. BRUNER]: Pisarze polscy. Lw. 1903. — K. CHRANIEWICZ: K. Tetmajer. *Nowy журнал inostrannoj literatury* 1903 nr 8. — g. [M. GARFEINOWA]: K. Tetmajer po niemiecku. *Ogniewo* 1903 nr 31. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po r. 1863. Kr. 1903. — i.: Tetmajer u obcych. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 1. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. *Złoczków* 1903 s. 87-97. — E. JERLICZ: Na szlakach poezji. *Bluszcz* 1903 s. 448. — J. KOTERBSKI: Dekadentyzm a religia katolicka w lirykach K. Tetmajera. *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1903 i odb. Tarnów 1904. [Rec.: A. Pechnik. *Przeł. Powsz.* 1905 t. 86]. — Z. SARNECKI: *Odgłosy. Nowa Reforma* 1903 nr 192. — *Gaz. Lw.* 1903 nr 51 [o odczycie M. Maeckera o Tetmajerze, częściowy przedr. z *Neue Wiener Tageblatt*]. — K. CHRANIEWICZ: Oczerki nowiejszej polskiej literatury. Petersburg. 1904. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. Lw. 1904. — Tetmajer w Niemczech. *Słowo* 1904 nr 13. — El. [K. ŁASKOWSKI]: K. Tetmajer. *Dzien. Poz.* 1905 nr 34. — Z. WASILEWSKI: Artyści w neglizżu powieściowym. *Słowo Pol.* 1905; przedr. w książce: *Współcześni*. W-wa 1923. —

Z Wiednia. (O wieczorze K. Tetmajera). *Gaz. Lw.* 1905 nr 110. — Niemcy o Tetmajerze. *Kur. Warsz.* 1905 nr 69. — J. STEN [L. BRUNER]: Szkice krytyczne. *Lw.* 1906. — W. JABLONOWSKI: Przegląd literacki. *Dzienn. Kijowski* 1906 nr 150. — A. MAZANOWSKI: K. Przerwa-Tetmajer. *Złoczów* 1906; wyd. nast. *Lw.* 1911 *Bibl. Powsz.* — Tetmajer po niemiecku. *Słowo Pol.* 1906 nr 120. — A. DOBROWOLSKI: Poeta jubilat. *Kur. Warsz.* 1907 nr 62. — H. GALLE: Najnowsze wydawnictwa Tetmajera. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 45. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]: Tetmajer po rosyjsku. *Słowo Pol.* 1907 nr 78. — Z. WASILEWSKI: Od romantyków do Kasprowicza. *Lw.* 1907. — S. FISCHER. *Zaranie Śląskie* 1908 nr 90. — A. JACIMIRSKI: Nowiejsza polska literatura. Petersburg. 1908. — O. A.: Antysemityzm na tle literackim. *Wschód* 1908 nr 18. — Rabunek literacki. *Kur. Warsz.* 1908 nr 95 [dot. przekładów na język ros. autorów pol. bez ich zezwolenia]. — J. KANTOR: Tatyry w poezji polskiej. *Jarosław* 1909 s. 49. — I. MOSZCZEŃSKA: Samosąd literacki. *Prawda* 1909 nr 27. — Przekłady utworów K. Tetmajera. *Nowa Reforma* 1909 nr 284. — Najnowsza powieść historyczna polska. *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 2 s. 994. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]: Typy kobiet w polskiej literaturze współczesnej. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 29-30. (Jubileusz 25-lecia:) *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 10. — J. APPENZLAK. *Przebudzenie* 1912 nr 13-19. — L. BRUNER: Dusza K. Tetmajera. *Ziemia Lubel.* 1912 nr 88. — Z. DĘBICKI: Twórczość K. Tetmajera. *Kur. Warsz.* 1912 nr 85. — Z. DĘBICKI: Rodzina Tetmajerów. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1912 nr 146. — J. LORENTOWICZ. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 161-207; przedr. w książce: *Młoda Polska*. T. 3. *Lw.* 1913. — W. ORKAN: Wieś Tetmajerów. *Kur. Lw.* 1912 nr 147; też pt. *Ludzimierz* — kolebka poety. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12; przedr. w książce: *Warta*. *Lw.* [1926]; *Czartoria i pozostałe pisma literackie*. Kr. 1936. — A. POTOCKI: Twórczość Tetmajera. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12; też *Dzienn. Chicagoski* 1912 nr 103. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1912 nr 141. — W. P. [W. PROKESCH]. *Wista* 1912 nr 2. — J. PRZECLAWSKA. *Drużyna* 1912 nr 4-6. — J. PRZECLAWSKA: O prawdziwym poecie. *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 163. — A. WERYTAS [A. SKRZYŃECKI]. *Rola* 1912 nr 14. — F. BATYŻOWIEKI [F. SOBENIOWSKI]. *Goniec Poniedz.* 1912 nr 15. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1912 t. 71 nr 16. — M. ŚWIEŃ: Poeta Tatr. *Taternik* 1912 nr 5. — J. ŻULAWSKI. *Zakopane* 1912 nr 2-12. — *Bluszcz* 1912 nr 14. — *Dzienn. Cieszyński* 1912 nr 71, 84. — *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 74. — *Głos Płocki* 1912 nr 28. — *Głos Narodu* 1912 nr 72, 73. — *Głos Warsz.* 1912 nr 85. — *Kur. Lit.* 1912 nr 53, 61. —

Kur. Por. 1912 nr 88. — *Kur. Warsz.* 1912 nr 85, 123. — *Mucha* 1912 nr 13. — *Museion* 1912 nr 4, 5. — *Naprzód* 1912 nr 74. — *Nowa Gaz.* 1912 nr 109. — *Nowości Ilustr.* 1912 nr 14. — *Praca* 1912 nr 14. — *Słowo* 1912 nr 85. — *Świat* 1912 nr 10, 13. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 10. — *Wielkopolanin* (Pittsburg) 1912 nr 18. — *Ziemia Lubel.* 1912 nr 67, 88.

M. GROSSEK-KORYCKA: Z powodu listu Tetmajera do Z. Dębickiego w „Kurierze Warszawskim” z dn. 8 czerwca. *Humanista Pol.* 1913 nr 7. — J. LORENTOWICZ: Wędrowiec przez pustki. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 17. — N. JASTRZĘBSKA. *Echo Lit. i Artyst.* 1914 nr 19-22. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Żyd w powieści polskiej. *W-wa* 1914 s. 83-88. — A. B. DOSTAL: Czeski przekład poezji Tetmajera. *Kur. Lw.* 1916 nr 523. — Czesi o Tetmajerze. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 37. — J. ZABIELLO: Nowy romantyzm w poezji polskiej czasu wielkiej wojny. *Kr.* 1917. — W. FELDMAN: Współczesna literatura polska 1864-1917. T. 1. *W-wa* 1918. — F. HOESICK: Siła „fatalna” poezji Słowackiego. *Przew. Nauk. i Lit.* 1918 z. 1-7 i osob. *W-wa* 1922. — A. i M. MAZANOWSKI. *Przegl. Pol.-Bulgarski* 1919 nr 21. — H. ŻYCZYŃSKI: Kult pogaństwa w modernizmie polskim. *Kur. Lw.* 1919 nr 308. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. *W-wa* 1920 s. 321-333. — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — Z. DĘBICKI: Portrety. [S. 1]. *W-wa* 1927. — A. GALIŃSKI: Młoda Polska. Antologia i literatura. *Łódź* 1928. — J. LECHOŃ: Tetmajer i Tuwim. *Wiad. Lit.* 1928 nr 228.

(Nagroda literacka 1928:) S. CYWIŃSKI: Laureat. *Dzienn. Wil.* 1928 nr 104. — J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1928 nr 124. — M. KAS-TERSKA. *L'Europe Centrale* 1928 z dn. 9 czerwca, 15 lipca. — J. LECHOŃ. *Kur. Por.* 1928 nr 122. — t. [T. ŁOPALEWSKI]. *Kur. Wil.* 1928 nr 99. — L. TEMPLER. *Nowy Dzień* 1928 nr 122. — W. WIREK-POPŁAWSKI. *Radio* 1928 nr 20. — *Głos Prawdy* 1928 nr 150, 155. — *Ilustr. Kur. Cods.* 1928 nr 118. — Laureaci Warszawy w 1928. *Kronika W-wy* 1928 nr 2/3. — *Kur. Podhala* 1928 nr 19. — *Kur. Por.* 1928 nr 116. — *Rzeczpospolita* 1928 nr 132, 165. — *Słowo Pol.* 1928 nr 117. — *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 18. — *Wiad. Lit.* 1928 nr 227.

Z. WASILEWSKI: Od romantyków do Tetmajera. Z dziejów poezji tatrzańskiej. *Mysł Nar.* 1929 nr 21. — A. GALIŃSKI: Powieść epicko-realistyczna. Tetmajer, Orkan, Sierozewski, Reymont, Berent. *Łódź* 1930 [1929]. — M. SZYJKOWSKI: Literatura współczesna. *Poz.* 1930 s. 188-199. — Z. WASILEWSKI: Poeci w górach. *W-wa* 1930.

(Jubileusz 45-lecia:) K. BIELAŃSKA. *Ko-bieta Współcz.* 1931 nr 41. — L. CHORO-

MAŃSKI. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 42. — A. Ch. [A. CHOROWICZOWA]. *Kur. Pol.* 1931 nr 340. — K. CZACHOWSKI: Liryka Tetmajera. *Czas* 1931 nr 282. — K. CZACHOWSKI: Poeta. *Gaz. Lit.* 1931 nr 2-3. — CZEK.: Dorobek literacki Tetmajera. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 49. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 341. — A. GUTRY: Unbekannte Literatur. Paryż 1931 s. 43-47. — T. HIŻ: K. Tetmajer a „Tygodnik Ilustrowany”. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 32. — T. HIŻ: Samotne gody wielkiego poety. *Gaz. Pol.* 1931 nr 187, 338; przedr. w książce: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937 s. 181. — J. JANOWSKI: Poeta Skalnego Podhala. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 51/52. — w.j.zal. [W. JASTRZĘBIEC-ZALESKI]. *Kur. Por.* 1931 nr 344. — K. B.: K. Tetmajer jako epik Tatr. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 49. — J. KRAWCZYŃSKA: Rodzinna wieś K. Tetmajera. *Express Por.* 1931 nr 339. — M. LISOWSKI: K. Tetmajer. Wspomnienia artysty rzeźbiarza prof. Stan. Romana Lewandowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 357. — Z. LUBERTOWICZ: K. Tetmajer jako epik Tatr. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 324; toż *Wierchy* 1931 s. 1. — T. MIKULSKI: K. Tetmajer a Tatry. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 378. — J. N. MILLER: U źródeł „blekitnej” zadumy Tetmajera. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 43. — L. MORGENTALER. *Kur. Por.* 1931 nr 352. — J. NIEMCZYK: K. Tetmajer jako poeta Podhala. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 51. — S. PODHORSKA. *Bluszcz* 1931 nr 50. — L. POMIROWSKI: Epoka Tetmajera w świetle dnia dzisiejszego. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 49. — M. SMOLARSKI: Czterdziestolecie niebieskich tomików poety. *Kur. Warsz.* 1931 nr 182. — A. ŚWIDERSKA: K. Tetmajer — wielki polski epik. *Czas* 1931 nr 282. — Z. TOPP. *Kur. Lw.* 1931 nr 345. — y. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 51/52. — A. ZAHORSKA: K. Tetmajer w 45-lecie twórczości. *Polska* 1931 nr 350. — A. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1931 nr 351. — Złoty krzyż zasługi dla Tetmajera. *Gaz. Pol.* 1931 nr 340. — *Głos Narodu* 1931 nr 331; nr 530. — *Głos Podhala* 1931 nr 48; nr 50. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 331; nr 339. — *Mucha* 1931 nr 50. — *Nasz Przegl.* 1931 nr 343. — *Polonia* (Kat.) 1931 nr 2575. — *Rzeczpospolita* 1931 nr 336. — *Słowo Pol.* 1931 nr 347. — *Świat* 1931 nr 50. — *Taternik* 1931 z dn. 7 stycznia.

L. SKOCZYŁAS: Weyssenhoff, Wyspiański, Tetmajer. *Głos Narodu* 1932 nr 65. — F. STARCZEWSKI: Polscy poeci w muzyce i pieśni. *Muzyka* 1932 nr 3/4. — F. SZYFMANÓWNA: Tetmajer po włosku. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Wiad. Lit.* 1933 nr 31; przedr.: Wakacje z prydumką. W-wa 1933; Pisma. T. 6. W-wa 1956. — (Mig) [J. MIGOWA]:

Kto płaci za pogrzeb syna Tetmajera. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 146. — T. SINKO: Hellada i Roma w Polsce. *Lw.* 1933 s. 251-278. — W. TARNOWSKI: Diabeł i kobieta. Wiecznotrwałość motywów literackich. *Gaz. Warsz.* 1933 nr 299 dod. — (zet): Nie ma w Warszawie nikogo — kto pochowałby syna K. Tetmajera, laureata Warszawy. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 144. — K. Tetmajer jako kpiarz. *Wierchy* 1933 s. 273-274. — Tragedia Tetmajera. Wciąż nie wierzy w zgon syna i żąda ekshumacji zwłok. *Głos Por.* (Łódź) 1933 nr 222. — R. ZRĘBOWICZ: Homer Podhala. *Antena* 1934 nr 2. — K. Tetmajer członkiem honorowym Polskiej Akademii Literatury. *Kur. Powsz.* 1934 nr 329. — J. KRZYŻANOWSKI: „Wyzłacana szubienica” pieśni góralskich. W książce: Paralele. W-wa 1935. — K. ŁĘPKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 58. — Spór K. Tetmajera z Vondračkem — przyjemniaczkiem. Nieznane karty ze „złotych dni” Krakowa. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 49. — J. LORENTOWICZ: (Wstęp do): K. Tetmajer: Wybór poezji. *Lw.* 1936 s. I-XXXVII. — S. MEĆIAR: Poezja a život. Essaye o polské literature. Turczański Św. Marcin 1936.

(Jubileusz 50-lecia): M. ASSANKA-JAPOLL. *Głos Podhala* 1937 nr 5, 32. — K. CZACHOWSKI: Muzyka poetyckiej duszy czyli o twórczości K. Tetmajera. *Okolica Poetów* 1937 nr 5. — K. CZACHOWSKI. *Polska Zach.* 1937 nr 52, 59. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1937 nr 3. — J. KOLLER: K. Tetmajer w 50-lecie twórczości. *Dzien. Poz.* 1937 nr 45. — M. KOSSEK: Twórczość i znaczenie K. Tetmajera. *Gaz. Podhala* 1937 nr 15. — M. PIECHAL: K. Tetmajer i jego czas. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 11. — J. PIETRKIEWICZ. *Polska Zbrojna* 1937 nr 31. — J. RAPPAPORT: Chronique polonaise. *Le Monde Slave* (Paryż) 1937 nr 2 s. 351. — J. ROZTWOROWSKI: Wysłuchany hymn K. Tetmajera. *Czas* 1937 nr 6. — T. SINKO. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. STĘPNIEWSKI. *Epoka* 1937 nr 6. — J. SZOKALSKI. *Czas* 1937 nr 10. — A. W. WALCZAK: U podstawy twórczej K. Tetmajera. *Dzien. Poz.* 1937 nr 35. — K. WYKA: Rola Tetmajera. *Gaz. Pol.* 1937 nr 97. — K. WYKA: Prolog twórczości Tetmajera. *Gaz. Pol.* 1937 nr 96. — [A. ZACHEMSKI]. *Ziemia Podhalańska* 1937 nr 8. — *Taternik* 1937 z dn. 2 marca s. 110.

JERZY SZ.: Literatura polska po litewsku. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 28. — Z. LEŚNODORSKI: Literatura w dawnym „Czasie” (1848-1907). W: *Księga pamiątk. na 90-lecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938. — R. OWCZARZEWSKI: K. Tetmajer jako publicysta. *Wil.* 1938. — T. HIŻ: Kaprysy sławy literatów. *Gaz. Pol.* 1939 nr 231.

A. D. [A. DZIENISIUK]: Trzynasta „Środa

- literacka". *Trybuna Pomorska* 1945 nr 100. — T. KUDLIŃSKI: Z teatrów krakowskich. *Tyg. Powsz.* 1945 nr 41 [dot. układu scenicznego pt. Bajka, wg różnych utworów K. Tetmajera]. — M. OSTROWSKA: Od „Hymnów” do „Bajki”. *Program Teatru Rapsodycznego* (Kr.) 1945. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1945 nr 1/2. — S. GRZEGORZEWSKI: Sienkiewicz pisał winem. *Tydzień* 1946 nr 16 [o używaniu narkotyków przez pisarzy]. — E. JĘDRKIEWICZ: Geniusz-grafoman. *Dzienn. Pol.* 1946 nr 209. — L. RYGIER: Orzeł bez szponów. *Polska Zbrojna* 1946 nr 190. — B. SZARLITT: Tragiczny los K. Tetmajera. *Twórczość* 1946 z. 10 [tu kilka listów poety]. — M. TOMASZEWSKI: Karłowicz i Tetmajer. *Ilustr. Kur. Pol.* 1946 nr 342. — W. WNUK: Wielki syn Podhala — Tetmajer winien spoczywać na cmentarzu zasłużonych w Zakopanem. *Gaz. Lud.* 1946 nr 50. — Tragedia Tetmajera. *Ziemia Pomorska* 1946 nr 300 [not. o śmierci]. — J. CHMIELEWSKI: K. Przerwa-Tetmajer. Wspomnienie pozgonne. *Taternik* 1947 nr 6. — A. CHYBIŃSKI: Ze wspomnień o K. Tetmajerze. *Od A do Z* 1947 nr 20, 22. — J. B.: A. Grzymała-Siedlecki o K. Tetmajerze. Z czwartków literackich. *Głos Pomorza* 1947 nr 298. — L. H. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. *Nowiny Lit.* 1947 nr 35. — R. TALEWSKI: Do Redaktora „Nowin Literackich”. *Nowiny Lit.* 1947 nr 23 [dot. śmierci i pogrzebu]. — Tetmajer po francusku. *Dziś i Jutro* 1947 nr 19. — Tetmajer po francusku. *Przełgl. Księgarni* 1947 nr 3/4. — M. ASSANKA-JAPOLL: Piewcy najpiękniejszego skrawka rubieży Polski: Tatr i Podhala. *Nowiny Nyskie* 1948 nr 5; też *Nowiny Raciborskie* 1948 nr 5. — A. BOLESKI: Ze studiów nad lirykami K. Tetmajera. *Prace Polonist.* S. VI (1948) s. 121–132 i odb. — M. DLUŠKA: Studia z historii i teorii wersyfikacji polskiej. T. 1. Kr. 1948 s. 256–259. — Dr M.: Historia pewnej maski pośmiertnej. *Problemy* 1948 nr 12. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: K. Przerwa-Tetmajer. *Twórczość* 1948 nr 6; fragm. przedr. *Przekrój* 1948 nr 181 [polem. i uzup.: T. Esreichera: Tetmajera początki i koniec. *Przekrój* 1948 nr 183; Niespodziewane echa. *Przekrój* 1948 nr 185; A. Grzymała-Siedlecki. *Przekrój* 1948 nr 186; A. Świdorska: Czy Tetmajer był snobem? *Przekrój* 1948 nr 186; A. Żeleński. *Przekrój* 1948 nr 187]. — J. KUREK: Jak umarł Tetmajer? *Dzienn. Pol.* 1948 nr 187. — J. PILECKI: Jeszcze raz o Tetmajerach. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 51. — F. T. SIKORSKI: Moje spotkania z K. Tetmajerem. *Świat* 1948 nr 37. — M. S. [M. SZCZEPAŃSKA]: Od Tetmajera do Eisensteina. *Głos Ludu* 1948 nr 216. — A. W. WALCZAK: Ostatni wywiad z Tetmajerem. *Świat* 1948 nr 32. — J. M. ZAGÓRSKI: Piewcy Tatr — Asnyk i Tetmajer przy warsztacie dzien-
- nikarskim. *Prasa Pol.* 1948 nr 16. — T. ESTREICHER: Jeszcze raz o Tetmajerach. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 1. — J. KIJAS: Krzywdy Tetmajera. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 39. — E. KOZIKOWSKI: Jeszcze o Tetmajerze. *Twórczość* 1949 nr 2. — M.: Pieśń ludowa w muzyce F. Chopina. *Trybuna Wolności* 1949 nr 38. — J. PILECKI: Już nie o Tetmajerach. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 4. — L. SZCZEPAŃSKI: Poezja nonsensu. *Przekrój* 1949 nr 243. — J. WYSZOMIRSKI: Rewolucjoniści spod Tatr. *Express Poz.* 1950 nr 1103. — J. ZADEYKAŃSKI: Tetmajerowie. *Wiad.* (Londyn) 1950 nr 27 [dzieje rodziny]. — J. MAGNUSZEWSKI: Korespondencja K. Przerwy-Tetmajera z Franciszkiem Kwapilem. *Pam. Lit. R.* 42 (1951) z. 1 s. 258–261 i odb. — E. POCHROŃ: Legenda o chłopskim buncie. *Wieś* 1951 nr 25. — H. VOGLER: Dawna i obecna literatura Podhala. *Echo Tyg.* 1951 nr 26. — R. KOCZYŃSKI: Folklor, sztuka i Tetmajer. *Tyg. Powsz.* 1952 nr 40. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — F. KMIETOWICZ: Piewca Skalnego Podhala. *Związkowiec* (Kanada) 1956 nr 23 [dot. okoliczności śmierci]. — A. WAŚKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. Kr. 1956. — W jednym zdaniu. *Życie Lit.* 1956 nr 44 [not. o wyd. wyboru utworów w Moskwie]. — H. DUNINÓWNA: Ci, których znałam. W-wa 1957. — L. H. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. Kr. 1957. — J. TETMAJER-NAJMSKA: Bronowice dzisiaj. W: *Wypiański żywy*. Londyn 1957. — F. GALIŃSKI: Z gawęd i wspomnień o starej Warszawie. *Stolica* 1958 nr 37. — S. HELSZTYŃSKI: Stat magni nominis umbra. *Księgarni* 1958 nr 1/2. — J. Z. JAKUBOWSKI, *Polonistyka* 1958 nr 2. — M. RÓŻYCKI: Mit o testamentie K. Przerwy-Tetmajera. *Życie W-wy* 1958 nr 228. — J. BŁOŃSKI: Poezja K. Tetmajera. *Życie Lit.* 1959 nr 17. — A. CHYBIŃSKI: W czasach Straussa i Tetmajera. Wspomnienia. Kr. 1959 s. 179–204. — A. MALISZEWSKI: Prawda o ostatnich chwilach życia K. Tetmajera. *Stolica* 1959 nr 22. — *Pol. krytyka lit. (1860–1918)*. *Materiały*. Oprac. J. Z. Jakubowski. W-wa 1959. — A. ŚWIDORSKA: Góralszczyzna Tetmajera. *Życie Lit.* 1959 nr 21. — J. WIKTOR: Wspomnienie o K. Tetmajerze. *Życie i Myśl* 1959 nr 3/4. — M. WĄSOWICZ: Materiały do dziejów Polski w Centralnych Historycznych Archiwach Państwowych we Lwowie i Kijowie. *Archeion* t. 33 (1960) s. 99–126 [inf. o rękopisach, listach i innych materiałach]. — L. BARTOSZEK: Der Dichter von Podhale. *Deutsch-Polnische Hefte* (Monachium) 1961 nr 4 — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1961 s. 124–150. — P. HERTZ: Domena polska. W-wa 1961. —

- E. KOZIKOWSKI: Między prawdą a plotką. *Kr.* 1961. — J. KRZYŻANOWSKI. *Polonistyka* 1961 nr 2. — A. ŁEMPICKA: „Wesele” we wspomnieniach i krytyce. *Kr.* 1961. — K. WYKA. *Życie Lit.* 1961 nr 25. — Do Ministra Kultury i Sztuki w Warszawie. List otwarty. *Życie Lit.* 1961 nr 23. — S. PAŃCOWSKI. *Kierunki* 1962 nr 35. — B. SITEK: O miejsce dla Tetmajera i Orkana w programie szkolnym. *Polonistyka* 1962 nr 3. — E. SZERMANTOWSKI: Warszawskie wspominki. *Dzien. Bałtycki* 1962 nr 262. — K. WYKA: Literatura polska w kontekście europejskim. *Pam. Lit.* R. 53 (1962) z. 3. — J. KUREK. *Echo Krakowa* 1963 nr 25. — T. NIESTOŁOWSKI: Wspomnienia. W-wa 1963. — L. MIĘKINA, E. ROSNER: Pisarze Ziemi Cieszyńskiej. Słownik bio- i bibliograficzny. *Głos Ziemi Cieszyńskiej* 1964 nr 3-49. — L. MIKUSIŃSKI: Gwałty pruskie przed trybunałem polskiej literatury. W: *Wydarzenia wczesijskie w r. 1901*. Poz. 1964. — Parnas polski we wspomnieniach i anegdotce. W-wa 1964 s. 235-249. — D. ABRAHAMOWICZ: Tetmajer w Słowacji. *Spr. PAN w Kr.* 1965 I/VI s. 144-146. — W. BLACHUT. *Gaz. Kr.* 1965 nr 31; [sprostowanie]; (e): Tetmajer nie umarł na ulicy. Nr 42. — A. CZERMIŃSKI: Tetmajerowi podzwonne. *Spojrzenia* dod. do *Gaz. Pomorskiej* 1965 nr 7. — M. CZUCHNOWSKI: W stulecie urodzin K. Przerwy-Tetmajera. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1965 nr 83. — J. GRYGIEL. *Widnokrąg* dod. do *Nowin Rzeszowskich* 1965 nr 8. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1965 nr 69. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965. — J. S.: Tetmajerova legenda Tatier. *Slovenské pohľady* 1965 nr 12. — K. JABŁOŃSKA: Nad listami K. Przerwy-Tetmajera. *Pomorze* 1965 nr 16 [stan badań]. — K. JABŁOŃSKA: Za kulisami pewnej nagrody. *Słowo Ludu* 1965 nr 100/101. — K. JABŁOŃSKA: Czy Tetmajer pracował w biurze Stacji Meteorologicznej? *Stolica* 1965 nr 10. — K. JABŁOŃSKA: K. Tetmajer o Warszawie. *Stolica* 1965 nr 28. — K. JABŁOŃSKA: K. Tetmajer i L. Rydel. *Za i Przeciw* 1965 nr 27. — K. JABŁOŃSKA: „...nigdy nie dojdzie nikt więcej ponad to, co ja chcę, by o mnie wiadano”. *Życie Lit.* 1965 nr 20. — J. Z. JAKUBOWSKI: Ważne ogniwo. O liryce K. Przerwy-Tetmajera. *Poezja* 1965 nr 1. — J. Z. JAKUBOWSKI: Poezja czy „ustrój poetyczności”. *Współczesność* 1965 nr 7/B. — K. A. J [K. A. JAWORSKI]: Mój Tetmajer. *Kamena* 1965 nr 3. — J. KORZENNY. *Kalendarz Śląski na r. 1965* s. 71-78 [o przekładach na język czeski]. — K. KOZMIŃSKI. *Mysł Spol. Caritas* 1965 nr 9. — B. LUBOSZ: Nowy rozdział legendy Tatr. *Trybuna Rob.* 1965 nr 96. — B. SITEK: Nieznany dziennik K. Tetmajera. *Przegl. Hum.* 1965 nr 2 [zeszyt z l. 1888-1889]. — B. SITEK. *Polonistyka* 1965 nr 1. — M. SMOLARSKI. *Za i Przeciw* 1965 nr 11. — J. A. SZCZEPAŃSKI. *Wierchy* 1965 s. 5-15. — J. A. SZCZEPAŃSKI. *Trybuna Ludu* 1965 nr 49. — J. SZCZYPKA. *Kierunki* 1965 nr 7. — J. ŚLIZIŃSKI: K. Tetmajer w Czechosłowacji. *Przegl. Hum.* 1965 nr 6 [recepca]. — A. WAŚKOWSKI. *Za i Przeciw* 1965 nr 16. — J. WIKTOR: O paniczu z Ludźmierza. *Życie Lit.* 1965 nr 12. — W. WNUK: „U nas w Ludźmierzu było ślicznie”. *Kronika* (Londyn) 1965 nr 16/17. — W. WNUK. *Słowo Powsz.* 1965 nr 15. — K. WYKA: „Macie serc waszych wykładaczy...”. *Życie Lit.* 1965 nr 14; przedr. w książce: Wędrując po tematach. T. 2. *Kr.* 1971 [nawiązanie: M. Głazek. *Życie Lit.* 1965 nr 34; (tw.) [T. Węgrzyniak]: Jubileusz z refleksją. *Tyg. Kult.* 1965 nr 15]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — S. LICHANŃSKI: Duch światła i grania. *Przegl. Hum.* 1966 nr 1; przedr. w książce: Cienie i profile. W-wa 1967. — K. JABŁOŃSKA: Listy o Tatrach i Zakopanem. *Wierchy* 1966 s. 141-149. — K. JABŁOŃSKA: Wokół biografii Tetmajera. *Życie Lit.* 1966 nr 42-43. — J. PROKOP: K. Tetmajer. Znad morza. W: *Liryka pol. Interpretacje*. *Kr.* 1966. — S. SKWARCZYŃSKA: Z polskich autografów w świętym albumie F. Modjeskiej. *Życie i Myśl* 1966 nr 9. — Panicz z Ludźmierza. Program poświęcony K. Tetmajerowi w Teatrze Małych Form w Krakowie. Oprac. J. Kurek. [Rec. (k) [E. Kamińska]. *Dzien. Pol.* 1966 nr 176]. — D. ABRAHAMOWICZ: Recepca K. Tetmajera w Słowacji. *Slavia Occidentalis* 1967 s. 3-16. — B. BIAŁOKOZOWICZ: O genezie „Kniazia Potiomkina” T. Micińskiego. *Przegl. Hum.* 1967 nr 5. — J.: Katastrofizm i rewolucjonizm we wczesnej poezji K. Tetmajera. *Przegl. Hum.* 1967 nr 4. — K. JABŁOŃSKA: Pan Adam i K. Tetmajer. *Nad Wartą* 1967 nr 8 [o kontaktach z Asnykiem]. — T. JANUSZEWSKI: U „Maryny z Hrubego”. *Świat* 1967 nr 25 [o Marii Palider]. — J. KOLBUSZEWSKI: Podatek narodowy na Podhalu w r. 1863. *Wierchy* 1967 s. 271-272. — J. KRZYŻANOWSKI: Janosik w poezji Tetmajera. *Mies. Lit.* 1967 nr 5. [Rec. J. R. [J. Reychman]. *Wierchy* 1967 s. 292]. — Jánošik v poezii K. Tetmajera. *Slovenská literatura* (Bratysława) 1967 nr 3. — Rękopiśmienne dedykacje autorskie w księgozbiórce Ossolineum. Wt. 1967. — W. BLACHUT. *Gaz. Kr.* 1968 nr 17. — J. BŁOŃSKI: K. Tetmajer. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — K. JABŁOŃSKA: Wokół biografii Tetmajera. *Życie Lit.* 1968 nr 32, 34 [sprostowanie: T. Januszewski. Nr 36; nawiązanie: J. Krzyżanowski: Tetmajer i brudna bieliza. Nr 39]. — J. KRZYŻANOWSKI: (Wstęp do:) K. Tetmajer: Poezje wybrane. Wyd. 2

- Wr. 1968 *BN*, I, 123. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: „Wędrowiec przez pustki wieczyste”... O poezji K. Tetmajera. *Życie Lit.* 1968 nr 24. — T. RÓŻYWCZAK: K. Przerwa-Tetmajer. *Odra* 1968 nr 9. — W. WNUK: Moje Podhale. W-wa 1968. — *Więści* 1968 nr 7. — W. BLACHUT: *Gaz. Kr.* 1969 nr 33. — W. BLACHUT: Z moich wędrowek po Górcach. *Zielony Sztandar* 1969 nr 90. — T. JANUSZEWSKI: Rywał Wyspiańskiego. *Mies. Lit.* 1969 nr 3. — M. SMOLARSKI: Wspomnienia. *Za i Przeciw* 1969 nr 1-3. — J. Z. BRUDNICKI: *Tyg. Kult.* 1970 nr 38. — A. HAMERLIŃSKI: *Zielony Sztandar* 1970 nr 10. — Z. IHNATOWICZ: *Tydzień Pol.* (Londyn) 1970 nr 45 [list do red. ze szczegółami dot. zgonu]. — K. JABŁOŃSKA: W 30 rocznicę śmierci K. Tetmajera. *Nad Wartą* 1970 nr 2. — K. JABŁOŃSKA: Gdy dopełniły się dni K. Tetmajera. *Stolica* 1970 nr 7. — K. JABŁOŃSKA: Górskie sprawy Tetmajera. *Światowid* 1970 nr 4. — S. PIOTROWSKI: Skalne Podhale w literaturze i kulturze polskiej. W-wa 1970. — B. SIŃK: K. Tetmajer czołowy liryk Młodej Polski. *Polonistyka* 1970 nr 3. — P. TYSSAROWSKI: Miejsce Tetmajera ... pod Tatrami. *Dzien. Pol.* 1970 nr 20. — W. WNUK: Tetmajer i Maryna. *Kierunki* 1970 nr 5 [wspomnienia Marii Czerniakowej]. — W. WNUK: Ku Tatrom. W-wa 1970. — K. BOLANOWSKI: *Widnokrąg* 1971 nr 31. — J. GRYGIEL: Wielcy korespondenci zapomnianego literata [J. Wiśniowskiego]. *Widnokrąg* 1971 nr 9. — K. JABŁOŃSKA: Ostatnie odwiedziny. *Przemiany* 1971 nr 11. — J. Z. JAKUBOWSKI: W: *O lit. pol. Materiały*. W-wa 1971. — J. NĘDZA-KUBINIEC: Tetmajer w literaturze czeskiej. *Tyg. Kult.* 1971 nr 6. — B. GRABOWSKA: Podwieczorek z K. Tetmajerem. *Za i Przeciw* 1972 nr 8. — L. B. GRZENIEWSKI: *Argumenty* 1972 nr 42. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. *Kr.* 1972. — Miałem kiedyś przyjaciół... Wspomnienia o K. Tetmajerze. Oprac. K. Jabłońska, *Kr.* 1972. — S. LICHAŃSKI: Od Tetmajera do Boya. Głosy o liryce miłosnej Młodej Polski. *Poezja* 1972 nr 11. — B. MIECUGOW: *Życie Lit.* 1972 nr 27. — J. PROKOP: W krainie uniwersaliów. W książce: *Lekcja rzeczy*. *Kr.* 1972. — A. PRUSZYŃSKI: Zajęcia z anatomii patologicznej. W: *Uniw. Ziemi Zach. i tajne kursy uniwersyteckie 1939-1945*. Poz. 1972 s. 111-112. — J. STARNAWSKI: Sztambuch Marii z Disterloh Sarneckiej. *Twórczość* 1972 nr 7. — S. MIJAS: Orzeł na nizinach. *Przemiany* 1973 nr 3. — A. WEBER: Niemal przed pół wiekiem. *Dziś i Jutro* 1973 nr 49 [dot. sztambuchu M. Karczewskiej]. — M. KUPLOWSKI: Iwan Franko jako krytyk literatury polskiej. *Rzeszów* 1974. — V. KUZMICKAS: S. Névis — A. Achmatowos lyrikos vertėja. *Literatūra ir Kalba* 1974 nr 13. — S. PIŁOŃ: W tęsknocie za eposem. W książce: *Na drogach kultury ludowej*. W-wa 1974. — Spotkania ze sławnymi ludźmi nie tak dawnych czasów. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1974 nr 12-13. — W. BLACHUT: Przypomnienie Tetmajera. *Dzien. Pol.* 1975 nr 44. — (rog). *Przekrój* 1975 nr 1562. — P. TYSSAROWSKI: *Kierunki* 1974 nr 51/52. — L. B. GRZENIEWSKI: Aforystyka dwudziestolecia (1918-1939). W-wa 1976.
- Illa. *Ateneum* 1886 t. 4 s. 182.
- Alegoria. *Ateneum* 1887 t. 4 s. 557.
- Poezje. C. JELLENTA. *Myśl* 1891 nr 5. — B. KAŚINOWSKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 214-215. — K. I. [K. IRZYKOWSKI]. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1900 nr 266. — W. WOLSKI: Wzloty na Parnas. K. Tetmajer w najnowszych utworach. *Przeł. Tyg.* 1900 nr 39; wyd. osob. W-wa 1901. — *Dzien. Poz.* 1900 nr 240. — W. G. [W. GOSTOMSKI]. *Książka* 1901 s. 67-68. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 30. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 7. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 65. — *Przekrój* 1951 nr 322 [dot. wiersza Cień Chopina].
- Mąż — poeta. (A. D.) [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 121. — *GRAD. Nowa Reforma* 1892 nr 101. — K. TETMAJER. *Kur. Pol.* 1892 nr 123. — H. B. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1893 nr 13.
- Sfinks. A. K. *Nowa Reforma* 1893 nr 7. — J. B. *Przeł. Tyg.* 1893 nr 4. — Z. SARNECKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 9, 10. — *Czas* 1893 nr 8. — A. J. *Dzien. Pol.* 1894 nr 45. — W. RABSKI. *Przeł. Poz.* 1894 nr 25. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 616. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 15. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1900 nr 99. — A. NIEMOJEWSKI. *Prawda* 1900 nr 15. — R. [W. RABSKI]. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 99. — A. SYGIETYSKI. *Ateneum* 1900 t. 2 s. 417. — A. SYGIETYSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 83. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 168. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1901 nr 25. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 167. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1901 nr 136. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 166. — *Głos* 1901 nr 27.
- Poezje. Seria druga. A. POTOCKI: Młode loty. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1894 nr 30. — W. RABSKI: Z liryki współczesnej. *Przeł. Poz.* 1894 nr 25. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1894 t. 114 s. 157-170; toż wersja skrócona *Słowo* 1895 nr 4. — S. TARNOWSKI. *Słowo* 1894 nr 4. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 29. — P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersburg.

1895. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 612–618. — C. JANKOWSKI: Nowy poeta. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 8. — M. KURPIEL. *Przeł. Powsz.* 1895 t. 48 s. 285–292. — A. LANGE. *Przeł. Tyg.* 1895 s. 246. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 20. — M. ZDZIECHOWSKI: Z niwy najnowszej poezji. *Świat* 1895 nr 4–5 i odb.; przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1900. — A. ROMANOWSKI: W 80-lecie II serii Poezji K. Tetmajera. *Akcenty* 1974 nr specjalny.

Eleonora. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1895 nr 277. — *Przeł. Powsz.* 1896 t. 50 s. 314–315. — J. TUWIM: Słótko o „Eleonorze” i „Jęku ziemi”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 41 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Jęk ziemi. J. TUWIM: Słótko o „Eleonorze” i „Jęku ziemi”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 41 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Książdz Piotr. J. FLACH: Nowele konkursowe „Czasu”. *Przeł. Pol.* 1896 z. 9. — FIL. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 53. — I. SUSSER. *Krytyka* 1896 czerwiec. — J. TRETIAK. *Przeł. Lit.* 1896 nr 4. — WL. Ż. *Przeł. Katol.* 1896 nr 12. — A. NIEMOJEWSKI: Książdz trzech pokoleń. *Głos* 1901 nr 27–31. — A. JANUSZEWSKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 12. — ZETGE. *Głos Narodu* 1931 nr 330. — T. KULIGOWSKI: Wydawnictwa Okręgu Śląskiego ZNP. *Głos Nauczycielski* 1945 nr 6.

Anioł śmierci. B. BIERNACKI. *Niwa* 1896 nr 25. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 130. — (Ch) [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 86. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1898 t. 129 s. 611–619. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Przeł. Lit.* 1898 nr 8. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1898 nr 35. — M. KRZYMUSKA. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 170. — M. RAWICZ. *Ruch Katol.* 1898 nr 184, 185. — MICHAŁ R-e [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 143. — Q. *Przeł. Tyg.* 1898 s. 549. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 96. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1899 nr 22. — I. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1899 nr 83. — H. GALLE. *Książdzka* 1903 s. 14–15. — A. ROZSTOCKI. *Gaz. Nar.* 1905 nr 97. — *Kur. Pol.* 1926 nr 73.

Objaśnienia do olbrzymiego obrazu „Tatry”. K. JABŁOŃSKA: Z tatrzańskich wspomnień. *Wierchy* 1967 s. 159–164.

Wybór poezji. K. CZACHOWSKI. *Dzienn. Poz.* 1896 nr 248. — J. HŁASKO. *Kur. Niedzielnny* 1896 nr 10. — F. HOESICK. *Słowo* 1896 nr 275. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1896 nr 270. — *Biesiada Lit.* 1896 t. 42

s. 394. — *Gaz. Warsz.* 1896 nr 304. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 217. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 36. — P. CHMIEŁOWSKI. *Przeł. Lit.* 1897 nr 13/14. — (e.r.). *Czas* 1897 nr 29.

Poezje. Seria trzecia. A. CHOŁO-NIEWSKI. *Dzienn. Pol.* 1898 nr 324–325. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1898 nr 237. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1898 nr 32. — T. KONCZYŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1898 nr 40, 43, 44. — S. KOZŁOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 2 s. 559–561. — A. MÜLLER. *Życie* 1898 nr 31. — TADEUSZ S. [T. SOBOLEWSKI]. *Przeł. Lit.* 1898 nr 12/13, 16/17. — W. STERLING. *Prawda* 1898 nr 18–19. — S. T. [S. TAR-NOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1898 t. 128 t. 4 s. 385–393. — *Goniec Łódzki* 1898 nr 134–140. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1899 z. 11. — A. ČERNÝ. *Slovanský přehled* (Praga) 1899 s. 65. — A. DROGOSZEWSKI: K. Przerwa-Tetmajer jako liryk. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 1 s. 338. — S. LACK: O poezjach Tetmajera. *Życie* 1899 nr 2. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 2. — J. ZACHARSKA. *Poezja* 1970 nr 5 [analiza wiersza „Dyskobol”].

Melancholia. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1899 nr 23. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 229. — Ch [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1899 nr 162. — W. FELDMAN: Idealy poety. *Przeł. Tyg.* 1899 nr 18. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1899 t. 133 s. 547–551. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1899 nr 27. — -jw-. *Tyg. Pol.* 1899 nr 24. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 155. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1900 nr 118. — A. GEBHARD. *Literarisches Zentralblatt* 1904 nr 437. — K.: Niemcy o Tetmajerze. *Kraj* 1905 nr 7.

Otchłań. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1900 nr 29. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 33. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1900 nr 28. — W. JABLONOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 36. — R. Wędrowiec 1900 nr 21. — Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1900 nr 118. — Z. SARNECKI. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 151. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 135. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1901 s. 50–51. — J. PAWELSKI. *Przeł. Powsz.* 1901 t. 69 s. 448–450. — W. WOLSKI. *Przeł. Tyg.* 1901 nr 1.

Poezje. Seria czwarta. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 [dot. Qui amant]. — G. DOLIŃSKI: „Wszwajcarii” i „Qui amant”. *Słowo* 1899 nr 65–66. — L. BELMONT. *Głos* 1900 s. 778, 795. — I. CHRZANOWSKI. *Ateneum* 1900 t. 4 s. 643. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1900 nr 42–43. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1900 nr 28. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 484. — A. STODOR.

Iris 1900 nr 12. — *Czas* 1900 nr 125. — K. BIELAŃSKI. *Tyg. Nar.* 1901 nr 12-13. — W. GOSTOMSKI. *Ateneum* 1901 t. 2 z. 1. — H. G. *Słowo* 1901 nr 31-32. — F. KVAPIL. *Slovanský přehled* (Praga) 1901 s. 53-61. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 291-294. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 7. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 65. — *Słowo* 1902 nr 5-6.

Hasła. W. DĄBROWSKI. *Nowa Reforma* 1901 nr 183. — (m). *Gaz. Lw.* 1901 nr 119. — *Naprzód* 1901 nr 129. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 152. — W. O. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 6.

Panna Mery. J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 272 dod. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 332. — *Kraj* 1901 nr 51. — *Krytyka* 1901 t. 2 s. 303. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 286. — *AUT. Głos Narodu* 1902 nr 171. — E. BŁAŻOWSKA. *Głos Narodu* 1902 nr 11, 25. — C. ENDELMANOWA: Żydówka we współczesnej beletryście polskiej. *Izraelita* 1902 nr 10-11. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 88. — H. GALLE. *Prawda* 1902 nr 14. — S. GOTTLIEB. *Wschód* 1902 nr 73. — T. JESKE-CHOŃSKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 49. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 246-247. — Al. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 2. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 69. — *Przegl. Oświatowy* 1919 nr 12. — B. S. *Głos Narodu* 1924 nr 69.

Zawisza Czarny. ALK. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 33. — J. BLESZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1901 nr 34-35. — Br. *Głos Narodu* 1901 nr 28-30. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 49 s. 399. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 548. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 139 s. 497-520. — W. KOSZYC. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 548. — W. MALISZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1901 nr 10. — A. NOWACZYŃSKI. *Słowo* 1901 nr 33, 63. — Z. PAR. *Kur. Codz.* 1901 nr 35. — W. PROKESCH. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 6. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1901 nr 28-29. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 6. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Kur. Warsz.* 1901 nr 38. — J. J. RYCHTER: Słówko o grabieży duchowej popelnionej na J. Słowackim przez niejakiego p. K. Tetmajera. *Głos Wolny* 1901 nr 2. — L. RYDEL. *Czas* 1901 nr 28. — A. SZCZEPAŃSKI. *Dzien. Poz.* 1901 nr 70. — A. SZCZEPAŃSKI. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 33. — *Głos Lit. i Społ.* 1901 nr 2. — *Naprzód* 1901 nr 34. — *Przegl. Pol.* 1901 t. 139 s. 497. — *Słowo* 1901 nr 5. [Replika K. Tetmajera. Nr 10]. — P. CHMIEŁOWSKI: Dramat polski doby najnowszej. *Lw.* 1902 s. 164. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 47. — P. MATERNOVÁ. *Slo-*

vanský přehled (Praga) 1902 s. 151-152. — Wł. St.: Dwa plagiaty, czyli „Zawisza Czarny” i „Bez śladu”. *Reformator* 1903 nr 44. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 15. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 460-462. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 85. — K. E. [K. EHRENBURG]: Z powodu „Zawiszy Czarnego” w Teatrze Wielkim. *Kur. Por.* 1912 nr 90. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 89. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1912. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 85. — J. KOTARBIŃSKI. *Świat* 1912 nr 13. — L. KOTARBIŃSKA. *Echo Tyg.* 1929 nr 20. — J. KOTARBIŃSKI: W służbie sztuki i poezji. W-wa 1929. — *Ilustr. Kur. Pol.* 1965 nr 285.

Wrażenia. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 30. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 15 s. 173. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 553. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 238. — A. GRUSZECKI. *Rozwój* 1902 nr 254. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 247. — ut. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 20. — B. MERWIN. *Słowo Pol.* 1902 nr 42 dod. — WER. [A. SKRZYŃECKI]. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 117. — St. W. [S. WOMELA]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 16. — *Wędrowiec* 1902 nr 18. — C. JELENTA. *Ateneum* 1903 z. 1 s. 98.

Na Skalnych Podhalu. a.a. *Bluszcz* 1903 nr 18-19. — J. STEN [L. BRUNER]. *Głos* 1903 s. 314. — J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1903 s. 378. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 23. — F. *Przegl. Tyg.* 1903 nr 27. — W. FELDMAN. *Nowa Reforma* 1903 s. 132-133. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 148 s. 342-345. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1903 nr 232. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 329. — G. [M. GARFEINOWA]: Pod tytułem „Aus der Tatra”. *Ogniw* 1903 nr 31. — J. MAR. *Ateneum* 1903 z. 5. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1903 s. 337. — I. MAT. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 37. — Z. SARNECKI. *Nowa Reforma* 1903 s. 192. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 42. — *Nowa Reforma* 1903 nr 38-41. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1904 t. 153 s. 173-175. — C. HALICZ. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 344. — W. JABLONOWSKI. *Wędrowiec* 1904 t. 2 s. 307. — J. LEMAŃSKI. *Chimera* 1904 z. 20/21 s. 432. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 169. — I. MATUSZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1904 s. 607. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 3 s. 399. — L. RYDEL. *Kur. Warsz.* 1904 nr 91. — W. WRÓBLEWSKI. *Czas* 1904 nr 118. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1905 s. 69. — H. GALLE. *Tyg. Warsz.* 1907 nr 45. — K. Kr. [K. KRÓLIŃSKI]. *Nasz Kraj* 1907 nr 18. — A. NOWACZYŃSKI. *Świat* 1907 nr 29. —

- W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1907 s. 170. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1907 nr 93. — H. GALLE: Przez lud do narodu. Z powodu „Skalnego Podhalu” K. Tetmajera. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 26. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 192. — W. KOSIAKIEWICZ. *Świat* 1908 nr 26. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 141. — J. MAGIERA. *Przew. Oświatowy* 1908 s. 37. — A. POTOCKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 53. — P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1908 nr 277. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Nar.* 1908 nr 342. — A. SCHIFMAN. *Kur. Lw.* 1908 nr 299. — (aw) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1908 nr 165. — *Czas* 1908 nr 62, nr 299. — *Tyg. Ilustr.* 1908 t. 1 s. 512. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 108. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 374. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 26. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1910 nr 39. — E. PASZKOWSKI. *Dzienn. Cieszyński* 1910 nr 45. — E. PASZKOWSKI. *Dzienn. Kijowski* 1910 nr 29. — A. PRAŠEK. *Slovanský přehled* (Praga) 1910 s. 142–143 [dot. przekładu czes.]. — W. W. [W. WIECKI]. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 106 s. 249. — * * *. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 103–104. — Z. LUBERTOWICZ. *Przegl. Krytyki* 1911/1912. — G. OLECHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 270. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 326–329. — KADEN JULIUSZ [J. KADEN-BANDROWSKI]. *Naprzód* 1913 nr 296 dod. lit. — Ch. *Świat* 1914 nr 7. — S. A. MÜLLER. *Książka* 1914 s. 164. — M. SMOLARSKI. *Świat* 1914 nr 5. — K. TETMAJER: Udział Suleji w dziele „Na Skalnym Podhalu”. *Gaz. Podhalańska* 1915 nr 39. — W. H.: Wydawnictwa Fali. *Naród* 1921 nr 205. — Z. SZMYDTOWA. *Bluszcz* 1924 nr 16. — W. ORKAN: O Tetmajerowym „Skalnym Podhalu”. W książce: Warta. *Lw.* [1926] s. 98–100. — *Kur. Pol.* 1926 nr 146. — J. G. PAWLIKOWSKI: Skandal wydawniczy. *Wierchy* 1927 s. 206 [dot. wyd. *Bibl. Groszowej*]. — Plagiat wydawniczy. *Ruch Lit.* 1929 z. 4 s. 32. — K. CZACHOWSKI. *Gaz. Podhalańska* 1931 nr 49. — J. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 51. — S. PIŁOŃ: U kolebki cyklu „Na Skalnym Podhalu” K. Tetmajera i W. Orkana. *Łęca* 1935 nr 11. — J. BIELATOWICZ. *Prosto z Mostu* 1937 nr 50. — Proces. *Wiad. Rabczańskie* 1937 nr 12. — M. PIECHAL: Apoteoza żeźny ludu góralskiego. W 40-tą rocznicę „Skalnego Podhalu”. *Dzienn. Łódzki* 1946 nr 345. — Tetmajer po francusku. *Dziś i Jutro* 1947 nr 19. — R. KOCZYŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1952 nr 40. — A. ŁEMPICKA. *Życie Lit.* 1953 nr 52. — A. ŁEMPICKA: Wstęp do: Na Skalnym Podhalu. Kr. 1955. — B. GEMROT. *Gaz. Kr.* 1956 nr 21. — A. HAMERLIŃSKI. *Dzienn. Lud.* 1958 nr 76. — A. ŁEMPICKA: Literatura i antyk góralski. (Wstęp do:) Na Skalnym Podhalu. Kr. 1960. [Rec.: M. Smolarski. *Kierunki* 1960 nr 40]. — (O Zwyrtałe muzykancie. Wyst. teatr. Rec.): J. GORCZYCKA. *Teatr Lalek* 1960 nr 12; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1960 nr 144; J. WILKOWSKI. *Teatr Lalek* 1961 nr 17/18; W. KORNELUK. *Kultura i Życie* dod. *Sztandaru Ludu* 1964 nr 17; A. BASZKOWSKI. *Pomorze* 1968 nr 21; (E. M.) [E. MIELNICZEK]. *Gaz. Tor.* 1968 nr 282; *Gaz. Tor.* 1968 nr 237; J. PUGET. *Teatr Lalek* 1970 nr 4; (zb.) [K. ZBIJEWSKA]. *Dzienn. Pol.* 1970 nr 287. — B. PIETREWICZ: Metoda stylizacji gwarowej w „Na Skalnym Podhalu” K. Przerwy-Tetmajera. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel.* 1968 nr 169.
- Zatrącenie. Z. SARNECKI. *Głos Narodu* 1904 nr 89. — ALBERTUS. *Kraj* 1905 nr 105. — A. DROGOSZEWSKI. *Kur. Codz.* 1905 nr 173. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 340–343. — C. HALICZ. *Wędrowiec* 1905 nr 24. — j.a. *Przegl. Powsz. Życia Społ.* 1905 s. 595–597. — A. ROZSTOCKI. *Gaz. Nar.* 1905 nr 97. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 88 s. 398. — W. P. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 93. — Z.N.R. *Głos* 1905 nr 23. — *Gaz. Lw.* 1905 nr 233. — *Głos Narodu* 1905 nr 76. — *Kur. Litewski* 1905 nr 33. — *Przeład* 1905 nr 106. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 62. — Z. WASILEWSKI: Od romantyków do Kasprowicza. *Lw.* 1907 [1906]. — W. MALACHIJEW-MIROWICZ: K. Tetmajer: „Gibel”. *Russkaja mysl* 1909 nr 2.
- Bajeczny świat Tatr. *Nowa Reforma* 1905 nr 153. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 437–438. — A. ZAGÓRSKI. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 6. — S. ZDZIARSKI. *Świat Kobiety* 1906 s. 490. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1907 nr 1 s. 159.
- Poezje. Seria piąta. A. ČERNÝ. *Slovanský přehled* (Praga) 1905 s. 289. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1905 s. 498–499. — F. JAWORSKI. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1905 s. 97–98. — C. JANKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 106. — A. WRZESIEŃ [A. LANGE]. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 199. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 86 s. 225–227. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 33. — M. TATARKIEWICZ. *Przegl. Powsz. Życia Społ.* 1905 s. 225–226. — W. Br. [B. WINAWER]. *Prawda* 1905 nr 13. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1905 nr 44. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 18. — W. GOSTOMSKI. *Przew. Nauk. i Lit.* dod. *Gaz. Tor.* 1906 nr 2. — S. PORAJ. *Ziemia Lubel.* 1906 nr 121.
- Poezje współczesne. KAZBAR [K. BARANOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 17. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Gaz. Pol.* 1906 nr 142. — FEL. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 93. — W. N. *Naprzód* 1906 nr 118. —

K. WOYCZYŃSKI. *Nowa Reforma* 1906 nr 111. — *Świat* 1906 nr 19.

Revolucja. J. STEN [L. BRUNER]: Poezje rewolucji. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 398-403. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1906 nr 25. — W. FELDMAN: Rewolucja w karykaturze. *Trybuna* 1906 nr 1. — W. JABLONOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 150. — J. KAŻMIERCZAK. *Dzien. Poz.* 1906 nr 215. — J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1906 nr 306. — T. KONCZYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1906 s. 514. — T. KONCZYŃSKI. *Wędrowiec* 1906 nr 27. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Nar.* 1906 nr 354, 362. — TAD. NAL. [T. NALEPIŃSKI]. *Słowiański przegląd* (Praga) 1906 s. 484. — W. NAWROCKI. *Naprzód* 1906 nr 118. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 193. — K. WOYCZYŃSKI. *Kur. Wil.* 1906 nr 118. — K. WOYCZYŃSKI. *Nowa Reforma* 1906 nr 111. — A. ZAGÓRSKI. *Kur. Lw.* 1906 nr 230, 234, 236. — Z. A. *Kur. Warsz.* 1906 nr 177. — *Kur. Warsz.* 1906 nr 193. — *Nowa Reforma* 1906 nr 179. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 181-184. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 1 s. 121 i nn. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 5. — O. SIEVERS. *Polnische Post* (Wiedeń) 1907 nr 14.

Wybór nowel. (zi) [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 16. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 45.

Wybór poezji (nowy). W. GOSTOMSKI. *Książka* 1907 s. 437-438. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Bluszcz* 1907 nr 37. — (a.s.) [A. SCHRÖDER]. *Nasz Kraj* 1907 nr 26. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 112. — *Kur. Lw.* 1907 nr 21.

Król Andrzej. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 561-564. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 10. — K. t. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 444, 446. — J. A. KISIELEWSKI: Powieść bohatera. *Kur. Warsz.* 1909 nr 203 i nn. — J. A. KISIELEWSKI. *Nowa Reforma* 1909 nr 472, 474, 482. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* 1909 nr 4 dod. do *Nowej Gaz.* nr 59. — A. STRZELECKI. *Sfinks* 1909 s. 128-130; przedr. w książce: *Powieść polska 1908/1909*. W-wa 1910. — H. T-wa P. *Słowo* 1909 nr 32-33. — SAVITRI [A. ZAHORSKA]. *Prawda* 1909 nr 11. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 114-115.

Legenda Tatr. *Głos Warsz.* 1908 nr 261-272. — V. D. [V. DRESLER]. *Venkov* 1909 nr 302. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 292. — J. WEYSENHOFF. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 49. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 373-374. — H. GALLE. *Ziemia Lubel.* 1910 nr 264. — J. JAKUBOWSKI. *Świat* 1910

nr 23. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 1. — *Gaz. Warsz.* 1910 nr 47. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1911 z. 2. — G. O. [G. OLECHOWSKI]. *Bluszcz* 1911 nr 102-104. — G. OLECHOWSKI. *Świat* 1911 nr 21. — QUIS. *Czas* 1911 nr 102-104. — F. SOBIEŃSKI: Na marginesie „Legendy Tatr” K. Tetmajera. Motywy do rozsnucia. *Przegl. Wielkop.* 1911 s. 309. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 70, s. 225. — LASCARO [H. PAJZDERSKA]. *Słowo* 1912 nr 163. — J. ŻULAWSKI. *Gaz. Lw.* 1912 nr 41-50; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1913 s. 3-55. — Z. LUBERTOWICZ. *Gaz. Podhalańska* 1916 nr 19-21. — S. PAPPÉ. *Dzien. Poz.* 1921 nr 110-111. — Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Por.* 1925 nr 40. — Tetmajer na ekranie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 275. — *Kur. Filmowy* 1929 nr 39. — R. HENNEL. *Wierchy* 1952 s. 282-283. — A. ŚWIDERSKA. *Życie Lit.* 1962 nr 24. — O. JĘDRZEJCZAK. *Gaz. Kr.* 1966 nr 245. — L. FEDORISZIN. *Żovten* (Lw.) 1968 nr 7. — L. B. GRZENIEWSKI: „Drobiazgów duch wspaniały i powietrzny”. W-wa 1974. — J. ZACHARSKA: *Chłopska epopeja* K. Tetmajera. *Przegl. Hum.* 1974 nr 2.

Z wielkiego domu. BOL. R-SKI. *Scena i Sztuka* 1908 nr 41. — NARDA. *Ziemia Lubel.* 1908 nr 289. — R. R. *Dzien. Poz.* 1908 nr 296 dod. *Lit.-Artyst.* — *Słowo Pol.* 1908 nr 540. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 564. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 45. — W. PRORESCH. *Nowa Reforma* 1909 nr 464. — Z. R. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 32.

Gra fal. *Przegl. Katol.* 1910 nr 29. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 3 s. 577-579. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 30. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1911. — Z.L.Z. [Z. L. ZALESKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 8; przedr. w książce: *Dzieło i twórca*. Kr. 1913 s. 162-165. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Nasz Kraj* 1919 nr 127. — *Głos Radomski* 1919 nr 51.

Koniec epopei. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1912 nr 9/10. — E. CZEKALSKI. *Kur. Liteński* 1913 nr 85. — E. CZEKALSKI. *Przegl. Wil.* 1913 nr 10/11. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1913 nr 338-340. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1913 z. 9, 10. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo* 1913 nr 200-201. — Cz. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1913 nr 92. — B. KALINOWSKI. *Tyg. Pol.* 1913 nr 12. — W. KŁYSZEWSKI. *Sfinks* 1913 t. 4 s. 105-108. — A. SIKORSKI: *Napoleoniada*. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 13 [lub 15] s. 1401-1404. — *Bibl. Warsz.* 1913 t. 3 s. 546-548. — *Czas* 1913 nr 137. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 15. — J. FLACH.

Przegl. Pol. 1913/1914 s. 326–333. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 51. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 508. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 9. — N. JASTRZEBSKA. *Bluszcz* 1914 nr 1. — J. KOTARBIŃSKI. *Nasz Dom (Tyg. Mód i Powieści)* 1914 nr 18 s. 2–3. — J. LORENTOWICZ. *Książka* 1914 nr 8/12 s. 179–184. — A. ZAGÓRSKI: Tak konieczność chciała. *Kur. Lw.* 1914 nr 8. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1915 s. 249–251. — M. RAFALOWICZÓWNA. *Zdrój* 1918 t. 2 s. 92, 124. — Z. GREŃ. *Dzien. Pol.* 1961 nr 215. — J. A. SZCZEPAŃSKI. *Trybuna Ludu* 1961 nr 198. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ludzie i dzieła. Kr. 1967.

Poezje. Seria szósta. H. GALLE: Echa z gór. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 26. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 7. — n.-. *Słowanský přehled* (Praga) 1911 s. 143. — E. POCHROŃ: Legenda o chłopskim buncie. *Wiśń* 1951 nr 25. — F. ZIEJKA: Z dziejów sławy Kostki Napierskiego. *Wiśń* 1974 nr 45.

Szkice. W. RZYMOWSKI. *Prawda* 1910 nr 35.

Poezje. Seria siódma. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 218. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 548. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1912 s. 376. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1912 nr 515. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museion* 1912 z. 11. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nowe poezje K. Tetmajera. *Słowo* 1912 nr 309. — N. JASTRZEBSKA. *Bluszcz* 1912 nr 19. — J. PIETRZYCKI: Nowy tom Tetmajera. *Gaz. Lw.* 1912 nr 142. — ZYG. SAR. [Z. SARNECKI]. *Wisła* 1912 nr 3. — T. ŚWIĄTEK: Dola liryczna Tetmajera. *Rydwán* 1912 s. 191. — J. LORENTOWICZ: „Wędrowanie przez pustki”. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 17. — J. KUDELA. *Słowanský přehled* (Praga) 1914 s. 142. — M. SMOLARSKI. *Nowa Reforma* 1914 nr 275.

Romans panny Opolskiej. *Głos Płocki* 1911 nr 104. — AGAJ. *Przegl. Katol.* 1912 nr 16. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1912 t. 183 s. 100–102. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 225. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 49. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Poza romansem panny Opolskiej. *Museion* 1912 z. 4–5. — (T. Ch.) [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kronika Powsz.* 1912 nr 2. — OTTO. *Prawda* 1912 nr 28. — LASCARO [H. PAJZDERSKA]. *Słowo* 1912 nr 1. — E. ZEGADŁOWICZ. *Głos Narodu* 1912 nr 13. — (G.): Wywiad z reżyserem Lenczewskim, realizatorem „Romansu panny Opolskiej” wg K. Tetmajera. *Kino dla Wszystkich* 1928 nr 13 (69). — *Ilustr. Kur. Codz.* 1928 nr 279. —

M. J. W. [M. J. WIEŁOPOLSKA]. *Pol. Zbrojna* 1928 nr 294. — W. LENCZEWSKI: Na marginesie pewnych krytyk. *Ekran i Scena* 1929 nr 3. — W. T. *Słowo* 1929 nr 45.

O żołnierzu polskim. J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1915 nr 409. — A. NIEMOJEWSKI. *Mysł Niepodległa* 1915 nr 320; toż *Kur. Poz.* 1915 nr 233 dod. — S. WASYLEWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 1. — *Kur. Lw.* 1915 nr 190. — J. NAWRATIL. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 129 s. 123.

Cienie. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1917 nr 9–10. — wz- [W. ZAWISTOWSKI]. *Pro Arte et Studio* 1918 z. 12.

Na śmierć H. Sienkiewicza. B. GUBRYNOWICZ: Z najnowszej literatury o Sienkiewiczu. *Pam. Lit. R.* 15 (1917) s. 376.

W czas wojny. W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1916 s. 551. — *Przegl. Oświatowy* 1917 nr 8.

Judasz. T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 278. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1917 nr 23. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Reforma* 1917 nr 162. — E. BREITER. *Głos Pol.* 1922 nr 144. — E. B. [E. BREITER]. *Świat* 1922 nr 22. — M. DUNIN-MAJEWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6318. — W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1922 nr 140. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1922 nr 143. — C. JELLENTA. *Gaz. Policji Państw.* 1922 nr 11, 13. — L. KOMARNICKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 11 s. 278–279. — K. KONIŃSKI. *Mysł Nar.* 1922 nr 117. — K. KONIŃSKI: Polskie poematy o Judaszu. *Głos Narodu* 1922 nr 104. — K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1922 nr 140. — OLWID. *Przegl. Por.* 1922 nr 150. — M. ORLICZ. *Ponowia* 1922 nr 5. — K. ORUSZ. *Kultura* 1922 nr 4. — J. OSBERGER-BOELKE. *Słowo Pol.* 1922 nr 124. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 144. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1922 nr 140. — L. ROQUIGNY. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1922 nr 117. — W. Z. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1922 nr 140, 151, 155. — K. MAKUSZYŃSKI: Przed premierą „Judasza” K. Tetmajera. *Listy z Teatru* 1924 nr 5. — W. GRUBIŃSKI: W moim konfesjonale. W-wa 1925. — E. HAECKER. *Naprzód* 1925 nr 93. — K. *Nowy Dzień*. 1925 nr 90. — F. K. PUSŁOWSKI. *Głos Narodu* 1925 nr 92. — W. RABSKI: Teatr po wojnie. W-wa 1925. — L. SKOCZYŁAS. *Goniec Kr.* 1925 nr 92. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]. *Kur. Wil.* 1929 nr 62. — W. PIOTROWICZ. *Słowo* 1929 nr 61. — *Dzien. Wil.* 1929 nr 62. — W. PIOTROWICZ: W nawiasie literackim. Wil. 1930. — K. KONIŃSKI. *Mysł Nar.* 1932 nr 18. — M. DULĘBA: Podteksty.

Teatr 1950 nr 8/10 s. 176–179 [o interpretacji roli Judasza przez S. Jaracza w Reducie]. — T. DWORAK: *Kwestia Judaszowa. Życie i Myśl* 1974 nr 5.

Wybór poezji czwarty. *Czas* 1919 nr 322. — *Dzienn. Powsz.* 1919 nr 279.

Poezje. Seria ósma. H. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1924 nr 355 wyd. por.; 1925 nr 1. — K. W. Z. [K. W. ZAWODZIŃSKI]. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 51.

Recenzje wydań zbiorowych

Poezje. (1923–1924). R. BERGEL: Poeta pokolenia schyłkowców. *Głos Narodu* 1926 nr 118.

Wybór poezji. (1936). T. DWORAK: Tetmajer w „Bibliotece Narodowej”. *Myśl Nar.* 1937 nr 11. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Nowa Książka* 1937 z. 6.

Poezje. (1958). S. L. [S. LICHAŃSKI]. *Trybuna Lit.* 1958 nr 48. — (mw). *Trybuna Ludu* 1958 nr 287.

Poezje wybrane. (1968). T. BŁAŻEJWSKA. *Kultura* 1968 nr 30. — J. PRZYBÓŚ. *Życie W-wy* 1968 nr 102. — M. SPRUSIŃSKI. *Nowe Książki* 1968 nr 11. — J. ZACHARSKA. *Przegl. Hum.* 1969 nr 1.

Poezje wybrane. (1969). J. ZACHARSKA. *Poezja* 1969 nr 11.

TETMAJER WŁODZIMIERZ PRZERWA (1862–1923)

Pseud. i krypt.: LEON NOWINA; W. T.

Poeta, publicysta, działacz ludowy, malarz.

Ur. w noc sylwestrową 1861/1862 w Ludźmierzu pod Nowym Targiem, syn Adolfa, marszałka szlachty nowotarskiej, i Leonii z Krobickich. Był bratem przyrodnim Kazimierza, poety. W 1873–1881 uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny; z tych lat datuje się długotrwała przyjaźń z K. M. Górskim. W 1881 rozpoczął studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Równocześnie był studentem na wydziale malarstwa w Szkole Sztuk Pięknych (od 1875 do 1886). W 1882 wyjechał na studia malarskie do Wiednia, w 1886 do Monachium, w 1889 na krótko do Paryża. Po powrocie w 1890 zawarł związek małżeński z Anną Mikołajczykówną, córką gospodarza z podkrakowskich Bronowic, gdzie po ślubie osiadł na stałe. (Tamże w jego dworku, w listopadzie 1900, odbyło się wesele L. Rydla z Jadwigą, siostrą żony, uwiecznione w „Weselu” S. Wyspiańskiego). W 1892 uzyskał złoty medal Szkoły Sztuk Pięknych, gdzie kontynuował naukę na oddziale kompozycyjnym (1889–1895). W 1893 odbył wycieczkę do Rzymu. W 1897 należał do współtwórców Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”. Od 1899 był członkiem wiedeńskiego stowarzyszenia artystów „Secession”. W 1910 otrzymał nagrodę Akademii Umiejętności za całokształt pracy malarskiej. W 1911–1918 był posłem ludowym do parlamentu wiedeńskiego. W 1915 wraz z Wincentym Witosem i Władysławem Długoszem odbył podróż do Szwajcarii celem nawiązania kontaktów z Komitetem Pomocy Ofiarom Wojny zorganizowanym przez H. Sienkiewicza i I. Paderewskiego. W 1918 jako szef wydziału wojskowego uczestniczył w pracach Polskiego Komitetu Likwidacyjnego, a w 1919 w pracach paryskiej konferencji pokojowej jako ekspert od zagadnień politycznych i dyplomatycznych. Pod koniec życia zarzucał działalność polityczną. W 1920 został prezesem Rady Sztuki w Krakowie. Zmarł 26 grudnia 1923 w Bronowicach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Gody i Godnie Święta, czyli okres świąt Bożego Narodzenia w Krakowskiem. *Materiały Antropologiczno-Archeol. i Etnogr.* t. 3, 1898 i odb.

2. Piast. [Dramat nie ukończony]. Ogl. fragm.: *Głos Narodu* 1901 nr 295 (z aktu V); *Epitaphium I. Maciejowskiego-Sewera*. Kr.

1902 s. 54–64 (Scena postrzyżyn); *Giewont* 1902 nr 5–9 (Postrzyżyny); *Krytyka* 1902 t. 1 s. 13–25 (Prolog). Wyst. Kr. 8 marca 1903 (wybrane fragmenty); Kr. 22 stycznia 1916 (Prolog).

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 3984 (pt. Piast. Fragment tryptyku w jednym akcie). Rkps Bibl. PAN w Kr. — akt I, II i III w wersji odmiennie od ogłoszonych fragmentów — akc. 7293.

3. Noce letnie. Kr. 1902.

Zawartość: Wielkanoc na wsi. (*Czas* 1900 nr 98 dod. lit.); Mały obrazek; Z powodu zawiązania się Stowarzyszenia Polskiej Sztuki. (*Krytyka* 1901 t. 2 s. 186-190); Wigilia w obozie. Urywek ze starego pamiętnika J.M.P. Stanisława... towarzysza chorągwi pancerniej. (*Głos Narodu* 1897 nr 2-4; *Kur. Warsz.* 1902 nr 355); *Privilegium Veneris*. (Powst. 1895); W noc majową. (Powst. maj 1899; ogl. *Czas* 1901 nr 174-175; *Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. 1902; przedr. *Kur. Poz.* 1902 nr 21); Chłop polski na uroczystości mickiewiczowskiej. (*Życie* 1898 nr 26).

Rkps — Wigilia w obozie. Ossol. sygn. 12688/I.

4. Odbudowa starego krakowskiego ratusza. — Pomnik Kościuszki na Rynku Krakowskim. Kr. 1908.

Autor drugiego szkicu L. Stasiak.

5. Raclawice. Powieść chłopska. Książkę sześć. [Wierszem]. Powst. 1911. Ogl. fragm.: *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 201 (pt. Raclawice); *Piast* 1914 (pt. Bitwa pod Raclawicami); *Nowa Reforma* 1914 nr 127 (pt. Przyśięga Kościuszki). Wyd. osob. Kr. [1916].

Adaptacja sceniczna: oprac. M. Rokoszowa. Wyst. 1946; fragm. ogł. *Świetylica Kr.* 1946 nr 3.

6. Opowieść z dawnych lat. Tryptyk. Cz. 1. Wieliczka 1912.

Rkps Bibl. PAN w Kr. akc. 7302.

7. Silva rerum. Kr. 1914.

Zawartość: Różne myśli; Rozczarowanie; Świt; Sprawa polska; Sursum cordali; Głos prawdy o Polsce; O Wicie Stwoszu i jego znawcach.

8. Marsz Skrzyneckiego. Poezje. Kr. [1916].

Tu również przekłady z Horacego.

9. O naczelniku Kościuszcze i o polskim chłopie. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 19. Wyd. osob. całości W-wa [1917]. Wyd. nowe. W-wa 1917.

Publicystyka.

10. Szopka polityczna. *Ridendo castigat mores*. Powst. 1923. Wyd. Kr. 1926.

Rkps Bibl. PAN w Kr. akc. 7298.

11. Przewodnik po katedrze wawelskiej, skarbcu i grobach królewskich. Kr. 1924.

Współautor T. Kruszyński.

Rkps Bibl. PAN w Kr. akc. 7304.

12. Przeznaczenie. Syna mojego pamięci. Wyd. pośmiertne. Z przedmową B. Pochmarskiego. Kr. 1926.

Zawiera cykl: I. Sprzed wojny, II. Poległym, III. Przeznaczenie, IV. Termopyle.

Rkps: Przeznaczenie, Termopyle — Bibl. PAN w Kr. akc. 7300-7301.

13. Pisma polityczne. Kr. 1927.

Zawartość: O program polskiej polityki zagranicznej; Myśli państwowa polsko-węgierska; Dwa momenty dziejowe; Trzy Konstytucje.

Ogłaszał również prace z zakresu malarstwa, architektury, etnografii i polityki.

Ponadto zachowały się rękopisy następujących utworów: Kazimierz Wielki. [Utwór dramatyczny, nie ukończony]; Książę Józef Poniatowski. Poemat w sześciu księgach. [Zachowane kilka wariantów]; Mistrz Twardowski. Fantastyczna bajka. Sztuka w 3 aktach z prologiem i epilogiem; Ofiara. [Fragm. nie ukończonego dramatu]; Powrót. Wigilijna powiastka; Stara legenda. Obraz sceniczny w 5 odsłonach; Temistokles — powieść starogrecka z czasów wojen perskich. Dramat w 5 obrazach z prologiem i epilogiem; W noc wigilijną. Obrazek sceniczny w 5 odsłonach z czasów wojny; Widz. Dzieje ostatnich lat. Pamiętnik naocznego świadka; oraz szereg innych drobnych wierszy i prac literackich. Rkps Bibl. PAN w Kr. akc. 7288-7318.

W inną stronę pójdzie każda... Wiersz. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2721.

Przekłady drobnych utworów: czeski; R. Hucherko; Chłopský žal. *Ostravský denník* 1908 nr 94.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Bluszc* (1902), *Bławatek* (1908-1909), *Czas* (1899-1901, 1908, 1922), *Drużyna* (1915), *Dzienn. Chicagoski* (1902, 1912), *Dzienn. Cieszyński* (1908, 1910), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1896), *Gaz. Kaliska* (1923), *Gaz. Podhalańska* (1914), *Gaz. Poniedziałkowa* (1914), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1918), *Gaz. Powsz.* (1909), *Gaz. Wiecz.* (1921), *Giewont* (1902), *Głos* (1921-1922), *Głos Narodu* (1896, 1901-1902, 1911, 1918), *Głos Prawdy* (1928), *Goniec Kr.* (1919, 1921), *Humor Pol.* (1920), *Ilustracja Pol.* (1901), *Ilustr. Kur. Codz.* (1913, 1915, 1917, 1919, 1921-1922), *Krytyka* (1901-1902), *Książka* (1902), *Kur. Lw.* (1914-1915), *Kur. Por.* (1909, 1921), *Kur. Poz.* (1902), *Kur. Warsz.* (1902, 1912, 1920), *Lamus* (1909), *Maski* (1919), *Materiały i Prace Komisji Język. AU* (1907; tu: Słownik bronowski), *Myśl* (1892), *Naród* (1920), *Nowa Reforma* (1919, 1923), *Obrona Ludu* (1906), *Ogniwo* (1920), *Piast* (1914-1915, 1917-1918), *Pobudka* (1918), *Prawda* (1920), *Przegl. Pol.* (1908-1909), *Przyj. Ludu* (1908, 1911-1912), *Rola* (1910), *Rydwan* (1912), *Słowo Pol.* (1902), *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* (1896; tu: Materiały do słownika gwarowego z okolic Krakowa. 1896 nr 7), *Strzelec* (1922), *Świat* (1914), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1902), *Tyg. Ilustr.* (1916-1917; tu m.in.: Sienkiewicz — malarz. 1916 nr 48), *Wiedeński Kur. Pol.* (1918), *Zgoda* (Chicago 1908), *Życie* (Kr. 1898).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Epitaphium I. Maciejowskiego — Sewera*. Kr.

1902, *Ilustr. kalendarz „Roli”*. Kr. 1911, *Jednościówka na III złot Sokoli... w Krakowie*. Kr. 1902, *Kalendarz „Gaz. Niedzielnej” na r. 1910*. Kr. 1909, *Melitele, Noworoczna lit.* Kr. 1902, *Pol. kalendarz mariański*. Kr. 1910, toż Kr. 1911, oraz przedmowa do: A. Kucharczyk: *Z łąk i pól*. Kr. 1914.

Listy i materiały

1. Do J. Siedleckiego 10 listów z 1880–1909 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6829 II. Z tego 2 listy z 1882 ogł. L. Pośpiechowa: *Wiedeńskie listy W. Tetmajera. Przegl. Hum.* 1970 nr 4; list z 1888 ogł. L. Pośpiechowa: *Monachijski epizod w „Bajecznie kolorowej” Sewera w świetle listów W. Tetmajera. Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu, Hist.-Lit.* 1971 z. 8.

2. Do K. M. Górskiego 38 listów z 1881–1906 i b.d. oraz różne materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7730 III. Z tego 7 listów z 1882 ogł. L. Pośpiechowa: *Wiedeńskie listy W. Tetmajera. Przegl. Hum.* 1970 nr 4; 6 listów z 1883–1904 ogł. A. Ciechanowiecki: *Z listów W. Tetmajera do K. M. Górskiego. Sztuka i Krytyka* 1957 nr 3–4; 4 listy z 1888–1889 ogł. L. Pośpiechowa: *Monachijski epizod w „Bajecznie kolorowej” Sewera w świetle listów W. Tetmajera. Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu, Hist.-Lit.* 1971 z. 8.

3. Do K. Tetmajera 10 listów z 1883, 1894–1895. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4663. Ogł. L. Pośpiechowa: *Listy W. Tetmajera do brata Kazimierza. Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* 1969 Ser. B nr 7 s. 55–59; fragm. listów z 1895 ogł. K. Jabłońska: *Wokół biografii Tetmajera. Życie Lit.* 1966 nr 42; 8 listów z 1902 i b.d. ogł. K. Jabłońska. *Za i Przeciw* 1965 nr 28.

4. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych w Krakowie 3 listy z 1887 oraz 5 listów z 1888–1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4853, 5212.

5. Do A. Wiślickiego 10 listów z 1890–1891. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80, akc. 2533.

6. Do M. Bałuckiego z 1891. Rkps Bibl. IS PAN W-wa sygn. 285.

7. Do S. Böhma 9 listów z 1893–1897 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6693 III.

8. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1893 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

9. Do L. Rydla z 1901. Ogł. T. Boy-Żeleński: *Zatarg bohaterów „Wesela”*. *Kur. Por.* 1930 nr 68.

10. Do Z. Przesmyckiego 6 listów z 1901–1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863. Tu

również art. W. Tetmajera i J. Bukowskiego o Szkole Sztuk Pięknych.

11. Do nieznanego adresata z 1904. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. Arch. Witkiewicza.

12. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1908 [?] i b.d. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

13. Do T. Piniego 2 listy z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

14. Do W. Feldmana 4 listy z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12285/III.

15. Do J. Mehoffera 2 listy z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7374.

16. Do M. Bobrzyńskiego z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8096 III.

17. Do W. Orkana 2 listy z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8631.

18. Do B. Wysloucha z 1912 i 2 listy b.d. Rkps Ossol. sygn. 7184/II.

19. Do F. Gwiżdża z 1913. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 241.

20. Do W. L. Jaworskiego z 1921. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3155.

21. Do W. Feldmana w imieniu Zarządu Głównego Pol. Skarbu Wojskowego b.d. Rkps Ossol. sygn. 12415/II.

22. Do F. Hoesicka 3 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2688, sygn. 2719.

23. Do K. Potkańskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2197.

24. Do W. Radzikowskiego Eliasza 2 listy b.d. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.

25. Do L. Szczepańskiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 12217/II.

26. Do nieznanego adresata w sprawie S. Janowskiego. Rkps Ossol. sygn. 12221/III.

27. Do F. Vondračka 2 listy b.d. Arch. Lit. Muzeum Nar. w Pradze sygn. X 76. Fragm. ogł. J. Dużyk: *Z polskiej korespondencji F. Vondračka. Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 s. 176–177.

28. Od A. Fedorowicza odpis listu b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8096 III.

29. Korespondencja oraz materiały różne. Bibl. PAN w Kr. akc. 7288–7317.

30. A. Czechówna: *Dziennik*. T. 34, 38, 42. Arch. Państw. miasta Krakowa sygn. IT 428.

31. K. M. Górski: *Dzienniki*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7515–7716 I.

32. E. Kubalski: *Jasieńka wojenne na R.P.* 1917 (maszynopis). Bibl. PAN w Kr. sygn. 5610.

33. Korespondencja Kazimierza Tetmajera z Julią Tetmajerową. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4657 t. 1-3.

OPRACOWANIA

A. DOBROWOLSKI: Z życia artystów. W. Tetmajer. *Mysł* 1891 nr 3-4. — J. STEN [L. BRUNER]: W. Tetmajer. *Krytyka* 1892 nr 6. — W. ŁOŚ. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 13. — J. TREPKA: Wystawa zbiorowa prac A. Piotrowskiego i W. Tetmajera. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 274. — A. GÓRSKI: Impresje. *Przegl. Tyg.* 1899 nr 34. — A. GÓRSKI: W. Tetmajer. *Życie* 1899 nr 13. — W. Tetmajer jako poeta. *Głos Narodu* 1901 nr 171. — ALBERTINO: W Bronowicach u W. Tetmajera. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1902 nr 40. — J. STEN [L. BRUNER]: Młoda Polska. W. Tetmajer. *Krytyka* 1902 z. 4 s. 413-417; przedr. w książce: Szkice krytyczne. Lw. 1905. — A. OPPMAN: U Tetmajera. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 46. — J. CZERNECKI: W. Tetmajer. Kr. 1911 *Współcz. Malarstwo Pol.* z. 2. — [A. NIEMOJEWSKI]: Artysta posłem. *Mysł Niepodległa* 1911 nr 175. — Kandydatura W. Tetmajera. *Gaz. Kr.* 1911 nr 15, 28. — Kandydatura W. Tetmajera. *Goniec Pomiedzialkowy* 1911 nr 8, 10. — Sprawozdanie i wnioski co do nagród z fundacji śp. Probusa Barczewskiego i z funduszu śp. Włodzimierza Spasowicza. *Roczn. AU* 1910/1911 (Kr. 1911). — Z. DĘBICKI: Rodzina Tetmajerów. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12. — JUNIUS [W. FELDMAN]: Współcześni politycy polscy. W. Tetmajer. *Krytyka* 1912 t. 1 s. 23. — W. ORKAN: Ludźmierz. Kolebka poety. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 12. — J. TREPKA: Ostatnie dzieło W. Tetmajera. *Głos Narodu* 1914 nr 55. — Sprawa W. Tetmajera. *Naprzód* 1914 nr 290, 301. — K. Tetmajer: Notatki literackie. W-wa 1916 passim. — Komunikat Biura Prasowego przy Departamencie Spraw Politycznych. W-wa 1918. — F. HOESICK: W. Tetmajer jako poeta. *Kur. Warsz.* 1919 nr 219. — Tetmajer nie przyjął teki. *Rzeczpospolita* 1920 nr 170. — A. NOWACZYŃSKI: Polityczny malarz. *Mysł Nar.* 1921 nr 8. — S. PAPÉE. *Dzienn. Poz.* 1922 z dn. 11 stycznia [ocena prac malarzkich].

(Nekrologi:) A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 355; E. HAECKER. *Naprzód* 1923 nr 297; W. K. [W. KOZICKI]. *Słowo Pol.* 1923 nr 253; Bol. P. [B. POCHMARSKI]: Nad mogiłą pięknego Polaka. *Nova Reforma* 1923 nr 271; W. R. *Czas* 1923 nr z dn. 29 XII; W. WITOS. *Nova Reforma* 1923 z dn. 29 XII; *Dzienn. Lud.* 1923 nr 295; Pogrzeb W. Tetmajera. *Głos Narodu* 1923 nr 273; *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 328; nr 331; 1924 nr 34; nr 35; *Iskra* (Sosnowiec) 1923 nr 291; *Kur. Por.* 1923 nr 352; *Nova Reforma* 1923 nr 272; *Nowości Ilustr.* 1923

nr 52, 1924 nr 1; nr 2; nr 6; *Wyzwolenie* 1923 nr 53; J. BOJKO: Nad mogiłą śp. W. Tetmajera. *Piast* 1924 nr 6-7; [Z. DĘBICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 2; J. W. KOSMOWSKA. *Siew* 1924 nr 22; Z. LUBERTOWICZ. *Gaz. Podhalańska* 1924 nr 1; A. O. [A. OPPMAN]. *Żołnierz Pol.* 1924 nr 2; J. STAPIŃSKI. *Przyj. Ludu* 1924 nr 2; Uczczenie pamięci W. Tetmajera. *Nowości Ilustr.* 1924 nr 6; *Piast* 1924 nr 1; *Słowo Radomskie* 1924 nr 1; *Strzelec* 1924 nr 1/2; *Wiad. Lit.* 1924 nr 1.

J. RYCHTER: Wypiański o sobie, o Rydlu i Tetmajerze na tle „Wesela”. *Wolne Słowo* 1923 nr 2. — J. RYCHTER: Gospodarz z „Wesela”. *Wolne Słowo* 1924 nr 1. — Ku czci śp. W. Tetmajera. *Głos Narodu* 1924 nr 29. — O życiu W. Tetmajera. *Wola Ludu* 1924 nr 2. — B. POCHMARSKI: Wstęp do: W. Tetmajer: Przeznaczenie. Kr. 1926. — [L. KOTARBIŃSKA]: W. Tetmajer. Wspomnienia. *Echo Tyg.* 1929 nr 17. — L. KOTARBIŃSKA: Wokoło teatru. Moje wspomnienia. W-wa 1930. — B. POCHMARSKI: Szlakiem życia wielkiego patrioty. *Strzelec* 1930 nr 31/32. — List otwarty rodziny śp. W. Tetmajera z powodu zeznań p. min. Z. Lasockiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 330. — Z. LASOCKI: Odpowiedź na list otwarty rodziny śp. W. Tetmajera. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 338. — T. RAWICZ-ROJEK: Gospodarze „Wesela”. *Czas* 1932 nr 273. — T. KRUSZYŃSKI: Myśli W. Tetmajera o Wawelu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 54 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — B. RACZYŃSKI: S. Wypiański. (Wspomnienia na tle osobistych przeżyć z realnymi postaciami z „Wesela”. Gospodarz W. Tetmajer). *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 54 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — F. KLEIN: Zakład o sprzedaż obrazu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 10 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. PIŁECKI: Jeszcze raz o Tetmajerach. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 51. — T. KOŃSKI: Wspomnienia sprzed półwiecza. Po zgonie śp. Anny Włodzimierzowej Tetmajerowej. *Tyg. Powsz.* 1954 nr 34. — A. WAŚKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. Kr. 1956. — A. CIECHANOWIECKI: Z listów W. Tetmajera do Konstantego M. Górskiego. *Sztuka i Krytyka* 1957 nr 3-4. — K. FRYCZ: Noty. [W:] *Wypiański i teatr. 1907-1957*. Kr. 1957. — W. GÜNTHER: Rozmowa z Isią. *Wiad. (Paryż)* 1957 nr 11. — J. SKOTNICKI: Przy stalugach i przy biurku. Wspomnienia. W-wa 1957. — *Wypiański żywy. Książka zbior.* Londyn 1957. — A. WYSOCKI: Sprzed pół wieku. Wyd. 2 Kr. 1958. — J. KWIETNIEWSKI. *Dzienn. Pol.* 1960 nr 289. — E. SZTEKLER. *Głos Nauczycielski* 1960 nr 8. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1961. — A. WAŚKOWSKI: W słońcu Bronowic. *Za i Przeciw* 1963 nr 15. — A. ŚWIDERSKA: Trwa, choć przeminęło. W książce: *Kopiec wspomnień*.

- Kr. 1964. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965; Księga 6. W-wa 1975 s. 282. — J. KUREK: Tetmajerowie i knajpa w Ludźmierzu. *Życie Lit.* 1967 nr 17. — L. POŚPIECHOWA: Życie i twórczość W. Tetmajera. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* 1967 nr 3 [streszcz. pracy]. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Plotka o „Weselu” Wyspiańskiego. W książce: O Krakowie. Kr. 1968. — J. PIEKARCZYK: W Bronowicach dziś inaczej. *Echo Kr.* 1968 nr 214. — H. CĘKALSKA-ZBOROWSKA: Wieś w malarstwie i rysunku naszych artystów. W-wa 1969. — L. POŚPIECHOWA: W. Tetmajer jako folklorysta. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu, Hist.-Lit.* 1969 z. 5. — J. RĄCZKOWSKI: Wśród polityków i artystów. Ze wspomnień redaktora. W-wa 1969. — J. DUŻYK: Z życia i twórczości W. Tetmajera. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1970 s. 163–220. — L. POŚPIECHOWA: Wiedeńskie listy W. Tetmajera. *Przegl. Hum.* 1970 nr 4. — A. ALF-TARCZYŃSKI: Poprawki do życiorysu W. Tetmajera. *Tydzień Pol. dod. Dzień. Pol. i Dzień. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 8. — J. DUŻYK: W. Tetmajer. Życie i twórczość. Kr. 1971. — L. POŚPIECHOWA: Monachijski epizod w „Bajecznie kolorowej” Sewera w świetle listów W. Tetmajera. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu, Hist.-Lit.* 1971 z. 8. — F. ZIEJKA: Chłop „bajecznie kolorowy” w literaturze młodopolskiej. *Kultura i Społeczeństwo* 1971 nr 1. — Jot [J. Dużyk]: W cieniu olsztyńskiego zamku. *Twórczość* 1972 nr 9. — J. DUŻYK: Sława panie Włodzimierzu. Opowieść o W. Tetmajerze. W-wa 1972. [Rec.: K. Kowicki. *Więści* 1972 nr 49; K. Zbijewska. *Dzień. Pol.* 1972 nr 281; A. Mikłasińska. *Życie Lit.* 1973 nr 37; B. Sitek. *Polonistyka* 1973 nr 5; M. Tyrowicz. *Twórczość* 1973 nr 12; I. Wieniewski. *Orzeł Biały* (Londyn) 1973 nr 104]. — K. Kowicki: Niepowszednie życie W. Tetmajera. *Więści* 1972 nr 31–32. — L. POŚPIECHOWA: Jeszcze jedna wersja o mistrzu Twardowskim. *Z ineditów W. Tetmajera. Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu, Hist.-Lit.* 1972 z. 9. — L. POŚPIECHOWA: Tęsknota za polskim ulanem. Nad rękopisem „Księcia Józefa Poniatowskiego” W. Tetmajera. *Zeszyty jw.* 1973 z. 11. — J. DUŻYK: Gospodarz w kontuszu. *Tyg. Powsz.* 1974 nr 1. — L. POŚPIECHOWA: W. Tetmajer jako tłumacz poezji Horacego. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* S. B 1974 s. 73–83. — L. POŚPIECHOWA: S. Wyspiański i W. Tetmajer. Powinowactwa i wpływy. *Studia Śląskie* 1974 t. 26 s. 273–282. — L. POŚPIECHOWA: Małopolskie podanie o Wandzie w „Starej legendzie” W. Tetmajera. *Zeszyty Nauk. Opole. Hist.-Lit.* 1974 z. 12. — L. POŚPIECHOWA: Twórczość literacka W. Tetmajera. Wr. 1974. [Rec.: J. D. [J. Dużyk]. *Twórczość* 1974 nr 12; H. Tchórzewska. *Nowe Książki* 1974 nr 24; T. Budrewicz. *Ruch Lit.* 1975 nr 6; J. D. [J. Dużyk]. *Studia Hist.* 1975 nr 2; W. Wnuk. *Życie Lit.* 1975 nr 3]. — F. ZIEJKA: Z dziejów sławy Kostki Napierskiego. *Więści* 1974 nr 45. — L. POŚPIECHOWA: Antyczne zainteresowania W. Tetmajera. *Zeszyty jw.* 1975 z. 13. — L. KOWALSKI: Pędzlem i piórem. Kr. [B.r.].
- J. CZERNECKI: W. Tetmajer artysta malarz — literat — polityk — myśliwy i miły towarzysz. Bibl. PAN w Kr. sygn. 3280 [maszynopis]. — J. MIKOŁAJCZYK: Kilka wspomnień dotyczących małżeństwa Anny i W. Przerwy-Tetmajera. Maszynopis w posiadaniu J. Dużyka. — M. NAŁĘCZ-DOBROWOLSKI: Dwaj Tetmajerowie. Bibl. PAN w Kr. sygn. 7290 [maszynopis]. — K. RYBICKA: Ze wspomnień o Bronowicach i W. Tetmajerze. Rkps w zbiorach A. W. Klimeczków.
- P i a s t. *Głos Narodu* 1903 nr 61. — L. POŚPIECHOWA: „Piast” — utwór sceniczny W. Tetmajera. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* 1966 S. B nr 4 [1968].
- N o c e l e t n i e. W. Tetmajer jako poeta. *Głos Narodu* 1901 nr 171 [dot. W noc majową]. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 19. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 434. — S. ŻULAWSKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 201. — *Bluszcz* 1902 nr 24. — A. ŁEMPICKA: „Wesele” we wspomnieniach i krytyce. Kr. 1969 [dot. W noc majową]. — J. DUŻYK: Zagadka „Nocy majowej”. W książce: Sława panie Włodzimierzu. W-wa 1972 s. 194–206.
- R a c ł a w i c e. (Xy). *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 229. — Z. S.: Tęsknota za polskim ulanem. *Czas* 1916 nr 403. — W. PROKESCH: Powstanie Kościuszkowskie w powieści polskiej. *Przegl. Pol.-Bulg.* (Sofia) 1919 nr 24. — A. E. BALICKI: Kościuszkowcy w utworach W. Ancezyca i W. Tetmajera. *Kalendarz Kościuszkowski* 1947 s. 55–57. — Z. KWIECIŃSKI. *Teatr Lud.* 1947 nr 6. — J. SKO-WROŃSKA-FELDMANOWA. *Oświata i Kultura* 1947 nr 6. — M. ROKOSZOWA: Bartosz na scenie, Osterwa na widowni. *Życie Lit.* 1971 nr 26 [dot. wyst. w 1946].
- O p o w i e ś c z d a w n y c h l a t. L. POŚPIECHOWA: Powieść o Kostce Napierskim W. Tetmajera. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu, Hist.-Lit.* 1970 z. 6.
- M a r s z S k r z y n e c k i e g o (Xy). *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 229. — Z. S.: Tęsknota za polskim ulanem. *Czas* 1916 nr 403.
- O n a c z e l n i k u K o ś c i u s z k e. *Gaz. Por.* 1917 nr 153. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 24.

Szopka polityczna. E. HAECCKER. *Naprzód* 1926 nr 180.

Powsz. 1926 t.170 s.379–380. — S.K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — a.w. [A. WAŚKOWSKI]. *Głos Narodu* 1926 nr 208.

Przeznaczenie. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 103. — E. HAECCKER. *Naprzód* 1926 nr 180. — T. KARYŁOWSKI. *Przeł.*

Pisma polityczne. *Świat* 1928 nr 28.

TOKARZEWICZ JÓZEF (1841–1919)

Pseud. i krypt.: AL. MAŃKOWSKI; bn.; B. NIEB.; B. NIEB...; B. NIEBIAST; BAZYLI NIEBIAST; BAZYLI VIEBIAST; ELI; F. TOKARZEWICZ HODI; h.; H; H-i; HODI; HODI J. T.; I. J. HODI; J. GRODZICKI; J. HODI; J. K.; J. R-s; J. RAJCZYC; J. RUS; J. RUSTICUS; J. ST.; J. STEK; J. STEKINT; J. T.; J. T. H.; J. T. HODI; J. TOK.; (J. TOK.); JAN K.; JAN KALISIEWICZ; JAN RUSTICUS; JAN ST.; JAN STEK; JAN STEKINT; JOANNA KALI...CKA; JÓZEF GRODZICKI; jt.; K. RAJCZYC; K. WL.; K. WŁOST.; K. WŁOSTOWSKI; KAROL d'ASSEZ; KAZ. WŁOSTOWSKI; KAZIMIERZ WŁOST; KAZIMIERZ WŁOSTOWSKI; KRAJOWIEC; LAUDATOR; MIKOŁAJ ŚNIEŻYŃSKI; P. TOKARZEWICZ; PRAWDZIC; RAJCZYC; RUSTICUS; S. RUSTICUS; SEKRETARZ „N. P.”; ST; St. F.; St. FIAT; t.; T.; T...; T....; T. H.; T. HODI; T. J. HODI; th.; Th.; T. T. HODI; Tk; tok.; TOK.; W. RAJCZYC; WIDZ; WITOLD RAJCZYC; Z. S.; ZYGMUNT ŚNIEŻYŃSKI; ***.

Ponadto przypuszczalnie używał pseud. i krypt.: B. N.; BORZYM; H.; „J”; J. H.; ST.; T. H. x.

Publicysta, krytyk literacki, powieściopisarz.

Ur. 28 grudnia 1841 w Bielsku Podlaskim; syn Bazylego, miejscowego burmistrza, i Joanny z Kalisiewiczów. Kształcił się w gimnazjach w Drohiczynie oraz w Białymstoku, a w 1860–1862 na wydziale matematycznym uniwersytetu w Moskwie, słuchając równocześnie wykładów z zakresu prawa i filozofii. Za udział w manifestacjach 1861 w Petersburgu przebywał dwa miesiące w więzieniu w Kronsztadzie i Petropawłowsku. W czasie powstania styczniowego był dowódcą oddziału wojskowego. Pod koniec 1863 unikając aresztowania wyjechał do Paryża, gdzie rozpoczął ożywioną działalność polityczną. Kształcił się krótko w Wyższej Szkole Polskiej na Montparnasse. Redagował wtedy piśmiśko studenckie *Montparnasse*, za co został usunięty z uczelni. Studiował następnie przez pewien czas na wydziale prawnym uniwersytetu w Paryżu. W 1866 wydawał czasopismo akademickie *Przyszłość*, organ założonego przez siebie w 1865 Stowarzyszenia Międzynarodowego Studentów Polskich. W 1866–1867 był współredaktorem pierwszego polskiego pisma socjalistycznego *Gmina* (Genewa) i równocześnie pracował jako urzędnik na kolei w Orleanie. Od 1868 współpracował z redakcją *Niepodległości*, a w 1869–1870 był tam redaktorem naczelnym. W 1870 należał do redakcji czasopisma *Zmowa* (Zurych). Był aktywnym działaczem Zjednoczenia Emigracji Polskiej i autorem radykalnego „Manifestu Zjednoczonej Emigracji na Wychodźstwie”, ułożonego w styczniu 1870. W czasie wojny francusko-pruskiej w 1870 był członkiem paryskiej Gwardii Narodowej. Posądzony o udział w Komunie, był więziony przez wersalczyków. Wiosną 1872 przebywał w Szwajcarii, Belgii i Anglii. W 1878 redagował w Paryżu dwutygodnik *Listy Polskie*, a także pracował w agencji ogłoszeń oraz jako zecer. W 1882 opuścił Francję i zwiedziwszy Śląsk, Galicję i Poznańskie, przybył w 1883 do Rosji, nie otrzymał bowiem pozwolenia na pobyt w granicach dawnego Królestwa Polskiego. Zamieszkał początkowo w Petersburgu, gdzie do końca 1885 pracował w redakcji *Kraju*. W 1886 mieszkał w Warszawie. W 1887 wrócił do redakcji *Kraju* w Petersburgu i pozostawał tam do 1893. W tymże roku osiadł w Grodzisku Mazowieckim. W 1902–1903 przebywał na Białorusi. Na przełomie 1905–1906 pracował jako sekretarz *Nowin Wileńskich*. W 1907 osiadł w Kijowie, w 1908 był sekretarzem miesięcznika *Nasza Przyszłość*. Żoną jego była Wanda z Hermanowskich (lv. Paszkowska). Zmarł w Grodzisku Mazowieckim 2 sierpnia 1919.

TWÓRCZOŚĆ

1. Do emigracji zjednoczonej. *Gmina* (Genewa) 1867 nr 9. Wyd. osob. Poitiers-Genewa 1867.

2. Ostrzeżenie (dotyczące pisma czasowego „Niepodległość”). Paryż 1869.

3. Wsteczniectwo. *Niepodległość* 1869 nr 121/122, 123/124, 127/128. Wyd. osob. Paryż 1870.

4. Do moich wyborców w zjednoczonej demokracji polskiej na wychodźstwie. Paryż 1870.

5. O prawach siły w obecnym położeniu Polski. Odczyt miany w Czytelnicy Polskiej w Paryżu dnia 5 stycznia 1870. Paryż 1870.

6. Po latach osiemdziesięciu. Końcowe rozdziały opowiadania W. Hugo o „Roku 93” dopisał... *Wiek* 1874 nr 120-137.

Dalszy ciąg powieści W. Hugo: Rok 93.

7. Pan Ślepy Paweł. *Gaz. Pol.* 1882 nr 214-256. Wyd. osob. W-wa 1882.

Powieść.

8. Pan Głuchy Gaweł. Powieść osnuta na tle wypadków wojennych Roku Straszego. Ogl. fragm. *Kłosy* 1882 t. 135 nr 899-913. Wyd. osob. całości Petersb. 1891.

9. Wybór prac literackich (1872-1897). W-wa 1898 *Bibl. Najcenniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

Zawartość: U źródeł cywilizacji: Praszczurowie naszego plemienia; Przeszłość ludu wybranego. (*Atezeum* 1894 t. 2 s. 550-563 pt. Z przeszłości ludu wybranego); — Barbarzyńska spuścizna wieków; Samorząd społeczny dawny i nowy. (*Niwa* 1882 t. 21 z. 186-187 pt. Teoria samorządu społecznego); Wśród zwyciężonych nazajutrz po klęsce; Z dziejów dnia wczorajszego (Fragm. pt. Epizody dyplomatyczne z dziejów XIX stulecia ogl. *Kłosy* 1886 nr 110-113, całość pt. Z historii dnia wczorajszego ogl. *Atezeum* 1897 t. 4 s. 202-226); Wolność nauczania. (*Atezeum* 1880 t. 3 s. 456-478, t. 4 s. 89-103 pt. Wolność nauczania we Francji wobec uroszczeń państwa i kościoła); Na wakacjach: U rządnych, przemysłnych, bogatych; U stóp Jasnej Góry Normandzkiej. (*Kłosy* 1874 nr 471-478 pt. Wycieczka ku Jasnej Górze Normandzkiej); U siebie.

10. W dniach wojny i głodu. Wspomnienia. Z przedmową T. Jeske-Choińskiego. W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 148.

11. Album Promienistych. Powst. 1912. Wyd. Wil. 1921.

Ponadto materiały i prace z zakresu historii i etnografii Zamojszczyzny. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. Koresp. M. Federowskiego.

Artykuły krytycznoliterackie i publicystyczne oraz drobne utwory zamieszczał

w czasopiśmie: *Atezeum* (1880, 1882, 1894-1901; tu m.in.: dział pt. Rozbiory i sprawozdania. 1895-1901; Czytelność wśród ludu. 1895 t. 3 s. 326-332; Literatura maluczkich. 1895 t. 4 s. 567-572; Realizm a narodowość w sztuce. 1897 t. 4 s. 202-226; W Montmorency, u dawnego grobowca Mickiewicza. 1898 t. 2 s. 234-278; Poezja polska o świcie XX stulecia. 1900 t. 2 s. 221-246, 516-534), *Bibl. Warsz.* (1872-1873, 1883-1884; tu m.in.: *Zarys filozofii rodzimej*. 1884 t. 1 s. 6-34), *Chwila* (1885; tu: Polacy w Petersburgu. Redakcyjny personel „Kraju”. Nr 30; Czterdzieści i cztery uwydatnił na podstawie Mickiewiczowskiego kursu literatury słowiańskiej. Nr 51-56), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1880-1882; tu m.in.: Realizm w powieści. Studium. 1880 t. 2 s. 275-300), *Dzien. Pol.* (1882; tu nowela pt. Pięćkróć sto tysięcy. Nr 200-201, 205-206), *Dzwon Pol.* (1906), *Echo Lit.* (1897), *Gaz. Lw.* (1882), *Gaz. Nar.* (1882), *Gaz. Pol.* (1881-1882, 1899-1901, 1904-1905; tu m.in.: Listy Juliusza Słowackiego. 1900 nr 154-155; Z autobiografii Mickiewicza. 1901 nr 41-43; Emigracja zarobkowa chłopów. 1904 nr 127), *Gaz. Warsz.* (1886, 1894-1897; tu m.in. w rubr.: Przeglądy literackie. 1894-1896; Okruchy literackie. 1894-1896; Na krańcach starego świata. 1894 nr 230-346 z przerwami; Tydzień literacko-dziennikarski. 1895; Widma lat strasznych (1870-1871). 1895 nr 229-260 z przerwami; Szczątki pamiętnika. 1896 nr 28-30, 32), *Głos Pol.* (Zurych 1872), *Głos Wolny* (Londyn 1866-1867, 1869-1870), *Gmina* (Genewa 1866-1867; tu m.in.: Rok 1863. 1866 nr 2), *Goniec Por.* (1905-1907), *Goniec Wiecz.* (1906), *Kłosy* (1871-1877, 1882, 1886-1887; tu m.in.: w rubr. pt. Z obcego świata. 1871-1873; Filozoficzne i socjalne pojęcia Mickiewicza. Rzecz osnuta na „Panu Tadeuszu”. 1872 nr 374, 390, 1873 nr 392-394; cykl art. pt. Stanowisko kobiety w rodzinie i społeczeństwie. 1872 nr 357-1873 nr 397; John Stuart Mill. 1873 nr 415; Krytyka nasza w wieku XIX. Kilka ogniw z rozerwanej całości połączył... 1873 nr 418, 429, 434-435; Fragment z dziejów naszej powieści. 1874 nr 447, 449, 457-458, 466, 470; w rubr. pt. Listy z obcego świata. 1874-1876; Pierwsze brzaski chłopomanii u nas (1846-1860). 1886 nr 1086, 1087; Z pamiętników Czapliska. 1886 nr 1098-1104), *Kraj* (Petersb. 1883-1898; tu m.in. w rubr.: Z politycznego świata. 1884-1893; Realizm w powieści naszej. 1884 nr 12-14, 20-21; Adam Mickiewicz w Collège de France. 1885 nr 46; Pamiętnik Dembowskiego. 1885 nr 10-12), *Kresy* (Kijów 1907), *Książka* (1905, 1909-1910; tu recenzje w dziale: Krytyka), *Kur. Codz.* (1886, 1895-1896), *Kur. Litewski* (1905), *Kur. Paryski* (1882), *Kur. Warsz.*

(1888, 1905), *Kwart. Kłosów* (1877; tu m.in.: Dwie syntezy filozoficzne K. Libelta i H. Struvego. 1877 t. 2 s. 124-160), *Listy Pol.* (Paryż 1878), *Montparnasse* (Paryż 1864), *Mrówka* (Lw. 1869, 1871), *Nasza Przyszłość* (1908), *Nasze Kłosa* (1902; tu m.in.: Z opowiadań. Nr 18-20), *Niepodległość* (Bendlikon-Zurych 1868-1870), *Niwa* (1882-1883, 1898), *Nowa Reforma* (1882, 1905), *Nowiny* (1879-1881; tu m.in. korespondencje: Z Francji. 1879; *Listy z Francji*. 1881), *Nowiny Wil.* (1906), *Opiekun Domowy* (1873; tu: Mickiewicz, przyjaciele jego i znajomi. Z korespondencji wieszca. Nr 12-15), *Praca Pol.* (1906), *Prawda* (1881-1882, 1895-1900; tu m.in.: Nasza krytyka tegoczesna. 1895 nr 28, 30-31; w dziale pt. Literatura polska. 1895-1899), *Przegl. Katol.* (1886), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1886-1890; tu m.in.: Ukrainizm w literaturze polskiej. Z powodu studium prof. Pypina. 1866 nr 41-42; Wolnomularstwo polskie. 1889 nr 8-12, 18; Mickiewicz o przeszłości i przyszłości Słowian. 1890 nr 25-27), *Przegl. Poz.* (1895), *Przegl. Tyg.* (1873, 1880-1882, 1894-1897; tu m.in.: rubryka pt. Przeglądy literackie. 1895-1896 oraz cykl: Studia. 1897 nr 24 i nn.), *Przyszłość* (Paryż-Genewa 1866), *Rola* (1883), *Słowo Pol.* (1905), *Świat Kobiety* (1905), *Tydzień Polit.* (Drezno 1870), *Tyg. Ilustr.* (1873, 1894, 1907), *Tyg. Nauk.* (1865), *Tyg. Pol.* (1899-1900, 1912), *Wiek* (1873-1876, 1883; tu m.in. cykl art.: Listy przygodne. 1873; Literatura zagraniczna. 1873; O rzeczach powszednich. 1874; O rzeczach swoich i cudzych. 1874; Listy paryskie. 1874), *Więć Ilustr.* (Kijów 1910), *Ziarno* (1882; tu m.in.: nowela pt. Przy drodze. Nr 9-10), *Zmowa* (Zurych 1870).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Hist. XIX stulecia*. T. 1-30. W-wa 1901-1902, *Książka zbior. ku uczczeniu pamięci A. Mickiewicza...* Petersb. 1898, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodźian*. W-wa 1884; *Pamięci Adama*. Petersb. 1890, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899.

Przekłady

V. Hugo: Katedra Najświętszej Panny Paryskiej. W-wa 1876 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

Listy i materiały

1. Do J. Dąbrowskiego z 1866, do Komitetu Emigracji Polskiej 4 listy z 1866-1868. Ogl. *Zjednoczenie Emigracji Pol. 1866-1870*. Kr. 1972, do A. Hercena i M. Ogariewa. Ogl. *Gmina* (Genewa) 1866 nr 8.

2. Do J. I. Kraszewskiego 12 listów z 1869-

-1882. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6537 IV, 6494 IV. List z 1878 ogl. *Listy Pol.* (Paryż) 1878 nr 1.

3. Do J. Działyńskiego 2 listy z 1870. Rkps *Bibl. Kórn.* Dział P. IX t. 1.

4. Do K. W. Wójcickiego 3 listy z 1873. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7833 IV.

5. Do red. *Kłosa* 1873 nr 441.

6. Do T.T. Jeża. *Listy Pol.* 1878 nr 3.

7. Do nieznannej adresatki z 1880. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7913 III.

8. Do W. Belży 2 listy z 1882. Rkps *Ossol.* sygn. 12425/I.

9. Do F. Lewentala z 1882. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. IV 5993.

10. Do M. Pawlikowskiego 3 listy z 1882-1883. Rkps *Ossol.* sygn. 12167/III.

11. Do różnych osób 6 listów z 1882-1883. Rkps *Bibl. Łopacińskich w Lubl.* sygn. 616.

12. Do T. Romanowicza z 1883. Rkps *Ossol.* sygn. 12167/III.

13. Do H. Sienkiewicza z 1883. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6998 IV.

14. Do H. Sienkiewicza odpis listu z 1883, sporządzony przez S. Dembego. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. II 8849.

15. Do red. *Nowej Reformy* 2 listy z 1883. Rkps *Ossol.* sygn. 12167.

16. Do W. Przyborowskiego 11 listów z 1885-1901. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6994 III.

17. Do E. Leo z 1887. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 7890 III.

18. Do red. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 18, 1901 nr 317.

19. List otwarty do redaktora. *Niwa* 1898 nr 28.

20. Do A. Sygietyńskiego 34 listy z 1902-1917. Rkps *Ossol.* sygn. 12739/II.

21. Do H. Łopacińskiego z 1903. Rkps *Bibl. PAN w Kr.* sygn. 2272.

22. Do red. *Kraju* z 1903. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 8342.

23. Do W. Szukiewicza 4 listy z 1903-1906. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 2945.

24. Do T. Korzona z 1904. Rkps *Bibl. PAN w Kr.* sygn. 2402 t. 2.

25. Do W. Spasowicza z 1904. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 2674.

26. Odpis 4 listów jednobrzmiących do H. Sienkiewicza, W. Spasowicza, A. Jab-

lonowskiego i A. Jelskiego o pomoc i poparcie z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

27. Do M. Federowskiego z 1906. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. Depozyt Tow. Nauk. Warsz. 86 k. 184-186.

28. Do H. Łopacińskiego z 1906. Rkps Bibl. Łopacińskich w Lubl. sygn. 616.

29. Do H. Sienkiewicza. *Nasza Przyszłość* (Kijów) 1908 maj s. 6-20.

30. Do red. *Dzienn. Kijowski* 1909 nr 100.

31. Do B. Zalewskiego. Rkps Bibl. Czart. sygn. 1757.

32. Do A. Chodźki, J. N. Janowskiego, K. Zaleskiego. *Ogł. Pam. o Komunie Paryskiej*. W-wa 1971.

33. Od J. I. Kraszewskiego list otwarty z 1882. Rkps Ossol. sygn. 12166/II. *Ogł. Kur. Por.* 1887 nr 101.

34. Od E. Orzeszkowej z 1896. Rkps Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. *Ogł. w książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 8. Do druku przygotował i komentarzem opatrzył E. Jankowski. Wr. 1976 s. 242-243.*

35. Od M. Zamoyskiej z 1906. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. Depozyt Tow. Nauk. Warsz. 86 k. 189-190.

36. Korespondencja. Rkps Bibl. Czart. sygn. 3015.

37. Opis rewizji policyjnej i związane z nią dokumenty. Rkps Ossol. sygn. 12166/II, 12167/III.

OPRACOWANIA

ISKANDER [A. HERCEN]: „Gmina”. *Kolokół* 1866 nr 229. — E. SIWIŃSKI: „Gmina”. *Niepodległość* 1866 nr 8, nr 11. — A. D. BARTOSZEWICZ: Pisma Emigracji polskiej. *Dzienn. Lit.* 1867 nr 1. — BOLESŁAWITA [J. I. KRASZEWSKI]: Z roku 1866. Rachunki. *Poz.* 1867 s. 133-139. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1873 nr 7, 47, 50-51. — *Tyg. Ilustr.* 1873 nr 311. — Smutny wypadek. *Gaz. Kr.* 1883 nr 44. — Korespondencje „Kuriera Paryskiego”. *Kur. Paryski* 1883 nr 37. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1884 nr 9. — BRUNO UBALDUS [B. ZAMORSKI]: Pogawędki u „Ogniska Domowego”. *Ognisko Domowe* 1886 nr 81. — Dobra, ale niepraktyczna rada. *Przeł. Katol.* 1886 nr 42. — Nieznany programat J. I. Kraszewskiego. *Kur. Por.* 1887 nr 101. — ** : Babel literacki. *Przeł. Katol.* 1894 nr 30. — Co dni czternaście. *Niwa* 1895 nr 12. — Rachunki. *Niwa* 1896 nr 12. — H. STRUVE: Historia filozofii w Polsce na tle ogólnego rozwoju życia umysłowego. W-wa 1900 passim. — W. WITTYG: Ex-li-

brisy bibliotek polskich XVI-XX w. T. 2: W-wa 1907 s. 167-170. — W. MICKIEWICZ: Emigracja polska 1860-1890. Kr. 1908 s. 159-160.

(Jubileusz 50-lecia pracy pisarskiej): *Kur. Poz.* 1909 nr 285; *Zasłużeni. Biesiada Lit.* 1910 nr 10; *Nasz Kraj* 1910 nr 81. — RES [F. PERL]: Dzieje ruchu socjalistycznego w zaborze rosyjskim. Do powstania PPS. T. 1. W-wa 1910 s. 23, 403.

(Nekrologi): [L.] *Dzienn. Powsz.* 1919 nr 202; T. MICHALSKI. *Gaz. Lw.* 1919 nr 186; W. K. *Kur. Warsz.* 1919 nr 213; E. Z. [E. ZEGADŁOWICZ]. *Zdrój* 1919 nr 9/10; *Dzienn. Powsz.* 1919 nr 202; *Dzienn. Poz.* 1919 nr 181; *Gaz. Lw.* 1919 nr 186; *Gaz. Pol.* 1919 nr 290; *Gaz. Warsz.* 1919 nr 211; *Nasz Kraj* 1919 nr 89.

W. FELDMAN: Dzieje polskiej myśli politycznej w okresie porozbiorowym. Próba zarysu. T. 2 s. 58, 118, t. 3 s. 8 Kr. 1920. — M. FEDOROWSKI: J. Tokarzewicz. Ostatni dowódca oddziału z r. 1863. *Rząd i Wojsko* 1921 nr 23. — GRABIEC [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa. *Poz.* 1925 s. 200. — W. ARCIMOWICZ: Zapomniany wizerunek Cypriana Norwida. *Tęcza* 1930 nr 46. — W. POBÓG-MALINOWSKI: „Gmina” i jej redaktor. *Niepodległość* 1931 nr 4 s. 20-43, 193-211. — W. POBÓG-MALINOWSKI: Ideologia „Gminy”. *Niepodległość* 1931/1932 nr 5. — S. PIGOŃ: „Pan Tadeusz”, wzrost, wielkość i sława. *Studium literackie*. W-wa 1934 s. 323-330, 383. — J. ŻMIGRODZKI: Program polityczny i społeczny emigracyjnej „Niepodległości”. *Niepodległość* 1934 s. 161. — T. HIŻ: Zanikłe typy dziennikarzy warszawskich. W książce: *Talent, dziwactwo i coś jeszcze*. W-wa 1937 s. 45. — C. BOBIŃSKA: Ideologia rewolucyjnych demokratów polskich w latach sześćdziesiątych XIX w. W-wa 1956 passim. — A. GRODEK: J. Tokarzewicza konspekt ekonomii politycznej. *Ekonomista* 1958 nr 6. — E. JAŻWIŃSKA: Polskiej korespondent Giercena. *Ślawianie* 1958 nr 1. — W. BERBELICKI: Pseudonimy J. Tokarzewicza (Hodiego). *Roczn. Bibl.* 1959 nr 1/2. — J. KULCZYCKA-SALONI: J. T. Hodi (J. Tokarzewicz). W: *Pol. krytyka lit. (1800-1918). Materiały*, T. 3; W-wa 1959 s. 510-512. — Radykalni demokraci polscy. Wybór pism i dokumentów 1863-1875. Oprac. F. Romaniukowa. W-wa 1960 passim. — Z. ŻABICKI: Spór o realizm i naturalizm a publicystyka literacka J. Tokarzewicza w l. 1872-1882. *Pam. Lit.* R. 54 (1963) z. 1. — J. W. BOREJSZA: Prasa Zjednoczenia Emigracji Polskiej (1866-1870). *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* 1964 z. 1 s. 72-105. — Z. ŻABICKI: Z problemów ideologii i estetyki pozytywizmu. Publicystyka emigracyjna J. Tokarzewicza na tle prądów epoki. W-wa 1964. [Streszcz.: *Biul.*

Polonist. 1962 nr 15; rec.: S. Morawski. *Nowe Książki* 1965 nr 4; S. Sandler. *Kultura i Społeczeństwo* 1965 nr 3; J. T. Żółciński. *Twórczość* 1966 nr 9]. — W. BERBELICKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1965 nr 1. — J. W. BOREJSZA: Emigracja polska po powstaniu styczniowym. W-wa 1966 passim. — J. BOREJSZA: Z rewolucyjnych lat J. Tokarzewicza. Od prasy studenckiej do „Gminy”. W pracy: Trzy szkice o prasie emigracyjnej po 1863 r. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* 1967 nr 1. — Z. KMIĘCIK: „Kraj” za czasów redaktorstwa E. Piltza. W-wa 1969 s. 132-133 i passim. — Z. ŻABICKI. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 3. W-wa 1969. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895.* W-wa 1971. — Z. ŻABICKI: O poglądach historiozoficznych i estetycznych J. Tokarzewicza (Hodiego). *Pol. myśl filoz. i społ.* T. 2. W-wa 1975.

O prawach siły w obecnym położeniu Polski. *Głos Wolny* (Londyn) 1870 nr 242/243, 244/245.

Pan Ślepy Paweł. R. B. [R. Buczyński]. *Bibl. Warsz.* 1882 t. 3 s. 146-149. — ŁADA. *Niwa* 1882 s. 899-904. —

LITWOS [H. SIENKIEWICZ]: Mieszczaniny artystyczne i literackie. III. *Słowo* 1882 nr 58; przedr.: *Pisma.* T. 81. W-wa 1906; *Pisma.* T. 46. Lw. 1937; *Dziela.* T. 50. W-wa 1950. — H. St. [H. STRUVE]. *Kłosy* 1882 nr 888. — Z. *Prawda* 1882 nr 11. — *Biesiada Lit.* 1882 nr 359. — *Tyg. Powsz.* 1882 nr 18. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1883 t. 3 s. 556-560.

Pan Głuchy Gaweł. P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1883 t. 3 s. 556-560. — JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1883 t. 23 s. 205-206. — F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 31. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 184. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 165. — E. SIWIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1891 nr 41.

Wybór prac literackich. K. Wł. *Prawda* 1899 nr 15. — [J. TOKARZEWICZ]. *Ateneum* 1899 t. 1 s. 522-526.

W dniach wojny i głodu. A.S. *Tyg. Młod i Powieści* 1900 nr 51-52. — gd. [G. DANIŁOWSKI]. *Prawda* 1900 nr 47. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 42. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Wstęp do: W dniach wojny i głodu. W-wa 1900. — *Ateneum* 1901 t. 1 s. 163-168.

TOPASS JAN (1873- po 1932)

Krypt.: J. T.

Krytyk literacki.

Jan Joachim urodził się 5 kwietnia 1873 w Warszawie. Uczęszczał do gimnazjum w Warszawie i Gimnazjum Św. Anny w Krakowie. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, następnie wyjechał do Paryża, gdzie kontynuował studia malarskie w École du Louvre. Mieszkał w Paryżu. Zmarł po 1932.

TWÓRCZOŚĆ

1. Szlakami dusz twórczych. Sylwety i szkice. W-wa [1913].

Zawartość: Ingres i Manet. (*Bibl. Warsz.* 1906 t. 2 s. 338-355); Eugeniusz Delacroix. (*Krytyka* 1911 z. 11); Gustaw Moreau. (*Bibl. Warsz.* 1907 t. 3 s. 140-149); Fantin-Latour. (*Bibl. Warsz.* 1908 t. 2 s. 158-169); Whistler. (*Bibl. Warsz.* 1905 t. 4 s. 497-506); Eugeniusz Carrière; Rodin; Felician Rops. (*Bibl. Warsz.* 1906 t. 4 s. 133-145); Hokusai i Outamaro. (*Krytyka* 1912 z. 1); Odilon Redon. (*Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1907 nr 2); Aubrey Beardsley. (*Sfinks* 1908 t. 2 s. 513-519); Paweł Gauguin. (*Krytyka* 1907 z. 10); Ensor. (*Krytyka* 1907 z. 10); Munch. (*Krytyka* 1911 z. 3); Van Gogh. (*Krytyka* 1907 z. 10); Zagadnienie brzydoty. (*Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 6-8 pt. Brzydota w sztuce); Głowy groteskowe Leonarda da Vinci'ego. (*Bibl. Warsz.* 1906 t. 4 s. 354-361); Kobieta u Toulouse-Lautreca. (*Społeczeństwo*

1910 nr 1); O karykaturach i afiszach. (*Sfinks* 1910 t. 2 s. 407-418, t. 3 s. 90-104).

2. La Pologne et les Polonais. Paryż 1915.

3. L'art et les artistes en Pologne au moyen âge. Paryż 1923.

4. L'art et les artistes en Pologne de la prime renaissance au pré-romantisme. Paryż 1926.

5. L'art et les artistes en Pologne du romantisme à nos jours. Paryż 1928.

6. Visages d'écrivains. Les aspects du roman polonais. Paryż 1930.

Zawartość: Avant-propos; Dygasiński. (*Polonia* (Paryż) 1917 nr 33); Bolesław Prus. (*Polonia* (Paryż) 1917 nr 21); Elise Orzeszko; Stanisław Przybyszewski; Stéphane Zéromski. (*Polonia* (Paryż) 1917 nr 51-52);

Ladislav Stanislas Reymont; Venceslas Sieroszewski. (*Polonia* (Paryż) 1917 nr 36); Joseph Weysenhoff. (*La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1929 nr 19); Charles Irzykowski. (*Pologne Littéraire* (W-wa) 1926 nr 4); Venceslas Berent. (*Pologne Littéraire* (W-wa) 1929 nr 38); André Strug. (*La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1930 nr 1); Gustave Danilowski. (*La Revue Mondiale* 1928 nr z 15 kwietnia).

Recenzje, szkice krytyczno-literackie umieszczał w czasopismach: *Les Annales* (Paryż 1929), *Bibl. Warsz.* (1905–1908, 1912, 1914), *Figaro Illustré* (1933), *Głos* (1903–1904), *Głos Warsz.* (1904), *Idea* (1908), *Krytyka* (1904–1908, 1910–1912; tu m.in.: List francuski. Od symbolizmu do „jammizmu”. 1910 z. 9; List francuski. Słowo wstępne o powieści. 1911 z. 2), *Literatura i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907, 1910–1911), *Le Monde Slave* (Paryż 1925), *La Nouvelle Revue Critique* (1931), *La Pologne* (Paryż 1930–1934), *Pologne Littéraire* (W-wa 1926–1927, 1929, 1932–1935), *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż 1929–1932), *Polonia* (Paryż 1917), *La Revue Mondiale* (1928, 1933), *Sfinks* (1908, 1910, 1914), *Spoleczeństwo* (1910).

Listy

Do W. Feldmana 2 listy z 1904, 1914. Rkps Ossol. sygn. 12416/II.

OPRACOWANIA

S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa [1922] s. 47. — A. PERETIATKOWICZ, M. SOBESKI: Współczesna kultura polska. Poz. 1932 s. 269.

Szlakami dusz twórczych. J. APENSZLAK. *Izraelita* 1913 nr 44. — M. DOBROWOLSKI-NAŁEŻC. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 170–179. — E. CZEKALSKI. *Nasz Dom* dod. *Tyg. Mód i Powieści* 1914 nr 17. — W. PIŃSKI. *Literatura i Sztuka* 1914 nr 298. — J. REMER. *Krytyka* 1914 z. 2, 4, 5. — J. PROKOP: Ku ekspresjonizmowi. W książce: *Z przemian w literaturze polskiej l. 1907–1917*. Wr. 1970 s. 59–60.

L'art et les artistes en Pologne (poz. 3–5). H. de MONTFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1923 nr 14. — *Pologne Littéraire* 1929 nr 33. — H. de MONTFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1930 nr 3.

Visages d'écrivains. Z. S. KLINGPLAND. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1930 nr 46. — H. de MONTFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1930 nr 6.

TRETIAK JÓZEF (1841–1923)

Pseud. i krypt.: J. T.; JÓZEF TRZYWDAR; T.; TRZECIAK.

Historyk literatury.

Ur. 23 września 1841 w Małych Biskupicach na Wołyniu, w rodzinie ziemiańskiej. Kształcił się w gimnazjum w Równem. W 1859 rozpoczął studia historyczne i literackie na Uniwersytecie Kijowskim. Brał udział w powstaniu 1863; przez pewien czas był naczelnikiem miasta Kijowa, później zastępcą komisarza województwa kijowskiego. Po powstaniu wyemigrował do Szwajcarii i studiował na uniwersytecie w Zurychu, potem w Paryżu. Wróciwszy do kraju zamieszkał we Lwowie i kończył studia. W 1869–1872 pracował w redakcji *Gazety Narodowej*, w 1872–1873 pełnił funkcję prezesa Związku Literackiego. W 1878 był nauczycielem gimnazjalnym. W 1881 zawarł związek małżeński z Zofią Wilczyńską. W 1885 uzyskał stopień doktora filozofii na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1886 przeniósł się na stałe do Krakowa i nauczał w gimnazjum żeńskim, następnie w wyższej szkole realnej. W 1890 został docentem historii literatury polskiej. W tym samym roku wyjechał na roczne studia do Berlina. Po powrocie w 1892 habilitował się z języka i literatury ruskiej (ukraińskiej). W 1894 został profesorem nadzwyczajnym, w 1898 profesorem zwyczajnym historii tejże literatury, a później profesorem historii literatury polskiej. Od 1888 był członkiem korespondentem Akademii Umiejętności, w 1898 sekretarzem Wydziału Filologicznego, a od 1900 członkiem zwyczajnym. W 1911 przeszedł na emeryturę. W 1912 został członkiem honorowym Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, w 1920 Towarzystwa Naukowego we Lwowie. Zmarł 18 marca 1923 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z pogańskich światów. Pieśń miłości. Ogl. fragm. *Dzien. Lit.* 1869 nr 50. Wyd. osob. całości Lw. 1870.

2. Królewska para. Powieść historyczna. Ogl. fragm. *Dzien. Lit.* 1870 nr 20. Wyd. osob. całości Lw. 1871.

3. Pamiętniki Daniela. Powieść współczesna. *Na Dziś* 1872 t. 2-3 (pt. Daniel. Powieść współczesna). Wyd. osob. Lw. 1873 *Bibl. Najciekawszych Powieści i Romansów*, t. 53.

4. Mazurek Szopena. Nowela. *Kronika Codz.* 1876 nr 80-83, 86, 88-89, 92-94. Wyd. osob. Lw. 1877.

Rkps Ossol. sygn. 6950/I.

5. Słowo o Szopenie. Powiedziane na uroczystości szopenowskiej. *Kronika Codz.* 1876 nr 102-103. Wyd. osob. Lw. 1877.

6. Mickiewicz w Wilnie i Kownie. Życie i poezja. *Gaz. Lw.* 1882 nr 158-284, 1883 nr 30-87; *Tyg. Powsz.* 1882 nr 41-50, 1883 nr 12-27 (t. 1). Wyd. osob. całości t. 1-3. Lw. 1882, 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 poszerz. i przerobione t. 1-2. Petersburg. 1898 (pt. Młodość Mickiewicza (1798-1824). Życie i poezja).

7. Historia wojny chocimskiej (1621). *Przew. Nauk. i Lit.* 1888 s. 1-1172 z przerwaniami i odb. Lw. 1889. Wyd. nowe przejrane Kr. 1921 [1920] *Bibl. Hist. Kr. Spółki Wydawn.* nr 1.

8. Pro wpływ Mickiewicza na poezju Szewczenka. Kr. 1892.

9. Kornel Ujejski i jego poezja. *Czas* 1893 nr 218-220; *Gaz. Lw.* 1893 nr 218-220 i odb.

10. Z dziejów rosyjskiej cenzury. *Czas* 1894 i odb.

11. Szkice literackie. Seria I. Kr. 1896 *Nowa Bibl. Uniwersalna*.

Zawartość: O satyrach Krasickiego. (*Nitwa* 1891 nr 8; *Świat* 1891 nr 1-3); Mickiewicz i Trembecki. (*Przeł. Pol.* 1886 t. 81 s. 496-522; *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 6-9); O głównych kierunkach poezji polskiej XIX w. (*Świat* 1890 nr 21-22); Mickiewicz w Odessie. Stosunki i pieśni miłosne. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1887 s. 10-22, 109-125, 202-217 pt. Stosunki i pieśni miłosne Mickiewicza w Odessie); Juliusz Słowacki. (Rec. monografii A. Maleckiego. Powst. 1881); Hamlet polski. (*Tyg. Ilustr.* 1883 nr 11-12); Asnyk i jego liryka. (*Ateneum* 1881 t. 1 s. 297-323, zob. też poz. 26); Jan Lam. Talent i charakter. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1886 nr 49-51); Pierwsze występy Sienkiewicza. (Powst. pt. Henryk Sienkiewicz. 1880); Karolina Jaenisch. (*Świat* 1891 s. 8, 30, 55, 87 pt. Kilka kart z życia Mickiewicza); Dwie Zosie Mickiewicza. (*Świat* 1890 nr 13); Romans eksperymentalny. (*Gaz. Lw.* 1880 nr 39; *Kur. Warsz.* 1880 nr 109-110).

12. Cześć Mickiewicza dla Najświętszej Panny. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1898 s. 3-44 i odb. Lw. 1897. Wyd. 2 przejrane i uzup. Kr. 1899. Zob. też poz. 25.

13. Miedziany jeździec Puszkina. Studium polemiczne. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* 1900 t. 16 s. 1-80 i odb.

Dot. publikacji W. Spasowicza pt. Mickiewicz przed pomnikiem Piotra Wielkiego. (1889).

14. Szkice literackie. Seria II. Kr. 1901.

Zawartość: O dramacie staroindyjskim. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1879 s. 961-983, 1065-1120); Kalewala. Epopea fińska. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1882 s. 60-76, 159-181, 261-282, 368-373); Obrazy nieba i ziemi w „Panu Tadeuszu”. (*Kraj* 1898 nr 44, 46-48; *Przew. Nauk. i Lit.* 1898 s. 1-16, 101-112; *Rok Mickiewiczowski*. Lw. 1899 s. 1-25, zob. też poz. 25); Powieść historyczna. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 50-52); Dawna pieśń żołnierska z wieku XVII. (*Ateneum* 1899 t. 1 s. 316-327); Ignacy Krasicki jako prezydent trybunału. (*Rozpr. AU Wydz. Filol.* 1895 t. 24 s. 1-37 i odb.); Studium o Kraszewskim. (*Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 25-26); Na jubileusz Asnyka. (*Czas* 1896 nr 287-288; *Dzien. Poz.* 1896 nr 51; *Gaz. Lw.* 1896 nr 288-290; *Kraj* 1896; zob. też poz. 26); Rodzimość i wpływ obcy w literaturze. (*Kraj* 1894 nr 48; *Pam. Zjazdu lit. i dziennikarzy pol.* T. 1. Lw. 1894 i odb.); Podział historii literatury polskiej na okresy. (*Pam. VII Zjazdu historyków pol.* Kr. 1900).

15. W Sołowijówce 28 kwietnia (10 maja) 1863 r. Ustęp z dziejów Polski. Lw. 1902.

Współautor: L. Syroczyński.

16. Juliusz Słowacki. Historia ducha poety i jej odbicie w poezji. Cz. 1-2 (1809-1842). *Rozpr. AU Wydz. Filol.* 1903 t. 38 s. 1-291 i odb. Wyd. osob. całości pt. Juliusz Słowacki. T. 1-2. Kr. 1904.

Nagrodzona przez Akademię Umiejętności w 1905.

17. Najświętsza Panna w poezji polskiej. Ogl. fragm. *Księga mariańska*. T. 1. Lw. 1904 s. 147-160; *Przeł. Powsz.* 1904 t. 4 s. 26-40 (pt. Cześć N. Panny Marii w poezji polskiej). Wyd. osob. całości Kr. 1904.

18. Mickiewicz i Puszkini. Studia i szkice. W-wa 1906.

Zawartość: Idea Wallenroda. (*Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1887 s. 3-26, zob. też poz. 25); To historyczne w „Panu Tadeuszu”. (*Czas* 1893 nr 230-231, zob. też poz. 25); Młodość Puszkina. (*Czas* 1899 nr 133-138); Mickiewicz i Puszkini jako bajroniści. (*Ateneum* 1899 t. 2 s. 267-287, 460-478; *Przeł. Powsz.* 1899 t. 62 s. 313-336, t. 63 s. 22-53); Ślady wpływu Mickiewicza w poezji Puszkina. (*Pam. AU Wydz. Filol. i Hist-Filoz.* t. 7, 1889 s. 213-261 i odb.); Puszkini i Rosja. (*Przeł. Pol.* 1899 t. 133 s. 40-59 i odb.).

19. Goethe i Hakata. *Dzien. Berliński* 1907 nr 297-298; *Czas* 1907 nr z grudnia i odb. Kr. 1908.

20. Bohdan Zaleski. [T. 1-2]. Kr. 1911-1914.

[T. 1] (1911): Do upadku powstania listopadowego. 1802-1831. Życie i poezja. Karta z dziejów romantyzmu polskiego.

[T. 2] Cz. 1 (1913): Na tularctwie, 1831-1838. Życie i poezja. Karta z dziejów emigracji polskiej.

[T. 2] Cz. 2 (1914): Na tularctwie. Życie i poezja na tle dziejów emigracji polskiej. 1838-1886.

21. Piotr Skarga w dziejach i literaturze unii brzeskiej. Kr. 1912.

22. Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. 1815-1821. Kr. 1917.

23. Dawna poezja ruska. *Dzieje lit. pięknej w Polsce*. Cz. 2. Kr. 1918 *Enc. pol.* T. 22.

24. „Finis Poloniae!” Historia legendy maciejówickiej i jej rozwiązanie. Kr. 1921 *Z Hist. i Lit.* nr 3.

25. Kto jest Mickiewicz? Sześć szkiców. Kr. 1921 *Z Hist. i Lit.* nr 6. Wyd. 2. Kr. 1924.

Zawartość: Idea Wallenroda. (Zob. poz. 18); Cześć Mickiewicza dla Najświętszej Panny. (Zob. poz. 12); Tło historyczne w „Panu Tadeuszu”. (Zob. poz. 18); Obrazy nieba i ziemi w „Panu Tadeuszu”. (Zob. poz. 14); Mickiewicz jako redaktor „Trybuny Ludów”. (*Bibl. Warsz.* 1907 t. 1 s. 25-35); Kto jest Mickiewicz? Synteza jego poezji. (*Kwart. Hist.* 1898 s. 794-807; *Przew. Nauk. i Lit.* 1898 s. 794-807 i odb.; *Rok Mickiewiczowski*. Lw. 1899 i odb.; przedr. *Szkice z hist. lit. pol.* Londyn 1946).

26. Adam Asnyk jako wyraz swojej epoki. Kr. 1922 *Z Hist. i Lit.* nr 14.

Zawartość: Pierwsze próby Asnyka. (*Kraj* 1896 nr 51-52 *Dział Lit.-Artyst.*); Asnyk i jego liryka. (Zob. poz. 11); Na jubileusz Asnyka. (Zob. poz. 14).

Artykuły, recenzje, utwory literackie i prace edytorskie zamieszczał w następujących czasopismach: *Afisz Teatr.* (1872), *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* (1897-1898, 1901), *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1886), *Ateneum* (1881, 1885, 1899; tu m.in.: Sprostowanie w sprawie zbieżności sądów z W. Nehringiem. 1885 t. 2 s. 382), *Bibl. Warsz.* (1885, 1901-1902, 1904, 1906, 1908; tu m.in.: Ignacy Krasicki. Charakterystyka w ramach szkicu biograficznego. 1901 t. 4 s. 479-521; Mickiewicz i Domejko wśród emigracji. 1832-1838. 1908 t. 3 s. 24-48), *Biesiada Lit.* (1898), *Czas* (1890, 1892-1893, 1896, 1898-1899, 1901-1902, 1904-1905, 1907-1909, 1911; tu m.in.: Mickiewicz i Kościuszko. 1890 nr 151; O poezji Lenartowicza. 1893 nr 132-133), *Dzien. Berliński* (1907), *Dzien. Lit.* (1866-1870; tu m.in.: Zuzula. Wyjętek z fantastycznej komedii. 1869 nr 43), *Dzien. Lit. i Polit.* (1867), *Dzien. Poz.* (1872, 1896, 1898), *Echo Muz. i Teatr.* (1883), *Gaz. Lw.* (1878, 1880-1886, 1888, 1893, 1896, 1901-1902, 1914; tu m.in.: Zimówka. Nowela. 1880 nr 229-230; Wyprawa wielkonocona. Opowiadanie. 1881 nr 86-88; Ballady A. Mic-

kiewicza. 1882 nr 284-297, 1883 nr 3-6; Z dziejów mistyfikacji literackich. 1888 nr 127), *Gaz. Nar.* (1871-1872, 1883, 1886-1887; tu m.in.: W sprawie osobistej. 1883 nr 278; Cytaty p. Zorzana [E. Sedlaczka]. 1883 nr 296), *Gaz. Warsz.* (1904), *Kraj* (1884-1898, 1901; tu m.in.: Poezja polska po Mickiewiczu. *Dział Lit.* 1885 nr 46), *Kronika Codz.* (1876-1877; tu m.in. rubr.: Teatr. 1877), *Książka* (1910), *Kur. Codz.* (1889-1890, 1893), *Kur. Warsz.* (1880-1881, 1904, 1907), *Kwart. Hist.* (1887-1896, 1898; tu m.in.: Polemika między J. Tretiakiem a M. Kawczyńskim. 1895 s. 776-779, 1896 s. 253-254), *Listy Pol.* (Kr. 1904), *Mrówka* (1869-1871), *Muzeum* (Kr. 1881), *Muzeum* (Lw. 1886, 1898; tu m.in.: Metodyczny rozbiór koncertu myśliwskiego z „Pana Tadeusza”. 1886 t. 1 s. 53-63), *Na Dziś* (1872), *Niwa* (1893), *Nowiny* (1867-1868), *Nowości Ilustr.* (1923; tu: Hagebor. Dziwna opowieść. Nr 39), *Ojczyzna* (1875), *Opiekun Domowy* (1874), *Pam. Lit.* (1902), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1887-1888, 1890-1891, 1898), *Pam. Wydz. Filoz.-Hist. AU* (1889), *Przegl. Lit.* (1896), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887-1890; tu m.in.: O pomnik dla Mickiewicza. 1887 nr 43-44), *Przegl. Pol.* (1886, 1897-1901, 1903-1904, 1907-1909; tu m.in.: Ostatni tom „Historii literatury polskiej” S. Tarnowskiego. 1908 t. 168 s. 41-67, 240-279), *Przegl. Powusz.* (1899, 1906, 1908-1909, 1912), *Przew. Nauk. i Lit.* (1880-1884, 1887-1888, 1898; tu m.in.: Tragiczność w życiu Z. Krasieńskiego. 1884 s. 335-355; Z. Krasieński w pierwszej dobie młodości. 1884 s. 865-882, 978-988), *La Revue Slave* (Paryż 1907), *Rodzina i Szkoła* (1898), *Rozpr. AU* (1895, 1900), *Scena i Sztuka* (1911), *Słowo* (1898), *Spr. AU* (1890-1895, 1897-1904, 1906-1911, 1913-1916, 1920), *Szkoła* (1882, 1890), *Świat* (Kr. 1890-1891, 1893, 1895), *Świat* (W-wa 1916), *Świt* (1884; tu: Tragiczność w życiu Z. Krasieńskiego. Nr 1-3), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* (1876-1879; tu m.in.: Franciszek Karpiński i jego poezja. 1876/1877 t. 4 nr 13-27; rubr.: Piśmiennictwo. 1876-1878; Pobór rekruta. Obrazek ze wspomnień dzieciństwa. 1879 nr 37-38), *Tydzień Pol.* (1879; tu: O bajronizmie w poezji polskiej. Nr 23-38), *Tyg. Ilustr.* (1870, 1883, 1900, 1911; tu m.in.: rubr.: Korespondencje ze Lwowa. 1883), *Tyg. Powusz.* (1878-1879, 1882-1883, 1885; tu m.in.: Bohdan Zaleski. Szkic literacki. 1882 nr 26-28; Przyczynek do biografii F. Karpińskiego. 1885 nr 18), *Wędrowiec* (1895), *Wiek* (1883; tu m.in.: Grażyna. Studium krytyczne. Nr 132, 138), *Wola* (1871).

Ponadto w ksiązkach i wydawnictwach zbiorowych: *Album Słowca Pol. Lw.* 1898, *Antologia pol.* Zestawił W. B. [W. Belza].

Wyd. 2 [Lw. 1882], toż wyd. 3 [Lw. 1887], *Charitas. Księga zbior.* Petersb. 1894, *Dla Stryja.* Lw. 1886, *Dla Szląska.* Lw. 1895 (tu: O najnowszych ideałach naszych), *Dla Zagrzebia.* Lw. 1881, *Dzieje lit. pięknej w Polsce.* Cz. 2. Kr. 1918, *Enc. pol.* T. 22, *Enc. wychow.* T. 6 (1904), *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza.* T. 2. Lw. 1916 (tu: Stanisław Konarski jako poeta i filozof. S. 532–550 i odb.), *Księga zbior. ku uczczeniu pamięci A. Mickiewicza.* Petersb. 1898 (tu: Poezja polska do Mickiewicza), *Lutnia. Piosennik pol.* Zbiór 2. Wyd. 2. Lipsk 1874, *Na dziś. Pismo zbior.* T. 1. Kr. 1872, *Na odsłonięcie pomnika Mickiewicza w Kr.* Lw. 1898 (tu: Żywioł osobisty w „Panu Tadeuszu”), *Pam. Zjazdu literatów i dziennikarzy pol.* Lw. 1894, *Pam. VII Zjazdu historyków pol.* Kr. 1900, *Pamięci Adama.* Petersb. 1890 (tu: Poezja polska po Mickiewiczu), *Rok Mickiewiczowski.* Lw. 1899, *Słowackiemu. Jednodniówka.* Kr. [1904], *Wiek XIX. Sto lat myśli pol.* T. 4. W-wa 1908.

Przekłady

1. F. Ch. Schlosser: Dzieje powszechnie. Lw. 1873–1878.
Tłum. wraz z B. Komorowskim. T. 5 (1874) tomy 6–15 wychodziły pod jego redakcją.
2. K. H. L. Poelitz: Historia Austrii. Lw. 1877.
3. O. Peschel: Historia wielkich odkryć geograficznych wieku XV i XVI. Lw. 1878 *Bibl. Hist.* t. 24.
4. T. Dostojewski: Wspomnienia z martwego domu w katordze. *Gaz. Lw.* 1896 nr 174–294. Wyd. osob. Kr. 1897; wyd. 2 Kr. 1901.

Prace edytorskie

1. A. Mickiewicz: Dzieła. T. 1. Lw. 1896 *Wyd. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza.*
2. K. Brodziński: Wspomnienia mojej młodości i inne urywki autobiograficzne. Wyd. i wstępem opatrzył... Kr. 1901.
3. O. Kolberg: Wołyń. Obrzędy, melodie i pieśni z brulionów pośmiertnych wyd. ... Kr. 1907; wyd. fotoofsetowe. Dzieła wszystkie. T. 36. Wr. 1964.
Współwydawcy: S. Fischer, F. Szopski.
4. M. Malinowski: Księga wspomnień. Kr. 1907.
5. I. Domejko: Pamiętniki (1831–1838). Z autografów wyd. ... Kr. 1908 *Źródła do Dziejów Polski Porozbiorowych*, 5.

6. S. Goszczyński: Zamek kaniowski. Kr. [1921] *BN I*, 44; wyd. 2 Kr. 1925; Jerozolim 1944.

7. B. Zaleski: Wybór poezji. Kr. 1921 *BN I*, 30.

8. S. Goszczyński: Król zamczyska. Kr. 1922 *BN I*, 50; wyd. 2 Kr. 1929.

9. A. Mickiewicz: Grażyna. Kr. 1928 *BN I*, 74; wyd. nast. Kr. 1935.

Współwydawca: H. Życzyński.

Listy i materiały

1. Do nieoznaczonego adresata z 1872. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4496.
2. Do F. Morgulca z 1875. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7863 IV.
3. Do M. Dubieckiego z 1878. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 12/67.
4. Do T. Rutowskiego 2 listy z 1881. Rkps Ossol. sygn. 13347/II.
5. Do J. I. Kraszewskiego z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6537 IV.
6. Do J. Amborskiego z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.
7. Do red. *Kwart. Hist.* 3 listy z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.
8. Do O. Balzera 8 listów z 1891–1893. Rkps Ossol. sygn. 7701/II.
9. Do J. Blizińskiego z 1892 w imieniu Związku Literackiego w Krakowie. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
10. Do M. Bobrzyńskiego 3 listy z 1893, 1896, 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8079 III, 8082 III, 8083 III.
11. Do Z. Celichowskiego 2 listy z 1896–1901. Rkps Bibl. Kórn. sygn. AB 65.
12. Do T. Smarzewskiego z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.
13. Do H. Łopacińskiego z 1899. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2272.
14. Do W. Kętrzyńskiego z 1901. Rkps Ossol. sygn. 6226/II.
15. Do J. Łosia 2 listy z 1902–1918. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285.
16. Do L. Bernackiego 4 listy z 1903–1920. Rkps Ossol. sygn. 7051/II.
17. Do A. Maleckiego z 1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402.
18. Do B. Ulanowskiego z 1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402.

19. Do H. Dynowskiego z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.

20. Do L. Mańkowskiego 2 listy z 1908, 1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7662 II.

21. Do matki L. Janowskiego z 1909. Rkps Bibl. Uniw. w Tor. sygn. 130.

22. Do J. Ptaśnika z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2912.

23. Do O. Balzera 3 listy z 1913–1917. Rkps Ossol. sygn. 7692/II.

24. Do F. Hoesicka 2 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2690, 2693.

25. Od J. Popowskiego z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8083 III.

26. J. Hamm: Register der Korrespondenz von Vatroslav Jagić im Besitz der Universitätsbibliothek in Zagreb. *Wiener Slavistisches Jahrbuch* (Graz-Kolonia) 1960 s. 75–111.

OPRACOWANIA

Życiorys i bibliografia prac. *Roczn. Zarządu AU w Kr. 1888* s. 47. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 29. — K. [S. KRZYWOSZEWSKI]: Dr J. Tretiak. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 13. — *Nowa Reforma* 1905 nr 124. — Tretiak o modernizmie i modernistach polskich. *Przegl.* 1908 nr 203.

T. GRABOWSKI: J. Tretiak. Charakterystyka literacka. W: *Księga pamiątk. ku uczczeniu... J. Tretiaka*. Kr. 1913 s. 5–11. — L. J. [L. JANOWSKI]: Jubileusz J. Tretiaka. *Museion* 1913 nr 6. — m.dz. -: Prof. J. Tretiak. *Biesiada Lit.* 1913 t. 73 nr 23. — Dla prof. Tretiaka. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 133. — 45-lecie pracy naukowej J. Tretiaka. *Głos Narodu* 1913 nr 103. — Jubileusz Tretiaka. *Słowo Pol.* 1913 nr 208.

(mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1920 nr 152. — Członkowie Towarzystwa. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1921 t. 1 s. 52 [bio- i bibliografia].

(Nekrologi): b.a. *Świat* 1923 nr 13; I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 83, 91–92; przedr. w książce: *Studia i szkice*. T. 2. Kr. 1939 s. 242–254; Wybór studiów i rozpraw. T. 1. W-wa 1971; W. HAHN. *Pam. Lit.* R. 20 (1923) s. 348–355 [tu bibliografia prac]; W. PROKESCH: J. Tretiak jako krytyk i badacz literatury. *Nowa Reforma* 1923 nr 56; M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1923 nr 66; T. SINKO. *Czas* 1923 nr z 21 marca; T. SINKO. *Słowo* 1923 nr 66; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 80; *Gaz. Por.* 1923 nr 79; *Głos Narodu* 1923 nr 46; nr 48; *Goniec Kr.* 1923 nr 54; *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 56; nr 57; *Nowości Ilustr.* 1923 nr 12; *Słowo Pol.* 1923 nr 80; *Świat* 1923 nr 13.

T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce

w epoce realizmu i modernizmu. Poz. 1934. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962; Księga 6. W-wa 1975 s. 283–284. — K. GÓRSKI: Przegląd stanowisk metodologicznych w polskiej historii literatury do 1939 r. W książce: *Z historii i teorii literatury*. S. II. W-wa 1964 s. 39, 46–47. — W. JAKUBOWSKI: Dzieje ruscystyki w Uniwersytecie Jagiellońskim. W: *Wydz. Filol. Uniw. Jagiel. Historia Katedr*. Kr. 1964 s. 221, 223. — J. KIJAS: Dzieje Katedry Historii Literatury Polskiej Uniw. Jagiel. w okresie Stanisława Tarnowskiego 1871–1909; J. SPYTKOWSKI: Studium Historii Literatury Polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim w l. 1910–1945. W: *Dzieje Katedry Hist. Lit. Pol. w Uniw. Jagiel.* Kr. 1966. — A. VERBA [A. SEREDNICKI]. *Nasza Kultura* 1971 nr 9. — A. VERBA [A. SEREDNICKI]. *Ukrainskiej kalendar.* W-wa 1973 s. 210–215 [na 50-lecie zgonu]. — R. SKRĘT. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V.: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 4. Kr. 1977.

Z pogańskich świątów. Nowe poezje. *Dzien. Lit.* 1870 nr 6, 8. — *Przegl. Pol.* 1870 t. [15] s. 471.

Królewska para. L. P. [L. POWIDAJ]. *Przegl. Pol.* 1871 t. [19] s. 479. — *Kraj* 1871 nr 47. — K. KASZEWSKI. *Bluszcz* 1872 nr 6–7.

Pamiętniki Daniela. L. POWIDAJ. *Przegl. Pol.* 1873 t. [30] s. 485. — H. S. [H. SIENKIEWICZ]. *Przegl. Tyg.* 1873 nr 49, 52. — *Warsz. Roczn. Lit.* 1873 s. 83. — K. KASZEWSKI. *Bluszcz* 1874 nr 4. — D. ZGLIŃSKI. *Niwa* 1874 nr 56–57.

Mazurek Szopena. P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1877 t. 11 nr 54–55.

Mickiewicz w Wilnie i Kownie. B. BARANOWSKI. *Szkola* 1883 s. 360. — E. ZORJAN [E. SEDLACZEK]. *Gaz. Nar.* 1883 nr 276, 285. — „Tygodnik Powszechny”. *Kur. Codz.* 1883 nr 106. — *Tyg. Powusz.* 1883 nr 12. — P. CHMIEŁOWSKI: Najświeższa praca o Mickiewiczu. *Ateneum* 1884 t. 1 s. 362–380. — L. D. [L. DEBICKI]. *Przegl. Powusz.* 1884 t. 2 s. 101–105. — K. M. *Przegl. Pol.* 1884 t. 71 s. 325–329. — Z. [E. SEDLACZEK]. *Niwa* 1884 z. 226 s. 802.

W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1898 s. 869–874. — P. CHMIEŁOWSKI: Z książek o Mickiewiczu. *Kur. Codz.* 1899 nr 141 — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1899 nr 16. — H. GALLE. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 158–164. — S. ZDZIARSKI. *Przegl. Lit.* 1899 nr 1. — J. K. HECK. *Przegl. Powusz.* 1900 t. 66 s. 117. — J. GOŁĄBEK: Dziady białoruskie. *Lud* t. 24 (1925) s. 33.

Historia wojny chocimskiej. T. KORZON: Z dziedziny historii. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 50. — W. CZERMAK. *Kwart. Hist.* 1890 s. 179. — K. K. *Przegl. Powsz.* 1890 t. 26 s. 119. — E. HAECKER. *Naprzód* 1921 nr 60. — A. SKALKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 279 wyd. wiecz., 280.

Kornel Ujejski i jego poezja. A. M. KURPIEL. *Kwart. Hist.* 1895 s. 114–115. — A. M. KURPIEL. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 47 s. 431.

Szkice literackie. Seria I. R.P-t [R. PILAT]. *Kwart. Hist.* 1887 s. 265; R. PILAT. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1887 s. 230–233 [dot. art. Mickiewicz i Trembecki]. — L. FINKEL. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1888 s. 305; F. KONARSKI. *Kwart. Hist.* 1888 s. 249–252; *Ateneum* 1888 t. 1 s. 360–361; *Tyg. Powsz.* 1888 nr 15 [dot. art. Mickiewicz w Odessie]. — Z. HORDYŃSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1891 s. 310 [dot. art. Dwie Zosie Mickiewicza].

B.: Ze świeżych wydawnictw. *Gaz. Nar.* 1896 nr 267. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1896 nr 252–253. — t-y [A. GÓRSKI]. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 257, 259. — G. KORBU. *Głos* 1896 nr 43. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 122 s. 555–559. — J. WYS. [J. WYSOCKI]. *Przegl. Poz.* 1896 nr 43. — K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1897 nr 2–3; *toż Przegl. Lit.* 1897 nr 1. — J. KALLENBACH. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 54 s. 253–256. — *Przedświt* 1897 nr 18.

Cześć Mickiewicza dla Najświętszej Panny. Ks. Sz. *Gaz. Kościelna* 1898 nr 20. — St-r. *Iris* 1900 nr 17. — M. J. [M. JAKIMOWSKI]. *Szkola* 1901 s. 173.

Miedziany jeździec Puszkina. J. POLIVKA. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 488–489.

Szkice literackie. Seria II. A. M. KURPIEL. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 47 s. 89–91; (rz) [R. ZAWILIŃSKI]. *Świat* 1895 nr 7; T. MANDYBUR. *Kwart. Hist.* 1897 s. 371–372 [dot. art. Ignacy Krasicki jako prezydent trybunału]. — I. CHRZANOWSKI. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 644–647. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 55–56. — W. HAHN. *Muzeum* 1901 s. 889–892. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1902 nr 75. — H. ULASZYŃ. *Przegl. Pol.* 1902 t. 144 s. 316–318. — St. Z. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 74 s. 118. — S. ZDZIARSKI. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 4. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1903 nr 8.

Juliusz Słowacki. K. JARECKI. *Książka* 1903 s. 399–402. — S. TUROWSKI. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 667–678. — ALBERTUS: Z Królestwa. *Kraj* 1904 nr 6. — P. CHMIELOWSKI: Pamflet o Słowackim. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 4. — P. CHMIELOWSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 22. — W obronie własnej książki. Odpowiedź prof. Chmielowskiemu. *Czas* 1904 nr 37–38 i odb.; *Kur. Warsz.* 1904 nr 43–44. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1904 t. 83 s. 80–92. — A. ŚWIDERSKA: W obronie Słowackiego. *Słowo Pol.* 1904 nr 7, 10, 12. — S. ZDZIARSKI. *Prawda* 1904 nr 13–15. — S. BRZOSOWSKI: Małżonek Tytania. J. Słowacki i jego krytyk Tretiak. *Głos* 1905 nr 28–31, 37–38. — W. F. [W. FELDMAN]: Pamflet prof. Tretiaka. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 172–191; *toż Ogniw* 1905 nr 30–35; przedr. w książce: *Pomniejszyciele olbrzymów. Szkice literacko-polemiczne. Stanisławów* 1905. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 4 (1905) z. 2/3 s. 356. — i-: W obronie Słowackiego. *Gaz. Pol.* 1905 nr 145 [wystąpienie Tow. Lit. im. A. Mickiewicza przeciw nagrodzeniu przez Akademię Umiejętności książki Tretiaka]. — J. W. *Prawda* 1905 nr 26. — K. JARECKI. *Książka* 1905 s. 181–182. — K. JARECKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 284, 286. — T. JAWORSKI. *Dzienn. Poz.* 1905 nr 229 [dot. głośw na temat książki]. — A. NIEMOJEWSKI: Sprawa prof. Tretiaka. *Kur. Lw.* 1905 nr 222, 224, 226, 229, 231–232. — W. ŁADA [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 170. — REDIVIVUS [E. PERL]. *Kur. Codz.* 1905 nr 176. — T. PINI: Metoda p. Tretiaka. *Słowo Pol.* 1905 nr 264 oraz w nr 348 list ze sprostowaniem. — W. SPASOWICZ: Uzupełnione studium prof. Tretiaka. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1905 nr 17, 20–21; przedr. Pisma. T. 9. Petersburg. 1908 s. 275–294. — Z. WASILEWSKI: Spór o Słowackiego jako zagadnienie nauki i kultury. *Słowo Pol.* 1905 nr 291, 295, 297, 320 i odb.; przedr. w książce: *Od romantyków do Kasprowicza. Lw.* 1907. — O dzieło prof. Tretiaka. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1905 nr 138. — B. CHLEBOWSKI: W kwestii Słowackiego. *Książka* 1906 s. 217–222; przedr. Pisma. T. 1. W-wa 1912. — J. KOTARBIŃSKI. *Nowa Gaz.* 1906 nr 22. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162 s. 187–224, 460–501. — W. NAKONIECZNY. *Izwiestija Otdielenija Russkogo Jazyka i Słowiesnosti Impieratorskoj Akademii Nauk* 1907 XII, 4 s. 396–418. — Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacji śp. Probusa Barczewskiego. *Roczn. AU w Kr.* 1914/1916 s. 149. — Zebranie Akademii Umiejętności. *Kur. Pol.* 1916 nr 165. — I. CHRZANOWSKI: J. Tretiak o Słowackim. *Rzeczpospolita* 1923 nr 91 wyd. por. — B. NADOLSKI: Pamiętnik Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4 s. 675. — B. NADOLSKI: Burza wokół

książki o Słowackim. *Pomorze* 1960 nr 5. — J. DUŻYK: Z dziejów nagrody im. Probusea Barczewskiego. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1972 s. 149–157. — T. WEISS: Romantyczna genealogia polskiego modernizmu. W-wa 1974 s. 27–31.

Najświętsza Panna w poezji polskiej. B.: Ruch artystyczno-literacki. *Gaz. Nar.* 1904 nr 291. — A. BELCİKOWSKI. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1904 nr 42. — N. SYNORADZKI: Poezja maryjna. *Gaz. Pol.* 1904 nr 339. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 264–265. — W. K. M. *Dwutyg. Katedryczny* 1907 s. 74.

Mickiewicz i Puszkina. Z-z [T. ZADUROWICZ]. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 40–41; *Przeł. Pol.* 1887 t. 86 z. 5; A. NOWICKI. *Ateneum* 1888 t. 2 s. 160–162; S. TARNOWSKI. *Kwart. Hist.* 1888 s. 82–84 [dot. art. Idea Wallenroda]. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1890 s. 529–531; (w.p.). *Świat* 1890 nr 14; M. ZDZIECHOWSKI: Nowe studium o Puszkynie. *Przeł. Pol.* 1890 t. 96 s. 1–19 [dot. art. Ślady wpływu Mickiewicza w poezji Puszkina]. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1906 s. 430–431; *Mysł Pol.* 1906 nr 25; przedr. w książce: Z epoki romantyzmu. Kr. 1908. — F. K. [F. KONECZNY]. *Świat Słowiański* 1906 t. 2 s. 301–302. — W. NAKONIECZNY. *Izwiestija Otdielenija Russkogo Jazyka i Słowiesnosti Impieratorskoj Akadiemii Nauk* 1906 XI, 2 s. 446–458. — *Czas* 1906 nr 117. — *Słowo* 1906 nr 158. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 6 (1907) z. 1 s. 124–129. — *Dzien. Kijowski* 1907 nr 32. — M. JAKÓBIEC: Kilka polskich sądów o Radiszczewie. *Kwart. Instytutu Pol.-Radzieckiego* 1953 nr 2/3 s. 44.

Goethe i Hakata. J. MUSZKAT-MUSZKOWSKI. *Książka* 1908 s. 331.

Bohdan Zaleski. B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1911 s. 513–515; przedr. *Pisma*. T. 4. W-wa 1912 s. 310. — H. GALLE: Młodość B. Zaleskiego. *Kur. Warsz.* 1911 nr 182. — J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1911 nr 515. — E. KUCHARSKI. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 2 s. 164–167. — S. ŁEMPICKI. *Gaz. Lw.* 1911 nr 211–212. — P. B.: Karta z dziejów romantyzmu. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 193. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1911 nr 150. — S. TARNOWSKI. *Przeł. Pol.* 1911 t. 182 s. 386–391. — S. TUROWSKI. *Pam. Lit.* R. 10 (1911) z. 2/3 s. 407–414. — S. TUROWSKI. *Przeł. Powsz.* 1911 t. 111 s. 93–103, 389–397. — J. UJEJSKI. *Czas* 1911 nr 64. — x. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 78. — W. ORŁOWSKI. *Sfinks* 1912 t. 4 s. 304. — J. UJEJSKI. *Czas* 1913 nr 517. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1914 nr 142. — J. KLEINER. *Gaz. Lw.* 1914 nr 67–69. — J. KLEINER:

„Słowik ukraiński” w świetle badań nowych. *Kronika Powsz.* 1914 nr 20–21. — J. KLEINER. *Książka* 1914 nr 4–5 s. 272. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1914 nr 127. — M. SZYJKOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1914 t. 121 s. 399, 402. — *Gaz. Warsz.* 1914 nr 99 dod. — T. GRABOWSKI. *Pam. Lit.* R. 13 (1914/1915) z. 3/4 s. 396–397.

Piotr Skarga w dziejach i literaturze unii brzeskiej. T. GRABOWSKI. *Pam. Lit.* R. 11 (1912) z. 4 s. 615–617. — *Gaz. Warsz.* 1912 nr 144. — J. BELCİKOWSKI. *Nauka i Życie* 1913 nr 3 dod. do *Nowej Gaz.* nr 90. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1913 nr 4 s. 182–183. — J. URBAN. *Przeł. Powsz.* 1913 t. 117 s. 118–120.

Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. T. SINKO. *Czas* 1917 nr 120. — M. SMOLARSKI. *Głos Narodu* 1917 nr 139. — J. UJEJSKI. *Rok Pol.* 1917 nr 718. — J. KLEINER. *Mysł Pol.* 1918 z. 3 s. 107–108. — W. FELDMAN. *Reforma* 1919 nr 289–290. — W. F. *Kur. Pol.* 1919 nr 170–171.

Dawna poezja ruska. K. WOJCIECHOWSKI: Synteza czy materiał do syntezy. *Kwart. Ilustr.* 1918 s. 469.

„Finis Poloniae!” T. S. [T. SINKO]: Legenda maciejowska. *Czas* 1920 nr 305. — I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 4 wyd. por. — e. i. [E. LUNIŃSKI]. *Tydzień Pol.* 1921 nr 7. — H. MOŚCICKI: Około legendy maciejowskiej. *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 26, 28. — T. WIERZBOWSKI. *Przeł. Nar.* 1921 nr 3. — A. SKALKOWSKI. *Kwart. Hist.* 1922 s. 197–198. — J. Sk. *Przeł. Powsz.* 1923 t. 157 s. 81.

Kto jest Mickiewicz? (Ig. Ch.) [I. CHRZANOWSKI]. *Rzeczpospolita* 1921 nr 239 wyd. por. — STEF. [S. PAPÉE]. *Dzien. Poz.* 1921 nr 184. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1921 nr 198. — F. HOŚCICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 157.

Adam Asnyk jako wyraz swojej epoki. J. DICKSTEINÓWNA. *Książka* 1922 nr 8/12 s. 328–330. — W. HAHN. *Słowo Pol.* 1922 nr 166. — F. HOŚCICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 304. — W. JANKOWSKI. *Słowo Pomorskie* 1922 nr 160. — T. SINKO. *Czas* 1922 nr 152. — M. KRIDL. *Przeł. Warsz.* 1924 t. 1 nr 29 s. 230–231.

Recenzje artykułów ogłoszonych w czasopiśmie

Franciszek Karpiński i jego poezja [art. ogł. *Tydzień Lit.-Artyst.*,

Nauk. i Spol.] P. CHMIELEWSKI. *Niwa* 1877 z. 61 s. 39.

Metodyczny rozbiór koncertu myśliwskiego z „Pana Tadeusza” [art. ogł. *Muzeum*]. B. TRZASKOWSKI. *Muzeum* 1886 t. 1 s. 135-139.

O pomnik dla Mickiewicza [art. ogł. *Przegl. Lit. dod. Kraju*]. E. PAWŁOWICZ. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1888 s. 288.

Z dziejów mistyfikacji literackich [art. ogł. *Gaz. Lw.*]. F. KONARSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1889 s. 312.

Mickiewicz i Kościuszko [art. ogł. *Czas*]. Z. HORDYŃSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1891 s. 298.

Ignacy Krasicki [art. ogł. *Bibl. Warsz.*]. LEON BIELSKI [L. BLUMENTHAL]. *Kraj* 1902 nr 19-20. — A. M. KURPIEL. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 4 s. 677-681.

Stanisław Konarski jako poeta i filozof [art. ogł. *Księga pamiątk. ku czci B. Orzechowicza*]. S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit. R.* 14 (1916) z. 3/4 s. 339.

Recenzje przekładów

O. Peschel: Historia wielkich odkryć geograficznych w. XV

i XVI. A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Nowiny* 1878 nr 182. — J. P. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 1. — K. *Ateneum* 1879 t. 1 s. 385-390.

T. Dostojewski: Wspomnienia z martwego domu w katordze. R.P.L. *Przegl. Lit.* 1879 nr 7. — H.H. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 75 s. 117. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 2.

Recenzje prac edytorskich

K. Brodziński: Wspomnienia mojej młodości. B. GUBRYNOWICZ. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 1 s. 169. — wi. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 21. — St. Z. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 73 s. 284. — F. KONARSKI. *Głos* 1903 nr 19.

I. Domejko: Pamiętniki. H. MOŚCICKI. *Książka* 1908 s. 457-458.

S. Goszczyński: Zamek kaniowski. I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 11. — STEF. [S. PAPÉE]. *Dzien. Poz.* 1922 nr 38.

B. Zaleski: Wybór poezji. I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 11.

S. Goszczyński: Król zamczyska. I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 11.

A. Mickiewicz: Grażyna. T. K.: Wydawnictwa Biblioteki Narodowej. *Przegl. Powsz.* 1924 t. 164 s. 260.

TRZESZCZKOWSKA ZOFIA Z MAŃKOWSKICH (1847-1911)

Pseud. i krypt.: A. MSKI; ADAM M-SKI; ADAM M...SKI; ADAM MAŃKOWSKI; M-SKI.

Poetka i tłumaczka.

Ur. w 1847 w Dorohowicy, w powiecie słuckim. Córka ziemianina, Adama Mańkowskiego, i Michaliny z Rajeckich. Kształciła się w Wilnie na pensji Kleczkowskiej. Po ukończeniu nauki wyszła za mąż za Wacława Trzeszczkowskiego, oficera carskiego, z którym wyjechała w głąb Rosji do Zarajska. W przebraniu żołnierskim towarzyszyła mężowi na wojnie rosyjsko-tureckiej w 1877-1878. Po jej zakończeniu zamieszkała z mężem w Nowogrodzie, a później w Dorohowicy. Zakonspirowana pod męskim pseudonimem, utrzymywała jako tłumaczka i poetka liczne kontakty ze światem literackim w kraju. Zmarła w Dorohowicy 7 października 1911.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jeden z wielu. Poemat. Kr. 1890.

2. Fragment. *Ateneum* 1892 t. 2 s. 1-14 i odb.

Poemat.

3. Ostatnie akordy (Przebrzmiałe akordy).

Tom wierszy przygotowany do druku, w 1898 cofnięty przez cenzurę warszawską.

Rękopisy drobnych utworów: wiersze i przekłady. Rkps Ossol. sygn. 13228/I, 12043/II; wiersze i odpisy wierszy. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6841 II, 7891 III; wiersze i przekłady. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676,

2748, 2864; wiersze i przekłady nadesłane do redakcji *Życia*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5454, 5455.

Przekłady drobnych utworów: cze.s.: F. Kvapil. *Slovanský přehled* 1911 s. 299 (Tęsknota), — r.o.s.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1910 nr 11 (Tajemnica piękna i młodości), O. Wiszniewska. Tamże 1911 nr 7 (Jak w bajce), tamże 1911 nr 8 (Podarował. Opowiadanie humorystyczne).

Wiersze, tłumaczenia i artykuły zamieszczała w następujących czasopismach: *Ate-neum* (1892–1895, 1897; tu m.in.: *Z fal życia* [cykl:] *Do swej pieśni*; *Lament*; *W łodzi*; *Usta*; *Pytanie*; *Tęsknota*; *Cicha*; *Lilia*; *Rozstanie*. 1893 t. 2 s. 481–489; *Posąg*. 1894 t. 1 s. 89–91; *Wieczorne sny*. Kartki wykradzione z biurka kobiety. 1895 t. 1 s. 41–45; tłum. A. de Vigny: *Eloa* albo siostra aniołów. 1895 t. 3 s. 217–240; *Pieśni wiosny* [3 wiersze]. 1897 t. 3 s. 1–5), *Diabeł* (1899; tu: *Erotyk*. Nr 2), *Echo Mus.*, *Teatr. i Artyst.* (1897; tu: *Granice naturalizmu w sztuce*. Nr 5, 7), *Głos* (1895–1899; tu m.in.: tłum. Leconte de Lisle: *Glaukon*. 1895 nr 6; *Nad mogiłą Delfiny*. 1897 nr 50; *Miłość poety*. 1899 nr 24; *Z pieśni tułaczycy*. 1899 nr 30), *Niwa* (1894; tu: *Cień*. Nr 16), *Prawda* (1896–1902; tu m.in.: *Co dało życie?* 1896 nr 10; *Odchodzi*. 1897 nr 35; *Śpiewacy*. 1897 nr 43; *Tobie*. 1898 nr 47; *Dola*. 1899 nr 29; *Niepoprawny*. 1899 nr 14; *Na zgorzeli*. 1899 nr 41; *Jedno*. 1899 nr 51; *Rozchodniki*. 1899 nr 46; *Ptacy*. 1900 nr 1; *Szczęśliwa*. Z cyklu: *Z niewieściej doli*. 1900 nr 43; *Pieśni dorohowickie* [cykl:] *Chata*. 1900 nr 34; *Wieczornica*. 1900 nr 51; *Pogrzeb*. 1901 nr 17; *Wynia rzeczulka*. 1901 nr 20; — *Floksy*. 1901 nr 10; *Dumki* [2 wiersze]. 1901 nr 38; *Astry*. 1901 nr 39; *Widmo*. 1901 nr 39; *Z serca*. 1902 nr 16), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1889; tu: *Przygrywka do pieśni*. Nr 17), *Przegl. Poz.* (1896; tu: *Co dało życie?* Nr 17), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1898; tu: *Kołysanka*. Nr 4), *Tyg. Ilustr.* (1884–1886, 1900, 1902–1906, 1911; tu m.in.: *Bronisławie S.* 1884 nr 71; *Z życia i tęsknoty*. 1884 nr 79; *W przyszłości*. 1884 nr 93; *Za późno*. 1884 nr 102; *Choinka*. 1884 nr 104; tłum. Leconte de Lisle: *Źródło*. 1885 nr 119; *Odwieczna zwrotka*. 1886 nr 197; *Z przebrzmiałych akordów* [3 wiersze]. 1900 nr 5; *Błogosławioną bądź!* 1900 nr 25; *Przygrywka*. 1900 nr 37; *Nic więcej*. 1900 nr 45; *Ze wspomnień*. 1900 nr 50; *Pieśni dorohowickie* [cykl:] *Nowy dwór*; *Okop zameczek*; „*Zosin*” *zaścianek*. 1902 nr 3; — *Gąski*. 1902 nr 19; *Zagadka*. 1902 nr 19; *Świtem*. 1902 nr 42; *Skarb*. 1903 nr 19; *Piosnka*. 1903 nr 20; *Dumki* [3 wiersze]. 1904 nr 40; *Pieśni dorohowickie*: *Dąb-*

rowa. 1905 nr 29; *Losy*. 1905 nr 11; *Odpowiedź*. 1906 nr 41; *Piosnka majowa*. 1906 nr 22; *Z duszy*. 1906 nr 44; *nadto pośmiertnie*: *Echa* [8 wierszy]. 1911 nr 43), *Wędrowiec* (1902; tu: *Piosnka*. Nr 23), *Życie* (W-wa 1887–1889; tu m.in.: *Zagaste oczy*. Kartka wykradziona z dziennika kobiety. 1887 nr 11; *Toń i pieśń*. 1887 nr 31; *Z dumek i piosenek* [4 wiersze]. 1887 nr 40; *Na skrzydłach Ariela*. *Piosenka*. 1888 nr 2; *Skrzydło nietoperza*. 1888 nr 14; *Mieniuszka*. 1888 nr 28; *Gwiazdka*. *Z dziennika kobiety*. 1888 nr 40; *Wieczorna godzina*. 1889 nr 11), *Życie* (Kr. 1897–1898; tu m.in.: *Nie módlcie się!* 1897 nr 2; *Z daleka*. 1898 nr 15), *Życie Ilustr.* dod. *Życia* (W-wa 1887; tu: *Nie wiem*. S. 27).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album wspólnych poetów pol.* Wyd. J. Kasprzowicz. T. 2. Lw. [1899] (tu: *O czym trawa gada?*), *Antologia wspólnych poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Horoskop. Pam. ze skarbcza poezji pol.* Ułożyła W. Żeleńska. Kr. 1900, *Jednodniówka*. Monachium 1897 (tu: *Kołysanka*; *Wioska*), *Kalendarz powisz. na r. 1890*. W-wa 1889 (tu: *Piosnka*), *Kocham i cierpię!* Ułożył B. Londyński. Łódź 1902, *Księga sonetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Lira pol.* T. 8. Ułożył A. Oppman. W-wa 1897, *Melitele. Noworoczn. lit.* Kr. 1902 (tu: *Przeklęty*, *Młoda Polska w pieśni*). Oprac. C. Jankowski. W-wa 1898; wyd. 2 W-wa 1903, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Pamiętka przelomu wieków XIX i XX*. [W-wa 1900], *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897]; wyd. 3 popr. W-wa [1903], *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903.

Nadto późniejsze liczne przedruki w antologiach *Młodej Polski*.

Przekłady

1. A. de Lamartine: *Ostatnia pieśń pielgrzymki Childe-Harolda*, Wil. 1883.

2. L. Camoëns: *Luzjady*. Epos w 10 pieśniach. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 59, 1885 nr 140. Wyd. osob. całości: *Z oryginału portugalskiego przełożył, objaśnieniami i życiorysem autora opatrzył...* W-wa 1890 *Bibl. Najcenniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

3. A. de Lamartine: *Jocelyn*. *Dziennik wiejskiego plebana*. Kr. 1891.

4. Ch. Baudelaire: *Kwiaty grzechu*. W-wa 1894.

Współtłum.: Antoni Lange.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 5453.

5. G. Byron: Melodie hebrajskie. W książce: G. Byron: Poemata. W-wa 1895 s. 583-598.

6. F. Mistral: Mirèio. Poemat prowansalski w 12 pieśniach. W-wa 1897 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*. (Wraz ze wstępem).

Rkps Ossol. sygn. 12043/11.

7. J. Machar: Magdalena. Poemat. W-wa 1900. (Z przedmową A. Langego).

Ponadto tłumaczyła utwory następujących autorów: L. Ackerman, A. Barbier, R. Bertrand, Leconte de Lisle, Guy de Maupassant, A. Theuriet, A. de Vigny.

Listy i materiały

1. Do W. Korotyńskiego z 1871. W art. T. Kończyc [A. Grot-Bęczkowski]: Syrokomla i młoda poetka. *Bluszcz* 1917 nr 5-6.

2. Do F. Zienkowsicza listy z 1881-1886. Rkps Ossol. sygn. 13228/L.

3. Do Z. Przesmyckiego 104 listy z 1887-1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.

4. Do S. M. Rzętkowskiego odpis listu z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.

5. Do A. Walickiego z 1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2976.

6. Do red. *Głosu* z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

7. Do wnuczki, Janiny, list b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

8. Od S. M. Rzętkowskiego odpis listu z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.

9. Od A. Langego 4 listy z 1890-1894. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2864.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersb. 1895 s. 331. — H. C. [H. CEYSINGER]: Nasi najmłodsi. *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 42. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 6. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej. Lw. 1901 s. 43-47. — K. CZACHOWSKI: Obraz współczesnej literatury polskiej. T. 1. Lw. 1904 s. 171. — J. TENNER: Estetyka żywego słowa. Lw. 1904. — M...ski Adam. *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 18 (1912).

(Nekrologi.) T. K-c. [A. GROT-BĘCZKOWSKI] *Bluszcz* 1911 nr 44; JAN...: Wspomnienie. Adam M-ski (Zofia z Mańkowskich Trzeszczkowska). *Bluszcz* 1911 nr 46; L. W.: Wspomnienie pogonne. *Bibl. Warsz.* 1911 t. 4 s. 410; St. S. [S. STEROSŁAWSKI]. *Świat* 1911 nr 43; STAN SYLW. *Kur. Wil.* 1911

nr 223; *Biesiada Lit.* 1911 nr 46; *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 260; *Kur. Warsz.* 1911 nr 287; *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 43; nr 45.

T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: Syrokomla i młoda poetka. *Bluszcz* 1917 nr 5-6. — J. Łoś: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920] s. 305. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Studia z wersyfikacji polskiej. Wr. 1954 s. 170, 230. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — M. JASTRUN: Charles Baudelaire. [Wstęp do:] Ch. Baudelaire: Kwiaty zła. W-wa 1958 s. 22. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962; Księga 6. W-wa 1975 s. 284. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do antologii: Poetki Młodej Polski. W-wa 1963 s. 6-7. — J. KRZYŻANOWSKI: Neoromantyzm polski. 1890-1918. Wr. 1963. — M. JASTRUN: Wstęp do: Symboliści francuscy. Od Baudelaire'a do Valéry'ego. Wr. 1965 *BN* II, 146. — J. ŚWIĘCH: Z. Trzeszczkowska (Adam M-ski). *Annales Universitatis M. Curie-Skłodowska* vol. 19, sectio F, 1967 s. 119-146. — L. CHOJNICKA-SKAWIŃSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — J. ŚWIĘCH: Twórczość poetycka Z. Trzeszczkowskiej. *Biul. Polonist.* 1969 nr 35.

Jeden z wielu. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 47. — *Ateneum* 1891 t. 2 s. 384-385.

Recenzje przekładów

L. Camoëns: *Luzjady*. I. MATUSZEWSKI: Poemat bohaterski z czasów Odrodzenia. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 46. — J. A. ŚWIĘCICKI. *Bibl. Warsz.* 1890 t. 4 s. 461-469. — E. PORĘBOWICZ. *Ateneum* 1891 t. 1 s. 396-400.

A. de Lamartine: Jocelyn. M. Z. *Przegl. Pol.* 1892 t. 105 s. 624-625. — I. MATUSZEWSKI: Romans wierszem. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 29. — *Ateneum* 1892 t. 2 s. 583-584.

Ch. Baudelaire: Kwiaty grzechu. *Ateneum* 1894 t. 2 s. 590-592. — M. JASTRUN: Wstęp do: Ch. Baudelaire: Kwiaty zła. W-wa 1958.

F. Mistral: Mirèio. I. GRABOWSKI: Przypomnienie literackie. *Kur. Warsz.* 1931 nr 8.

J. Machar: Magdalena. W. LUBORADZKI. *Ateneum* 1899 t. 4 s. 610-612. — Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 251-252.

TUCZYŃSKI FRANCISZEK KSAWERY (1844–1890)

Pseud. i krypt.: AUTOR „SZCZĘŚCIA W AMERYCE”; FR. X. T.; FR. XAW.; FR. XAW. T.; WYCHODŹCA.

Powieściopisarz.

Ur. 1 października 1844 w Jabłówku pod Szubinem. Ojciec jego był leśniczym. Uczęszczał do szkoły ludowej w Chomętowie, a w 1856–1863 w Trzemesznie do gimnazjum, którego nie ukończył. Prawdopodobnie brał udział w powstaniu 1863. W tymże roku rozpoczął pracę zarobkową, najpierw jako prywatny nauczyciel, następnie jako sekretarz adwokata. Po odbyciu dwuletniej służby wojskowej ukończył w Paradyżu kurs metodyczny uprawniający do wykonywania zawodu nauczycielskiego (1869). Pierwszą posadę objął w Dziewokluczu pod Chodzieżą. Zawarł związek małżeński z Apolonią Błachowską, córką nauczyciela. Wielokrotnie zmieniał miejsce pracy. W 1881 został zwolniony z posady i w tymże roku wraz z rodziną przeniósł się do Poznania. Objął funkcję redaktora odpowiedzialnego *Orełdownika*, od 1883 *Wielkopolanina*. Za artykuł „Jak u nas być powinno” został skazany na pół roku więzienia. W 1886 wyjechał na Śląsk, początkowo do Bytomia, gdzie pełnił funkcję redaktora odpowiedzialnego *Katolika*, następnie do Mikołowa. Rozpoczął tam pracę w zakładach wydawniczych K. Miarki. Zmarł nagle 20 czerwca 1890.

TWÓRCZOŚĆ

1. Raciczki. Powieść dla włościan polskich. Poz. 1874. Wyd. 2 Poz. 1882.

2. Jaskinia potępieńca. Powst. 1875. Ogl. *Tyg. Powieściowo-Nauk.* (Chicago) 1885 nr 1–12. Wyd. osob. Chicago 1885. Przedr. *Gaz. Pol.* (Chicago) 1898 nr 40–49; wyd. nast. Kościan 1926 jako bezpłatny dod. do *Gaz. Pol.* (Kościan).

Przeróbka teatralna: A. S. Zdziebłowski: Jaskinia potępieńca. Dramat w 5 aktach wg powieści. Powst. 1894.

3. Pogadanki o gwiazdach. *Oświata* 1876 nr 32–38, 41–44 — 1878 nr 108–139. Wyd. osob. Cz. 1–2. Poz. 1876–1877.

4. Szymek i Handzia. Obrazek z czasów naszych. *Oświata* 1876 nr 27–41. Wyd. osob. Poz. 1876. Wyd. 2 przejrz. i popr. Poz. 1887.

5. Polskie czasy, błogie czasy. Cztery obrazy z końca przeszłego wieku napisane dla patriotów polskich. Poz. 1878.

6. Charakterystyczne obrazy ziemi, ludów i okolic. *Oświata* 1879 nr 158–186 z przerwami. Wyd. osob. Poz. 1879 (pt. Obrazy ziem, ludów i okolic).

7. Kasper Pokraka, Sowizdrzał polski. Żywoć największego figlarza, jaki żył na bożym świecie. Poz. 1879 *Wydawn. Dobrych i Tanich Książek*. Wyd. nast.: wyd. 2 i 3 przed r. 1890; wyd. 4 Poz. 1900; wyd. 5 znacznie powiększone Poz. 1903.

8. Olitypa, czyli Ptak Stepowy. Opowiadanie z czasów wzajemnych walk pomiędzy Indianami Ameryki Północnej. *Oświata* 1879 nr 187–204. Wyd. osob. Poz. 1879. Przedr. *Gaz. Pol.* (Chicago) 1887 i wyd. Chicago 1887.

9. Poradnik wychowawczy, czyli główne zarysy rozumnego wychowania dzieci. *Oświata* 1879. Wyd. osob. Poz. 1880.

10. Handbuch für den geographischen Unterricht in einklassigen Volksschulen der Provinz Posen. Gniezno 1880.

11. Omrach, chłopiec buszmeński. Przygody podróżnych w południowej Afryce. *Oświata* 1880 nr 216–221, 227–254. Wyd. osob. Poz. 1880.

12. Pobożny bandyta. Powieść z czasów najazdu Rzymu. *Oświata* 1881 nr 272–283. Wyd. osob. Poz. 1881.

13. Wycieczki po Afryce. Obrazy, opisy i zdarzenia. *Oświata* 1881 nr 277–297. Wyd. osob. Poz. 1882.

14. Bazarz, czyli zbiór rozmaitych powiastek. Zebrał... T. 1–3, Poz. 1882–1883.

15. Dwie Marie. Powieść z dawnych czasów polskich. *Orełdownik* 1882 nr 29–74; *Tyg. Powieściowo-Nauk.* (Chicago) 1886 nr 40–42. Wyd. osob. Chicago 1886. Przedr. *Dzien. Berliński* 1902 nr 85–147. Wyd. nast.: Mikołów 1906 (pt. W niewoli tatarskiej. Powieść z XVI w. osnuta na tle historycznym).

16. Szczęście w Ameryce. Powieść dla ochotników w Ameryce. Z prawdziwych zdarzeń spisana. Poz. 1882.

17. Wędrowki po Ameryce Północnej. Obrazy, opisy i zdarzenia. *Oświata* 1882 nr 322–344. Wyd. osob. Poz. 1882.

18. Wspomnienia z pobytu w Ameryce Południowej. Obrazy, opisy i zdarzenia.

Oświata 1882 nr 345 i nn. Wyd. osob. Poz. 1882.

19. Wycieczki po Australii. Obrazy, opisy i zdarzenia. *Oświata* 1882 nr 314-321. Wyd. osob. Poz. 1882.

20. Morze, zjawiska i życie w nim i na nim. Według najnowszych źródeł oprac. *Oświata* 1883 nr 371 i nn. Wyd. osob. Cz. 1-2. Poz. 1883-1885.

Rkpś Bibli. Jagiel. sygn. 7922 III — spis rozdziałów.

21. Nasze prawa pod zaborem pruskim. *Wielkopolanin* 1883 nr 3. Wyd. osob. Poz. 1883.

22. Tajemnica spowiedzi. Opowieść islandzkiego księdza katolickiego. *Wielkopolanin* 1883-1884.

23. Krwawa zemsta. Obrazek z wypadków galicyjskich z r. 1846. *Wielkopolanin* 1884 nr 1-3. Wyd. osob. pt. Krwawa głowa. Powieść z wypadków galicyjskich w r. 1846. Poz. 1901 *Pol. Bibl. Lud.* 2.

24. Na Krzyżówce. Powieść z dawnych czasów polskich. *Orędownik* 1884 nr 212-219, 1885 nr 1-31. Wyd. osob. Poz. 1885. Przedr. *Orędownik* 1934.

25. Raj za morzem. Powieść dla ludu polskiego. *Goniec Wielkop.* 1884 nr 291, 297-299. Wyd. osob. Poz. 1885.

26. Bukiet najucieszniejszych powiastek dla śmiechu i zabawy. Poz. 1885. Wyd. 2 powiększone Poz. 1906.

27. Dziedzic na pustkowiu. Powieść. Poz. 1885.

28. Ofiary zabobonu. Powieść obyczajowa z czasów polskich z zeszłego wieku. Mikołów 1885. Przedr. *Przyj. Rodz.* 1884/1885 nr 1-15. Wyd. nast. Mikołów 1895. Przedr. *Dzien. Chicagoski* 1898 nr 26-92. Wyd. nast. Kościan 1926 jako bezpłatny dod. do *Gaz. Pol.* (Kościan).

29. Pomorzanie w Gąsawie. Powieść osnuta na tle historycznym z czasów Leszka Białego. *Orędownik* 1885 nr 47-88. Wyd. osob. Poz. 1885.

30. Róża leśna. Powiastka z życia Indian amerykańskich. Poz. 1885. Wyd. 2 Poz. 1904.

31. Sknera. Poz. 1885.

32. Wychowanka. Powieść. *Wielkopolanin* 1885 nr 138-201 i odb.

33. Mazepa. Hetman Ukrainy. Powieść. Poz. 1886.

34. Twardowski. Mistrz czarnoksiężki, jego życie, czyny i koniec. Opracowane dla ludu polskiego. *Oświata* 1886 nr 532-548 i odb.

35. Życie ludzkie, jego chemiczne warunki, potrzeby i przyjemności. *Oświata* i odb. Poz. 1886.

36. Maria, córka kościelnego. Powieść hiszpańska z czasów wojen napoleońskich. *Bibl. Powieści* 1896 nr 22-26.

37. Pustelnik z Czarnej Doliny. Powieść z czasów konfederackich. *Bibl. Powieści* 1896 nr 1-8. Wyd. osob. Poz. 1896. Przedr. *Głos Ludu* (W-wa) 1928 nr 47-50, 1929 nr 1-30 jako wkładka powieściowa.

38. Wesoły bazarz, czyli zbiór najucieszniejszych powiastek dla śmiechu i zabawy. Królewska Huta [1896].

39. Świat i jego cuda. Pogadanka o ziemi i niebie. Mikołów 1898 *Bibl. Lud. K. Miarki* 7. Wyd. nast.: Mikołów 1912.

40. Przez ciernie i głogi. Powieść. *Bibl. Powieści* 1899 nr 1-10. Wyd. osob. Poz. 1899.

41. Tajemnica chaty wiejskiej. Powieść. *Bibl. Powieści* 1901 nr 24-34. Wyd. osob. Poz. 1901.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Gaz. Pol.* (Chicago 1886-1887), *Goniec Wielkop.* (1883-1885), *Katolik* (od 1886), *Orędownik* (1882, 1884-1885), *Oświata* (1876-1880, 1882, 1886), *Tyg. Powieściowo-Nauk.* (Chicago 1885-1886), *Wielkopolanin* (1883-1885; tu m.in.: Jak u nas być powinno. 1883 nr 17; Hymn na cześć Jana III Sobieskiego. 1883 nr z września).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Lutnia pol.* T. 5. Poz. 1886.

Przekłady i przeróbki

1. O. Bitschnau: Żywoty świętych Pańskich. Mikołów [1880]; Mikołów [1890]; wyd. nowe Mikołów 1898.

2. Przypadki Robinzona Kruzoe. Poz. 1889. Przeróbka powieści D. Defoe.

3. Wernyhora, wieszcz ukraiński. Powieść z czasów hajdamackich. *Bibl. Powieści* 1896 nr 9-20. Wyd. osob. Poz. 1896.

Przeróbka powieści M. Czajkowskiego.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1879. Rkpś Bibli. Jagiel. sygn. 6537 IV.

2. Materiały biograficzne znajdowały się w Arch. Państw. w Poz., inf. oraz przedruk niektórych zob. E. Drachowska; F. K. Tuczynski, wielkopolski pisarz ludowy. 1934 — praca magisterska Uniw. Poz.

OPRACOWANIA

JAN KUPIEC z ŁAKI: Korespondencja. *Oświata* 1876 nr 42 [dot. Szymek i Handzia]. — *Wielkopolanin* 1883 nr 52 [ogł. wyroku w procesie prasowym za art. pt. Jak u nas być powinno]. — Wiadomości potoczne. *Goniec Wielkopol.* 1884 nr 274. — *Niedziela* 1884 nr 534 [inf. o objęciu redakcji]. — *Oświata* 1885 nr 470. — M. S. *Przegl. Powoz.* 1886 t. 10 s. 111–112 [dot. Dziedzic na pustkowiach]. — T. PETRYKOWSKI: Zapomniany pisarz ludowy F. K. Tuczyński. *Kur. Poz.* 1929 nr 538. — *Kur. Poz.* 1929 nr 272. — T. PETRYKOWSKI: F. K. Tuczyński, wielko-

polski pisarz ludowy. W 40 rocznicę jego śmierci. 1890–1930. Tor. 1932. [Rec. T. M. [T. Mikulski]. *Mysł Nar.* 1932 nr 46]. — *Piast* 1932 nr 40. — *Wici Wielkopol.* 1932 nr 12 (15). — A. JESIONOWSKI: Grób w Mikołowie. *Kur. Poz.* 1933 nr 135. — E. DRACHOWSKA: F. K. Tuczyński, wielkopolski pisarz ludowy. 1934 [praca magisterska Inst. Filol. Pol. UAM Poznań]. — E. D. [E. DRACHOWSKA]: F. K. Tuczyński, zapomniany wielkopolski pisarz ludowy. *Głos (Poz.)* 1935 nr 6. — I. MIERZWA: Działalność wydawnicza Karola Miarki młodszego. Opole 1976. — I. TERESIŃSKA. *Wielkopol. słownik biogr.* Poz. 1981.

TURCZYŃSKI JULIUSZ (1833–1913)

Pseud.: PALMYRON; SZTYCH.

Powieścio- i dramatopisarz, poeta.

Ur. 25 kwietnia 1833 we Lwowie; syn Jana i Florentyny ze Stojanowiczów. Lata dziecięce spędził we wsi Sopotyn koło Lwowa. Po śmierci matki wychowywała go ciotka, Karolina Sztynch. Nauki początkowe pobierał w domu. We Lwowie ukończył gimnazjum, następnie wydział filozoficzny na tamtejszym uniwersytecie. Około 1856 ożenił się z Heleną Sztynchówną. Przez jakiś czas dzierżawił wieś Uhorce, a od 1859 gospodarował w rodzinnej wsi Sopotynie. W 1864 przeniósł się do Szeszerowic w Przemyskiem. W 1867 został profesorem gimnazjum w Drohobyczu, a w 1871 przeniósł się do Stanisławowa, by objąć stanowisko dyrektora seminarium nauczycielskiego. Wygłaszał prelekcje z zakresu filologii, geografii, historii, psychologii, estetyki w Stanisławowie, Lwowie i Kołomyi. W 1898 przeszedł na emeryturę i wyjechał do Lwowa. Zmarł 18 września 1913 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Samuel Zborowski. Tragedia w 5 aktach. Powst. ok. 1853. Nie druk.

2. Kiejstut. Powst. ok. 1854. Wyd. Lw. 1861. Przedr. fragm. zob. poz. 43.

Dramat.

3. Moc muzyki. — Gęśl polska wieszczka. Poemata liryczno-dramatyczne. Powst. ok. 1854. Nie druk.

4. Więzień z Sybiru. Powieść epicka. Powst. ok. 1854. Nie druk.

5. Krwawa msza. Kartka z dziejów Warszawy w r. 1861. Utwór dramatyczny w 2 częściach. Lw. 1864. Przedr. zob. poz. 39.

Wyd. z 1864 skonfiskowane przez cenzurę.

6. Napad po świątyniach. Lw. 1864.

7. Powieść o Czarnobrewcu. Poema w 2 częściach. Lw. 1867.

Przekład ros.: Werchratski, ok. 1878.

8. Tragedia życia. Lw. 1867.

Dramat.

9. Judyta, córka Eleazara ben Rabbi. Tragedia w 6 aktach. Powst. 1869. Całość nie druk. Ogł. fragm. zob. poz. 43.

10. Zoryna. Tragedia ludowa w 3 aktach a 6 odsłonach. Powst. ok. 1870. Całość nie druk. Ogł. fragm. zob. poz. 43.

11. Rozbiór dzieł Adama Mickiewicza. Zeszyt 1–3. Lw. 1872–1873.

12. Mojmir. Dramat konkursowy w 5 aktach a 9 odsłonach jedyną nagrodą uwieczniony. Powst. ok. 1874. Wyd. Lw. 1882; przedr. fragm. zob. poz. 43.

Odnaczone III nagrodą na konkursie lwowsko-krakowskim w 1874.

13. W drugim pokoleniu. Dramat w 3 aktach, 5 odsłonach. Wyst. Lw. 27 kwietnia 1877. Nie druk.

Wyst. pod pseud. Palmyron.

14. Dwie rodziny. Komedia w 5 aktach. Nie druk.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 4894.

15. Niepoprawni. Powieść społeczna. *Gaz. Nar.* 1884 nr 100–133. Wyd. osob. Lw. 1885.

16. Ucieczka. Nowela huculska. Lw. 1884.
17. Praszczur Czemełow. Obraz z przeszłego wieku z gór nadpruckich. Kr. 1888.
18. Nowele huculskie. Kr. 1890. Wyd. nast. pt. Powieści huculskie. Seria 2. Lw. 1913. Zawartość: Trofym Olenyn. Z życia ludu huculskiego nad Czeremoszem. (*Gaz. Lw.* 1887 nr 40-46; przedr. zob. poz. 19); Taras z Worochty. Nowela z życia ludu huculskiego. (*Ateneum* 1886 t. 1 s. 1-22, 223-248, 358-409; *Nowa Reforma* 1886 nr 35-59; przedr. zob. poz. 19).
19. Nad Czeremoszem. Nowele z życia ludu huculskiego. Kr. 1891. Zawartość: Taras z Worochty. (Zob. poz. 18); Trofym Olenyn. (Zob. poz. 18); Ostap z Perehińska, Hucul z okolic nad górną Łomnicą. (*Nowa Reforma* 1887 nr 23-35; przedr. zob. poz. 44).
20. Straszna drużyna. Obraz Huculszczyny z przeszłego stulecia. *Nowa Reforma* 1891 nr 1-25 i odb.; przedr. zob. poz. 30 t. 2.
21. Trzy doby. Obraz społeczny z czasów na przełomie dziejów naszych. Kr. 1891. Zob. też poz. 33.
22. Todos Romanyszyn. Obraz z niedalekiej przeszłości. *Nowa Reforma* 1892 nr 92-115. Wyd. osob. pt. Czarna dola. Lw. 1902.
23. Nasza odyseja. Obraz wychodźstwa brazylijskiego. *Kur. Lw.* 1894 nr 246-315. Wyd. osob. Lw. 1894.
24. Wygnańcy. *Dzienn. Pol.* 1894 nr 249-278. Wyd. osob. Lw. 1894. Wyd. 2 Chicago 1896; przedr. zob. poz. 44.
25. Sąd doraźny. Nowela z czasów niedalekiej przeszłości. *Kur. Lw.* 1896 nr 173-176, 181-211 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1896.
26. Hipolit Czernyszew. Lw. 1897; przedr. zob. poz. 31.
27. Dzieci puszczy. Opowiadanie na tle życia ludu huculskiego. *Kur. Lw.* 1900 nr 108-178. Wyd. osob. Lw. 1900.
28. Nasza Golgota. Z martyrologii sybirskiej. *Dzienn. Pol.* 1901 dod. lit. Wyd. osob. Lw. [ok. 1901]. Wyd. 2 Lw. 1909.
29. Dramat bezprawia. Obraz historyczny z II połowy XVIII w. T. 1-2. Lw. 1904. Powieść.
30. Powieści huculskie. T. 1-2. Lw. 1905-1906.
T. 1: U stóp Czarnohory. Nowela z życia ludu huculskiego w górnych dopływach Czeremoszu. (*Nowa Reforma* 1885 nr 60-76; *Wiek* 1885 nr 97, 102, 107, 112); Po latach. Powieść z życia ludu huculskiego w okolicach bliższych Bukowinie. (*Gaz. Nar.* 1887 nr 236-258 z przerwami).
T. 2: Straszna drużyna. Obraz Huculszczyny z XVIII stulecia. (Zob. poz. 20); Skarb w borze. Na tle życia ludu w górskiej dolinie Bystrzycy Nadwarciańskiej. (*Kur. Lw.* 1884); Roman z Porohów. Nowela z życia ludu z górskiej doliny Bystrzycy Sołotwińskiej. (*Gaz. Nar.* 1885 nr 39-41, 43-48 pt. Roman syn Semenów. Nowela z życia huculskiego; *Kur. Lw.* 1885; *Wiek* 1885).
31. Katorżnicy. Tragedie sybirskie. Lw. 1908. Zawartość: Hipolit Czernyszew. Obraz na tle czasów Aleksandra III. (Zob. poz. 26); Rodzina Pariasów. Obraz na tle czasów Mikołaja I. (*Romans i Powieść* 1900 nr 18-19, 21, 23-25 dod. *Dzienn. Pol.* z głębi sybirskiej).
32. Z zamierzchłych dni. Lw. 1908. Opowiadanie.
33. Z niedalekiej przeszłości. Obrazy i powieści osnute na tle życia ludu w dorzeczu górnego Bugu i Dniestru. Seria pierwsza. Lw. 1909. Zawartość: Całe życie sługą. Powieść z życia ludu nadbużańskiego. (*Gaz. Nar.* 1890, *Dzienn. Pol.* 1892 nr 27-52); Trzy doby. Obraz społeczny z czasów na przełomie dziejów naszych; Po długiej nocy. Nowela z życia ludu wiejskiego. (*Kur. Lw.* 1899 nr 37-56).
34. Hrabia Wielhorski. Dramat 5-aktowy w 7 odsłonach. Powst. przed 1910. Ogł. fragm. zob. poz. 43. Całość nie druk.
35. Pracownicy. Komedia w 5 aktach. Powst. przed 1910. Ogł. fragm. zob. poz. 43. Całość nie druk.
36. Samuel Asthman. Dramat w 5 aktach. Powst. przed 1910. Nie druk.
37. Starzy i młodzi. Dramat w 5 aktach. Powst. przed 1910. Ogł. fragm. zob. poz. 43. Całość nie druk.
38. Nasza Judea. Obrazy społeczne oddane na tle życia rasy na ziemi podkarpackiej. Lw. 1910. Zawartość: Po grudach. Obraz społeczny na tle życia Żydów w kraju naszym w II połowie XIX w. (*Nowa Reforma* 1889 nr 284-295); Spółka trzech. Obraz na tle życia możnych pariasów rasy; Nad przepaścią. Powieść społeczna.
- Przekłady
Po grudach; niem.: M. Weissberg. *Neuzeit* (Wiedeń) 1890.
39. Utwory poetyczne. Krwawa msza. Kartka z dziejów Warszawy w r. 1861. — Ustępy z dramy przeszłości i przyszłości. [Wraz ze wstępem]. Lw. 1910. Zob. poz. 5.
40. Dzisiejsi. Dramat społeczny 5-aktowy. Ogł. zob. poz. 43.
41. Mąż i żona. Tragedia w 4 aktach. Ogł. fragm. zob. poz. 43. Całość nie druk.
42. Nowy dzień. Dramat w 5 aktach. Ogł. zob. poz. 43.
43. Utwory dramatyczne. [Wraz ze wstępem]. Lw. 1911.

Zawartość: Dzisiejsi. (Zob. poz. 40); Nowy dzień. (Zob. poz. 42); Ustępy z dramatu historycznego „Kiejstut” z dzieł litewskich w XIV w. (Zob. poz. 2); Z tragedii 6-aktowej osnutej na tle XVIII w. w Polsce „Judyta, córka Eleazara ben Rabbi”. (Zob. poz. 9); Ustępy z dramatu „Hrabia Wielhorski”. (Zob. poz. 34); Ustępy z dramatu „Mojmir”. (Zob. poz. 12); Ustępy z dramatu społecznego „Starzy i młodzi”. (Zob. poz. 37); Ustępy z tragedii 3-aktowej „Zoryna” osnutej na tle życia i wyobraźni ludu wiejskiego, napisanej językiem poezji gminnej. (Zob. poz. 10); Ustępy z tragedii 4-aktowej „Mąż i żona”. (Zob. poz. 41); Ustępy z 5-aktowej komedii „Pracownicy” osnutej na tle czasów z ósmego dziesiątka 19 wieku. (Zob. poz. 35).

44. Wygnańcy. Z martyrologii naszej sybirskiej. — Ostap z Perehińska osnuty na tle życia ludu górskiego w dolinie karpackiej Łomnicy. Wyd. nowe. Lw. 1913. Zob. poz. 19, 24.

Utwory ogłaszał w czasopismach: *Ate-neum* (1886, 1888, 1890; tu m.in.: Z zawiązanymi oczyma. Obraz z życia krainy podkarpackiej. 1888 t. 1 s. 233–265; Ojcowizna. Obraz z życia krainy podkarpackiej z niedalekiej przeszłości. 1890 t. 3 s. 35–36, 250–273), *Biesiada Lit.* (1889; tu: Dusza zatracona. Opowiadanie. 1889 nr 33–39), *Dzien. Pol.* (1892, 1894, 1900), *Echo Przemyskie* (1902), *Gaz. Lw.* (1886, 1887), *Gaz. Nar.* (1884–1885, 1887, 1890–1891; tu m.in.: Z Bolonii do Rzymu. Notatki z podróży. 1891 nr 159–161, 163, 165), *Kur. Lw.* (1884–1885, 1888–1889, 1891, 1896, 1899–1900; tu m.in.: Z minionych dni. Nowela. 1888 nr 276–296 z przerwami; In hoc signo vinces. 1891 nr 1–12, 14–15, 19 dod. lit.), *Nowa Reforma* (1885–1887, 1889, 1891–1892), *Ognisko Domowe* (1886–1887), *Świat* (1891), *Wędrowiec* (1889), *Wiek* (1885).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Zdrowie*. Lw. 1913–1914.

Listy

1. Do S. Koźmiana 2 listy z 1878. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2042.

2. Do W. Belzy 2 listy z 1881–1882. Rkps Ossol. sygn. 12424/I, 12425/II.

3. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1882–1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6537 IV.

4. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1888–1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2863.

OPRACOWANIA

Powieści J. Turczyńskiego. *Gaz. Nar.* 1904 nr 285. — Notatki literackie i artystyczne. *Dzien. Pol.* 1907 nr 229. — Powieści Tur-

czyńskiego. *Kur. Lw.* 1907 nr 501. — Życiorys i działalność literacka autora. [Jako wstęp do:] J. Turczyński: Utwory poetyczne. Lw. 1910. — Twórczość dramatyczna autora i pojedyncze jego tragedie i dramaty. [Jako wstęp do:] J. Turczyński: Utwory dramatyczne. Lw. 1911. — A. VERBA. *Ukrainskij kalendar*. W-wa 1969 s. 226–227. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1000–1001.

Powieść o Czarnobrewcu. J. P. *Tyg. Mód* 1871 nr 43.

Tragedia życia. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 2 s. 329–330.

Rozbiór dzieł Adama Mickiewicza. E. ZORJAN [E. SEDLACZEK]. *Gaz. Nar.* 1883 nr z 15 grudnia.

Mojmir. ALIQUIS. *Tyg. Romansów i Powieści* 1882 nr 685. — R. B. *Bibl. Warsz.* 1882 t. 2 s. 490–494. — *Tyg. Ilustr.* 1882 t. 1 nr 323.

W drugim pokoleniu. *Dzien. Lw.* 1877 nr z 27 kwietnia. — *Dzien. Pol.* 1877 nr z 2 maja.

Niepoprawni. A. NOWICKI. *Przełg. Lit. i Artyst.* 1885 nr 11. — *Ate-neum* 1885 t. 4 s. 561–563. — *Tyg. Ilustr.* 1885 t. 1 nr 117. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 21. — ZBARASKI [W. FELDMAN]: Z książek i z życia. *Ojczyzna* 1886 nr 11, 12.

Nad Czeremoszem. W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1890 nr 296 dod. lit. — W. P. [W. POMECKI]. *Prawda* 1891 nr 2. — S. KOHN. *Roczn. (Samborski)* 1892 s. 197–199.

Straszna drużyna. *Mysł* 1891 nr 2. — G. KOHN. *Roczn. (Samborski)* 1892 s. 199–202.

Todos Romanyszyn. G. KOHN. *Zdrowie* 1903 nr 286–295.

Nasza odyseja. *Kraj* 1895 nr 15.

Dzieci puszczy. *Dzien. Pol.* 1900 dod. do nr 273. — G. KOHN. *Zdrowie* 1902 t. 3 s. 452–456.

Nasza Golgota. G. KOHN. *Zdrowie* 1903 nr 295–306. — W. SZALAY: Przegląd krytyczny literatury. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7–9.

Powieści huculskie. *Dzien. Pol.* 1905 nr 567. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 11.

TYC TEODOR (1896–1927)

Pseud.: BOGDAN; BOGDAN STRUŚ; POLONUS.

Historyk kultury.

Ur. 6 maja 1896 w Monachium, syn Maksymiliana, lekarza. Matka była Bawarką z pochodzenia. Gimnazjum ukończył w Monachium, po czym zapisał się na wydział filozoficzny tamtejszego uniwersytetu. W 1916–1918 odbywał służbę wojskową w armii niemieckiej, głównie na froncie północnym. Po wojnie przeniósł się wraz z rodziną do Polski. W 1919–1921 pracował w wydziale prasowym polskim dla Śląska w Bytomiu, Poznaniu i Sosnowcu, był redaktorem czasopism: *Powstaniec*, *Der Weisse Adler*, *Grenzschutz*, działał w Komisariacie Rad oraz w Komisariacie Plebiscytowym w hotelu Lomnitz. W uznaniu zasług położonych dla polskości Śląska otrzymał w 1921 Krzyż Kawalerski Orderu Polonia Restituta. W marcu 1921 wrócił do Poznania, gdzie studiował najpierw historię literatury i historię, a później ekonomię polityczną. W 1923 uzyskał dyplom magistra studium ekonomiczno-politycznego, w 1924 stopień doktora. Brał czynny udział w pracy organizacji akademickich: Koła Górnoślazaków, Koła Historyków, Organizacji Młodzieży Narodowej. W 1924/1925 przebywał jako stypendysta naukowy w Strasburgu. Po powrocie do kraju rozpoczął wykłady z historii prawa na zachodzie Europy na wydziale prawno-ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego. W 1927 został docentem. Był jednym z twórców Związku Obrony Kresów Zachodnich i redaktorem jego organu *Strażnicy Zachodniej* (1922–1927), kierownikiem Instytutu Bałtyckiego, członkiem Zarządu Towarzystwa Miłośników Historii Poznania oraz Komisji Historycznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zmarł 5 sierpnia 1927 w Poznaniu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Piotr Włast Dunin. Opowiadanie z XII w. *Kłosa* 1914 dod. powieściowy.

2. Początki kolonizacji wiejskiej na prawie niemieckim w Wielkopolsce. 1200–1333. Poz. 1924.

Rozprawa doktorska.

Przekład niem.: M. Tyc. Wr. 1930.

3. Z dziejów kultury w Polsce średniowiecznej. I. Stanisław Ciołek a zabytki literackie w formularzach polskich. II. Uwagi nad Gallem Anonimem. Poz. 1924.

4. Zbygniew i Bolesław. Poz. 1927. (Życiorys i bibliografię oprac. J. Rutkowski i K. Tymieniecki).

Wyd. pośmiertne.

5. Pamiętnik. Poz. 1931.

Wyd. pośmiertne.

Ponadto szereg prac historycznych.

Młodzieńcze utwory powieściowe pozostały nie drukowane: Paź; Korona Bolesława Wielkiego; O królu Przemysławie; Niewinna krew.

Rozprawy, artykuły i szkice literackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Brzask* (1920–1922; tu: Dokoła problemu odrodzenia. 1920 s. 9–13), *Dzien. Poz.* (1917–1918; tu: Romans wiślicki o Walterze

i Helgundzie. 1917 nr 120; Młoda Polska a historia. 1917 nr 149–151), *Gaz. Lud.* (1919), *Gaz. Opolska* (1919), *Gaz. Rob.*, *Grenzschutz* (1920), *Katolik* (1919), *Kronika Miasta Poznania* (1924, 1926; tu m.in.: Legenda kościoła Panny Marii na wyspie Tumskiej. 1926 s. 121–130), *Kur. Poz.* (1915–1918; tu: Z polsko-lacińskiej poezji XII i XIII w. 1915 nr 210, 211; Co to jest literatura średniolacińska. 1916 nr 164–169; Epopeja XVII w. 1916 nr 296; Pośród ruin. 1918 nr 177), *Kwart. Hist.* (1926–1927), *Oberschlesischer Wegweiser* (1920), *Oderwacht* (1920), *Polak* (1919), *Powstaniec* (1919), *Praca* (1913–1914; tu m.in.: Kilka kartek z poezji stanisławowskiej), *Przegl. Warsz.* (1924; tu: Anonim — biograf trzeciego Bolesława. Nr 31 s. 55–77), *Roczn. Hist.* (1925–1927), *Rok Pol.* (1917), *Sprawa Pol.* (1919), *Strażnica Zach.* (1922–1927), *Der Weisse Adler* (1920), *Zdrój* (1917–1918, 1922; tu m.in.: Róża Morymundu [O Wincentym Kadłubku]. 1917 nr 4; Sen nocy jesiennej. 1918 nr 1; Nowa rzecz o mesjanizmie. 1918).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Pomorze i ziemia chełmińska w przeszłości*. Poz. 1927, *Studia staropol.* *Księga pamiątk. ku czci A. Brücknera*. Kr. 1928 (tu: Na marginesie „Antigamerata”), *Wielkopolska w przeszłości*. Poz. 1926 (tu: Walka o kresy zachodnie).

W związku z plebiscytem na Śląsku napisał około tysiąca artykułów dla czasopism śląskich i wielkopolskich.

Prace edytorskie

1. Facecje dawnej Polski. Z dawnych kronik zebrał, opracował i tłumaczył. *Kur. Poz.* 1917 nr 1, 5, 8, 9. Wyd. osob. Poz. 1917.

Wydania zbiorowe i wybory

Walka o kresy zachodnie w epoce Piastów. Zestawił i słowem wstępnym opatrzył G. Labuda. W-wa 1948.

Zawartość: Niemcy w świetle poglądów Polski Piastowskiej. (*Strażnica Zach.* 1925 nr 7-12); Bolesław III Krzywousty, odnowiciel i wykonawca polskiej polityki północnej. (*Strażnica Zach.* 1926 s. 97-104, 163-181 i odb.); Walka o kresy zachodnie. (*Roczn. Hist.* 1925 s. 34-63).

Listy i materiały

1. Do S. Zakrzewskiego z 1926. Rkps Ossol. sygn. 7350/II.

2. Od S. Przybyszewskiego z 1917. Ogł. S. Helsztyński; S. Przybyszewski: Listy. T. 2. W-wa 1938.

3. Materiały i notatki rękopiśmienne. Bibl. im. E. Raczyńskiego w Poz.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): (gr): Pogrzeb śp. T. Tyca. *Dzien. Poz.* 1927 nr 181; F. P. [F. POHO-RECKI]. *Kwart. Hist.* 1927 s. 712-714; R. *Polska Zach.* 1927 nr 260; J. RUTKOWSKI. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjalistyczny* 1927 s. 933-936; J. RZÓSKA. *Strażnica Zach.* 1927 s. 271-276; K. TYMIENIECKI. *Roczn. Hist.* 1927 s. 327-363; K. TYMIENIECKI: Śp. T. Tyc. *Poz.* 1927 [tu bibliografia]; Z. WOJCIECHOWSKI. *Kur. Poz.* 1927 nr 358; *Kronika Miasta Poznania* 1927 nr 3.

J. RUTKOWSKI: (Wstęp do:) T. Tyc: Zbigniew i Bolesław. *Poz.* 1927 [tu bibliografia]. — H. F. SCHMID: T. Tyc. *Zeitschrift*

der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germanische Abteilung (Weimar) 1928 nr 48 s. 664-668. — K. TYMIENIECKI: T. Tyc. *Lit. i Sztuka* 1928 nr 20. — Śp. T. Tyc. *Brzask* 1930 nr 1.

B.G.: Ludzie piękni duchem: T. Tyc. *Młody Nurt* 1938 nr 4. — Bohaterom Ziemi Odzyskanych. T. Tyc. *Ilustr. Kur. Pol.* 1946 [tu biografia]. — A. DYTKEWICZ: Wspominamy. *Odra* 1947 nr 36. — S. PIŁGON: Filomata naszych czasów. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 44; przedr. w książce: Miłe życia drobiazgi. W-wa 1964. — P. SZCZANIECKI: O czytaniu Norwida. T. Tycowi w 40 rocznicę śmierci. *Przew. Katol.* 1967 nr 33. — J. WĄSICKI. *Wielkopól. słownik biogr.* Poz. 1981.

Facecje dawnej Polski [edyt.]. Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Kur. Warsz.* 1917 nr 221.

Z dziejów kultury w Polsce średniowiecznej. K. *Nowiny Nauk.* 1925 nr 3.

Pamiętnik. BLÜTH. *Pam. Warsz.* 1931 nr 5. — S. CYWIŃSKI. *Dzien. Wil.* 1931 nr 203. — J. DERESIEWICZ. *Wici* 1931 nr 1. — M. HASIŃSKI. *Strażnica Zach.* 1931 nr 333. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 241. — A. JESIONOWSKI: Krzepiące kartki. *Myśl Nar.* 1931 nr 40. — Jot. *Polonia* 1931 nr 2523. — J. KORPAŁA: Marzenia nowoczesnego Polaka. *Brzask* 1931 nr 1-2. — S. PAPÉE: Artysta najtrudniejszy ze sztuk. *Poz. Nowiny Tyg.* 1931 nr 3. — S. PAPÉE. *Wiad. Lit.* 1931 nr 22. — R. POLLAK: Tragiczny pamiętnik. *Tęcza* 1931 nr 23. — A. SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 252. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 30 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. TYMIENIECKI. *Nauka Pol.* 1931 t. 14 s. 367-372. — Z. WOJCIECHOWSKI: Do źródeł duszy pokolenia. *Kur. Poz.* 1931 nr 221. — A. ZAND. *Zrqb* 1931 nr 8.

U

URBANOWSKA ZOFIA (1849-1939)

Pseud. i krypt.: J.; JASKÓŁKA.

Powieściopisarka i publicystka.

Ur. 15 maja 1849 w Kowalewku, powiat Konin; córka Wincentego i Katarzyny z Modelskich. Dzieciństwo spędziła w Laskowcu koło Konina i w Koninie. Nauki początkowe pobierała pod kierunkiem nauczycielki domowej. Przez rok kształciła się na pensji w Kaliszu, a potem w szkole urszulanek w Poznaniu. W 1874 przeniosła się do Warszawy i zamieszkała na pensji

Jadwigi Sikorskiej. Została korektorką *Gazety Polskiej*. Należała do stałych uczestników wieczorów czwartkowych odbywających się w mieszkaniu Deotymy (Jadwigi Łuszczewskiej). W 1889 objęła dział przyrodniczy *Wieczorów Rodzinnych*. Była członkiem komitetu redakcyjnego *Przeglądu Pedagogicznego*. W 1903 uzyskała Diplôme de Médaille d'Or na międzynarodowej literacko-artystycznej wystawie w Lorient. Ok. 1913 przeniósła się na stałe do Konina. W 1929 została odznaczona Krzyżem Oficerskim Polonia Restituta i Złotym Wawrzynem Akademickim PAL. W 1930 otrzymała obywatelstwo honorowe m. Konina. Zmarła 1 stycznia 1939 w Koninie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Znakomitość. Nowela. *Gaz. Pol.* 1874 nr 193-209.

2. Cudzoziemiec. Opowiadanie. *Wiek* 1882 nr 100-176 i odb. 1883. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1895; W-wa 1896 (pt. Wojna w czasie pokoju. Opowiadanie o losach szlachetnej acz wielce zawziętej dziewczicy i zanego, bardzo walecznego młodzieńca, wedle zdarzenia prawdziwego spisane); wyd. nowe W-wa 1912 (pt. Cudzoziemiec).

Przekłady: czes.: V. T. Kamejský, Praga 1900; V. Kredba: Válka v míru. Praga 1909.

3. Gucio zaczarowany. Powieść dla młodszych dzieci. W-wa 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1889; wyd. 3 W-wa 1897 (z podtyt.: Powieść dla młodzieży); wyd. 4 W-wa 1908; wyd. 5 W-wa 1917; wyd. 5 [6] W-wa 1932.

Przeróbka: F. M.: Sen Józia. W-wa 1891 *Tania Biblioteczka*.

Przekłady: czes.: K. V. Rypáček, Praga 1911 — franc.: L. Golschmann, E. Jaubert: *Changé en mouche*. Paryż 1895 — hebrajski: Fishkin. Jerozolima 1954.

4. Księżniczka. Powieść. Kr. 1886 [1885]. Wyd. nast.: Chicago 1890 (odb. ze *Zgody*); wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 W-wa 1906; wyd. 4 W-wa 1911; wyd. 5 W-wa 1914; wyd. 6 W-wa 1919; wyd. 8 W-wa 1928; posłowie K. Kuliczowska, ilustr. A. Uniechowski. W-wa 1958; wyd. 2 W-wa 1967 posłowie i ilustr. jw.

W 1885 uzyskała nagrodę im. Pauliny Krakowowej na konkursie ogłoszonym przez *Tyg. Ilustr.*

Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8901.

Przekłady: czes.: V. T. Kamejský, Praga 1897; J. Rozvoda, Praga 1902 — franc.: R. Candiani, Paryż 1896; tłum. fragm.: *Revue pour les Jeunes Filles* 1896 zeszyt z marca i nast. — ros.: F. Dombrowski: *Trud i iznieżennost*. Petersb. 1892.

5. Atlanta, czyli przygody młodego chłopca na wyspie tajemniczej, opowiedziane w listach, wyczytała przez drobnowidz i przepisała... *Wieczory Rodz.* 1890 nr 1 i nn., 1891 nr 1-44. Wyd. osob. Kijów-Kr. 1893.

W 1890 cenzura nie zgodziła się na wydanie książkowe.

Rkps (egzemplarz korektorski) w posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu.

Przeróbka dla młodzieży pt. W marmurowej górze. Wyjątek z „Atlanty”. Skrócone przez C. N. [C. Niewiadomską?]. W-wa 1909 *Bibl. Młodzieży Szkolnej* nr 117.

6. Wszechmocni. Kartka z kroniki miasta powiatowego wycięta... Kr. 1892. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1-2. Lw. 1903; wyd. 4 t. 1-2. W-wa 1908.

7. Róża bez kolców. Opowiadanie osnute na tle przyrody tatrzańskiej. *Wieczory Rodz.* 1900 nr 1-51, 1901 nr 6-32. Wyd. osob. W-wa 1903. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1-2. Lw. 1928 *Bibl. Iskier* nr 14-15 z podtyt. Opowiadanie z niedawnej przeszłości osnute na tle przyrody tatrzańskiej. W-wa 1958.

Rkps (egzemplarz korektorski) w posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu.

8. Złoty pierścień. Opowiadanie dla młodszych dzieci. Ilustr. S. Norblin. W-wa [1916]. Wyd. nast.: W-wa [b.r.]; wyd. 3 W-wa 1927; wyd. 4 W-wa 1947.

Artykuły publicystyczne i prace literackie zamieszczała w czasopismach: *Bluszcz* (1930; tu: O sobie. Nr 40), *Gaz. Pol.* (1870-1874; tu m.in.: Korespondencja znad Warty. 1870-1873, korespondencja w 1870 nr 32 była debiutem publicystycznym), *Kronika Rodz.* (1889-1892, 1895; tu m.in.: Korespondencja z Zakopanego. 1889-1890), *Kur. Codz.* (1889), *Przegl. Pedag.* (1885-1887, 1889), *Przegl. Tyg.* (1885-1889), *Przyj. Dzieci* (ok. 1885-1887), *Rodzina Pol.* (1934), *Tyg. Ilustr.* (1882, 1925), *Wieczory Rodz.* (1886, 1889-1893, 1896, 1898-1901; tu m.in.: Korespondencja z Zakopanego. 1889-1892), *Wiek* (1882), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1901).

Ponadto w książce zbiorowej pt. *Pamiętka z jubileuszu Deotymy (1852-1897)*. Kr. 1901.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 4 listy z 1870-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6538 IV.

2. Do rodziców 10 listów z 1872-1885. Rkps w posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu.

3. Do Eleonory [nazwisko nieznane] 72 listy z 1896-1897. Rkps jw.

4. Do S. Witkiewicza z 1901. Rkps Muz. Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do F. Vondráčka z 1903. Ogł. J. Dużyk. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1959 s. 185.

6. Do W. Szukiewicza z 1920. Rkps Ossol. sygn. 7194/II.

7. Do S. Podhorskiej-Okolów z 1930. Ogł. *Bluszcz* 1930 nr 40.

8. Do R. Zienkiewiczowej z 1930. Ogł. *Bluszcz* 1930 nr 40.

9. Od różnych osób 403 listy z 1870–1934. Rkps w posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu. Nadawcy: rodzice 6 listów z 1883, B. Dawison z 1887, K. Kaszewski z 1902, V. Kredba 12 listów z 1923–1924, Deotyma [J. Łuszczewska] 79 listów z 1886–1908, J. Sikorska 64 listy z 1897–1930, J. Sikorski 239 listów z 1870–1888, A. Walicki z 1879.

10. Od O. Kolberga z ok. 1883–1890. Ogł. w książce: O. Kolberg: *Dzieła wszystkie*. T. 66. W-wa 1969.

11. Od czytelników ok. 90 listów z 1886–1936. Rkps w posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu.

12. Od Deotymy [J. Łuszczewskiej] 3 listy z 1901–1903. Ogł. *Przegl. Wielkop.* 1939 nr 4.

13. Legitymacja oraz Diplôme de Médaille d'Or. W posiadaniu L. Mikusińskiego w Poznaniu.

Ponadto korespondencja w Muzeum w Koninie.

OPRACOWANIA

K. W. [K. WZDULSKI]: Ze stołu redakcyjnego. Z powodu „Cudzoziemca” o twórczości Z. Urbanowskiej. *Rola* 1883 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki polskiej. W-wa 1888 s. 138–144. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Mysł* 1892 nr 16. — *Tyg. Pol.* 1901 nr 16 [O przekładach utworów Z. Urbanowskiej]. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu. T. 1. Lw. 1902 s. 30–34 i wyd. nast. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Pozytywizm w nauce i literaturze. W-wa 1908 s. 236–242. — B. S. KOS-SUTHÓWNA: Zaczarowane godziny u autorki „Róży bez kolców”. *Iskry* 1928 nr 49. — R. ZIENKIEWICZOWA: O Z. Urbanowskiej. *Bluszcz* 1930 nr 29. — Z. Urbanowska o sobie. *Bluszcz* 1930 nr 40 [dwa listy]. — M. MITTELSTAEDT-LESZCZYŃSKA: O Z. Urbanowskiej. *Czas* 1938 nr 249.

(Nekrologi i wspomnienia:) B. S. KOS-SUTHÓWNA: Wspomnienie o śp. Z. Urbanowskiej. *Płomyk* 1938/1939 nr 24; B. S. KOS-SUTHÓWNA: W hołdzie autorce „Księżniczki”. *Iskry* 1939 nr 19; W. LAMPE: Wspomnienie o śp. Z. Urbanowskiej. *Kur. Warsz.* 1939 nr 7; J. MIKUSIŃSKI. *Głos Koniniski* 1939 nr 2; S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Między salonem Deotymy a dworkiem w Koninie. *Ilustr.*

Kur. Codz. 1939 nr 27; J. WAŻEWSKA: Z. Urbanowska. *Mój Dom* 1939 nr 9; Z. Z. *Kur. Warsz.* 1939 nr 5; *Dzienn. Poz.* 1939 nr 2; Te, co odeszły... *Kobiety w Pracy* 1939 z. 2/3; *Mysł Nar.* 1939 nr 4; Autorka „Róży bez kolców” nie żyje. *Przegl. Księgarski* 1939 nr 2; Róża bez kolców — Z. Urbanowska. *Przegl. Wielkop.* 1939 nr 4 [tu życiorys]; Przegląd kulturalny. Z. Urbanowska. *Tęcza* 1939 nr 2.

S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Narożna kamienica, czyli dwie Jadwigi. W książce: Warszawa mego dzieciństwa. W-wa 1955 s. 62–79 i wyd. nast. — J. BOBIŃSKA: Odsłonięcie tablicy ku czci Z. Urbanowskiej. *Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza* 1957 t. 3 s. 336–337. — Z. PECHERSKI. *Głos Wielkop.* 1957 nr 112. — K. KULICZKOWSKA: Z. Urbanowska. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — A. WALKOWIAK: Konin w twórczości Z. Urbanowskiej. *Ziemia Koniniska* 1972 t. 3 s. 235–241. — Z. POZNAŃSKI: Uwagi o życiu i twórczości Z. Urbanowskiej. *Roczn. Wielkopolski Wschodniej* 1976 t. 4 s. 15–29 i nadb. — L. MIKUSIŃSKI: Z. Urbanowska. Maszynopis w posiadaniu autora w Poznaniu.

Cudzoziemiec. ŁADA. *Niwa* 1882 z. 191. — L. W. [L. WASILEWSKI]. *Prawda* 1882 s. 596. — x. *Biesiada Lit.* 1882 nr 359. — *Kur. Codz.* 1882 nr 248, dod. — *Nowiny* 1882 nr 312. — *Przegl. Tyg.* 1882 nr 47. — P. CHMIEŁOWSKI: Debiuty powieściopisarskie. *Ateneum* 1883 t. 3 s. 554. — J. GNATOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 1 s. 137–140. — J. G. *Kłosa* 1883 nr 915. — *Kur. Poz.* 1883 nr 2. — *Kraj* 1895 nr 37. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 49 s. 289–290. — C. N. [C. NIEWIADOMSKA?]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50. — F. R. *Gaz. Lw.* 1896 nr 250. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1896 nr 44. — * * * [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 50. — *Biesiada Lit.* 1896 s. 380. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 43. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 61. — J. N. [J. NOWIŃSKI]. *Głos* 1897 nr 52. — * * *. *Echo Lit.* 1897 nr 1. — *Kur. Litewski* 1912 nr 272. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 48. — E. LENARTOWSKA. *Książka* 1913 nr 7. — W. O. [W. ÖSTERLOFF]: Książki dla młodzieży. *Wychow. w Domu i w Szkole* 1913 t. 1 s. 68–69. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 50. — W. HAHN: B. Dawison w powieści Z. Urbanowskiej. *Teatr* 1951 nr 4/5.

Gucio zaczarowany. S. D. [S. DICKSTEIN]. *Roczn. Pedagog.* 1882/1883 s. 165. — R. B. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1884 z. 235. — W. NOWICKI. *Kłosa* 1884 nr 967. — *Kraj* 1884 nr 6. — *Nowe Książki* 1884 nr 6. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 5. — *Tyg. Ilustr.* 1896

nr 52. — J. IWASZKIEWICZ. *Życie W-wy* 1968 nr 1.

Księżniczka. P. CHMIELEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 156. — M. ILNICKA. *Bluszcz* 1885 nr 50. — J. K.: Nowe książki. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 264. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]: Książki gwiazdkowe. *Świt* 1885 nr 90. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 156. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 153. — T. *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* 1885/1886 nr 14. — M. BOHDAN. *Przegl. Społ.* 1886 z. 4 s. 305–308. — A. DYGASIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1886 s. 25. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1886 t. 29 s. 262. — L. J. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1886 nr 2/3 s. 112. — AML [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przegl. Powsz.* 1886 t. 10 s. 108–111. — F. ŁAGOWSKI. *Przegl. Pedagog.* 1886 s. 729. — M. J. *Przegl. Powsz.* 1886 t. 10 z. 4. — R. PLENKIEWICZ. *Kłosa* 1886 s. 31. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Prawda* 1886 nr 3. — St. M. R. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 12. — S. *Biesiada Lit.* 1886 nr 527. — *Ateneum* 1886 t. 1 s. 356–357. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 2 s. 257. — *Kłosa* 1886 nr 1072. — L. D. *Journal de Genève* 1896 nr 85. — X. *L'Illustration* 1896. — *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 52. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 50–51. — J. KOTT: Konfityry. *Kuźnica* 1948 nr 21; przedr. pt. O „Księżniczce” Z. Urbanowskiej. W: *Pozytywizm*. Cz. 1. Wr. 1950 s. 237–251. — J. LORIA: Oszczędność i procent a mieszczaństwo. *Kuźnica* 1948 nr 23. — M. KULICZKOWSKA: Posłowie do: Z. Urbanowska: *Księżniczka*. W-wa 1958 i wyd. nast.

Atlanta. CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1893 nr 50. — A. K. *Rola* 1894 nr 14. — J. BARTOSZEWSKI. *Kraj* 1894 t. 2 s. 180–182. — M. ILNICKA. *Bluszcz* 1894 nr 25. — K. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 91. — W. KOSIAKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 2 s. 180. — W. A. KOZŁOWSKI. *Głos* 1894 nr 12. — Ma. *Tyg. Ilustr.*

1894 nr 16. — K. J. NITMAN: Wydawnictwa dla młodzieży. *Gaz. Lw.* 1894 nr 16. — S. CYPRIAN [M. SZUKIEWICZ]. *Kronika Rodz. Codz.* 1894 nr 81. — H. WERNIC. *Wędrowiec* 1894 nr 14. — *Przegl. Powsz.* 1894 t. 42 s. 417. — *Świat* 1894 nr 1. — An. Sm.: Wydawnictwa gwiazdkowe. *Gaz. Pol.* 1895 nr 294. — W. GOMULICKI: Dla dzieci! *Kur. Codz.* 1895 nr 353.

Wszeczmocni. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1892 t. 34 s. 94–95. — K. B. *Myśl* 1892 nr 16. — N [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1892 t. 104 s. 727–730. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 147 s. 176–177. — W. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 77 s. 130. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1908 nr 402. — T. M. *Kur. Poz.* 1908 nr 239. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski w powieści. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 135 s. 107–109.

Róża bez kolców. G. *Kraj* 1902 nr 50. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 406–407. — E. L. [E. LENARTOWICZ]. *Krytyka* 1903 s. 22. — cn. [C. NIEWIADOMSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 2. — *Bluszcz* 1903 nr 50. — A. JANUSZEWSKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 4. — K. Cz. *Głos Prawdy* 1927 nr 350. — M. SMOLARSKI: Książka gwiazdkowa. *Dzien. Wil.* 1927 nr 287, 291. — O książkach dla dzieci i młodzieży. *Wiedza i Życie* 1927 nr 12. — S. KIPTA: Nowe książki o Podhalu i Tatrach. *Gaz. Podhalańska* 1928 nr 19. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 3 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. IWASZKIEWICZ: Róża bez kolców. *Życie W-wy* 1958 nr 251. — K. KULICZKOWSKA: Pozycja klasyczna czy dokument. *Nowe Książki* 1958 nr 20. — J. LEO: Odpowiedź na recenzję K. Kuliczkiej. *Nowe Książki* 1958 nr 24. — A. ŻYGA. *Wierchy* 1959 s. 299–300.

Złoty pierścień. J. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1916 nr 582.

URBAŃSKI AURELI NAPOLEON (1844–1901)

Pseud. i krypt.: A. U.; A. U. RELI; AU.; AUR. URB.; AURELI; GABRYŚ z URBANOWICZ.

Dramatopisarz, poeta, nowelista, tłumacz.

Ur. 27 marca 1844 we Lwowie; syn Wojciecha, profesora Uniwersytetu Lwowskiego, i Adeli z Dobrzańskich. Po ukończeniu gimnazjum we Lwowie studiował na Uniwersytecie Lwowskim prawo, a potem medycynę, następnie kontynuował naukę na wydziale filozoficznym. Studia ukończył w 1867. Mieszkał stałe we Lwowie. Pracował najpierw w bibliotece Ossolineum, potem w bibliotece uniwersyteckiej. Przez pewien czas był nauczycielem w szkole realnej. W 1869 należał do inicjatorów i współzałożycieli Towarzystwa Przyjaciół Sceny Narodowej i wykładał (do 1872) literaturę polską w szkole dramatycznej. W 1872–1874, gdy Towarzystwo prowadziło

scenę lwowską, był sekretarzem dyrekcji teatru. Później został urzędnikiem Wydziału Krajowego sejmiku galicyjskiego. Był także działaczem Koła Literackiego, współorganizował liczne obchody patriotyczne i kulturalne. Zmarł 13 czerwca 1901 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Serce i duma. Komedia dramatyczna w 3 aktach. Wyst. Lw. 12 maja 1865. Nie druk.

2. Ziemowit, Książę Mazowiecki. Dramat w 5 aktach. Muz.: J. F. Guniewicz. Wyst. Lw. 29 września 1865. Nie druk.

3. Odaliski. Operetka w 2 aktach. Muz.: S. Duniecki. Wyst. 9 stycznia 1866. Nie druk.

Współautor: S. M. Rzętkowski.
Wg J. W. Reissa (*Poradnik Muz.* 1951 nr 3) i *Malej enc. muz.* W-wa 1960 autorem libretta jest kompozytor S. Duniecki.

4. Tak się nie godziło! Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 14 maja 1866. Nie druk.

5. Chcesz się żenić, przyjacielu, to siężeń. Monodram w 1 akcie. Muz. J. Stefani. Wyst. W-wa 21 listopada 1866; Poz. 22 listopada 1872; Lubl. 25 marca 1885 (pt. Chcesz się żenić, to siężeń).

Współautor: W. L. Anczyc.
Rkps Ossol. sygn. 12879/I.

6. Niewola babilońska. Lechia. Poemat do utworu muzycznego w 6 oddziałach J. F. Guniewicza. Lw. 1867; przedr. zob. poz. 15 i 25.

7. Podlotek. Komedia w 4 aktach oryginalnie wierszem napisana. Lw. 1867 *Bibl. Teatr. Lw.* 1. Wyd. nast.: Lw. [1909] *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 110-110a. Wyst. Lw. 4 września 1868.

8. Wojna z kuzynkiem. Komedia w 3 aktach. Wyst. Przemyśl 1867; Lw. 27 listopada 1868. Nie druk.

Inny tytuł: Kuzynek na wsi.

9. Pochód z pochodniami. Wyst. Lw. 4 stycznia 1869. Wyd. z podtyt.: Krotoczwila w 1 akcie na stosunkach galicyjskich osnuta. Lw. 1869 *Bibl. Teatr. Lw.* z. 5. Wyd. nast.: Lw. 1909 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 119.

Rkps Ossol. sygn. 11127/I.
Przekład czes.: F. Szlama ok. 1872.

10. Po wystawie paryskiej. Fraszka dramatyczna w 1 akcie. Wyst. Lw. 10 marca 1869. Wyd. Lw. 1871 *Bibl. Teatr. Lw.* z. 8.

11. Aktorka. Dramat w 5 aktach oryginalnie napisany. Wyst. Lw. 6 grudnia 1869. Wyd. Lw. 1872 [1871] *Bibl. Teatr. Lw.* z. 11; wyd. 2 Lw. 1909 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 112-112a.

12. Krytyczny pogląd na sprawę teatru polskiego we Lwowie. Lw. 1869.

13. Tromtadraci. Obraz w 4 aktach. Wyst. Lw. 16 stycznia 1871. Nie druk.

14. Huragan. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. Lw. 27 października 1871. Nie druk.

15. Szare ptaszę. Poezje. Lw. 1871. Wyd. 2 pomnożone pt. Poezje. Lw. 1878. Zob. też poz. 25.

Z a w a r t o ś ć: cykle: Szare ptaszę; Niewola babilońska. (Zob. poz. 6).

Muzykę do 2 wierszy ze zbioru Szare ptaszę skomponował F. Słomkowski; Pamiętam ją. Kr. [B.r.]; Skarga. Kr. [B.r.]. Obydwa wiersze przełożył na jęz. niem. R. Steingraber.

16. Steeple chose. Dramat. Powst. ok. 1872. Nie druk.

17. Boli główka, szkolna wymówka. Przysłowie dramatyczne. W: *Teatrzyk dla młodzieży z oryginalnych prac złożony*. Lw. 1873; przedr.: *Mały Świątek* 1901 nr 25-26.

18. Pod kolumną Zygmunta. Rzecz dramatyczna w 5 aktach miarowym napisana wierszem. Powst. 1877. Ogl. *Gaz. Nar.* 1880 nr 73-88 i odb. Wyst. Kr. 31 sierpnia 1901. Zob. też poz. 25.

Stanowi część drugą trylogii pt. 1861-1863. Część pierwsza pt. Na poddaszu, zob. poz. 23; część trzecia pt. Dramat jednej nocy, zob. poz. 20.

19. Na filozofii. Powieść. *Dzien. dla Wszystkich* 1879 nr 50-56.

20. Dramat jednej nocy. Poemat dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Lw. 28 listopada 1880; Kr. 12 marca 1881. Wyd. pt. Dwa poemata dramatyczne: Na poddaszu. (Zob. poz. 23). Dramat jednej nocy. Lw. 1881; wyd. osob. Lw. [B.r.] *Teatr dla Wszystkich* 116. Zob. też poz. 25.

Rkps Ossol. sygn. 10698/II.
Stanowi część trzecią trylogii pt. 1861-1863, zob. poz. 18 i 23.

Przeróbka na libretto pt. Wyrok. Opera w 2 aktach. Muz. i tekst: Z. Noskowski. Wyst. W-wa 15 listopada 1906. Rkps *Bibl. Warsz. Tow. Muz.*

21. Arlekin. Fantazja karnawałowa w 1 akcie. Wyst. Lw. 28 stycznia 1881. Ogl. *Dla Zagrzebia*. Lw. 1881 s. 116-120. Zob. też poz. 25.

22. Kątem. Obrazek w 1 akcie. Wyst. Lw. 7 listopada 1881. Nie druk.

23. Na poddaszu. Poemat dramatyczny w 1 akcie. *Dzien. Pol.* 1881 nr 36-38; wyd. pt. Dwa poemata dramatyczne: Na poddaszu. Dramat jednej nocy. (Zob. poz. 20). Lw. 1881. Zob. też poz. 25. Wyst. pt. Z dni głodu. Lw. 22 czerwca 1883.

Stanowi część pierwszą trylogii pt. 1861–1863, zob. poz. 18 i 20.

24. Nieboszczyk. Komedia w 3 aktach. Wyst. Lw. 1 czerwca 1883, Kr. 19 stycznia 1884. Nie druk.

Współautor: B. Czerwiński.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1214.

25. Utwory poetyczne. Wyd. 3 pomnożone. Lipsk 1884 *Bibl. Pisarzy Pol.* 78.

Numeracja wydania dot. tomiku pt. Szare ptaszę, zob. poz. 15.

Z a w a r t o ść: Szare ptaszę. (Zob. poz. 15); Niewola babilońska. (Zob. poz. 6); Arlekin, fantazja karnawałowa. (Zob. poz. 21); Z Heinego (tłumaczenie); „1861–1863”. Trylogia: Na poddaszu. (Zob. poz. 23), Pod kolumną Zygmunta. (Zob. poz. 18), Dramat jednej nocy. (Zob. poz. 20).

26. Wstęp do: S. Dobrzański: Komédie. Lw. 1886.

27. Xenia. Poemat dramatyczny w 1 akcie na tle wypadków bułgarskich osnuty. Wyst. Lw. 4 maja 1887; Kr. 12 grudnia 1889. Ogl. fragm. *Gaz. Nar.* 1887 nr 90, 93–95 (pt. Szumi Marica); *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 268.

Rkps Ossol. sygn. 12876/I (pt. Xenia), Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1034, 1036 (pt. Xenia), sygn. 1135 (pt. Szumi Marica).

28. Watażka. Dramat w 3 aktach a 4 odsłonach na tle dziejowym z czasów Stanisława Augusta osnuty. *Dzien. Pol.* 1888 nr 20–35. Wyd. osob. Lw. 1888. Wyst. Lw. 15 maja 1893; Poz. 23 września 1893; Kr. 27 stycznia 1894.

29. Kto winien? Humoreska. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 283. Wyst. Lw. 20 lutego 1889.

30. Tola. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Lw. 3 lutego 1891. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1548.

31. Miatież. Rok 1863. *Dzien. Pol.* 1893 nr 29–150 z przerwami, nr 300–349 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1893. Wyd. nast. Złoczów [1895].

Poezje często inscenizowane na ówczesnych scenach amatorskich.

32. Gdyby nie prezes! Scena małżeńska w 1 odsłonie. Wyst. Lw. 3 grudnia 1894. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2167.

33. Zza kulis i ze świata. Szkice, obrazki, humoreski. T. 1–7. Złoczów [1894–1897] *Bibl. Powsz.* 107, 122, 141, 178, 199, 224, 269.

T. 1: Yzsym-An-Akpałup; Pierwszy debiut dramaturga; Tryumf mój w Zagórniku; „Zbudziło się w nim serce...”; Katastrofa pod Cholewkowem. (*Tyg. Ilustr.* 1885 nr 106–110 z podtyt.: Obrazek z życia).

T. 2: Z monografii „smółowca”; Na przekór; Afazja, Studium patologiczne. (*Tyg. Powsz.* 1885 nr 17–19 z podtyt. Studium patologiczno-humorystyczne); Pan Glimke poluje nad Strypą na niedźwiedzia.

T. 3: Oj, ten diabelek!... (*Kur. Por.* 1885 nr 2–5 z podtyt. Humoreska); W Termopilach, czyli autentyczna o literackich bojach historia. (*Opiekun Domowy* 1884 nr 25–27); Także polowanko. (*Wiek* 1885 nr 47 z podtyt. Humoreska; *Goniec i Iskra* 1891 nr 1); Z okropnych — najokropniejsza. (*Wiek* 1885 nr 53 pt. Najokropniejsza — z okropnych. Humoreska).

T. 4: Fobius cunctator. Po części coś na kształt wstydliwego poniekąd niby-plagiaciku; Co mu opowiedział sztylciek do rozcinania karteek. (*Kur. Warsz.* 1885 nr 51b–52b, z podtyt. Humoreska); Przez jedną dobę milionerem. (*Gaz. Nar.* 1885 nr 137, 140–142; *Wiek* 1885 nr 238–245 z podtyt. Humoreska).

T. 5: Było to na filozofii anno; „Tak plata nieraz psoty konduktor lub przypadek”. (*Zagłoba* 1894 nr 44–52 z podtyt. Humoreska).

T. 6: Z pięknych dni w Aranjeuz. Reminiscencje z Lwowskiego „Kola literacko-artystycznego” (tu m.in.: Tragedia w 5 aktach; Poza szkołę..., Scena małżeńska; Lunio-optymista. Dialog); Ewulka. (*Gaz. Lw.* 1885 nr 119–122; *Wiek* 1885 nr 233–237).

T. 7: Nocturno. (*Dzien. Pol.* 1885 nr 110–111); „Jukatan”. (*Kłosy* 1885 nr 1038–1039).

34. Warchoł. Poemat desperata. Ogl. fragm. *Dzien. Pol.* 1898 nr 36; *Przeł. Lit.* 1898 nr 11.

35. Jeniusze zapoznani. Komedia w 1 akcie. Nie druk.

36. Nokturn. Dramat. Nie druk.

37. Paryżanin. Komedia w 1 akcie. Nie druk.

38. Wielcy ludzie. Komedia w 3 aktach. Nie druk.

Czeski przekład nie zidentyfikowanego utworu: Matýlek. Tłum. A. J. Kostelecký. Praga 1873.

Drobne utwory i artykuły zamieszczał w czasopismach: *Ananas* (1896–1897), *Bibl. Ossolińskich. Poczet Nowy* (1866; tu: Dusza ludzka a dusza zwierzęca. Studium psychologiczne. T. 9 s. 295–322 i odb.), *Bicz* (1885), *Chochlik* (1896), *Dzien. Chicagoski* (1895), *Dzien. dla Wszystkich* (1879), *Dzien. Lit.* (1865–1867), *Dzien. Lit. i Polit.* (1867), *Dzien. Mąd* (1873), *Dzien. Pol.* (1877, 1881–1882, 1884–1885, 1891–1894, 1898–1899; tu m.in.: Harro-Harring i pamiętniki jego o Polsce (1828–1830). 1877 nr 113–162), *Dzien. Poz.* (1872, 1893), *Dzwonek* (1865), *Echo* (1879–1880; tu m.in. stała rubryka: Kronika literacka), *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* (1883–1885, 1888–1889; tu m.in.: Zza kulis. Obrazki teatralnego życia. 1883 nr 1, 6–8, 1884 nr 35–37, w rubr.: Korespondencje [ze Lwowa] 1884–1885), *Gaz. Lw.* (1885), *Gaz. Nar.* (1871, 1878, 1880, 1884–1885, 1887), *Goniec i Iskra* (1891, 1893), *Iris* (1899), *Iskra* (1889), *Kłosy* (1865–1867, 1885), *Kur. Codz.* (1884), *Kur. Lw.* (1899–1900), *Kur. Pol.*

(1890), *Kur. Por.* (1885), *Kur. Poz.* (1880), *Kur. Przemyski* (1895), *Kur. Warsz.* (1880, 1885), *Mysł* (1893), *Nowiny* (1868; tu m.in.: Pierwsza miłość korepetytora. Nr 12-16; Bysio kocha się! Humoreska. Nr 30-35), *Ognisko Domowe* (1884-1885), *Ognisko Rodz.* (1899), *Przegl. Lit.* (1898), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1889, 1893), *Ruch Lit.* (1877-1878), *Strzecha* (1868-1869, 1873), *Szczutek* (1881), *Śmigus* (1889-1890), *Świat* (1889, 1892), *Tyg. Ilustr.* (1885, 1888), *Tyg. Lw.* (1867), *Tyg. Powsz.* (1885), *Wiek* (1878, 1885; tu m.in.: Burboni w Warszawie. Szkic. 1878 nr 86-92; W kraju niedźwiedzi. Obrazek z życia. 1885 nr 102), *Zagłoba* (1894-1895; tu m.in.: Boże drzewko. 1894 nr 51).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album wspólnic. poetów pol.* Wyd. J. Kaspro-wicz. Lw. [1899], *Antologia pol.* Zestawił W. B. [W. Belza]. Wyd. 2 [Lw. 1882]; wyd. 3 [Lw. 1887], *Czołem! Jednodniówka festynowa Tow. Gimn. „Sokół”*. Lw. 1890, *Dla Szląska*. Lw. 1895, *Dla powodźian*. Lw. 1900, *Dla włościan*. Lw. 1890, *Dla Zagrzebia*. Lw. 1881, *Jednodniówka*. Lw. 1880, *Jednodniówka karmelkowa*. Lw. 1899, *Kalendarz humorystyczny „Muchy” ... na r. 1886*. W-wa 1885, *Kobieta w poezji pol.* Zestawił W. Belza. Wyd. 2 W-wa 1907, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Młoda Polska w pieśni*. Oprac. C. Jan-kowski. W-wa 1898, *Na Nowy Rok 1887*. W-wa 1887, *Ojczyzna w pieśniach poetów pol.* Zebrał W. Belza. Lw. [1901], *Pierwszy Roczn. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1896, *Skarbczyk deklamacji*. Zebrał Swojesław. W-wa 1899.

Przekłady i przeróbki

1. F. Grillparzer: Egmont. Poemat sceniczny ułożony przez... do utworu muzycznego L. van Beethovena. Ogł. fragm. *Dzienn. Łódzki* 1865 nr 49. Wyd. osob. całości Lw. 1866.

2. E. A. Poe: Chrząszczyk złoty. Powieść. *Lwowianin* 1868/1869. Przeróbka na libretto pt. Złoty chrząszczyk. Operetka w 1 akcie. Muz.: J. Hössly. Wyst. Lw. 1869.

3. J. E. Baykay: Bem w Siedmiogrodzie. Przekład powst. 1870. Wyst. ok. 1881.

4. W. Szekspir: Wesołe kumoszki z Windsoru. Komedia w 5 aktach. Przekład powst. ok. 1872. Nie druk.

5. Wielka księżna Gerolstein. Opera komiczna w 4 aktach. Słowa: L. Halévy, H. Meilhac, muz. J. Offenbach. Wyst. Kr. 1874. Przekład libretta.

Rkps Ossol. sygn. 10777/I.

6. A. Lindner: Krwawe wesele, czyli noc św. Bartłomieja. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 1875.

7. E. Gondinet: Powstanie w Hercegowinie. Dramat. Przekład powst. 1876.

8. Indygo (król Indygo) i rozbójnicy. Komedio-opera w 4 aktach. Słowa: M. Steiner, muz.: J. Strauss. Wyst. Kr. 1876. Przekład libretta.

9. Kreolka. Operetka w 3 aktach. Słowa: H. Meilhac, H. Millaud. Muz. J. Offenbach. Przekład libretta powst. 1876.

10. Szatani na ziemi. Opera fantastyczno-komiczna w 4 aktach. Słowa: R. Génée, F. Zell, muz.: F. Suppé. Wyst. W-wa 1879. Przekład libretta.

11. Gaskończyk. Opera komiczna w 4 aktach. Słowa: R. Génée, F. Zell, muz.: F. Suppé. Wyst. Lw. 1883. Przekład libretta.

12. O. Ludwig: Z tajemnic boru. Dzieło sceniczne w 5 aktach. Wyst. Kr. 1883.

13. Molier: Świętoszek, czyli szalbierz. Komedia w 3 aktach. Lw. 1883.

14. Książę Łobuz. Operetka komiczna w 4 aktach wg powieści H. Zschokke. Muz.: L. Fall. Wyst.: Kr. 1884; Lw. 1884. Przekład libretta.

15. Opowieści Hoffmanna. Słowa: J. Barbier, M. Carré, muz.: J. Offenbach. Lw. 1884. Przekład libretta.

16. Palestant. Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: K. Millöcker. Wyst. Kr. 1884. Przeróbka libretta.

17. Wojna o tancerkę. (Wesoła wojna). Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: J. Strauss. Wyst. W-wa 1884.

18. D. Kalisch: Jak się śmieją i płaczą w Warszawie, szkic z życia w 5 aktach. Wyst. Łódź 1889.

19. Lohengrin. Opera romantyczna w 3 aktach. Słowa i muz.: R. Wagner. Lw. 1897; wyd. nast. Lw. 1904; W-wa 1923. Przekład libretta.

20. F. Csepreghy: Czerwony pugilares. Węgierska sztuka ludowa w 5 aktach. Wyst. Kr. 1898.

21. H. Heine: Atta Troll. Złoczów [1901] *Bibl. Powsz.* nr 367-368.

22. H. Heine: Romanzero. Złoczów [1901] *Bibl. Powsz.* nr 334-337.

23. Apajune. (Duch wodny). Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: K. Millöcker. Przekład libretta.

24. D'Artagnan. Operetka. [Słowa lub muz.:] Rajman. Przekład libretta.

25. Córka pani Angot. (Angot córka straganiarzy). Komedioopera w 3 aktach. Słowa:

L. F. N. Clairville, P. Siraudin, muz.: A. K. Lecocq. Przekład libretta.

26. Donna Juanita. Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: F. Suppé. Przekład libretta.

27. Fatinica. (U Zulusów). Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: F. Suppé. Przekład libretta.

28. Mąż za drzwiami. Słowa: A. L. Delacour, E. E. Morand, muz.: J. Offenbach. Przekład libretta.

29. Niewiniątko z Belleville. Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, [F.] Zell, muz.: K. Millöcker. Przekład libretta.

30. Orfeusz w piekle. Opera w 2 aktach. Słowa: H. Crémieux, muz.: J. Offenbach. Przekład libretta.

31. Pani Favart. Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: H. Chivot, H. Duru, muz.: J. Offenbach. Przekład libretta.

32. Pensjonarki. Opera w 1 akcie. Słowa i muz.: F. Suppé. Przekład libretta.

33. Po capstrzyku. Operetka. Muz.: J. Offenbach. Przekład libretta.

34. Podróż do Afryki. Opera komiczna w 3 aktach. Słowa: R. Génée, M. West, muz.: F. Suppé. Przekład libretta.

35. F. Schiller: Wallenstein. Tragedia w 5 aktach.

Rkps Bibl. Nar. sygn. III 8898.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 7 listów z 1866–1873. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6538 IV.

2. Do redaktora. Ogl. *Dzienn. Poz.* 1872 nr 299.

3. Do W. Bełzy 5 listów z 1873 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12420/I, 12662/II.

4. Do E. Lubowskiego z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5766.

5. Do H. Biegeleisena b.d. Rkps Ossol. sygn. 6256/I.

6. Do Z. Sarneckiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

7. Do nieznanego adresata b.d. Rkps Ossol. sygn. 5477/I.

8. Od A. Bełcikowskiego z 1889. Rkps Ossol. sygn. 12639/II.

OPRACOWANIA

Z. SARNECKI: A. Urbański. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 93.

(25-lecie pracy pisarskiej:) A. DOBROWOLSKI: *Kur. Pol.* 1889 nr 73. — J. K. *Czas* 1889 nr 286. — LG. *Kraj* 1889 nr 49. — S. RAM. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 362. — ST. R. [S. ROSSOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1889 nr 283. — SCHNÜR [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1889 nr 337. — S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1889 nr 343. — Z. *Gaz. Lw.* 1889 nr 285. — *Czas* 1889 nr 288. — *Dzienn. Pol.* 1889 nr 346. — *Gaz. Nar.* 1889 nr 286. — *Goniec* 1889 nr 50. — A. DOBROWOLSKI. *Świat* 1890 nr 1. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI: *Teatr polski we Lwowie*. Lw. 1891.

A. CHOLONIEWSKI: *Niesmiertelni*. Lw. 1898 s. 12–13. — M. R. [M. ROLLE]: O tłumaczeniach z Heinego. *Gaz. Lw.* 1899 nr 230.

(Nekrologi:) b.a. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 162; ab. [A. BIENKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 25; WŁ. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Prawda* 1901 nr 25; SZARY [A. CHOLONIEWSKI]. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 24; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1901 nr 163; T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 25; O. B. [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzienn. Pol.* 1901 nr 216; AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 24; TRA. *Wędrowiec* 1901 nr 25; *Biesiada Lit.* 1901 nr 26; *Dzienn. Pol.* 1901 nr 212; *Gaz. Lw.* 1901 nr 135, nr 235; *Gaz. Nar.* 1901 nr 165; *Kur. Lw.* 1901 nr 163, 166; *Zgoda* (Chicago) 1901 nr 28.

A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rok 1863 w literaturze polskiej. *Museion* 1913 z. 1. — W. HAHN: Rok 1863 w dramacie polskim. Lw. 1913 s. 16–18. — M. ROLLE: Mów do mnie: ty. *Gaz. Por.* 1930 nr 9279. — (K. R.): Aureli Napoleon Urbański (dramaturg). *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. HEBANOWSKI: A. Urbański na tle swoich czasów. 1844–1891. *Widnokrąg* dod. *Gaz. Poz.* 1952 nr 41. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim. Oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 292. — S. FRYBES. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965. — W. O. [W. ORŁOWSKI]: O autorze „Podlotka”. *Program Teatru Ziemi Łódzkiej* 1975 nr z marca.

Serce i дума. H. M. [H. MIERZEŃSKI]. *Dzienn. Lit.* 1865 nr 41. — *Gaz. Nar.* 1865 dod. do nr 11.

Ziemowit, Książę Mazowiecki. *Gaz. Nar.* 1865 nr 223.

Odaliski. K. Ch. [K. CHŁĘDOWSKI]. *Dzienn. Lit.* 1866 nr 4. — *Czas* 1866 nr 7, nr 9. — *Krakauer Zeitung* 1866 nr 7, nr 10.

Tak się nie godziło! [L. DĘBICKI?]. *Dzien. Lit.* 1866 nr 5. — B. ZAWADZKI. *Gaz. Muz. i Teatr.* 1866 nr 21.

Chcesz się żenić, przyjacielu, to siężeń. W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1866 t. 2 s. 271. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1867 nr 119. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 201.

Podlotek. K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1868 t. 2 s. 145–151. — *Dzien. Lw.* 1868 nr 206, 228. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 288. — *Czas* 1889 nr 288. — *Kur. Pol.* 1889 nr 74. — S. FLESZEROWA. *Gaz. Poz.* 1952 nr 259. — W. KUBACKI. *Teatr* 1952 nr 20. — W. KUBACKI: Na marginesie wystawienia „Podlotka” w Komedii Muzycznej w Poznaniu. *Widnokrąg* *dođ. Gaz. Poz.* 1952 nr 45. — J. MOR. [J. MORAWSKA]. *Głos Wielkop.* 1952 nr 247–248. — L. PROROK. *Słowo Powsz.* 1952 nr 257. — M. JAGOSZEWSKI. *Dzien. Łódzki* 1975 nr 91. — H. PAWLAK. *Głos Rob.* 1975 nr 96. — *Teatr* 1975 nr 14.

Wojna z kuzynkiem. W. Ł. [W. ŁOZIŃSKI]. *Dzien. Lit.* 1868 nr 48. — J. S. [J. STARKEL?]. *Dzien. Lw.* 1868 nr 280.

Pochód z pochodniami. *Dzien. Poz.* 1869 nr 8. — *Kur. Pol.* 1875 nr 94.

Po wystawie paryskiej. [SAH]. *Wiad. Polit., Lit. i Gospodarskie* 1869 nr 27. — P. CHMIEŁOWSKI. *Warsz. Roczn. Lit.* 1871 s. 59. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 288. — *Czas* 1889 nr 288. — *Kur. Pol.* 1889 nr 74.

Aktorka. *Dzien. Lw.* 1869 nr 309. — J. *Kur. Codz.* 1875 nr 201. — Z. SAR. [Z. SARNECKI]. *Wiek* 1875 nr 201.

Tromtadraci. T. J. *Unia* 1871 nr 15.

Szare ptaszę. J. T. [J. TRETIAK]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1878 t. 6 nr 20–21. — B. ZAWADZKI. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 1 s. 397.

Pod kolumną Zygmunta. W. J. WDOWISZEWSKI. *Tydzien Pol.* 1880 t. 11 nr 30. — A. CHOLONIEWSKI. *Kraj* 1901 nr 24. — KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 25. — F. KONECZNY. *Przeł.* *Pol.* 1901 t. 142 s. 154–155. — M. *Naprzód* 1901 nr 240. — L. RYDEL. *Czas* 1901 nr 200. — *Echo Musz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 24. — *Prawda* 1901 nr 25. — *Przedświt* 1901 nr 135. — *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 25. — *Wędrowiec* 1901 nr 25. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 76.

Dramat jednej nocy. *Gaz. Nar.* 1880 nr 275. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLI-

SZEWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 9. — L. *Czas* 1881 nr 60. — *Czas* 1881 nr 90. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 288. — *Czas* 1889 nr 288. — *Kur. Pol.* 1889 nr 74. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 350. — *Czas* 1893 nr 135. — H. OPIEŃSKI. *Ludzkość* 1906 nr 102 [rec. przeróbki na libretto pt. Wyrok]. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 235.

Arlekin. B. Cz. [B. CZERWIEŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1881 nr 24. — (H). *Dzien. Pol.* 1881 nr 25.

Kątem. (Sł.). *Dzien. Pol.* 1881 nr 256. — *Wiek* 1881 nr 252.

Na poddaszu. ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1883 nr 147. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 143. — *Gaz. Nar.* 1883 nr 142.

Nieboszczyk. M. S. *Gaz. Nar.* 1883 nr 124. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1883 nr 130. — (Sł.). *Dzien. Pol.* 1883 nr 127. — *Dzien. dla Wszystkich* 1883 nr 17. — *Goniec Wielkop.* 1883 nr 285. — *Kur. Poz.* 1883 nr 283. — A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 2/3. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 18, 20. — No... No...: Spod Wawelu. *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 90–91. — (z). *Nowa Reforma* 1884 nr 18. — T. Z. [T. ZADUROWICZ]. *Gaz. Kr.* 1884 nr 18. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 20.

Utworky poetyczne. —β—. *Gaz. Lw.* 1884 nr 281. — BOLESŁAW Cz. [B. CZERWIEŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1884 nr 295. — WŁ. Z. [W. ZAWADZKI]. *Dzien. Pol.* 1884 nr 288. — (1861–1863 Trylogia): S. FRYBES: Dwie tradycje powstania styczniowego w literaturze polskiej. W: *Dziedzictwo lit. powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 134–135; R. TABORSKI: O „Dyktatorze” J. Żuławskiego, *Jw.* s. 398.

Xenia. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1887 nr 103. — S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1887 nr 125. — Z. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1887 nr 104. — *Przeł. Tyg.* 1887 nr 20. — *Ruch* 1887 z. 11. — A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 288. — *Czas* 1889 nr 288. — *Kur. Pol.* 1889 nr 74. — (nt) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1897 nr 74. — J. W. *Przeł. Pol.* 1893 t. 3 s. 4190–420. — KL. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1900 nr 319. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1900 nr 265. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 263.

Watażka. S. BŁOTNICKI. *Kur. Lw.* 1888 nr 146. — W. P. [W. PONIECKI]. *Prawda* 1888 nr 26. — *Dzien. Pol.* [1888 nr 11 [tu wzmianka o konfiskacie]. — *Tyg. Ilustr.* 1888

- nr 292. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 181–182. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 111. — S. ROSSOWSKI. *Dzien. Pol.* 1893 nr 135. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 136. — *Gaz. Nar.* 1893 nr 112. — *Goniec i Iskra* 1893 nr 13. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1893 nr 112. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1894 nr 27 (polem.: J. J. Rychter: Falszywy „Głos Narodu”. *Satyr* 1894 nr 3). — *Dzien. Poz.* 1903 nr 2.
- Kto winien? A. i S. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 300. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 92. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 89. — S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1889 nr 107. — *Iskra* 1889 nr 47.
- Tola. A. i S. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 390. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1891 nr 28. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 29–30. — SFINKS. *Dzien. Pol.* 1891 nr 36. — *Dod. Gońca i Iskry* 1891 nr 36.
- Miatież. I. FRANKO. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1893 nr 36. — *J. Kur. Pol.* 1893 nr 212. — ST. R. [S. ROSSOWSKI]: *Krwawe perły. Dzien. Pol.* 1893 nr 244. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1893 nr 213. — KA. *Głos Narodu* 1895 nr 87. — S. P. [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1895 nr 114, 226. — *Gaz. Nar.* 1898 nr 59. — W. TARNAWSKI. *Głos Lit.-Nauk. dod. Głosu Narodu* 1935 nr 47. — S. FRYBES: *Dwie tradycje powstania styczniowego w literaturze polskiej. W: Dziedzictwo lit. powstania styczniowego.* W-wa 1964 s. 135.
- Gdyby nie prezes! *Dzien. Pol.* 1894 nr 337.
- Z za kulis i ze świata. Bo... bd. *Przeł. Poz.* 1894 nr 8. — K. Cz. *Prawda* 1894 nr 51. — L. T. *Gaz. Nar.* 1894 nr 61. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 103. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 221. — *Przeł. Tyg.* 1894 nr 24. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1895 nr 84–85. — A. NÓW. [A. NOWACZYŃSKI]. *Życie* 1897 nr 6. — (R.). *Gaz. Lw.* 1899 nr 110. — *Dzien. Pol.* 1899 nr 197.
- Warchoł. H. BIEGELEISEN. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 20.
- Recenzje przekładów i prze-róbek
- E. A. Poe: *Złoty chrząszcz.* *Dzien. Poz.* 1869 nr 8.
- J. E. Baykay: *Bem w Siedmiogrodzie.* (Sł.). *Dzien. Pol.* 1881 nr 169.
- A. Lindner: *Krwawe wesele.* K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 228.
- Szatani na ziemi. —A—. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 34.
- Gaskończyk. *Gaz. Nar.* 1883 nr 117.
- Książę Łobuz. (B.). *Gaz. Nar.* 1884 nr 115. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 116. — *Dzien. Pol.* 1884 nr 115.
- F. Csepreghy: *Czerwony pugilares.* L. SZCZEPAŃSKI: *Teatr krakowski. Życie* 1898 nr 16.

W

WALEWSKA CECYLIA (1859–1940)

Pseud. i krypt.: C. W.; C. WAL.; cw; MAREK DERWID; SELIKA.

Powieściopisarka, nowelistka.

Ur. 2 listopada 1859 w Nowo-Radomsku; córka Józefata Zaleskiego i Wandy z Eggerów. W Warszawie ukończyła gimnazjum oraz konserwatorium uzyskując dyplom nauczycielki muzyki. Mieszkała w Warszawie. Pracując jako nauczycielka kształciła się jednocześnie na Uniwersytecie Łatającym, a potem w Towarzystwie Kursów Naukowych. W 1884 wyszła za mąż za Stanisława Walewskiego. W 1895–1912 pracowała w kole tajnego nauczania Cecylii Śniegockiej. W 1901 za udział w manifestacji ulicznej ku uczczeniu pamięci Kilińskiego została aresztowana i skazana na zesłanie do Kurska. Po powrocie z zesłania kontynuowała działalność literacką i oświatową. Była założycielką Towarzystwa Kształcenia Zawodowego Kobiet. Od 1905

kierowała szkołą niedzielną i wieczorną dla kobiet pracujących. W 1906–1908 była przewodniczącą Polskiego Stowarzyszenia Równouprawnienia Kobiet. W 1912–1915 należała do komitetu redakcyjnego *Echa Literacko-Artystycznego*. W czasie pierwszej wojny światowej zorganizowała Koło Pomocy dla potrzebujących opieki. W 1918–1923 była referentką do spraw pracy kobiet w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej. W 1920 brała udział w pracach Komitetu Śląskiego. Była członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarła w kwietniu 1940.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z paradoksów życia. Studia i obrazy. W-wa 1892 [1891].

Zawartość: Moje wspomnienia; Anemiczna; Rachunek sumienia; Nie. (*Pravda* 1884 nr 48); Nie pierwsza i nie ostatnia. (*Wędrowiec* 1885 s. 165, 179); Karolka. (*Pravda* 1890 nr 29–31); Uspokojoła. (*Pravda* 1888 nr 32–33); Bulanżysta. (*Pravda* 1888 nr 42–43); Pod krzyżem. (*Pravda* 1889 nr 31–32); On i ona. (*Pravda* 1889 nr 44–47); Z warty. (*Pravda* 1890 nr 1–2); Z czyjej winy. (*Ateneum* 1890 t. 1 s. 206–226, *Nowa Reforma* 1890 nr 203–210); O kwartet. (*Życie* 1890 nr 27–30).

2. Historia dzieci. *Gaz. Lw.* 1897 nr 156–205; *Polak na Obczyźnie* 1902 nr 14–30. Wyd. osob. W-wa 1903 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 287.

Powieść.

3. Podśluchane. Nowele. W-wa 1897.

Zawartość: Przyjaciółki. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 143); Po tyfusie. (*Ateneum* 1892 t. 1 s. 271–291); Spirytystka. (*Pravda* 1892 nr 1); Trzeci rober. (*Pravda* 1890 nr 44); Podśluchane. (*Pravda* 1890 nr 10–11); Pesymistka.

4. Bez duszy. Powieść. *Bluszcz* 1899 nr 43–52, 1900 nr 1–13. Wyd. osob. pt. *Bez duszy. Fantazja powieściowa*. W-wa 1901.

5. Jak liść oderwany od drzewa. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 27–39. Wyd. osob. z podtyt. *Powieść współczesna*. W-wa 1910 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 639.

6. Autor. Powieść współczesna. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 1–2. Wyd. osob. W-wa 1903.

7. Dusze współczesne. Powieść. *Wędrowiec* 1904 nr 1–26. Wyd. osob. W-wa 1913.

8. Moje służby. Dziennik Marcysi poprawiony z rękopisu... *Ogniw* 1905 nr 1–4, 5–12. Wyd. osob. W-wa 1906.

9. Z dziejów krzywdy kobiet. W-wa 1908.

10. Ruch kobiecy w Polsce. Cz. 1–2. W-wa 1909.

11. Koleżanka Stefa. Nowele—obrazy. W-wa 1913.

Zawartość: Koleżanka Stefa. (*Bluszcz* 1912 nr 4–16); Dwie chwile. Przed pomnikiem Mickiewicza; Z martwych dni; Dwugłos pracy; Baczości! Z minionej doby; W blasku; Drzewko. (Ogl. z podtyt. Wyjętek z pamiętników narzeczonej pisanych do narzeczonego. *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895

s. 61–63; *Kur. Warsz.* 1898 nr 1); Tęsknota. (*Kur. Warsz.* 1901 nr 257); O polskie dzieci; Spią jeszcze; Spadł z etatu. (*Tyg. Pol.* 1913 nr 36); Pożar więzienia. (*Nowa Reforma* 1896 nr 106–111).

12. Biała pani. Powieść. *Świat Kobiocy* 1914 nr 9–13. Wyd. osob. W-wa 1923.

13. Flirt — Małżeństwo — Opinia. Dzieśięć kart życia. W-wa 1914.

Zawartość: To wolno... Flirt... niewinna zabawka — dladczegóż by nie? (*Nitca Pol.* 1904 nr 32); Za innymi... (*Bluszcz* 1906 nr 45–49); Kto winien?; Dwa obozy. (*Bluszcz* 1913 nr 1–4); Zemsta. (*Głos* 1895 nr 7–10; *Bluszcz* 1914 nr 1–8); Dola. Z dziennika szczęśliwej mężatki; O honor. (*Ogniw* 1903 nr 26–30); Kundelki; Sybarytka. (*Ateneum* 1894 t. 4 s. 385–417); Kłamstwo.

14. Zapomnisz? Nowele — odczucia. W-wa 1914.

Zawartość: Mistrz. (*Echo Lit. - Artyst.* 1912 nr 1–3); Zapomnisz? (*Kur. Warsz.* 1913 nr 101); Ira, Ira. (*Złoty Róg* 1913 nr 25); O zmierzchu; Złudzenie? (*Kur. Warsz.* 1902 nr 112); List. (*Pravda* 1896 nr 28–29); Z paradoksów życia: Leonia. (*Pravda* 1885 nr 47–48); Julka. (*Pravda* 1885 nr 50–51); Obłoki.

15. Błąd. Powieść. W-wa 1916.

16. Salwa. Chwile, które były. 1914–1915 rok. W-wa 1917.

Zawartość: Na szanach; Bohaterzy. Z wrażeń intelektualistki; Józiołek i Iruchna. Z dni październikowych w Warszawie. (*Bluszcz* 1914 nr 48/52); Cisza. (*Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 28); Intruz; W przededniu; Z cyklu „Nad Bugiem”. (Ogl. z podtyt. W letni wieczór 1900 i 1915 r. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 16); Dusza murów; Na starym mieście; Salwa; Wyzwolony. (Ogl. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 52 z podtyt. Kartka z prawdziwych wydarzeń 1915 r.).

17. Narcyza Żmichowska (Gabriela), poetka uczuć rodzinnych, wychowawczyni narodu. W-wa 1919.

18. Słowo o kobietach i apel do kobiet. Poz. 1920.

19. Kobieta polska w nauce. W-wa 1922.

20. Maria Rodziewiczówna. Twórczość, życie, czyn. Szkic syntetyczny w dniach jubileuszowych 40-lecia pracy pisarskiej i działalności społecznej autorki. W-wa 1927.

21. W krainie grozy, strachu i cudów przyrody. Dzieje braci oblatów na misjach pod biegunem. Poz. [1928] *Dla Wszystkich* nr 303. Wyd. nast. Poz. [1930] w serii jw.

22. W słońcu i mrokach Indii. Dzieje i prace siostr misjonarek. Poz. [1929] *Dla Wszystkich* nr 301.

23. Biała siostra z Afryki. Z prawdziwych przeżyć. Poz. [1930] *Dla Wszystkich* nr 305.

24. W walce o równe prawa. Nasze bojownice. W-wa 1930.

Utworki i artykuły umieszczała w czasopiśmie: *Antrak* (1876; tu przypuszczalnie debiut), *Ateneum* (1892, 1894; tu m.in.: Wmówione cierpienia. 1892 t. 4 s. 213–250, 394–430), *Bibl. Warsz.* (1902), *Bluszcz* (1899, 1906–1915, 1917, 1923–1927; tu m.in.: Panna Kamilcia. Historia prawdziwa. 1926 nr 27–34), *Dzien. Pol.* (1899; tu: Wyrok. Nr 195), *Dzien. Pol.* (1924), *Echo Lit.-Artyst.* (1912–1915), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1898), *Ekonomista* (1923, 1925), *Epoka, Gaz. Lw.* (1897, 1901), *Głos* (1891, 1895; tu m.in.: Angielka. Kartka z podróży. 1891 nr 16–23), *Głos Narodu* (1906), *Goniec Częstochowski* (1922), *Goniec Łódzki* (1901), *Harcierz* (1925), *Kalendarz Zorzy* (1921), *Kłosa* (1907), *Kobieta Współcz.* (1927–1930; tu art. w kwestii kobiecej), *Kur. Codz.* (1888–1890, 1892–1893), *Kur. Niedzieln.* (1896–1897), *Kur. Poz.* (1901), *Kur. Warsz.* (1890–1892, 1898–1899, 1901–1902, 1906, 1910–1917; tu m.in.: Król migdałowy. 1898 nr 6; Wyrok. 1899 nr 183), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1910, 1913), *Ludzkość* (1907), *Łącznik* (1908), *Maly Świątek* (1928), *Mój Dom* (1927), *Myśl Pol.* (1906), *Nasze Zdroje* (1913), *Nauka i Życie* dod. *Nowej Gaz.* (1908–1910, 1913), *Niwa Pol.* (1904), *Nowa Gaz.* (1906–1914), *Nowa Reforma* (1892, 1896; tu m.in.: Ocalony. Obrazek. 1892 nr 208–212), *Odrodzenie* (1910), *Ognisko* (1903–1905), *Polak na Obczyźnie* dod. *Dzien. Berlińskiego* (1902), *Prawda* (1884–1885, 1890–1894, 1896, 1908–1909, 1911; tu m.in.: Bankrutka. Obrazek. 1892 nr 48–52; Garbusek. Z cyklu: Nad morzem. Obrazki westerlandzkie. 1891 nr 45; Minęło. Studium. 1893 nr 43–50), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1893, 1901; tu m.in.: Wujaszek i jego teorie. Humoreska. 1901 nr 65; Jania (fragment). 1901 nr 262–264; Ex cathedra. Humoreska. 1901 nr 5), *Przegl. Por.* (1908), *Przegl. Poz.* (1894), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1915, 1916), *Ster* (1907–1908, 1911), *Świat* (1915–1916), *Świat Kobiety* (1914, 1924, 1929), *Tęcza* (1929), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1894, 1899; tu m.in.: Gorączka Jerzyka. Obrazek. 1894 nr 44–45; Wyrok. 1899 nr 28), *Tydzien Lit.* dod. *Dnia Pol.* (1925), *Tyg. Ilustr.* (1891–1892, 1898–1906, 1926; tu m.in.: Nad morzem. Obrazki z Westerlandu. 1891 nr 82–93 z przerwaniami; Bunt. Monolog artystki. 1900 nr 46), *Tyg. Mód i Powieści* (1896–1900, 1903, 1906–1908, 1911–1912, 1914), *Tyg. Pol.* (1898; tu: Dzieci. Nowela.

Nr 10–12), *Tyg. Pol.* (1913), *Tyg. Powsz.* (1877), *Wędrowiec* (1885, 1896, 1901–1902, 1904–1906; tu m.in.: Sama. 1895 nr 52; Z mojego pamiętnika. 1901 nr 19–20), *Wiek* (1898; tu: Pokuta. Nr 64–177 z przerwaniami), *Zgoda* (Chicago 1907 wyd. dla kobiet), *Ziemia Lubel.* (1909), *Złoty Róg* (1913), *Życie* (1890, 1897; tu m.in.: Zapomnienie. 1897 nr 7–8).

Ponadto w wydawnictwach: *Album artystyczne.* Kr. 1903, *Dla bezdomnych dzieci.* Lw. 1902, *Dziesięciolecie Polski Odrodzonej.* Kr. 1928, *Dziewczę pol.* W-wa 1914, J. Zbigniewska, ostatnia entuzjastka. W-wa [1933], *Ich spowiedź.* W-wa [1912], *Książka pamiątk. dla uczniów kończących klasę VII warsz. publ. szkół powsz.* W-wa 1927, Z. Mellerowa: *Komedie i dialogi.* W-wa 1911 (tu przedmowa), *Na garnuszek.* W-wa 1890, *Na Pol. Macierz Szkolną.* W-wa 1917, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Na wpisy szkolne.* W-wa 1915, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899 (tu: Przysięgi. S. 469–475), *Prosna. Jednodniówka kaliska.* Kalisz 1895, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Słowackiemu. Jednodniówka.* Kr. [1904], A. Szamota: *Orły. Fragmenty z życia.* W-wa 1909 (tu przedmowa), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893, *Warszawa Wołyniowi.* [W-wa 1917].

Przekłady

1. L. Michaud d'Humiac: *Wielkie legendy ludzkości.* W-wa 1904 *Bibl. Tyg. Ilustr.* 7.

Prace edytorskie

Z książki życia. Pamiętnik Justyny Marii Zaleskiej. Męczeństwo, mistycyzm i ofiara polskiego dziecka. W-wa [1918].

Listy

1. Do B. Chlebowskiego 4 listy z 1884–1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2887.

2. Do M. Wysłouchowej z 1894. Rkps Ossol. sygn. 7190/II.

3. Do nieznanego adresata z 1908. Rkps Bibl. Miejska w Bydg. sygn. 438.

4. Do A. B. Brzostowskiego 7 listów z 1916–1917. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

5. Do S. Dicksteina b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2754.

6. Do E. Orzeszkowej 7 listów. Rkps Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN.

7. Od E. Orzeszkowej z 1906. Ogl.: E. Orzeszkowa: *Listy zebrane.* T. 8. Wr. 1976 s. 396–398. Do druku przygotował

i komentarzem opatrzył E. Jankowski. Rkps pierwszej części listu Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN; pierwodr. drugiej części ogl. *Wędrowiec* 1906 nr 11.

OPRACOWANIA

I. MATUSZEWSKI: Sylwetki. C. Walewska. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 21. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Dwie nowicjuszki. *Kur. Warsz.* 1891 nr 324. — (a.s.) [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Utwory niewieście. *Prawda* 1892 nr 34. — B. GLĄBSKI: Noweliści i nowelistki. *Rola* 1893 nr 3. — I. MATUSZEWSKI: C. Walewska. *Przegl. Tyg.* 1897 s. 248. — W. BUKOWIŃSKI: Polskie powieściopisarki. *Tyg. Nar.* 1901 nr 39–40. — C. Walewska. *Dzien. Pol.* 1902 nr 592. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Kobieta w naszej literaturze współczesnej. *Bluszcz* 1908 nr 52. — JASTRZĘBIEC: Głosy kobiece w prasie. *Tyg. Mód i Powieści „Nasz Dom”* 1911 nr 37, 1912 nr 15, nr 28, nr 30. — JASTRZĘBIEC: Nie chcą pierwszeństwa dla kobiet. *Tyg. Mód i Powieści „Nasz Dom”* 1912 nr 21. — A. LIMPRECHTÓWNA: Dusze współczesne. C. Walewska. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 114–116. — Kobieta a nasza przyszłość ekonomiczna. *Tyg. Mód i Powieści „Nasz Dom”* 1913 nr 14. — A. MAZANOWSKI: Współczesna galeria powieściopisarek polskich. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 130 s. 326–329. — M. BORNSTEIN-ŁYCHOWSKA: C. Walewska. Na marginesie nieospolitej zasługi. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 8; przedr. w książce: C. Walewska: W walce o równe prawa. Nasze bojownice. W-wa 1930. — J. DICKSTEIN-WIELEŻYŃSKA: C. Walewska. 50 lat pracy literackiej i społecznej. *Epoka* 1929 nr 53. — N. GRENIIEWSKA: Karta C. Walewskiej w literaturze. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 8; przedr. w książce: C. Walewska: W walce o równe prawa. Nasze bojownice. W-wa 1930. — A. SZCZEPAŃSKI: Sprzed lat trzydziestu. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 8. — J. M. WIELOPOLSKA: Pani w sweterach. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 8. — J. M. WIELOPOLSKA: C. Walewska. *Wiad. Lit.* 1929 nr 26. — Z. ZAWISZANKA: C. Walewska. Sylwetka jubileuszowa. *Bluszcz* 1929 nr 13. — W 50-lecie pracy literackiej. *Epoka* 1929 nr 53. — *Kobieta Współcz.* 1929 nr 3. — W uczczeniu zasług C. Walewskiej. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 10. — E. KOZIKOWSKI: C. Walewska. W książce: Łódź i pióro. Łódź 1972 s. 313–330. — E. JANKOWSKI. W książce: E. Orzeszkowa: Listy. T. 8. Wr. 1976 s. 524–526.

Z paradoksów życia. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 265. — I. MATUSZEWSKI. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 50. — RZ [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 49. — (str). *Dzien. Pol.* 1891 nr 317. — *Głos* 1891 nr 50. — P. CHM. [P. CHMIE-

ŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1892 nr 18. — (g). *Mysł* 1892 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 7. — J. NITOWSKI. *Bluszcz* 1892 nr 8. — W. R. *Dzien. Poz.* 1892 nr 156. — *Ateneum* 1892 t. 2 s. 177–179. — *Bluszcz* 1892 s. 61.

Historia dzieci. *Polak na Obczyźnie* dod. *Dzien. Berlińskiego* 1902 nr 14–30. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 252. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1904 s. 63. — J. LEMAŃSKI. *Chimera* 1904 z. 19 s. 147.

Podsłuchane. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 61. — L. M. DZIAMA. *Przegl. Lit.* 1897 nr 12. — A. L. [A. LANGE]. *Echo Lit.* 1897 nr 23. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1897 nr 12. — S. POPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 7. — HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1897 nr 12. — A. M. L. [A. LISIECKA z MYCIELSKICH]. *Przegl. Pol.* 1900 t. 136 s. 347–348.

Bez duszy. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1901 nr 31. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 11. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 987–988. — H. GALLE. *Książka* 1901 s. 189–190. — NOVUS. *Rola* 1901 nr 31. — STRZELECKI. *Słowo* 1901 nr 275. — W. M. *Głos* 1901 nr 13. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 115. — *Tyg. Nar.* 1901 nr 32. — WŁAŚT [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 z. 18 s. 454–464.

Autor. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 14. — F. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 9, nr 33. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 464. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 38. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1903 s. 321. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 38. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1903 nr 200, 203. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1903 s. 381. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1904 nr 22. — *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż) 1904 s. 47–48.

Dusze współczesne. J. APPENZLAK. *Złoty Róg* 1913 nr 39. — K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1913 nr 39. — K. ŁOZIŃSKA. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 26. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1913 nr 52. — OTTO. *Prawda* 1913 nr 46. — *Przegl. Wielkop.* 1913 s. 826–827. — J. BUDZIŃSKA-TYLICKA. *Ster* 1914 nr 4–5.

Moje służby. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 5. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 402. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 20. — hg [H. GALLE]. *Wędrowiec* 1906 nr 20. — *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 2. — *Nowa Gaz.* 1906 nr 83. — *Prawda*

1906 nr 45. — *Słowo Pol.* 1906 nr 127. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]. *Bluszcz* 1908 nr 6-7.

Z dziejów krzywdy kobiet. J. DICKSTEINÓWNA. *Nowa Gaz.* 1908 nr 208. — N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1908 nr 15.

Ruch kobiecy w Polsce. Z. B. [Z. BIELICKA]. *Bluszcz* 1909 nr 20. — *Przegl. Por.* 1909 nr 99. — J. DICKSTEINÓWNA. *Książka* 1910 s. 72-73; przedr. *Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 12. — T. M.: *Badania naukowe. Prawda* 1910 nr 17. — *Nauka i Życie* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 2. — *Słowo Pol.* 1910 nr 95.

Koleżanka Stefa. E. WIELOWIEYSKA. *Przegl. Wil.* 1912 nr 50/51. — EM. RAB. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 133-134. — H. GAL-LE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 520-521. — H. GALLE. *Książka* 1913 nr 10. — A. SZAMOTA [A. GRYNKRAUTOWA]. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 6. — K. ŁOZIŃSKA: *Trzy książki. Złoty Róg* 1913 nr 12. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1913 nr 20. — ST. G. *Bluszcz* 1913 nr 25. — *Tyg. Pol.* 1913 nr 17.

Biała pani. J. DICKSTEINÓWNA. *Bluszcz* 1923 nr 29/30.

Flirt — Małżeństwo — Opinia. AL. SZ. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 s. 605-608. — K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1914 nr 19. — T. STARCZEWSKI. *Słowo Pol.* 1914 nr 248. — (zg.s.). *Gaz. Warsz.* 1914 nr 71.

Zapomnisz? M. ŁOPUSZAŃSKA. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 1307-1308. — *Głos Płocki* 1913 nr 92. — W. KOZICKI. *Książka* 1914

nr 6. — K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1914 nr 19. — I. ORSKI: *Nowele C. Walewskiej. Kur. Lw.* 1914 nr 173. — *Kur. Poz.* 1914 nr 85.

Błąd. W. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Por.* 1916 nr 280. — *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 48.

Salwa. Chwile, które były... I. BALIŃSKI. *Sfinks* 1917 nr 168-169. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 20.

Narcyza Żmichowska, poetka uczuć rodzinnych, wychowawczyni narodu. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 64. — *Przegl. Pedag.* 1919 nr 9/10 s. 435-436. — J. DICKSTEINÓWNA. *Bluszcz* 1922 nr 35.

Kobieta polska w nauce. R. C. [R. CENTNERSZWEROWA]. *Tydzień Pol.* 1922 nr 25. — J. DICKSTEINÓWNA. *Książka* 1922 nr 3.

W krainie grozy, strachu i cudów przyrody... S. M.: *Co czytać? Sodalis Marianus* 1930 nr 6.

W słońcu i mrokach Indii. S. M.: *Co czytać? Sodalis Marianus* 1930 nr 6.

Biała siostra z Afryki. b.j.: *Nowości beletrystyczne. Dzien. Poz.* 1931 nr 294. — ST. BROSS. *Przegl. Homiletyczny* 1931 nr 2 s. 158. — *Dzien. Poz.* 1931 nr 294. — *Misje Katol.* 1931 s. 384.

Recenzje prac edytorskich

Z książki życia. M. JEHANNE WIELOPOLSKA. *Bluszcz* 1922 nr 38. — M. JEHANNE WIELOPOLSKA. *Tydzień Pol.* 1922 nr 46.

WALISZEWSKI KAZIMIERZ (1849-1935)

Pseud. i krypt.: K. W.; Kaz. W.; KAZIMIERZ LESZCZYC; LESZCZYC; NEMO; PARYŻANIN; STANISŁAW LESZCZYC; STANISŁAW WIERZBIĘTA; W.; WIERZ.; WIERZB.; WIERZBIĘTA; ***.

Historyk, publicysta.

Ur. 19 listopada 1849 w miejscowości Gole na Kujawach. Uczęszczał do gimnazjum w Warszawie, następnie do kolegium jezuickiego w Metz. Studia prawne odbywał w Nancy i Paryżu, gdzie uzyskał stopień doktora. Od 1875 pracował w Warszawie i ogłaszał prace historyczne. Po 1884 przebywał we Francji, od 1894 publikował niemal wyłącznie po francusku. Od 1911 pełnił funkcję skarbnika zarządu Zakładu Św. Kazimierza w Paryżu. Zmarł w 1935 w Paryżu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Joanna i Giovanina. Wspomnienie z Palermo. *Gaz. Pol.* 1874 nr 143-152. Wyd. osob. W-wa 1874.

2. Obrazki z życia wiejskiego. W-wa 1877. [Poezje].

Zawartość: Spowiedź wiejskiej panienki; Balamut; Szewcarka.

3. Marysieńka. Marie de la Grange d'Arquien, reine de Pologne, femme de Sobieski. (1641–1716). Ogl. *Le Correspondent* 1884 zeszyt z 10 i 25 lutego s. 399–431, 626–646 (pt. Une française reine de Pologne, Marie d'Arquien Sobieska, d'après les documents inédits des archives étrangères). Wyd. osob. Paryż 1898. Wyd. nast.: wyd. 4 Paryż 1904.

Przekład ang.: M. Loyd. Londyn 1898.

4. Potoccy i Czartoryscy. Walka stronnictw i programów politycznych przed upadkiem Rzeczypospolitej. 1734–1763. T. 1. Kr. 1887.

5. Polsko-francuskie stosunki w XVII w. 1644–1667. Paryż 1889.

6. Polska i Europa w drugiej połowie XVIII w. Wstęp do historii ruchu politycznego w tej epoce. Kr. 1890. Wyd. nast. Kr. 1892 (pt. Z dziejów XVIII w. Wstęp do historii ruchu politycznego w tej epoce).

7. Le roman d'une impératrice, Catherine II de Russie, d'après ses mémoires, sa correspondance et les documents inédits des archives d'état. Paryż 1893. Wyd. nast.: wyd. 3 Paryż 1893; wyd. 8 Paryż 1894.

Nagrodzone przez Akademię Francuską. Przekłady: ang.: Londyn 1894; Nowy Jork 1894 — niem.: L. Radernacher. Lipsk 1928 — pol.: S. Wasylewski. Poz. 1930 (z przedmową autora do czytelników polskich), (pt. Katarzyna II) — ros.: T. Wysocka. Moskwa 1912 — włoski: A. Nessi. Mediolan 1934 (pt. Caterina II. Le giovinza, gli amori, il colpo di stato); G. B. Vanni. Mediolan 1934 (pt. Le Grande Caterina).

8. Autour d'un trôn, Catherine II de Russie, ses collaborateurs, ses amis, ses favoris. Paryż 1894. Wyd. nast.: wyd. 4 Paryż 1894; wyd. 9 Paryż 1909.

9. Pierre le Grand. L'éducation, l'homme, l'oeuvre d'après des documents nouveaux. *Revue de Paris* 1896 październik. Wyd. osob. Paryż 1897. Wyd. nast.: wyd. 3 Paryż 1897. Przekłady: ang.: M. Loyd. Nowy Jork 1897 — niem.: W. Bolin. Berlin 1898 — serbochorw.: J. Andrić. Vijenac 1944 s. 63–73.

10. L'héritage de Pierre le Grand, règne des femmes, gouvernement des favoris, 1725–1741. Paryż 1900. Wyd. nast.: Paryż 1904; wyd. 4 Paryż 1911.

11. Littérature russe. Histoires des littératures. Paryż 1900. Wyd. nast.: wyd. 4 Paryż 1921; wyd. 5 Paryż 1927.

12. Les origines de la Russie moderne. Ivan le Terrible. Paryż 1904.

Przekłady: ang.: Londyn 1904 — włoski: M. J. Ussi. Mediolan 1930.

13. La Pologne inconnue. Pages d'histoire et d'actualité. Paryż 1919.

14. Polonaises et Russes. Visions du passés. Perspectives d'avenir. Paryż 1919.

15. Le règne d'Alexandre I-er. T. 1–3. Paryż 1923–1924.

Nadto szereg innych prac historycznych z dziejów Polski i Rosji ogłaszanych po francusku i po polsku.

Artykuły i korespondencje zamieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1879–1880, 1884, 1886–1888, 1891–1892; tu m.in.: Powieść współczesna we Francji. 1886 t. 1–4; Powieść współczesna w Anglii. 1887 t. 1–4; Helena Massalska. Ks. Karolowa de Ligne. Hr. Wincentowa Potocka. Podług dzieła L. Perey: „Histoire d'une grande dame au XVIII siècle”. 1888 t. 2 s. 245–291, 411–441, t. 3 s. 98–113, 233–246; Polityczne i społeczne obyczaje XVIII w. w Polsce i w Anglii. 1888 t. 1 s. 60–74, 266–276), *Bibl. Warsz.* (1885), *Biesiada Lit.* (1897), *Le Correspondent* (Paryż 1884), *Gaz. Nar.* (1894), *Gaz. Pol.* (W-wa 1874–1877, 1879; tu rubr.: Korespondencja z Kijowa), *Głos* (1890), *Kraj* (1887–1891, 1894–1905; tu m.in.: Chłopskie archiwum w W. Ks. Poznańskim. Zbiór papierów familijnych sięgający 1755. 1891 nr 27–30; List K. Waliszewskiego. 1896 nr 34 Dział Lit.-Artyst. [tu inf. biogr.]; Polski powieściopisarz w angielskiej literaturze. [O Conradzie]. 1904 nr 3–7; Z daleka. 1905 nr 29; Forum publicum. Wyjaśnienie. 1905 nr 31 [dot. art. Z daleka], *Kur. Codz.* (1889), *Kur. Niedzielny* (1896), *Kur. Warsz.* (1887, 1890), *Kwart. Hist.* (1888), *Mucha* (1909), *Niwa* (1877–1886; tu m.in.: Listy znad Sekwany. 1879–1881, 1883–1886; „Kurierowi Warszawskiemu” odpowiedź. 1880 nr 128 [dot. Listów znad Sekwany], *Nova Reforma* (1890), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887–1890; tu m.in.: Felietony z literatury francuskiej. 1890), *Przegl. Poz.* (1895; tu: Wizyta u Sienkiewicza. Nr 1), *Revue de Paris* (1896), *Revue des Revues* (ok. 1898), *Ruch Lit.* (1927), *Slawische Rundschau, Slovo* (1908), *Świat* (W-wa), *Tyg. Powsz.* (1878), *Wiad. Lit.* (1930; tu: List Waliszewskiego o zatargu z Akad. Umiejętności. Nr 6), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1901–1904).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Noworoczn. warsz. na r. 1883*. W-wa 1882 (tu: Pajac. Szkic z bruku warszawskiego), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 (tu wiersz pt. Wiosna).

Prace edytorskie

1. Archiwum spraw zagranicznych francuskich do dziejów Jana III. T. 1–3. Kr. 1879–1884 *Wydawn. Komisji Hist. AU w Kr.* nr 14.

2. Listy Katarzyny Kossakowskiej, kasztelanowej kamienieckiej od r. 1754 po r. 1800, z oryginałów przechowanych w archiwach rodzinnych. Poz. 1883.

3. Korespondencja ks. Karola Stanisława Radziwiłła wojewody wileńskiego, Panie Kochanku, 1762–1790. Kr. 1888.

4. Polsko-francuskie stosunki w XVII w. 1644–1667. Opowiadania i źródła historyczne ze zbiorów archiwalnych francuskich publicznych i prywatnych. Kr. 1889 (z przedmową).

5. Ostatni poseł Polski do Porty Otto-mańskiej: Akta legacji stambulskiej Franciszka Piotra Potockiego... z archiwum Roskiego... T. 1–2. Paryż 1894.

Listy i materiały

1. Do A. Cieszkowskiego 2 listy z 1883 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6539 IV.

2. Do J. I. Kraszewskiego 4 listy z 1885 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6539 IV t. 79.

3. Do E. Deichesa (Łunińskiego) z 1890. Ogł. E. Deiches. *Nowa Reforma* 1890 nr 272.

4. Do Z. [?] Wolskiego z 1892. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

5. Do M. Godlewskiego z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

6. Do E. Łunińskiego b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 183.

7. Do J. Szujskiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 12185/II.

8. Od J. Conrada fragm. listów ogł.: E. Czekalski: J. Conrad w świetle listów pisanych do K. Waliszewskiego. *Świat* 1927 nr 12.

9. Sprawa między T. Mielgeckim a K. Waliszewskim. 1887–1888. (Materiały). Rkps Bibl. Nar. sygn. 7005.

OPRACOWANIA

W. CZAJEWSKI: Pan Waliszewski i nasza prasa. Czyli wart Pac pałaca. *Tyg. Powsz.* 1887 nr 13. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: Sprawy bieżące. Wyborny korespondent znad Sekwany, gorszy znad Wisły, czyli sprawa K. Waliszewskiego z Towarzystwem Kredytowym Ziemią i społeczeństwem polskim. *Niwa* 1887 t. 31 nr 292. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: List dra K. Waliszewskiego i moja odpowiedź. *Niwa* 1887 nr 293. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: Nieco o petersburskim „Kraju” z powodu sprawy p. Waliszewskiego. *Niwa* 1887 nr 296. — CHORAŻY [S. GODLEWSKI]: Projekt pomnika dla dra

K. Waliszewskiego. *Niwa* 1887 nr 299. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1887 nr 7, 15, 20. — J. JELEŃSKI: Jeszcze w sprawie p. K. Waliszewskiego. *Rola* 1887 nr 22. — J. KIRSZROT-PRAWNICKI: Towarzystwo Kredytowe Ziemi. *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* 1887 nr 46. — K. Waliszewski. Sylwetka. *Przeł. Lit.* dod. *Kraju* 1887 nr 15. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 10, 16. — E. PRZEWÓSKI: Nasi prawnicy i ekonomiści. *Głos* 1888 nr 4. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889*. W-wa 1889 s. 182. — E. DEICHES [E. ŁUNIŃSKI]: Sprawa p. K. Waliszewskiego. (List do redakcji w związku z zarzutem K. Waliszewskiego, że Deiches sfałszował jego list ogłoszony w Nowej Reformie). *Nowa Reforma* 1890 nr 272. — W. Kos. [W. KOSIAKIEWICZ]: Echa zachodnie. Paryż. Interview z p. Waliszewskim. *Kraj* 1897 nr 18. — J. MOSZYŃSKI: Notatki z prasy periodycznej. „Fatalizm” i „przeznaczenie” w Kraju. *Przeł. Katol.* 1897 nr 15. — S. KRZYWOSZEWSKI, W. KOSIAKIEWICZ: U autora „Piotra Wielkiego” i „Marysieńki”. Dwie rozmowy z K. Waliszewskim. *Kraj* 1898 nr 13 *Dział Lit.-Artyst.* — Kronika literacka. O Waliszewskim. *Kraj* 1898 nr 2 *Dział Lit.-Artyst.* — M.: O pracach K. Waliszewskiego prasa rosyjska. *Kraj* 1900 nr 23. — Pr.: Niemcy o K. Waliszewskim. *Kraj* 1903 nr 21. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 15 (1903). — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — L. STRASZEWICZ: Co się z człowiekiem zrobić może. *Kur. Pol.* 1910 nr 23. — b.a.: Znany historyk p. K. Waliszewski o stronie finansowej Zakładu Św. Kazimierza. *Świat* 1923 nr 3. — Waliszewski a Szkoła Krakowska. List o zatargu z Akademią Umiejętności. *Wiad. Lit.* 1930 nr 6.

(Nekrolog:) *Slavische Rundschau* (Berlin) 1935 s. 426.

Podręczna enc. powsz. Paryż 1954 s. 953. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1011.

Obrazki z życia wiejskiego. P. CHMIEŁOWSKI: Z dziedziny nauki. *Niwa* 1877 t. 11 s. 514.

Marysieńka. C. MANTONI. *La Cultura* (Rzym) 1898. — PUK [A. NOSSIG]: Listy paryskie. Szczęście „Marysieńki” i p. Waliszewskiego. *Gaz. Lw.* 1898 nr 172–173. — SIGMA. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 274–305 z przerwami [omówienie wraz ze streszcz.]. — T. W.: Z piśmiennictwa zagranicznego. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 58 s. 111–118. — *Echo Lit.* dod. *Dzien. Pol.* 1898 nr 15 [inf. o ukończeniu powieści]. — Przegląd przeglądów. *Przeł. Lit.* 1898 nr 16/17. — W. CZERMAK: Maria Kazimiera Sobieska.

Z powodu książki K. Waliszewskiego. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 15-33, 286-312, 490-523, t. 132 s. 239-281, 483-502, 1899 t. 134 s. 24-50. — M. RAWICZ [M. NIEDZIAŁKOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1899 nr 1, 3-4.

Potoccy i Czartoryscy. K. JAROCHOWSKI. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 31-33; Odpowiedź K. Waliszewskiego tamże nr 38-39. — L. KULCZ. *Głos* 1887 nr 39. — J. M. [J. MYCIELSKI]. *Kwart. Hist.* 1888 s. 590. — R. ROPELL. *Kwart. Hist.* 1888 s. 381-387.

Polsko-francuskie stosunki w XVII w. W. CZERMAK: Z powodu nowej książki. *Kwart. Hist.* 1890 s. 295. — A. DAROWSKI. *Niwa* 1890 nr 1.

Polska i Europa w drugiej połowie XVIII w. *Ateneum* 1890 t. 4 s. 383. — K. KROTOSKI. *Przegl. Powsz.* 1891 t. 32 s. 396-406. — S. LISICKI. *Kwart. Hist.* 1891 s. 189.

Le roman d'une impératrice, Catherine II de Russie. Lt. *Przew. Nauk. i Lit.* 1894 t. 1/2 s. 382-384. — S. ASKENAZY. *Kwart. Hist.* 1897 s. 178-183. — A. Bil-ij. *Nowoje wriemia* 1897. — Notatka historyczna. *Kraj* 1897 nr 20. — Nowe dzieło p. K. Waliszewskiego. *Kraj* 1897 nr 40. — V. TANGORRA. *Rivista di Roma* 1900. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 3. — L. KULCZYCKI: Spóźniony powrót. Na marginesie polemiki w sprawie książki p. Waliszewskiego. *Placówka* 1930 nr 7-8. — HEL. ROMER [H. ROMER-OCHENKOWSKA]: Katarzyna i Lenin. *Kur. Wil.* 1930 nr 9. — S. T. [T. SINKO]: Nowe książki. *Dzienn. Poz.* 1930 nr 27. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 7. — W księgarniach. *Echo Tyg.* 1930 nr 2. — Plugastwo, którego nie należało tykać. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 95.

Pierre le Grand. W. SPASOWICZ: Nowy życiorys Piotra Wielkiego. *Ateneum* 1897; przedr.: *Pisma T. 7. Petersb.* 1899. — T. W.: Z piśmiennictwa zagranicznego. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 58 s. 271.

Les origines de la Russie moderne. A. HIRSCHBERG. *Kwart. Hist.* 1904 s. 594-597. — T. WODZICKA z POTOCKICH: Początki dzisiejszej Rosji w świetle najnowszej książki o Iwanie Groźnym. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 267-299.

La Pologne inconnue. W. KONOPCZYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1920 s. 165.

Polonaises et Russes. R. CHABRIE-TOMASZEWICZ. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1920 s. 93.

Le règne d'Alexandre I-er. E. CZEKALSKI: Hamlet czy dyplomata? *Świat* 1923 nr 23. — L. de CONTESSON. *Revue d'Histoire Diplomatique* 1925 s. 462. — D. *La Revue de Pologne* (Paryż) 1925 nr 4. — Dr Z. M.: Hamlet czy dyplomata? *Świat* 1925 nr 5. — A. KIZEWITTER. *Na czużej staronie* 1925 t. 13 s. 228-244.

Recenzje prac edytorskich

Archiwum spraw zagranicznych francuskich. K. JAROCHOWSKI: Pierwotna polityka króla Jana III. *Niwa* 1880 t. 18 z. 138, 173. — A. TYSZYŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1880 t. 3 s. 327. — S. LUKAS: Dyplomacja Sobieskiego. *Ateneum* 1881 t. 3 s. 337-375. — Z Poznania. *Kur. Codz.* 1882 nr 92 s. 2-3. — J. MYCIELSKI. *Przegl. Pol.* 1884 t. 71 s. 338-339.

Listy Katarzyny Kossakowskiej. H. B. *Bibl. Warsz.* 1883 t. 3 s. 449-463.

Korespondencja ks. Karola Stanisława Radziwiłła. X.: Recenzje i sprawozdania. *Kwart. Hist.* 1890 s. 187.

Ostatni poseł Polski do Porty Otomańskiej. A. REMBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 4 s. 370.

WARMIŃSKI IGNACY (1850-1909)

Historyk kultury.

Ur. 25 czerwca 1850 w Sierakowie koło Kościana pod Poznaniem. Był synem Edwarda, nauczyciela ludowego, i Barbary z Tuszyńskich. W 1859-1869 uczęszczał do Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu. W 1869 wstąpił do seminarium duchownego w Poznaniu; po złożeniu egzaminów jesienią 1872 przeniósł się do seminarium w Gnieźnie. Następnie był wikariuszem w Buku. Uwięziony przez policję pruską, po odbyciu kary wyjechał na studia do Innsbrucku, gdzie w 1877 uzyskał doktorat. W 1878 przebywał w Louvain. Pod koniec 1878 udał się do

Galicji. Pracował tam przez pewien czas jako nauczyciel domowy. W 1879 został profesorem języka hebrajskiego w Seminarium Księży Misjonarzy w Krakowie. Od 1886 był wykładowcą w seminarium gnieźnieńskim, w 1889 objął katedrę dogmatyki w Poznaniu. Był honorowym członkiem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Zmarł 19 maja 1909 we Wrocławiu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Andrzej Samuel i Jan Seklucjan. Poz. 1906.

2. Kilka nowych kart z życia Andrzeja Frycza zwanego Modrzewskim. *Roczn. Tow. Przyj. Nauk Poz.* t. 34 (1907) i odb. Poz. 1908.

3. Historia Akademii Lubrańskiego. Nie druk.

Prace zamieszczał w *Przegl. Kościelnym* (1902, 1904) i *Roczn. Tow. Przyj. Nauk Poz.* 1907.

Listy

Do W. Kętrzyńskiego 2 listy z 1903 i 1906. Rkps Ossol. sygn. 6228/II.

OPRACOWANIA

K. KANTAK: Ks. I. Warmiński. *Kronika Miasta Poznania* 1931 s. 378-388.

Andrzej Samuel i Jan Seklucjan. J. BIDLO. *Český časopis historický* 1905. — A. BRÜCKNER. *Książka* 1906 s. 388-389. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 5 (1906) s. 497-505. — A. BRÜCKNER. *Przegl. Pol.* 1906 t. 162. — A. BRÜCKNER. *Przew. Nauk. i Lit.* (Tor.) 1906 nr 11. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 46. — F. P. [F. PULASKI]. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 3. — T. SMOLEŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 455. — St. K. *Dzien. Poz.* 1906 nr 209-210. — I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Hist.* 1907 t. 4 s. 238-260; przedr. w książce: *Wśród zagadnień i ludzi.* Lw. 1923. — T. GRABOWSKI. *Kwart. Hist.* 1907. — K. *Słowo* 1907 nr 235. — K. KROTOSKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 100 s. 200. — K. KURNATOWSKI. *Altpreussische Monatschrift* 1908. — K. MIASKOWSKI: I. Warmiński und sein historisches Hauptwerk. *Historische Monatsblätter für die Provinz Posen* 1911.

Kilka nowych kart z życia Andrzeja Frycza zwanego Modrzewskim. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1909 s. 8-9. — T. GRABOWSKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 173 s. 379-380.

WASILEWSKI ZYGMUNT (1865-1948)

Pseud. i krypt.: DIG; DIGAMMA; GAMMA; PRZYGDONY; W; W.; (W.); (W. G.); W. GŁUCHOWSKI; X; X.; (X); (X.); (X.); (Z); ZG. WAS; Z...I; Z...I...; Z-I; (Zi); Z. W.; (Z. W.); ZW; ZW; Z. WAS.

Publicysta, krytyk i historyk literatury.

Ur. 30 kwietnia 1865 w Siekiernie, powiat Kielce; syn Aleksandra, nadleśniczego lasów rządowych, i Marii z domu Ledoux. W 1875 uczęszczał do prywatnej szkoły Szmurły w Warszawie, w 1876-1884 do gimnazjum w Kielcach. Studiował prawo na uniwersytetach w Warszawie i w Petersburgu, gdzie zetknął się z tajną organizacją młodzieży polskiej „Zet”. Studia ukończył w 1888 w Kijowie. Wakacje spędzał w Jagodnem na Podlasiu, co rozbudziło w nim zainteresowania ludoznawcze (napisał rozprawę z dziedziny etnografii). Zadebiutował w 1888 ogłaszając w *Głosie* korespondencję z Łukowa podpisaną: W. Głuchowski. Od 1889 mieszkał w Warszawie i przez pewien czas pracował w biurze notarialnym. Następnie został sekretarzem redakcji *Wisły*, był też kustoszem muzeum etnograficznego. Pod koniec 1891 objął stanowisko bibliotekarza w Raperswili, gdzie zbliżył się z Zygmuntem Miłkowskim, Tadeuszem Korzonem i Stefanem Żeromskim. W 1894 redagował *Album Muzeum Narodowego w Raperswili*. W 1892 ożenił się z Wandą Karłowiczówną, córką Jana. W 1894 zamieszkał ponownie w Warszawie. W 1895-1899 redagował *Głos*, następnie był sekretarzem redakcji *Kuriera Warszawskiego*. W 1897 został sekretarzem Komitetu Budowy Pomnika Mickiewicza. W 1900 odbył wycieczkę po Litwie zwiedzając miejsca związane z biografią Mickiewicza. W 1902 osiadł we Lwowie i do 1915 redagował *Słowo Polskie*. Po śmierci (w 1903) żony zawarł powtórny związek małżeński z Heleną z Kozłowskich Godlewską, matką poety Stefana Godlewskiego. W 1909 był wice-

prezesem Związku Dziennikarzy Polskich. Wygłaszał odczyty w Związku Naukowo-Literackim we Lwowie. Pierwszą wojnę światową spędził w Petersburgu, gdzie redagował w 1915–1917 *Sprawę Polską*, i w Kijowie, gdzie w 1918 redagował *Przegląd Polski*. W 1918 wrócił do Warszawy, by w 1918–1925 redagować *Gazetę Warszawską*. Związany z Narodową Demokracją (był współtwórcą jej ideologii), zamieszany był kilkakrotnie w procesy polityczne. W 1925 zainicjował powstanie *Myśli Narodowej*, którą redagował do 1935. W 1927–1935 redagował *Pamiętnik Kola Kielczan*. W 1930 został senatorem z ramienia stronnictwa narodowego. Za książkę o Norwidzie otrzymał w 1935 nagrodę z funduszu Probusa Barczewskiego. W 1938 otrzymał nagrodę *Prosto z Mostu* za całokształt twórczości. Okupację spędził w Warszawie. Po powstaniu, ciężko chory, dotknięty utratą wzroku, zamieszkał w Krakowie, od 1946 w Wiśle. Zmarł 25 października 1948 w Wiśle.

TWÓRCZOŚĆ

1. Kwestionariusz w sprawie czytelnictwa ludowego. *Wiśła* T. 4 (1890) s. 468–476. Wyd. osob. W-wa 1890.

Współautor: A. Potocki.

2. W sprawie oświaty ludu wiejskiego. *Nowa Reforma* 1892 nr 102–105, 110–111 i odb.

3. Rzut oka na dzieje Muzeum Narodowego w Raperswiliu (1869–1893). Wstęp: Z. Miłkowski. *Album Muzeum Nar. w Raperswiliu*. T. 4. Kr. 1894 i odb.

Anonimowo.

4. Pomnik Mickiewicza w Warszawie 1897–1898. W-wa 1899.

5. Nowy Konrad. Rozbiór „Wyzwolenia” Stanisława Wyspiańskiego. *Słowo Pol.* 1903 nr 145–169. Wyd. osob. Lw. 1903. Przedr. zob. poz. 7, 16.

6. Warszawa współczesna w dwunastu obrazkach. Lw. 1903.

7. Śladami Mickiewicza. Szkice i przyczynki do dziejów Romantyzmu. Lw. 1905 [1904].

Zawartość: Szkoły w Polsce a twórczość poetycka. Szkic pogadanki; Szkoła w obłężeniu. Opowiadanie; Mickiewicz i Słowacki jako członkowie Towarzystwa Litewskiego i Ziem Ruskich. (*Dzien. Poz.* 1893 nr 293–297); Psychologia pomysłu „Pana Tadeusza”. Pogadanka. (*Głos* 1898 nr 52 wersja pierwotna; *Słowo Pol.* 1904 nr 371, 373, 375; przedr. zob. poz. 16); O ton w poezji i w życiu. Z dziejów towarzyszenia. (*Zycie* 1898 nr 25 z podtyt. Z dziejów profesorskich Mickiewicza); Stosunki Goszczyńskiego ze Słowackim. (*Bibl. Warsz.* 1895 t. 1 s. 385–408; przedr. zob. poz. 19); Nowy Konrad. (Zob. poz. 5); Śladami Mickiewicza. Parę wrażeń z wycieczki na Litwę; Dodatek: Goszczyński o Mickiewiczu. (*Pam. Lit. R.* 2 (1903) z. 2; przedr. zob. poz. 19 w szkicu pt. Stosunki z Mickiewiczem).

8. Od romantyków do Kasprowicza. Studia i szkice literackie. Lw. 1907 [1906]. Wyd. nowe Lw. 1914.

Zawartość: Narodziny poety-romantyka. Lata dziecięce Seweryna Goszczyńskiego 1801–1819. (*Ateneum* 1895 t. 3; przedr. zob. poz. 19 pt. Lata dziecięce);

Koleđa polska sprzed lat 50. (*Słowo Pol.* 1906 nr 2 8, 15, 21 pt. Koleđa noworoczna sprzed lat 50; przedr. zob. poz. 19 pt. Ostatnie akordy); Do Waterloo. Z praktyk religijnych towarzyszenia. (*Pam. kielecki*. Kielce 1901 z podtyt.: Z dziejów towarzyszenia na podstawie pamiętników; przedr. zob. poz. 19 pt. Na pobojowisku); Spór o Słowackiego jako zagadnienie nauki i kultury. (*Słowo Pol.* 1905 nr 291, 295, 297 i odb.; przedr. zob. poz. 16); Kult poety. Przemówienie wygłoszone na obchodzie mickiewiczowskim w Kaluszu w listopadzie 1905 r. (*Słowo Pol.* 1905 nr 595); Adolf Dygasiński i jego „Gody życia”. (*Słowo Pol.* 1902 nr 271, 273, 301 (dod.), 314 (dod.); przedr. zob. poz. 20); Artyści w negliżu powieściowym. Tadeusz Jaroszyński: Chimera, Kazimierz Tetmajer: Zatrącenie. (*Słowo Pol.* 1905 nr 372–379; przedr. zob. poz. 20); Antoni Kurzawa. Wspomnienie pozgonne. (*Głos* 1898 nr 8); Z niwy dramatycznej. Wrażenia i uwagi. (L. Rydel: Zaczarowane koło, T. Ritter: Maszyna, S. Przybyszewski; Śnieg. (*Słowo Pol.* 1903 nr 541), S. Krzywoszewski: Tęcza. (*Słowo Pol.* 1904 nr 232), J. Żulawski: Wianek mirtowy, Eros i Psyche, B. Gorczyński: Bagińko. (*Słowo Pol.* 1905 nr 485). Wszystkie recenzje przedr. zob. poz. 20 pt. Teatr); Liryzm Kasprowicza. Szkic psychologiczny. (*Słowo Pol.* 1906 nr 230–288 z przerwami z podtyt.: Szkice portretowe; przedr. w wersji nieco zmien. zob. poz. 18 rozdz. 3 pt. Poeta).

9. Listy dziennikarza w sprawach kultury narodowej. Lw. 1908.

Zawartość: m.in.: O kulturze duchowej. (*Słowo Pol.* 1905 nr 438); Trzeba chcieć żyć. (*Dzien. Wil.* 1907 nr 159).

10. O sztuce i człowieku wiecznym. Lw. 1910.

Zawartość: Opowieść i poezja. Rzecz o granicach między wrażliwością estetyczną a ciekawością; Poeta w apoteozie narodowej (Słowacki); Monsalwat czy Golgota. (*Ateneum* 1908 t. 3 s. 226–242 pt. O człowieku centralnym i prometeizmie; przedr. zob. poz. 16 pt. Pomyłki krytyki literackiej); Między poezją a czynem. (*Słowo Pol.* 1909 nr 508, 512; przedr. zob. poz. 16 pt. Dramat wyobraźni poetyckiej); Spór o człowieka; Człowiek wieczny.

11. W obronie polskiej stacji zagranicznej. Sprawa Raperswiliu w świetle publicystycznym. Lw. 1911.

12. Myśl przebudowy. Rozmowy z młodym przyjacielem. W-wa 1912.

13. Orientacja wewnętrzna. Luźne kartki. Moskwa 1917.

Zbiór felietonów ogł. w *Sprawie Pol.* (Petersb.) 1916.

14. Siły czynne polityki polskiej przed wielką wojną. Demokracja Narodowa. W dwudziestolecie programu stronnictwa (1897–1917). Piotrogród 1917.

15. Na wschodnim posterunku. Księga pielgrzymstwa 1915–1918. W-wa 1919.

Zawartość: m.in.: Orientacja wewnętrzna. (Zob. poz. 13).

16. Mickiewicz i Słowacki. W-wa [1921].

Zawartość: Zatarł rozum z uczuciem. (*Przeł. Nar.* 1919 nr z maja i czerwca); Mickiewiczowski motyw grobu. (*Gaz. Warsz.* 1920 nr z 1 listopada); Mickiewicz i Słowacki jako pamiętnikarze. (*Dzien. Poz.* 1893 nr z 24 grudnia); Psychologia pomysłu „Pana Tadeusza”. (Zob. poz. 7); Dramat wyobraźni poetyckiej. (Zob. poz. 10); Mickiewiczowska synteza w działaniu. (*Słowo Pol.* 1909); Pomyłki krytyki literackiej. (Zob. poz. 10); Spór o Słowackiego. (Zob. poz. 8); Konrad Wyspiańskiego — ostatnia fala romantyzmu. (Zob. poz. 5); Po stu latach. Kult potomności. Stulecie Mickiewicza — Stulecie Słowackiego.

17. O życiu i katastrofach cywilizacji narodowej. Wstęp do rozważań nad programowymi zagadnieniami doby obecnej. W-wa 1921.

18. Jan Kasprówic. Zarys wizerunku. W-wa [1923].

Zawartość: Zjawisko literackie. (*Przeł. Nar.* 1912); Osobistość. (Ogl. fragm. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 12, 13, 16, 350; *Przeł. Wszeczp.* 1922 s. 176–189; *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 1–3, 5–7); Poeta. (Wersja pierwotna zob. poz. 8 pt. Liryzm Kasprówicza).

19. Seweryn Goszczyński. Szkice literackie. Poz. 1923.

Zawartość: Szkic biograficzny. (Zob. Prace edyt. poz. 7, 8 Przedmowa); Lata dziecięce. (Zob. poz. 8); Pierwsze utwory. (*Głos* 1898 nr 27–30 pt. Nieznane utwory Goszczyńskiego); Stosunki ze Słowackim. (Zob. poz. 7); Stosunki z Mickiewiczem. (*Życie* 1898 oraz zob. poz. 7 pt. Dodatek: Goszczyński o Mickiewicz); Na pobojowisku. (Zob. poz. 8); Ostatnie akordy. (Zob. poz. 8); Mogiła. (*Gaz. Warsz.* 1922 nr 298).

20. Współcześni. Charakterystyki pisarzy i dzieł. W-wa [1923].

Zawartość: Pisarze polityczni: Jan Ludwik Popławski. (Cz. 1–5 zob. Prace edyt. poz. 6; Przedmowa, cz. 6 ogł. *Akademik* 1923 nr 8–9 i odb. pt. Popławski jako twórca); Roman Dmowski; Zygmunt Baliński. (*Sprawa Pol.* (Petersb.) 1916). — Powieściopisarze: Aleksander Głowacki (Bolesław Prus); Henryk Sienkiewicz; Adolf Dygasiński. (Zob. poz. 8); Józef Weyssenhoff. (*Gaz. Warsz.* 1920 nr 352); Wacław Karcewski (Marian Jasieńczyk); Kazimierz Tetmajer — Tadeusz Jarszyński. (Zob. poz. 8 pt. Artysty w negliżu powieściowym). — Teatr: Stanisław Wyspiański oraz rec. teatr. zob. poz. 8 pt. Z niwy dramatycznej. Wrażenia i uwagi.

21. Dyskusje. Poz. 1925.

22. Wspomnienia o Janie Kasprówiczu i Stefanie Żeromskim. W-wa 1927.

Zawartość: Jan Kasprówic: Portret poety. (*Myśl Nar.* 1925 nr 13); Psychika Kasprówicza. (*Rivista di Letterature Slave* (Rzym) 1926 s. 139–146; przedr. *Myśl Nar.* 1926 nr 32); Góry w poezji. (*Myśl Nar.* 1926 nr 2); Nad mogiłą Kasprówicza. (Cz. 1 ogł. *Myśl Nar.* 1926 nr 32, cz. 2 ogł. *Kur. Poz.* 1926 nr 476, 506, cz. 3 ogł. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 33); Wspomnienia. (Cz. 1 ogł. *Gaz. Por.* 1926 nr 210, 219, cz. 2–4 ogł. *Słowo Pol.* 1926 nr 214 pt. Jan Kasprówic w „Słowie Polskim”); Dodatki: Dom na Harendzie. (*Myśl Nar.* 1925 nr 13); Ostatnie dni; Ekspartacja. (*Myśl Nar.* 1926 nr 32). — Stefan Żeromski: Po śmierci Żeromskiego. (Cz. 2 ogł. *Myśl Nar.* 1926 nr 9, cz. 3 ogł. *Kur. Poz.* 1927 nr 108); Dramat twórczości Żeromskiego. (*Myśl Nar.* 1927 nr 14, nr 16; przedr. *Gaz. Por.* 1927 nr 201); Wspomnienie o Stefanie Żeromskim. *Pam. Kola Kielczan* 1925/1927.

23. Pieśń w górach. W-wa 1930 [1929].

Zawartość: Przedmowa; Do słońca; U źródeł; Tragedia muzyka; Poeci w Tatrach. (*Myśl Nar.* 1929 nr 18 pt. Nieznane listy Goszczyńskiego); Na wyżynach kultury. (*Myśl Nar.* 1929 nr 4–7 z podtyt. *Życie i prace J. G. Pawlikowskiego*).

24. Poeci i teatr. Spostrzeżenia. W-wa 1929.

Zawartość: O zjawisku literackim i krytyce. (*Ruch Lit.* 1927 nr 2). — Trzy typy wyobraźni poetyckiej: Stanisław Wyspiański. Wyobraźnia płynącego czasu. (*Myśl Nar.* 1927 nr 25); Leopold Staff. Wyobraźnia intelektualna. (*Myśl Nar.* 1928 nr 3); Kazimiera Illakowiczówna. Wyobraźnia ekscentryczna. (*Myśl Nar.* 1928 nr 19). — Wrażenia z teatru: Kazimierz Brończyk: Hetman Żółkiewski. (*Myśl Nar.* 1925 nr 3); Eryk Erben: Agne. (*Myśl Nar.* 1926 nr 18); Aleksander Fredro: Dożywocie. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 28); Słuby panieńskie. (*Myśl Nar.* 1926 nr 34); Wacław Grubiński: Księżniczka żydowska. (*Myśl Nar.* 1926 nr 13); Henryk Ibsen: Budowniczy Solness. (*Myśl Nar.* 1928 nr 13); Stefan Kiedrzyński: Wino, kobieta i dancing. Nie trzeba się niczemu dziwić. Powrót do grzechu. Romans florencki. (*Myśl Nar.* 1926 nr 16, 1927 nr 9, 1928 nr 6, nr 8); Franciszek Langer: Przedmieście. (*Myśl Nar.* 1928 nr 25); Adam Mickiewicz: Dziady. (*Myśl Nar.* 1927 nr 26); Stanisław Miłazewski: Farys, Don Kiszot. (*Myśl Nar.* 1927 nr 10, 1928 nr 11); Adolf Nowaczyński: Wojna wojnie. (*Myśl Nar.* 1927 nr 24); Włodzimierz Perzyński: Uśmiech losu, Szczęście Frania. (*Myśl Nar.* 1927 nr 1, 1928 nr 19); Stanisław Przybyszewski: Mściciel. (*Myśl Nar.* 1927 nr 8); Fryderyk Schiller: Zbojcy. (*Myśl Nar.* 1927 nr 7); Bernard Shaw: Człowiek i nadczłowiek. (*Myśl Nar.* 1928 nr 8); Juliusz Słowacki: Mazepa. (*Gaz. Warsz.* 1924 nr 274); Sen srebrny Salomei, Samuel Zborowski, Król Agis. (*Myśl Nar.* 1926 nr 35, 1927 nr 15, nr 22); Jerzy Szaniawski: Żeglarz. (*Myśl Nar.* 1925 nr 7); Tadeusz Ulanowski: Vox populi. (*Myśl Nar.* 1927 nr 9); Stanisław Witkiewicz: Wariat i zakonnica, Nowe wyzwolenie. (*Myśl Nar.* 1926 nr 24); Kazimierz Wroczyński: W miłosnym labiryncie, Aby żyć! (*Myśl Nar.* 1926 nr 40, 1927 nr 26); Stanisław Wyspiański: Achilleis, Kłątwa, Leleweł. (*Myśl Nar.* 1925 nr 8, 1926 nr 39, 1928 nr 28); Emil Zegadłowicz: Lampka oliwna. (*Myśl Nar.* 1925 nr 11); Stefan Żeromski: Róża. (*Myśl Nar.* 1926 nr 11).

25. Wnukom o prapradziadku. W stulecie powstania listopadowego. *Gaz. Warsz.* 1930

nr 243–287 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1930. Zob. też Wybór pism.

26. Przełęcz Kasprowicza. *Myśl Nar.* 1931 nr 10 i odb.

27. Norwid. *Myśl Nar.* 1932 nr 48–49, 53, 1933 nr 1, 5, 23, 29, 42–45, 54, 1934 nr 39, 43–44. Wyd. osob. W-wa 1935 [1934].

Praca otrzymała w 1935 nagrodę z funduszu Probusa Barczewskiego. Wyd. 2 poszerz. przygotowane w 1943 nie ukazało się.

28. Aspazja i Alcybiades. Z dziejów powieści warszawskiej. W-wa 1935.

Z a w a r t o ść: Idealy. Warszawa literacka po r. 1831. (*Myśl Nar.* 1935 nr 33); Morena; Nowele A. Tyszyńskiego. (Jw. nr 34); „Poganka” Narcyzy Żmichowskiej. (Jw. nr 35); Narcyza Żmichowska. (Jw. nr 36); Pierwowzór Aspazji, p. Kalergis. (Jw. nr 37); Alcybiades: Norwid w masce Edmunda. (Jw. nr 38); Literatura i życie. (Jw. nr 39).

Ponadto prace przygotowane w 1941–1943, które nie zostały ogłoszone: Listy Romana Dmowskiego, poprzedzone rozprawą; Lwów przodujący. 1895–1914. Rkpś Ossol. sygn. 11567/II, Bibl. Jagiel.; Jadwiga Marcinowska. 1872–1943. Rkpś w Bibl. Jagiel., streszczenie ogł. J. Krzyżanowski. *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* 1948.

Artykuły, recenzje, szkice literackie zamieszczał w czasopismach: *Akademik* (1923), *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1896), *Ateneum* (1895, 1901, 1908), *Ateneum Pol.* (1908), *Bibl. Warsz.* (1895), *Biesiada Lit.* (1910), *Dzien. Kijowski* (1909, 1913), *Dzien. Kujawski* (1930), *Dzien. Poz.* (1893), *Dzien. Wil.* (1907, 1923, 1925–1926, 1930), *Dziś i Jutro* (1946–1948; tu: Odpowiedź na ankietę: W pracowniach pisarzy. 1946 nr 15; Oddech ziemi. Dwa pisarze regionalni. S. Żeromski i A. Dygasiński. 1947 nr 39; Nasza świadomość narodowa. 1947 nr 50; O zawodzie dziennikarza. 1948 nr 46), *Echo Lit. dod. Dzien. Pol.* (1898), *Gaz. Bydgoska* (1926–1927), *Gaz. Codz.* (1907), *Gaz. Lw.* (1897, 1902), *Gaz. Nar.* (1907), *Gaz. Pol.* (W-wa 1899–1900, 1907), *Gaz. Por.* (1922, 1925–1927, 1929), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1915), *Gaz. Warsz.* (1913–1914, 1919–1920, 1921–1926, 1928–1935; tu m.in.: Mania zamachowa. 1921 nr 265; O twórczość narodową. 1925 nr 35), *Głos* (Poz. 1934), *Głos* (W-wa 1888–1891, 1893, 1895–1900; tu m.in. debiut: Korespondencja z Łukowa. 1888 nr 35; przekład noweli A. Szczedrina pt. Aniołek. 1889 nr 23–24; Monolog księgarza o dwóch piśmiennictwach i o trzecim narodowym. 1897 nr 4; Z dziejów poezji polskiej. 1897 nr 30–31; O zawodzie literackim. 1898 nr 19–20; Uwagi o genezie „Pana Tadeusza”. 1898 nr 52; Uroczystość odsłonięcia pomnika Mickiewicza w Warszawie. 1898

nr 53), *Głos Narodu* (1902, 1932; tu m.in.: Raut u państwa Ribersloch. Humoreski. 1902 nr 164), *Goniec Kr.* (1923, 1925), *Goniec Wil.* (1908), *Harcemistrz* (1925; tu: Dziesięcioro wskazań. Nr 1–3 i odb.), *Książka* (1901–1902), *Kur. Częstochoowski* (1919, 1921), *Kur. Litewski* (1912–1913), *Kur. Lw.* (1900–1901, 1932), *Kur. Łódzki* (1920, 1922), *Kur. Poz.* (1909, 1926–1931, 1935–1936; tu m.in.: Wieś pod nowym spojrzeniem. 1935 nr 333), *Kur. Warsz.* (1900–1902, 1908–1909, 1928–1929, 1934; tu m. in. edyt.: „Kościelnisko”, nie dokończony poemat S. Goszczyńskiego. 1900 nr 296–298), *Kur. Zach.* (1932, 1936), *Liberum Veto* (1903–1904), *Muz.* (1929), *Myśl Nar.* (1923–1939; tu m.in. w rubr. Teatr: Skandaliczna przygoda z ideami. 1932 nr 28), *Myśl Niepodległa* (1925), *Nowa Książka* (1937–1939), *Nowa Reforma* (1892), *Pam. Kola Kielczan* (1927–1935), *Pam. Lit.* (1903, 1908), *Piast* (1936), *Polonia* (1937), *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1925), *Prace Filol.* (1899), *Prosto z Mostu* (1935–1939; tu m.in.: odpowiedzi na ankiety na temat przeczytanych książek. 1935 nr 2, 1936 nr 5, 1937 nr 8; [Studium o Sienkiewiczu]. 1936 nr 47; felieton nagrodzony na konkursie Związku Księgarzy Pol.: Legenda o książce. 1939 nr 24), *Przegl. Akademicki* (1883), *Przegl. Bibliogr.* (1913), *Przegl. Chyrowski* (1931), *Przegl. Księgarski* (1929; tu felieton nagrodzony na konkursie Związku Księgarzy Pol.: Legenda o książce. Nr 19), *Przegl. Nar.* (1909–1910, 1912–1914, 1918–1919; tu m.in.: Powieść — kinematograf. 1909 nr 1; odpowiedź na ankietę: Współczesna umysłowość polska a literatura. 1912 nr 2), *Przegl. Wszeczpól.* (Lw. 1899), *Przegl. Wszeczpól.* (Kr. 1905), *Przegl. Wszeczpól.* (Poz. 1922–1923), *Przegl. Wszeczpól.* (W-wa 1924–1925), *Rivista di Letterature Slave* (Rzym 1926), *Ruch Lit.* (1927), *Słowo Pol.* (1903–1915, 1919–1927; tu m.in.: w rubr.: Na widowni. 1910–1911; wywiad: Reymont we Lwowie. 1910 nr 107; Po procesie raperswilskim. 1911 nr 408, 412, 418, 427; odpowiedzi na ankiety literackie. 1912 nr 151, 155, 159, 161; Jan Kasprowic w świetle krytyki literackiej. 1914 nr 329, 333, 337, 342), *Słowo Powisz.* (1948), *Słowo Radomskie* (1927, 1929), *Sprawa Pol.* (Petersb. 1915–1917), *Spr. Roczne Zarządu Muzeum Nar. w Raperswiliu* (1892–1894), *Spr. z Posiedzeń Tow. Nauk. Warsz.* (1947), *Świat* (1912, 1931), *Tęcza* (1927–1930, 1936), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1900), *Tyg. Ilustr.* (1890, 1897–1898, 1902, 1912, 1920, 1922, 1926, 1932), *Warsz. Dzien. Nar.* (1935–1939; tu m.in.: Wspomnienie o Reymoncie. 1935 nr 192; Goszczyński o Mickiewiczu. 1935 nr 211), *Wieś i Miasto* (1935), *Wista* (1889–1895, 1900, 1902), *Zakopane* (1914, 1939), *Ziemia Przemyska* (1929–1930, 1935), *Zjednoczenie* (1915), *Życie* (1898).

Ponadto w wydawnictwach: *Akademikowi żołnierzowi*. W-wa 1919, *Album Muzeum Nar. w Raperswilu*. T. 4. Kr. 1894, *Cześć pieśni. Jednodniówka*. W-wa 1922, *Czterdzieści pięć lat pracy scenicznej i obywatelskiej W. Siemaszkowej*. Lw. 1932, *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, R. Dmowski: *Przyczynki-przemówienia*. Poz. 1937, *Dziesięciolecie „Przegl. Wszeczpol.”* Kr. 1905, *Ilustr. almanach artyst.-lit.* Wyd. 2. Lw. 1911, *Jednodniówka Tow. Wpisów Szkolnych*. [W-wa 1909], M. Karłowicz. *W 25 rocznicę śmierci*. Poz. 1934, J. Kasprzowicz: *Himni*. [Przekład bułg.] Sofia 1924 (tu przedmowa), *Ź. Kasprzowiczowi młodzież harcerska*. Poz. 1939, *Katalog jubileuszowy księgarni Westa w Brodach, Księga pamiątek kielczań 1856–1904*. W-wa 1925, *Księga pamiątek na uczczenie 100 rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. W-wa 1899, J. Lutosławski: *Chleb i ojczyzna*. W-wa 1919 (tu przedmowa), *Naród sobie*. W-wa 1922, *Pam. regionu kieleckiego*. Kielce 1947, *Pam. w 20 rocznicę zgonu H. Sienkiewicza...* Chicago [1936], *Pam. zjazdu literatów i dziennikarzy pol.* T. I. Lw. 1894, *Pamięci Ź. Gadomskiego koledeży*. W-wa 1907, J. L. Popławski: *Pisma polityczne*. T. 1. Kr. 1910 (tu przedmowa), *Sami sobie*. W-wa 1900, *Słowem i czynem*. W-wa 1905, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, L. Zarzecki: *Wychowanie narodowe*. W-wa 1926 (tu szkic pt. *Myśl wychowawcza* L. Zarzeckiego).

Wybór pism

Pokolenia w służbie narodu. Londyn 1962 *Bibl. Pol. Seria Czerwona* t. 58.

Zawartość: Życiorys autora. (Streszcz. autobiografii napisanej w 1939–1940. Ogl. fragm.: *Tyg. Warsz.* 1945 nr 1 pt. W poszukiwaniu drogi; *Myśl Pol.* 1958 nr 338, 1960 nr 378). — Służba szablą. Wnukom o prapradziadku w stulecie powstania listopadowego. (Zob. *Twórczość* poz. 25). — Służba piórem. O sposobie pojmowania psychiki narodowej: *Przedmowa*. (*Dziś i Jutro* 1947 nr 47); *Ptaki*. (*Dziś i Jutro* 1947 nr 45); *O duszy narodu; Salus reipublicae*.

Zawiera także bibliografię twórczości.

Prace edytorskie

1. Promieniści, filareci i zorzanie. Dokumenty urzędowe dotyczące towarzystw tajnych na Litwie (1822–1827). *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce*. T. 9 (1896) s. 136–267 i odb.

2. Między kolegami z Humania. Listy i dokumenty do życia S. Goszczyńskiego 1823–1830. *Księga pamiątek na uczczenie 100 rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. W-wa 1899 s. 159–174.

3. S. Goszczyński: *Pisma*. Wyd. kompletne, uzup. pismami pośmiertnymi. T. 1–2. Pod red. ... Lw. 1904. Zob. też poz. 9.

4. Seweryn Goszczyński w Galicji. Nieznane pamiętniki, listy i utwory, 1832–1842. Lw. 1910. Zob. też poz. 5.

5. Z życia poety romantycznego, Seweryn Goszczyński w Galicji. Nieznane pamiętniki, utwory i listy z lat 1832–1843. Lw. 1910.

Jest to przedr. poz. 4 poszerz. o rozdz.: *Materiały dodatkowe*.

6. J. L. Popławski: *Pisma polityczne*. Wyd. pośmiertne. T. 1–2. Kr. 1910. Wraz z przedmową (przedr. *Twórczość* poz. 20).

7. S. Goszczyński: *Dzieła zbiorowe*. Lw. [1911]. *Bibl. Klasyków Pol.* t. 4. Wraz z przedmową (przedr. *Twórczość* poz. 19).

8. S. Goszczyński: *Dzieła zbiorowe*. T. 1–4. Lw. [1911]. Wraz z przedmową (przedr. *Twórczość* poz. 19).

9. *Pieśni Osjana* w przekładzie S. Goszczyńskiego. Wyd. popr. pod red. ... Lw. 1911.

Jest to wznowienie tomu 2 poz. 3 ze zmian. kartą tyt.

10. *Proces Lednickiego*. Fragment z dziejów odbudowy Polski. 1915–1924. Według stenogramów oprac. i przypisami opatrzył... W-wa 1924.

Listy i materiały

1. Do M. Żmigrodzkiego w imieniu red. *Wiśły* z 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7125 III.

2. Do J. Karłowicza z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV.

3. Do A. Bełcikowskiego z 1893. Rkps Ossol. sygn. 12639/II.

4. Do H. Biegeleisena z 1894. Rkps Ossol. sygn. 6256/I.

5. Do W. Górskiego z 1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7812 IV.

6. Do B. Czarnika z 1896. Rkps Ossol. sygn. 6323/II.

7. Do C. Godebskiego z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2938.

8. Do W. S. Reymonta z 1900. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.

9. Do M. Wolskiej [z ok. 1902?]. Rkps w posiadaniu rodziny Pawlikowskich w Zakopanem.

10. Do B. Wysłoucha 2 listy z 1902–1909. Rkps Ossol. sygn. 7185/II.

11. Do O. Balzera 14 listów [z 1902–1915?] w imieniu red. *Słowa Pol.* Rkps Ossol. sygn. 7689/II.

12. Do H. Łopacińskiego z 1903. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2272.

13. Do W. Orkana z 1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632 III.
14. Do T. Jaroszyńskiego 4 listy z 1903–1907 w imieniu red. *Słowa Pol.* Rkps Bibl. Nar. sygn. 6358.
15. Do W. Kętrzyńskiego z 1904. Rkps Ossol. sygn. 6228/II.
16. Do W. Belzy 3 listy z 1904–1909. Rkps Ossol. sygn. 12660/II, 12662/II.
17. Do L. Bernackiego 10 listów z 1905. Rkps Ossol. sygn. 7053/I.
18. Do F. Jasiońskiego 2 listy z 1905, 1908. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633.
19. Do A. Czołowskiego z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2788.
20. Do T. Piniego 3 listy z 1907–1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.
21. Do J. Mirskiego z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7075.
22. Do W. S. Reymonta z 1910. Ogł. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 234–239.
23. Do A. Sygietyńskiego 4 listy z 1911–1914. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.
24. Do S. Zakrzewskiego z 1912. Rkps Ossol. sygn. 7350/II.
25. Do T. Wierzbowskiego z 1921. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 34.
26. Do Prezydenta miasta Łodzi z 1926. Ogł. J. Starnawski. *Osnowa* 1970 jesień s. 84.
27. Do J. Rozwadowskiego z 1926. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2571 t. 2.
28. Do K. Czachowskiego z 1927. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8982 III.
29. Do A. Łozińskiego z 1927. Rkps Ossol. sygn. 6515/II.
30. Do Z. Rabskiej z 1931. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.
31. Do S. Helsztyńskiego z 1934. Rkps Ossol. sygn. 13057/II.
32. Do red. *Ruchu Lit.* 2 listy z 1934, 1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7064.
33. Do J. Ujejskiego z 1936. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7142.
34. Do syna, Tadeusza, listy z 1939–1948. Rkps w posiadaniu rodziny w Londynie.
35. Od H. Biegeleisena z 1894. Rkps Ossol. sygn. 6256/I.
36. Od W. S. Reymonta z 1899. Ogł. Z. Wasilewski. *Tęcza* 1928 nr 11.
37. Od L. Godlewskiej 3 listy z 1899–1900. Ogł. w książce: L. Godlewska: *Powieści i nowele*. T. 1. Lw. 1912 s. XXVI–XXX.
38. Od S. Żeromskiego 3 listy z 1902. Ogł. Z. Wasilewski: *Pam. Kola Kielczan* 1925/1927 s. 43–55; przedr. w książce: *Wspomnienia o J. Kasprowiczu i S. Żeromskim*. W-wa 1927 s. 180–183; *Mysł Nar.* 1929 nr 13.
39. Od R. Dmowskiego z 1903. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.
40. Od T. Korzona z 1904. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.
41. Od J. Kasprowicza 21 listów z 1904–1908. Ogł. Z. Wasilewski: *Słowo Pol.* 1926 nr 24; przedr. w książce: *Wspomnienie o J. Kasprowiczu i S. Żeromskim*. W-wa 1927 s. 92–101; *Mysł Nar.* 1928 nr 21; 11 listów *Mysł Nar.* 1929 nr 49–50.
42. Od W. S. Reymonta 8 listów z 1906–1907. Ogł. Z. Wasilewski. *Ruch Lit.* 1928 nr 4; *Kur. Poz.* 1930 nr 394.
43. Od H. Sienkiewicza 7 listów z 1908–1909. Rkps Ossol. sygn. 5983/III.
44. Od S. Przybyszewskiego 11 listów z 1908–1913. Ogł. S. Helsztyński w książkach: S. Przybyszewski: *Listy*. T. 2. W-wa 1938; S. Helsztyński: *Meteorology Młodej Polski*. Kr. 1969. Rkps 1 listu Ossol. sygn. 5983/II.
45. Od W. S. Reymonta 3 listy z 1910. Rkps Ossol. sygn. 5983/II. Ogł. R. Wierzbowski. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 234–239.
46. Od W. Karczewskiego brulion listu z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12845/II. Ogł. Z. Wasilewski. *Słowo Pol.* 1911 nr 553.
47. Od R. Dmowskiego 4 listy z 1913–1920. Ogł. Z. Wasilewski. *Mysł Nar.* 1939 nr 29, nr 31; ogł. A. Micewski w książce: *Z geografii politycznej II Rzeczypospolitej*. Kr. 1964 s. 98–100.
48. Od W. S. Reymonta z 1925. Ogł. Z. Wasilewski. *Mysł Nar.* 1925 nr 11.
49. Od S. Cywińskiego listy. Rkps Bibl. Nar. Inf. w książce: Z. Wasilewski: *Pokołenia w służbie narodu*. Londyn 1962 s. 28.
50. Od G. Daniłowskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2982.
51. Od F. Hoesicka nie wysłany list. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2696.
52. Rękopisy artykułów. Bibl. Nar. sygn. 2073.
53. Papiery osobiste. Rkps Ossol. sygn. 5983/II.

54. Fragm. listu J. Gałęzowskiego dot. Z. Wasilewskiego. Rkps Ossol. sygn. 12847/IV.

OPRACOWANIA

A. NOWICKI: P. Z. Wasilewskiemu w odpowiedzi. *Niwa* 1895 nr 33. — Taktyka p. Z. Wasilewskiego. *Niwa* 1895 nr 35. — M. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1897 nr 43 [dot. art.: Monolog księgarza o dwóch piśmiennictwach. *Ogl. Głos*]. — A. NIEMOJEWSKI: Skrzydła lepione z chleba. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 24 [dot. art.: O zawodzie literackim. *Ogl. Głos*]. — MONOKL [S. ROSSOWSKI]: Five o'clock. *Tyg. Pol.* 1899 nr 24. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. *Tyg. Pol.* 1900 nr 52. — CERP.: Z dziejów „Świata”. *Głos* 1901 nr 50. — W. FELDMAN: „Słowu Polskiemu” w odpowiedzi. *Naprzód* 1902 nr 203. — Z. KOŚCIECZA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1902 nr 14. — *Naprzód* 1903 nr 1. — W. F. [W. FELDMAN]: Infamia dziennikarska. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 95–98. — F. [W. FELDMAN]: P. J. Flach i p. Z. Wasilewski dwaj „krytycy literacy”. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 295–299. — CZEPIEL [S. BRZOZOWSKI]: Białe ręce. *Przegl. Społ.* 1906 nr 6. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Głębsza warstwa zwierciadła. *Świat* 1908 nr 45. — SAVITRI [H. ZAHORSKA-ELSENBERG]: Wobec wielkiego problemu. Apostoła czynu. *Świat* 1910 nr 46. — Z prasy. Spór o człowieka. *Przegl. Nar.* 1910 nr 3. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1911 nr 32. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]: Z literatury politycznej. *Głos Narodu* 1916 nr 135, nr 235. — J. ZABA: „Gazeta Warszawska” strzela bez prochu. *Sowizdrzał* 1918 nr 52. — Z. Wasilewski contra L. Górski. *Kur. Pol.* 1919 nr 111, 1920 nr 44. — P. Sądzewicz zdemaskował Z. Wasilewskiego. *Naród* 1920 nr 166. — [A. NIEMOJEWSKI]: Od Wasila do Wasilewskiego. *Myśl Niepodległa* 1921 nr 574 [dot. art. Mania zamachowa. *Ogl. Gaz. Warsz.*]. — D. LINOWSKI: Nowa a licha imitacja Śniadeckiego. *Przegl. Wiecz.* 1922 nr 98. — Polonez polityczny. Wywiady. *Kur. Inf. i Telegraficzny* 1923 nr 264. — lg. [L. GALLÉ]: Wśród książek. *Wiad. Lit.* 1924 nr 3. — Z. Wasilewskiego. 1918–1924. *Gaz. Warsz.* 1924 nr jubileuszowy z 31 grudnia.

(Art. dot. procesu.) O działalności komitetu dla uczczenia śp. G. Narutowicza. Sprawa A. Śliwiński contra red. Wasilewski. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1924 nr 329. — *Gaz. Warsz.* 1924 nr 326; nr 327. — A. K.: W sądach. *Kur. Por.* 1925 nr 278. — H. N.: Skazanie red. Z. Wasilewskiego. *Nasz Przegl.* 1925 nr 275. — *Gaz. Warsz.* 1925 nr 70. — *Kur. Por.* 1925 nr 71. — *Rzeczpospolita* 1925 nr 1, nr 71.

X. GLINKA: Kulturträgerzy. *Tydzień Lit.*

1925 nr 9 dod. *Dnia Polski* [dot. art.: O twórczość narodową. *Ogl. Gaz. Warsz.*]. — L. PŁOSZEWSKI. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 40 [dot. jw.]. — S. GŁABIŃSKI: Związek Ludowo-Narodowy do red. Z. Wasilewskiego. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 40. — J. E. PŁOMIENSKI: P. Z. Wasilewskiemu w odpowiedzi. *Wiad. Lit.* 1926 nr 24. — A. DROGOSZEWSKI: Kilka nieporozumień i pomyłek p. Z. Wasilewskiego. *Wiad. Lit.* 1928 nr 39; Z. WASILEWSKI: Polemika. *Myśl Nar.* 1928 nr 23. — J. E. SKIWSKI: Z. Wasilewski. Nietzsche przegadany i przemilczany. *Myśl Nar.* 1928 nr 24; przedr. w książce: Poza wieszczbiarstwem i pedanterią. Poz. 1929 s. 116–131. — W. BIEŃKOWSKI: Walka z talmudyzmem. *Kwadryga* 1929 nr 3/4. — T. BOY-ZELEŃSKI: Literacki „List gończy”. *Kur. Por.* 1929 nr 172. — I. CHRZANOWSKI: Z. Wasilewski jako krytyk literacki w świetle dwóch własnych książek. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 345; przedr. w książce: Studia i szkice, rozbiory i krytyki. T. 2. Kr. 1939 s. 302–306. — T. B. SYGA: Krytyka tworząca. Rzecz o Z. Wasilewskim. *Polska Lit.* 1929 nr 1. — I. J. [I. JABŁOŃSKA]: Kronika. *Świat Kobiec* 1930 nr 10. — Prus, Sienkiewicz czy dzieci. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 44. — E. ŁAGIEWSKI: „Wrogowie romantyzmu”. *Gaz. Pol.* 1931 nr 269. — Kryzys repertuaru teatralnego. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 41. — R. BRANDSTAETTER: List otwarty do p. Z. Wasilewskiego. *Nowy Dzień*. 1932 nr 254. — MOASSI [M. KANFER]: Fatalna gwiazdka p. Z. Wasilewskiego. *Nowy Dzień*. 1932 nr 11. — J. E. SKIWSKI: Dyktatura wygi. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 4. — Polityka w teatrze i polityka dokoła teatru. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 27 [dot. art.: Skandaliczna przygoda w ideami. *Ogl. Myśl Nar.*]. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu. 1863–1933. Poz. 1934 s. 219–220. — S. J. IMBER: Polacy wyznania hitlerowskiego. W książce: Asy czystej rasy. Kr. 1934 s. 83–97. — H. ROMER-OCHENKOWSKA: Niefortunna obrona. *Pion* 1934 nr 16. — W. RZYMOWSKI: Tezy Zygmuntofskie. *Kur. Por.* 1934 nr 19. — J. E. SKIWSKI: Na komendę! *Gaz. Pol.* 1934 nr 44. — J. E. SKIWSKI: Petryfikacja. *Pion* 1934 nr 11. — E. WIERZBICKI: Kto kłamie? Na marginesie artykułu p. Z. Wasilewskiego w „Myśli Nar.” *Kur. Por.* 1934 nr 346. — Od Czarnolasu do... Palestyny. Z. Wasilewski o poezji brandstaetterskiej. *ABC* 1934 nr 7. — Głosy krytyki o skonfiskowanej książce. *Prosto z Mostu* 1935 nr 32 [dot. art.: Wieś pod nowym spojrzeniem. *Ogl. Kur. Poz.*]. — J. B. [J. BABIŃSKI]. *Merkuriusz Pol. Ordynaryjny* 1936 nr 37 [dot. studium o Sienkiewiczzu. *Ogl. Prosto z Mostu*]. — DK.: W redakcji „Myśli Narodowej”. Rozmowa z Z. Wasilewskim. *Warsz. Dzień. Nar.* 1936 nr 60. — Obiady czwartkowe. *Merkuriusz*

Pol. Ordynaryjny 1937 nr 2. — S. KOLACZKOWSKI: Odpowiedź red. Wasilewskiemu. *Marcholt* 1937/1938 nr 1.

(Nagroda „Prosto z Mostu”): S. KOLACZKOWSKI. *Marcholt* 1937/1938 nr 4. — Z. SZCZENIOWSKI. *Marcholt* 1937/1938 nr 4. — GRYP: Wielki pan literatury. *Młody Narodowiec* 1938 nr 6. — W. MIŁASZEWSKA. *Rodzina Pol.* 1938 nr 6. — K. PRUSZ. [K. PRUSZYŃSKI]. *Słowo* 1938 nr 131. — *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 16. — *Prosto z Mostu* 1938 nr 21, nr 22, nr 23, nr 24, nr 25, nr 33. — Z. Wasilewski o pismach Dmowskiego. *Warsz. Dzień. Lit.* 1938 nr 297. — *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 113, nr 118. — P. GRZEGORCZYK: Rękopisy Z. Wasilewskiego. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 16; przedr. w książce: *Walka o dobra kultury*. T. 2. W-wa 1970.

(Nekrologi i wspomnienia): A. KRASIEŃECKI: Wspomnienie o Z. Wasilewskim. 1865–1948. *Słowo Powsz.* 1948 nr 319; J. NOWAK-DŁUŻEWSKI. *Dziś i Jutro* 1948 nr 46; M. PAWLIKOWSKI: Wspomnienie o Z. Wasilewskim. *Mysł Pol.* 1948 nr z grudnia; J. TUWIM. *Odrodzenie* 1948 nr 47.

T. WASILEWSKI: *Prace Z. Wasilewskiego. Wiad.* (Londyn) 1958 nr 14/15. — H. ZWOLAKIEWICZ. *Studia i materiały Lubel.* Lubl. 1962 t. 1 s. 63–64. — L. MIĘKINA, E. ROSNER: Pisarze Ziemi Cieszyńskiej. *Głos Ziemi Cieszyńskiej* 1964 nr 3. — P. GRZEGORCZYK: Materiały do słownika publicystów i dziennikarzy polskich. *Zeszyty Prasoznawcze* 1968 nr 4. — J. DUŻYK: Z dziejów nagrody im. Probusa Barczewskiego. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1972 s. 149–197. — J. J. LIPSKI: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 2. W-wa 1973.

(Sprawozdania z odczytów): Odczyt o powieści poetycznej i kinematograficznej. *Kur. Poz.* 1908 nr 298. — K.: Ze Związku Naukowo-Literackiego. *Słowo Pol.* 1911 nr 492 (Kasprowicz i jego krytycy); L. [S. LAM]: Z. Wasilewski o krytykach J. Kasprowicza. *Kronika Powsz.* 1911 nr 44. — Is [L. SKOCZYŁAS]: Współczesna umysłowość polska a literatura. *Słowo Pol.* 1912 nr 60, nr 72. — M. JAROSŁAWSKI: Na marginesie odczytu. Z powodu konferencji red. Z. Wasilewskiego pt. „Nowoczesny typ kultury polskiej”. *Słowo Pol.* 1913 nr 546. — Is [L. SKOCZYŁAS]: Związek Naukowo-Literacki. Inauguracja sezonu. *Słowo Pol.* 1913 nr 469. — Is [L. SKOCZYŁAS]: Z. Wasilewski: Nasza zdolność do pracy jako zagadnienie kultury woli. *Słowo Pol.* 1913 nr 552. — P. KLECZKOWSKI: La vie intellectuelle. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1920 nr 10 (O wpływie czynnika narodowego na cywilizację narodów).

W sprawie oświaty ludu wiejskiego. *Wolne Pol. Słowo* (Genewa) 1892 nr 122.

Pomnik Mickiewicza w Warszawie. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 155.

Nowy Konrad. T. PINI: Najnowsze prace o S. Wyspiańskim. *Pam. Lit.* R. 2 (1903) z. 4.

Warszawa współczesna... T. G. [T. GRUŻEWSKI]. *Przeł. Wszecpol.* 1903 nr 1.

Śladami Mickiewicza. W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1896 s. 377–378 [dot. szkicu: Stosunki Goszczyńskiego ze Słowackim]. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1904 t. 154 s. 554–557. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 282. — A. BRÜCKNER. *Książka* 1905 s. 225–226. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Pol.* 1905 nr 62. — p. [W. PROKESCH]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 5/6. — W. HAHN. *Pam. Lit.* R. 5 (1906) z. 1. — Dr. A. B. *Przeł. Powsz.* 1908 t. 97 s. 458–459. — L. JANOWSKI. *Kwart. Hist.* 1908 s. 482–485.

Od romantyków do Kasprowicza. B. DYBOWSKI: Sąd rozstrzygający redakcji „Słowa Polskiego”. *Kur. Lw.* 1905 nr 180 [dot. szkicu: Spór o Słowackiego; polem.: Z. Wasilewski: Na zamknięcie dyskusji. *Słowo Pol.* 1905 nr 320]. — [O. ORTWIN]. *Słowo Pol.* 1905 nr 562 [dot. szkicu: Kult poety]. — (a. s.) [A. SCHRÖDER]. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 26. — *Dzień. Pol.* 1906 nr 471. — *Kur. Warsz.* 1906 nr 329. — *Słowo Pol.* 1906 nr 463. — I. BALICKA-IWANOWSKA. *Mysł Pol.* 1907 nr 8. — K. BARANOWSKI. *Nasz Kraj* 1907 nr 9. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1907 s. 95–98. — I. CHRZANOWSKI: Studia literackie Wasilewskiego. *Gaz. Pol.* 1907 nr 54. — Z. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 3 s. 175–179. — E. M. *Goniec Por. i Goniec Wiecz.* 1907 nr 38. — H. W. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1907 nr 184. — T. KONCZYŃSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 106; przedr. *Nowa Reforma* 1907 nr 317. — W. MORACZEWSKI. *Prawda* 1907 nr 18. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 7–9. — *Czas* 1908 nr 20. — *Dzień. Poz.* 1908 nr 27. — S. ŻYŻKOWSKI. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1914 nr 101.

Listy dziennikarza w sprawach kultury narodowej. *Słowo Pol.* 1907 nr 511. — Dr. J. R. *Przeł. Powsz.* 1908 t. 97 s. 291–292. — S. GORSKI. *Książka* 1908 s. 378–379. — A. SCHRÖDER. *Polnische Post* (Wiedeń) 1908 nr 52.

O sztuce człowieka wiecznym. *Kur. Poz.* 1908 nr 37 [dot. szkicu: Monsalwat czy Golgota]; *Sfinks* 1908 t. 1 s. 199–200 [dot. jw.]. — B. B. *Widnokrąg* 1910 z. 17. — I. CHRZANOWSKI: Z. Wasilewski jako krytyk. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 46; przedr. fragm. *Goniec*

Codz. 1910 nr 201. — Z. DĘBICKI: Słowo a czyn. *Kur. Warsz.* 1910 nr 318. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 255. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1910 nr 589. — *Dzienn. Cieszyński* 1910 nr 242. — *Słowo Pol.* 1910 nr 550. — *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 45. — ADAM STODOR [A. CEHAK]. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 110. — B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1911 s. 259–260. — K. *Młodzież* 1911 nr 4. — W. R. [W. RZYMOWSKI]. *Prawda* 1911 nr 9. — M. KALITYŃSKI. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) s. 3. — C. JELLENTA. *Rydwani* 1913 t. 3 s. 25–30.

Myśl przebudowy. A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1912 nr 601. — W. BARANOWSKI: Odrodzenie z ducha. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 44. — J. CIEMNIEWSKI: Przebudowa. Wrażenia i uwagi z powodu książki Z. Wasilewskiego. *Słowo Pol.* 1913 nr 372; [polem.:] Z. Wasilewski. *Słowo Pol.* 1913 nr 372. — K. L. *Sprawa* 1913 nr 6/7. — J. KLEINER: O strukturę duchową jednostki polskiej i narodu polskiego. *Kronika Powsz.* 1913 nr 24–25. — S. KOZICKI. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 113. — Z. WASILEWSKI: Idee budowy i rozpadu. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 154; przedr. *Słowo Pol.* 1913 nr 250.

Orientacja wewnętrzna. I. M. CHOMIAK. *Wiad. Bibliogr.* (Kijów) 1917 nr 1.

Na wschodnim posterunku. Z. DĘBICKI. *Dzienn. Poz.* 1919 nr 279. — M. SMOLARSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 351; przedr. *Kur. Warsz.* 1919 nr 351. — L. WŁODEK. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 50/52. — *Dzienn. Powsz.* 1919 nr 344. — *Gaz. Por.* 1919 nr 305. — *Gaz. Warsz.* 1919 nr 287. — I. CHRZANOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 235–236; *Głos Narodu* 1920 nr 74–75, 78; przedr. w książce: Studia i szkice, rozbiory i krytyki. Kr. 1939 t. 2 s. 307–313. — P. CAZIN. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1920 nr 5. — I. GRABOWSKI. *Słowo Pol.* 1920 nr 207.

Mickiewicz i Słowacki. F. Świat 1922 nr 9. — (Sdl) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Rzeczpospolita* 1922 nr 68 wiecz. — B. GUBRYNOWICZ. *Książka* 1922 s. 171–172. — F. HOESICK: Spór o Słowackiego. *Kur. Warsz.* 1922 nr 104. — J. R. *Gaz. Por.* 1922 nr 117. — JUNIUS: Romantyzm a życie. *Przegl. Wszeczpól.* 1922 nr 5. — J. KLEINER: Na szlakach krytyki społeczno-literackiej. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 115. — D. LINOWSKI: Nowa a lichy imitacja Śniadeckiego. *Przegl. Wiecz.* 1922 nr 98. — STEF. [S. PAPÉE]. *Dzienn. Poz.* 1922 nr 136. — M. SMOLARSKI. *Słowo Pomorskie* 1922 nr 109. — VIATOR: Zatarż rozum z ucziuciem. *Myśl Nar.* 1922 nr 23. — X. *Kur. Poz.* 1922 nr 91. — *Gaz.*

Warsz. 1922 nr 48. — *Słowo Pol.* 1922 nr 46, nr 83. — *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 10, nr 15.

O życiu i katastrofach cywilizacji narodowej. T. GLUZIŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 343–344. — L. BUJAŁSKI: Kamień węgielny. O podstawie narodowego programu. Z powodu książki Z. Wasilewskiego. W-wa 1921. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Duch sprawca dziejów. *Rzeczpospolita* 1921 nr 3 por. — M. SMOLARSKI. *Słowo Pol.* 1921 nr 84, 86. — J. E. SKIWSKI: Struktura duszy narodowej. Refleksje na temat książki Z. Wasilewskiego. *Słowo Pol.* 1927 nr 46–54.

Jan Kasprowicz. S. BEDNARSKI. *Przegl. Powsz.* 1923 t. 160 s. 262–264. — R. BERGEL. *Głos Narodu* 1923 nr 108. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1923 nr 56. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1923 nr 59. — (j.): Kasprowicz i ziemia. *Słowo Pol.* 1923 nr 52. — M. KRIDL. *Kur. Pol.* 1923 nr 121. — J. S. P. [J. S. PETRY]. *Kur. Lw.* 1923 nr 169. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Por.* 1923 nr 60. — W. J. C. *Przegl. Wszeczpól.* 1923 s. 546–548. — *Gaz. Por.* 1923 nr 54. — Z. Wasilewski o Kasprowiczu. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 7. — I. CHRZANOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 349. — S. C. [S. CYWIŃSKI]. *Dzienn. Wil.* 1928 nr 67. — H. MAJKOWSKI: J. Kasprowicz jako dziennikarz i krytyk teatralny. *Polonia* 1933 nr 3080.

Seweryn Goszczyński. J... J... R...: Nieznane poezje S. Goszczyńskiego. *Przegl. Lit.* 1898 nr 16/17 [dot. szkicu pt. jw.]. — S. BEDNARSKI. *Przegl. Powsz.* 1923 t. 160 s. 261–262. — M. KRIDL. *Kur. Pol.* 1923 nr 121. — J. S. P. [J. S. PETRY]. *Kur. Lw.* 1923 nr 157. — S. M. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 77. — E. KUCHARSKI. *Pam. Lit. R.* 21 (1924/1925) s. 442–443.

Współcześni. Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1923 nr 279. — w. h. *Słowo Pol.* 1923 nr 333. — R. BERGEL: Galeria konterfektów literackich. *Głos Narodu* 1924 nr 121. — W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]. *Gaz. Por.* 1924 nr 106; przedr. *Słowo Pol.* 1924 nr 101. — S. K. [S. KOZICKI]. *Przegl. Wszeczpól.* 1924 s. 67–68. — I. PANNENKOWA: Pracownicy myśli. *Rzeczpospolita* 1924 nr 122. — P [S. PIŁGON]. *Dzienn. Wil.* 1924 nr 109.

Dyskusje. E. BREITER. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 56. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 73. — I. P. [I. PANNENKOWA]. *Warszawianka* 1926 nr 127. — A. WYSOCKI: Książka o sumieniu Polaków. *Gaz. Por.* 1926 nr 92. — *Przegl. Wszeczpól.* 1926 s. 399–400.

Wspomnienia o Janie Kaspro-wiczu i Stefanie Żeromskim. J. BIRKENMAJER. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 353. — K. CZACHOWSKI. *Ruch Lit.* 1927 nr 95-96. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 300. — phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pologne Litté-raire* (W-wa) 1927 nr 15. — J. E. SKIWSKI: Kaspro-wicz i Żeromski, ludzie i twórcy. *Tęcza* 1927 nr 7. — *Gaz. Por.* 1927 nr 330. — R. BERGEL. *Głos Narodu* 1928 nr 27. — R. BERGEL: Wspomnienia o Kaspro-wiczu i Żeromskim. *Polonia* 1928 nr 92 [dod. lit. nr 8]. — J. DĄBROWSKI. *Robotnik* 1928 nr 211. — I. DROZDOWICZÓWNA. *Ruch Lit.* 1928 nr 2. — V. KREDBA. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 372-373. — L. POMIROWSKI. *Polska Zbrojna* 1928 nr 71. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. WYSOCKI. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 6. — *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 6. — I. CHRZA-NOWSKI: Dwie książki Z. Wasilewskiego. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 209. — M. KRIDL. *Przegl. Współcz.* 1929 t. 29 s. 166-167. — *Gaz. Warsz.* 1931 nr 388. — J. BIRKENMAJER. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4.

Pieśń w górach. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 312. — (j. k.) [J. KAWECKI]. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 325. — T. M. [T. MI-KULSKI]. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 369. — S. MI-LASZEWSKI. *Rzeczpospolita* 1929 nr 309, 310, 316. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 49. — J. E. SKIWSKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 522. — S. BRZEZIŃSKI. *Polska* 1930 nr 341. — P. KRZOWSKI: Z. Wasilewski wśród pieśni górskich. *Polonia* 1930 nr 1927. — J. KUREK: Natura a sztuka. *Głos Narodu* 1930 nr 114. — n. d. *Taternik* 1930 z. 2. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. E. SKIWSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 11. — *Gaz. Warsz.* 1930 nr 344.

Poeci i teatr. S. ADAMCZEWSKI. *Pam. Warsz.* 1929 nr 2. — R. BERGEL: Nowy tom szkiców literackich. *Głos Narodu* 1929 nr 254. — J. BRAUN. *Kur. Por.* 1929 nr 112. — I. CHRZANOWSKI: Dwie książki Z. Wasilewskiego. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 209. — S. CY-WIŃSKI: O Z. Wasilewskim i jego książce ostatniej. *Dzienn. Wil.* 1929 nr 124. — K. CZACHOWSKI: Szkice Wasilewskiego. *Wiad. Lit.* 1929 nr 24. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 65. — E. P.: Z. Wasilewski o poetach i o teatrze. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 201. — J. FRÜHLING: Dwie nowe książki o teatrze. *Scena Pol.* 1929 nr 8. — S. MIŁASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 23. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 12. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. E. SKIWSKI: Dwa reflektory. *Teatr* 1929 nr 4. — J. E. S. [J. E. SKIWSKI]. *Tęcza* 1929

nr 15. — *Gaz. Warsz.* 1929 nr 72. — F. M. *Przegl. Powsz.* 1930 t. 185 s. 97-98. — *Slawische Rundschau* (Berlin) 1930 s. 671-672.

Wnukom o prapradziadku. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 332. — J. E. SKIWSKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 573. — J. DROBNIK: Klasycyzm i romantyzm. *Tęcza* 1931 nr 2. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1931 nr 205. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 2.

Norwid. Z. Wasilewski o Norwidzie. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 151. — W. CHARKIEWICZ: Bój(ka) o Norwida. *Słowo* 1934 nr 336. — W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 347. — P. GRZEGORCZYK: Na marginesie książki Wasilewskiego o Norwidzie. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 386. — J. KRZYŻA-NOWSKI. *Roczn. Lit.* 1934 s. 266-267. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 50 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Nakładem zbiorowym. *List Z. Wasilewskiego. ABC* 1934 nr 247; przedr. *Kur. Zach.* 1934 nr 247. — W młodości Norwida — klucz tajemnicy. Z. Wasilewski o Norwidzie. *ABC* 1934 nr 363. — Książka o Norwidzie i wspólni wydawcy. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 270. — S. CYWIŃSKI. *Pam. Lit. R.* 32 (1935) z. 3/4; polem.: Z. WASILEWSKI: Do redakcji. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 1. — S. CYWIŃSKI: O gwiazdźdźisty diament Norwida. *Wil.* 1935. [Rec.: W. Arcimowicz. *Przegl. Powsz.* 1935 t. 207 s. 353-356; A. Drogoszewski. *Nowa Książka* 1935 z. 4; T. Grabowski. *Przegl. Powsz.* 1935 t. 206; R. Ney. *Głos* 1935 nr 4, polem.: S. Cywiński: O prostocie Norwida. *Głos* 1935 nr 6; M. Piechal. *Pion* 1935 nr 25; Z. Wasilewski: Na widowni. *Mysł Nar.* 1935 nr 7, polem.: S. Cywiński: Naukowe studium literatury a krytyka literacka (teoria i praktyka). *Mysł Nar.* 1935 nr 13; C. Bobolewski: Epizod wiatrakomachii. *Pax* 1936 nr 5-6; J. Budkowska: Literat na chmurze. *Pax* 1936 nr 1/2]. — K. CZACHOWSKI. *Nowa Książka* 1935 z. 9. — A. CZARTKOWSKI: Książka o Norwidzie. *Kur. Warsz.* 1935 nr 2. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nad „Norwidem” Wasilewskiego. *Mysł Nar.* 1935 nr 11-12. — R. NEY: Człowiek żywy. *Głos* 1935 nr 3. — S. PIASECKI: Sekta norwidystów i outsider. *Prosto z Mostu* 1935 nr 6. — M. PIECHAL. *Pion* 1935 nr 19. — J. E. SKIWSKI: O Norwida spór zasadniczy. *Tyg. Ilustr.* 1935 nr 20. — W. TARNAWSKI: Nowe zdobycze polonistyki. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 12 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. TROCZYŃSKI: Sprawa Norwida. Z powodu książki Z. Wasilewskiego. *Dzienn. Poz.* 1935 nr 193. — K. WYKA. *Droga* 1935 nr 2. — H. ŻYCZYŃSKI. *Prąd* 1935 nr 5. [Polem.: S. Cywiński: „Spór o Norwida”. Na marginesie szkicu

- prof. H. Życzynskiego. *Prąd* 1935 nr 6; Z. W. [Z. Wasilewski]: Mityczny Eugeniusz. *Mysł Nar.* 1935 nr 37]. — Ciekawa praca o Norwidzie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 173. — Krytycy o książce krytyka. *Mysł Nar.* 1935 nr 22. — *Srody Lit.* 1935 nr 2. — (Nagroda:) R. NEY: Bożek naukowości i szturchańce. *Głos* 1935 nr 10; Nagrodzony „Norwid”. *Mysł Nar.* 1935 nr 27; Wnioski i sprawozdania w sprawie nagrody z funduszu śp. Probuse Barczewskiego za najlepsze dzieło historyczne ogłoszone w r. 1934. *Roczn. PAU* 1935 s. 153-155; Laureat Akademii Umiejętności Z. Wasilewski. *Arz. Dzień. Nar.* 1935 nr 36. — W. BOROWY: Norwid normandzko-mazurski. *Przeł. Współcz.* 1936 t. 57 s. 103-119; przedr. w książce: O Norwidzie. W-wa 1960. — J. BUDKOWSKA: Literat na chmurze. *Pax* 1936 nr 1/2. — E. KRASSOWSKA: Norwidiana. *Wiad. Lit.* 1936 nr 39. — T. MAKOWIECKI: Z batalii o Norwida. *Marcholt* 1936 nr 2. [Polem.: Z. Wasilewski. *Mysł Nar.* 1936 nr 4; W. Borowy: Norwidiana 1930-1935. *Pam. Lit. R.* 34 (1937); przedr. w książce: O Norwidzie. W-wa 1960]. — S. URBAŃCZYK: Czy Norwid był Wikingiem? *Odrodzenie* 1946 nr 43.
- Aspazja i Alcybiades. P. GRZEGORCZYK: Portret Norwida w powieści. *Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 208. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Pani Kalergis w nowej sukni. *Kur. Warsz.* 1935 nr 312. — G. KORBUT: „Edmund” a Cyprian Norwid. Polemika. *Ruch Lit.* 1935 nr 1; Z. WASILEWSKI: Czy to Karol Baliński? Odpowiedź prof. G. Korbutowi. *Jw.* — J. KRZYŻANOWSKI. *Roczn. Lit.* 1935 s. 261-262. — SIMPLEX: Szkice o powieści warszawskiej. *Kur. Powsz.* 1935 nr 238. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 48 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — C. BOBOLEWSKI: Epizod wiatrakomanii. *Pax* 1936 nr 5-6. — A. DROGOSZEWSKI. *Nowa Książka* 1936 nr 5. — W. BOROWY. *Pam. Lit. R.* 34 (1937) s. 322-324. — J. PIETRKIEWICZ: [Wy-powiedź w ankiecie:] Jaką najciekawszą książkę przeczytałem w r. 1936. *Prosto z Mostu* 1937 nr 6.
- Nowe książki. *Prawda* 1904 nr 38. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 95-96. — G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 12. — S. ZDZIARSKI. *Przeł. Powsz.* 1904 t. 83 s. 429-432.
- Z życia poety romantycznego. T. DĄBROWSKI: Goszczyński w Galicji. *Słowo Pol.* 1910 nr 444. — *Dzień. Kijowski* 1910 nr 274. — *Gaz. Warsz.* 1910 nr 285. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Sfinks* 1911 s. 153-159. — S. ZDZIARSKI. *Przeł. Powsz.* 1911 t. 112 s. 405-410. — G. KORBUT. *Książka* 1912 s. 273-274.
- S. Goszczyński: Dzieła zbiorowe. L. SKOCZYŁAS. *Słowo Pol.* 1912 s. 259. — Č [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1913 s. 201-202. — S. PIGOŃ. *Słowo Pol.* 1914 nr 272.
- Proces Lednickiego (rec. i spr. z procesu). Sprawa red. Wasilewskiego. *Gaz. Por.* 1923 nr 133. — R. DMOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 35, nr 36. — M. GRZEGORCZYK. *Rzeczpospolita* 1924 nr 42 por. — J. W. *Gaz. Por.* 1924 nr 32-34, 37-42. — (Ł.) [H. LUBIEŃSKI]: Sprawa Lednickiego. *Rzeczpospolita* 1924 nr 38 por., nr 40 por. — A. NOWACZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 36. — A. NOWACZYŃSKI. *Mysł Nar.* 1924 nr 7. — S. W. *Dzień. Wil.* 1924 nr 233. — St. *Echo Warsz.* 1924 nr 15-20, 22-27. — S. STROŃSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 42 por. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 30. — X. *Przeł. Wszecpol.* 1924 s. 680-681. — *Echo Warsz.* 1924 nr 29. — *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1924 nr 321. — *Gaz. Warsz.* 1924 nr 28-42. — *Głos Narodu* 1924 nr 26, 30, 32, 35. — *Głos Prawdy* 1924 nr 21. — *Goniec Kr.* 1924 nr 277. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 34, 43. — *Przeł. Wszecpol.* 1924 s. 132-134. — *Rzeczpospolita* 1924 nr 28-42 por. i wiecz. — *Słowo* 1924 nr 25. — A. K. *Kur. Por.* 1925 nr 97, 101, 103, 314. — Kr. *Rzeczpospolita* 1925 nr 103. — UNDA. *Echo Warsz.* 1925 nr 105. — *Gaz. Warsz.* 1925 nr 96-98, 100, 102-103. — K. SMOGORZEWSKI. *Le Monde Slave* (Paryż) 1928 nr 4.

Recenzje prac edytorskich

S. Goszczyński: Pisma. w. Ty-dzień dod. *Kur. Lw.* 1903 nr 50. — B. B.:

WEYSSENHOFF JÓZEF (1860-1932)

Powieściopisarz, nowelista, poeta.

Józef Emanuel Maria Lucjan Franciszek urodził się 8 kwietnia 1860 we wsi Kolano na Podlasiu, w rodzinie ziemiańskiej; syn Michała i Wandy z Lubieńskich. Dzieciństwo spędził w Wilnie, Tarnowie i Jużyntach. Kształcił się w IV Gimnazjum filologicznym w Warszawie

oraz na uniwersytecie w Dorpacie, gdzie w 1879–1883 studiował prawo. Następnie gospodarował w Samokłeskach, powiat lubartowski. W 1885 ożenił się z Aleksandrą Blochówną. W 1891 zamieszkał w Warszawie i rozpoczął działalność literacką. W 1891–1896 wydawał i redagował *Bibliotekę Warszawską*. W 1892 odbył podróż do Grecji, w czasie wielokrotnych wyjazdów za granicę zwiedził także Włochy, Francję, Austrię, Niemcy. Od 1894 był wiceprezsem Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych. Ok. 1905 zbliżył się do Narodowej Demokracji. W 1905–1910 mieszkał w Steglitz koło Berlina. W 1915–1918 mieszkał w Rosji (Petersburg, okolice Mińska, Kijów). Po powrocie do kraju na parę lat osiadł w Bydgoszczy, a od 1929 w Warszawie. W tymże roku otrzymał nagrodę literacką miasta Poznania, a w 1932 miasta Warszawy. W 1932 uczczono go jubileuszem z okazji 40-lecia pracy pisarskiej, został też członkiem honorowym Związku Zawodowego Literatów Polskich w Poznaniu. W 1923 otrzymał Order Odrodzenia Polski, w 1932 Order Legii Honorowej. Zmarł 6 lipca 1932 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nowy fenomen literacki. Maurycy Maeterlinck i dekadentyzm symboliczny. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 2 s. 86–124 i odb.

2. *Lyrica*. Kr. 1894.

Zawartość: cykle: Z Grecji. (*Bibl. Warsz.* 1893 t. 4 s. 561–568, 1894 t. 1 s. 127–130. Przedr. zob. poz. 4 pt. Wiersze z podróży, poz. 13), *Lyrica*, *Varia* (tu m.in.: Pieśń stworzenia. Z Heinego).

3. Zareczyny Jana Bełzkiego. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 1 s. 302–343. Wyd. osob. W-wa 1903. Wyd. 2 W-wa 1904. Zob. też poz. 20 oraz Wyd. zbior. poz. 3.

4. Z Grecji. Kr. 1895.

Zawartość: Dziennik podróży. (*Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 323–344, 521–550 pt. Dziennik z podróży po Grecji); Wiersze z podróży. (Zob. poz. 2).

5. Za błękitami. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 1–36. Wyd. osob. W-wa 1903. Wyd. nast.: W-wa 1904. Zob. też poz. 20 oraz Wyd. zbior. poz. 3.

6. Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1898; wyd. 3 W-wa 1899; wyd. 4 W-wa 1904; wyd. 5 W-wa 1912; wyd. 6 W-wa 1920; zob. Wyd. zbior.: poz. 1 t. 1–3, poz. 2 t. 1; wstęp: J. Szelaż [Z. Mitzner]. W-wa 1951 *Bibl. Szpilek* 16; posłowie: J. Wilhelm. W-wa 1956; posłowie: I. Szypowska. W-wa 1972.

Przekłady: czes.: F. Vondráček. Praga 1903 — franc.: P. Cazin. Paryż 1910; wyd. nast. Paryż [1930] — niem.: R. Wendriner. *Die Zeit* 1902; B. V. Segel: Ein Uebermensch... Stuttgart 1902. Wyd. nast. Lipsk 1902; Berlin 1916; Berlin [1925] — ros.: E. G. Arronet. Petersburg. 1904 [tekst niepełny] — serbochorw.: J. Benešić. *Obzor* 1906 nr 90–174.

7. Sprawa Dołegi. Powieść. *Bibl. Warsz.* 1901 nr 1–8; *Czas* 1901 nr 102–182; *Kur. Poz.* 1901 nr 205–360. Wyd. osob. W-wa 1901. Wyd. nast. W-wa 1923. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 8–10, poz. 2 t. 2.

Red. pierwotna: wersja dramatyczna oraz szkice powieści, powst. 1887–1890, rkps nie zachował się.

Przekład ros.: M. A. Bekietowa. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1902.

8. Syn marnotrawny. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 1–47. Wyd. osob. W-wa 1905. Wyd. nast. W-wa 1920. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 4–7.

Przekład niem.: L. Richter. Berlin 1917.

9. Forminga. Urywek indyjskiej powieści. Longka [W-wa] 1906.

10. Dni polityczne: Seria I. Narodziny działacza. (R. 1905). W-wa 1906. — Seria II. W ogniu. (R. 1905–1906). Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 2, 15. Wyd. osob. całości W-wa 1908. Wyd. 2 pt. Budzisz. (Dni polityczne. Seria I i II). Kijów 1916.

Powieść.

11. Unia. Powieść litewska. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 1–46; *Dzien. Chicagoski* 1910 nr 1–113. Wyd. osob. W-wa 1910. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1912; Częstochowa 1925.

Przekłady: czes.: V. Dresler. Praga 1912; wyd. nast. Praga 1914 — franc.: V. Gasztowt. *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* 1911–1914.

12. Hetmani. Powieść współczesna. W-wa 1911 [1910]. Wyd. nast. Poz. [1930].

13. Erotyki. W-wa 1911.

Zawartość: cykle: Z Grecji. (Zob. poz. 2), *Lyrica I*, *Lyrica II*, *Sita*. Urywek indyjskiej powieści, *Fraszki*, *Tłumaczenia i parafrazy [z Goethego i Heinego]*.

14. Soból i panna. Cykl myśliwski. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 2–63, 119–204. Wyd. osob. W-wa 1911; dodruk: 1912. Wyd. nast.: W-wa 1913; W-wa 1916; Kijów 1917; W-wa 1921; zob. Wyd. zbior. poz. 1 t. 14; W-wa 1928; zob. Wyd. zbior. poz. 2 t. 7; Budapeszt 1940; wstęp: J. Krzyżanowski. W-wa 1948; Kr. 1957; wyd. 2 Kr. 1973.

W 1914 otrzymał nagrodę Komitetu Kasy Literackiej w Warszawie.

Przekłady: ang.: K. Żuk-Skarszewska. Ogl. fragm. *Poland* 1926 s. 478–480, 509–512, 533–536, 567–571. Wyd. osob. całości Londyn [1929] — c z e s.:

M. Calma-Veselá. Praga 1917. Wyd. nast. Praga 1928 — esperanto: ogł. fragm. *Pola Esperantisto* 1938 nr 10 — franc.: P. Cazin. *Le Monde Slave* 1929 nr 9-12. Wyd. osob. Paryż 1930 — niem.: J. P. d'Ardeschah [J. P. Kaczkowski]. Essen 1937 — włoski: w książce; M. Bersano-Begey: *Le piú belle pagine della letteratura polacca*. Mediolan 1965 s. 223-229 [fragm.].

15. Gromada. Powieść. *Romans i Powieść* 1912 nr 39-52, 1913 nr 1-27. Wyd. osob. W-wa 1913. Wyd. nast. Częstochowa 1925.

Rkps Bibl. Miejska w Bydgoszczy [wraz z wariantami nie druk.].

16. Znaj pana. W-wa 1912. Przedr. zob. poz. 20, Wyd. zbior. poz. 3.

Zawartość: Znaj pana. (*Dzien. Kijowski* 1911 nr 164-182. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 3); Pani Teodora. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 31-33; *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 296-299); Pod piurunami. (*Czas* 1910 nr 279-285; *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 21-24. Wyd. osob. W-wa 1930 *Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* nr 97. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 t. 3); Wyroki. (Powst. 1896. Ogł. *Kur. Warsz.* 1910 nr 242-260); Dwa sumienia. (*Czas* 1910 nr 588-590; *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1910 nr 49-51; *Dzien. Chicagoski* 1911 nr 156-159. Zob. też. Wyd. zbior. poz. 1 t. 3).

Nowela: Pani Teodora, odznaczona II nagrodą na konkursie *Tyg. Ilustr.* w 1910.

17. Puszcza. Powieść. *Dzien. Poz.* 1914 nr 4-165 z przerwami; *Gaz. Lw.* 1914 nr 13-163; *Kur. Warsz.* 1914 nr 1 i nn. Wyd. osob. W-wa 1915. Wyd. nast.: Kijów 1916; W-wa 1919; W-wa 1923; W-wa 1930; Bari 1945; [Ludwigsburg] 1946.

Przekład ros.:—W. Jodko-Narkiewicz. Nie druk.

Realizacja filmowa 1932.

18. Noc i świt. Pierwsza red. pt. Powieść o nocy i świcie. Ogł. *Dzien. Pol.* (Petersb.) 1916/1917. Druga red. powst. od 1919. Trzecia, ostateczna red. powst. 1923-1924. Wyd. osob. W-wa 1924.

19. Cudno i ziemia cudńska. Powieść. *Rzeczpospolita* 1920 nr 191, 1921 nr 31-120. Wyd. osob. W-wa 1921.

20. Nowele. W-wa 1920. Wyd. nast. pt. Znaj pana. Poz. [1933].

Zawartość: Pod piurunami. (Zob. poz. 16); Dwa sumienia. (Zob. poz. 16); Znaj pana. (Zob. poz. 16); Wyroki. (Zob. poz. 16); Zaręczyny Jana Belzkiego. (Zob. poz. 4); Pani Teodora. (Zob. poz. 16); Za błękitami. (Zob. poz. 5).

21. Mój pamiętnik literacki. Poz. [1925].

Zawartość: m.in.: Wartość społeczna literatury pięknej. (*Tyg. Ilustr.* 1918 nr 40); Muzyka wiersza Słowackiego. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 1); Cześć pamięci Dionizego Henkiela. (*Kur. Warsz.* 1920 nr 148).

Rkps — Wartość społeczna literatury. Bibl. Miejska w Bydg. sygn. I 262.

22. Polskie kalendarzyki polityczne. Lw. 1926.

23. O sztuce pisarskiej Pawła Cazin. Z dołączeniem czterech jego nowel. W-wa 1928. Zob. Przekłady.

24. Jan bez ziemi. Romans. *Kur. Warsz.* 1929 nr 1-103. Wyd. osob. W-wa 1929.

25. Ulica. Powieść humorystyczna. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 334-381, 1931 nr 2-69 z przerwami.

26. Pamiętnik życia. Ogł. fragm. *Świat* 1931 nr 22 (Ludzie i domy. Karty z pamiętnika); *Wiad. Lit.* 1931 nr 42 (Zabawy łowieckie. Karty z pamiętnika); *Wiad. Lit.* 1932 nr 8 (Inflanty polskie. Karty z pamiętnika); *Kur. Warsz.* 1932 nr 273 (O swych latach dziecinnych); *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 52 (Pierwsza miłość Weyszenhoffa. Z pamiętników pisarza); *Pion* 1937 nr 36 (Wenera contra Chmielnicki i Tuhaj-Bej).

Całość nie druk.

27. Kronika rodziny Weyssów-Weyszenhoffów zestawiona podług dokumentów... Wil. 1935. Wyd. pośmiertne.

Przekłady drobnych utworów: franc.: *La forêt. Le Messenger Polonais* 1925 nr 131-136. — niem.: R. Linge: *Gäste in der Nacht. Polnische Erzählungen*. Lipsk 1966.

Artykuły, opowiadania i wiersze ogłaszał w czasopismach: *ABC* (1932), *Bibl. Warsz.* (1891-1895, 1898, 1901-1903, 1907-1908), *Czas* (1901), *Dzien. Chicagoski* (1911), *Dzien. Cieszyński* (1910), *Dzien. Kijowski* (1911), *Dzien. Pol.* (Petersb. 1916/1917), *Dzien. Poz.* (1914), *Gaz. Lw.* (1914), *Gaz. Por.* (1919), *Gaz. Warsz.* (1910-1911, 1919-1920, 1924, 1930-1931; tu m.in.: Tołstoj jako artysta. 1910 nr 320; Znad Berezyny. 1919 nr 319), *Kur. Poz.* (1901, 1926; tu m.in.: Przenówienie o H. Sienkiewiczu. 1926 nr 510), *Kur. Warsz.* (1904, 1909-1910, 1913-1914, 1919-1920, 1927-1930), *Łowiec* (1930), *Łowiec Pol.* (1912, 1924; tu m.in.: List do redaktora. W sprawie czystości polskiego języka łowieckiego. 1912 nr 7), *Mysł Nar.* (1925), *Naokoło Świata* (1928), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1924), *Ognisko* (1912; tu: Łan zboża. Nr 1), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1888), *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* (1904), *Przew. Antykwarski* (1910), *Rodzina Pol.* (1928), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1910-1913), *Rzeczpospolita* (1920-1921, 1923-1925; tu m.in.: Romans Janki. 1921 nr 352-355 wiecz.; Dramat polny. 1925 nr 310-328), *Sfinks* (1909), *Słowo Pol.* (1905), *Świat* (1906, 1931), *Tyg. Ilustr.* (1888-1889, 1904, 1907-1915, 1917-1919, 1926, 1928, 1932; tu m.in.: przekłady: H. Heine: *Wiosna*, *Intermezzo*. 1889 nr 324, 328 — debiut literacki; cykl felietonów pt. Rozmowy lite-

rackie. 1909–1910, m.in.: Estetyka pana Klejnota. 1909 nr 26, O laurach Wyspiańskiego. 1909 nr 30–31. Przedr. w: „Wesele” *w wspomnieniach i krytyce*. Kr. 1961 s. 206–215; List Wojewodziny. Monolog. [Współautor: A. Oppman]. 1911 nr 11; Stara piosenka. 1911 nr 50–51; Cudzoziemiec w Wilnie. 1912 nr 51; Bóg mi powierzył honor Polaków — Bogu go oddam. 1913 nr 1; Humoreski szubieniczne. 1919 nr 14–17; Pamiętnik zająca. Z cyklu „Humoreski szubieniczne”. 1919 nr 18–22), *Tyg. Pol.* (1898–1899), *La Vie* (1929), *Wędrowiec* (1903), *Wiad. Lit.* (1931–1932), *Więści z Polski* (1930), *Żolnierz Pol.* (1923).

Ponadto w wydawnictwach: *Almanach Bibl. Pol.* W-wa 1925, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909. Wyd. 2 Poz. [1923], *Czerwony kogut. Nowele litewskie*. Kr. 1913 (tu przedmowa), J. Ejsmond: *W puszczy*. W-wa 1927 (tu przedmowa), *Gniazda sieroce*. R. 2. W-wa 1913, *Los grandes cuentistas polacos*. Madryt 1925, *Jednodniówka na dochód „Znicza”*. Poz. 1909, *Jednodniówka poświęcona ceniom M. Konopnickiej*. Lubl. 1911, W. Korsak: *Rok myśliwego*. Poz. 1922 (tu przedmowa), *Księga pamiątek. Związku Tow. Powstańców i Wojaków*. Bydg. 1925, *Młoda Polska w pieśni*. Oprac. C. Jankowski. Wyd. 2. W-wa 1903, *Na 10-lecie Bibl. Miejskiej w Bydg.* Bydg. 1931, *Pam. wystawy rycin pol.* W-wa 1914 (tu przedmowa), *Pieczono gołąbki, czyli o tym, jak się niegdyś jadło*. Zebrał S. Wasylewski. [Lw. 1918], *Pol. pieśń miłosna*. Wybrał J. Lorentowicz. W-wa [1912]. Wyd. 2 Kr. [ok. 1923], *Powstanie listopadowe*. Lw. 1931, *W 25-lecie zgonu M. Konopnickiej. Jednodniówka*. Lw. 1935, *Wojna i Polska*. Moskwa 1914.

Przekłady

P. Cazin: Msza na górze Beauvray. — Wesele pod szronem. — Chleb w górach Morwanu. — Zwierzęta świętej pustyni. W książce: J. Weyssenhoff: O sztuce piarskiej Pawła Cazin. W-wa 1928.

Ponadto tłumaczył utwory J. W. Goethego, H. Heinego, niektóre z nich ogłaszał w czasopiśmie.

Prace edytorskie

1. Pamiętnik ks. Jana Nepomucena Kossakowskiego biskupa wileńskiego ogłosił... *Bibl. Warsz.* 1895 t. 2 s. 195–237, 454–475.

2. Pamiętnik gen. Jana Weyssenhoffa. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3–4, 1903 t. 1. Wyd. osob. W-wa 1904.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Pisma. T. 1–13. W-wa [ok. 1925–1927] *Bibl. Tyg. Ilustr.* t. 34–36, 38, 41–44.

T. 1–2: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. T. 1–2. Zob. Twórczość poz. 6.

T. 3: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. T. 3. Zob. Twórczość poz. 6. — Nowele: Pod piorunami. Zob. Twórczość poz. 16; Dwa sumienia. Zob. Twórczość poz. 16; Znaj pana. Zob. Twórczość poz. 16.

T. 4–7: Syn marnotrawny. T. 1–4. Zob. Twórczość poz. 8.

T. 8–10: Sprawa Dołgi. T. 1–3. Zob. Twórczość poz. 7.

T. 11–13: Soból i panna. T. 1–3. Zob. Twórczość poz. 14.

2. Dzieła zebrane. Poz. [1932].

T. 1: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. Zob. Twórczość poz. 6.

T. 2: Sprawa Dołgi. Zob. Twórczość poz. 7.

T. 7: Soból i panna. Zob. Twórczość poz. 14
Inne tomy nie ukazały się.

3. Pani Teodora. Nowele. Wstęp: I. Szybowska. W-wa 1971.

Zawartość: Zaręczyny Jana Belzkiego. (Zob. Twórczość poz. 3); Za błękitami. (Zob. Twórczość poz. 5); Znaj pana. (Zob. Twórczość poz. 16); Pani Teodora. (Zob. Twórczość poz. 16); Pod piorunami. (Zob. Twórczość poz. 16); Wyroki. (Zob. Twórczość poz. 16); Dwa sumienia. (Zob. Twórczość poz. 16); Stara piosenka. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 50–51).

Listy i materiały

1. Do K. M. Górskiego 55 listów z 1874–1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7732 II. 13 listów ogł. I. Szybowska. *Pam. Lit.* R. 63 (1972) z. 4.

2. Do B. Römera z 1884. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8769.

3. Do W. Morstina 2 listy z 1886. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7009.

4. Do S. Witkiewicza 2 listy z 1891. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

5. Do T. Smarzewskiego w imieniu red. *Bibl. Warsz.* z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

6. Do J. Bliźnińskiego w imieniu red. *Bibl. Warsz.* z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

7. Do J. Rollego z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.

8. Do L. Rydla 6 listów z 1893–1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 I.

9. Do A. Rembowskiego 6 listów z 1894–1898 i b.d. Rkps Bibl. Miejska w W-wie sygn. 469.

10. Do M. z Fredrów Szembekowej 2 listy z 1895–1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.

11. Do A. Wodzińskiego 3 listy z 1898–1902. Ogl. *Słowo Powsz.* 1956 nr 186, 198 [dod.]; Z. Skwarczyński. *Prace Polonist.* S. XIV (1958) s. 261–266.
12. Do F. Vondráčka listy z 1903, 1927–1928. Ogl. J. Dużyk. *Roczn. Bibl. PAN* w Kr. 1959 s. 183–184, 194–197.
13. Do W. S. Reymonta z 1905. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.
14. Do S. Dembego z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.
15. Do L. Bernackiego 6 listów z 1910–1927. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.
16. Do A. Reymontowej z 1910. Rkps Ossol. sygn. 6978/II.
17. Do W. S. Reymonta listy z 1910, 1911, 1914, 1924. Ogl. W. Kotowski. *Słowo Powsz.* 1956 nr 24.
18. Do Z. Rabskiej 2 listy z 1911. Rkps Bibl. Nar. 2728.
19. Do P. Cazin 15 listów z 1911–1930. Ogl. T. Garnysz-Kozłowska. *Kwart. Neo-filol.* 1970 z. 1.
20. Do A. Grzymały-Siedleckiego 4 listy z 1912–1922. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 637.
21. Do red. *Łowicz Pol.* 1912 nr 7.
22. Do J. Bnińskiego 4 listy z 1920–1926. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 637.
23. Do M. Rulikowskiego z 1927. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 9579. Fotokopia w: *Biul. Informacyjny Bibl. Nar.* 1973 nr 3.
24. Do W. Bełzy 4 listy z 1930–1932. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 157, 223, 227, 311.
25. Do nieznannej adresatki z 1931. Ogl. Z. Skwarczyński. *Prace Polonist.* S. XVI (1961) s. 252–253.
26. List z podziękowaniem za obchody jubileuszowe. *Kur. Zach.* (Sosnowiec) 1932 nr 124.
27. Do red. *Dzienn. Pol.* 1932 nr 146.
28. Do T. Wierzbowskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.
29. Korespondencja (m.in. listy do córki, Wandy, do W. Sieroszewskiego). Rkps w posiadaniu rodziny. Inf.: I. Szypowska: Weyszenhoff. W-wa 1976.
30. Od K. M. Górskiego 14 listów z 1878–1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III. Ogl. I. Szypowska. *Pam. Lit.* R. 63 (1972) z. 4.
31. Od H. Sienkiewicza z 1905. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.
32. Od L. Bernackiego z 1927. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.
33. Bruliony wierszy humorystycznych piśnianych razem z K. M. Górskim. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7676 III.
34. Inwentarz rękopisów J. Weyszenhoffa, które należały do Bibl. Ordynacji Krasieńskich, nr inwentarza 3101–3182, zniszcz. w 1944. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8371.
35. Lista składek Komitetu Daru dla J. Weyszenhoffa z 1925. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8319 t. 41.
36. Materiały znajdujące się w posiadaniu rodziny, m.in.: Księga polowań prowadzona w l. 1874–1914; Studia do „Gromady”; Odpis odpowiedzi na ankietę Związku Zawodowego Literatów Pol. z r. 1929 (tu wzmianka o fragm. utworu pt. Niewola). Inf.: I. Szypowska: Weyszenhoff. W-wa 1976.
37. Materiały dot. jubileuszów. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 637.

OPRACOWANIA

- Mirta i welon. *Kur. Por.* 1885 nr 272. — J. LORENTOWICZ: *Lettres polonaises. Mercure de France* 1902 nr 145. — B. LUTOMSKI: *Kronika miesięczna. Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 10–11. — O Polakach z powodu powieści polskiej. *Słowo Pol.* 1902 nr 273. — A. CZEPIEL [S. BRZOZOWSKI]: Zygmunta Podfilipskiego, Henryka Sienkiewicza apologeta pośmiertny. *Głos* 1903 nr 18; przedr. w książce: *Widma moich współczesnych.* Lw. 1914 s. 12–20. — A. CZEPIEL [S. BRZOZOWSKI]: *Jean qui rit et Jean qui pleure.* Dwa oblicza p. Weyszenhoffa. *Głos* 1904 nr 33–34; przedr. jw. — A. NOWACZYŃSKI: Pan Weyszenhoff. *Ateneum* 1904 t. 3 s. 125–142; przedr. w książce: *Wczasy literackie.* W-wa 1905 s. 300–327 [omów.: *La Revue* 1905 t. 54 s. 562–563]. — S. BRZOZOWSKI: *Współczesna powieść polska.* Stanisławów [1906] s. 132–134; przedr. w książce: *Dzieła wszystkie.* T. 6. W-wa 1936 s. 59–60. — E. CZEKAŁSKI: Pan Podfilipski, czyli Filip z Konopi estetyzuje. *Spoleczeństwo* 1909 nr 32. — H. GALLE: Ostatnie utwory Weyszenhoffa. *Gaz. Nar.* 1909 nr 217–218. — H. LUKREC: W obronie tradycji i cech narodowych. *Spoleczeństwo* 1909 nr 29. — Profile literackie. Autor „Unii”. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 1. — R. R.: Sen pana J. Weyszenhoffa o nieśmiertelności. *Odrodzenie* 1910 nr 21. — W. BUKOWIŃSKI: Tęsknota do bohaterstwa. *Sfinks* 1911 t. 2

s. 427-432. — H. GALLE: Pod znakiem Błękitnej Królowej. *Bluszcz* 1911 nr 12. — G. MANTEUFFEL: O starodawnej szlachcie krzyżacko-rycerskiej. *Mies. Heraldyczny* 1911 nr 9-10. — J. FLACH: J. Weysenhoff. *Das Literarische Echo* 1912 nr z września. — W. MAKOWSKI: Rok 1905 w literaturze polskiej. W książce: *Wrażenia i studia*. Wil. 1913 s. 31-32. — Z. L. ZALESKI: Profil ironisty. Od „Podfilipskiego” do „Gromady”. W książce: *Dzielo i twórca. Studia i wrażenia literackie*. W-wa 1913 s. 280-298. — L. CHOROMAŃSKI: Krytycy i recenzenci J. Weysenhoffa. *Prawda* 1914 nr 9. — T. CZAPCZYŃSKI: Twórczość pisarska J. Weysenhoffa. Jednostronna analiza wewnętrznych konstrukcji. Stanisławów 1914. — T. JESKE-CHOŃSKI: Żyd w powieści polskiej. W-wa 1914 s. 89-93. — K. CHMIELEWSKI: Przyroda w powieściach Weysenhoffa. *Widnokrąg* 1916 nr 8-9/10. — J. O. WORONIECKI: Sylwetka Antoniego Osuchowskiego u Weysenhoffa. *Rok Pol.* 1917 nr 5-6. — A. LEO: Wczorajsze społeczeństwo Warszawy w odzwierciedleniu J. Weysenhoffa. *Zdrój* 1918 nr 3-5. — J. TOPASS: J. Weysenhoff. *Polonia* 1918 nr 19-20. — L. CHOROMAŃSKI: Nowe widnokregi. *Przegl. Wiecz.* 1919 nr 167. — Z. WASILEWSKI: J. Weysenhoff. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 352; przedr. w książce: *Współcześni*. W-wa [1923] s. 198-220. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Od Rzecznickich do Dubieńskich. *Rzeczpospolita* 1921 nr 26, 28, 30. — Z. WASILEWSKI: Powieść Weysenhoffa. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 215-216. — S. BACZYŃSKI: Pańszczyzna literacka. J. Weysenhoff. W książce: *Sztuka walcząca*. Lw. 1923 s. 27-40. — S. KLAMIŃSKI: Przyroda w twórczości J. Weysenhoffa. *Słowo Radomskie* 1924 nr 224-226. — S. CZOSNOWSKI: Miniatury literackie. *Epoka* 1926 nr 79. — J. N. MILLER: Pańszczyzna literacka. W książce: *Zaraza w Grenadzie*. W-wa 1926 s. 27-40. — Kto jest największym z żyjących powieściopisarzy polskich? [Ankieta]. *Rzeczpospolita* 1926 nr 42. — Z. DĘBICKI: J. Weysenhoff. W książce: *Portrety*. [S. I]. W-wa 1927 s. 33-50. — O. FORST-BATTAGLIA: Versuch über J. Weysenhoff. *Pologne Littéraire* 1927 nr 4. — O. FORST-BATTAGLIA: Ryszard Schaukal i J. Weysenhoff. *Przegl. Współcz.* 1927 nr 61. — P. GRZEGORCZYK: Taine i Weysenhoff. *Ruch Lit.* 1927 nr 3. — E. DAMIANI: I narratori della Polonia d'oggi. Rzym 1929. — M. PISZCZKOWSKI: Studia nad poczuciem przyrody J. Weysenhoffa. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1929 nr 3. — E. ŚWIERCZEWSKI: Kwadrans z J. Weysenhoffem. *Echo Tyg.* 1929 nr 3. — W. J.: Weysenhoff a współczesność. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. WA-

SILEWSKI: Na warszawskiej widowni literackiej. *Kur. Poz.* 1929 nr 243.

(Nagroda miasta Poznania): Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr 324. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 536. — J. K. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1929 z. 48. — J. KORPALA. *Polska Zach.* 1929 nr 355. — A. NOWACZYŃSKI. *ABC* 1929 nr 318. — J. TOPASS. *La Pologne Politique, Économique et Artistique* 1929 nr 19. — K. TROCZYŃSKI. *Dzien. Poz.* 1929 nr 271. — *Dzien. Poz.* 1929 nr 292. — *Gaz. Warsz.* 1929 nr 335-336. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 319. — *Rzeczpospolita* 1929 nr 349.

M. PISZCZKOWSKI: J. Weysenhoff — poeta przyrody. Lw. 1930 (fragm. ogł. uprzednio *Mysł Nar.* 1929 nr 18, 52) [Rec.: *Polonia* 1929 nr 1867; W. Jabłonowski. *Mysł Nar.* 1930 nr 32; S. Stupkiewicz. *Dzien. Wil.* 1930 nr 83; T. Syga. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 262; A. Szczerbowski. *Ruch Lit.* 1930 nr 6; M. Piszczkowski: Polemika o Weysenhoffa. *Ruch Lit.* 1930 nr 7 [dot. rec. A. Szczerbowski]; A. Szczerbowski: Polemika o Weysenhoffa. *Ruch Lit.* 1930 nr 9; K. Tr. [K. Troczyński]. *Dzien. Poz.* 1930 nr 3]. Z. DĘBICKI: Laureat PEN-Clubu. *Kur. Warsz.* 1930 nr 162. — M. PISZCZKOWSKI: O trzecią nagrodę Nobla. *Lw. Kur. Por.* 1930 nr 118. — L. PRYWAR: Trzy nagrody literackie za rok 1929. *Antena Lit.* 1930 nr 1. — J. TOPASS: W książce: *Visages d'écrivains*. Paryż 1930 s. 96-109. — Z. L. ZALESKI: Les romans de J. Weysenhoff. *Mercure de France* (Paryż) 1930 nr z 1 grudnia. — Życie prywatne znakomitych osobistości. *Świat* 1930 nr 39. — A. GUTTRY: Unbekannte Literatur. Paryż 1931. — K. SZCZEPAŃSKI: Z ziemi Weysenhoffa. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 8 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

(Jubileusz): A. BREZA. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 210. — K. CZACHOWSKI: Apologeta ziemianstwa polskiego. *Czas* 1932 nr 7. — F. ŚWIAT 1932 nr 7. — K. FIEDLER. *Gaz. Bydgoska* 1932 nr 116. — Z. GRABOWSKI. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 29 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W. GRUBIŃSKI. *Polska Zbrojna* 1932 nr 190. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Czterdziestolecie Weysenhoffa. *Kur. Warsz.* 1932 nr 66. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: W Weysenhoffowskich Samokłeskach. *Kur. Warsz.* 1932 nr z 31 lipca. — T. HIZ: Kaprysy sławy literatów. *Gaz. Pol.* 1932 nr 231. — P. HULKA-LASKOWSKI: Twórca „Podfilipskiego”. *Jednota* 1932 nr 8/9. — A. JANTA-POLCZYŃSKI. *Lowiec Pol.* 1932 nr 21. — S. KRZYWOSZEWSKI: Z osobistych wspomnień o Weysenhoffie. *Świat* 1932 nr 29. — S. MIŁASZEWSKI. *Mysł Nar.* 1932 nr 27. — M. PAWLIKOWSKI. *Słowo* 1932 nr 165. —

M. PISZCZKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 72, 79. — J. ROSNOWSKA: U jubilat. Wywiad z Weyssenhoffem. *Echa Leśne* 1932 nr 2. — L. RYGIER: Wieniec Warszulki. *Kur. Por.* 1932 nr 189. — J. E. SKIWSKI: Laureaci roku 1932. *Roczn. Lit.* 1932 s. 254–260. — J. E. SKIWSKI: Obiad w Ustroniu trwa. *Wiad. Lit.* 1932 nr 454; przedr. w książce: Na przelaj. W-wa 1935 s. 159–172. — L. SKOCZYŁAS: Weyssenhoff, Wyspiański, Tetmajer. *Głos Narodu* 1932 nr 65. — J. STĘPOWSKI: Dzisiejszy portret Weyssenhoffa. *Tęcza* 1932 nr 2. — T. B. S. [T. B. SYGA]. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 156. — Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1932 nr 11. — A. WAŚKOWSKI. *Głos Narodu* 1932 nr 182. — A. WYSOCKI. *Dzień Pol.* 1932 nr 45. — A. WYSOCKI. *Echa Leśne* 1932 nr 2, 6. — A. WYSOCKI: U J. Weyssenhoffa. W roku jubileuszowym znakomitego pisarza. *Kultura* 1932 nr 7. — A. ZAHORSKA. *Przeł. Katol.* 1932 nr 26. — *Dzien. Poz.* 1932 nr 7, nr 86. — *Gaz. Pol.* 1932 nr 143. — *Gaz. Warsz.* 1932 nr 3, nr 9, nr 46, nr 70, nr 110, nr 141, nr 152, nr 154, nr 156, nr 159. — Dar narodowy dla J. Weyssenhoffa. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 10, nr 32. — *Kur. Por.* 1932 nr 144. — *Lowiec Pol.* 1932 nr 8. — *Polonia* 1932 nr 2629, nr 2737. — *Rodzina Pol.* 1932 nr 4. — *Słowo Pol.* 1932 nr 142. — *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 21.

(Nagroda miasta Warszawy:) L. RYGIER. *Kur. Por.* 1932 nr 106. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 101, nr 105. — *Kur. Por.* 1932 nr 102. — *Słowo Pol.* 1932 nr 101. — *Strzelec* 1932 nr 17. — *Światowid* 1932 nr 17.

(ul): J. Weyssenhoff szuka mieszkania. *Tęcza* 1932 nr 2. — J. BRZĘCZKOWSKI: Quelques aspects du roman polonais. *La Liberté* 1932 nr z 10 maja. — J. CZARNECKI: Weyssenhoff jako malarz przyrody. *Rodzina Pol.* 1932 nr 4; przedr. *Echa Leśne* 1932 nr 3. — J. Z.: Weyssenhoff na warsztacie krytyki. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 154. — M. AL.: Twórcza wartość powieści Weyssenhoffa. *Dziś i Jutro* 1932 nr 2. — J. MALESZEWSKI: Weyssenhoff i tradycja. *Dzien. Poz.* 1932 nr 89. — J. E. SKIWSKI: Autentyczność Weyssenhoffa. *Kur. Por.* 1932 nr 52. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 21. — B. SZCZEBRZYC: Weyssenhoff i Wielkopolszczyzna. *Wici Wielkop.* 1932 nr 4–5. — (wz.): O Weyssenhoffie we Francji. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 30 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Z. L. ZAŁĘSKI: Attitudes et destinées. Paryż 1932 s. 260–283. — L. ŻYCKA: Ideal kobiety u Weyssenhoffa. *Mysł Nar.* 1932 nr 32. — J. Weyssenhoff poważnie chory. *Słowo Pol.* 1932 nr 180.

(Nekrologi:) C. z. *Kobieta Współcz.* 1932

nr 22; J. Cz. [J. CZEMPIŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1932 nr 185; A. DROGOSZEWSKI. *Iskry* 1932 nr 32–33; P. G. [P. GRZEGORCZYK]. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 203; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Pol.* (Harbin) 1932 nr 531; S. KULAKOWSKI. *Rossija i Sławianstwo* 1932 nr z 3 września; Mgr. *Prager Presse* 1932 nr z 28 lipca; Noel. *Dzien. Poz.* 1932 nr 155; P. Z. *Słowo Pol.* 1932 nr 186; J. PELCZAR. *Rola* 1932 nr 30; S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Bluszez* 1932 nr 29; A. RZEWUSKI. *Lowiec Pol.* 1932 nr 32; J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 21; TURSki. *Głos Por.* 1932 nr 187; B. V. [B. VYDRA]. *Słowansky přehled* (Praga) 1932 s. 505; w. b. *Gaz. Lw.* 1932 nr 154; Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1932 nr 31; W. ZIEMBICKI. *Lowiec Pol.* 1932 nr 15–16; *Czas* 1932 nr 153; *Dzień Pol.* 1932 nr 186; *Echa Leśne* 1932 nr 8; *Gaz. Pol.* 1932 nr 188; *Gaz. Warsz.* 1932 nr 202, nr 206–207; *Głos* 1932 nr 182; *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 187, nr 190; *Kur. Por.* 1932 nr 188; *Kur. Warsz.* 1932 nr 189; *Lowiec Pol.* 1932 nr 29; *La Pologne* 1932 nr 9; *Polonia* 1932 nr 2783; *Slavische Rundschau* 1932 s. 442–443; *Słowo Pol.* 1932 nr 186–188; *Światowid* 1932 nr 29; *Tęcza* 1932 nr 8; *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 29; *Więści z Polski* 1932 nr 7–8.

M. KASTERSKA: J. Weyssenhoff. *Les Nouvelles Littéraires* 1933 nr z 23 lipca. — M. PISZCZKOWSKI: J. Weyssenhoff wobec malarstwa. *Ruch Lit.* 1933 nr 7 i odb. — K. KREJČI: Polská literatura ve věrech revoluce. Praga 1934 s. 73–86. Wyd. 2 Praga 1949. — M. KRIDL: J. Weyssenhoff. 1860–1932. *Slavonic and East European Review* (Londyn) 1934 s. 448–450. — M. PISZCZKOWSKI: Polesie J. Weyssenhoffa. *Ziemia* 1934 s. 111–116. — J. REISS: Czy zawsze ceniono muzykę? *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 281. — K. RYCHŁOWSKI: Proboszcz w powieści polskiej. *Kur. Powsz.* 1934 nr 123. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: J. Weyssenhoff jako historyk. *Kur. Warsz.* 1935 nr 291. — S. SZPOTAŃSKI: Pokrewieństwo talentów. Fałat i Weyssenhoff. *Kur. Warsz.* 1935 nr 36. — Z. WASILEWSKI: Ideal kobiety u Weyssenhoffa. *Mysł Nar.* 1935 nr 3. — J. Weyssenhoff o Żydach. *Wielka Polska* 1936 nr 19–20. — T. HIŻ: Paradoxs literacki. W książce: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. W-wa 1937 s. 256. — K. MAKUSZYŃSKI: Dwa wiersze Weyssenhoffa. *Kur. Warsz.* 1937 nr 25. — A. WYSOCKI: O J. Weyssenhoffie wspomnienie. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 86. — S. KOZUCHOWSKI: Weyssenhoff i Podfilipski. *Wiad. Lit.* 1938 nr 10. — S. MIŁASZEWSKI: Jaśnie pan autor. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 50. — M. CHMIELOWIEC: J. Weyssenhoff w nowym oświetleniu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 19 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — E. CZEKALSKI: Freud, Weyssen-

- hoff i car Paweł. *Tyg. Ilustr.* 1939 nr 18. — T. HIZ: Kaprysy sławy literatów. *Gaz. Pol.* 1939 nr 231. — M. M. COLEMAN, C. ROGOZIŃSKA: J. Weysenhoff. Prose-Poet of the Eastern Border. *The Polish Review* (Nowy Jork) 1943 nr z października. — F. L. SCHOLL: Patrimoine polonaise. Lozanna 1944. — T. BRANDOWSKI: Wśród czcigodnych pamiątek. Rękopisy i autografy Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy. *Arkona* 1946 nr 6/7. — L. CZERNIEWSKI: Przypomnienie J. Weysenhoffa. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 35. — J. REISSOWA: Weysenhoff o twórcy „Wesela”. *Dzien. Zach.* 1946 nr 310. — L. BUDRECKI: W obronie ziemiaństwa. *Kuźnica* 1949 nr 48. — Z. GOSIEWSKA: Język łowiecki w powieściach J. Weysenhoffa. *Prace Polonist.* S. VII (1949) s. 159–173 i nadb. — J. KRZYŻANOWSKI: Twórca „Sobola i panny”. Wstęp do: J. Weysenhoff: Soból i panna. W-wa 1948 [1949] s. V–XVI. — B. WINNICKI: Polityczna sylwetka Weysenhoffa. *Kuźnica* 1949 nr 5. — J. MICHAŁSKI: 55 lat wśród książek. Wspomnienia, wrażenia, rozważania. *Wr.* 1950 s. 72–76. — M. PIŚCZKOWSKI: Piękno lasu w twórczości Weysenhoffa. *Kalendarz leśny inf. na r.* 1950. W-wa 1950 s. 322–325. — J. SZELĄG [Z. MITZNER]: Wstęp do: J. Weysenhoff: Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1951. — S. LICHAŃSKI, *Dziś i Jutro* 1952 nr 40; [polem.] KISIEL [S. KISIELEWSKI]: Sienkiewicz, Irzykowski, Weysenhoff. *Tyg. Powsz.* 1952 nr 42. — S. STOMMA: Casus Podfilipski. *Tyg. Powsz.* 1952 nr 46. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: Świat pachnący grzechem. W książce: Kalejdoskop literacki. W-wa 1955 s. 293–334. — P. GÓRSKA: Paleta i pióro. Wspomnienia. Kr. 1956 passim. Wyd. nast. Kr. 1960. — J. WILHELM: Posłowie do: J. Weysenhoff: Żywoć i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1956 s. 274–278. — S. BADENI: Piewca dosyту. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 26. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nasz baron. *Twórczość* 1959 nr 10; przedr. w książce: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1961 s. 103–123 i wyd. nast. — L. KRZYWICKI: Wspomnienia. T. 3. W-wa 1959 s. 169–170. — K. MORAWSKI: O bohaterach powieści Weysenhoffa. *Wiad.* (Londyn) 1959 nr 13/14. — J. SZCZEPKOWSKI: 60 lat „Łowca Polskiego”. *Łowiec Pol.* 1959 nr 6. — Z. ZAWADZKI: *Lubartów i Ziemia Lubartowska* 1959 s. 43–45. — M. KASTERKA: *Syrena* (Paryż-Londyn) 1960 nr 42. — J. PODGÓRZCZYNY: Weysenhoff i Drzymała. *Ilustr. Kur. Pol.* 1960 nr 301. — Z. WÓJCIKOWSKA: *Kamena* 1960 nr 7. — M. WYCHOWAŃSKA: O J. Weysenhoffie bibliofilu i zbieraczu. *Kamena* 1961 nr 9. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: J. Weysenhoff. W książce: Ci, których spotykałam. Kr. 1962 s. 196–242. — W. ZECHENTER: Mój pierwszy wywiad. *Życie Lit.* 1962 nr 39. — S. BADENI: Wczoraj i przedwczoraj. Wspomnienia i szkice. Londyn 1963. — W. SĄDKOWSKI: Literatura katolicka w Polsce. Narodziny, główne tendencje i wątki, pułap poznawczy i artystyczny. W-wa 1963 s. 33–43. — H. OBIEZIERSKA: Sztuka powieściopisarska J. Weysenhoffa. Bydgoszcz 1965 [Rec.: A. Witkowska: O Weysenhoffie ładnie, ale tradycyjnie. *Nowe Książki* 1966 nr 5]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — K. PRZECLAWSKA-WYDZGA: Interesujące spotkania. *Stolica* 1967 nr 14. — T. GARNYSZ-KOZŁOWSKA: Listy J. Weysenhoffa do P. Cazin. *Kwart. Neofilol.* 1970 nr 1. — I. SZYPOWSKA: Wstęp do: J. Weysenhoff: Pani Teodora. Nowele. W-wa 1971. — I. SZYPOWSKA: Twórczość powieściopisarska J. Weysenhoffa. *Biul. Polonist.* 1971 nr 40. — T. GIGIER: Samokłeski. Dookoła Weysenhoffa. *Życie Lit.* 1972 nr 44. — J. LASOCKA: Weysenhoff na co dzień. *Słowo Powsz.* 1972 nr 300. — T. SYGA: *Stolica* 1972 nr 25. — I. SZYPOWSKA: Młodzieńcza korespondencja J. Weysenhoffa z K. M. Górskim. *Pam. Lit. R.* 63 (1972) z. 4. — M. BROZEK: Hellada i Roma w twórczości J. Weysenhoffa. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel.* 1973 nr 323. — M. CZERMINSKA: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973. — J. PIĘKOWSKI: Wspominając książki Weysenhoffa. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1973 nr 39. — M. WAŃKOWICZ: Na polowaniu z Weysenhoffem. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1973 nr 14. — Z. KAMIŃSKI: Dzieje życia w pogoni za sztuką. W-wa 1975 [m.in. o J. Weysenhoffie]. — I. SZYPOWSKA: Weysenhoff. W-wa 1976.
- Zaręczyny Jana Bełzkiego. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 152 s. 345–346. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 258. — T. WODZICKA. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 426–427. — *Gaz. Nar.* 1903 nr 260. — *Krytyka* 1903 z. 10. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1903 nr 165. — *Wędrowiec* 1903 nr 42. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 149.
- Z Grecji. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 358. — K. J. HECK. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 t. 1/2 s. 857. — *Ateneum* 1896 t. 2 s. 857.
- Za błękitami. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1903 t. 150 s. 346. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 258. — T. WODZICKA. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 427–428. — *Gaz. Nar.* 1903 nr 260. — *Krytyka* 1903 z. 10. — *Wędrowiec* 1903 nr 42. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 22–23.

- Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. A. S. *Tyg. Mąd i Powieści* 1898 nr 18–20. — B. BIERNACKI. *Niwa* 1898 nr 17. — W. BOGUSŁAWSKI: Dworzanie polski z końca XIX w. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 520–536. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowa Reforma* 1898 nr 159. — A. CHOLONIEWSKI. *Dzien. Pol.* 1898 nr 212–213. — CH. [L. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1898 nr 56. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1898 t. 129 s. 619–622. — W. JABLONOWSKI: U kresu ewolucji. *Głos* 1898 nr 14. — J. KRZYMUSKA. *Niwa* 1898 nr 19. — W. LUTOSŁAWSKI: Falszywa filozofia. *Kraj* 1898 nr 30; przedr. w książce: Iskierki warszawskie. W-wa 1911 s. 5–16. — W. ŁOŚ. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 13. — I. MATUSZEWSKI: Powieść czy satyra? *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 17; przedr. w książkach: Twórczość i twórcy. W-wa 1904 s. 220–225; Z pism. T. 2. W-wa 1965 s. 188–192. — J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 84–85; przedr. *Wiek* 1898 nr 237. — A. POTOCKI. *Życie* 1898 nr 27; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 293–316. — Q. *Przeł. Tyg.* 1898 nr 11. — M. R. [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 168. — A. STADNICKI. *Czas* 1898 nr 197–200. — T. W. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 58 s. 410–413. — W. ZAGÓRSKI. *Wędrowiec* 1898 nr 16. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przeł. Lit.* 1898 nr 11. — *Gaz. Warsz.* 1898 nr 62. — *Niwa* 1898 nr 12. — *Przeł. Lit.* 1898 nr 6–8. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 101–154, 272. — J. FLACH. *Das Literarische Echo* 1902 s. 956–959. — O Polakach z powodu powieści polskiej. *Słowo Pol.* 1902 nr 273. — *Wędrowiec* 1902 nr 23. — S. DOBRZYCKI: Podfilipski i Dołęga. *Przeł. Powsz.* 1903 t. 77 s. 339–355, t. 78 s. 16–32. — *Gaz. Pol.* 1904 nr 336. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 22. — A. WODZIŃSKI. *La Revue* 1905 nr z 15 grudnia. — H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1909 nr 252. — CH. GÉNIAUX. *La Revue* 1911 nr z 15 kwietnia. — P. LASSERRE. *L'Action Française* 1911 nr z 19 marca. — M. MURET. *Journal de Débats* 1911 nr z 30 maja. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 105 wyd. por., 108 wyd. wiecz. — S. SKWARCZYŃSKA: „Żywot i myśli Podfilipskiego” a Taine’a „Notes sur Paris. Vie et opinions de M. F. Th. Graindorge”. *Ruch Lit.* 1926 nr 2. — S. MIŁAZEBWSKI: Prąbógizm w „Podfilipskim”. *Rzeczpospolita* 1929 nr 65. — Z. L. ZALESKI. *Mercure de France* 1930 nr z 1 grudnia. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 21. — J. E. SKIWSKI: Potknięcie odbrażawiaczy. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 3; polem.: T. BOY-ŻELEŃSKI: Sprawa satyry w „Podfilipskim”. *Wiad. Lit.* 1938 nr 7; przedr.: Pisma. T. 6. W-wa 1956 s. 197–201; J. E. SKIWSKI: Nonsens i nieprawdopodobieństwo o Podfilipskim. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 8. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA: Pan Seweryn Soplica i pan Zygmunt Podfilipski. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. WYSZOMIRSKI. *Słowo Wil.* 1939 nr 56. — J. SZELĄG [Z. MITZNER]: Zygmunt Podfilipski i jego pan. *Twórczość* 1951 nr 9; przedr. w książkach: [wstęp do:] J. Weyssenhoff: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1951; Wyprawy w przeszłość. W-wa 1953. — W. NATANSON. *Kur. Codz.* 1952 nr 45. — Dwaj Podfilipsy. *Słowo Powsz.* 1952 nr 240. — J. KRZYŻANOWSKI. *Roczn. Lit.* 1956 s. 260–261. — A. S. [A. SPANDOWSKA]: Portret nieśmiertelnego snoba. *Praca Światliowa* 1956 nr 12. — J. WILHELM: Posłowie do książki: J. Weyssenhoff: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1956. — I. SZYPOWSKA: Posłowie do książki: Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego. W-wa 1972.
- Sprawa Dołęgi. S. S. [S. ASKENAZY]. *Tyg. Mąd i Powieści* 1901 nr 34–37. — P. CHMIEŁOWSKI. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 325–336. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 301. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1901 nr 49. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 275–276. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1901 nr 302. — I. MATUSZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 48; przedr. w książce: Twórczość i twórcy. W-wa 1904 s. 226–233. — W. SPASOWICZ: Typy społeczne w powieści Weyssenhoffa. *Kraj* 1901 nr 47; przedr.: Pisma. T. 8. Petersburg 1903 s. 117–125. — H. DOŁĘGA [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1901 nr 45. — *Naprzód* 1901 nr 283–284. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowa Reforma* 1902 nr 66. — P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1902 nr 18. — B. D. [B. DYBOWSKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 18. — J. FLACH. *Das Literarische Echo* 1902 s. 956–959. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 188–189. — K. H. [K. HOFFMAN]: Arystokracja w powieści „Sprawa Dołęgi”. *Biesiada Lit.* 1902 nr 12. — W. JABLONOWSKI: Stojąca woda. *Wędrowiec* 1902 nr 2–3; przedr. w książce: Rozprawy i wrażenia literackie. W-wa 1908 s. 347–348 i wyd. nast. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1902 t. 5 s. 150–151. — B. LUTOMSKI. *Tyg. Mąd i Powieści* 1902 nr 10–11. — M. ŁOPUSZAŃSKA: Dwa światy. *Pogląd na Świat* 1902 nr 6. — B. MERWIN: Inżynier Dołęga i dr Judym. *Słowo Pol.* 1902 nr 54. — S. PILECKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 36–37. — A. POTOCKI. *Słowo Pol.* 1902 nr 114, 127, 140, 152. — A. POTOCKI: Rycerz Dołęga. *Słowo Pol.* 1902 nr 190; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw. 1903 s. 293–316. — L. REINSMIDT. *Bluszcz* 1902 nr 32. — A. Świd. [A. ŚWI-DERSKA]: Z powodu oceny „Sprawy Dołęgi”

przez Spasowicza. *Głos Narodu* 1902 nr 6. — S. TARNOWSKI. *Czas* 1902 nr 58–59. — S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 542–553. — ZOIL. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 8. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 93–97. — S. DOBRZYCKI: Podfilipski i Dolega. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 78 s. 16–32. — E. KORECKI: „Sprawa Dolegi” J. Weysenhoffa. W-wa 1936.

Syn marnotrawny. Zb. [Z. BRÓDZKI]. *Prawda* 1905 nr 14. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 2 s. 378–384. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 270–272. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1905 nr 34. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 39. — A. MIKULSKI. *Pogoń (Tarnów)* 1905 nr 18. — S. PILECKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 163–165. — T. PINI. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1905 nr 7. — L. REINSCHMIDT. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 147. — (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 62. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 87 s. 264–265. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1905 nr 55–58. — K. BARANOWSKI. *Nasz Kraj* 1907 nr 6–7. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Od Rzecznickich do Dubieńskich. *Rzeczpospolita* 1921 nr 26, 28. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Instynkt rodu Dubieńskich. *Rzeczpospolita* 1921 nr 29–30.

Forminga. H. GALLE: Na Formindze. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 1.

Dni polityczne. L. CHOROMAŃSKI. *Przegl. Spol.* 1906 nr 9. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 438–439. — J. FLACH. *Gaz. Nar.* 1906 nr 110. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1906 t. 160 s. 353–357. — H. GALLE. *Świat Kobiety* 1906 s. 358–359. — W. JABLONOWSKI. *Myśl Pol.* 1906 nr 7. — STE. KRZYW. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1906 nr 21. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 209. — W. MALESZEWSKI. *Biesiada Lit.* 1906 nr 18. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1906 nr 168. — *Bibl. Warsz.* 1906 t. 2 s. 404. — *Gaz. Pol.* 1906 nr 320. — *Nasz Kraj* 1906 nr 17. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 74. — E. CZEKALSKI. *Myśl Niepodległa* 1908 nr 82. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 4 s. 380–386. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 236. — W. JABLONOWSKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 220. — W. JABLONOWSKI: Chybiona satyra. W książce: *Rozprawy i wrażenia literackie*. W-wa 1908 s. 361–368. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1908 nr 568. — I. MOSZCZEŃSKA. *Prawda* 1908 nr 48. — *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 110. — D.-i. *Scena i Sztuka* 1909 nr 2. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 166–169. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 20–22. — W. GOSTOMSKI. *Czas* 1909 nr 60. — W. GOSTOMSKI. *Kur. Litewski* 1909 nr 51. —

A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 39–40. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Ateneum Kaplańskie* 1909 t. 2 s. 287–289. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 106–108. — *Dzien. Poz.* 1909 nr 12. — K. EHRENBURG. *Świat* 1910 nr 13.

U n i a. I. BALIŃSKI. *Straż Pol.* 1910 nr 31. — Al. Bor. [A. BORONSKI]. *Trybuna* 1910 nr 8. — E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 23. — J. D. [J. DĄBROWSKI]. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 416–417. — Z. DĘBICKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 6; przedr. *Kur. Warsz.* 1910 nr 48. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1910 t. 178 s. 236–238. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 2 s. 58–71. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Na chwałę „Pana Tadeusza”. *Czas* 1910 nr 303–307. — J. *Głos Płocki* 1910 nr 35. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 39–40. — W. JAMPOLSKI. *Na Naszej Ziemi* 1910 nr 9. — C. JANKOWSKI: Litwa dzisiaj w powieści Weysenhoffa. *Słowo* 1910 nr 5. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1910 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Lit. i Sztuka dod. Dzien. Poz.* 1910 nr 42. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1910 nr 15–16. — J. ORSKI. *Odrodzenie* 1910 nr 10. — E. PASZKOWSKI. *Goniec Codz.* 1910 nr 71–76; przedr. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 87–89. — P. POPIEL. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 106 s. 81–87. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1910 nr 10. — L. W. [L. WŁODEK]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 31. — *Przegl. Katol.* 1910 nr 27. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 21–22. — J. ŁUŻYC [M. WAŃKOWICZ]. *Młodzież* 1911 nr 5. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 214. — SCIPIO [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Przegl. Wil.* 1926 nr 21.

Hetmani. *Czas* 1910 nr 587. — *Dzien. Kijowski* 1910 nr 331. — A. CHOLONIEWSKI. *Świat* 1911 nr 26. — C. HALICZ [C. ENDELMAN]. *Izraelita* 1911 nr 17. — (f.) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1911 t. 29 s. 131–132. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1911 t. 181 s. 367–372. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 417–418; przedr.: *Ziemia Lubel.* 1911 nr 312. — Mus. [A. GRZYMALA-SIEDLECKI]. *Museion* 1911 z. 2. — E. HAECKER. *Naprzód* 1911 nr 6. — W. JABLONOWSKI: Odwieczny i niezłomny... *Gaz. Warsz.* 1911 nr 41–42. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 3. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1911 nr 6–7. — M. N. *Dzien. Kujawski* 1911 nr 172. — W. MORACZEWSKI. *Kultura Pol.* 1911 nr 4. — [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 15. — L. RAMOCKI. *Przegl. Wielkopol.* 1911 s. 65. — W. ROGOWICZ: *Romans Piasta*. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 6. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 109 s. 392–398. — W. RZYMOWSKI. *Prawda* 1911 nr 8. — *Przegl.*

- Katol.* 1911 nr 15. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Żyd w powieści polskiej. Studium. W-wa 1914 s. 89-95. — J. KRZYŻANOWSKI: Pod sztandarem błękitnej królowej. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 17-18. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 33. — *Słowo Wil.* 1937 nr 75.
- Erotyki. hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 1. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 469-470. — B. Z. [B. ZAHORSKI]. *Gaz. Por.* 1911 nr 242. — *Gaz. Warsz.* 1911 nr 29.
- Soból i panna. L. CHOROMAŃSKI. *Prawda* 1911 nr 49. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 310. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Museum* 1911 z. 11. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 47. — S. KRZYWOSZEWSKI: Pojedziemy na łów, na łów, towarzyszu mój. *Świat* 1911 nr 49. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1911 nr 31. — E. PASZKOWSKI. *Dzien. Kijowski* 1911 nr 307. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1911 nr 553. — S. SZATURSKA. *Kur. Wil.* 1911 nr 258. — *Łowiec Pol.* 1911 nr 3. — *Prawda* 1911 nr 45. — E. CZEKAŁSKI: Warszulka. *Wies i Dwór* 1912 nr 3. — SAVITRI [H. ELSENBERG-ZAHORSKA]. *Bluszcz* 1912 nr 1. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1912 t. 183 s. 92-95. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 1 s. 159-164. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 5. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 4-6. — W. JABLONOWSKI. *Głos Warsz.* 1912 nr 12-13. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przeł. Powsz.* 1912 t. 114 s. 103-105. — *Przeł. Katol.* 1912 nr 3. — *Ziemia Lubel.* 1912 nr 5. — S. DZIKOWSKI. *Wies Ilustr.* 1913 nr 12. — C. JANKOWSKI: Ilustrator „Sobola i panny”. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 49. — H. MNISZEK: Jeszcze o Warszulce. *Wies i Dwór* 1913 nr 1. — A. OPPMAN. *Przeł. Bibliogr.* 1913 nr 12. — S. A. MUELLER. *Książka* 1914 s. 382-386. — *Tyg. Mąd i Powieści „Nasz Dom”* 1914 nr 50. — *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 47. — (Soll) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Rzeczpospolita* 1921 nr 315 wiecz. — *Dzien. Poz.* 1921 nr 120. — *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1923 nr 49. — *Głos Narodu* 1924 nr 100. — M. SZYJKOWSKI: Polonica angielskie. *Kur. Warsz.* 1930 nr 106. — *Polonia* (Kat.) 1930 nr 2227. — H. MONTFORT. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* 1931 nr 3. — *Pologne Littéraire* 1931 nr 53, 55-56. — J. E. SKIWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 21. — J. KRZYŻANOWSKI: Wstęp do: J. Weyssenhoff: Soból i panna. W-wa 1948. — L. BUDRECKI: W obronie ziemianstwa. *Kuźnica* 1949 nr 48.
- G r o m a d a. W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 324. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1913 t. 191 s. 201-205. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1913 nr 505. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Słowo* 1913 nr 296. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 47. — W. JABLONOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 330. — M. SZCZEP. *Tyg. Pol.* 1913 nr 51. — A. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 276. — E. ZAHORSKI. *Tyg. Pol.* 1913 nr 52. — Z. L. ZALESKI: Profil ironisty. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 189-191; przedr. w książce: Dzieło i twórca. W-wa 1913 s. 280-298. — S. BACZYŃSKI. *Mysł Pol.* 1914 nr 3. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 561-566. — [T. GROT-BECZKOWSKI]. *Bluszcz* 1914 nr 22. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1914 nr 26. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1914 nr 1. — L. PIKUŁA [L. PIWIŃSKI]. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 4. — W. ROGOVICZ. *Wies i Dwór* 1914 nr 6. — K. ROJAN [K. ROSINKIEWICZ]. *Gaz. Nar.* 1914 nr 41; przedr. *Kronika Powsz.* 1914 nr 415. — B. ZAHORSKI. *Krytyka* 1914 t. 42 s. 124-127. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski w dramacie, powieści i krytyce literackiej. *Przeł. Pol.* 1917 t. 135 s. 115-118 i odb. Kr. 1918 [1915].
- Znaj pana. K. WOJCIECHOWSKI. *Muzeum* 1911 t. 1 s. 454-455. — E. CZEKAŁSKI. *Tyg. Pol.* 1912 nr 5; przedr. *Złoty Róg* 1912 nr 13. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 74. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1912 t. 183 s. 95-96. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 347-349. — H. GALLE. *Książka* 1912 nr 7. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka dod. Nowej Gaz.* 1912 nr 11. — J. LORENTOWICZ. *Przeł. Wil.* 1912 nr 15. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1912 nr 280. — M. RUSZCZYŃSKA. *Przeł. Powsz.* 1912 t. 114 s. 105-107. — *Głos Płocki* 1912 nr 29. — A. Z. [H. ELSENBERG-ZAHORSKA]. *Rodzina Pol.* 1933 nr 7. — R. KOŁONIECKI. *Wiedza i Życie* 1933 nr 4.
- Puszczza. J. O.: Akordy myśliwskie w „Puszczu”. *Łowiec Pol.* 1914 nr 5-6. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1916 nr 57. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 2. — J. W. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 23. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1916 nr 70. — A. MAZANOWSKI. *Głos Narodu* 1916 nr 119, 121. — A. POPLAWSKI. *Romans i Powieść* 1916 nr 2. — Z. SARNECKI. *Nowa Reforma* 1916 nr 338. — K. ŚWIDNICKI. *Kur. Lubel.* 1916 nr 13. — *Biesiada Lit.* 1916 nr 2. — W. JABLONOWSKI: Ku prawdzie życia. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 7-8. — *Gaz. Warsz.* 1930 nr 369. — B. L-icz. *Kur. Por.* 1932 nr 3. — J. DYLEWSKI: „Puszcz” J. Weyssenhoffa w kinie. *Łowiec Pol.* 1932 nr 19. — J. W. KOBYLAŃSKI: Mane-

kiny filmowe. Absurdy w „Puszczy” Weysenhoffa na ekranie warszawskim. *Kur. Filmowy* 1932 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — L. OSSOWSKI: Białoruszczyzna w „Puszczy” J. Weysenhoffa. *Źęzyk Pol.* 1932 nr 3. — S. JÓZEFOWICZ: Źródła „Puszczy”. *Mysł Nar.* 1935 nr 7.

Noc i świt. R. BERGEL. *Głos Narodu* 1925 nr 86. — K. BERKANÓWNA. *Dziś i Jutro* 1925 nr 6-7. — E. BREITER. *Wiad. Lit.* 1925 nr 2. — A. CHOJECKI. *Le Messenger Polonais* 1925 nr 39. — S. CYWIŃSKI. *Tyg. Wil.* 1925 nr 3. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1925 nr 29. — M. DOMAŃSKA. *Bluszcz* 1925 nr 20. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1925 nr 37. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1925 nr 39. — W. LUTOSŁAWSKI. *Słowo* 1925 nr 85. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 41. — J. PROCNER. *Goniec Kr.* 1925 nr 87. — A. RUTKOWSKI: *Droga* 1925 nr 5. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 33. — Z. WASILEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 88. — H. ZAHORSKA: „Przedwiośnie” i „Noc i świt”. *Rzeczpospolita* 1925 nr 42. — W. ZAWISTOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 14. — E. ZDROJEWSKI: Głębia i przeciętność. „Przedwiośnie” i „Noc i świt”. *Wiad. Lit.* 1925 nr 28. — T. HIŻ: Talent, dziwactwo i coś jeszcze. *W-wa* 1937 s. 259-261.

Cudno i ziemia cudeńska. J. R. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 284. — J. LORENTOWICZ. *Tydzień Pol.* 1921 nr 51. — S. du MORIEZ. *Le Journal de Pologne* 1921 nr 286. — S. PAPÉ. *Dzien. Poz.* 1921 nr 105. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1921 nr 297. — E. BREITER. *Skamander* 1922 z. 16. — P. KLECZYŃSKI. *La Pologne Politique, Économique et Artistique* 1922 nr 6. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 4. — H. WIERNIŃSKI. *Głos Lubel.* 1922 nr 334. — *Nowości Ilustr.* 1922 nr 8. — *Polska* 1922 nr 38. — Z. L. ZALESKI. *Mercure de France* 1923 nr z 1 maja.

Mój pamiętnik literacki. R. BERGEL. *Głos Narodu* 1926 nr 57. — F. BIELAK. *Przegl. Współcz.* 1926 nr 49 s. 330-331. — E. BREITER. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 42. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 5. — F. ŚWIAT 1926 nr 3. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1926 nr 2. — J. STYCZ [H. NAGLEROWA]. *Echo Warsz.* 1926 nr 8. — M. S. [M. SMOLARSKI]. *Rzeczpospolita* 1926 nr 8. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Wiad. Lit.* 1926 nr 9. — *Kur. Pol.* 1926 nr 10. — *Sodalitas Marianus* 1926 nr 2. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Mysł Nar.* 1927 nr 5. — M. PIŚCZKOWSKI. *Ruch Lit.* 1927 nr 3. — J. BIRK. [J. BIRKENMAJER]. *Czartak* 1928 s. 188.

O sztuce pisarskiej Pawła Czajnika. Z. CIECHANOWSKA. *Przegl. Powsz.* 1928 t. 179 s. 157-158. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1928 nr 130. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 140. — M. PIŚCZKOWSKI. *Ruch Lit.* 1928 nr 8. — R. Z. [Z. RABSKA]. *Radio* 1928 nr 48. — S. G. *Mysł Nar.* 1928 nr 13. — *Nowe Książki* 1928 nr 32.

Jan bez ziemi. A. S. T. *Dzien. Poz.* 1929 nr 144. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1929 nr 22. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 28. — J. CZ-SKI. *Przegl. Katol.* 1929 nr 18. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1929 nr 118. — E. KOZIKOWSKI. *Polska Zbrojna* 1929 nr 197. — J. LORENTOWICZ. *Dzien. Pol.* 1929 nr 152. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1929 nr 25. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 25. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1929 nr 165. — W. R. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 20. — Cz. [C. WOJĘŃSKA]. *Kobieta Współcz.* 1929 nr 33. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1929 t. 183 s. 159-160. — B. ŻUKOTYŃSKA. *Słowo Pol.* 1929 nr 142. — *Czas* 1929 nr 143. — *Echo Tyg.* 1929 nr 24. — *Gaz. Warsz.* 1929 nr 151; nr 176, 177. — *Kur. Warsz.* 1929 nr 150. — *Mies. Książki* 1929 nr 5. — *Prawda* 1929 nr 19. — *Słowo* 1929 nr 118. — H. AUDERSKA. *Polska Lit.* 1930 nr 1.

Kronika rodziny Weyssenhoffów. (A. W.) [A. WYSOCKI]. *Mysł Nar.* 1926 nr 33. — A. GIEYSZTOR. *Mies. Heraldyczny* 1936 nr 7-8. — J. BYSTROŃ. *Nowa Książka* 1937 nr 1. — J. MALESZEWSKI. *Kultura* 1937 nr 31.

Recenzje artykułów

Rozmowy literackie o laurach Wyspiańskiego [ogł. *Tyg. Ilustr.*]. S. KIEDRZYŃSKI: Pan Weysenhoff i „Kultura Polska”. *Spoleczeństwo* 1909 nr 45. — J. KLECZYŃSKI: „Tygodnik Ilustrowany” o Wyspiańskim. *Krytyka* 1909 t. 4 z. 8/9. — J. KLECZYŃSKI: Skandal literacki. „Tygodnik Ilustrowany” o Wyspiańskim. *Przegl. Por.* 1909 nr 239. — L. [J. LORENTOWICZ]: W drugą rocznicę. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 32. — R. MINKIEWICZ: Czyn imci pana Józefa Podfilipskiego z Konopi. *Krytyka* 1909 t. 4 z. 10. — ts: Weysenhoff o Wyspiańskim. *Goniec Wil.* 1909 nr 193. — Z.: O laury Wyspiańskiego. *Prawda* 1909 nr 37. — A. ZAGÓRSKI: „Lenistwo myśli”. Weysenhoff contra Wyspiański. *Kur. Lw.* 1909 nr 362, 364, 366. — Bez komentarzy. *Przegl. Krytyki Artyst. i Lit.* 1909 nr 14. — Spór o Wyspiańskiego. *Przegl. Nar.* 1909 nr 8. — S. LAM: O laurach Wyspiańskiego. Jarosław 1910. —

I. MATUSZEWSKI: Weyszenhoff i „laury” Wyspiańskiego. Szkic polemiczny z powodu felietonów krytycznych o Wyspiańskim. *Sfinks* 1910 t. 9 z. 1; przedr. w książkach: *Studia o Żeromskim i Wyspiańskim*. W-wa 1921 s. 189–235; „*Wesele*” we wspomnieniach i krytyce. Kr. 1961 s. 216–225; *Z pism*. T. 2. W-wa 1965 s. 336–378; polem.: *Posel Prawdy* [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Co się komu podoba. *Prawda* 1910 nr 8; Jeszcze „Tygodnik Ilustrowany”, pan Weyszenhoff i laury Wyspiańskiego. *Krytyka* 1910 t. 2 z. 3; I. MATUSZEWSKI: Jeszcze o „laury” Wyspiańskiego. Słówek wyjaśniające. *Sfinks* 1910 t. 10 z. 4. —

J. REISSOWA: Weyszenhoff o twórcy „Wesela”. Wspomnienie o Wyspiańskim. Zapomniany paszkwil. *Dzień. Zach.* 1946 nr 310.

Recenzje wydań zbiorowych

Dzieła zebrane. [M. RUSINEK]. *Gaz. Lit.* 1932 nr 7. — J. S. W. [J. SOKOLICZ-ŹROCZYŃSKI]. *Dzień Pol.* 1932 nr 59.

Pani Teodora. J. IWASZKIEWICZ. *Życie W-wy* 1972 nr 85; polem.: I. SZYPOWSKA. *Życie W-wy* 1972 nr 102. — B. ROGATKO. *Nowe Książki* 1972 nr 12.

WIENIAWSKI JULIAN (1834–1912)

Pseud.: AUTOR „WĘDRÓWEK DELEGATA”; JORDAN.

Komediopisarz, nowelista, publicysta.

Ur. 5 lutego 1834 w Lublinie; syn Tadeusza, lekarza, uczestnika powstania listopadowego. Reginy z Wolffów, brat muzyków Henryka i Józefa. Ukończył gimnazjum w Lublinie, skąd udał się do Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie. Po ukończeniu studiów mieszkał w Lublinie. Następnie gospodarował w Hniszowie, powiat chełmski. Po sprzedaży majątku przeniósł się w okolice Konina i dzierżawił majątek Góry. Został wówczas członkiem Towarzystwa Rolniczego w Warszawie. Poślubił Halinę z Troszłów. Zadebiutował w 1859 wysyłając korespondencje do *Gazety Codziennej*. Wziął udział w powstaniu styczniowym należąc do stronnictwa „białych” (był naczelnikiem powiatu konińskiego), po czym unikając aresztowania emigrował do Francji. W Paryżu studiował w Collège de France, Sorbonie i Szkole Prawa ekonomii i prawo, następnie w Lipsku nauki handlowe. W 1865 dzięki staraniom brata, Henryka, wrócił do kraju. Był przez pewien czas więziony w Cytadeli. Po zwolnieniu osiadł w Komorowie koło Konina. W 1872 przeniósł się do Warszawy, gdzie został dyrektorem Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. W tym też czasie, pod wpływem Edwarda Lubowskiego, zdecydował się ogłosić swoje pierwsze utwory literackie podpisując je pseudonimem Jordan. Pod koniec życia zamieszkał w majątku Chlewnia koło Grodziska. Był członkiem honorowym Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Zmarł 23 września 1912 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wędrowki delegata. Szkice humorystyczno-obyczajowe. Seria 1. *Tyg. Ilustr.* 1872 t. 1; Seria 2. *Tyg. Ilustr.* 1873 t. 1–2, 1874 t. 1. Wyd. osob. Seria 1 i 2. W-wa 1874. Wyd. nast. zob. poz. 19 t. 1; W-wa 1955 (z przedmową Z. Mitznera).

2. Przygody panów Marka i Agapita podczas wystawy rolniczej w Warszawie. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 366–387 z przerwaniami. Wyd. osob. W-wa 1875. Wyd. nast. zob. poz. 19 t. 2; Poz. 1918.

Powieść.
Przeład ros.: M. Mandro. Moskwa 1885.

3. Koneserowie (Koneserzy). Krotchwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 27 stycznia 1875; Kr. 21 sierpnia 1875; Lubl. 31 lipca 1880. Nie druk.

4. Błaga. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 12 kwietnia 1877. Nie druk.

Wyróżniona na konkursie Teatrów Rządowych Warszawskich w 1876.

5. Dla dobra ogółu. Komedia w 5 aktach. Wyst. Poz. 27 listopada 1877; W-wa 10 grudnia 1897; Lubl. 1 stycznia 1898. Nie druk.

Wyróżniona na konkursie dramatycznym w Poznaniu w 1877.

6. Przy kolei. Krotchwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 12 grudnia 1878; Kr. 3 listopada 1883. Wyd. z podtyt. Komedia w 1 akcie. W-wa [1891] *Teatr Amatorski* 1. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa [1900].

7. Na trakcie. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 28 marca 1879. Nie druk.

8. Ze wspomnień marymonckich. Ogl. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 159–167. Wyd. osob.

W-wa 1879. Wyd. nast.: pt. Wspomnienia marymonckie. Zob. też poz. 19 t. 6; pt. Wspomnienia z Marymontu. Zob. też poz. 24.

9. Listy Jordana do pana Jana. Seria 1 i 2. *Tyg. Ilustr.* 1882 t. 2, 1883 t. 1-2. Wyd. osob. pt. Gawędy w listach Jordana do pana Jana. Seria 1 i 2. W-wa 1883. Wyd. nast. zob. poz. 19 t. 3.

10. Słomiany człowiek. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 22 września 1883; W-wa 1 grudnia 1883. Ogl. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 1-10.

11. Listy Jordana do pana Jana. Seria nowa. *Tyg. Ilustr.* 1884 t. 1-2, 1885 t. 1-2, 1886 t. 1. Wyd. osob. pt. Gawędy w listach Jordana do pana Jana. Seria nowa. W-wa 1886. Wyd. nast. zob. poz. 19 t. 3.

12. Marysia. Komedia w 1 akcie. W-wa 1885. Wyst. Poz. 6 listopada 1886.

13. Polowanko. Krotochwila w 2 aktach. Wyst. W-wa 20 listopada 1887; Lubl. 18 lutego 1888; Łódź 28 czerwca 1888. Wyd. zob. poz. 15, 19 t. 6.

Rkps Ossol. sygn. 13024/l.

14. Partia winta. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 23 marca 1889. Wyd. zob. poz. 19 t. 6.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4247.

15. Z boru i dworu. Szkice i obrazki. W-wa 1889. Wyd. nast. zob. poz. 19 t. 5. **Zawartość:** Charciarz. Obrazek myśliwski. (*Tyg. Powsz.* 1884 nr 50-52); Referencja. Obrazek humorystyczny. (*Tyg. Ilustr.* 1883 t. 1 s. 338); Komedia w podróży. Ustęp z życia ś.p. chirurga filozofii. (*Tyg. Ilustr.* 1873 t. 1 s. 11-133 z przerwami); Na stanowisku. Opowiadanie. (*Tyg. Ilustr.* 1886 t. 1 s. 6 i nn.); Wyprawa po pożyczkę. Humoreska na prawdziwym zdarzeniu osnuta. (*Tyg. Ilustr.* 1886 t. 1 s. 359 i nn.); Polowanko. Krotochwila w 1 akcie. (Zob. poz. 13).

16. Wśród lasu. Obraz sceniczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 13 stycznia 1893; Poz. 10 listopada 1894. Wyd. zob. poz. 19 t. 6.

17. Pierwszy pacjent. Krotochwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 4 lutego 1894. Nie druk.

18. Myszy bez kota. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. Kr. 3 marca 1894; Lw. 28 marca 1894; Poz. 14 kwietnia 1894; Gdańsk 18 sierpnia 1894; Lubl. 30 września 1894. Ogl. fragm. *Biesiada Lit.* 1894 nr 4; *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 3. Wyd. osob. całości Lw. 1925 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 165.

Rkps Ossol. sygn. 11402/II.

Pierwotna wersja pt. Bezkrólewie uległa zmianie na skutek interwencji cenzury.

19. Pisma. T. 1-6. Wyd. 2 Kt. 1894.

T. 1: Wędrowki delegata. Szkice humorystyczno-obyczajowe. Wyd. 2. (Zob. poz. 1).

T. 2: Przygody panów Marka i Agapita podczas wystawy rolniczej w Warszawie. Wyd. 2. (Zob. poz. 2).

T. 3: Listy Jordana do pana Jana. Wyd. 3. (Zob. poz. 9, 11).

T. 4: Z boru i dworu. Szkice i obrazki. Seria 1. Wyd. 2.

Zawartość: Pojedynek amerykański. Humoreska. (*Tyg. Ilustr.* 1888 t. 2 s. 178 i nn.); Buchalteria podwójna. Humoreska. (*Tyg. Ilustr.* 1888 t. 1 s. 202, 215); Bakalarka. Obrazek humorystyczny. (*Tyg. Ilustr.* 1891 t. 1 s. 28 i nn.); Zemsta pana Fabiana. Humoreska. (*Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 242, wyd. osob. [Szkocja 1946, maszynopis powielany]; Układ o służebność, obrazek wiejski. (*Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 282 i nn. z podtyt. Humoreska).

T. 5: Z boru i dworu. Szkice i obrazki. Seria 2. Wyd. 2.

Zawartość: Zob. poz. 15 bez utworu pt. Polowanko.

T. 6: Ze wspomnień marymonckich. Wyd. 2.—Komedie jednoaktowe.

Zawartość: Wspomnienia marymonckie. (Zob. poz. 8); Polowanko. Krotochwila w 1 akcie. (Zob. poz. 13); Wśród lasu. Obrazek sceniczny wierszem (Zob. poz. 16); Partia winta. Krotochwila w 1 akcie. (Zob. poz. 14).

20. Dzień feralny. Obraz sceniczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 5 maja 1895. Nie druk.

21. Wilk i owce. Krotochwila w 4 aktach. Wyst. W-wa 4 lutego 1896; Poz. 28 marca 1896; Lw. 14 grudnia 1896. Ogl. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 3.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2094, 2982.

22. Ofiary losu. Dramat w 3 aktach. Powst. ok. 1905. Nie druk.

23. Kartki z mego pamiętnika. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 1-52. Wyd. osob. t. 1-2. W-wa 1911.

24. Z teki Marymontczyka. Zebrał i uzupełnił... W-wa 1911.

Zawartość: Do czytelnika; Instytut Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Marymoncie; Wspomnienia z Marymontu. (Zob. poz. 8); Dziś i wczoraj. Epizod z roku 1851. (*Tyg. Ilustr.* 1907 t. 1 s. 8, 33); Po dwóch latach. (*Wędrowiec* 1903 t. 1 s. 70); Kartka z wycieczki do Ojcowa. (*Tyg. Ilustr.* 1890 nr 39-40); Gajowy. Obrazek leśny. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 37-38); Wojciech Jastrzębowski. Sylwetka pośmiertna. (*Tyg. Ilustr.* 1883 nr 2); Tadeusz Kowalski. Sylwetka pośmiertna.

25. Ludzie honorowi. [Komedia w 1 akcie wierszem]. Nie druk.

26. Sieroty. [Obrazek dramatyczny w 1 akcie]. Nie druk.

27. U przewozu. [Krotochwila w 1 akcie]. Nie druk.

Utwory i artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Ananas* (1892), *Biesiada Lit.* (1883, 1894, 1896, 1900; tu m.in.: Na granicy. Humoreska. 1883 nr 394), *Czas* (1897),

Dzien. Kijowski (1909), *Dzien. Pol.* (1903; tu: Pierwsza miłość. Nr 105), *Gaz. Codz.* (1859), *Kraj* (1884, 1893), *Kur. Codz.* (1903), *Kur. Warsz.* (1895–1896, 1909), *Łowiec* (1889), *Opiekun Domowy* (1866), *Pogoń* (1900, 1912), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1887), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1893; tu m.in.: Sędziulko. Sylwetka. Nr 42), *Tyg. Ilustr.* (1872–1912; tu m.in.: Filantrop. Monolog. 1896 nr 7; Gajowy. 1900 nr 37–38; Z ubiegłego stulecia. 1901 nr 1–2; Pierwsza miłość. Monolog wierszem. 1903 nr 10), *Tyg. Nar. Ilustr.* (1910), *Tyg. Powsz.* (1883–1884), *Wędrowiec* (1897–1904), *Wiek* (1897).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bal lit. Jednodniówka.* W-wa 1903, *Dla powodźian.* W-wa 1885, *Enc. wychow.* T. 5. W-wa 1901, *Jednodniówka.* Monachium 1897, *Książka jubileuszowa „Kur. Por.” 1877–1902.* W-wa 1903, „*Kur. Codz.*” *Premium.* W-wa 1888, *Na pomoc! Wydaun. zbior. na korzyść powodźian.* W-wa 1884, *Niezapominajka.* W-wa 1882, *Pamiętka z jubileuszu Deotymy. 1852–1897.* Kr. 1901, *Prośna. Jednodniówka kaliska.* Kalisz 1895 (tu: Z onych czasów. Kartka z przeszłości. S. 65–67), *Sami sobie.* W-wa 1900, *Śmiech dla lez.* W-wa 1885, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 (tu: Sędziulko. Sylwetka. S. 267–269).

Listy i materiały

1. Do F. Falańskiego 2 listy z 1886 i 1888. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5902.
2. Do Z. Sarneckiego 4 listy z 1894–1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.
3. Do H. Dynowskiego z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III.
4. Do M. Godlewskiego z 1901. Rkps Ossol. sygn. 12448/II.
5. Do W. Maleszewskiego 4 listy z 1901–1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.
6. Rękopis pracy pt. Dary. Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV.
7. Wiersz pt. Budnik. Sylwetka ze starej Warszawy. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676.

OPRACOWANIA

Czy Jordan jest nazwiskiem, czy pseudonimem. List do redakcji. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 158. — CELLO: Mozaika. *Echo Muz. i Teatr.* 1883 nr 10. — J. KOTARBIŃSKI: Wiązka myśli o wydawnictwie „Na pomoc”. *Kur. Codz.* 1884 nr 237. — J. WAŚNIEWSKI. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 47. — E. PRZEWÓSKI: Nasi prawnicy i ekonomiści. *Głos* 1888 nr 6. — T. JESKE [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Beletrystyka wiejska. *Niwa* 1889 nr 9. —

Al. K. *Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 20. — CARILON: Odgłosy. *Echo Muz. i Teatr.* 1893 nr 484. — J.: Bez maski. *Wędrowiec* 1893 nr 1. — L. JENIKE: Jakim sposobem Jordan przed 10 laty sam zdradził incognito swoje. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 160. — E. LUBOWSKI: J. Wieniawski (Jordan). *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 159. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 485. — URBANUS: Kronika warszawska. *Kraj* 1893 nr 2. — N.: Jordan. *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 117–118. — Z. SARNECKI: Jordan. *Kur. Codz.* 1894 nr 354. — J. ŚLIWOWSKI. *Niwa* 1894 nr 1. — F-y [W. GOMULICKI]: Z tygodnia na tydzień. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 17. — U J. Wieniawskiego. *Biesiada Lit.* 1897 nr 27. — Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 27. — Jubileusz Jordana Wieniawskiego. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 166. — Głosy publiczności. *Kur. Codz.* 1897 nr 177 [list do redakcji]. — „Biały kruk” bankowy. *Niwa* 1897 nr 27 s. 521–522; J. WIENIAWSKI: [List do red. *Niwy* dot. art. „Biały kruk” bankowy]. *Niwa* 1897 nr 28. — *Pravda* 1897 nr 28. — Jubileusz J. Wieniawskiego. *Wędrowiec* 1897 nr 27. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1902 nr 15. — A. OPPMAN: Sylwetki jubileuszowe. Jordan. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 51.

(Nekrologi:) W. BUKOWIŃSKI: Na fali. *Sfinks* 1912 t. 3 s. 426; Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 265, 267 wyd. por.; J. EJS-MOND: Cieniem mojego dziadka śp. J. Wieniawskiego. *Wieś i Dwór* 1912 nr 2; j. Świat 1912 nr 39; L. W. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 201; K. ŁOZIŃSKA. *Bluszcz* 1912 nr 39; W. MALESZEWSKI: Z Jordanem w Krakowie. *Wieś i Dwór* 1912 nr 2; A. OPPMAN. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 39; M. SYNORADZKI: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1912 nr 40; W. Z. [W. ZIELIŃSKI]. *Złoty Róg* 1912 nr 41; Śp. J. Wieniawski. *Dzien. Chicagoski* 1912 nr 249; *Dzien. Kijowski* 1912 nr 243; *Gaz. Por.* 1912 nr 2; *Gaz. Warsz.* 1912 nr 86; *Głos Płocki* 1912 nr 78; *Ilustr. Kur. Codz.* 1912 nr 219; *Kur. Pol.* 1912 nr 264; *Kur. Por.* 1912 nr 266, nr 267; *Nowa Gaz.* 1912 nr 440; *Nowości Ilustr.* 1912 nr 40; *Praca* 1912 nr 40; *Wielkopolanin* 1912 nr 42; *Zorza* 1912 nr 40.

L. JENIKE: Ze wspomnień. Cz. 2. W-wa 1913 s. 84–85. — M. SZYJKOWSKI: Dzieje komedii polskiej w zarysie. Kr. 1921 s. 81–82. — J. REISS: Henryk Wieniawski. W-wa 1931 i wyd. nast. — L. CH. [L. CHOROMAŃSKI]: Pogodny ironista. *Świat* 1934 nr 5. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Stulecie Jordana. *Kur. Warsz.* 1934 nr 35 wyd. wiecz. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]: J. Jordan-Wieniawski człowiekiem i pisarzem. *Świat* 1934 nr 5. — W. G.: Bojownik szlachetności. *Świat* 1934 nr 5. — Stulecie urodzin Jordana. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 6. — T. HIŻ: Początki

kariery literackiej. *Gaz. Pol.* 1939 nr 222. — S. JASIŃSKI: Uśmiech i humor w literaturze. *Słowo Powsz.* 1947 nr 74. — Z. MITZNER: [Wstęp do książki:] J. Wieniawski: Wędrowni delegata. W-wa 1955. — Cz. K. [C. KLEPACKI]: Ziemiańskie i pisarzy. *Kur. Lubel.* 1959 nr 274/275. — Z. WÓJCIKOWSKA: Przypominamy o Jordanie. *Kamena* 1960 nr 6. — J. ZAREMBA: Wieniawscy — sławni ludzie. *Kamena* 1962 nr 21. — A. GRZYCHOWSKI: Lublin w życiu i twórczości pisarzy polskich. *Lubl.* 1965 s. 156–157. — S. FITA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — R. R. [R. ROSIAK]: Lubelskie sylwetki tysiąclecia. *Kur. Lubel.* 1967 nr 186. — J. J. LIPIŃSKI: Jordan. J. Wieniawski. W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973 s. 269–274.

Wędrowni delegata. J. KOTARBIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1872 nr 16. — *Warsz. Rocz. Lit.* 1872 s. 93. — G. D. *Wiek* 1874 nr 191. — H. Z. *Przeł. Kryt.* 1874 nr 1. — L. POWIDAJ. *Przeł. Mies.* 1874 z. 1 s. 143–147. — L. POWIDAJ. *Przeł. Pol.* 1874 z. 3 s. 460–464. — S. H. [H. SIENKIEWICZ]. *Niwa* 1874 nr 1; przedr. *Dziela*. T. 46. W-wa 1951. — D. ZGLIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1874 nr 31. — *Czas* 1874 nr 232. — ar.: Dzisiejsza powieść i szkice humorystyczno-obyczajowe pana Jordana. *Przeł. Lw.* 1875 nr 1. — H. Z. [H. ZATHEY]. *Przeł. Lw.* 1885 nr 1. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 22. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 19.

Przygody panów Marka i Agapita podczas wystawy rolniczej w Warszawie. A. PILECKI. *Opiekun Domojowy* 1875 nr 31.

Koneserowie. H. St. *Kłosa* 1875 nr 501. — J. *Kur. Codz.* 1875 nr 21. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 370. — T. H. L. [T. H. LEWESTAM]. *Wiek* 1875 nr 21. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1875 nr 5. — SĄSIAD [W. MALESZEWSKI]. *Afisz Teatr.* 1875 nr 72. — L. NIEMOJEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 7. — OST... *Opiekun Domojowy* 1875 nr 6. — *Gaz. Lw.* 1875 nr 28. — *Gaz. Pol.* 1875 nr 21. — *Kolce* 1875 nr 5. — *Kur. Warsz.* 1875 nr 21. — *Mucha* 1875 nr 5. — *Wiek* 1875 nr 28. — *Kur. Lw.* 1876 nr 43. — *Przeł. Tyg.* 1883 nr 49. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 22. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 19.

Błaga. K. KASZEWSKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 35. — *Kronika Rodz.* 1876 nr 11. — *Kur. Codz.* 1876 nr 152. — F. EHRENFUCHT. *Tyg. Powsz.* 1877 nr 16. — T. H. L.

[T. H. LEWESTAM]. *Kłosa* 1877 nr 616. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1877 nr 16. — W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 69. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Biesiada Lit.* 1877 nr 68. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo Warsz.* 1877 nr 81. — *Bibl. Warsz.* 1878 t. 2 s. 427–428.

Dla dobra ogółu. B. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 331. — A. DOBROWOLSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 2. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 50. — J. M. *Wiek* 1897 nr 283–284. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 342. — E. LUBOWSKI: Okolo sceny. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 51. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1897 nr 51. — (ant) [A. MAZANOWSKI]. *Wędrowiec* 1897 nr 51. — A. NIEMOJEWSKI. *Prawda* 1897 nr 51. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 51. — *Przeł. Tyg.* 1897 nr 51. — F. *Kur. Niedzieln.* 1898 nr 4.

Przy kolei. K. KASZEWSKI. *Tyg. Powsz.* 1878 nr 51. — *Gaz. Pol.* 1878 nr 280. — *Kur. Codz.* 1878 nr 280. — K. *Kłosa* 1879 nr 708. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1879 nr 2. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo Warsz.* 1879 nr 281. — *Bibl. Warsz.* 1879 t. 4 s. 210. — A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 22–23. — M. BALUCKI. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 47. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 252. — z. *Nowa Reforma* 1883 nr 252. — β. *Echo Mus. i Teatr.* 1883 nr 5. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 252. — T. SECUNDUS. *Kraj* 1892 nr 49.

Na trakcie. K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1879 nr 721. — *Kur. Codz.* 1879 nr 83. — *Nowiny* 1879 nr 103. — R. W. *Bibl. Warsz.* 1881 t. 1 s. 67.

Listy Jordana do pana Jana. Seria 1 i 2 oraz seria nowa. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 43. — J. GADOMSKI. *Kłosa* 1884 nr 971. — [W. GOMULICKI]: Na długie wieczory. *Kur. Codz.* 1884 nr 16. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1884 z. 217. — qs. *Gaz. Pol.* 1884 nr 9. — R. *Rola* 1884 nr 1. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1886 nr 327. — W. GOMULICKI: Kartki estetyczne. *Prawda* 1887 nr 4. — W. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 103.

Słomiany człowiek. A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 18. — M. BALUCKI. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 47. — mg [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 49. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1883 nr 962. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 217. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1883 nr 50. — AL. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1883 nr 270. — (P). [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 217. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1883

- nr 392. — Sg. [A. SYGIETYSKI]. *Prawda* 1883 nr 50. — B. ZAWADZKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1883 nr 10. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 217. — *Kur. Por.* 1883 nr 280; nr 334. — * [A. KRZEMOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 40. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 56. — A. URBAŃSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 29. — (—). *Dzien. Łódzki* 1884 nr 53. — *Gaz. Nar.* 1884 nr 40. — *Kur. Poz.* 1884 nr 16. — *Kraj* 1892 nr 6.
- Marysia. W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 153. — OSTOJA. *Kraj* 1885 nr 34. — *Ateneum* 1885 t. 4 s. 563. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 134.
- Polowanko. q [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1887 nr 265. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1887 nr 1169. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 260. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]: Z krainy piękna. *Biesiada Lit.* 1887 nr 48. — [A. MAZANOWSKI]. *Przełg. Tyg.* 1887 nr 48. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 217. — *Kur. Por.* 1887 nr 323; nr 325. — *Kur. Poz.* 1887 nr 325. — *Tyg. Powsz.* 1887 nr 44. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1888 nr 243. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1888 z. 313. — W. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 103. — W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Kur. Codz.* 1897 nr 327.
- Partia winta. Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 287. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1889 nr 70. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 18. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 326. — R. W. *Kłosy* 1889 nr 1239. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 83. — *Biesiada Lit.* 1889 nr 15. — *Życie* 1889 nr 13. — W. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 103.
- Z boru i dworu. ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przełg. Tyg.* 1889 nr 9. — A. NOWICKI: Smutne obrazki. *Życie* 1889 nr 20. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1236. — W. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 51.
- Wśród lasu. (wł. b.) [W. BUKOWIŃSKI]. *Głos* 1893 nr 3. — *Przełg. Tyg.* 1893 nr 2. — *Wędrowiec* 1893 nr 2. — W. [W. KARCZEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1895 nr 103.
- Pierwszy pacjent. (B). *Gaz. Warsz.* 1894 nr 261. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 223. — M. GAWALEWICZ. *Bluszcz* 1894 nr 41. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 40. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 575. — *Mucha* 1894 nr 40.
- Myszy bez kota. (B). *Gaz. Warsz.* 1894 nr 27. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 3 s. 384–385. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 23. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Czas* 1894 nr 52. — J. W. *Przełg. Pol.* 1894 t. 112 s. 164. — G. KEMPNER. *Przełg. Tyg.* 1894 nr 5. — * [A. KRZEMOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 72. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1894 nr 6. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 5. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1894 nr 5. — P. *Wiek* 1894 nr 23. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1894 nr 52. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 540. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1894 nr 24. — M. WOŁOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1894 nr 5. — (§). *Kur. Lw.* 1894 nr 88. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 88. — *Gaz. Nar.* 1894 nr 72. — *Kur. Codz.* 1894 nr 28. — *Przełg. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 31–33. — R. ROLA [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1903 nr 4. — B. H. [B. HERTZ]. *Kur. Lit.* 1907 nr 201. — *Dzien. Wil.* 1907 nr 206. — S. DZIKOWSKI. *Scena i Sztuka* 1908 nr 12. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 301. — Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1913 nr 302. — S. MIŁOSZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1913 nr 298. — W. P. [W. POPŁAWSKI]. *Gaz. Por.* 1913 nr 301. — Mir. Poz. [M. POZNAŃSKI]. *Nowa Gaz.* 1913 nr 504. — *Sowizdrzał* 1913 nr 50. — J. BILIŃSKI. *Kur. Poz.* 1921 nr 233. — W. T. [W. TATARZANKA]. *Słowo Pomorskie* 1921 nr 24. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1925 nr 272; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór* 6. W-wa 1926 s. 144–145; *Pisma*. T. 21. W-wa 1964. — W. BRUMER. *Dzien. Pol.* 1925 nr 227. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1925 nr 275. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1925 nr 273. — (an) [A. NOWACZYŃSKI]. *Gaz. Por.* 1925 nr 271. — J. PAWLIKOWSKI. *Z Calego Świata* 1925 nr 10. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1925 nr 41. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Echo Warsz.* 1925 nr 271. — *Rzeczpospolita* 1925 nr 270.
- Pisma. -cj-. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 41. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1894 nr 321. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 22. — Z. SARNECKI. *Kur. Warsz.* 1894 nr 354. — J. T. H. [J. TOKARZEWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 284. — *Biesiada Lit.* 1894 s. 224. — Dr A. M. *Przełg. Powsz.* 1895 t. 46 s. 129–131. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1895 nr 51. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1895 nr 88. — W. KARCZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 19, 51, 103. — Z. SARNECKI. *Świat* 1895 nr 3. — [J. TOKARZEWSKI]. *Prawda* 1895 nr 24–25.
- Dzień feralny. M. GAWALEWICZ. *Bluszcz* 1895 nr 25. — G. KEMPNER. *Przełg. Tyg.* 1895 nr 19. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda*

1895 nr 19. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 19.

Wilk i owce. J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1895 nr 30. — a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 6. — B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 35. — WŁAD. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Głos* 1896 nr 7. — C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1896 nr 349. — M. GAWALEWICZ. *Bluszcz* 1896 nr 8. — J. M. *Wiek* 1896 nr 29. — (jk) [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1896 nr 350. — G. KEMPNER. *Przepl. Tyg.* 1896 nr 6. — E. L. [E. LUBOWSKI]; Nowa sztuka Jordana. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 7. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1896 nr 3. — NIETENSAM. *Goniec i Iskra* 1896 nr 18. — W. PIĄTKOWSKI. *Niwa* 1896 nr 6. — W. R. [W. RABSKI]. *Przepl. Poz.* 1896 nr 14. — *Głos Narodu* 1896 nr 32. — *Kur. Codz.* 1896 nr 36.

Kartki z mego pamiętnika. A. S. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 312. — E. C. [E. CZEKAŁSKI]. *Prawda* 1911 nr 47. — Z. DĘBICKI; Pamiętniki Jordana. *Kur. Warsz.* 1911 nr 296. — J. LORENTOWICZ; Żywot człowieka poczciwego. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 32 dod. *Nowej Gaz.* — *Głos Płocki* 1911 nr 89. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 40. — J. BIELIŃSKI. *Książka* 1912 s. 163–164. — W. KOŚCIAKIEWICZ. *Świat* 1912 nr 5. — Z. L. S. [W. PRZYBOROWSKI]. *Kwart. Hist.* 1912 s. 536. — SZKOPOWSKI; Na własnym zagonie. *Przepl. Katol.* 1912 nr 31. — *Rola* 1912 nr 1.

Z teki Marymontczyka. hg. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 40. — W. MALESZEWSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 330. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1910 nr 43. — F. P. [F. PASZKOWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 294.

WIERZBICKI JÓZEF STANISŁAW (1853–po 1935)

Pseud.: ALFONS LAT...i[?]; J. S. WIERZB.

P o e t a.

Ur. 12 lutego 1853 w Henrykówce, powiat mohylewski, na Podolu. Syn Aleksego i Julii z Rollów. Do gimnazjum uczęszczał w Kamieńcu Podolskim. Od 1873 studiował na uniwersytecie w Kijowie, początkowo na wydziale medycznym, następnie na wydziale prawnym, który ukończył w 1880. Praktykował jako adwokat w Mińsku. Po pierwszej wojnie światowej mieszkał w Warszawie. Zmarł po 1935.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z życia. Dramat w 4 aktach. W-wa 1880.
2. Poezje. T. 1–2. W-wa 1882–1884.
3. Hanka. Powieść podolska. Kr. 1886.
4. Zosia. Księga pamiątek. W-wa 1890.
5. Rajgrodzki. Poemat. W-wa 1890.

Pod pseud.: Alfons Lat...i. Autorstwo niepewne, możliwe, że autorem jest Alfons Latkowski.

6. Poezje. T. 1. Kr. 1894.
7. O brzasku. Kr. 1898.
8. Rapsody. Lw. 1901. Wyd. wznowione Lw. 1907.

Zawartość: Karol Wielki na zgłiszczach grodu Sokoła-Raroga. (*Głos* 1888 nr 8); Straszny rybak. (*Głos* 1891 nr 51); Król Gothszałk; Śpiew rybaka-piraty. (*Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1894 nr 27); Pieśń o wdzięcznej Galeocie. (*Życie* 1891 nr 5); Książ Prory; Plaż słowiński. (*Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899); Na zamku Stargardzkim; Na Stolpeńskim żalisku; oraz dwa wiersze z cyklu Morze: Syn morza. (*Głos* 1898 nr 24); Pieśń o Mildzie.

9. Ku słońcu. Poezje. Lw. 1905.

Zawartość: cykl: Księga przyrody i serca. (*Tyg.*

Ilustr. 1902 nr 18), Wzloty, Pyłki, Różne akordy oraz m.in. wiersze: Szum drzew; Hymn o wschodzie; Ballada w słońcu; Farys oceanu; Symfonia wiosenna.

10. Atlantyda. Lw. 1910.

Fragm. wstępny ogł. *Pamięci J. Gadomskiego koleczy.* W-wa 1907.

11. Księga ciszy. Wil. 1914. Poezje. Ogł. pt. Z księgi ciszy. *Przepl. Wil.* 1912 nr 19–51 z przerwami, 1913 nr 1–49 z przerwami.

12. Księga sonetów. W-wa 1922.

Część ogł. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 6, 52, 1921 nr 36, 50, 84; *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 45.

Poezje zamieszczał w następujących czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1888), *Dzien. Kijowski* (1908), *Dzien. Wil.* (1906–1907; tu m. in.: Doktor Humanus. Fantazja sceniczna. [Fragm. pt.] Bal maskowy. 1907 nr 162–164), *Gaz. Pol.* (1901), *Gaz. Por.* (1922), *Gaz. Warsz.* (1920–1922, 1925, 1927), *Głos* (1887, 1891–1893, 1895–1899), *Goniec Codz.* (Wil. 1910), *Goniec Wil.* (1908–1910; tu m. in.: Święty Franciszek z Asyżu. [Fragm. utworu scenicznego]. 1909 nr 71; Doktor Humanus. [Fragm. utworu scenicznego]. 1909

nr. 110–111), *Echo Lit.* dod. lit. *Dzien. Pol.* (1898), *Kłosa* (1873, 1875, 1901; tu debiut, wiersz: Do... 1873 nr 404; m.in. poemat pt. Sen. 1875 nr 519), *Kraj* (1894, 1902, 1904), *Kur. Litewski* (1902, 1909, 1912–1914; tu z cyklu: Melodie ciszy. 1909 nr 231, 261; 1912 nr 35, 47, 125, 154, 195, 265; 1913 nr 11, 40, 108, 130, 133), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921), *Oko* (1925), *Pogoń* (1907), *Prawda* (1883, 1895–1897; tu: Powieść o Janku, szewskim synie. 1883 nr 33–39), *Przegl. Wil.* (1912–1914), *Tyg. Ilustr.* (1882, 1889–1890, 1900–1905, 1915, 1920–1922, 1924; tu: Moja Psyche. 1889 nr 353), *Tyg. Wil.* (1911), *Żołnierz Pol.* (1921), *Życie* (Kr. 1897–1898), *Życie* (W-wa 1887, 1889, 1891), *Życie* (W-wa 1935), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1904).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Album współcz. poetów pol.* Wyd. J. Kasprzowicz. Lw. 1898, *Antologia pol.* Wyd. S. J. [S. Jarzyna]. T. 1. Cieszyn [1931], *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], *Horoskop. Pam. ze skarbca poezji pol.* Ułożyła W. Żeleńska. Kr. 1900, *Jedynościwa karmelkowa.* Lw. 1899, *Księga sonetów pol.* Wybrał A. Lange. W-wa 1899, *Młoda Polska w pieśni.* Wyd. 2. Oprac. C. Jankowski. W-wa 1903, *Pamięci J. Gadomskiego koledey.* W-wa 1907, *Pol. pieśni miłosna.* Wybrał J. Lorentowicz. W-wa 1912, wyd. 2 Kr. [ok. 1923], *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *Proza i poezja w przykładach z najcenniejszych autorów i mówców.* W-wa 1899, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897], wyd. 3 popr. W-wa [1903], *Zbiór wierszy nowoczesnych od r. 1918.* Zebrał W. U. [Kościński] 1926, *Znad Wilii i Niemna.* Wil. 1906.

Listy i materiały

1. Do A. Walickiego 2 listy z 1890 i 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2977, 3 listy z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2979.
2. Do M. Bobrzyńskiego z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8079.
3. Do W. Feldmana z 1910. Rkps Ossol. sygn. 12417/II.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersburg. 1895 s. 404–409. — M. ZDZIECHOWSKI: Tetmajer i J. S. Wierzbicki. *Świat* 1895 i odb. przedr. w książce: Szkice literackie. W-wa 1900. — J. GROT [A. POTOCKI]: J. S. Wierzbicki. *Głos* 1896 nr 47–48; przedr. w książce: Szkice i wrażenia literackie. Lw.

1903 s. 142–155. — A. LANGE: Współcześni poeci polscy. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 6. — ST. T.: Liryka warszawska. *Głos Lit. i Spół.* 1900 nr 25. — T. GRABOWSKI: Poezja polska po r. 1863. Kr. 1901. — JANUSZ: Z rozmów i wrażeń. Autor „Hanki”. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 40. — S. ZDZIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901. — J. BISSINGER: Z współczesnej poezji polskiej. J. S. Wierzbicki. *Dzien. Poz.* 1902 nr 117. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. Złoczów [1903] s. 61–65. — J. O.: J. S. Wierzbicki. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 28. — A. L.: Notatka jubileuszowa. *Świat* 1906 nr 35. — Z. D. [Z. DĘBICKI]: Jubileusz poety. *Gaz. Pol.* 1906 nr 292.

Księga wierszy pol. XIX w. Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 296.

Poezje. rb. [R. BUCZYŃSKI]. *Niwa* 1882 t. 22 s. 639. — *Kur. Codz.* 1882 nr 164. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Ziarna i plewy. *Niwa* 1883 z. 195. — *Bluszcz* 1890 nr 15. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1899 nr 26.

Hanka. A. N. *Życie* 1888 nr 28. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 305. — C. JELLENTA. *Prawda* 1888 nr 29–30. — T. T. JEŻ: Z niwy literackiej swojej i obcej. *Głos* 1888 nr 12. — M. KONOPNICKA. *Gaz. Pol.* 1888 nr 88. — A. NOWICKI. *Głos* 1888 nr 10. — *Ateneum* 1888 t. 4 s. 559–560. — *Przegl. Tyg.* 1888 nr 17. — Bibliograficzne zapiski. *Wolne Słowo* (Genewa) 1888 nr 16.

Zosia. -j-. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 14. — J. *Życie* 1890 nr 19. — Zyg. Piet. [Z. PIETKIEWICZ]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 20, 22. — F. RAWITA-GAWROŃSKI. *Kłosa* 1890 nr 1290. — *Bluszcz* 1890 nr 15. — *Kur. Por.* 1890 nr 70. — *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* 1890 nr 21. — *Świat* 1890 nr 10.

Rajgródzki. (nt). *Nowa Reforma* 1890 nr 155.

Poezje. T. 1. J. Zg. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 26.

O brzasku. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 96–97. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 268. — H. GALLE. *Ateneum* 1898 t. 4 s. 566. — h. *Biesiada Lit.* 1898 nr 43. — J. NOWIŃSKI. *Wiek* 1898 nr 262. — SZCZĘSNA [J. BĄKOWSKA]. *Bluszcz* 1899 nr 14. — I. CHRZANOWSKI. *Słowo* 1899 nr 26. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1899 nr 28. — CELSUS [H. GALLE]. *Tyg. Pol.* 1899 nr 3. — K. IRZYKOWSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 22. — Wł. St. *Tyg.*

Ilustr. 1899 nr 13. — S. ZDZIARSKI. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 64 s. 419-423.

Rapso dy. a. *Kraj* 1901 nr 40. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1901 nr 40. — J. JEDLICZ. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 374. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 420-421. — W. ORKAN. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 19. — (mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1901 nr 119. — *Biesiada Lit.* 1901 t. 52 nr 37 s. 220. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 25. — J. BISSINGER. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 13. — P. CHMIEŁOWSKI. *Dzien. Poz.* 1902 nr 117. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 27. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 36. — *g. Tyg. Ilustr.* 1902 nr 13. — *Kur. Codz.* 1902 nr 20. — M. B. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 2 s. 303. — W. GOMULICKI. *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* 1907 nr 14.

Ku sło Ńcu. *g. Kur. Litewski* 1905 nr 2. — F. GWIŹDŹ. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1905 s. 292. — *Gaz. Lw.* 1905 nr 227. — W. GO-

STOMSKI. *Książka* 1906 s. 111. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 3. — z [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 nr 22.

Atlanty da. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 311. — L. ŻYCKA. *Goniec Codz.* 1910 nr 201. — *Dzien. Kijowski* 1910 nr 334. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 416-417. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 8 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959 s. 294-298.

Księ ga ciszy. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 19.

Księ ga sonetów. a. *Głos Narodu* 1922 nr 223. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6432. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 276. — F. *Świat* 1922 nr 46. — w. h. [W. HAHN]. *Gaz. Lw.* 1922 nr 214. — J. S. PETRY. *Kur. Lw.* 1922 nr 251. — A. O. [T. SINKO]. *Czas* 1922 nr 214. — *Gaz. Warsz.* 1922 nr 296. — E. K. *Robotnik* 1923 nr 1. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1924 nr 287, 290.

WIERZBIŃSKI MACIEJ (1862-1933)

Pseud. i krypt.: M. R. W.; M. W.; M. W-SKI; R.; R. R.; ROMAN ROLA; W; W-SKI.

Powieściopisarz i publicysta.

Ur. 15 lutego 1862 w Poznaniu; syn Władysława, publicysty i posła, uczestnika powstania 1848, i Felicji z Koszutskich. Uczęszczał do Gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu, maturę zdał w Opolu. Studiował prawo na uniwersytecie w Berlinie. Odbył praktykę kupiecką w Antwerpii, po czym jako przedstawiciel przemysłu francuskiego i amerykańskiego osiadł w Londynie, gdzie nawiązał znajomość z Oskarem Wilde'em. Zadebiutował w 1885. Utwory literackie ogłaszał także w prasie angielskiej. W 1897-1900 był londyńskim korespondentem pism poznańskich i warszawskich. W 1901 wrócił do kraju i objął stanowisko redaktora naczelnego *Dziennika Kujawskiego* w Inowrocławiu. Władze pruskie wytoczyły mu proces za umieszczenie nadesłanego artykułu o doli dzieci wrzesińskich. Uniewinniony, wyjechał do Poznania i tu został redaktorem naczelnym i recenzentem teatralnym *Pracy* (1902-1905), w której kontynuował antypruską działalność publicystyczną. Za artykuł „Niebezpieczne ambicje Niemiec” wytoczono mu drugi proces polityczny i skazano na półtora roku więzienia we Wronkach. Po zwolnieniu w 1907 przeniósł się do Warszawy i nadal pracował jako dziennikarz i powieściopisarz. Gdy w 1914 znalazł się w Poznaniu, został ponownie aresztowany, postawiony przed sądem wojennym i zmuszony do pozostania w Poznaniu do końca wojny. W 1918 był redaktorem naczelnym *Dziennika Sejmowego* w Poznaniu. Po wojnie wyjechał do Warszawy. W 1922-1923 pracował w redakcji *Rzeczpospolitej*, w 1923 został redaktorem tygodnika *Rozwój*. Z ramienia Ministerstwa Spraw Zagranicznych jeździł do Paryża na konferencję pokojową. Był członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie oraz Zrzeszenia Beletrystów Polskich. W 1932 otrzymał nagrodę literacką im. E. Orzeszkowej za całokształt twórczości. Żoną jego była Jadwiga z Regulskich. Zmarł 15 stycznia 1933 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nowele. Z przedmową T. Jeske-Choińskiego. W-wa 1899 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 90.

Zawartość: *Blazen*. (Wersja ang. pt. *The Clown*. Ogl. *The Savoy* 1896; wersję pol. ogl. *Gaz. Lw.* 1897 nr 209-210; *Tyg. Pol.* 1898 nr 2. Zob. też poz. 11); *Przekupień myśli i gazet*. Obrazek londyński. (*Kur. Niedzielnny* 1898 nr 32-33. Zob. też poz. 11); *Ironia*

życia. Epizod z życia starej panny. (*Dzien. Poz.* 1898 nr 13-27 pt. Sylwetki. Epizod. Zob. też poz. 43); Gentleman John. (*Ateneum* 1898 t. 1 s. 1-28; przedr. pt. Wielmożny pan lokaj, zob. poz. 43); Dora.

2. Akwarele angielskie. Lw. 1902. Wyd. nast. Lw. 1914.

Zawartość: Akwarele angielskie: Kilka westchnień i trochę zieleni. (*Przeł. Tyg.* 1896 nr 1-2); Egzamin. (*Przeł. Tyg.* 1896 nr 35); Piesek i dziewczyna. (*Przeł. Tyg.* 1897 nr 25); Przed ślubem. (*Wędrowiec* 1899 nr 38 z podtyt. Obrazek z życia Anglii; *Dzien. Kujawski* 1901 nr 106-108 z podtyt. jw.); Łucja i Lucjan. (*Przeł. Tyg.* 1897 nr 22); To nie prowadzi do niczego. (*Przeł. Tyg.* 1898 s. 458); Rozdźwięk. (*Przeł. Tyg.* 1899 nr 39-40); W gondoli londyńskiej. (*Kur. Warsz.* 1899 nr 1, 1901 nr 231. Zob. też poz. 11) — Ironie życia. Trzy nowele z Albionu: Czerolistna koniczyna. (*Ateneum* 1897 t. 4 s. 508-520); Za głosem natury. (*Ateneum* 1898 t. 2 s. 123-133); Pokusa i pokuta. (*Ateneum* 1896 t. 3 s. 297-303; *Dzien. Kujawski* 1901 nr 186-189).

3. Niepraktyczni. Komedja w 3 aktach. Powst. ok. 1905. Nie druk.

4. W przeklętym domu. T. 1-2. W-wa 1908-1909.

T. 1: Trzy spotkania. (*Słowo* 1907 nr 309-310, 314); Akord cierpienia. (*Nasz Kraj* 1907 t. 4 z. 16); Na wolność. (*Słowo* 1907 nr 269, 271-272); List Kazika. (*Słowo* 1907 nr 258-259); Stary Urban. (*Słowo* 1907 nr 300-301, 303; *Goniec Pol.* 1908 nr 399-404).

T. 2: Prawem kaduka. (*Słowo* 1907 nr 260, 264-266); Syn Saturna. (*Słowo* 1907 nr 331-332, 335, 340); Niedługo przyjdzie. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 241); Gwiazdka w pruskim więzieniu.

5. Książ i księżna. Romans z XVIII w. *Kur. Warsz.* 1909 nr 221-360, 1910 nr 4-39. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1911.

6. Oaza miłości. Powieść z życia komunistów. *Bluszcz* 1910 nr 29-51, 1911 nr 22-51 (pt. Święty Fen. Powieść z życia ikarystów); *Gaz. Lw.* 1911 nr 5-128 (pt. jw.). Wyd. osob. W-wa 1913.

Przeróbka dramatyczna pt. Oaza miłości. Powst. ok. 1918. Nie wyst. Nie druk.

7. Zakazana muzyka. — Siostra Felicja. — Komedja. Szmat z życia literackiego. W-wa 1910.

Zawartość: Zakazana muzyka. (Zob. też poz. 43); Siostra Felicja. (*Bibl. Warsz.* 1908 t. 2 s. 247-276 z podtyt. Idylla jesienna. Zob. też poz. 32); Komedja. Szmat z życia literackiego. (*Dzien. Poz.* 1908 nr 175-209. Zob. też poz. 36).

8. Bies i skarbonka. Romans cygański. W-wa 1911. Wyd. 2 W-wa [1925].

9. Pod myślą więź. *Dzien. Kujawski* 1911 nr 186-295; *Nowa Reforma* 1911 nr 86-339. Wyd. osob. W-wa 1912 (z podtyt. Powieść współczesna).

10. Małżeństwo na próbie. Powieść. *Dzien. Poz.* 1912 nr 148-244; *Wisła* 1912 nr 1 i nn. Wyd. osob. W-wa 1913.

11. Pięć Marcina Wilczka. W-wa 1912.

Zawartość: Nowele różne: Lekcja etyki. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 219; *Gaz. Lw.* 1900); Nagroda. (*Dzien. Poz.* 1909 nr 11-13; *Kur. Warsz.* 1909 nr 17); Coś wesolego!; Ukryty skarb. (*Słowo* 1908 nr 83; *Dzien. Poz.* 1909 nr 45; *Tyg. Mód i Potwiesci Nasz Dom* 1912 nr 28); Wśród grobów. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 329); Błazen. (Zob. poz. 1); Gwóździ. (*Gaz. Lw.* 1912 nr 144-147; *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 8-9). — Dwie akwarele: Godzina flirtu. (*Dzien. Poz.* 1912 nr 3-4); W gondoli londyńskiej. (Zob. poz. 2). — Z Albionu: Z monokłem. (*Tyg. Ilustr.* 1907 nr 49); Oszust z miłosierdzia. (*Dzien. Chicagowski* 1905 nr 199, 202; *Kur. Warsz.* 1905 nr 160; *Nowa Reforma* 1905 nr 140-141; *Praca* 1905 nr 31-32; *Gaz. Wiecz.* 1911 nr 247-253); Morderca; Gałązka jemioly. (*Dzien. Chicagowski* 1908 nr 39; *Słowo* 1908 nr 351); Przekupień gazet i myśli. (Zob. poz. 1). — Na lazurowym brzegu: Na złotej skale. (*Gaz. Lw.* 1910 nr 212-214); Szwyna; Zapomniany ludior; Lalka pana komendanta. (*Gaz. Lw.* 1910 nr 228-229). — Dwa momenty psychiczne: Przebudzenie. (*Sfinks* 1911 t. 2 s. 253-262); Tajemnica ciszy. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 31). — Rzeczy wielkopolskie: Guliwer. (*Czas* 1911 nr 482; *Kur. Warsz.* 1911 nr 243); Polonez Ogińskiego. (*Tyg. Ilustr.* 1911 nr 42); Pięć Marcina Wilczka. (*Czas* 1910 s. 592-596; *Dzien. Chicagowski* 1911 nr 149-155; *Gaz. Warsz.* 1911 nr 224-229).

12. Dwa wyroki. Akt dramatyczny. W-wa 1913.

13. Wiosna ludów. Powieść historyczna. [*Czas* 1913 nr 461-585, 1914 nr 8-106; *Kur. Warsz.* 1913 nr 229-271, 360 i nn., 1914 nr 17-59; przedr. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 17 (pt. Święta anarchia)]. Wyd. osob. całości W-wa 1919. Wersja skrócona pt. Stach Wichura. Powieść historyczna z roku 1848. Poz. [1920]. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. [1924]; wyd. 3 Poz. [1926].

14. Szpieg pruski. Dramat w 1 akcie. Wyst. W-wa 26 września 1914; Wil. 17 listopada 1914.

15. Szalony rok. Powieść historyczna z roku 1848. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 82 i nn.; *Nowa Reforma* 1914 nr 164-445. Wyd. osob. Poz. [1921].

16. Menażeria. Komedja w 4 aktach. *Kur. Poz.* 1915 nr 298-299 dod., 1916 nr 2-42.

Przeróbka powieściowa zob. poz. 33.

17. Ludwik Mierosławski. Portret. Poz. 1916.

18. Dolar i spółka. Powieść. *Dzien. Poz.* 1917 nr 70-156; *Gaz. Lw.* 1917 nr 98-205. Wyd. osob. Poz. 1918 (z podtyt. Powieść poznańska). Wyd. nast. T. 1-2. W-wa 1925.

19. Henryka Sienkiewicza życie i zasługi. Poz. 1917.

20. Henryk Dąbrowski. 1755–1818. Poz. 1918.

21. Honor. Powieść. *Kur. Poz.* 1918 nr 12–128. Wyd. osob. Poz. 1918. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [1924]; T. 1–2. Poz. 1933 *Bibl. Dzień, Poz.* nr 7.

Przeróbka dramatyczna pt. Hrabina Olesia. Zob. poz. 46.

22. O generale Henryku Dąbrowskim słów kilka. Poz. 1918.

23. Idea niemiecka a Polacy. Rozmyślanie Polaka wobec manifestu berlińskiego z dnia 5 listopada 1916. Poz. 1919.

24. Narodziny pieśni. Obrazek sceniczny. Poz. 1919 *Teatr dla Młodzieńców* nr 5.

25. Wieczysty wróg nasz Niemiec. Wyd. 2 W-wa 1919. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1919 *Nasza Biblioteczka Lud.* nr 9; wyd. 5 W-wa 1920 w serii jw.; W-wa 1921 w serii jw.

26. Ziemia warmińska. W-wa 1919 *Nasza Biblioteczka Lud.* nr 21.

27. Dlaczego Górnolązak nie może głosić za Niemcami? Mikołów 1920.

28. Dwie kobiety. Akt dramatyczny. Poz. 1920.

29. Jak to Prusacy nagrodzili za służbę Ślązaka. Prawdziwa historia męczennika śląskiego Chruszcza. Mikołów 1920.

30. Księżyna. Opowiadanie z roku 1848. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 37–38. Wyd. osob. Poz. 1921 *Dla Wszystkich* nr 37.

31. Jak Niemcy gospodarowali w Polsce. W-wa 1921 *Nasza Biblioteczka Lud.* nr 32.

32. Siostra Felicja. W-wa [1922] *Książki Ciekawe* [nr 2].

Zawartość: Siostra Felicja. (Zob. poz. 7); Nad błękitami. Idylla wiosenna.

33. Menażeria. Powieść. *Gaz. Por.* 1923 nr 301–356, 1924 nr 2–95. Wyd. osob. W-wa 1923. Wyd. nast. W-wa 1931 *Bibl. Nowości* nr 1.

Wersja dramatyczna zob. poz. 16.

34. Ostatnia caryca. Jej listy do cara i czasy więzienne. *Rzeczpospolita* 1923 nr 37–53. Wyd. osob. W-wa [1924].

35. Uśmiechy. W-wa 1924.

Zawartość: Pierwsza miłość. (*Kur. Warsz.* 1912 nr 135; *Kur. Poz.* 1914 nr 85); Zapis; Zamczysko. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 159; *Zywy Dzień.* 1916 s. 43–54); Zemsta św. Antoniego. (*Rzeczpospolita* 1924 nr 95

wiecz.); Bobo. (*Przeł. Por.* 1908 nr 233, 235; *Kur. Poz.* 1924 nr 261, 264); Urlop. (*Ilustracja Pol.* „Placówka” 1919 nr 18); Feralny dzień. (*Radio* 1920 nr 24); Kandydat na samobójcę. (*Kur. Poz.* 1918 nr 175 pt. Samobójca; *Dzień. Chicagoski* 1923 nr 121–122 pt. jw.; *Nowa Reforma* 1923 nr 140 pt. jw.); Diamencik. (*Dzień. Chicagoski* 1905 nr 129 z podtyt. Humoreska angielska; *Słowo Pol.* 1905 nr 219–223); Parasol pana Zdury. (*Dzień. Poz.* 1915 nr 173–174; *Nowa Reforma* 1922 nr 82–83).

36. Dwa charaktery. W-wa 1925 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 48.

Zawartość: Komedia. Szmat z życia literackiego. (Zob. poz. 7); Słaby człowiek. Karty z dziejów serca. (*Dzień. Poz.* 1915 nr 229–236 z podtyt. Karty z dziejów duszy; *Kur. Warsz.* 1921 nr 342–359); Mocny człowiek. (*Nowa Reforma* 1922 nr 2–23).

37. Wielka gra. Powieść. *Kur. Poz.* 1925 nr 100–187. Wyd. osob. W-wa 1927.

38. Wolność. Powieść z czasów odrodzenia Wielkopolski. *Dzień. Bydg.* 1925 nr 294–301. Wyd. osob. Poz. [1927].

39. Jego dwie żony. Powieść. *Dzień. Poz.* 1926 nr 230–296, 1927 nr 6. Wyd. osob. Poz. 1927.

40. Polska pod kuratelą a Piemont Polski. Bydg. 1926.

41. Virtuti militari i inne nowele. Poz. 1926.

Zawartość: Virtuti militari. (*Tyg. Ilustr.* 1919 nr 32); Lekcja życia. (*Tyg. Ilustr.* 1913 nr 5–6); Otwarte karty. (*Bluszcz* 1913 nr 52; *Kur. Poz.* 1915 nr 100–187); Strapienia wojenne; Orientacja pani Ireny; Dank Napoleona. (*Bluszcz* 1912 nr 2–3; *Nowa Reforma* 1912 nr 41–43; *Kur. Poz.* 1925 nr 14, 20, 26); Bóg się rodzi.

42. Pękły okowy. Powieść z czasów plebiscytu śląskiego. *Polonia* 1927 nr 266 i nn., 1928 nr 1–162. Wyd. osob. Kat. 1929.

43. Wielmożny pan lokaj. Nowele. W-wa [1927].

Zawartość: Wielmożny pan lokaj. (Zob. poz. 1); Ironia życia. (Zob. poz. 1); Analfabeta. (*Warszawianka* 1926 nr 221–223); Tajemnica wuja Andrzeja. (*Kur. Poz.* 1910 nr 14–16 pt. Skrzynia wuja Andrzeja); Zakazana muzyka. (Zob. poz. 7).

44. Kasztelanka bez grosza. Powieść. *Kur. Poz.* 1928 nr 517–597, 1929 nr 1–128.

45. Cień pani Adeli. Z pamiętników Józefa Wolskiego. *Polska* 1929 nr 213–256.

46. Hrabina Olesia. Komedia w 3 aktach. *Echo Tyg.* 1929 nr 17. Wyd. osob. W-wa 1929.

Pierwotny tytuł: Nowa kobieta.
Wersja powieściowa zob. poz. 21.

47. Malmgrena miłość i koniec. Obrazy z życia bohatera. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 1–4. (pt. Malmgren). Wyd. osob. W-wa 1931. Przekład szwedzki przed 1933.

48. Syn kresów. Powieść historyczna. *Wie-*

nięc-Pszczółka 1929 nr 1-49. Wyd. osob. Łódź [1929]. Wyd. nast. Łódź [1947].

49. Walka o cnotę. Powieść. Kr. 1929 *Biblioteczka „Ilustr. Kur. Codz.”* nr 4.

50. Awantura panny Zoni. Powieść. *Dzien. Poz.* 1930 nr 268-301, 1931 nr 1-65. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1934 *Bibl. Nowości* nr 288, 289.

51. W pogoni za niewinną. W-wa 1930.

52. Zdobyć Gdańską. Kartka z historii, której nie było. *ABC* 1930. Wyd. osob. pt. Zdobyć Gdańską. Powieść. W-wa [1931].

53. Kajzer. Dramat w 3 aktach. Wyst. Poz. 16 czerwca, Kat. listopad 1931. Ogl. *fragn. Dzien. Poz.* 1931 nr 147.

54. Atak sępów. Powieść z roku 1935. *Gaz. Codz.* 1931 nr 96 i nn. Wyd. osob. Poz. [1931].

55. Romanza. Historia romantyczna w 4 aktach. Nie wyst., nie druk.

Rkps *Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn.* 21.

56. Za wcześniej i za późno. Powieść. T. 1-2. Rkps *Bibl. Miejska w Bydż.* sygn. 616.

Wg inf. Katalogu rkpsów *Bibl. Miejskiej w Bydż.* ogl. w *Dzien. Kujawskim*.

57. Zmierzch lorda Paradoxa. Powieść. Nie druk.

Artykuły i utwory beletrystyczne umieszczał w czasopiśmie: *ABC* (1927, 1930; tu m.in.: Zaczyn pan Seweryn. 1927 nr 36), *Ateneum* (1896-1899), *Bibl. Warsz.* (1908), *Biesiada Lit.* (1900, 1908; tu m.in. opowiadania: Fajka. 1900 nr 13; Obrazki wigilijne. Z notatek dziennikarza poznańskiego. 1908 nr 13), *Bluszcz* (1909-1910, 1912-1914, 1917; tu m.in. stałe recenzje teatralne pt. Z teatru. 1913-1914), *Czas* (1907, 1913-1914), *Dwutyg. dla Kobiet* (1885; tu debiut literacki: A jednak pokochał... Nowelka. Nr 19; Grusza na pustkowiu. Obrazek fantastyczny. Nr 19), *Dzien. Bydż.* (1924-1925), *Dzien. Chicagoski* (1905, 1908, 1911, 1913, 1923), *Dzien. Kujawski* (1901, 1911), *Dzien. Pol.* (1932), *Dzien. Poz.* (1898, 1906-1909, 1912, 1915-1918, 1926-1927, 1930-1931; tu m.in.: Półmitość. Zwykła historia. 1916 nr 76-89; Jego miłość. Nowela. 1918 nr 105-119; Wilki nad Notecią. Szkic z powstania wielkopolskiego. 1926 nr 78, 80; Jak Napieć został sierżantem. 1930 nr 174-175; Koniec lorda Paradoxa. W 30 rocznicę śmierci O. Wilde'a. 1931 nr 27-29; Moja Wielkanoc w pruskim więzieniu. 1931 nr 79), *Dzien. Wil.* (1924), *Echo Lit.-Artyst.* (1913; tu: Imieniny. Nr 1), *Echo Mus.* (Chicago 1924), *Echo Tyg.* (1929; tu m.in.: Sylwetka Bernarda Shawa. Nr 19; Skandal i upadek O. Wilde'a. Nr 22; nowela pt. Podrzutek. Nr 32), *Famulus* (1927), *Figlarz*

(1918), *Gaz. Codz.* (1931), *Gaz. Gdańska* (1926), *Gaz. Kielecka* (1920), *Gaz. Lw.* (1897, 1907, 1909-1913, 1917; tu m.in.: Peredita. Nowela. 1907; Imieniny. 1913 nr 171-173; Idylla. 1913 nr 282-284), *Gaz. Nar.* (1891, 1898; tu m.in.: Życie londyńskie. 1898 nr 276), *Gaz. Pol.* (Chicago 1903), *Gaz. Pol.* (W-wa 1932; tu: Filozof i kobieta. Nr 108), *Gaz. Por.* (1922-1924), *Gaz. Warsz.* (1911-1914), *Gaz. Wiecz.* (1911), *Głos* (1900, 1905; tu m.in.: W obozie. Nr 22), *Głos Narodu* (1919, 1924, 1927; tu m.in.: Filozof i kobieta. 1927 nr 136), *Goniec Kr.* (1924), *Goniec Pol.* (1908), *Ilustracja Pol.* „Placówka” (1919-1920, 1931; tu m.in. nowela pt. Przy-sługa. 1920 nr 18), *Kino dla Wszystkich* (1929), *Kur. Literwki* (1907), *Kur. Nie-dzielnny* (1897-1898), *Kur. Poz.* (1910, 1911, 1914-1918, 1924-1925, 1927-1929, 1931; tu m.in.: We czworo. Obrazek wigilijny. 1911 nr 293; Grzeczny Zygmunt. 1915 nr 84-85; Trzeba żyć!... 1917 nr 20-21; Wielki pan. 1917 nr 77; Szczętek. Z serii nowel „Uśmiechy”. 1917 nr 184 dod.; Autoreklama nagiej duszy. [Polem. z art. S. Przybyszewskiego]. 1917 nr 199 dod.; Gwiazda z papieru. 1917 nr 293; Z kraju kwiatów. Przechadzka. 1917 nr 293; Gęsi pani Marcinowej. Prawie bajka. 1927 nr 11; Lzy miłości ojczyzny. 1927 nr 47; Chybiony strzał. 1927 nr 105; W łoży nr siódmy. 1927 nr 117; Książę meloman. 1927 nr 129; Moje pruskie więzienie. 1931 nr 87-99), *Kur. Warsz.* (1899-1901, 1904-1905, 1907-1914, 1919, 1921-1922, 1928, 1930-1931; tu m.in.: We czworo. 1911 nr 354; Idylla. 1913 nr 139-142; Gwiazdy z papieru. 1921 nr jubileuszowy; Farewell. Nowela. 1930 nr 32), *Kur. Zagłębia* (1920), *Mysł Nar.* (1921-1922), *Naokoło Świata* (1925), *Naród Pol.* (Chicago 1906), *Nasz Kraj* (1907), *Nasza Sztuka* (1893), *Nowa Reforma* (1905-1914, 1918, 1922-1923; tu m.in.: We czworo. Nowela. 1914 nr 11), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1924-1925), *Ojczyzna* (1928), *Pogoń* (1900), *Polonia* (1927-1928), *Polska* (1929), *Praca* (1900-1914; tu m.in. art. pt. Niebezpieczne ambicje Niemiec. 1905 nr 28-29, 32), *Przełom* (1908), *Przełom Powsz.* (1914), *Przełom Tyg.* (1895-1898; tu m.in.: Listy z Anglii. 1895-1898; opowiadanie pt. Z cygańskiego zakątka. 1897 nr 36-49), *Przełom* (Wiedeń 1895-1896), *Radio* (1920), *Rodzina Pol.* (1929-1931), *Romans i Powieść dod. Świata* (1909; tu nowela pt. Kajdany. Nr 14), *Rozwój* (1921-1923, 1928-1930), *Rzeczpospolita* (1920-1924; tu m.in. szkic pt. Lord Paradoxa. [O. Wilde]. 1920 nr 127, 129, 132, 133, 135; Sylwetka Bernarda Shawa. 1921 nr 255-256; Gustaw Flaubert. 1921 nr 342; cykle art. pt.: Drobiazgi londyńskie. 1923-1924; Drobiazgi polityczne, Drobiazgi z całego świata, Drobiazgi z różnych stron, Drobiazgi bolsze-

wickie, Drobiazgi literacko-historyczne. 1924; przekłady: A. France: Kleopatra. 1924 nr 150; Zagrobowe aforyzmy O. Wilde'a. 1924 nr 274), *The Savoy* (1896), *Sfinks* (1911), 7 *Dni* (1931; tu: Filozof i kobieta. Nowelka. Nr 1), *Słowo* (1907-1910), *Słowo Pol.* (1905, 1924), *Słowo Radomskie* (1924), *The Sonate* (1897), *Strzelec* (1929), *The Sunday Special* (1898-1901; tu stałe felietony literacko-artystyczne), *Świat* (1908, 1928-1932; tu m.in.: Dar Nereid. 1908 nr 21; Literat i złodziej. Żarty nie żarty. 1928 nr 41), *Świat Współcz.* (1932), *Tyg. Ilustr.* (1907-1908, 1911-1914, 1919-1920, 1926, 1928-1931; tu m.in.: Bartek Zwycięzca przed sądem. 1914 nr 26; Podziękowanie. 1926 nr 43; Można i tak. 1928 nr 22; Forestier. Epizod z czasów plebiscytu górnośląskiego. 1929 nr 20; Żbik kresowy. Nowela. 1929 nr 44-45; Echo miłości. 1930 nr 14), *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* (1910-1913; tu m.in. opowiadania: Dzieciaki. 1910 nr 36; Imieniny. 1913 nr 35-36), *Tyg. Pol.* (1898), *Warszawianka* (1925-1926; tu m.in.: Wilki nad Notecią. 1926 nr 104-105), *Wędrowiec* (1899), *Wiad. Kr.* (1922), *Wiek* (1898-1899), *Wielkopolska Ilustr.* (1930), *Wieniec-Pszczółka* (1929), *Wisła* (1912), *Zgoda* (Chicago 1903), *Złoty Róg* (1912; tu: Echo wiosny. Nowela. Nr 20), *Życie Pol.* (1914; tu opowiadanie: Na pogrzebie. Z. 6), *Żywy Dzień*. (1916). Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Jednodniówka*. [Poz.] 1916 (tu: Do słońca. S. 15-18), *Książka jubileuszowa „Dzień. Poz.” 1859-1909*. Poz. 1909, *Miedzioryty pol.* Poz. 1918 (tu przedmowa), *Rzecz kraju. Jednodniówka*. W-wa 1920, *Rzecz pol.* W-wa 1920, *Wielki kalendarz ilustr. dla wszystkich*. Kat. 1928, *Zorza. Kalendarz na r. 1929*. W-wa [1928].

Przekłady

1. A. Balmain: Napoleon na Wyspie Św. Heleny. W-wa [1910] *Bibl. Dziel Wyborowych* S. I nr 587.

2. F. E. Solf: Odwet Niemiec, czyli wojna roku 1934. Opowieść. Z przedmową pułkownika Bauera. Wraz ze wstępem. Poz. 1922.

3. O. Wilde: Sztuka i życie. Wybrał i przełożył... Wraz z przedmową. W-wa 1922.

4. F. Chesterfield: Sztuka życia. Rady i aforyzmy z „Listów do syna”. Zebrał i przełożył... Poz. [1925].

Prace edytorskie

A. Guttry: W przededniu Wiosny Ludów. Wspomnienia z roku 1846-48. Wyd. i przedmową opatrzył... Wil. 1913 *Bibl. Pam.* nr 1. Wyd. nast.: Wil. 1919; Wil. 1921.

Listy

1. Do A. Wiślickiego 6 listów z 1894. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

2. Do J. Kasprowicza z 1904. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

3. Do Z. Rabskiej 2 listy z 1910 i 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

4. Do Z. Celichowskiego 2 listy z 1912 i 1913. Rkps Bibl. Kórn. sygn. AB70.

OPRACOWANIA

ZYGMUNT [B. ZAHORSKI]: Kartki londyńskie. M. Wierzbński. *Kraj* 1896 nr 36. — REDAKCJA: Pół roku więzienia. *Praca* 1905 nr 49. — M. Wierzbński. *Praca* 1906 nr 11. — ski. *Nasz Kraj* 1907 nr 8. — Minęła kaźń. *Praca* 1907 nr 29. — Czytelnicy „Pracy” do M. Wierzbńskiego. *Praca* 1907 nr 30. — W. L. EWERT: Powieści M. Wierzbńskiego. *Nowa Reforma* 1914 nr 216. — Powieściopisarz polski przed sądem wojennym. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 42. — *Świat* 1915 nr 16. — Wszzechmocny Maciej. *Kur. Pol.* 1921 nr 350. — *Dzien. Bydg.* 1925 nr 291. — M. G. [M. GODLEWSKI]: Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 13 [wywiad]. — L. PRWIŃSKI: Powieść polska. *Przegl. Współcz.* 1928. — A.B.Z.: Nagroda literacka miasta Poznania. *Od A do Z* 1931 nr 6. — L. NOWOSIELSKI: M. Wierzbński. W 35 rocznicę pracy pisarskiej. *Świat Współcz.* 1932 nr 3.

(Nagroda im. E. Orzeszkowej;) J. E. SKIWSKI: Laureaci roku 1932. *Roczn. Lit.* 1932 s. 254-256. — *Dzien. Poz.* 1932 nr 295. — *Nowy Kur.* 1932 nr 296. — *Słowo Pol.* 1932 nr 353.

(Nekrologi:) M. DEREŻYŃSKI: Kilka słów o M. Wierzbńskim. *Wici Wielkop.* 1933 nr 11; A. JESIONOWSKI: M. Wierzbński a ziemie zachodnie. *Mysł Nar.* 1933 nr 11; C. KĘDZIERSKI. *Kur. Poz.* 1933 nr 27; M. SMOŁARSKI. *Dzien. Poz.* 1933 nr 20; B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1933 s. 59; *Gaz. Pol.* 1933 nr 16; *Gaz. Warsz.* 1933 nr 17, nr 19, nr 105; Śmierć popularnego powieściopisarza. *Głos Wsi* 1933 nr 2; *Kur. Warsz.* 1933 nr 16, nr 17, nr 19; *Mysł Nar.* 1933 nr 5; *Nowy Kur.* 1933 nr 16; *Prasa* 1933 z. 3-6; *Słowo Pomorskie* 1933 nr 14; *Świat* 1933 nr 3; *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 4.

B. OSKARD: Pisarz rasowy z Wielkopolski rodem. *Dzien. Poz.* 1936 nr 39. — W. GRZEŁAK: Cyganeria z „Udziałowej”. 1908-1913. W-wa 1965 [1964] s. 179. — T. BEDNARSKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1971 nr 2 s. 78. — W. NAWROCKI: Nadzieja i zwątpienie: literatura polska o powstaniach śląskich. *Śląski Kwart. Hist. Sobótka* 1972 nr 1. — E. PIĘŚCIKOWSKI. *Wielkop. słownik biograf.* W-wa 1981.

Nowele. T. JESKE-CHOIŃSKI: Przedmowa do: M. Wierzbiński: Nowele. W-wa 1899. — H. GALLE. *Ateneum* 1899 t. 3 s. 362. —

Akwarele angielskie. a. x. *Wędrowiec* 1902 nr 27. — W. FELDMAN. *Nowa Reforma* 1902 nr 139. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 126. — g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 32. — St. K. *Kur. Poz.* 1902 nr 326. — A. STRZELECKI. *Słowo* 1902 nr 35. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 159. — J. Ż. [J. ŻULAWSKI]. *Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 2. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 40.

W przekleśnym domu. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 171 s. 327-328. — I. GRABOWSKI. *Świat* 1909 t. 4 nr 10. — H. T-wa. *Słowo Pol.* 1909 nr 194. — A. NOWACKI. *Spoleczeństwo* 1909 nr 4. — A. STRZELECKI. *Sfinks* 1909 t. 4 s. 133. — *Czas* 1909 nr 12. — *Głos Płocki* 1909 nr 10. — *Nowa Reforma* 1909 nr 118.

Książ i księżna. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1911 t. 180 s. 256-257. — I. GRABOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 33. — LASCARO [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Beletrystyka polska. *Słowo* 1911 nr 185. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1911 nr 553. — S. SIERSLAWSKI: Romans historyczny. *Świat* 1911 nr 13. — J. T. [J. TARCZEWSKI]. *Prawda* 1911 nr 9.

Oaza miłości. A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Powieść o ludzkiej naturze. *Czas* 1913 nr 412; przedr. *Słowo* 1913 nr 248. — M. H. [M. H. ŁEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1913 s. 919-920. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1913 nr 52. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]: Z literatury powieściowej. *Dzien. Kujawski* 1913 nr 300. — B. ZAHORSKI: Nowe powieści. *Krytyka* 1913 s. 301-302. — *Głos Płocki* 1913 nr 80. — *Humanista Pol.* 1913 nr 10. — Z. DĘBICKI: Wieści znikąd. *Kur. Warsz.* 1914 nr 78. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 511-512. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Listy literackie. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 11. — W. D.: Z literatury. *Więś i Dwór* 1914 nr 3. — *Przegl. Powsz.* 1914 t. 121 s. 268. — A. MAZANOWSKI: Problem miłości i małżeństwa w najnowszej naszej powieści. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 132 s. 301-303.

Zakazana muzyka. — Siostra Felicja. — Komedia. Szmat z życia literackiego. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 178 s. 242-247. — Wł. G. *Prawda* 1910 nr 31. — S. SIERSLAWSKI. *Świat* 1911 nr 13. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1922 nr 238 [dot. Siostry Felicji]. — H. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 155-156 s. 250.

Bies i skarbonka. M. H. [M. H. ŁEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1911 s. 776. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Nowe powieści i nowele. *Nowa Reforma* 1912 nr 200. — Z. L. Z. [Z. L. ZALESKI]: Powieść polska. *Głos Warsz.* 1912 nr 118; przedr. w książce: Dzieło i twórca. T. 2. W-wa 1913 s. 179-182. — D. ZGL. [D. ZGLIŃSKI]. *Przegl. Wil.* 1912 nr 31.

Pod mysią więżą. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1911 t. 182 s. 255-259. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Powieść poznańska. *Kronika Powsz.* 1911 nr 42. — M. H. [M. H. ŁEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1911 s. 743-744. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Powieści kresowe. *Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 51. — as-: Notatki piśmiennicze. *Rola* 1912 nr 15. — J. JANKOWSKI: Apologia junactwa. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 29. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1912 s. 422. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1912 nr 5. — G. OLECHOWSKI. *Wisła* 1912 nr 7. — RAD. -LESKI [K. ZALESKI]. *Ziemia Lubel.* 1912 nr 36. — E. ZEGADŁOWICZ. *Głos Narodu* 1912 nr 13. — W. M. *Więś i Dwór* 1914 nr 12. — A. MAZANOWSKI: Pogłosy Młodej Polski w powieści. *Przegl. Powsz.* 1917 t. 135 s. 110-112.

Małżeństwo na próbę. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 146. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Z literatury. *Bluszcz* 1913 nr 30. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 526-527. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: List literacki. Pan Edward Rostaniecki. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 20. — M. H. [M. H. ŁEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1913 s. 443-444. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Wolna miłość w powieści. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1913 nr 33. — E. W. [E. WIELOWIEYSKA]. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 t. 2 s. 983-988. — *Głos Płocki* 1913 nr 57. — W. D. Z. *Więś i Dwór* 1914 nr 3. — A. MAZANOWSKI: Problem miłości i małżeństwa w najnowszej naszej powieści polskiej. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 132 s. 301-303.

Pięść Marcina Wilczka. A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Czas* 1912 nr 542. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1912 nr 52. — OTTO: Wrażenia i refleksje. *Prawda* 1912 nr 46. — *Głos Płocki* 1912 nr 91. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 526-527. — W. JAMPOLSKI: Kronika powieści. *Krytyka* 1913 s. 179-180. — J. KOTARBIŃSKI: Chłopska pięść. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1913 nr 32. — M. MOSSOCZOWA. *Bluszcz* 1913 nr 52.

Wiosna ludów. (z.s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1919 nr 52. — *Czas* 1919 nr 44. — *Głos Radomski* 1919 nr 51. — *Kur. Pol.* 1919 nr 101. — *Przegl. Księgarski* 1919

nr 6. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Listy literackie. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 7. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Z beletrystyki. *Nowa Reforma* 1920 nr 237. — *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 51 [dot. wyd. skróconego pt. Stach Wichura]. — *St. K. Postęp* 1921 nr 10.

Szalony rok. Z. DĘBICKI: Powieść historyczna. *Kur. Warsz.* 1922 nr 206. — P. KLECZKOWSKI. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1922 nr 17. — *M. Gaz. Warsz.* 1922 nr 118. — L. PIWIŃSKI. *Przeł. Warsz.* 1922 t. 2 s. 431. — T. SINKO. *Czas* 1922 nr 125. — *Słowo Pol.* 1922 nr 84. — *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 27 [na okładce wewnętrznej]. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Książki i ludzie. *Nowa Reforma* 1923 nr 196.

Menażeria. M. S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1924 nr 139.

Ludwik Mierosławski. A. SOKOŁOWSKI. *Czas* 1916 s. 170-172. — Z piśmiennictwa. *Dzien. Poz.* 1916 nr 38. — *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 31.

Dolar i spółka. *Gaz. Nar.* 1918 nr 245. — Z. ZALEWSKI. *Brzask* 1919 s. 91. — *Czas* 1919 nr 18. — *Głos Radomski* 1919 nr 11. — *Przeł. Księgarski* 1919 nr 6.

Henryka Sienkiewiczza życie i zasługi. BR. CHRZ. [B. CHRZANOWSKI]. *Przeł. Oświatowy* 1917 nr 4. — Sienkiewiczowi w hołdzie. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 19.

Honor. J. KOTARBIŃSKI. *Dzien. Poz.* 1919 nr 196-197. — *Czas* 1919 nr 18. — *Głos Radomski* 1919 nr 111. — S. SKALSKI. *Poradnik Język.* 1920 nr 18. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Przeł. Powosz.* 1933 t. 200 s. 545.

Idea niemiecka a Polacy. Er: *Przeł. piśmiennictwa. Przeł. Powosz.* 1919 t. 143 s. 253-254.

Uśmiechy. S. M. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 238. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 208.

Dwa charaktery. S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 273 dod.

Wielka gra. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 49 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Kur. Pol.* 1927 nr 27. — (l. k.) [L. KONOPACKI]. *Gaz. Warsz. Por.* 1928 nr 7. — Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1928 nr 110.

Wolność. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 178. — S. PAZURKIEWICZ: Nowa powieść

M. Wierzbińskiego. *Kur. Codz.* (Częstochowa) 1927 nr 235. — Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1927 nr 138. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 36 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — Powstanie wielkopolskie w powieści. *Polonia* 1927 nr 298 dod. lit. nr 43.

Jego dwie żony. (jb): Co słychać w Poznaniu? „Dwie żony” p. M. Wierzbińskiego i wywołana przez nie burza w szklance wody. *Ilustr. Kur. Codz.* 1927 nr 14. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 84. — M. WIERZBIŃSKI: List Autora do czytelników powieści... *Dzien. Poz.* 1927 nr 9.

Pękły okowy. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 281. — A. JESIONOWSKI: Nauka i literatura. *Mysł Nar.* 1930 nr 40. — A. JESIONOWSKI. *Zaranie Śląskie* 1930 nr 4. — B. K. [B. KOWALSKI]: Psychologia niemieckiego pacyfizmu. *Prawo Życia* 1930 nr 1. — P. KRZOWSKI: Historia w powieści. *Echo Tyg.* 1930 nr 17. — P. KRZOWSKI. *Polonia* 1930 nr 2127. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 43. — M. FAZAN: Motywy powstańcze w powieści polskiej w latach 1924-1930. *Zaranie Śląskie* 1968 nr 2.

Kasztelanka bez grosza. *Kur. Poz.* 1928 nr 514.

Hrabina Olesia. T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1929 nr 321. — j. p. *Wiad. Lit.* 1929 nr 30.

Awantura panny Zoni. Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1934 nr 240.

W pogoni za niewinną. Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 36.

Zdobycie Gdańska. B. SZARLITT. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 28.

Kajzer. I. K. *Nowy Kur.* 1931 nr 138. — J. KOLLER: Wieczory teatralne. *Dzien. Poz.* 1931 nr 139. — W. N. [W. NOSKOWSKI]. *Kur. Poz.* 1931 nr 271. — J. Sm. [J. SMOTRYCKI]. *Polonia* 1931 nr 2565; nr 2579; nr 2589. — STEF. *Gaz. Pol. Zachodnia* 1931 nr 140-141. — B. VYDRA: Divadlo. *Slovanský přehled* (Praga) 1931 s. 542. — *ABC* 1931 nr 169. — Życie kulturalne Šremu. Powodzenie miał koncert bałajkowy i „Kajzer”. *Nowy Kur.* 1931 nr 253. — P. Wierzbińskiemu obrońcy „Kajzera”. *Polonia* 1931 nr 2579.

Atak sępów. K. LÜCKE: Der Mythos vom Deutschen in der polnischen Volksüberlieferung und Literatur. *Poz.* 1938;

[polem.] B. HAMERA: O schorzałej psychice. *Tyg. Kult.* 1968 nr 19.

Recenzje przekładów

F. E. Solf: Odwet Niemiec, czyli wojna roku 1934. *Rozwój* 1921 nr 49.

O. Wilde: Sztuka i życie. *ISP. Kur. Lw.* 1922 nr 148. — j. f. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 175. — L. PIWIŃSKI. *Pam. Warsz.* 1922 t. 4 s. 113. — *Gaz. Lw.* 1922 nr 282.

F. Chesterfield: Sztuka życia. F. HOESICK: Dwaj mędrcy. *Kur. Warsz.* 1925 nr 151–152.

WIERZBOWSKI TEODOR (1853–1923)

Pseud.: STANISŁAW JASTRZĘBIEC.

Edytor, historyk literatury, bibliograf.

Ur. 30 sierpnia 1853 w Kielcach. Kształcił się tamże w gimnazjum, które ukończył w 1871, następnie studiował do 1875 na Uniwersytecie Warszawskim, po czym wyjechał na dalsze studia za granicę. W 1879 doktoryzował się w Petersburgu. W 1882 został docentem, w 1899 profesorem literatury polskiej na rosyjskim Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim. W 1886–1908 wydawał *Bibliotekę Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII w.* Od 1897 był naczelnikiem Archiwum Głównego w Warszawie. W 1903 został członkiem Akademii Umiejętności. W 1907 był jednym z założycieli Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Zmarł 19 lutego 1923.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dwa przyczynki do starożytnego słownictwa polskiego. *Spr. Komisji Język. AU* t. 3 (1884) i odb. Kr. 1882.

2. Krzysztof Warszewicki 1543–1603 i jego dzieła. Monografia historycznoliteracka. Wersja ros. pt. Christofor Warszewickij 1543–1605 i jego soczinienija. Istorikoliteraturnoje izsledowanije. W-wa 1885. Wersja pol. W-wa 1887.

3. Mickiewicz w Wilnie i Kownie. 1815–1824. Przyczynek do biografii poety. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 2 i odb.; przedr. zob. poz. 10. Wersja ros. *Wiestnik Jevropy* 1888 nr 9 i odb.

4. Bibliographia polonica XV ac XVI ssi. T. 1–3. W-wa 1889–1894.

5. O dukatach Władysława Łokietka i Aleksandra Jagiellończyka. *Wiad. Numizmatyczno-Archeol.* i odb. Kr. 1891.

6. Jakub Uchański, arcybiskup gnieźnieński. 1502–1581. Monografia historyczna. W-wa 1895.

7. Ukazatel k „Warszawskim Uniwersytetskim Izwiestijam” za 1870–1894 g. W-wa 1900.

8. Vade mecum. Podręcznik do studiów archiwalnych dla historyków i prawników polskich. W-wa 1908. Wyd. 2 zmien. i roz-

szerzone po śmierci autora przez K. Tyszkowskiego i B. Włodarskiego. Lw. 1926.

9. „Bogurodzica”. Wykład wstępny w Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim mianym dnia 13 lutego 1909. W-wa 1909.

10. Z badań nad Mickiewiczem i utworami jego. W-wa 1916.

Zawartość: Genealogia Mickiewicza. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 33); O rodzinie Majewskich; Mickiewicz w Wilnie i Kownie. 1815–1824. (Zob. poz. 3); O „Pieśni Filaretów”. (*Tyg. Ilustr.* 1900 nr 8); Uniwersytecki dyplom poety. (*Tyg. Ilustr.* 1897 nr 48); „Iris”. Epizod z literacko-dziennikarskich przedsięwzięć poety. (*Kur. Warsz.* 1897 nr 272); Przed wyjazdem za granicę. (*Kur. Warsz.* 1900 nr 1); „...A imię jego czterdzieści i cztery”. (Wersja pierwotna z podtytuł: Krótkie słowa w długiej sprawie. *Kur. Warsz.* 1897 nr 251; *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1897 nr 38); Z historii utworów poety; Nieznana krytyka „Grażyny” i „Konrada Wallenroda”.

11. Opis aktów przechowywanych w warszawskim Archiwum Głównym. T. 1–2. W-wa 1917.

12. Szkoły parafialne w Polsce i na Litwie za czasów Komisji Edukacji Narodowej. Kr. 1921.

13. Archiwa polskie. Zarys dziejów. Nie druk.

Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3577.

Rozprawy, prace edytorskie, recenzje i sprawozdania umieszczał w czasopismach: *Ate-neum* (1877–1879. 1881–1882. 1887. 1897;

tu m. in.: Dwa listy Tadeusza Kościuszki z 1799 i 1812. Do druku podał... 1881 t. 1 s. 140-141), *Bibl. Warsz.* (1882, 1888-1889), *Echo* (1883), *Gaz. Warsz.* (1920, 1922), *Kłosa* (1881), *Kur. Warsz.* (1897, 1900), *Nowa Reforma* (1897; tu: Brednia o Mickiewiczu. Nr 222), *Nowoje wriemia* (1897; tu: O Mickiewiczu. Nr 7733), *Pam. Lit.* (1904; tu: Ze studiów nad Kochanowskim. S. 87-96), *Przegl. Bibliogr.-Archeol.* (1882; tu rec. „Bibliografii polskiej” K. Estreichera), *Rozprawy Wydz. Filol. AU* (1880), *Sbornik otdielenija russkogo jazyka i slowiesnosti Impieratorskoj Akademii Nauk* (1898), *Spr. Komisji Język. AU* (1884), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1897), *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* (1877), *Tyg. Ilustr.* (1882, 1897, 1900, 1902), *Tyg. Pol.* (1899), *Warszawszkija uniwiersitetskija izwiestija* (1882-1884, 1886-1894, 1897; tu m. in.: Otczety o naucznych zaniatijach za graniczej. 1882-1884, 1890-1891, 1894), *Wiad. Bibliogr. Warsz.* (1882), *Wiad. Numizmatyczno-Archeol.* (1891), *Wiestnik Jewropy* (1888), *Żurnal Ministerstwa Justicii* (1902), *Żurnal Ministerstwa Narodnego Proswieszczenija* (1882, 1893).

Ponadto w wydawnictwach: *Monumenta Poloniae Historica*. T. 3 Lw. 1878, t. 5 Lw. 1888, *Otczet o tretiem prisudieniu Puszkinskich premii*. Petersb. 1886 (tu recenzja nagrodzona przez Akademię Petersburską z pracy: Iz Mickiewicza: Pieriewody M. P. Siemionowa), *Pamiatnaja kniżka warszawszkogo sudebnogo okruga na 1906 god.* W-wa 1906, *Z wieku M. Reja. Księga jubileuszowa 1505-1905.* W-wa 1905.

Prace edytorskie

1. Filipa Kallimacha i nieznanego poety wiersze na cześć Jana Długosza w 400-letnią jubileuszową rocznicę śmierci tegoż historyka do druku podał... *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 8 (1880) i odb.

2. Synopsis legatorum a latere legatorum natorum, nuntiorum... in Polonia terrisque adjacentibus 1073-1794. Rzym 1880.

3. J. Sobieski: Diariusz wyprawy wiedeńskiej w 1683 w dwóchsetną jej rocznicę wyd. w przekładzie i objaśnieniu... *Echo* 1883 i odb. Wyd. nast. W-wa 1883.

4. Krzysztofa Warszewickiego nie wydane pisma, listy do znakomitych ludzi tudzież inne dokumenty odnoszące się do jego życia i działalności wraz ze spisem dzieł tegoż autora, dotąd drukami nie ogłoszonych, zebrał i wyd. ... W-wa 1883. Wyd. nast. W-wa 1883 [tytuł w wersji łac.].

5. Wypisy polskie. Podręcznik dla klas wyższych średnich zakładów naukowych.

Ułożył... W-wa 1884. Wyd. 2 W-wa 1888. Wersja ros. W-wa 1884.

6. Uchańsciana, czyli zbiór dokumentów wyjaśniających życie i działalność Jakuba Uchańskiego, arcybiskupa gnieźnieńskiego... T. 1-5. W-wa 1884-1885.

7. *Calendarium Landense*. Oprac... *Monumenta Poloniae Historica* t. 5. Lw. 1888 i odb. Lw. 1886.

8. Vincent Laureo, évêque de Mondovi, nonce apostolique en Pologne 1574-1578 ... W-wa 1887.

9. J. Ostroróg: Pamiętnik ku pożytkowi Rzeczypospolitej zebrany. W-wa 1891.

10. Nieznany fragment „Biblii królowej Zofii”. Opisał i do druku podał... *Prace Filol.* t. 4 (1893) i odb. W-wa 1892.

11. Simonis Starovolscii, cantoris Tarnoviensis et canonici Cracoviensis (†1656), elenchus operum, tum typis impressorum, tum manuscriptorum... W-wa 1894.

12. Luźne dokumenty do życiorysu Adama Mickiewicza. *Ateneum* 1897 t. 4 i odb. W-wa 1898.

13. K biografii Adama Mickiewicza w 1821-1829 latach. *Sbornik otdielenija russkogo jazyka i slowiesnosti Impieratorskoj Akademii Nauk* t. 66 (1898) i odb. Petersb. 1898.

14. K istorii tajnych obszczestw i kruzkw sredi litowsko-polskoj molodzieji w 1819-1823 g.: 1. Raport sienatora Nowosilcowa, 2. Spisok czlenam Obszczestwa Filaretow. Izdał... W-wa 1898.

15. Smutnoje wriemia w sowriemiennoj jemu polskoj literaturie. Cz. 1: 1605-1607. W-wa 1900 *Materiały k istorii moskowskogo gosudarstwa w 16 i 17 stoletijach*. Z. 3.

16. Materiały do dziejów piśmiennictwa polskiego i biografii pisarzy polskich. T. 1-2. W-wa 1900-1904.

17. Komisja Edukacji Narodowej i jej szkoły w Koronie. 1773-1794. Raporty... Protokoły... W-wa 1901-1915.

18. Kilka nowych dokumentów do biografii Mikołaja Reja i rodziny jego. *Z wieku M. Reja. Księga jubileuszowa 1505-1905.* W-wa 1905.

19. *Matricularium regni Poloniae*... Cz. 1-5. W-wa 1905-1919.

20. Dwa fragmenty ksiąg kancelaryjnych królewskich z pierwszej połowy XV w. Wyd. ... W-wa 1907.

21. Protokoły posiedzeń Towarzystwa do

Ksiąg Elementarnych 1775 do 1792. W-wa 1908.

22. Komisja Edukacji Narodowej. 1773–1794. Monografia historyczna. T. 1: A. Opracowania i źródła drukowane; B. Źródła archiwalne. W-wa 1911–1915.

Zamierzone tomy 2–8 nie ukazały się.

23. Manuscriptorum, que in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur, tabulae analyticae. W-wa 1912.

24. Przywileje królewskiego miasta stołecznego starej Warszawy. 1376–1772. W-wa 1913.

Prace wydane w *Bibliotece Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich XVI–XVIII w.*:

1. Mowy Krzysztofa Warszawickiego. W-wa 1885 z. 2.

2. Wenecja. Poemat historyczno-polityczny z końca XVI w. W-wa 1886 z. 1.

3. A. Zbylitowski: Wieśniak. W-wa 1893 z. 3.

4. S. Orzechowski: Książki o ruszeniu ziemie polskiej przeciw Turkowi. W-wa 1895 z. 4.

5. Anny Memoraty, „dziewicy polskiej”, łacińskie wiersze z lat 1640–1644. Zebrał i wyd. ... W-wa 1895 z. 5.

6. M. Bielski: Komedia Justyna i Konstancji. 1557 r. W-wa 1896 z. 7.

7. Napomnienie polskie ku zgodzie do wszech krześcijanów wobec, a mianowicie ku Polakom uczynione. Powtórnie wyd. ... W-wa 1896 z. 6.

8. Pieśni duchowne a nabożne, nowo zebrane a wydane przez Jana Seklucjana. 1547. Powtórnie wyd. ... W-wa 1897 z. 8.

9. Zwrócenie Matiasza z Podola. Dialog z pierwszej ćwierci XVII w. W-wa 1897 z. 9.

10. Melchior Pudłowski i jego pisma. Przyczynek do historii literatury polskiej XVI w. W-wa 1898 z. 10.

11. J. Radziwiłł: Pamiętnik z lat 1556–1575. Wyd. ... W-wa 1899 z. 12.

12. Dobrego zdrowia rządzenie 1532 i Nauka rządzenia ku ustrzeżeniu zarażenia powietrza 1543. W-wa 1899 z. 11.

13. S. Orzechowski: „Fidelis subditus” w redakcji pierwszej z r. 1543. W-wa 1900 z. 14.

14. Zdanie wolnego szlachcica na sejmiku w r. 1608 na dwa punkty potrzebne wyd. ... W-wa 1900 z. 13.

15. S. Orzechowski: Opowiadanie upadku

przyszłego polskiego z r. 1560. W-wa 1901 z. 16.

16. Rozmowa Janasza Knutla z Chlebówki magistrata z r. 1642. W-wa 1901 z. 15.

17. Kiermasz wieśniacki. Utwór z pierwszej połowy XVII w. W-wa 1902 z. 17.

18. Komedia rybałtowska z r. 1615 i Sołtys z klechą z r. 1616. W-wa 1902 z. 18.

19. Pieśni, tańce, padwany XVII w. W-wa 1903 z. 19.

20. Dialog albo rozmowa Flisa z Kursorem z r. 1611. W-wa 1904 z. 20.

21. Wolność polska, rozmowa Polaka z Francuzem roztrzęsiona. Broszura polityczna z pierwszej połowy XVIII w. W-wa 1904 z. 21.

22. J. K. Denhoff: Listy do wojewodziny Kąskiej. W-wa 1905 z. 22.

23. J. Dzieduszycki: Traktat o elekcji królów polskich. W-wa 1906 z. 23.

24. Wiersze polityczne i przepowiednie, satyry, paszkwile z XVII w. W-wa 1907 z. 24.

25. S. Orzechowski: „Fidelis subditus” w redakcji drugiej. W-wa 1908 z. 25.

Ponadto wydał kilka dokumentów w języku rosyjskim z zakresu historii.

Listy

1. Do L. Mańkowskiego [z 1871–1909?] Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7653 II.

2. Do O. Kolberga z 1876. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2185 t. 3. Ogł. w książce: O. Kolberg: Dzieła wszystkie. T. 64: Korespondencja. Wr. 1965.

3. Do A. Pawińskiego z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7834 IV.

4. Do A. Wołyńskiego 3 listy z 1878–1880. Rkps Ossol. sygn. 3657/II.

5. Do J. I. Kraszewskiego 5 listów z 1879–1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6539 IV.

6. Do W. Kętrzyńskiego 31 listów z 1880–1917. Rkps Ossol. sygn. 6228/II.

7. Do T. Rutowskiego z 1882. Rkps Ossol. sygn. 13447/II.

8. Do S. Tomkowicza 2 listy z 1882–1911. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1997.

9. Do Z. Celichowskiego 79 listów z 1882–1920. Rkps Bibl. Kórń. sygn. AB 67, AB 84.

10. Do W. Przyborowskiego 3 listy z 1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

11. Do Z. Wolskiego 45 listów z 1885–1901. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 431.

12. Do J. Korzeniowskiego 5 listów z 1888–1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351; brulion listu z 1888. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 9.

13. Do W. Z. Anczyca z 1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

14. Do W. Górskiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7812 IV.

15. Do red. *Kwart. Hist.* z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.

16. Do O. Balzera 64 listy z 1891–1923. Rkps Ossol. sygn. 7696/II, 7701/II, 7706/II.

17. Do H. Łopacińskiego 6 listów z 1895–1905. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego sygn. 531, 617.

18. Do H. Łopacińskiego 30 listów z 1896–1905. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2272.

19. Do nieznanego adresata z 1897. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

20. Do L. Bernackiego 5 listów z 1901–1908. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.

21. Do B. Czarnika z 1904. Rkps Ossol. sygn. 6323/II.

22. Do T. Piniego z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

23. Do B. Ulanowskiego 2 listy z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402 t. 3.

24. Do Polskiego Komitetu Organizacyjnego Międzynarodowego Zjazdu Historyków w Brukseli z 1923. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 286.

25. Od różnych osób kilka tysięcy listów. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881. M.in. od następujących: O. Balzer, J. Baudouin de Courtenay, S. Bełza, L. Bernacki, B. Biskupski 2 listy z 1878 (ogł. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1957 s. 90–93), W. Bogusławski z 1894, W. Bruchnalski z 1904, A. Brückner z 1890, 1894, J. Bystroń 3 listy z 1892 i b.d., Z. Celiński, B. Chlebowski 2 listy z 1883, 1909, P. Chmielowski 6 listów z 1881–1892, I. Chrzanowski, B. Czarnik listy z 1892–1904, J. Czubek 5 listów z 1903–1906, L. Cwikliński 5 listów z 1877, 1890, S. Dobrzycki 6 listów z 1902–1910, B. Erzepki 4 listy z 1883–1911, K. Estreicher z 1895, 1901 (ogł. J. Grzybowska. *Biul. Bibl. Jagiel.* 1961 nr 1), L. Finkel 7 listów z 1882–1888, J. Gadowski, M. Gawalewicz z 1899, F. Gawroński-Rawita z 1910, J. Gnatowski z 1888, W. Gomulicki 3 listy z 1896, B. Gubrynowicz 6 listów z 1894–1913, K. Heck 4 listy z 1900–1902, T. Hendel 7 listów z 1873 (ogł. *Roczn.*

Bibl. PAN w Kr. 1957 s. 76–78), L. Jenike, T. Jeske-Choński z 1911, J. Kallenbach 7 listów z 1902–1908, W. Karczewski z 1904, W. Korotyński, J. Korzeniowski 4 listy z 1888–1911, J. Kościelski z 1890, A. Kraushar 22 listy z 1882–1911, F. Krętek z 1889, A. A. Kryński, H. Łopaciński 51 listów z 1896–1907, J. Łoś z 1912, W. Łoś z 1902, L. Malinowski, L. Méyet z 1889, W. Mickiewicz, K. Morawski 6 listów z 1904–1908, W. Nehring, A. Niemojewski 3 listy z 1916, A. Nowaczyński z 1921, A. E. Odyniec, A. Pietkiewicz, T. Pini z 1905, R. Plenkiewicz 8 listów z 1891–1910, E. Przewoński z 1899, W. Przyborowski 18 listów z 1876–1901, S. Ptaszycy 28 listów z 1885–1914, A. J. Rolle 4 listy b.d., M. Rowiński, S. Rzetkowskowi, Z. Sarnecki, H. Sienkiewicz, T. Skarszewski-Zuk z 1887, W. Smoleński, W. Spasowicz 15 listów z 1902–1906, H. Struve 30 listów z 1880–1909; 5 listów ogł. S. Borzym. *Arch. Hist. Filozofii i Myśli Społ.* 1974 s. 323–354, A. Sygietyński z 1890, J. Weysenhoff, S. Windakiewicz 2 listy z 1891, 1894, W. Wislocki 4 listy z 1882–1883, A. Wiślicki 3 listy z 1877–1879, S. Zdziarski 14 listów z 1898–1904, S. Żeromski. Listy: od S. Żeromskiego z 1899 i od H. Sienkiewicza z 1904 ogł. J. Starnawski. *Przegl. Hum.* 1973 nr 5.

26. Akta osobiste, metryki, świadectwa szkolne. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1882 t. 1.

27. Materiały, dokumenty. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1882 t. 2–11.

28. Odpowiedź... na zarzuty... w akcie oskarżenia z 1919. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3190.

29. Artykuł. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7864 IV.

OPRACOWANIA

Jeszcze o Muzeum Kopernika w Rzymie. *Kur. Codz.* 1878 nr 232. — *Kur. Codz.* 1882 nr 224, 232. — *Kur. Codz.* 1882 nr 279 [dot. rec. „Bibliografii polskiej” K. Estreichera ogł. w *Przegl. Bibliogr.-Archeol.*]. — Za dziesiąt lat. Bibliograficzekij ukazatel naucznych trudow... *Warszawskija uniwersitetskija izwiestija* 1886 z. 5 i odb. [zawiera częściową bibliografię]. — *AMA. Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 13. — S...CKI: Doktorzacja prof. Wierzbowskiego. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 20. — Za trinádat lat. Bibliograficzekij ukazatel naucznych trudow... *Warszawskija uniwersitetskija izwiestija* 1889 i odb. [zawiera częściową bibliografię]. — S. BIELAWSKI. *Kwart. Hist.* 1895 s. 693–697 [dot.: Otczety o nauucznych zaniatjach za granicieu ogł. w *Warszawskija uniwersitetskija izwiestija*]. — A. BRÜCKNER: Ze studiów nad Kochanowskim. *Pam. Lit.* R. 3

(1904) z. 2 s. 276–278 [dot. Ze studiów nad Kochanowskim, ogl. w *Pam. Lit.*]. — P. DĄBKOWSKI: *Śp. T. Wierzbowski. Słowo Pol.* 1923 nr 54. — T. Wierzbowski. *Księga pamiątk. kielczan 1856–1904*. W-wa 1925 s. 216–219 [zawiera częściową bibliografię]. — Z. GACA-DĄBROWSKA: T. Wierzbowski. 1853–1923. Studium bibliologiczne. *Roczn. Bibl.* 1973 nr 3/4. — Z. GACA-DĄBROWSKA: Edytorska działalność T. Wierzbowskiego. *Roczn. Bibl.* 1974 nr 1/2. — Z. GACA-DĄBROWSKA: T. Wierzbowski jako bibliograf. *Roczn. Bibl.* 1974 nr 3/4.

Krzysztof Warszawicki... i jego dzieła. S. PTASZYCKI. *Żurnal Ministerstwa Narodnego Prosvieszczenija* 1886 t. 246 s. 361–375. — F. BOSTEL. *Przeł. Potusz.* 1887 t. 3. — ALEKS. K-r [A. KRAUSHAR]. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 213. — A. KRZCHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1887 nr 37. — W. NEHRING. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) 1887 s. 285–287. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1887 t. 85 s. 150–153.

Mickiewicz w Wilnie i Kownie. J. KALLENBACH. *Przeł. Pol.* 1888 t. 88 s. 343–344. — ANTONI M. [A. MAZANOWSKI]. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 44. — J. TRETIK. *Kwart. Hist.* 1888 z. 4 s. 600–601. — Z. HORODYŃSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1889 s. 303–305. — K. PINCHAS: Z lat nauczycielskich A. Mickiewicza. *Ateneum Wil.* 1929 z. 1/2 s. 163–166.

O dukatach Władysława Łokietka i Aleksandra Jagiellończyka. RYSZARD ANTONI [A. R. ZACZYŃSKI]. *Kwart. Hist.* 1892 s. 830–833.

Jakub Uchański, arcybiskup gnieźnieński. A. [A. KRAUSHAR]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 18. — J. KORZENIOWSKI. *Kwart. Hist.* 1897 s. 848–855.

Vade mecum. F. PUŁASKI. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 3 s. 387–389. — I. BARANOWSKI. *Książka* 1909 s. 12–13. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Przeł. Bibl.* 1909 t. 2 s. 145–149.

„Bogurodzica”. M. Z. KRYŃSKI. *Prace Filol.* T. 7 (1911).

Z badań nad Mickiewiczem i utworami jego. A. L. [A. LANGE]: A imię jego 44. *Głos* 1897 nr 38 [dot. szkicu pt. jw.]. — W. Pr.: Z literatury mickiewiczowskiej. *Nowa Reforma* 1916 nr 597. — *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 23. — S. KOTOWICZ. *Pam. Lit. R.* 16 (1918) z. 1/2 s. 130–134.

Szkoły parafialne w Polsce i na Litwie za czasów Komisji Edukacji Narodowej. A. BRÜCKNER. *Książka* 1922 s. 177. — *Kwart. Hist.* 1922 t. 36 s. 125.

Recenzje prac edytorskich

Filipa Kallimacha i nieznanego poety wiersze na cześć Jana Długosza. P. CHMIEŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 281.

Krzysztofa Warszawickiego nie wydane pisma. P. B. *Ateneum* 1887 t. 1 s. 107–137.

Uchańsciana. B. D. [B. DEMBIŃSKI]. *Przeł. Pol.* 1885 t. 75 s. 593–595. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 115. — W. R. *Kwart. Hist.* 1891 s. 886–892. — B. DEMBIŃSKI. *Ateneum* 1895 t. 4 s. 63–77.

J. Ostroróg: Pamiętnik ku pożytkowi Rzeczypospolitej zebrany. A. REMBOWSKI. *Niwa* 1891 nr 12. — A. WINIARZ. *Kwart. Hist.* 1895 s. 716–717.

Nieznany fragment „Biblii królowej Zofii”. F. KRČEK. *Kwart. Hist.* 1895 s. 288–290.

Simonis Starovolscii... elenchus operum. S. BIELAWSKI. *Kwart. Hist.* 1895 s. 694–697.

Luźne dokumenty do życiorysu Adama Mickiewicza. 1. [L. KOROTYŃSKI]: Nowe przyczynki do życiorysu A. Mickiewicza i jego epoki. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 22.

K biografii Adama Mickiewicza w 1821–1829 latach. G. K. [G. KORBUĆ]. *Głos* 1899 nr 2. — S. ZDZIARSKI: Udział Polaków w literaturach innych narodów. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 27.

Smutnoje wriemnia w sowriemiennoj jemu polskoj literaturie. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 158, 162–163.

Materiały do dziejów piśmiennictwa polskiego i biografii pisarzy polskich. S. ZDZIARSKI. *Przeł. Potusz.* 1900 t. 68 s. 259–262. — A. BRÜCKNER. *Książka* 1904 s. 325–326. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 3 (1904) z. 3 s. 472–477. — S. ZDZIARSKI. *Słowo* 1904 nr 226. — S. Z. *Muzeum* 1905.

Komisja Edukacji Narodowej i jej szkoły w Koronie. A. KARBOWIAK. *Kwart. Hist.* 1905 s. 443-446. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1906 s. 360.

Komisja Edukacji Narodowej. 1773-1794. T. CZAPCZYŃSKI. *Pam. Lit.* R. 11 (1912) z. 2 s. 340-343. — K. M. MORAWSKI. *Przegl. Pol.* 1912 t. 186.

Przywileje królewskiego miasta stołecznego starej Warszawy. P. DĄBKOWSKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1913 s. 377-384; przedr. w książce: Pokłosie z dwudziestu lat pracy naukowej zebrane. Lw. 1917 s. 120-129. — A. CHMIEL. *Kwart. Hist.* 1914 s. 70-73.

Recenzje prac edytorskich wydanych w Bibliotece Zapomnianych Poetów i Prozaików Polskich.

W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1887 s. 449-450 (Zeszyt 1-2); W. N. [W. NEHRING]. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) 1897 s. 285-287.

A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1897 s. 125-126, 1898 s. 585-587, 1904 s. 293-296, 537-538 (Zeszyt 4-6, 8, 11-22).

A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 1 (1902) s. 158-161, 338, 341, R. 2 (1903) s. 128-130, 290-292, R. 3 (1904) s. 314-317, 478-479 (Zeszyt 11-20).

A. BRÜCKNER. *Książka* 1906 s. 358, 1907 s. 471-472 (Zeszyt 22-24).

S. Orzechowski: Książki o ruszeniu ziemie polskiej przeciw Turkowi. A. A. KRYŃSKI. *Ateneum* 1896 t. 3 s. 174-176.

Anny Memoraty, „dziewicy polskiej”, łacińskie wiersze. Dr S. W. [S. WINDAKIEWICZ]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 451. — *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 18.

Napomnienie polskie ku zgodzie do wszech krześcijanów wobec... L. S. K. [L. S. KOROTYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 42.

S. Orzechowski: Opowiadanie upadku przyszłego polskiego z r. 1560. S. ZDZIARSKI. *Książka* 1902 s. 10. — S. ZDZIARSKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 4 s. 121.

Pieśni, tańce, padwany XVII w. A. BRÜCKNER. *Książka* 1904 s. 140. — DĘBORÓG. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 250.

Wolność polska, rozmowa Polaka z Francuzem roztrzęsioną. A. REMBOWSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 205.

Wiersze polityczne i przepowiednie, satyry, paszkwile z XVII w. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 7 (1908) s. 231-236.

WIKSZEMSKI MAMERT (1872-1908)

Krypt.: M. W.; MAMERT ANTONI.

Poeta.

Ur. 11 maja 1872 w majątku rodowym Klepacze, w powiecie ostrogińskim. Do szkoły realnej uczęszczał w Równem. W 1889-1890 kształcił się w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Leśnictwa w Nowej Aleksandrii (Puławy), skąd wydalony za działalność polityczną, udał się do Niemiec, gdzie studiował agronomię w Halle oraz filozofię w Heidelbergu. Po powrocie do kraju przez pewien czas pracował w sekretariacie *Prawdy*, następnie przeniósł się do Kijowa i pracował w biurze. Wkrótce wrócił do majątku Klepacze i zajął się prowadzeniem gospodarstwa. Zmarł 16 maja 1908 we wsi Pustelniki pod Nowogródkiem.

TWÓRCZOŚĆ

Śnieżana. Dramat w 1 akcie. *Wędrowiec* 1904 nr 36-37, 39-43.

Utworki własne i przekłady zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Chimera* (1901, 1905, 1907), *Głos* (1899), *Lit. i Sztuka* dod. *Ludzkości* (1907), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907), *Ludzkość* (1906), *Mysł*

Nar. (1933; tu z teki pośmiertnej: Z cyklu „Powrót”; Z okna wagonu; Serce serc... Nr 14; oraz tłum. z H. Heinego: Piosnka. Serce; Łzy; Wiosna; Życie; Kobieta; Rycerz ranny; Głos gór. Nr 16), *Prawda* (1902, 1904-1908; tu m.in.: O Witeziu. 1905 nr 47-48; Literatura polska. 1906 nr 21, 1907 nr 7, 38, 40, 46; W towarzystwie kultury polskiej. 1907 nr 9-10, 24; Praca społeczna

A. Świętochowskiego. 1908 nr 1), *Sfinks* (1908), *Tyg. Ilustr.* (1907), *Wędrowiec* (1904), *Wiedza* (Wil. 1907).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych zamieszczano lub ogłaszano z teki pośmiertnej: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Najmłodsza Polska w pieśni.* Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Noworoczn. lit. autorów pol. i ukraińskich.* Kijów 1909, *Od Kochanowskiego do Staffa.* Oprac. W. Borowy. Lw. 1930, *Pol. pieśni miłosna.* Wybrał J. Lorentowicz. W-wa 1913.

Rękopisy drobnych utworów: Sonety z cyklu „Asmodeusz”. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5389; odpis wiersza Na wędrowce. II. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7431.

Listy i materiały

1. Do red. *Chimery* z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.

2. Od red. *Prawdy* z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6358.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): Wł. B. [W. Bukowiński]; M. Wikszemski. Wspomnienie pozgonne. *Sfinks* 1908 t. 2(5) s. 374-375; L. Typ. *Witeź* 1908 nr 9; n.g. *Nowa Gaz.* 1908 nr 240; Z. P. [Z. Pietkiewicz]. *Kultura* 1908 nr 253; W. [A. Świętochowski]. *Prawda* 1908 nr 22; *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 22.

Nieznani poeci XX w. *Dziś i jutro* 1946 nr 24. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 296.

WINDAKIEWICZ STANISŁAW (1863-1943)

Pseud. i krypt.: DR S. W.; ITALOMAN; JACEK KOSTKA; S. W.; WISŁAW.

Historyk literatury.

Ur. 24 listopada 1863 w Drohobyczu. Był synem Wiktora, urzędnika pocztowego pochodzącego ze starej wielkiej górniczej rodziny. Dzieciństwo spędził na Węgrzech. Po powrocie do Polski mieszkał początkowo w Tarnowie, potem w Krakowie, gdzie w 1875-1882 uczęszczał do Gimnazjum Św. Anny, a następnie w 1882-1886 studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Doktorat uzyskał w 1887. W 1883 odbył podróż naukową po Polsce (Kaszuby, Mazowsze, Wielkopolska, Pomorze), podczas której prowadził badania dialektologiczne. W następnych latach podróżował wielokrotnie za granicę. W 1885 był we Włoszech, zwiedził Neapol, Bolonię i Padwę, w 1886 brał udział w wyprawie naukowej S. Smolki do Rzymu, w 1887 jako stypendysta studiował w Niemczech (w Monachium i w Berlinie), w 1888 prowadził samodzielne badania w Rzymie, w 1889 pracował naukowo we Florencji i Parmie, od końca 1891 do września 1892 studiował w Paryżu. W 1890-1893 był sekretarzem Komisji Historyczno-Literackiej Akademii Umiejętności. Z początkiem 1890 objął funkcję bibliotekarza w Akademii Umiejętności i pełnił ją do 1903, tzn. do uzyskania tytułarnej profesury nadzwyczajnej. W 1912 został profesorem zwyczajnym historii literatury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1914 był członkiem korespondentem, a od 1919 członkiem zwyczajnym Akademii Umiejętności. Należał do Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 1934 ustąpił z katedry, a w 1938 został honorowym profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zmarł 9 kwietnia 1943 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nieznane szczegóły o rodzinie Kochanowskich, zebrane z akt ziemskich radomskich i konsystorskich krakowskich. *Prace Filol.* t. 1 (1885) i odb.

Praca nagrodzona I nagrodą na konkursie im. K. Biełeckiego w Akademii Umiejętności.

2. Życie dworskie Kochanowskiego. Przyczynek do biografii poety. *Przegl. Pol.* 1885 t. 78 z. 4 i odb. Kr. 1886.

3. Pobyt Kochanowskiego za granicą. Szkic biograficzny. *Roczn. Filarecki* 1886 s. 473-544 i odb.

4. Wyprawa naukowa do Archiwum Watykańskiego w roku 1886. Kr. 1887.

5. Wyprawa do Rzymu w r. 1886. *Czas* 1887 nr 259-263 i odb.; Kampania z r. 1887/1888. *Czas* 1888 nr 214-222 z przerwami i odb.

6. Liryka Sarbiewskiego. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 15 (1891) s. 213–251 i odb. Kr. 1890.
7. Ks. Stanisław Grochowski. Studium biograficzno-literackie. *Roczn. Tow. Nauk. Poz.* t. 18 (1891) z. 1 i odb.
8. Memoriał w sprawie programu Komisji Literackiej. Kr. 1891.
Druk na prawach rękopisu.
9. O rękopisach poezji Kallimacha. *Kwart. Hist.* 1891 s. 359–368 i odb.
10. Padwa. Studium z dziejów cywilizacji polskiej. *Przeł. Pol.* 1891 t. 99 z. 8–9 i odb.
11. Pierwsze kompanie aktorów w Polsce. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 18 (1893) s. 386–407 i odb.
12. Teatr Władysława IV. *Przeł. Pol.* 1893 t. 109 z. 2–3 i odb.
13. Do W. Pana Oswalda Balzera, redaktora Kwartalnika Historycznego we Lwowie. Kr. 1894.
Druk na prawach rękopisu.
14. Mikołaj Rej z Nagłowic. Wielcy pisarze polscy. Kr. 1895. Przedr. *Przeł. Pol.* 1895 t. 117 s. 1–3, 349–376, 596–638. Wyd. nast.: wyd. 3 Lubl. 1922.
15. Sonety krymskie. Studium. *Kraj. Dział Lit.-Artyst.* 1896 nr 44–47; *Przeł. Pol.* 1896 t. 120 s. 609–631 i odb. Kr. 1897.
16. Skarga publicystą. Ustęp z wykładu uniwersyteckiego 1897 r. Kr. 1912 (odb. z *Czasu*).
17. Dramat liturgiczny w Polsce średniowiecznej. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 34 (1902) s. 340–356 i odb. Kr. 1903.
18. Teatr ludowy w dawnej Polsce. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 36 (1904) i odb. Kr. 1902.
19. Badania źródłowe nad twórczością Słowackiego. Kr. 1910.
20. Adam Mickiewicz. Odczyt wypowiedziany na kursie uzupełniającym dla nauczycieli szkół średnich. Kr. 1911.
21. Charakter Skargi. *Przeł. Powsz.* 1912 t. 113 s. 50–92 i osob. Kr. 1912.
22. Poezja romantyczna. Odczyt na zakończenie kilkuletniego kursu uniwersyteckiego wypowiedziany w dn. 29 i 30 stycznia 1912. Kr. 1912.
23. Walter Scott i Lord Byron w odniesieniu do polskiej poezji romantycznej. Kr. 1914.
24. Krasieński i Dante. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 53 (1916) i odb. Kr. 1916.
25. Prolegomena do „Pana Tadeusza”. Kr. 1918.
Fragm. ogł. pt. Czas pisania „Pana Tadeusza”. *Przeł. Powsz.* 1917 t. 137.
26. Teatr polski przed powstaniem sceny narodowej. Kr. 1921 *Z Hist. i Lit.* nr 8.
Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8778 II.
27. Odkrycie Włoch. Odczyt wygl. na posiedzeniu PAU dn. 28 VI 1922. Kr. 1922.
28. Teatr kolegów jezuickich w dawnej Polsce. *Rozpr. PAU Wydz. Filol.* t. 61 (1922) nr 2.
29. Dzieje Wawelu. Kr. 1925.
30. Piotr Skarga. Kr. 1925 *Z Hist. i Lit.* nr 28.
31. Jan Kochanowski. *Przeł. Współcz.* 1930 nr 98. Wyd. osob. pt. Jan Kochanowski, człowiek i artysta. W-wa 1948 *Portrety Lit.* z. 2.
32. Jan Kochanowski. Kr. 1930 *Z Hist. i Lit.* nr 37. Wyd. 2 przejrzone i popr. wg zapisków autora. W-wa 1947.
Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8777 II.
33. Próby i pomysły dramatyczne Mickiewicza. *Pam. Lit.* R. 30 (1933) z. 1 i odb.
34. Adam Mickiewicz. Życie i dzieła. Kr. 1935.
35. Romantyzm w Polsce. Kr. 1937.
36. Poezja ziemiańska. Kr. 1938.
37. Epika polska. Kr. 1939.
38. Dorota Kochanowska.
Studium hist.-lit. podpisane pseudonimem Wisław — z teki redakcyjnej *Czasu*.
Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2471.
- Bibliografię prac S. Windakiewicza do r. 1934 zob. *Pam. Lit.* R. 32 (1935) s. 270–285.
- Rozprawy i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* (1890, 1892–1893), *Archivio Storico Italiano* (Florenca 1893), *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1890, 1892, 1895), *Bibl. Warsz.* (1887, 1905), *Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie* (1890, 1892–1893, 1895, 1901–1902, 1918–1920, 1926, 1929; tu streszczenia prac w języku franc.), *Czas* (1887–1888, 1890, 1895, 1912, 1920, 1927, 1930, 1933–1934, 1938–1939), *Dzień. Pol.* (1933), *Gaz. Lit.* (1927), *Ilustr. Kur. Codz.* (1924), *Kraj* (1896; tu: Sonety krymskie. Studium. Nr 44–47), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1930, 1934), *Kur. Por.* (1932), *Kwart. Hist.* (1891, 1894), *Lud* (1904), *Mysł Nar.* (1930; tu: Poezja Kochanowskiego. Nr 23), *Nowa Reforma* (1922), *Pam. Lit.* (1902, 1904, 1906, 1913, 1928–1929, 1933–

-1934; tu m.in.: Pieśni i dumy rycerskie XVI w. 1904 s. 345-359; Mickiewicz i Byron. 1934 s. 127), *Pologne Littéraire* (1930), *Prace Filol.* (1885), *Przegl. Hum.* (1924), *Przegl. Pol.* (1885, 1887-1889, 1891, 1893-1899, 1902), *Przegl. Powoz.* (1912, 1917, 1919; tu m.in.: Inteligencja Skargi. 1912 t. 115 s. 107-134; Kaznodziejstwo Skargi. 1912 t. 115 s. 135-167), *Przegl. Warsz.* (1921-1922; tu m.in.: Program literacki Kochanowskiego. 1921), *Przegl. Współcz.* (1922-1924, 1926-1932, 1934; tu m.in.: Brytanomania Mickiewicza. 1929 t. 29 s. 40-49; Mickiewicz i Zaleski. 1929 t. 29 s. 408-418; Angielszczyzna Niemcewicza. 1931 t. 36 nr 107; Improwizacje Mickiewicza. 1932 t. 41 s. 422-435; Fragmenta „Dziadów”. 1934 t. 48 s. 359-368), *Revue d'Art Dramatique* (Paryż 1893), *Roczn. Filarecki* (1886), *Roczn. Poz. Tow. Przyj. Nauk* (1891), *Rok Pol.* (1919), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1891, 1893, 1902-1904, 1916, 1922), *Slavonic Review* (1929, 1931), *Slovanský sborník* (Praga 1885), *Sodalis Marianus* (1931), *Spr. AU Wydz. Filol.* (1890-1891, 1893, 1895, 1901-1902, 1916, 1918-1920, 1926, 1929; tu streszcz. prac ogł. w *Rozpr. AU*), *Spr. Komisji Hist. Sztuki w Polsce* (1896), *Świat* (1890; tu: Ideały Kochanowskiego. Nr 12), *Teka Zamojska* (1938; tu: Trzy sławne panegiryki na cześć Zamojskiego. Z. 1), *Tydzien* (Piotrków 1891), *La Vie* (Paryż 1923), *Wiad. Kr.* (1922), *Wiad. Lit.* (1930, 1933-1934).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Charisteria Casimiro de Morawski... oblata*. Kr. 1922 (tu: Kraków Kochanowskiego), *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938 (tu: Dawni poeci warszawscy), *Księga pamiątk. Kółka Mickiewiczowskiego*. Lw. 1899, *Omaggio dell' Accademia Polacca... all' Università di Padova*. Kr. 1922, *Pam. Świętokrzyski*. [Kielce] 1930 (tu: Jan Kochanowski w Czarnolesie), *Pam. II Zjazdu historyków pol. we Lwo*. Lw. 1890 (tu: Znaczenie szkół i uniwersytetów dla oświaty i literatury łacińskiej w Polsce), *Pół wieku wspomnień uczniów Gimn. im. B. Nowodworskiego w Kr.* Kr. 1938 (tu: Z moich wspomnień. S. 33-34).

Nadto przedmowy do: Hymny kościelne. W nowym przekładzie ks. T. Karyłowskiego. Kr. 1932, T. Młodzianowski: Wybór kazań. W-wa 1935, I. Schreiber: Twórczość dramatyczna E. Lubowskiego. Kr. 1929.

Prace edytorskie

1. Księgi Nacji Polskiej w Padwie (Metryka nacji polskiej w Padwie). *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 6 (1890) i odb. Kr. 1888.

2. Protokoły zebrań Nacji Polskiej w Padwie. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 6 (1890) i odb. Kr. 1890.

3. Statuta Nacji Polskiej w Padwie. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 6 (1890) i odb. Kr. 1890.

4. Siedm dokumentów z 1540-1543 dotyczących spraw majątkowych i spuścizny po K. Janickim. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 7 (1892) i odb. Kr. 1890.

5. Informacja o aktach Uniwersytetu Bolońskiego. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 7 (1892) i odb. Kr. 1891.

6. Materiały do historii Polaków w Padwie. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 7 (1892) i odb. Kr. 1891.

7. Mikołaja z Wilkowicka Historia o chwalebny Zmarłychwstaniu Pańskim. Kr. 1893 BPP 25.

8. Akta Rzeczypospolitej Babińskiej. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 8 (1895) i odb. Kr. 1894.

9. A. Fredro: Cudzoziemszczyzna. Oprac. ... Kr. 1927 BN I, 97.

10. A. Fredro: Dożywocie. Oprac. ... Kr. 1927 BN I, 93; wyd. nast. Jerozolima 1945 *Szkolna Biblioteczka na Wschodzie*.

Listy i materiały

1. Do S. Krzyżanowskiego listy z 1885-1892. Rkps Arch. Uniw. Jagiel. sygn. D XII, 1.

2. Do S. Krzyżanowskiego z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 97/70.

3. Do O. Balzera 3 listy z 1889-1890. Rkps Ossol. sygn. 7699/II.

4. Do Z. Celichowskiego 5 listów z 1890-1893. Rkps Bibl. Kórń. sygn. AB 70.

5. Do W. Kętrzyńskiego z 1891. Rkps Ossol. sygn. 6228/II.

6. Do T. Wierzbowskiego 2 listy z 1891 i 1894. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 12, t. 14.

7. Do Z. Wolskiego z 1891. Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

8. Do red. *Kwart. Hist.* we Lw. 2 listy z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.

9. Do Zarządu Akademii Umiejętności 3 listy z 1891-1892. Rkps Arch. PAN w Kr. Zespół PAU I-30 (korespondencja sekretarza generalnego). Ogł. H. Barycz w art. pt. S. Windakiewicza siedem grzechów głównych. W książce: Na przelomie dwóch stuleci. Wr. 1977.

10. Do S. Tomkowicza 2 listy z 1895. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1997.

11. Do H. Łopacińskiego z 1898. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2272.

12. Do J. Warchała 2 listy z 1900. Rkps Ossol. sygn. 7657/I.

13. Do K. M. Górskiego 2 listy z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731/III t. 10.

14. Do F. Hoesicka z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7130.

15. Do T. Pinięgo z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

16. Do S. Zakrzewskiego z 1907. Rkps Ossol. sygn. 7350/II.

17. Do M. Dynowskiej z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7884/III.

18. Do L. Bernackiego 11 listów z 1908–1934. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.

19. Do J. Łosia z 1914. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285.

20. Do J. Ptaśnika 3 listy z 1921–1926 w imieniu Pol. Akademii Umiejętności (podpisany również S. Wróblewski). Rkps Bibl. Nar. sygn. 2911.

21. Do O. Balzera z 1930. Rkps Ossol. sygn. 7695/II.

22. Do red. *Pam. Lit.* z 1932. Rkps Ossol. sygn. 7174/II.

23. Do W. Feldmana fragm. listu bez daty. Rkps Ossol. sygn. 12417/II.

24. Od S. Tarnowskiego 8 listów i jedno zaświadczenie z 1886–1889. Rkps Arch. Uniw. Jagiel. sygn. D XII, 1. Ogł. H. Barycz jako aneks do art. pt. S. Windakiewicza siedem grzechów głównych. W książce: Na przełomie dwóch stuleci. Wr. 1977.

25. Od S. Smolki 2 listy z 1887, 1888. Rkps Arch. Uniw. Jagiel. sygn. D XII, 1.

26. Opinia dot. pracy B. Putjanowskiego o dziejach teatru nieświeckiego. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1954.

27. Autobiografia. Ogł. H. Barycz jako aneks do art. jw.

28. Materiały, dokumenty urzędowe, korespondencja z 1883–1938 z arch. domowego zdeponowane w Arch. Uniw. Jagiel. sygn. D XII, 1.

OPRACOWANIA

S. DOBRZYCKI. *Pam. Lit.* R. 6 (1907) s. 413–417. — K. M. MORAWSKI. *Museion* 1912 nr 5. — W. P. [W. PROKESCH]: Druga

katedra literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim. *Wisła* 1912 nr 3. — M. DUNAJOŃNA: S. Windakiewicz. *Alma Mater Vilmensis* 1930 z. 9. — S. ZABIEROWSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 23. — Co wiedzą pisarze polscy o Funduszu Kultury Narodowej. *Wiad. Lit.* 1930 nr 358 [odpowiedź na ankietę]. — W pracowni pisarzy polskich. *Wiad. Lit.* 1930 nr 343; 1932 nr 424 [odpowiedzi na ankietę]. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu (1863–1933). Poz. 1934. — J. KRZYŻANOWSKI: S. Windakiewicz. *Ruch Lit.* 1934 nr 8 i odb. [nawiązanie: S. Windakiewicz. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 48]. — Pożegnanie prof. S. Windakiewicza. *Kur. Powsz.* 1934 nr 170. — F. B. [F. BIELAK]: S. Windakiewicz. *Głos Narodu* 1935 nr 189. — W. BOROWY: S. Windakiewicz. *Pam. Lit.* R. 32 (1935) s. 3–34. — (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]: 50-lecie pracy naukowej prof. S. Windakiewicza. *Warsz. Dzień. Nar.* 1935 nr 4. — M. KORZENNICKI: Jubileuszowy podarek prof. dra Windakiewicza. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 52 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — M. KORZENNICKI, S. LASKOWSKI, L. NOWAK: Materiały do bibliografii pism S. Windakiewicza. *Pam. Lit.* R. 32 (1935) s. 270–283. — Spis prac 1923/24–1933/34. *Dod. do Kronik Uniw. Jagiel.* 1936 s. 324–325.

(Nekrologi): H. BARYCZ: S. Windakiewicz (1863–1943). *Kwart. Hist.* 1939/1945 z. 3/4 s. 625–631 i odb.; W. FOLKIERSKI, W. WEINTRAUB: S. Windakiewicz. W: *Straty kultury polskiej 1939–1944*. T. 2. Glasgow 1945; Pamięci zmarłych członków PAU. *Roczn. PAU* 1939/1945 s. 79–80.

J. KRZYŻANOWSKI: Wspomnienie o S. Windakiewiczu. Człowiek i uczoney. *Pam. Lit.* R. 36 (1946) z. 3/4 s. 412–424. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: S. Windakiewicz. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 40; przedr. w książce: Nie pożegnani. Kr. 1972. — K. ILLAKOWICZÓWNA: Rady profesora Windakiewicza. *Twórczość* 1959 nr 4; przedr. w książce: Trzymieński zajac. Kr. 1968. — F. BIELAK: S. Windakiewicz w latach nauki. *Księga pamiątk. ku czci S. Pigońa*. Kr. 1961 s. 495–502. — Z. LEŚNODORSKI: Wspomnienia i zapiski. Cz. 2: Wśród ludzi mojego miasta. Kr. 1963. — J. KIJAS: Dzieje Katedry Historii Literatury Polskiej UJ w okresie Stanisława Tarnowskiego 1871–1909; J. SPYTKOWSKI: Studium Historii Literatury Polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim w l. 1910–1945. W: *Dzieje Katedry Hist. Lit. Pol. w Uniw. Jagiel.* Kr. 1966. — E. NIECŁOWA: S. Windakiewicz jako bibliotekarz. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1968 s. 125–142. — M. WYDZGA-NIKLEWICZÓWNA: Na Uniwersytecie Jagiellońskim przed I wojną światową. *Za i Przeciw* 1968 nr 3. — F. BIELAK: Ożywienie związków z Włochami w Uniwersytecie Jagiellońskim

oraz seminarium S. Windakiewicza. *W kregu „Gofreda” i „Orlanda”*. Wr. 1970 s. 249–254. — J. KRZYŻANOWSKI: Wielki Italoman polski. Wspomnienie o S. Windakiewiczu. *Ricerche slavistiche* t. 17/19 (1970/1972) s. 305–309; też *Ruch Lit.* 1973 z. 1. — S. STEIN. *Kultura* 1972 nr 8. — W. FOLKIEŃSKI: S. Windakiewicz. W książce: *Portrety uczonych polskich*. Kr. 1974. — H. BARYCZ: S. Windakiewicza siedem grzechów głównych. W książce: *Na przełomie dwóch stuleci*. Wr. 1977.

Życie dworskie Kochanowskiego. (L. T.) [L. TATOMIR]. *Gaz. Lw.* 1885 nr 287. — *Czas* 1885 nr 283. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 152 s. 340. — F. P. *Muzeum* 1886 s. 41–42. — *Ateneum* 1886 t. 3 s. 184–185.

Pobyty Kochanowskiego za granicą. W. BRUCHNAŁSKI. *Kwart. Hist.* 1887 s. 256. — W. PROKESCH. *Ateneum* 1887 t. 4 s. 365–367.

Wyprawa do Rzymu w r. 1886. J. KORZENIOWSKI. *Kwart. Hist.* 1889 s. 338–339. — D. REDEROWA: Ze studiów nad kontaktami Akademii Umiejętności z nauką obcą. *Roczn. Bibl. PAN* t. 4 (1958) s. 191–256.

Liryka Sarbiewskiego. M. R. *Ateneum* 1891 t. 3 s. 623–624. — W. PIĄTKIEWICZ. *Przegl. Powsz.* 1892 t. 1. — S. BIELAWSKI. *Kwart. Hist.* 1894 s. 492–494.

Ks. Stanisław Grochowski. W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1893 s. 119–122.

Padwa. J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1891 s. 844–851. — R. K. *Przegl. Powsz.* 1891 t. 2.

Pierwsze kompanie aktorów w Polsce. E. PORĘBOWICZ. *Kwart. Hist.* 1894 s. 293–297.

Teatr Władysława IV. W. CZERMAK. *Gaz. Lw.* 1893 nr 260–263. — *Archivio Storico Italiano* (Florencja) 1893. — E. PORĘBOWICZ. *Kwart. Hist.* 1894 s. 293–297.

Mikołaj Rej z Nagłowic. K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1895 nr 49. — K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przegl. Lit.* (Kr.) 1896 nr 1. — C. *Niwa* 1896 nr 3. — C. [W. CZERMAK]. *Gaz. Lw.* 1896 nr 8, 9, 12. — A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1897 z. 1. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 53 s. 396–400. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1922 nr 8/12. — T. DOBROWOLSKI. *Muzeum* 1922 s. 444. — *Czas* 1922 nr 204.

Sonety krymskie. L. M. DZIAMA. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 51 sierpień. — W. PROKESCH. *Tyg. Ilustr.* 1897 t. 2 nr 37.

Dramat liturgiczny w Polsce średniowiecznej. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) s. 285–286. — S. ZDZIARSKI. *Głos Warsz.* 1903 nr 33. — S. ZDZIARSKI. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 1. — *Przegl. Tyg.* 1903 s. 368.

Teatr ludowy w dawnej Polsce. A. BRÜCKNER. *Przegl. Pol.* 1902 t. 145 s. 149; S. Windakiewicz: *RepliKA*. Tamże s. 158–163. — B. GUBRYNOWICZ. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 4. — y [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 26. — S. ZDZIARSKI. *Lud* t. 8 (1902) s. 431–432. — S. ZDZIARSKI. *Tydzien* (Lw.) 1902 nr 22. — *Bluszcz* 1902 nr 29.

Badania źródłowe nad twórczością Słowackiego. H. GALLE. *Kur. Warsz.* 1910 nr 342. — M. KRIDL. *Książka* 1910 s. 499–500. — E. WOROŃCIEKI. *Sfinks* 1912 t. 1 s. 466–469.

Adam Mickiewicz. Odczyt. B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1912 nr 1.

Prolegomena do „Pana Tadeusza”. F.: „Pan Tadeusz” sprzedany na pniu. *Kur. Pol.* 1917 nr 352. — L. GALLE. *Pro Arte et Studio* 1917 z. 8. — W. JABŁONOWSKI. *Gaz. Por.* 1917 nr 346. — J. KALLENBACH. *Pam. Lit. R.* 15 (1917) s. 352–358. — A. L. [A. LANGE]. *Nowa Gaz.* 1917 nr 644. — A. NIEMOJEWSKI: *Metoda analityczna Windakiewicza*. *Mysł Niepodległa* 1917 nr 399. — T. SINKO. *Czas* 1917 z dn. 17 października. — *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 49. — W. BOROWY: *Książka prof. Windakiewicza o „Panu Tadeuszu”*. W-wa 1918. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Metody prof. Windakiewicza*. *Nowa Reforma* 1918 nr 45. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Głos Narodu* 1918 nr 1 wyd. por., 34 wyd. por., 45 wyd. por. — J. KALLENBACH. *Przegl. Powsz.* 1919 t. 141–142.

Teatr polski przed powstaniem sceny narodowej. (Sdł) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Rzeczpospolita* 1921 nr 220 wyd. por. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 19 (1921) s. 159–160. — M. JANIK: *Studium o teatrze prywatnym w Polsce*. *Nowa Reforma* 1921 nr 192. — I. [E. LUNIŃSKI]. *Tydzien Pol.* 1921 nr 33. — S. PAPÉE. *Dzien. Poz.* 1921 nr 179. — Z. SARNECKI. *Kur. Warsz.* 1921 nr 244. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1921 nr 198. — I. CHRZANOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 1 nr 4. — J. GOŁĄBEK. *Rzeczpospolita* 1922 nr 42. — J. MIRSKI

[J. KRETZ]. *Kur. Lw.* 1922 nr 111. — E. KUCHARSKI. *Poradnik Teatrów i Chórów Włosciańskich* 1922 nr 6-8. — S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 189. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 9.

Odkrycie Włoch. W. K. *Tydzień Pol.* 1922 nr 49.

Teatr kolegiów jezuickich w dawnej Polsce. W. BRUMER. *Kur. Por.* 1923 nr 356. — W. *Życie Teatru* 1923 nr 5. — el. [E. LAND]. *Wiad. Lit.* 1924 nr 10. — ESKA [W. TOLLOCZKO]. *Przegl. Wil.* 1924 nr 5.

Dzieje Wawelu. F. BIELAK. *Głos Narodu* 1925 nr 50. — A. BRÜCKNER. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 49. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1925 nr 77. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 26. — *Kur. Pol.* 1925 nr 53. — W. DOBROWOLSKA. *Kwart. Hist.* 1926 s. 221-223.

Piotr Skarga. F. BIELAK: Odgrzebany rękopis. *Głos Narodu* 1925 nr 129. — W. BOROWY. *Warszawianka* 1925 nr 232. — A. BRÜCKNER. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 48. — F. *Świat* 1925 nr 46. — E. HAECKER. *Naprzód* 1925 nr 158. — M. PACIORKIEWICZ. *Przegl. Współcz.* 1925 t. 15 s. 157-160. — T. SINKO. *Czas* 1925 nr 132. — T. S. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 163. — L. TOMASZKIEWICZ: „Zagaśla legenda czy żywy wizerunek”. *Nowa Reforma* 1925 nr 176. — H. ŻYCZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1925 nr 166. — *Kur. Pol.* 1925 nr 149. — K. KOLBUSZEWSKI. *Pam. Lit. R.* 22/23 (1925/1926) s. 699-700. — A. BRÜCKNER. *Reformacja w Polsce* 1926 s. 231-232. — Z. CIECHANOWSKA. *Przegl. Powsz.* 1926 t. 170. — M. HARTLEB. *Ruch Lit.* 1926 nr 3. — F. BIELAK: Nowe dzieła o Skardze. W: *Skargowskie pokłosie*. Chyrów 1936.

Jan Kochanowski. I. CHRZANOWSKI: W przededniu jubileuszu Kochanowskiego. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 372. — W. FOLKIEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 372. — R. BERGEL. *Mysł Nar.* 1930 nr 23. — Stb. [S. BESSER]. *Echo Tyg.* 1930 nr 14. — F. BIELAK. *Głos Narodu* 1930 nr 104. — A. BRÜCKNER: W czterechsetną rocznicę urodzin J. Kochanowskiego wiązka szczegółów. *Ruch. Lit.* 1930 nr 5 s. 129-132. — A. BRÜCKNER. *Księga pamiątk. II Gimm. im. Szajnochy we Lw. Cz. I.* [Lw.] 1930. — Z. CIECHANOWSKA. *Przegl. Powsz.* 1930 t. 185 s. 555. — K. CZACHOWSKI. *Czas* 1930 nr 101. — D. L. *Nowy Dzień*. 1930 nr 37. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 55. — M. DUNAJÓWNA. *Alma Mater Vilnensis* z. 9 (1930). — W. FOLKIEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 372. —

J. A. GALUSZKA. *Polonia* 1930 nr 1884. — T. GRABOWSKI. *Dzien. Wil.* 1930 nr 20. — T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 20. — T. GRABOWSKI. *Tęcza* 1930 z. 19. — M. HARTLEB. *Ruch Lit.* 1930 nr 1. — J. W. P. *Słowo* 1930 nr 200. — J. JANKOWSKI. *Dzien. Pol.* 1930 nr 74. — J. KRZYŻANOWSKI. *Slavonic and East European Review* (Londyn) 1930 nr 25. — G. MAVER. *Rivista di Letteratura Slave* (Rzym) 1930 z. 3. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1930 nr 25. — H. R. [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Kur. Wil.* 1930 nr 30. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — STYX. *Dzien. Poz.* 1930 nr 187. — W. WEINTRAUB. *Pam. Lit. R.* 27 (1930) s. 339-344. — S. ZABIEROWSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 23. — M. DUNAJÓWNA. *Przegl. Powsz.* 1931 t. 191. — J. TOPASS. *La Pologne Politique* (Paryż) 1931 nr 8-9. — ZIEM. [A. ZIEMNY]. *Przekrój* 1947 nr 136. — A. ŁEMPICKA. *Twórczość* 1948 z. 4. — H. MARKIEWICZ. *Nowiny Lit.* 1948 nr 20. — S. PAPÉE. *Dzien. Lit.* 1948 nr 2. — J. E. PŁOMIENSKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1948 nr 99. — J. E. PŁOMIENSKI. *Wiedza i Życie* 1948 nr 1-2. — R. SKRĘT. *Odra* 1948 nr 11. — C. ZGORZELSKI. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 18.

Adam Mickiewicz. J. KRZYŻANOWSKI. *Roczn. Lit.* 1935 s. 257-258. — M. RZEUSKA. *Wiad. Lit.* 1935 nr 35. — T. SINKO: Mickiewicz „ad usum delphinorum”. *Czas* 1935 nr 239. — Mickiewicz „ad usum delphinorum”. *Prosto z Mostu* 1935 nr 37. — J. KRZYŻANOWSKI. *Nowa Książka* 1936 z. 6. — S. PIGOŃ: Nowy portret literacki Mickiewicza. *Przegl. Powsz.* 1936 t. 209 s. 173-194; przedr. w książce: *Wśród twórców*. Kr. 1947. — *Pologne Littéraire* (W-wa) 1936 nr 113-114. — W. KUBACKI: „Wieleż lat czekać trzeba? ...” *Odrodzenie* 1947 nr 48.

Romantyzm w Polsce. J. BIELATOWICZ. *Warsz. Dzien. Nar.* 1937 nr 265. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 13 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. KRZYŻANOWSKI. *Roczn. Lit.* 1937 s. 243.

Poezja ziemiańska. S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit. R.* 35 (1938) s. 298. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 18 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. WYKA: Mozaika poetów staropolskich. *Gaz. Pol.* 1938 nr 172. — I. CHRZANOWSKI. *Nowa Książka* 1939 z. 4.

Recenzje prac edytorskich

Księgi Nacji Polskiej w Padwie. L. L. *Przegl. Pol.* 1888 t. 89 s. 164-165. — W. BRUCHNAŁSKI. *Kwart. Hist.* 1889 s. 91-92. — W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1894 s. 472-476.

Statuta Nacji Polskiej w Pad-
wie. W. HAHN. *Kwart. Hist.* 1894 s. 472–476.

Siedm dokumentów... po K. Ja-
nickim. W. P. *Ateneum* 1891 t. 2 s. 388–
389. — *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 64. — F. KRČEK.
Kwart. Hist. 1894 s. 99–100.

Informacja o aktach Uniwer-
sytetu Bolońskiego. a. r. [A. REM-
BOWSKI]. *Niwa* 1891 nr 10. — F. KRČEK.
Kwart. Hist. 1894 s. 286–288.

Materiały do historii Polaków
w Padwie. a. r. [A. REMBOWSKI]. *Niwa*

1891 nr 12. — F. KRČEK. *Kwart. Hist.* 1895
s. 70–72.

Mikołaja z Wilkowiecka His-
toria o chwalebnym Zmar-
tychwstaniu Pańskim. A. BRÜCK-
NER. *Kwart. Hist.* 1894 s. 485–486. — *Tyg.*
Ilustr. 1894 t. 1 s. 144.

Akta Rzeczypospolitej Babiń-
skiej. H. A. *Kraj* 1894 nr 23. — *Tyg.*
Ilustr. 1894 nr 32. — C. *Bibl. Warsz.* 1895
t. 1. — M. F. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 2.

WINIARSKI LEON (1865–1915)

Pseud. i krypt.: DR L. W.; EIPON; L.; L. W.; W.

Krytyk literacki.

Ur. 15 lutego 1865 w Warszawie w żydowskiej rodzinie mieszczańskiej. Był synem Edwarda. Gimnazjum ukończył w Warszawie. Od 1884 studiował prawo. Równocześnie, związany z grupą kierowaną przez Marię Bohuszewiczównę, działał na rzecz polskiego ruchu robotniczego. Aresztowany w związku z tym we wrześniu 1885, został na pewien czas osadzony w X Pawilonie. We wrześniu 1886 emigrował do Francji. W 1889 jako przedstawiciel Polski brał udział w kongresie socjalistycznym w Paryżu. Do 1890 studiował na Sorbonie nauki matematyczno-fizyczne. Następnie wyjechał do Genewy i Lozanny, gdzie w 1894 uzyskał doktorat, po czym w Genewie wykładał ekonomię polityczną. W 1902 został mianowany profesorem nowo powstałej katedry statystyki i finansów przy Uniwersytecie Genewskim. Artykuły z zakresu literatury obcych przysyłał do *Przeglądu Tygodniowego* i *Prawdy*. Prace naukowe z zakresu socjologii i ekonomii publikował w języku niemieckim, francuskim i włoskim w czasopiśmie obcych. Zmarł w Genewie w kwietniu 1915.

TWÓRCZOŚĆ

William Morris. Życiorys znakomitych
ludzi. W-wa 1900.

Artykuły literackie, socjologiczne, ekono-
miczne zamieszczał w następujących cza-
sopiśmie: *Ateneum* (1897–1900; tu m.in.:
Mechanika społeczna. 1898 t. 2, 1899 t. 1–4,
1900 t. 3), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1887–
1889, 1892–1893, 1896; tu m.in.: Malar-
stwo w Anglii współczesnej. 1888 t. 1 s. 485–
503; Karol Darwin. 1888 t. 2 s. 232–247;
Zbrodnicstwo. 1894 t. 1 s. 56–63; Geniusz,
tłum i rozwój społeczny. 1896 t. 1), *Krytyka*
(1896, 1899–1900, 1902; tu m.in.: Szkice
psychologiczne. 1899 s. 205–211, 267–275),
Prawda (1890–1902; tu m.in.: Śpiew la-
będzi Tennysona. 1890 nr 17; Robert Brown-
ning. 1890 nr 24; Czynniki społeczne w li-
teraturze. 1890 nr 28, 31, 36–37; Literatura
i sztuka. 1890 nr 38; O prawdę. 1891 nr 5–6;
Poezja filozofa czy filozofia poety? 1892

nr 6; Impresjoniści. 1892 nr 25, 30, 32;
Renan. Szkic psychologiczny. 1892 nr 45;
„Goethyzm” w literaturze francuskiej. 1893
nr 3; „Niechaj ci, co chcesz...” 1893 nr 6
[o Nietzschem]; Rzeczywistość i poezja w li-
teraturze. 1897 nr 3; Poezja i wiedza. 1897
nr 9; Poeta i świat. 1897 nr 25; Geniusz
i talent. 1897 nr 33; O twórczości. 1897 nr 46;
Jeszcze o twórczości. 1897 nr 49–50; Krytyka
i antropologia. 1898 nr 6; Krytyka i socjo-
logia. 1898 nr 14; O dramacie. 1898 nr 21;
Jeszcze o dramacie. 1898 nr 32; Piękno
i estetyka. 1898 nr 37; Jeszcze o estetyce.
1898 nr 45; Upadek teatru. 1899 nr 1–2;
Metoda naukowa w historii literatury. 1900
nr 47; oraz stałe rubr.: Literatura fran-
cuska. 1890–1894; Listy społeczno-polityczne
o Francji. 1891; Literatura angielska. 1893–
1895, 1897–1902; Literatura włoska. 1893–
1902), *Przegl. Europejski* (Paryż 1889),
Przegl. Społ., Przegl. Tyg. (1887–1890, 1892–
1895, 1897–1898; tu m.in. rubr.: Przeglądy
literackie. 1887–1888; oraz art. Realizm

i naturalizm w literaturze i sztuce. 1889 nr 39), *Revue Blanche* (Paryż 1897), *Revue Philosophic* (1899; tu: *L'équilibre esthétique*. S. 569-605), *Strumień* (do 1902).

Ponadto pisywał w szeregu czasopism obcych.

Przekłady

K. Marks: Przyczynki do krytyki ekonomii politycznej. Paryż 1889 [na okładce 1890]. Wraz z przedmową.

Listy

Do P. Chmielowskiego z 1897. Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

OPRACOWANIA

F. PERL: Dzieje ruchu socjalistycznego w zaborze rosyjskim. T. 1. Kr. 1910. —

Enc. powsz. S. Orgelbranda. T. 18 (1912). — *Teoria badań lit. w Polsce*. Oprac. H. Markiewicz. T. 2. Kr. 1960 s. 346-347. — L. BAUMGARTEN: Dzieje Wielkiego Proletariatu. W-wa 1966 (passim). — M. SZPAKOWSKA: O poglądach estetycznych L. Winiarskiego. *Studia Estetyczne* 1968 s. 247-265. — M. STEPIEŃ: Teoria i krytyka literatury w pracach L. Winiarskiego. *Roczn. Komisji Historycznol. t. 8* (1970) s. 37-94. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895*. W-wa 1971. — Titres et travaux scientifiques de L. Winiarski. [B. m. i r.].

William Morris. (w). *Krytyka* 1900 t. 2 s. 634. — *Wędrowiec* 1900 nr 33. — W. M. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 407-409.

Geniusz, tłum i rozwój społeczny [art. w *Dod. Mies. Przegl. Tyg.*]. J. LORENTOWICZ. *Przegl. Filoz.* 1897/1898 z. 2 s. 128-129.

WISŁOCKI WŁADYSŁAW (1841-1900)

Krypt.: DR W. W.; W. W.

Bibliograf, edytor.

Ur. 31 lipca 1841 w Knihiniczach pod Rohatynem. Studia uniwersyteckie ukończył we Lwowie, gdzie doktoryzował się w 1867. W 1867-1869 nauczał języków starożytnych w lwowskim gimnazjum. W 1869-1874 był kustoszem biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, a od 1874 Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie. Zajmował się głównie wydawaniem starych tekstów polskich. W 1878 został członkiem korespondentem, a w 1880 członkiem zwyczajnym Akademii Umiejętności. W 1878 założył *Przewodnik Bibliograficzny* i był jego redaktorem do 1900. W 1896 należał do zarządu Towarzystwa Bibliograficznego w Wiedniu. Zmarł 4 czerwca 1900 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nauka języka polskiego w szkołach polskich przed Kopczyńskim. *Spr. roczne Ginn. im. Franciszka Józefa we Lw.* Rok szkolny 1868. Lw. 1868 i odb.

2. Uwagi nad pierwszym zeszytem Bibliografii pana K. E. [Karola Estreichera]. Lw. 1870.

3. Rękopisy i ciekawsze druki biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, nabyte w r. 1870 i 1871. *Roczn. dla Archeologów, Numizmatyków i Bibliografów Pol. na r. 1870* (1873) s. 169-206 i na r. 1871 (1874) s. 239-311 i odb. Kr. 1872, 1873.

4. Bibliografia [„Kwartalnika Kłosów”]. *Kwart. Kłosów* 1877 t. 1 s. 312-331, t. 2 s. 285-310 i odb.

5. Poczet chronologiczny prac drukowa-

nych i rękopiśmiennych Grzegorza Piramowicza. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 5 (1877) s. 223-449 i odb.

6. Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Cz. 1-2. Kr. 1877-1881.

Odb. części pt. Rękopisy Archiwum Senatu Uniwersyteckiego w Krakowie. Kr. 1881.

7. Gwalter Burley i Marcin Bielski. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 6 (1878) s. 131-182 i odb.

8. Bibliografia historii, geografii historycznej i historii prawa polskiego z lat 1877-1880. *Arch. Komisji Hist. AU* t. 1 (1878) s. 407-425, t. 2 (1880) s. 345-409 i odb.

9. Bibliografia z zakresu historii literatury i oświaty w Polsce z lat 1877-1881. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 1 (1878) s. 341-378 i odb., t. 2 (1882) s. 473-611 i odb.

10. Dzieła i rozprawy wydane przez AU w Krakowie w ciągu pierwszego pięciolecia 1873-1878. *Roczn. Zarządu AU w Kr.* Kr. 1878 s. 1-75 Dodatek.

11. Bibliografia obchodu uroczystości jubileuszowych J. I. Kraszewskiego. *Księga pamiątk. jubileuszu J. I. Kraszewskiego w 1879.* Kr. 1881 s. 280-320 i odb.

12. Bibliografia pedagogiczna polska. *Enc. wychow.* T. 2 (1882) s. 102-183.

13. Sobieszciana. Bibliografia jubileuszowego obchodu dwóchsetnej rocznicy potrzeby wiedeńskiej z r. 1683. Lw. 1884.

14. O wydawnictwie Liber Diligentiarum krakowskiego fakultetu filozoficznego z lat 1487-1563. *Pam. Wydz. Filol. i Hist.-Filoz. AU* t. 6 (1887) s. 87-104 i odb. Kr. 1886.

15. Mickiewicziana z pierwszej połowy roku jubileuszowego w zestawieniu bibliograficznym. *Czas* 1898 nr 144 i odb.

16. Incunabula typographica Bibliothecae Universitatis Jagiellonicae Cracoviensis inde ab inventa arte imprimendi usque ad a. 1500. Kr. 1900.

Rozprawy i prace edytorskie zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1878, 1882, 1886; tu m.in.: Odezwa w sprawie wydawnictwa poetów polsko-łacińskich XV i XVI w. 1882 s. 469-471; O podjęciu wydawnictwa Biblioteki Pisarzy Polskich. 1886 s. 111-114), *Arch. Komisji Hist. AU* (1878, 1880), *Czas* (1898), *Kur. Por.* (1878), *Kwart. Klosów* (1877), *Pam. Wydz. Filol. i Hist.-Filoz. AU* (1887), *Przeł. Kryt.* (1876), *Przeł. Lw.* (1873, 1875), *Przeł. Pol.* (1877, 1886-1900; tu m.in.: Urszula Ochmistrzyń Ląbedzianka i jej korespondencja polska z Piotrem Gembickim w r. 1627. 1877 s. 95-122), *Przeł. Potwz.* (1888-1890; tu m.in.: Z przeszłości Uniwersytetu Krakowskiego. T. 19-25), *Przew. Bibliogr.* (1878-1900), *Przew. Nauk. i Lit.* (1873, 1876; tu m.in.: Warszawa na początku r. 1796. 1876 s. 908-924, 1020-1034, 1103-1115 i odb.), *Roczn. dla Archeologów, Numizmatyków i Bibliografów Pol.* (1870-1871), *Roczn. Tow. Nauk. Kr.* (1870), *Roczn. Zarządu AU w Kr.* (1878), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1875-1878, 1884), *Rozpr. AU Wydz. Hist.-Filoz.* (1874), *Spr. Komisji Język. AU* (1880, 1884), *Spr. roczne Gimm. im. Franciszka Józefa we Lw.* (1868), *Spr. Zakładu Nar. im. Ossolińskich* (1873), *Szkola* (1869; tu: Krótka wiadomość o Towarzystwie literatów w wieku XVIII), *Tyg. Ilustr.* (1881).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Enc. wychow.* W-wa 1882, *J. Czecha kalendarz*

kr. na r. 1880. Kr. 1880, *Księga pamiątk. jubileuszu J. I. Kraszewskiego 1879 r.* Kr. 1881, *Scriptores Rerum Polonicarum* (1881; tu: O wyzyskaniu manuskryptów średniowiecznych dla historii, dziejów oświaty i literatury. S. 81-87; Jakże przedruki dzieł XVI w. byłyby pożądane dla dziejów oświaty i literatury. S. 117-123), *Wisła. Księga zbior.* Kr. 1873.

Prace edytorskie

1. Dwie rzadkości bibliograficzne Marcina Bielskiego: Sen majowy jednego pustelnika i Rozmowa dwóch baranów o jednej głowie. *Przew. Nauk. i Lit.* 1873 s. 198-209, 259-275 i odb. [Fragm. tekstów].

2. J. U. Niemcewicz: Pamiętniki, 1804-1807. Dziennik drugiej podróży do Ameryki. *Przeł. Lw.* 1873 z. 1-20 i osob. Lw. 1873.

3. Powieść o papieżu Urbanie... z r. 1531. *Wisła. Księga zbior. ku uczczeniu P. Stalmacha.* Kr. 1873 s. 350-357.

4. Kodeks pilźnieński ortylów magdeburskich. *Rozpr. AU Wydz. Hist.-Filoz.* t. 2 (1874) s. 125-205 i odb.

5. T. Padurra: Pyśma. Lw. 1874.

6. Kazania niedzielne i świąteczne w języku łacińskim i czeskim z początku XV w. podług kodeksu hr. Tarnowskich w Dzikowie. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 3 (1875) s. 256-342 i odb.

7. A. Gliczner: Książki o wychowaniu dzieci. Kr. 1876 *Bibl. Przedruków* 2.

8. Legenda o św. Aleksym. Wiersz polski z 1454. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 4 (1876) s. 314-362 i odb.

9. B. Zimorowicz: Hymny na uroczyste święta Bogarodzicy. Kr. 1876 *Bibl. Przedruków* 1.

10. Glossa super epistolas per annum dominicales. Kodeks łacińsko-polski z połowy XV w. *Spr. Komisji Język. AU* t. 1 (1880) s. 1-141 i odb. Kr. 1876.

11. Ks. Szczepan Hołowczyc: Raport wizyty generalnej południowo-wschodnich wydziałów szkolnych, odprawionej imieniem Komisji Edukacyjnej w r. 1782. *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 1 (1878) s. 21-70 i odb.

12. Andrzej na Więcborku Zebrzydowski: Korespondencja z lat 1546-1553, z przydataniem synodów r. 1547 i 1551 jako też innych dokumentów współczesnych. Kr. 1878 *Acta Historica Res Gestas Poloniae Illustrantia.*

13. Diariusz komisji bydgoskiej w r. 1614. *Arch. Komisji Hist. AU* t. 2 (1880) i odb.

14. A. Gorecki: Powieść o zającach. *J. Czecha kalendarz kr. na r. 1880*. Kr. 1880 i odb.

15. Modlitewnik siostry Konstancji z r. 1527. *Spr. Komisji Język. AU* t. 3 (1884) s. 73-184 i odb. Kr. 1882.

16. Pieśń bernardyńska o należywym przestrzeganiu dziesięciorga przykazań bożych. Wiersz polski z początku XVI w. *Rozpr. AU Wyd. Filol.* t. 10 (1884) s. 134-143 i odb. Kr. 1883.

17. Liber diligentiarum Facultatis Artisticae Universitatis Cracoviensis. Pars I (1487-1563). *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* t. 4 (1886) s. I-XV, 1-544.

18. M. Bielski: Satyry. Kr. 1889 *Bibl. Pisarzów Pol.* 4.

19. G. Piramowicz: Mowy miane w Towarzystwie do Ksiąg Elementarnych w l. 1776-1788. Kr. 1889 *Bibl. Pedag. Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych* 2.

20. Proteus albo Odmieniec. Satyra z r. 1564. Kr. 1890 *Bibl. Pisarzów Pol.* 8.

21. Acta rectoralia Almae Universitatis... Kr. 1893-1897.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 8 listów z 1871-1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6540 IV t. 80.

2. Do A. B. Brzostowskiego 2 listy z 1872, 1879. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

3. Do W. Bełzy z 1874. Rkps Ossol. sygn. 12420/I.

4. Do W. Kętrzyńskiego 25 listów z 1874-1895. Rkps Ossol. sygn. 6228/II.

5. Do J. Łozińskiego 3 listy z 1876-1879. Rkps Ossol. sygn. 6515/II.

6. Do Z. Celichowskiego 6 listów z 1876-1896. Rkps Bibl. Kórnicka sygn. AB 71.

7. Do S. Nowińskiego z 1879. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

8. Do nieoznaczonego adresata list z 1879. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

9. Do J. Kołaczkowskiego 8 listów z 1879-1886 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12044/III.

10. Do W. Bełzy z 1882. Rkps Ossol. sygn. 12425/I.

11. Do A. Hajdeckiego 2 listy z 1882. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2169 t. 3.

12. Do T. Wierzbowskiego 4 listy z 1882-1883. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 6.

13. Do L. Cieńskiego 2 listy z 1883. Rkps Ossol. sygn. 6769/I.

14. Do Dyrekcji Kolei we Lwowie z 1883. Rkps Ossol. sygn. 12044/III.

15. Do M. Offmańskiego 2 listy z 1886-1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

16. Do Urzędu Parafialnego kościoła Marii Magdaleny we Lw. z 1887. Rkps Ossol. sygn. 12044/III.

17. Do Z. Wolskiego z 1890. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 431.

18. Do red. *Kwart. Hist.* we Lw. z 1891. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2808.

19. Do J. Karłowicza z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV.

20. Do M. Bobrzyńskiego z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8082 III.

21. Do S. Dicksteina z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2754.

22. Od P. Parylaka z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4371.

23. Od S. Przyjemskiego z 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4370.

24. Od Z. Celichowskiego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7912 III.

25. Od F. Hoesicka z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7131.

26. Od L. Niedźwieckiego z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4408.

27. Od J. Lepkowskiego list b. d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4403.

28. Podpis na zaświadczeniu Zakładu Nar. im. Ossolińskich o odebraniu daru dla biblioteki od A. Bielowskiego. Rkps Ossol. sygn. 12033/III.

29. Spis treści „Akt i protokołów po dawnym Muzeum Starożytności i Komisji Archeologicznej Wileńskiej. 1855-1864” sporządzony przez W. Wisłockiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 5098.

30. Dokumenty osobiste. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 161/69.

OPRACOWANIA

Roczn. AU 1878 s. 86-87. — *Kraj* 1884 nr 6.

(Nekrologi): S. KRZEMIŃSKI: W. Wisłocki. *Prawda* 1900 nr 34; S. H.: Ci, co odchodzą. *Kraj Dział Ilustr.* 1900 nr 22; ŚWIĄDEK. *Kraj* 1900 nr 22; [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Pol.* 1900 t. 137 s. 184-189; *Ateneum* 1900 s. 668; *Czas* 1900 nr 145; nr 147; *Dzienn. Chicagoski* 1900 nr 145; *Dzienn. Pol.* 1900 nr 156; *Dzienn. Poz.* 1900 nr 128; *Kraj* 1900 nr 24; *Kur. Warsz.* 1900 nr 153; *Naprzód*

1900 s. 58, 64, 67; *Nowa Reforma* 1900 nr 127; *Przeł. Tyg.* 1900 nr 26; *Szkola* 1900 s. 210-221; *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 27; *Wiek* 1900 nr 154.

H. ULASZYN: Dr W. Wisłocki. Notatka biograficzno-bibliograficzna. *Przew. Bibliogr.* 1901 nr 6 [bibliografia prac s. 95-98] i odb. [Rec. I. Chrzanowski. *Książka* 1901 s. 336].

W. KONCZYŃSKA: Zarys historii Biblioteki Jagiellońskiej. Kr. 1923 s. 174 i nn. — *Roczn. Biblioteczne* 1959 s. 26-29. — J. KORPAŁA: Dzieje bibliografii w Polsce. W-wa 1969.

Poczet chronologiczny prac drukowanych i rękopiśmiennych Grzegorza Piramowicza. K. KANTECKI. *Przew. Nauk. i Lit.* 1878 s. 374-381. — *Kur. Codz.* 1879 nr 116.

Katalog rękopisów Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego. A. BELCİKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 323 s. 132. — W. SMOLEŃSKI. *Prawda* 1882 nr 8.

Sobieszciana. T. *Przeł. Pol.* 1884 t. 3 s. 143-144.

Incunabula typographica ... A. CHMIEL. *Kwart. Hist.* 1901 s. 372-394. — H. ULASZYN. *Pam. Lit. R.* 2 (1903) z. 2 s. 279-285.

WIŚLICKI ADAM (1836-1913)

Pseud. i krypt.: A.; A. A.; A. F. W. [?]; A. T. W. [?]; A. W...; A. W.; A. W-CKI; A. W.....I; ALFA; α; B. W.; β; BETA; d.; DĄB; JAKUB WOJAK; JANEK z BIELCA; KIŁOF; NUL; -P-; Q; w; W.; (W); (W.); -W-; WUL; x.; <x> [?]; √; Δ; ♀; ♂.

Publicysta, krytyk.

Ur. 1836 w Targówku pod Warszawą; syn Józefa Mikołaja, powieściopisarza, i Michaliny z Jopkiewiczów. Uczęszczał do gimnazjum realnego w Warszawie, tam też mieszkał. Zadebiutował około 1856 w *Gazecie Codziennej*. W 1861 został redaktorem działu Komunikacja, przemysł i handel *Tygodnika Ilustrowanego*. Od 1864 współpracował przy wydawaniu *Kalendarza polskiego ilustrowanego* z Janem Jaworskim; w 1865 ożenił się z jego córką, Florentyną. W 1866 założył *Przeł. Tygodniowy*, który wydawał i redagował do 1905. W 1873-1875 redagował *Podręczną encyklopedię powszechną*, ukazującą się jako dodatek do *Przeł. Tygodniowego*. W 1877-1881 wydawał dwutygodnik ilustrowany dla młodzieży *Świat*, w 1879-1881 redagował *Wydawnictwo dzieł tanich Adama Wiślickiego*, w 1880-1903 *Dodatek Miesięczny Przeł. Tygodniowego*. Zmarł 28 lipca 1913 w Targówku pod Warszawą.

TWÓRCZOŚĆ

1. Gawędy warsztatowe dla rzemieślników i robotników polskich. *Czytelnia Niedzielną* 1861 s. 210-415 z przerwami, 1862 s. 54-142 z przerwami. Wyd. osob. Cz. 1-2. W-wa 1862-1863.

Recenzje prac edytorskich

Kodeks pilźnieński ortylów magdeburgskich. M. B. *Przeł. Kryt.* 1874 nr 4.

A. Gliczner: Książki o wychowaniu dzieci. S. S. *Przeł. Kryt.* 1876 nr 6.

Legenda o św. Aleksym. W. NEHRING. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) t. 2 (1877) s. 369-376.

Modlitewnik siostry Konstancji. J. HANUSZ. *Ateneum* 1883 t. 1 s. 567. — W. NEHRING. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) t. 8 (1885) s. 514-517.

Liber diligentiarum ... K. G. *Niwa* 1886 nr 281. — K. M. *Przeł. Pol.* 1886 t. 80 s. 574-576.

M. Bielski: Satyry. A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1889 s. 759. — K. M. *Przeł. Pol.* 1889 t. 93 s. 173-175. — P. CHMIEŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 3-4. — A. A. KRYŃSKI. *Prace Filol.* t. 3 (1891).

Proteus albo Odmieniec. J. KALLENBACH. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 13. — A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1891.

2. Narody zamieszkujące ziemię: braciom włościanom i mieszczanom wszelkich zajęć opowiedział... Książeczka pierwsza. W-wa 1862.

Pod pseud. Jakub Wojak.

3. Pogląd na sprawę włościańską ze stanowiska przymusu w wieczystym czynszowaniu. *Gaz. Warsz.* 1862 nr 32 i odb.

4. Zadania ekonomiczne. I. Wiejskie kasy oszczędności i pożyczek dla włościan i wyrobników. W-wa 1862.

5. Córka rzemieślnika. Powiastka obyczajowa. *Opiekun Domowy* 1865 nr 27-32; przedr. *Czytelnia Pol.* 1901 nr 38-41.

6. Opis fabryki szkła i kryształów na osadzie Czechy do braci Edwarda i Wilhelma Hordliczków należącej, a konkurującej za wzorowe urządzenie stanu robotników o nagrodę 100 000 franków przez cesarza Napoleona III wyznaczoną na tegorocznej wystawie paryskiej. W-wa 1867.

7. Sztuka wychowawczego bawienia dzieci podług metody F. Froebela, twórcy ogródków dzieciennych w Niemczech. W-wa 1868.

8. Co rzemieślnicy mogą zrobić dla swych dzieci. Odczyt popularny dla rzemieślników. *Gaz. Przemysłowo-Rzemieślnicza* i odb. W-wa 1873.

9. Uwagi [do pamiętnika ojca: J. M. Wiślicki: Pamiętnik z całego mojego życia].

Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 78.

Prawdopodobnie jest także autorem utworu wyd. pod pseud. Nul: *Przeżyci. Powieść współczesna*. T. 1-3. W-wa 1879-1882. Wyd. nast. W-wa 1886.

Ponadto popularne prace z zakresu geografii, ekonomii.

Artykuły, felietony, recenzje umieszczał w czasopiśmie: *Bluszcz* (1865-1866), *Czas* (1877), *Czytelnia Niedzielną* (1861-1864; tu m.in.: Gawędy warsztatowe. [Seria nowa]. 1864 nr 8, 13, 20, 26, 30; Sierp w Pieczyskach. 1864 nr 6; Przeklęty kamień we wsi Młynach. 1864 nr 15; Człowiek do wszystkiego. Opowiadanie prawdziwe. 1864 nr 32), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1880-1903), *Gaz. Codz.* (1856, 1860; tu m.in. stała rubr.: Wiadomości bieżące. 1860), *Gaz. Przemysłowo-Rzemieślnicza* (1873), *Gaz. Warsz.* (1858, 1861-1862), *Goniec Leśny i Wiejski* (1866), *Kłosa* (1865, 1868), *Kółko Domowe* (1866-1867), *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* (1858-1859), *Krytyka* (1902), *Księga Świąta* (1855-1860), *Nowa Gaz.* (1907), *Opiekun Domowy* (1865-1867; tu m.in.: Gawędy warsztatowe. [Seria nowa]. 1866 nr 43-45), *Przegl. Tyg.* (1866-1905; tu m.in.: Muzeum Sztuk Pięknych. 1866 nr 1-7, 44-48; Traktiernie i restauracje warszawskie. Fotografie z natury. 1866 nr 19-23; Szczebel do kariery. Powiastka. 1867 nr 27-33; artykuły: Orlandy

cierpienia. 1867 nr 49; Groch na ścianę. Kilka słów do całej plejady zapoznanych wieszczów naszych. 1868 nr 1; Nule. 1869 nr 41, oraz rubr.: Tydzień warszawski, Kronika, Przegląd literacki, Echa warszawskie), *Przyj. Dzieci* (1864-1867, 1871), *Rodzina* (1865), *Towarzysz Pilnych Dzieci* (1879), *Tyg. Ilustr.* (1859-1866), *Tyg. Młod* (1862, 1868), *Tyg. Pol.* (1899-1900), *Wędrowiec* (1866).

Ponadto w wydawnictwach: *Ilustr. kalendarz powsz. na r. 1869*. Kr. 1869, *J. Jaworskiego kalendarz astronomiczno-gosp.* W-wa 1857, toż W-wa 1859, toż W-wa 1861, toż W-wa 1863, *J. Jaworskiego kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1865, toż W-wa 1866, toż W-wa 1867, toż W-wa 1868, toż W-wa 1869, toż W-wa 1870, *J. Ungra kalendarz warsz. na r. 1866*. W-wa 1865, toż na r. 1867. W-wa 1866, toż na r. 1868. W-wa 1867, toż na r. 1871. W-wa 1870, *Kalendarz dla gospodyń na r. 1867*. W-wa 1866, *Kalendarz dla ludu pol. na r. 1866*. W-wa 1865, *Kalendarz lud. obrazkowy*. W-wa 1864, toż W-wa 1866, *Kalendarz premiowy ilustr.* W-wa 1868, *Kalendarz rodz. na r. 1870*. W-wa 1869, *Noworoczn. ilustr. dla Polek*. W-wa 1864, toż W-wa 1865, *S. Lewentala kalendarz lud. ilustr. na r. 1863*. W-wa 1862.

Przekłady

Wirydarz albo ogród zaklęty. Zbiór najpiękniejszych i najciekawszych opowiadań w tłumaczeniu z różnych języków. W-wa 1913.

Zawartość: M. Jókai: Oceania; A. de Trueba: Catalina; J. Lier: Na hektometrze 23; S. Čech: Pojedynek; H. G. Wells: Cudotwórca; E. Bergerat: Człowiek w ogrodzie zoologicznym; Stendhal: Dyplom szczęścia; A. de Villiers de l'Isle: Ucieczka; G. Murrey: Czarne dziecko, Tajemnica gilotyny; G. de Maupassant: Klejnoty; C. Mendes: Dwie chustki; M. Jókai: Krwawy anioł; M. Gliszić: W złą chwilę; Raffi: Sarchat i azli.

Przekład pod krypt. A. T. W.

Ponadto przekładał prace z zakresu geografii, ekonomii, higieny.

Prace edytorskie

1. Klejnoty poezji polskiej wybrane z dzieł najznakomitszych dawnych i nowoczesnych poetów. Pocz. I-VI. W-wa 1857-1858.

2. Klejnoty poezji polskiej wybrane z dawnych i nowoczesnych dzieł z dodaniem krótkiego życiorysu i poglądu na utwory najznakomitszych poetów. Oddział II. Pocz. I-II. W-wa 1858.

3. Klejnoty poezji polskiej wybrane z dzieł najznakomitszych dawnych i nowoczesnych poetów. W-wa 1872. Wyd. nast. W-wa 1882.

Listy i materiały

1. Do W. Korotyńskiego z 1862. Rkps Wojewódzkie Arch. Państw. w W-wie sygn. 1960.
2. Do J. I. Kraszewskiego z 1866. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6540 IV.
3. Do T. J. Steckiego z 1869. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7828 IV.
4. Do B. Limanowskiego 10 listów z 1871–1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6871 III, 6872 III.
5. Do red. *Kłoso* 1872 nr 383.
6. Do A. Świętochowskiego 20 listów z 1874–1878. Rkps w posiadaniu M. Świętochowskiej-Grossmanowej.
7. Do A. B. Brzostowskiego z 1876. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.
8. Do T. Wierzbowskiego 3 listy z 1877–1879. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881 t. 2, 3.
9. Do W. Belzy 3 listy z 1877–1881. Rkps Ossol. sygn. 12421/I, 12424/I.
10. Do E. Orzeszkowej fragmenty 4 listów z 1879–1890. Ogl. w książce: E. Orzeszkowa. Listy zebrane. T. 8. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1976 s. 629–632.
11. Do J. H. Rychtera fragm. listu b.d. [z 1881–1884]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.
12. Do W. Przyborowskiego z 1882. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.
13. Do nieznanego adresata z 1882. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5993.
14. Do L. Germana 5 listów z 1883–1884. Rkps Ossol. sygn. 6414/I.
15. Do J. Łukaszewskiego 2 listy z 1883–1890. Rkps Ossol. sygn. 4397/I.
16. Do I. Franki 4 listy z 1884. Rkps Archiwum I. Franki, *Ukraińska Akademia Nauk w Lw. Mikrofilm Instytut Pol.-Radziecki w W-wie*. Ogl. *Slavia Orientalis*, 1958 z. 1 s. 121–129.
17. Do J. Kasprowicz 6 listów z 1885–1887. Rkps Ossol. sygn. 6440/I. Ogl. T. Mikulski. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 1/2.
18. Do B. Wysłoucha z 1886. Rkps Ossol. sygn. 7185/II.
19. Do J. Blizińskiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
20. Do I. Maciejewskiego z 1890. Rkps Ossol. sygn. 12232/II.
21. Do nieznanego adresata z 1890 i 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
22. Do M. Offmańskiego 9 listów z 1891–1901 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.
23. Do S. Dicksteina z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2753.
24. Do W. Orkana z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632.
25. Do L. Belmonta z 1904. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.
26. Do Z. Przesmyckiego z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6319.
27. Do M. Sadowskiej fragm. listu b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6290.
28. Od różnych osób 2675 listów z 1878–1906. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80, 81. M.in. od następujących: B. Aspis 2 listy, M. Bałucki 4 listy z 1887–1888, K. Bartoszewicz 2 listy z 1883 i b.d., L. Belmont 2 listy z 1886–1889, W. Belza 2 listy z 1886–1889, A. G. Bem z 1891, H. Biegeleisen 50 listów z 1882–1894, M. Biernacki 3 listy z 1880–1886, J. Bystroń 4 listy z 1886–1887, A. Dygasiński 13 listów z 1884–1889. (Ogl. w książce: A. Dygasiński: *Listy*. Wr. 1972 s. 781 i nn.), M. Dzikowski z 1899, W. Feldman 8 listów z 1889–1900, L. Finkel 14 listów z 1884–1887, I. Franko 3 listy z 1884. (Ogl. *Slavia Orientalis* 1959 z. 1 s. 124–128), M. Gawalewicz 5 listów z 1887–1891, F. Gawroński-Rawita 16 listów z 1884–1886, L. German 9 listów z 1883–1884, K. Gliński 6 listów z 1882–1887, W. Gomulicki 3 listy z 1882–1883, A. Gruszecki 4 listy z 1880–1895, F. Hoesick 8 listów z 1890–1891, T. Jeske-Choiński 7 listów z 1880–1888, J. Kasprowicz 28 listów z 1885–1889. (Ogl. T. Mikulski. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 1/2), W. Kosiakiewicz z 1881, N. Krzyżanowska 3 listy z 1890–1891, A. Lange 14 listów z 1887–1888, J. Lorentowicz 10 listów z 1890–1894, W. Łoś 4 listy z 1888–1889, Z. Maciejowski 16 listów z 1890–1891, A. Mazanowski 11 listów z 1886–1895, A. Mieszkowski, Z. Mellerowa z 1883, M. Metelicki-Koroway 9 listów z 1886–1891, S. Mleczo z 1882, W. Nałkowski 2 listy z 1885, A. Niemojowski 3 listy z 1904, A. Nossig 7 listów z 1886–1890, A. Oppman 3 listy z 1892 i b.d., Z. Pietkiewicz 3 listy z 1884–1900, A. Pilecki 6 listów z 1880–1892, Z. Przesmycki z 1879, W. Przyborowski z 1883–1892 i b.d., J. Rogosz 24 listy z 1881–1890, M. Rolle 2 listy z 1898–1900, S. Rosowski 22 listy z 1887–1899 i b.d., M. Rowiński 2 listy z 1891, J. Rychter 3 listy z 1883–1885, S. Rzewuski 11 listów z 1886–1888, E. Słoiński z 1894, A. Sygietyński 2 listy z 1890 i b.d., L. Szczepański 2 listy

z 1892-1894, M. Szeliga 16 listów z 1885-1892, A. Szymański 2 listy z 1887-1910, J. A. Świącicki 2 listy z 1880, K. Tetmajer 8 listów z 1888-1895, W. Tetmajer 10 listów z 1890-1891, M. Wierzbński 6 listów z 1894, W. Wolski 5 listów z 1891-1900, G. Zapolska 140 listów z 1881-1901. (Niektóre ogł. *Czas* 1936 nr 101, 259, 354, 1938 nr 1; 104 listy ogł. w książce: G. Zapolska: *Listy*. T. 1. W-wa 1970; 2 listy z 1887 i b.d. ogł. J. Czachowska. *Pam. Teatr.* 1972 nr 1), S. Zdziański 5 listów z 1900, S. Żeromski z 1904. (Ogł. Z. J. Adamczyk. *Słowo Ludu* 1962 nr 97/98).

29. Od E. Orzeszkowej 9 listów z 1888-1893. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 2533. Ogł. w książce: E. Orzeszkowa: *Listy zebrane*. T. 8. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1976.

30. Od W. Orkana 2 listy z 1897-1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641 III.

31. Od L. Straszewicza b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5994.

32. Aforyzm. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5918.

OPRACOWANIA

J. ALEKSANDROWICZ: Słowo do p. A. Wiślickiego z powodu jego przeglądu naukowo-technicznego w n-rze 318 „Tygodnika Ilustrowanego”. *Tyg. Ilustr.* 1865 nr 320. — J. SZYC: Odpowiedź p. A. Wiślickiemu. *Tyg. Ilustr.* 1865 nr 322. — JANEK z BIELCA [J. K. GREGOROWICZ]: Pogadanka tygodniowa. *Tyg. Mód* 1868 nr 9, nr 22. — J. G. KALISZEWSKI: Niedoszły literat. Fotografia z życia antypodów. W książce: Szkiece. Cz. 1. W-wa 1868. — E. LUBOWSKI: Do Redakcji czasopisma „Kłosy”. *Kłosy* 1872 nr 343. — Tanie wydawnictwo A. Wiślickiego. *Nowiny* 1879 nr 109. — ch [T. JESKE-CHOIŃSKI]: *Niwa* 1883 s. 613. — *Głos* 1886 nr 6. — We własnej sprawie. *Głos* 1887 nr 50. — M. BOHUSZ: Bez obłudy. *Głos* 1888 nr 1. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1888 nr 9, nr 11, nr 25. — Odprawa. *Głos* 1888 nr 5. — Błaga jubileuszowa. *Głos* 1889 nr 50. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1890 nr 3. — E. PILTZ: Słów parę z powodu wystąpienia pp. Wiślickiego i Świętochowskiego. *Kraj* 1890 nr 23. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1891 nr 37. — (p): Oszczędny. *Głos* 1891 nr 37. — (p): Wbrew powołaniu. *Głos* 1891 nr 41. — J. L. POPLAWSKI: Nalóg kastowy. *Głos* 1891 nr 43. — (sm.): P. Wiślickiemu. *Głos* 1891 nr 47. — (z): Szwindle dziennikarskie. *Głos*

1891 nr 45. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1893 nr 33. — A. KRAUSHAR: Sylwetki literackie z niedawnej przeszłości. Petersburg. 1894 i wyd. nast. — T. PAPROCKI: *Głos* 1894 nr 17. — (r). *Głos* 1894 nr 15. — Rachunki. Orzeszkowa i p. A. Wiślicki. *Niwa* 1895 nr 29. — Zbrodnia literacka. *Niwa* 1895 nr 32. — Czernienie „Niwy” przez p. A. Wiślickiego. *Niwa* 1895 nr 32. — Narzekania p. Wiślickiego. *Niwa* 1895 nr 34. — Rachunki. *Niwa* 1896 nr 15. — Z pamiętników eks-dziennikarza. *Niwa* 1896 nr 49. — EKS-DZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 29-32, 39-42, 60-61, 67-68, 88-89. — MONOKL [K. KORWIN-PIOTROWSKI]: Pogadanka. *Tyg. Pol.* 1900 nr 19. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1900 nr 45-52. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda* T. 15 (1903). — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905 s. 257-258.

(Nekrologi:) J. KOTARBIŃSKI. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 1011-1022; KAROL [J. KOTARBIŃSKI]: Głos o A. Wiślickim. *Nowa Gaz.* 1913 nr 454; KAROL [J. KOTARBIŃSKI]. *Sfinks* 1913 z. 8/9 s. 376-381; [A. NIEMOJEWSKI]: Pogrzeb ateisty. *Mysł Niepodległa* 1913 nr 251; A. NIEMOJEWSKI: U grobu A. Wiślickiego. *Mysł Niepodległa* 1913 nr 251; *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 175; Ci, którzy odeszli. *Krytyka* 1913 t. 39 s. 115; *Nowa Gaz.* 1913 nr 347, nr 349; *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 31.

K. WÓJCICKI: Walka na Parnasie i o Parnas. Cz. 1. W-wa 1928 s. 45-56. — M. WAWRZENIECKI: O pomnik na mogile A. Wiślickiego. *Wolnomyśliciel Pol.* 1930 nr 13; nr 21. — H. WRÓŃSKI: Nad mogiłą A. Wiślickiego. *Wolnomyśliciel Pol.* 1930 nr 21. — B. SZWARCOWNA: Problematyka gospodarcza „Przeglądu Tygodniowego” w l. 1866-1870. *Pozytywizm*. Cz. 2. Wr. 1951 s. 129-190. — J. KĄDZIŃSKI: Działalność pisarska i wydawnicza J. M. i A. Wiślickich do r. 1875. *Przeł. Nauk Hist. i Społ.* 1954 t. 4 i odb. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973 s. 154-155. — E. JANKOWSKI: Komentarz do książki: E. Orzeszkowa: *Listy*. T. 8. Wr. 1976 s. 470-472. — J. OCHOROWICZ: Portrety psychologiczne. Z. I. Rkps Ossol. sygn. 13357/I i II.

Gawędy warsztatowe dla rzemieślników... K. KOSZUTSKI. *Oświata* 1866 z. 6 s. 359.

Pogląd na sprawę włościańską... *Gaz. Pol.* 1862 nr 32.

WIŚNIEWSKI JÓZEF JAN (1878–1942)

Poeta, dramatopisarz.

Ur. 8 marca 1878 w Krakowie. Był synem Stefana i Teodory z Mikicińskich. Ukończył gimnazjum w Jaśle. W 1893 występował w Krakowie w teatrze letnim w Parku Krakowskim. Ukończył studia prawnicze i filozoficzne (polonistyka) na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1902 był nauczycielem gimnazjalnym w Jaśle, później w Krakowie. W 1903 ożenił się z Ewą Zajączkowską. W 1918–1921 był dyrektorem, kierownikiem literackim i reżyserem Teatru Powszechnego w Krakowie. W 1919–1933 był dyrektorem Miejskiej Szkoły Dramatycznej. W 1934–1938 pełnił funkcję kierownika literackiego Teatru Polskiego w Katowicach. Od 1936 był członkiem Związku Literatów Krakowskich. Wyszedłony przez Niemców z Krakowa, zmarł 29 lipca 1942 w Młyńcyskach koło Limanowej.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. Kr. 1901.

Zawartość: tu cykle: Jasne noce, Preludia, Na łonie natury, Z mitologii, Echa, Na dnie ducha, Pieśni trubadura, Pyłki.

2. Dzisiejsi. Wrażenia ze współczesnej liryki polskiej. *Spr. Dyr. Gimm. w Jaśle za r. szkolny 1903*. Jasło 1903 (pt. Współczesna liryka polska). Wyd. osob. Jasło 1903.

3. Poezje. Seria druga. Lw. 1903.

Zawartość: tu cykle: Orli lot, Na ziemi, Ocknienie.

4. Dolina łąz. Cz. 1: Śpiąca królewna. Poemat dramatyczny w 4 strofach. Cz. 2: Krzak gorejący. Tryptyk sceniczny. Kr. 1907 [1906]. Wyd. 2 Kr. 1913 (pt. Dolina łąz. Dwa dramaty z niedawnej przeszłości).

5. Święto poety. Jubileuszowe szkice o Słowackim. Kr. 1909.

Zawartość: Czcieli niewiasty. (*Spr. Dyr. Prywatnego Gimm. im. Królowej Jadwigi za r. szkolny 1907/1908*, Kr. 1908 i odb. pt. Kobieta u Słowackiego); Wieszczy — patriota. (*Spr. jw. Kr. 1909 i odb., Bluszczy 1909 nr 36–37; Księga pamiątk. ku uczczeniu 100 rocznicy urodzin J. Słowackiego*, T. 1, Lw. 1909); Geniusz tragiczny. (*Spr. VII Dyr. c.k. Gimm. IV w Kr. Kr. 1908 i odb.*); Wirtuoz — liryk. (*Spr. Gimm. Św. Anny w Kr. Kr. 1909 i odb., Księga pamiątk. ku uczczeniu 100 rocznicy urodzin J. Słowackiego*, T. 1, Lw. 1909).

6. Sen dnia letniego. Trzyaktowy pastel sceniczny. Kr. 1912. Wyst. z podtyt. Komedia w 3 aktach. Lw. 2 września 1917.

7. „Leci liście z drzewa...”. Pięć strof krwawej pieśni. Kr. 1913. Wyst. Kr. 21 stycznia 1913; Lw. 22 stycznia 1913; W-wa 6 października 1915.

8. Pieśń królewska. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 29 listopada 1913.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4062.

9. Pieśń nad pieśniami. (Jeszcze Polska...). Utwór sceniczny. Kr. 1913. Wyst. Kr. listopad 1918.

10. Pod blask słoneczny. Komedia w 5 aktach. Muz.: W. Krupiński. Wyst. Lw. 2 kwietnia 1914; Kr. 13 stycznia 1917; W-wa 19 stycznia 1917. Wyd. osob. Kr. 1917 [wg P. Hertzla].

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4058.

11. Posła inflanckiego na Sejm Czteroletni J. U. Niemcewicza drama „Kazimierz Wielki”, reprezentowane na teatrze Króla Jegomości w pierwszy aniuersarz ustawy majowej, na dzień 3 maja 1792 r., widowisko w 1 akcie. Wyst. Kr. 1916.

12. Statystyka przedstawień dramatu w Teatrze Miejskim im. J. Słowackiego w Krakowie od otwarcia, tj. od 25 X 1893 do 29 VI 1919. [Kr. ok. 1919].

13. Tragedia polska. Akt pierwszy. Siermięga. [Poemat]. Kr. 1926 [1925].

14. Wiatr od pół. Trzyaktowa pieśń wyzwolenia. Wyst. Kr. 9 listopada 1929. Wyd. Kr. 1929.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1172.

15. Odnalezione serce. Baśń w 5 aktach. Wyst. Kr. 4 grudnia 1931.

Wyst. również pt. Odzyskane serce.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 581.

16. Dziesięcioro. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 29 kwietnia 1933.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1037.

17. Czterdzieści lat teatru polskiego. Kr. 1933.

18. Psie figle. Echa dzieciństwa. Ogl. fragm.: *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 38, 42, 49; 1934 nr 2, 6, 28, 31, 34, 41, 51; 1935 nr 1, 5; 1936 nr 17; 1939 nr 22 (pt. Echa. Cykl wspomnień z dzieciństwa); *Tempo Dnia* 1935 nr 354; 1936 nr 26, 29, 39, 68, 75, 138, 176, 224 (w nie-

których numerach pt. *Psie figle*. Z cyklu wspomnień z dzieciństwa); *Księga pamiątek. 70-lecia Państwa. Gimn. im. Króla S. Leszczyńskiego w Jasle*. Jasło 1938 (pt. Awans. Z cyklu wspomnień z dzieciństwa pt. *Psie figle*). Wyd. osob. całości Kr. 1939.

Rkps Ossol. sygn. 12104/I — fragm. pt. Zielono w głowie. Echa lat szkolnych.

19. Królowa Rokoka. W 7 obrazach wierszem.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 615.

Prawdopodobnie napisał również: *Moje, twoje, nasze*. [Utwór dramatyczny]; *Powrotna fala*. [Powieść]; *Uśmiech wiosny*. [Utwór dramatyczny].

Ponadto opracował dla szkół: *Nowela polska*. T. 1–3. Brody 1906, 1907, 1909 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*; *Pisownia prawidłowa i wyrazy obce*. Słownik dla szkoły, biura i domu. Kr. 1932 (współautor: H. Wiśniowska).

Utwory i studia zamieszczał w następujących czasopismach: *Bluszc* (1898–1899, 1909; tu m.in. wiersz pt. *Wiosna idzie!* 1898 nr 12), *Dzienn. Chicagoski* (1899), *Echa Leśne* (1929), *Głos Narodu* (1898, 1919; tu m.in. wiersz pt. *Wieszczowi ho!d!* 1898 nr 146), *Ilustracja Pol.* (1901–1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1936), *Krytyka* (1902), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1928–1930, 1933, 1935–1936, 1939; tu m.in.: *Przed 35 laty*. [Rozdziały z monografii *Historia sceny krakowskiej*]. 1928 nr 24, 1929 nr 45, 52; 1930 nr 6, 10, 14, 17), *Nasze Kłoty* (1902), *Nowa Reforma* (1913, 1923, 1926–1927; tu m.in. fragm. poematu pt. *Kwiat akacyjny*. 1927 nr 89), *Nowości Ilustr.* (1915, 1923), *Pravda* (1901), *Przeegl. Polit., Spol. i Lit.* (1904), *Tempo Dnia* (1935–1936), *Tygl. Ilustr.* (1899), *Tygl. Nar.* (1901), *Życie* (Kr. 1897; tu: *Kronika z Jasła*. Nr 1).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Antologia wspólnych poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Kalendarz leśny inf.* Wil. 1927, *Księga pamiątek. ku uczczeniu 100 rocznicy urodzin J. Słowackiego*. T. 1. Lw. 1909, *Księga pamiątek. ku uczczeniu 100 rocznicy urodzin Z. Krasińskiego*. T. 2. Lw. 1912, *Księga pamiątek. 70-lecia Państwa. Gimn. im. Króla S. Leszczyńskiego w Jasle*. Jasło 1938, *Najmłodsza Polska w pieśni*. Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *O północy. Echa z balu kostiumowego „Sokoła”*. Jarosław 1903, *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny*. [Oprac.] J. Mirski [J. Kretz]. Lw. 1921, *Poezje wybrane*. Oprac. A. E. Balicki. [Kr. 1916], *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897], *Spr. Dyr. Gimn. w Jasle za r. szkolny 1903*. Jasło 1903, *Spr. Dyr. Prywatnego Gimn. im. Królowej Jadwigi za*

r. szkolny 1907/1908. Kr. 1908; *toż za r. szkolny 1908/1909*. Kr. 1909; *toż za r. szkolny 1911/1912*. Kr. 1912 (tu: „Irydion”. Odczyt wygl. w czasie jubileuszowej uroczystości Z. Krasińskiego w Krakowie), *Spr. Gimn. Św. Anny w Kr. Kr. 1909, Spr. Dyr. i Państw. Gimn. im. B. Nowodworskiego*. Kr. 1927, *Spr. VII Dyr. c.k. Gimn. IV w Kr. Kr. 1908, W 40-lecie Teatru im. J. Słowackiego w Kr. 1933/1934*. Kr. 1934, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903, *Wyspiańskiemu teatr kr. 1907–1932*. Kr. 1932 (tu: *Wyspiański na scenie krakowskiej*), *Z naszej wspólcz. poezji lirycznej*. Oprac. D. Królikowski. T. 1. Poz. 1910, *Z pieśni naszych*. Wybór poezji. Oprac. C. Niewiadomska. W-wa 1900 [1899].

Redagował serię *Arcydziel Pol. i Obcych Pisarzy* wyd. przez F. Westa oraz współpracował w red.: *Pochód na Wawel. Pamiątka z pogrzebu J. Słowackiego. Ze sprawozdań zestawili...* Kr. [1937], *W stulecie M. Bałuckiego*. Kr. 1937 (dod. do programu teatralnego).

Listy i materiały

1. Do R. Zawilińskiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6445 III.

2. Do red. *Kur. Lw.* z 1912. Rkps Ossol. sygn. 7192/II.

3. Do W. Orkana 2 listy z 1917. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632.

4. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1927. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1602.

5. Do J. Kasprowicza list b.d. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

6. Od Księgarni S. A. Krzyżanowskiego z 1911. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3249.

7. Materiały, rękopisy oraz korespondencja m.in. od: A. Brücknera, M. Konopnickiej, A. Niemojewskiego, E. Orzeszkowej, B. Prusa, L. Rydla, H. Sienkiewicza, K. Tetmajera, S. Zeromskiego. Rkps Muzeum Budownictwa Lud. w Sanoku.

8. Drobne utwory z arch. *Chimery i Życia*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5380, 5451.

OPRACOWANIA

T. KREMER: J. Wiśniowski. *Ilustr. Przeegl. Teatr.* 1921 nr 32. — R. BERGEL: Starsze krakowskie pokolenie dramaturgów. *Kur. Poz.* 1928 nr 450. — Dyr. Wiśniowski dyrektorem Teatru „Nowości”? *Głos Narodu* 1928 nr 139. — Co zobaczymy na scenie. Wśród naszych autorów dramatycznych. *Kur. Por.* 1929 nr 302; *toż Przeegl. Wiecz.* 1929 nr 251.

30-lecie pracy prof. J. Wiśniowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 338. — J. LEWITTES: Listy podwawelskie. Jubileusz J. Wiśniowskiego. *Kur. Wil.* 1933 nr 127.

Protest literatów krakowskich i śląskich przeciw zmianie pisowni. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 79. — S. ŁOZA: Czy wiesz, kto to jest? W-wa 1938. — Nowy prezes Związku Zawodowego Literatów. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 50. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna. 1914–1922. Kr. 1962. — M. SOBBAŃSKI: Teatr polski na Śląsku. Wyd. 2 Kat. 1963. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — J. GRYGIEL: Warto wydobyć z zapomnienia. *Widnokrąg* 1971 nr 11. — J. GRYGIEL: Wielcy korespondenci zapomnianego literata. *Widnokrąg* 1971 nr 9. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965.* W-wa 1973.

Poezje. O. [J. OSTRORÓG]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 39. — *Gaz. Lw.* 1901 nr 151. — *Głos Narodu* 1901 nr 191. — *Pogląd na Świat* 1901 nr 10. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 38, 45. — ad. *Głos* 1902 nr 28. — P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1902 nr 10. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 23. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 27. — P. MATERNOVÁ. *Slovenský přehled* (Praga) 1902 s. 380. — *Przełgl. Tyg.* 1902 nr 5. — M. B. *Przełgl. Powsz.* 1903 t. 77 s. 133. — M. A. K. [W. MAKOWSKI]. *Głos* 1903 nr 48.

Dzisiejsi. A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 1 s. 380–381.

Poezje. Seria druga. A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* 1903 nr 52. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 367–368. — M. A. K. [W. MAKOWSKI]. *Głos* 1903 s. 766. — *Biesiada Lit.* 1903 nr 43. — A. W. Ł. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 66. — C. B. *Prawda* 1904 s. 46–47. — P. CHMIEŁOWSKI. *Nowa Reforma* 1904 nr 77. — T. W. *Bulletin Polonais, Littéraire, Scientifique et Artistique* (Paryż) 1904 s. 25. — *y. Ilustracja Pol.* 1904 s. 290, 303.

Dolina łez. W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1906 nr 269. — L. RYDEL. *Czas* 1906 nr 241. — L. RYDEL. *Przew. Nauk. i Lit.* 1906 nr 9/10. — h.z. [H. ZBIERZCHOWSKI]. *Nasz Kraj* 1906 nr 15. — Z. D. [Z. DEBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 2 s. 174–177. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1907 s. 315–316. — *Przełgl.* 1907 nr 10.

Święto poety. A. E. BALICKI. *Przełgl. Pol.* 1909 t. 174 s. 223–226. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 8 (1909) s. 275. — W. JAN-KOWSKI. *Pam. Lit. R.* 8 (1909) s. 408–409.

Sen dnia letniego. H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 570. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1912 nr 9. — Z. [S. ZDZIARSKI]. *Wisła* 1912 nr 5. — m-re- [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1917 nr 202.

„Leci liście z drzewa...” A. E. BALICKI. *Przełgl. Pol.* 1913 t. 187 s. 281–284. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1913 t. 38 s. 171. — J. KOLLER. *Kronika Powsz.* 1913 nr 6. — (km) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1913 nr 38. — J. SALONI. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1913 s. 35–36. — D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 277. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1915 nr 458. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 278.

Pieśń królewska. A. E. BALICKI. *Przełgl. Pol.* 1913 t. 190 s. 386–387. — T. KONCZYŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1913 nr 279. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1913 nr 556. — R. [Z. ROSNER]. *Gaz. Poniedziałkowa* 1913 nr 48. — L. SZCZEPAŃSKI. *Nowiny* 1913 nr 277. — *Głos Narodu* 1913 nr 278. — (x) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1914 t. 41 s. 52.

Pieśń nad pieśniami. M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 235.

Pod blask słoneczny. *Gaz. Lw.* 1914 nr 75. — *Słowo Pol.* 1914 nr 131. — E. CZEKAŁSKI. *Świat* 1917 nr 4. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1917 nr 20. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Echo Pragi* 1917 nr 4. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 4. — L. Ch. *Kur. Pol.* 1917 nr 20. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1917 nr 34. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1917 nr 22. — T. TRZCIŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 23. — *Czas* 1917 nr 22.

Posła inflanckiego... T. TRZCIŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 310–311.

Tragedia polska. Bol. P. [B. POCHMARSKI]. *Nowa Reforma* 1925 nr 253. — S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 295. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1926 nr 20. — W. Z. [W. ZECHENTER]. *Gaz. Lit.* 1926 nr 4.

Wiatr od pół. F. O. [W. FOLKIEŃSKI]. *Głos Narodu* 1929 nr 305. — E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1929 nr 259. — L. RUBEL. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 311.

Odnalezione serce. S. [T. SINKO]. *Czas* 1931 nr 282.

Dziesięcioro. E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1933 nr 101. — R. [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 121. — A. WAŚ-

KOWSKI. *Głos Narodu* 1933 nr 119. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 114. — *Kur. Por.* 1933 nr 123.

Nowela polska. (a.s.) [A. SCHRÖDER]. *Nasz Kraj* 1907 nr 25.

WIŚNIEWSKI SYGURD (1841–1892)

Krypt.: S. W.; (S. W.).

Powieściopisarz, autor reportaży podróżniczych.

Ur. w 1841 w Paniowcach Zielonych nad Zbruczem, w rodzinie ziemiańskiej. W latach gimnazjalnych opuścił szkołę i udał się w pieszą wędrówkę przez Rumunię, Rumelię i Tesalię do Turcji. Sprowadzony do kraju przez rodzinę, w 1859 ukończył gimnazjum i rozpoczął studia na Uniwersytecie Lwowskim, które wkrótce porzucił, by zaciągnąć się do wojsk Garibaldi. Uczestniczył w końcowych walkach na Półwyspie Apenińskim. Był uczniem polskiej szkoły wojskowej w Cuneo. W 1862 znalazł się w kraju, jednakże już w tym samym roku popłynął (odwiedzając po drodze Londyn) do Australii i Nowej Zelandii, gdzie spędził dziesięć lat, podróżując po całym kontynencie i pracując w różnych zawodach (górnik, poszukiwacz złota, marynarz, dziennikarz). W 1872 opuścił Australię, odbył dwukrotnie podróż dookoła świata i na krótko zatrzymał się w kraju. Nawiązał kontakty ze środowiskiem dziennikarskim, *Gazeta Narodowa* ogłosiła w 1872 jego pierwsze felietony podróżnicze. Po odbyciu podróży po Europie (Szwajcaria, Austria, Anglia) odpłynął do Stanów Zjednoczonych, gdzie początkowo osiadł w Chicago, a potem w stanie Minnesota na farmie. Uzyskał obywatelstwo amerykańskie, zasiadał w sejmie stanowym, pracował w miejscowym dzienniku *New Ulm Herald*, a do czasopism krajowych przesyłał stałe korespondencje. W 1876 i 1881 przebywał po kilka miesięcy w Polsce. W Nowym Jorku nawiązał współpracę z czasopismami *The New Herald* i *Sun*, zajął się także polityką — działał jako agitator partii republikańskiej. W tym czasie zawarł związek małżeński. Po kilku latach wrócił na stałe do kraju, osiadł w Galicji jako właściciel rozległych terenów naftowych. Zmarł we Lwowie 23 kwietnia 1892.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dziesięć lat w Australii. *Gaz. Nar.* 1872 nr 277–359 z przerwami, 1873 nr 2–86 z przerwami. Wyd. osob. Cz. 1–2. Lw. 1873.

2. Dzieci królowej Oceanii. *Wędrowiec* 1877 nr 1–37. Wyd. osob. W-wa 1877. Wyd. nast.: wyd. 2 t. 1–2 [W-wa] 1926 *Bibl. Domu Pol.* 55–56. Zob. też Wyd. zbior. T. 3.

Przekład ang.: J. Podstoliński. Auckland 1972.

3. Światelka w ciemnym kraju. Nowela. *Bluszcz* 1878 nr 48–52 i odb. 1879. Zob. też Wyd. zbior. T. 1.

4. Powieści: Czarna czy biała? — Hidalgo. — Odetta. Lw. 1881.

Zawartość: Czarna czy biała? Szkic z życia kubańskiego. (*Gaz. Lw.* 1880 nr 26–30, 33–40. Zob. też Wyd. zbior. T.1); Hidalgo. Szkic z życia w Montanie. (*Gaz. Lw.* 1880 nr 142–148); Odetta. Szkic z życia kanadyjskiego. (*Gaz. Lw.* 1881 nr 25–39; *Gaz. Pol.* 1881 nr 15–18, 21–28. Zob. też Wyd. zbior. T. 2).

Listy z podróży, artykuły, opowiadania i wiersze zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1881–1882; tu m.in.:

Charakter i pisma Tomasza Carlyle'a. 1882 t. 1 z. 1–2; Wspomnienie o Janie Wilhelmie Draperze. T. 2 z. 3; Karol Robert Darwin. T. 4 z. 3), *Biesiada Lit.* (1877–1878, 1880), *Bluszcz* (1878–1882; tu m.in.: Życie pod zwrotnikiem. 1881 nr 28–34; Legenda o Liliście. 1881 nr 45–46; Poezja Indian amerykańskich. 1881 nr 49–52), *Gaz. Lw.* (1879–1880; tu m.in.: Królowa Antylów. 1879 nr 163–166; Wieczory w stokadzie. Gawędy z kresów indyjskich. 1880 nr 231–239, 241–244; Moja ostatnia wigilia. 1880 nr 291–295), *Gaz. Nar.* (1872–1873, 1878; tu m.in.: Wystawa powszechna w Wiedniu. 1873 nr 81–118 z przerwami), *Gaz. Nowojorska* (1874), *Gaz. Pol.* (1876–1880; tu: Królowa Antylów. 1879 nr 143–145; Przez Irlandię do New Yorku. 1879 nr 89–105, 108–127, 129–143, 185–191; Ostatni markiz Luizjany. Z opowiadania rotmana na Missisipi. 1880 nr 146–149, 151–156; oraz stałe rubr.: Korespondencja. 1876; Z życia londyńskiego. 1877; Z życia angielskiego. 1878–1879; Korespondencja z Ameryki. 1880), *Gaz. Rolnicza* (1880; tu: Bolesna droga. Nr 37, 39–40, 43–44), *Kłosy* (1874–1876, 1881),

Kur. Warsz. (1877, 1879–1882, 1884; tu m.in.: Stare dzieje. Szkic z dwóch światów. 1880 nr 168–175; Moja ostatnia wigilia. 1880 nr 287–291; Mister Dżenikaj. Szkic z życia polsko-amerykańskiego. 1881 nr 1), *The New Herald* (po 1879), *New Ulm Herald* (1873–1874), *New York Tribune* (przed 1877), *Niwa* (1877; tu: Życie klubowe w Londynie. T. 1 s. 765–772), *Nowiny* (1877, 1879), *Pravda* (1882; tu: Ola. Opowiadanie słyszane nad Hurkajłem. Nr 1–10), *Przyj. Domowy* (1880), *The Ravenswood Miner* (Australia ok. 1870; tu wiersze w języku ang.), *Romans i Powieść* (1881; tu: Karnawał amerykański. Nr 22–26), *Sun* (po 1879), *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* (1877; tu m.in.: Listy z Anglii. Nr 33–34, 37–39, 42–44, 47–48; Listy z podróży. Nr 3–4; Typy tropikalne. Nr 13–15), *Tydzień Pol.* (1880), *Tyg. Ilustr.* (1876–1877, 1879, oraz ogł. pośmiertnie dwa sonety 1896 nr 5), *Tyg. Mód i Powieści* (1873–1878; tu: Wśród wiecznych lodów. 1873 nr 39–51, 1874 nr 1–3; [Listy z podróży do USA pod różnymi tytułami]. 1874 nr 11–48 z przerwami, 1875 nr 8–15, 34–42, 1876 nr 14–21, 1877 nr 20–22, 44–52, 1878 nr 1–4), *Tyg. Powsz.* (1880–1881; tu m.in.: Lokator mego dziadka. Nowela. 1880 nr 42–47; Królestwo niebieskie. 1880 nr 21–23; Zarys Kanady. 1881 nr 7–10), *Wędrowiec* (1873, 1876–1878, 1880; tu m.in.: Suowie i Amerykanie. 1876 nr 355–359; Kolonizacja na drugiej półkuli. 1877 nr 11–20, 38–41; Ze wspomnień górniczych. 1878 nr 90–95).

Przekłady

1. T. Carlyle: Sartor resartus. Życie i zdania pana Teufelsdröckha w trzech księgach. W-wa 1882 *Bibl. Najcenniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

Ponadto w czasie pobytu w Stanach Zjednoczonych przełożył na język angielski ok. 1878 „Pana Tadeusza” — zob. Nowości zagraniczne. *Wędrowiec* 1878 nr 63; oraz „Konrada Wallenroda” — zob. List do redakcji. *Pravda* 1882 nr 36.

Wydania zbiorowe

Pisma wybrane. Do druku przygotowali, przedmową i przypisami opatrzyli J. Tuwim i B. Olszewicz. T. 1–3. W-wa 1953, 1954, 1956.

T. 1: Dziesięć lat w Australii: Koronacja króla wysp Fidżi; W poszukiwaniu złota i chleba; Murzyni australscy; Spotkanie z rozbójnikami; — Pani jeziora. (*Kur. Warsz.* 1879 nr 97–111); Światelka w ciemnym kraju. (Zob. Twórczość poz. 3); Drzewo latające. (*Kur. Warsz.* 1884 nr 306–316; przedr. *Polska* 1961 nr 5); Z dalekich wędrowek; — Obrazki z życia amerykańskiego. (*Kłosa* 1874 nr 482–493, 1875 nr 501, 504–506, 534, 1876 nr 549, 551, 597–599); Budowanie nowej kolei; Babcia wojna; Montreal; Najazd szarańczy; Elekcyjne wybrki; Jeszcze elekcyjne wybrki; Na Mis-

sisipi; Kolonizacja na drugiej półkuli; — Czarna czy biała? (Zob. Twórczość poz. 4); Langenor. (*Kur. Warsz.* 1877 nr 162–176); Przystań, że ją znajdzie. (*Biesiada Lit.* 1878 nr 113–119).

T. 2: Listy z Czarnych Gór. (*Kłosa* 1875 nr 507–514 z przerwami); W Czarnych Górach. (*Wędrowiec* 1877 nr 45–51); Pocztmistrzówna. Obrazek z Gór Skalistych. (*Kur. Warsz.* 1879 nr 155–185; *Gaz. Lw.* 1879 nr 39–46, 49–56); W kraju Czarnych Stóp. (*Wędrowiec* 1880 nr 160–167); Odetta. (Zob. Twórczość poz. 4); Z warteń ojca wód. (*Bluszcz* 1879 nr 34–37); Ze wspomnień o Hawanie. (*Bluszcz* 1879 nr 28–30); Mój Barb. (*Kur. Warsz.* 1877 nr 69–74; przedr. *Świat* 1952 nr 17); Niewidzialny. (*Kur. Warsz.* 1881 nr 190–195; przedr. J. Tuwim w: *Pol. nowela fantastyczna*. T. 2. W-wa 1952).

T. 3: Dzieci królowej Oceanii. (Zob. Twórczość poz. 2).

Przekład ang.: [Wybrane opowiadania]. M. M. Coleman: w: *Ameryka 100 Years Old. A Globetrotter's View*. Cheshire 1972.

Listy i materiały

1. Do W. Wóycickiego 2 listy z 1873. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV t. 2.

2. Do J. I. Kraszewskiego 16 listów z 1877–1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6540 IV t. 80 oraz list b.d. sygn. 6483 IV t. 22.

3. Do H. W. Longfellowa 8 listów z 1879–1880. Ogl. F. Lyr. *Kwart. Neofilol.* 1972 nr 3.

4. Do W. Bełzy 2 listy z 1881. Rkps Ossol. sygn. 12424/I.

5. Do J. Kasprowicza z 1891. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

6. Wycinki z czasopism z materiałami biograficznymi m.in. S. Wiśniewskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7833 IV t. 2 dołączone do Dodatku 2.

OPRACOWANIA

J. K. G.: S. Wiśniewski jako podróżnik. *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 6–8. — *Nowiny* 1876 nr 12 [not. o przybyciu do W-wy]. — Sgł [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1877 nr 61–62 [o prelekcjach]. — *Przegl. Tyg.* 1877 nr 115 [spr. z odczytu]. — *Tyg. Romansów i Powieści* 1877 nr 427. — ADAM PŁUG [A. PIETKIEWICZ]: S. Wiśniewski. *Kłosa* 1881 nr 841. — *Przegl. Tyg.* 1881 nr 14 [spr. z odczytu]. — *Wędrowiec* 1881 nr 224 [spr. z odczytu o Kubie]. — Sgł [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1886 nr 17 [not. o powrocie z Ameryki]. — Proces prasowy p. S. Wiśniewskiego w Kolomyi przeciw redakcji Gazety Polskiej w Czerniowcach. *Gaz. Pol.* 1886 nr 50–51. — Z bieżącej chwili. *Gaz. Nar.* 1892 nr 97. — *Przegl. Tyg.* 1892 nr 18 [spr. z odczytu].

(Nekrologi): (eck). *Wędrowiec* 1892 nr 18;

cz [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 122; U. K. *Biesiada Lit.* 1892 nr 19; *Ateneum* 1892 t. 2 s. 398; *Gaz. Lw.* 1892 nr 93; *Gaz. Nar.* 1892 nr 99; *Gaz. Warsz.* 1892 nr 109; S. Wiśniowski, znakomity publicysta polski. *Kur. Lw.* 1892 nr 113; *Kur. Por.* 1892 nr 115; *Pravda* 1892 nr 18; *Świat* 1892 nr 9.

Enc. powsz. S. Orzelbranda. T. 15 (1903). — S. ZIELIŃSKI: Mały słownik podróżników i pionierów polskich. W-wa 1933. — J. M. CHUDEK: Australia pierwszy raz w polskim wierszu. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* [dot. wiersza Oda pożegnania].

P. JASIEŃCZA: Pisarze, o których nikt nie wiedział. *Życie Lit.* 1953 nr 27. — J. LIS: Zналиśmy S. Wiśniowskiego. *Życie Lit.* 1953 nr 30. — Z. NAJDER: S. Wiśniowski odkryty. *Nowa Kultura* 1953 nr 34. — W. K. OESTERLOFF: Zapomniany pisarz, który „geografii powszechnej uczył się własnymi piętami”. *Morze* 1953 nr 6. — J. TUWIM i B. OLSZEWICZ: [Przedmowa do:] S. Wiśniowski: Pisma wybrane. T. 1. W-wa 1953 s. 5-66; T. 2. W-wa 1954 s. 5-6. — *Życie Lit.* 1953 nr 30. — W. SŁABCZYŃSKI: Cenne odkrycie literackie. *Problemy* 1954 nr 5. — W. BORTNOWSKI: S. Wiśniowski ambasador polski na dworze króla Fidżi. *Panorama* 1956 nr 49 [właściwie 43]. — J. GOŚLICKI: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 2. W-wa 1966. — W. ZECHENTER: Krakowscy poeci zapomniani. *Życie Lit.* 1968 nr 25. — *Nowa cywilizacja. Dwieście lat pol. fantastyki naukowej.* W-wa 1973. — P. LIBERA. *Polish American Studies* (Chicago) 1974 nr 2. — A. SZALA: Polskie relacje o Ameryce w okresie pozytywizmu.

Studia anglistyczne lubel. ośrodka nauk. W-wa 1975 s. 49-70. — *Ameryka w pamiętnikach Polaków.* W-wa 1975. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1030. — G. SIGAL: Une nouvelle fantastique polonaise antérieure à „L'Homme invisible” de H. G. Wells: „L'Invisible” („Niewidzialny”) de S. Wiśniowski. *Zagadnienia Rodzajów Lit.* 1976 z. 2 s. 49-62.

Dziesięć lat w Australii. A. J. S. [A. SZABRAŃSKI]. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 3 s. 315-321. — *Gaz. Pol.* 1873 nr 179. — *Kronika Rodz.* 1873 nr 21. — J. K. G.: S. Wiśniowski jako podróżnik. *Tyg. Młod i Powieści* 1874 nr 6-8.

Świąteczka w ciemnym kraju. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 18. — ADAM PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosy* 1881 nr 841.

Powieści: Czarna czy biała? M. K. [M. KONOPNICKA]. *Kłosy* 1881 nr 843. — -§- [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1881 nr 219; przedr. *Dziela.* T. 52. W-wa 1950 s. 219-222. — Ł. S. W. [L. SZCZERBOWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 320.

Recenzje wydań zbiorowych

Pisma wybrane. A. G. *Ilustr. Kur. Pol.* 1953 nr 165. — Z. A. [Z. ANDRZEJOWSKI]. *Życie W-wy* 1953 nr 208. — Z. NAJDER. *Nowa Kultura* 1953 nr 34. — J. A. Szcz. [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1953 nr 274. — (a): Tego podróżnika „odkrył” Tuwim. *Trybuna Ludu* 1957 nr 70.

WITKIEWICZ STANISŁAW (1851-1915)

Krypt.: St. W.; W.; Wl. St.

Krytyk literacki i artystyczny, publicysta, nowelista, artysta malarz.

Ur. 8 maja 1851 w Poszawszu na Żmudzi w środowisku ziemiańskim, syn Ignacego i Elwiry z Szemiothów. Od 1861 do 1863 uczęszczał do gimnazjum w Szawlach. Brał udział jako łącznik w powstaniu styczniowym. W 1864-1868 przebywał w Tomsku wraz z rodziną towarzyszącą ojcu skazanemu na zesłanie za udział w powstaniu. W 1868 powrócił do kraju wspólnie z Konradem Prószyńskim i przebywał krótko w Warszawie i Krakowie. Od 1868 do 1871 kształcił się w Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Po ponownym krótkim pobycie w Warszawie kontynuował do 1875 studia malarskie w Akademii Monachijskiej u Hermana Anschütza. W 1875 wrócił do Warszawy i założył pracownię malarską. Chory na płuca, od 1878 leczył się w Marienbadzie i Meranie. Przez jakiś czas przebywał w Monachium (gdzie powrócił do pracy malarskiej) i ponownie leczył się w Meranie. Do Warszawy wrócił w 1882. W 1884 posłubił Marię Pietrkiewiczównę. W tymże roku został kierownikiem artystycznym *Wędrowca*. Po upadku pisma w 1887 przez pół roku był kierownikiem artystycznym *Kłosów*. Od 1886

spędzał miesiące letnie w Zakopanem, a od 1890 osiadł w nim na stałe. W 1891 przebywał w Berlinie jako korespondent *Kuriera Warszawskiego*, a w 1897 odbył podróż do Włoch w sprawie projektu pomnika Mickiewicza w Warszawie. Na terenie Zakopanego rozwijał działalność artystyczną, kulturalną i społeczną. Był propagatorem stylu zakopiańskiego w architekturze oraz ludowej twórczości Podhala. W 1903 wytoczono mu proces w związku z serią artykułów pt. Bagno. Wobec postępującej gruźlicy i choroby serca wyjechał na leczenie do Lovrany. W 1905–1908 przebywał w Zakopanem, a następnie od 1908 mieszkał stałe w Lovranie, gdzie zmarł 5 września 1915. Jego synem był Stanisław Ignacy Witkiewicz, dramaturg i malarz.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mickiewicz jako kolorysta. *Wędrowiec* 1885 nr 49–53; przedr. zob. poz. 3. Wyd. osob. W-wa [1923] *Wielka Bibl.* 39, w serii jw.: W-wa 1926, W-wa [1929]; Oprac. J. Z. Jakubowski. W-wa 1947 *Bibl. Pisarzy Pol. i Obcych* 19. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 7 t. 1.

2. Na przełęcz. Wrażenia i obrazy z Tatr. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 314–315, 317–327, 329–333, 1890 nr 18–20, 22–23, 25–26, 35–43. Wyd. osob. W-wa 1891. Wyd. nast.: wyd. 2 powiększone. Lw. 1906 (zawiera: I. Po latach. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 4 t. 4, 5 t. 2, 7 t. 3). — II. Tatry w śniegu. (*Wędrowiec* 1886 nr 46–52. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 1, 7 t. 3). — III. Na przełęczu); W-wa 1924 *Wielka Bibl.* 107; W-wa [1936]; W-wa 1948 *Bibl. Pisarzy Pol. i Obcych*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 4 t. 4, 5 t. 1, 7 t. 3.

Rękopisy

Na przełęcz. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2436;
Tatry w śniegu. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2432.

3. Sztuka i krytyka u nas. (1884–1890). W-wa 1891. Wyd. nast.: wyd. 2. Kr. 1891; wyd. 3 powiększone. Lw. 1899 (pt. Sztuka i krytyka u nas. 1884–1898). Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 1.

Zawartość wyd. z 1891: Przedmowa. (*Życie* 1890 nr 44 pt. Z teorii sztuki. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Krytyka: Malarstwo i krytyka u nas. (*Wędrowiec* 1884 nr 52, 1885 nr 5–9, 12, 16–17. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 4 t. 1); — Sztuka: Mickiewicz jako kolorysta. (Zob. poz. 1); „Największy” obraz Matejki. (*Wędrowiec* 1887 nr 1, 3–6, 8, art. nie dokończony, c.d.: *Życie* (W-wa) 1890 nr 33, 41 (pt. Idea i prawda w obrazach Matejki). Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Wystawa sztuki w Krakowie: I. Szkoła krakowska. — II. Portrety. — III. Henryk Siemiradzki. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Fryne [dot. obrazu H. Siemiradzkiego]. (*Kur. Warsz.* 1889 nr 180–181. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Józef Chełmoński. (*Tyg. Ilustr.* 1889 nr 316. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Trwale nieporozumienie. (*Życie* (W-wa) 1889 nr 1); Przegląd artystyczny: I. Obraz Brożika. — II. Obraz Munkaczego. — III. Piechowski, Matejko, Szymanowski. — IV. Lesser, Brożik, Wertheimer. — V. Obrazy Girona. (*Wędrowiec* 1885 nr 10, 18, 24, 1886 nr 1–2); Wystawy konkursowe. (*Wędrowiec* 1886 nr 4–5; *Życie* (W-wa) 1889 nr 6–7); Na wystawie paryską. (*Kur. Warsz.* 1889 nr 92, 111); Juliusz Kossak. (*Kur. Warsz.* 1889 nr 152–154); Stanisław Chlebowski,

(*Wędrowiec* 1884 nr 27); Maniera. (*Życie* (W-wa) 1890 nr 47. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Aleksander Gierymski. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 307); Obrazy Brandta. (*Życie* (W-wa) 1890 nr 49 pt. Józef Brandt); E. Meissonier. (*Wędrowiec* 1884 nr 30); Arnold Böcklin. (*Wędrowiec* 1884 nr 41–42); Krakowskie sądy. (*Wędrowiec* 1885 nr 13); Pomnik Mickiewicza. (*Przegl. Lit.* dod. *Kraju* 1888 nr 16–17. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Samobójstwo talentu. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 27); Konkurs rzeźbiarski. (Cz. 1–2). (*Kur. Warsz.* 1890 nr 63 [cz. 1], *Życie* (W-wa) 1890 nr 46 pt. Nie załatwiona sprawa [cz. 2]; — Polemika osobista: Profesorowi Struemu. (*Wędrowiec* 1885 nr 11); „W imię godności” (?). (*Życie* 1889 nr 21–22. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Z powodu konkursu rzeźbiarskiego. Zawartość wyd. 3 z 1899: jak w wyd. z 1891 oraz: [Przedmowa do wyd. 3]. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 1); Impresjonizm. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 353–354, 357–359, 1892 nr 4–5; fragm. przedr. *Głos* 1892 nr 4–5); Jeszcze o krytyce; List do ścisłego Komitetu pomnika Mickiewicza; Z wystawy sztuki w Berlinie w 1891 r. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 132–187 z przerwami); Styl zakopiański. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 241–279 z przerwami. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 2).

Rękopisy

Przedmowa [do wyd. z 1891]. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2436;
Pomnik Mickiewicza. Rkps jw. sygn. 2436;
Konkurs rzeźbiarski. Rkps jw. sygn. 2427;
Notatki i fragmenty listu do Komitetu Budowy Pomnika Mickiewicza w Warszawie. Rkps jw. sygn. 2436;
Styl zakopiański. Rkps jw. sygn. 2431.

4. Juliusz Kossak. W-wa 1900. Wyd. nast.: wyd. 2 powiększone Lw. 1906; W-wa 1912. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 7 t. 2.

Rkps — luźne fragmenty brulionu. Muzeum Tatarskie w Zakopanem.

5. Aleksander Gierymski. *Bibl. Warsz.* 1901 t. 2 s. 215–231, 474–505, t. 3 s. 478–508, t. 4 s. 329–350, 422–440. Wyd. osob. Lw. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 4 t. 2, 7 t. 2.

6. Jacek Malczewski. Powst. 1901. *Ogl. Krytyka* 1903 t. 1 s. 105–113; przedr. zob. Wyd. zbior. poz. 7 t. 2.

Fragm. większej, zaginionej pracy o malarstwie polskim, pisanej dla czasopisma *La Pologne Contemporaine*.

7. Bagno. *Przegl. Zakopiański* 1902 nr 32–34, 41, 1903 nr 7. Wyd. osob. Lw. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 5 t. 1, 7 t. 3.

8. Dziwny człowiek. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 1–18. Wyd. osob. Lw. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 7 t. 2.

o Józefie Siedleckim.

9. Jan Matejko. Kr. 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 7 t. 2.

Rkps — fragm. brulionu. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2428.

10. Styl zakopiański. Z. I: Pokój jadalny. Lw. 1904. — Z. II: Ciesielstwo. (Dorn). Lw. 1911. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 1, 7 t. 3.

Rkps — 4 różne red., brulion i czystopis. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2431.

11. Chrześcijaństwo i katechizm. O nauce religii w szkołach galicyjskich. Cz. 1. *Reforma Szkolna* 1904 t. 1 s. 22–37 i odb. Kr. 1904. — Cz. 2. *Reforma Szkolna* 1913 t. 2 s. 3–27. Wyd. osob. poszerz. Lw. 1920. Wyd. nast. W-wa 1950; W-wa 1957 (z przedmową E. Kuszki); W-wa 1960; wyd. 3 W-wa 1961.

Rkps — Cz. 1. Bibl. PAN w Kr. sygn. 2425.

12. Wallenrodyzm czy znikczemnienie? Powst. 1904. Ogl. fragm. *Kultura Polski* 1917 z. 6 s. 267–288.

Rkps całości przypuszczalnie zaginął.

13. Wezwanie. Kr. 1905.

Ulotka polityczna.

14. Przelom. Powst. 1905–1908. Ogl. fragm. zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 2.

Rkps całości przypuszczalnie zaginął.

15. Z Tatr. Lw. 1907. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 3.

Zawartość: Na umarcie. (*Kur. Warsz.* 1892 nr 1. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 4, 7 t. 3); L. Tolstoj: Cem ludzie zyjom. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 3); Opowiadanie Sabaly. (*Przeł. Zakopiański* 1899 nr 3; *Lowiec* 1899 nr 18. Zob. też Wyd. zbior. poz. 4 t. 4, 5 t. 2, 7 t. 3); Ociec Nędza. (*Bibl. Warsz.* 1898 t. 1 s. 475–487; *Czas* 1900 nr 98 dod. lit.; *Obrona Ludu* 1900 nr 64; *Przeł. Zakopiański* 1900 nr 13. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 3); Wojtek Gandara. (*Zakopiańska. Jednodniówka.* Zakopane 1901 s. 3–14. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 5 t. 2, 7 t. 3); Kwiatki św. Franciszka. (*Na nową szkołę.* Kr. 1907 s. 12–20. Zob. też Wyd. zbior. poz. 5 t. 2, 7 t. 3); Jędrak Cajka. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 5 t. 2, 7 t. 3); *Zośka Galicka.* (Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 2, 4 t. 4, 5 t. 2, 7 t. 3).

Rękopisy

Na umarcie. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6092; Bibl. PAN w Kr. sygn. 2429;

L. Tolstoj: Cem ludzie zyjom. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2426;

Opowiadanie Sabaly. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem;

Ociec Nędza. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2430; Wojtek Gandara. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2433 (pierwsza red. z 1901 i druga red. z 1907);

Kwiatki św. Franciszka. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2435 (czystopis, bruliony przekładu);

Jędrak Cajka. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2434;

Zośka Galicka. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2434. *Przeróbka*: Zośka Galicka. Na podstawie fragm. noweli udratyzowała W. Bruner-Niczowa. Wstęp: J. Z. Jakubowski. W-wa 1949.

16. Przedmowa do: J. Malczewski: *Dzieła.* Kr. 1907–1910.

17. Matejko. Ogl. fragm. *Krytyka* 1908 t. 2 s. 33–43 (rozdz. czwarty). Wyd. osob. całości. Lw. 1908 *Nauka i Sztuka* t. 9. Wyd. 2 powiększone W-wa 1912 *Nauka i Sztuka* t. 9 (tu posłowie: Z powodu pierwszego wydania „Matejki”). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 1, 4 t. 3, 7 t. 2.

Rozdz. czwarty wyd. osob. Lw. 1919 pt. W kwestii polsko-ukraińskiej. Rozdz. ten ze względów cenzuralnych nie wszedł do wydań książkowych.

Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2428 (fragmenty brulionu).

Przekład bułg.: fragm.: Matejkowite „Konstrukcja” i „Wernyhora”. *Polsko-bułgarski przegląd* 1920 nr 9.

18. Życie, etyka i rewolucja. Nie druk. Powst. w dwóch wersjach 1911–1912; 1913. Obszerne fragmenty przytacza K. Kosiński: S. Witkiewicz. W-wa 1928.

Rkps przypuszczalnie zaginiony.

19. Szkic o krytyce.

Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2436.

20. Opowiadanie Wojtka Łuscaka.

Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2436.

Rękopisy drobnych utworów i artykułów: Bibl. PAN w Kr. sygn. 2436: O pomnik Józefa Wybickiego. — Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem: Inwokacja do śmierci — kochanki wielbicielki. Poemat. — Ossol. sygn. 12429/II: Proza: Wspomnienia z powstania 1863 r.; Felieton o dobroczynności; Refleksje na temat sztuki i życia ludzkiego; Uwagi o krzywdzie; Fragn. opowiadania; Fragn. liryki refleksyjnej; Wiersze: [inc.] Polsko! Gdzie twoje bohaterzy dawne...; [inc.] Skąd się ty bierzesz, błada smutku maro...; [inc.] Więc mi tu życie poszło czarnym szlakiem...; [inc.] Do nieba! Gdzie ono, czy w błękitie...; [inc.] W twoim Egipcie pod granitów gmachem...; [inc.] Przez pustyń morze spalone i suche...; [inc.] Patrz! moje serce było jak grób ciemny...; [inc.] Nie chcę, byś była najpiękniejsza światu... (trzy redakcje); [inc.] Próżno się wola buntuje do czynu...; [inc.] Cicho, glucho, smętnie, szaro...; [inc.] Jam duszę moją brał na tortur łoża...; [inc.] Czemu mi smutno... (trzy redakcje); [inc.] Wygrałaś w zakład moje liche wiersze...; [inc.] Był wieczór wiosny, ciepły, kwitnący...; [inc.] O czym tu pisać siedząc w smrodnej dziurze...; [inc.] Ach wina, wina! i puchary stawcie...; [inc.] Ach, die Augen sind es wieder...; [inc.] Długo, długo ja na cię czekałem...; [inc.] Puszka Pandory była nie-szczęść składem...

Artykuły i utwory ogłaszał i przedrukowywano w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1898, 1901), *Biesiada Lit.* (1876), *Czas* (1900),

Drużyna (1912), *Dzien. Cieszyński* (1911), *Głos* (1892), *Kłosa* (1886; tu: Sabala. Nr 1116), *Krytyka* (1902–1903, 1908; tu: Policja a sztuka. 1902 z. 4 s. 275–280 odpowiedź na ankietę), *Kultura Polski* (1917, pośmiertnie), *Kur. Warsz.* (1889–1892), *Łączność* (1900), *Łowicz* (1899), *Naprzód* (1902; tu: Policja a sztuka. Nr 89–90), *Obrona Ludu* (1900), *Odrodzenie* (1904; tu: O pomnik Józefa Wybickiego 1904 z. 5), *Opiekun Domowy* (1875), *Pogoń* (1904), *Polak* (1912), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1888), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1906), *Przegl. Poz.* (1894), *Przegl. Zakopiański* (1899–1903), *Reforma Szkolna* (1904, 1913), *Reformator* (1905), *Słowo* (1900), *Ster* (1914), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1894), *Tyg. Ilustr.* (1889, 1890–1891, 1903, 1908, 1910), *Wędrowiec* (1884–1887, 1894; tu m.in.: Lato w Połudzie. 1885 nr 43–46; Album A. M. Gierymskich. 1885 nr 48), *Wisła* (1888, 1912), *Wszelchwiat* (1889), *Życie* (W-wa 1887, 1889–1890; tu m.in.: Z teorii sztuki. 1890), *Życie* (Kr. 1889–1900; tu m.in.: Sztuka i życie. 1900 z. 1), *Życie Nowe* (Wiedeń 1915; tu: Duch narodu. Nr 12).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Na nową szkołę*. Kr. 1907, *Polak. Kalendarz*. Kr. 1912, *Słowackiemu. Jednodniówka*. Kr. [1904], *Sztuka pol. Malarstwo*. Lw. 1909, *Zakopiańska. Jednodniówka*. Zakopane 1901.

Wydania zbiorowe i wybory twórczości i listów

1. Ostatnie słowa. Wyjątki z listów do siostry sierpień 1914 — sierpień 1915. *Wiad. Pol.* 1914/1915 nr 14–16, 24–25, 43, 50; *Nowa Gaz.* 1915 nr 436 i nn. Wyd. osob. Piotrków 1916 [wyd. okrojone przez cenzurę]. Wyd. nast. Piotrogród 1916; wyd. [pełne] pt. Testament. Wyjątki z listów do siostry sierpień 1914 — sierpień 1915. Wyd. M. Witkiewiczówna. Kr. 1922.

2. Myśli. Wyd. M. Witkiewiczówna. W-wa 1923 *Książki „Ignisa”* t. 11.

Wypowiedzi oraz fragmenty listów i notatek z 1905, 1911–1912 na temat sztuki oraz z dziedziny etyki i filozofii społecznej.

Przekład bułg.: fragm. Misli za izkustwoto. *Polsko-balgarski pregled* 1922 nr 23.

3. Wybór pism. Wyboru dokonał K. Kosiński. T. 1–2. W-wa 1939 *Biblioteczka Uniw. Lud.* 286–289.

T. 1: W promieniu zagadnień sztuki: K. K. [K. Kosiński]: S. Witkiewicz [Wstęp]. — [Fragmenty prac:] Malarstwo i krytyka u nas. (Zob. Twórczość poz. 3); Mickiewicz jako kolorysta. (Zob. Twórczość poz. 1); an. Matejko. (Zob. Twórczość poz. 9); Matejko. (Zob. Twórczość poz. 17); Juliusz Kossak. (Zob. Twórczość poz. 4); Aleksander Gierymski. (Zob. Twórczość poz. 5); Dziwny człowiek. (Zob. Twórczość poz. 8);

T. 2: W okolicy Tatr.

Zawartość: K. K. [K. Kosiński]: Wstęp. — Po latach. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Na przełęczy. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 2); Wojtek Gandara. (Zob. Twórczość poz. 15); Jędrzej Calka. (Zob. Twórczość poz. 15); Zośka Galicka. (Zob. Twórczość poz. 15); Bagno. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 7); Przelot. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 14). Uwaga: Zamierzony tom trzeci mający zawierać korespondencję nie ukazał się.

4. Pisma wybrane. Pod red. J. Z. Jakubowskiego. T. 1–4. W-wa 1949–1951.

T. 1 (1949): Sztuka i krytyka u nas. (Zob. Twórczość poz. 3).

Zawartość: Wstęp do pierwszego wydania „Sztuki i krytyki u nas”; Wstęp do drugiego wydania [właściwie trzeciego] „Sztuki i krytyki u nas”; Malarstwo i krytyka u nas; „Największy” obraz Matejki; Mickiewicz jako kolorysta; Henryk Siemiradzki; Fryne; Józef Chełmoński; Maniera; Pomnik Mickiewicza; „W imię godności”;

T. 2 (1950): Aleksander Gierymski. (Zob. Twórczość poz. 5);

T. 3 (1950): Matejko. (Zob. Twórczość poz. 17);

T. 4 (1951): Utwory tatrzańskie.

Zawartość: Na przełęczy. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 2); Na umarcie. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 15); Opowiadanie Sabaly. (Zob. Twórczość poz. 15); Po latach. (Fragm. Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Zośka Galicka. (Zob. Twórczość poz. 15).

5. Pisma tatrzańskie. Życiorys, oprac. tekstu, komentarz R. Hennel. T. 1–2. Kr. 1963.

T. 1: Taty w śniegu. (Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Na przełęczy. (Zob. Twórczość poz. 2); Bagno. (Zob. Twórczość poz. 7. Tu dołączono również art. S. Witkiewicza z *Przegl. Zakopiańskiego* 1903 nr 7); Styl zakopiański. Z. 1–2. (Zob. Twórczość poz. 10);

T. 2: Po latach. (Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Z Tatr. (Zob. Twórczość poz. 15).

Zawartość: Na umarcie. Fragm.; Lew Tołstoj; Cem ludzie zyjom; Opowiadanie Sabaly; Ociec Nędza; Wojtek Gandara; Kwiatki świętego Franciszka; Jędrzej Calka; Zośka Galicka; — Publicystyka: Zakopane w zimie. (*Kłosa* 1886 nr 1120); Drzwi chaty góralskiej w Zakopanem. (*Wisła* t.2 (1888) s. 120–121); Tytus Chałubiński. (*Wszelchwiat* 1889 nr 46); Styl zakopiański. (Zob. Twórczość poz. 3 wyd. 3); Na wystawę paryską. (*Przegl. Zakopiański* 1900 nr 5); Sprawy stylu zakopiańskiego. (*Przegl. Zakopiański* 1900 nr 33); O ulicę Witkiewicza [list do red.]. (*Przegl. Zakopiański* 1900 nr 46); W przykryj sprawie [list do red.]. (*Przegl. Zakopiański* 1901 nr 46); W sprawie pożarów [list do red.]. (*Przegląd Zakopiański* 1902 nr 7); List do redakcji [dot. sprawy „Bagna”]. (*Przegl. Zakopiański* 1903 nr 23); Pomnik Chałubińskiego. (*Ziarno* 1903 nr 34); Korespondencje. (*Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 192); [Witkiewicz do gazdy Ślimaka]. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 18); Matlakowski i sztuka ludowa. (*Gaz. Lekarska* 1895 nr 30). (Zob. też Wyd. zbior. poz. 7 t. 3).

6. Listy do syna. Oprac. B. Danek-Wojnowska, A. Micińska. W-wa 1969.

Wybór 515 listów do syna, Stanisława Ignacego z 1900–1915.

7. Pisma zebrane. Red. J. Z. Jakubowski i M. Olszaniecka. T. 1–4. Kr. 1970–1974.

T. 1 (1971): Sztuka i krytyka u nas. Słowo wstępne: J. Z. Jakubowski. Wstęp i komentarz: M. Olszaniecka. Red. i nota wydawn.: J. Grodzicka. (Zob. Twórczość poz. 3). Z a w a r t o ś ć i układ jak w wyd. 3;

T. 2. Cz. 1 (1974): Monografie artystyczne. Rozprawa wstępna i komentarz: M. Olszaniecka. Juliusz Kossak. (Zob. Twórczość poz. 4); Aleksander Gieyrński. (Zob. Twórczość poz. 5); Jacek Malczewski. (Zob. Twórczość poz. 6);

T. 2. Cz. 2 (1974): Rozprawa wstępna i komentarz: M. Olszaniecka. Dziwny człowiek. (Zob. Twórczość poz. 8); Jan Matejko. (Zob. Twórczość poz. 9); Matejko. (Zob. Twórczość poz. 17);

T. 3. Cz. 1 (1970): W kręgu Tatr: M. Gładysz: Sztuka podhalańska w twórczości S. Witkiewicza. Tatrzy w śniegu. (Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Na przełęcz. (Zob. Twórczość poz. 2); Bagno. (Zob. Twórczość poz. 7); Styl zakopiański. Zeszyt 1: Pokój jadalny. — Styl zakopiański. Zeszyt 2: Ciesielstwo. (Zob. Twórczość poz. 10);

T. 3. Cz. 2 (1970): W kręgu Tatr: Po latach. (Zob. Twórczość poz. 2 wyd. 2); Z Tatr. (Zob. Twórczość poz. 15); Na umarcie; Lew Tołstoj: Cem ludzie zyjom; Opowiadanie Sabaly; Ociec Nędza; Wojtek Gandara; Kwiatki świętego Franciszka; Jędrak Cajka; Zośka Galicka. — Publicystyka. (Zob. Wyd. zbior. poz. 5 t. 2).

T. 4 do roku 1982 nie ukazał się.

8. O sztuce, krytyce artystycznej, stylu zakopiańskim, wybitnych twórcach, sprawach narodowych i społecznych. Wybór i wstęp W. Nowakowska. Wr. 1972.

Wypowiedzi z prac drukowanych, rękopisów i listów.

Listy i materiały

1. Do matki, Elwiry Witkiewiczowej, 162 listy z 1868–1893. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 24. 2 listy z 1869 i 1872 ogl. M. Olszaniecka: Szkolne peregrynacje S. Witkiewicza. *Mies. Lit.* 1968 nr 1.

2. Do różnych osób 60 listów z 1870–1898. Rkps Ossol. sygn. 12430/I. Adresaci: J. Jankowski list z 1895; Elwira Witkiewiczowa z Szemiothów, matka, 2 listy z 1872, 1875; Maria z Pietrkiewiczów Witkiewiczowa, żona, 56 listów z 1890–1898 i b.d.; Zbigniew [?] list z 1870; dopisek na liście Marii Witkiewiczowej do syna, Stanisława Ignacego.

3. Do siostry, Marii Witkiewiczówny, 60 listów z 1884–1903 i b.d. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 24.

4. Do E. Jelinka 2 listy z 1893 [?]. Ogl. J. Śliżiński: Z kontaktów S. Witkiewicza z Czechami na tle zakopiańskim. *Wierchy* 1965 s. 197–201.

5. Do S. Böhma, sekretarza Towarzystwa Sztuk Pięknych w Kr., 14 listów z 1893–1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6693 III.

6. Do K. M. Górskiego 6 listów z 1895–1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III t. 10.

7. Do siostry, Marii Witkiewiczówny, 310 listów z 1897–1914. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

8. Do F. Hoesicka [?] z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2738.

9. Do E. Pawłowicza z 1898. Rkps Ossol. sygn. 6836/I.

10. Do H. Dynowskiego 2 listy z 1899 i do M. Dynowskiej list z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7883 III, 7884 III.

11. Do B. Prusa z 1899. Ogl.: *Bolesław Prus. Materiały*. Wr. 1974 *Arch. Lit.* t. 19.

12. Do S. Przybyszewskiego z 1899. Ogl. S. Helsztyński: Aureola Przybyszewskiego w Krakowie. *Wici Wielkopól*. 1937 nr 6.

13. Do red. 3 listy z 1900, 1901, 1903. *Przegl. Zakopiański* 1900, 1901, 1903 nr 23; przedr.: S. Witkiewicz: Pisma zebrane. Kr. 1970.

14. Do syna, Stanisława Ignacego Witkiewicza, 433 listy z 1900–1915. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 24. Obszerny wybór: S. Witkiewicz: Listy do syna. Oprac. B. Danek-Wojnowska, A. Micińska. W-wa 1969.

15. Do E. Raczyńskiego kopia listu z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6829 II.

16. Do W. S. Reymonta z 1901. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.

17. Do F. Jasińskiego 8 listów z 1901–1904 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633.

18. Do A. Nowaczyńskiego z 1903. Fragm. ogł. adresat *Mysł Nar.* 1932 nr 26.

19. Do M. Szukiewicza [?] z 1903. Rkps Ossol. sygn. 12044/III.

20. Do W. Feldmana 8 listów z 1903–1907. Rkps Ossol. sygn. 12285/II. W załączeniu: S. Witkiewicz o Pochodzie na Wawel. (Ustęp z listu prywatnego).

21. Do Komitetu Czytelni Akademickiej im. A. Mickiewicza dla sprowadzenia zwłok J. Słowackiego do kraju. *Słowackiemu. Jednodniówka*. Kr. [1904]; *Pogoń* 1904 nr 51.

22. Do M. Dembowskiej 19 listów z 1905 i b.d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

23. Do M. Geniusza 2 listy z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 4404.

24. Do syna, Stanisława Ignacego Witkiewicza, 224 listy z lat 1905–1911. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. Obszerny wybór: S. Witkiewicz: Listy do syna. Oprac. B. Danek-Wojnowska, A. Micińska. W-wa 1969.

25. Do żony, Marii Witkiewiczowej, 38 listów z 1905–1912 i b.d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

26. Do drukarni W. L. Anczyca z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7261.

27. Do L. Tolstoja z 1907 w sprawie tłumaczenia „Czym ludzie żyją?”. Rkps Państw. Muzeum Lwa Tolstoja w Moskwie sygn. 45598. Ogl. B. Białokozowicz. *Przeegl. Hum.* 1961 nr 4 s. 174.

28. Do B. Wysłoucha z 1908. Rkps Ossol. sygn. 7185/II.

29. Do J. Hempla z 1909. Ogl. S. Pigoń: Zabiegi o wzniesienie Słowackiemu grobowca w Tatrach. *Miscellanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964..

30. Do W. Lasockiego z 1910. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7864 IV t. 14.

31. Do gazdy Ślimaka z 1910. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 18; przedr.: S. Witkiewicz: Pisma zebrane. Kr. 1970.

32. Do W. Orkana 2 listy z 1911–1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632 III.

33. Do żony, Marii Witkiewiczowej, 202 listy z 1911–1914. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 24.

34. Do W. Sieroszewskiego z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.

35. Do Z. Sarneckiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III t. 6.

36. Do J. Siedleckiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6829.

37. Do H. Sienkiewicza b.d. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

38. Do A. Sygietyńskiego 10 listów b.d. Rkps Bibl. IS PAN sygn. 79.

39. Do J. Zamojskiej b.d. Rkps Bibl. Kórnicka sygn. Zam. 4. Obw. IX.

40. Do Antoniego [?] b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5994.

41. Od H. Modrzejewskiej 7 listów z 1876–1883. Ogl. w: Korespondencja Heleny Modrzejewskiej i Karola Chłapowskiego. T. 1–2. W-wa 1965.

42. Od H. Sienkiewicza 26 listów z 1880–1903. Rkps Ossol. sygn. 13347/II. Ogl.: Listy z 1880–1882. Wyd. z komentarzem E. Kiernicki. *Życie Lit.* 1962 nr 52; 2 listy z 1890, 1903. Ogl. J. Krzyżanowski: Sienkiewicz i Witkiewicz. *Przeegl. Hum.* 1966 nr 4; 3 listy z 1881, 1890 i 1903. Ogl. J. Krzyżanowski: Sienkiewicz i Witkiewicz. *Wiad.* (Londyn) 1966 nr 47.

43. Od różnych osób listy z 1887–1915 i b.d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem. M.in. pisali: M. Bałucki b.d.; W. Bo-

gustawski 3 listy z 1900–1905; W. Bukowiński z 1906; K. Chłędowski z 1904; S. Estreicher 2 listy z 1906; W. Feldman 6 listów z 1902–1905 i b.d.; J. Gadomski 2 listy z 1901; górale listy b.d. do M. Dembowskiej i S. Witkiewicz; A. Górski z 1898; A. Kalina 3 listy z 1899–1901; J. Karłowicz 2 listy z 1895; W. Klinger b.d.; Krakowskie Towarzystwo Oświaty Ludowej b.d.; S. Lack z 1900; W. Matlakowski 2 listy z 1895; I. Matuszewski 3 listy z 1898–1901; T. Miński 2 listy z 1909–1910. Ogl. w książce: S. Witkiewicz: Listy do syna, W-wa 1969, T. Wróblewska. *Mies. Lit.* 1969 nr 11; T. Nalepiński 2 listy z 1909; F. Nowicki 2 listy z 1893–1898; W. Orkan z 1911; list zbiorowy z 1904 podpisany m.in. przez E. Orzeszkową; Pismo zbiorowe w sprawie sprowadzenia zwłok J. Słowackiego. M.in. podpisali: A. Górski, T. Nalepiński, S. Wyrzykowski; J. G. Pawlikowski 10 listów z 1897–1904; W. Perzyński z 1898; T. Pini 25 listów z 1904–1911; L. Piniński b.d.; W. S. Reymont 2 listy z 1901. Ogl. Z. Piasecki. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu. Hist. Lit.* 1975 t. 13 s. 109–114; J. Sabała Krzeptowski z 1887 lub 1888. Ogl. J. Zborowski. *Wierchy* 1961 s. 122–125; Z. Sarnecki 6 listów z 1887–1891; W. Sieroszewski 5 listów z 1910–1915; L. Szczepański 5 listów z 1897–1898 i b.d.; M. Szukiewicz 2 listy z 1904 i b.d.; A. Szymański 6 listów z 1904–1906 i b.d.; Z. Urbanowska z 1901; J. Weyssenhoff 2 listy z 1891; M. Wolska 3 listy z 1903, 1912 i b.d.; Wydział Ogniska Polskiego w Pradze z 1904. Ogl. J. Śliżiński. *Wierchy* 1965 s. 200; S. Żeromski 4 listy z 1901, 1904 i b.d. Ogl. J. Z. Jakubowski. *Przeegl. Hum.* 1958 nr 4 s. 138–140.

44. Od A. Dygasińskiego 14 listów z 1890–1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 6083. Ogl. w książce: A. Dygasiński: Listy. Wr. 1972.

45. Od Sz. Asza 3 listy z 1904. Ogl. J. Z. Jakubowski. *Przeegl. Hum.* 1959 nr 3 s. 172–175; S. Pigoń. *Folks Sztyyme* 1959 s. 194–203.

46. Spis przedmiotów wypożyczonych na wystawę stylów w 1896.

47. Wniosek E. Wesołowskiego w sprawie nadania S. Witkiewiczowi honorowego członkostwa Sekcji Ludoznawczej Towarzystwa Tatrzańskiego z 1914. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem.

OPRACOWANIA

Monografia: K. Kosiński: S. Witkiewicz. W-wa 1928. [Rec.: W. Borowy. *Slavische Rundschau* (Berlin) 1928 nr 5. — K. Czachowski. *Czas* 1928 nr 169. — P. Hulka-Laskowski. *Pologne Littéraire* 1928 nr 22. — J. Jodłowski,

Głos Lit. 1928 nr 22-24. — L. Rygier: Renesans Witkiewicza. *Epoka* 1928 nr 236. — L. Rygier. *Głos Prawdy* 1928 nr 239. — L. Rygier. *Kur. Por.* 1928 nr 8. — *Kwadryga* 1928 nr 5. — *Wiad. Lit.* 1928 nr 21].

Bibliografie: T. KORNIŁOWICZ: Bibliografia pism S. Witkiewicza. Zakopane 1915. — T. KORNIŁOWICZ, K. KOSIŃSKI: Bibliografia S. Witkiewicza. W-wa 1927.

Ogólne: [W. HOLEWIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1882 nr 37. — [A. DYGASIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 46. — REBAJLO: Potomstwo Zoila. XI. S. Witkiewicz. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 49. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 50. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na* posterunku. *Rola* 1887 nr 50. — MARIAN BOHUSZ [K. POTOCKI]: Bez obłudy. *Głos* 1887 nr 9, 16. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 3; nr 6. — C. JELLENTA: Sekta estetyczna. *Prawda* 1888 nr 32-33 [art. nie dokończony]; przedr. w książce: *Studia i szkice filozoficzne*. W-wa 1891 s. 239-270. — C. JELLENTA: Zakapturzony idealizm. *Prawda* 1888 nr 35-36. — [A. MAZANOWSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 36. — W. GERSON: Odpowiedź p. Witkiewiczowi na zarzuty co do sposobu nauczania malarstwa. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 318. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. Czym jest Witkiewicz w naszej krytyce malarskiej. *Kur. Codz.* 1889 nr 164; przedr.: *Życie* (W-wa) 1889 nr 25; *Kroniki. Oprac. Z. Szweykowski.* T. 12. W-wa 1962. — J.: Z prasy. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 43. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: *Rola* 1890 nr 6. — B. ŁASZCZYŃSKI: Pogadanki artystyczne: L'affaire Kurzawa i nowy rodzaj krytyki sztuk pięknych inaugurowany przez p. S. Witkiewicza. *Niwa* 1890 nr 4. — J. MASZYŃSKI: Zasada czy frazes p. Witkiewicza. *Kur. Warsz.* 1890 nr 30. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1890 nr 5; nr 38. — Rycerz „szekspirowskiego słońca”. *Kolce* 1890 nr 9. — ITEM [G. CZERNICKI]: Mozaika literacko-artystyczna. *Rola* 1891 nr 31. — CZEBŃNIK [C. JANKOWSKI]: Nowa kampania S. Witkiewicza. *Kraj* 1891 nr 51. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Dzieło Witkiewicza. *Kur. Warsz.* 1891 nr 17. — K. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Pamiętnik. *Prawda* 1891 nr 12. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 26. — W. GOMULICKI: S. Witkiewicz. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 432. — M. MORAWSKI: Prawda w sztuce. Twórczość w sztuce. Piękno w sztuce. *Przegl. Powsz.* 1892 t. 1-2; przedr. w książce: *W sprawie sztuki*. Kr. 1892. — H. STRUVE: Sztuka i piękno. W-wa 1892. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto: Filipiki p. Witkiewicza. *Prawda* 1892 nr 3. — [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]:

Pamiętnik. Prawda 1892 nr 8. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 4, nr 9. — W. Pr. [W. PROKESCH]: *Z Krakowa. Tyg. Ilustr.* 1893 nr 170. — J. BOŁOZ-ANTONIEWICZ: Katalog ilustrowany wystawy sztuki polskiej 1764-1886. Lw. 1894 s. 344. — K. NIEDZIAŁKOWSKI: Naleciałości renesansowe w sztuce religijnej. *Rola* 1894 nr 12-15. — *Almanach Tatrzński* 1894 s. 121-123. — K. TETMAJER: Witkiewicz i jego „Wiatr halny”. *Słowo* 1895 nr 184. — J. BARSZCZEWSKI: Obrazy Witkiewicza. *Kur. Codz.* 1896 nr 184. — K. DANIŁOWICZ-STRZELBICKI: Kronika artystyczna. *Ateneum* 1896 t. 4 s. 565-566. — L. RYDEL: S. Witkiewicz. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 26; przedr. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967 s. 210-213. — z. r.: Z racji wystawy. *Czas* 1896 nr 297. — I. MATUSZEWSKI: Witkiewicz i krytyka subiektywna. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 20; przedr.: *Twórczość i twórcy*. W-wa 1904; *Pisma*. T. 1. W-wa 1925; *Z pism*. T. 1: O sztuce i krytyce. W-wa 1965. — H. STRUVE: Anarchizm ducha u obcych i u nas. W-wa 1899. — TREDECIM [J. LEMAŃSKI]: Nieomylni. *Chimera* 1901 t. 2 z. 4/5 s. 315-318. — K. NIEDZIAŁKOWSKI: Czy można określić sztukę. W książce: *Studia estetyczne*. W-wa 1901 s. 5-44. — Z. P. [Z. PRZESMYCKI]: *Chimera* 1901 z. 1 s. 157-161. — W. TETMAJER: Polski styl. *Ilustracja Pol.* 1901 nr 1. — M. WAWRZENIECKI: Dławce. Drobnny przyczynek do historii sztuki warszawskiej w epoce powitkiewiczowskiej. Kr. 1901. [Rec. S. W. [S. Womela]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1902 nr 2]. — O stylu polskim. *Przegl. Zakopiański* 1901 nr 45. — L. BENEDYKTOWICZ: S. Witkiewicz jako krytyk, jego pojęcia, zasady i teorie w malarstwie. Rozbiór krytyczny. Kr. 1902. [Rec.: *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1902 nr 23 s. 266]. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 421-422. — F. HOESICK: Sienkiewicz jako felietonista. W-wa 1902 s. 326, 329. — L. LEPSZY: Pogadanka artystyczna o polskiej sztuce stosowanej. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 74 s. 139-140. — M. LIMANOWSKI: Zakopane na I Wystawie Towarzystwa Polskiej Sztuki Stosowanej w Krakowie. *Przegl. Zakopiański* 1902 nr 7. — S. D.: Hold młodzieży lwowskiej S. Witkiewiczowi. *Przegl. Zakopiański* 1903 nr 26. — H. STRUVE: Sztuka i społeczeństwo. W-wa 1903. — K. BRYCZYŃSKI: Sztuki piękne. Witkiewicz o polichromii kościoła Panny Marii w Krakowie. *Biesiada Lit.* 1904 nr 27. — A. ŁADA-CYBULSKI: S. Witkiewicz. *Krytyka* 1904 t. 1 s. 42-46. — K. MOKŁOWSKI: S. Witkiewicz jako budowniczy Polski. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 4 s. 130-142. — S. Witkiewicz jako katecheta. *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1904 s. 647-655. — Matejko i Witkiewicz. *Odrodzenie* 1904

- nr 3. — K. TETMAJER: Poeci Tatr. *Nowa Reforma* 1905 nr 26; przedr. w książkach: Szkie. W-wa 1910 s. 175-193; Notatki literackie. W-wa 1916 s. 16-19, 23-31. — J. KLĘCZYŃSKI: Witkiewicz a sztuka współczesna. *Nowa Gaz.* 1906 nr 47, 56. — S. BRZOSOWSKI: S. Witkiewicz. W książce: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Stanisławów 1907 s. 141-152; przedr. w: *Dzieła wszystkie*, T. 5. W-wa 1936 s. 151-156. — A. KAMIENSKI: Głos do redaktorów. *Sfinks* 1909 t. 2 s. 138-144. — S. MITARSKI: S. Witkiewicz. *Głos Narodu* 1910 nr 51. — S. PIGOŃ: S. Witkiewicz jako wychowawca narodu. *Sfinks* 1911 t. 3 s. 1-36; przedr. w książce: Do podstaw wychowania narodowego. Kr. 1917. — Hold pruski w rzeźbie. *Słowo Pol.* 1911 nr 298 [dot. wypowiedzi S. Witkiewicza o projekcie rzeźby na murach Sukiennic].
- (Nekrologi i wspomnienia pośmiertne.) K. BARANOWSKI: Krzak gorejący. *Głos Pol.* (Petersb.) 1915 nr 43; H. BOGUSZEWSKA: O S. Witkiewiczu. *Nowa Reforma* 1915 nr 490; A. BOLESKI. *Polen* (Wiedeń) 1915 t. 4 s. 22-25; FEZ [J. DIEHL]. *Gaz. Podhalańska* 1915 nr 38; FEZ [J. DIEHL]: Ewangelista Tatr. *Głos Narodu* 1915 nr z 24 września; przedr. *Echo Tatrzzańskie* 1918 nr 1; S. DYLAŁ. *Praca Nar.* 1915 nr 9; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Sfinks* 1915 z. 6-7/8; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 39; przedr. w książce: *Ludzie i dzieła*. Kr. 1967 s. 197-231; NIECZUJA [A. JAŁOWIECKA]. *Głos Pol.* (Petersb.) 1915 nr 43; W. L. JAWORSKI. *Wiad. Pol.* 1915 nr 57; K. B. *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 9; K. D. *Głos Narodu* 1915 nr 239; K. S. *Nowa Reforma* 1915 nr z 20 września; J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Wypisania i Witkiewicz. *Bluszcz* 1865-1915 numer jubileuszowy. W-wa 1915 s. 14-15; przedr. *Sprawa Pol.* 1916 nr 12; W. ORKAN. *Wiad. Pol.* 1915 nr 47-48; przedr. *Nowa Gaz.* 1915 nr 486 (fragm.); w książkach: *Warta*. Lw. [1926]; *Czantoria i pozostałe pisma literackie*. W-wa 1936, Kr. 1969; DE QUINCY. *Dzienn. Pol.* 1915 nr 265; H. PIĄTKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1915 nr 261 wyd. por.; T. PINI. *Kur. Lw.* 1915 nr 334-335; W. PR. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1915 nr 492-494; J. RAKOWSKI. *Gaz. Wiecz.* 1915 nr 1; M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1915 nr 42; W. WANKIE: O S. Witkiewiczu. *Świat* 1915 nr 40; W. WOLSKI. *Echo Pol.* (Moskwa) 1915 nr 11; W. ŻUKOWSKI. *Głos Pol.* (Petersb.) 1915 nr 43; J. ŻYŻNOWSKI. *Sztandar* (Petersb.) 1915 nr 2; *Czas* 1915 nr 483; *Dzienn. Pol.* 1915 nr 260; *Gaz. Podhalańska* 1915 nr 38-39; *Gaz. Pol.* 1915 nr 93; *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 262; *Głos Narodu* 1915 nr 466; *Głos Nauczycielstwa Lud.* 1915 s. 79-80; *Głos Pol.* (Sosnowiec) 1915 nr 36; *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 238, 241; *Naprzód* 1915 nr 334; *Nowa Gaz.* 1915 nr 429, 432; *Nowa Reforma* 1915 nr 467; *Nowości Ilustr.* 1915 nr 43; *Polen* (Wiedeń) 1915 t. 3 s. 360-361; *Polnische Blätter* (Berlin) 1915 t. 1 s. 40; *Polonia* (Paryż) 1915 nr 47; *Świat* 1915 nr 39; *Wiad. Pol.* 1915 nr 46; T. KORNIŁOWICZ: Dwa przemówienia: na pogrzebie 17 września i w szpitalu Legionów 19 września. *Zakopane* 1915 [dwie ulotki].
- T. KORNIŁOWICZ: S. Witkiewicz. *Pam. Tow. Tatrzńskiego* 1915/1916 s. 1-6. — T. K. [T. KORNIŁOWICZ]: Bibliografia pism S. Witkiewicza związanych z Tatrami i Podhalem. *Pam. Tow. Tatrzńskiego* 1915/1916 s. 4-5. — T. K. [T. KORNIŁOWICZ]: S. Witkiewicza budowle w stylu zakopiańskim w Zakopanem 1892-1913. *Pam. Tow. Tatrzńskiego* 1915/1916 s. 5-6. — T. KORNIŁOWICZ: O S. Witkiewiczu. Kr. 1916. [Rec.: (ab). *Polen* (Wiedeń) 1916 t. 8 s. 168-169; Z. Dębicki. *Kur. Warsz.* 1917 nr 277; W. [W. Jabłonowski]. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1917 nr 261; *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 38]. — L. LEPSZY: Przywódca nowoczesnej estetycznej myśli polskiej. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 129 s. 195-200. — H. P. [H. PIĄTKOWSKI]: O Witkiewiczu. *Kur. Warsz.* 1916 nr 96 [streszcz. odczytu S. Niewiadomskiego]. — t.: Niewiadomski o Witkiewiczu. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 15. — J. CZEMPIŃSKI: Ze wspomnień o H. Sienkiewiczu. *Bluszcz* 1917 nr 26-27, 33, 35. — K. FIRLEJ-BIELAŃSKA: Witkiewicz. (W czwartą rocznicę). *Maska* 1918 nr 27 [wiersz]. — A. WYLEŻYŃSKA: S. Witkiewicz. *Kur. Lw.* 1918 nr 410. — Z. ducha narodu. *Kur. Lw.* 1918 nr 410. — Z. WASILEWSKI: Na wschodnim posterunku. W-wa 1919 s. 511-517. — W. WOLSKI: Ze wspomnień o Witkiewiczu. *Robotnik* 1920 nr 11. — Z.: Przeniesienie zwłok S. Witkiewicza w Zakopanem. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 6009. — K. KOSIŃSKI: Witkiewicz i Pilsudski. *Droga* 1922 z. 5-15. — M. TRETER: S. Witkiewicz i jego artystyczna działalność. *Rzeczpospolita* 1923 nr 265-266. — K. K.: Ze złotych kart. Chałubiński - Stolarczyk - Sabala - Witkiewicz. *Giewont* 1924 nr 1.
- K. KOSIŃSKI: S. Witkiewicz. Człowiek i patriotka. *Fragm.: Naprzód* 1924 nr 70, *Wiad. Lit.* 1924 nr 12, całość: W-wa 1924. [Rec.: J. W. K. *Kur. Por.* 1924 nr z 16 czerwca; C. Jankowski: Ostatni romantyk. *Słowo* (Wil.) 1924 nr 124; jm. *Wiad. Lit.* 1924 nr 39; Z. Kisielewski. *Robotnik* 1924 nr 149; Stef. [S. Papée]: Księga wiary w człowieka i w Polskę. *Przegl. Por.* 1924 nr 211; N. Samotyhowa. *Bluszcz* 1924 nr 29; *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 186; K. L. Koniński. *Przegl. Warsz.* 1925 nr 46].
- A. LANGE. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 229. — STEF. [S. PAPÉE]: Witkiewicz o Józefie Pilsudskim. *Przegl. Por.* 1924

- nr 200. — K. KOŚCIŃSKI: Św. Franciszek z Asyżu w ideologii Witkiewicza. W-wa 1925. [Rec.: L. RYGIER. *Kur. Por.* 1925 nr 136]. — K. KOŚCIŃSKI: Poglądy religijno-moralne S. Witkiewicza. *Nasze Drogi* 1925 nr 1 i odb. — J. APUSZELEWICZ: S. Witkiewicz. (Zapomniana rocznica). *Walka* 1926 nr 2. — W. GUTOWSKI: O własny styl. *Gaz. Podhalańska* 1926 nr 20. — K. KOŚCIŃSKI: Idee społeczne S. Witkiewicza. *Jednota* 1926 nr 4-5 i odb. — W. ORKAN: O S. Witkiewiczu. — Witkiewicz i budarze. — Wspomnienia Witkiewicza. *Głos Zakopiański* 1926 nr 9-10; 19; 21; przedr. w książkach: Warta. Lw. 1927; Czantoria i pozostałe pisma literackie. W-wa 1936. — W. ORKAN: Witkiewicz i życie Polski. — Witkiewicz i Tatry. — Wspomnienia Witkiewicza. *Kur. Poz.* 1926 nr 173; nr 186-187; nr 324. — H. BABIAŃSKA: O S. Witkiewiczu. *Harcierz* 1927 nr 8. — F. BIELAK: Motywy franciszkańskie w literaturze polskiej. *Przeł. Współcz.* 1927 t. 22 s. 185, 189-190. — J. CENTNERSZWER: Z Zachęty. Wystawa pośmiertna S. Witkiewicza. *Nasz Przeł.* 1927 nr 23. — T. CZYZEWSKI: Obrazy Witkiewicza w Zachęcie. *Epoka* 1927 nr 29. — W. HUSARSKI: Wystawa zbiorowa S. Witkiewicza w Zachęcie. *Tyg. Ilustr.* 1927 nr 3. — J. JODŁOWSKI: Polscy myśliciele społeczni. *Sztandar* 1927 nr 1-5. — K. L.: Wystawa S. Witkiewicza. *Mysł Nar.* 1927 nr 2. — J. KLECZYŃSKI: S. Witkiewicz jako malarz. *Kur. Warsz.* 1927 nr 8. — K. KOŚCIŃSKI: S. Witkiewicz. *Jednota* 1927 nr 1 i odb. — K. KOŚCIŃSKI: S. Witkiewicz. *Nowina* 1927 nr 2. — K. KOŚCIŃSKI: Witkiewicz i Tatry. *Jednota* 1927 nr 5-12 i odb. — K. KOŚCIŃSKI: S. Witkiewicz i styl zakopiański. *Księga pamiątk. Gimn. im. M. Reja w W-wie.* W-wa 1927 i odb. — M. MASŁOWSKI: Parę słów o Witkiewiczu i o Zakopanem. *Ziemia* 1927 nr 11. — L. PŁOSZEWSKI: Wskrzeszenie postaci S. Witkiewicza. *Ster* 1927 nr 3. — S. POPOWSKI: S. Witkiewicz. Przewodnik po wystawie Tow. Zachęty Sztuk Pięknych. W-wa 1927. — A. ROSZKOWSKA: O S. Witkiewiczu. *Czyn Młodzieży* 1927 nr 1. — A. SZREŃIAWA: S. Witkiewicz. Wystawa dzieł w Zachęcie. *Rzeczpospolita* 1927 nr 29. — M. TRETER: S. Witkiewicz i jego artystyczna działalność. *Sztuki Piękne* 1927 nr 8. — M. TRETER: Witkiewicz. *Warszawianka* 1927 nr 29. — M. WALLFISCH: S. Witkiewicz. *Robotnik* 1927 nr 23. — M. WAWRZENIECKI: Przeciw Witkiewiczowi. *Gaz. Warsz.* 1927 nr 19. — A. WIEBZORKIEWICZ: Żołnierze spod komendy Piłsudskiego. *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 29. — S. ZAHORSKA: S. Witkiewicz jako impresjonista. *Epoka* 1927 nr 22, 29. — *Gaz. Podhalańska* 1927 nr 1; nr 4; nr 33. — Akademia ku czci śp. Witkiewicza. *Głos Prawdy* 1927 nr 9; nr 10. — Ten, który odsłonił nam piękno Tatr. *Kur. Por.* 1927 nr 9. — K. CZACHOWSKI: Wielki nauczyciel. *Czas* 1928 nr 50. — S. KANCLERZ: S. Witkiewicz a regionalizm. *Sztandar* 1928 nr 1. — J. KORPALA: Witkiewicz i Tatry. *Kur. Podhalańska* 1928 nr 20. — K. KOŚCIŃSKI: O twórcy „Na przełęcz”. Witkiewicz a ruch niepodległościowy w Galicji w 1912 r. *Głos Lit.* 1928 nr 3. — K. KOŚCIŃSKI: Wielec przewodnicy narodu. S. Witkiewicz. *Sztuka i Praca* 1928 nr 8/9. — K. KOŚCIŃSKI: Kartka z dziejów przyjaźni. Witkiewicz i Piłsudski. *Polska Zbrojna* 1929 nr 77. — M. ŚL.: S. Witkiewicz o Józefie Piłsudskim. *Głos Prawdy* 1929 nr 167-170. — J. ŻMIGRODZKI: Sylwety pisarzy — legionistów. *Kur. Wil.* 1929 nr 182. — Katalog. Wystawa obrazów S. Witkiewicza oraz firmy portretowej „S. I. Witkiewicz” od 23 czerwca do 22 lipca 1929 w Salonie Wielkopolskiego Związku Artystów Plastyków, Poznań. Poz. 1929. — J. MŁODZIEJOWSKI: Ku czci S. Witkiewicza. *Gaz. Warsz.* 1931 nr 262. — W. WOLBERT: A. Dygasiński i S. Witkiewicz. *Pam. Świętokrzyski* 1930. Kielce 1931 s. 127-138. — A. WYSOCKI: S. Witkiewicz. *Echa Leśne* 1931 nr 5. — Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Komitetu Witkiewiczowskiego i programu pracy na najbliższą przyszłość. *Pol. Oświata Pozaszkolna* 1931 nr 3. — O Komitecie Witkiewiczowskim. *Zakopane i Tatry* 1931 nr 4. — Sztuka kościelna S. Witkiewicza. *Zakopane i Tatry* 1931 nr 5-6. — (j. g.): O pomnik dla śp. S. Witkiewicza. *Gaz. Podhalańska* 1932 nr 39. — S. PIĘŃKOWSKI: Zagrożone witraże. *Mysł Nar.* 1932 nr 37. — Witraże Witkiewicza w Zakopanem. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 30. — K. CZACHOWSKI: S. Witkiewicz. *Gaz. Pol.* 1933 nr 246. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w epoce realizmu i modernizmu (1863-1933). Poz. 1934. — J. BROSS: Po 20 rocznicy zgonu S. Witkiewicza. *Robotnik* 1935 nr 340; przedr. *Naprzód* 1935 nr 341. — J. Z. JAKUBOWSKI: Życie i dzieła S. Witkiewicza. Ojciec regionalizmu polskiego. *Kur. Lit. - Nauk.* 1935 nr 35; 37 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — N. S. [N. SAMOTYHOWA]: S. Witkiewicz. *Praca Obywatelska* 1935 nr 18. — Br. W.: S. Witkiewicz. (Z cyklu „Przyjaciele Brata Alberta”). *Nasza Mysł* 1936 nr 5. — J. KASPROWICZ: Nad trumną Witkiewicza. Podał do druku L. Rath. *Ruch Lit.* 1936 nr 3. — K. KOŚCIŃSKI: J. Piłsudski a literatura polska. *Zręb* 1936 t. 27/28 s. 3-33.
- M. WITKIEWICZÓWNA: Wspomnienia o S. Witkiewiczu. W-wa 1936 *Bibl. Univ. Lud. i Młodzieży Szkolnej* 75. [Rec.: Z. Jarosz: O duchu niedocenionym. *Epoka* 1937 nr 17; K. Kościński. *Nowa Kwadryga* 1937 nr 2; A. Pleśniewicz. *Gaz. Pol.* 1937 nr 99].
- A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: O S. Witkiewiczu. *Czas* 1937 nr 85. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Witkiewiczowie. *Kur. Warsz.*

- 1937 nr 3. — W. ORKAN: List ze wsi. Lud w masie. Uwagi Witkiewicza. *Orli Lot* 1937 nr 3-4. — R. ZRĘBOWICZ: Rozmowa z S. Witkiewiczem. *Tyg. Ilustr.* 1937 nr 11. — S. Witkiewicz ewangelista Tatr. *Polska* 1937 nr 2. — J. BIELATOWICZ: Kartka z dziejów wielkiego okresu. (Korespondencja Witkiewicza i Jeża). *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 352. — J. Z. JAKUBOWSKI: Legenda i przyjaźń. — Żywy Witkiewicz. *Kur. Łódzki* 1938 nr 12; nr 28. — J. Z. JAKUBOWSKI: Ze studiów nad twórczością S. Witkiewicza. (Oryginalność rodzajowa drobnych utworów S. Witkiewicza). *Prace Polonist.* S. II (1938) s. 173-196 i odb. — W. GOSIENIECKI: Ze wspomnień o Witkiewiczu. *Tęcza* 1939 nr 3.
- K. KOSIŃSKI: S. Witkiewicz. *Poradnik dla Pracowników Świetlic Żołnierskich* 1944 nr 41/42. — B. SUCHODOLSKI: Polskie tradycje demokratyczne. W książce: *Idea demokracji w ujęciu polskich myślicieli od S. Staszica do S. Witkiewicza*. Wr. 1946 s. 175-181. — K. CZACHOWSKI: O S. Witkiewiczu. W książce: *Pod piórem*. Kr. 1947. — J. Z. JAKUBOWSKI: Estetyka S. Witkiewicza. *Spr. z Czynności i Posiedzeń Łódzkiego Tow. Nauk.* 1947 nr 1 i odb. — J. Z. JAKUBOWSKI: „Wędrowiec” (1884-1887). *Prace Polonist.* S. V (1947) s. 183-211 i odb. — J. Z. JAKUBOWSKI: S. Witkiewicz i Stefan Żeromski. *Księga pamiątk. ku uczczeniu czterdziestolecia pracy nauk. J. Kleinera*. Łódź 1949. — J. Z. JAKUBOWSKI: S. Witkiewicz jako pisarz. *Spr. z Czynności i Posiedzeń Łódzkiego Tow. Nauk.* 1949 nr 2 i odb. 1952. — J. Z. J. [J. Z. JAKUBOWSKI]: Wstęp do: S. Witkiewicz: *Pisma wybrane*. T. 1. W-wa 1949 s. I-XXIII. — A. ZIEMNY: O S. Witkiewiczu. Z okazji nowego wydania pism. *Dzień. Lit.* 1950 nr 14. — T. KRUSZYŃSKI: Nieznane rysunki zakopiańskie S. Witkiewicza. *Wierchy* 1950/1951 s. 301-303. — T. BIAŁYNICKI-BIRUŁA: Jeszcze o Witkiewiczu. *Dzień i Jutro* 1951 nr 24, 38. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do: S. Witkiewicz: *Pisma wybrane*. T. 4: *Utwory tatrzańskie*. W-wa 1951 s. VII-IX. — J. Z. JAKUBOWSKI: Z dziejów naturalizmu w Polsce. *Wr.* 1951 s. 102. [Rec.: S. Sandler. *Twórczość* 1952 z. 6 s. 168-171]. — J. STARZYŃSKI: O realizmie w polskiej krytyce artystycznej XIX w. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1951 nr 6 s. 7-31. — H. VOGLER: Dawna i obecna literatura Podhala. *Echo Tyg.* 1951 nr 26. — A. PORĘBSKA: „Wędrowiec” a zagadnienia plastyki. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1952 nr 2-3. — Przyroda tatrzańska. *Poradnik Kult.-Oświatowy* (Londyn) 1952 nr 145. — A. MIĘDZYRZECKI: Nie wydana książka. *Świat* 1953 nr 38. — H. MORAWSKA: Z zagadnień estetyzmu w Polsce w l. 1880-1920. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1954 nr 1 s. 255-264. — J. RURAWSKI: J. Marchlewski o sztuce i literaturze. *Materiały do Studiów i Dyskusji* 1954 nr 2 s. 101-110. — W. K. MATLAKOWSKI. *Wiad.* (Londyn) 1956 nr 52/53. — jzj [J. Z. JAKUBOWSKI]: Piękna karta z dziejów krytyki artystycznej. *Przeł. Hum.* 1957 nr 2. — Sz. ASZ: Spojrzenie wstecz. Przekład J. Koprowski. *Twórczość* 1958 nr 5. — J. Z. JAKUBOWSKI: *Listy S. Żeromskiego do S. Witkiewicza*. *Przeł. Hum.* 1958 nr 4. — A. CHOWAŃSKI: Nad grobem S. Witkiewicza. *Słowo Powsz.* 1959 nr 200. — B. BIAŁOKOZOWICZ: S. Witkiewicz wobec Lwa Tolstoja. *Przeł. Hum.* 1961 nr 4. — A. PORĘBSKA: Wstęp i komentarz do: *Warszawska krytyka artystyczna 1875-1890. Z dziejów pol. krytyki i teorii sztuki*. T. 2. W-wa 1961 s. 187-213, 387-394. — R. ZRĘBOWICZ: Spotkania z czasem. *Łódź* 1962. — W. NOWAKOWSKA: S. Witkiewicz w listach do rodziny z l. 1868-1914. *Spr. z Czynności i Posiedzeń Łódzkiego Tow. Nauk.* 1963 nr 5. — W. NOWAKOWSKA: S. Witkiewicz o Sienkiewiczu i innych. *Życie Lit.* 1963 nr 17. — B. BIAŁOKOZOWICZ: Lwa Tolstoja związki z Polską. W-wa 1966. — W. BRZĘGA: Wspomnienia. Pogrzeb S. Witkiewicza. Podał do druku i komentarz W. Wnuk. *Kronika* (Londyn) 1966 nr 41. — J. DETKO: *Idea całości*. *Przeł. Hum.* 1966 nr 6. — J. KRZYŻANOWSKI: Sienkiewicz i Witkiewicz. Kartka z dziejów niezwyklej przyjaźni. *Przeł. Hum.* 1966 nr 4; przedr. *Wiad.* (Londyn) 1966 nr 47 [fragm.]; *Slavia* (Praga) 1967 nr 3; w książce: *Pokłosie Sienkiewiczowskie*. Szkice literackie. W-wa 1973. — A. D. M. [A. D. MICIŃSKA]: Ojciec i syn. *Tyg. Powsz.* 1966 nr 29. — J. WIKTOR: Wspomnienia sprzed pół wieku. *Kronika* (Londyn) 1966 nr 11-13; [sprostowanie:] M. Smolarski. *Jw.* nr 21. — P. GÓRSKA: Dawne dzieje. *Za i Przeciw* 1967 nr 30. — J. Z. JAKUBOWSKI: Nowe spotkanie z Żeromskim. W-wa 1967. — A. MICIŃSKA: W kręgu przyjaciół Witkiewicza. *Echo Kr.* 1967 nr 130. — W. WNUK: Ze wspomnień dra Andrzeja Chramca. W sojuszu z Zamoyskim w walce z Witkiewiczem. Święta wojna pod Giewontem. *Kronika* (Londyn) 1967 nr 19-20. — J. FRIEMANN: *Życie W-wy* 1968 nr 311. — W. NOWAKOWSKA: Koncepcja krytyki artystycznej S. Witkiewicza. *Spr. z Czynności i Posiedzeń Łódzkiego Tow. Nauk.* 1968 nr 10. — M. OLSZANIECKA: Szkolne peregrynacje S. Witkiewicza. *Mies. Lit.* 1968 nr 1. — W. WNUK: „Porachunki” Wojciecha Brzezi z S. Witkiewiczem. *Więści* 1968 nr 9. — W. BRZĘGA: Żywot górala poczciwego. Wspomnienia. Wybór, oprac. i komentarz A. Micińskiej, M. Jagielly. Kr. 1969 s. 52-60, 73-78 i passim. — B. DANIEK-WOJNOWSKA: Wstęp do: S. Witkiewicz: *Listy do syna*. W-wa 1969 s. 5-20. — B. KRZYWOBŁOCKA: Biografie nietypowe. W-wa 1969 [m.in. o S. Witkiewiczu]. —

J. WOŹNIAKOWSKI: Stawiać sobie cele poza rogatkami życia. *Tyg. Powsz.* 1970 nr 13. — Z. KOZARYNOWA: Młodość Sz. Asza. Żeromski i Witkiewicz w życiu żydowskiego pisarza. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1970 nr 185. — H. KURCZAB: Elementy naturalizmu i impresjonizmu w technice narracyjnej Witkiewicza. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Rzeszowie* 1970 nr 8. — W. NOWAKOWSKA: S. Witkiewicz, teoretyk sztuki. Wr. 1970. [Rec.: M. Olszaniecka. *Nowe Książki* 1970 nr 17; W. Kalinowski. *Studia Estetyczne* 1971 t. 8 s. 324-326]. — S. PIOTROWSKI: Skalne Podhale w literaturze i kulturze polskiej. W-wa 1970 s. 194-219. — R. G. SROCYŃSKI: S. Witkiewicz i L. Tolstoj. *Uczenyje Zapiski Gorkowskiego Uniwersytetu* (Moskwa) 1970 nr 102. — W. WNUK: Ku Tatrom. W-wa 1970 [m.in. o S. Witkiewiczu]. — B. DANEK-WOJNOWSKA: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971. — K. ESTREICHER: Zakopane — leur amour. *Polnische Perspektiven* (W-wa) 1971 nr 6. *Polish Perspectives* (W-wa) 1971 nr 6. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Kultura* 1971 nr 13. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Przegl. Hum.* 1971 nr 4. — H. KURCZAB: Tatrzańska twórczość literacka S. Witkiewicza. *Biul. Polonist.* 1971 nr 40 [streszcz. rozprawy doktorskiej]. — H. KURCZAB: Gwara podhalańska w twórczości S. Witkiewicza. *Roczn. Wyższej Szkoły Pedagog. w Rzeszowie* 1971 nr 6. — W. NOWAKOWSKA: S. Witkiewicz o sztuce, krytyce artystycznej, stylu zakopiańskim, twórcach współczesnych, sprawach narodowych i społecznych. *Biul. Hist. Sztuki* 1971 nr 3. — J. REYCHMAN: Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971 [m.in. o S. Witkiewiczu]. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895*. W-wa 1971. — M. KORNIŁOWICZÓWNA: Onegdaj. Opowieść o H. Sienkiewicz i ludziach mu bliskich. W-wa 1972. — A. OSEKA: Błąd Witkiewicza. *Kultura* 1972 nr 36. — T. BUREK: „Bądź zdrow, dobry, mądry i jasny”. (S. Witkiewicza walka o dušę syna). W książce: *Dalej aktualne*. W-wa 1973. — H. KURCZAB: Tatrzańska twórczość literacka S. Witkiewicza. Rzeszów 1973. [Rec.: J. Kolbuszewski. *Wierchy* 1974 t. 43 s. 272-273; J. Majda. *Ruch Lit.* 1974 nr 5]. — Z. PIASECKI: Juwenilia literackie S. Witkiewicza. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu. Hist. Lit.* 1973 nr 11. — H. BORZYM: Poglądy filozoficzne Henryka Struvego. Wr. 1974. — M. KABATA: Walka z konwencją w estetyce polskiego naturalizmu. (Cytat kulturowy jako czynnik konwencjonalizacji sztuki). *Studia Filoz.* 1974 nr 8 s. 69-77 [m.in. o S. Witkiewiczu]. — K. KUMANIECKI, J. MAŃKOWSKI: Motywy home-ryckie w twórczości Polaków. W książce: *Homer*. W-wa 1974. — Z. PIASECKI: Ine-

ditą S. Witkiewicza. *Spr. Opolskie Tow. Przyj. Nauk* 1974 s. 51-72. — Z. PIASECKI: Lud i jego kultura w zainteresowaniach literackich S. Witkiewicza przed powstaniem „Na przełęcz”. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu. Hist. Lit.* 1974 nr 12 s. 95-115. — H. WORCELL [T. KURTYKA]: Wpisani w Giewont. Wr. 1974. — T. LEWANDOWSKI: Cezary Jellenta estetyk i krytyk. Działalność w l. 1880-1914. Wr. 1975. — J. MAJDA: Witkiewiczowski naturalizm w tatrzańskiej twórczości. *Zeszyty Nauk. Uniw. Jagiel.* 1975 nr 406 s. 87-96. — J. MAJDA: S. Witkiewicz i tatrzański mesjanizm. *Życie Lit.* 1975 nr 24. — Z. PIASECKI: Witkiewicz i Reymont. Nieznany dwugłos listowny pisarzy. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu. Hist. Lit.* 1975 nr 13 s. 109-114.

Na przełęcz. ABC. *Kur. Codz.* 1890 nr 352. — *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 52. — J. J. A. *Przew. Nauk. i Lit.* 1891 t. 1/2 s. 766. — C. JANKOWSKI. *Ateneum* 1891 t. 1 s. 616-624. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1891 t. 100 s. 164-169. — RZ. [S. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mów i Powieści* 1891 nr 2. — ŚWIĘTOSŁAW. *Wisła* 1891 s. 670-672. — Δ. *Kur. Pol.* 1891 nr 36. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 1. — *Słowo* 1891 nr 25. — Świat 1891 nr 6. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1892 nr 11. — C. JELLENTA: Potomstwo „Pana Tadeusza”. *Głos* 1897 nr 20. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1906 nr 56. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Reforma* 1906 nr 77. — H. W. *Przew. Nauk. i Lit.* 1906 nr 7. — A. L. [A. LEWICKI]. *Gas. Lw.* 1906 nr 66. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 119-120. — ze. *Dziwon Pol.* 1906 nr 3. — *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 2. — *Słowo Pol.* 1906 nr 58. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1908 s. 21-22. — K. TETMAJER. *Czas* 1915 nr 489. — m. *Taternik* 1923/1924 s. 47. — Z. HIEROWSKI: Koniec i wspomnienie legendy. *Odra* 1948 nr 25. — J. Z. JAKUBOWSKI: Próba impresjonizmu. W książce: *Z dziejów naturalizmu*. Wr. 1951 s. 95-116. — J. DĄBROWSKA: Uwagi o kompozycji „Na przełęcz”. *Polonista* 1959 nr 5. — H. KURCZAB: Struktura gatunkowa i konstrukcja „Na przełęcz” S. Witkiewicza. *Roczn. Nauk.-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagog. w Rzeszowie. Nauki Hum.* 1969 nr 4. — Z. PIASECKI: Najpiękniejsza książka o Tatrach. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu. Hist. Lit.* 1972 nr 10. — B. WOJNOWSKA: „Na przełęcz” i Witkiewiczowskie poprawianie natury. *Lit.* 1975 nr 7.

Sztuka i krytyka u nas. ADAM B... [A. BREZA]: Listy o sztuce. *Tyg. Powsz.* 1885 nr 8-9 [polem. z poglądami estetycznymi S. Witkiewicza głoszonymi w *Wędrow-*

cu]. — H. STRUVE: Słowo o krytyce artystycznej. Odpowiedź panu W. Kłosy 1885 nr 1027–1029 [odpowiedź na art. Malarstwo i krytyka u nas]; [polem.:] S. Witkiewicz: Profesorowi Struvenemu. *Wędrowiec* 1885 nr 11. — Polemika artystów. *Kur. Warsz.* 1889 nr 106 [protest malarzy w związku z art. S. Witkiewicza: Na wystawę paryską]. — abc.: Pesymizm w utworach p. Witkiewicza. *Kraj* 1891 nr 5. — C. JELLENTA. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 20; F. JABLZYŃSKI: Katarynki zagraniczne. (Z powodu krytyki książki S. Witkiewicza „Sztuka i krytyka u nas” przez Cezarego Jellentę. *Głos* 1891 nr 23–24). — J. NOWIŃSKI. *Życie* (W-wa) 1891 nr 3. — W. RUBCZYŃSKI. *Niwa* 1891 nr 12–13. — Rz. [S. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1891 nr 21. — S. T. [S. TARNOŃSKI]. *Przegl. Pol.* 1891 t. 102 s. 163–183; przedr. *Tyg. Ilustr.* 1891 t. 2 nr 97–101; [polem.:] S. Witkiewicz: Jeszcze o krytyce. W książce: *Sztuka i krytyka u nas*. Wyd. 3. W-wa 1899. — *Niwa* 1891 nr 12–13. — *Wędrowiec* 1891 nr 5. — W. DZIBUSZYŃSKI: Sztuka i krytyka. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1892 nr 22–28. — W. GERSON: Styl zakopiański. (Z powodu artykułu Witkiewicza). *Kur. Warsz.* 1892 nr 8–9. — C. JANKOWSKI: Impresjonizm. *Kur. Warsz.* 1892 nr 14–15. — M. MORAWSKI: Prawda w sztuce. — Twórczość w sztuce. — Piękno w sztuce. *Przegl. Powsz.* 1892 t. 33 s. 1–25, s. 364–379, t. 34 s. 21–34 [odpowiedź polemiczna na książkę: *Sztuka i krytyka u nas*; polem. S. Witkiewicz jw.]. — S. RYDEL: S. Witkiewicz. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 26; przedr. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V.: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967 s. 210–213. — I. MATUSZEWSKI: S. Witkiewicz i krytyka subiektywna. Z powodu 3 wyd. dzieła „*Sztuka i krytyka u nas*”. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 20; przedr. [z zakończeniem]: Twórczość i twórcy. W-wa 1904; *Pisma*. T. 1. W-wa 1925; *Z pism*. T. 1: O sztuce i krytyce. W-wa 1965. — G. B.: Witkiewicz o sztuce. *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1900 t. 2 z. 7. — T. SOB. [T. SOBOLEWSKI]: Estetyka prawdy w sztuce. *Teka* 1900 nr 3–8/9. — Witkiewicz o Siemiradzkim. *Naprzód* 1902 nr 234.

Juliusz Kossak. W. GOMULICKI. *Kraj* 1900 nr 44. — T. JAROSZYŃSKI: Witkiewicz o Kossaku. *Gaz. Pol.* 1900 nr 268. — K. *Biesiada Lit.* 1900 nr 40. — A. SYGIEŃSKI: Juliusz Kossak w oświetleniu S. Witkiewicza. *Kur. Warsz.* 1900 nr 314–324 z przerwami. — K. TETMAJER: Witkiewicz o Kossaku. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 45–48. — K. TUCZYŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1900 nr 283. — *Biesiada Lit.* 1900 nr 40. — *Gaz. Warsz.* 1900 nr 312; nr 316; nr 318–319. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1900

nr 239. — *Słowo* 1900 nr 238–239. — A. AUSTEN. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 231–235. — A. AUSTEN. *Książka* 1901 s. 15–16. — M. MUTERMILCH: Witkiewicz o Kossaku. *Prawda* 1901 nr 34. — S. POPOWSKI: Kossak i Witkiewicz. *Głos* 1901 nr 5. — J. TUZUSZOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 69 s. 453–460. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1906 s. 58–59. — M. O. [M. OLSZEWSKI]. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 278. — M. O. [M. OLSZEWSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1906 s. 32. — K. STĘPOWSKA. *Świat Kobiety* 1906 s. 106–107. — E. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 95 s. 263. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Wisła* 1912 nr 1.

Aleksander Gierymski. A. C. [A. CYBUŁSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1903 nr 38. — A. PECHNIK. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 269–270. — S. W. [S. WOMELA]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1903 nr 47. — T. JAROSZYŃSKI: Witkiewicz o Gierymskim. *Kur. Warsz.* 1904 nr 5. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 224. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1904 s. 141. — *Gaz. Warsz.* 1904 nr 17.

Bagno. Na „Bagno” S. Witkiewicza, odpowiedź radnych gminy Zakopane. Zakopane 1903. — *Czas* 1903 nr 138. — Proces S. Witkiewicza. *Gaz. Pol.* 1903 nr 169. — *Kraj* 1903 nr 25. — *Kur. Lw.* 1903 nr 169. — Proces o „Bagno”. *Kur. Pol.* 1903 nr 170. — *Kur. Por.* 1903 nr z 22 czerwca. — *Kur. Warsz.* 1903 nr 170. — *Nowa Reforma* 1903 nr 139. — Zbrodnia S. Witkiewicza. *Ogniw* 1903 nr 27, nr 29. — *Słowo Pol.* 1903 nr 282–283. — *Tyg. Zakopiański* 1903 nr 1.

Dziwny człowiek. F. GWIŹDZ. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1903 nr 35. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 342. — A. PECHNIK. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 265–268. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1904 s. 141–152. — *Gaz. Warsz.* 1904 nr 39.

Jan Matejko. E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1905 s. 56.

Styl zakopiański. J. G. PAWLKOWSKI: O stylu zakopiańskim. Osobne odbicie wstępu do S. Witkiewicza „*Styl zakopiański*”. Z. 3: *Sztuka kościelna*. W-wa 1931.

Chrześcijaństwo i katechizm. I. CHRZANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 3. — JAN GAJK. [J. GAJKOWSKI]. *Przegl. Katol.* 1905 nr 25. — R.: Z areny „wolnej myśli”. „*Goniec*” przeciwko nauce religii. *Rola* 1905 nr 22. — [M.] SZKOPOWSKI. *Wiek* 1905 nr 71, 74; polem.: M. NITCKI: Napaść na katechizm. Krótka odprawa p. St. Witkiewiczowi i „Goń-

cowi Porannemu i Wieczornemu". W-wa 1905. — K. SOŚNICKI. *Słowo Pol.* 1920 nr 302. — B. CHORAŻY-CHRUPKOWA. *Trybuna* 1921 nr 24-26. — jzj [J. Z. JAKUBOWSKI]: Zapomniane tradycje. W związku ze wznowieniem książki S. Witkiewicza „Chrześcijaństwo i katechizm”. *Przegl. Hum.* 1957 nr 131-132. — i. w. *Przegl. Związkowy* 1957 nr 6. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Polonistyka* 1958 nr 6. — H. H. [H. HINZ]. *Nowe Książki* 1960 nr 12.

Z Tatr. A. L. [A. LEWICKI]. *Słowo Pol.* 1907 nr 567. — A. L. [A. LEWICKI]. *Taternik* 1907 nr 6. — *Dzienn. Pol.* 1907 nr 529. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 283. — W. JABLONOWSKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 182. — J. JEDLICZ. *Nasz Kraj* 1908 t. 6 nr 4-6. — Z. KISIELEWSKI: O duszy polskiego chłopca. *Świat* 1908 nr 22. — I. MATUSZEWSKI. *Sfinks* 1908 t. 1 s. 133-141. — K. TETMAJER: W Tatrach. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 1-2. — W. H. *Nowa Reforma* 1908 nr 389. — M. WIERZBIŃSKI. *Dzienn. Poz.* 1908 nr 73. — *Dzienn. Chicagoski* 1908 nr 13. — *Głos Warsz.* 1908 nr 182. — *Słowo* 1908 nr 149. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 153-154. — W. JABLONOWSKI: Na „niższym zagonie”. *Dzienn. Kijowski* 1909 nr 69-70. — W. JABLONOWSKI. *Słowo Pol.* 1909 nr 117. — B. BIAŁOKOZOWICZ: Lwa Tolstoja związek z Polską. W-wa 1966 s. 256-259.

Matejko. S. DOŁĘGA. *Głos Narodu* 1908 nr 494, 497. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 277. — R. O.: Najpiękniejszy podarunek gwiazdkowy. *Gaz. Powsz.* 1908 nr 1. — A. GAWIŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1909 nr 4-5. — T. JAROSZYŃSKI: Witkiewicz o Matejce. *Kur. Warsz.* 1909 nr 24. — J. KLECZYŃSKI. *Sfinks* 1909 t. 6 s. 273-297. — L. LEPSZY. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 432-434. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1909 s. 439-441. — J. OBST. *Kraj* 1909 nr 10; [polem.: A. Kamiński: Głos do redaktorów. *Sfinks* 1909 t. 2 s. 138-144]. — S. PIĘKOWSKI. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 146-150. — S. POPOWSKI. *Głos* 1909 nr 24. — W. WITWICKI: Matejko Witkiewicza. *Słowo Pol.* 1909 nr 12. — *Na Naszej Ziemi* dod. *Kur. Lw.* 1909 nr 1. — S. MACHNIEWICZ. *Kronika Powsz.* 1913 nr 32-35. — W. WITWICKI. *Sfinks* 1913 t. 21 s. 156-157. — Witkiewicz o Matejce. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 7. — J. WYSZOMIRSKI. *Express Wiecz.* 1953 nr 285.

Recenzje wydań zbiorowych i wyborów twórczości i listów

Ostatnie słowa. W. L. JAWORSKI. *Wiad. Pol.* 1915 nr 57-58. — *Gaz. Podhalańska* 1915 nr 40. — J. B. *Kur. Lubel.* 1916 nr 13. — H. KIERSKI. *Polnische Blätter*

(Berlin) 1916 t. 2 s. 89-90. — *Polen* (Wiedeń) 1916 t. 5 s. 115.

Myśli. R. B. [R. BERGEL]. *Głos Narodu* 1923 nr 49. — K. K. *Giewont* 1924 nr 1. — *Głos Prawdy Lit.* 1927 nr 29.

Wybór pism. S. R. DOBROWOLSKI. *Epoka* 1939 nr 16. — J. Z. JAKUBOWSKI. *Kolumna Lit. Kur. Łódzkiego* 1939 nr 12. — M. TRETER. *Nowa Książka* 1939 nr 6.

Pisma wybrane. T. 1: WACŁAW ROLA [W. SADKOWSKI]: Estetyk wojujący. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 14. — R. WASITA. *Przegl. Powsz.* 1950 nr 7/8. — A. ZIEMNY: O S. Witkiewiczu. *Dzienn. Lit. dod. Dzienn. Pol.* 1950 nr 14. — N. GUBRYNOWICZ. *Przegl. Artyst.* 1951 nr 5. — C. HERNAS. *Zeszyty Wr.* 1951 nr 2. — T. 4: W. BODNICKI. *Od A do Z* 1951 nr 51.

J. Z. JAKUBOWSKI: W sprawie pism S. Witkiewicza. *Przegl. Hum.* 1962 nr 4.

Pisma tatrzańskie. J. Z. JAKUBOWSKI: Z wielkich tradycji polskiej krytyki. *Kultura* 1964 nr 27; sprostowanie: nr 30. — O. JĘDRZEJCZYK. *Gaz. Kr.* 1964 nr 140.

Listy do syna. Z. J. ADAMCZYK: *Przegl. Hum.* 1970 nr 4. — J. BŁOŃSKI: Witkiewicz ojciec i syn, czyli psychomania rodzinna; T. BUREK: „Bądź zdrow, dobry, mądry, jasny”. (Dwugłos o Witkiewiczach). *Twórczość* 1970 nr 7/8. — LEKTOR [A. BOGUSŁAWSKA]. *Życie Przemyskie* 1970 nr 16. — B. CIECIERSKA. *Wiedza i Życie* 1970 nr 4. — J. IWASZKIEWICZ. *Życie W-wy* 1970 nr 21. — H. JĘDRUSZCZAK: Poglądy społeczne i wychowawcze S. Witkiewicza w „Listach do syna”. *Dzieje Najnowsze* 1970 nr 4. — T. KŁAK. *Kamena* 1970 nr 9. — S. KOCIK. *Monde* (Paryż) 1970 nr z 20 listopada; [omów.:] W. N. [W. NATANSON]: We Francji o listach do syna. *Ogłosy* 1971 nr 3. — jk [J. KOPROWSKI]. *Ogłosy* 1970 nr 3. — W. KOWALSKI. *Za i Przeciw* 1970 nr 25. — Z. KOZARYNOWA: Matka Witkacego. *Głos Kobiet* (Londyn) 1970 nr 51. — Z. KOZARYNOWA. *Wiad.* (Londyn) 1970 nr 38. — J. R. [J. REYCHMAN]. *Wierchy* 1970 s. 299-300. — W. SADKOWSKI. *Nowa Szkoła* 1970 nr 3. — J. TERMER. *Polonistyka* 1970 nr 4. — S. TREUGUTT. *Nowe Książki* 1970 nr 5. — M. WOŁOZYN. *Kultura i Życie* 1970 nr 8. — J. WOŹNIAKOWSKI: Mój Staśku Najdroższy. *Tyg. Powsz.* 1970 nr 12. — J. WOŹNIAKOWSKI: Stawiać sobie cele poza rogatkami życia. *Tyg. Powsz.* 1970 nr 13. — K. ŻÓRAWSKI. *Kultura* 1970 nr 15. — *Tatrzański Orzeł* (Passaic) 1970 nr 2. — J. WINOWSKA. *Kultura* 1973 nr 2.

Pisma zebrane. T. 1: O. JĘDRZEJCZYK. *Gaz. Kr.* 1972 nr 20. — M. MASŁOWSKI. *Twórczość* 1972 nr 10. — L. SOKÓŁ. *Nowe Książki* 1972 nr 11. — *Kultura* 1972 nr 10. — T. 3: J. D. [J. DUŻYK]. *Twórczość* 1971 nr 8. — Z. FLORCZAK. *Nowe Książki* 1971 nr 7. — A. HAMERLIŃSKI. *Książki dla Ciebie* 1971 nr 4. — M. JAGIEŁŁO. *Twórczość* 1972 nr 10 [dot. wstępu M. Gładysza]. — T. 2: A. MICIŃSKA: Radość z odzyskanego Wit-

kiewicza. *Tyg. Powsz.* 1975 nr 27 [dot. wstępu i komentarza M. Olszanieckiej]. — K. K. PYSIAK: Pisma S. Witkiewicza o sztuce. *Nowe Książki* 1975 nr 19. — B. WOJNOWSKA: Witkiewiczowska filozofia kultury. *Lit.* 1975 nr 29.

O sztuce, krytyce artystycznej... B. M. [B. MADEJ]. *Odgłosy* 1972 nr 29.

WOJCIECHOWSKI JÓZEF (1840–1879)

Pseud.: JÓZEF Z M.; JÓZEF Z MAZOWSZA.

Poeta, dramatopisarz, tłumacz.

Ur. w 1840 w Warszawie, syn Emila Józefa, naczelnika przybocznej kancelarii namiestnika Królestwa Polskiego, oraz Kamili z Wiśniewskich. Po ukończeniu gimnazjum kształcił się pod kierunkiem ojca. Służył kilka lat w wojsku. Do Warszawy powrócił w 1862 i w tymże roku debiutował w prasie. Był urzędnikiem Komisji Spraw Wewnętrznych, a potem magistratu warszawskiego. Pisywał pod pseudonimem Józef z Mazowsza. Wiele lat ciężko chorował. Zmarł w Warszawie ok. 27 lutego 1879.

TWÓRCZOŚĆ

1. Judyta. Poemat biblijny. W-wa 1863. Przedr. fragm. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962 s. 655–656.

2. Obrona Trembowli. Poemat historyczny. Ogl. fragm.: *J. Jaworskiego kalendarz astronomiczno-gosp.* W-wa 1863 s. 146–148; *Przyj. Domowy* 1864 nr 101–102, 1870 nr 17.

3. Dwaj bracia. Opowiadanie. *Opiekun Domowy* 1865 nr 17–18, 20–21; przedr. *Czytelnia Pol.* 1901 nr 31–32.

4. Księżniczka Ostrogska. Dramat w 5 aktach wierszem. *Tyg. Ilustr.* 1868 t. 1 nr 1–5, 7–10.

5. Ofiara przesądu. Dramat w 4 aktach. Powst. ok. 1869. Nie druk.

6. Gero Margraf. Tragedia w 5 aktach z czasów pogaństwa Słowian. Wierszem. Praca konkursowa uznana przez komitet konkursowy krakowski obok innego dramatu „Syn gwiazdy” za najlepszą. W-wa 1872. Dod. do *Opiekuna Domowego* nr 1. Wyd. 2 popr. W-wa 1873.

Wyróżniona na I konkursie krakowskim w 1871.

7. Kobiety i mężczyźni. Powieść. W-wa 1871.

Poezje i utwory prozą zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1870), *Biesiada Lit.* (1877, 1879; tu m.in.: J. Matejko i jego w sztuce naszej stanowisko.

1877 nr 54–56; Aby słodko. Nowela. 1879 nr 184–190), *Gwiazda* (1877), *Kalina* (1870), *Niwa* (1875; tu: Nasze obecne malarstwo. Kilka rysów krytycznych i sprawozdawczych. Nr 3–6), *Opiekun Domowy* (1865–1868, 1870–1871; tu m.in.: drobne wiersze, zwłaszcza w 1865–1868; Mikołaj Kopernik. 1865 nr 4–6, 8; Dwaj bracia. 1865 nr 17–21; Zapłata niebieska. Pieśń z legendy. 1867 nr 43–49), *Opiekun Pol. Dzieci* (1867), *Prawda* (1868), *Przeł. Tyg.* (1866–1867, 1873–1875; tu m.in.: fragm. dramatu wierszem pt. Lalka porcelanowa. 1866 nr 1; drobne wiersze, zwłaszcza w 1874; Jan Matejko. Szkic estetyczny. 1874 nr 13–15), *Przyj. Domowy* (1864, 1870), *Przyj. Dzieci* (1862–1864, 1866–1867; tu m.in.: Dwie siostry. Powiastka. 1863 nr 121–127; Szlachetność i wdzięczność. Powiastka. 1864 nr 147–155), *Rodzina* (1866), *Świat* (1876), *Tyg. Ilustr.* (1863, 1865, 1867–1868, 1870–1871, 1875–1876, 1878–1879; tu m.in.: January Suchodolski. 1875 nr 381–382; Wystawa sztuk pięknych w Warszawie. 1878 nr 106–108, 136–139; Matejko i jego Bitwa grunwaldzka. 1879 nr 164–165).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Gwiazdka, czyli kołeda na r. 1864.* W-wa 1864, *J. Jaworskiego kalendarz astronomiczno-gosp.* W-wa 1863, *J. Jaworskiego kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1870 (tu: Dramat artystów. Wyjątek z obszerniejszej całości. S. 129–130), toż W-wa 1877, *J. Ungra kalendarz ilustr.* W-wa 1871, *J. Ungra kalendarz warsz.* W-wa 1873, toż W-wa 1874, *Mysł.* W-wa 1862.

Przekłady i przeróbki

1. A. Tennyson: Królowa Maria. W-wa 1878.

2. V. Sardou: Stryj Sam. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 1892.

Nadto przekłady i przeróbki drobnych utworów: V. Hugo (*Ź. Ungra kalendarz ilustr.* W-wa 1871), J. Lafontaine'a (*Opiekun Domowy* 1870 nr 14), A. de Musseta (*Przeł.* *Tyg.* 1875 nr 52), M. Niekrasowa (*Bibl. Warsz.* 1870 t. 4 s. 425–428), L. Rat'sbanne'a (*Świat* 1876 nr 7).

OPRACOWANIA

EKSZDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 20–23. — *Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877–1902.* W-wa 1903 s. 249. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 15 (1903). — W. GOMULICKI: Warszawa wczorajsza. Tekst zebrał i oprac. J. W. Gomulicki. W-wa 1961 s. 184, 445. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 298.

(Nekrologi:) □ [J. GADOMSKI?]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1879 nr 532; G. [S. GRUZIŃSKI?]. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 10; NIE-

ZNAJOMY. *Kur. Codz.* 1879 nr 59; A. PŁUG [Z. PIETKIEWICZ]. *Kłosa* 1879 nr 718; S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 180; Jeszcze słów kilka o śp. J. Wojciechowskim. *Kłosa* 1879 nr 719; *Kur. Codz.* 1879 nr 48, nr 134; *Kur. Por.* 1879 nr 59–60; *Nowiny* 1879 nr 59, nr 103; *Wiek* 1879 nr 48; *Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1882.* Petersburg. 1881 s. 109–110.

Judyta. *Gaz. Pol.* 1863 nr 179. — W. PRZYBOROWSKI: Listy o literaturze i literatach warszawskich. *Tyg. Mód* 1870 nr 4.

Gero Margraf. Z. KOMARNICKI. *Gaz. Pol.* 1872 nr 158. — *Warsz. Roczn. Lit.* 1872 s. 85. — J. KOTARBIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1874 nr 7. — H. STRUVE. *Kłosa* 1874 nr 475. — *Wiek* 1874 nr 9.

Kobiety i mężczyźni. D. HENKIEL. *Tyg. Ilustr.* 1871 t. 1 s. 257. — W. PRZYBOROWSKI. *Tyg. Mód* 1871 nr 15.

Recenzje przekładów

V. Sardou: Stryj Sam. S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 32. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 s. 95. — *Kur. Por.* 1892 nr 211.

WOJCIECHOWSKI KONSTANTY (1872–1924)

Historyk i krytyk literatury, pedagog.

Ur. 11 marca 1872 w Sokolnikach pod Lwowem, syn Mariana, dzierżawcy, a później drobnego właściciela ziemskiego, oraz Apolonii ze Smólków. W 1890 ukończył gimnazjum we Lwowie. Studiował na wydziale filozoficznym tamtejszego uniwersytetu pod kierunkiem R. Pilata, B. Kruczkiewicza, T. Wojciechowskiego i L. Finkla. W 1894 był prezesem Czytelnicy Akademickiej we Lwowie. W 1895 uzyskał doktorat filozofii przy seminarium R. Pilata i rozpoczął pracę w szkolnictwie średnim. Od tego roku był członkiem Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych, piastując w nim rozmaite funkcje. W 1897 zdał egzamin nauczycielski. W 1897 został członkiem Wydziału Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza i członkiem komisji redakcyjnej *Pamiętnika Literackiego*. W 1898–1899 uczył w gimnazjum w Stryju, później do końca życia we Lwowie, gdzie był kolejno dyrektorem trzech gimnazjów i równocześnie kierownikiem seminarium pedagogicznego. Od 1901 należał do komisji redakcyjnej *Muzeum*. W 1904 habilitował się i został docentem historii literatury na Uniwersytecie Lwowskim. W 1906 wyjechał w podróż naukową do Berlina i Paryża. Od 1907 był członkiem Komisji Literackiej Akademii Umiejętności. W 1916 został profesorem nadzwyczajnym, a w 1920 zwyczajnym Uniwersytetu Lwowskiego. Był do końca życia pracownikiem i wykładowcą uniwersytetu, ale z powodu obowiązków w szkolnictwie średnim zrzekł się katedry. W 1919 został wybrany członkiem Polskiej Akademii Umiejętności. Był też członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Lwowskiego (od 1920) oraz członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Do 1921 był sekretarzem Rady Nadzorczej i Wykonawczej Macierzy Polskiej. Zmarł 16 lipca 1924 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. 1867–1892. W dwudziestą piątą rocznicę założenia Czytelnicy Akademickiej w Lwowie. Lw. 1892.

2. Młodość Stanisława Konarskiego. (1700–1725). *Czasop. Akademickie* 1895 i odb. Lw. 1895.

3. Kajetan Koźmian. Życie i dzieła. *Roczn. Tow. Przyj. Nauk Poz.* 1896 t. 23 s. 47–280 i odb. Lw. 1897.

Praca doktorska.

4. Zwięzły podręcznik historii literatury polskiej. Lw. 1899 [1898]. Wyd. nast.: wyd. 2 popr. Lw. 1906; wyd. 3 przejrzone i uzup. Lw. 1910; wyd. 4 Lw. 1912; wyd. 5 Lw. 1917; wyd. 6 Lw. 1918; wyd. 7 Lw. 1922; wyd. 8 Lw. — W-wa 1925 (przejrzał i uzup. H. Życzynski); wyd. 9 Lw. 1930 (przejrzał i uzup. J. Zaleski).

5. Jan Kochanowski z Czarnolasu. Lw. 1899 *Bibl. Macierzy Pol.*, 1.

6. Hrabia w „Panu Tadeuszu” a Don Kiszot. *Spr. Dyr. Gimn. w Stryju za r. 1900* i odb. Stryj 1900.

7. Uniwersytet Jagielloński i jego dzieje. W pięćsetną rocznicę jego założenia. Lw. 1900 *Bibl. Macierzy Pol.*, 8.

8. Werter w Polsce. Lw. 1904. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1925 (przygotowane przez Z. Szweykowskiego).

Praca habilitacyjna.

9. Dwie notatki do dziejów romansu polskiego z początków XIX w. *Pam. Lit. R.* 4 (1905) s. 265–278 i odb.

Zawartość: Przedmowy do pierwszych powieści polskich XIX w. S. 265–273. — Przyczynek do dziejów reakcji przeciw wszechwładztwu uczucia po roku 1820. S. 273–278.

10. Zagadnienie społeczne w powieści polskiej w w. XVIII i w początkach w. XIX. Notatka. *Spr. Dyr. c.k. Gimn. VI we Lw. za r. szkolny 1905/1906* i odb. Lw. 1906.

11. Dzieje literatury polskiej. W: *Polska, obrazy i opisy*. T. 2. Lw. 1906 i odb. Lw. 1906. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1926 (pod red. J. Balickiego, przejrzone i wstępem poprzedzone przez I. Chrzanowskiego); wyd. 3 Lw. 1930 (jak wyd. 2); Londyn 1943; Londyn 1945; Hanower 1946; wyd. 7 Poz. 1947 (z przedmową I. Chrzanowskiego, przygotowali R. Pollak i Z. Szweykowski); wyd. 8 Poz. 1948 (jak wyd. 7).

Wyd. 4, 5, 6 są przedrukami z wyd. 3.

12. Pierwsze naśladownictwo „Nowej Hełloizy” w romansie polskim. Ks. Krajewskiego

„Pani Podczaszyna”. 1786. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* 1908 t. 44 s. 197–210 i odb.

Streszczenie referatu pod tym tytułem: *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* Kr. 1907.

13. Szlachta w utworach Słowackiego. *Spr. Dyr. c.k. Gimn. II w Tarnowie za r. szkolny 1908/1909*. Tarnów 1909 s. 1–34 i odb.

14. Budowa pierwszych powieści polskich. *Księga pamiątk. ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Univ. Lw.* Kr. 1911 i odb.

15. O Zygmuncie Krasińskim. Lw. 1911 *Bibl. Macierzy Pol.*, 57.

16. Piotr Skarga. Lw. 1912 *Bibl. Macierzy Pol.*, 99.

17. Bolesław Prus. Lw. 1913 *Bibl. Macierzy Pol.*, 82. Wyd. nast.: wyd. 2 poszerz. Lw. 1925 (ze wstępem J. Kallenbacha); wyd. 3 Lw. 1931 [1930] (jak wyd. 2); wyd. 4 Lw. 1939 (jak wyd. 2).

W wyd.: 2, 3, 4 dodano art.: Bolesław Prus. (*Słowo Pol.* 1912 nr 237, 239).

18. „Malwina” ks. Marii z Czartoryskich Wirtemberskiej. *Pam. Lit. R.* 12 (1913) z. 4 s. 407–434 i odb.

19. Ignacy Krasicki. Życie i dzieła. Lw. 1914 *Bibl. Macierzy Pol.*, 89. Wyd. nast.: wyd. 2 zmien. i uzup. Lw. 1922.

20. Opora. Powieść. Powst. 1915. Ogl. fragm. *Życie i Myśl* 1951 nr 5/6 s. 649–669 i nadd. Poz. 1951.

Przypuszczalnie nie dokończona; rkps w papierach pośmiertnych K. Wojciechowskiego.

21. Henryk Sienkiewicz. Lw. 1917 *Bibl. Macierzy Pol.*, 96. Wyd. nast.: wyd. 2 poszerzone Lw. 1925 [1924] (ze wstępem S. Sobieskiego); wyd. 3 Lw. 1925; wyd. 4 Lw. 1939.

W wyd.: 2, 3, 4 dodano następujące art.: Proto-plasta Zagłoby. (*Pam. Lit. R.* 14 (1916) z. 1/2 s. 104–111 i odb.); Żywiół subiektywny w Trylogii. (*Muzeum* 1917 s. 455–465); Wojsko polskie u Sienkiewicza. (*Placówka* 1919 z 27 kwietnia i 4 maja).

22. Rozwój powieści w Polsce. Część 2: Od 1776–1830. W: *Dzieje lit. pięknej w Polsce*. Cz. 2. Kr. 1918 *Enc. Pol.* T. 22 s. 103–134 i odb.

23. „Pan Tadeusz” Mickiewicza a romans Waltera Scotta. Kr. 1919.

Streszczenie referatu pod tym tytułem: *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* Kr. 1918 nr 6; *Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres*. Kr. 1918 nr 1–10 s. 95–104 (w języku franc.).

24. Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską. Powst. 1919. Wyd.: z rękopisu pośmiertnego. Lw. 1926. Przedr. w: *Teoria badań literackich w Polsce*. Wypisy.

Oprac. H. Markiewicz. T. 1. Kr. 1960 s. 275–303.

25. Wiek Oświecenia. Historia literatury wieku Oświecenia w Polsce. Powst. 1919. Z rękopisu pośmiertnego wydał J. Zaleski. Słownem wstępnym poprzedził I. Chrzanowski. Lw. 1926 [1925].

26. Język polski. Wskazówki metodyczne do programu gimnazjum państwowego. Gimnazjum wyższe. W-wa 1923.

Współautorzy: B. Nawroczyński, S. Szober.

27. Historia powieści w Polsce. Rozwój typów i form romansu polskiego na tle porównawczym. Z rękopisu pośmiertnego wydał Z. Szweykowski. Lw. 1925.

Na s. 298–300: Bibliografia prac śp. autora dotyczących historii powieści w Polsce.

28. Przewrót w umysłowości i literaturze polskiej po r. 1863. Z rękopisu pośmiertnych wydał: J. Balicki, Z. Szweykowski, J. Zaleski. Lw. 1928 [1927].

Zawartość: Przewrót w umysłowości i literaturze polskiej po r. 1863; Miłość w poezji polskiej; „Ballady i romanse”; Współzawodnik Sienkiewicza. (*Gaz. Lw.* 1919 nr 37–39).

Nadto wstępy do wydań pisarzy polskich — zob. Prace edytorskie.

Studia i artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres* (1918), *Czas* (1918), *Czasop. Akademickie* (1895; tu m.in. nowela: Nie zmartwychwstanie! Nr 5–7), *Eos* (1900; tu Wpływ „Psalterza Dawidowego” na „Treny” Jana Kochanowskiego. S. 274–282 i nadb.), *Gaz. Lw.* (1900, 1906, 1919), *Gaz. Nar.* (1892), *Kwart. Hist.* (1892–1895, 1897–1898, 1900, 1918; tu m.in.: wraz z W. Rołnym i K. Królem: Przegląd artykułów historycznych i literackich umieszczonych w czasopiśmie codziennych, tygodniowych i miesięcznych od I VII 1891 do 30 VII 1892. S. 192–206, 426–442, 658–672, 886–899; wraz z S. Hierzykiem stały dział: Przegląd czasopism. 1893–1895; art. w dziale Recenzje i sprawozdania. 1897–1898, 1900), *Muzeum* (1899–1922; tu m.in.: rec. w działach: Oceny i sprawozdania. 1903, 1906–1908, 1913–1914, Książki dla młodzieży. 1909, 1911–1912; Rozbiór metodyczny ballady Mickiewicza „Lilie”. 1920 s. 66–80), *Naprzód* (1917), *Pam. Lit.* (1902–1909, 1912–1916, 1918–1923; tu m.in. szereg rec. oraz: Bernatowicza „Nierozsądne śluby” jako pierwszy objaw wertyeryzmu w Polsce. 1904 s. 208–223; Utopia i satyra w ks. Krajewskiego „Wojciechu Zdarzyńskim” a Swifta „Podróże Guliwera”. 1907 s. 501–506), *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* (1898; tu m.in.: Ślady wpływu dzieł

Kajetana Koźmiana na „Odzie do młodości”. 1898 s. 329–331; Bibliografia o Adamie Mickiewiczu za r. 1891–1897. 1898 s. 561–602), *Placówka* (1919), *Pologne Littéraire* (1929), *Przegl. Lit.* (1896–1897; tu m.in. w dziale Recenzje i sprawozdania), *Przegl. Wydawnictw Książnic Pol.* (1924), *Przew. Nauk. i Lit.* (1919; tu m.in. Dwa romanse walter-scottowskie J. U. Niemcewicza „Jan z Tęczyna” i F. Bernatowicza „Pojata”. S. 481–498, 577–584, 673–686, 769–778, 865–876, 993–1006, 1121–1131), *Przyj. Młodzieży* (1900), *Roczn. Tow. Przyj. Nauk Poz.* (1896), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1908), *Słowo Pol.* (1905, 1912, 1919–1922), *Spr. z Czynnici i Posiedzeń AU* (1908, 1918), *Szkoła* (1903).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Enc. pol.* T. 22 (1918), *Księga pamiątk. ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Univ. Lw.* Lw. 1912, *Księga pamiątk. półwiekowego jubileuszu Gimn. im. Fr. Józefa we Lw.* Lw. 1909, *Pam. III Zjazdu historyków w Kr. Kr.* 1900 (tu: Potrzeba naukowych krytycznych wydań najznakomitszych poetów polskich dawniejszych i nowszych, jaki ma być program wydawnictwa i na jakich zasadach oparty), *Polska, obrazy i opisy*. T. 2. Lw. 1906, *Spr. Dyr. c.k. Gimn. VI we Lw. za r. szkolny 1905/1906*. Lw. 1906, toż za r. szkolny 1906/1907. Lw. 1907, *Spr. Dyr. Gimn. w Stryju za r. 1900*, *Spr. Dyr. c.k. Gimn. II w Tarnowie za r. szkolny 1908/1909*. Tarnów 1909, *Spr. z IV Konferencji dyrektorów szkół średnich*. Lw. 1913.

Prace edytorskie

1. Wolne chwile, powiastki i gawędy rozmaitych autorów polskich, wydał... Lw. 1901 *Bibl. Macierzy Pol.*, 12. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1910 *Bibl. Macierzy Pol.*, 12.

2. A. Mickiewicz: Grażyna. Powieść litewska. Oprac. dla użytku szkolnego... Brody 1902 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 5. Wyd. nast.: wyd. 2 Brody 1905 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 5.

3. A. Mickiewicz: Dziady, Fragmenty cz. I, cz. II i IV. Oprac. dla użytku szkolnego... Brody 1905 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 33. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzane i popr. Brody 1907 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 33.

4. A. Mickiewicz: Dziady. Część III. Oprac. dla użytku szkolnego... Brody 1905 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 40–41. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzane i popr. Brody 1907 *Arcydziela Pol. i Obcych Pisarzy*, 40–41; Brody 1912 [?].

5. R. Pilat: Historia literatury polskiej XVIII–XIX w. Czasy porozbiorowe i Księ-

stwa Warszawskiego 1795–1815. Opracował... Lw. 1908. (Ogólnego zbioru t. 4 cz. 2).

6. W setną rocznicę urodzin. Juliusz Słowacki. Żywot i wybór pism przez... Lw. 1909 *Bibl. Macierzy Pol.*, 45.

7. J. Kasprzowicz: Wybór poezji. Z przedmową... Lw. 1910 *Bibl. Macierzy Pol.*, 56.

8. Wypisy polskie dla szkół średnich. T. 4–5. Lw. 1911.

Współautor: F. Próchnicki.

Za życia autora 7 wydań zmienianych i poprawianych. Wyd. 8: t. 4. Lw. 1927, t. 5. Lw. 1931.

9. Wypisy polskie dla klas wyższych szkół średnich. Część 1 do r. 1822. Na podstawie „Historii literatury niepodległej Polski” I. Chrzanowskiego opracował... Lw. 1913.

Współautor: I. Chrzanowski.

Za życia autora 5 wydań zmienianych i poprawianych. Wyd. 6 Lw. 1926.

10. M. A. z Czartoryskich Wirtemberska: Malwina, czyli domysłność serca. Z wstępem i objaśnieniami... Kr. 1920 *BN I*, 23. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1925 *BN I*, 23.

11. J. Korzeniowski: Kollokacja. Z wstępem i objaśnieniami... Kr. 1921 *BN I*, 28. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1925 *BN I*, 28.

12. J. Korzeniowski: Spekulant. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył... Kr. 1921 *BN I*, 25. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1924 *BN I*, 25.

13. J. I. Kraszewski: Stara baśń. Powieść z 9 wieku. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył... Kr. 1922 *BN I*, 53. Wyd. nast. w serii jw.; wyd. 2 Kr. 1924; wyd. 3 Kr. 1927; wyd. 4 Kr. 1934.

14. H. Rzewuski: Listopad. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył... Kr. 1923 *BN I*, 61. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzone Lw. 1936 *BN I*, 61.

15. Wielec pisarze polscy. Wypisy na klasę VII szkół powszechnych. Lw.—W-wa 1923. Wyd. nast.: wyd. 2 zmien. Lw.—W-wa 1924; wyd. 3 Lw.—W-wa 1925; wyd. 4 Lw.—W-wa 1926 (przedr.: 1927, 1928, 1929, 1932); Nowy Jork 1943 (z podtyt.: Krótki zarys piśmiennictwa polskiego); też: Lechów [Hohenfels] 1948.

16. J. Korzeniowski: Tadeusz bezimienny. W-wa 1925.

Bibliografia prac K. Wojciechowskiego doprowadzona do 1925 oprac. przez Z. Wojciechowskiego znajduje się w: *Cieniom K. Wojciechowskiego*. Lw. 1925 s. 49–62. Zob. też *Twórczość* poz. 27.

Listy i materiały

1. Do J. Kasprzowicza z 1893. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

2. Do T. Piniego 9 listów z 1906–1921 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

3. Do B. Chlebowskiego z 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2887.

4. Do J. Rozwadowskiego z 1922. Rkps Ossol. sygn. 7948/II.

5. Do J. Mirskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7075.

6. Podanie z 1 października 1906 do Zarządu AU w sprawie wyjazdu stypendialnego za granicę. Rkps w Archiwum zarządu PAN. Ogl. H. B.: Z materiałów biograficznych K. Wojciechowskiego. *Życie i Mysł* 1951 nr 11/12 s. 665–666.

7. Podpis na liście obecności zebrania towarzystwa naukowego. Rkps Ossol. sygn. 13719/III₅.

OPRACOWANIA

(Życiorysy i bibliografie prac) *Kronika Univ. Lw.* 1898/9–1909/10. Lw. 1912 t. 2 s. 596–598. — *Roczn. PAU* 1918/1919 s. XII–XIV. — *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* T. 1. Lw. 1921 s. 39–40.

W. HAHN: Polemika. *Kwart. Hist.* 1898 s. 730–736 [dot. rec. K. Wojciechowskiego z: W. Hahn: 'Tło historyczne w „Irydionie” Krasieńskiego. *Kwart. Hist.* 1898 s. 337–342; odpowiedź K. Wojciechowskiego tamże, s. 1042–1044]. — S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa 1922.

(Nekrologi) J. BALICKI. *Gaz. Por.* 1924 nr 7129, 7133; I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 236; L. FINKEL. *Kwart. Hist.* 1924 s. 405–407; L. JAWORSKI. *Wiek Nowy* 1924 nr 6920; J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1924 nr 201; J. OKO. *Dzienn. Wil.* 1924 nr 212; J. POGONOWSKI. *Preger Presse* z 9 sierpnia 1924; R. SKULSKI. *Pan. Lit. R.* 21 (1924/1925) s. 511–512; (rs) [R. SKULSKI?]. *Wiek Nowy* 1924 nr 7015; S. SOBIŃSKI. *Słowo Pol.* 1924 nr 217–218; *Gaz. Lw.* 1924 z 20 lipca; *Kur. Lw.* 1924 nr 163; *Przegl. Wydawnictwo Książnicy Pol. i Atlasu* 1924 nr 9; *Słowo Pol.* 1924 nr 195; Akademia żałobna ku czci śp. K. Wojciechowskiego. *Słowo Pol.* 1924 nr 309; [S. WRÓBLEWSKI]. *Roczn. PAU* 1924/1925 s. 51–52; J. BALICKI. *Muzeum* 1925 s. 205–219 i odb.

Cieniom K. Wojciechowskiego. Sekcja Polonistyczna TNSW we Lw. Lw. 1925 (zawiera: F. Oziebły: Słowo wstępne; S. Sobiński: Ze wspomnień o Zmarłym; J. Kleiner: K. Wojciechowski jako badacz literatury; J. Balicki: Nauczycielski trud K. Wojcie-

chowskiego; R. Skulski: Język polski — Wskazówki metodyczne syntezą działalności Zmarłego; [Z. Wojciechowski]: Bibliografia prac K. Wojciechowskiego, Bibliografia wspomnień poświęconych K. Wojciechowskiemu).

I. CHRZANOWSKI: K. Wojciechowski. *Kur. Poz.* 1926 nr 84. — K. CZACHOWSKI: Ze spuścizny K. Wojciechowskiego. *Czas* 1928 nr 23. — I. PANNENKOWA: Z pośmiertnej teki K. Wojciechowskiego. *Warszawianka* 1928 nr 45. — J. BACULEWSKI, J. KULCZYCKA: Historiografia polskiego pozytywizmu. W: *Pozytywizm. Część 2*. Wr. 1951 s. 59–60, 68 *Studia Hist.-Lit.* T. 3 i odb. — H. B.: Z materiałów biograficznych K. Wojciechowskiego. *Życie i Myśl* 1951 nr 11/12. — T. LEHR-SPLAWIŃSKI: Z dziejów popularyzacji wiedzy. *Tyg. Powsz.* 1954 nr 35. — R. PACHUCKA: Pamiątki z l. 1886–1914. Wr. 1958. — H. MARKIEWICZ: Wojciechowski Konstanty. W książce: *Teoria badań literackich w Polsce*. Wypisy. Oprac. H. Markiewicz. T. 2. Kr. 1960 s. 348.

Młodość Stanisława Konarskiego. (l. d.) [L. DZIEDZICKI]. *Szkola* 1895 s. 303. — K. BARTOSZEWICZ. *Kur. Codz.* 1896 nr 227. — K. BARTOSZEWICZ. *Przeł. Lit.* 1896 nr 5. — *Ateneum* 1896 t. 1 s. 602–604.

Kajetan Koźmian. L. M. D. *Czas* 1897 nr 188–189. — (Mre-) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 155. — (m. r.) [M. ROLLE]. *Przew. Nauk. i Lit.* 1897 s. 670–672. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 260. — P. CHMIEŁOWSKI. *Prawda* 1899 nr 7.

Zwięzły podręcznik historii literatury polskiej. H. KOPIA. *Muzeum* 1898 s. 880–884. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 127. — P. CHMIEŁOWSKI. *Prawda* 1899 nr 6–7. — A. DROGOSZEWSKI. *Przeł. Hum.* 1922 t. 1 s. 463–465.

Werter w Polsce. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1904 s. 326–327. — A. MAZANOWSKI. *Pam. Lit.* R. 3 (1904) s. 698–700. — K. WRÓBLEWSKI. *Słowo Pol.* 1904 nr 605. — W. BARREWICZ. *Muzeum* 1905 s. 190–196; polem. K. Wojciechowskiego: tamże, s. 315–316, 430–431. — S. DOBRZYCKI: Do „Wertera w Polsce”. *Pam. Lit.* R. 4 (1905) s. 64–71. — S. DOBRZYCKI. *Przeł. Powsz.* 1905 t. 88 s. 242–251. — J. FLACH. *Czas* 1905 nr 177. — J. FLACH. *Słowo* 1905 nr 205. — Stk [S. KOSOWSKI]. *Słowo Pol.* 1905 nr 82. — BERTOLD MERWICZ [B. MENKES]. *Gaz. Lw.* 1905 nr 152. — H. REINHOLD. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 2 s. 169–177. — B. GUBRYNOWICZ. *Ruch Lit.* 1926 nr 4.

Dzieje literatury polskiej. A. BRÜCKNER. *Pam. Lit.* R. 6 (1907) s. 114–115. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1907 s. 223. — (as) [A. SCHRÖDER]. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 nr 17. — S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 15 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — X. A. G. *Gaz. Kościelna* 1926 nr 32. — S. ZDZIARSKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 111. — *Kur. Pol.* 1926 nr 105. — J. BIRKENMAJER. *Myśl Nar.* 1927 nr 2. — J. BIRKENMAJER. *Ruch Lit.* 1930 nr 8 s. 255–257. — S. CYWIŃSKI: Zniekształcona myśl i oszpecona książka. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 170 [dot. wyd. 3]. — K. CZACHOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 52. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1930 z 2 lipca. — Z. S. [Z. SCHULBAUMÓWNA]. *Przeł. Hum.* 1930 s. 449–450. — (ar). *Kur. Wielkop.* 1948 nr 52.

Budowa pierwszych powieści polskich. S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit.* R. 11 (1912) s. 692.

O Zygmuncie Krasieńskim. W. BARANOWSKI. *Książka* 1912 s. 162. — M. K. [M. KRIDL]. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 172–175. — M. K. [M. KRIDL]. *Tyg. Pol.* 1912 nr 8. — S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit.* R. 11 (1912) s. 227–228.

Piotr Skarga. S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit.* R. 11 (1912) s. 622.

Bolesław Prus. K. W. BARTOSZEWICZ. *Książka* 1913 nr 8. — J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1913 nr 233. — F. KRČEK. *Szkola* 1913 s. 535–536. — M. KRIDL. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 168–171. — W. DODA. *Goniec Kr.* 1925 nr 126. — s. v-w. [S. VRTEL-WIERCZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1925 nr 6.

„Malwina” ks. Marii z Czarotorskich... St. L. [S. LAM]. *Kronika Powsz.* 1914 nr 18.

Ignacy Krasicki. J. KLEINER. *Książka* 1922 nr 8/12 s. 330–332. — T. SINKO. *Czas* 1922 nr 17. — A. SZYMANKIEWICZ: Krasicki na tle pokolenia. *Rzeczpospolita* 1922 nr 198 wyd. por. — *Dzien. Poz.* 1922 nr 14. — J. KLEINER. *Pam. Lit.* R. 20 (1923) s. 283–286.

Henryk Sienkiewicz. BERN. CHRZ. [B. CHRZANOWSKI]. *Przeł. Oświatowy* 1917 nr 4. — Z. ZAGÓROWSKI. *Czasop. Pedag.* 1917 z. 3–4. — W. BOROWY: Najlepsza książka o Sienkiewiczu. *Warszawianka* 1924 nr 52. — J. GESZWIND. *Wiek Nowy* 1924 nr 7003. — M. KRIDL. *Przeł. Warsz.* 1924 nr 39 s. 388–390. — J. AGATSTEIN. *Przeł. Wydawnictwo Książnic Atlasu* 1925 nr 3. —

Kur. Pol. 1925 nr 162. — *Świat* 1926 nr 31. — R. SKULSKI. *Pam. Lit. R.* 29 (1932) s. 542–543.

„Pan Tadeusz” Mickiewicza a romans Waltera Scotta. W. CZECZOTT. *Sprawa* 1919 nr 23. — J. KLEINER. *Kur. Warsz.* 1919 nr 147. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1919 nr 450. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1919 nr 104. — W. F. *Kur. Pol.* 1919 nr 171.

J. I. Kraszewski: Stara baśń [edyt.]: A. BRÜCKNER. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 23 s. 253–254.

Uwagi wstępne do badań nad nowszą literaturą polską. *Dzien. Poz.* 1926 nr 294. — J. E. PŁOMIENSKI. *Ruch Lit.* 1927 nr 1 s. 22–24.

Wiek Oświecenia. K. KRÓLINSKI. *Słowo Pol.* 1925 nr 353. — F. BIELAK. *Przegl. Współcz.* 1926 t. 17 s. 334–336. — C. A. LECHICKI. *Przegl. Katol.* 1926 nr 5. — M. PISZCZKOWSKI. *Ruch Lit.* 1926 nr 1 s. 11–12.

Historia powieści w Polsce. EUGENIUSZ LAND. [E. LANDAU]. *Kur. Por.* 1925 nr 184. — T. S. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 163. — B. GUBRYNOWICZ. *Ruch Lit.* 1926 nr 2 s. 47–48. — M. KRIDL. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 23. — w. bs. *Warszawianka* 1926 nr 35.

WOLSKA MARYLA (1873–1930)

Pseud. i krypt.: D. MOL; D. MOL; D-MOL; D-MOL; I. P.; IWO PŁOMIENŹCZYK; M. W.; MARYLA W.; SZYMON PRETWIC; T. R.; TOM. R.; TOMASZ RARÓG; Z...T; ZAWRAT; ***.

Poetka.

Ur. 13 marca 1873 we Lwowie; córka Karola Młodnickiego, artysty malarza, i Wandy Monné. Odbiła studia malarskie w Monachium i Paryżu, w szkole Alfonsa Muchy. W 1893 pojawiły się w czasopiśmie jej pierwsze utwory literackie. W 1894 wyszła za mąż za inżyniera Wacława Wolskiego. W domu Wolskich na Zaświeciu gromadził się ówczesny artystyczny Młody Lwów, m.in. Leopold Staff, Ostap Ortwin, Józef Ruffer. Podróżowała często za granicę. Brała czynny udział w pracach Związku Naukowo-Literackiego oraz Lwowskiego Koła Literackiego im. Adama Mickiewicza. W 1909–1913 współpracowała z Michałem Pawlikowskim w redagowaniu wydawanego przez niego *Lamusa*. Działalność tę przerwała pierwsza wojna światowa, w czasie której pracowała jako pielęgniarka w szpitalu wojskowym. Przeżycia osobiste (śmierć syna — 1919, męża — 1922 i matki — 1923) stały się przeszkodą w kontynuowaniu pracy literackiej. Była matką Anieli Pawlikowskiej, malarki, i Beaty Obertyńskiej, poetki. Zmarła 25 czerwca 1930 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Na zgon Kornela Ujejskiego 19 września 1897. *Gaz. Lw.* 1897 nr 216 i odb.; *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1897 nr 217.

Wielcy pisarze polscy [edyt.]: K. B. [K. BEYLIN]. *Kur. Pol.* 1927 nr 215.

Przewrót w umysłowości i literaturze polskiej po r. 1863. Dr Z. M. *Gaz. Lw.* 1927 nr 289. — F. POHORECKI. *Kur. Poz.* 1927 nr 534. — S. ZDZIARSKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 332. — S. FURMANIK. *Wiad. Lit.* 1928 nr 127. — H. G. [H. GALLE]. *Przegl. Pedag.* 1928 s. 142. — M. KRIDL. *Przegl. Współcz.* 1928 t. 25 s. 166–167. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 1 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Recenzje prac edytorskich

W setną rocznicę urodzin. J. Słowacki. Żywot i wybór pism. W. JANKOWSKI. *Pam. Lit. R.* 8 (1909) s. 393–394. — Z. L. ZALESKI. *Książka* 1909 s. 434–435.

Wypisy polskie dla szkół średnich. A. MAZANOWSKI. *Muzeum* 1912 t. 2 s. 284–290. — J. WEISBLUM. *Muzeum* 1913 t. 1 s. 492–499; odpowiedź K. Wojciechowskiego tamże, s. 499–500.

Wypisy polskie dla klas wyższych szkół średnich. W. JANKOWSKI. *Muzeum* 1913 t. 2 s. 690–692. — Z. GERSTMANN. *Muzeum* 1914 t. 1 s. 218–221.

Wiersz.

Exemplarz z własnoręczną dedykacją dla L. Tatomiara. Rkps Ossol. sygn. 12031/1.

2. Symfonia jesienna. Lw. 1901. Wyd. 2 Lw. 1902.

Zawartość: m.in. cykle: Nowe struny, Symfonia jesienna.

Zawierają wiersze drukowane w czasopiśmie od 1893.

Rkps w posiadaniu rodziny Pawlikowskich w Zakopanem.

3. *Thème varié*. Lw. 1901. Wyd. 2 Lw. 1902.

Zawiera utwory drukowane w czasopiśmie od 1898.

Proza poetycka.

Rkps jw.

4. *Święto słońca*. Lw. 1903.

Zawartość: m.in. cykle: Święto słońca, Z górnych ścieżek; wiersze: O Jaśku spod Sącza. (Wyd. osob. [B.m.] 1912 z muz. W. Żeleńskiego; wyd. nast. Kr. 1956); Pokój tobie.

Zawiera wiersze drukowane w czasopiśmie od 1901.

Rkps jw., autograf wiersza: Pokój tobie. Rkps Ossol. sygn. 12044/III.

5. *Z ogni kupałnych*. Lw. 1904.

Zawartość: Z gontyny; Z ogni kupałnych; Bóg Lel. (*Krytyka* 1902 t. 1 pt. Święto słońca); Stos.

6. *Swanta, baśń o prawdzie*. Ogl. fragm. *Słowo Pol.* 1906 nr 595. Wyd. osob. całości Lw. [1906]. Wyd. 2 Lw. [1909].

Dramat.

Rkps jw.

7. *Dziewczęta. Nowele*. Lw. 1910.

Zawartość: I: Początek noweli; Z brulionu; W przelocie. (*Iris* 1900 nr 12 pt. Z lata); Sobota. (*Słowo Pol.* 1905 nr 11); Chwila. (*Dzien. Wil.* 1907 nr 270; *Słowo Pol.* 1907 nr 452; *Zgoda* 1908 nr 4 wyd. dla kobiet; *Naród Pol.* 1908 nr 34); Dziewczęta. (*Słowo Pol.* 1904 nr 592); Wilia Andrzeja. (*Słowo Pol.* 1904 nr 559; *Zgoda* 1905 nr 1); Po ciemku. (*Słowo Pol.* 1904 nr 169); W sadzie. (*Słowo Pol.* 1905 nr 338); Ostatnie kartki. — II: Piccolo. (*Tyg. Słowa Pol.* 1902 nr 26); Smok zdechł; Gretchen. (*Krytyka* 1905 t. 1); Święty miód. (*Słowo Pol.* 1904 nr 149); Była raz królowna. (*Lamus* 1909 z. 1 s. 5–13); Słoneczna godzina. (*Lamus* 1909 z. 2 s. 168–172); Uśmiech Bereniki; Nokturn. — III: Astris; Okrucy. (*Słowo Pol.* 1905 nr 280 pt. Bez końca); Powrót. (*Słowo Pol.* 1904 nr 498); O królewiczu Niespodzianym. (*Słowo Pol.* 1904 nr 521).

Przekłady

Sobota: ros.: *Slawianskij mir* 1910 nr 78.

Chwila: czes.: R. V. Hucherko. *Ostravský denník* 1908 nr 7 — ros.: *Slawianskij mir* 1910 nr 9.

Słoneczna godzina: ros.: *Slawianskij mir* 1910 nr 9.

8. *Dzbanek malin. Medyka* 1929 *Bibl. Medyckiej* opus 6.

Zawartość: cykle: Dzbanek malin. (Tu m.in. wiersze: Dusza moja. *Lamus* 1910 t. 2; Na dnie zwierciadeł), Nic się nie kończy, nic się nie zaczyna. (Tu m.in. wiersz: Ten sam), O dawnym Lwowie. (Tu m.in. wiersz: Tamten świat. *Myśl Nar.* 1929 nr 18), Godziny łaskawe. (Tu m.in. wiersze: Nie wiem; Wiem).

Niektóre wiersze drukowane w czasopiśmie od 1904.

Przekłady

Dusza moja, Na dnie zwierciadeł, Ten sam, Tamten świat, Nie wiem, Wiem: włoski: M. Bersano-Begey. *Lirici della Polonia d'oggi*. Florencja 1933.

9. *Quodlibet. Powst.* 1926. Ogl. w książce: M. Wolska, B. Obertyńska: *Wspomnienia*. W-wa 1974.

Pamiętnik; tu także wiersze i aforyzmy.

Rękopisy drobnych utworów: wiersze i przekłady — w Arch. Pawlikowskich w Zakopanem; wiersz pt. W sztambuchu Zofii Zawiszanki — w posiadaniu Z. Kernowej.

Przekłady drobnych utworów: niemieckie: *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych [1923], *Polonaise érotique*. Thum. K. Dedecius. Frankfurt n. Menem 1968.

Poezje, opowiadania, artykuły, przekłady umieszczają w czasopiśmie: *Ateneum Pol.* (1908), *Bluszczyk* (1904, 1925; tu m.in. przekład: Ch. G. Rossetti: Gdy umrę... 1925 nr 10), *Blawatek* (1911), *Chimera* (1907), *Czytelnia dod. Kraju* (1902), *Dzien. Chicagoski* (1893, 1908; tu m.in. wiersz: Ujejskiemu—Matejce—Paderewskiemu. 1893 nr 238), *Dzien. Poz.* (1924, 1930), *Dzien. Wil.* (1907), *Echo Muz.*, *Teatr i Artyst.* (1901), *Gaz. Lw.* (1897), *Gaz. Warsz.* (1930), *Głos Narodu* (1915), *Iris* (1899–1900), *Iskra* (1903), *Kraj* (1900–1902), *Kresy* (1922), *Krytyka* (1900–1905; tu m.in.: My artyści. 1904 t. 1 s. 48), *Kur. Częstochowski* (1922), *Kur. Niedzieln.* (1898), *Kur. Warsz.* (1904, 1914, 1917, 1919), *Kur. Wil.* (1911), *Lamus* (1909–1913; tu m.in.: przekłady: Ze starszej Eddy. Śpiew o Thymie. 1909 t. 1; J. Zeyer: Rokoko. 1910 t. 2; O. Chayam: Rubayat. [Współtłum. M. Pawlikowski]. 1911 t. 3; A. Villiers de l'Isle: Niecierpliwść tłum. 1912 t. 4; opowiadanie pt. Konkurent. 1912 t. 4), *Lw. Wiad. Muz. i Teatr.* (1930), *Maski* (1918; tu przekłady następujących autorów: Ch. Rossetti, L. La Vallière, P. Verlaine. *Z. 13, 29, 30*), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Młoda Polka* (1925), *Myśl Nar.* (1925–1930; tu m.in.: opowiadanie pt. Piastun. 1928 nr 1; Ujejski o Ksawerze Deibel. 1930 nr 3; przekład: Ze starszej Eddy. Księga pierwsza. Pieśń bogów. 1930 nr 14; art. pt. Gdzie zysk? 1930 nr 5), *Naród Pol.* (Chicago 1908), *Niedziela* (1898), *Nowe Mody* (1896/1897), *Nowe Słowo* (1902), *Noworoczn. Słowa Pol.* (1899), *Pam. Warsz.* (1930; tu opowiadanie pt. Panna Kordula Władówna. *Z. 4/5*), *Piast* (1930), *Pisanka* (1930), *Pobudka* (1918), *Podolanin* (1901), *Pogoń* (1910–1912), *Promień* (1899), *Przeł. Oświatowy* (1929), *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* (1893, 1897; tu m.in. wiersze: Szara dola. 1893 nr 183; Echa z Tatr. 1893 nr 205; Piosenka rycerza. 1893 nr 238), *Reformator* (1903–1904), *Rzeczpospolita* (1920–1923), *Słowo Pol.* (1897–1915, 1918, 1920–1921, 1924–1926; tu m.in.: przekład: J. Brandes: Kró-

lewicz i posąg. 1902 nr 275; cykle wierszy: Z nowego zeszytu. 1905 nr 444; Z nowego zeszytu. 1906 nr 405; przekład: H. Heine: Z cyklu: Widma senne. 1906 nr 129; opowiadanie pt. Wydarte kartki. 1910 nr 48; Tamto. 1911 nr 598; Powstańczym szlakiem. 1914 nr 349, 353; przekład: J. P. Jacobsen: Wiersze z powieści pt. Mogens. 1920 nr 393), *Świat* (1893-1895), *Świat Kobiety* (1928-1930; tu m.in. opowiadanie pt. Drobny ściegiem. 1930 nr 10), *Teka* (1901-1903), *Tęcza* (1928-1930; tu m.in.: Miłość Matejki. 1929 z. 18), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1900), *Tyg. Ilustr.* (1897, 1899-1902), *Tyg. Pol.* (1898-1899), *Tyg. Słowa Pol.* (1902), *Wiad. Artyst.* (1901), *Wianki* (1922/1923), *Wiedeński Kur. Pol.* (1915, 1919), *Wiek Nowy* (1919), *Wierchy* (1923, 1925, 1928), *Więści z Polski* (1930), *Zgoda* (Chicago 1905-1908), *Ziarno* (1920), *Życie* (1898), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1900-1901).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia pol.* Zestawił W. B. [W. Belza]. Wyd. 4. Lw. 1906, *Bard pol.* Zebrali B. Korywko. Kijów 1909. Wyd. 2. Poz. [1923], *Dla bezdomnych dzieci.* Lw. 1902, *Dla najuboższych. Jednodniówka.* Lw. 1903, *Dla Szląska.* Lw. 1895, *Ilustr. kalendarz powsz. galicyjski.* Lw. 1897, *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910; wyd. nowe Wr. 1955, *Jednodniówka karmelkowa.* Lw. 1899, *Jednodniówka na dochód ... invalidów weteranów 1863/1864.* Kr. [1904], *Kwiat współcz. poezji pol.* Oprac. L. Staff. W-wa [1920], *Lwów—Janów. Jednodniówka.* Lw. 1898, *Lwów w pieśni poetów lw.* Oprac. K. Bukowski. Lw. 1919, *Łan pol.* Lw. 1918, *Młoda Polska w pieśni.* Oprac. C. Jankowski. Wyd. 2 W-wa 1903, *Na pamiątkę 40-lecia Tow. Bratniej Pomocy Słuchaczy Politechniki we Lw.* Lw. 1901, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Najmłodsza Polska w pieśni.* Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny.* [Oprac.] J. Mirski [J. Kretz]. Lw. [1921], *Od Kochanowskiego do Staffa.* Oprac. W. Borowy. Lw. 1930, *Pisanka.* W-wa 1900, *Pol. pieśń wojenna.* Lw. 1916, *Pol. lan.* Lw. 1918, *Rok 1900. Jednodniówka na dochód ubogich i chorych.* Poz. 1900, *Rozdzielił nas, mój bracie... Antologia poezji współczesnych.* Zakopane 1916, *Skarbiec poezji pol.* Zebrali i ułożyli Or-Ot [A. Oppman]. Wyd. 3 popr. W-wa [1903], *Tarnowianin. Kalendarz na r. 1911.* Tarnów 1910, *Trzeci almanach Świata Kobięcego.* Lw. 1928, *Wiek XIX. Pamiątka Związku Artystów Pol.* Lw. 1901, *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Kr. 1903, *Z pieśni naszych. Wybór poezji.* Oprac. C. Niewiadomska. Wyd. 2. W-wa 1922, *Ziemia pol. w pieśni.* Oprac. J. Lorentowicz. W-wa 1913.

Prace edytorskie

Arthur i Wanda. Dzieje miłości Arthura Grotgiera i Wandy Monné. Listy. Pamiętniki. Podali do druku... t. 1-2. Medyka 1928 *Bibl. Medycznej* opus 4.

Współwydawca: M. Pawlikowski.

Wydania zbiorowe i wybory

1. [Poezje]. W-wa 1965 *Poezi Pol.*
2. Poezje. Wybór i wstęp: J. Z. Jakubowski. W-wa 1970. Wyd. nast. W-wa 1971.
3. Poezje wybrane. Wybór i wstęp: J. Z. Jakubowski. W-wa 1974.

Listy i materiały

1. Do H. Rodakowskiego kopia listu z 1887. Rkps Ossol. sygn. 12269/II.
2. Do różnych osób listy z 1893-1894. Rkps Bibl. Ukraińskiej Akademii Nauk we Lw.; Mikrofilm Bibl. IBL PAN.
3. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. 5 listów z 1895-1902 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7506/I.
4. Do W. Belzy 16 listów z 1897-1911 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12425/I, 12662/II.
5. Do E. Orzeszkowej fragm. 4 listów z 1898-1901 ogł. E. Jankowski w książce: E. Orzeszkowa: Listy. T. 8. Wr. 1976 s. 688-695.
6. Do S. Bursy 5 listów z 1900-1901 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7534 III t. 11a.
7. Do W. Orkana 3 listy z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632.
8. Do M. Konopnickiej z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2667. Ogł. S. Fita w książce: M. Konopnicka: Korespondencja. T. 3. Wr. 1973 s. 243-244.
9. Do W. Feldmana 3 listy z 1903-1904. Rkps Ossol. sygn. 12285/II.
10. Do S. Witkiewicza 3 listy z 1903, 1912 i b.d. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem Arch. Witkiewicza.
11. Do F. Jasińskiego 3 listy z 1908 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633.
12. Do L. Bernackiego z 1910. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.
13. Do Z. Przesmyckiego z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 6319.

14. Do H. Dąbcańskiej z 1914. Rkps Ossol. sygn. 12237/II.

15. Do B. Wysłoucha z 1918. Rkps Ossol. sygn. 7185/II.

16. Do S. Wasylewskiego z 1921. Rkps Ossol. sygn. 12399/II.

17. Do M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej z 1922. Rkps Ossol. sygn. 12756/II.

18. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1926. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 643.

19. Do M. Witkiewiczówny brulion listu z 1926. Rkps Arch. Pawlikowskich w Zakopanem. Ogl. fragm. S. Sierotwiński w książce: M. Wolska. Środowisko, życie, twórczość. Wr. 1963 s. 51.

20. Do nieznanego adresata fragm. listu z 1926. Ogl. w książce: M. Wolska, B. Obertyńska: Wspomnienia. W-wa 1974.

21. Do D. Zaleskiego z 1927. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 9248 III.

22. Do nieznanego adresata 2 listy z 1927. Rkps Ossol. sygn. 6524/II.

23. Do M. Szukiewicza 5 listów z 1928–1929. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8818 III.

24. Do E. Porębowicza brulion listu. Rkps Arch. Pawlikowskich w Zakopanem.

25. Do L. Staffa brulion listu. Rkps jw.

26. Do S. Żeromskiego brulion listu. Rkps jw.

27. Od różnych osób listy. Rkps Arch. Pawlikowskich w Zakopanem. M.in. od następujących: W. Belza, G. Brandes, M. Darowski, W. Feldman, M. Gawalewicz, A. Górski, K. Hojnacka, J. Kasprzewicz, H. Komornicka, M. Konopnicka 10 listów z 1899–1908. (Ogl. S. Pita w książce: M. Konopnicka: Korespondencja. T. 3. Wr. 1973), S. Lam, A. Lange, W. Lutosławski, I. Maciejowski-Sewer 55 listów z 1898–1901. (Ogl. S. Pigoń. *Miscellanea lit. 1864–1910. Arch. Lit.* t. 2 Wr. 1957 s. 318–414), J. Marciniowska, S. Maykowski, L. Méyet, T. Miciński, W. Mickiewicz, S. Niewiadomski, A. Nowaczyński, W. Orkan, O. Ortwin, E. Orzeszkowa 11 listów z 1898–1909. (Część ogl. w: E. Orzeszkowa: Listy. T. 2 cz. 2. W-wa 1938; całość w: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 8. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1976), S. Podhorska-Okolów, E. Porębowicz, Z. Przesmycki, S. Przybyszewski 2 listy z 1898, 1900. (Ogl. S. Helsztyński w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937), Z. Romanowiczówna, J. Ruffer, S. Schnür-Peplowski, E. Słoński, L. Staff 89 listów z 1900–1919. (Ogl. J. Czachowska i I. Maciejewska w książce: L. Staff. W kręgu lite-

rackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966), L. Tatomir, K. Tetmajer, K. Ujejski, Z. Wasilewski, S. Wasylewski, W. Witwicki, D. Zaleski, W. Żeleński, S. Żeromski.

28. Od L. Staffa z 1901. Ogl. K. Kolińska. *Ty i Ja* 1969 nr 12.

29. Od H. z Hubickich Szmytowej 4 listy i kilka fragm. z 1906–1916. Ogl. K. [Kolińska. *Ty i Ja* 1969 nr 12.

30. Dokumenty o charakterze biograficznym (świadczenia, dyplom, przepustka). Arch. Pawlikowskich w Zakopanem.

OPRACOWANIA

Z. WÓJCICKA: D-mol. M. Wolska. Impresja. *Krytyka* 1903 s. 292–296. — C. F. [F. CZAKI]: Z naszej współczesnej poezji. *Głos* 1904 nr 38 [dot. wiersza pt. Teraz]. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. — W. JABŁONOWSKI: Kobiety poetki. *Dziennik Kujawski* 1906 nr 82. — E. ORZESZKOWA. *Kur. Litewski* 1907 nr 250 [w rec. z utworu M. Maeterlincka „L'intelligence des fleurs”]. — A. ŚWIDERSKA: Aus der polnischen Frauenbewegung. Schriftstellerinnen. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 25. — D. KRÓLIKOWSKI: Z naszej współczesnej poezji. *Unitas* 1910 s. 211. — J. ŁOŚ: Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa [1920]. — D-Mol — M. Wolska. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1922 nr 166. — W. WITWICKI: Biblioteka Medycka. *Wiad. Lit.* 1929 nr 38. — K. BRONCZYK: Wieczór „Biblioteki Medycznej”. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1930 nr 4. — J. GAMSKA: „Biblioteka Medycka”. Wieczór Kasyna i Koła Literacko-Artystycznego poświęcony twórczości Obertyńskiej, Pawlikowskich i Wolskiej. *Gaz. Lw.* 1930 nr 63.

(Nekrologi:) K. BIELAŃSKA: M. Wolska. Wspomnienie pozgonne. *Kobieta Współcz.* 1930 nr 28; J. M. CHUDEK. *Rodzina Pol.* 1930 nr 8; Č. [A. ČERNÝ]: M. Wolska. *Slovenský přehled* (Praga) 1930 s. 568–569; Z. D. [Z. DĘBICKI]: Śp. M. Wolska. Wspomnienie pozgonne. *Kur. Warsz.* 1930 nr 173; E. Ł. *Kur. Kobiety* 1930 nr 26 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; J. GAMSKA. *Świat Kobiety* 1930 nr 14; B. LEWICKI. *Słowo Pol.* 1930 nr 173; L. H. M. [L. H. MORSTIN]. *Pam. Warsz.* 1930 z. 4/5; O. ORTWIN: Zgon M. Wolskiej. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1930 nr 7/8; J. OSIŃSKA: Czasem coś się tak mocno spamięta, czasem coś się tak samo opowie. *Świat Kobiety* 1930 nr 16; W. PAŃCZAK: Ostatnia konfesja M. Wolskiej. *Lw. Kur. Por.* 1930 nr 197; S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Ostatnia Sybilla. M. Wolska w świetle własnych utworów. *Bluszcz* 1930 nr 31; J. REMBIELIŃSKI: Wielki Ład. *Mysł Nar.* 1930 nr 35; H. ROBLICZKOWA: Pieś-

niarka zapomnianych dni. *Ziemia Przemyska* 1930 nr 40 (29). — (S.): Zgon M. Wolskiej. *Gaz. Lw.* 1930 nr 145; *T. SYGA. Gaz. Warsz.* 1930 nr 180; przedr.: *Polska Zbrojna* 1930 nr 174, *Przegl. Lit.* 1930 nr 7; Z. WASILEWSKI: Na mogiłach poetów. *Kur. Poz.* 1930 nr 318; Z. WASILEWSKI. *Mysł Nar.* 1930 nr 27; X.: Pogrzeb śp. M. Wolskiej. *Dzien. Lw.* 1930 nr 175; Zgon wybitnej poetki. *Gaz. dla Kobiet* 1930 nr 10; *Gaz. Warsz.* 1930 nr 177; *Głos Narodu* 1930 nr 166; *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 170, nr 191; *Kur. Lw.* 1930 nr z 29 czerwca; *Mysł Nar.* 1930 nr 26; *Prager Presse* 1930 nr z 5 lipca; *Przegl. Lit.* 1930 nr 7-8, nr 10; *Slawische Rundschau* (Berlin) 1930 s. 639; *Słowo Pol.* 1930 nr 172, nr 174; Zgon kobiety wielkiego ducha. *Wieniec i Pszczółka* 1930 nr 28; *Więści z Polski* 1930 nr 7.

S. WASYLEWSKI: O sztuce i życiu M. Wolskiej. *Tęcza* 1930 nr 31. — M. PAWLIKOWSKI: O M. Wolskiej. *Mysł Nar.* 1931 nr 18. — M. PAWLIKOWSKI: O M. Wolskiej. *Głos Lit.* dod. *Głosu Narodu* 1934 nr 289; przedr.: *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 43 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; w książce: Okna. Seria I. Medyka 1934. — I. DROŻDŻÓWNA: M. Wolska. *Głos* 1935 nr 10. — K. L. KONIŃSKI: Poeci medycy. *Mysł Nar.* 1935 nr 31, 33. — M. PAWLIKOWSKI: Nieznany Kornel Ujejski. *Przegl. Współcz.* 1936 t. 167. — H. MICHAŁSKI: U poetów lwowskich. *Kultura* 1938 nr 25. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Rozmowy duchów. *Bluszez* 1938 nr 45. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: M. Wolska. W książce: *Kobiety piszą. Sylwetki i szkice.* W-wa 1938 s. 20-34 [Rec. zawierające wzmianki o Wolskiej: M. Ankiwiczowa: Z książką w przyjaźni. *Praktyczna Pani* 1938 nr 37; Z. Zaleska. *Kur. Warsz.* 1938 nr 255; Zaw. Z.: Wielki dorobek kobiet polskich. *Dzien. Bydg.* 1938 nr 224]. — L. B. ŚWIDERSKI: [Przypisy w książce:] E. Orzeszkowa: Listy. T. 2. W-wa 1938 s. 390-395. — S. WASYLEWSKI: W konfesjonalne Orzeszkowej. *Gaz. Pol.* 1938 nr 347. — J. G. H. PAWLIKOWSKI: M. Wolska. Wizerunek poetki i człowieka. *Miscellanea lit.* 1864-1910. Wr. 1957 *Arch. Lit.* T. 2 s. 432-442. — K. L. KONIŃSKI: Poeci medycy. W książce: *Pisma wybrane.* W-wa 1959 s. 211-223. — K. WÓYCICKI: Forma dźwiękowa prozy polskiej i wiersza polskiego. Wyd. 2. W-wa 1960. — Poetki. *Zwierciadło* 1960 nr 10. — S. SIEROTWIŃSKI: M. Wolska — poetka srebrnych słów. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Kat. Prace historyczno-lit.* 1962 s. 265-283. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do antologii: *Poetki Młodej Polski.* W-wa 1963 s. 16-18. — S. SIEROTWIŃSKI: „Lamus”. Środowisko literackie, dzieje i wartość czasopisma. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel.* 1963 nr 59 s. 203-227. — S. SIEROT-

WIŃSKI: M. Wolska. Środowisko, życie, twórczość. Wr. 1963 [zawiera bibliografię; rec.: J. Hartwig. *Nowe Książki* 1963 nr 17; A. Przyboś. *Kultura* 1963 nr 18; A. Hutnikiewicz. *Ruch Lit.* 1964 nr 2]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 298. — J. CZACHOWSKA, I. MACIEJEWSKA: [W książce:] L. Staff. W kręgu literackich przyjaźni. Listy. W-wa 1966 s. 189-197. — S. SIEROTWIŃSKI. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 1. W-wa 1968 s. 549-557. — J. Z. JAKUBOWSKI: Zapomniana poetka. *Poezja* 1970 z. 8. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do: M. Wolska: *Poezje.* W-wa 1970 i wyd. nast. — J. Z. JAKUBOWSKI: „Smutny wdzięk dawności”. O poezji M. Wolskiej. [Jako wstęp do:] M. Wolska: *Poezje wybrane.* W-wa 1974. — B. OBERTYŃSKA: Quodlibecik. W książce: M. Wolska, B. Obertyńska: *Wspomnienia.* W-wa 1974. — D. BURSA: [Wstęp do wiersza „Majowe nabożeństwo”]. *Za i Przeciw* 1975 nr 20.

Symfonia jesienna. H. CEPNIK. *Wiad. Artyst.* 1901 nr 10. — J. ŁADA [J. GNATOWSKI]. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 397-401. — T. KOŃCZYC [T. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 12. — L. [A. LANGE]. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 272-273. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 260. — M. MASSONIUS. *Zdrowie* 1901 nr 260.

Thème varié. H. CEPNIK. *Wiad. Artyst.* 1901 nr 10. — A. DROGOSZEWSKI. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 12. — J. ŁADA [J. GNATOWSKI]. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 70 s. 398-401. — L. [A. LANGE]. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 272-273. — M. MASSONIUS. *Książka* 1901 s. 260. — M. MASSONIUS. *Słowo Pol.* 1901 nr 514.

Święto słońca. L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 341. — S. ZDZIARSKI. *Odrodzenie* 1903 s. 61. — Dr St. Z. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 80 s. 439-441. — S. ZDZIARSKI: Z naszej poezji ostatniej doby. *Słowo* 1903 nr 256. — J. A. [J. A. HERTZ]. *Prawda* 1904 nr 25. — J. A. HERTZ: U podnóża Parnasu. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 326. — A. LANGE. *Książka* 1904 s. 56.

Z ogni kupałnych. Z-i [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1905 nr 1. — J. MARCINOWSKA: Przedziwne tchnienie. *Głos Warsz.* 1909 nr 65, 79. — J. MARCINOWSKA: Z twórczości M. Wolskiej. *Słowo Pol.* 1909 nr 445, 447.

Swanta. *Przegląd* 1906 nr z 23 listopada. — A. BRÜCKNER: Z czasów bajecznych. *Kur. Poz.* 1907 nr 298. — A. BRÜCKNER: Z czasów ba-

jecznych. *Słowo Pol.* 1907 nr 599. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Gaz. Pol.* 1907 nr 75. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Przeгляд* 1907 nr 263. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 29. — A. MAZANOWSKI: Polska pierwotna w naszej poezji ostatniej doby. *Przeł. Powsz.* 1907 t. 94 s. 398. — A. NOWACZYŃSKI: Wyśnione dramaty. *Nowa Reforma* 1907 nr 66. — F. PLAŻEK: Śladami nowego polskiego dramatu. *Nasz Kraj* 1907 z. 12. — Z. A. MYŚL *Pol.* 1907 nr 10. — *Kur. Warsz.* 1907 nr 5. — A. BRÜCKNER: Aus originaler Dramatik. *Der Zeitgeist* 1908 nr 17.

Dziewczeta. C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1909 nr 231. — H. T-na P. *Słowo* 1909 nr 241–242. — J. KLEINER. *Słowo Pol.* 1909 nr 447. — J. MARCINOWSKA: Z twórczości M. Wolskiej. *Słowo Pol.* 1909 nr 445, 447. — E. CZEKAŁSKI. *Prawda* 1910 nr 6. — A. DĄBROWSKI: Z niwy nowelistycznej. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 30–31. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 95. — S. POMIAN [W. FELDMAN]. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 89 dod. — S. POMIAN [W. FELDMAN]. *Słowo Pol.* 1910 nr 161. — Z. nowych powieści polskich. *Przeł. Powsz.* 1910 t. 108 s. 106.

Dzbanek malin. H. BALK: Nad krynicą własnej duszy. *Gaz. Por.* 1929 nr 9082. — K. CZACHOWSKI: Zapomniana poetka. *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 51 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — t. k. [T. KUDLIŃSKI]. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 346. — O. ORTWIN. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1929 nr 12; przedr. w książce: Próby przekrojów. *Lw.* 1936 s. 277–281. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Zabłąkany romantyzm. *Bluszczy* 1929 nr 49. — J. E. S. [J. E. SKIWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 52. — Z. WASILEWSKI. *Kur. Poz.* 1929 nr 554. — *Gaz. Pol.* 1929 nr 32. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 351. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 53, nr 55 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Kur. Pol.* 1929 nr z 8 grudnia. —

E. C. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1930 nr 15. — S. NAPIERSKI. [M. EIGER]. *Wiad. Lit.* 1930 nr 15. — J. GAMSKA: Piękna książka. *Gaz. Lw.* 1930 nr 27. — H. J. C. *Kur. Poz.* 1930 nr 125. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1930 nr 93. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 15. — H. ROBLICZKOWA: Pokłon umarłym godzinom. *Ziemia Przemyska* 1930 nr 2. — T. SYGA. *Polska Lit.* 1930 nr 2. — JAN SZT. [J. SZTAUDYNGER]: Gorycz wiosny — słodycz jesieni. *Tęcza* 1930 nr 27. — I. WIENIEWSKA: M. Wolska. Profil literacki. *Świat Kobiety* 1930 nr 2. — *Literarischer Handweiser* (Fryburg) 1930 z. 7. — *Przeł. Lit.* 1930 nr 4. — *Przeł. Powsz.* 1930 t. 185 s. 231. — Książki zapomniane. *Polityka* 1938 nr 8.

Arthur i Wanda. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1927 nr 342. — A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 59–60. — Z. RABSKA. *Radio* 1929 nr 23. — M. KRAJEWSKI: Rapsod powstańczej epopei. *Życie Przemyskie* 1968 nr 40.

Quodlibet. M. JAGIELLO. *Lit.* 1974 nr 50. — J. IWASZKIEWICZ. *Życie W-wy* 1975 nr 9. — W. KOWALSKI. *Za i Przeciw* 1975 nr 7. — Z. KOZARYNOWA. *Przeł. Powsz.* (Londyn) 1975 nr 10. — Z. KUBIAK. *Tyg. Powsz.* 1975 nr 13. — A. MICIŃSKA. *Nowe Książki* 1975 nr 6. — J. RAPACKA. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1975 nr 263. — W. SMASZCZ. *Kontrasty* 1975 nr 10. — B. SOWIŃSKA. *Życie W-wy* 1975 nr 2. — T. J. ŻÓLCIŃSKI. *Odra* 1975 nr 7/8.

Recenzje wydań zbiorowych i wyborów

Poezje (1971). J. DUK. *Profile* 1972 nr 6. — *Poezja* 1972 nr 1.

Poezje wybrane. M. PILOT. *Nasz Klub* 1975 nr 7/8.

WOLSKI WACŁAW (1867–1928)

Pseud. i krypt.: W; W.; W. W.; W. W-ski; W. Wol.; Wac. Wol.; Wac. Wol.; WACH; (WACH z „KOLCÓW”); WACŁAW W.

Poeta, krytyk literacki.

Ur. 1867 w Płocku (w Warszawie wg Hertza). Ukończył gimnazjum w Płocku, po czym studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim. Zadebiutował w *Przyjacielu Dzieci* w 1883. W 1885–1886 wydawał wraz z Marianem Kozarskim *Kalendarz płocki*. Prowadził życie odosobnione, w trudnych warunkach materialnych. W czasie pierwszej wojny światowej przebywał w Kijowie. Po wojnie zamieszkał w Warszawie i współpracował z *Robotnikiem*. Przez pewien czas pracował w archiwum miejskim. Pod koniec życia zapadł na ciężką chorobę nerwową i przebywał w zakładzie leczniczym. Zmarł 6 kwietnia 1928 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Figielki. Obrazek dramatyczny w 1 odsłonie. *Przyp. Dzieci 1884* nr 10.

2. Burza. Poemat. W-wa 1891.

3. Burza. Śpiewy 2 i 3. Kr. 1893.

Zawartość: Śpiew 2; Walka; Śpiew 3; Apoteoza.

4. Wzloty na Parnas. Profile duchowe poetów współczesnych. Seria 1. W-wa 1901.

Zawartość: Edward Słowski. (*Przegl. Tyg. 1899* nr 21); Bogusław Adamowicz. (*Przegl. Tyg. 1899* nr 23); Edward Siwiński. (*Przegl. Tyg. 1899* nr 37); Maria Komornicka. (*Dod. Mies. Przegl. Tyg. 1900* nr 1); Agi-Wdaj. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 11); Władysław Sterling. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 27); Zdzisław Dębicki. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 30); Jerzy Żulawski. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 35); Kazimierz Tetmajer w najnowszych utworach. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 39); Kazimierz Gliński. (*Przegl. Tyg. 1900* nr 45); Franciszka Arnsztajnowa; Leopold Staff.

Zapowiedziana w 1902 seria 2 nie ukazała się.

5. Nieznanym. Poezje. Seria pierwsza. W-wa 1902.

Zawartość: Cz. I. Sonety: tu cykle: Dedykacja, Nastroje, Mistica, Z głębi duszy, Tetry w ziemie. — Cz. II. Fragmenty: tu cykle: Ballady współczesne, Lata dziecięce, Osamotnienie, Baśnie i legendy, Z marzeń o Grecji, Piosenki i pieśni, Impresje, Studia pejzażowe, Z płockich wzgórz, Gród Syreni, Uczta upiórów, Wyznanie wiary.

Część wierszy ogł. w czasopiśmie od 1894.

Rkps niektórych wierszy Bibl. Nar. sygn. IV 5425.

Przekłady czes.: *Slovanský přehled 1903* s. 105–112 (wiersze: Bratnim duchom, Na lonie przyrody, Żurawie, Baśń nocy tatrzańskiej, Baśń o srebrnych rycerzach, Obrazek, Furia divina, Capriccio).

6. Ballady tatrzańskie. Poezje. Seria trzecia. Kr. 1908 [1907].

Zawartość: Noc czarów. (*Mysł Pol. 1906* nr 23; *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1906 nr 35); Diabeł. (*Mysł Pol. 1906* nr 26); Noc Walpurgii. (*Nowe Słowo 1906* nr 4); Tytany. (*Trybuna 1906* nr 4); Pusty dom. (*Nowe Słowo 1907* nr 11); Ballada o Madeju-Mrozie. (*Mysł Pol. 1907* nr 5); Wieczornica; W pracowni; Szum potoku; Nimfy i fauny; Kamienni święci; Dziad.

7. Powieść tajemna. Poezje. Seria druga. Kr. 1908.

Zawartość: cykle: Powieść tajemna, Baśń lat dziecińczych, Mistica, Złote sezamy duszy, Z Tatr, Arcana, Z rysunków Williama Blake'a, Moje Tusculum, Z pierwszych drgnień, Podróż w wieczność, Grunwald.

Część wierszy ogł. w czasopiśmie od 1895.

Rkps niektórych wierszy Bibl. Nar. sygn. IV 5425.

8. Arcana. W-wa 1911 *Nowości Lit.* t. 47.

Zawartość: Porwałem z ołtarza świecznik siedmioramienny, złoty; Odwiedziny; Intruz. (*Nasz Kraj 1907* nr 23); Nieznajomy. (*Nasz Kraj 1907* nr 24); Kąbaret w piekle; Czarne domino. (*Spoleczeństwo 1910* nr 6); Asceta i Salomy. (*Spoleczeństwo 1910* nr 6); Stary klawikord. (*Biesiada Lit.* 1905 nr 5); Parakletka. (*Lechita* dod. *Biesiady Lit.* 1908 nr 22); Współbiedniacy. (*Głos Warsz.* 1908 nr 21); Garbaty kłown; Trzy papugi. (*Spoleczeństwo 1909* nr 2); Platniczy. (*Kur.*

Warsz. 1908 nr 198); Mała Dalila. (*Spoleczeństwo 1910* nr 12); Spisek; Beatrix Cenci. (*Prawda 1908* nr 31); Audiencja. (*Spoleczeństwo 1910* nr 15); Wizja. (*Spoleczeństwo 1910* nr 15); W Colosseum. (*Lechita* dod. *Biesiady Lit.* 1908 nr 34); Rybak; Wizja Hellady. (*Głos Warsz.* 1908 nr 146); Augury; Niefortunni Pigmaliioni. (*Spoleczeństwo 1910* nr 24); Zmierzech. (*Spoleczeństwo 1910* nr 33); Zuzia; Kropka nad i; Anamneza; Raj ognisty; W kaplicy Sykstyńskiej; Laokoon rozpętany; Anioł; Augury; Krwawe perły; Prigioni Marmertini; Ksiądz bez ręki; Wczasy kosowskie. [Poemat]. (*Sfinks 1910* z. 7–8).

Proza poetycka.

Zapowiedziany tom: Arcana. Seria 2 nie ukazał się.

9. Mare tenebrarum. Poezje. Seria czwarta. W-wa 1912.

Zawartość: cykle: Mare tenebrarum, Złoto baśni przebyska, Ronda miłosne, Z tonów minorowych, Pejzaże, Z wtajemniczeń, Kościoły Warszawy, W katedrze na Wawelu, Z Tatr, Z Włoch i z pielgrzymki. Przekład czes.: F. Kvapil. *Slovanský přehled 1913* s. 201 [tu wiersze: Baśń o złotym łabędziu, Z miłosnych rond, O zmierzchu matka moja, Nokturny, Pod niebem mglistym, Z rond purpurowych i egipsko-złotych, Strzecha Piastów].

Ponadto utwory zapowiedziane wydawniczo: Wiersze humorystyczne i humoreski; Stanisław Przybyszewski. Studium literackie.

Rękopisy drobnych wierszy, prawdopodobnie nie druk.: Bibl. Nar. sygn. IV 5425, Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 259.

Wiersze i artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1893–1895, 1903–1904), *Biesiada* (1925), *Biesiada Lit.* (1904–1905, 1908–1909, 1914), *Bluszcz* (1910, 1913, 1917, 1923), *Chimera* (1904, 1907), *Diabeł* (1903), *Dzien. Chicagoski* (1899, 1907, 1910), *Dzien. Cieszyński* (1899, 1907–1910), *Dzien. Kijowski*, *Dzien. Pol.* (1919), *Dzien. Powsz.* (1909), *Echo Lit.-Artyst.* (1912–1914), *Echo Mus.*, *Teatr i Artyst.* (1895–1901), *Echo Pol.* (Moskwa 1915; tu art.: O Stanisławie Witkiewiczu. Nr 11), *Echo Przemyskie* (1911), *Gaz. dla Kobiet* (1927), *Gaz. Pol.* (1903), *Gaz. Powsz.* (1909), *Gaz. Warsz.* (1926), *Głos* (1887, 1895–1898, 1900–1901, 1903), *Głos Ewangelicki* (1926), *Głos Kobiet* (1921), *Głos Pol.* (Piotrogród 1916), *Głos Warsz.* (1908), *Goniec*, *Goniec Częstochowski* (1925), *Gospoda Poetów* (1921), *Gwiazdka* (1887), *Humor Pol.* (1920), *Ilustr. Dzien. Pol.* (1919), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916, 1919), *Kłosa Pol.* dod. *Oreodownika Wielkop.* (1923), *Kolce* (1894–1895, 1899, 1911), *Kronika Rodz.* (1912), *Krytyka* (1899–1903), *Kur. Codz.* (1890, 1904), *Kur. Lw.* (1901, 1906, 1914), *Kur. Por.* (1909–1910), *Kur. Poz.* (1914, 1924, 1926), *Kur. Warsz.* (1904, 1908), *Lechita* dod. *Biesiady Lit.* (1908), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1909–1910), *Miesiące Ilustr.* (1912–1913), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Młoda Polska* (1926), *Mucha* (1921), *Mysł*

Niepodległa (1922, 1928), *Mysł Pol.* (1906–1907, 1914), *Naprzód* (1906–1908, 1910, 1919–1920), *Naród* (1920), *Nasz Głos* (1925), *Nasz Kraj* (1906–1908), *Niwa* (1894), *Niwa Pol.* (1904), *Nowa Reforma* (1905–1906, 1910–1912, 1923), *Nowe Słowo* (1903, 1906), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921–1924), *Odrodzenie* (1910), *Ojczyzna* (1909), *Praca* (1910, 1918, 1920), *Prawda* (1901–1902, 1904, 1908), *Prawo Ludu* (1902, 1904, 1918), *Prąd* (1910–1911), *Przegl. Katol.* (1927), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1904), *Przegl. Pomiedzialkowy* (1919), *Przegl. Por.* (1909), *Przegl. Tyg.* (1893–1895, 1898–1902), *Przegl. Wil.* (1913), *Przegl. Zakopiański* (1899–1901), *Przyj. Dzieci* (1883–1887), *Przyj. Młodzieży* (1926), *Reformator* (1905), *Robotnik* (1918–1921; tu m.in.: stała rubr. wierszy satyrycznych pt. Chłaśnięcia. 1918–1919), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1918–1921, 1923), *Sfinks* (1908–1910), *Sowizdrzał* (1911, 1918–1919; tu m.in.: stała rubr. wierszy satyrycznych pt. Chłaśnięcia. 1918), *Spółczesność* (1909–1910), *Straż Pol.* (1909), *Świat* (1909, 1913–1914, 1918–1923), *Świat Lit. i Teatr.* (1926), *Trybuna* (1906, 1919–1920), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1893, 1905–1906), *Tydzień* (Piotrków 1894–1904), *Tyg. Ilustr.* (1897–1898, 1901–1902, 1905, 1907–1908, 1913, 1918; tu m.in.: Owalne lustro. Nowela. 1918 nr 34–35), *Tyg. Kresowy* (1917–1918), *Tyg. Mód i Powieści* (1892–1898), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Pol.* (1901, 1912–1914), *Tyg. Słowa Pol.* (1903), *Unitas* (1910), *Wędrowiec* (1887–1900), *Wiad. Lit.* (1925), *Wiadokregi* (1922), *Więś i Dwór* (1913–1914), *Więś Ilustr.* (1913–1914), *Wisła* (1912), *Witeź* (1908), *Wolne Słowo* (1920), *Wyzwolenie Społ.* (1920), *Zagłębie* (1909), *Zakopane* (1911), *Zgoda* (Chicago 1901, 1906–1907, 1912), *Ziemia Lubel.* (1909–1910, 1913), *Ziemia Łódzka* (1926), *Złoty Róg* (1911–1913), *Życie* (1898).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia współcz. poezji pol.* Zebrał E. Słoński. W-wa 1926, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Chochol.* W-wa 1909, *Dla dobra dzieci.* Kr. 1906, *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Jednodniówka karmelkowa.* Lw. 1899, *Kalendarz płochi na r. 1884.* W-wa 1883, toż na r. 1885. W-wa 1884, *Kalendarz rob.* Kr. 1914, *Księga sonetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Ku czci Z. Krasińskiego.* Lw. 1912, *Kwiat współcz. poezji pol.* Oprac. L. Staff. W-wa [1920], *Kwiaty i kłosa.* Cz. 2. Zebrał M. Brodowski. Wyd. 2 Poz. 1918 i wyd. nast., *Lira pol.* T. 8. W-wa 1897, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Najmłodsza Polska w pieśni.* Oprac. Z. Różycki. W-wa

1903, *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny.* Oprac. J. Mirski [J. Kretz]. Lw. 1921, *Ofiarom wojny.* Kijów 1916, *Pamiętka przełomu wieków XIX-go i XX-go.* [W-wa 1900], *Perły deklamacji pol.* Zebrał A. Kampf. Wyd. 2 pomnożone Inowrocław 1913; wyd. 3 Poz. 1919, *Pieśń o J. Piłsudskim.* Wyd. 3 Zamość [1920]; wyd. 4 Zamość [1929], *Pisanek.* W-wa 1900, *Poezje.* W-wa 1905, *Pol. pieśń miłosna.* Wybrał J. Lorentowicz. W-wa [1912]; wyd. 2 zmien. Kr. [ok. 1923], *Prośna. Jednodniówka kaliska.* Kalisz 1895, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. Wyd. 3 popr. W-wa [1903], *Święto czynu. Jednodniówka.* Lubl. 1923, *Tatry w poezji pol.* Ułożył J. Kantor. Jarosław 1909, *Tryumf Krzyża.* Kijów 1914, *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Kr. 1903; wyd. 2 przerobione i uzupeł. W-wa [1918], *Zakopianka. Jednodniówka.* Zakopane 1901, *Zbiór wierszy nowoczesnych od r. 1918.* Zebrał W. U. [Kościński] 1926, *Ziemia pol. w pieśni.* Oprac. J. Lorentowicz. W-wa [1913]; wyd. 2 W-wa [1914].

Listy i materiały

1. Do A. Wiślickiego 5 listów z 1891–1900. Rkps Bibl. Miejska w W-wie sygn. 80.
2. Do J. Kasprzowicza z 1903. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.
3. Do red. *Chimery* z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.
4. Do J. Gałęzowskiego z ok. 1904–1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2274.
5. Do nieznanego adresata z 1905. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 489.
6. Do Z. Miłkowskiego z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2040.
7. Do A. Świętochowskiego z ok. 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5318.
8. Do A. Oppmana z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2671.
9. Do S. i A. Masłowskich listy z 1912–1924. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7266.
10. Do Z. Radlińskiego z 1913. Rkps Bibl. Miejska w W-wie sygn. 30.
11. Facsimile podpisu. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2884.

OPRACOWANIA

H. C. [H. CEYSINGER]: *Nasi najmłodszy.* *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 42. — C. JEL-LENTA: *Polemika.* Wyjaśnienie. *Głos* 1900 nr 26. — K-my [J. JELEŃSKI]: *Kronika bieżąca.* *Z prasy. Rola* 1904 nr 33. — Kary prasowe. *Spółczesność* 1909 nr 7. — J. Łoś:

Wiersze polskie w ich dziejowym rozwoju. W-wa 1920 s. 390-391.

(Nekrologi): W. ŁASZCZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 115; W. ŁASZCZYŃSKI. *Nowy Kur.* 1928 nr 88; *Głos Prawdy* 1928 nr 98; *Kur. Por.* 1928 nr 98; *Mysł Nar.* 1928 nr 11; *Nowy Kur.* 1928 nr 86; *Robotnik* 1928 nr 99; *Świat* 1928 nr 17.

W. CIECHANOWSKI: Gimnazjum plockie i Płock. *Dzien. Plocki* 1931 nr 7 i nn. — *Księga pamiątek. Koła Plocczan.* W-wa 1931 s. 131. — J. KRZYŻANOWSKI: Poszukiwacze absolutu. *Przegl. Hum.* 1961 nr 2. — C. GUTTRY. *Zeszyty Prasoznawcze* 1965 nr 2. — *Zbiór poetów pol. XIX i XX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6 W-wa 1975 s. 299. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973 s. 230-232.

Burza. Poemat. *Ateneum* 1891 t. 4 s. 351.

Burza. Śpiewy 2 i 3. E. JERZYNA [G. CZERNICKI]: Nieco z najnowszej poezji. *Rola* 1895 nr 37. — J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 50 s. 326-328.

Wzloty na Parnas. I. MOSZCZEŃSKA: Tragizm kobiecości. *Głos* 1900 nr 26 [dot. szkicu: Maria Komornicka; polem.: W. Wolski; Filisterski rozumek. *Głos* 1900 nr 27; I. Moszczeńska: O demonizmie kobiecym, ascetyzmie męskim i pesymizmie w ogóle słów kilka. *Głos* 1900 nr 29; Ks. J. Ch. [J. Charszewski]: Notatki z prasy periodycznej. *Signum temporis. Przegl. Katol.* 1900 nr 34-35]. — P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 220. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 45-46. — A. C. [A. CYBULSKI]: Z piśmiennictwa i sztuki. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 35. — T. KOŃCZYC [A. GROT-

-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1902 nr 7. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 11.

Nieznany m. H. CEYSINGER. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 6. — A. CYBULSKI. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1902 nr 35. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 23. — hg [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 27. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1902 nr 21. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1903 s. 204.

Ballady tatrzańskie. FEL. GW. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1907 nr 263. — A. Z. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 97 s. 288. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 32. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1908 s. 328.

Powieść tajemna. A. DOBROWOLSKI. *Nasz Kraj* 1907 s. 954. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1908 s. 291-292. — J. L. *Świat* 1908 nr 2. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 100 s. 331-333. — L. CHOROMAŃSKI. *Spoleczeństwo* 1909 nr 7.

Arcana. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1911 t. 182 s. 263-265. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1912 nr 4. — V. KREDBA. *Slovanský přehled* (Praga) 1914 s. 287.

Mare tenebrarum. [Z. DĘBICKI]. *Kur. Warsz.* 1912 nr 162. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 4 s. 565. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1913 s. 119. — SŁAW. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 985-987. — b.a. *Romans i Powieść dod. Świata* 1919 nr 10.

Chłaśnięcia. [Ogł. *Robotnik*]. (mjg) [J. GRYZDEWSKI]. *Pro Arte* 1919 nr 4. — Schlastane „Chłaśnięcia”. *Ilustr. Kur. Cods.* 1919 nr 215.

WOŁODŹKO WAŁAW WALERY (1831-1904)

Przybrane nazwisko: SAHI-BEJ.

Pseud. i krypt.: BYŁY KONFEDERAT; KOSZCZYC W.; W. K.; W. KOSZCZYC; WAŁAW KOSZCZYC.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. w 1831 w Mińskiem, w zamożnej rodzinie ziemiańskiej. Wyższe studia inżynierskie ukończył w Petersburgu, po czym został kapitanem inżynierii w wojsku rosyjskim. W 1856 zamieszkał w Kijowie i tam należał do tajnej organizacji studentów polskich — Związku Trojnickiego. W 1863 przeszedł na stronę powstania i walczył jako dowódca niewielkiego oddziału, został też mianowany komisarzem pełnomocnym na Białorusi. Około 1865 wyjechał do Turcji, gdzie przybrał nazwisko Sahi-bej pracował jako inżynier budowy dróg i mostów. W 1870 wrócił do kraju, osiadł we Lwowie i rozpoczął ożywioną współpracę z czasopismami: *Ognisko Domowe*, *Wędrowiec*, *Wieniec*, *Tygodnik Ilustrowany*, w których zamieszczał artykuły etnograficzne oraz wspomnienia z okresu pobytu w Turcji. W 1876 zawiązał antyrosyjską organizację

militarno-polityczną, tzw. Konfederację Narodu Polskiego. Za działalność agitacyjną oraz werbowanie młodzieży do legionu polskiego został aresztowany przez władze austriackie. Po uwolnieniu próbował dalszej politycznej działalności konspiracyjnej. Pod koniec życia uległ manii prześladowczej. Zmarł 8 kwietnia 1904 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wschód. Ze Stambułu do Angory. *Gaz. Nar.* 1873 nr 140–303 z przerwami, 1874 nr 2–81 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1874.

Wspomnienia.

2. Praca Syzyfa. Powieść. *Gaz. Nar.* 1876 nr 155 i nn. Wyd. osob. Lw. 1877.

3. Z puszczy. Szkice i obrazki litewskie. I. Nawrócona. *Gaz. Nar.* 1877 nr 260–296 z przerwami.

4. „Mała omyłka”. Szkic obyczajowy. *Ruch Lit.* 1878 nr 29–32 [dokończenia brak]; *Warta* 1880 nr 338–339, 1881 nr 340–350. Wyd. osob. Poz. 1881.

5. Wybrańcy losu. Powieść. *Dzien. Poz.* 1880, 1881 nr 3–23. Wyd. osob. T. 1–2. Lw. 1881–1882. Wyd. 2 Lw. 1883 *Bibl. Nowości* 27–28.

6. Ład boży. Obrazek z życia tureckiego. *Kłosy* 1881 nr 838–861. Wyd. osob. Lw. 1882 *Bibl. Nowości* 23.

7. Gwiazda przewodnia. Obraz na tle życia wschodniego. *Ateneum* 1883 t. 3–4. Wyd. osob. Lw. 1884.

8. Krwawy dorobek. Powieść z życia albańskiego-macedońskiego. *Tyg. Ilustr.* 1883 t. 2 nr 27–44. Wyd. osob. W-wa 1884.

9. Szermierz przeznaczenia. Powieść. *Gaz. Nar.* 1883 nr 46–133. Wyd. osob. Lw. 1883.

10. Z tajemnic Wschodu. Obrazki i szkice. *Wędrowiec* 1885 nr 1–9, 33–40. Wyd. osob. W-wa 1886.

11. Wieś dla wsi. *Ognisko Domowe* 1887 nr 115–126, 1888 nr 127–133 [dokończenia brak]. Wyd. osob. Lw. 1888.

Powieść.

12. „Sen w Dreźnie” Adama Mickiewicza z 1831 r. wytłumaczony przenosinami zwłok jego na Wawel. Lw. 1890.

13. Zygmunt Sierakowski, naczelny wódz Żmudzi w r. 1863. Lw. 1891. Wyd. nast. Kr. 1906.

Szkic historyczny.

14. W szynelu. Obrazek powieściowy. Petersburg. 1895.

15. Wici wyroczone. Powieść historyczna na tle powstania styczniowego. T. 1–2.

Lw. 1898. Przedr. częściowy pt. Jeszcze Polska nie zginęła! Powieść historyczna na tle powstania styczniowego. *Biesiada Lit.* 1917 nr 4–21, 23–26.

16. Ruch narodowy w r. 1877. Konfederacja Narodu Polskiego w 1876 r. Spisał były Konfederat. Chicago 1899.

Praca historyczna.

Szkice, wspomnienia i rozprawy zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1883), *Dzien. Poz.* (1880–1881), *Gaz. Nar.* (1873–1874, 1876–1877, 1883–1884; tu m.in.: Ucieczka. Opowiadanie historyczne. 1883 nr 214–216; Źródła ruchu 1863 r. i akademicy kijowscy. 1884 nr 9–10, 14–17, 53, 55, 57), *Kłosy* (1881), *Krynica* (1885), *Nowa Polska* (1888; tu: Kapitan Ryk. Nr 2), *Ognisko Domowe* (1885–1888; tu m.in.: W ogniu wolności. 1885 nr 49–52, 1886 nr 70–74; Dziwny żywot. 1887 nr 114; Niedźwiedź w zalotach. [Szkic przyrodniczy]. 1888 nr 131), *Przedświt* (1883; tu m.in.: Źródła ruchu 1863 r. i akademicy kijowscy. Nr 18 i nn.), *Ruch Lit.* (1877; tu: Z puszczy litewskiej. Opowiadania myśliwskie. Nr 31–32), *Tydzien Lit.-Artyst., Nauk. i Spol.* (1875; tu: Z wędrówek po Anatolii. [Szkice i opowiadania]. Nr 10–20), *Tyg. Ilustr.* (1883), *Warta* (1880–1881), *Wędrowiec* (1885), *Wieniec, Życie* (W-wa 1887; tu: Obrazki macedońskie. Nr 23–30).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Ilustr. kalendarz „Ogniska Domowego”*. Lw. 1888, *Polska w walce*. T. 1. Kr. 1875 (tu: Wspomnienia z powstania województwa mińskiego z roku 1863), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Listy

1. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1881 i 1882. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6511 IV S. III.

2. Do W. Przyborowskiego z 1881. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6994 III.

3. Do A. Gruszeckiego z 1884. Rkps *Bibl. Jagiel.* 7864 IV.

4. Do J. H. Rychtera fragm. listu. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6851 III.

5. Zapiski pamiętnikarskie. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. II 8834.

OPRACOWANIA

J. H. L.: Powieści Wacława Koszczyca. *Ruch Lit.* 1878 nr 25. — Powieści W. Koszczyca. *Kur. Paryski* 1882 nr 25. — L. SYROczyński: O życiu młodzieży kijowskiej przed r. 1863. — Odpowiedź na artykuł p. W. Koszczyca. Lw. 1884. — *Gaz. Nar.* 1885 nr 31 [not. biogr.]. — *Ognisko Domowe* 1885 nr 58-59. — *Wędrowiec* 1885 nr 1 [not. biogr.]. — *Ilustr. kalendarz „Ogniska Domowego”*. Lw. 1887 [not. biogr.]. — M. WYŚLouchowa: Rok 1863 w powieści naszej. *Kur. Lw.* 1890 nr 23. — P. CHMIŁowski: Zarys najnowszej literatury polskiej. Kr. 1898. — A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898 s. 22-23.

(Nekrologi:) R. CZAPLICKI. *Słowo Pol.* 1904 nr 173-174; y. *Listy Pol.* 1904 zeszyt próbnny s. 199-201; *Dzien. Pol.* 1904 nr 167; *Kur. Lw.* 1904 nr 100.

W. FELDMAN: Dzieje polskiej myśli politycznej. T. 2. Kr. 1919 s. 168. — F. RAWITA-GAWROŃSKI: Konfederacja Narodu Polskiego w r. 1876. Poz. 1919. — Z. KRZEMICKA: Proces polityczny we Lwowie 30 stycznia 1878 r. Lw. 1932. — A. LEWAK: Dzieje emigracji polskiej w Turcji (1831-1878). W-wa 1935. — J. DETKO: Powstanie styczniowe w twórczości pisarzy minorum gentium. W: *Dziedzictwo literackie powstania styczniowego*. W-wa 1964. — J. DETKO: Wacław Koszczyk (Sahi-bej). *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966.

WOŁOWSKI MICHAŁ (1851-1900)

Pseud. i krypt.: ALFA; BONAWENTURA KOPEĆ; BRUTUS; ĆMA; (ĆMA); DR B. KOPEĆ; DR BONAWENTURA KOPEĆ; E-L; ED.; EOL; EOL; H. RAP; ILK; JAN SZARSKI; KALINA MICHAŁ; KPOS; LEBOEUF; M.; M. BRUTUS; M. LEBOEUF; M. W.; MARZEŃSKI; MARZYŃSKI; MENENIUS AGRIPPA; MICHAŁ KALINA; O. VIOLA; OBSERWATOR; VEREDICUS; VIOLA; W.

Dramato- i powieściopisarz, dziennikarz.

Michał Kazimierz Wołowski urodził się 19 (lub 9) grudnia 1851 w Mławie (lub w Łomży albo w Płocku). Był synem Tomasza, poborcy podatkowego, i Józefy z Maleszewskich. Do gimnazjum uczęszczał w Łomży, następnie dwa lata do Szkoły Głównej i przez rok na Uniwersytet Warszawski. Na studia medyczne udał się do Krakowa, a potem, usunięty poza granice Austrii za zbyt radykalne poglądy, do Monachium. W 1870 rozpoczął współpracę z czasopismami warszawskimi. Od końca 1871 do marca 1872 występował jako aktor w teatrze krakowskim pod pseudonimem Marzeński lub Marzyński. W 1872 opuścił teatr i założył czasopismo *Pochodnia*. Od 1873 wystawiał swe dramaty na scenach: lwowskiej, warszawskiej, krakowskiej. W 1878 redagował czasopismo humorystyczne *Harap*, skonfiskowane wkrótce przez policję austriacką. Po przeniesieniu się do Warszawy związał się z tamtejszą prasą; należał do grona założycieli i redaktorów *Głosu* (1886), przez szereg lat współpracował z redakcją *Kuriera Codziennego* i *Kuriera Warszawskiego*. W 1888 ożenił się z Marią Dobiecką, tłumaczką sztuk

Wschód. *Ruch Lit.* 1874 nr 10.

Wybrańcy losu. *Przyj. Domowy* 1882 nr 10.

Ład boży. E. ZORYAN [E. SEDLACZEK]. *Dwutyg. dla Kobiet* 1882 s. 307. — *Nowiny* 1882 nr 52. — *Przyj. Domowy* 1882 nr 17. — W. K. ZIELIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 10. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 19.

Gwiazda przewodnia. T. T. JEŻ. *Kraj* 1885 nr 11. — *Ognisko Domowe* 1885 nr 48. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 3.

Krwawy dorobek. A. J. C. *Prawda* 1884 nr 8. — T. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1884 t. 25 z. 225 s. 719. — K. M. *Kronika Rodz.* 1884 nr 19. — *Kłosy* 1884 nr 975. — *Kraj* 1884 nr 11. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 16.

Z tajemnic Wschodu. *Bibl. Warsz.* 1886 t. 1 s. 325-326.

Wieś dla wsi. *Kur. Lw.* 1888 nr 281.

„Sen w Dreźnie” Adama Mickiewicza. F. KONARSKI. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* R. 5 (1891) s. 308.

W szynelu. S. M. RZĘTKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 151.

Wici wyroczne. *Kur. Lw.* 1898 nr 22. — E. ŚMIAŁOWSKI. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7-9.

teatralnych (pod pseud. Marian Dziwny). W 1890 założył i około dwóch lat prowadził własną księgarnię nakładczą. W 1895 wraz z Lucjanem Dobrzańskim kierował warszawskim teatrykiem „Wodewil”. Od jesieni 1895 do marca 1900 był dyrektorem teatru w Łodzi, gdzie w 1898 zorganizował drugą scenę, tzw. Teatr Ludowy, w robotniczej dzielnicy miasta. Tadeusz Wołowski, aktor i dramaturg, był jego synem. Zmarł 18 maja 1900 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Figiel miłości. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Powst. 1870.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 4914.

2. Diabeł wenecki. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 17 listopada 1873 z ilustr. muz. H. Jareckiego.

3. Dziwni. Szkic powieściowy. *Przyj. Do-mowy* 1873. Wyd. osob. Lw. 1874.

4. Zbiorek pism humorystycznych Ćmy i hrabi Fik-mika. Żarty i pieśni żartobliwe. W-wa 1873.

5. U swoich na obczyźnie. Powieść. *Ruch Lit.* 1875 nr 46–52 i odb. Lw. 1875.

6. Nie wypada! Komedja w 5 aktach. Powst. przed 1878. Przygotowana do wyst. w 1878, przedstawienie zabronione przez cenzurę. Wyst. W-wa 5 sierpnia 1886; Poz. 25 listopada 1886; Lubl. 4 marca 1888; Łódź 24 maja 1888.

Współautor: Józef Kotarbiński.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1569, 1586; Bibl. Nar. sygn. II 8864 — odpis, pismo dwóch ręk.

7. Alpejski kwiatek. Nowelka ze wspomnień lekarza turysty. *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1881*. W-wa 1880 s. 58–63. Wyd. osob. Chicago 1882. Zob. też poz. 17.

8. Konkurs dramatyczny. Komedja w 1 akcie. Powst. 1880.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 4952.

9. Genialni ludzie. Komedja w 4 aktach. Wyst. W-wa 10 sierpnia 1881.

10. Droga do sławy. Komedja w 1 akcie. Wyst. amatorskie W-wa 31 maja 1883.

11. Mam go! Żart sceniczny w 4 aktach. Wyst. W-wa 16 lutego 1884.

12. Trefniś i lutnista. Fragment dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 11 maja 1884. Ogl. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 31–34. Wyd. osob. W-wa 1884.

13. Był Żydem. Powieść na tle stosunków współczesnych. *Tyg. Romansów i Powieści* 1884 nr 825–826. Wyd. osob. W-wa 1884.

14. Cyganiątko. Powieść. *Tyg. Mód i Po-*

wieści 1884 nr 41–43, 1885 nr 1–4. Wyd. osob. W-wa 1885.

15. Przez kobietę. Nowela. *Bluszcz* 1884 nr 38–40; *Gaz. Pol.* (Chicago) 1886 nr 29–36. Wyd. osob. z podtyt. Powiastka. Chicago 1886.

16. W drodze za chlebem. Powieść oryginalna. W-wa 1884 *Bibl. Romansów i Powieści*.

Wg niektórych źródeł powst. 1875.

17. Jasne i ciemne obrazy. W-wa 1885.

Zawartość: Etude i Scherzo. Kilka kartek ze wspomnień starego kawalera. Nowela. (*Ruch Lit.* 1876 nr 35–36; *Kur. Codz.* 1880 nr 40–46); Grenia. Ze wspomnień noworocznych wędrowca. (*Kur. Codz.* 1883 nr 1); Z notatek jednodniowego delegata. (*Kur. Codz.* 1882 nr 49–50, 69–70); Ona. (*Kur. Codz.* 1883 nr 57); Czemu? (*Kur. Codz.* 1883 nr 76); Piosenka. (*Kur. Codz.* 1883 nr 132); Histrion. (*Kur. Codz.* 1883 nr 113); Ptaszki figlarze. (*Kur. Codz.* 1883 nr 90); Alpejski kwiatek. (Zob. poz. 7); Marsz Rakocze-go. (*Kłoty* 1883 nr 950; *Kraj* 1883 nr 38); Przyszłość Wę-gier. (*Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 22/23; *Kraj* 1883 nr 42); Co sobie opowiadają dęby na Bielanach. (*Kur. Codz.* 1883 nr 118).

Niektóre z opowiadań były tłumaczone na języki obce: czes., franc., serbski, węgier.

18. Był obywatelem. Nieprawdziwa, a jednak prawdopodobna powieść. Powst. 1886. Nie druk.

Rkps Arch. Państw. w Łodzi, Zbiory Bartoszewiczów, sygn. 359 (zdefektowany).

19. Piekielko. Powieść na tle stosunków współczesnych. *Tyg. Romansów i Powieści* 1886 s. 161–801; *Ruch* 1887 nr 1–24; Wyd. osob. Lw. 1886.

20. Ostatni piorun. Powieść. *Głos* 1886 nr 1–13, 1887 nr 1–23. Wyd. osob. Cz. 1–3. W-wa 1888.

21. Alcybiades. Fragment dramatyczny w 1 akcie. Powst. 1887. Wyst. Kr. 7 grudnia 1889. Ogl. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 282–288. Wyd. osob. W-wa 1889.

22. Dzieci Warszawy. Obrazek z końca XVIII w. *Dzienia dla Wszystkich* 1888 nr 1–15, 37–52.

23. Błędna ścieżka. Szkic powieściowy. *Bluszcz* 1889 nr 27–35. Wyd. osob. W-wa 1890.

24. Święte ognie. Powieść. *Nowa Reforma* 1889 nr 183–215.

25. Parawanik. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 24 kwietnia 1892; Kr. 10 października 1892; Łódź 20 maja 1896.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1587.

26. Nasze anioły. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 9 lipca 1892; Łódź 8 października 1892; Poz. 8 października 1892; Lw. 7 listopada 1892; Lubl. 19 listopada 1892; Kr. 10 grudnia 1892.

27. Bez sily. Powieść. *Wędrowiec* 1892 nr 5–21; *Kur. Lw.* 1893 nr 105–178. Por. poz. 28.

28. Chamska dusza. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 21 listopada 1892; Poz. 14 stycznia 1893; Łódź 7 września 1893; W-wa 11 września 1893.

Autorska przeróbka powieści *Bez sily*. Zob. poz. 27.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2092, Bibl. Nar. sygn. II 8872 odpis z poprawkami autora i skreśleniami cenzury.

29. Ostatni grosz. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 7 maja 1893. Ogł. zob. poz. 34.

30. Po Termopilach. Fragment dramatyczny w 1 akcie. Powst. 1893.

31. Z dogmatem. Powieść. *Kur. Lw.* 1893 nr 186–297; *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 1–29. Wyd. osob. W-wa 1893.

32. Kropka nad „i”. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 9 lutego 1894; W-wa 12 lipca 1894.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1511.

33. Błazen i artysta. Studium powieściowe. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 28–55 (563–587). Wyd. osob. W-wa 1895.

34. Garść monologów. — Ostatni grosz, komedia. W-wa 1894.

Zawartość: Miłość i proza; Dobranoc. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 510); Prawdopodobny; Kujawiak wedle oberka; Wincista; Puls; Geniusz; Ostatni grosz. Obrazek sceniczny w 1 akcie. (Zob. poz. 29).

35. Towarzysz pancerny. Komedia w 3 aktach. Wg pamiętników Jana Chryzostoma Paska. Wyst. Lw. 30 marca 1895; Poz. 16 stycznia 1896; Bydg. 9 lipca 1896; W-wa 1 lipca 1897; Łódź 25 września 1897; Kr. 29 lipca 1899.

Odnaczona I nagrodą na konkursie Wydziału Krajowego we Lw. w 1895.

Rkps Ossol. sygn. 12494/I; Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1405, 2027, 4315.

36. Raj ziemski. Komedia w 4 aktach. Wyst. Łódź 12 grudnia 1895.

37. Dobry interes. Powieść. *Kur. Lw.* 1895 nr 126–197.

38. Koniec wieku. Powieść współczesna. W-wa 1895.

39. Na cudzym obroku. Powieść. *Biesiada Lit.* 1895 nr 27–45.

40. Uśpiona (Zaklęta królowna). Sztuka w 8 obrazach.

Wyróżniona na konkursie Wydziału Krajowego we Lw. w 1895.

41. Brzytwa. Komedia w 3 aktach. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1896 nr 212 (fragm. z aktu I); *Kur. Codz.* 1896 nr 212 (fragm. z aktu III). Wyst. W-wa 22 września 1896 (przez zespół łódzki).

42. Wesoła banda. Wodewil w 3 aktach. Wyst. W-wa 19 czerwca 1897.

Współautor: V. Clair [Leopold Winkler].

43. Marysieńka.

Inf. o powst. zob. *Ziarno* 1897 nr 16.

44. Boginki. Sztuka ludowa w 5 aktach.

45. Falujące kłosy. Komedia w 3 aktach.

Ponadto M. Wołowski uzupełnił akt V utworu Dominika Magnuszewskiego pt. *Rozbójnik salonowy*. Dramat w 4 aktach.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Afisz Teatr.* (1872), *Biesiada Lit.* (1895), *Bluszcz* (1884–1885, 1889; tu m.in.: Fryc i Frycek. Nowela. 1885 nr 37–43), *Chwila* (1885), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1884–1885; tu: On tego nie wiedział. T. 1 s. 180–192; Fioraja. Nowela. T. 2 s. 302–323), *Dzien. dla Wszystkich* (1888–1889; tu m.in.: Smutna dola. Nowela. 1889 nr 126–137), *Dzien. Pol.* (Lw. 1894–1895; tu: Czesio. Sylwetka karnawałowa. 1894 nr 17; Opowiadaj, dziadku! Nowela. 1895 nr 90, 92–96), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1886–1889, 1893–1894, 1896; tu m.in.: Kopciuszek. Kilka kartek wyciętych z dziejów polskiej sceny. 1887 nr 204 i nn., 1888 nr 209–211; Na Ordynackiem. Wspomnienie karnawałowe. 1888 nr 233; Czy? Nowela. 1888 nr 242; Teatr łódzki. Wrażenia dyrektora. 1896 nr 12), *Gaz. Lw.* (1894; tu: Elsinoe — fantazja realistyczna. Nr 68–74), *Gaz. Nar.* (1874, 1885; tu m.in.: Człowiek i kamień. Nowela. 1885 nr 150, 152–156, 158), *Gaz. Pol.* (Chicago 1886), *Gaz. Rolnicza* (1883; tu: To szło z zagona! Nowela. Nr 49–51), *Gaz. Rzemieśnicza* (1884; tu: Matka. Obrazek przepisany ze starego pamiętnika. Nr 1), *Gaz. Stanisławowska* (1895), *Głos* (1886–1887), *Goniec Łódzki* (1898–1899; tu m.in.: Cygan. 1899 nr 33–50), *Harap* (1878), *Kłosy* (1879, 1882–1885; tu m.in.: „Jak to na wojence ładnie”. Nowela. 1884 nr 966–967), *Kolce* (1871, 1885, 1888,

1890–1893), *Kraj* (1883), *Kur. Codz.* (1881–1883, 1886–1889, 1895–1897; tu m.in.: stały felieton: Z chwili. 1882; recenzje teatralne. 1883; Jasne i ciemne obrazki. Kartki z tajemnic Warszawy. I. Ostatni calus. 1881 nr 269; toż III. „Dla niej”. 1882 nr 187–190, 192; Szubrawiec. 1888 nr 122–124, 126; Magnificus. 1888 nr 171–173, 176; Patryk Dons. Obrazek z dziejów Irlandii. 1888 nr 223; Sprzedał się... 1889 nr 218–223; Numer 13. 1890 nr 275), *Kur. Kr.* (1887; tu: Pokochali. Obrazek zdjęty z natury. Nr 275–281), *Kur. Lw.* (1888, 1893, 1895; tu m.in.: Pod chmurami. Obrazek grecki. 1888 nr 8, 10–14; Porządny człowiek. Szkic. 1888 nr 281; „Jak to na wojence ładnie”. Nowela. 1895 nr 102–104, 106–107), *Kur. Pol.* (1890, 1892; tu m.in.: Bajka o żelaznym wilku. 1890 nr 156), *Kur. Warsz.* (1891–1892, 1894–1896, 1898; tu m.in.: Historia łzy. 1891 nr 330; Gość. 1892 nr 1), *Mysł* (1895), *Nowa Reforma* (1885–1887, 1889; tu m.in.: Przeszedł przez Narew! Nowela. 1885 nr 145; „Jak to na wojence ładnie”. Nowela. 1886 nr 69–72; Kopciuszek. 1886 nr 93–99; W zaraniu. Nowela. 1887 nr 56–60), *Pochodnia* (1872), *Prawda* (1887; tu: Kryminalista. Nr 39–41), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887; tu: Pod chmurami. Obrazek grecki. Nr 44–47), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1883), *Przegl. Spół.* (1886; tu: Kusiciel. Nowela. Z. 1–2), *Przegl. Tyg.* (1884–1886, 1895, 1898; tu stała rubr.: Echa warszawskie; oraz recenzje literackie; nadto: Działwa Appolina. 1884 nr 10–48), *Przyj. Domowy* (1873), *Rozwój* (1896; tu: powieść historyczna pt. Marysieńka), *Ruch Lit.* (1876), *Szkice Spół. i Lit.* (1876), *Świt* (1884–1887; tu m.in.: Pieśniarz. Obrazek z dziejów młodej Grecji. 1884 nr 38–40, 1885 nr 41–43; Kobieta polska za czasów stanisławowskich. 1885 nr 82–88, 1886 nr 94–105 z przerwami), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1893, 1895, 1897; tu m.in.: Pieśniarz. Obrazek z dziejów młodej Grecji. 1895 nr 36–43; Matka. Obrazek przepisany ze starego pamiętnika. 1895 nr 48–49; Obcy. Obrazek. 1897 nr 11–17), *Tyg. Ilustr.* (1879–1880, 1884, 1887–1889; tu m.in.: Opowiadaj, dziadku. Nowela. 1887 nr 254, 256–259), *Tyg. Mód i Powieści* (1884, 1893–1894; tu m.in.: Cel w życiu. Nowela. 1884 nr 1–4; Obcy. Obrazek. 1894 nr 48–52), *Tyg. Powsz.* (1882–1884; tu stała rubr.: Stąd i zowąd; nadto Zwycięzca. 1884 nr 51–52), *Tyg. Romanów i Powieści* (1882–1886; tu stała rubr.: Kronika miejscowa i zagraniczna), *Wędrowiec* (1887–1888, 1892; tu m.in.: Z ostrołęckiej puszczy. Obrazek. 1888 nr 17–21).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Dzwon. Kalendarz popularny na rok przestępny 1884*.

W-wa [1883], *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1881*. W-wa 1880; toż W-wa 1890 (tu: Dziecię ulicy. Obrazek); toż W-wa 1893 (tu: Mistrz. Nowela), „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Na Nowy Rok 1887*. W-wa 1887, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodźcian*. W-wa 1884, *Prosna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893. Ponadto redagował: K. Fr. Becker: *Historia powszechna*. T. 1–12 (137 zeszytów). W-wa 1887–1888, *Enc. humoru*. W-wa 1889, *Kalendarz praktyczny ilustr. na r. 1891*. W-wa 1890, toż *na r. 1892*. W-wa 1891.

Przekłady i przeróbki

1. F. Dostojewski: Zbrodnia i kara.

Inf. za A. Potocki: *Polska literatura współczesna*. W-wa 1911.

Jest to zapewne zapowiedziane na rok 1887 anonimowe tłumaczenie w *Bibl. Romanów i Powieści*.

2. W. Hugo: Nędznicy. Cz. I–III. W-wa 1890–1891.

Inf. jw.

Jest to przekład E. Sulickiego i F. Faleńskiego częściowo uzupełniony tłumaczeniem oryginalnym.

3. R. Voss: Upadek Iwa. Wyst. 1896. Ogl. *Niwa* 1896 nr 21–22 (akt I), c.d. pt. Biada zwyciężonym. Dramat w 3 aktach. Nr 23, 28–29, 31–33.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1872–1879, jeden z nich w im. red. *Pochodni* (1872). Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6543 IV.

2. Do J. D. Amborskiego z 1875. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

3. Do W. Bełzy z 1878 w im. red. *Harap*. Rkps Ossol. sygn. 12422/I.

4. Do T. Romanowicza z 1878. Rkps Ossol. sygn. 12186/III.

5. Do A. B. Brzostowskiego 5 listów z 1883–1885 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

6. Do W. Bełzy z 1885 — podpisany w im. red. *Kolców*. Rkps Ossol. sygn. 12652/II.

7. Do W. Bełzy 3 listy z 1886–1895. Rkps Ossol. sygn. 12662/II.

8. Do K. Hoffmana z 1894. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 928.

9. Do M. Godlewskiego z 1898. Rkps Ossol. sygn. 12448/II.

10. Do J. Pieniążka z 1899. Rkps Ossol. sygn. 5798/III.

11. Kopie drobnych utworów. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7033 IV t. 1 cz. 2.

OPRACOWANIA

A. GILLER: Dr Zyblikiewicz i M. Wołowski. *Gaz. Nar.* 1888 nr 220. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889*. W-wa 1889 [inf. autobiogr.]. — Nowa księgarnia. *Kur. Por.* 1890 nr 334 [Wołowskiego]. — Światła i cienie. *Wędrowiec* 1892 nr 18. — (p): Celny strzał. *Głos* 1894 nr 1. — Autorzy dramatyczni. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — IZAR: Łódź. *Głos* 1895 nr 5. — Bankiet na cześć Wołowskiego. *Gaz. Nar.* 1895 nr 93. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 34. — M. GAW. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 38. — QUIS [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 40 [o dyrekcji teatru w Łodzi]. — Wł. Or. [W. ORDYŃSKI]: Teatrzyki ogródkowe w Warszawie. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 34. — Światła i cienie. *Wędrowiec* 1898 nr 45.

(25-lecie:) A: M. Wołowski. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 9. — Ł. K.: Jubileusz autorski. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 11. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1899 nr 10. — *Rocznik artyst.-lit.-teatr., ilustr. na r. 1899*. Łódź 1899. — Światła i cienie. *Wędrowiec* 1899 nr 2; nr 10; nr 15-16.

URSYN: Teatr Łódzki w Petersburgu. *Kraj* 1900 nr 9. — *Kraj* 1900 nr 16 [o zrzeczeniu się dyrektorstwa teatru w Łodzi]. — Światła i cienie. *Wędrowiec* 1900 nr 18.

(Nekrologi:) D. W. *Dzien. dla Wszystkich* 1900 nr 110; B. G. [B. GORCZYŃSKI]. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 134; L. GR. [L. GRENDYSZYŃSKI]. *Kraj* 1900 nr 19; K. HOFFMAN. *Biesiada Lit.* 1900 nr 21; iw. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 21; T. J. CH. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Wędrowiec* 1900 nr 21; K. M. *Goniec Łódzki* 1900 nr 115; ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1900 nr 137; ALF L. [A. LOR]. *Izraelita* 1900 nr 20; AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 21; GAMA [A. SYGIETYSKI]. *Kraj* 1900 nr 20; *Ateneum* 1900 t. 2 s. 667; *Dzien. Pol.* 1900 nr 141 [tu inf. bio- i bibliogr.]; *Dzien. Poz.* 1900 nr 117; *Gaz. Lw.* 1900 nr 118; *Gaz. Nar.* 1900 nr 141; *Gaz. Pol.* 1900 nr 116; *Gaz. Warsz.* 1900 nr 132; *Głos Narodu* 1900 nr 115; *Kur. Lw.* 1900 nr 141 [przedr. z *Kur. Codz.*]; *Kur. Pol.* 1900 nr 138; *Kur. Poz.* 1900 nr 116; *Tyg. Nar.* 1900 nr 35; *Tyg. Pol.* 1900 nr 21; *Wiek Ilustr.* 1900 nr 137; *Zgoda* (Chicago) 1900 nr 24; (i.): Pamięci śp. M. Wołowskiego. *Wędrowiec* 1901 nr 41.

J. *Ungra kalendarz warsz.* na r. 1901. W-wa 1900. — S. DEMBY: Album pisarzy pol. W-wa 1901. — *Scena pol. w Łodzi 1844-1901*. Łódź 1901. — T. Hiż: Z galerii typów dawnych dziennikarzy warszawskich.

Głos Prawdy 1929 nr 31. — *Księga pamiątk. Kola Płocczan*. W-wa 1931 s. 117.

W. FILLER: Melpomena i piwo. W-wa 1960. — B. DROBNER: Bezustanna walka. Wspomnienia 1883-1918. W-wa 1962 passim. — S. DĄBROWSKI, J. TYNECKI: Teatr łódzki 1895-1900 pod dyrekcją M. Wołowskiego. Cz. I: 1. Szkic biograficzny, 2. Beletrystyka Wołowskiego, 3. Wołowski jako pisarz dramatyczny. *Prace Polonist.* S. XXII (1966) [wraz z bibliografią twórczości]; Cz. II: Sezony 1895-1897. Tamże S. XXV (1969). — H. KARWACKA. *Odgłosy* 1973 nr 40. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965*. W-wa 1973. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1041.

Diabeł wenecki. (M. J. D.) [J. MIŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1873 nr 269. — *Tyg. Wielkop.* 1873 nr 46.

Dziwni. *J. C. Gaz. Nar.* 1875 nr 91.

Nie wypadal. M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 191. — J. K. G. [J. K. GREGOROWICZ]. *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 35. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 184. — W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świt* 1886 nr 124. — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 215; replika autora tamże nr 220. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 150. — *Kur. Por.* 1886 nr 215; 216. — *Wiek* 1886 nr 172. — A. P. O. *Głos* 1888 nr 4. — ADAM. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 4. — BEZSTRONNY. *Świat* (Kr.) 1888 nr 4. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Codz.* 1888 nr 18-19. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1888 nr 6. — WIDZ [J. FINKELHAUS]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 4. — FR. G. *Wędrowiec* 1888 nr 4. — q [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1888 nr 14. — C. JEL. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1888 nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1888 nr 243. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1888 nr 320. — K. KASZEWski. *Kłosy* 1888 nr 1178. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 4. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1888 nr 4. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1888 nr 5. — [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 225. — A. RAJCHMAN. *Wiek* 1888 nr 13-14. — RZ. [S. RZĘTKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1888 nr 15. — S. *Kraj* 1888 nr 3. — y. *Życie* 1888 nr 9. — *Bibl. Warsz.* 1888 t. 1 s. 308-310. — *Kur. Por.* 1888 nr 18. — B. DROBNER: Bezustanna walka. W-wa 1962 s. 102.

Genialni ludzie. *Kur. Codz.* 1881 nr 177. — *Kur. Por.* 1881 nr 221. — *Nowiny* 1881 nr 220. — *Wiek* 1881 nr 177.

Mam go! BETA. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 8. — mg — [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 8. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1884 nr 973. — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1884 nr 49. — *Prawda* 1884 nr 8.

Trefniś i lutnista. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 11-12. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 111. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzienn. Łódzki* 1884 nr 253. — (Z.). *Nowa Reforma* 1884 nr 112. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 111. — *Kur. Por.* 1884 nr 141. — *Wiek* 1884 nr 134. — J. K. K. *Kłosa* 1885 nr 1020. — K. KASZEWSKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 82. — WIAT [J. L. POPLAWSKI]. *Prawda* 1885 nr 24. — BOHUSZ MARYAN [J. K. POTOCKI]. *Wędrowiec* 1885 nr 36. — K. SZCZERSKI. *Kraj* 1885 nr 31.

Był Żydem. BOHUSZ MARIAN [J. K. POTOCKI]. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 13.

Cyganiątko. W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzienn. Łódzki* 1885 nr 155. — OSTOJA [J. SAWICKA]. *Kraj* 1885 nr 35. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 61. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 128-149; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. Kr. 1895.

W drodze za chlebem. W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 47. — E. Z. [E. SEDLACZEK]. *Kłosa* 1884 nr 992. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 29.

Jasne i ciemne obrazki. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1885 z. 261. — OSTOJA [J. SAWICKA]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 118. — *Gaz. Warsz.* 1885 nr 211. — *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 153. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 128; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. Kr. 1895. — *Biesiada Lit.* 1886 nr 11.

Ostatni piorun. W. J. [W. JANICKI]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 240. — A. N. [A. NOWICKI]. *Życie (W-wa)* 1888 nr 28; 50. — ZOIL. *Wędrowiec* 1888 nr 22. — M. I. *Życie* 1889 nr 26. — F. RAWITA [-GAWRONSKI]. *Kłosa* 1889 nr 1253. — S. *Kur. Codz.* 1889 nr 124. — A. WIŃSKI. *Prawda* 1889 nr 27. — *Kłosa* 1889 nr 1244.

Alcybiades. -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 221 [inf. o powst. dramatu]. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1889 nr 1254. — M. I. *Życie* 1889 nr 26. — [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 28. — Z fotelu. *Czas* 1889 nr 284. — *Kur. Pol.* 1889 nr 69. — *Nowa Reforma* 1889 nr 284.

Parawanik. J. BORNSTAJN. *Mysł* 1892

nr 20-21. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1892 nr 245. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 18. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 21. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 122. — W. Pr. [W. PROKEBCH]. *Nowa Reforma* 1892 nr 245. — R. *Prawda* 1892 nr 18. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 448. — Z. SARNECKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 283-284. — *Kur. Por.* 1892 nr 114.

Nasze anioły. A. Br. *Kur. Codz.* 1892 nr 189. — A. K. *Nowa Reforma* 1892 nr 285. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1892 nr 153. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 300. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 46. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1892 nr 29. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1892 nr 255. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1892 nr 28. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1892 nr 134. — M. [A. MIEŠZKOWSKI]. *Wiek* 1892 nr 151. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1892 nr 181. — [T. PAWLICKOWSKI]. *Czas* 1892 nr 285. — R. POLIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1892 nr 258. — A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 459. — Z. SARNECKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 333. — I. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1892 nr 156. — URBANUS. *Kraj* 1892 nr 27. — (ST. W.) [S. WOYNOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1892 nr 313. — *Biesiada Lit.* 1892 nr 29. — *Głos* 1892 nr 29. — *Goniec i Iskra* 1892 nr 33. — *Kur. Lw.* 1892 nr 313. — *Kur. Por.* 1892 nr 191. — *Prawda* 1892 nr 29. — *Wędrowiec* 1892 nr 29. — *Dzienn. Pol.* 1893 nr 202. — ...IŃSKI. *Kur. Por.* 1895 nr 28. — *Dzienn. Pol.* 1896 nr 251. — AD. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 21. — R. ROLA. *Praca* 1902 nr 51-52. — *Dzienn. Poz.* 1902 nr 288.

Chamska dusza. A. DOBROWOLSKI. *Kur. Pol.* 1892 nr 315. — *Est. Dzienn. Pol.* 1892 nr 327. — (jk). *Kur. Lw.* 1892 nr 327. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1892 nr 267. — R. POLIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1892 nr 268. — (B). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 240. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 207. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1893 nr 38-39. — A. MIEŠZKOWSKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 252. — ANT. MIEŠZK [A. MIEŠZKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 194. — P. *Prawda* 1893 nr 37. — P. *Wiek* 1893 nr 207-208. — M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]. *Głos* 1893 nr 38. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 520. — I. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1893 nr 207. — T. J. R. *Głos* 1893 nr 37. — URBANUS. *Kraj* 1893 nr 37. — Z. M. *Kur. Por.* 1893 nr 253. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 3 s. 387. — SWÓJ. *Kur. Wil.* 1911 nr 14.

Ostatni grosz. W. B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Pol.* 1893 nr 189. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 19. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 176. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1893 nr 20. — ZEN. PIET. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1893 nr 19. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 502.

Z dogmatem. W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 4 s. 183–186. — J. TOKARZEWICZ. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 271. — *Aetneum* 1894 t. 4 s. 365–366. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1895 t. 118 s. 699–700.

Kropka nad „i”. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 541, 564. — G. K. *Nowa Reforma* 1894 nr 33. — w-k. [W. KOŚCIAKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1894 nr 157. — P. *Prawda* 1894 nr 34. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1894 nr 33.

Błazen i artysta. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 554. — N. *Wędrowiec* 1895 nr 14. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 51. — *Biesiada Lit.* 1895 nr 22. — *Kur. Codz.* 1895 nr 127.

Garść monologów. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1894 nr 240. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1894 nr 250.

Towarzysz pancerny. BETA: Sztuka konkursowa. *Monitor* 1895 nr 2. — K. C. [K. CZAPELSKI]: Konkurs dramatyczny we Lwowie. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 11. — (JAN-KA) [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1895 nr 94–95 dod. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 76. — N. K. P. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 10. — T. ZADUROWICZ: Sztuka nagrodzona. *Świat* 1895 nr 12. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 93. — Konkurs dramatyczny. Sprawozdanie komisji. *Gaz. Lw.* 1895 nr 52. — *Gaz. Nar.* 1895 nr 92; nr 93. —

W. R. [W. RABSKI]. *Przegl. Poz.* 1896 nr 4. — *Dzien. Poz.* 1896 nr 14. — B. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 175. — A. G. BEM: Jan Chryzostom Pasek w pamiętnikach i w komedii. *Prawda* 1897 nr 31. — J. BLESZYŃSKI. *Kur. Niedzielnny* 1897 nr 28. — QUIS [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 28. — K. GŁIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 28. — H. M. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 147. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 28. — ŁUC. KOŚC. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1897 nr 180. — J. KOTARBIŃSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 29. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1897 nr 29. — A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1897 nr 32. — S. ŁAPIŃSKI. *Tydzien (Piotrków)* 1897 nr 32. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1897 nr 29. — S. P. *Gaz. Pol.* 1897 nr 150. — *Dzien. Kr.* 1897 nr 459. — *Niwa* 1897 nr 29. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1903 nr 225. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1913 nr 259. — *Sowizdrzał* 1913 nr 49. — *Dzien. Poz.* 1916 nr 106. — K. KRUMŁOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 27.

Brzytwa. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 255. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 39. — Ł. KOŚC [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 264. — COR [K. STERLING]. *Israelita* 1896 nr 38–39. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 39. — *Głos Narodu* 1896 nr 220.

Wesoła banda. AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 26.

Recenzje przekładów

R. Voss: Upadek Iwa. E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 22. — AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 22. — I. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1896 nr 120.

WORONIECKI EDWARD MIKOŁAJ (1886–1960)

Pseud.: E. DE VAUX; E. W.; EDWOR; STRAZZABOSCHI; WOR...I.

Krytyk literacki, powieściopisarz, poeta.

Ur. 31 grudnia 1886 w Kijowie; syn Antoniego i Marii ze Strazzaboschich. Ukończył II Gimnazjum klasyczne w Kijowie. Stał na czele centralnej kijowskiej organizacji uczniowskiej, był radnym organizacji akademickiej „Polonia” w Kijowie i redaktorem tajnego pisma dla młodzieży *Ruch*. Studiował historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim i uzyskał doktorat. Przez wiele lat mieszkał za granicą: w 1910 we Włoszech, w 1913 w Niemczech, w 1913–1915 we Francji, w 1915–1919 w Szwajcarii, gdzie był referentem Agencji Prasowej Lozańskiej. W latach 1919–1930 mieszkał we Francji — był uczestnikiem polskiej delegacji pokojowej 1919–1921, referentem Polskiej Agencji Prasowej w Paryżu 1922–1923. W 1923 został członkiem Związku Literatów Polskich. Od 1924 był delegatem Polski w Międzynarodowej Konfederacji

Pracowników Umysłowych w Paryżu. W 1925 ożenił się z Jadwigą Grabowską. Był prezesem Towarzystwa Miłośników Teatru Polskiego w Paryżu oraz sekretarzem Towarzystwa Zbliżenia między Polską a Francją. Z Paryża przysyłał korespondencje na tematy kulturalne i polityczne do czasopism polskich, natomiast w prasie francuskiej zamieszczał artykuły o literaturze i sztuce polskiej. Za działalność na tym polu otrzymał w 1927 Francuską Legię Honorową, a w 1928 Order Polonia Restituta. W 1928 wyjeżdżał do Holandii, a w 1930 do Belgii. Był także stałym prelegentem uniwersytetów ludowych w kraju i w ośrodkach emigracyjnych we Francji. Od 1930 mieszkał w Poznaniu, gdzie prowadził kierownictwo literackie Wydawnictwa Polskiego R. Wegnera. Podczas drugiej wojny światowej przebywał we Lwowie, a po wojnie wykładał literaturę polską na tamtejszym uniwersytecie. W 1958 zamieszkał w Warszawie. Zmarł tamże 2 lutego 1960.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. Kr. 1903.

Pod pseud. Edwor.

2. Frustracja. Kijów 1907.

Wiersze wyd. anonimowo.

3. Niemcy a powstanie samodzielnego Litwy. W-wa 1920.

4. Wały graniczne. Opowieść z kresów ukraińskich. W-wa 1921.

5. Symbol a serce, czyli rzecz o grafice Tadeusza Cieśliewskiego syna. *Grafika* 1933 z. 3 s. 21–36 i odb.

6. W czadach miłości. Powieść. Cz. 1–4. W-wa 1933 *Dod. powieściowy Kur. Por.* 1933 nr 5–8.

Zamierzony tytuł: Noce ukraińskie, zmieniony samowolnie przez redakcję.

7. Początek drogi. Powieść. Nie druk.

Ponadto w rękopisie zostały następujące utwory: zbiór art. pt. Kartki krytyczne; zbiór esejów pt. Les artistes polonais à Paris; szkic pt. Brodziński jako słowianofil. Był także autorem prac na temat plastyki polskiej wydawanych w Paryżu w języku franc.

Studia i recenzje literackie, artystyczne i teatralne z twórczości polskiej i francuskiej umieszczano w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1913; tu: Stanisław Trembecki jako słowianofil. T. 1 s. 263–299, 466–492), *Blok-Notes Muzeum Mickiewicza* 1933 (tu edyt.: 8 listów J. Lelewela do A. Osińskiego z l. 1811–1820 s. 151–198), *Le Bulletin de l'Art Ancien et Moderne* (Paryż 1930), *Byblis* (1929), *Comodia* (1929), *Le Correspondant*, *Dzien. Kijowski* (1912), *Dzien. Lw.*, *Dzien. Poz.* (1929–1933, 1935–1936), *Ekran i Scena* (1923), *Epoka* (1922), *Gaz. Lw.*, *Gaz. Pol.* (1932), *La Gazette des Beaux-Arts*, *Grafika* (1933), *L'Illustration*, *Ilustr. Kur. Codz.* (1925), *Krytyka* (1909–1914; tu: O dramacie i dramatach. 1909 z. 4 s. 23–33), *Książka* (1911,

1913), *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* (1925), *Kur. Wil.* (1930), *Kwart. Hist. Nauki i Techniki* (1959; tu: Słownik A. Osińskiego w opinii książąt A. K. i A. J. Czartoryskich. T. 4 s. 633–662), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1913–1914), *Monde Slave* (Paryż 1918), *Museion* (1913), *Nowa Książka* (1934–1939), *Nowa Reforma*, *Nowy Kur. Pol.*, *Nurt* (1913), *Pam. Warsz.* (1922, 1929), *Pani* (1923–1924), *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż 1922–1932; tu stała rubr.: L'Art polonais à Paris), *Poradnik Język.* (1959), *Prąd* (1910), *Prosto z Mostu* (1936), *Przeł. Oświatowy* (1909), *Przeł. Warsz.* (1922, 1924), *La Revue de L'Époque* (1922), *Revue Hebdomadaire*, *Ruch* (Kijów), *Sfinks* (1913), *Świat* (1922–1931; tu m.in. recenzje i omówienia francuskich wystaw malarskich), *Tęcza* (1930, 1935–1936, 1938), *Tydzień Pol.* (1922), *Tyg. Ilustr.* (1914, 1924), *La Vie des Peuples*, *Wiad. Lit.* (1925, 1927, 1930–1931).

Ponadto w wydawnictwach: *Almanach Polonais*, J. I. Kraszewski: *Spekulant*. Lw. 1944 (tu przedmowa), *La petite encyclopédie polonaise* (Lozanna 1909, 1916–1917, 1919).

Przekłady

1. J. Romain: *Knock*, czyli triumf medycyny. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1924.

2. M. Veber, A. Madias: *Spódniczka* czy toga. Komedia w 3 aktach (4 odsłonach). Wyst. Poz. 1933.

Listy

1. Do W. Feldmana z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12417/II.

2. Do L. Bernackiego 3 listy z 1914–1939. Rkps Ossol. sygn. 7053/II.

3. Do J. Łosia 2 listy z 1915–1917. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 4.

4. Do J. Teslara z 1930. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.

5. Do Z. Klemensiewicza z 1943. Rkps Ossol. sygn. 13191/II.

6. Do Z. Rabskiej b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

7. Do W. Sieroszewskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5193.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) *Stolica* 1960 nr 7; *Trybuna Ludu* 1960 nr 34. — P. GRZEGORCZYK. *Pam. Lit.* R. 53 (1962) z. 3. — P. GRZEGORCZYK. *Znak* 1962 nr 7/8. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1041-1042.

Wąły graniczne. P. KŁECZKOWSKI: „Les remparts de l'est”, roman ukrainien d' E. M. Woroniecki. *La Pologne Politique*,

Économique, Littéraire et Artistique (Paryż) 1921 nr 12 s. 852-861. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 1. — M. N.: Polonica u obcych. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 33.

W czadach miłości. Pod zmienionym tytułem. *Dzien. Poz.* 1936 nr 259. — Noce ukraińskie. Proces o prawa autorskie. *Prosto z Mostu* 1936 nr 46.

Recenzje przekładów

J. Romain: Knock, czyli triumf medycyny. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Express Por.* 1924 nr 164.

M. Veber, A. Madias: Spódniczka czy toga. J. KOLLER: Wieczory teatralne. *Dzien. Poz.* 1933 nr 3. — L. LEWENSTAM: Z teatrów. *Dzien. Pol.* 1933 nr 216.

WOYCZYŃSKI KAZIMIERZ (1882-1909)

Poeta.

Ur. 1882. Mieszkał i pracował w Krakowie. Zmarł w Kopani pod Krakowem 31 marca 1909.

TWÓRCZOŚĆ

1. Na zgon śp. dra Antoniego Kosiby, profesora Gimnazjum Sobieskiego. Kr. 1898.

2. Na zgon śp. Franciszka Bieniasza, profesora Gimnazjum Sobieskiego. Kr. 1898.

3. Na pożegnanie czcigodnym i kochanym profesorom swoim poświęca. Kr. 1900.

4. Z młodzieńczych snów. Kr. 1902.

5. Poezje. T. 2. Kr. 1904.

6. Na zmartwychwstanie. Poemat. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 96 s. 394-408. Wyd. osob. Kr. 1908.

7. Różaniec łez, czyli pieśń o szczęściu. Z teki czującego chłopca. *Przegl. Pol.* 1907 t. 165 s. 331-350 i odb.

Opowiadanie.

8. Polska a chwila obecna. Kr. 1909.

Ponadto wg J. A. Gałuszki wydał również: *Nowe życie poezji*. Kr. 1909, oraz pozostawił w rękopisie: *Kurhany*. Poemat dramatyczny w 3 aktach; *Monografia o Mieczysławie Romanowskim*.

Utwory oryginalne i przekłady zamieszczał w następujących czasopismach: *Chimera* (1901), *Głos Narodu* (1906; tu: *Poezja polska po 1863 r.* Nr 304, 306, 315), *Kur. Litewski* (1906; tu m.in.: *Nowe poezje Tetmajera*. Nr 118), *Nasz Kraj* (1907-1908; tu m.in.

wiersz: *Panienka*. 1907 nr 17), *Nowa Reforma* (1906), *Podwawelanie* (1902), *Przegl. Pol.* (1905-1906), *Sfinks* (1908-1909), *Tyg. Ilustr.* (1908).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album artyst.* Kr. 1903, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Ź. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Słowackiemu. Jednodniówka*. Kr. [1904] (tu wiersz pt. *Juliusz Słowacki*).

Przekłady

Próby przekładów Catulla. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 242-248 [12 wierszy], 1906 t. 170 s. 429-441 [15 wierszy].

Listy i materiały

1. Do red. *Chimery* z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5323.

2. Do T. Piniego 2 listy z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7150.

3. Do H. Sienkiewicza z 1907. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) F. Gwiżdż: K. Woyczyński, poeta. *Kur. Lw.* 1909 nr 156; *Słowo Pol.* 1909 nr 154 wyd. popołudniowe.

J. A. GALUSZKA: Żołnierz spod Bożych znaków. *Tęcza* (Poz.) 1930 nr 41. — J. WIKTOR: Ostatni z rodu prometejskiego. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 8 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W 20-lecie śmierci wybitnego poety. *Światowid* (Kr.) 1930 nr 7.

Zbiór poetów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 601.

Z młodzięcych snów. A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 48. — g. [H. GAL-

LE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 27. — K. L. *Podwawelinin* 1902 nr 2. — M. B. *Przegl. Powisz.* 1902 t. 76 s. 417-418.

Poezje. g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 41.

Na zmartwychwstanie. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1904 s. 155.

Polska a chwila obecna. Z. WŁODEK. *Książka* 1909 s. 321-322.

WÓJCICKA-CHYLEWSKA ZOFIA (1876-1963)

Pseud.: HALKA SZARSKA; MAGDALENA WRZOSEK.

Dramato- i powieściopisarka, tłumaczka.

Ur. w 1876 w Krakowie, w rodzinie aktorskiej, córka Hipolita Wójcickiego, długoletniego aktora, a od 1882 również sekretarza teatru krakowskiego, i Józefy z Sochaczewskich. W 1920 przebywała w Warszawie i występowała jako deklamatorka w szpitalach wojskowych. W 1920-1921 brała udział w występach zespołu artystów warszawskich uczestniczących w akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku. W 1921 była kierownikiem artystycznym amatorskiego Górnośląskiego Teatru Ludowego. W 1961 mieszkała w Zurychu w Szwajcarii, gdzie zmarła 29 listopada 1963.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wizyta. Dialog. Kr. 1898.
2. Dyletanci. Studium sceniczne w 4 aktach uwieńczone II nagrodą na konkursie dramatycznym Wydziału Krajowego we Lwowie. Ogl. fragm. *Czas* 1900 nr 103; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 16 s. 182-185 (akt I scena 8). Wyd. osob. Kr. 1900. Wyst. Kr. 21 kwietnia, Warszawa 17 września, Poz. 15 grudnia 1900; Łódź 15 maja 1902. Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 439. Grane również pt. Orły bez skrzydeł. Przekłady: niem.: Wiedeń (brak bliższych danych) — serbochorw.: J. Benešić. Wyst. Zagrzeb 1903. Rkps Bibl. Teatru Nar. w Zagrzebiu sygn. 1344.
3. Cześć ci, Wieszczu! Dialog wierszem ku czci Adama Mickiewicza. Muz. M. Świerzyńskiego. Kr. 1901. Wyst. Kr. 31 marca 1902 na otwarcie Teatru Lud.
4. Psyche. Tragedia dziecięca dla dorosłych ludzi w 3 aktach. Ogl. fragm. *Kłosa* 1901 nr 2-3. Wyd. osob. całości Kr. 1901. Wyst. Kr. 9 marca, Lwów 12 marca 1901.
5. Natręt. Fragment w 1 akcie. Wyst. Kr. maj 1901. Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 489.
6. Dyletanci grzechu. Sztuka w 3 aktach. Lw. 1905.

Pod pseud. Halka Szarska. L. Simon rozwiązuje pseudonim na: H. Henefeldowa.

7. Ewa. Dramat w 4 aktach. Lw. 1905. Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1157.

8. Młodzieniec z Sańs. Dwanaście godzin z życia. *Tyg. Mód i Powieści* 1906 nr 1-39. Wyd. osob. W-wa 1906.

Ogl. fragm. pt. Siejba tez. *Nowe Słowo* 1903 nr 7.

9. Pani l'Arte. Jedna odsłona z życia aktorów. *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 23-27.

10. Listy do Pana Boga. Spowiedź grzecznej dziewczynki. Lw. 1908.

Powieść.

Przekład czes.: M. Slaviková. Praga 1912.

11. Kwiat paproci. Baśń w 3 aktach. Muz. M. Świerzyński. *Promyk* 1909 nr 2-13 z przerwami.

12. W latarni. Dramat w 3 aktach. Wyst. Kr. 27 marca 1909. Ogl. fragm. *Naprzód* 1909 nr 92.

13. Las. Poemat dramatyczny. Kr. 1911.

14. Listy do ciebie. Spowiedź grzecznej dziewczynki. Kr. [1913].

15. Jeszcze wczoraj... Sztuka w 3 aktach z epilogiem. Wyst. Lw. 11 września, Kr. 29 grudnia 1919; Łódź 10 września 1920.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 422.

16. Tam od Odry. Sztuka w 3 aktach z prologiem i epilogiem. Wyst. W-wa 1932.

Rkps był w posiadaniu autorki w 1961.

17. Żona. Dramat w 3 aktach. Wyst. Teatr Objazdowy W. Siemaszkowej 1932.

Współautor C. Krzyżanowski.

18. Pałac kryształowy. Dramat w 3 aktach. Powst. przed 1939.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4307.

19. Moi wychowawcy. Powst. przed 1944. Nie druk.

Proza.

Rkps zaginął w 1944.

20. Pamiętnik Anny Kałużyńskiej. Powst. przed 1944.

Rkps zaginął w 1944.

21. Powrót do moich lat dziecięcych. Powst. 1958. Ogl. fragm. *Pam. Teatr.* 1959 z. 4.

22. Listy stamtąd. Spowiedź grzecznej dziewczynki. Nie druk.

Rkps był w posiadaniu autorki w 1961.

Rkpsy drobnych utworów — Psalm. Bibl. Nar. sygn. 5450.

Opowiadania, fragmenty dramatów i wiersze ogłaszała w czasopismach: *Bluszc* (1929), *Bławatek* (1909), *Czas* (1900, 1930), *Dzień* (1904), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1900), *Gaz. Por. i Wiecz.* (1911, 1919), *Goniec Kr.* (1919), *Kłosa* (1901), *Kur. Nowojorski* (1897), *Kur. Por.* (1930), *Mieszczanin* (1897), *Naprzód* (1909), *Nasz Kraj* (1906), *Nasza Mównica* dod. do *Bluszc* (1930), *Nowa Reforma* (1906), *Nowe Słowo* (1903), *Nowości Ilustr.* (1906), *Przyszłość* (1903), *Słowo Pol.* (1908, 1913; tu m.in. wiersz: Wyspiańskiemu. Inwokacja. 1908 nr 136), *Szkolnictwo* (1897; tu m.in.: Szczęście. Obrazek z życia nauczycielki. Nr 23/24), *Tyg. Berliński* (1905), *Tyg. Ilustr.* (1919), *Tyg. Mód i Powieści* (1906, 1909), *Tyg. Słowa Pol.* (1902; tu: List. Nr 1-6), *Wiek Ilustr.* (1930).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Słowackiemu. Jednośniówka*. Kr. [1904].

Przekłady

1. H. Sudermann: Sobótki. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 1900.

2. G. Courteline: Miły gość. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 1902.

Rkps Ossol. sygn. 10253/I.

3. M. Dreyer: Zwycięzca. Sztuka w 4 aktach. Wyst. 1902.

4. G. Engel: Ponad wodami. Dramat w 3 aktach. Wyst. 1902; Lw. 1905.

5. F. Schönthan: Florio i Flavio. Igraszki i sceny miłosne w 3 aktach. Wyst. 1902.

6. M. Maeterlinck: Cud św. Antoniego. Sztuka w 2 aktach. Wyst. Lw. 1903.

7. H. Sudermann: Niech żyje życie! Sztuka w 5 aktach. Wyst. 1903.

8. P. Wolff: Tajemnica publiczna. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1903.

9. T. Bernard: Sprawa Mathieu. Krotkoczwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 1904.

10. G. Engel: W przystani. Dramat w 3 aktach. Wyst. W-wa 1905; Kr. 1907.

11. K. Hamsun: U królewskich wrót. Dramat w 4 aktach. Wyst. 1908.

12. A. Neihardt: Wyspa miłości. Komedia w 3 aktach. Wyst. 1919.

13. F. Schönthan, F. Koppel-Ellfeld: Odrodzenie. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1924.

14. F. Wedekind: Przebudzenie się wiosny. Sztuka w 3 aktach. Wyst. W-wa 1933.

15. J. Duhammel: Wąsik i Kęsek. Komedyjka w 1 akcie. Spolszczyła i przerobiła dla żołnierza polskiego.

Rkps Ossol. sygn. 13610/II.

16. R. de Flers, A. Caillavet: Awantura. Komedia w 3 aktach.

Rkps Ossol. sygn. 11054/I.

17. B. Weiller: Zasadzka. (W granicach prawa). Sztuka w 4 aktach.

Rkps Ossol. sygn. 11303/I.

Wg informacji autorki z 1961 ponadto przetłumaczyła około 90 fars, komedii i dramatów, m.in.:

18. G. d'Annunzio: Gioconda. Tragedia w 5 aktach.

19. G. d'Annunzio: Sen wiosennego poranku. Dramat w 1 akcie.

20. H. Bahr: Pan sekretarz. Komedia w 2 aktach.

21. H. Bahr: Wiedenki. Komedia w 3 aktach.

22. H. Bahr: Zwycięzca. Komedia w 3 aktach.

23. R. Bracco: Maski. Dramat w 1 akcie.

24. R. Bracco: Pietro Caruso. Dramat w 1 akcie.

25. G. Courteline: Wrozumiały komisarz. Komedia w 1 akcie.

26. P. Curel: Nowe bożyszcze. Dramat w 4 aktach.

27. P. Curel: *Taniec przed zwierciadłem*. Dramat w 3 aktach.
28. M. Hennequin, G. Duval: *Sobowtór*. Komedja w 3 aktach.
29. M. Hennequin, J. Mitchel: *Ulubieniec kobiet*. Komedja w 3 aktach.
30. O. Mirbeau: *Interesa, interesa...* Dramat w 3 aktach.
31. M. Prévost: *Póldziwice*. Komedja w 3 aktach.
32. A. Schnitzler: *Dramat ze sztyletem*. Dramat w 1 akcie.
33. A. Schnitzler: *Godziny życia*. Dramat w 1 akcie.
34. A. Schnitzler: *Literatura*. Dramat w 1 akcie.

Listy

1. Do Z. Sarneckiego 4 listy z 1900–1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.
2. Do nieoznaczonego adresata z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5995.
3. Do S. Dąbrowskiego 10 listów. Rkps Bibl. Nar.
4. Do K. Olszewskiego 3 listy z 1961. W posiadaniu adresata w Krakowie.

OPRACOWANIA

G. Z. [G. ZAPOLSKA]: *Panna Zofia Wójcicka*. *Słowo Pol.* 1900 nr 579. — H. GLÜCK: *Kod Z. Wójcickie*. *Obzor* (Zagrzeb) 1903 nr z 30 grudnia. — *Narodne novine* (Zagrzeb) 1903 nr z 28 grudnia; *Agramer Zeitung* 1903 nr przed 29 grudnia; *Obzor* (Zagrzeb) 1903 nr przed 29 grudnia [art. o autorce przed premierą *Dyletantów*]. — J. FOJCIK: *Materiały do dziejów ruchu śpiewaczego na Śląsku*. Kat. 1961 s. 57. — W. KOT: *Dramat polski na scenach chorwackich i serbskich do r. 1914*. Kr. 1962 s. 37–38. — K. OLSZEWSKI: *Śląska kronika teatralna 1914–1922*. Kr. 1969 s. 239–241 i passim. — T. WEISS: *Cyganeria Młodej Polski*. Kr. 1970 passim.

Dyletanci. A. St. *Tyg. Pol.* 1900 nr 38. — B. *Gaz. Warsz.* 1900 nr 252. — A. B. [A. BIENKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 17. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1900 nr 258. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1900 nr 41. — K. ESTREICHER: *Konkurs teatralny o nagrody Wydziału Krajowego*. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 15. — FOTEL nr 24. *Głos Narodu* 1900 nr 99. — OBOJĘTNY [A. GÓRSKI]. *Kraj* 1900 nr 12. — K. N. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 38. — KAZMIERZ

ZE LWOWA. *Gaz. Nar.* 1900 nr 112. — F. KONIECZNY. *Przegl. Pol.* 1900 t. 136 s. 358–361. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 258. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1900 nr 42 s. 312. — W. PROKESCH. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 18. — K. PUFFKE. *Wędrowiec* 1900 nr 38. — M. SIEMER. *Tyg. Nar.* 1900 nr 31. — K. SKRZYŃSKI. *Gaz. Lw.* 1900 nr 93. — A. SYGIETYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 215. — ŚWIADK. *Kraj* 1900 nr 18. — TEZET [Z. TARLIŃSKI]. *Podgórczanin* 1900 nr 18. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek Ilustr.* 1900 nr 259. — *Naprzód* 1900 nr 23. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1900 nr 126. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1901 t. 71 s. 15–17. — I. SOUVAN. *Agramer Zeitung* 1903 nr z 29 grudnia; *Hrvatsko pravo* (Zagrzeb) 1903 nr z 30 grudnia; *Narodne novine* jw. [rec. wystawienia w Zagrzebiu]. — h-. *Goniec Wil.* 1909 nr 226.

Psyche. -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 12. — b.-m. *Tyg. Nar.* 1901 nr 11. — (C). *Gaz. Nar.* 1901 nr 73. — tc [T. CZAPELSKI]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 13. — (X) [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 267. — J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 60. — K. I. [K. IRZYKOWSKI]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1901 nr 61. — Kl. K. *Dzien. Pol.* 1901 nr 73. — F. KONIECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 148–153. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 64. — m. *Naprzód* 1901 nr 69. — ŁADA [W. NOSKOWSKI]. *Głos Narodu* 1901 nr 58. — (m.r.) [M. ROSENBERG]. *Monitor* 1901 nr 15. — S. W. [S. WOMELA?]. *Kur. Lw.* 1901 nr 73. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1901 nr 123; przedr. w książce: *I Sfinks przemówi...* Lw. 1923. — ŻEL. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 10 s. 119–120. — *Biesiada Lit.* 1901 nr 45 s. 380.

Natręt. F. KONIECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 549–550. — W. LEWICKI. *Głos Narodu* 1901 nr 119.

Dyletanci grzechu. F. *Nowa Reforma* 1905 nr 122. — Z. ANTONOWICZ-KUCZEWSKA. *Nowe Słowo* 1906 s. 119–120. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1907 s. 192–193.

E w a. (b). *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 277. — R. W. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 89. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1905 nr 68. — *Czas* 1905 nr 762. — Z. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 3.

Młodzieniec z Saïs. A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 439–440. — J. BYSTRZYCKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 11. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 567–568.

- Listy do Pana Boga. G. L. *Szkola* 1908 s. 398. — S. GACKI. *Świat* 1908 nr 51. — K. IRZYKOWSKI. *Nasz Kraj* 1908 s. 242. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1908 nr 45. — J. KLEMENSIEWICZOWA. *Słowo Pol.* 1908 nr 331. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 308. — I. M. [I. MOSZCZEŃSKA]. *Prawda* 1908 nr 40. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 401–402. — SAVITRI [H. ZAHORSKA]. *Sfinks* 1908 t. 4 s. 153–155. — *Gaz. Lw.* 1908 nr 150. — Ks. W. G. [W. GADOWSKI]: Refleksje na temat religijnego wychowania dziewcząt. *Dwutyg. Katechetyczny* 1909 s. 423–429, 508–513. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 251. — F. GWIŹDŹ. *Kur. Lw.* 1909 nr 186. — W. MORACZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 10. — H. O. [H. RADLIŃSKA]. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 232; toż *Idea* 1909 s. 232.
- W latarni. R. R. *Dzienn. Poz.* 1908 nr 292 dod. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1909 t. 172 s. 176–179. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1909 nr 16. — (m.). *Naprzód* 1909 nr 92. — N. *Czas* 1909 nr 71. — (o): Z teatru miejskiego. *Gaz. Powsz.* 1909 nr 75. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 143. — *Głos Narodu* 1909 nr 88. — *Kur. Lw.* 1909 nr 125. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1909 nr 78. — *Słowo Pol.* 1909 nr 121.
- L. a. s. ADAM STODOR [A. CEHAŁ]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 11. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1911 nr 24. — W. KOPCZEWSKI. *Scena i Sztuka* 1911 nr 28. — W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1911 nr 146. — (mp) [M. POZNAŃSKI]. *Nowa Gaz.* 1911 nr 7. — E. WOROŃECKI. *Krytyka* 1911 t. 30 s. 382–383.
- Listy do ciebie. SAVITRI [H. ZAHORSKA]: Tragedia fizjologiczna. *Świat* 1914 nr 22. — B. ZAHORSKI. *Przegl. Wil.* 1914 nr 17/18. — *Kronika Artyst.* 1914 nr 1/2.
- Jeszcze wczoraj... L. SKOCZYŁAS. *Nowości Ilustr.* 1915 nr 49. — *Nowości Ilustr.* 1915 nr 45. — (H.) [E. HAECCKER]. *Naprzód* 1919 nr 275. — Z. JACHIMECKI. *Głos Narodu* 1919 nr 305. — J. PIETRZYCKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 327. — J. PIETRZYCKI. *Świat* 1919 nr 51. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 330. — OSET. *Kur. Łódzki* 1920 nr 249.
- Recenzje przekładów
- H. Sudermann: Sobótki. Kl. K. *Dzienn. Pol.* 1901 nr 15. — S. *Ruch Katol.* 1901 nr 12. — *Przedświt* 1901 nr 12.
- G. Courteline: Miły gość. Kl. K. *Dzienn. Pol.* 1902 nr 90.
- M. Dreyer: Zwycięzca. L. WŁODEK. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 190.
- G. Engel: Ponad wodami. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 44. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 278–279. — J. MIODOBORSKI. *Przemysłowiec* 1905 nr 18.
- F. Schönthan: Florio i Flavio. K. E. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 336.
- M. Maeterlinck: Cud św. Antoniego. A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 250. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 209; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną i inne flirciki. Wieczór 3.* Kr. 1922; *Pisma. T. 20.* W-wa 1963.
- H. Sudermann: Niech żyje życie! C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 8. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 27.
- P. Wolff: Tajemnica publiczna. T. JAROSZYŃSKI. *Wędrowiec* 1903 nr 48. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 317. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1903 nr 263. — K. ZALEWSKI. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 315.
- T. Bernard: Sprawa Mathieu. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 120 s. 2–3. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 121.
- G. Engel: W przystani. T. JAROSZYŃSKI. *Kur. Codz.* 1905 nr 148. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 161. — St. B. *Słowo* 1905 nr 145. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 166 s. 312–313. — R. O. *Nowa Reforma* 1907 nr 484–485. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 242. — *Naprzód* 1907 nr 296.
- K. Hamsun: U królewskich wrót. S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 50. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1908 nr 50. — M. W. *Słowo* 1908 nr 334. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 339. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 337.
- A. Neihardt: Wyspa miłości. E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1919 nr 7.
- F. Schönthan, F. Koppel-Eilfeld: Odrodzenie. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1924 nr 355; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór 5.* W-wa 1925; *Pisma. T. 21.* W-wa 1964. — J. LORENTOWICZ. *Express Por.* 1924 nr 360. — I. WIE-

NIEŹSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1925/
/1926 nr 7.

F. Wedekind: *Przebudzenie się*

wiosny. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 311; przedr. w książkach: *Reflektorem w serce.* W-wa 1934; *Pisma.* T. 25. W-wa 1968.

WRÓBLEWSKI KAZIMIERZ (1873-1906)

Pseud. i krypt.: DR K. W-SKI; J. A. S.; J. A. SIERPNIAK; K. W.; K-z W-I; Kw.; W-SKI K. Historyk literatury, pedagog, publicysta.

Ur. w 1873 w Czortkowie. Do gimnazjum uczęszczał w Złoczowie i we Lwowie. Studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Lwowskiego, doktoryzował się na podstawie pracy o K. Ujejskim. W 1897-1898 redagował *Czasopismo Akademickie*. Po ukończeniu studiów był nauczycielem gimnazjalnym najpierw we Lwowie, następnie w gimnazjum polskim w Cieszyńcu. W 1901 był redaktorem *Gwiazdki Cieszyńskiej*. W 1902-1903 był sekretarzem *Słowa Polskiego* we Lwowie. W 1906 został mianowany profesorem V Gimnazjum we Lwowie. Zmarł tamże 26 grudnia 1906.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jan Kasprówcz. Szkic literacki. *Czasop. Akademickie* 1895 i odb. Lw. 1895.

2. Roman Pilat, profesor języka i literatury polskiej w Uniwersytecie Lwowskim, pierwszy przewodniczący lwowskiej Czytelni Akademickiej. *Spr. Wydz. Czytelni Akademickiej we Lw. za r. 1895.* Lw. 1896 s. 1-30 i odb.

3. Bronisław Trentowski. 1807-1869. Szkic biograficzny w trzydziestą rocznicę zgonu autora „Chowanny”. Lw. 1899.

4. Skargi Jeremiego. Szkic literacki. Lw. 1900.

5. Kornel Ujejski (1823-1893). Zarys biograficzno-literacki. Lw. 1902.

6. O nauce języka polskiego w szkołach średnich w Galicji. Lw. 1903.

7. O ruchu narodowym w Księstwie Cieszyńskim. Lw. 1903.

8. O życiu i pismach M. Romanowskiego. *Słowo Pol.* 1903 i odb. pt. Mieczysław Romanowski, w czterdziestą rocznicę zgonu poety. Wyd. osob. Kr. 1910.

9. Żywot i dzieła Mikołaja Reja z Nagłowic. Kr. 1905.

Artykuły, drobne utwory i prace edytorskie zamieszczał w następujących czasopismach: *Czasop. Akademickie* (1895, 1897-1898), *Czytelnia dla Wszystkich* (1904), *Głos* (1895-1899), *Gwiazdka Cieszyńska* (1901), *Kur. Warsz.*, *Mies. Pedag.* (1900-1905), *Muzeum* (1897; tu: Mickiewicz jako nauczyciel w Kownie. S. 194-197, 261-265, 378-385), *Przeegl.*

Pedag. (1900, 1905), *Przeegl. Polit.* (Cieszyn), *Przeegl. Wszehpol.* (1899), *Ruch Katol.* (1898), *Słowo Pol.* (1903), *Spr. Wydz. Czytelni Akademickiej we Lw. za r. 1895* (1896), *Tydzien dod. Kur. Lw.* (1897-1898), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Słowa Pol.* (1902), *Zgoda* (Chicago 1904).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Pam. I Wiecu Nar.* Lw. 1903, *Posel Związku Śląskich Katolików.* Cieszyn 1901.

Listy

Do L. Germana 2 listy z 1905. Rkps Ossol. sygn. 6414/I.

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905.

(Nekrologi): J. G. [J. GÓRAL]. *Mies. Pedag.* 1906 s. 161-165; J. HŁASKO. *Dzien. Wil.* 1906 nr 90; Z. PRÓCHNICKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 589; Z. WASILEWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 591; *Dzien. Cieszyński* 1906 nr 298; *Dzien. Kijowski* 1906 nr 262; *Dzien. Wil.* 1906 nr 90; *Gaz. Pol.* 1906 nr 352; *Mies. Pedag.* 1906 nr 11/12; *Mysł Pol.* 1906 nr 40; *Pam. Lit. R.* 5 (1906) s. 537; C. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 2; J. HECZKO: Działalność K. Wróblewskiego w Polskim Towarzystwie Pedagogicznym. *Mies. Pedag.* 1907 s. 3-4, 17-19; Z. PRÓCHNICKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 1; W. TEKA 1907 nr 1; H. WIERZBA. *Praca* 1907 nr 1; Wspomnienie pośmiertne. *Gospodarz.* Kr. 1908 s. 104-106; *Polak* 1908 s. 136-138.

Bronisław Trentowski. S. *Iris* 1899. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 93. — M. JAKIMOWSKI. *Szkola* 1900

nr 43. — S. KOBYLECKI. *Przeł. Powsz.* 1900 t. 65. — [W. M. KOZŁOWSKI]. *Pogląd na Świat* 1900 nr 5. — Dr K. R. [K. RAKOWSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1900 nr 7. — X Dr A. P. *Przeł. Pol.* 1900 t. 137 s. 525. — S. ZDZIARSKI. *Ateneum* 1900 t. 1 s. 698–699. — S. ZDZIARSKI. *Przeł. Filoz.* 1900 z. 1 s. 97–100.

Skargi Jeremiego. S. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1900 nr 51.

Kornel Ujejski. M. W. [M. WYSŁOCHOWA]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1901

nr 49. — P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 265. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1902 s. 151–152. — M. JANIK. *Muzeum* 1902 s. 53–54. — T. PINI. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) z. 4. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1902 nr 38. — S. ZDZIARSKI. *Przeł. Powsz.* 1902 t. 74.

Żywot i dzieła Mikołaja Reja z Nagłowic. M. BANDROWSKI. *Dzien. Cieszyński* 1906 nr 111. — M. B. [M. BANDROWSKA]. *Słowo Pol.* 1906 nr 118. — W. K. *Przew. Nauk. i Lit. dod. Gaz. Tor.* 1906 nr 3. — W. ZABAWSKI. *Mies. Pedag.* 1906 s. 73–74. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 23. — *Rodzina i Szkoła* 1906 s. 93.

WYRZYKOWSKI STANISŁAW (1869–1949)

Krypt.: St. W.

Tłumacz, poeta, powieściopisarz.

Ur. 30 listopada 1869 w Bortnikach koło Stanisławowa, w rodzinie ziemiańskiej; syn Juliana i Bronisławy z Piątkowskich. Zainteresowania literackie przeszkodziły mu w ukończeniu studiów medycznych, które rozpoczął na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1897 ożenił się ze Stefanią Deike. Działalność dziennikarską i literacką rozpoczął w 1895. W 1897 nabył od I. Maciejewskiego *Życie* i był do 1899 jego właścicielem i współredaktorem. W 1900–1901 był redaktorem literackim *Słowa*, a w 1902–1907 członkiem redakcji *Chimery*. W 1904–1906 przebywał w Niemczech i Szwajcarii. W 1913 podróżował po Francji, Hiszpanii, Algierze i Tunisie. Kilkakrotnie odwiedzał Włochy, był w Paryżu. W 1919–1921 mieszkał w Warszawie i był kierownikiem Wydziału Teatrów Ministerstwa Sztuki i Kultury. Następnie mieszkał kolejno w Poznaniu, Warszawie, Milanówku i Zakopanem. W czasie drugiej wojny światowej przebywał w Warszawie i okolicach, w 1945–1947 w Laskach pod Warszawą i w Pniewie w powiecie kutnowskim, a potem w Domu Literatów w Pławowicach w powiecie miechowskim. Od września 1948 osiadł na stałe w Krakowie. Należał do Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich. Przez parę lat przed śmiercią otrzymywał rentę zasłużonych. Zmarł 16 lutego 1949 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Samuel Zborowski (Lucyfer). Dramat. Powst. 1926. Nie druk., nie wyst.

Przeróbka sceniczna poematu J. Słowackiego.

2. Moskiewskie gody. Legenda o tajemniczym carze. Ogl. fragm. *Pam. Warsz.* 1929 z. 3 (pt. Gody ślubne wojewodzianki Maryny Mnischówny). Wyd. osob. całości t. 1–2. W-wa 1930.

Cz. 1: Wilki pod murami Kremla, cz. 2: Zwycięskie słonce, cz. 3: Krwawy zmierzch. Ciąg dalszy zob. poz. 4.

3. Plon życia. Poezje. W-wa 1931.

Zawartość: cykle: Pochodnie życia, Skrzydlate ognie.

Zawierają wiersze ogł. od 1898 w czasopiśmie.

Przekłady

Tobie, Trzy łodzie: czes.: F. Kvapil. *Slovansky přehled* 1911 s. 302–303.

4. Do skonanej śmierci. *Kur. Poz.* 1936 nr 56–374 z przerwami.

Rkps Bibl. Nar. sygn. III 6138 pt. Epopeja.

Dalszy ciąg Moskiewskich godów, zob. poz. 2.

5. Ver Sacrum. Nie druk.

Pamiętnik z czasów Młodej Polski, rkps w posiadaniu córki, Z. Wyrzykowskiej, w Laskach koło W-wy.

6. Wióry, Migawki, Gdyby było do kogo mówić. Ogl. fragm. *Słowo Powsz.* 1947 nr 88. Całość nie druk.

Zbiór aforyzmów, rkps jw.

Rękopisy drobnych wierszy i przekładów: Bibl. Nar. sygn. 2676, II 5381, II 5382, II 5383, 5450, Bibl. PAN w Kr. dawna sygn. PAU 3642, oraz w posiadaniu córki, Z. Wyrzykowskiej, w Laskach koło W-wy (m.in. opowiadanie pt. Czerwona ściana).

Wiersze, artykuły i przekłady umieszczał w czasopiśmie: *Akademik* (1925), *Avan-garda* (1927, 1929), *Chimera* (1901-1907; tu m.in. przekłady: J. P. Jacobsen: Tu różom by kwitnąć. Arabeska. 1902 t. 5 z. 13; J. P. Jacobsen: Arabeska do rysunku Michała Anioła. 1902 t. 5 z. 13; R. W. Emerson: Poeta. 1902 t. 6 s. 73-87; H. Kleist: O teatrze marionetek. 1904 s. 32-46), *Czas* (1895-1897), *Gaz. Administracji i Policji Państw.* (1926), *Głos* (1895; tu w n-rze 7 wiersz z cyklu: Mare tenebrarum, będący prawdopodobnie debiutem), *Głos Prawdy* (1926), *Głos Trybunalski* (1926), *Ilustracja Pol.* (1937), *Iskry* (1930), *Kraj* (1899), *Kur. Codz.* (1904), *Kur. Łódzki* (1920), *Kur. Poz.* (1932, 1936), *Kur. Warsz.* (1895), *Lit. i Sztuka* (dod. *Nowej Gaz.* (1908), *Maski* (1918), *Młody Narodowiec* (1930), *Mysł Nar.* (1926-1932), *Mysł Pol.* (1916), *Nowa Gaz.* (1908), *Pam. Warsz.* (1929), *Pomoc i Samopomoc Akademicka* (1926), *Ponowa* (1921), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1904), *Przegl. Poz.* (1895), *Rok Pol.* (1916), *Słowo* (1900-1901; tu m.in. przekład: W. Heidestam: Karol XII i jego wojownicy. 1900), *Słowo Powsz.* (1947), *Strumień* (1900), *Świat* (1896), *Tyg. Ilustr.* (1925-1926; tu m.in. przekład: D. G. Rosetti: Wybór. 1926 nr 27), *Zdroje* (1947; tu opowiadanie: Trzy zdrowaśki. Nr 4), *Zdrój* (1918), *Życie* (1897-1899; tu m.in. przekłady: Z poezji A. Momberta. 1899 nr 5; G. d'Annunzio: O pięciu prawach mądrych i pięciu głupich. 1897 nr 1).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album współcz. poetów pol.* Wyd. J. Kaspro-wicz. T. 1-2. Lw. [1899], *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, *Czuwamy. Jednodniówka Młodych O. W. P.* Gniezno 1931, *Jednodniówka.* Kr. 1899, *Jednodniówka.* Monachium 1897, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Od Kochanowskiego do Staffa.* Oprac. W. Borowy. Lw. 1930, *Pol. pieśń miłosna.* Wybrał J. Lorentowicz. W-wa [1912]; wyd. 2 Kr. [ok. 1923], *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. Wyd. 3 popr. W-wa [1903], *Sonet pol.* Oprac. W. Folkierski. Kr. [1925], *Wybór poezji Młodej Polski.* Ułożył W. Feldman. Kr. 1903, *Zbiór wierszy nowocześniejszych od r. 1918.* Zebrał W. U. [Kościński] 1926.

Przekłady drobnych utworów w: *Moderne Polnische Lyrik.* Zurych (1923).

Przekłady

1. F. Nietzsche: Poza dobrem i złem. Ogł. fragm. *Chimera* 1901 t. 2 s. 12-51 i odb. (pt. Dusza dostojna). Wyd. osob. ca-

łości W-wa 1905 jako drugi tom dzieł F. Nietzschego. Wyd. nast.: wyd. 2 przejrzone i porównane z oryginałem. W-wa 1907; wyd. 3 W-wa 1912 jw.

Rkps fragm. przekładu Bibl. Nar. sygn. IV 5411.

2. R. Kipling: Takie sobie bajeczki. W-wa 1904. Wyd. nast.: W-wa 1922; W-wa 1928; W-wa 1931; W-wa 1955; W-wa 1957; W-wa 1970.

Od 1955 współtłumacz M. Feldmanowa.

3. R. Muther: Historia malarstwa. Ogł. fragm. *Biesiada Lit.* 1904 nr 42. Wyd. osob. całości t. 1-5. W-wa 1904.

4. F. Nietzsche: Dytyramby dionizyjskie. Ogł. fragm. *Chimera* 1904 z. 20/21. Wyd. osob. całości W-wa 1905 jako czwarty tom dzieł F. Nietzschego. Wyd. nast. W-wa 1910 jw.

Rkps fragm. przekładu Bibl. Nar. sygn. II 5412.

5. F. Nietzsche: Zmierzch bożyszczy, czyli jak filozofuje się młotem. W-wa 1906 jako piąty tom dzieł F. Nietzschego.

6. H. Hofmannsthal: O wierszach. *Chimera* 1906 t. 10 s. 172-188.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5384.

7. F. Nietzsche: Jutrzenka. Myśli o przesądach moralnych. W-wa 1907 jako siódmy tom dzieł F. Nietzschego. Wyd. 2 W-wa 1912.

8. E. A. Poe: Arabeski. Wyboru dokonał, z oryginału angielskiego przełożył i wstępem poprzedził... T. 1-2. W-wa 1922.

T. 1: [Szkic o E. A. Poe pt.:] Poeta potępieniec. (*Ponowa* 1921 s. 123-139); Przedmowa do „Opowieści groteskowych i arabeskowych”; Potęga słowa. (*Zdrój* 1918 nr 4); Eleonora. (*Maski* 1918 z. 10); Spotkanie; Owalny portret; Berenice; Morella; Ligeja; Rozmowa Monosa z Uną. (*Maski* 1918 z. 9); Zagłada domu Usherów. (*Zdrój* 1918 nr 5-6, 38-43; przedr.: *Opowieści z dreszczykiem.* W-wa 1957 i wyd. nast.); E. A. Poe: Tajemnica Marii Rogët. Opowiadania. W-wa 1970); Cień. Parabola; Wyspa czarodziejki; Łoś. Poranek nad Wissahiccon; Włość arnheimiska. (*Zdrój* 1918 nr 2-3); Zagroda Landora; Rozmowa Eirosa z Charmionem.

T. 2: Złoty żuk. (Przedr.: E. A. Poe: Złoty żuk. W-wa 1950. Wyd. osob. Kat. 1958. Wyd. nast. W-wa 1968); Rękopis znaleziony w butelce; W bezdni Maelströmu; Bies przewrotności; Studnia i wahadło. (Przedr. E. A. Poe: Złoty żuk. W-wa 1950; *Opowieści z dreszczykiem.* W-wa 1957 i wyd. nast.); Maska czerwonego moru. (*Maski* 1918 z. 22-29); Beczka Amontillada; Metzengerstein; William Wilson; Czarny kot. (Przedr.: E. A. Poe: Zabójstwo przy rue Morgue. Opowiadania. W-wa 1968); Serce oskarżycielem; Człowiek tłumu; Milczenie. Baśń.

Niektóre z zawartych tu opowiadań przedr.: E. A. Poe: Opowiadania. T. 1. W-wa 1956.

9. E. A. Poe: Groteski. W-wa 1924; przedr.: E. A. Poe: Opowiadania. T. 1. W-wa 1956.

Zawartość: Król Mór; Diabeł w dzwonnicy; System dra Smoly i prof. Pierza; Żabi skoczek; Pogawędka z mumią; Bon-Bon; Nie zakładaj się nigdy z diabłem o swą głowę; Człowiek interesu. (Przedr.: E. A. Poe: Złoty żuk. W-wa 1950); Opowieść jerozolimską; Nieporównana przygoda niejakiego Hansa Pfaalla; Bujda balonowa.

10. E. A. Poe: Opowieści tajemne. W-wa 1924.

Zawartość: Zabójstwo przy rue Morgue. (Przedr.: E. A. Poe: Zabójstwo przy rue Morgue. Opowiadania. W-wa 1968); Tajemnica Marii Rogët. (Przedr.: E. A. Poe: Tajemnica Marii Rogët. Opowiadania. W-wa 1970); Skradziony list. (Przedr.: E. A. Poe: Złoty żuk. W-wa 1950; E. A. Poe: Zabójstwo przy rue Morgue. Opowiadania. W-wa 1968); Podłużna skrzynia; Rewelacje mesmeryczne; Co zaszło w wypadku M. Waldemara; Przedwczesny pogrzeb; Opowieść z Gór Skalistych; Von Kempelen i jego wynalazek.

Niektóre z zawartych tu opowiadań przedr.: E. A. Poe: Opowiadania. T. 1. W-wa 1956.

11. J. Conrad-Korzeniowski: Nostromo. Powieść z pobrzeża morskiego. T. 1-2. W-wa 1928.

12. J. Conrad-Korzeniowski: Opowieści zasłyszane. W-wa 1928; wyd. 2 W-wa 1938 jako t. 24 Pism zbiorowych J. Conrada; przedr.: J. Conrad: Opowieści niepokojące. Opowieści zasłyszane. W-wa 1964. Wyd. 2 W-wa 1970.

Zawiera następujące utwory w tłum. Wyrzykowskiego: Dusza wojownika. (Gaz. Administracji i Policji Państwa. 1926 nr 1-4); Opowieść. (Głos Prawdy 1926 nr 66-74); Czarny sternik. (Gaz. Administracji i Policji Państwa. 1926 nr 22-27).

13. D. Defoe: Życie, przygody i rozboje morskie osławionego kapitana Singletona. Poz. 1933.

Ponadto wg inf. G. Korbuta przełożył także sonety W. Szekspira.

Prace edytorskie

1. J. Słowacki: Utwory liryczne. Wybór i układ. Kr. 1910 *Pod Znakiem Poetów*.

2. Z. Krasiński: Poezje wybrane. W układzie... W-wa 1911 *Pod Znakiem Poetów*.

3. J. Słowacki: Pisma mistyczne. W wyborze, układzie i opracowaniu... Kr. 1916.

4. K. Zawistowska: Poezje. Z rękopisu wyd. i wstępem poprzedził... W-wa 1923.

Listy

1. Do Z. Wolskiego 3 listy z 1888, 1900 i b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 431.

2. Do J. Ochorowicza w imieniu red. *Życia* z 1897. Rkps Ossol. sygn. 13362/II.

3. Do W. Orkana 6 listów z 1899-1910. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8632.

4. Do Z. Przesmyckiego 4 listy z 1901-1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865.

5. Podpis na 2 listach z 1904 dot. napaści na *Chimerę*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873.

6. Do A. B. Brzostowskiego z 1910. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 48.

7. Do E. Zegadłowicza 13 listów z 1917-1927. Rkps Bibl. Uniw. im. A. Mickiewicza w Poz. List z 1927 ogł. K. Szymanowski. *Przegl. Hum.* 1962 nr 4.

8. Do J. E. Płomińskiego 11 listów z 1946-1948. Rkps Ossol. sygn. 12936/II.

9. Do J. Kasprowicza. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

10. Do W. S. Reymonta. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2873.

11. Do J. Singer. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3152.

12. Od różnych osób listy z 1909-1910. Ogł. S. Pigoń w art. pt. Zabiegi o wzniesienie Słowackiemu grobowca w Tatrach. *Miściel'anea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 437-466. M. in. od następujących: W. Berent, J. Lemański, J. Lorentowicz, Z. Przesmycki.

13. Od J. Kaweckiego z 1947. Rkps w posiadaniu córki, Z. Wyrzykowskiej, w Laskach koło W-wy.

OPRACOWANIA

Zza kulis literackich. *Krytyka* 1900 t. 1 s. 45-47. — T. NEWLIN-WAGNER: E. A. Poe w przekładach S. Wyrzykowskiego. *Przegl. Warsz.* 1925 i odb. — S. PRZYBYSZEWSKI: Moi współcześni. Wśród swoich. W-wa 1930 s. 117-118, 146-147; wyd. nast. W-wa 1959. — I. VOREL-CZEMPIŃSKA: Rozmowa z S. Wyrzykowskim. *Kur. Poz.* 1936 nr 53. (Nekrologi:) Zgon S. Wyrzykowskiego. *Dzien. Lud.* 1949 nr 52; *Kur. Wielkopol.* 1949 nr 53.

W. BOROWY: Z rozmów i listów o Żeromskim. *Życie i Myśl* 1951 nr 3/4. — W. KOPALIŃSKI: Przedmowa do: E. A. Poe: Opowiadania. W-wa 1956. — G. SINKO. *Roczn. Lit.* 1956 s. 297. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 306. — B. BORKOWSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V. *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 1. W-wa 1968. — J. TYNECKI: Wokół sądu honorowego między S. Przybyszewskim a T. Micińskim i S. Wyrzykowskim. *Prace Polonist.* 1974 s. 251-270.

Samuel Zborowski. C. JELLENTA: Powtórne ścięcie „Samuela Zborowskiego” i innych. Kartka z dziejów inkwizycji lite-

racko-teatralnej. W-wa [1927]. — St. Z.: „Samuel Zborowski” przed sądem... cywilnym. *Głos Prawdy* 1929 nr 93. — Potworne ściganie „Samuela Zborowskiego” na ulicy Miodowej. *Głos Prawdy* 1929 nr 97. — Sensacyjny proces o „Samuela Zborowskiego”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 99. — Sąd najwyższy w sprawie „Lucyfera” Słowackiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 47. — Proces o „Lucyfera”. *Kur. Poz.* 1932 nr 80.

Moskiewskie gody. P. Ż.: Polska powieść o Moskwie i Mniszchównie. *Przeszłość* 1929 nr 12. — an [L. ANOBRÉ]. *Echo Tyg.* 1930 nr 23. — (K. B.) [K. BUKOWSKI]. *Wiek Nowy* 1930 nr 8689. — K. CZACHOWSKI: Dymitr i Maryna. *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1930 nr 42; przedr. *Czas* 1930 nr 152. — K. CZACHOWSKI. *Gaz. Pol.* 1930 nr 260. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 303. — J. LORENTOWICZ. *Dziew. Pol.* 1930 nr 277. — M. *Tęcza* 1930 z. 28. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 27. — F. PODHORECKI. *Kur. Poz.* 1930 nr 432. — L. POMIROWSKI. *Kur. Por.* 1930 nr 132, nr 188. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 21. — HEL. ROMER [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Kur. Wil.* 1930 nr 229. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. B. SYGA. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 248. — T. B. SYGA. *Myśl Nar.* 1930 nr 50. — A. UZIEMBŁO. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 36. — A. ZAHORSKA. *Polska* 1930 nr 262. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1930 nr 173. — A. ZAHORSKA. *Rzeczpospolita* 1930 nr 262. — *Gaz. Pol.* (Paryż) 1930

nr z 24 sierpnia; przedr. *Kur. Łódzki* 1930 nr 51. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 145. — *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1930 nr 35. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1930 nr 23, nr 28 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Kur. Łódzki* 1930 nr 217; przedr. *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1930 nr 50. — J. E. PŁOMIŃSKI. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1931 nr 5. — L. POMIROWSKI. *Polonista* 1931 z. 3. — A. Z. [A. ZAHORSKA]. *Rodzina Pol.* 1931 nr 6.

Plon życia. *Kur. Księgarski dla Wszystkich* 1931 nr 12. — ARNO. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 2. — J. BIRKENMAJER. *Polonista* 1932 z. 4. — T. NEWLIN-WAGNER: O rzetelności poetyckiej. *Myśl Nar.* 1932 nr 42-43. — Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1932 nr 20.

Recenzje przekładów

F. Nietzsche: Poza dobrem i złem. — Dytyramby dionizyjskie. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 329-330. — S. FRYCZ. *Przegl. Filoz.* 1911 s. 286-288.

R. Muther: Historia malarstwa. *Zb. Prawda* 1904 nr 19.

E. A. Poe: Arabeski. AND. *L'Est Européen* 1922 nr 8-10. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 220. — J. LEMAŃSKI. *Książka* 1922 nr 6-7. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 7. — W. J. C. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 252. — *Tydzień Pol.* 1922 nr 7.

WYSŁOUCHOWA MARIA (1858-1905)

Krypt.: M. W.

Autorka opowiadań, publicystka, popularyzatorka, tłumaczka.

Ur. w 1858 w Udrejnikach w guberni witebskiej; córka Hipolita Bouffała, sędziego, i Zofii z Marcinkiewiczów. W 1864-1868 mieszkała z matką w majątku hr. Platerów w Krasławiu, następnie w Witebsku, gdzie uczęszczała na pensję pani Kossko. W 1872-1876 kształciła się w gimnazjum w Pskowie i należała do tajnego kółka samokształceniowego. W 1876-1878 pracowała w tymże gimnazjum jako wychowawczyni. W 1878-1882 studiowała na Wyższych Kursach Naukowych dla Kobiet w Petersburgu. Od 1882 była nauczycielką na pensji Henryki Czarnockiej w Warszawie. Działała też w nielegalnym Kobięcym Kole Oświaty Ludowej oraz w Czerwonym Krzyżu. W 1884 wyszła za mąż za Bolesława Wysłoucha i wyjechała wraz z mężem do Galicji. Zamieszkała we Lwowie i zajęła się pracą społeczną i oświatową wśród ludu. Pracowała także jako nauczycielka na pensjach lwowskich. Była inicjatorką Czytelni Naukowej dla Kobiet, Towarzystwa Oszczędnościowego Kobiet, Towarzystwa Przyjaciół Oświaty, Towarzystwa Teatru Ludowego. Działała też w tajnym Kole Kobiet Korony i Litwy, uczestniczyła w licznych akcjach społecznych. W 1886-1887 pomagała mężowi w redagowaniu *Przeglądu Społecznego*, w 1889-1901 *Przyjaciela Ludu*. W 1885-1899 przebywała kilkakrotnie na Śląsku (w Wiśle i Istebnej), by prowadzić tu działalność polityczno-oświatową. W 1899 była członkiem redakcji wychodzącej w Krakowie *Przodownicy*, a w 1900-1903 redagowała pismo dla kobiet wiejskich *Zorza*. Zmarła 20 marca 1905 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. O życiu i pismach Adama Mickiewicza. Lw. 1890 *Wydawn. Tow. Przyj. Oświaty*, książeczka 1. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1890 w serii jw.; wyd. 3 powiększone pt. Adam Mickiewicz, jego życie i dzieła, w setną rocznicę urodzin poety. Lw. 1898 *Wydawn. im. K. Kulikowskiej*, książeczka 4; wyd. 4 Lw. 1921 w serii jw.

2. O Konstytucji 3 Maja i przyczynach, które ją wywołały. Lw. 1891 *Wydawn. Tow. Przyj. Oświaty*, książeczka 3. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1892 w serii jw.; wyd. 3 Lw. 1913.

3. Za wolność i lud. Opowiadania z lat 1861–1864. Lw. 1892 *Wydawn. Tow. Przyj. Oświaty*, książeczka 4. Wyd. nast.: wyd. 3 przejrane i uzup. Lw. 1903; wyd. 4 Lw. 1913.

4. O życiu Teofila Lenartowicza i jego piosenkach. Lw. 1893.

5. O kościuszkowskim powstaniu z r. 1794. Ogl. fragm. *Kur. Lw.* 1894 nr 70, 73–75, 77, 80–83; *Mieszczanin* 1894 nr 3–6, 1895 nr 1–13. Wyd. osob. całości Lw. 1894. Wyd. nast. pt. O naczelniku Kościuszcze. Lw. 1917.

6. Seweryn Goszczyński. Lw. 1896.

7. Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz”. Streściła... Wyd. 3 Lw. 1898 *Wydawn. im. K. Kulikowskiej*, książeczka 3; Lw. 1921.

8. Kornel Ujejski, jego życie i pisma. Ogl. fragm. *Przyj. Ludu* 1899 nr 35 (pt. Spod słomianej strzechy). Wyd. osob. całości Lw. 1899. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1904 *Wydawn. Tow. Szkoły Lud.* nr 2; Kr. [1906].

Praca nagrodzona na konkursie Komitetu Polek.

9. Opowiadanie Bartosza o Polsce. Kr. 1902. Wyd. 2 Kr. 1903.

Artykuły, drobne utwory oryginalne i przekłady zamieszczała w czasopismach: *Kur. Lw.* (1890–1892, 1894–1895; tu: Rok 1863 w powieści naszej. 1890 nr 22–24), *Lech* (Gniezno 1903), *Lud* (1896, 1901), *Mieszczanin* (Nowy Sącz 1894–1895), *Podgórzanin* (1900), *Przodownica* (1899–1900, 1903), *Przyj. Ludu* (1889–1901), *Ruch* (1887), *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1893–1902, 1904; tu m.in.: Z ruchu literackiego. 1893 nr 6, 34, 47–48; tłum.: G. Preissová: Za cenę życia. 1893 nr 9–11; V. Sokolová: Miłość. 1893 nr 34–36, G. Preissová: Na dożywociu. Szkic. 1894 nr 22–26, Ł. K. Łazarewicz: Złotem ci to naród wynagrodzi. 1894 nr 50–52; Echa listopadowe w twórczości Mickiewicza. 1897 nr 48–49; tłum.: K. Světlá: Rusalka. 1899 nr 48–52; opowiadanie pt. Olza czy opór? 1901 nr 42), *Zgoda* (Chicago 1900–1901, 1904; tu: Bohaterstwo i śmierć. Opowiadanie z 1831 r.

1901 nr 52 wyd. dla niewiast), *Zorza* dod. *Przyj. Ludu* (1901).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Czołem. Jednodniówka festynowca Tow. Gimn. „Sokół”*. Lw. 1890, *Upominek działwie pol.* Kr. 1896, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady

1. W. Stroupežnický: Po ciernistych ścieżkach. Obrazki. *Kur. Lw.* 1891 i odb.

Zawartość: Ostatni upominek; Rybacy.

2. K. Světlá: Pradžiad i prawnuk. Romans. *Kur. Lw.* 1892 i odb.

3. K. Světlá: Obrazki z gór. Lw. 1896.

Zawartość: Pocalunek. (*Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 6–15); Bukieciak rozmarynu. (*Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1896 nr 16–20); Nieboszeczka Barbara. (*Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1895 nr 45–48, 50–51).

4. A. Jirásek: Chodowie. Obraz historyczny. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1900 nr 27–51, 1901 nr 3–28. Wyd. osob. W-wa 1902.

Ponadto umieszczała w czasopismach przekłady autorów: S. Elpiatewski, F. Herites, A. Jirásek, F. Kvapil, J. W. Lego, W. Levec, Ł. K. Łazarewicz, F. Mažuranič, G. Preissová, V. Sokolová, K. Světlá, C. Świetopelek, J. Vrchlicki.

Listy i materiały

1. Do B. Limanowskiego 12 listów z 1889–1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6871 III.

2. Do M. Bałuckiego z 1890. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285.

3. Do H. Biegeleisena z 1890. Rkps Ossol. sygn. 6256/I.

4. Do E. Orzeszkowej listy z 1890, 1900. Rkps Bibl. IBL PAN Archiwum E. Orzeszkowej.

5. Do J. Krausharowej 4 listy z 1894–1900 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.

6. Do Z. Rabskiej z 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

7. Do W. Żmudzkiego z 1896. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

8. Do nieznanego adresata z 1896. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

9. Do W. E. Radzikowskiego 7 listów z 1898–1900 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.

10. Do W. Orkana 59 listów z 1899–1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8633 III.

11. Do J. Krausharowej z 1900. Ogl. J. Krausharowa: Pamiątka. Kr. 1912 s. 337–338.

12. Do F. Gurskiej 30 listów z 1900–1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8677 III.

13. Do K. Smreczyńskiej 2 listy z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8668 III.

14. Do B. Limanowskiego 2 listy z 1903 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2896.

15. Do A. Dybowskiej z 1904. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

16. Do I. Franki. Rkps Arch. Lit. w Kiwowie.

17. Od różnych osób 630 listów z 1881–1905. Rkps Ossol. sygn. 7187/II–7190/II, 12149/III; tu m.in. listy następujących: J. Bojko 7 listów z 1891–1904; W. Brzeża z 1901; E. Dmochowska 2 listy z 1902 i b.d.; A. Galica 2 listy z 1900; F. Gawroński-Rawita z 1890; M. Konopnicka z 1902 (ogł. M. Bronarska w książce: M. Konopnicka: Korespondencja. T. 3. Wr. 1973); W. Kościalkowska-Zyndram 2 listy z 1891, 1897; M. Markowska z 1900; L. Méyet z 1890; T. T. Jeż [Z. Milkowski] 7 listów z 1897–1900; W. Orkan 47 listów z 1899–1905 (6 listów ogł. J. Dużyk. *Pamiętnikarstwo Pol.* 1973 nr 1/2); G. Preissová 10 listów z 1893–1900 (ogł. E. Madany. *Ze Scharba Kultury* 1962 s. 39–80); J. Sawicka b.d.; M. Szeliga z 1891; C. Walewska z 1894; J. Wantuła 7 listów z 1901–1904 (ogł. R. Lutman. *Ze Scharba Kultury* 1956 s. 90–119); B. Wyślouch 3 listy z 1898 i b.d.

18. Od E. Orzeszkowej 4 listy z 1890–1900. List z 1890 rkps ze zbiorów J. Garbaczowskiej, 2 listy z 1892–1893 ogł. *Na Ziemi Naszej* dod. *Kur. Lw.* 1910 nr 11; list z 1900 rkps Bibl. Nar. sygn. 7601. Całość ogł. w książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 8. Do druku przygotował i komentarzem opatrzył E. Jankowski. Wr. 1976.

19. Od W. Orkana bruliony 15 listów z 1899–1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641 III.

20. Od M. Konopnickiej 2 listy z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12295/III, Bibl. Nar. sygn. 7206. Ogł. M. Bronarska w książce: M. Konopnicka: Korespondencja T. 3. Wr. 1973.

21. Od W. Orkana z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12295/III.

22. Od V. Seidlovej-Sokolovej z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8633 III.

23. Od różnych osób 16 listów z 1900–1903. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8678 III; tu m.in. od W. Orkana 2 listy z 1901.

24. Od F. Gurskiej po 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8677 III.

25. Z myśli i czynów M. Wyślouchowej. Rkps Ossol. sygn. 13477/II.

26. Od O. Żeromskiej z 1902. *Przeł. Hum.* 1972 nr 1.

27. Koncept podania. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8695 IV.

OPRACOWANIA

A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898 s. 81–82.

(Nekrologi i wspomnienia:) J. Bojko: Kwiaty i kamienie. *Przyj. Ludu* 1905 nr 16–19; W. DALECKA. *Ojczyzna* 1905 nr z 2 kwietnia; W. DALECKA. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1905 nr 34–35; Z. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA. *Głos* 1905 nr 15; Dr Z. D. G. [Z. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1905 nr 7; K. KRÓLIŃSKI [J. DENES]. *Szkola* 1905 s. 94–95; F. JAWORSKI. *Kur. Lw.* 1905 nr 81; JEDEN Z TYCH, KTÓRYCH ONA DO PRACY WSKRZESIŁA. *Przyj. Ludu* 1905 nr z 14 maja; O. [A. OPPMAN]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 13; H. PRAWDZIC-KUCZAŁSKA. *Świat Kobiety* 1905 nr 13; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 83; S. K.: Śp. M. Wyślouchowa. *Czytelnia dla Wszystkich* 1905 nr 13; Z. S. [Z. SEIDLEROWA]. Śp. M. Wyślouchowa. *Bluszcz* 1905 nr 14; V. SOKOLOVÁ. *Ženský Svět* 1905; TON. *Kraj* 1905 nr z 14 kwietnia; W. R. *Kur. Warsz.* 1905 nr z 24 marca; J. W. [J. WANTUŁA]. *Przeł. Polit.* 1905 nr z 1 kwietnia; L. WASILEWSKI. *Prawda* 1905 nr 13; W. WĄSOWICZ. *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1905 nr 4; — WICZ. *Ogniw* 1905 nr 13; Z. S. *Bluszcz* 1905 nr z 1 kwietnia. — M. Wyślouchowa. Wspomnienia pozgonne. Lw. 1905 [tu m.in. nekrologi i wspomnienia ogł. wcześniej w czasopismach oraz wstęp W. Orkana przedr. w jego książce: Czantoria i pozostałe pisma literackie. W-wa 1936 s. 143–152 i wyd. nast.]. [Rec. *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 62]. — *Biesiada Lit.* 1905 nr 14; *Dzien. Pol.* nr 137 wyd. por.; *Kronika Rodz.* 1905 s. 192; *Krytyka* 1905 z. 1 s. 342–343; *Kur. Lw.* 1905 nr 82, 84; *Lud* 1905 s. 103; *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1905 nr z marca; *Nowa Reforma* 1905 nr 69; *Nowości Ilustr.* 1905 nr 14; *Promyk* 1905 nr z 1 kwietnia; *Przeł. Gimn.* 1905 nr z 22 marca; *Przew. Gimnastyczny „Sokol”* 1905 nr z kwietnia; *Przodownica* 1905 nr 4; *Przyj. Ludu* 1905 nr 13; Jak kochała lud. *Przyj. Ludu* 1905 nr 20; *Reformator* 1905 nr 13; *Rodzina Chrześcijańska* 1905 s. 124–125; *Samostatnost* 1905 nr z 24 marca; *Słowo Pol.* 1905 nr 135, 137, 139; *Tyg. Samborsko-Drohobycki* 1905 nr z 26 marca; *Volné chvilé* dod. *Kroniki* 1905 nr 3; *Wiek Nowy* 1905 nr 1121, 1130; *Zgoda* (Chicago) 1905 nr 15, nr 16 (wyd. dla kobiet), *Ziarno* 1905 nr 12; *Zlatá Praha* 1905 s. 312.

W. DALECKA: M. Wyślouchowa, niestru-

dzona pracownica. *Gospodarz. Kalendarz*. Kr. 1906 s. 122-125; przedr. *Kalendarz powsz.* Kr. 1906 s. 282-285. — S. SEKTA: M. Wyslouchowa. *Zorza Wil.* 1906 nr 32. — Śp. M. Wyslouchowa, przyjaciółka ludu polskiego. *Zorza Warsz.* 1906 s. 180-181. — WISŁAWA: Wspomnienie o M. Wyslouchowej. *Zagón* 1907 nr 10.

Nadto osobne wzmianki o zgonie i sprawozdania z pogrzebu pomieściły inne pisma lwowskie, warszawskie i poznańskie.

N. JASTRZEBSKA: Zarys politycznej działalności kobiet polskich. *Bluszcz* 1908 nr 52 s. 598. — WAL. C. [C. WALEWSKA]: Kobieta polska w nauce. *Bluszcz* 1908 s. 592. — A. LEWICKA: M. Wyslouchowa. W 25 rocznicę zgonu. *Praca Obywatelska* 1930 nr 5. — L. BROŻEK: Zapomniane tłumaczki A. Jiráska. *Zwrot* 1951 nr 10. — K. DUNIN-WĄSOWICZ: Czasopiśmiennictwo ludowe w Galicji. Wr. 1952 passim. — P. BROCK: M. Wyslouchowa wielka nauczycielka Ludu Polskiego. *Wiad.* (Londyn) 1954 nr 39. — K. DUNIN-WĄSOWICZ: Publicystyka I. Franki w prasie ruchu ludowego w Galicji. *Kwart. Instytutu Pol.-Radzieckiego* 1955 nr 1/2. — S. ZIEMAK: Miłość M. Wyslouchowej. *Orka* 1959 nr 48. — D. WAWRZYKOWSKA-WIERCIOCHOWA: M. Wyslouchowa. *Roczn. Dziejów Ruchu Lud.* 1960 nr 2. — F. ZIEJKA: Szkic do portretu. *Więści* 1965 nr 17. — H. KULIGOWSKA: K. Světlá w polskich przekładach i krytyce. *Pam. Słowiński* 1966 s. 168-185. — R. LUTMAN, M. BRONARSKA, M. KRUCZKIEWICZ: Papiery B. i M. Wyslouchów w zbiorach Biblioteki

Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. *Ze Skarbcza Kultury* 1967 z. 19. — J. HLOND: M. Wyslouchowa na Śląsku Cieszyńskim. *Poglądy* 1974 nr 5. — Z. KUCHARSKA: Kontakty M. Wyslouchowej z ludnością Śląska Cieszyńskiego. *Śląski Kwart. Hist.* 1974 nr 1. — D. WAWRZYKOWSKA-WIERCIOCHOWA: Wyslouchowa. Opowieść biograficzna. W-wa 1975. — E. JANKOWSKI: Komentarz do książki: E. Orzeszkowa: Listy. T. 8. Wr. 1976 s. 477-478. — B. PIŁSUDSKI: Wspomnienie o M. Wyslouchowej. Rkps Ossol. sygn. 7204/II.

O życiu i pismach Adama Mickiewicza. *Kur. Lw.* 1890 nr 171. — W. BELZA. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1891 s. 291-292. — K. HECK. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 63 s. 129-131.

Za wolność i lud. *Dzien. Pol.* 1903 nr 316 wyd. popołudniowe. — *Krytyka* 1903 z. 2 s. 175-176.

O kościuszkowskim powstaniu... *Kur. Lw.* 1894 nr 113.

Seweryn Goszczyński. *Kur. Lw.* 1896 nr 274. — *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 30.

Opowiadanie Bartosza o Polsce. A. W.: Bibliografia. *Promień* 1902 nr 1.

WYSOCKI ANTONI GODZIEMBA (1872-1944)

Krypt.: A. W.; (wys).

Powieścio- i dramatopisarz.

Ur. 17 sierpnia (17 stycznia?) 1872 w Hrehorowie, powiat stanisławowski. Gimnazjum ukończył w Krakowie, następnie studiował na wydziale prawnym i filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Mieszkał w Lwowie. W 1911 został prezesem tamtejszego Koła Dramatycznego, a w 1913 założył Teatr Niezależny. Zorganizował tam pierwszą w Polsce wystawę teatralną. W 1932 mieszkał w Warszawie. Zginął w czasie powstania warszawskiego 14 sierpnia 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dom zdrowia. Szkice. Kr. 1895.

Zawartość: Dom zdrowia; Ona; Grajek; Angielka; Bez tytułu; Nr 21, 244; Z ostatnich dni.

2. Przez kłamstwo do szczęścia. Szkice i obrazki. Kr. 1895.

Zawartość: Przez kłamstwo do szczęścia; Kocham, Sonata; Historia jednej godziny; Gdzie szczęście? Opowieść. (*Krakus* 1894 nr 16); Kuzynka Ela. (*Czas* 1895 nr 15-23); Ciepło rodzinne; Sikora; Miłość;

Pan Walery; Nasi wielcy. Krotowhila bez intrygi w 1 akcie.

3. Aniołowie z gliny. Powieść. *Dzien. Kr.* 1896 nr 166-235. Wyd. osob. W-wa 1897.

4. Namietności. Powieść. [Opowiadania]. Kr. 1896.

Zawartość: Namietności. Powieść; Do śmierci. Nowela. — Dzień św. Mikołaja. Obrazki. (Tu: O swacie Anieli; O Warskim, który kochał Adę; O Mieczu Skalskim w dniu św. Mikołaja. (*Głos Narodu* 1895 nr 281 pt. Dzień św. Mikołaja. Obrazek)). — Dobre czasy. Nowela; Pan Onufry i pan Telesfor. Nowela,

5. W słońcu. Dramat w 1 akcie. Wyst. Kr. 5 kwietnia 1902. Ogl. *Głos Narodu* 1902 nr 74. Przdrr. pt. Słońce, zob. poz. 6.

6. Narodziny upiora. Powieść. — Dusza w kajdanach. Nowela. — Słońce. Dramat. Lw. 1903. Zob. poz. 5.

7. Odwiedziny. Sztuka w 1 akcie. Wyst. Lw. 25 czerwca 1911. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 9963/II.

8. Kasztelanka. Dramat. Ogl. fragm. *Maski* 1918 nr 23–24. Nie wyst.

9. Zabawy mędrców. Powieść. Zamość 1925.

10. Kwiaty na stepie. Komedia w 3 aktach. Ogl. fragm. *Pion* 1934 nr 17; *Czas* 1936 nr 354; *Warsz. Dzień. Nar.* 1938 nr 8–14. Nie wyst.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 984. Nagrodzona na Konkursie Związku Artystów Scen Polskich w Warszawie w 1933.

11. Polonez Ogińskiego. Powieść. *Czas* 1936 nr 91–179. Wyd. osob. W-wa 1937.

Utwory literackie, recenzje i artykuły umieszczał w czasopismach: *ABC Lit.-Artyst.* (1934), *As* (1937–1939; tu m.in.: W cztery oczy z Gabriellą Zapolską. 1937 nr 30–31), *Czas* (1895, 1900, 1936–1937, 1939; tu m.in.: Człowiek na miarę krawca. 1900 nr 47–55; Wiejscy politycy. 1937 nr 352), *Dzień. Kr.* (1896–1897; tu m.in.: Szczęśliwi. Legenda. 1896 nr 135; Osobna wystawa. 1897 nr 422–435), *Dzień. Poz.* (1924), *Dzień Pol.* (1932), *Echa Leśne* (1930–1932, 1934), *Gaz. Por.* (1922, 1926), *Głos Narodu* (1895, 1901–1902), *Krakus* (1894), *Kronika Polski i Świata* (1938–1939; tu m.in.: Jak Sienkiewicz pisał drugi tom „Krzyżaków”. 1939 nr 29), *Kultura* (1931–1932; tu m.in.: Wspomnienie o Zapolskiej. 1931 nr 4), *Kur. Pol.* (1917; tu: Kopiec wolności. Nr 267), *Kur. Warsz.* (1938), *Maski* (1918), *Mieszczanin* (1897; tu: Szczęśliwi. Nr 21), *Mysł Nar.* (1926–1932, 1934–1938; tu m.in.: Ze wspomnień o Wyspiańskim. 1926 nr 19, nr 22; w rubrykach: Nauka i literatura; Ruch wydawniczy), *Naród* (1920–1921; tu m.in.: Kobieta z morskimi oczyma. Wspomnienie. 1921 nr 1, 16, 18–19 dod. lit.-artyst.), *Pion* (1934), *Placówka* (1920), *Pol. Lud* (1893; tu: Szczęśliwi. Opowieść. Nr 9), *Prosto z Mostu* (1935; tu: Nie ukończona powieść Reymonta. Nr 3), *Przeł. Lit.* (1895–1896), *Rzeczpospolita* (1924–1925), *Świat* (1895), *Teatr* (1912–1913), *Teatr i Życie Wytworne* (1929; tu: Gabriela Zapolska o „Scenach niezależnych”. Nr 2), *Tęcza* (1928), *Tyg. Ilustr.* (1922, 1928–1930), *Warsz. Dzień. Nar.* (1937–1939), *Wiad. Lit.* (1928), *Życie Teatr.* (1921–1928), *Życie Wołynia* (1927; tu: List do Redakcji. Nr 10).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Jesteśmy w Warszawie*. W-wa 1938, *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938.

Listy

1. Do S. Janowskiego 5 listów z 1905–1911. Rkps Ossol. sygn. 12066/I, 12131/III.

2. Do F. Hoesicka 2 listy z 1912 [?]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2691.

3. Do A. Grzymały-Siedleckiego 5 listów z 1917–1938. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 1559, 1596, 1639, 1651, 1652.

4. Do Z. Rabskiej 6 listów z 1923–1933 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

5. Od I. Maciejowskiego-Sewera 9 listów z 1895–1901. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 316–322, 325–326.

6. Od G. Zapolskiej z 1911. Ogl. w książce: G. Zapolska: Listy. T. 2. W-wa 1970.

7. Od S. Przybyszewskiego 3 listy z 1911–1913. Ogl. w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937.

8. Od M. Maciejowskiej z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043.

9. Od P. Choynowskiego z 1929. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2738.

OPRACOWANIA

S. PAZURKIEWICZ: A. Godziemba Wysocki. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 5 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. PAZURKIEWICZ: A. Godziemba Wysocki. *Kur. Codz.* (Częstochowa) 1927 nr 123. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965*. W-wa 1973.

Dom z zdrowia. K. *Głos Narodu* 1894 nr 129. — (Š): Bibliografia. *Świat* 1894 nr 15. — N. [K. MORAWSKA]. *Przeł. Pol.* 1895 t. 115 s. 426–429. — T-y [A. GÓRSKI]: Nowe książki. *Dzień. Kr.* 1896 nr 167. — *Ateneum* 1896 t. 2 s. 197–198.

Przez kłamstwo do szczęścia. I. *Głos Narodu* 1895 nr 264. — *Kraj* 1895 nr 52. — T-y [A. GÓRSKI]: Nowe książki. *Dzień. Kr.* 1896 nr 167. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1896 t. 122 s. 405. — R. ZAWILIŃSKI. *Przeł. Lit.* 1896 nr 4.

Aniołowie z gliny. S. St. *Krytyka* 1896/1897 s. 398. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 123. — Cz. P. *Czas* 1897

nr 34. — K. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 20. — S. POPOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 373. — S. POPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 32. — R.: Okruchy literackie. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 20. — Zamiast krytyki. *Echo Lit. dod. Dzienn. Pol.* 1897 nr 18. — *Prawda* 1897 nr 11. — *Przegl. Polít., Spól. i Lit.* 1897 nr 22. — M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 540–542.

Namiętności. T-y [A. GÓRSKI]: Nowe książki. *Dzienn. Kr.* 1896 nr 167. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Głos* 1896 nr 48. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 122. — R. ZAWILIŃSKI: *Przegl. Lit.* 1896 nr 4. — *Przegl. Pol.* 1896 t. 122 s. 405–406. — *Przegl. Tyg.* 1896 nr 48. — S. St. *Krytyka* 1896/1897 s. 398. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 123.

W słońcu. F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1902 t. 144 s. 364. — m.: Z teatru. *Naprzód* 1902 nr 95–96. — R. St. [R. STASZEWSKI]: Z teatru. *Czas* 1902 nr 81. — *Głos Narodu* 1902 nr 80–82. — *Nowa Reforma* 1902 nr 81.

Narodziny upióra. — Dusza w kajdanach. — Słońce. *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1904 nr 5.

Odwiedziny. [km.] [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1911 nr 296.

Zabawy mędrców. Dr St. J.: Wśród księżek. *Kur. Por.* 1925 nr 129. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Poz.* 1925 nr 365. — L. KONOPACKI: Na ile naszego renesansu. *Gaz. Warsz.* 1925 nr 175. — J. LORENTOWICZ: Marzenie mędrca. *Express Por.* 1925

nr 46. — (m.d.) *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 40. — K. MARKIEWICZ-DUNIN: Ciekawa książka. *Rzeczpospolita* 1925 nr 88. — S. SIĘROSLAWSKI. *Kur. Pol.* 1925 nr 55. — St. Z.: Z ruchu wydawniczego. *Dzienn. Poz.* 1925 nr 242. — ej [E. JANUS]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 143. — A. L. [A. LANGE]. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 38. — I. P. [I. PANNENKOWA]. *Warszawianka* 1926 nr 129. — K. D. M. [K. D. MARKIEWICZ]: Relacje nuncjusów o Polsce. *Rzeczpospolita* 1928 nr 57. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Przeczytajcie tę powieść. *Echa Leśne* 1930 nr 3.

Kwiaty na stepie. *Kur. Por.* 1933 nr 76. — K. W. ZAWODZIŃSKI: Małe nieścisłości a gruby defekt kultury. *Pion* 1934 nr 28; [polem.] A. WYSOCKI: Listy do Redakcji. O prawdę w „Kwiatach na stepie”. *Pion* 1934 nr 38; K. W. ZAWODZIŃSKI: Sprzeczny i niegrzeczny. *Pion* 1934 nr 41.

Polonez Ogińskiego. J. ANDRZEJEWSKI: Z nowej beletrystyki. *Prosto z Mostu* 1937 nr 20. — K. CZACHOWSKI: Literatura piękna. *Nowe Książki* 1937 z. 9. — (p. g.) [P. GRZEGORCZYK]. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 105. — J. JANOWSKI. *Pion* 1937 nr 12. — jog.: Kijowskie czasy. *Podbięta* 1937 nr 16. — J. MALESZEWSKI: Blaski i nędze przy wtorze poloneza. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. MALESZEWSKI. *Kultura* 1937 nr 43. — J. H. [J. HULEWICZ]: Nowa powieść A. Wysockiego. *Kur. Por.* 1938 nr 11. — M. J. WIEŁOPOŁSKA: Listy do redakcji. Panna Wąderko między Radziwiłłami. *Kur. Por.* 1939 nr 66.

WYSOCKI WŁODZIMIERZ (1846–1894)

Poeta.

Ur. w 1846 w Romanowie na Wołyniu, przypuszczalnie w ubogiej rodzinie mieszczańskiej. Wcześniej stracił ojca. Kształcił się w gimnazjum w Żytomierzu. Mieszkał w Kijowie, skąd wyjeżdżał do Grodna, Warszawy, Drezna i Wiednia. Prowadził zakład fotograficzny i miał odczyty z zakresu fotografii w Kijowskim Towarzystwie Technicznym, którego był wiceprezesem. Więzy przyjaźni łączyły go z E. Orzeszkową. Zmarł 14 sierpnia 1894 w Kijowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wszyscy za jednego. Fraszka wierszem. Kijów 1882. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1883; wyd. 3 Kijów 1886; wyd. 4 Kijów 1898.

2. Laszka. Kijów 1883. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1885; wyd. 3 Kijów 1894.

Poemat.

3. Zakłeta Iza. Ballada. — Nowe Dziady. Zarcik poetycki. Kijów 1885 [1884]. Wyd.

nast.: wyd. 2 Kijów 1887; wyd. 3 Kijów 1898.

4. Las. Kijów 1885. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1891; wyd. 3 Kijów 1894.

Poemat.

Przekład ros.: R. Jasiński. *Nowoje wriemia* 1899.

5. Oksana. Szkic sielankowy. *Prawda* 1890 nr 47–49. Wyd. osob. Kijów 1891.

6. Bocian. Dwie legendy. Kijów 1894.

Zawartość: Legenda I; Legenda II.

7. Satyry i bajki. Kijów 1894.

Zawartość: Satyry: Gawęda wesola. (*Pravda* 1887 nr 5-7 pt. Gawęda wesola w dni slotne do czytania nader pożyteczna); Na odpuszczenie. (*Pravda* 1887 nr 30-32); Zuzanna. (*Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1884*. Petersb. 1883 s. 74-80); Po obiedzie; Sen szlachcica wołyńskiego. (*Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1884*. Petersb. 1883 s. 44); Latający szlachcic. Ballada; Kiedyż?; Jedynaczka; W stworzenia dniu. — Bajki: Wilk filozof; Echo, lis i wół. (*Pravda* 1891 nr 6); Pożar i latarnia; Barany. (*Pravda* 1891 nr 6); Bocian. (*Pravda* 1893 nr 1-2); Kozły i wilk; Wilk dyplomata. (*Pravda* 1888 nr 12); Małpy. (*Pravda* 1891 nr 6).

8. Figiel Joasi. Poemat.

Cenzura nie zezwoliła na ogłoszenie drukiem.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. III 5409.

Drobne utwory ogłaszał w czasopismach: *Głos* (1887, 1889; tu m.in.: Fragmenty opisowe. 1887 nr 29-31), *Gwiazdka Cieszyńska* (1890), *Kraj* (1883; tu m.in. wiersz: Przygrywka. Nr 51), *Pravda* (1884-1891, 1893; tu m.in.: satyra Poobiednia drzemka; wiersze: Na nutę ukraińską. 1884 nr 8; Noc na stepie. 1885 nr 8; [inc.] Więc znowu wojna!... 1885 nr 49; Dumki naddnieprzańskie. Urywki. 1888 nr 37), *Przeł. Katol.* (1884), *Świat Powieściowcy* (1884), *Tyg. Ilustr.* (1888).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz ilustr.* „*Kur. Lw.*” Lw. 1888, *Kalendarz petersb. „Gwiazda” na r. 1884*. Petersb. 1883 (tu: Z chwili upadku z 1768 roku. Fragment nie dokończony poematu. S. 128-133), *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Listy

1. Do J. D. Amborskiego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

2. Do W. Przyborowskiego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.

3. Do E. Orzeszkowej listy z 1885-1894. Rkps Bibl. IBL PAN Archiwum E. Orzeszkowej.

4. Do T. T. Jeża list znajdował się w zbiorach Bibl. Raperswilskiej.

OPRACOWANIA

M. BOHUSZ [J. K. POTOCKI]: Listek do wieńca. *Wędrowiec* 1884 nr 47; [polem.] Więnczenie p. W. Wysockiego w „Wędrowcu”. *Przeł. Katol.* 1884 nr 50. — *Bulletin Polonais (Paryż)* 1885 nr 24. — F. RAWITA-GAWROŃSKI: Poezje W. Wysockiego. Szkic krytyczny. *Przeł. Spół.* 1886 z. 4 i odb. — A. GRIGORIEW: W. Wysocki. *Nowoje wriemia* 1891 nr 5531; [polem.] hg.: W obronie autora „Laszki”. *Kraj* 1891

nr 32. — A. PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Bibl. Warsz.* 1891 t. 1 s. 624-633. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Wartość bajki dla poezji i dla postępu umysłowego. *Pravda* 1894 nr 17.

(Nekrologi): A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1894 nr 223; [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Pravda* 1894 nr 33; *Mysł* 1894 nr z 15 sierpnia; *Świat* 1894 nr 17.

P. CHMIEŁOWSKI: Współcześni poeci polscy. Petersb. 1895 s. 296-314. — J. ALEKSOTA [J. SEDLACZKÓWNA]: O satyrach W. Wysockiego. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1897 nr 22-23. — J. BAUDOUIN DE COURTENAY: W książce: Cenzurnyże mieloczi. Kr. 1898. — S. ZDIARSKI: Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. W-wa 1901 s. 482-488. — W. Wysocki. *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954 s. 78-79 i wyd. nast. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 306-307. — J. ZIĘTARSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965.

Wszyscy za jednego. K. Z. *Ziarno* 1882 nr 10. — ŁADA [L. KOŚCIELECKI]. *Niwa* 1882 z. 183. — *Ateneum* 1882 t. 2 s. 577. — *Pravda* 1882 nr 18. — *Biesiada Lit.* 1886 nr 51. — AR. LES. *Ateneum* 1898 t. 1 s. 579-580.

Laszka. M. K. *Kraj* 1883 nr 24. — M. B. [J. K. POTOCKI]. *Pravda* 1883 nr 21. — T. ZADUROWICZ: Z polskiego Parnasu. Rok 1883. *Gaz. Kr.* 1883 nr 176, 179. — *Ateneum* 1883 t. 4 s. 201. — *Biesiada Lit.* 1883 nr 408. — *Gaz. Pol.* 1883 nr 113. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 35. — B. *Dod. Mies. Przeł. Tyg.* 1884 t. 1 s. 506. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA: Listy z Warszawy. *Dzien. Łódzki* 1884 nr 76.

Zaklęta Iza. Ballada. — Nowe Dziady. Żarcik poetycki. G. C. [G. CZERNICKI]. *Biesiada Lit.* 1884 nr 49. — S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Pravda* 1884 nr 42. — *Przeł. Katol.* 1884 nr 48. — E. JERZYNA [G. CZERNICKI]. *Rola* 1885 nr 1. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 8. — xl. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 35. — W. ZECHENTER: „Nowe Dziady” — satyra antyszlachcka i antypapieska. *Od A do Z* 1951 nr 53. — W. ZECHENTER: Zapomniana satyryczna parafraza „Dziadów”. *Wiatrak* 1962 nr 8. — W. ZECHENTER. *Poglądy* 1962 nr 24.

Las. E. R. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1885 nr 5/6. — TYMON. *Kraj* 1885 nr 3, 6. — *Tyg. Powsz.* 1885 nr 6. — J. KOTARBIŃSKI:

Poniedziałki literackie. *Kur. Codz.* 1891 nr 40. — *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 57. — S. ZDZIARSKI: Przekłady z polskiego. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 31.

Oksana. J. KOTARBIŃSKI: Poniedziałki literackie. *Kur. Codz.* 1891 nr 40. — J. NOWIŃSKI: Plony poetyckie. *Życie* 1891 nr 5. — T. RYLSKI. *Głos* 1891 nr 10. — M. TRZASKA.

Kraj 1891 nr 2, nr 6. — Δ: Ze stołu redakcyjnego. *Kur. Pol.* 1891 nr 63. — *Ateneum* 1891 t. 2 s. 212. — *Tyg. Ilustr.* 1891 nr 57.

Bocian. S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 2. — *Ateneum* 1894 t. 4 s. 190–191.

Satyry i bajki. ad. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 34.

WYSPIAŃSKI STANISŁAW zob. tom 18

Z

ZACHARIASIEWICZ JAN zob. tom 9

ZAGÓRSKI WŁODZIMIERZ OSTOJA (1834–1902)

Pseud. i krypt.: CHOCHLIK; CHOCHLIK SNOPEK; DOMINO; JUNIUS; PUBLICOLA; REDAKTOR CHOCHLIKA; RÓŻOWE DOMINO; WŁ. Z.; WŁ. ZAG.; VERAX; ZYGMUNT SUMIŃSKI; (?).

Poeta, satyryk, powieściopisarz i publicysta.

Ur. 7 listopada 1834 we wsi Czechy, w powiecie brodzkim, w Galicji wschodniej. Był synem Franciszka, byłego oficera wojsk napoleońskich. Początkowo kształcił się w domu pod kierunkiem pisarza Jana Zachariasiewicza, później w Gimnazjum Św. Anny w Krakowie i w szkole inżynierii wojskowej w Krems w Austrii. Jako oficer austriacki był uczestnikiem kampanii włoskiej w 1859 i brał między innymi udział w bitwie pod Solferino. W 1860–1862 walczył jako ochotnik w Legii Węgierskiej pod wodzą Garibaldiego. W tym okresie powstały jego pierwsze utwory wierszowane. W 1863 powrócił do kraju i zamieszkał we Lwowie, gdzie rozpoczął działalność felietonisty oraz wydawał, przeważnie efemeryczne, czasopisma humorystyczne: *Śmigust* (1866), *Kosa* (1866), *Osa* (1866), *Śmieszek* (1868, 3 numery), *Świstek* (1868), *Chochlik* (przejął redakcję od 1867), *Różowe Domino* (1882–1883) oraz w 1867–1874 *Chochlika kalendarzyk humorystyczny*. Po upadku *Chochlika* stał się głównym współpracownikiem *Szczutka*. W 1883 przeniósł się do Warszawy. W tymże roku wszedł w skład redakcji *Kuriera Codziennego*. Współpracował również z *Przeglądem* i *Kurierem Warszawskim*. W 1885–1902 był współpracownikiem *Słowa*. Zajmował się teorią poezji polskiej. Ostatnie lata życia spędził w zakładzie dla nieuleczalnie chorych w Krakowie, a od 1900 w szpitalu Św. Ducha w Warszawie, gdzie zmarł 13 lutego 1902.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Prima aprilis*. Lw. 1869.
2. *Psalm opamiętania*. Lw. 1872.
3. *Szklany człowiek*. Nowela. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spół.* 1877 nr 30–33, 35, 37–44; *Kur. Warsz.* 1877 nr 132–152. Przedr. w wyd. dzieł J. Lama: *Szklany człowiek i inne opowiadania*. W-wa [1938]; Rozmai-

tości i powiastki. W-wa 1952; *Dzieła literackie*. T. 4. W-wa 1957 oraz w wyd. zbior. *Z wielkiego domu. Mała antologia szlachecka*. W-wa 1951 *Bibl. Szpilek* 15.

Współautor: J. Lam napisał początek (nr 30–33, 35).

4. *Król Salomon*. Poemat liryczny w 3 pieśniach. Ogl. fragm.: *Dla Zagrzebia*. Lw. 1881 (*Vanitas vanitatum*); *Dla pogorzalców*. W-wa 1885; *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1886 nr 37–

-38. Wyd. osob. całości W-wa 1887 (Cz. 1: Vanitas vanitatum, cz. 2: Vae soli, cz. 3: Sulamit). Przedr. *Młoda Polska w pieśni*. Oprac. C. Jankowski. W-wa 1898. Zob. też poz. 5 (tu fragm.), 17, 22.

5. Z teki Chochlika: O zmięczeniu i świecie. 1865-1881. Lw. 1882. Wyd. nast. pt. Z teki Chochlika. Piosnki i żarty. (1865-1881). Lw. [1882].

Wiersze satyryczne.

Zawartość: Vanitas vanitatum. (Fragm. z poematu Król Salomon. Zob. poz. 4); cykle poezji: Moll i dur, Z dymem cygara, Z kopalnego romancero (tu m.in.: Historia patriarchy Noego), Tłumaczenia i naśladowania.

6. Pamiętniki starego parasola. *Kalendarz „Różowego Domina”*. Lw. 1884 (fragm. pt. Parady ne buło!). Wyd. osob. całości Lw. 1884.

Powieść.

7. Wilcze plemię. Powieść współczesna. *Gaz. Pol.* 1885 nr 77-111 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1885.

8. O własnych skrzydłach. Powieść. *Kur. Warsz.* 1887 nr 330-360 (pt. O własnych siłach); 1888 nr 3-4 (pt. O własnych skrzydłach). Wyd. osob. W-wa [1892].

9. Nowele. W-wa 1889.

Zawartość: Ze studenckich czasów. (*Kur. Warsz.* 1886 nr 74-92); Iwaś. Nowela z życia ludu wiejskiego w Halickiej Rusi. (*Ateneum* 1885 t. 4 s. 385-416); Zero. Zagadka psychologiczna. (*Słowo* 1887 nr 218-231).

10. Szalone głowy. Powieść w 3 częściach. *Niwa* 1889 nr 1-15, 17-23; też [?] pt. Bez steru. Powieść. *Świat* 1889 nr 8-24. Wyd. osob. pt. Szalone głowy. W-wa 1892.

11. Występek panny Józii. Fraszka w 1 akcie. Wyst. W-wa 20 września 1890. *Ogł. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 37-39, 43-45.

12. Dla grzecznych dzieci. Obrazki z tekstem. W-wa 1890.

13. Żniwo kwiatów. Obrazki z tekstem. W-wa 1890.

14. Pan radca. Powieść. *Przegl. Pol.* 1891 t. 99 s. 211-257, 423-467, t. 100 s. 22-73, 290-348 i odb. Wyd. osob. W-wa 1891.

Współautor: Antoni Zaleski.

15. Nowele. Seria I. Kr. 1894 *Bibl. Nowa Uniwersalna Arcydzieł Lit.*

Zawartość: Wenus w podróży. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 104-107. Zob. też poz. 23); We śnie i na jawie. (*Tyg. Ilustr.* 1891 nr 68-72); Jak w bajce. (*Bibl. Warsz.* 1892 t. 1 s. 127-144; *Kur. Pol.* 1892 nr 173-182); Wilga. (*Czas* 1889 nr 153, 155, 157-158); Moja przystojna na dworze J. O. wojewody wileńskiego ks. Radziwiłła „Panie Kochanku”. (*Niwa* 1885 z. 241. Zob. też poz. 23 oraz Wyd. zbior.); Homo novus. (*Kur.*

Warsz. 1891 nr 121-122; *Przegl. Polít., Spól. i Lit.* 1891 nr 197-199); Odmieniec. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 187-188).

16. Nowele. Seria II. Kr. 1894 *Bibl. Nowa Uniwersalna Arcydzieł Lit.*

Zawartość: Diable wiano. (*Kur. Codz.* 1893 nr 3-5); Lisiarz; Drała; U „naszych”. (*Słowo* 1890 nr 34-40. Zob. też poz. 23); Marcus Tullius Maruda. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 28 i nn.; *Kur. Pol.* 1890 nr 31-38. Zob. też poz. 23 oraz Wyd. zbior.); Przez jedną chwilę. (*Słowo* 1890 nr 66-67); Jak pan Pomeranc polował. (*Wędrowiec* 1891 nr 45); Königgrätz. (*Kur. Codz.* 1890 nr 318); W maju; Dwa słówka. (*Kur. Pol.* 1889 nr 79-82, 85).

17. Poezje. Z teki Chochlika. Nowa seria. W-wa 1894.

Zawiera m.in.: Poradnik dla konkurentów. Studium filozoficzno-psychologiczno-etnologiczne. (*Różowe Domino* 1883 nr 5-16); Psalm tęsknoty. (*Słowo* 1892 nr 117; *Kur. Warsz.* 1892 nr 145); Król Salomon. Cz. I-III. (Zob. poz. 4); Przekłady i naśladowania (tu m.in.: F. Coppée: Błogosławieństwo. Opowiadanie starego wiarusa z czasów wojny hiszpańskiej. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spól.* 1876 nr 29; *Nowiny* 1877 nr 14). (Zob. też poz. 22).

18. W XX wieku. Fantazja humorystyczna. *Słowo* 1894 nr 269-290. Wyd. osob. W-wa 1896.

19. Nowele. Seria III. Kr. 1895 *Bibl. Nowa Uniwersalna Arcydzieł Lit.*

Zawartość: Teatr w Błotowie. (*Wiek* 1888 nr 18-24, 26-28. Zob. też poz. 23); Kochanka aniola; Rodzina mojej żony. (*Słowo* 1890 nr 288-291. Zob. też poz. 23 oraz Wyd. zbior.); Jaskółki. (*Kur. Warsz.* 1891 nr 62. Zob. też poz. 23); Hypnotyzka.

Przekład czes.: Kochanka aniola: V. Kredba; Andělova milenka. Praga 1913.

20. Wąż, jabłko czy kobieta? Żarcik sceniczny. *Wędrowiec* 1895 nr 47. Przedr. zob. poz. 22.

21. Mój pierwszy dzik i inne nowele. W-wa 1896.

Wg Estreichera również z datą 1897.

Zawartość: Mój pierwszy dzik. (*Słowo* 1896 nr 59-73); Boże drzewko w dziecięcym niebie. (*Słowo* 1895 nr 289-296); Upiór. (*Niwa* 1892 nr 5-6); Zawada. (*Wędrowiec* 1884 nr 48); Suknia pani Ireny. (*Kur. Codz.* 1891 nr 39); Grób pana Marcina. (*Czas* 1895 nr 218-228; *Słowo* 1895 nr 213-225).

Rkps Boże drzewko w dziecięcym niebie. *Bibl. PAN* w Kr. sygn. 2465.

22. Wybór poezji. Z przedmową W. Gomułkiewicza. W-wa 1899 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 88.

Zawartość: Poezje (m.in.: Barkarola; Psalm tęsknoty; „Non dolet”. (*Przegl. Poz.* 1896 nr 21); Król Salomon. (Zob. poz. 4); Humoreski i satyry (m.in.: Rozmowa pijaka z księżyccem; Wąż, jabłko czy kobieta? Żarcik dramatyczny. Zob. poz. 20), Przekłady i naśladowania. (Zob. poz. 17).

Przekład ros.: „Non dolet”: W. Lebiediew. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1898 nr 12.

23. Humoreski. W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 127.

Zawartość: Moja przygoda na dworze J. O. wojewody ks. Radziwiłła „Panie Kochanku”. (Zob. poz. 15); Teatr w Błotowie. (Zob. poz. 19); Wenus w podróży. (Zob. poz. 15); Rodzina mojej żony. (Zob. poz. 19); U „naszych”. (Zob. poz. 16); Marcus Tullius Maruda. (Zob. poz. 16); Jaskółki. (Zob. poz. 19).

24. Królowa Saby. Opowieść osnuta na tle biblijnym. *Wędrowiec* 1902 nr 1-6.

Utwór nie dokończony na skutek śmierci autora.

25. Teoria rytmicznych dominant jako prawo rządzące akcentacją wielozgłoskowych wyrazów i budową polskiego wiersza. Nie druk.

Przekłady utworów w zbiorach: c z e s.: J. Nečas: Wybrane básně. Praga 1883. — V. Kredba: Sen a skutečnost a jiné novely. Praga 1896. — V. Kredba: Hraběnka Irma. Praga 1910 — r o s.: „Evviva Verdi”. Wspominania. *Siemja* 1900 nr 43.

Rękopisy drobnych utworów: Zdechłaczki a dekadenci. *Bibl. Jagiel.* sygn. 7892 IV; Z dziejów głodu. Zdarzenie prawdziwe. *Bibl. Jagiel.* sygn. 7814 IV (tu również wycinki z gazet i inne materiały); recenzje literackie *Bibl. PAN* w Kr. sygn. 2467; recenzje teatralne *Bibl. Jagiel.* sygn. 7924 IV.

Artykuły, drobne utwory i przekłady zamieszczał w czasopismach: *Ameryka* (Toledo 1892), *Ananas* (1893), *Ateneum* (1885), *Bibl. Warsz.* (1892), *Bluszcz* (1895), *Bławatek* (1889), *Chochlik* (1866-1868, 1871, 1896), *Czas* (1889, 1895, 1901), *Dod. Lit. do Dzienn. Pol.* (1890); tu nowelka pt. Co może miłość. Nr 35), *Dzienn. Chicagoski* (1896, 1901-1902), *Dzienn. Kr.* (1896), *Dzienn. Pol.* (1881, 1891, 1899), *Echo Muz.*, *Teatr. i Artyst.* (1889, 1891, 1900); tu m.in.: Sen. Monolog. 1891 s. 434), *Eos* (1897), *Gaz. Lw.* (1890-1891); tu m.in. cykl Pogadanki naukowe), *Gaz. Muz. i Teatr.* (1865-1866), *Gaz. Pol.* (1878-1880, 1885-1887); tu m.in. Korespondencje ze Lwowa. 1880), *Głos Narodu* (1896, 1902), *Goniec Teatr.* (1877), *Hasło* (1865); tu Kroniki tygodniowe), *Kolce* (1875-1878, 1884); tu m.in.: opowiadanie pt. Wycieczka do Danii. 1875 nr 50; Piesio. Figura z prowincjonalnego parawana. 1876 s. 27-30), *Kosa* (1866), *Kraj* (Kr. 1869), *Kraj* (1886, 1889, 1891, 1896, 1898, 1902), *Kronika Codz.* (1876), *Książka* (1901), *Kur. Codz.* (1889-1891, 1893, 1899), *Kur. Lw.* (1883), *Kur. Niedzielną* (1897), *Kur. Pol.* (1889-1893), *Kur. Poz.* (1896), *Kur. Warsz.* (1877, 1886-1888, 1890-1892, 1895-1902); tu m.in.: Mimoza. Problemat psychologiczny. 1886 nr 157-165; Ten trzeci. 1890 nr 233; Psalm miłości (La nostalgie du Divin). 1892 nr 117; Blon-

dyni czy bruneci? 1895 nr 196, 202, 210), *Kwart. Hist.* (1895-1896, 1900), *Niwa* (1885, 1888-1892); tu m.in.: Testament wariata. 1885 z. 249; Hrabianka Irma. Nowela. 1888 z. 322-330), *Nowiny* (1877-1878), *Ognisko Domowe* dod. *Wielkopolanina* (1901), *Opiekun Pol. Dzieci* (1869), *Osa* (1866), *Praca* (1865); tu debiut poetycki), *Przełg. Katol.* (1886), *Przełg. Lit. dod. Kraju* (1886, 1889); tu m.in.: Wujek. Opowiadanie starego węgierskiego legionisty. 1889 nr 28-35; „Evviva Verdi”. 1889 nr 47), *Przełg. Lw.* (1878), *Przełg. Polit., Społ. i Lit.* (1888, 1890-1891, 1895-1896, 1898, 1902), *Przełg. Pol.* (1891), *Przełg. Poz.* (1896), *Przełg. Tyg.* (1884-1885), *Psikus* (1902), *Rola* (1884), *Romans i Powieść*, *Różowe Domino* (1882-1884, 1888, 1890), *Słowo* (1885-1898, 1901-1902); tu m.in.: Histeria w naszej literaturze. 1885 nr 147; Bałagulstwo literackie. 1886 nr 236-237; cykl Pogawędki sobotnie. 1887 nr 148 i nn.; Podlotek. Nowela. 1889 nr 157-161; Majówka. Humoreska. 1890 nr 143-147; Król jeźdźców. 1890 nr 156-161; Nowe prądy. 1890 nr 272-278; Poezja a krytyka. 1895 nr 279-282; Dekadentyzm i symbolizm w poezji. 1896 nr 11-13, 15-16; Serce a heksametr. 1901 nr 82-84), *Słowo Pol.* (1901), *Strzecha* (1868, 1871-1872), *Szczutek* (1869, 1875-1881, 1889); tu m.in. Historia proroka Noego. 1877 nr 16), *Śmieszek* (1868), *Śmigust* (1866), *Świat* (1888-1889); tu m.in.: Hrabianka Irma. 1888 nr 15-20), *Świstek* (1868), *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Społ.* (1876-1878), *Tydzien Pol.* (1880), *Tyg. Berliński* (1902), *Tyg. Ilustr.* (1891, 1895-1902); tu m.in.: wiersz Barkarola. 1895 nr 38-39; Strach. Opowiadanie. 1898 nr 5-6), *Tyg. Powsz.* (1884-1885), *Wesoły Kurierek dla Wszystkich* (1897), *Wesoły Kurierek Ilustr.* (1894), *Wędrowiec* (1884, 1886-1887, 1891-1893, 1895-1899, 1901-1902); tu m.in.: Szczęśliwi. Nowela. 1891 nr 41-42; „Na szczęście”. 1891 nr 52; Szalapat. Obrazek. 1892 nr 51-52; Czym jest forma w poezji? Studium estetyczne. 1896 nr 42-49; W krainie rojeń. Opowiadanie. 1898 nr 1-2), *Wiek* (1887-1889, 1892-1893).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album wspaniałych poetów pol.* Wyd. J. Kaspro-wicz. Lw. [1899] i wyd. nast., *Antologia pol.* Zestawił W. B. [W. Belża]. Lw. [1880], *Chochlika kalendarzyk humorystyczny.* Lw. 1867, toż Lw. 1868, *Dla pogorzalców.* W-wa 1885, *Dla Zagrzebia.* Lw. 1881, *Gwiazdka. Jednodniówka ilustr.* W-wa 1891, *Gwiazdka warsz.* W-wa 1896, *J. Ungra kalendarz warsz.* W-wa 1890, *Jednodniówka.* Lw. 1880, *Jednodniówka. Album zbior. na dochód tow. wzajemnej pomocy artystów sceny lw.* Lw. 1884, *Kalendarz familijny.* Lw. 1891, *Kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1892, *Kalendarz pol. ilustr. dla wszystkich.* W-wa 1897, *Kalendarz „Ró-*

żowego *Domina*". Lw. 1884, *Kalendarz „Wieków” ilustr.* W-wa 1891, toż W-wa 1892, toż W-wa 1893, *Kobieta w poezji pol.* [Zebrał W. Belza]. Kr. 1885, *Kocham i cierpie! Najserdeczniejsze pienia miłosne.* Ułożył B. Londyński. Łódź 1902, *Księga sonetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Lira pol.* Wyd. 2 t. 3. W-wa 1897, *Młoda Polska w pieśni.* Oprac. C. Jankowski. W-wa 1898, *Monologi i deklamacje.* T. 4. W-wa [ok. 1894], *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powoźcian.* W-wa 1884, *Pierwszy roczn. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1896, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897], *Skarbonka. Jednodniówka.* Kr. 1893, *Zakopianka. Jednodniówka.* Zakopane 1901.

Przekłady i przeróbki

1. F. Coppée: Ojciec nasz. Dramat w 1 akcie. *Niwa* 1890 nr 6-7.

2. E. Rostand: Cyrano de Bergerac. Komedia bohatera w 5 aktach wierszem. W-wa 1898 *Dod. tyg. Gaz. Pol.* Wyd. nast. Toledo (Ohio) 1914. Wyst. Łódź 1972.

Współtłumacze: M. Konopnicka, W. Łaszczewski.

3. *Gaudeamus! Pieśń wędrownego grajaka, z Rudolfa Baumbacha, Wiktora Scheffela, Juliusza Wolffa.* W-wa 1899.

Współtłumacze: C. Jankowski, J. Łętowski, W. Nawrocki, A. Niemojewski.

Nadto tłumaczył i przerabiał utwory następujących autorów: F. Coppée, A. Daudet, J. W. Goethe, H. Heine, H. Ibsen, L. R. Knežević, I. A. Kryłow, M. Lenau, F. Lope de Vega, A. Puszkina, R. Reinick, F. Schiller.

Wydanie zbiorowe

Z teki Chochlika. Wyboru wierszy i humorerek dokonał J. Tuwim. Wstępem opatrzył Z. Mitzner. W-wa 1953.

Zawartość: Wiersze (m.in. poz. 20); Humoreski: Moja przygoda na dworze J. O. wojewody wileńskiego ks. Radziwiłła „Panie Kochanku”. (Zob. poz. 15); Rodzina mojej żony. (Zob. poz. 19); Marcus Tullius Maruda. (Zob. poz. 16).

Listy

1. List redaktora *Chochlika* do redaktora *Dzien. Pol.* Lw. 1867.

2. Do A. B. Brzostowskiego z 1878. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 48.

3. Do B. Prusa z 1886. Rkps Bibl. IBL PAN sygn. 72. Ogl. *Bolesław Prus. Materiały.* Wr. 1974.

4. Do Z. Sarneckiego 11 listów z 1887-

-1889 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III. T. 6.

5. Do S. Tomkowicza 5 listów z 1889-1895. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1998.

6. Do J. Blizińskiego z 1890. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

7. Do red. *Kur. Warsz.* 2 listy b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy, Zbiory Wolskiej.

8. Do nieznanego adresata list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

OPRACOWANIA

P. Lam a p. W. Zagórski. *Przeł. Lw.* 1878 t. 15 s. 126-132. — P. W. Zagórski o „Messager de Vienne”. *Przeł. Lw.* 1878 t. 15 s. 649. — *Przeł. Lw.* 1878 t. 16 s. 160. — NEMO [S. BŁOTNICKI]: *Dziatwa Apollina.* VI. W. Zagórski (Chochlik). *Przeł. Tyg.* 1884 nr 15. — Pożegnanie p. W. Zagórskiego. *Przeł. Katol.* 1885 nr 5.

(Polem. z art. pt. Bałagultwo literackie, ogł. *Słowo* 1886:) B. PRUS: *Kronika tygodniowa. Kur. Warsz.* 1886 nr 31; przedr. *Kroniki.* Oprac. Z. Szwejkowski. T. 9. W-wa 1960 s. 248-252; Sg [A. SYGIETYSKI]: *Z wędrowki. Wędrowiec* 1886 nr 44, 1887 nr 1; *Przeł. Tyg.* 1886 nr 27, 46, 51; A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Prawda* 1890 nr 4.

(Polemiki i notatki bieżące:) *Przeł. Tyg.* 1886 nr 18, 1887 nr 1, nr 27, nr 38, 1888 nr 1, nr 30, 1890 nr 4, nr 37, 1896 nr 21. — (Finis T. Czapskiego i sąd honorowy między Czesławem a Chochlikiem). *Tyg. Powsz.* 1888 nr 1.

(35-lecie pracy literackiej:) Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1890 nr 18. — Q. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 4. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1890 nr 5. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 330. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 36. — A. P. [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosa* 1890 nr 1283. — W. STEBELSKI. *Gaz. Nar.* 1890 nr 18. — W. STEBELSKI. *Kur. Codz.* 1890 nr 19. — *Gaz. Lw.* 1890 nr 17. — *Niwa* 1890 nr 4. — JUR. *Kraj* 1892 nr 34. — Pamiętnik. *Kameleonowi. Prawda* 1893 nr 24. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1894 nr 51. — P. CHMIEŁOWSKI: *Współcześni poeci polscy.* Petersburg. 1895 s. 263-277. — J. PAWELSKI: *Stara i nowa literatura. Niwa* 1896 nr 20. — (x). *Głos* 1896 nr 3. — „*Kur. Warsz.*” *Książka jubileuszowa 1821-1896.* W-wa 1896 s. 692. — W. GOMULICKI: [Wstęp do]: W. Zagórski: *Wybór poezji.* W-wa 1899. — W. PIOTROWSKI: *Prasa polska na przełomie dwóch stuleci.* *Tyg. Pol.* 1901 nr 1-7.

(Nekrologi:) a. b. *Wiek* 1902 nr 44; A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 286; DELTA [W. DĄBROWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 42; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.*

1902 nr 45; K. GLIŃSKI: Przy kominku. *Bluszczyk* 1902 nr 8; M. GLOTZ. *Niwa Pol.* 1902 nr 7; W. GOMULICKI: W. Zagórski. Profil człowieka i poety. *Wędrowiec* 1902 nr 8; przedr. w książce: Sylwety i miniatury literackie. Kijów 1916 s. 277-285; H. OM. *Gaz. Pol.* 1902 nr 43; J. *Kraj* 1902 nr 7; C. JANKOWSKI: Autor „Króla Salomona” 1834-1902. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1902 nr 10; przedr. w książce: Na marginesie literatury. Kr. 1906; T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 48; ALF. L. [A. LOR]. *Izraelita* 1902 nr 9; W. ŁASZCZYŃSKI. *Nasze Kłasy* 1902 nr 8; W. ŁASZCZYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 8; J. NOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1902 nr 45; GAMA [A. SYGIETYŃSKI]. *Kraj* 1902 nr 6; P. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Pravda* 1902 nr 8; TOPÓR [W. TRĄPCZYŃSKI]. *Biesiada Lit.* 1902 nr 8; Z...a. *Dzien. Poz.* 1902 nr 44; B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 44; *Bibl. Warsz.* 1902 t. 1 s. 615-616; *Dzien. Pol.* 1902 nr 76, nr 78; *Gaz. Lw.* 1902 nr 38; *Gaz. Pol.* 1902 nr 44; *Głos Narodu* 1902 nr 38; *Kur. Codz.* 1902 nr 44; *Kur. Pol.* 1902 nr 45; *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 42, nr 45; *Przedświt* 1902 nr 40; *Słowo* 1902 nr 96; *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 8; *Wędrowiec* 1902 nr 7.

W. ŁASZCZYŃSKI: Śpiewak „Psalmu tęsknoty”. *Nasze Kłasy* 1906 nr 6. — S. GÓRZYŃSKI: W. Zagórski jako poeta filozof. (W 25 rocznicę zgonu). Piotrków 1927. — Wieczór ku czci W. Zagórskiego. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 66. — S. WASYLEWSKI: Kara Mustafa pobity pod Grunwaldem. *Kur. Lit.-Nauk.* 1938 nr 30 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — L. SZCZEPAŃSKI: Poezja nonsensu. *Przełotrój* 1949 nr 243. — K. CHŁĘDOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1951 passim, wyd. 2 Kr. 1957. — Z. MITZNER: [Wstęp do:] W. Zagórski: Z teki Chochlika. W-wa 1953. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim, oprac. J. W. Gomulicki. T. 2. W-wa 1954; wyd. 2 W-wa 1956. — K. W. ZAWADZIŃSKI: Studia z wersyfikacji polskiej. Wr. 1954 s. 209, 313-315. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 309-310. — S. FRYBES. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 1. W-wa 1965. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973 s. 295-297.

Szklany człowiek. S. LAM: [Wstęp do:] J. Lam: Szklany człowiek i inne opowiadania. W-wa 1938. — W. NATANSON: Z wielkiego domu. Mała antologia szlachecka. *Twórczość* 1952 nr 5. — S. FRYBES: [Nota edytorska do:] J. Lam: Szklany człowiek. Dzieła literackie. T. 4. W-wa 1957.

Król Salomon. B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1886 nr 127; przedr.

Kroniki. Oprac. Z. Szweykowski. T. 9. W-wa 1960. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1887 t. 1 s. 522-526. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1887 nr 37. — C. JELLENTA. *Głos* 1887 nr 17. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1887 t. 4 s. 455-457. — Z. PRZESMYCKI: Ostatnie objawy w dziedzinie poezji polskiej. *Życie* 1887 nr 15 [polem.: Rzecz o Sulamitce. *Życie* 1887 nr 22]. — *Tyg. Powsz.* 1887 nr 12.

Z teki Chochlika. J. KOTARBIŃSKI. *Pravda* 1882 nr 33. — S. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Nowiny* 1882 nr 187. — *Tyg. Powsz.* 1882 nr 29. — E. P. [E. PRZEWÓSKI]: Z Parnasu. *Przełotrój*. *Tyg.* 1883 nr 41. — ST. SCHN... [S. SCHNEIDER]. *Gaz. Kr.* 1885 nr 916-917. — S. SCHN... [S. SCHNEIDER]. *Głos Polit.* 1885 nr 9-10.

Pamiętniki starego parasola. P. CHMIEŁOWSKI: Debiuty nowelistów. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 140-143; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. S. II. Kr. 1895 s. 479-483.

Wilcze plemię. T. J. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Niwa* 1885 z. 261. — T. T. JEŻ. *Kraj* 1885 nr 43. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 211. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 140-143; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. S. II. Kr. 1895 s. 479-483.

O własnych skrzydłach. A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 50. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przełotrój*. *Tyg.* 1892 nr 47. — T. CH. *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 s. 320. — *Głos* 1892 nr 47. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1893 nr 4. — A. M. L. [A. Z MYCIELSKICH LISIECKA]. *Przełotrój*. *Pol.* 1894 t. 111 s. 600-602.

Nowele. A. Z. *Słowo* 1889 nr 235. — J. Z. *Dzien. Łódzki* 1889 nr 102. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1889 nr 10. — W. KAR-CZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 112. — Z. P. [Z. PIETKIEWICZ?]. *Gaz. Lubel.* 1889 nr 114. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłasy* 1889 nr 1243. — Y. *Pravda* 1889 nr 24. — *Ateneum* 1889 t. 3 s. 182-183. — *Kraj* 1889 nr 15/16.

Szalone głowy. k. b. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Pol.* 1892 nr 334. — BRONISŁAW CHR...SKI [B. CHRZANOWSKI]. *Pravda* 1892 nr 46. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1892 nr 262. — W. MARRENÉ [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przełotrój*. *Tyg.* 1892 nr 45. — *tc.* *Tyg. Ilustr.* 1892 t. 2 s. 287. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 84. — K. Z. [K. ZALEWSKI]. *Wiek* 1893 nr 4.

Występek panny Józii. AD. BR.: Wznowienie i premiera. *Kur. Codz.* 1890 nr 261. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 47. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 39. — A. RAJCHMAN. *Echo Musz., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 365. — *Przeł. Teatr.* 1890 nr 39.

Pan radca. F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 48. — P. CHM. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 49. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 252. — J. ŁĘTOWSKI. *Kraj* 1891 nr 48. — A. NOWICKI: Artykuł wstępny czy powieść? *Przeł. Tyg.* 1891 nr 49. — *Ateneum* 1891 t. 4 s. 574–576.

Nowele. Seria I–III. K. BART. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przeł. Poz.* 1894 nr 13. — S. HŁASKO. *Słowo* 1894 nr 76. — W. KAR-CZEWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 139. — NIT. [J. NITOWSKI]. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 615–617. — *Biesiada Lit.* 1894 t. 38 s. 112. — *Głos Narodu* 1894 nr 117. — R. G. *Czas* 1895 nr 74. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1895 t. 118 s. 157–160. — J. TOKARZEWICZ. *Prawda* 1895 nr 18. — (wys.) [A. WYSOCKI]. *Świat* 1895 nr 8. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 180–181.

Poezje. W. GOMULICKI. *Kraj* 1894 nr 51. — C. JANKOWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 132. — -cj- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 236. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Głos Narodu* 1894 nr 228. — N. [A. NIEMOJEWSKI]. *Wędrowiec* 1894 nr 24. — I. SUESSER. *Przeł. Tyg.* 1894 nr 34. — J. T. H. [J. TOKARZEWICZ]. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 328. — *Ateneum* 1894 t. 2 s. 588–590. — *Biesiada Lit.* 1894 t. 38 s. 96. — W. GOMULICKI: Poezja i powieść w r. 1894. *Kur. Codz.* 1895 nr 11. — R. G. *Czas* 1895 nr 74. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1895 nr 20.

W XX wieku. C. JANKOWSKI. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 21. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 21. — (sh). *Dzien. Kr.*

1896 nr 237. — *Ateneum* 1896 t. 3 s. 185–186. — *Przeł. Poz.* 1896 nr 29.

Mój pierwszy dzik i inne nowele. J. BADENI. *Przeł. Powsz.* 1897 t. 56 s. 287. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 84. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 97. — W. R. KOROTYŃSKI. *Wiek* 1897 nr 40. — S. POPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 51. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1899 t. 131 s. 538–539.

Wybór poezji. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 211. — Ks. A. R. *Przeł. Katol.* 1900 nr 46.

Recenzje przekładów

E. Rostand: *Cyrano de Bergerac*. *Słowo* 1898 nr 61. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1899 nr 43. — A. NIEMOJEWSKI. *Prawda* 1899 nr 44. — K. ZALEWSKI. *Wiek* 1899 nr 253–254. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1924 nr 98; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór* 5. W-wa 1925 s. 13–19; *Pisma T. 21.* W-wa 1963. — W. BRUNER: Premiera w Teatrze Polskim. *Dzien. Pol.* 1924 nr 81. — J. LORENTOWICZ: Życie teatru. *Express Por.* 1924 nr 99. — I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1925/1926 nr 12. — E. HAECKER. *Naprzód* 1927 nr 95. — W. ZECHENTER: Z teatrów krakowskich. *Gaz. Lit.* 1927 nr 8–9. — J. KOLLER: Wieczory teatralne. *Dzien. Poz.* 1929 nr 62. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 284; przedr.: Ludzie i bydlatka. Wrażenia teatralne. W-wa 1933; *Pisma T. 24.* W-wa 1966. — H. LEŚNIEWSKI. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 41. — T. [BOY-ŻELEŃSKI: Znacze tę bajeczkę? *Kur. Por.* 1938 nr 100. — S. HELSZTYŃSKI: Z teatrów warszawskich. *Kultura (Poz.)* 1938 nr 17.

Recenzje wydań zbiorowych

Z teki Chochlika. (X). *Szpilki* 1953 nr 37.

ZAHAJKIEWICZ SZCZĘSNY (1861–1917)

Pseud. i krypt.: S. Z.; S. Z...; Szcz. Z.; SZCZĘSNY Z.; TAMTEN DRUGI; Z.
Ukraińska forma nazwiska: ZAHAJKIEWYCZ.

Dramatopisarz, poeta, autor książek dla dzieci.

Ur. w 1861 w Stanisławowie. Kształcił się w Stanisławowie i Lwowie, następnie pracował jako nauczyciel. Równocześnie od 1886 współpracował z lwowskimi pismami, był redaktorem *Światelka*, a od 1891 ogłaszał również utwory w czasopismach polonijnych Ameryki Północnej. W połowie 1899 wyjechał z kraju i zamieszkał w Stanach Zjednoczonych, przypuszczalnie w Chicago. Zmarł w 1917.

TWÓRCZOŚĆ

1. Diduś Iwaś. Opowiadanie dla naroda. Lw. 1887 *Wydawn. Narodne* VI, 8.

W języku ukraińskim.

2. Iwan i Mychajło, dwa susidy. Powistka dla naroda. Lw. 1888 *Wydawn. Narodne* VII, 2.

Język jw.

3. Mychajło z Korostowa. Powistka dla naroda. Lw. 1888 *Wydawn. Narodne* VII, 7.

Język jw., pod krypt. Szcz. Z.

4. Pamiętniki mądrej muchy. (Poświęcone c.k. inspektorowi i radcy szkolnemu, Bol. Baranowskiemu). Złoczów 1888 *Bibl. dla Dzieci i Młodzieży ku Rozrywe i Nauce*, 18. Przekład czes.: F. B. Časlavský. Praga 1895.

5. Czarównyk. Powistka dla naroda. Lw. 1889 *Wydawn. Narodne* VIII, 1.

W języku ukraińskim.

6. Dobra dońka. Powistka dla naroda. Lw. 1889 *Wydawn. Narodne* VIII, 10.

Język jw.

7. Nad Dniestrom. Lw. 1889 *Wydawn. Narodne* VIII, 6.

Język jw.

8. Rymy. Złoczów 1889.

9. Wśród Indian. Złoczów 1889 *Biblioteczka dla Dzieci i Młodzieży ku Rozrywe i Nauce*, 19.

10. O Janie Karolu Chodkiewiczu. Złoczów 1890 w serii jw., 20.

11. Piastun Chrystusa. Na tle podania ludowego. Lw. 1890 *Wydawn. Lud.* XI, 10. Wyd. nast. Lw. 1898 w serii jw.

12. Powinszowania dla dzieci i młodzieży. Złoczów 1891 *Bibl. Powusz.* nr 11.

13. Sassacus, wódz Pequodsów. Opowiadania prawdziwe z czasów wojen Indian z białymi. Złoczów 1891 *Bibl. dla Dzieci i Młodzieży ku Rozrywe i Nauce*, 24.

14. Dzieci Izraela. Dramat w 5 aktach. Wyst. Chicago 23 lutego 1892 (przedstawienie amatorskie).

15. Jadwiga, królowa Lechitów. Obraz dramatyczny w 3 odsłonach. Wyst. Chicago 11 września 1892; Milwaukee w październiku 1892 (przedstawienie amatorskie). Ogl. *Dzien. Chicagoski* 1902 nr 228–242 pt. Jadwiga królowa. W 3 aktach).

16. Kwiat paproci albo noc czarodziejska. Obrazek sceniczny w 3 odsłonach. *Dzien. Chicagoski* 1892 nr 215–221. Wyd. osob. Chicago 1892.

17. Poezje. Część I. Chicago 1894.

18. Genowefa. Dramat w 5 aktach. *Dzien. Chicagoski* 1899 nr 88–111.

19. To polityka. Farsa w 1 akcie. *Dzien. Chicagoski* 1899 nr 15–21. Wyd. osob. pt. To polityka. Farsa w 1 akcie. (Myśl z angielskiego). Lw. 1908 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 116. Wyd. nast. Lw. 1924 w serii jw.

20. Tajemnice pensjonarek. Komedyjka ze śpiewami w 3 odsłonach. *Dzien. Chicagoski* 1900 nr 100–119.

21. Perła cylejska. Obrazek dramatyczny ze śpiewami w 3 odsłonach. *Dzien. Chicagoski* 1902 nr 260–277.

22. Za wolność i miłość. Utwór sceniczny w 5 aktach. *Dzien. Chicagoski* 1902 nr 203–226.

23. Muras, król lasów. Sztuka ludowa w 5 odsłonach. Lw. 1910 *Wydawn. Lud.* XXIX, 9.

24. Rodzina dyplomatyczna. Farsa w 1 akcie. Powst. ok. 1910.

25. Major Psianoga. Fraszka sceniczna w 1 odsłonie. Chicago [1913].

Ponadto napisał sztuki grywane amatorsko na scenach polonijnych: Akademia Smogońska, Jasnogóra, Oświadczyńny przez telefon, Niespodzianka, Powrót taty.

Wiersze, opowiadania, utwory dramatyczne ogłaszał w czasopiśmie: *Diabel* (1907), *Dzien. Chicagoski* (1891–1905, 1907–1908, 1910–1911, 1913; tu m.in.: Syn i ojciec. 1891 nr 125; Gorzkie słowo. 1891 nr 287–294; Boże, zbaw Polskę!... 1894 nr 1; „Czwartak” — Mocium panie! Gawęda. 1896 nr 99; Teśknota za ojczyzną. Urywek. 1896 nr 117; Pieśniarz. Urywek poematu. 1896 nr 118; Ze „Starej teki”. 1901 nr 50–68 z przerwami; Z podróży Szczęsnego Zahajkiewicza. 1908 nr 204, 210, 254, 1909 nr 15, 27), *Dzien. Milwaukeecki* (1902; tu m.in.: Z „Króla pieśni”. Z aktu I, ze sceny siódmej. Nr 57), *Gaz. Pol.* (Chicago 1908, 1910), *Gwiazdka Katol.* (1890), *Naród Pol.* (Chicago 1907–1908; tu m.in.: O życie dziecka. Obrazek miejski. 1908 nr 36), *Ognisko Domowe* (1886–1888), *Praca* (1897, 1901, 1915–1916; tu m.in.: My mamy chleb. 1916 nr 33; Przygoda pana Karola. 1916 nr 42), *Przyj. Dzieci* (1886, 1890; tu m.in.: Trzy ziarenka grochu. 1890 nr 30), *Samorząd* (1885), *Szczutek* (1887–1889), *Szkola, Śmigus, Światelko* (1892), *Tyg. Mąd i Powieści* (1886), *Wesoły Kurierek Ilustr.* (1894), *Wiara i Ojczyzna* (Chicago 1890, 1892), *Zgoda* (Chicago 1906).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Czolem. Jednodniówka festynowa Tow. Gmin. „Sokół”*. Lw. 1890, *Deklamacje*. Lw. 1893;

toż wyd. 2 Lw. 1899, *Kwiaty i kłosa z niwy ojczystej*. Poz. [1909], *Poezje różnych autorów*. Inowrocław 1914, *Śpiewnik sokoli*. Kr. 1896.

Listy

Do W. Belzy 2 listy z 1888. i 1911. Rkps sygn. 12663/III, 1.

OPRACOWANIA

Zr. [A. ZIPPER]: Wydawnictwo dla młodzieży. *Gaz. Lw.* 1888 nr 196. — H. NAGIEL: Dziennikarstwo polskie w Ameryce i jego 30-letnie dzieje. Chicago 1894 s. 124. — S. Zahajkiewicz. *Dziennik Milwaucki* 1902 nr 288. — W. KRUSZKA: Historia polska w Ameryce. Wyd. popr. ilustr. T. 5. Milwaukee 1905 s. 95. — S. OSADA: Prasa i publicystyka polska w Ameryce. Pittsburgh 1930 s. 57. — A. S. WOLANIN: Polonica Americana. Chicago 1945 s. 270. — J. SKRZYPEK: Czołpismnictwo polskie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej pod koniec

XIX w. (1886–1900). *Roczn. Hist. Czołpismnictwa Pol.* 1963 t. 3 z. 1 s. 136, przypis 41. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1049–1050.

Pamiętniki mądrej muchy. Dr A. Z. *Szkola* 1889 s. 190. — G. KOHN. *Roczn.* (Samborski) 1889/1890 s. 239.

Rymy. (F. K.). *Dziennik Pol.* 1889 nr 171. — (Zr.) [A. ZIPPER]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 154.

Sassacus, wódz Pequodsów. G. KOHN. *Roczn.* (Samborski) 1892/1893 s. 405.

Dzieci Izraela. *Reforma* (Chicago) 1891 nr 14.

To polityka. *Dziennik Cieszyński* 1920 nr 182.

Muras, król lasów. St. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1911 s. 155–156. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna 1914–1922. Kr. 1969 s. 132.

ZAKRZEWSKI JAN (1871–1944)

Krypt.: J. Z.; z.; Z.; (Z.).

Poeta, krytyk literacki.

Ur. w 1871 r. Był nauczycielem gimnazjalnym. Przez pewien czas był pracownikiem biblioteki w Raperswilu. Ok. 1931 mieszkał w Sosnowcu. Zginął podczas powstania w Warszawie w 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ananke. Dramat liryczny w 6 odsłonach. W-wa 1901.

2. Czołpismnictwo polskie na emigracji. Wydawnictwo Awinińskie (1832–1833). *Przeł. Hist.* 1907 t. 4 z. 1–3 i odb.

3. Literatura powszechna. Podręcznik dla klas wyższych. Cz. I. Literatury starożytne. W-wa 1916.

Artykuły i utwory literackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Dziennik Chicagoski* (1911), *Dziennik Poz.* (1923; tu: Krzysia. Nowela. 1923 nr 119–122), *Gaz. Pol.* (1898), *Głos* (1898; tu: Nowa sztuka. Nr 3–5), *Kur. Codz.* (1895–1896), *Kur. Litewski* (1906), *Kur. Warsz.* (1903; tu: Demokrytyzacja w literaturze. Nr 290; Strach. Nr 295), *Kuźnia Młodych* (1935), *Naród Pol.* (Chicago 1906; tu: Strach. Nr 19), *Ogniwio* (1903), *Tydzien* (1906), *Tyg. Ilustr.* (1895, 1898–1901, 1903, 1906–1907; tu m.in.: Raut. Urywek z dzien-

nika studenta. 1895 nr 8–12; Modlitwa. Preludium wiosenne. 1898 nr 23; W rozterce. Studium powieściowe. 1899 nr 47–52; oraz stała rubr. Z tygodnia na tydzień. 1898–1899), *Wędrowiec* (1906), *Zgoda* (Chicago 1904).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Jednodniówka*. Monachium 1897 (tu: Hymn śmierci).

Przekłady i przeróbki

1. Homer: Iliada. W urywkach i streszczeniu ze wstępem i objaśnieniami. W-wa [1916] *Wybór Pisarzy Pol. i Obcych dla Domu i Szkoły* nr 24.

2. A. France: Tais. Poz. 1923.

OPRACOWANIA

Ananke. SZCZESNA [J. BAKOWSKA]. *Bluszcz* 1901 nr 14. — Wł. R. [W. RABSKI]. *Książka* 1901 s. 22. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 7.

Czasopiśmiennictwo polskie na emigracji. d. *Gaz. Codz.* 1907 nr 88. — S. WASYLEWSKI. *Pam. Lit. R.* 7 (1908) z. 3.

Literatura powszechna. Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1916 nr 5. — J. W. [W. JABLONOWSKI]. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1916 nr 67.

ZALESKA MARIA JULIA (1831–1889)

Pseud. i krypt.: AUTORKA „WIECZORÓW CZWARTKOWYCH”; BOŻENA; J. Z.; M. J. Z.; M. Z.; (M. Z.); R. S. T.; STARY PRZYJACIEL DZIECI; TEOFILA GL...

Autorka i tłumaczka powieści dla dzieci i młodzieży.

Ur. we wrześniu 1831 we wsi Medwedówka pod Czehrynem. Córka Stanisława Perłowskiego, nauczyciela, i Teofili z Glińskich. Otrzymała wykształcenie domowe. Wiedzę przyrodniczą, pedagogiczną i literacką zdobyła na drodze samokształcenia. W 1855 wyszła za mąż za lekarza Seweryna Zaleskiego i zamieszkała w Niemirowie. W 1857 wraz z mężem przeniosła się do Kamieńca Podolskiego, a w 1867 do Warszawy. Około 1870 rozpoczęła współpracę z czasopismami warszawskimi, od 1880 redagowała *Wieczory Rodzinne*. Zmarła w Warszawie 10 kwietnia 1889.

TWÓRCZOŚĆ

1. W chacie i we dworze. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 28 listopada 1862.

Współautor: K. Pieńkowski.
Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4491.

2. *Wieczory czwartkowe*. Opowiadania o cudach przyrody i znakomitych odkryciach naukowych, młodocianemu wiekowi poświęcone. W-wa 1871. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1873; wyd. 3 uzup. W-wa 1879.

3. *Wędrowka po niebie i ziemi*. Opowiadania o układzie wszechświata i budowie ziemi młodemu wiekowi poświęcone. W-wa 1873.

4. *Listki i ziarnka*. Powiastki, opowiadania i rozmówki zawierające najpotrzebniejsze wiadomości do pojęcia dzieci zastosowane. W-wa 1874. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1881; wyd. nowe W-wa 1893; wyd. nowe W-wa 1905.

5. *Wakacje Janka i Zosi*. Opowiadanie o znakomitych wynalazkach przemysłu i sztuki, o cudach przyrody i wypadkach codziennego życia. W-wa 1874.

Współautor: A. Borkowska.

6. *Obraz świata roślinnego*, obejmujący życie roślin, klasyfikację i opisanie znacniejszych rodzin, młodemu wiekowi ofiarowany. W-wa 1875.

7. *Pogadanki naukowe*. W-wa 1876.

8. *Świat zwierzęcy w obrazach* zebrany dla młodocianego wieku. W-wa 1877.

9. *Prawa kobiety*. Komedia w 4 aktach.

Wyst. Poz. 14 grudnia 1880. Ogl. *Kronika Rodz.* 1882 s. 337–469 z przerwami.

Sztuka zalecona do grania na konkursie poznańskim w 1880.

10. *Przygody młodego podróżnika w Tatrach*. Z dziennika Kazia przepisała. *Wieczory Rodz.* 1880 nr 1–16. Wyd. osob. W-wa 1882. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1891; wyd. 3 W-wa 1908.

11. *Świątek Zosi*. Rozmowy małej dziewczynki z cicią. Dla grzecznych dzieci spisała. W-wa 1881. Wyd. nowe W-wa 1893.

12. *Gwiazdka dla grzecznej dziewczynki*. Małe powiastki. W-wa 1884. Wyd. 2 W-wa 1893.

13. *Snópek*. Powiastki, opowiadania, komedyjki młodocianego wieku. W-wa 1884. Zawartość: tu m.in.: *Dar babuni*. Obrazek sceniczny w 1 akcie. (*Wieczory Rodz.* 1881 nr 1–2); *Wujaszek zza morza*. Komedia w 2 aktach. (*Wieczory Rodz.* 1881 nr 12–15).

14. *Dwie siostry*. Opowiadanie z życia młodej dziewczynki. W-wa 1888. Wyd. 2 W-wa 1899.

Przekład franc.: L. Golschmann. Limoges 1898.

15. *Niezgodni królewicze i królowa perłowego pałacu*. Bajki prawdą przeplatane. W-wa 1889.

16. *Iskierki*. Krótkie powiastki i bajeczki dla młodszej dziewczynki. Kr. 1890. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1894; W-wa 1905; W-wa [1917]; wyd. 4 [!] W-wa 1928; wyd. 5 W-wa 1931.

17. *Odgłosy gór i dolin*. Powieści z dawniejszych i nowszych czasów dla młodego wieku. W-wa 1890.

18. Z krainy czarów. Legendy, baśnie i podania najpiękniejsze, swojskie i obce, z uwzględnieniem podań tatrzańskich wybrała i ułożyła dla dzieci. W-wa 1890 *Bibl. Ilustr. dla Młodzieży*.

19. Przygody młodych podróżników. Podróż Adasia i Zosi do Indii. Mały Robinzon w puszczy amerykańskiej. Ilustr. W. Podkowiński. W-wa 1891.

20. Ostatnie iskiarki. Zbiór powiastek i bajeczek dla młodszej dziatwy. W-wa 1893. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1903; W-wa 1906.

21. Wesele zięby. Bajeczka prawdziwa opowiedziana dziatwie. W-wa 1898. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [ok. 1907]; wyd. 3 W-wa 1929; Bari 1945 [maszynopis powielany].

22. Bajeczki babuni. Podśluchana rozmowa. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 93. Wyd. nowe W-wa 1919 w serii jw.

23. Cztery prządky. Robotnicy Jakuba. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 63.

24. Gwiazdka. Najlepsza zabawa. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 64.

25. Obłoczek. — Przygoda rodziny jeźców. — Promyczek słońca. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 15.

26. Wędrowka Celinki do zaczarowanych krajów. — Wieszcza okruszyn. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 16.

27. Wiewiórki. — Pogrzeb szczura. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 65.

28. Wojtuś. — Michałek. — Podejrzanie. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 17.

29. Zosia w puszczy. W-wa [1932] *Skarbnica Milusińskich* 118.

Utwory ogłaszała w następujących czasopismach: *Kłosy* (1876, 1884–1886, 1889), *Kronika Rodz.* (1874–1889; tu m.in.: rubr. Ze świata naukowego. 1877–1889), *Opiekun Domowy* (1873), *Przyroda i Przemysł, Świt* (1886), *Tyg. Powsz.* (1882), *Wieczory Rodz.* (1880–1887), *Wiek* (1874), *Zorza*.

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Szlachetna zabawa*. W-wa 1880 (tu: Obrazek z życia szkolnego) oraz przedmowa do: L. Biart: *Wyprawa po złote runo*. [Tłum.] M. Zielińska. W-wa 1886.

Przekłady i przeróbki

1. T. Mayne-Reid: *Puszcza wodna w lesie*. W-wa 1872. Wyd. nowe W-wa 1892.

2. T. Mayne-Reid: *Młodzi żeglarze, czyli przygody myśliwskie w Ameryce Północnej*. W-wa 1882. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 W-wa 1910.

3. *Powieści naśladowane z angielskiego*. W-wa 1883.

Zawartość: *Księżniczka Katarzyna*. (Zob. też poz. 15); *Bohater*. (Zob. też poz. 8).

4. J. F. Cooper: *Mieszkaniec puszczy*. *Powieść dla młodzieży*. W-wa 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1894; wyd. 3 W-wa 1906; wyd. 9 W-wa 1933; wyd. 9 [sic!] W-wa 1948.

5. T. Mayne-Reid: *Dolina bez wyjścia*. *Przygody podróżników w górach Himalaj*. W-wa 1884. Wyd. nast.: wyd. nowe W-wa 1899; wyd. 7 W-wa 1928; wyd. 9 W-wa 1948.

6. T. Mayne-Reid: *Połów potworów morskich*. W-wa 1884.

7. T. Mayne-Reid: *Przygody myśliwskie młodych osadników w Afryce południowej*. W-wa 1884. Wyd. nowe Kr. 1899.

8. *Z pałaców i chat*. *Powieści dla dorastającej młodzieży*. W-wa 1885.

Zawartość: *Tajemnica starego dworu*; *Pamiętnik wujaszka*; *Bohater*. (Zob. poz. 3).

9. *Bajeczki prawdziwe*. *Opowiedziane dziatwie podług Zuzanny Kornaz, przełożonej ogródka dziecinnego w Genewie*. W-wa 1887. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1892; wyd. 3 W-wa 1897; wyd. 5 W-wa 1909; wyd. 7 W-wa 1921; wyd. 8 W-wa 1928; wyd. 9 W-wa 1931.

10. T. Mayne-Reid: *Ziemia Ognista*. *Przygody młodego podróżnika*. W-wa 1887.

11. *Wyprawa po skarby ukryte wśród puszczy*. *Przygody podróżników w Australii*. W-wa 1888. Wyd. 2 W-wa 1933 [1932].

12. F. H. Burnett: *Mały lord*. *Powieść dla młodzieży*. W-wa 1889. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1901; wyd. 4 W-wa 1914; wyd. 5 W-wa 1919; wyd. 8 W-wa 1930; wyd. 9 W-wa 1936; wyd. 11 W-wa 1947.

13. R. Roth: *Młody wygnaniec*. *Przygody wśród puszczy i stepów amerykańskich*. W-wa 1889. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1895; wyd. 3 W-wa 1902; wyd. 4 W-wa 1909; wyd. 6 W-wa 1928; wyd. 9 W-wa 1938.

14. E. Prévost-Duclos: *Gwiazda Sudanu*. *Przygody podróżników w Afryce środkowej*. Kr. 1890.

15. *Pamiętnik młodej dziewczyny*. *Księżniczka Katarzyna*. (Zob. poz. 3). *Dwie powieści dla dorastającej młodzieży*. W-wa 1892. Wyd. nast.: *Pamiętnik młodej dziewczyny*.

Wyd. 2 W-wa 1906; Księżniczka Katarzyna. Wyd. 2 W-wa 1907; wyd. 3 W-wa 1928.

16. J. Verne: Bez przewrotu. W-wa 1893.

Listy i materiały

1. Do A. Perłowskiego (brat) z 1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7865 IV.

2. Do W. Bełzy z 1880 w imieniu red. *Wieczorów Rodz.* Rkps Ossol. sygn. 12423/I.

3. Do J. I. Kraszewskiego z 1880 w imieniu red. *Wieczorów Rodz.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6544 IV.

4. Do zakładu fotograficznego W. Rzewuskiego z 1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 4953.

5. Do A. Walickiego z 1888. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2977.

OPRACOWANIA

-B.-*Kur. Codz.* 1876 nr 70. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasze autorki. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 20-21.

(Nekrologii:) M. GAWALEWICZ. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 328; M. ILNICKA. *Bluszcz* 1889 nr 17; W. KOROTYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 329; ADAM PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosy* 1889 nr 1242; RADOŚĆ. *Świat* 1889 nr 12 s. 286; Z. URBANOWSKA. *Przegl. Pedag.* 1889 s. 245-247, 258-260; Z. URBANOWSKA. *Wieczory Rodz.* 1889 nr 17; *Ateneum* 1889 t. 2 s. 383; *Bibl. Warsz.* 1889 t. 2 s. 319-320; *Biesiada Lit.* 1889 t. 27 nr 16; *Kronika Rodz.* 1889 nr 8; *Kur. Por.* 1889 nr 102; 103; *Przegl. Pedag.* 1889 s. 96; *Przegl. Tyg.* 1889 nr 16; *Rola* 1889 nr 16; *Ruch. Kalendarz enc. na r.* 1889. W-wa 1889; *Świat* 1889 nr 9; W. KOROTYŃSKI: M. J. Zaleska. W: *Ź. Ungra kalendarz warsz. ilustr.* W-wa 1890 s. 12-13.

S. KOSMOWSKA, D. MILKUSZYC, A. SZYĆCÓWNA: Kobieta polska jako autorka pedagogiczna. W-wa 1912 s. 22-23. — M. DAREMSKA. *Wychow. Przedszkolne* 1926 nr 10. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży w l. 1864-1914. W-wa 1959. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży. W: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu.* T. 2. W-wa 1966. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży w l. 1864-1918. W-wa 1975. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 1051.

Listki i ziarnka. (b.a.) *Opiekun Domo-owy* 1874 nr 22. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Codz.* 1894 nr 340. — A. MORZKOWSKA. *Księżka* 1904 s. 452. — R. [F. REINSCHMIDT]. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 324. — *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 50.

Obraz świata roślinnego. *Opiekun Domo-owy* 1875 nr 51.

Przygody młodego podróżnika w Tatrach. P. CH. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Roczn. Pedag.* 1882 s. 154. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1882 nr 913. — L. W. [L. WASILEWSKI]. *Prawda* 1882 nr 50. — P. R. [R. PLENKIEWICZ]. *Ateneum* 1883 t. 1 z. 1. — J. RAKOWSKI. *Szkola* 1883 s. 141. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1890 nr 350. — s. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 51. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1891 nr 345. — A. S. [A. SZYĆCÓWNA]. *Przegl. Pedag.* 1891 s. 293.

Świątek Zosi. W. NOWICKI. *Kłosy* 1880 nr 809. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 50. — J. K. [J. KÜHN]. *Roczn. Pedag.* 1881 s. 168. — *Bibl. Warsz.* 1881 t. 4 s. 453-454. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1892 nr 351. — RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 51. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 347.

Gwiazdka dla grzecznej dziewczynki. WŁ. N. [W. NOWICKI]. *Roczn. Pedag.* 1883 s. 174. — S. *Kur. Codz.* 1883 nr 337. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1884 nr 967. — *Kraj* 1884 nr 6. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1892 nr 350. — RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 51. — W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 347.

Snopek. S. *Kur. Codz.* 1883 nr 337. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1884 nr 967. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 6.

Dwie siostry. M. ILNICKA. *Bluszcz* 1887 nr 49-51. — E. SIWIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 47. — *Biesiada Lit.* 1887 nr 46. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1888 nr 1175. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 215. — *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 52. — N. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1899 t. 134 s. 351-352.

Niezgodni królewicze i królowa perłowego pałacu. A. DYGASIŃSKI. *Życie* 1888 nr 51. — [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 52. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1888 nr 1224. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 554.

Iskierki. J. UNSZLICHTÓWNA. *Przegl. Pedag.* 1890 s. 68-69. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Codz.* 1894 nr 340. — W. HAHN. *Szkola* 1908 s. 389.

Odgłosy gór i dolin. J. *Kur. Codz.* 1889 nr 346. — W. NOWICKI. *Kłosy* 1889 nr 1277. — A. WITSKI. *Życie* 1889 nr 51.

Z krainy czarów. M. ILNICKA. *Bluszc* 1889 nr 51. — W. NOWICKI. *Kłosa* 1889 nr 1277. — *Tyg. Ilustr.* 1889 t. 2 s. 376.

Przygody młodych podróżników. *Świat* 1890 nr 24. — *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 50. — St. Sr. *Przegl. Tyg.* 1891 nr 12.

Ostatnie iskierki. W. GOMULICKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 347. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 207. — W. G. [W. GOMULICKI]. *Kur. Litewski* 1905 nr 95. — J. MUKLANOWICZ. *Książka* 1907 s. 20–21.

Recenzje przekładów i prze-róbek

T. Mayne-Reid: Puszcza wodna w lesie. *Kraj* 1891 nr 51.

T. Mayne-Reid: Młodzi żeglarze. J. PRACKI: Książki kołędowe. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 52. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1882 t. 1 s. 176–177. — *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 51.

J. F. Cooper: Mieszkaniec puszczy. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 103.

T. Mayne-Reid: Dolina bez wyjścia. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 103. — *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 50.

T. Mayne-Reid: Przygody myśliwskie młodych osadników w Afryce południowej. *S. Kur. Codz.* 1883 nr 337. — *Kraj* 1884 nr 6.

Z pałaców i chat. W. NOWICKI. *Kłosa* 1884 nr 1016. — *Gaz. Warsz.* 1884 nr 287.

Bajeczki prawdziwe. PEDAGOG NEMO. *Kur. Codz.* 1886 nr 347. — *Przegl. Tyg.* 1886 nr 51. — A. DYGASIŃSKI. *Kur. Codz.* 1887 nr 347. — A. DYGASIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 50. — Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 51.

T. Mayne-Reid: Ziemia Ognista. PEDAGOG NEMO. *Kur. Codz.* 1886 nr 347.

Wyprawa po skarby ukryte wśród puszczy. M. ILNICKA. *Bluszc* 1887 nr 49–50. — A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 50. — *Kłosa* 1888 nr 1175. — *Z. Tyg. Ilustr.* 1932 nr 51.

R. Roth: Młody wygnaniec. W. NOWICKI. *Kłosa* 1888 nr 1224. — *Ateneum* 1889 t. 1 s. 554–555. — *AN. SN. Gaz. Pol.* 1895 nr 284. — S. HŁASKO. *Kraj* 1895 nr 49. — M. D. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 48. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 461.

Pamiętnik młodej dziewczyny. J. MUKLANOWICZ. *Książka* 1907 s. 108. — J. MUKLANOWICZ. *Książka* 1907 s. 149–150 (Księżniczka Katarzyna). — R. SZUMOWSKA. *Sprawy Szkolne* 1908 s. 53–54.

J. Verne: Bez przewrotu. A. KRASNOWOLSKI. *Ateneum* 1893 t. 2 s. 229–231.

ZALESKA KRYSZYNA SARYUSZ (1874–1945)

Pseud.: K. LASKEZA; K. Z. S.; LASKEZA; NAGODA-SARYUSZ; SAR.; SARYUSZ NAGODA.

Poetka.

Ur. 25 kwietnia 1874 w Pustowni, w powiecie skwirskim guberni kijowskiej. Wychowywała się w Jazłowcu u ss. niepokalanek. Ok. 1886 wróciła do Pustowni. Po śmierci ojca wraz z rodziną przeniosła się na stałe do Krakowa. W lipcu 1944 udała się do Warszawy. Na przełomie października i listopada powróciła do Krakowa. Zmarła tamże 1 stycznia 1945.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pejzaże. Kr. 1901.

Zawartość: cykle: Z wiosny, Z zimy, Znad wód, Z ludowej nuty, Wirydarz w słońcu, Z Krakowa.

2. Spotkanym w drodze wrażeniom i ludziom. Kr. 1901.

Zawartość: cykl: Z tamtego brzegu, oraz wiersze luźne.

3. Z wygnania. Kr. 1901.

Zawartość: cykl: Sub specie aeternitatis, oraz wiersze luźne.

4. Między świtem a dniem. Powieść. *Bluszc* 1901 nr 1–27 pt. Więzy ducha. Wyd. osob. W-wa 1902.

5. Poezje. Kr. 1910.

Zawartość: cykle: Z naszego kraju, Z obczyzny, Królowny, Poezje refleksyjne.

6. Religijny moment w naszej beletrystyce. *Przegl. Powsz.* 1913 t. 117 s. 373–395.

Wyd. osob. Kr. 1913 *Broszury o Chwili Obecnej* 33.

Ponadto opracowała szereg popularnych życiorysów w serii *Postacie Świętych*, wyd. w Poznaniu przez Księgarnię św. Wojciecha.

Utwory zamieszczała w następujących czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1898), *Bluszczy* (1901), *Czas* (1897–1898, 1900–1901, 1926–1929, 1932), *Dziennik Chicagoski* (1896–1897), *Dziennik dla Wszystkich* (1905), *Dziennik Powsz.* (1906–1907, 1910; tu liczne wiersze oraz m.in.: Biedusia. Opowiadanie. 1906 nr 273), *Dziennik Poz.* (1903), *Dzwon Niedzielnny* (1927–1928), *Głos Narodu* (1903, 1905, 1908, 1914, 1920, 1926), *Iskierka* (1923), *Kraj* (1897–1899, 1903, 1905, 1907), *Kronika Powsz.* (1910, 1913), *Kur. Nowojorski* (1898), *Nasz Kraj* (1906), *Pol. Siew* (1918), *Przegl. Chyrowski* (1933), *Przegl. Powsz.* (1903–1904, 1906–1914, 1918; tu m.in. Małego Franka wielka troska. Nowela. 1909 t. 103 s. 21–32; Boże Narodzenie. Opowiadanie. 1909 t. 104 s. 338–344; Stаницa. Obrazek. 1911 t. 112 s. 41–54, 212–223; Wyjazd ze Stancicy. 1913 t. 119 s. 278–293), *Przyj.* (1912), *Przyj. Dzieci* (1899), *Reformator* (1903), *Rola* (1912; tu: Rów na kresach. Opowiadanie. Nr 21–22; Dziwna historia. Opowiadanie. Nr 15–18), *Ruch Katol.* (1899; tu: Antosia. [Opowiadanie]. Nr 24), *Sodalis Marianus* (1908, 1910, 1926–1927, 1933; tu liczne wiersze), *Świat Słowiański* (1906), *Tęcza* (1928–1929), *Tyg. Ilustr.* (1896–1897, 1900), *Wiek Ilustr.* (1904), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1903).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia pol.* Oprac. S. J. [S. Jarzyna]. T. 1. Cieszyn [1931], *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Confiteor w oryndku Bożym*. Poz. 1930, *Kalendarz Apostolstwa Modlitwy*. Kr. 1915, *Kalendarz „Posłańca Serca Jezusowego” na r. 1912*. Kr. 1911, *Kwiat współcz. poezji pol.* Wyd. L. Staff. W-wa 1920, *Kierownik Stowarzyszenia Młodzieży*. W-wa 1929, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Perły deklamacji pol.* Zebrał A. Kompf. Wyd. 2 pomnożone. Inowrocław 1913; wyd. 3 Poz. 1919, *Triumf Krzyża. Chrystus w poezji pol.* Ułożył E. Wolski. Kijów 1914.

Przekłady

J. F. Finn: *Przygody urwisza*. Kr. 1929 [1928]. Wyd. 2 Kr. 1947.

Ponadto szereg książek religijno-dydaktycznych.

Listy i materiały

1. Do L. Mańkowskiego 5 listów z 1897–1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7651 II 7652 II, 7653 II, 7655 II, 7656 II.

2. Do F. Hoesicka b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2689.

3. Od L. Mańkowskiego 2 listy z 1903–1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7663 II.

4. Wiersz pt. Z polskich pól. Rkps Ossol. sygn. 12665/III.

OPRACOWANIA

A. ŚWIDERSKA: Aus der polnischen Frauenbewegung. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 25. — M. Ł.: Jako jeleń do źródła wód... Poezje religijne K. S. Zaleskiej. *Rzeczpospolita* 1930 nr 105.

Zbiór poetów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Pejzaż e. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 315. — K. C. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 397–400. — (w) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 99.

Spotkanym w drodze wrażeń i ludziom. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 315. — K. C. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 397–400. — (w) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 99.

Z wygnania. g. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 33. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 315. — K. L. *Podwawelinin* 1902 nr 2. — P. MATERNOVÁ. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 247.

Między świtem a dniem. *Wędrowiec* 1901 nr 47. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mów i Powieści* 1902 nr 26. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 24. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 18. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 132–133.

Poezje. *Słowo Pol.* 1910 nr 526. — B...e. *Głos Narodu* 1911 nr 24. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 117–118. — (St. L.) [S. LAM]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 1. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 110 s. 410–415. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 2.

ZALESKI ANTONI (1858–1895)

Pseud. i krypt.: A. Z.; BARONOWA X. Y. Z.

Publicysta.

Ur. 2 maja 1858 w Stodulce, powiat lityński na Podolu, w rodzinie ziemiańskiej. Początkowe nauki pobierał w domu. Ukończył gimnazjum realne w Krakowie, następnie studiował nauki politechniczne w Pradze. Zadebiutował jako publicysta ogłaszając w 1876 w *Gazecie Polskiej* korespondencje z Pragi. Przerwał studia i w 1877 wrócił do Krakowa, gdzie zajął się pracą dziennikarską. Wkrótce przeniósł się do Warszawy i w 1882 był jednym z inicjatorów *Słowa*, które wydawał i współredagował do 1895. Więzy przyjaźni łączyły go z Henrykiem Sienkiewiczem, wraz z nim i z Kazimierzem Pochwalskim odbył w 1886 kilkutygodniową podróż na Bałkany i do Konstantynopola. W 1888 ożenił się z Zofią Szydłowską. Od 1888 był sekretarzem Warszawskiego Towarzystwa Przeciwwięzobawczego. Zmarł w Warszawie 9 sierpnia 1895.

TWÓRCZOŚĆ

1. Teatr krakowski w 1877 i 1878 roku. *Przegl. Pol.* 1878 t. 49 s. 114–131, 397–413 i odb. Kr. 1879.

2. Towarzystwo warszawskie. Listy do przyjaciółki. T. 1–2. Kr. 1886–1887. Wyd. nast.: wyd. 2 przez autorkę przejrzone, poprawione i znacznie rozszerzone. T. 1–2. Kr. 1888–1889; W-wa [przed 1915] (zawiera tylko list 1 pt. Towarzystwo warszawskie od r. 1863 do końca 1887. Listy do przyjaciółki. T. 1); oprac. R. Kołodziejczyk. W-wa 1971.

Ogł. pod pseud. Baronowa X.Y.Z.

D. Świerczyńska odrzuca autorstwo A. Zaleskiego, (*Pam. Lit.* R. 70 (1979) z. 3).

Zawartość: Listy: I. Zamek i jego mieszkańcy. (*Czas* 1885 nr 237–250 z przerwami); II. Rosjanie w Warszawie. (Jw. 1885 nr 256–292); III. Nasi konsulowie. (Jw. 1886 nr 11, 19, 44, 46); IV. Życie towarzyskie Warszawy. (Jw. 1886 nr 53–61); V. Sylwetki warszawskie. (Jw. 1886 nr 63–69, 71–72); VI. Cenzura i dziennikarstwo. (Jw. 1886 nr 252–275 z przerwami); VII. Teatr i życie artystyczne w Warszawie. (Jw. 1886 nr 280–290 z przerwami); VIII. Epilog. (Jw. 1886 nr 295–296, 1887 nr 1–23 z przerwami).

Wydanie 1 zawiera ponadto anonimowy: Przyczynek do Towarzystwa warszawskiego na prowincji. List Barona TWZ do przyjaciółki żony.

Przekład ros.: Listy 1–3 oraz fragm. listu 4 — rkps Arch. Główne Akt Dawnych w Warszawie, zespół Komitetu Cenzury.

3. Z wycieczki na Wschód. Notatki dziennikarza. *Słowo* 1886 nr 268–283, 285–291, 1887 nr 1–48. Wyd. osob. W-wa 1887.

4. Wieś do sprzedania. Komedia w 4 aktach. Wyst. Łódź 17 października 1891. Nie druk.

Współautor: M. Gawalewicz.

5. Pan radca. Powieść. *Przegl. Pol.* 1891 t. 99 s. 211–257, 423–467, t. 100 s. 22–73, 290–348 i odb. Wyd. osob. W-wa 1891.

Współautor: W Zagórski.

Artykuły, korespondencje, recenzje umieszczał w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1877; tu: Matica czeska. T. 2 s. 377–395), *Czas* (1885–1887), *Echo* (1879), *Gaz. Pol.* (1876; tu: Korespondencja z Pragi. Nr 4, 20, 31, 40, 51, 57, 65), *Kłosy*, *Niwa* (1881, 1895), *Przegl. Pol.* (1877–1879, 1891), *Słowo* (1882–1895; tu m.in. cykl artykułów pt. Półśłówka. 1884 nr 11, 16, 22, 29, 39, 45, 59, 67, 70, 94; 116), *Tyg. Ilustr.* (1881, 1886, 1891).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Szarbonka*. *Jednościówka* Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 6 listów z 1881–1882. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6544 IV.

2. Do M. Godlewskiego 5 listów z 1890–1894. Rkps Ossol. sygn. 12437/I, 12448/II.

3. Do K. M. Górskiego 2 listy z 1892–1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III.

4. Brulion artykułu. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7835 IV.

OPRACOWANIA

Kur. Por. 1882 nr 3 [inf. o objęciu red. *Słowa*]. — RĘBAJŁO: Potomstwo Zoila. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 30. — [A. ZIELIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 13 — [J. FINKELHAUS]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 4. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. Pan A. Zieliński i moja ignorancja. *Rola* 1888 nr 3. — Ślub. *Kur. Por.* 1888 nr 13.

(Nekrologi:) W. Gom. [W. GOMULICKI]. *Kraj* 1895 nr 31; M. I. [M. ILNICKA]. *Bluszcz* 1895 nr 35; J. K-g. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 33; A. J. SĘK [A. MIESZKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 33; Er. P. [E. PILTZ]. *Kraj* 1895 nr 31; Sm. *Gaz. Pol.* 1895 nr 183; S. TARNOWSKI. *Przegl. Pol.* 1895 t. 117 s. 793–799;

Ateneum 1895 t. 3 s. 653; *Biesiada Lit.* 1895 nr 34; *Czas* 1895 nr 183; *Dzien. Poz.* 1893 nr 184; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 32; *Gaz. Lw.* 1895 nr 184; *Kraj* 1895 nr 31; *Kronika Rodz.* 1895 nr 17 s. 544; *Kur. Codz.* 1895 nr 218; *Kur. Por.* 1895 nr 220, nr 221, nr 223; Prawdziwy dziennikarz. *Niwa* 1895 nr 18; *Słowo* 1895 nr 181; *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 32; *Wędrowiec* 1895 nr 33; *Wiek* 1895 nr 181.

A. LEO: Wczoraj. Gawęda o niedawnej przeszłości. W-wa 1929 s. 172–174. — H. SIENKIEWICZ: Listy do M. Godlewskiego (1878–1904). Wr. 1956 passim. — R. KOŁODZIEJCZYK: Wstęp do: A. Zaleski: Towarzystwo warszawskie. W-wa 1971 s. 5–53.

Towarzystwo warszawskie.
HRABINA ABC: List z Krakowa do Baronowej X. Y. Z. *Czas* 1886 nr 257. — W. RZYMOWSKI: Jak Warszawa walczyła z cenzurą zaborców. *Dzien. Lud.* 1938 nr 114. — K. BEYLIN: Dni powszednie Warszawy w latach 1880–1900. W-wa 1967 s. 178–179, 215. — B. CZESZKO: *Nowe Książki* 1971 nr 24. — J. GRZELAK: Mniemana Baronowa, czyli dawny plotkarz warszawski. *Odgłosy* 1971 nr 7. — P. HERTZ. *Stolica* 1971 nr 20. —

J. IWASZKIEWICZ. *Życie W-wy* 1971 nr 81. — J. SAKOWICZOWA. *Głos Rob.* 1971 nr 49. — ki [J. KALKOWSKI]. *Zeszyty Prasoznawcze* 1972 nr 1. — J. MIĄSO. *Kronika W-wy* 1972 nr 3. — T. BURAKOWSKI. *Roczn. Warsz.* 1974 t. 12 s. 328–333.

Z wycieczki na Wschód. A. G. *Czas* 1887 nr 87. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1887 nr 24. — QUIS [M. GAWALEWICZ]: Pogawędka. *Bluszcz* 1887 nr 18. — A. M. L. [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przeł. Pol.* 1887 t. 84 s. 576–581. — (Z.). *Gaz. Lw.* 1887 nr 127.

Wież do sprzedania. -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 421. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 45. — Teatr polski w Petersburgu. *Kur. Por.* 1892 nr 319.

Pan radca. F. B. [F. BRODOWSKI]. *Prawda* 1891 nr 48. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]. *Wędrowiec* 1891 nr 49. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 252. — J. ŁĘTOWSKI: Powieść publicystyczna. *Kraj* 1891 nr 48. — A. NOWICKI: Artykuł wstępny czy powieść? *Przeł. Tyg.* 1891 nr 49. — *Ateneum* 1891 t. 4 s. 574–576.

ZALEWSKI KAZIMIERZ (1849–1919)

Pseud. i krypt.: JERZY MYRIEL; K. Z.; (K. Z.); KAZ. ZAL.; KAŻ.... ZAL....; Z.; ŻELISŁAW ROMAN ORSZA.

Dramatopisarz, krytyk teatralny, publicysta.

Ur. 5 grudnia 1849 w Płocku; syn Stanisława, adwokata, i Barbary z Wołowskich. Uczęszczał do szkół w Płocku, Siedlcach i w Warszawie. W 1865–1870 studiował prawo w Szkole Głównej w Warszawie. Przez parę lat pracował w sądownictwie. W 1869 debiutował utworem poetyckim pt. Kongres ptaków na łamach *Tygodnika Ilustrowanego* oraz jednoaktówką pt. Bez posagu. W 1875–1878 wydawał i redagował *Wiek*, w 1876–1877 redagował *Nowiny Niedzielne*. W 1888 ożenił się z Zofią Olszewską. Od 1889 był stałym recenzentem teatralnym w *Kurierze Warszawskim*. W sezonie 1907–1908 był dyrektorem artystycznym Warszawskich Teatrów Rządowych. W 1908–1915 kierował szkołą aktorską (Szkoła Aplikacyjna). W 1909–1918 był dyrektorem Teatru Małego w Warszawie, przy którym zorganizował w 1910 „Wolną scenę”. W 1912 został dyrektorem i reżyserem Teatru Zjednoczonego, w 1915 przez krótki czas był kierownikiem teatrów warszawskich. Zmarł 11 stycznia 1919 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bez posagu. Szkic dramatyczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 7 marca 1869. *Ogł. Tyg. Ilustr.* 1869 nr 85.

2. Wycieczka za granicę. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 14 maja 1870; Lw. 28 marca 1874. Wyd. W-wa 1872 *Teatry Amatorskie* 19. Wyd. nast. W-wa 1892 jw.

3. Z postępem. Komedja w 5 aktach wierszem oryginalnie napisana. Wyst. W-wa 21 listopada 1874; Lw. 10 grudnia 1875. Wyd. W-wa 1874.

4. Przed ślubem. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 24 września 1875; Kr. 6 listopada 1875; W-wa 11 grudnia 1875; Poz. 4 grudnia 1875. Wyd. W-wa 1875. Przedr. w książce: T. Siwert: *Dramat mieszczański epoki pozytywnej*.

tywizmu warszawskiego. Wr. 1953 s. 377–467.

Przekład czes.: J. Bittner, Praga 1876.

5. Złe ziarno. Komedja w 3 aktach. Wyst. Lw. 27 września 1876; Kr. 19 października 1876; W-wa 3 lutego 1877; Poz. 3 listopada 1877. Ogł. *Niwa* 1876 nr 44, 46, 48 i odb.

6. W czasie burzy. Wiersz. W-wa 1876.

7. Marco Foscarini. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 7 września 1877; Poz. 16 kwietnia 1879. Ogł. *Dziew. Pol.* 1877 nr 207–208; *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 60–71.

Przekłady: franc.: M. A. *Revue Slave* (W-wa) 1879—ros.: I. Omulewski, Petersburg, 1877.

8. Spudlowali. Komedja w 1 akcie. Wyst. Lw. 17 lutego 1878; W-wa 13 sierpnia 1878; Kr. 19 października 1878. Ogł. *Biesiada Lit.* 1878 nr 122–126. Wyd. osob. Lw. 1878 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 6. Wyd. nast.: W-wa 1878; Lw. 1921.

Rkps Ossol. sygn. 10795/I.

Przekłady: czes.: F. L. Hovorka, Praga 1879, Wyd. nast. Praga 1881—ros.: *Inf. Kur. Por.* 1878 nr 312.

Przeróbka L. Mikorskiej pt. Zuch dziewczyna. Opera w 2 aktach. Wyst. W-wa 1884.

9. Artykuł 264. Komedja w 5 aktach. Wyst. Kr. 27 kwietnia 1878 [anonimowo]; W-wa 18 czerwca 1878; Poz. 2 października 1878. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1878 nr 119, całość *Kłosa* 1878 nr 675–685. Wyd. osob. W-wa 1878.

Rkps IS PAN sygn. 400/III.

Otrzymał I nagrodę na konkursie im. A. Fredry we Lw. w 1878.

Przekłady: ros.: N. G. w 1881 przełożyli wysłał na konkurs w Odessie jako utwór oryginalny pt. Na nowych naczałach, otrzymał nagrodę Uniw. Noworossyjskiego—serbochorw.: N. Manojlović-Rajko, ok. 1888–1889.

10. Dama treflowa. Komedja w 4 aktach. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1878 nr 285; całość *Tyg. Ilustr.* 1879 nr 162–176. Wyst. Lw. 8 lutego 1879; Kr. 15 lutego 1879; W-wa 10 czerwca 1879; Poz. 18 listopada 1879.

11. Pani podkomorzyna. Komedja w 4 aktach. Wyst. Lw. 5 maja 1880; Lubl. 27 stycznia 1881; W-wa 2 lipca 1881. Ogł. *Bluszcz* 1880 nr 16–29. Wyd. osob. W-wa 1880.

Rkps Ossol. sygn. 11018/I.

12. Rodzina. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 11 lutego 1882; Poz. 22 lutego 1884. Ogł. *Bibl. Warsz.* 1882 t. 1 s. 221–238, 369–399, t. 2 s. 45–67 i odb.

Współautor: J. I. Kraszewski.

13. Syn przemysłnika. Powieść oryginalna. *Wiek* 1882 nr 282–292, 1883 nr 1–156. Wyd. osob. t. 1–2. W-wa 1884.

Pod pseud. Jerzy Myriel.

14. Górą nasi. Komedja w 5 aktach. Wyst. Kr. 26 stycznia 1884; Lw. 11 lutego 1884; Poz. 22 marca 1884; Tarnów 14 czerwca 1884. Ogł. fragm.: *Echo Mus. i Teatr.* 1884 nr 58; *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powożdzian.* W-wa 1884. Wyd. osob. całości Kr. 1885.

Rkps Ossol. sygn. 10679/I (pt. Wybór prezydenta miasta, czyli górą nasi. Komedja).

15. Friebe. Komedja w 5 aktach. Wyst. W-wa 11 kwietnia 1885; Kr. 11 kwietnia 1885; Lw. 15 kwietnia 1885; Poz. 10 października 1885. Ogł. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 75–83 i odb.; *Gaz. Nar.* 1885 nr z kwietnia i maja; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1885 nr 97–128; przedr. w: *Dramat mieszczański epoki pozytywizmu.* Wr. 1953.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1231, 4399.

16. Lis w kurniku. Komedja w 5 aktach. Wyst. W-wa 1 sierpnia 1885; Lw. 4 września 1885; Kr. 5 września 1885; Lubl. 14 października 1885. Ogł. fragm. *Dla pogorzalców.* W-wa 1885; całość *Tyg. Ilustr.* 1885 nr 132–145.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4839.

17. Nasi zięciowie. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 15 stycznia 1886; W-wa 9 czerwca 1886; Poz. 30 października 1886. Ogł. *Kłosa* 1886 nr 1071–1086. Wyd. osob. W-wa 1886.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1059, Ossol. sygn. 13022/II (fragm.).

Przekład ros.: A. Kriukowski, Moskwa 1892.

18. Królowa opinia. Komedja. Ogł. fragm.: *Kur. Warsz.* 1886 nr 324–326, 1887 nr 1 (pt. Prolog do komedii pt. Królowa opinia); *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893 s. 589–593.

19. Małżeństwo Apfel. Komedja w 4 aktach. Wyst. W-wa 9 czerwca 1887; Łódź 4 sierpnia 1887; Kr. 12 listopada 1887; Lw. 3 lutego 1888. Ogł. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 192–204 i odb.

Rkps Ossol. sygn. 10937/I.

Przekład ros.: W. Truneczewski ogł. jako utwór oryginalny pt. Cwioty zapożdalyje. *Kolosia* 1888 nr ze stycznia.

20. Syn bogów. Komedja w 5 aktach. Ogł. fragm. *Kłosa* 1887 nr 1173; *Świat* 1888 nr 1–3; *Wiek* 1890 nr 4; *Prosna. Jednodniówka kaliska.* Kalisz 1895 s. 70–71.

Wg Estr. i L. Simona ogł. także pt. Synowie bogów.

21. W walce z losem. Powieść w trzech tomach. *Wiek* 1888 nr 39–289 z przerwami;

Przegl. Polit., Spół. i Lit. 1889 nr 5–186. Wyd. osob. t. 1–3. W-wa 1889.

Pod pseud. Jerzy Myriel.

22. Miś. Powieść w trzech częściach. *Kur. Pol.* 1889 nr 1– [do końca], 1890 nr 1–110; *Wiek* 1889 nr z grudnia, 1890 nr 1–59. Wyd. osob. W-wa 1891.

Pod pseud. Jerzy Myriel.

23. Oj mężczyźni, mężczyźni. Krotoczwila w 4 aktach. Wyst. W-wa 25 czerwca 1890; Kr. 11 listopada 1890; Lubl. 2 lutego 1894; Łódź 27 października 1896. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 10910/I, Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1488, 3380.

Przekład ros. *Teatralna biblioteka* ok. 1891. Inf. L. W. *Kraj* 1891 nr 32.

24. Kraj. Komedia w 4 aktach. Wyst. Poz. 5 marca 1892; Sopot 3 sierpnia 1892; Bydg. 5 sierpnia 1892. Ogl. *Dzien. Poz.* 1892 nr 58–84; *Świat* 1892 nr 12–24, 1893 s. 335–339.

Otrzymała I nagrodę na I Konkursie Galicyjskiego Wydz. Krajowego we Lw. w 1891.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3732.

Pod pseud. Żeliszlaw Roman Orsza.

25. Prawa serca. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 24 kwietnia 1893 (pt. Górą serca); W-wa 1 maja 1893; Lubl. 23 września 1893; Poz. 21 października 1893. Ogl. fragm. *Dzien. Poz.* 1893 nr 21–25. Wyd. osob. całości W-wa 1893 *Bibl. „Wiek”* t. 27.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1775.

26. Jak myślicie. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 10 marca 1894; W-wa 31 maja 1894; Poz. 3 listopada 1894; Lw. 20 marca 1895; Lubl. 24 października 1895. Wyd. z podtyt. Komedia fantastyczna w 4 aktach, 6 obrazach. W-wa 1894 *Bibl. „Wiek”* t. 31.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1979.

27. Łotrzyca. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 18 kwietnia 1895; W-wa 24 sierpnia 1895; Poz. 12 października 1895; Lubl. 19 grudnia 1895; Częstochowa luty 1896; Łódź 24 marca 1896; Lw. 13 grudnia 1896. Ogl. fragm. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1896 nr 268. Całość nie druk.

28. Piękny sen. (Na Helikonie). Prolog w 1 akcie. Wyst. Łódź 20 września 1895; W-wa 10 czerwca 1896. Ogl. pt. Piękny sen. Prolog na otwarcie teatru w Łodzi. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 40; *Kalendarz „Wiek” ilustr.* W-wa 1896 s. 78–83 (pt. Ładny sen).

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1957.

29. Syn. Komedia w 4 aktach. Wyst. Lw. 25 września 1895; W-wa 18 grudnia 1895; Łódź 14 stycznia 1896; Lubl. 16 lutego 1896; Kr. 22 lutego 1896; Poz. 24 października 1896. Ogl. fragm. *Kur. Warsz.* 1895 nr 349; *Wędrowiec* 1895 nr 50; całość *Wiek* 1895 nr 281–300, 1896 nr 1–6.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2142, 3401.

30. Lichwiarskie swaty. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 14 czerwca 1896; Lw. 8 czerwca 1900. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2112.

31. Ogniwa. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 19 lutego 1898. Ogl. *Wiek* 1898 nr 38–62 z przerwami.

32. Depozyt. Szkic do komedii. *Kur. Warsz.* 1906 nr 160–169 dod. por.

33. Dla rubla. Szkic z życia w 4 aktach. Wyst. W-wa 20 lutego 1909. Nie druk.

Utwory, recenzje, felietony teatralne, artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1878, 1882; tu: Do Redakcji. 1878 t. 3 s. 146), *Biesiada Lit.* (1878), *Bluszcz* (1880, 1906–1907; tu: Powstanie 1863 r. Uwagi luźne o „Zapiskach” Mikołaja Berga. 1906 nr 46–52, 1907 nr 7–26), *Dzien. Pol.* (1877, 1891, 1907), *Dzien. Poz.* (1892–1893), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1884–1885, 1887, 1890, 1894–1895), *Gaz. Nar.* (1885), *Gaz. Warsz.* (1905; tu: Protestuj! Nr 253), *Kłosy* (1878, 1887), *Krytyka* (1913), *Kur. Lw.* (1891, 1893; tu m.in.: Jan Aleksander Fredro. 1891 nr 138, 140, 144 (dod.)), *Kur. Pol.* (1889), *Kur. Por.* (1887), *Kur. Warsz.* (1871–1872, 1878, 1886, 1888–1897, 1905, 1906, 1909, 1916–1917; tu m.in.: od 1889 stale recenzje teatralne; Jan Aleksander Fredro. 1891 nr 135–137; Henryk Ibsen. 1892 nr 342–343; 346–348; art. pt. Koniec epopei. 1895 nr 13–53; Protestuj! 1905 nr 315), *Niwa* (1876), *Nowiny Niedzielne* (1876–1877), *Ognisko Domowe* (1874–1875), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1889), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1885, 1889, 1890, 1894–1896), *Przegl. Spół.* (1906), *La Revue d'Art Dramatique* (Paryż 1894), *Świat* (1888, 1891–1892; tu: Jan Aleksander Fredro. 1891 nr 11–12), *Tyg. Ilustr.* (1869, 1877, 1879, 1885; tu debiut: Kongres ptaków. Bajka. 1869 nr 85), *Wędrowiec* (1895), *Wiek* (1875–1882, 1888–1890, 1892–1895, 1898–1899; tu m.in. art.: Teatr rządowy warszawski. 1881 nr 110–113; W sprawie osobistej. 1893 nr 2; w działach: Nowiny bieżące krajowe; Teatr; Przegląd literacki; Korespondencja; Kronika artystyczna; Kronika literacka; Felieton teatralny), *Wiek Ilustr.* (1900–1905;

tu w działach: Teatr i sztuka; Felieton teatralny).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Gwiazdka*. W-wa 1887, *Kalendarz na r. 1894. Kolęda dla gospodyń*. W-wa 1893, *toż na r. 1896*. W-wa 1895, *Kalendarz „Wieku” ilustr.* W-wa 1896, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powodźian*. W-wa 1884, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Skarbonka. Jednodniówka*. Kr. 1893, *Śmiech dla leż.* W-wa 1885, *Teatry pol. w W-wie*. W-wa 1917, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady

1. E. Legouvé: Bez stanu. Komedja w 1 akcie. Wolny przekład wierszem. *Kłosa* 1870 nr 245–247. Wyst. W-wa 1874.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 4850, Poz. Tow. Przyj. Nauk sygn. 1161.

2. Moliere: Szkoła kobiet. Komedja w 5 aktach. W-wa 1875. Wyst. 1881.

3. Moliere: Świętoszek. Komedja w 5 aktach. W-wa 1875.

4. Pojedynek u Ninon. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 1887.

Przeróbka z franc.

5. H. Murger, T. Barrière: Cyganeria. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1894, W-wa 1895.

6. A. Daudet: Ostatnia lekcja języka francuskiego w Alzacji. Wyst. W-wa 26 września 1914. *Ogł. Kur. Por.* 1914 nr 29 [nr 290:].

Listy

1. Do J. I. Kraszewskiego 53 listy z 1875–1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6544 IV.

2. Do A. Szukiewiczza z 1876. Rkps Ossol. sygn. 6531/II.

3. Do S. Nowińskiego 16 listów z 1876–1888. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

4. Do J. Blizińskiego 37 listów z 1876–1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6699 III–6702 III.

5. Do W. Bełzy 8 listów z 1877–1884. Rkps Ossol. sygn. 12421/I–12423/I, 12425/I, 12663/III.

6. Do L. Germana 2 listy z 1880–1883. Rkps Ossol. sygn. 6414/I.

7. Do M. Bałuckiego 2 listy z 1884. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285.

8. Do J. Krausharowej 2 listy z 1884 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2730.

9. Do Z. Sarneckiego 7 listów z 1887–1911 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

10. Do W. Miklaszewskiego z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III.

11. Do J. Chęcińskiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 4360/II.

12. Od A. Belcikowskiego brulion listu z 1907. Rkps Ossol. sygn. 12686/III.

OPRACOWANIA

Kur. Por. 1878 nr 32 [dot. wyst. utworów w Petersb.]. — (Proces wytoczony przez Muchanowa): Proces prasowy. *Echo Mus. i Teatr.* 1883 nr 8; *Kur. Por.* 1883 nr 322–323; *Kraj* 1884 nr 14. — M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasz współczesny dramat i komedia. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 26–30. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1885 nr 16. — S. M. RZĘTKOWSKI: K. Zalewski. Sylwetka. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 80. — Is [J. FINKELHAUS]: Apologia sprytu. *Przełg. Tyg.* 1886 nr 29–30. — [M. WOŁOWSKI]: Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1886 nr 5. — [J. DOBRSKI]: Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1887 nr 26. — [J. FINKELHAUS]: Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1887 nr 23. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Komedia żydowska p. K. Zalewskiego. *Rola* 1887 nr 27–30. — *Kur. Por.* 1887 nr 54 [dot. pobytu w Paryżu]. — Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1887 nr 42. — [P. JAKSA-BYKOWSKI]: Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1888 nr 39. — (Z.): Kronika. *Ślub. Gaz. Lw.* 1888 nr 27. — *Kur. Por.* 1888 nr 30; nr 34. — W. RAPACKI: Aktor o autorach. Z pamiętników W. Rapackiego. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 333. — W. RAPACKI: Polemika z K. Zalewskim. *Kur. Warsz.* 1890 nr 14; W. RAPACKI: Echo polemiki. *Kur. Por.* 1890 nr 17. — Charakterystyka mieszczaństwa. *Głos* 1890 nr 11; Jak oceniają dzieła p. K. Zalewskiego we Lwowie. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 22. — Echa warszawskie. *Przełg. Tyg.* 1890 nr 49. — J. KOTARBIŃSKI: Szanowny Panie Redaktorze. *Kur. Por.* 1891 nr 279. — F. OLSZEWSKI: Szanowny Redaktorze. *Kur. Por.* 1891 nr 281 [dot. art. J. Kotarbińskiego]. — /./: Polemika między krytykami. *Kur. Por.* 1891 nr 64. — (a.p.): Saldo krytyka. *Głos* 1892 nr 15. — ALKAR [A. KRAUSHAR]: Pamiętnik literacki z bruku warszawskiego. *Świat* 1892 nr 12–17, 20 i odb. Wyd. osob. pt. Sylwetki literackie z niedawnej przeszłości. Petersb. 1894 s. 119–124. Wyd. nast. pt. Neocyganeria warszawska. W-wa [1913] s. 72–75. — A. N.: Światła i cienie. *Wędrowiec* 1894 nr 20. — P. CHMIEŁOWSKI: K. Zalewski. Studium. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 544–548.

(Jubileusz 25-lecia pracy pisarskiej.) -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 545. — Rz.: K. Zalewski. *Tyg. Młod i Powieści* 1894 nr 11. — Z. SARNECKI: 25-letnia działalność komediopisarza K. Zalewskiego. *Świat* 1894 nr 6. — *Biesiada Lit.* 1894 nr 1. — *Gaz. Lw.* 1894 nr 57. — *Gaz. Nar.* 1894 nr 57. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 5. — *Kur. Codz.* 1894 nr 66. — *Niwa* 1894 nr 4. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 30. — *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 10.

J. KENIG: Przegląd teatralny. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 165. — [G. ZAPOLSKA]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 47. — „*Kur. Warsz.*” *Książka jubileuszowa*. W-wa 1896 s. 164-165. — Rachunki. P. K. Zalewski i recenzenci teatralni. *Niwa* 1896 nr 24. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. *Petersb.* 1897 s. 112-117. — Nowa sztuka Zalewskiego. *Głos Narodu* 1897 nr 137. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 4. — P. CHMIEŁOWSKI: Nasza literatura dramatyczna. T. 2. *Petersb.* 1898 s. 242-288. — G. GEBETHNER, R. WOLFF: [List do redakcji]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 10. — Wł. Ch.: Z ostatniej chwili. Sprawa redaktora „*Wiek*” K. Zalewskiego. *Gaz. Pol.* 1901 nr 328. — A. PIETKIEWICZ. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 41. — Potwarz w druku. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 6. — H. CEPNIK: Jubileusz komediopisarza. *Dzien. Pol.* 1904 wyd. por. nr 121. — K. Zalewski. 35 rocznica pracy komediopisarza. *Kur. Por.* 1904 nr 68. — *Robotnik* 1905 nr 65 [dot. art. pt. Protestuję, ogł. *Gaz. Warsz.* i in.]. — Z sądów. Sprawa redaktora Zalewskiego. *Nowa Gaz.* 1906 nr 62. — SPARTAK: Pomyślność reżyserska. *Spoleczeństwo* 1907 nr 23. — M. SYNORADZKI. *Lechita* 1907 nr 1. — S. S.: Po dymisji dyrektora Zalewskiego. Trzy wrażenia. *Scena i Sztuka* 1908 nr 29. — Naokoło teatru. Z ostatniej chwili. Le roi est mort! Vive le roi! *Scena i Sztuka* 1908 nr 29. — *Scena i Sztuka* 1908 nr 27; nr 28. — Bicz: Uczniowie Szkoły Aplikacyjnej contra dyr. Zalewskiemu. *Scena i Sztuka* 1909 nr 22. — G. KEMPNER: P. K. Zalewski jako wychowawca. *Nowa Gaz.* 1909 nr 324. — Z. WEYBERG: Archeologia p. Zalewskiego. *Scena i Sztuka* 1909 nr 5. — Wolna scena. *Rola* 1910 nr 2. — W. S. REYMONT: Listy do Redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 400; K. ZALEWSKI: Listy do Redakcji. *Nowa Gaz.* 1912 nr 404 [odpowiedź na list W. S. Reymonta]. — D.: Nasi komediopisarze — o sobie. *Świat* 1913 nr 47. — J. Cz. [J. CZEMPIŃSKI]: K. Zalewski. W: *Teatry pol. w W-wie*. W-wa 1917 s. 16-17.

(Nekrologi:) A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1919 nr 13; A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 3; S. KRZYWOSZEWSKI: K. Zalewski. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1919 nr 4; A. NIEMIROWSKI.

Kur. Płocki 1919 nr 11; W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1919 nr 12; W. RĄBSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 13, przedr. w książce: *Teatr po wojnie*. W-wa [1925] s. 19-24; M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1919 nr 13; B. WŁADA [I. SCHREIBER]. *Światłocienie* 1919 nr 1; *Czas* 1919 nr 11; *Dzien. Powsz.* 1919 nr 12; *Gaz. Kaliska* 1919 nr 11; *Gaz. Pol.* 1919 nr 19; *Gaz. Warsz.* 1919 nr 14; *Kur. Warsz.* 1919 nr 13; nr 15; nr 16; nr 17; nr 18; *Maski* 1919 nr 1; *Nowości Ilustr.* 1919 nr 2; *Przegl. Wicz.* 1919 nr 10; *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 3; *Ziemia Przemyska* 1919 nr 11.

W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]: K. Zalewski. *Kalendarz „Kur. Por.”* W-wa 1920 s. 134-136. — H. SZYJKOWSKI: Dzieje komedii polskiej w zarysie. Kr. 1921. — W. RAPACKI: Czarny dwór. W-wa 1923 s. 142-144 i passim. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1924 nr 229. — Z. KORNACKA: Płoczczenie w komedii polskiej. *Życie Mazowsza* 1935 s. 286-288. — A. SIKORSKI: Szkoła Aplikacyjna przy byłych Teatrach Rządowych Warszawskich i jej wychowawcy (1908-1915). W-wa 1936. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Pierwsze komedie K. Zalewskiego. *Przegl. Współcz.* 1937 nr 181; przedr. w książce: *Ludzie i dzieła*. Kr. 1967. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Zapomniani. Sylwetki dziennikarzy starej Warszawy. *Nowa Rzeczpospolita* 1938 nr 185. — T. Hiż: Edzio i Kazio. Wspomnienie o E. Lubowskim i K. Zalewskim. *Gaz. Pol.* 1939 nr 210. — K. WROCZYŃSKI: K. Zalewski. *Nova Epoka* 1946 nr 1. — X. GLINKA: Postacie dawnej Warszawy. *Orzeł Biały* (Londyn) 1951 nr 31/32. — T. SIVERT: Problematyka społeczna w dramacie mieszczańskim pozytywizmu warszawskiego. *Pam. Teatr.* 1952 nr 2/3; przedr. w: *Teatr warsz. drugiej połowy XIX w.* Wr. 1957 s. 133-191. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Fantastyczna postać K. Zalewskiego. W książce: *Świat aktorski moich czasów*. W-wa 1953 s. 318-319. — J. LIPIŃSKI: Dramaty Z. Sarneckiego, E. Lubowskiego, K. Zalewskiego w świetle warszawskiej krytyki teatralnej. [Wstęp do:] T. SIVERT: *Dramat mieszczański epoki pozytywizmu warszawskiego*. Wr. 1953 s. XLV-LIV [Rec.: B. Mamoń: Nad dramatem pozytywizmu. *Dziś i Jutro* 1954 nr 29; J. Baculewski: Z zagadnień dramatu mieszczańskiego. *Pam. Teatr.* 1955 z. 1; Z. Ziabicki. *Pam. Lit. R.* 46 (1955) z. 2]. — P. OWERLLO: Z tamtej strony rampy. Wyd. 2. Kr. 1957 passim. — K. WROCZYŃSKI: Pół wieku wspomnień teatralnych. W-wa 1957 s. 152-159. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Dwaj komediopisarze jako dwie figury komediowe. *Teatr* 1958 nr 22; przedr. w książce: *Niepospolite ludzie w dniu swoim powszednim*. Kr. 1961 s. 86-102. — J. KRUSZ. *Stolica* 1959 nr 11. —

W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej”. W-wa 1965 s. 194–195 i passim. — L. EUSTACHIEWICZ. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 3. W-wa 1969. — B. PRUS. 1847–1912. *Kalendarz życia i twórczości*. Oprac. K. Tokarzówna i S. Fita. W-wa 1969 s. 166–167. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965*. W-wa 1973.

Bez posagu. K... i [J. KOTARBIŃSKI]. *Przegl. Tyg.* 1869 nr 11. — W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1869 nr 63.

Wycieczka za granicę. M. DZIKOWSKI. *Opiekun Domowy* 1870 nr 22. — X. *Tyg. Mód* 1870 nr 21. — *Niwa* 1872 nr 11.

Z postępem. K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 nr 361. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Wiek* 1874 nr 259. — E. LUBOWSKI. *Bluszcz* 1874 nr 48. — K. LUNIEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1874 nr 48. — A. PILECKI. *Warsz. Rocz. Lit.* 1874 s. 131. — SĄSIAD. *Afisz Teatr.* 1874 nr 37. — H. SIENKIEWICZ. *Niwa* 1874 nr 12; przedr. *Dzieła*. T. 46. W-wa 1951 s. 136–143. — H. STRUVE. *Kłosy* 1874 nr 492. — X. *Kolce* 1874 nr 48. — D. ZGLIŃSKI. *Przegl. Tyg.* 1874 nr 48. — *Gaz. Pol.* 1874 nr 117. — *Kur. Codz.* 1874 nr 259. — *Kur. Warsz.* 1874 nr 259. — Ar-y [M. DZIEDUSZYCKI]. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1875 nr 51–52. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 2 s. 303–305. — *Dzien. Pol.* 1875 nr 284. — *Gaz. Lw.* 1875 nr 285. — *Gaz. Toruńska* 1875 nr 10. — *Ruch Lit.* 1875 nr 51–52.

Przed ślubem. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Szkice Spol. i Lit.* 1875 nr 31–32. — Ar-y [M. DZIEDUSZYCKI]. *Tydzień Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1875 nr 41. — K. KASZEWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 416. — □. [S. KOŹMIAN]. *Gaz. Pol.* 1875 nr 279; przedr. w książkach: *Listy o Galicji do „Gazety Polskiej”*. Kr. 1877; *Teatr*. T. 2. Kr. 1959. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1875 nr 51. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Wiek* 1875 nr 275. — E. LUBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 2. — n. *Wiek* 1875 nr 277. — L. NIEMOJEWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1875 nr 51. — A. PRILECKI. *Opiekun Domowy* 1875 nr 51. — REWERA. *Warta* 1875 s. 745–748. — OMIKRON [W. SABOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1875 nr 256. — Z. SARNECKI. *Ognisko Domowe* 1875 nr 64. — GERWAZY [W. SIEMIENSKI]. *Kłosy* 1875 nr 546. — H. St. [H. STRUVE]. *Kłosy* 1875 nr 547. — W. Ł. *Tydzień* 1875 nr 48. — x-. *Gaz. Pol.* 1875 nr 275. — B. ZAWADZKI. *Ruch Lit.* 1875 nr 40. — *Czas* 1875 nr 256. — *Gaz. Pol.* 1875 nr 267. — *Kur. Poz.* 1875 nr 279. — *Mucha* 1875 nr 51. — *Tyg. Ro-*

mansów i Powieści 1875 nr 364. — *Wiek* 1875 nr 250. — D. HENKIEL. *Bibl. Warsz.* 1876 t. 2 s. 552–554. — REWERA. *Warta* 1876 s. 957–958. — H. SIENKIEWICZ. *Niwa* 1876 nr 25 s. 54–61; przedr. *Dzieła*. T. 46. W-wa 1951 s. 187–198; K. ZALEWSKI: *Do Redakcji. Niwa* 1876 nr 26 s. 149–152 [dot. rec. Sienkiewiczza]. — *Czas* 1876 nr 28. — *Gaz. Nar.* 1876 nr 56. — *Gaz. Pol.* 1876 nr 121. — *Kaliszanin* 1876 nr 37. — *Kłosy* 1876 nr 592. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1877 nr 606. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 207. — *Kraj* 1882 nr 22. — A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 6. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 47. — (z). *Nowa Reforma* 1884 nr 47. — (-). *Dzien. Łódzki* 1884 nr 39. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 47. — (OB). *Dzien. Pol.* 1885 nr 109. — (S. P.) [S. SCHNUR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1889 nr 270. — St. *Dom Pol.* 1889 nr 2. — AEM. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1890 nr 56. — MEFISTO [A. RAJCHMAN]. *Echo Muzyk., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 336. — *Kur. Por.* 1890 nr 56. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1891 nr 43. — *Dzien. Pol.* 1891 nr 53. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1892 nr 269. — *Kur. Por.* 1892 nr 249. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 226. — a-. *Echo Muzyk., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 31. — *Kur. Por.* 1895 nr 94; nr 319. — (c). *Dzien. Pol.* 1896 nr 100. — W. R. [W. RABSKI]. *Wiek* 1899 nr 79. — S. W. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 136. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 202. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1901 nr 342. — *Kur. Lw.* 1901 nr 204. — K. *Gaz. Pol.* 1906 nr 304. — *Przegl. Por.* 1906 nr 47. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1907 nr 29. — *Dzien. Pol.* 1907 nr 373. — BEZIMIENNY. *Goniec Wil.* 1908 nr 244. — *Dzien. Kijowski* 1908 nr 226. — Z. JACHIMECKI. *Głos Narodu* 1916 nr 489. — T. TRZCIŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 272, 273. — *Czas* 1916 nr 496. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Kur. Pol.* 1917 nr 35. — E. CZEKALSKI. *Świat* 1917 nr 6. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 36. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Echo Pragi* 1917 nr 6. — H. *Kur. Pol.* 1917 nr 34. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1917 nr 6. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1917 nr 61. — St. N. [S. NOYSZEWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1917 nr 37. — K. OLCZOWICZ. *Sfinks* 1917 nr 97/98. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1917 nr 8. — J. JEDLICZ. *Słowo Pol.* 1919 nr 56. — (S. Z.). *Wiek Nowy* 1919 nr 5326. — *Ziemia Lubel.* 1919 nr 386. — M. PODOLSKA. *Trybuna Rob.* 1963 nr 76. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1963 nr 69. — A. BRAYER. *Echo Kr.* 1969 nr 255. — A. KRĄJEWSKA-WIECZOREK. *Teatr* 1974 nr 18.

Złe ziarno. A. W. *Gaz. Lw.* 1876 nr 223–224. — ALGEOKLES. *Gaz. Świąteczna*

1876 nr 1. — B. Z. *Tyg. Ilustr.* 1876 nr 45. — Ar-y [M. DZIEDUSZYCKI]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1876 nr 6. — Iks. *Dzien. Poz.* 1876 nr 283. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Afisz Teatr.* 1876 nr 3. — W. K. SAWICZ-ZABLOCKI. *Ruch Lit.* 1876 nr 41. — B. SPAUSTA. *Gaz. Nar.* 1876 nr 225; przedr. *Gaz. Tor.* 1876 nr 230-231. — J. TRETIAK. *Kronika Codz.* 1876 nr 77. — *Czas* 1876 nr 242; *Kur. Kr.* 1876 nr 5. — DWUKROPEK. *Nowiny Niedzielne* 1877 nr 5. — F. EHRENFUCHT. *Tyg. Powsz.* 1877 nr 6. — J. K. *Przegl. Tyg.* 1877 nr 6. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1877 nr 8. — F. H. L. [F. H. LEWESTAM]. *Kłosy* 1877 nr 606. — W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 59. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Biesiada Lit.* 1877 nr 58. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1877 nr 27. — A. TARCZA. *Antrakt* 1877 nr 34. — □. *Tyg. Romansów i Powieści* 1877 nr 425. — *Biesiada Lit.* 1877 s. 93. — *Gaz. Pol.* 1877 nr 27. — *Kolce* 1877 s. 45. — F. W. *Bibl. Warsz.* 1878 t. 2 s. 425-427. — [A. KRZCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1890 nr 42. — (xx). *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1890 nr 43.

Marco Foscarini. J. TRETIAK. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1877 nr 3. — *Ruch Lit.* 1877 nr 38. — A. INTERING. *Revue Slave (W-wa)* 1879 nr 9/10, nr 11/12. — *Kur. Poz.* 1879 nr 91.

Spudłowali. J. I. KRASZEWSKI: Listy z zakątka. *Biesiada Lit.* 1878. — AL. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Echo* 1878 nr 177. — J. T. [J. TRETIAK]. *Tydzien Lit., Artyst., Nauk. i Spol.* 1878 nr 26. — □. *Tyg. Romansów i Powieści* 1878 nr 515. — *Czas* 1878 nr 244. — *Kur. Codz.* 1878 nr 177. — *Kur. Por.* 1878 nr 219. — *Kur. Poz.* 1878 nr 232. — *Ruch Lit.* 1878 nr 8. — *Tyg. Powsz.* 1878 nr 20. — *Czas* 1882 nr 23. — *Gaz. Kr.* 1882 nr 13. — *Reforma* 1882 nr 23. — R. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 167.

Artykuł 264. K. ŁUNIEWSKI. *Echo* 1878 nr 137. — SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1878 nr 130. — W. NOSKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1878 nr 132. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Echo* 1878 nr 31. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Biesiada Lit.* 1878 nr 130. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1878 nr 168. — W. S. *Warta* 1878 s. 2439. — □. *Tyg. Romansów i Powieści* 1878 nr 495. — *Biesiada Lit.* 1878 nr 120. — *Bluszcz* 1878 nr 22. — *Czas* 1878 nr 99. — *Kur. Codz.* 1878 nr 137. — *Kur. Poz.* 1878 nr 227. — *Wiek* 1878 nr 102. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1880 nr 46. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1880 nr 255. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1880 nr 249. — -x-. *Gaz. Pol.* 1880 nr 249. — B. ZAWADZKI. *Tyg. Powsz.* 1880 nr 46. — *Kur. Por.* 1883 nr 151. — (-): Z teatru

polskiego. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 76. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1888 nr 354. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 84. — ZERO. *Kur. Por.* 1890 nr 103. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 191. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 190. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 3. — K. Z. *Goniec Kr.* 1919 nr 39. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1919 nr 56. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 13. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1919 nr 19. — M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 41. — *Czas* 1919 nr 39.

Dama treflowa. St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1879 nr 160. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1879 nr 128. — LIGEZA [Z. SUMIŃSKI]. *Niwa* 1879 t. 16 s. 148-152. — (wl). *Dzien. Pol.* 1879 nr 35. — Z. *Nowiny* 1879 nr 160. — A. Z. [A. ZALEWSKI]. *Czas* 1879 nr 40. — B. ZAWADZKI. *Bluszcz* 1879 nr 13. — B. ZAWADZKI. *Tyg. Powsz.* 1879 nr 27. — *Biesiada Lit.* 1879 nr 172; nr 181. — *Dzien. dla Wszystkich* 1879 nr 55. — *Dzien. Poz.* 1879 nr 268. — *Goniec Wielkop.* 1879 nr 118; nr 266. — *Kur. Codz.* 1879 nr 128. — *Przegl. Tyg.* 1879 nr 24. — *Strażnica Pol.* 1881 nr 7. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Powsz.* 1882 nr 7. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1882 nr 867. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 6. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Prawda* 1882 nr 5. — R. P. *Kur. Codz.* 1882 nr 24. — -x-. *Gaz. Pol.* 1882 nr 24. — B. ZAWADZKI. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 320. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1882 nr 14. — *Kur. Por.* 1882 nr 31. — A. M. *Dwutyg. dla Kobiet* 1885 nr 17. — (j. ł.) [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 269. — B. SPAUSTA. *Gaz. Nar.* 1897 nr 34. — -a-. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 35. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Warsz.* 1899 nr 240.

Pani podkomorzyna. K. ŁUNIEWSKI. *Tyg. Romansów i Powieści* 1879 nr 574. — M. D. Ch. [M. DZIKOWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 15. — A. B. C. *Nowiny* 1881 nr 187. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Powsz.* 1881 nr 29. — G. Z. *Nowiny* 1881 nr 181. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Prawda* 1881 nr 28. — [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1881 nr 28. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 291. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Echo* 1881 nr 145. — -x-. *Gaz. Pol.* 1881 nr 145. — *Biesiada Lit.* 1881 nr 288. — *Kur. Codz.* 1881 nr 195. — *Kur. Por.* 1881 nr 34; nr 182. — *Wiek* 1881 nr 145. — O: Listy z Krakowa. *Gaz. Lw.* 1886 nr 243. — *Czas* 1886 nr 221. — *Dzien. Poz.* 1886 nr 43. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1910 nr 148. — Z. K. [Z. KAWECKI]. *Scena i Sztuka* 1910 nr 24. —

L. K. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 146. — L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1910 nr 245. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Wil.* 1911 nr 295. — W. P. [W. POPLAWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1914 nr 332. — J. LORENTOWICZ: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 1. W-wa 1929 s. 289–291 [przedr. rec. z 1914].

Rodzina. ASTAROT. *Dzien. dla Wszystkich* 1882 nr 4. — [A. BELCIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 323. — J. MIEN. *Słowo* 1882 nr 42. — PRAWDZIC: *Jasełka krakowskie*. *Prawda* 1882 nr 10. — (K. S...ki) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1882 nr 36. — St. Z.-i. *Gaz. Pol.* 1882 nr 49. — *Dzien. Poz.* 1882 nr 38. — *Gaz. Kr.* 1882 nr 20. — *Kur. Por.* 1882 nr 54. — *Reforma* 1882 nr 36. — *Wiek* 1882 nr 34. — *Kur. Poz.* 1884 nr 46.

Syn przemysłnika. A. SYGIETŃSKI. *Prawda* 1883 nr 50. — *Przegl. Tyg.* 1883 nr 50. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 51. — P. CHMIEŁOWSKI: *Debiuty powieściopisarskie*. *Ateneum* 1884 t. 4 s. 379–382. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1884 t. 25 s. 73–75.

Górną nasi. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 4. — (b). *Gaz. Nar.* 1884 nr 36. — B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 62. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 24. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 36. — No...No...: *Spod Wawelu*. *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 90. — A. URBAŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 29. — (z). *Nowa Reforma* 1884 nr 25. — β. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 18. — *Czas* 1884 nr 26. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 24; nr 202. — *Kur. Por.* 1884 nr 32. — *Kur. Poz.* 1884 nr 71. — *Czas* 1885 nr 82. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: *Niespodzianka w najnowszym komedii p. Zalewskiego*. *Rola* 1887 nr 25. — K. T. *Przegl. Pol.* 1894 t. 144 s. 691–693. — W. R. [W. RABSKI]: *Z estrady i ze sceny*. *Przegl. Poz.* 1894 nr 40. — A. B. *Świat* 1906 nr 12. — B. *Kur. Pol.* 1906 nr 79. — B. L. *Dzien. Poz.* 1906 nr 4. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1906 t. 2 s. 129–132. — W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1906 nr 14. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 80. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 78. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1906 nr 136; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 1. W-wa 1929 s. 284–289. — S. ŁAŃSKI. *Rozwój* 1906 nr 222. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Dzień Dobry* 1906 nr 25–26. — L. REIN-SCHMIDT. *Reforma* 1906 nr 73. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. Powsz.* 1906 nr 77. — T. t. *Słowo* 1906 nr 78. — *Prawda* 1906 nr 14. — Z. J. [Z. JACHIMECKI]. *Głos Narodu* 1915 nr 340.

Friebe. ALFA. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 16. — E. JERZYNA. [G. CZERNICKI]. *Rola* 1885 nr 17.

— G. C. *Biesiada Lit.* 1885 nr 17. — J. G. [J. GADOMSKI]. *Świt* 1885 nr 56. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1885 z. 249. — K. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 7/8. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1885 nr 1033. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 84–85. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 84. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1885 nr 89. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1885 nr 17. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 79. — ALEKSANDER PÓLKOWICZ [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1885 nr 80. — B. PRUS. *Kraj* 1885 nr 16; przedr. w książkach: *Pisma*. T. 29 W-wa 1951; *Kroniki*. T. 8. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1959 s. 270–276, 367. — St. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 100. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1885 t. 1 s. 268. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: „Friebe” p. Zalewskiego i demonstracja „Gazety Polskiej”. *Prawda* 1885 nr 16. — M. WOŁOWSKI. *Tyg. Romansów i Powieści* 1885 nr 851. — (Br. Z.) [B. ZAWADZKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 81. — *Dzien. Pol.* 1885 nr 87. — *Gaz. Kr.* 1885 nr 916. — *Gaz. Nar.* 1885 nr 88. — *Kur. Por.* 1885 nr 100. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1885 nr 86. — *Tyg. Ilustr.* 1885 t. 1 s. 261. — *Wielkopolanin* 1885 nr 234.

Lis w kurniku. E. JERZYNA [G. CZERNICKI]. *Tyg. Mód i Powieści* 1885 nr 34. — J. G. [J. GADOMSKI]. *Świat* 1885 nr 73. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1885 z. 262. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1885 nr 204. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1885 nr 33. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 14/15. — (O-B) [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1885 nr 204. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1885 nr 205. — St. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 225. — (Br. Z.) [B. ZAWADZKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 98. — *Dzien. Poz.* 1885 nr 269. — *Gaz. Nar.* 1885 nr 205. — *Goniec Niedzielny i Świąteczny* 1885 nr 22. — *Kraj* 1885 nr 36. — *Kur. Por.* 1885 nr 222; nr 249. — A. B. *Kur. Codz.* 1889 nr 97. — ALFA. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 15. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1889 nr 80. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1889 nr 1241. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1889 nr 18. — J. ŁĘTOWSKI. *Niwa* 1889 nr 8. — A. NOWICKI. *Prawda* 1889 nr 15. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1889 nr 92. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 289. — St. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 97. — *Wiek* 1889 nr 81–83. — *Życie* 1889 nr 17.

Nasi zięciowie. *Niwa* 1884 nr 277. — tc. [T. CZAPELSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 184. — ITEM. [G. CZERNICKI]. *Rola* 1886 nr 26. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1886 z. 277. —

- K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1886 nr 1094. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1886 nr 13-14. — W. MARRENÉ-MORZKOWSKA. *Dzienn. Łódzki* 1886 nr 142. — W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świt* 1886 nr 116. — MEL. O. MAN. *Kolce* 1886 nr 24. — (P.). *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1886 nr 15. — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 159. — W. W. *Prawda* 1886 nr 26. — Z. G. *Tyg. Mów i Powieści* 1886 nr 38. — *Bibl. Warsz.* 1886 t. 3 s. 138-141. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 141. — *Goniec Niedzielnny i Świąteczny* 1886 nr 2. — *Kur. Por.* 1886 nr 159; nr 160; nr 161. — *Ognisko Domowe* 1886 nr 65. — *Strażnica Pol.* 1886 nr 9. — G. *Czas* 1887 nr 14. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1887 nr 6. — w. p. [W. PROKESCH]. *Kur. Kr.* 1887 nr 12. — I. SUSSER. *Israelita* 1889 nr 1. — Z. [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 44. — A. NIEMOJOWSKI. *Prawda* 1899 nr 34. — REOL. *Israelita* 1899 nr 35. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 32. — [I. BALIŃSKI]: *Rozmowy o teatrze. Tyg. Ilustr.* 1913 nr 6. — *Gaz. Por. 2 Grosze* 1913 nr 23.
- Małżeństwo Apfel. W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Codz.* 1887 nr 158-159. — K-n. [W. CHELMIŃSKI]. *Głos* 1887 nr 24. — WIDZ [J. FINKELHAUS]. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 25. — J. K. *Tyg. Mów i Powieści* 1887 nr 29. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1887 nr 25. — K. KASZEWSKI. *Kur. Warsz.* 1887 nr 158, 159. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1887 nr 24-25. — W. LECH: *Listy krakowskie. Ojczyzna* 1887 nr 17. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 233. — M. *Kur. Poz.* 1887 nr 254. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1887 nr 24. — WŁ. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1887 nr 25. — MAZUR. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1887 nr 25. — P. *Israelita* 1887 nr 23. — B. PRUS. *Kur. Codz.* 1887 nr 167; przedr. w książce: *Kroniki. T. 10. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1960 s. 154-156, 374-375.* — R. W. *Kłosy* 1887 nr 1146. — A. H. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1887 nr 25. — TADEUSZ. *Tyg. Powsz.* 1887 nr 22. — WIDZ: *Zmarnowana trylogia. Przegl. Tyg.* 1887 nr 25. — x. *Ojczyzna* 1887 nr 7. — W. ZAGÓRSKI. *Słowo* 1887 nr 126. — *Czas* 1887 nr 262. — *Dzienn. Poz.* 1887 nr 251. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 194. — *Kur. Kr.* 1887 nr 260. — *Kur. Por.* 1887 nr 123; nr 159; nr 280. — *Kur. Poz.* 1887 nr 152. — *Wędrowiec* 1887 nr 25. — *Wiek* 1887 nr 126. — *Życie* 1887 nr 33. — a-: *Dwa debiuty. Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 252. — A. Ng. *Kur. Lw.* 1888 nr 35. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1888 z. 313. — K. KASZEWSKI. *Gaz. Nar.* 1888 nr 28. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1888 nr 29-30. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1888 nr 30. — r. *Ojczyzna* 1888 nr 4. — (S. P.) [S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1888 nr 36. — *Goniec* 1888 nr 18. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1889 nr 231. — J. W. *Przegl. Pol.* 1894 t. 111 s. 614-616. — *Głos Nowodu* 1894 nr 22. — ...IŃSKI. *Kur. Por.* 1895 nr 34. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1905 nr 253. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 265. — J. LORENTOWICZ: *Dwadzieścia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 281-284* [przedr. rec. z 1905].
- W walce z losem. A. N. *Życie* 1889 nr 27. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1889 nr 157; polem.: G. ZAPOLSKA: *Echa warszawskie. Przegl. Tyg.* 1889 nr 24. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosy* 1889 nr 1243. — *Ateneum* 1889 t. 3 s. 178-181. — *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 328.
- Oj mężczyźni, mężczyźni. A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 174. — Ais. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 343. — CIEŃ. *Prawda* 1890 nr 27. — FETON. *Kolce* 1890 nr 27. — i. g. *Gaz. Pol.* 1890 nr 142. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 352. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 16. — Gl. [G. KEMPNER]. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 27. — * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1890 nr 91. — A. KRECHOWIECKI. *Kur. Warsz.* 1890 nr 174. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 27. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 27. — M. *Życie* 1890 nr 28. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1890 nr 27. — L. NIEMOJOWSKI. *Tyg. Mów i Powieści* 1890 nr 28. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1890 nr 166. — B. PRUS. *Kur. Codz.* 1890 nr 184; przedr. w książce: *Kroniki. T. 12. Oprac. Z. Szwejkowski. W-wa 1962 s. 252-254, 439-440.* — ST. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1890 nr 175. — SALT. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 353. — (W). *Gaz. Nar.* 1890 nr 91. — [x x]. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1890 nr 91, 95. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 343. — *Goniec* 1890 nr 60. — *Kur. Lw.* 1890 nr 109. — *Kur. Por.* 1890 nr 112. — Jak oceniamy dzieła p. K. Zalewskiego we Lwowie. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 22. — *Dzienn. Pol.* 1892 nr 20. — *Dzienn. Pol.* 1893 nr 261. — A. M. [A. MEYSYNG]. *Kur. Codz.* 1894 nr 154. — F. K. *Dzienn. Poz.* 1897 nr 83. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 122. — Kaz. Ehr. [K. EHRENBERG]. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 111. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1903 nr 204 wyd. por. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 111. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1907 t. 165 s. 134-135. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1907 nr 6. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 229. — E. WĘSŁAWSKA. *Dzienn. Wil.* 1907 nr 9. — I. T. *Goniec Pol.* 1908 nr 420. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 336. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.*

1915 nr 227. — T. K. [T. KONCZYŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 20. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 227. — E. BREITER. *Gaz. Pol.* 1919 nr 72. — Gr. *Kur. Por.* 1919 nr 43. — C. JELLENTA. *Rydwani* 1919 s. 57. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 72. — K. KRUMLOWSKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 50. — S. MIŁASZEWSKI. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 43. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1919 nr 44, 52. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1919 nr 73. — W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1919 nr 44. — *Ilustr. Dzien. Pol.* 1919 nr 18. — Wł. L. [W. LAUDYN]. *Słowo (Wil.)* 1921 nr 113. — HRO [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Gaz. Nar. (Wil.)* 1921 nr 208. — A. S. [J. KASPRZYCKI]. *Dzien. Wil.* 1923 nr 78. — W. L. [W. LAUDYN]. *Słowo (Wil.)* 1923 nr 78. — J. A. [J. APPENZLAK]. *Nasz Przegl.* 1926 nr 260. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 261; przedr. w książkach: *Flirt w Melpomenę. Wieczór 7. W-wa 1927; Dzieła. T. 22. W-wa 1964.* — K. C-rk [K. ĆWIERK]. *Kur. Zach.* 1926 nr 222. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1926 nr 259. — M. Grz. [M. GRZEGORCZYK]. *Warszawianka* 1926 nr 256. — W. J. [W. JAMPOLSKI]. *Głos Prawdy* 1926 nr 68. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Echo Warsz.* 1926 nr 240. — (-t-i). *Kur. Pol.* 1926 nr 225. — Z. P. *Bluszcz* 1926 nr 41. — K. C-rk [K. ĆWIERK]. *Kur. Zach.* 1931 nr 77. — *Gontyna (Sosnowiec)* 1931 nr 2. — AXANTEGI. *Głos Wielkop.* 1958 nr 83. — W. JASIŃSKI. *Tyg. Zach.* 1958 nr 17. — MAK [C. MICHNIAK]. *Głos Wielkop.* 1958 nr 53. — T. K. [T. KWAŚNIEWSKI]. *Życie Częstochowy* 1961 nr 239. — M. PODOLSKA. *Trybuna Rob.* 1961 nr 72. — B. SURÓWKA. *Dzien. Zach.* 1961 nr 69.

Kraj. *Świat* 1892 nr 6. — Dr. J. ERSKI [J. ROSENBERG]. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1906 nr 101.

Prawa serca. A. P. *Prawdu* 1893 nr 18. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 3 s. 371-373. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 100. — ITEM [G. CZERNICKI]. *Rola* 1893 nr 21. — Skr [R. DMOWSKI]. *Głos* 1893 nr 18. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 120. — STEFAN z OPATÓWKA [A. GILLER]. *Dzien. Poz.* 1893 nr 276-279. — (jk) [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1893 nr 116. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 18. — J. KENIG. *Słowo* 1893 nr 104. — ** [A. KRCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 94. — A. KRCHOWIECKI. *Kur. Warsz.* 1893 nr 120. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 284. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1893 nr 20. — A. MIESZKOWSKI. *Kur. Codz.* 1893 nr 120. — (P.). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 116. — A. RAJCHMAN. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 501. —

M. WOŁOWSKI. *Tyg. Mąd i Powieści* 1893 nr 19. — x. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1893 nr 95. — *Dzien. Pol.* 1893 nr 116. — *Dzien. Poz.* 1893 nr 21-28. — *Goniec i Iskra* 1893 nr 11. — *Kur. Por.* 1893 nr 263. — *Wędrowiec* 1893 nr 18. — E. LUBOWSKI. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 115-117. — *Dzien. Pol.* 1894 nr 118.

Jak myślicie. B. *Gaz. Warsz.* 1894 nr 142. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 3 s. 382-384. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1894 nr 123. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Czas* 1894 nr 55, 58. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 145. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 14, 23. — L. KRZYWICKI. *Sofizmaty na scenie. Prawda* 1894 nr 23. — L. T. *Gaz. Nar.* 1894 nr 61. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 23. — B. LUT. [B. LUTOMSKI]. *Ateneum* 1894 t. 3 s. 216-218. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1894 nr 24. — A. M. [A. MESSYNG]. *Kur. Codz.* 1894 nr 150. — W. RABSKI. *Przegl. Poz.* 1894 nr 33. — A. RAJCHMAN. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 22. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1894 nr 59-61. — J. ROSNER: *W sprawie najnowszej sztuki Zalewskiego. Czas* 1894 nr 63; polem.: K. ZALEWSKI: *Polemika o sztukę. Czas* 1894 nr 70-71; K. ROSNER. *Czas* 1894 nr 74; K. E. [K. ESTREICHER]. *Czas* 1894 nr 76. — *Kraj* 1894 nr 21. — *Echa warszawskie. Przegl. Tyg.* 1894 nr 12. — *Tyg. Mąd i Powieści* 1894 nr 23. — ** [A. KRCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 67. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 81. — *Gaz. Nar.* 1895 nr 81. — *Goniec i Iskra* 1895 nr 685. — *Kur. Por.* 1895 nr 284. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1910 nr 21. — fh [F. HRYNIEWICZ]. *Goniec Wil.* 1910 nr 20. — E. H. *Naprzód* 1922 nr 134. — kr. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 25. — E. Ł. [E. LUSKINA]. *Goniec Kr.* 1922 nr 163. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1922 nr 136. — K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1922 nr 136.

Łotrzyca. A. K. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 17. — A. M. *Kur. Codz.* 1895 nr 235-236. — A. N. *Wędrowiec* 1895 nr 35. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 194. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1895 nr 235. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Czas* 1895 nr 92. — <is>. *Naprzód* 1895 nr 17. — K. *Kur. Warsz.* 1895 nr 108. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1895 nr 35. — ANT. MIESZ. [A. MIESZKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 35. — W. RABSKI. *Przegl. Poz.* 1895 nr 42. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muż., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 35. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1895 nr 92. — *Dzien. Poz.* 1895 nr 237. — *Niwa* 1895 nr 20. — A. C. [A. CHOLONOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1896 nr 318. — (jk) [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1896 nr 318. — ** [A. KRCHOWIECKI]

Gaz. Lw. 1896 nr 263. — NIETENSAM. *Goniec i Iskra* 1896 nr 18.

Piękny sen. Aem. *Wiek* 1895 nr 278. — B. *Gaz. Warsz.* 1895 nr 320. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 278. — W. PIĄTKOWSKI. *Niwa* 1895 nr 34. — *Biesiada Lit.* 1895 t. 40 s. 406. — *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1895 nr 49. — b. *Czas* 1896 nr 244. — (c). *Dzien. Pol.* 1896 nr 263. — EMAR. *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1896 nr 43. — J. F. [J. FLACH]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 122 s. 426–427. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1896 nr 243. — Ad. D. *Wiek* 1899 nr 303. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1899 nr 340. — W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 51. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1899 nr 340. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 340. — M. MASSONIUS. *Głos* 1899 nr 49–50. — M. SEYDA. *Kur. Poz.* 1908 nr 211. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 211.

Syn. W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 292. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 350. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1895 nr 351. — EMAR: Leopoliada. *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1895 nr 43. — M. GAW. [M. GAWALEWICZ]. *Kraj* 1895 nr 51. — j. p. *Wiek* 1895 nr 293. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 51. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1895 nr 51. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 52. — SęP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1895 nr 52. — W. PIĄTKOWSKI. *Niwa* 1895 nr 37. — ZASTĘPCA. *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1895 nr 52. — B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1895 nr 350. — *Gaz. Warsz.* 1895 nr 336. — A. C. *Dzien. Pol.* 1896 nr 269. — BEZIM. *Wędrowiec* 1896 nr 1. — Wł. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Głos* 1896 nr 1. — P. CHMIEŁOWSKI: Dawniej i dziś. *Ateneum* 1896 t. 2 s. 373–379. — A. Cz. [A. CZECHOWSKI]. *Dzien. Poz.* 1896 nr 247. — M. GAWALEWICZ. *Bluszcz* 1896 nr 2. — J. KASPROWICZ. *Kur. Lw.* 1896 nr 269. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1896 nr 222. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1896 nr 2. — NIETENSAM. *Goniec i Iskra* 1896 nr 15. — p. *Głos Narodu* 1896 nr 46. — W. RABSKI. *Przegl. Poz.* 1896 nr 44. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Czas* 1896 nr 46. — *Dzien. Kr.* 1896 nr 45. — *Głos Narodu* 1896 nr 45.

Lichwiarskie swaty. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 158. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 25. — M. [A. MIEZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 164. — PAD. *Israelita* 1896 nr 25. — Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1896 nr 25. — L. RYDEL. *Gaz. Pol.* 1896 nr 137. — Z. W. [Z. WA-

SILEWSKI]. *Głos* 1896 nr 27. — *Kolce* 1896 nr 25. — *Niwa* 1896 nr 25. — Dr Eug. B. [E. BARWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1900 nr 159. — ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1900 nr 132. — M. ROLLE. *Iris* 1900 nr 12. — St. *Ruch Katol.* 1900 nr 132. — *Dzien. Pol.* 1900 nr 159.

Ogniwa. B. B. [B. BIERNACKI]. *Niwa* 1898 nr 9. — Wł. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Głos* 1898 nr 9. — M. GAWALEWICZ. *Kur. Niedzielnny* 1898 nr 9–10. — (n) [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 10. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1898 nr 9. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 9. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 52. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 9. — A. NIEMOJEWSKI. *Prawda* 1898 nr 9. — P. *Słowo* 1898 nr 41. — B. PRUS. *Kur. Codz.* 1898 nr 58; przedr. w książce: Kroniki. T. 15. Oprac. Z. Szweykowski. W-wa 1965 s. 300–302, 574. — (ant) [A. SKRZYŃECKI]. *Wędrowiec* 1898 nr 9. — J. W. ... r [J. WABNER]: Niebezpieczny objaw w dramaturgii warszawskiej. *Przegl. Katol.* 1898 nr 11. — ZASTĘPCA. *Echo Muz., Teatr, i Artyst.* 1898 nr 10. — B. ZAWADZKI. *Kur. Warsz.* 1898 nr 52–53. — *Gaz. Warsz.* 1898 nr 51. — *Głos Narodu* 1898 nr 43.

Dla rubla. S. BARĄCZ. *Scena i Sztuka* 1909 nr 9. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 2 s. 162–163. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1909 t. 4 s. 344–345. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 9. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 97. — K. E. *Przegl. Por.* 1909 nr 51–52. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1909 nr 9. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1909 nr 84; przedr. w książce: Dwa dziesięcia lat teatru. T. 1. W-wa 1929 s. 291–298. — K. Ł. [K. ŁAGANOWSKI]. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 84. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 53. — m [M. SYNO-RADZKI]. *Biesiada Lit.* 1909 nr 12. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. Potocz.* 1909 nr 52. — M. F. ZALEWSKI. *Młoda Muz.* 1909 nr 5. — *Kur. Pol.* 1909 nr 54. — *Nasz Kraj* 1909 nr 36. — *Spoleczeństwo* 1909 nr 11.

Recenzje przekładów

E. Legouvé: Bez stanu. W. SZYMANOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1871 t. 2 s. 249.

Molier: Szkoła kobiet. *Kur. Por.* 1881 nr 144. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1884 t. 2 s. 351. — *Kur. Por.* 1884 nr 322.

H. Murger, T. Barrière: Cyganeria. G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 28.

ZAPOLSKA GABRIELA (1857–1921)

Pseud. i krypt.: G. S.; G. Z.; (G. Z.); JÓZEF MASKOFF; M. P.; MARYA; OMEGA; SZCZERBA; WALERY TOMICKI; Z.

Właściwe nazwisko: 1v. Śnieżko-Błocka, 2v. Janowska. Inne formy nazwiska: Gabriela Śnieżko; Gabriela Śnieżko-Zapolska.

Dramatopisarka, powieściopisarka, nowelistka, publicystka.

Maria Gabriela Stefania urodziła się 30 marca 1857 we wsi Podhajce pod Łuckiem, w rodzinie ziemiańskiej; córka Wincentego Korwin-Piotrowskiego i Józefy z Karskich. W 1868–1871 uczyła się we Lwowie w zakładzie Sacré Coeur oraz w Instytucie Wychowawczo-Naukowym Żeńskim Walentyny Horoszkiewiczowej. Pod koniec 1875 przybyła do Warszawy. W 1876 w Częstochowie wyszła za mąż za Konstantego Śnieżko-Błockiego, porucznika gwardii carskiej, od którego jednak wkrótce odeszła. (Unieważniono to małżeństwo w 1888.) W 1879–1880 mieszkała w Warszawie i związała się z Marianem Gawalewiczem. Występowała w teatrze amatorskim przy Towarzystwie Dobroczynności. W 1881 zadebiutowała w *Gazecie Krakowskiej* nowelą pt. „Jeden dzień z życia róży”. W styczniu 1882 zaangażowała się jako zawodowa aktorka do teatru krakowskiego i przybrała pseudonim Gabriela Zapolska. W latach następnych występowała w galicyjskich teatrach prowincjonalnych (1882), w Poznaniu (1882), Petersburgu (1883), Lwowie (1883–1885), Poznaniu (1885–1887), w zespołach wędrownych w zaborze pruskim i Królestwie (1887–1888). W 1885–1886 toczył się głośny jej proces przeciwko Janowi Ludwikowi Popławskiemu za napastliwą recenzję „Akwarel”. W październiku 1888 w Piotrkowie usiłowała popełnić samobójstwo. Od grudnia 1888 do sierpnia 1889 mieszkała w Krakowie. W 1889–1895 przebywała w Paryżu, gdzie uczęszczała na studia aktorskie i występowała w teatrach bulwarowych, w teatrze Antoine’a (1892–1894) i w Théâtre de l’Oeuvre. Nadsyłała też korespondencje do prasy krajowej. W maju 1895 wróciła do Warszawy. W drugiej połowie 1895 występowała dorywczo w teatrach Warszawy i Lublina, a w 1896 i 1897 w teatrach prowincjonalnych Królestwa oraz w Petersburgu. Mimo starań nie została zaangażowana do Warszawskich Teatrów Rządowych. W 1897–1899 była aktorką w teatrze krakowskim, a w 1899–1900 w teatrze lwowskim. W 1900 została członkiem redakcji *Słowa Polskiego* we Lwowie (do 1901). W listopadzie 1901 poślubiła artystę malarza Stanisława Janowskiego i do czerwca 1902 mieszkała z nim w Dąbrowie pod Nowym Sączem. Od czerwca 1902 przebywała w Krakowie i prowadziła wraz z mężem prywatną szkołę dramatyczną, z której adeptów zorganizowała trupę aktorską, dającą w 1903 występy pod nazwą Scena Niezależna. W 1903 była na dłuższej kuracji w Zakopanem. W 1904 zamieszkała na stałe we Lwowie, przebywając często w różnych latach z powodu choroby w miejscowościach kuracyjnych Galicji oraz we Włoszech (Lido k. Wenecji). W 1907 i 1908 patronowała zorganizowanemu przez S. Janowskiego „Teatrowi Gabrieli Zapolskiej”. W 1910, po kilkuletnich nieporozumieniach i przeprowadzonym już w 1904 rozwodzie, rozstała się ostatecznie z Janowskim. W tymże roku podróżowała po Austrii i Francji. W 1912 wzięła udział w Wystawie Pracy Kobiety Polskiej w Pradze. W tymże roku została członkiem komisji artystycznej Teatru Premier, a w 1913 współpracowała z Teatrem Niezależnym we Lwowie. W 1915, po zajęciu Lwowa przez wojska rosyjskie, prowadziła przez pewien czas cukiernię. W 1918 otrzymała nagrodę za twórczość pisarską z okazji jubileuszu 25-lecia Teatru Miejskiego w Krakowie, a w 1919 nagrodę za twórczość dramatyczną z Funduszu im. F. S. Lewentala. Zmarła 17 grudnia 1921 we Lwowie, pochowana na cmentarzu Łyczakowskim.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z dziejów boleści. Nowele. Powst. ok. 1875. Wyd. W-wa 1890 *Bibl. Romansów i Powieści*.

Zawartość: Wyrobnicy pióra; Czarne rękawiczki. Pod pseud. Marya.

2. Poziomki. Obrazek dramatyczny w 1 odsłonie. Powst. 1880. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

3. Pierwszy bal. Obrazek dramatyczny w 1 akcie. Wyst. Lw. 19 listopada 1883. Nie druk.

Rkps pt. Na balu. Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

4. Konkurent kurierkowy. Komedja w 1 akcie. Wyst. Lw. 11 grudnia 1883. Nie druk.

5. Małaszka. *Kur. Lw.* 1883 nr 78-116 z przerwaniami; przedr. *Przepl. Tyg.* 1883 nr 38-47. Wyd. osob. z podtytułem: Powieść. Lw. 1922 *Instytut Lit. „Lektor”*. Zob. też poz. 7 oraz Wyd. zbior. poz. 8 t. 10.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 11.

Przekłady: ang.: A. Biggs. *The London Illustration* ok. 1888. Inf.: *Przepl. Tyg.* 1888 nr 48 — niem.: *Budapester Journal* ok. 1889. Inf.: *Dam. Przepl. Lit.* dod. *Kraju* 1889 nr 47 — węgier.: 1889. Inf. jw.

6. Chata za wsią. Dramat w 6 obrazach z powieści J. I. Kraszewskiego przerobiony. Wyst. Lw. 21 listopada 1884; Łódź 9 maja 1886. Nie druk.

Przekład niem.: L. Kurtzman [ok. 1886?]. Inf.: *Przepl. Tyg.* 1886 nr 4 s. 64.

7. Akwarele. W-wa 1885. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 7 (bez utworu: Małaszka). Zawartość: On. Studium. (*Dzien. Pol.* 1884 nr 206-207); Pierwszy pocałunek. Obrazek z życia. (*Dzien. Pol.* 1883 nr 199-200, 203; Zamierzony tytuł: Marysia wyrobnica); Na koniec sami. (Pendant do obrazu Tofany). (*Dzien. Pol.* 1883 nr 255, 257; *Kraj* 1884 nr 26); Lza. (*Dzien. Pol.* 1884 nr 52, 54); Za jedną gwiazdkę... (*Dzien. Pol.* 1883 nr 294; przedr. *Kraj* 1883 nr 52); Kocham cię. (*Dzien. Pol.* 1884 nr 175-176, 178-179. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3); Moja mała. (*Dzien. Pol.* 1883 nr 157-158; *Kur. Warsz.* 1884 nr 240b); Jeden dzień z życia róży. Nowela. (*Gaz. Kr.* 1881 nr 75, 78, 80-81 — debiut; red. zmien. *Dzien. Pol.* 1885 nr 115-117, 120, 122); Bukiet kamelii. (Red. pierwotna pt. Wigilia Nowego Roku. Obrazek z życia oryginalnie napisany. *Romans i Powieść* 1882 nr 53-55); Gdybyś ożyła. (*Dzien. Pol.* 1884 nr 134-135); Małaszka. (Zob. poz. 5).

Rkps Ossol. sygn. 82584/I.

Przekłady

Ros.: Petersburg. ok. 1888. Inf. *Kur. Warsz.* 1888 nr 106; *Jeżeniedielnoje obozienie* 1888. Inf. *Przepl. Tyg.* 1888 nr 16.

On: niem.: J. Praun [?]. *Budapester Journal* 1887 dod. lit. sprzed 10 września. Inf. *Kur. Warsz.* 1887 nr 250 — ros.: *Wolyn* 1900. Inf. *Kraj* 1900 nr 36 s. 489.

Pierwszy pocałunek: franc.: Paryż 1908 *Supplément de „Roman et Vie”* nr 26 vol. 5 — włoski: S. Fontana. *La Nuova Rassegna della Letteratura Moderna* 1907.

Na koniec sami: ros.: *Obszor nedelnyj* 1888 nr sprzed 3 czerwca. Inf.: *Przepl. Tyg.* 1888 nr 23 s. 319.

Za jedną gwiazdkę: niem.: *Leibacher Zeitung* 1889 nr 55.

Bukiet kamelii: czes.: L. Grossmannová-Brodská. *Jitřenka* 1888 nr 2 — niem.: J. Praun [?]. *Budapester Journal* 1887 dod. lit. sprzed 10 września. Inf. *Kur. Warsz.* 1887 nr 250 — węgier.: T. Sz. *Arad és Vidéke* 1887 nr 169-170.

Gdybyś ożyła: ros.: *Zaria* 1886 nr sprzed 10 czerwca. Inf. *Chwila* 1886 nr 64.

8. Kaśka Kariatyda. Ogł. fragm. *Dzien. Pol.* 1885 nr 207-255 z przerwaniami; całość *Przepl. Tyg.* 1885 nr 39-52, 1886 nr 1-38, 40-51. Wyd. osob. całości z podtyt.: Powieść współczesna. W-wa 1888 [1887]. Wyd. nast.: z podtyt. jw. wyd. 2 W-wa 1910; z podtyt.: Powieść. Lubl. 1922 *Instytut Lit. „Lektor”*; Kr. [1957]; Kr. 1965; wyd. 4 Kr. 1974 *Bibl. Klasyki Pol. i Obcej*. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 2, 8 t. 1.

Rkps Ossol. sygn. 84425/I.

Przekłady: czes.: V. Dresler: *Ve službách hřichu*. Praga [1914]; M. Winklerová: *Otrokyně hřichu*. Praga 1926; V. Zapletalová. Praga 1961; wyd. nast. Praga 1970 — niem.: A. Weiss. Lipsk 1902; Zob. też Wyd. zbior. w przekładach [T. 4] — ros.: A. Ostrogorska: *Swobodnyje raby. Obrazowanije* 1906 nr 1-8; fragm. w: *Chrestomatija po polskoj literaturie XIX-XX w.* Moskwa 1952 s. 464-471 — ukr.: W. Gżycki. [B.m.] 1932.

Adaptacja radiowa: Z. Findeisenówna, 1934.

Przeróbka dramatyczna zob. poz. 22.

9. Łysy Kupidyń. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. Poz. 21 stycznia 1886; W-wa 2 września 1886. Nie druk.

10. Pokój do wynajęcia. Humoreska. Wyst. Poz. 11 kwietnia 1886. Nie druk.

11. Małaszka. Obraz sceniczny w 6 odsłonach. Muz.: Z. Noskowski. Wyst. W-wa 18 sierpnia 1886; Piotrków 17 kwietnia 1887; Łódź 26 lipca 1888; Lubl. 12 sierpnia 1888. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 1], 2 t. 2, 3 [t. 20], 10 t. 1.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4347; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przeróbka dramatyczna noweli zob. poz. 5.

Przekład niem.: L. Kurtzman ok. 1886? Inf. *Przepl. Tyg.* 1886 nr 4.

12. Jan Kochanowski, obraz z XVI wieku według Tańskiej w 5 aktach. I red. powst. 1886, II red. powst. 1899. Wyst. II red.: W-wa 6 września 1899 (pt.: Urszulka z Czarnolasu); Kr. 14 października 1899; Łódź 7 kwietnia 1900. Nie druk.

Rkpsy: Ossol. sygn. 12407/I; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 2747, sygn. 412.

Przeróbka powieści K. z Tańskich Hoffmanowej: Jan Kochanowski w Czarnolesiu.

13. „One”. Akwarele, szkice, obrazki. W-wa 1890 [1889]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 12].

Zawartość: Ona. Szkic. (*Dzien. Pol.* 1885 nr 173-178; przedr. *Kur. Codz.* 1885 nr 243-248. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11); Helenka. Obrazek. (*Dzien. Pol.* 1885 nr 139-153 z przerwaniami; przedr. *Gaz. Pol.* 1885 nr 242, 244-248, 250. Zob. też Wyd. zbior. poz. 7, 8 t. 11); Peri i raj. Szkic z natury. (*Światła i cienie. Zbiór nowel i poezji*. W-wa 1888 s. 199-213); Zakuta głowa. Obrazek. (*Gaz. Radomska* 1887 nr 95-103. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11); Nad tru-

mienką. (*Kur. Codz.* 1888 nr 355 dod. Nr gwiazdkowy); Princessa. Sylwetka. (*Przegl. Tyg.* 1888 nr 10-16); Jej uszko. Drobnostka. (*Kalendarz powsz. na r. ... 1887.* W-wa 1887 s. 89-96. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*); Dlaczego? Obrazek. (*Dzien. Łódzki* 1888 nr 17-24); Wychodzę z czterdziestu. Drobnostka. (*Kalendarz powsz. na r. ... 1889.* W-wa 1889 s. 75-80, 82, 84. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 6 t. 3, 7, 8 t. 11*); Dla niej. (*Chwila polit.- społ.- ekonomiczno-lit.* Lw. 1885 s. 7-10. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*); Na posterunku. Obrazek. (*Dzien. Łódzki* 1887 nr 227-228); Po ciemku! Drobnostka. (*Kalisanin* 1888 [?]. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 7*); W sprawie emancypacji. Szkic. (*Kur. Warsz.* 1889 nr 104, 106; przedr.: *Kur. Kr.* 1889 nr 243-244. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 9 t. 1*).

Przekłady

Peri i raj: ros.: *Woschod* 1888. *Inf. Przegl. Tyg.* 1888 nr 21 s. 295.

Wychodzę z czterdziestu: czes.: B. Kvapilová: *Karty. Nedělní listy* dod. *Hlasu národa* 1890; J. Martinek: *Šestašedesát. Lidové noviny* 1901 nr 35; *Karty. Plzeňské listy* 1909 nr 288.

Na posterunku: ros.: *Czerwonaja Rus* ok. 1890. *Inf. L. W. [L. Wasilewski]: U pobratymców. Przegl. Lit. dod. Kraju* 1890 nr 50 s. 15.

W sprawie emancypacji: czes.: F. Č. Holinka. *Učitelské noviny* 1891 nr 16-17.

Helenka, Po ciemku, Wychodzę z czterdziestu: rum. Zob. *Wyd. zbior. poz. 7*.

14. Przedpiekle. Powieść. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 1-52 z przerwami (od nr. 4 podtyt.: Powieść ze wspomnień pensjonarki gali-cyjskiej). *Wyd. osob.:* T. 1-2 W-wa 1895 [1894]. *Wyd. nast.:* wyd. 2 Lw. 1903; wyd. nowe zaopatrzone wstępem W. Witwickiego. Lw. 1919 *Instytut „Lektor”*. Zob. też *Wyd. zbior. poz. 3 [t. 14], 8 t. 2*.

Przekłady: czes.: V. Dresler. Praga 1904 — hiszpa.: *El infierno de las virgenes.* *Wyd. 2* Barcelona 1931; *wyd. nast. Santiago* 1932 — niem.: S. Goldenring: *Die Hölle der Jungfrauen.* Berlin 1911. *Wyd. nast.:* wyd. 2 Berlin 1911; wyd. 3 Berlin 1911; wyd. 6 zob. *Wyd. zbior. w przekładach [T. 3]*.

Ekranizacja: reżyser R. Dinussen, 1927 produkcja niem.

15. Tomasz Żak. Melodramat w 4 aktach. *Powst.* 1889. *Wyst. Lubl.* 4 grudnia 1897. Nie druk.

Wyróżniony na konkursie *Echa Muz., Teatr. i Artyst.* w 1889.

Rkps Bibl. Uniw. Łódzkiego sygn. 302.

16. Fantazje i drobnostki. W-wa 1891. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 4] i [t. 9] (bez obrazka: Znak zapytania).*

Zawartość: Wspomnienie. *Fantazja.* (*Tyg. Ilustr.* 1890 nr 4); *Znak zapytania.* *Obrazek z życia.* (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 275-290. *Wyd. osob. z podtyt.:* *Powieść.* Lw. 1922); *Szczęście.* (*Kur. Warsz.* 1889 nr 71; przedr. *Kur. Kr.* 1889 nr 239); *Męska iza.* *Drobnostka.* (*Życie* 1888 nr 37-38. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*); *Serce.* *Drobnostka.* (*Kur. Codz.* 1888 nr 349); *Jej uśmiech.* *Fantazja.* (*Kur. Codz.* 1888 nr 195-196); *Gdybyś ty ożył!...* *Fantazja do obrazu „Potop” Pawła Merwarta.* (*Kur. Codz.* 1888 nr 271); *Portierka.* *Studium z natury.* (*Kur. Warsz.* 1890 nr 37-38, 40. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*);

Pierwszy śnieg. *Płatki chwywane w powietrzu.* (*Kur. Codz.* 1888 nr 309; przedr.: *Kur. Lw.* 1888 nr 314, 316; *Gaz. Nar.* 1888 nr 260 [skrót]; *Kur. Kr.* 1889 nr 237); *Zminionych chwil.* *Szkic.* (*Kalisanin* 1888 [?]); *Ono.* (*Kur. Warsz.* 1889 nr 1); *Sam jeden.* *Nowela.* (*Tyg. Powsz.* 1888 nr 30, 32; *Świat* 1889 nr 3); *W sam czas!* *Drobnostka.* (*Przegl. Tyg.* 1888 nr 38-39); *W gabinecie restauracyjnym.* *Drobnostka.* (*Przegl. Tyg.* 1888 nr 46. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*); *Cnota.* *Szkic do powieści.* (*Przegl. Tyg.* 1888 nr 36. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*. *Zamierzony tytuł:* *Stryjaszek*); *I tacy bywają!...* (*I. Dla Mani.* *Kur. Warsz.* 1889 nr 133-135, 137, 139; przedr. *Kur. Kr.* 1889 nr 247-252, II. *Grandziarz.* *Kur. Warsz.* 1889 nr 237-238. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*); *Klejnnot rodzinny.* *Obrazek.* (*Wędrowiec* 1889 nr 8-10. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 11*).

Przekłady

Wspomnienie: czes.: J. J. Lediński. *Otavan* 1900 nr 44 — niem.: A. Chajes. *Polnische Post* 1909 nr 4. *Męska iza:* niem.: A. Chajes. *Polnische Post* 1908 nr 27-33.

Serce: niem.: A. Chajes. *Polnische Post* 1907 nr 21-22.

Pierwszy śnieg: czes.: V. Pittnerová. *Čechie* 1904 nr 11 — niem.: H. Szmideberg. Heilbronn 1901; A. Chajes. *Polnische Post* 1909 nr 29-31 — serbochorw.: -e. *Obzor* 1899 nr 278.

Z minionych chwil: niem.: H. Szmideberg. *Aus Fremden Zungen* ok. 1899 *Inf. Kur. Warsz.* 1899 nr 75.

Sam jeden: ros.: S. Sz. *Ruskoje obozrenije* 1893 s. 254-269.

Cnota: ang.: *New York Illustration* ok. 1888. *Inf. Przegl. Tyg.* 1889 nr 1 s. 14. *Świat* 1889 nr 2 — niem.: A. Chajes. *Polnische Post* 1908 nr 6-7.

Klejnnot rodzinny: czes.: D. Prusiková: *U fotografa. Svanda dudák* 1911 nr 2.

17. Szmat życia. Powieść. *Kur. Warsz.* 1891 nr 179-360 z przerwami, 1892 nr 5-58 z przerwami. *Wyd. osob. Cz.* 1-2 W-wa 1892. *Wyd. nast.:* Cz. 1-4 W-wa 1912 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 730-733; *Lubl.* 1922.

18. We krwi. Powieść współczesna. *Tyg. Romansów i Powieści* 1891 nr 1152-1196. *Wyd. osob. Cz.* 1-2 W-wa 1893. *Wyd. nast.:* W-wa 1913 *Bibl. Dzieł Wyborowych*; *Kr.* 1923 (z podtyt.: *Powieść*).

Rkps Bibl. Nar. sygn. 6203.

19. Menażeria ludzka. W-wa 1893 [1892]. *Wyd. nast.:* Lw. 1907; W-wa 1922; W-wa 1968. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 12*.

Zawartość: I. *Żabusia.* (Z podtyt.: *Szkic do powieści ogł.* *Przegl. Tyg.* 1889 nr 10. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3*. *Por. też poz. 24.* *Szkic miał początkowo należeć do cyklu: Cukierki*); II. *Koteczek.* (Z podtyt.: *Szkic do powieści ogł.* *Przegl. Tyg.* 1890 nr 5-6. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3*); III. *Kozioł ofiarny.* (*Przegl. Tyg.* 1890 nr 9-10. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3*); IV. *Kundel.* (*Przegl. Tyg.* 1890 nr 15-16); V. *Oślica.* (Z podtyt.: *Szkic ogł.* *Przegl. Tyg.* 1890 nr 19-20); VI. *Kukułka.* (*Przegl. Tyg.* 1890 nr 40-42. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3*); VII. *Lewek.* (*Przegl. Tyg.* 1891 nr 4-5. *Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3*); VIII. *Małpa.* (*Przegl. Tyg.* 1891 nr 27-28); IX. *Szakale.* (*Przegl. Tyg.* 1891 nr 38); X. *Papuzia.* (*Przegl. Tyg.* 1891 nr 45-46); XI. *Bydłę.*

(Z podtyt.: Szkic ogł. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 18-19. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 3); XII. Gołąbki. (Red. pierwotna zniszcz., red. ponowną ogł. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 42-44).

Wyd. z 1968 zawiera tylko nowelę: Żabusia, Koteczek, Kozioł ofiarny, Kukulka, Lewek, Bydle.

Rkps Bibl. Publ. W-uy sygn. 81, korespondencja A. Wiślickiego z 1878-1906, bez szkiców: Żabusia, Bydle, Gołąbki.

Przekłady

c z e s.: K. A...s: Lidský zvířinec. Praga 1901; przed. niektórych szkiców: *Právo lidu* 1901 nr 234, 241, 248, 262, 269, 275, 296, 303 (Żabusia, Koteczek, Osłica) — r o s.: Zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3 (Żabusia, Koteczek, Kozioł ofiarny, Kundel, Osłica).

Żabusia: r o s.: I. L. Siewier 1896 nr 34; *Ryskiy Wiestnik* przed 10 sierpnia 1902, *Inf. Kur. Warsz.* 1902 nr 219 — r u m.: W książce: E. Eftimiu: *Antologia prozei poloneze*. Bukareszt [1942].

Koteczek: a n g.: I. R. Sues. W: *Polish Short Stories*. W-wa 1960 s. 220-243 — r o s.: I. L. Siewier 1896 nr 25. — r u m.: *Nowele clasice polone*. Bukareszt 1963.

Osłica: r o s.: P. Argo. W: *Polskaja nowiella*. Moskwa 1949 s. 373-386.

Małpa: c z e s.: D. Prusiková. *Hlas národa* 1910 nr 202.

Szakale: r o s.: M. W. Diedow. W książce: M. W. Diedow: *Sbornik „Pomozsch golodnym”*. T. 1. W-wa 1899 s. 190-202.

Bydle: c z e s.: J. Brychty. *Československý voják* 1975 nr 10 — p e r s k i: W: *Čand dāstan az newisandegān-e bozorg-e Lahestān*. Teheran [ok. 1950] s. 65-81.

20. Janka. Powieść współczesna. *Kur. Codz.* 1893 nr 335-358, 1894 nr 2-206 z przerwami. Wyd. osob. T. 1-2 W-wa 1895. Wyd. nast.: Cz. 1-4 W-wa [1911] *Bibl. Dzieł Wyborowych*, 674-677; Lubl. 1921; Kr. 1959. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 6], 8 t. 3. Przekłady: niem. i r o s., inf. autorki w liście do A. Wiślickiego z 1894. Rkps Bibl. Publ. W-uy sygn. 81.

21. Fin-de-sięcle'istka. Powieść. *Przeł. Tyg.* 1894 nr 51-52, 1895 nr 1-51, 1896 nr 4-23 z przerwami. Wyd. osob. Cz. 1-2. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1904 [1903] *Pisma zbiorowe t. 2*; Lubl. 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 4.

22. Kaśka Kariatyda. Melodramat w 6 odsłonach. Wyst. W-wa 4 września 1895; Kr. 10 listopada 1895; Poz. 23 kwietnia 1896; W-wa 11 lipca 1896; Lw. 13 kwietnia 1898. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 2], 2 t. 1, 3 [t. 19], 8 t. 13, 10 t. 1.

Rkps Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 323. Przeróbka powieści pt. Kaśka Kariatyda, por. poz. 8. Przekład r o s.: Zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 2.

23. Wodzirej. Powieść. *Kur. Warsz.* 1896 nr 120-353 z przerwami. Wyd. osob. T. 1-2. W-wa 1896 [1897]. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1908; t. 1-3. W-wa 1914; Lubl. 1922.

Rkps Bibl. Publ. W-uy sygn. 2033. Przekłady: c z e s.: D. Prusiková. Praga 1911 —

niem.: S. Goldenring. Berlin 1913. Wyd. nast.: wyd. 2 Berlin 1913; wyd. 3 Berlin 1913; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. w przekładach [T. 1] — s z w e d z k i: E. Weer [E. Wester]. Sztokholm 1918.

24. Żabusia. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 16 stycznia 1897; W-wa 11 marca 1897; Petersburg. 7 maja 1897; Łódź 10 kwietnia 1897; Lw. 24 listopada 1897. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5], 2 t. 2, 3 [t. 25], 6 t. 1, 8 t. 13, 10 t. 1. Wyd. osob. oprac. T. Weiss. Kr. 1974 BN I, 219 [wraz z Ich czworo, zob. poz. 52].

Rkpsy: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 149; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3002; Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Przekłady: bułg.: D. Ikonow. Powst. 1957. Rkps. Inf. tłumacza — c z e s.: F. Vondráček: *Rosnička*. Wyst. Praga 1917; J. Langer. Praga 1955. Wyd. nast. Praga 1956 — n i e m.: B. Szarlitt. Wyst. Wiedeń luty 1918; V. Mika. Berlin 1955 — r o s.: M. Szwelakow i F. Dombrowski: *Wjun*. Moskwa 1903. Wyd. nast. Moskwa 1903; Fedorowicz: *Ljaguziezczka*. Moskwa [1910]. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2 — s ł o w.: J. Rovhan. Bratysława 1954.

Adaptacja radiowa: 1955; adaptacja telewizyjna: 1963.

Por. z nowelą pt. Żabusia, zob. poz. 19.

25. Małka Szwarcenkopf. Sztuka w 5 aktach. Wyst. W-wa 10 lipca 1897; Lw. 6 października 1897; Poz. 9 października 1897; Kr. 16 października 1897; Łódź 26 sierpnia 1897; Lubl. 12 października 1897. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 3], 2 t. 3, 3 [t. 21], 8 t. 13, 10 t. 1.

Rkpsy: Bibl. Nar. sygn. 7776; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3470, 1505; Bibl. Ossol. sygn. 10598/I; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1599; Muzeum Teatr. w W-wie sygn. 2116; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przekłady: c z e s.: F. Vondráček, wyst. Praga 1907 — n i e m.: powst. ok. 1899, inf. w liście W. Orkana do W. S. Reymonta z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8641; S. Goldenring, powst. przed 1917, rkps Ossol. sygn. 6555/II — r o s.: przerobili: A. Szmidtow i A. Szejn. Moskwa 1901; W. Iwanowa: *Tak było* (Małka Szwarcenkopf). Leningrad 1940. Wyd. nast. Moskwa 1940 — ż y d.: wyst. W-wa 1917.

Przeróbka powieściowa: A. Kallas: *Małka Szwarcenkopf*. Powieść. Z dramatu ... W-wa 1927.

26. Antek Nędza. Melodramat w 5 odsłonach. Ogł. fragm. *Życie* 1897 nr 3; *Echo Teatr. i Muz.* 1948 nr 1 s. 28-30 (w art. K. Modrzewskiego [L. Jakubowskiego]). Całość nie druk., nie wyst.

Rkps Bibl. Teatru Pol. w Poz. sygn. 50611 — fragm.

27. Antysemitnik. *Życie* 1897 nr 10-14, 1898 nr 1-19 z przerwami oraz dod. nadzwyczajny do nru 24. Wyd. osob. z podtyt. *Powieść*. Kr. 1899 [1898]. Wyd. nast. Lw. 1921. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 10.

28. Tamten. Dramat współczesny w 5 aktach. Wyst. Kr. 5 marca 1898 (z podtyt.: *Sztuka w 5 aktach*); Lw. 30 stycznia 1899;

Poz. 15 kwietnia 1899; ogł. fragm. *Życie* 1898 nr 11 (pt.: W przywiślańskim kraju. „Tamten”, dramat w 5 aktach Józefa Maszkoffa, przedstawiony po raz pierwszy na scenie krakowskiej dnia 6 marca). Wyd. osob. całości: z ilustr. S. Janowskiego. Kr. 1899. Wyd. nast. Kr. 1902. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 23], 8 t. 13, 10 t. 2.

Rkpsy pt. Kazimierz Wielhorski albo Tamten, Dramat współczesny w 5 aktach napisał xxx, Bibl. Jagiel. sygn. 6746 II; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 344.

Przekłady: bułg.: R. Barbar. Ogł. fragm. pt. Razsledvane na Ana. *Polsko-bułgarski pregled* 1921 nr 32. Ogł. całość pt. Drugijat. *Polsko-bułgarski pregled* 1924 nr 3-13. Wyd. osob. całości pt. Drugijat. Sofia 1924 — czes.: A. Spáčil. Pt. Ve varšavské citadele. Divad. ustav, nr P. 4783 — niem.: Kratzer ok. 1898 [?]. Inf. *Słowo Pol.* 1898 nr 290; B. Szarlitt. Die Warschauer Zitadelle. Tłum. ok. 1910. Wyst. Berlin 1916. — Der Andere. [B.m.] 1915. Inf.: Książka polska za granicą, poz. 1455. — Der Dort. W-wa 1916. — Tamten. W. Bardzki. Berlin [1916]. — J. Szarlitt: Die Warschauer Zitadelle. Berlin 1916. Wyst.: Wiedeń 1926; Wielokrotnie wystawiany na scenach niemieckich i austriackich. — ros.: I. W. Lerski, Z. W. Choroszczo: Tajna ochrannogo otdielenija. [Piotrograd 1918] — szwedzki: E. Wester, ok. 1899. Inf. *Dzien. Pol.* 1899 nr 315 — węgier.: L. Vajda: A varsói citadella. Budapeszt 1917 — włoski: Arkel ok. 1899 [?]. Inf. *Dzien. Pol.* 1899 nr 315 s. 1.

Ekranizacje: Warschauer Zitadelle. 1917 produkcja niem. — Tamten. 1921, wznowienie pt. Tajemnica Cytadeli Warszawskiej 1925. — Warschauer Zitadelle. Scenariusz: P. Buch. 1937 produkcja niem.

29. Jojne Firulkes. Sztuka w 5 aktach. Wyst. z podtyt.: Sztuka w 5 aktach ze śpiewami i tańcami osnuta na tle stosunków żydowskich: W-wa 23 lipca 1898; Lubl. 15 października 1898; Kr. 21 stycznia 1899; Lw. 17 maja 1899. Ogł. fragm. *Życie* 1898 nr 21. Wyd. osob. całości zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 4], 2 t. 3, 3 [t. 21], 8 t. 14, 10 t. 1.

Ponadto osob. wydania przeróbek i fragmentów: wersja teatr. oprac. w 1898 przez L. Solskiego. Kr. 1903 [1904]; Kuplety śpiewane w sztuce „Jojne Firulkes” G. Zapolskiej. W-wa 1898.

Rkpsy: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1286 z podtyt.: Sztuka w 5 aktach na tle stosunków żydowskich z tańcami i śpiewami; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przekład niem.: Landau ok. 1898 [?]. Inf.: w liście autorki do L. Szczepańskiego z 1898 rkps Ossol. sygn. 12214/II; *Słowo Pol.* 1898 nr 290.

30. Zaszumi las. Powieść współczesna w trzech częściach. *Słowo Pol.* 1898 nr 227-311, 1899 nr 1-156 z przerwami; przedr. fragm. *Przegl. Lit.* 1898 nr 18/19 (pt. Jeden z wielkich. Wyjątek z powieści Józefa Maszkoffa pt. Zaszumi las drukującej się w Słowie Polskim). Wyd. osob. całości: t. 1-2. Lw. [1899]. Wyd. nast.: t. 1-2. Wyd. 2 Lw. 1905; t. 1-2. Lw. 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 5-6.

Przekład ros.: L. A.-v. *Wiestnik Jewropy* 1907 nr 7. Przeróbka dramatyczna zob. poz. 46.

31. Dziewiczy wieczór. Akwarela sceniczna w 1 akcie. Wyst.: Kr. 18 lutego 1899; Lw. 20 marca 1899; W-wa 25 kwietnia 1899. Ogł. *Tyg. Pol.* 1899 nr 51-52, 1900 nr 1-4. Wyd. osob. Lw. 1900 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 87. Wyd. nast.: Lw. 1917 w serii jw. nr 133; Lw. 1927 w serii jw. nr 133. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1 [t. 5], 2 t. 2, 3 [t. 25].

Rkpsy: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 384; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2093; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przekłady: czes.: J. Rydvan. [V. Sommer]. Praga 1918. Wyd. nast. Praga [1926] — łotewski: *Skatvies Biblioteka* 1927 s. 1-32 — niem.: R. Gleitzmann ok. 1902 [?]. Inf. *Słowo Pol.* 1902 nr 256 — ros.: A. I. Radoszewska. Petersburg. [1903]; A. F. Manasewicz. Moskwa 1908.

32. W Dąbrowie Górnicej. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. Lw. 6 maja 1899; Zakopane 6 grudnia 1900. Wyd. Lw. 1899. Wyd. nast. Lw. 1920 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 136. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 14, 10 t. 2.

Rkpsy: Ossol. akc. 50/64 (pt. W przededniu. Fragment sceniczny w 1 akcie); Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1194, sygn. 1227 zawiera też drugą wersję tytułu: Przed świtem; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przeróbka dramatyczna noweli: Dlaczego wiary nie mają. Zob. Wyd. zbior. poz. 11.

Przekłady: łotewski: R. Kroders: Streika laikā. Ryga 1909 — niem.: D. Barzon: Während des Streiks. Wyd. 2 Lipsk [1912] — ros.: W. Kozinienko: Wo wremia staczki. Petersburg. 1907; pt. jw. Petersburg. 1910 [1911] [skonfiskowane] — ukrai.: A. Kruszelnicki. Przedm.: W. S. [W. Starosolski]. Lw. [1899]; wyd. nast.: Lw. [1905]; Lw. [1919].

33. Sybir. Dramat narodowy w 4 aktach. Wyst. Lw. 29 listopada 1899; Kr. 6 stycznia 1900. Wyd. Lw. 1903 [1902]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 23], 10 t. 2.

Pierwotny tytuł: Syberia.

Rkpsy: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2084; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 423; Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przekład niem.: B. Szarlitt. Wyst. Wiedeń 1917.

34. Z pamiętników młodej mężatki. W-wa 1900 [1899]. Wyd. nast. Lw. 1921. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 18], 8 t. 10.

Przekład niem.: R. Gleitzmann. *Wiener Illustrierte Frauen Zeitung* 1902. Inf.: *Nowa Reforma* 1902 nr 168.

35. Życie na żart. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Lw. 11 kwietnia 1901; Kr. 1 czerwca 1901. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 6], 2 t. 4.

Rkpsy: Bibl. Nar. II 6200; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3113; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 490.

36. Sen. Fantazja sceniczna... napisana dla sceny Kasyňa Miejskiego we Lwowie

w 25 rocznicę założenia kamienia węgielnego pod gmach Kasyna. Wyst. Lw. 5 czerwca 1901. Nie druk.

Rkps Ossol. sygn. 10238/I.

37. Mężczyzna. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 18 stycznia 1902; Lw. 25 stycznia 1902; W-wa 27 października 1902; Poz. 11 października 1902; Lubl. 28 października 1902; Łódź 15 listopada 1902. Wyd. Kr. 1902. Wyd. nast. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 7], 2 t. 4, 8 t. 14.

Pierwotny tytuł: Ahaswer.

Rkpsy: Bibl. Teatru im. J. Slowackiego w Kr. sygn. 513; Muzeum Teatr. w W-wie sygn. 102 (pt. Ahaswer miłości albo Mężczyzna, sztuka w 3 aktach); Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

Przekłady: czes.: J. Nevole: Ahaswer. 1915. (Rkps Divadelni ustav nr P. 8549); O. Sušil: Ahaswer. [B. m. i r.] (Rkps Divadelni ustav nr P. 457) — łotewski: A. B. Ryga 1924 — niem.: R. Gleitzmann ok. 1902 [?]. Inf. *Słowo Pol.* 1902 nr 256 — ros.: A. I. Radoszewska: Agasfer. Moskwa 1904; S. Sarmatow i N. Leonard: Agasfer. Moskwa 1904; N. O. Lerner. Moskwa 1923 — serbochorw.: J. Benešić. Powst. ok. 1904, rkps Arch. Hrvatsko narodno kazalište sygn. P/33. Inf.: W. Kot: Dramat polski na scenach chorwackich i serbskich do roku 1914. Kr. 1962 — włoski: Sebrettówna, ok. 1902. Inf.: *Kur. Por.* 1902 nr 314.

38. Tresowane dusze. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 12 kwietnia 1902. Wyd. zob. Wyd. zbior. poz. 1 [t. 8], 2 t. 1, 3 [t. 19], 8 t. 14.

Rkpsy: Bibl. Publ. W-wy sygn. 81 w zbiorze: Korespondencja A. Wiślickiego z 1878-1906; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3597.

Przekłady: czes.: F. A. Hora. Wyst. Pilzno 1903 — niem.: R. Gleitzmann. 1902 [?]. Inf.: *Kur. Teatr.* 1902 nr 20 — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 2.

39. Car jedzie. Sztuka w 1 akcie. Wyst. Zakopane 6 lipca 1902. Wyd. Kr. 1902. Zob. też Wyd. zbior. poz. 10 t. 2.

Wystawienie w Krakowie i we Lwowie zakazane w 1902 przez cenzurę.

Rkpsy Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3229, 3230.

40. Jak tęcza. Powieść. *Kur. Codz.* 1902 nr 2-166 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1903. Wyd. nast. Lw. 1921. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 5].

41. Jesiennym wieczorem. Obraz sceniczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 21 stycznia 1903; Poz. 25 lutego 1903. Wyd. Lw. 1905 [1904]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 14, 10 t. 2.

Rkpsy: Bibl. Miejska w Bydż. sygn. I 392; Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Przeróbka dramatyczna noweli pt. Awanturznica, zob. Wyd. zbior. poz. 11.

42. Nieporozumienie. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 29 grudnia 1903; Łódź 3 lutego

1904; Lw. 9 kwietnia 1904. Ogł. fragm. w red. pierwotnej nieco zmien. *Album kobiece.* W-wa 1903 (z podtyt. Fragment nie znanej dotąd sztuki w 4 aktach). Wyd. osob. całości zob. Wyd. zbior. poz. 3 [t. 24].

Rkpsy: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4909; Bibl. Nar., zniszcz. 1944. Przekład ros.: M. Szewłakow i W. Berebriakow; Żenskie budni. Moskwa 1909.

43. A gdy w głąb duszy wnikiemy... Powieść współczesna. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 3-4, 1904 t. 1-3; *Gaz. Lw.* 1904 nr 117-256 z przerwami. Wyd. osob. z przedmową W. Jabłonowskiego. T. 1-3. W-wa 1904 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 354-356. Wyd. nast. z przedmową jw. Lubl. 1922.

44. Kwiat śmierci. Powieść kryminalna ze stosunków krakowskich w 2 tomach. *Nowiny dla Wszystkich* 1903 nr 1-111 z przerwami.

Pod pseud.: Walery Tomicki.

45. Samuel Zborowski. Dramat w 4 aktach. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1903 nr 334-347. Całość nie druk., nie wyst.

Rkpsy: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4823, Muzeum Teatr. w W-wie sygn. 2056 IX; Muzeum K. Makuszyńskiego w Zakopanem; Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Współautor: J. Andrzejewski.

46. Zaszumi las. Sztuka współczesna, 5 aktów. Wyst. Lw. 19 grudnia 1904; Kr. 9 marca 1905. Ogł. fragm. Z. Kubikowski. *Ze Skarba Kultury* 1951 z. 1. Wyd. osob. całości zob. Wyd. zbior. poz. 10 t. 2.

Rkps Ossol. sygn. 12047/I.

Przeróbka dramatyczna powieści pt. Zaszumi las, zob. poz. 30.

47. Modlitwa Pańska. Lw. 1905 [1904]. Wyd. nast.: W-wa 1913; Lw. 1922 (z podtyt.: Powieść).

Zawartość: Wstęp. (*Tyg. Ilustr.* 1902 nr 13); Ojciec nasz, który jesteś w niebie. (*Jw.* 1902 nr 31); Święć się imię twoje. (*Jw.* 1902 nr 33); Przyjdź królestwo Twoje. (*Jw.* 1902 nr 37); Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi. (*Jw.* 1902 nr 41); Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj. (*Jw.* 1902 nr 43); przedr. pt. Modlitwa Pańska. *Nowa Reforma* 1903 nr 83; pt. Modlitwa Pańska zob. Wyd. zbior. poz. 3 [t. 10]; I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom. (*Jw.* 1902 nr 48); Nie wódź nas na pokuszenie. (*Jw.* 1903 nr 15-16); Ale nas zbaw ode złego. (*Jw.* 1903 nr 25-26); Amen. (*Jw.* 1903 nr 29; przedr. *Dzien. Poz.* 1903 nr 164).

Rkps — Ale nas zbaw ode złego. Miejska Bibl. Publ. im. E. Raczyńskiego w Poz. sygn. 1809.

Przekłady: czes.: V. Kredba: Otčenáš. *Hlas národa* dod. *Nedělní listy* 1906 nr 48, 90, 110, 131, 158, 172, 200, 262, 269, 276; V. Tumpach: Otčenáš. Praga 1909; R. Růžena. *Ilustrovaný kuryr* 1918 nr 17-22 — franc.: P. Cazin. Paryż 1908 — niem.: R. Schapire: Vaterunser. Berlin (1904) — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 6.

Przekł. fragm.: czes. pt. Modlitba Pánč. Thum. A. Rath. *Národní politika* 1906 nr 104 — łotewski: pt. Skatz iz dzives. J. Pl. [J. Põpēdis]. *Lotvieša pietikums* 1905 nr 34-35.

Ojciec nasz, który jesteś w niebie: ros.: [przekład z niem.]. A. Lifszyc. *Zenskiy wiestnik* 1904 nr 3 — serbochorw.: St. J. *Narodni novine* 1911 nr 248, 260-271 — włoski: R. Konarska. W: *I nostri Quaderni*. Lanciano 1927; E. Damiani. W: *Novellier Slavi*. Rzym 1946 s. 439-444.

I odpuść nam nasze winy: łotewski: *Rigas Avīze* 1904 nr 140-141 — serbochorw.: St. J. *Narodni novine* 1911 nr 231-232.

Nie wódz nas na pokuszenie: franc. P. Cazin. *La Tentation. Les Mille Nouvelles* 1911 nr 14; przedr. *La Pologne* 1917 nr 4; w: *Romanciers Polonais. Paryż* [1917] s. 14-24; *Polonia* 1925 nr 21, 24, 27 — serbochorw.: St. J. *Narodni novine* 1911 nr 260-271.

48. Rajska ptak. Powieść w trzech częściach. *Wędrowiec* 1904 nr 53, 1905 nr 1-52, 1906 nr 1-7. Wyd. osob. W-wa 1907 [1906]. Wyd. nast.: t. 1-2. W-wa 1914; wyd. nowe zaopatrzone wstępem J. Rybarskiego. Lw. 1919 (z podtyt.: Powieść w czterech częściach); wyd. 2 zob. Wyd. zbior. poz. 3 [t. 15].

Przekład bułg.: A. Gančeva: fragm. pt. Razdiala. *Polsko-bułgarski przegląd* 1922 nr 1.

49. Sezonowa miłość. Powieść współczesna. *Kur. Warsz.* 1904 nr 104-316 z przerwami (bez podtyt.: Powieść współczesna). Wyd. osob.: z przedmową Z. Dębickiego. T. 1-3. W-wa 1905 *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 362-364. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1909; t. 1-3. W-wa 1914; z przedmową Z. Dębickiego. Lw. 1921 (z podtyt.: Powieść); t. 1-2. Rzym 1947; posłowie: T. Weiss. Kr. 1953; Kr. 1958; Kr. 1960; wyd. 5 Kr. 1970; W-wa 1972. Zob. też Wyd. zbior. poz. 6 t. 4, 8 t. 7.

Przekłady: czes.: B. Prusik. Praga 1916; M. Winklerová. Praga 1925; H. Stachová. Praga 1973 — fiński: T. 1-2. Helsinki 1930 — niem.: S. Goldenring. Berlin 1915. Wyd. nast.: wyd. 4 Berlin 1924; wyd. 5 zob. Wyd. zbior. w przekładach [T. 7]; wyd. 6 Berlin 1924 — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 4-5. — szwedzki: E. Weer [E. Wester]. Sztokholm 1917.

Ekranizacje: Scenariusz: M. Morozowicz-Szczepkowska, reżyser: A. Hertz. 1916; Scenariusz: A. Stern, reżyser: H. Szaro. 1938.

50. Pan policmajster Tagiejew. Powieść współczesna. Cz. 1-2. Lw. 1905. Wyd. nast. W-wa 1922.

Przekłady: czes.: J. Rypáček. T. 1-2 Praga 1918 — niem.: S. Goldenring. Berlin 1914; wyd. 2 Berlin 1914; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. w przekładach [T. 5]; wyd. 8 Berlin [1930] — węgier.: *Pesti Hirlap* 1915 nr 317-353; *Magyarország* 1917 nr 237-320. Wyd. osob. T. 1-2 Budapeszt [1916]. Wyd. nast.: wyd. 2 Budapeszt [1918]; wyd. 3 Budapeszt [1923]; wyd. 3 [4] Budapeszt [1928].

Ekranizacja: reżyseria: J. Gardan. 1929.

51. Moralność pani Dulskiej. Tragifarsa kołtuńska w 3 aktach. Wyst.: Kr. 15 grudnia 1906; W-wa 7 stycznia 1907; Lw. 16 stycznia 1907; Łódź 29 lutego 1907 (z podtyt.: Ko-

media w 3 aktach); Teatr Gabrieli Zapolskiej, występy na prowincji 14 marca 1907; Wil. 23 kwietnia 1907 (z podtyt.: Komedja w 3 aktach).

Wyd. W-wa 1907 (z podtyt.: Komedja w 3 aktach). Wyd. nast.: oprac. i wstęp J. Z. Jakubowski. W-wa 1951 *Bibl. Pisarzy Pol. i Obcych* 53; wyd. z podtyt.: Tragikomedja kołtuńska w 3 aktach: wyd. nowe, wstęp J. Z. Jakubowski, Kronika życia i twórczości G. Zapolskiej; J. J. Lipski. W-wa 1953; jw. wyd. 2 W-wa 1955; jw. wyd. 3 W-wa 1956; jw. W-wa 1958 *Bibl. Szkolna*; jw. W-wa 1960 w serii jw.; jw. W-wa 1961 w serii jw. — Jw., posłowie: J. Czachowska. W-wa 1963 w serii jw. (z podtyt.: Komedja w 3 aktach); jw. W-wa 1964 w serii jw. (z podtyt. jw.); jw. W-wa 1965 w serii jw. (z podtyt. jw.); oprac. T. Weiss. Wr. 1966 *BN I* 187; Wstęp: J. Z. Jakubowski, Kronika życia i twórczości...: J. J. Lipski, posłowie: J. Czachowska wyd. 12 W-wa 1970 (z podtyt.: Komedja w 3 aktach); oprac. T. Weiss. Wyd. 2 zmien. Wr. 1972 *BN I* 187, wstęp: J. Z. Jakubowski, Kronika życia i twórczości...: J. J. Lipski, posłowie: J. Czachowska wyd. 13 Łódź 1973. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 22], 6 t. 1, 8 t. 14.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 231.

Przekłady: ang.: E. B. Self. Wyst. Cleveland [Stany Zjednoczone] 1923 — białorus.: M. Tatur. *Polymja* 1958 nr 10 — bułg.: Z. F. Zembrzski. Wyst. Sofia 1911 — chiński: Czeng Sin. Pekin 1959 — czes.: B. Prusik. 1907 [?]. Rkps w zbiorach: Městská lidová knihovna Ustředního národního výboru hlavního města Prahy; J. K. Pojezdny [J. Doležal]. Praga 1910. Wyd. nast.: Praga 1936; Praga [ok. 1950]; Praga 1953; Praga 1957; Praga 1957; Praga 1959. Thum. J. Simonides. Praga 1971; realizacja telewizyjna 1955 — duński: H. Moritz. Wyst. Kopenhaga 1917 — fiński: E. Kalima. Wyst. Helsinki 1921 — franc.: P. Cazin 1933 — hisz.: A. Dabini. Buenos Aires 1957 — łużycki: A. Nawka. Wyst. Klukš 1954 — niem.: J. Goldbaum. Wiedeń 1912; K. Harrer. Berlin 1952; wyd. nast. Berlin 1962 — ros.: A. Luskina. Wyst. Moskwa 1907; S. D-skiy. Wyst. Kijów 1911; S. Saburow. Moskwa 1922; N. A. Slawiatinskiy. Moskwa 1945, przedr.: *Klasyčeskaja dramaturgija i tran narodnoj demokracji*. T. 1. Moskwa 1955 s. 273-334. Wyd. osob. Moskwa 1956; J. Boduen. Moskwa 1955. — W. Iwanowa, N. Rawicz. Moskwa 1956. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2, 3. — rum.: S. Norris. Wyst. Bukareszt 1958 — serbochorw.: J. Benešić ok. 1908. Rkpsy: arch. teatru w Zagrzebiu sygn. 1545; *Bibl. Narodnego pozorišta w Belgradzie* sygn. 898 — słowackie: wyst. Bratysława 1949; J. Mianský. Bratysława 1950. Wyd.: J. Sedlák. Bratysława 1960 — ukr.: wyst. Kijów 1920; wyd. S. Pankivski. Charków 1925; G. Vigurka. Kijów 1957; przedr.: *Komedii*. Kijów 1966 — uzbecki: kilka wyst. w 1956. Inf.: *Gaz. Kr.* 1956 nr 217 — węgier.: L. Mikés. Hanka. Wyst. Budapeszt 1909; Ś. Krištan. Bratysława 1954; K. A. Berczeli. Wyst. Budapeszt 1955; J. Füsi. Budapeszt 1955 — włoskie: wyst. Wenecja 1953; Wyd.: G. Cini. *Teatro d'oggi* 1954 nr 4.

Ekranizacje: scenariusz: B. Nowolin i B. Land, reżyser: B. Nowolin. 1929/1930; reżyser: Chwaczko. 1957 produkcja ukr.; scenariusz: J. Fried, reżyser: J. Kreičik, 1958 produkcja czes.

Adaptacja radiowa 1950.

Przeróbka na libretto operetkowe: J. Minkiewicz: Profesja pani Dulskiej. Muz. J. Gaczek. Powst. 1960, nie wyst.

52. Ich czworo. Tragedia ludzi głupich w 3 aktach. Wyst.: Lw. 4 listopada 1907; Kr. 30 listopada 1907; W-wa 14 grudnia 1907; Wil. 15 stycznia 1908; Teatr Gabrieli Zapolskiej 5 marca 1908, występy na prowincji; Kijów 15 października 1908; Poz. 14 listopada 1908. Wyd. W-wa 1912. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1939 *Bibl. Miłośników Sceny* nr 136/140; oprac. oraz Kronika życia i twórczości G. Zapolskiej: J. J. Lipski. W-wa 1955, oprac. T. Weiss. Kr. 1974 *BN I* 219 (wraz z: Żabusia, zob. poz. 24). Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 22], 6 t. 1, 8 t. 15.

Rkpsy: Ossol. sygn. 12784/II; sygn. 12132/I (fragm.); sygn. 12057 (fragm.); *Bibl. Nar.*, zniszcz. w 1944.

Przekłady: bułg.: wyst. Sofia 1920 — czes.: K. Málék. Praga 1956 — lotewski: wyst. Ryga 1930 — niem.: V. Mika. Berlin 1956 — ros.: A. F. Manasewicz. Moskwa 1908; Fedorowicz. Moskwa 1908, wyd. nast. Moskwa [1911]; M. Szewlakow i W. Serebriakow. Moskwa 1908; wyd. nast. Moskwa 1911; N. Butkiewicz. Petersburg. 1908; wyd. 2 Petersburg. 1910; K. Browicz. W: *Sowremiennyj polskij teatr*. T. 1. Petersburg. 1908; S. Saburów. Moskwa [1922]. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2 — serbochorw.: L. Knežević. Wyst. Belgrad 1913 — słowacki: J. Vdovjak. Bratislava 1957 — włoski: H. Mirecka, A. Beniamino. Siena 1958.

Realizacja radiowa 1961.

53. Córka Tuśki. Powieść. *Kur. Warsz.* 1907 dod. por. nr 3–309 z przerwami; przedr.: *Dzienn. Pozn.* 1907 nr 5–282 z przerwami; *Gaz. Lw.* 1907 nr 11–265 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1907. Wyd. nast.: W-wa [1920]; Lw. 1920; Lubl. 1922; Kr. 1958; Kr. 1970. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 8.

Przekłady: czes.: M. Winklerová. Praga 1926; H. Stachová. Bilý hyacint. Praga 1974 — ros.: L. A.-v. *Wiestnik Żenropy* 1908 nr 7 — węgier.: *Divat Salon* 1909 nr 13–19.

54. Skiz. Komedia w 3 aktach. Wyst.: W-wa 3 października 1908; Lw. 5 października 1908; Kr. 17 października 1908; Teatr Gabrieli Zapolskiej 7 listopada 1908, występy na prowincji. Ogł. fragm. *Scena i Sztuka* 1908 nr 40. Wyd. osob. całości Lw. 1909 *Bibl. Utworów Dramatycznych* t. 18. Wyd. nast. W-wa 1939 *Bibl. Miłośników Sceny* 141–145. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 15.

Rkpsy — Ossol. 10906/I, *Bibl. Teatru im. J. Słowackiego* w Kr. sygn. 809; Muzeum Teatr. w W-wie sygn. 2024.

Przekłady: ang.: *The Secret of Skiz*. [Na podstawie dosłownego przekładu W. Sheybala wersje angielską oprac.] D. Howarth. Wyst. Bromley 1961 —

czes.: wyst. Brno 1921; L. Jánský. Najvyšší tromf. Bratislava 1973 — franc.: J. Kukulczanka. Powst. 1964. *Rkps. Inf. tłumacza — ros.*: Fedorowicz; Kozyr. Moskwa 1908. Wyd. nast.: Moskwa 1909; Petersburg. 1909 — węgier.: É. Sebők. Powst. 1957. *Inf. S. Sochacki*.

Adaptacja telewizyjna 1964.

55. Pani Dulska przed sądem. *Świat* 1908 nr 22–25. Wyd. osob. W-wa [1908]. Wyd. nast. Szkocja 1945–1948 *Wyd. Lit. Stowarzyszenia Pol. Kombatantów* nr 178. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 13], 8 t. 10. Przekład ros.: Zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 3.

Przeróbka dramatyczna: S. Ilowski: Pani Dulska przed sądem. Tragifarsa w 3 aktach wg opowieści „Pani Dulska przed sądem” i „Śmierć Felicjana Dulskiego”. Wstęp: S. Treugutt. W-wa 1960. Por. poz. 59.

56. O czym się nie mówi. Powieść współczesna. W-wa 1909. Wyd. nast.: [dodruk.] W-wa 1912; W-wa 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 26].

ciąg dalszy pt. Frania Poranek, zob. poz. 67.

Rkps — fragm. Ossol. sygn. 13572/II; fragm. znajdujący się w *Bibl. Nar.*, zniszcz. 1944.

Przekłady: czes.: J. Horák. Praga [1913]; E. Čech. Praga 1919 — niem.: S. Goldenring. Berlin 1910; wyd. 2 Berlin 1910; wyd. 3 Berlin 1913; wyd. 9 Berlin [ok. 1925]. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach [T. 9] — ros.: A. E. Arski. Zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 1–2; I. Mozalewski. *Słowo* 1927 nr 407–474; przedr. *Libatshoje russhoje storo* 1927 nr 29–86; pt. Winowna li? Roman. Ja. Wilpiżewska. Ryga 1932 — żyd.: M. Rubinsztejn. W-wa 1929.

Ekranizacja: Scenariusz i reżyseria: E. Puchalski 1924; Scenariusz: L. Starski, reżyseria M. Krawicz 1939.

Przeróbka dramatyczna: L. Koczella: O czym się nie mówi. Sztuka. Według powieści oprac. Powst 1917.

57. Szaleństwo. Powieść. *Dzienn. Pol.* 1909 nr 8–442. Wyd. osob. W-wa 1910. Wyd. nast. Lw. 1921. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 16].

Przekłady: czes.: M. Winklerová. Praga 1926 — niem.: S. Goldenring: Frau Renas Ehe. Berlin 1913. Wyd. nast. zob. Wyd. zbior. w przekładach [T. 6] — ros.: *Nowoje Slovo* 1910 nr 10; *Mat'* — lubownica. Zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 7.

58. Panna Maliczewska. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Lw. 17 października 1910; Kr. 29 października 1910; Poz. 3 grudnia 1910; Łódź 12 stycznia 1911; W-wa 17 stycznia 1911. Ogł. fragm. *Kur. Warsz.* 1911 nr 1. Wyd. osob. całości W-wa 1912. Wyd. nast.: Opracowanie inscenizacyjno-reżyserskie J. Gruda. W-wa 1954; Kronikę i przypisy oprac. J. J. Lipski. W-wa 1955. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 24], 6 t. 1, 8 t. 15.

Zamierzony tytuł: *Metresa*.

Rkpsy: *Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego* w Kat. sygn. 5282; *Bibl. Nar.*, zniszcz. 1944

Przekłady: ang.: C. Wojewoda: *Miss What's Her Name*. 1959. Inf. tłumacza — czes.: A. Spáčil. Rkps Divadelní ustav MKČDIJ nr 2580; B. Ludvik. Wyst. Praga 1919; J. Rydvan [V. Sommer]. Rkps Divadelní ustav nr P. 4550. Wyst. Praga 1932. — M. Janišová. Praga 1956. Wyd. nast. Praga 1960 [1959] — franc.: tłum. i adaptacja K. Chańska [J. Kukulczanka] przy współpracy J. Anouilha. Powst. 1958. Wyd. W-wa 1971 — niem.: S. Goldenring. Berlin 1912; V. Mika. Berlin 1955 — ros.: Fedorowicz. Moskwa 1911; wyd. nast. Moskwa 1911; Petersb. 1911; Petersb. 1911; W. Iwanowa: *Żiżi* aktrisy. Moskwa 1941; wyd. nast.: Moskwa 1944; Moskwa [1945] (pt. Panna Maliczewska); L. Czech: *Stefa Maliczewska*. Moskwa 1956; wyd. nast. Moskwa 1956 pt. Panna Maliczewska. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach poz. 2, 3 — serbochorw.: J. Bijelić. Wyst. Zagrzeb 1921 — słowacki: J. Vdovjak. Bratislava 1957 — węgier.: G. Kerényi, 1955. Rkps. Inf. tłumacza; M. Bába, 1961. Rkps. Adaptacja radiowa 1953.

59. Śmierć Felicjana Dulskiego. Opowiadanie. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1916 nr 1–23 (z podtyt.: Nowela). Wyd. osob. W-wa 1911 [1910]. Wyd. nast. Kr. 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 8 t. 10.

Przekłady: czes.: J. Wallenfels. Praga 1920 J. Rypáček. Praga [1921] — ros.: zob. Wyd. zbior. w przekładach poz. 1 t. 3, 3 — ukr.: W. Gzyckij. Lw. 1958.

Przeróbka dramatyczna: S. Hłowski: *Pani Dulska* przed sądem. Tragifarsa w 3 aktach wg opowieści „*Pani Dulska przed sądem*” i „*Śmierć Felicjana Dulskiego*”. Wstęp: S. Treugutt. W-wa 1960. Por. poz. 55.

60. Nerwowa awantura. Sztuka w 3 aktach. Ogł. fragm. *Gaz. Wiecz.* 1911 nr 129. Wyst. Kr. 16 marca 1912; 20 marca 1912; Poz. 27 kwietnia 1912.

Rkpsy: Bibl. Nar. sygn. II 6201 — fragm., całość zniszcz. 1944; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 916; Bibl. Teatru Pol. w Poz. sygn. 1184; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3940; Ossol. sygn. 7803/II; Muzeum Teatr. w W-wie. sygn. 46.

Przekład ros.: Fedorowicz: *Peruanka*. Petersb. [1913]. Wyd. nast. Moskwa 1913.

61. Kobieta bez skazy. Komedja w 3 aktach. Wyst. W-wa 22 lutego 1912; Kijów 18 lutego 1913; Wil. 20 marca 1913; Kr. 25 października 1919. Ogł. fragm. *Lwów Teatr*. 1912 nr 5–6 (pt. Z erotycznej komedii Zapolskiej „*Kobieta bez skazy*” scena kaba-retowo-gabinetowa). Wyd. całości zob. Wyd. zbior. poz. 3 [t. 25], 8 t. 15.

Wersja powieściowa zob. poz. 63.

Rkpsy: Bibl. Miejska w Bydż. sygn. I 257 — fragm.; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4527; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1209; Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Przekłady: ang.: wyst. Milwaukee 1933 — czes.: V. Hánek. Rkps Divadelní ustav nr P. 7076, P. 2825; B. Lachmann. Rkps. Inf. J. Doležal — niem.: S. Goldenring. Berlin 1912. Wyd. nast. Berlin 1920 — ros.: Biezuprecznaja żenszcina. Wyst. Petersb.

1912; Fedorowicz: *Żenszcina bez upreka*. Moskwa 1915.

Ekranizacja: Scenariusz: A. Stern. 1937.

62. Niebezpieczny kochanek. Dramat w 2 aktach. Ekranizacja 1912. Scenariusz filmowy.

63. Kobieta bez skazy. Powieść. W-wa 1913. Wyd. nast. W-wa 1921. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 8].

* Rkps — fragm. Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Wersja dramatyczna zob. poz. 61.

Przekłady: niem.: S. Goldenring. Berlin 1912; wyd. 2 Berlin 1920; wyd. 3 Berlin 1920. Zob. też Wyd. zbior. w przekładach [T. 2] — węgier.: W. Szentmihályi. Budapeszt 1923.

64. *Pariasy*. Szkice sceniczne. Wyst. W-wa 3 lutego 1914; Łódź 12 lutego 1914; Lw. 18 lutego 1914.

Zawartość: I. *Wśród zieleni*; II. *Poza nawiasem*. (Pt. *Pariasy*. Szkice sceniczne. Rok 1913. Odpis z oryginału. Szkic I [I]. *Nadodrże* 1959 nr 3–4); III. *Stella Maris*. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 1; *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 3; *Gaz. Wiecz.* 1914 nr 1730); IV. *Stygmat*; V. *To najstraszniejsze*.

Rkpsy: Ossol. sygn. 12403/II; rkps przeznaczony do wyd., znajdujący się w Bibl. Nar., zniszcz. 1944; Muzeum Teatr. w W-wie sygn. 1724, 1725; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4054; Ossol. sygn. 7804/II; Ossol. sygn. 10903/I, 11522/I [fragm.].

65. O czym się nawet myśleć nie chce. Powieść. W-wa 1914. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 [t. 11], 8 t. 9.

Przekłady: czes.: J. Rypáček: *Jed ląsky*. Praga [1921] — niem.: S. Goldenring: *Woran man nicht denken mag*. Berlin [1914?]; wyd. 2 Berlin 1917; wyd. 3 Berlin 1919; wyd. 4 zob. Wyd. zbior. w przekładach [T. 8] — ros.: S. Michajłowa. *Wiestnik inostramoj literatury* 1914 z. 7 [skróty]; S. Michajłowa-Sztern. Moskwa 1928; Ryga 1930.

66. *Odwet panny Maliczewskiej*. Ogł. fragm. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 z. 7.

Dramat, nie dokończony.

67. *Frania Poranek*. Jej dalsze losy. Powieść współczesna. Powst. 1914–1916. Wyd. Lw. 1922. Wyd. pośmiertne.

Utwór nie dokończony, miał stanowić ciąg dalszy powieści: O czym się nie mówi, zob. poz. 56.

68. *Carewicz*. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Lw. 26 października 1917; Kr. 27 października 1917; W-wa 11 kwietnia 1918. Ogł. fragm. *Gaz. Wiecz.* 1917 nr 3561 (z podtyt.: *Dworski dramat* w 3 aktach).

Rkpsy: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4150; Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1444; rkps Bibl. Nar., zniszcz. 1944.

Przekłady: ang.: E. T. Wyckoff: *Sonya*. Wyst. Nowy Jork 1921 — czes.: J. Rydvan [V. Sommer]. Powst. 1919, Praga 1925 — niem.: Tłum. i adaptacja: B. Szarlitt. Powst. 1917 — szwedzki: Wyst. Sztokholm 1920 — węgier.: L. Vajda. Wyst. Budapeszt 1921.

Adaptacja filmowa: reżyser W. Bauer, 1918.

Przeróbka na libretto do operetki F. Lehara dokonana przez B. Jenbacha, H. Reicherta. Wyst. Berlin 1927; też zrekonstruował dla scen polskich i uzupełnił E. A. Domański. Wyst. Lw. 1929.

Ekranizacja: 1918.

69. Asystent. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Kr. 4 października 1919; W-wa 8 października 1919; Lw. 17 lutego 1920. Ogl. fragm. *Gaz. Wiecz.* 1919 nr 4665, 4668, 4672, 4676 (z podtyt.: Drobiazg sceniczny w 3 aktach).

Rkpsy: Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 1094; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4199, 4200; Bibl. Teatru Pol. w Poz. sygn. R. 288. — Rkpsy Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.

70. Z pamiętnika siostry zakonnicy. Poz. 1922 *Wydawn. Bibliofilne*.

Opowiadanie. Wyd. pośmiertne.

Ponadto informacje o utworach nie zachowanych:

1. Baśń tęczowa. Libretto.
2. Panna Józia. Dramat.

Przekłady drobnych utworów: Biały Jan. (Ogl. *Tyg. Ilustr.*): r o s.: Pominalny dzień Bielogo Żana. Tłum. W. Lawrow. *Mir bożyj* 1894 nr 9.

Przekłady utworu, którego pierwodruku nie udało się odnaleźć: ł o t e w s k i: G. G.: Klawieru spēlētājs. *Latviešu Avižu Stāstu nodala* 1907 nr 53 s. 417–421 — r o s.: Taper. *Nowyj mir* 1899 nr 18 — węgier.: A zongorajátékos. *Magyar Szemle* 1899 nr 44; A zongorás. *A Hét* 1900 nr 21; Julian. *Űj Század* 1903 nr 15.

Dramaty, powieści, opowiadania, recenzje literackie i teatralne, korespondencje, artykuły i przekłady umieszczano w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1903–1904), *Dzienn. Berliński* (1903), *Dzienn. Chicagoski* (1910), *Dzienn. Łódzki* (1887–1888), *Dzienn. Pol.* (Lw. 1883–1885, 1903, 1909; tu m.in.: Które z nich dwojga? Zagadka psychologiczna. 1903 nr 350, 352–353), *Dzienn. Pol.* (W-wa 1915–1916), *Dzienn. Poz.* (1903, 1907, 1931; tu m.in. z teki pośmiertnej: Nieznany wiersz G. Zapolskiej z albumu p. Aleksandrowej Augustynowiczowej. 1931 dod. świąteczny do nr 298), *Echo Lit.-Artyst.* (1914), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1889, 1892, 1895–1897, 1901; tu m.in. fragm. listu dot. debiutu w Théâtre Libre: Z Paryża. 1892 nr 444; List do Redaktora. 1896 nr 41), *Gaz. Kr.* (1881), *Gaz. Lw.* (1901, 1904, 1907–1908; tu m.in.: Protest [przeciw posądzeniu o autorstwo „Ugodowców”]. 1901 nr 32), *Gaz. Nar.* (1888; tu: Z miasta zbrodni. Szkic. Nr 120, 122–123), *Gaz. Pol.* (Czerniowiec 1904), *Gaz. Pol.* (W-wa 1885, 1897), *Gaz. Radomska* (1887), *Gaz. Wiecz.* (1911, 1913–1914, 1917–1919), *Głos Kobiet* dod.

Kur. Lw. (1912), *Głos Narodu* (1902), *Głos Rzeszowski* (1909), *Ilustracja Pol.* (1902–1903; tu rec. w dziale: Z teatru krakowskiego), *Ilustr. Kur. Codz.* (1913–1914; tu m.in.: G. Zapolska o sobie. [Odpowiedź na ankietę]. 1913 nr 283), *Iris* (1899), *Kaliszanin* (1888?), *Kiosy* (1901), *Kraj* (1883–1884, 1897), *Krynica* (1907; tu nowela: Rozstali się... Nr 11 [red. zmien. pt. Zerwali!]), *Krytyka* (1901–1902), *Kur. Codz.* (1885, 1888, 1890, 1892–1895, 1897, 1902–1903; tu m.in.: [oświadczenie w sprawie zarzutu plagiatu:] List do Redakcji. 1885 nr 249; Głowa. 1892 nr 303; Agonia miłości. Fantazja. 1892 nr 356; [oświadczenie i list dot. praw autorskich do „Małki Szwarcenkopf”]. 1897 nr 208, 263), *Kur. Kr.* (1889), *Kur. Lw.* (1883, 1888), *Kur. Pol.* (1890), *Kur. Por.* (1902), *Kur. Poz.* (1902, 1908), *Kur. Stanisławowski* (1897; tu: Szlagon na reducie. Monolog. Nr 592), *Kur. Teatr.* (1902), *Kur. Warsz.* (1884, 1889–1897, 1901, 1903–1904, 1907, 1910–1911, 1914; tu m.in.: Czarownik. 1910 nr 250), *Kur. Zagłębia* (1921), *Lwów Teatr.* (1912), *Metalowiec* (1909), *Mies. Galicyjskiego Tow. Ochrony Zwierząt* (1901), *Mies. „Kur. Pol.”* (1900), *Nowa Reforma* (1902–1903, 1918; tu m.in.: [protest przeciw niemieckiemu przekładowi „Kaśki Kariatydy”]: Korzyść z niemieckich przekładów. 1902 nr 262), *Nowe Słowo* (1903), *Nowe Słowo Pol.* (1902), *Nowiny dla Wszystkich* (1903), *Noworocz. „Słowa Pol.”* (1899), *Nowości Ilustr.* (1906–1908, 1923; tu m.in.: Zapomniał drogi... Szkic. 1906 nr 44; Wigilia samotnej kobiety. 1907 nr 52; Z teki pośmiertnej: Złoty ptaszek. Nowelka. 1923 nr 51), *Nowy Sztandar* (1908), *Obrona Ludu* (1902), *Przełżeńskie listy* (Pilzno 1903; tu: [Telegram do teatru w Pilźnie z podziękowaniem za wystawienie sztuki: Tresowane dusze, w przekładzie czes.]. Nr z 12 ma. ca), *Praca* (1900, 1904; tu m.in. nowela: Zerwali. 1904 nr 35), *Przełż. Lit.* dod. *Kraju* (1898), *Przełż. Polit., Spol. i Lit.* (1902), *Przełż. Poz.* (1896), *Przełż. Tyg.* (1883, 1885–1896; tu m.in.: w działach: Przekłady literackie, Przegład teatralny, Echa warszawskie (m.in.: „Hrabia René” i plejada krytyków. 1888 nr 51); cykle korespondencji: Listy paryskie. 1890–1892, Listy. 1893–1895), *La Revue Blanche* (Paryż 1895), *Romans i Powieść* (Lw. 1900), *Romans i Powieść* (W-wa 1882), *Romans i Powieść* (W-wa 1910), *Ruch Katol.* (1900), *Scena i Sztuka* (1908), *Słowo Pol.* (1898–1902, 1907–1909; tu m.in.: Trzeba okna opatrzyć... Szkic. 1899 nr 301–302; cykl felietonów pt. Przez moje okno. 1900–1901; w rubr.: Z teatru 1900; Kronika miejscowa. 1900–1901; tu m.in.: W obronie publiczności lwowskiej. 1900 nr 544 [polem. z H. Cepnikiem], Na szpitalik św. Zofii. 1900 nr 572 [polem. z B. Prusem]; wiersz:

W grób trzeba iść... 1901 nr 322; [oświadczenie w sprawie zakazu wystawienia sztuki „Car jedzie”]. 1902 nr 32; cykl felietonów: Na czasie. 1908–1909), *Ster* (1912), *Szkola* (1891), *Świat* (Kr. 1889), *Świat* (W-wa 1906–1908, 1913; tu m.in. odpowiedź na ankietę: Nasi komediopisarze o sobie. 1913 nr 48), *Świt* (1885), *Tyg. Ilustr.* (1890, 1892–1893, 1898, 1902–1903, 1906–1908, 1910; tu m.in. opowiadanie: Biały Jan. Na Dzień Zaduszny. 1893 nr 201), *Tyg. Muz. i Teatr.* (1902), *Tyg. Pol.* (1899–1901; tu m.in. nowela: Zerwali! 1899 nr 50 [red. zmien. pt. Rozstali się]), *Tyg. Powsz.* (1888), *Tyg. Romansów i Powieści* (1891), *Tyg. Zakopiański* (1903; tu m.in. nowela: Zerwali! Nr 9), *Wędrowiec* (1889, 1904–1906), *Wiad. Lit.* (1932; tu monolog ogł. pośmiertnie: Ulicznica. Nr 15), *Wiek Nowy* (1910–1913; tu m.in. cykl felietonów: Przez moje okno), *Wisła* (1912), *Wyzwolenie* (1908), *Z Bliska i z Daleka* (1914), *Ziarno* (1904; tu nowela: Zerwali! Nr 31), *Życie* (Kr. 1897–1898; tu m.in.: Szara godzina. Szkic. 1897 nr 4–5), *Życie* (W-wa 1888), *Życie Teatr.* (1921; tu: Z moich pamiętników. Nasze drugie spotkanie. Z. 7).

Ponadto w wydawnictwach: *Adamowi Krechowickiemu*. Lw. 1908, *Album kobiece*. W-wa 1903, K. Bielska: *Separatka*. Powieść. W-wa 1912 (tu przedmowa), *Blawatek*. *Kalendarzyk damski na r. 1895*. Lw. 1895, toż na r. 1901, 1905, 1909, *Chwila Polit.-Spół.-Ekonomiczno-Lit.* Lw. 1885, Z. Gargas: *Teatry chłopskie w Galicji*. Lw. 1903 (tu fragm. odpowiedzi na ankietę o zadaniach teatru ludowego. S. 65–67, 85, 123), *Głos kobiet w kwestii kobiecej*. Kr. 1903, *Ilustr. almanach artyst.-lit.* Wyd. 2. Lw. 1911, *Jednościówka 22 czerwca 1884*. Lw., *Jednościówka Tow. Wpisów Szkolnych*. [W-wa 1909], *Kalendarz powsz. na r. 1887*. W-wa 1887, toż na r. 1889. W-wa 1889, *Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r... 1894*. W-wa 1893, toż na r. 1895. W-wa 1894, toż na r. 1896. W-wa 1895, *Noworoczn. „Słowa Pol.”* Lw. 1899, Z. Parvi: *Knajpa*. Dramat w 3 aktach... Kr. 1903 (tu przedmowa), *Spr. Wydż. Kola Lit.-Artyst. we Lw. za r. administracyjny 1909*. Lw. 1910, *Światła i cienie. Zbiór nowel i poezji*. W-wa 1888, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 (tu: Stara — malarzka. S. 594–595), *Wiek XIX. Pamiętka Związku Artystów Pol.* Lw. 1901, *Wystawa obrazów ze zbioru G. Zapolskiej. Katalog*. Lw. [1906] (tu przedmowa).

Przekłady

1. S. Bernhardt: *Wyznanie*. Dramat w 1 akcie. Wyst. Lubl. 1888. Ogł. *Kur. Codz.* 1888 nr 186, 188–189.

2. G. de Maupassant: *Chrzest*. Nowela. *Życie* 1888 nr 46.

3. J. Gautier, A. Silvestre: *Handlarka uśmiechów*. Bajka japońska w 5 aktach i 2 częściach. Wyst. Lw. 1890.

Rkps przekładu Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 321.

4. M. Ballot, A. Janvier: *Legalni kochankowie*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1893.

5. A. Belot: *Safo*. Sztuka w 5 aktach przerobiona z romansu A. Daudeta. Wyst. W-wa 1893.

Rkps przekładu Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 531.

6. F. de Curel: *Zaproszona*. Komedia w 3 aktach. Przekład powst. 1893. Wyst. W-wa 1907.

7. P. Wilff: *Te, które się szanuje*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1893.

Rkps przekładu Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 245.

8. G. Courteline: *Boubouroche*. Sztuka w 2 aktach. Wyst. Kr. 1895.

Rkps przekładu Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 534.

9. J. Richepin: *Lep*. Dramat w 5 aktach. Wyst. W-wa 1895. Ogł. fragm. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 32.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Teatr Gabrieli Zapolskiej. W-wa 1903.

[T. 1]. *Małasza*. Obraz sceniczny w 6 odsłonach. (Zob. *Twórczość* poz. 11).

[T. 2]. *Kaśka Kariatyda*. Melodramat w 6 odsłonach. (Zob. *Twórczość* poz. 22).

[T. 3]. *Malka Szwarcenkopf*. Sztuka w 5 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 25).

[T. 4]. *Jojne Firulkes*. Sztuka w 5 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 29).

[T. 5]. *Zabusia*. Sztuka w 3 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 24). — *Dziewiczy wieczór*. Akwarela sceniczna w 1 akcie. (Zob. *Twórczość* poz. 31).

[T. 6]. *Życie na żart*. Sztuka w 5 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 35).

[T. 7]. *Mężczyzna (Ahaswer)*. Sztuka w 3 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 37).

[T. 8]. *Tresowane dusze*. Sztuka w 3 aktach. (Zob. *Twórczość* poz. 38).

2. *Utwory dramatyczne*. W-wa 1910.

T. 1: *Kaśka Kariatyda*. (Zob. *Twórczość* poz. 22). — *Tresowane dusze*. (Zob. *Twórczość* poz. 38).

T. 2: *Małasza*. (Zob. *Twórczość* poz. 11). — *Zabusia*. (Zob. *Twórczość* poz. 24). — *Dziewiczy wieczór*. (Zob. *Twórczość* poz. 31).

T. 3: *Malka Szwarcenkopf*. (Zob. *Twórczość* poz. 25). — *Jojne Firulkes*. (Zob. *Twórczość* poz. 29).

T. 4: *Mężczyzna*. (Zob. *Twórczość* poz. 37). — *Życie na żart*. (Zob. *Twórczość* poz. 35).

3. Wydanie zbiorowe dzieł G. Zapolskiej. [T. 1-26]. Lw.—W-wa—Kr. 1922-1926 *Instytut Lit. „Lektor”*.

[T. 1]. Przez moje okno. Z przedmową Józefa Jedlicza. Lw. 1922.

Zawartość: Wybór felietonów ogł. w 1900-1903 w czasopiśmie; tu m.in.: Zola. (*Nowa Reforma* 1902 nr 227. Zob. też poz. 6 t. 3, 9 t. 2); Ona. (*Nowa Reforma* 1902 nr 238. Zob. też poz. 6 t. 3, 8 t. 11, 9 t. 2); Za kamień chlebem. (*Słowo Pol.* 1901 nr 203. Zob. też poz. 9 t. 2).

[T. 2]. Staśka. Lw. 1922.

Zawartość: Staśka. (*Tyg. Ilustr.* 1910 nr 42-45. Zob. też poz. 8 t. 12); Rehabilitacja. (*Wędrowiec* 1906 nr 20-22; *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 19-22. Zob. też poz. 8 t. 12); Siostrzyczka. (*Tyg. Ilustr.* 1898 nr 7-11, z podtyt. Szkieł. Zob. też poz. 8 t. 12); Taka była słodka. (*Tyg. Ilustr.* 1908 nr 41-46, 48 pt. Taka była słodka!... Nowela. Zob. też poz. 8 t. 12).

Przekłady

Staśka: czes.: K. Handzel. Praga 1914; *Venkov* 1919 nr 77.

Siostrzyczka: ros.: *Nitva* (Petersb.) 1898 nr 25.

Taka była słodka: ros.: *Niezłomne sozdanije. Nitva* (Petersb.) 1909 nr 28-29.

[T. 3]. I Sfinks przemówi... Wieczory teatralne.

Wydanie pośmiertne. Lw. 1923.

Zawartość: wybór recenzji i szkiców teatralnych ogł. w 1900-1901 w czasopiśmie; tu m.in.: Kurtyna Siemiradzkiego. (*Słowo Pol.* 1901 nr 26. Zob. też poz. 8 t. 16, 9 t. 2); Do autora „Knałpy”. (Przedmowa do: Z. Parvi: *Knałpa*. Kr. 1903).

[T. 4]. I tacy bywają... (Z cyklu „Fantazje i drobnostki”). Lw. 1923.

Zawartość: I tacy bywają... I. Dla Mani, II. Grandziarz; Sam jeden; W sam czas!; W gabinecie restauracyjnym; Cnota; Klejnot rodzinny.

Pierwodruki zawartych tu nowel zob. Twórczość poz. 16.

[T. 5]. Jak tęcza. Powieść. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 40).

[T. 6]. Janka. Powieść. Kr. 1923. (Zob. Twórczość poz. 20).

[T. 7]. Jeden dzień z życia róży. (Z cyklu „Akwarele”). Z autobiografią autorki. Wstęp: Józef Jedlicz. Lw. 1923.

Zawartość: Gabriela Zapolska o sobie. (Powst. 1908. Zob. też poz. 6 t. 3); ponadto w zmienionym układzie, bez utworu: Małuszka, nowele z tomu: Akwarele. (Zob. Twórczość poz. 7).

[T. 8]. Kobieta bez skazy. Powieść. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 63).

[T. 9]. Krzyż Pański. (Z cyklu: „Fantazje i drobnostki”). Lw. 1923.

Zawartość: Krzyż Pański. (*Adamowi Krechowickiemu*. Lw. 1908 s. 61-70. Zob. też poz. 6 t. 3, 7); nowele z tomu: Fantazje i drobnostki (zob. Twórczość poz. 16); Wspomnienie. Fantazja; Szczęście; Męska Iza; Serce. Drobnostka; Jej uśmiech. Fantazja; Gdybyś ty ożył!... Fantazja (do obrazu „Potop” Pawła Merwarta); Portierka. Studium z natury; Pierwszy śnieg. Płatki chwywane w powietrzu; Z minionych chwil; Ono.

Przekłady

Krzyż Pański: czes.: F. Páta. *Světotozr* 1923/1924 s. 602-603, 623-624; F. Vondráček. *Pražský kalendář* 1925 s. 133-137 — rum. zob. Wyd. zbior. poz. 7.

[T. 10]. Nieśmiertelniki. Wyd. pośmiertne Lw. 1923.

Zawartość: Wybór artykułów i felietonów ogł.

w czasopiśmie w 1900-1901; tu m.in.: Modlitwa Pańska. (Zob. Twórczość poz. 47 pt. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj! — Odczyty G. Zapolskiej: Kościuszko. Odczyt wygłoszony w „Gwiazdzie” dnia 21 X 1900. (*Słowo Pol.* 1900 nr 492; przedr. *Praca* 1900 nr 45); Noc listopadowa. Odczyt... w Sokole Macierzy we Lwowie. (*Słowo Pol.* 1900 nr 560); Pomnik Szopena. Odczyt... wygłoszony w Kole Literacko-Artystycznym 6 III 1910. (*Spr. Wydz. Kola Lit.-Artyst. we Lw. za r. administracyjny 1909*, Lw. 1910 s. 5-9. Zob. też poz. 9 t. 2).

[T. 11]. O czym się nawet myśleć nie chce. Powieść. Kr. 1923. (Zob. Twórczość poz. 65).

[T. 12]. „One”. W-wa 1923.

Zawartość jak w tomie: „One”. Akwarele, szkice, obrazki. (Zob. Twórczość poz. 13).

[T. 13]. Pani Duńska przed sądem. Kr. 1923. (Zob. Twórczość poz. 55).

[T. 14]. Przedpiekle. Powieść. Wyd. 2 z przedmową W. Witwickiego. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 14).

[T. 15]. Rajski prak. Powieść. Wyd. 2 z przedmową J. Rybarskiego. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 48).

[T. 16]. Szaleństwo. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 57).

[T. 17]. W zamyśleniu. Słowo wstępne Józefa Jedlicza. Lw. 1923.

Zawartość: Wybór artykułów i felietonów ogłaszanych w czasopiśmie w 1910-1912; tu m.in.: La mortel! La mortel! (*Wiek Nowy* 1910 nr 2620); Swój świat. (*Wiek Nowy* 1910 nr 2670); Dla dorosłych i zdrowych. (*Wiek Nowy* 1910 nr 2744. Zob. też poz. 9 t. 2 [dot. pierwotnego tytułu „Panny Maliczewskiej”]); Katorżnik. (*Wiek Nowy* 1911 nr 3067).

Przekłady

Swoj świat: czes.: P. M. [P. Maternová. *Ženský svět* 1912 nr 13.

[T. 18]. Z pamiętników młodej mężatki. W-wa 1923. (Zob. Twórczość poz. 34).

[T. 19-25]. Utwory dramatyczne. Wstęp: S. Krzywoszewski. T. 1-7. W-wa.

[T. 19] T. 1. Kaśka Kariatyda. — Tresowane dusze. (1923). (Zob. Twórczość poz. 22, 38).

[T. 20] T. 2. Małuszka. (1923). (Zob. Twórczość poz. 11).

[T. 21] T. 3. Małka Szwarcenkopf. — Jojne Firulkes. (1923). (Zob. Twórczość poz. 25, 29).

[T. 22] T. 4. Moralność pani Dulskiej. — Ich czworo. (1923). (Zob. Twórczość poz. 51, 52).

[T. 23] T. 5. Tamten. — Sybir. (1924). (Zob. Twórczość poz. 28, 33).

[T. 24] T. 6. Nieporozumienie. — Panna Maliczewska. (1924, na okładce: 1925). (Zob. Twórczość poz. 42, 58).

[T. 25] T. 7. Żabusia. — Dziewiczy wieczór. — Kobieta bez skazy. (1925). (Zob. Twórczość poz. 24, 31, 61).

[T. 26]. O czym się nie mówi. Wyd. 2. W-wa 1926. (Zob. Twórczość poz. 56).

W edycji tej wydano również: Małka Szwarcenkopf. Powieść. Z dramatu ... przerobiła [i przedmową opatrzyła] A. Kallas. W-wa 1927.

4. Breviarzyk kobiety. Refleksje wybrane ułożył F. Walicz. W-wa 1925 *Biblioteczka Sapho* nr 23.

5. Przez moje okno. 3 felietony. [Szkocja 1945] *Wydawn. Lit. Oddziału Opieki nad Żołnierzem Dowództwa I Korpusu*, 9.

6. Pisma wybrane. Pod red. J. Z. Jakubowskiego. T. 1-4. W-wa 1950.

Każdy tom zawiera notę bibliograficzną.

T. 1. Utwory dramatyczne. Wstęp: J. Z. J. [J. Z. Jakubowski].

Zawartość: Żabusia. Sztuka w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 24); Moralność pani Dulskiej. Tragedia-komedia koltuńska w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 51); Ich czworo. Tragedia ludzi głupich w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 52); Panna Maliczewska. Sztuka w 3 aktach. (Zob. Twórczość poz. 58).

T. 2. Kaśka Kariatyda. Wstęp: J. Z. J. [J. Z. Jakubowski]. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 3. Drobne utwory.

Zawartość: Gabriela Zapolska o sobie. (Zob. poz. 3 [t. 7]); Kocham cię. (Zob. Twórczość poz. 7); Wychodzę z czterdziestu. Drobnotka. (Zob. Twórczość poz. 13); Krzyż Pański. (Zob. poz. 3 [t. 9]); Żabusia. (Zob. Twórczość poz. 19); Koczek. (Zob. jw.); Kozioł ofiarny. (Zob. jw.); Kukułka. (Zob. jw.); Lewek. (Zob. jw.); Bydlę. (Zob. jw.); Zola. (Zob. poz. 3 [t. 1]); Ona. (Zob. poz. 3 [t. 1]).

T. 4. Sezonowa miłość. (Zob. Twórczość poz. 49).

7. Obrazki. W-wa 1950 *Mała Biblioteczka „Książki i Wiedzy”* 26.

Zawartość: Helenka. Obrazek. (Zob. Twórczość poz. 13); Po ciemku. Drobnotka. (Zob. Twórczość poz. 13); Krzyż Pański. (Zob. poz. 3 [t. 9]); Wychodzę z czterdziestu. Drobnotka. (Zob. Twórczość poz. 13).

Przekład rum. S. Movil, J. Georgian; Imagini Wstęp: O. Zaicik. Bukareszt 1967.

8. Dzieła wybrane. Wybór i redakcja: J. Skórnicki i T. Weiss. T. 1-16. Kr. 1957-1958.

Każdy tom zawiera Notę wydawcy; w tomie 16 ponadto: T. Weiss: O twórczości G. Zapolskiej.

T. 1 (1957): Kaśka Kariatyda. (Zob. Twórczość poz. 8).

T. 2 (1957): Przedpiekle. (Zob. Twórczość poz. 14).

T. 3 (1957): Janka. Powieść współczesna. (Zob. Twórczość poz. 20).

T. 4 (1958): Fin-de-siècle'istka. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 21).

T. 5-6 (1957): Zaszumi las. Powieść współczesna. (Zob. Twórczość poz. 30).

T. 7 (1957): Sezonowa miłość. (Zob. Twórczość poz. 49).

T. 8 (1957): Córka Tułki. (Zob. Twórczość poz. 53)

T. 9 (1957): O czym się nawet myśleć nie chce. (Zob. Twórczość poz. 65).

T. 10 (1958): Szkice powieściowe.

Zawartość: Malaszka. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 5); Antysemitnik. Powieść. (Zob. Twórczość poz. 27); Z pamiętników młodej mężatki. (Zob. Twórczość poz. 34); Pani Dulka przed sądem. (Zob. Twórczość poz. 55); Śmierć Felicjana Dulskiego. Opowiadanie. (Zob. Twórczość poz. 59).

T. 11 (1958): Nowele [Cz. 1].

Zawartość: Kocham cię! (Zob. Twórczość poz. 7); Na koniec sam! (Pendant do obrazu Tofany). (Zob. jw.); On. Studium. (Zob. jw.); Ona. Szkic. (Zob. Twórczość poz. 13); Helenka. Obrazek. (Zob. jw.); Cnota. Szkic do powieści. (Zob. Twórczość poz. 16); W gabinecie restauracyjnym. Drobnotka. (Zob. jw.); Męska iza. Drobnotka. (Zob. jw.); Portierka. Studium z natury. (Zob. jw.); Zakuta głowa. Obrazek. (Zob. Twórczość poz. 13); Jej uszko. Drob-

notka. (Zob. jw.); Wychodzę z czterdziestu. Drobnotka. (Zob. jw.); Dla niej. (Zob. jw.); I tacy bywają... I. Dla Mani, II. Grandziarz. (Zob. Twórczość poz. 16); Klejnot rodzinny. Obrazek. (Zob. jw.).

T. 12 (1958): Nowele. [Cz. 2].

Zawartość: Menażeria ludzka. (Zob. Twórczość poz. 19); Korale Maciejowej. Szkic. (Przeł. Tyg. 1891 nr 35-36; Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 81); Dwie. (Przeł. Tyg. 1893 nr 20. Przeróbka dramatyczna pt. Deux); Frania. Szkic. (Przeł. Tyg. 1894 nr 26); Ostatni promień. Szkic. (Przeł. Tyg. 1894 nr 32-33); Siostrzyczka. (Zob. poz. 3 [t. 2]); Rehabilitacja. (Zob. jw.); Taka była słodka!... (Zob. jw.); Staśka. (Zob. jw.).

T. 13 (1958): Utwory dramatyczne. [Cz. 1]. Kaśka Kariatyda. — Żabusia. — Malka. Szwarcenkopf. — Tamten. (Zob. Twórczość poz. 22, 24, 25, 28).

T. 14 (1958): Utwory dramatyczne. [Cz. 2]. Jójne Firulkes. — W Dąbrowie Górniczej. — Tresowane dusze. — Mężczyzna. — Jesiennym wieczorem. — Moralność pani Dulskiej. (Zob. Twórczość poz. 29, 32, 37, 38, 41, 51).

T. 15 (1958): Utwory dramatyczne. [Cz. 3]. Ich czworo. — Skiz. — Panna Maliczewska. — Kobieta bez skazy. (Zob. Twórczość poz. 52, 54, 58, 61).

T. 16 (1958): Szkice teatralne. T. Weiss: O twórczości G. Zapolskiej.

Zawartość: Felietony i recenzje ogłaszane w czasopiśmie od 1889; tu m.in.: Krowięta. Studium teatralne. (Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1897 nr 35-37. Zob. też poz. 9 t. 1 cz. 2); Kurtyna Siemiradzkiego. (Zob. poz. 3 [t. 3]).

9. Dzieła wybrane. Pod red. E. Korzeniewskiej. T. 1-2. Wr. 1958, 1962.

T. 1. Publicystyka. Oprac. J. Czachowska i E. Korzeniewska. E. Korzeniewska: Przedmowa, J. Czachowska: Współpraca Zapolskiej z czasopiśmami w l. 1881-1897.

Zawartość: Cz. 1; tu m.in.: W sprawie emancypacji. Szkic. (Zob. Twórczość poz. 13); Paniom emancypantkom... odpowiedź. (Kur. Warsz. 1889 nr 122); (Mała paralela). (Przeł. Tyg. 1889 nr 24).

Cz. 2; tu m.in.: Listy paryskie. (Przeł. Tyg. 1891-1892); Listy. (Przeł. Tyg. 1893-1895); Piotr Wolff (Kur. Codz. 1893 nr 60); [O literaturze polskiej] Les lettres polonaises. La Revue Blanche (Paryż) 1895 nr 43. Przekład pol.: Z. Raszewski: O literaturze polskiej. Pam. Teatr. 1956 nr 2/3; (Credo sceniczne). (Echo Mus., Teatr. i Artyst. 1895 nr 31); Krowięta. Studium teatralne. (Zob. poz. 8 t. 16).

T. 2. Publicystyka. Cz. 3. Oprac. J. Czachowska. J. Czachowska: Współpraca Zapolskiej z czasopiśmami w l. 1898-1921.

Zawartość: tu m.in.: Przez moje okno. (Wybór felietonów ogł. w Słowie Pol. w 1900-1901, m.in.: Za kamień chlebem. Zob. poz. 3 [t. 1]); Kurtyna Siemiradzkiego. (Zob. poz. 3 [t. 3]); Moralne zbrodnie. (Słowo Pol. 1902 nr 76; Przeł. Polit., Spol. i Lit. 1902 nr 42 [fragm.]; Gaz. Pol. (Czerniowce) 1904 nr 37 [skróty]); Księga na spalanie. (Słowo Pol. 1902 nr 84); Policja i sztuka. (Krytyka 1902 t. 1 z. 3 s. 205-207, odpowiedź na ankietę); Autor o swojej sztuce. (Kur. Teatr. 1902 nr 1, dot. dramatu: Mężczyzna, zob. Opracowania); Zola. (Zob. poz. 3 [t. 1]); Ona. (Zob. poz. 3 [t. 1]); Piękno w życiu kobiety. (Odczyt wygłoszony w 1903. Ogł. Nowe Słowo 1903 nr 3-4; przedr. Głos kobiet w kwestii kobiecej. Kr. 1903 s. 217-231); Geneza powieści. (Kur. Warsz. 1907 nr 1, autoreferat w formie listu do red. dot. genety „Sezo, nowej miłości” i „Córki Tułki”); O „Ich czworo”. (Tyg. Ilustr. 1907 nr 51 pt.; G. Zapolska o „Ich czworo”).

Wywiad listowny z autorką, przedr. fragm. *Kur. Por.* 1907 nr 356); Na czasie. (Wybór felietonów ogł. w *Słowie Pol.* 1908-1909, m.in.: Ulegalizowana zbrodnia. 1908 nr 498, przedr. *Wyzwolenie* 1908 nr 9/11; Jego dom. 1908 nr 534; Zenujące się społeczeństwo. 1908 nr 558; Un poète joli. 1909 nr 206); Pomnik Szopena. Zob. poz. 3 [t. 10]; Przez moje okno. (Wybór felietonów ogł. w *Wiek Nowym* w 1911-1913; tu m.in.: Po roku — milczenia. *Wiek Nowy* 1913 nr 3568, dot. powieści: Kobieta bez skazy).

10. Dramaty. Oprac. A. Raszewska. Wstęp: Z. Raszewski. Wr. 1960-1961.

T. 1 (1960): Malaszka. — Kaśka Kariatyda. — Żabusia. — Małka Szwarzenkopf. — Jojne Firulkes. (Zob. *Twórczość* poz. 11, 22, 24, 25, 29).

Zawiera szkic: Z. Raszewski: Zapolska—pisarka teatralna w l. 1883-1898.

T. 2 (1961): Tamten. — W Dąbrowie Górniczej. — Sybir. — Car jedzie. — Jesiennym wieczorem. — Zaszumi las. (Zob. *Twórczość* poz. 28, 32, 33, 39, 41, 46).

Zawiera szkic: Z. Raszewski: Zapolska—pisarka teatralna w l. 1898-1904.

Oba tomy zawierają notę edytorską.

11. Fioletowe pończochy i inne opowiadania nieznanne. Oprac. J. Czachowska. Kr. 1964.

Zawiera notę edytorską.

Zawartość: Ojciec Richard. (*Kur. Pol.* 1890 nr 209-212, 214-217 z podtyt.: Studium z natury); Dobrana para. (*Kur. Warsz.* 1890 nr 231-233 z podtyt.: Studium z natury); Awanturka. (*Kur. Codz.* 1890 nr 247 z podtyt.: Obrazek. Wersja dramatyczna pt. Jesiennym wieczorem, zob. *Twórczość* poz. 41); Buciki Maryni. (*Kur. Codz.* 1890 nr 167-169, 172 z podtyt.: Nowela); Blanszetta. (*Kur. Warsz.* 1894 nr 1); Do oddania — na własność. (*Kur. Warsz.* 1893 nr 1 z podtyt.: Nowela); Paria. (*Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r.* 1894. W-wa 1893 s. 20-26); Dwóch. (*Przegl. Tyg.* 1894 nr 1 z podtyt.: Szkic); W niedzielę. (*Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r.* 1895. W-wa 1894 s. 6-11); Pielgrzymka pani Jacentowej. (*Przegl. Tyg.* 1894 nr 39-40 z podtyt.: Szkic; *Przegl. Poz.* 1896 nr 22-23); Otwierają okna! (*Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r.* 1896. W-wa 1895 s. 7-9); Zofia M. (*Kraj* 1897 nr 19-22, dział lit.-artyst. z podtyt.: Szkic); Dlaczego wiary nie mają? (*Noworoczn. „Słowa Pol.”* 1899. Lw. 1899 s. 14-15, dod. *Słowa Pol.* 1899 nr 1; przedr. *Nowa Reforma* 1918 nr 77, 82. Wersja dramatyczna pt. W Dąbrowie Górniczej, zob. *Twórczość* poz. 32); Fioletowe pończochy. (*Iris* 1899 z. 11 z podtyt.: Szkic); Konkietta. (*Romans i Pociąg* 1900 nr 1-3 z podtyt.: Szkic); Na pierwszy bal. (*Wiek XIX. Pamięta Związku Artystów Pol.* Lw. 1901 s. 7-10); „Teatr bez szminek”. I-III. (I. Ostrygi, II. Romans z hrabiną, III. Starowna myszka. *Kur. Teatr.* 1902 nr 21-22, 24-25, 28-29); Małżeństwo Teci. (*Kur. Warsz.* 1903 nr 281; przedr. *Tyg. Zakopiański* 1903 nr 17; *Dzien. Berliński* 1903 nr 282-283 pt. Smutne wesele góralki); Takie coś — w pelerynie. (*Słowo Pol.* 1908 nr 601); Takie coś — w pelerynie. (Jego Wielkanoc). (*Słowo Pol.* 1909 nr 166); Ósma klasa. Paszkwil. (*Wisła* 1912 nr 4-6).

Przekłady

Fioletowe pończochy: c z e s.: B. Prusik. *Narodni listy* 1899 przed 27 października. *Inf. Dzien. Pol.* 1899 nr 329 s. 1.

Małżeństwo Teci: serbochorw.: J. Benešić. *Obzor* 1905 nr 243.

Wydania zbiorowe i wybory w przekładach

Niemieckie

Ausgewählte Romane in neuen Bänden. Tłum. S. Goldenring. Berlin [1924].

[T. 1]. Aristokraten. Wyd. 4. (Zob. *Twórczość* poz. 23).

[T. 2]. Die unberührte Frau. Wyd. 4. (Zob. *Twórczość* poz. 63).

[T. 3]. Die Hölle der Jungfrauen. Wyd. 6. (Zob. *Twórczość* poz. 14).

[T. 4]. Käthe. Der Roman eines Dienstmädchens. Wyd. 4. (Zob. *Twórczość* poz. 8).

[T. 5]. Der Polizeimeister. Wyd. 4. (Zob. *Twórczość* poz. 50).

[T. 6]. Frau Renas Ehe. Wyd. 5. (Zob. *Twórczość* poz. 57).

[T. 7]. Sommerliebe. Wyd. 5. (Zob. *Twórczość* poz. 49).

[T. 8]. Woran man nicht zu denken mag. Wyd. 4. (Zob. *Twórczość* poz. 65).

[T. 9]. Wovon man nicht spricht. Wyd. 6. (Zob. *Twórczość* poz. 56).

Rosyjskie

1. Sobranije sočinienij. Moskwa 1910-1913.

T. 1-2 (1910-1911): To o czem nie gawariat. Roman. Tłum. A. E. Ar-ski. (Zob. *Twórczość* poz. 56).

T. 3 (1911): Smiert' Dulskiego. Powieść. Tłum. A. E. Ar-ski. (Zob. *Twórczość* poz. 59).

T. 4-5 (1911-1912): Siezonnaja lubow. Roman. Tłum. A. E. Ar-ski. (Zob. *Twórczość* poz. 49).

T. 6 (1911): Molitwa Gospodnia. Tłum. Bo d'Apl. (Zob. *Twórczość* poz. 47).

T. 7 (1913): Mat' — lubownica. Roman. Tłum. E. M. Zagorski. (Zob. *Twórczość* poz. 57).

2. Piesy. Oprac. B. Rostocki. Moskwa 1958 (zawiera szkic: B. Rostocki: Dramaturgija G. Zapolskoj).

Zawartość: Kaska Kariatyda. Tłum. P. Argo. (Zob. *Twórczość* poz. 22); Żabusia. Tłum. N. Mickiewicz. (Zob. *Twórczość* poz. 24); Dressirowannije duszy. Tłum. R. Wichariewa. (Zob. *Twórczość* poz. 38); Moral pani Dulskoj. Tłum. N. Sławiatinski. (Zob. *Twórczość* poz. 51); Ich czetwero. Tłum. M. Zamachowska i R. Merkina. (Zob. *Twórczość* poz. 52); Panna Maliczevska. Tłum. L. Czech. (Zob. *Twórczość* poz. 58).

3. Moral pani Dulskoj. Piesy, rasskazy, powieści. Wstęp: B. Rostocki. Moskwa 1965.

Zawartość: Moral pani Dulskoj. (Zob. *Twórczość* poz. 51); Panna Maliczevska. (Zob. *Twórczość* poz. 58); Rasskazy i powieści: Lagusieczka, Kotik, Kozieł otpuszczenija, Oslica, Suka. (Zob. *Twórczość* poz. 19); Pani Dulska na sudie. (Zob. *Twórczość* poz. 55); Smert' Feliciana Dulskiego. (Zob. *Twórczość* poz. 59).

Listy i materiały

1. Listy. T. 1-2. Zebrała S. Linowska. Redakcja: M. Fik, E. Krasiniński. W-wa 1970.

T. 1: 589 listów z 1881-1901, t. 2: 494 listy z 1902-1920.

Adresaci: M. Bałucki z 1901; K. Bartoszewicz 4 z 1889-1898 (ogl. fragm. *Z. K. Łódzki Express Ilustr.* 1956 nr 114); K. Bednarzewska z 1897; J. Bliżniński z 1889; Redakcja *Bociana* z 1899 (ogl. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 11); P. Cezin 7 z 1906-1910; K. Chłapowski z 1903 (ogl. w: *Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego*. T. 2. W-wa 1965 s. 320-321); K. Chłapowski i H. Modrzejewska z 1903 (ogl. jw. s. 302); J. Daniłowska z 1911 i R. Dąbrowska z Bogusławskich z [1889?]; W. Dziedzic 8 z 1912-1920; Redakcja *Echa Mus., Teatr i Artyst.* z 1896 (ogl. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 41); W. Feldman 8 z 1900-1914; S. Feuerstein z [1912?]; M. Gawalewicz 3 z 1907-1908; Redakcja *Gaz. Lubel.* z 1888 (ogl. *Gaz. Lubel.* 1888 nr 130); J. German 3 z 1902, 1909 (ogl. J. German: *G. Zapolska. Twórczość* 1946 z. 10; przedr. w książce: *Od Zapolskiej do Solskiego. Wśród przyjaciół*. W-wa 1958 s. 16-17, 18, 24-25); L. German 2 z 1902, 1908; A. Godziemba-Wysocki z 1911; Redakcja *Gońca Pol.* z 1907 (ogl. *Gońiec Pol.* 1907 nr 247); M. Grek 11 z 1898-1900; A. Grzymala-Siedlecki 7 z 1913-1917; L. Heller 6 z 1907-1916 (listy z 1915-1916 ogl. R. Taborski. *Przeegl. Hum.* 1966 nr 1); F. Hoesick 7 z 1909-1914 (2 listy z 1909 ogl. pt. Zapolska do Hoesicka. *Dzien. Pol.* 1958 nr 4, list z 1914 ogl. pt. Nieznany list Zapolskiej do Hoesicka. *Dzien. Pol.* 1955 nr 302, przedr. pt. Zapolska do Hoesicka. *Dzien. Pol.* 1958 nr 4); F. A. Hora 4 z 1902-1903 rkps Arch. Jednotného Národního Výboru miasta Pilzna (ogl. J. Słiziński: *Z korespondencji między czeskimi a polskimi literatami*. *Przeegl. Zach.* 1951 nr 3/4 s. 581-585); C. Jankowski z 1909 (ogl. C. Jankowski: *Z czeczołowej szkatułki*. Wil. 1926 s. 29); M. Janowska 30 z 1901-1910; S. Janowski 468 z 1899-1919 (ogl. niektóre listy J. Bieniasz: *G. Zapolska. Opowieść biograficzna*. W-wa 1960); E. Jelinek z 1895; K. Kalinowska z 1909; A. Kallas z 1917; J. Kotarbiński 2 z 1909 (ogl. L. Kotarbińska: *G. Zapolska. Echo Tyg.* 1931 nr 5-6; przedr. w książce: *Zza kulis teatru. Wspomnienia i refleksje*. W-wa 1933 s. 129-133); J. I. Kraszewski z 1881; V. Kredba z 1907 (rkps Arch. Literární Národního Muzea w Pradze sygn. 19M58, ogl. J. Słiziński: *E. Orzeszkowa i G. Zapolska a Czeši. Przeegl. Zach.* 1955 nr 9/12); W. Krogulski z 1902; Księgarnia Gebethnera i Wolffa z 1913; Redakcja *Kur. Codz.* z 1897 (ogl. *Kur. Codz.* 1897 nr 263); K. Kucz z 1898; Redakcja *Kur. Warsz.* z 1893 (ogl. *Kur. Warsz.* 1893 nr 82); S. Lauryśiewicz 123 z 1891-1895 (ogl. jako listy do pana S. Z.; J. Lorentowicz: *Zapolska w Théâtre Libre. W książce: Spojrzenie wstecz*. W-wa 1935 s. 126-134. Wyd. 2 Kr. 1957; J. Lorentowicz 2 z 1904, 1907); K. Łaganowski z 1913; K. Makuszyński 5 z 1906-1912 (List z 1912 ogl. *Kalendarz Teatru Pol.* (W-wa) 1968/1969 nr 19); Redakcja *Masek* z 1917; J. Masłowska z 1912; L. Masłowski 7 z 1883-1907; S. Maykowski z 1920; H. Modrzejewska 8 z 1902-1903 (ogl. w: *Korespondencja H. Modrzejewskiej i K. Chłapowskiego*. T. 2 W-wa 1965); Redakcja *Naprzodu* z 1902; W. Niemirycz 30 listów z 1886-1894; F. Olszewski z 1889; M. Pawlikowski z 1913; T. Pawlikowski 9 z 1898-1913; J. Praun z 1888; W. Prokesch z 1907; Z. Przesmycki 3 z 1886-1903; W. Rabski z 1907; J. Radwan-Pragłowski z 1910; K. Rakowski 4 z 1907; B. Rychter-Janowska 31 z 1900-1910; L. Rydel 3 z 1899; E. Rygier 6 z 1902-

-1909; Z. Sarnecki 2 z 1888, 1909; Redakcja *Słowa* z 1896 (ogl. *Słowo* 1896 nr 264); O. Stawecka 6 z 1917-1919; L. Szczepański 114 z 1898-1912 (ogl. kilka z 1899 L. Szczepański: *Wspomnienia i plotki literackie. Zapolska-Przybyszewski. Przekrój* 1950 nr 249); M. Szeliga z 1889 (ogl. J. Lorentowicz: *Zapolska w Théâtre Libre. Kur. Por.* 1934 nr 77); A. F. Šubert z 1910 (rkps Arch. Literární Národního Muzea w Pradze sygn. 8157. Ogl. J. Słiziński: *E. Orzeszkowa i G. Zapolska a Czeši. Przeegl. Zach.* 1955-nr 9/12; A. Świdowska z 1912; Redakcja *Suitu* z 1885 (ogl. *Suit* 1885 nr 10); J. Tatarkiewicz 4 z 1891; Teatr Mały z 1906; Redakcja *Tyg. Ilustr.* 2 z 1908, 1913 (ogl. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 43, 1913 nr 30); A. Waśkowski 3 z 1910 (jeden list ogl. A. Waśkowski: *Czarny kot. Od A do Z* 1947 nr 21, przedr. *Współczesność* 1959 nr 24); A. Wiślicki 105 z 1883-1897 (ogl. fragm. *Czas* 1936 nr 101, 259, 354, 1938 nr 1); J. Wolff 4 z 1910-1914 (ogl. L. Geisler: *Z listów G. Zapolskiej. Wiad. Lit.* 1939 nr 36); nie ustaleni adresaci 6 z 1889, 1912.

U w a g a : datowanie listów częstokroć rekonstruowane przez wydawców; wydawcy podają również informacje o miejscu przechowywania listów. Tom 1 zawiera ponadto: Kalendarium Zapolskiej.

2. Do K. Bartoszewicza [ok. 1889-1898]. Rkps Wojewódzkie Arch. Państw. w Łodzi sygn. 334.

3. Do L. Bernackiego [z 1909?]. Rkps Ossol. sygn. 7054/II.

4. Do H. Borzęckiej [z 1901]. Rkps Ossol. sygn. 12129/I.

5. Do W. Bunikiewicza z 1918. Rkps Literární Arch. Památníku Národního Pismnictví w Pradze.

6. Do P. Cezina 2 listy [z 1906 lub z 1910]. Rkps w zbiorach P. Cezina, Francja, Aix en Provence.

7. Do Z. Dębickiego 2 listy z 1913-1914. Rkps Bibl. Nar., zniszcz. w 1944. Ogl. fragm. L. Geisler: *Z listów G. Zapolskiej. Wiad. Lit.* 1939 nr 36.

8. Do J. Doleżala list i 2 telegramy z 1910. Rkps był do 1965 w posiadaniu adresata w Pradze.

9. Do Drukarni Uniw. Jagiel. w Kr. 2 listy [z 1912]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2692.

10. Do W. Dziedzica ok. 35 listów z 1919-1921, część pisana ręką M. Krasowskiej. Rkps Ossol. sygn. 6555/II.

11. Do W. Feldmana telegram kondolencyjny po śmierci S. Wyspiańskiego. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 4541.

12. Do Feuersteina z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12069/I.

13. Do P. Gojawczyńskiej [z 1914]. Ogl. fragm. P. Gojawczyńska: *Zapolska. Program Teatru Młodej W-zy* (W-wa) 1957; przedr.: *Teatr Lud.* 1959 nr 6; *Program Teatru Ziemi Opol.* (Opole) 1959.

14. Do A. Gostyńskiej 2 listy z 1905, 1912. Rkps Lwowska Dierżawna Naukowa Biblioteka sygn. 3769 III.
15. Do M. Greka 5 listów z 1898–1900 i b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3150 II.
16. Do W. Hahna z 1905. Rkps Arch. PAN w W-wie.
17. Do F. A. Hory list z 1902 lub 1903. Rkps Arch. Jednotného Národního Výboru miasta Pilzna. Ogł. J. Słiziński: Z korespondencji między czeskimi a polskimi literatami. I. Wymiana listów między G. Zapolską a F. A. Horą. *Przeł. Zach.* 1951 nr 3/4 s. 581–585.
18. Do M. Janowskiej 30 listów z 1901–1910 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12064/I, 12129/I, 12226/I.
19. Do S. Janowskiego 159 listów z 1898–1919. Rkps Ossol. sygn. 12050/I–12063/I.
20. Do S. Janowskiego 2 listy z 1901 i 1917 w posiadaniu M. Bieniaszowej w Krakowie.
21. Do F. Jasińskiego 2 listy b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633.
22. Do A. Kallas 2 listy z 1916 i 1920. Ogł. A. Kallas: Zapolska. W-wa [1931] s. 199–200, 217.
23. Do F. Konecznego z 1903. Rkps Bibl. PAN w Kr. Ogł. E. Będzińska i E. Madej. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1969 s. 288.
24. Do red. *Kur. Lw.* [z 1899]. Rkps Ossol. sygn. 7192/II.
25. Do S. Laurysiewicza 4 listy z 1891–1895. Rkps Bibl. Nar. 7204.
26. Do H. Lewentalowej 2 listy z 1906 i 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.
27. Do J. Lorentowicza 75 listów. Rkps Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.
28. Do E. Łunińskiego [z 1912]. Ogł. fragm. E. Łuniński: G. Zapolska. *Tydzień Pol.* 1921 nr 51.
29. Do K. Makuszyńskiego 2 listy b.d. Rkps Muzeum K. Makuszyńskiego w Zakopanem.
30. Do L. Masłowskiego 2 listy b.d. Rkps Bibl. Miejska w Bydż. sygn. 256–257.
31. Do A. Mieszkowskiego 3 listy [z 1887]. W posiadaniu rodziny adresata.
32. Do Millera z 1902. Rkps Ossol. sygn. 12226/I.
33. Do S. Nowińskiego [z 1919]. Rkps Ossol. sygn. 12069/I.
34. Do J. Pieniążka [z 1900]. Rkps Ossol. sygn. 5798/III.
35. Do Z. Przesmyckiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865.
36. Do M. Rollego z 1913. Rkps Ossol. sygn. 12045/III.
37. Do M. Rollego z 1917. Rkps w posiadaniu Janiny Rolle-Martynowicz we Lwowie.
38. Do T. Rutowskiego 5 listów z 1901–1917. Rkps Ossol. sygn. 13448/III.
39. Do B. Rychter-Janowskiej z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3176.
40. Do L. Rydla [z 1900]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.
41. Do Z. Sarneckiego 3 listy z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 II.
42. Do red. *Słowa Pol.* 3 listy z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13407/II.
43. Do O. Staweckiej 5 listów z 1917–1919. Rkps Ossol. sygn. 13572/I.
44. Do L. Szczepańskiego 25 listów z 1897–1912 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12214/II, 12215/II. Kilka listów ogł. L. Szczepański: Wspomnienia i plotki literackie. Zapolska—Przybyszewski. *Przekrój* 1950 nr 249.
45. Do L. Szenderowicza b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3175.
46. Do M. Szukiewicza z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8818 III.
47. Do F. Vondráčka [z 1905]. Rkps Arch. Literární Národního Muzea w Pradze.
48. Do J. Vrchlickiego z 1895. Rkps Arch. Literární Národního Muzea w Pradze.
49. Do A. Wiślickiego 2 listy z 1887 i b.d. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 81. List z 1887 ogł. J. Czachowska. *Pam. Teatr.* 1972 nr 1 s. 129–130.
50. Do J. Wolffa 58 listów. Rkps Bibl. Nar., zniszcz. w 1944.
51. Do L. Wostrowskiego z 1911. Rkps w posiadaniu H. Daczyńskiej w W-wie.
52. Do nie ustalonych adresatów 4 listy z 1900–1919 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12069/I, 12045/III, 12179/III, 12198/II.
53. Do nie ustalonego adresata b.d. Rkps Bibl. Publ. im. E. Raczyńskiego w Poz. sygn. 1809.
54. Do nie ustalonego adresata [z 1904]. Rkps w posiadaniu J. Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach koło Kutna.
55. Do nie ustalonego adresata [z 1899]. Rkps Lwowska Dierżawna Naukowa Biblioteka, zbiory Tomasika.

56. Do nie ustalonego adresata. Rkps Literární Arch. Památníku Národního Pismnictví w Pradze.
57. Do nie ustalonego adresata. Rkps w posiadaniu J. Czachowskiej w W-wie.
58. Od różnych osób 45 listów i telegramów z 1895–1921 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 6555/II, 12053/II, 12059/I, 12060/I, 12061/I, 12069/I, 12130/III, 12226/I. M.in. piszą: L. Bruner z 1899, M. Gawalewicz z 1895, S. Janowski 5 listów z 1903–1916 i b.d., J. Kallenbach z 1902, J. Kotarbiński z 1909, L. Stasiak z ok. 1909, L. Szczepański z 1899.
59. Od kancelarii M. Greka pismo z 1898 i od J. Szczepanika telegram z 1899. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3150.
60. Od F. A. Hory z 1902. Ogł. J. Śliwiński. *Przeł. Zach.* 1951 nr 3/4.
61. Od S. Janowskiego z 1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3176.
62. Od S. Przybyszewskiego z 1911. Ogł. S. Helsztyński w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 2. W-wa 1938.
63. Rękopis opowiadania pt. Krowa. Bibl. Publ. W-wy sygn. 81.
64. Papiery, m.in. metryka ślubu, akt separacji, fotografie, bilet wizytowy. Rkps. Ossol. sygn. 12215/II, 12130/III, 13572/II.
65. Fotografie, wiersz satyryczny adresowany do G. Zapolskiej. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3175, 3176.
66. Wiersze adresowane do G. Zapolskiej, m.in. M. Rodocia (M. Biernackiego). Rkps. Ossol. sygn. 12219/II, 12489/I, 13618/II, 13619/III.
67. Rękopisy drobnych artykułów, szkice rysunkowe. Ossol. sygn. 12049/I, 12073/I, 13416/III.
68. Akta dot. praw autorskich. Rkps. Ossol. sygn. 6555/II.
69. Pisma sądowe dot. sporu z P. Rosenthal. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3150.
70. S. Janowski: To i owo z mojego życia [m.in. dot. G. Zapolskiej]. Rkps Ossol. sygn. 12071/I.
71. T. Krajewska: Pamiętnik [m.in. dot. spotkania z G. Zapolską]. Rkps Ossol. sygn. 13161/III.
72. Z. Małaszczuka: Wspomnienia... [m.in. dot. G. Zapolskiej]. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6839 II.

INDEKS TYTUŁÓW

Cz — Czasopisma, L — Listy i materiały, T — Twórczość, P — Przekłady, Tp — Przekłady utworów niezidentyfikowanych, W — Wydawnictwa, Z — Wydania zbiorowe, duże litery po Cz — pierwsze litery tytułów czasopism, duże litery po W — pierwsze litery tytułów wydawnictw, s. — strona.

A gdy w głąb duszy wnikiemy...	T 43
Agonia miłości	Cz KC
Ahaswer	Zob. Mężczyzna
Ahaswer miłości albo Mężczyzna	Zob. Mężczyzna
Akwarele	T 7, Z 3 [t. 7] (2x)
Ale nas zbaw ode złego	T 47 (2x)
Amen	T 47
Antek Nędza	T 26
Antysemitnik	T 27, Z 8 t. 10
Asystent	T 69
Autor o swojej sztuce	Z 9 t. 2
Awanturница	T 41, Z 11
Bańń tęczowa	s. 282
Bądź wola Twoja jako w niebie tak i na ziemi	T 47
Biały Jan	Zob. Biały Jan. Na Dzień Zaduszny
Biały Jan. Na Dzień Zaduszny	Cz TI, s. 282
Blanszetta	Z 11
Boubouroche (G. Courteline)	P 8
Brewiarzyk kobiety	Z 4
Buciki Maryni	Z 11
Bukiet kamelii	T 7 (2x)
Bydłę	T 19 (4x), Z 6 t. 3
Car jedzie	T 39, Cz SP, Z 10 t. 2
Carewicz	T 68
Chata za wsią	T 6
Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj	T 47, Z 3 [t. 10]
Chrzest (G. Maupassant)	P 2
Cnota	T 16 (2x), Z 3 [t. 4], 8 t. 11
Córka Tułski	T 53, Z 8 t. 8, 9 t. 2

- [Credo sceniczne]
 Cukierki [c]
 Czarne rękawiczki
 Czarownik
 Deux
 Dla dorosłych i zdrowych
 Dla Mani
 Dla niej
 Dlaczego?
 Dlaczego wiary nie mają
 Do autora „Knajpy”
 Do oddania — na własność
 Dobrana para
 Dramaty
 Drobne utwory
 Dwie
 Dwoch
 Dzieła wybrane
 Dziewiczy wieczór
 Fantazje i drobnostki
 Fin-de-siècle’istka
 Fioletowe pończochy [nowela]
 Fioletowe pończochy i inne opowiadania nieznanne
 Frania
 Frania Poranek
 Frania Poranek. Jej dalsze losy
 G. Zapolska o „Ich czworo”
 G. Zapolska o sobie [Odpowiedź na ankietę]
 Gabriela Zapolska o sobie
 Gdybyś ożyła
 Gdybyś ty ożył... Fantazja do obrazu „Potop” Pawła Merwarta
 Geneza powieści
 Głowa
 Gołąbki
 Grandziarz
 Handlarka uśmiechów. Bajka japońska (J. Gautier, A. Silvestre)
 Helenka
 „Hrabia René” i plejada krytyków
 I odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom
 I Sfinks przemówi... Wieczory teatralne
 I tacy bywają... [c]
 I tacy bywają... (Z cyklu „Fantazje i drobnostki”) [zbiór nowel]
 Ich czworo
 Jak tęcza
 Jan Kochanowski (K. z Tańskich Hoffmanowa)
 Janka
 Jeden dzień z życia róży
 Jeden z wielkich
 Jej uszko
 Jej uśmiech
 Jesiennym wieczorem
 Jojne Firulkes
 Kaśka Kariatyda. Melodramat
 Kaśka Kariatyda. Powieść współczesna
 Katorżnik
 Kazimierz Wielhorski albo Tamten
 Klejnot rodzinny
 Kobieta bez skazy. Komedia
 Kobieta bez skazy. Powieść
 Kocham Cię
 Konkietta
 Konkurent kurierkowy
 Korale Maciejowej
 Korzyść z niemieckich przekładów
 Kościuszko
 Koteczek
 Koziół ofiarny
- Z 9 t. 1
 T 19
 T 1
 Cz KW
 Zob. Dwie
 Z 3 [t. 17]
 T 16, Z 3 [t. 4], 8 t. 11
 T 13, Z 8 t. 11
 T 13
 T 32, Z 11
 Z 3 [t. 3]
 Z 11
 Z 11
 Z 10
 Z 6 t. 3
 Z 8 t. 12
 Z 11
 Z 8, 9
 T 31, Z 1 [t. 5], 2 t. 2, 3 [t. 25]
 T 16, Z 3 [t. 9]
 T 21, Z 8 t. 4
 Z 11 (2x)
 Z 11
 Z 8 t. 12
 Zob. Frania Poranek. Jej dalsze losy
 T 56, 67
 Zob. O „Ich czworo”
 Cz IKC
 Z 3 [t. 7], 6 t. 3
 T 7 (2x)
 T 16, Z 3 [t. 9]
 Z 9 t. 2
 Cz KC
 T 19 (2x)
 T 16, Z 3 [t. 4], 8 t. 11
 P 3
 T 13 (2x), Z 7, 8 t. 11
 Cz PT
 T 47 (2x)
 Z 3 [t. 3]
 T 16, Z 3 [t. 4], 8 t. 11
 Z 3 [t. 4]
 T 24, 52, Z 3 [t. 22], 6 t. 1, 8 t. 15, 9 [t. 2] (2x)
 T 40, Z 3 [t. 5]
 T 12
 T 20, Z 3 [t. 6], 8 t. 3
 T 7, Z 3 [t. 7]
 Zob. Zaszumi las
 T 13, Z 8 t. 11
 T 16, Z 3 [t. 9]
 T 41, Z 8 t. 14, 10 t. 2, 11
 T 29 (2x), Z 1 [t. 4], 2 t. 3, 3 [t. 21], 8 t. 14, 10 t. 1
 T 22, Z 1 [t. 2], 2 t. 1, 3 [t. 19], 8 t. 13, 10 t. 1
 T 8, 22, Cz NR, Z 6 t. 2, 8 t. 1
 Z 3 [t. 17]
 Zob. Tamten
 T 16 (2x), Z 3 [t. 4], 8 t. 11
 T 61 (2x), Z 3 [t. 25], 8 t. 15
 T 63, Z 3 [t. 8], 9 t. 2
 T 7, Z 6 t. 3, 8 t. 11
 Z 11
 T 4
 Z 8 t. 12
 Cz NR
 Z 3 [t. 10]
 T 19 (5x), Z 6 t. 3
 T 19 (3x), Z 6 t. 3

- Krowięta. Studium teatralne
 Krzyż Pański [nowela]
 Krzyż Pański [zbiór nowel]
 Księga na spalenie
 Które z nich dwojga? Zagadka psychologiczna
 Kukułka
 Kundel
 Kurtyna Siemiradzkiego
 Kwiat śmierci
 Legalni kochankowie (M. Ballot, A. Janvier)
 Lep (J. Richepin)
 Les lettres polonaises
 Lewek
 List do Redakcji
 List do Redaktora
 Listy [cykl korespondencji]
 Listy
 Listy paryskie
 Łysy Kupidyn
 Łza
 (Mała paralela)
 Małaszka. Obraz sceniczny
 Małaszka. Powieść
 Małka Szwarcenkopf

 Małpa
 Małżeństwo Teci
 Marysia wyrobница
 Menażeria ludzka
 Metresa
 Męska łza
 Mężczyzna
 Modlitwa Pańska [zbiór nowel]
 Modlitwa Pańska
 Moja mała
 Moralne zbrodnie
 Moralność pani Dulskiej
 La morte!, La morte!
 Na balu
 Na czasie [c]
 Na koniec sami. (Pendant do obrazu Tofany)
 Na pierwszy bal
 Na posterunku
 Na szpitalik św. Zofii
 Nad trumienką
 Nerwowa awantura
 Nie wódz nas na pokuszenie
 Niebezpieczny kochanek. Dramat w 2 aktach
 Nieporozumienie
 Nieśmiertelniki
 [Nieznaný wiersz z albumu p. Aleksandrowej Augu-
 stynowiczowej]
 Noc listopadowa. Odczyt
 Nowele
 O czym się nawet myśleć nie chce
 O czym się nie mówi
 O „Ich czworo”
 O literaturze polskiej
 Obrazki
 [Odpowiedź na ankietę:] Nasi komediopisarze o sobie
 [Odpowiedź na ankietę o zadaniach teatru ludowego]
 Odwet panny Maliczewskiej
 Ojciec Richard
 Ojciec nasz, który jesteś w niebie
 On. Studium
 Ona
 „One”
 „One”. Akwarele, szkice, obrazki
 Ono
 Ostatni promień
 Ostrygi

 Z 8 t. 16, 9 t. 1
 Z 3 [t. 9] (2x), 6 t. 3, 7
 Z 3 [t. 9]
 Z 9 t. 2
 Cz DP
 T 19 (2x), Z 6 t. 3
 T 19 (2x)
 Z 3 [t. 3], 8 t. 16, 9 t. 2
 T 44
 P 4
 P 9
 Z 9 t. 1
 T 19 (2x), Z 6 t. 3
 Cz KC
 Cz EMTA
 Cz PT, Z 9 t. 1
 L 1
 Cz PT, Z 9 t. 1
 T 9
 T 7
 Z 9 t. 1
 T 11, Z 1 [t. 1], 2 t. 2, 3 [t. 20], 10 t. 1
 T 5, 7 (2x), Z 3 [t. 7], 8 t. 10
 T 25 (2x), Cz KC, Z 1 [t. 3], 2 t. 3, 3 [t. 21], 8 t. 13,
 10 t. 1
 T 19 (2x)
 Z 11 (2x)
 Zob. Pierwszy pocałunek
 T 19, Z 8 t. 12
 Zob. Panna Maliczewska
 T 16 (2x), Z 3 [t. 9], 8 t. 11
 T 37, Z 1 [t. 7], 2 t. 4, 8 t. 14, 9 t. 2
 T 47
 Zob. Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj,
 T 7
 Z 9 t. 2
 T 51, Z 3 [t. 22], 6 t. 1, 8 t. 14
 Z 3 [t. 17], s. 296
 Zob. Pierwszy bal
 Cz SP, Z 9 t. 2
 T 7 (2x), Z 8 t. 11
 Z 11
 T 13 (2x)
 Cz SP
 T 13
 T 60
 T 47 (2x)
 T 62
 T 42, Z 3 [t. 24]
 Z 3 [t. 10]
 Cz DP

 Z 3 [t. 10]
 Z 8 t. 11, t. 12
 T 65, Z 3 [t. 11], 8 t. 9
 T 56 (2x), 67, Z 3 [t. 26]
 Z 9 t. 2
 Zob. Les lettres polonaises
 Z 7
 Cz Ś
 W
 T 66
 Z 11
 T 47 (2x)
 T 7 (2x), Z 8 t. 11
 T 13, Z 3 [t. 1], 6 t. 3, 8 t. 11, 9 t. 2
 Zob. „One”. Akwarele, szkice, obrazki
 T 13, Z 3 [t. 12] (2x)
 T 16, Z 3 [t. 9]
 Z 8 t. 12
 Z 11

Oślica	T 19 (4x)
{Oświadczenie i list dot. praw autorskich do „Małki Szwarcenkopf”}	Cz KC
{Oświadczenie w sprawie zakazu wystawienia sztuki „Car jedzie”}	Cz SP
Otwierają okna!	Z 11
Ośma klasa	Z 11
Pan policmajster Tagiejew	T 50
Pani Dulka przed sądem	T 55 (2x), 59, Z 3 [t. 13], 8 t. 10
Paniom emancypantkom... odpowiedź	Z 9 t. 1
Panna Józia	s. 282
Panna Maliczewska	T 58, Z 3 [t. 17, 24], 6 t. 1, 8 t. 15
Papuzia	T 19
Paria	Z 11
Pariasy	T 64 (2x)
Peri i raj	T 13 (2x)
Pielgrzymka pani Jacentowej	Z 11
Pierwszy bal	T 3
Pierwszy pocałunek	T 7 (2x)
Pierwszy śnieg. Płatki chwywane w powietrzu	T 16 (2x), Z 3 [t. 9]
Piękno w życiu kobiety	Z 9 t. 2
Piotr Wolff	Z 9 t. 1
Pisma wybrane	Z 6
Pisma zbiorowe t. 2	T 21
Po ciemku!	T 13 (2x), Z 7
Po roku — milczenia	Z 9 t. 2
!Pokój do wynajęcia	T 10
Policja i sztuka	Z 9 t. 2
Pomnik Szopena	Z 3 [t. 10], 9 t. 2
Portierka	T 16, Z 3 [t. 9], 8 t. 11
Poza nawiasem	T 64
!Poziomki	T 2
Princessa	T 13
!Protest [przeciw posądzeniom o autorstwo „Jgodowców”]	Cz GL
Przed świtem	Zob. W Dąbrowie Górniczej
{Przedmowa do:} K. Bielska; Separatka	W
{Przedmowa do:} Z. Parvi; Knajpa	W
{Przedmowa do:} Wystawa obrazów ze zbioru G. Zapolskiej	W
Przedpiekle	T 14, Z 3 [t. 14], 8 t. 2
Przez moje okno [c]	Cz SP, Cz WN, Z 3 [t. 1], 5, 9 t. 2
Przyjdź królestwo Twoje	T 47
Publicystyka	Z 9 t. 1, 2
Rajski ptak	T 48, Z 3 [t. 15]
Rehabilitacja	Z 3 [t. 2], 8 t. 12
Romans z hrabiną	Z 11
Rozstali się ..	Zob. Zerwali!
!Safo (A. Belot)	P 5
Sam jeden	T 16 (2x), Z 3 [t. 4]
!Samuel Zborowski	T 45
Sen	T 36
!Serce	T 16 (2x), Z 3 [t. 9]
!Sezonowa miłość	T 49, Z 6 t. 4, 8 t. 7, 9 t. 2
!Siostrzyczka	Z 3 [t. 2] (2x), 8 t. 12
!Skiz	T 54, Z 8 t. 15
!Smutne wesele góralki	Zob. Małżeństwo Teci
!Stara — maleńka	W
!Starowna myszka	Z 11
!Staśka [zbiór nowel]	Z 3 [t. 2]
!Staśka [nowela]	Z 3 [t. 2] (2x), 8 t. 12
!Stella Maris	T 64
!Stryjaszek	Zob. Cnota
!Stygmata	T 64
!Swój świat	Z 3 [t. 17] (2x)
!Syberia	Zob. Sybir
!Sybir	T 33, Z 3 [t. 23], 10 t. 2
!Szakale	T 19 (2x)
!Szaleństwo	T 57, Z 3 [t. 16]
!Szara godzina	Cz Z
!Szczęście	T 16, Z 3 [t. 9]

- Szkice powieściowe Z 8 t. 10
 Szkice teatralne Z 8 t. 16
 Szlagon na reducie Cz KS
 Szmat życia T 17
 Śmierć Felicjana Dulskiego T 55, 59, Z 8 t. 10
 Święć się imię Twoje T 47
 Taka była słodka Z 3 [t. 2] (3x), 8 t. 12
 Takie coś — w pelerynie Z 11
 Takie coś — w pelerynie. (Jego Wielkanoc) Z 11
 Tamten T 28 (3x), Z 3 [t. 23], 8 t. 13, 10 t. 2
 Te, które się szanuje (P. Wilff) P 7
 „Teatr bez szminek” Z 11
 Teatr Gabrieli Zapolskiej Z 1
 [Telegram do teatru w Pilźnie] Cz PL
 To najstraszniejsze T 64
 Tomasz Zak T 15
 Tresowane dusze T 38, Z 1 [t. 8], 2 t. 1, 3 [t. 19], 8 t. 14, Cz PL
 Trzeba okna opatrzyć... Cz SP
 Ulegalizowana zbrodnia Z 9 t. 2
 Ulicznica Cz WL
 Urszulka z Czarnolasu Zob. Jan Kochanowski
 Utwory dramatyczne Z 2, 3 [t. 19–25], 6 t. 1, 8 t. 13–15
 W Dąbrowie Górnicyzej T 32, 8 t. 14, 10 t. 2, 11
 W gabinecie restauracyjnym T 16, Z 3 [t. 4], 8 t. 11
 W grób trzeba iść Cz SP
 W niedzielę Z 11
 W obronie publiczności lwowskiej Cz SP
 W przededniu Zob. W Dąbrowie Górnicyzej
 W przywiślańskim kraju Zob. Tamten
 W sam czas! T 16, Z 3 [t. 4]
 W sprawie emancypacji T 13 (2x), Z 9 t. 1
 W zamyszeniu Z 3 [t. 17]
 We krwi T 18
 Wigilia Nowego Roku Zob. Bukiet kamelii
 Wigilia samotnej kobiety Cz NI
 Wodzirej T 23
 Wspomnienie T 16 (2x), Z 3 [t. 9]
 Wstęp [do:] Modlitwa Pańska T 47
 Wśród zieleni T 64
 Wychodzę z czterdziestu T 13 (2x), Z 6 t. 3, 7, 8 t. 11
 Wydanie zbiorowe dzieł Z 3
 Wyrobnicy pióra T 1
 Wyznanie (S. Bernhardt) P 1
 Z dziejów boleści T 1
 Z miasta zbrodni Cz GN
 Z minionych chwil T 16 (2x), Z 3 [t. 9]
 Z moich pamiętników Cz ŻT
 Z pamiętnika siostry zakonniczki T 70
 Z pamiętników młodej mężatki T 34, Z 3 [t. 18], 8 t. 10
 Z Paryża Cz EMTA
 Za jedną gwiazdkę... T 7 (2x)
 Za kamień chlebem Z 3 [t. 1], 9 t. 2
 Zakuta głowa T 13, Z 8 t. 11
 Zapomniał drogi Cz NI
 Zaproszona (F. de Curel) P 6
 Zaszumi las. Powieść T 30 (2x), Z 8 t. 5–6
 Zaszumi las. Sztuka T 46, Z 10 t. 2
 Zerwali! Cz K, Cz P, Cz TP, Cz TZ, Cz Z
 Złoty ptaszek Cz NI
 Znak zapytania T 16 (2x)
 Zofia M. Z 11
 Zola Z 3 [t. 1], 6 t. 3, 9 t. 2
 Żabusia [nowela] T 19 (6x), 24, Z 6 t. 3
 Żabusia. Sztuka T 24, Z 1 [t. 5], 2 t. 2, 3 [t. 25], 6 t. 1, 8 t. 13, 10 t. 1
 Życie na żart T 35, Z 1 [t. 6], 2 t. 4

OPRACOWANIA

Monografie i zestawienia bibliograficzne: J. CZACHOWSKA; G. Za-

polska. Monografia bio-bibliograficzna. Kr. 1966. [Rec.: J. Iwaszkiewicz. *Życie W-wy* 1966 nr 279; J. Kydryński. *Życie Lit.* 1966 nr 44; A. Makowiecki: Szansa biografistyki

i bibliografii. *Kultura* 1966 nr 47; J. A. Szcz. [J. A. Szczepański]. *Trybuna Ludu* 1966 nr 346; Z. Hierowski. *Poglądy* 1967 nr 5; H. Jankowska. *Ostatnie Wiad.* 1967 nr 2; E. Krasiński. *Le Théâtre en Pologne* 1967 nr 4; S. Mękariski: *Leopolitana* 1966 r. *Tydzien Pol.* dod. *Dzien. Pol.* i *Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1967 nr 3; W. Natanson. *Teatr Ludowy* 1967 nr 5; (vit) [J. Timoszewicz]. *Teatr* 1967 nr 1; T. Weiss. *Ruch Lit.* 1967 z. 6; P. Grzegorzczak. *Roczn. Lit.* 1966. W-wa 1968 s. 439; H. Markiewicz. *Roczn. Lit.* 1966. W-wa 1968 s. 338-339; J. Wilgat. *Roczn. Bibl. Nar. R.* 5 (1969) s. 379-383].

J. CZACHOWSKA: *Recepcja Zapolskiej w l. 1966-1971. Zestawienie bibliograficzne. Pam. Teatr.* 1972 z. 1.

O g ó l n e: NAJADA: G. Śnieżko-Zapolska. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 115 [wywiad]. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Typy i ideały pozytywnej beletrystyki warszawskiej. *Niwa* 1887 i odb. 1888. — Zapolska G. *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1887.* W-wa s. 97. — LECHON. *Gaz. Lw.* 1888 nr 253 s. 4. — Im: Pesymistka w życiu i w powieści. *Kraj* 1888 nr 41. — POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: *Liberum veto. Prawda* 1888 nr 42. — Z. P.: Pani Śnieżko-Zapolska jako artystka dramatyczna. *Gaz. Lubel.* 1888 nr 127. — Piotrków. *Samobójstwo. Dzien. Łódzki* 1888 nr 225. — G. Zapolska. *Kur. Codz.* 1888 nr 279. — Zapolska G.: Spis uczonych i literatów piszących po polsku. *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889.* W-wa 1889 s. 189. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1891 nr 38 s. 646 [dot. noweli: *Korale Maciejowej*]. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI: *Teatr polski we Lwowie 1881-1890.* Lw. 1891 s. 50-51. — M. SZELIGA: G. Zapolska. *Kur. Codz.* 1892 nr 143. — [M. SZELIGA]: Nowe gwiazdy sceniczne. 2. G. Zapolska. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 20. — Występy p. Zapolskiej w Paryżu. *Przeł. Tyg.* 1892 nr 19. — B. GŁĘBSKI: Noweliści i nowelistki. *Rola* 1893 nr 2. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 167 s. 155 [dot. art. *Piotr Wolff*]; B. PRUS: *Kronika tygodniowa. Kur. Codz.* 1893 nr 64; przedr. w książce: *Kroniki. T. 13.* W-wa 1963 s. 269-273 [dot. jw.]. — A. POTOCKI: G. Zapolska. *Głos* 1893 nr 3-4. — B. CHRZANOWSKI: *Histeria w beletrystyce. Niwa* 1894 nr 3. — B. GŁĘBSKI: *Tendencja moralna i neuroza w powieści. Rola* 1894 nr 41. — T. JESKE-CHOIŃSKI: *Na schyłku wieku. Studium.* W-wa 1894 s. 68-69. Wyd. 2 W-wa 1895. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]: *Le mouvement littéraire en Pologne. La Revue des Revues* (Paryż) 1895 nr 2. — J. de MITTY: *Chronique des lettres et des arts. La Cocarde* (Paryż) 1895 nr 2505 [dot. art. *Les lettres polonaises*]. — G. Zapolska. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895

nr 31. — *Pobyt p. G. Zapolskiej w Warszawie. Przeł. Tyg.* 1895 nr 42.

(Obszerniejsze omówienia gry aktorskiej:) W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 3; A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 215; S. A. KEMPNER. *Gaz. Handlowa* 1895 nr 178; I. MATUSZEWSKI: *À propos występow p. G. Zapolskiej. Przeł. Tyg.* 1895 nr 32; Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 32; J. ŚLIWOWSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1895 nr 178; K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1895 nr 215, 216; *Rachunki...* Dwie osobistości w jednej pani Zapolskiej. *Niwa* 1895 nr 17; *:*: *Teatr krakowski. Przeł. Pol.* 1895 t. 118 s. 433-437, 703-704, 706, 709, 711. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 31 s. 360-361, nr 40 s. 447. — L. SZCZEPAŃSKI. *Der moderne polnische Roman. Neue Revue* (Wiedeń) 1896 nr z marca. — L. SZCZEPAŃSKI: *Der moderne polnische Roman „Die Frau fin de siècle“.* *Politik* (Praga) 1896 nr 188. [Rec.: *Praska „Politik“* o p. G. Zapolskiej. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 30; *Przeł. Poz.* 1896 nr 31]. — [A. WIŚLICKI]: *Pytanie sceniczne: dlaczego p. Zapolska nie gra w Warszawie. Przeł. Tyg.* 1896 nr 9. — *Odgłosy. Debiut w dramacie. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 40. [Polem.: G. Zapolska: *List do Redaktora. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 41]. — F. KONECZNY: *Teatr krakowski. Przeł. Pol.* 1897 t. 126 s. 529, t. 127 s. 199, 200, 205, 392, 613, 619, t. 128 s. 180, 635, 639, t. 129 s. 194. — MINOS. [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 291. — G. Śnieżko-Zapolska. *Kraj* 1897 nr 14. — OMEGA: *Listy krakowskie. Ruch Katol.* 1898 nr z 31 sierpnia [inf. o dramacie pt. *Kroźe*]; □: *Z dnia na dzień. Głos Narodu* 1898 nr 200 [dot. jw.]. — Dr Eug. B. [E. BARWIŃSKI]: *Z teatru. Gaz. Nar.* 1899 nr 118. — (K. Estr.) [K. ESTREICHER]. *Czas* 1899 nr 135. — (f-n): *U Zapolskiej. Słowo Pol.* 1899 nr 97 [wywiad]. — J. FLACH. *Das Litterarische Echo* 1899. — (r.): G. Zapolska. *Profil artystyczny. Monitor* 1899 nr 19. — (Mr.) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 99, 103, 108, 112, 115, 117. — Miro [M. ROLLE]: *Występy gościnne. Iris* 1899 z. 5-6. — (str.): *Występy G. Zapolskiej. Słowo Pol.* 1899 nr 98, 101, 103, 107, 113, 120, 122. — G. Zapolska. *Żart* 1899 nr 24. H. CEPNIK: G. Zapolska. *Wiad. Artyst.* 1900 nr 2/3; przedr. *Tyg. Pol.* 1900 nr 22. — SZARY [A. CHOLONIEWSKI]: *U Zapolskiej. Kraj* 1900 nr 36 [wywiad]. — A. NOWACZYŃSKI: *Dramat polski XIX w., studium impresjonistyczne. Ateneum* 1900 t. 3 s. 22-23; przedr. w książce: *Studia i szkice. Lw.* 1900 s. 39-41. — O. ORTWIN. *Tyg. Nar.* 1900 nr 60. — G. PIOTROWSKI: *Zola i naturalizm. W-wa* 1900 s. 155-162. — J. L. JASTRZĘBIEC [J. L. POPLAWSKI]: *Z całej Polski. Przeł. Wszepol.* 1900 nr 12. — S. RZEWUSKI:

- L'oeuvre de G. Zapolska. *L'Événement* (Paryż) 1900 nr 10487. — A. SYGIETYŃSKI: Porachunki. *Kur. Warsz.* 1900 nr 293; przedr. *Kur. Lw.* 1900 nr 296. — Oburzający fakt. *Nowa Reforma* 1900 nr 290. — A. BRÜCKNER: Geschichte der polnischen Litteratur. Lipsk 1901 s. 563–564. Wyd. nast. Lipsk 1923. — D. KOTOWSKI: Brednie estetyczne. *Słowo Pol.* 1901 nr 23 [dot. art. Kurtyna Siemiradzkiego]. — Nik [J. NIKOROWICZ]: Z biurka do biurka. Interview z autorką „Życia na żart”. *Słowo Pol.* 1901 nr 175. — Ols: W. Dąbrowej. *Ilustracja Pol.* 1901 nr 10. — S. R.: Pani Gabriela na czele kobiet polskich. *Dziew. Pol.* 1901 nr 148 [dot. art. Za kamień chlebem]; Pieśń i dzwon. *Dziew. Pol.* 1901 nr 144 [dot. jw.]. — Pani Zapolska w obronie mogiły. *Dziew. Pol.* 1901 nr 269 [dot. art.: W obronie mogiły]. — Zapiski literackie i artystyczne. *Słowo Pol.* 1901 nr 48 [dot. powst. dramatu Panna Józia]. — Artystyczna para. G. Zapolska i S. Janowski. *Wiek Nowy* 1901 nr 119. — Alfa: U G. Zapolskiej. *Przeł. Tyg.* 1902 nr 38 [wywiad]. — ALFONS: Pani Zapolskiej do albumu. *Przedświt* 1902 nr 45 [dot. art. Księga na spalenie]. — Z. ATISÓWNA: Szkoła dramatyczna G. Zapolskiej. *Nowe Słowo* 1902 nr 22. — [P. CHMIEŁOWSKI]: W. Feldman o literaturze polskiej najnowszej. *Krytyka* 1902 z. 7–8; przedr. w książce: Pisma krytyczno-literackie. T. 2 W-wa 1961 s. 328 [rec. z książki: W. Feldman: Piśmiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu. T. 1–2. Lw. 1902 passim i wyd. nast.]. — C. ENDELMANOWA: Żydówka we współczesnej beletrystyce polskiej. Studium krytyczne. *Israelita* 1902 nr 8. — I. P.: G. Zapolska. *Praca* 1902 nr 7. — K. IRZYKOWSKI: Liberum veto. *Kur. Lw.* 1902 nr 63–64 [dot. art. Moralne zbrodnie]. — K. T.: Szkoła dramatyczna p. Zapolskiej w Krakowie. *Kur. Teatr.* 1902 nr 37 [wywiad]. — Ks. P. [J. PAWELSKI?]: Apologia Zoli. *Przeł. Powsz.* 1902 t. 76 s. 442–443 [dot. art. pt. Zola]. — M. M. WINIARSKI: Przez niedyskrecję... tylko otwarty list do W. Pani G. Śnieżko-Zapolskiej w Dąbrowie na temat jej felietonu pt. Moralne zbrodnie. *Dziew. Pol.* 1902 nr 90. — Szkoła dramatyczna p. G. Zapolskiej. *Gaz. Lw.* 1902 nr 267. — Szkoła pani Zapolskiej. *Głos Narodu* 1902 nr 298. — *Kraj* 1902 nr 51 dod. *Życie i Sztuka*. — Szkoła dramatyczna pani Zapolskiej. *Nowa Reforma* 1902 nr 253. — B. DYBOWSKI: Jeszcze o „Knajpie”. *Kur. Lw.* 1903 nr 40–41 [dot. przedmowy do książki: Z. Parvi: Knajpa]. — H. K.: Nasze powieściopisarki. *Od czyt.* *Tyg. Samborsko-Drohobycki* 1903 nr 13–14. — K. K.: Scena Niezależna w Krakowie. *Kur. Lw.* 1903 nr 74. — A. NOWACZYŃSKI: Facjace sowizdrzalskie o ludziach pióra, pędzla, nożyc dla ludzi pióra, pędzla, nożyc. Kr. 1903 s. 23. — J. PIETRZYCKI: Z teatru p. Zapolskiej. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 12. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Kraków dn. 8 marca. *Kur. Warsz.* 1903 nr 71. — CZESŁAW HALICZ [C. ROSENBLATTOWA]: Impresja. G. Zapolska. *Przeł. Tyg.* 1903 nr 10. — S. S. *Czas* 1903 nr 77. — SPECTATOR: Z teatru p. Zapolskiej. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 14. — WIDZ: Scena Niezależna w Krakowie. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 10 [wywiad]. — *Czas* 1903 nr 61. — Z Krakowa. *Gaz. Lw.* 1903 nr 66, nr 83. — Szkoła pani Zapolskiej. *Głos Narodu* 1903 nr 68, nr 96. — [Wzmianki i rec. dot. szkoły dramatycznej]. *Nowa Reforma* 1903 nr 31, nr 40, nr 55, nr 56, nr 76, nr 78. — Szkoła dramatyczna p. Zapolskiej. *Przeł. Tyg.* 1903 nr 6. — W. BARANOWSKI: Przełom w twórczości Zapolskiej. *Wędrowiec* 1904 nr 53. — W. FELDMAN: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Lw. 1905 s. 393–394. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — S. BRZOZOWSKI: Powieść „mieszczanińska” i jej fazy u nas. W książce: Współczesna powieść polska. Stanisławów [1906] s. 108–135; przedr. *Dzieła wszystkie*. T. 6 W-wa 1936. — W. DĄBROWSKI: Meteor. *Nowa Reforma* 1906 nr 118. — G.: Co i jak czytać? Kobiety autorki. *Praca* 1906 nr 49. — A. J. JACIMIRSKI: Nowszaja polskaja literatura. T. 1. Petersb. [1907] s. 307–313. — r.: G. Zapolska jako autorka dramatyczna — sylwetka literacka. *Gaz. Pol.* (Czerniowiec) 1907 nr 27–28. — B. DYBOWSKI: Ulegalizowana zbrodnia. *Słowo Pol.* 1908 nr 504 [dot. art. Ulegalizowana zbrodnia]. — B. DYBOWSKI: Z powodu artykułów p. G. Zapolskiej. *Słowo Pol.* 1908 nr 554 [dot. art. Jego dom]. — S. FONTANA: U Zapolskiej na Lido. *Świat* 1908 nr 14. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Kobieta w naszej literaturze współczesnej. *Bluszcz* 1908 nr 52. — J. A. KISIELEWSKI: Mężczyźni G. Zapolskiej. *Głos Warsz.* 1908 nr 185. — A. LUX: Żenujące się społeczeństwo. *Słowo Pol.* 1908 nr 567; J. SZEGDZIAŃSKA, K. TRAWIŃSKI: Co kraj to obyczaj. *Słowo Pol.* 1908 nr 588 [dot. art. Żenujące się społeczeństwo]. — S. RZEWUSKI: G. Zapolska. *Le Figaro* (Paryż) 1908 nr 8. — Dr Ebrem [E. BRYNDZA-NACKA]: Ludzie głupi w sztukach Zapolskiej i w życiu. *Bluszcz* 1909 nr 12–14, 16. — GAMMA: Spod pióra. G. Zapolska. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 16 [wywiad]. — LEHOTA [D. KOSZTOŁŃYŃI]: G. Zapolska. *A Hét* (Budapeszt) 1909 t. 1 s. 307. — LWOWIANIN: Listy lwowskie. *Rola* 1909 nr 28 [dot. szkicu: Un poète joli]. — A. ŚWIDERSKA: Aus der polnischen Frauenbewegung. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 24. — Wiczór Zapolskiej. *Kur. Por.* 1909 nr 78. — *Słowo Pol.* 1909 nr 174 [dot. utworu: Smutna bajka-prawda]. — g-e: Czarownik. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 38 [dot. felietonu pt. Czarownik];

(hl): Kołowate myśli p. Zapolskiej. *Przegl. Katol.* 1910 nr 38 [dot. jw.]; Pani Zapolska i dzwony kościelne. *Dzienn. Powisz.* 1910 nr 249 [dot. jw.]. — JOAST: W willi „Skiz”. *Świat* 1910 nr 17 [wywiad]. — M. C. PRZEWÓSKA: W przyszłość. Byle z postępem. *Bluszcz* 1910 nr 2. — R.: Z szeregu naszych autorek. *Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 2. — S. RZEWUSKI: G. Zapolska. *L'Action* (Paryż) 1910 nr z 4 kwietnia. — S. RZEWUSKI: G. Zapolska. *Le Siècle* (Paryż) 1910 nr 27127. — S. WALEWSKA: Zapolska w stosunku do sprawy kobiet. *Bluszcz* 1910 nr 32–33. — S. WŁODKÓWNA: W obronie człowieczeństwa kobiet. *Bluszcz* 1910 nr 18 [dot. art. La mortel la mortel!]. — Przed poznaniem „Panny Maliczewskiej”. Wywiad u p. G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1910 nr 2781. — P. CAZIN: G. Zapolska. *Les Mille Nouvelles* (Paryż) 1911 nr 14. — M. DĄBROWSKI: Kilka słów w sprawie panegiriku G. Zapolskiej na cześć Jaxy-Ronikiera. *Życie* 1911 z. 44 [dot. art. Katorżnik]. — J. GRUDZIŃSKA: Kobieta o kobiecie. *Ster* 1911 nr 3. — E. HENNER: Maski polskiej kołtunki. *Gaz. Pomiedziakowa* 1911 nr 24. — S. RZEWUSKI: G. Zapolska. *L'Action* (Paryż) 1911 nr 127. — G. Zapolska jako świadek. *Gaz. Kr.* 1911 nr 18. — G. Zapolska-Janowska. *Ilustr. Almanach Artyst.-Lit.* Wyd. 2 Lw. 1911 s. 65. — K. [A. KALLAS]: U G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1912 nr 3322. — Cz. Kals. [E. CZEKAŁSKI]: Nasi powieściopisarze o sobie. G. Zapolska. *Świat* 1913 nr 25 [wywiad]. — S. GACKI: Z warsztatów literackich. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 3. — M. HOLZER: G. Zapolska. *Pester Lloyd* (Budapeszt) 1913 nr 201. — J. MUSZYKOWSKI: Rola teatru w walce idei. W książce: *Sumienie ruchu. W-wa 1913.* — *Agenzia Polacca di Stampa* (Rzym) 1913 nr 30. — A. MAZANOWSKI: Współczesna galeria powieściopisarzy polskich. *Przegl. Powisz.* 1916 t. 130 s. 317–318. — „Wśród szczęku broni...” *Kur. Poz.* 1916 nr 32 [wywiad]. — P. CAZIN: G. Zapolska. *La Pologne* (Paryż) 1917 nr 4. — K. IRZYKOWSKI: Pudłujący śmiech. *Skamander* 1920 nr 1. — A. KALLAS: Jak Zapolska tworzy. *Życie Teatr.* 1921 z. 6. — S. KOELTZ: Wizyty „Przeglądu Wieczornego” u pisarzy polskich. Jak żyje teraz G. Zapolska. *Przegl. Wiesz.* 1921 nr 146; przedr. fragm. w art.: G. Zapolska w biedzie. *Goniec Kr.* 1921 nr 181. — M. SZYJKOWSKI: Dzieje komedii polskiej w zarysie. *Kr.* 1921 s. 104–110.

5 milionowa fundacja im. G. Zapolskiej. *Gaz. Wiesz.* 1921 nr 6191; Po zgonie G. Zapolskiej. Fundacja „Lektora” ku uczczeniu pamięci. *Głos Narodu* 1921 nr 293; 5 milionowa fundacja konkursowa ku uczczeniu pamięci Zapolskiej. *Nova Reforma* 1921 nr 295.

(Nekrologi i wspomnienia:) B.: G. Za-

polska. *Głos Kobiet* 1921 nr 21; (b) [J. BILIŃSKI]: Śmierć G. Zapolskiej. *Kur. Poz.* 1921 nr 291; F. BOJAN: U trumny G. Zapolskiej. *Robotnik* 1921 nr 348; Z. DĘBICKI: G. Zapolska. *Kur. Warsz.* 1921 nr 349 wyd. wiecz.; V. D-ski [T. S. GRABOWSKI]: Maskov-Zapolska i nejnite dramy. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1921 nr 32; E. HAERKER: G. Zapolska. *Naprzód* 1921 nr 292; A. KALLAS: G. Zapolska. *Wiek Nowy* 1921 nr 6166–6167; Z. KISIELEWSKI: G. Zapolska. *Robotnik* 1921 nr 344; J. KOLLER: G. Zapolska. *Dzienn. Poz.* 1921 nr 274; l.s.: G. Zapolska a teatr. *Głos Narodu* 1921 nr 291; E. ŁUNIŃSKI: G. Zapolska. *Tydzien Pol.* 1921 nr 51; K. MAKUSZYŃSKI: *Rzeczpospolita* 1921 nr 346; B. MERWIN: Ze wspomnień o „polskim Zoli”. *Kur. Warsz.* 1921 nr 355; S. MRÓZ: G. Zapolska w teatrze i w powieści. *Goniec Kr.* 1921 nr 347; W. PROKESCH: G. Zapolska. *Nova Reforma* 1921 nr 293; rs. *Nowy Dzień.* 1921 nr 335; J. S. [J. STAPIŃSKI]: *Przyj. Ludu* 1921 nr 52; M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]: Teatr G. Zapolskiej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 350; E. ŚWIERCZEWSKI: *Polska Zbrojna* 1921 nr 74; Z. W. [Z. WASILEWSKI]: *Gaz. Warsz.* 1921 nr 347; I. W. [I. WIENIEWSKA]: U trumny apostołki naturalizmu. *Kur. Lw.* 1921 nr 302; (x) *Słowo Pol.* 1921 nr 504; *Az Erdeks Ujság* (Budapeszt) 1921 nr 51; *Gaz. Lw.* 1921 nr 284; Młodzież jugosłowiańska w hołdzie G. Zapolskiej. *Gaz. Por.* 1921 nr 6190; *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1921 nr 346; *Gaz. Wiesz.* 1921 nr 6183, 6185; *Głos Narodu* 1921 nr 289; *Głos Wielkopolek* 1921 nr 52; *Głos Wolyński* 1921 nr 12; *Goniec Częstochowski* 1921 nr 261; *Goniec Kr.* 1921 nr 345; *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 345; O testament G. Zapolskiej. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 351; *Kur. Por.* 1921 nr 344; *Kur. Zagłębia* 1921 nr 288; *Moravsko-slezký dennik* 1921 nr z grudnia; *Nova Reforma* 1921 nr 291; nr 295; Nad mogiłą autorki „Moralności pani Dulskiej”. *Nowości Ilustr.* 1921 nr 53; *Praca* 1921 nr 52; *Słowo Wil.* 1921 nr 174; *Wiek Nowy* 1921 nr 6165, nr 6170, nr 6171; J. BAUDOUIN de COURTENAY: G. Zapolska. *Teatr i Opera* (Sofia) 1922 z. 9; P. W. [W. BOROWY]: *Przegl. Warsz.* 1922 nr 4 s. 121–122; -eb- [E. BREITER]: Zapolska. *Skamander* 1922 nr 16; W. FELDMAN. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1922 z. 141/178 s. 111–112; J. KARLINŠ. *Ritums* (Ryga) 1922 nr 1; P. KLERCZKOWSKI. *La Pologne* (Paryż) 1922 nr 1; J. KOTARBIŃSKI: Z kroniki żałobnej. *Scena Pol.* 1922 nr 1/2; kr [T. KREMER]. *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* 1922 nr 1/2; 1. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 1; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1922 nr 4; Red [REDAKCJA]. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1922 z. 1/19; A. WYSOCKI: Zapolska u siebie w domu. *Wspomnienie. Gaz. Por.* 1922

nr 6257; E. BREITER: G. Zapolska. Mistrzynie polskiego naturalizmu. *Romans i Powieść* 1922 nr 7.

(Dot. testamentu:) (d): Czy Zapolska zmarła śmiercią naturalną? Sprawa jej testamentu. *Goniec Kr.* 1922 nr 41; (d): Interview z mężem śp. Zapolskiej, artystą malarzem S. Janowskim. *Goniec Kr.* 1922 nr 47; Wymuszony testament. Majątek śp. Zapolskiej — Co mówi otoczenie śp. Zmarłej — Zamach — Badanie lekarzy — Zgon Zapolskiej — Rewizja — Testament unieważniony. *Wiek Nowy* 1922 nr 6213; J. GESCHWIND: O muzeum teatralne we Lwowie. Na marginesie testamentu G. Zapolskiej. *Kur. Lw.* 1922 nr 65; Testament śp. G. Zapolskiej. *Głos Pomorski* 1922 nr 48.

W. G. [W. GRUBIŃSKI]: Kilka słów o Zapolskiej. *Teatr i Kino* 1922 nr 2. — Konkurs literacki imienia G. Zapolskiej. *Biul. Lit. „Lektora”* 1922 nr 1. — mjj [M. J. GRYDZEWSKI]: Dla uczczenia pamięci G. Zapolskiej. *Skamander* 1922 nr 16; przedr. pt. Zapolska umarła w nędzy. W szponach wyzysku nakładców. Prawda o „Lektorze”. Próba rehabilitacji. *Kur. Łódzki* 1922 nr 45; pt. „Skamander” o „Lektorze”. *Słowo Pol.* 1922 nr 35 [Polem.: L. Korwin-Piotrowski. *Kur. Lw.* 1922 nr 39; przedr. pt. Czy G. Zapolska zmarła w nędzy? *Ziemia Lubel.* 1922 nr 46; (d): Sprawa dzieł wielkiej pisarki. *Goniec Kr.* 1922 nr 43, nr 46; mjj [M. J. Grydzewski]: Nasza notatka o wyzykiwaniu G. Zapolskiej. *Skamander* 1922 nr 17; Sprawa śp. Zapolskiej. *Biul. Lit. „Lektora”* 1922 nr 1; Oszczerstwo „Skamandra”. *Biul. Lit. „Lektora”* 1922 nr 1; mjj [M. J. Grydzewski]: W Nr 1 Biuletynu Literackiego „Lektora”... *Skamander* 1922 nr 19; *Gaz. Por.* 1922 nr 6273; Jeszcze sprawa śp. Zapolskiej. Dr S. Lewicki imieniem „Lektora”. *Goniec Kr.* 1922 nr 49].

K. IRZYKOWSKI: Uroki naturalizmu. *Przegl. Warsz.* 1922 nr 5; przedr. w książce: Słóh wśród porcelany. W-wa 1934 s. 101. — J. JEDLICZ: Przedmowa do: G. Zapolska: Przez moje okno. Lw. 1922. — S. KRZYWOSZEWSKI: Wstęp do: G. Zapolska: Utwory dramatyczne. T. I. W-wa 1923. — S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa [1922] s. 52. — H. ZAHORSKA: G. Zapolska. Uwagi o twórczości. *Bluszcz* 1922 nr 4. — J. JEDLICZ: Wstęp do: G. Zapolska: W zamyszeniu. Lw. 1923. — K. MAKUSZYŃSKI: O Zapolskiej i „Zabusiu”. *Rzeczpospolita* 1923 nr 209. — S. MAYKOWSKI: O twórczości G. Zapolskiej. Odczyt. 1923. [Omów.: Z. Sosnowski: Odczyt S. Maykowskiego o Zapolskiej. *Kur. Poz.* 1923 nr 38]. — M. WAGNER: Kobieta w twórczości Zapolskiej. *Gaz. Bydgoska* 1923 nr 15–18, 20–23. — H. ZAHORSKA: Najnowsza powieść w Polsce. *Przegl. Pozsz.* 1923 t. 158 s. 255–260. — Garsć wspomnień

z czasów dziecinnych śp. G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1923 nr 6751. — R. DYBOWSKI: Modern Polish Literature. Oksford 1924 s. 49–50. — A. KALLAS: Trzy nie napisane sztuki G. Zapolskiej. („Car”, „Likwidacja”, „Jasełka lwowskie”). *Wiek Nowy* 1924 nr 7052. — H. CERNIK: W 50-lecie zgonu G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1926 nr 7647. — K. MAKUSZYŃSKI: *Warszawianka* 1926 nr 3 [dot. szkicu: Un poète joli]. — K. MAKUSZYŃSKI: Zmartwychwstanie mamy Dulskiej. *Warszawianka* 1928 nr 3. — Z. ZATURSKI: Polska literatura poromantyczna. Lw. [ok. 1928] s. 127–128. — STARYJ TEATRAL: Wieczno-mieszczanskoje i wieczno-żandarmskoje w piesachu Zapolskiej. *Za swobodu* 1928 nr 217. — J. KLEINER: Die polnische Literatur. *Handbuch der Literaturwissenschaft*. Herausgegeben von O. Walzel. Wild Park — Potsdam 1929. — A. WYSOCKI: G. Zapolska o „scenach niezależnych”. Kilka wspomnień. *Teatr i Życie Wytwoorne* 1929 nr 2. — H. HUSZCZA-WINNICKA: Bojowniczka nowej moralności. *Gaz. Pol.* 1930 nr 95. — H. HUSZCZA-WINNICKA: *Teatr G. Zapolskiej a życie. Kobieta Współcz.* 1930 nr 33. — H. KAMIENSKI: G. Zapolska-Snieżko. W: *Literaturnaja encyklopedia*. T. 4. [Moskwa] 1930 szpalta 312–313. — H. S. KAMIENSKI: Pół wieku literatury polskiej. T. 1. Moskwa 1931 s. 112–115. [Rec.: Z. Rymaszewski: Kilka uwag krytycznych w sprawie książki tow. Kamińskiego. *Kultura Mas* (Moskwa) 1932 nr 3/4]. — L. KOTARBIŃSKA: G. Zapolska. *Echo Tyg.* 1931 nr 5. — K. MAKUSZYŃSKI: Zapolska. W 10 rocznicę śmierci. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 356; przedr. w książce: Kartki z kalendarza. W-wa 1939 s. 115–121; wyd. nast. Kr. 1956. — S. STAŠKO: Nieznane szczegóły z życia G. Zapolskiej. *Wiatr Halny* 1931 nr 6. — A. WYSOCKI: Wspomnienie o Zapolskiej. *Kultura* 1931 nr 4. — Jubileusz Zapolskiej. *Poz. Nowiny Tyg.* 1931 nr 3. — Dziesięciolecie śmierci G. Zapolskiej. *Światowid* 1931 nr 50. — H. BOGUSZEWSKA: Na marginesie powieści Zapolskiej. Tuśka i Pita — Franja Poranek. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 5. — I. JABŁONOWSKA: Zapolska dzisiaj. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 5. — A. KALLAS: G. Zapolska. *Nowy Dzień*. 1932 nr 189–190. — I. KRZYWICKA: Zapolska. *Wiad. Lit.* 1932 nr 15; przedr. w książce: Sekret kobiety. W-wa 1933 s. 187–196. — I. KRZYWICKA: Polska „Komedia ludzka”. *Wiad. Lit.* 1932 nr 18; przedr. jw. s. 197–208. [Rec.: (rw): Zapolska-kołtunką. *Dzien. Poz.* 1932 nr 90]. — E. LI-GOCKI: Na marginesie obchodu ku czci G. Zapolskiej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 27 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]: Dwie rocznice teatralne. (Rittner i Zapolska). *Słowo* 1932 nr 18. — M. C.: O G. Zapolskiej. *Ziemia Radomska* 1932

- nr 43. — K. MAKUSZYŃSKI: Zapolska (pour le dixième anniversaire de sa mort). *Les Amis de la Pologne* (Paryż) 1932 nr 3. — H. NAGLEROWA: „Sceny widzenia” Zapolskiej. *Gaz. Pol.* 1932 nr 336. — S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Zapolska wczoraj i dziś. *Bluszcza* 1932 nr 11. — H. ROMER: G. Zapolska. W dziesiątą rocznicę zgonu. *Kur. Wil.* 1932 nr 17. — B. SZARLITT: Triumfy Zapolskiej na scenach niemieckich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 14. — B. V. [B. VYDRA]: G. Zapolska. *Slovanský pfehled* (Praga) 1932 nr 1. — C. WOJENSKA: Może dziś. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 5. — J. WOŁOSZYŃSKI: Maski Zapolskiej. Przed premierą „Panny Maliczewskiej”. *Gaz. Pol.* 1932 nr 49. — H. ZYMON: G. Zapolska. *Życie Akademickie* 1932 nr 10. — M. ŻYGULSKA: Problemy społeczne w dziełach G. Zapolskiej. Odczyt. [Streszcz.: (mg): Z sali odczytowej. *Słowo Pol.* 1932 nr 69]. — Ku czci G. Zapolskiej. Uroczystość pod Łuckiem w miejscu urodzenia powieściopisarki. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 168. — Ku czci G. Zapolskiej. *Przeł. Wołyński* 1932 nr 23. — W. GORECKI: Promienie Zapolskiej. W: Teatr miejski im. J. Słowackiego w Kr. Sezon 1933/1934. — Z. HIBROWSKI: 30-lecie krakowskiej „Sceny Niezależnej”. *Kur. Lit.-Nauk.* 1933 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — C. LECHICKI: W walce z demoralizacją. Szkice literacko-społeczne. T. 1. Miejsce Piastowe 1933 s. 375–378. — S. MAYKOWSKI: Trzydzieści siedem poduszek G. Zapolskiej. Odczyt, wygl. 1933. [Spr.: *Elle. Kultura Lwowa* 1933 t. 1 z. 6]. — K. CZACHOWSKI: G. Zapolska. Próba charakterystyki. *Przeł. Współcz.* 1933 z. 138; przedr. w książce: *Obraz współczesnej literatury polskiej*, T. 1 Lw. 1934. — K. KREJCIT: Polska literatura w virech revoluce. Praga 1934 s. 138–142. Wyd. nast. Praga 1949. — J. LORENTOWICZ: Zapolska w Théâtre Libre. *Kur. Por.* 1934 nr 77; przedr. w książce: *Spojrzzenie wstecz*, W-wa 1935 s. 122–135. Wyd. 2 Kr. 1957 s. 77–85. — A. WYSOCKI: O G. Zapolskiej. Wspomnienie. *ABC Lit.-Artyst.* 1934 nr 49. — A. WYSOCKI: Wspomnienie o Zapolskiej. *Echa Leśne* 1934 nr 12. — S. JANOWSKI: To i owo z mojego życia. Zeszyt 1–5. Powst. 1930–1935. Rkps Ossol. sygn. 12071/I. Ogl. fragm. *Ze Skarba Kultury* 1951 z. 1. — C. LECHICKI: Przewodnik po beletryście. *Poz.* 1935 s. 353–355. — K. LEWANDOWSKI: Przedwiośnie „Młodej Polski”. Szkice od ręki. *Kur. Lit.-Nauk.* 1935 nr 30–33 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* i odb. — E. K. [E. KARSKA]: G. Zapolska. *Praktyczna Pani, Dobra Obywatelka* 1936 nr 16. — Z. KONARZEWSKI: Zapolska nieznana. *Czas* 1936 nr 101. — Z. KONARZEWSKI: Jedyńy przyjaciel Zapolskiej. *Czas* 1936 nr 259. — Z. KONARZEWSKI: Zapolska na scenie. *Czas* 1936 nr 354. — Z. KONARZEWSKI: Zapolska w życiu i w literaturze. *Wiad. Lit.* 1936 nr 22. — P. OWERŁO: Z tamtej strony rampy. W-wa 1936 s. 355–357. Wyd. nast. Kr. 1957. — J. DÜRR: Zapolska w Krakowie. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 11 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* [Polem.: T. Trzciniński: Zapolska i Pawlikowski. *Jw.* nr 13; Uprzejmie uprasza się nie błagować. *Kur. Poz.* 1937 nr 123; Kto to był T. Pawlikowski. *Jw.* nr 142; W. Noskowski: Na scenie i za kulisami. *Kur. Poz.* 1937 nr 113]. — L. GAJZLER: G. Zapolska o kwestii żydowskiej. *Nasz Przegl.* 1937 nr 46. — S. WASYLEWSKI: Nie zapisany stan służby. W-wa 1937 s. 120–121, 125–126. Wyd. 2 Wr. 1957. — A. WYSOCKI: W cztery oczy z G. Zapolską. *As* 1937 nr 30. — A. WYSOCKI: O G. Zapolskiej. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 133. — Z. KONARZEWSKI: Z dziejów boleści. Dwa nieznane listy Zapolskiej. *Czas* 1938 nr 1. — Z. KONARZEWSKI: O podłożu twórczości G. Zapolskiej. *Czas* 1938 nr 259. — M. ROMANKÓWNA: Łódź w życiu i twórczości G. Zapolskiej. *Kur. Łódzki* 1938 nr 64. — M. ROMANKÓWNA: Ze wstępnych badań nad psychologicznym podłożem twórczości G. Zapolskiej. *Prace Polonist.* S. II (1938) s. 119–171 i nadb. — M. ROMANKÓWNA: Z poglądów G. Zapolskiej na emancypację kobiet. *Kur. Łódzki* 1938 nr 215. — A. WYSOCKI: Sklep G. Zapolskiej. *Kur. Warsz.* 1938 nr 105. — Zapolska na scenie paryskiej. *Polonia* 1938 nr 4883 dod. *Kultura i Życie*. — J. F.: G. Zapolska. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 275. — L. GAJZLER: Z listów G. Zapolskiej. *Wiad. Lit.* 1939 nr 36. — M. ROMANKÓWNA: Poglądy G. Zapolskiej na teatr (w świetle teorii E. Zoli). *Prace Polonist.* S. III (1939) s. 161–189 i nadb. — A. DAN [A. WEINTRAUB]: G. Zapolska. W 80-lecie urodzin. *Czerwony Sztandar* (Lw.) 1940 nr 332. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Moda na Dulską. *Ilustr. Kur. Pol.* 1945 nr 29. — M. KRIDL: Literatura polska (na tle rozwoju kultury). Nowy Jork 1945 s. 484, 504. — R. KOŁONIECKI: Dulszczyzna wczoraj i dziś. *Program Teatru Pol.* (Poz. 1945). — J. STĘPOWSKI: G. Zapolska w Gdyni. *Dzienn. Bałtycki* 1945 nr 162. — G. Zapolska/ *Naroden front* (Sofia) 1945 z. 371. — W. BĄK: Sprawa Zapolskiej. *Życie Lit.* 1946 nr 1/2; przedr. w książce: *Zagadnienia i postacie*. Łódź 1947 s. 61–65. — J. GERMAN: G. Zapolska. *Twórczość* 1946 z. 10; przedr. w książce: *Od Zapolskiej do Solskiego*. Wśród przyjaciół. W-wa 1958 s. 15–34. — Z. GRYWAŁD: Rocznicza Zapolskiej. *Słowo Pol.* 1946 nr 175. — E. JĘDRKIEWICZ: Geniusz-grafoman. *Dzienn. Pol.* 1946 nr 209. — J. LECHOŃ: O literaturze polskiej. Nowy Jork 1946 s. 86–87. — H. PIEKARSKA: Wkład kobiety w literaturę polską. *Svietlica Kr.* 1946 nr 6. — J. STEMIR: W ćwierćwiecze zgonu G. Zapolskiej. *Ilustr. Kur.*

- Pol. 1946 nr 352. — K. WYKA: *Renesans Zapolskiej, czyli omdlenie teatru. Twórczość 1946 z. 3.* — K. BARTOSZEWSKI: *Teatr Zapolskiej. Przed premierą „Zabusi”.* *Scena i Widownia Warsz.* 1947 nr 10. — B. H. CLARK, G. FREEDLEY: *A History of Modern Drama.* Nowy Jork 1947 s. 496–497. — M. M. C. [M. M. COLEMAN]: *Zapolska G. W: Columbia Dictionary of Modern European Literature.* Nowy Jork 1947 s. 889. — M. M. C. [M. M. COLEMAN]: *Zapolska G. W: A Dictionary of Modern European Literature.* Londyn 1947 s. 888–889. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Zapolska w dniu dzisiejszym.* Referat, wygl. 1947. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 745. — J. KU-CZYŃSKI: *W 25-lecie śmierci G. Zapolskiej.* *To i Owo* 1947 nr 15. — E. GROTEN-SONECKA: *Przez „okno” G. Zapolskiej.* *Dziennik Lit.* 1948 nr 2. — M. SERKOWSKA: *Naturalizm G. Zapolskiej.* *Scena i Widownia* 1948 nr 6. — KRZYSZTOF MODRZEŚKI [I. JAKUBOWSKI]: *G. Zapolska jako aktorka w teatrze poznańskim.* *Echo Teatr. i Muz.* 1948/1949 nr 3/4. — W. GORECKI: *Wiecznie młoda autorka. Listy z Teatru 1949 nr 35.* — Z. HIEROWSKI: *Krakowska „Wolna Scena” Zapolskiej.* *Listy z Teatru 1949 nr 35.* — J. Z. JAKUBOWSKI: *G. Zapolska. Kuźnica 1949 nr 42–43;* przedr.: jako wstęp do: *G. Zapolska: Pisma wybrane.* T. 1. W-wa 1950 s. V–XXI; J. Z. Jakubowski. *Z dziejów naturalizmu w Polsce.* Wr. 1951 s. 47–71. [Rec.: J. M. S. [J. M. Świącicki]: *Zapolska. Tyg. Powsz.* 1950 nr 8; E. Korzeniewska: *Dwie oceny twórczości Zapolskiej.* *Pam. Teatr.* 1952 z. 2/3; S. Sandler. *Twórczość 1952 z. 6 s. 171.* — K. MAKUSZYŃSKI: *Nieznamy drobny Zapolskiej.* *Dziennik Lit.* 1949 nr 3. — Z. NOWAKOWSKI: *Moralność pani Zapolskiej.* *Wiad. (Londyn)* 1949 nr 24. — H. MARKIEWICZ: *O komediach Zapolskiej.* *Program Teatrów Dramatycznych (Kr.) 1949/1950 s. 2–3.* — K. BEYLIN: *Zapolska wczoraj i dziś.* *Teatr 1950 nr 6.* — J. BIENIASZ: *G. Zapolska.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 52/53. — J. T. DYBOWSKI: *Komedia z europejskiego dramatu.* *Program Teatru Jaracza (Olsztyn)* 1950. — I. KRZYWICKA: *Rzeczpospolita 1950 nr 291.* — Z. MARKIEWICZ: *Zamach samobójczy Zapolskiej.* *Wiad. (Londyn)* 1950 nr 15/16. — (P. P.) [J. STANKIEWICZ]: *Zapolska nieznamna. Zamach samobójczy autorki „Moralności pani Dulskiej”.* *Ilustr. Kur. Pol.* 1950 nr 51. — L. SZCZEPAŃSKI: *Wspomnienia i plotki literackie.* *Zapolska — Przybyszewski.* *Przekrój 1950 nr 249.* — W. SZEWCZYK: *Dialog o moralności.* *Wieczory Teatr.* 1950 z. 11. — A. ŚWIDERSKA: *Zapolska jako aktorka.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 1. [Polem.: L. Szczepański: *Jeszcze o Zapolskiej jako aktorce.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 2; Z. Hierowski: *Jeszcze o Zapolskiej—aktorce.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 12; (tb): *Zapolska jako aktorka.* *Wieczory Teatr.* 1950 z. 11; T. Trzciniński: *O aktorstwie Zapolskiej.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 37; *Sprostowanie tamże nr 39 s. 6;* L. Szczepański: *Jeszcze o aktorstwie Zapolskiej.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 39; T. Trzciniński: *Tylko nieuwaga.* *Dziennik Lit.* 1950 nr 41]. — G. Zapolska. *Program Teatru im. S. Żeromskiego (Kielce) sez. 1950.* — Z. RASZEWSKI: *Dramaty ludowe G. Zapolskiej.* *Spr. Poz. Tow. Przej. Nauk 1950/1951 nr 1.* — M. BECHCZYC-RUDNICKA: *Przed premierą sztuki „Moralność pani Dulskiej”.* *Sztandar Ludu 1951 nr 231.* — J. BIENIASZ: *Oskarżycielka dulszczyzny.* *Przekrój 1951 nr 302;* przedr. *Program Teatru Współczesnego (Szczecin)* 1954 nr 2. — J. T. DYBOWSKI: *„A jednak ona zwyciężyła”.* (*Zapolska po raz czwarty*). *Program Teatru im. S. Jaracza (Olsztyn—Elbląg)* 1951. — J. Z. JAKUBOWSKI: *Wstęp do: G. Zapolska: Moralność pani Dulskiej.* W-wa 1951 *Bibl. Pisarzy Pol. i Obcych* 53 i wyd. nast. — KIEROWNICTWO ARTYSTYCZNE TEATRU: *G. Zapolska. Program Teatru Powsz. (Łódź)* 1951 s. 3–7. — A. KOWALKOWSKI: *G. Zapolska i jej dzieła.* *Program Teatru Ziemi Pomorskiej (Bydgoszcz)* 1951. — J. LIS: *Już Zapolska... Nowa Kultura 1951 nr 46.* — h. mark. [H. MARKIEWICZ]. *Przekrój 1951 nr 302.* — Z. RASZEWSKI: *Nie drukowana spuścizna dramatyczna G. Zapolskiej — Działalność teatralna G. Zapolskiej — Repertuar G. Zapolskiej.* *Pam. Lit. R.* 42 (1951) z. 1, 2 i odb. [Rec.: H. Secomska: *Teatr i dramaty w „Pamiętniku Literackim”.* (1846–1951). *Pam. Teatr.* 1952 z. 2/3 s. 375–376]. — J. ŚLIZIŃSKI: *Z korespondencji między czeskimi a polskimi literatami. 1. Wymiana listów między G. Zapolską a F. A. Horą.* *Przeł. Zach.* 1951 nr 3/4. — J. ZAGÓRSKI: *G. Zapolska.* *Program Teatru Pol. (W-wa)* 1951 nr 4. — A. CZERMIŃSKI: *Pogromczynie kultury mieszczańskiego.* *Świat i Ludzie 1952 nr 5.* — S. DĄBROWSKI: *Józefa Karska — matka Zapolskiej.* *Teatr 1952 nr 5.* — J. Z. JAKUBOWSKI: *G. Zapolska. Wszelchnia Radiowa. Skrypty.* 1952 nr 31. — J. KOBYLANSKI: *Sienkiewicz i Zapolska o Chopinie.* *Dziś i Jutro 1952 nr 8.* — E. KORZENIEWSKA: *Dwie oceny twórczości Zapolskiej.* *Pam. Teatr.* 1952 nr 2/3 [rec. książki K. Wyki: *Zarys współczesnej literatury polskiej.* W-wa 1951]. — W. KUBACKI: *Chojnowski to nie Zapolska. (Z powodu wznowienia „Ruchomych piasków”).* *Teatr 1952 nr 10.* — J. A. SZCZEPAŃSKI: *„Dziobem i pazurami”.* *O G. Zapolskiej w 30 rocznicę śmierci pisarki.* *Wiedza i Życie 1952 nr 3.* — J. A. SZCZEPAŃSKI: *G. Zapolska. (W trzydziestą rocznicę śmierci pisarki).* *Trybuna Ludu 1952 nr 13.* — *Spór o taniemy Zapolskiej.* *Życie W-wy 1952 nr 232.* — A. ALEKSANDROWICZ: *Demaskatorska funkcja komizmu i satyry w dramatach G. Zapolskiej. W kręgu „Mo-*

- ralności pani Dulskiej". *Annales Universitatis Mariae Curiae Skłodowska. F: Nauki Filoz. i Hum.* T. 12 (1953) (Lubl. 1957) s. 165-169. — M. BERSANO-BEGEY: Storia della letteratura polacca. Mediolan 1953 s. 192-193. — A. BRAYER: Sześćdziesiąt lat Teatru Miejskiego w Krakowie. *Pam. Teatr.* 1953 nr 4 s. 104-107, 118, 120, 124-125, 129-131. — E. HAUGE: Die Frau in den Werken von G. Zapolska. [B. m.] 1953. — J. KOPROWSKI: Nie napisana powieść Zapolskiej o Łodzi. *Panorama* dod. *Łódzkiego Expressu Ilustr.* 1953 nr 16. — E. KORZENIEWSKA: W obronie Zapolskiej. *Życie Lit.* 1953 nr 46. — K. KRĘCICH: Dajmy polskiemu literatury. Praga 1953; przekład niem. pt. Geschichte der polnischen Literatur. Halle 1958. — J. LIS: Zapolska w Dąbrowie Górniczej. *Świat i Życie* 1953 nr 12. — Z. RASZEWSKI: Dramaty górnicze G. Zapolskiej. *Świat i Życie* 1953 nr 9. — Z. RASZEWSKI: Nowszy dramat polski w rękopisach. *Ze Skarbcza Kultury* 1953 z. 1. — T. WEISS: Zapolska i naturalizm. *Kultura i Życie* 1953 nr 43. — J. WYSZOMIRSKI: Jeszcze o Zapolskiej. *Echo Kr.* 1953 nr 236. — M. CZERWIŃSKI: Dłatego właśnie Zapolska. *Program Teatru im. S. Jaracza* (Olsztyn) 1954 s. 7-9. — J. GRUDA: G. Zapolska (1860-1921). *Program Teatru Pol.* (Bielsko-Cieszyń) 1954. — S. HEBANOWSKI: O G. Zapolskiej. *Program Teatru Ziemi Lubuskiej* (Zielona Góra) 1954 s. 8-10. — W. LACHNITT: Zapolska — żywa. *Życie i Kultura* 1954 nr 6. — S. S.: Zapolska G. W.; *Casell's Encyclopedia of World Literature.* T. 2. Nowy Jork 1954 s. 2082. — G. Zapolska. Teatr o'oggi. (Rzym) 1954 nr 4. — G. Zapolska. *Die Weltliteratur.* Z. 3. Wiedeń 1954 s. 1954-1955. — E. KORZENIEWSKA: Z badań nad ideologią G. Zapolskiej. *Pam. Lit.* 1955 z. 2 s. 420-443 i nadb.; przedr. w książce: O Marii Dąbrowskiej i inne szkice. Wr. 1956 s. 89-119. — Z. RASZEWSKI: Z tradycji teatralnych Pomorza, Wielkopolski i Śląska. Wr. 1955 *Studia do Dziejów Teatru w Polsce* t. 3 passim. — O. SCHERER-VIRSKI: The Modern Polish Short Story. Haga 1955 s. 147-151. — L. SOLSKI: Wspomnienia. Na podstawie rozmów napisał A. Woycicki. T. 1-2. Kr. 1955-1956 passim. Wyd. nast. Kr. 1961. — E. SZERMENTOWSKI: „Sztandar ze spódnicy” w teatrze Antoine'a. Występy Zapolskiej w Paryżu. *Problemy* 1955 nr 1; skrót: *Sztandar Ludu* 1955 nr 40; przedr. całości w książce: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 46-56. — J. ŚLIZIŃSKI: E. Orzeszkowa i G. Zapolska a Czesi. *Przeł. Zach.* 1955 t. 3 nr 9/12 i nadb. — G. Zapolska. 95 rocznica urodzin. *Kalendarz „Szpilek”* 1955. W-wa s. 173. — G. Zapolska. W: Klasykowska dramaturgia stran narodnoj diemokratii. T. 1. Moskwa 1955 s. 578-579. — R. BILLIK: „Sztandar ze spódnicy”, czyli prawda i plotka o Zapolskiej. W 35 rocznicę śmierci. *Echo Kr.* 1956 nr 298. — L. CEROVSKÁ: Hry G. Zapolska na našich scenach. *Slovenský přehled* (Praga) 1956 nr 10. — S. G. [S. GASSOWSKI]: O autorce „Skiza”. *Program Teatrów Dramatycznych* (Poz.) 1956 s. [3-4]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Zapolska wyśniona i Zapolska z krwi i kości. *Teatr* 1956 nr 19. — E. KORZENIEWSKA: Twórczość dramatyczna Zapolskiej w l. 1895-1900. *Pam. Lit.* 1956 z. 3. [Omów.: J. S. [J. Skórnicki]: Przegląd prasy 18 II-24 II. *Życie Lit.* 1957 nr 9]. — M. KRIDL: A Survey of Polish Literature and Culture. Tłum. O. Scherer-Virski. Haga 1956 s. 389, 396-397. — W. L. [W. LACHNITT]: G. Zapolska. *Program Bałtyckiego Teatru Dramatycznego* (Koszalin) 1956 s. [2-6]. — J. LANGER: G. Zapolska na současnem českem jevišti. *Nové Polsko* (Praga) 1956 nr 12. — S. MAJCHROWSKI: Zapolska na warszawskiej scenie. *Stolica* 1956 nr 40. — A. MAURSBERGER: Dulszczyzna. *Teatr* 1956 nr 8. — M. OSSOWSKA: Moralność mieszczańska. *Łódź* 1956 s. 45-62. — Z. RASZEWSKI: Paryskimi śladami Zapolskiej. *Pam. Teatr.* 1956 z. 2/3 i odb. — (Sier.) [Z. SIERADZKA]: Kilka słów o G. Zapolskiej. (W 35 rocznicę śmierci). *Głos Pracy* 1956 nr 301. — A. WAŚKOWSKI: Znajomi z tamtych czasów. (Literaci, malarze, aktorzy). (1892-1939). Kr. 1956 s. 60-62, 137-138, 152-175. — G. Zapolska. W: Album pisarzy polskich. W-wa 1956 s. 79-80. — A. Z.: Paryskimi śladami Zapolskiej. *Syrena* (Paryż) 1957 nr 9 dod. — J. CZACHOWSKA: Debiut G. Zapolskiej. *Pam. Lit.* R. 48 (1957) z. 3 i nadb. — J. CZACHOWSKA: G. Zapolskiej „Listy” o sztuce. *Sztuka i Krytyka* 1957 nr 3/4 i nadb. — H. DUNINÓWNA: Ci, których znałam. W-wa 1957 s. 122-126. — P. GOJAWICZYŃSKA: Zapolska. *Program Teatru Młodej W-wy* (W-wa) 1957 s. 3-6; przedr.: *Teatr Lud.* 1959 nr 6; *Program Teatru Ziemi Opolskiej* (Opole) 1959 s. 5, 9-11. — J. GRYGIEL: Twórczość dramatyczna Zapolskiej. *Program Teatru Ziemi Rzeszowskiej* (Rzeszów) 1957 nr 6. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Świat aktorski moich czasów. W-wa 1957 s. 128, 148, 341-344. — M. JANIŠOVÁ. *Komorní divadlo* (Praga) 1957 nr 65. — M. PAWLIKOWSKI: Młoda Polska i Przybyszewski. Ustęp z pamiętników. *Myśl Pol.* (Londyn) 1957 nr z 5 września. — J. KOPROWSKI: Kontakty Zapolskiej z Łodzią. *Program Teatru Nowego* (Łódź) 1957/1958 s. 8-9. — [O Zapolskiej]. *Program Teatru Zagłębia* (Sosnowiec) 1957/1958 nr 17. — W. KNITTEL: Despre G. Zapolska și opera sa. [Program] *Teatrul National I. L. Caragiale* (Bukareszt) 1958. — E. KORZENIEWSKA: Przedmowa do książki: G. Zapolska: Publi-

cystyka. Cz. 1. Wr. 1958. — E. KORZENIEWSKA: Publicystyka paryska G. Zapolskiej. Odczyt. [Streszcz. i spr.: A. Piorunowa: *Pam. Lit.* R. 49 (1958) z. 4, *Spr. Wydziału Nauk Spół. PAN* 1958 z. 6]. — I. KUNERT: Zapolska G. W: *Kleine slavische Biographie*. Wiesbaden 1958 s. 791. — G. MAVER: Lettatura polacca. Mediolan 1958 s. 400. — K. OLSZEWSKI: Zapolska w Dąbrowie Górniczej. *Trybuna Rob.* 1958 nr 199. — B. ROSTOCKI: Dramaturgija G. Zapolskiej. W książce: G. Zapolska: *Piesy*. Moskwa 1958 s. 497–503. — T. WEISS: O twórczości G. Zapolskiej. Szkic. W książce: G. Zapolska: *Dzieła wybrane*. T. 16: *Szkie teatralne*. Kr. 1958 s. 287–374. — I. ZIEMBA: Dąbrowska „SztYGarka”. Monografia Szkoły Górniczej w Dąbrowie Górniczej. Kat. 1958 s. 77. — B. SURÓWKA. *Program Teatru Powsz.* (Kat.) 1958/1959 s. 5–7. — J. CZACHOWSKA: Współpraca Zapolskiej z czasopismami w 1881–1897, 1898–1921. W książce: G. Zapolska: *Publicystyka*. Cz. 1–2. Wr. 1958–1962. — A. ALEKSANDROWICZ: Dramat wiecznie aktualny. W 100-lecie urodzin G. Zapolskiej. *Kamena* 1959 nr 22. — J. CZACHOWSKA: Zapolska i Modrzejewska. Spotkania i kontakty. *Teatr* 1959 nr 7; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: *Teatr Zapolskiej*. Cz. 2. W-wa 1965 s. 57–69. — Z. HIEROWSKI: Stulecie bez fanfar. *Trybuna Rob.* 1959 nr 224. — W. NATANSON: Zapolska nie zeszała ze sceny. *Wiedza i Życie* 1959 nr 9. — T. Ł.: G. Zapolska (1860–1921). *Program Teatru Ziemi Opolskiej* (Opole) 1959. — Wokół G. Zapolskiej. Anegdoty, ataki, obrony. *Program Teatru Ziemi Opolskiej* (Opole) 1959. — m. b.-r. [M. BEHCZYC-RUDNICKA]: [O twórczości Zapolskiej]. *Program Teatru im. J. Osterwy* (Lubl.) 1960. — W. BLACHUT: Zapolska w Krakowie. *Gaz. Kr.* 1960 nr 240. — H. CUDNOWSKI: Niedyskrekcje teatralne. Wr. 1960 *passim*. — H. CUDNOWSKI: G. Zapolska. *Odra* 1960 nr 39–42. — H. CUDNOWSKI: Nasz domorośli Cagliostro. *Odra* 1960 nr 51; przedr. *Kulisy* 1961 nr 7. — J. CZACHOWSKA: Dzieciństwo i młodość G. Zapolskiej. *Stolica* 1960 nr 28; przedr. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1960 nr 33. — J. CZACHOWSKA: G. Zapolska. *Informacjonnyj Buletien* (W-wa) 1960 nr 3. — E. KOVÁCS: Á Lengyel irdalom története. Budapest 1960 s. 276–278. — W. B. OBOLEWICZ: Istorija polskoj literatury. Leningrad 1960 s. 289–292. — K. OLSZEWSKI: Z kronik teatralnych Zagłębia i Śląska. Kr. 1960 s. 100–102. — Z. RASZEWSKI: Zapolska-pisarka teatralna w latach 1883–1898; 1898–1904. Wstęp do książki: G. Zapolska: *Dramaty*. T. 1–2. Wr. 1960–1961; przedr. fragm. pt. Człowiek teatru. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56. — G. Zapolska. W: *Osnownyje proizwodienija inostrannoju chu-*

dożestwiennoj literatury. *Litteraturno-bibliograficzeskij spravocznik*. Moskwa 1960 s. 335–336. — G. Zapolska. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1960 s. 2. — K. B.: G. Zapolska w Paryżu. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1961 nr 5. — M. Ch.: G. Zapolska. *Program Teatru im. S. Żeromskiego* (Kielce) 1961. — A. MILSKA: Pisarze polscy. W-wa 1961 s. 228–231 i wyd. nast. — F. PAJĄCZKOWSKI: Teatr lwowski pod dyrekcją T. Pawlikowskiego 1900–1906. Kr. 1961 s. 65–66, 342. — *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56 (zeszyt poświęcony G. Zapolskiej). — M. BEHCZYC-RUDNICKA: * (O twórczości Zapolskiej). *Program Teatru im. J. Osterwy* (Lubl.) 1962. — W. BOGUSŁAWSKI: Aktorzy warszawscy. Szkice krytyczne. W-wa 1962. — Br., O.: O twórczości G. Zapolskiej. *Radio i Telewizja* 1962 nr 37. — J. KOLLER: G. Zapolska. W książce: *Gawędy teatralne*. Poz. 1962 s. 90–97. — G. ZAPOLSKA. *Program Teatru Kameralnego* (Bydgoszcz) 1962 s. 3–5. — R. GROMIEC: Twórczość Zapolskiej na lekcjach polskiego w klasie XI. *Polonistyka* 1963 nr 1. — J. Z. JAKUBOWSKI: Twórczość G. Zapolskiej. *Program Teatru im. S. Jarczaka* (Łódź) 1963 s. 5, 8–9. — A. OSZURKIEWICZ: Gdzie i jakda rodilas G. Zapolska. *Wsiewit* (Lw.) 1963 nr 5. — D. PIOTROWSKA: G. Zapolska. *Program Teatrów Dramatycznych* (Szczecin) 1963. — J. CZACHOWSKA: Janowska M. G. S. *Pol. słownik biogr.* T. 10 (1964). — Parnas polski we wspomnieniach i anegdocie. W-wa 1964 s. 189–202. — K. BEN-ARIE: Les Drame de G. Zapolska. Powst. 1965. Rkps pracy doktorskiej, w Paryżu. *Inf.* *Biul. Polonist.* 1965 z. 24. — J. Z. JAKUBOWSKI: Teatr Zapolskiej. Cz. 1–3. W-wa 1965 [Cz. 1: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. — Cz. 2: Droga Zapolskiej do teatru (wybór materiałów): S. Dąbrowski: Józefa Karska — matka Zapolskiej; E. Szermentowski: „Sztandar ze spódnicy” w teatrze Antoine’a. (Występy Zapolskiej w Paryżu); J. Czachowska: Zapolska i Modrzejewska; Z. Raszewski: G. Zapolskiej „Car jedzie”; J. Czachowska: O dramacie Zapolskiej „Tresowane dusze”. — Cz. 3: Zapolska we współczesnym teatrze (wybór recenzji): W. Natanson: Nowa inscenizacja „Pani Dulskiej”; W. Natanson: Koniec dyktatury?; R. Szydłowski: Jeszcze raz w obronie szwaczki Mani; awk [A. W. KRAL]: Na, „Ich czworo”]. — T. KUDLIŃSKI: Zapolska — wiecznie młoda. (1857–1921). *Program Teatru Pol.* (Bielsko) 1966 nr 23. — J. MAYEN: O dialogu Zapolskiej. *Dialog* 1966 nr 7. — W. NATANSON: Czy tylko krytyka obyczajów? (Impresje o Zapolskiej). *Życie Lit.* 1966 nr 37. — A. W. [A. WRÓBLEWSKI]. *Program Teatru W. Horzycy* (Toruń) 1966. — Schauspiel-führer in drei Bänden. [T. 3]: Dramatik. Berlin 1966 s. 363–428. — stan. bal. [S. BA-

- LIŃSKI: Lawiński wspomina autorkę „Pani Dulskiej”. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* (Londyn) 1967 nr 43. — H. G. [H. GAWARRECKI]: Stary Lublin. *Kur. Lubel.* 1967 nr 165. — J. Z. JAKUBOWSKI: Utwory dramatyczne Zapolskiej. *Program Teatru im. A. Mickiewicza* (Częstochowa) 1967 nr 14. — T. KIJONKA: Droga Zapolskiej przez teatr. *Program Teatru im. A. Mickiewicza* (Częstochowa) 1967 nr 14. — R. KRZYSZYCHA: Zapolska — kobieta wyzwolona. *Program Teatru im. J. Osterwy* (Gorzów) 1967. — S. LINOWSKA: Wielopostaciowość Zapolskiej. *Program Teatru Powsz.* (W-wa) 1967. — W. NATANSON: Na drodze do aktorskiej sławy. *Głos Pracy* 1967 nr 216. — W. NATANSON: Czy tylko krytyka obyczajów? (Impresje o Zapolskiej). *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Kr.) 1967. — W. NATANSON: Na paryskim bruku. *Stolica* 1967 nr 24. — W. NATANSON: Zapolska obok Prousta. *Widnokręgi* 1967 nr 7. — O czym się nie mówiło. W 45 rocznicę śmierci G. Zapolskiej. *Zielony Sztandar* 1967 nr 1. — Z. GRĘB: Rok 1900. Szkice o dramacie zapomnianym. Zapolskiej sprawa polska. *Dialog* 1968 nr 1; przedr. w książce: Rok 1900. Szkice o dramacie zapomnianym. Kr. 1969 s. 59–126. — M. KWIATKOWSKI: Percepcja dramatów G. Zapolskiej na scenach poznańskich. *Proscenium* (Poz.) 1968 nr z grudnia. — S. LAM: Życie wśród wielu. W-wa 1968. — T. PETRYKOWSKI: Bardzo sympatyczna racjonalistka? *Program Teatru Kameralnego* (Bydgoszcz) 1968 nr z marca. — J. PLEŚNIAROWICZ: Zapolska w Gnieźnie. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1968 nr z kwietnia. — T. WEISS: G. Zapolska. Życie i twórczość. Kr. 1968. [Rec.: M. Fik. *Le Théâtre en Pologne* 1970 nr 12]. — M. KWIATKOWSKI: Sztuki G. Zapolskiej na scenach poznańskich. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1969 nr z 14 czerwca. — J. RĄCZKOWSKI: Wśród polityków i artystów. Ze wspomnień redaktora. W-wa 1969. — T. WEISS: O życiu i twórczości G. Zapolskiej. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1969 nr z 14 czerwca.
- A. BRAYER: Zemsta pani Gabrieli. (Z dziejów teatru krakowskiego). *Echo Krakowa* 1970 nr 216. — J. Z. JAKUBOWSKI: Utwory dramatyczne Zapolskiej. *Program Teatru Ziemi Kr.* (Tarnów) 1970 nr z 24 stycznia. — B. MICIŃSKI: W książce: Pisma. Eseje, artykuły, listy. Kr. 1970. — W. NATANSON: Zapolska na drodze do sławy. W książce: Z różą czerwoną przez Paryż. Kr. 1970 s. 188–205. — M. S. [M. SIENKIEWICZ]: *Program Teatru Ziemi Kr.* (Tarnów) 1970 nr z 24 stycznia. — T. Z. BEDNARSKI: Krakowskie kłopoty Zapolskiej. *Dzienn. Pol.* 1971 nr 301. — T. Z. BEDNARSKI: Chłone w siebie barwy gór. W 50-lecie śmierci G. Zapolskiej. *Światowid* 1971 nr 51/52. — A. BRAYER: Z historii krakowskiego teatru. G. Zapolska — aktorka. *Echo Krakowa* 1971 nr 294. — J. CZACHOWSKA: G. Zapolska. *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. IV: Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu. T. 4.* W-wa 1971. — A. CZERMIŃSKI: Wściekła baba. *Gaz. Kr.* 1971 nr 294.
- (Rec. sztuki E. Elbanowskiej: Miłość pani Gabrieli. Teatr Telewizji 1971); B. HAMPPEL. *Ekran* 1971 nr 31; (jas). [J. SZYMAŃSKA]. *Ekran* 1971 nr 31; W. EGON. *Pomorze* 1972 nr 4.
- A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: [W książce:] Tadeusz Pawlikowski i jego krakowski aktorzy. Kr. 1971. — (hey) [J. HEYDUK]. *Lidová Demokracie* (Praga) 1971 nr z 17 grudnia. — W. KULYK: Moralny świt Dulskich. *Wsiewit* (Kijów) 1971 nr 11. — K. SCHLEYEN: Lwowskie wspomnienia teatralne. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* (Londyn) 1971 nr 138. — M. SPRUSIŃSKI. *Perspektywy* 1971 nr 44. — *Głos Szczeciński* 1971 nr 294. — *Widnokrąg* 1971 nr 50. — *Kultura* 1971 nr 32. — A. BRAYER: Szkoła Dramatyczna i „Scena Niezależna”. *Echo Krakowa* 1972 nr 99. — M. DROGOWSKA: Ta, która chciała być aktorką. *Tydzień Pol.* (Nowy Jork) 1972 nr 71. — W. KULYK: *Zovtjen* (Lw.) 1972 nr 9. — R. TABORSKI: Dramat naturalistyczny. *Przegl. Hum.* 1972 nr 3. — S. VELEA: [W książce:] Scriitori polonezi. Bukareszt 1972. — H. ZAWORSKA: Arcykobieta. *Twórczość* 1972 nr 1; przedr. w książce: *Spothania. Szkice literackie.* W-wa 1973. — T. J. ŻÓŁCIŃSKI: G. Zapolska i H. Modrzejewska. *Tydzień Pol.* (Nowy Jork) 1972 nr 93. — A. BOSKA. *Program Teatru Pol.* (W-wa) 1973 nr z października s. 14–19. — J. SURYNOWA-WYCZÓŁKOWSKA: Sylwetki. Cztery autorki w szlafrokach: G. Zapolska. *Głos Kobiet* (Londyn) 1973 nr 71. — K. BEN ARIE: The universal value of the plays of G. Zapolska. *Études Slaves et Est Européennes* 1974 s. 75–85. — W. KULYK: G. Zapolska w ocenie krytyki. *Ukrajnińskie Słowjanoznawstwo* (Lw.) 1974 nr 9. — M. KUNCEWICZOWA. *Program Teatru im. A. Mickiewicza* (Częstochowa) 1974 nr z 26 października s. 3–6. — A. SZUBERT: Narrator w opowiadaniach G. Zapolskiej. *Acta Universitatis Wratislaviensis* 1974 nr 240. — M. WOŹNIAK: Zofia. *Tyg. Morski* 1974 nr 20. — T. J. ŻÓŁCIŃSKI: G. Zapolska i H. Modrzejewska. *Gaz. Niedzielną* (Londyn) 1974 nr 46. — *Literatura* 1974 z. 3. — Spotkania ze sławnymi ludźmi nie tak sławnych czasów. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1974 nr 12. — A. BOSKA: G. Zapolskiej portret mimowiedny. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1975 nr z czerwca. — M. MAJEWSKA: G. Zapolska. *Slawone Polki.* W-wa 1975. — C. TARNAWSKA-BUSZA: G. Zapolska

w Kosowie. *Wiad.* (Londyn) 1975 nr 21. — T. WEISS. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1975 nr z czerwca.

Powieści biograficzne: A. KALLAS: *Zapolska. Powieść biograficzna*. W-wa [1931]. [Rec. i polem.: S. Janowski: List do A. Kallas z 12 lutego 1931. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 3176; W. Brumer: Pani Ga-dulska o Zapolskiej. *Teatr* 1931 nr 6; [K. Czachowski]. *Czas* 1931 nr 38; Es-Wicz: Powieść biograficzna czy brukowy romans. *Scena Pol.* 1931 z. 3; Wśród nowych wydawnictw. *Przegl. Hum.* 1931 z. 1/2; J. E. Płomieński: Wojna z dokumentami. O system badania twórczości G. Zapolskiej. *Przegl. Hum.* 1932 z. 1; przedr.: *Wiad. Lit.* 1932 nr 15. [Streszcz. w książce: Szukanie współczesności. W-wa 1934 s. 157-163]; polem.: A. Wysocki: O Zapolską. *Wiad. Lit.* 1932 nr 18; A. Kallas: Fałszy pan A. Wysockiego. *Wiad. Lit.* 1932 nr 28; A. Kallas: Walka o Zapolską. W odpowiedzi z powodu artykułu p. J. E. Płomieńskiego: Wojna z dokumentami. *Przegl. Hum.* 1932 z. 2/3; J. E. Płomieński: Grymasy p. Kallas. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1933 nr 7].

J. BIENIASZ: Gabriela Zapolska. Opowieść biograficzna. Ogł. fragm. *Życie Lit.* 1960 nr 30 (pt. Janowski i Panorama). Wyd. osob. całości Wr. 1960. [Rec.: Z. J. Adamczyk: Zła legenda o Zapolskiej. *Słowo Ludu Magazyn Niedzielnny* 1960 nr 50; K. Barnas: Zawsze w walce. *Życie Lit.* 1960 nr 46; E. P.: Zapolska walcząca. *Trybuna Opolska* 1960 nr 276; Z. Greń: Chorąży Zapolskiej. *Dzien. Pol.* 1960 nr 245; J. O.: G. Zapolska. *Przyjaciółka* 1960 nr 40; J. Odrowąż-Pieniążek: Biografia czy hagiografia? *Ilustr. Kur. Codz.* 1960 nr 199; J. Rohoziński: Portret Zapolskiej. *Nova Kultura* 1960 nr 43; K. Rosner: Wokół G. Zapolskiej. *Nowe Książki* 1960 nr 21; J. A. Szcz. [J. A. Szczepański]: Zapolska i o Zapolskiej. *Trybuna Ludu* 1960 nr 340; W oknie księgarni. *Polityka* 1960 nr 16; J. Rohoziński: Portret Zapolskiej. *Polonistyka* 1961 nr 1; S. Legeżyński: Bieniasz o Zapolskiej. *Ostatnie Wiad.* (Mannheim) 1963 nr 8].

Z dziejów boleści. Z. PIETKIEWICZ. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 36. — *Świat* 1890 nr 19.

Poziomki. *Kur. Warsz.* 1880 nr 44 [inf. o powst.]. — NAJADA: G. Śnieżko-Zapolska. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 115.

Pierwszy bal. BOLESŁAW CZ. [B. CZERWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1883 nr 265. — s. [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1883 nr 265. — ORGON [Z. SARNECKI]: Kronika teatralna.

Gaz. Lw. 1883 nr 270. — T. Z.: Znad niemodrej Peltwi. *Gaz. Kr.* 1883 nr 281. — x. r. *Echo Muz. i Teatr.* 1883 nr 10. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 266. — *Gaz. dla Wszystkich* 1883 nr 4.

Konkurent kurierkowy. (Noty:) Przedstawienie amatorskie. *Dzien. Pol.* 1883 nr 284. — Przedstawienie amatorskie. *Gaz. dla Wszystkich* 1883 nr 6. — *Gaz. Lw.* 1883 nr 283 s. 3. — *Kur. Lw.* 1883 nr 256 s. 3.

Małaszka. M. S. *Echo* 1883 nr 232. — Br. Nur [E. PRZEWOŚKI]: Kronika galicyjska. *Przegl. Tyg.* 1883 nr 31. — [A. WIŚLICKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1883 nr 35 s. 426-427. — G. ZAPOLSKA: [Oświadczenie w sprawie zarzutu plagiatu]. *Kur. Lw.* 1883 nr 120. — Nie z jednego pieca. *Dzien. dla Wszystkich* 1883 nr 21. — *Echo* 1883 nr 226 s. 2. — Manifest W. Augura — Zola polski — Małaszka pani Śnieżko-Zapolskiej. *Słowo* 1883 nr 269. — *Przegl. Tyg.* 1883 nr 41 s. 515. Zob. też rec. z tomu: Akwarele.

Chata za wsią. (Wyst. we Lwowie:) BOLESŁAWICZ. *Dwutyg. dla Kobiet* 1884 nr 5; * * * [A. KRZEWOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 271; (O. B.) *Dzien. Pol.* 1884 nr 271; (R. P.) *Gaz. Nar.* 1884 nr 271; REWERA [S. RAMULT]: Z Galicji. *Prawda* 1884 nr 48; A. URBAŃSKI: Ze Lwowa w styczniu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 71. — (Wyst. w Łodzi:) *Dzien. Łódzki* 1886 nr 104.

Akwarele. H. BIEGELEISEN: Nowele Zapolskiej. *Kraj* 1885 nr 25. — J. I. KRZYSZEWSKI: Listy. *Kłosy* 1885 nr 1050; przedr. *Dzien. Pol.* 1885 nr 204 s. 2. — W. MARRENNÉ [-MORZKOWSKA]: Listy z Warszawy. *Dzien. Łódzki* 1885 nr 152. — W. MARRENNÉ [-MORZKOWSKA]: Trzy noweliski. III. G. Zapolska. *Świt* 1885 nr 8; przedr. *Dzien. Pol.* 1885 nr 204. — Nie- „On”. *Głos Polit.* 1885 nr 16-17. — P. R. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 12/13. — H. J. B. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Kur. Warsz.* 1885 nr 172 b. — Wiat. [J. L. POPŁAWSKI]: Sztandar ze spódnicy. *Prawda* 1885 nr 35. — MARIAN BOHUSZ [J. K. POTOCKI]: Przegląd literacki. *Wędrowiec* 1885 nr 31. — PUBLICOLA [W. ZAGÓRSKI]: Histeria w naszej literaturze. Felieton patologiczny. *Słowo* 1885 nr 147. [Polem.: J. Kotarbiński: Fałszywa diagnoza. *Kur. Codz.* 1885 nr 200; Publicola [W. Zagórski]: Polemika z histerią w polemice. *Słowo* 1885 nr 211]. — (?) [W. ZAGÓRSKI]: Sylwetki literackie. II. G. Śnieżko-Zapolska. *Słowo* 1885 nr 246-247. — *Dwutyg. dla Kobiet* 1885 nr 22. — „Akwarele” w książce. *Kur. Codz.* 1885 nr 214; przedr. *Dzien. Pol.* 1885 nr 184. — *Przegl. Tyg.* 1885 nr 25 s. 361-362, nr 46 s. 582-583. — *Wiad. Bibliogr. Warsz.* 1885 nr 6.

(Dot. procesu.) G. ŚNIEŻKO-ZAPOLSKA: W sprawie osobistej. *Świt* 1885 nr 10; przedr. pt. List do Redakcji. *Kur. Codz.* 1885 nr 249 [odpowiedź na zarzut plagiatu w art. J. L. Popławskiego: Sztandar ze spółnicy]; (Wiat) [J. L. POPŁAWSKI]: Wyjaśnienie. *Prawda* 1885 nr 46; POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. *Prawda* 1885 nr 46; O potwarz w druku. *Kraj* 1885 nr 44; Proces prasowy. *Kur. Por.* 1885 nr 286; Sprawa o „Sztandar ze spółnicy”. *Kur. Por.* 1885 nr 310; *Prawda* 1885 nr 38; A. M.: Spoza kordonu. *Tyg. Beletryst. i Nauk.* 1886 nr 32; ALGO: Z sądu. Pani Śnieżko-Zapolska przeciwko „Prawdzie”. *Kur. Codz.* 1886 nr 99-100; A. DYGAŚIŃSKI: Literacki proces przed sądem. *Wędrowiec* 1886 nr 15; HEN. CED.: Dyfamacja i potwarz (art. 1039 i 1535 K. K.). *Kur. Codz.* 1886 nr 111. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1886 nr 17; T. JESKE-CHOIŃSKI: Z małej chmury... *Kur. Warsz.* 1886 nr 136b-137b; OSTOJA [W. KOŚCIAŁKOWSKA]: Przegrana sprawa. *Świt* 1886 nr 108; H. N. [H. NAGIEL]: Pani Zapolska i p. Świętochowski. Kilka słów z powodu procesu. *Dzienne dla Wszystkich i Anonsowy* 1886 nr 83-84; Fr. N. [F. NOWODWORSKI]: Z sądów. Proces z powodu krytyki w „Prawdzie”. *Kur. Warsz.* 1886 nr 99-101 a i b; TRZECI [A. PAWŃSKI]: Po naszymu. *Chwila* 1886 nr 56; W. Sp. [W. SPASOWICZ]: Z powodu sprawy p. Zapolskiej. *Kraj* 1886 nr 17. [Polem.: Poseł Prawdy [A. Świętochowski]: Liberum veto. *Prawda* 1886 nr 20]; L. STRASZEWICZ: W imię prawdy i moralności. *Kur. Warsz.* 1886 nr 112b, 113a, 121; POSEŁ PRAWDY [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Liberum veto. Veto Meletusów. *Prawda* 1886 nr 16; W. WŚCIEKLIKA: Do światła. *Kłosa* 1886 nr 1086. [Polem.: A. Świętochowski: Szturm Meletusów. *Prawda* 1886 nr 18; W. WŚCIEKLIKA: O prawdę. *Kłosa* 1886 nr 1088]; ELF [T. ZADUROWICZ]: Głośna sprawa p. Śnieżko-Zapolskiej. *Ognisko Domowe* 1886 nr 87; *Chwila* 1886 nr 56 s. 6, s. 9-10; Sprawa o dyfamacji i potwarz w druku. *Kur. Por.* 1886 nr 100, nr 101; Literatura w sądzie. *Prawda* 1886 nr 16; *Przegl. Katol.* 1886 nr 16; *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 17.

P. CHMIEŁOWSKI: Debiuty nowelistów. III. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 132-136; przedr. w książce: Nasi powieściopisarze. Seria 2. W-wa 1895 s. 468-473. — K. KASZEWSKI: Drobną beletrystyką. III. *Kłosa* 1886 nr 1076. — J. JEDLICH: Wstęp do książki: G. Zapolska: Jeden dzień z życia róży. Lw. 1923. — J. LORENTOWICZ: Sztandar ze spółnicy. W książce: Spojrzenie wstecz. W-wa 1935 s. 107-121. Wyd. 2 Kr. 1957. — Z. HIEROWSKI: Sztandar ze spółnicy, czyli pechowy debiut Zapolskiej. *Wieczory Teatr.* 1950 nr 11. — J. BIENIASZ: Proces o plagiat. Debiut pi-

sarski G. Zapolskiej. *Od A do Z* 1951 nr 42. — O. MISSUNA: Proces G. Zapolskiej. *Państwo i Prawo* 1958 nr 13; przedr. w książce: Warszawski pitaval literacki. W-wa 1960 s. 11-31. — (bal): Literatura na wokandzie. *Gaz. Rob.* 1960 nr 82. — M. KLIMAS-BLAHUTOWA: Literaci i dziennikarze w sądzie. *Panorama* 1960 nr 15.

Kaśka Kariatyda. A. M. *Gaz. Pol.* 1887 nr 287. — Item [G. CZERNICKI]: Mozaika literacko-artystyczna. *Rola* 1887 nr 50. — A. DYGAŚIŃSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 222. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Z literatury, teatru i sztuki. *Niwa* 1887 z. 310. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]: Z literatury i sztuki. *Dzienn. Łódzki* 1887 nr 251. — T. T. JEŻ [Z. MIŁKOWSKI]: Ze świata. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 48. — stb [W. STEBELSKI]. *Kur. Codz.* 1887 nr 332; przedr. *Gaz. Nar.* 1887 nr 297; polem.: Halucynacja p. Stebelskiego. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 50. — Stb [W. STEBELSKI]: O „Kaśkę”. *Kur. Codz.* 1887 nr 340. — W. ZAGÓRSKI: Kronika literacka. *Wiek* 1887 nr 277-279. — *Kur. Poz.* 1887 nr 294. — *Przegl. Tyg.* 1887 nr 46. — Z. BIEBRZA. *Tyg. Powsz.* 1888 nr 31. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 2 s. 125-130. — ZYZMA [E. PRZEWÓSKI]: Naturalizm w naszej literaturze. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 36-37. — Z. DEBICKI: Dawniej a dzisiaj. *Kur. Warsz.* 1910 nr 276. — mg [J. MAGIERA]. *Poradnik Język.* 1910 nr 8 s. 120-122. — T. MIELCARZEWICZ: Nowości beletrystyczne. *Praca* 1910 nr 37. — *Mysł Niepodległa* 1910 nr 154. — G. W. *Akademia* (Praga) 1913/1914 nr 7. — F. ŠUBRT. *Vlast* (Praga) 1913/1914 nr 10. — V. L. *Časopis českého studentstva* (Praga) 1913/1914 s. 119. — C. *Zlatá Praha* (Praga) 1914 nr 25. — Román o služce. *Čas* (Praga) 1914 nr 87. — K. IRZYKOWSKI: Literatura i socjalizm. *Robotnik* 1928 nr 71. — J. ULATOWSKI: „Sen” d’Annunzia i „Na służbie w mieście” Zapolskiej. *Dzienne. Poz.* 1934 nr 155 [rec. słuchowiska]. — W. MELCER: Dawion i Zapolska. *Scena Pol.* 1938 nr 1. — H. WALICKA: Czeska „Kaśka Kariatyda”. *Nowiny Lit.* 1947 nr 8. — J. Z. JAKUBOWSKI: Z dziejów polskiej powieści naturalistycznej. *Prace Polonist.* S. VII (1949) s. 131-136. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do: G. Zapolska: Kaśka Kariatyda. W-wa 1950 s. V-VII. — (Br.) [I. BRUDNICKA]. *Radio i Świat* 1956 nr 24. — (zz) [Z. MRÓZ]. *Młoda Fronta* (Praga) 1970 nr z 16 października.

Łysy Kupidyn. (Wyst. w W-wie.) T. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI?]: Z teatrzyków. *Kur. Warsz.* 1886 nr 243a; W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]: Listy z Warszawy. *Dzienne. Łódzki* 1886 nr 204; -Rz.- *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 154. — Teatr

Polski w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1886 nr 18. — Fr. H. *Goniec Codz.* 1911 nr 69. — KRZYŻSTOF MODRZEŃSKI [I. JAKUBOWSKI]: „Łysy Kupidyń” i „Antek Nedza” G. Zapolskiej. *Echo Teatr. i Muz.* 1948 nr 1.

Pokój do wynajęcia. Teatr amatorski. *Dzien. Poz.* 1886 nr 84.

Małaszk. Obraz sceniczny... (Wyst. w W-wie.) W. BOGUSŁAWSKI: Z teatrzyków. *Kur. Warsz.* 1886 nr 228b; mg [M. GAWALEWICZ]: Przegl. teatralny. *Tyg. Ilustr.* 1886 nr 191; ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]: Rachunki. *Świt* 1886 nr 123; W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]: Listy z Warszawy. *Dzien. Łódzki* 1886 nr 204; W. M. [W. MARRENÉ-MORZKOWSKA]. *Świt* 1886 nr 126; REDAKCJA: List otwarty do p. G. Śnieżko-Zapolskiej, autorki „Małaszk”, obrazu „przedstawionego w teatrzyku Alhambra...”. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 35; St. M. R. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1886 nr 36; L. STRASZEWICZ: Kronika miesięczna. *Ateneum* 1886 t. 3 s. 573-575; -ś. *Dzien. dla Wszystkich* 1886 nr 183; przedr. *Dzien. Poz.* 1886 nr 195; (?) [W. ZAGÓRSKI]: Teatrzyk Alhambra. *Słowo* 1886 nr 183; Przegląd dramatyczny. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 151; *Gaz. Warsz.* 1886 nr 184; Podróż po manuskrypcie. „Małaszk”. *Kur. Por.* 1886 nr 228; Z teatrzyków. *Kur. Por.* 1886 nr 229; *Prawda* 1886 nr 35 s. 420; *Tyg. Mód i Powieści* 1886 nr 36. — (Wyst. w Piotrkowie.) *Tydzien* (Piotrków) 1887 nr 16. — (Wyst. w Łodzi.) Ł. [L. KOŚCIELECKI]. *Dzien. Łódzki* 1888 nr 167. — (Wyst. w Lubl.) -j-. *Gaz. Lubel.* 1888 nr 114.

Jan Kochanowski. (Wyst. w W-wie.) B. G. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 246; W. BOGUSŁAWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 41; H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 39; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1899 nr 248; M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Warsz.* 1899 nr 247; A. NIEMOJEWSKI. *Prawda* 1899 nr 37; A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 36; *:*: Ze sceny. *Tyg. Pol.* 1899 nr 37; *Gaz. Lw.* 1899 nr 206; *Kur. Pol.* 1899 nr 246; [inc.:] Za zasługę należy poczytać... *Przegl. Tyg.* 1899 nr 27; *Ruch Katol.* 1899 nr 207; *Wiek Ilustr., Polit., Lit. i Spol.* 1899 nr 210 s. 5. — (Wyst. w Kr.: b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 237; (St.) [L. BRUNER]. *Krytyka* 1899 z. 8 s. 462-463; F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1899/1900 t. 134 s. 363-365; S. LACK: Kisielowski—Ibsen—Kochanowski—Uwaga. *Życie* 1899 nr 19/20 s. 382; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nova Reforma* 1899 nr 237; „Jan Kochanowski” na scenie. *Słowo Pol.* 1899 nr 247; *Głos Narodu* 1899

nr 235. — (Wyst. w Łodzi:) S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1900 nr 82.

O ne. (Peri i raj:) A. M.: Nowe wydawnictwa warszawskie. *Dom Pol.* 1888 nr 10; A. M. [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 12. — A. Z.: Kronika literacka. *Słowo* 1889 nr 249. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1889 nr 304. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Listy artystyczno-literackie z Warszawy. *Gaz. Lw.* 1889 nr 285. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Kobieta o kobietach. *Kur. Warsz.* 1889 nr 301. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Z dorobku literackiego. *Niwa* 1889 nr 23. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1889 t. 4 s. 470-474. — Io. *Kraj* 1889 nr 45. — W. MARRENÉ [-MORZKOWSKA]. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 47. — SZCZERY. *Tyg. Powsz.* 1889 nr 4. — A. WITSKI: Przegląd literacki. *Życie* 1889 nr 45. — *Ateneum* 1889 t. 4 s. 544-546. — *Świat* 1889 nr 22. — A. K. *Gaz. Pol.* 1890 nr 146. — Item [G. CZERNICKI]. *Rola* 1890 nr 5 s. 70. — B. CHRZANOWSKI: Histeria w beletrystyce. *Niwa* 1894 nr 4.

Przedpiekle. ABNEGAT [J. ZŁASNOWSKA]: Z tygodnia. *Dzien. Łódzki* 1889 nr 86. — *Kronika Rodz.* 1889 nr 10 s. 318-319. — J. BADENI: Z najnowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 45 s. 285-290. — M. M. WINIARSKI: Najnowsze prądy i formy w naszej literaturze. (Głos czytelnika). *Dzien. Pol.* 1901 nr 422. — J. CIEMBRONIEWICZ: „Przedpiekle” G. Zapolskiej a pedagogika. *Nowe Słowo* 1903 nr 20-21. — T. R. *Dzien. Poz.* 1903 nr 170-171. — W. WITWICKI: Wstęp do książki: G. Zapolska: Przedpiekle. *Lw.* 1919; *Wyd.* 2 W-wa 1923.

(Ekranizacja:) Zapolska na ekranie. *Kur. Por.* 1927 nr 260; (A): Przedpiekle. *Nowy Kur.* 1928 nr 146; Przedpiekle. *Dzien. Ilustr.* 1928 nr 2; Przed premierą „Przedpiekła”. *Głos Prawdy* 1928 nr 98; Przedpiekle Zapolskiej w kinie. *Polonia* 1928 nr 118.

Tomasz Żak. Wśród starych druków odkryto nieznaną sztukę G. Zapolskiej. *Echo Kr.* 1960 nr 104. — Nieznaną sztukę G. Zapolskiej odkryto w Łodzi. *Express Wiecz.* 1960 nr 109. — *Ilustr. Kur. Pol.* 1960 nr 121. — Odnaleziono nieznaną sztukę G. Zapolskiej. *Kur. Pol.* 1960 nr 106. — *Tyg. Powsz.* 1960 nr 20. — Odkryto nieznaną sztukę G. Zapolskiej. *Więści* 1960 nr 20. — Nieznaną sztukę G. Zapolskiej odkryto w Łodzi. *Życie W-ry* 1960 nr 107.

Fantazje i drobnostki. A. Z. *Słowo* 1891 nr 14 s. 2-3; przedr. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1891 nr 65. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1891 nr 77 s. 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1891 nr 80 s. 2. —

A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1891 nr 41. — Δ [E. NIEWIADOMSKI]. *Kur. Pol.* 1891 nr 24. — *Ateneum* 1891 t. 4 s. 143-145. — *Głos* 1891 nr 11 s. 131. — *Świat* 1891 nr 3. — B. CHRZANOWSKI: *Histeria w beletrystyce. Niwa* 1894 nr 4.

S z i n a t ż y c i a. W. GOMULICKI: *Z półki sprawozdawcy. Kur. Codz.* 1893 nr 173. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1893 nr 122 s. 2. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r. zwyciężajny 1894.* W-wa 1893 s. 58-59. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Słowo* 1893 nr 39; przedr. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1893 nr 155 s. 2. — K. MALCZEWSKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 159-160. — M. M. [M. MYCIELSKI]. *Przeł. Pol.* 1892/1893 t. 108 s. 185-191. — A. POTOCKI. *Głos* 1893 nr 3-4. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Ateneum* 1893 t. 1 s. 213-215. — J. BADENI: *Z najnowszych powieści polskich. Przeł. Powsz.* 1894 t. 41 s. 123-125. — B. CHRZANOWSKI: *Histeria w beletrystyce. Niwa* 1894 nr 5.

W e k r w i. W. GOMULICKI: *Z półki sprawozdawcy. Kur. Codz.* 1893 nr 328. — T. JESKE-CHOIŃSKI: *Przeł. literacki. Wiek* 1893 nr 249; przedr. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1893 nr 256. — W. KOŚCIKIEWICZ. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 4 s. 379-389. — I. MATUSZEWSKI: „*Fatum*” poezji współczesnej. *Przeł. Tyg.* 1893 nr 50. — *Sigma. Gaz. Warsz.* 1893 nr 312 s. 2. — a. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 1. — J. BADENI: *Z najnowszych powieści polskich. Przeł. Powsz.* 1894 t. 41 s. 123-125. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1894 nr 9 s. 1-2. — B. CHRZANOWSKI: *Histeria w beletrystyce. Niwa* 1894 nr 6.

M e n a ż e r i a l u d z k a. A. SŁOMSKI. *Mysł* 1893 nr 5. — I. SUESSER. *Przeł. Tyg.* 1893 nr 3 s. 27-28. — B. CHRZANOWSKI: *Histeria w beletrystyce. Niwa* 1894 nr 3 s. 58-63. — *Besedy lidu (Praga)* 1901 s. 491. — *Hlidka* dod. lit. do *Národní listy* (Praga) 1901 nr 211. — *Plzeňské listy* 1901 nr 197 s. 1. — *Tábor* 1901 nr 38. — R. KAREL [K. ROŽEK]. *Srdce* 1901/1902 nr 2 s. 55-56. — ANK [A. NOVAK]. *Náše doba* (Praga) 1902 s. 155. — (aw) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 237 s. 4.

J a n k a. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 222. — Ch. [I. CHRZANOWSKI]. *Słowo* 1895 nr 134; przedr. *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 144. — W. KARCZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 4 s. 354-359. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 32. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Pravda* 1895 nr 26 s. 302-304. — T. J. OR-

L I C Z [T. JESKE-CHOIŃSKI]: *Powieści kobiet. Rola* 1896 nr 14. — M. RAWICZ [M. HARDSORFOWA]. *Przeł. Pol.* 1896/97 t. 121 s. 200-203. — W. ZAGÓRSKI. *Kalendarz warsz. popularnonauk. ilustr. na r. zwyciężajny 1897.* W-wa 1896 s. 44. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przeł. Lit.* 1896 nr 6. — „*Janka*” *Zapolskiej. Głos Narodu* 1896 nr 85-86. — M. ŁOPUSZAŃSKA: *Typ kobiety współczesnej w najnowszej powieści polskiej. Pogląd na świat* 1902 z. 3.

F i n - d e - s i e c l e ' i s t k a. J. BADENI: *Pogadanka o nowszych powieściach polskich. Przeł. Powsz.* 1897 t. 55 s. 128-129. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przeł. Lit.* 1898 nr 9. — M. M. WINIARSKI: *Najnowsze prądy i formy w naszej literaturze. Dzień. Pol.* 1901 nr 422.

K a ś k a K a r i a t y d a. M e l o d r a m a t. (Wyst. w W-wie Teatr Nowości.) B. [W. BOGUSŁAWSKI]: *Teatrzyki ogródkowe. Gaz. Warsz.* 1895 nr 236; *Can. Dzień. dla Wszystkich* 1895 nr 204; A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1895 nr 246; A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1895 nr 247-248; -j-: *Z ogródków. Wiek* 1895 nr 204; G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1895 nr 37; J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Słowo* 1895 nr 204; *Mmp. Gaz. Pol.* 1895 nr 204; MEFISTO [A. RAJCHMAN]: *Odgłosy. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 37; AL. R. [A. RAJCHMAN]. *Kur. Warsz.* 1895 nr 246 (por.) s. 2; *Gaz. Handlowa* 1895 nr 204 s. 3; Pani G. *Zapolska w zwiędadle prasy warszawskiej. Niwa* 1895 nr 22; *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 227 s. 3. — (Wyst. w Kr.): <is>. *Naprzód* 1895 nr 46; (jp). *Głos Narodu* 1895 nr 260; Z. S. [Z. SARNECKI]. *Czas* 1895 nr 260; **: *Teatr krakowski. Przeł. Pol.* 1895 t. 118 s. 710-711. — (Wyst. w Poz.): P. *Dzień. Poz.* 1896 nr 97; W. R. [W. RABSKI]. *Przeł. Poz.* 1896 nr 18. — (Wyst. w W-wie Teatr Wodewil:) D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1896 nr 192; G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1896 nr 31; *Kur. Warsz.* 1896 nr 191; *Kur. Codz.* 1898 nr 224. — (Wyst. we Lw.): a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzień. Pol.* 1898 nr 104; F. A. *Ruch Katol.* 1898 nr 85; **: [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 84; NIETENSAM. *Goniec i Iskra* 1898 nr 13; *Słowo Pol.* 1898 nr 89. — (Wyst. w Kr.): Sk. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 22; *Z Teatru Ludowego. Nowa Reforma* 1902 nr 121. — (Wyst. w Wil.): C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1910 nr 61; E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Codz.* 1910 nr 7. — (Wyst. w Poz.): B. MARCHLEWSKI. *Kur. Poz.* 1910 nr 112; *Benefis pana Werowskiego. Dzień. Poz.* 1910 nr 112. — (Wyst. w Kr.): (d). *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 274. — (Wyst. w W-wie:) l. c. [L. CHOROMAŃSKI]. *Kur. Por.* 1920 nr 75; Puk. *Kur. Warsz.* 1920 nr 74; H. WILCZYŃSKA. *Światło* 1920 z. 5. —

(Wyst. w Częstochowie:) Co wyznacza ambicja? *Teatr* 1960 nr 8.

Wodzirej, ADOLF NOW. [A. NOWACZYŃSKI]. *Życie* 1897 nr 4. — L. RUTKOWSKI. *Ateneum* 1897 t. 4 s. 579–581. — J. BADENI: Pogadanka o nowszych powieściach polskich. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 59 s. 416. — (Ch.) [I. CHRZANOWSKI]: Dwie powieści. *Słowo* 1898 nr 90; przedr. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 108. — W. G. [W. GOMULICKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 28. — W. JABLONOWSKI. *Głos* 1898 nr 43. — K. LASKOWSKI. *Kur. Niedz.* 1898 nr 5. — K. ZDZIECHOWSKI. *Przegl. Lit.* 1898 nr 9. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 137–140. — T. MIELCARZEWICZ. *Kur. Poz.* 1908 nr 100. — (Z. S.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1908 nr 208. — W. WIECKI: Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 99 s. 402. — w.k.m. *Dwutyg. Katechetyczny* (Tarnów) 1908 nr 10. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 155. — Lst. M. [M. LINDQUIST]. *Svenska dagbladet* 1918 nr z 23 listopada.

Żabusia. (Wyst. w Kr.:) b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 14; przedr. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 17; ...cz. *Nowa Reforma* 1897 nr 14; (f) [W. FELDMAN]. *Dzien. Kr.* 1897 nr 314; F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1897 t. 123 s. 429–432; MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 15; L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1897 nr 10; F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 s. 169. — (Wyst. w W-wie:) W. BOGUSLAWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 59; W. BOGUSLAWSKI: Scena warszawska w 1896–1897. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 127 s. 478–479; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1897 nr 71; K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1897 nr 11; I. Grab. [I. GRABOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1897 nr 71; G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 12; E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 71; E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 12; (ant.) [A. SKRZYŃECKI]. *Wędrowiec* 1897 nr 12; x. y. *Kraj* 1897 nr 10; ZASTĘPCA. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 12. — (Wyst. we Lw. Teatr hr. Skarbka:) (a. c.) [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 328; △ [W. FELDMAN]: Listy lwowskie. *Życie* 1897 nr 10; M. GAJEWSKI. *Ruch Katol.* 1897 nr 48; * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 270; (§) *Kur. Lw.* 1897 nr 328. — (Wyst. we Lw. Teatr Miejski:) H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1908 nr 261; *es* Goniec Pol.* 1908 nr 418 s. 6; JOT-JOT. *Wiek Nowy* 1908 nr 2077; Sprawy teatralne. *Słowo Pol.* 1908 nr 261 wyd. popołudniowe s. 7. — (Wyst. w W-wie:) Arb. *Scena i Sztuka* 1908 nr 27; b. *Świat* 1908 nr 27; T. J. [T. JAROSZYŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1908 nr 176; *Przegl. Por.* 1908 nr 177; *Przegl. Por.* 1909 nr 69. — (Wyst. w Wil.): C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Literacki* 1910 nr 28. — (Wyst. w Poz.): s. *Kur. Poz.*

1915 nr 252; *Postęp* 1915 nr 252; Amar [A. MARKWITZ]: *Naród sobie. Życie* 1916 nr 1; Cz. K. [C. KĘDZIEŃSKI]. *Kur. Poz.* 1916 nr 60; *Dzien. Poz.* 1916 nr 60 s. [2]. — (Wyst. w Kr.:) T. TRZCIŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 263. — (Wyst. w W-wie Teatr Nowoczesny:) (b). *Przegl. Por.* 1917 nr 138; E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1917 nr 21; St. N. [S. NOYSZEWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1917 nr 136; *Biesiada Lit.* 1917 nr 23; *Gaz. Nar.* 1917 nr 213 s. 3–4. — (Wyst. w W-wie Teatr Współczesny:) (T. K-c) [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1918 nr 256 wyd. por. — (Wyst. w Kr.:) E. H. [E. HAECCKER]. *Naprzód* 1923 nr 205; M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 220. — (Wyst. w W-wie Teatr Rozmaitości:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1923 nr 209; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór czwarty*. W-wa 1924 s. 112–117; Pisma. T. 20. W-wa 1963 s. 243–246. — Z. KLESZCZYŃSKI. *Express Por.* 1923 nr 212; T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1923 nr 212 wyd. wiecz.; K. MAKUSZYŃSKI: O Zapolskiej i „Żabusii”. *Rzeczpospolita* 1923 nr 209 wyd. por.; ROBO. *Robotnik* 1923 nr 210. — (Wyst. w Poz.): J. KOLLER: Wieczory teatralne. *Dzien. Poz.* 1928 nr 120; Z. K. [Z. KOSIDOWSKI]. *Gaz. Poz. i Pomorska* 1928 nr 51. — (Wyst. we Lw.:) Zastępca. *Wiek Nowy* 1937 nr 10928. — (Wyst. w W-wie Teatr Kameralny:) T. BOY-ŻELEŃSKI: Debiut Zapolskiej. *Kur. Por.* 1938 nr 71; EDDY: Teatry warszawskie. *Słowo* 1938 nr 81; S. GRZELECKI: Portret kobiety amoralnej. *ABC* 1938 nr 78; J. K. *X Muza* 1938 nr 4; R. K. [R. KOŁONIECKI]. *Pion* 1938 nr 11; J. LESER. *Ster* 1938 nr 12; J. PARANDOWSKI. *Gaz. Pol.* 1938 nr 71; przedr. w książkach: Szkice. W-wa 1953 s. 214–217; Kiedy byłem recenzentem. W-wa 1963 s. 146–148; S. PIASECKI: „Bunt Absalona” i „Żabusia”. *Prosto z Mostu* 1938 nr 15; r. *L'Écho de Varsovie* 1938 nr 20 s. 3; as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1938 nr 13; A. STERN: Dwie „Żabusie”. *Film* 1938 nr 10; W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 12. — (Wyst. w W-wie Warsztat Teatralny PIST:) b. ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1938 nr 62; R. K. [R. KOŁONIECKI]: Rak i Żabusia. *Pion* 1938 nr 10; A. STERN: Dwie Żabusie. *Film* 1938 nr 10. — (Wyst. w Kat.:) W. DOBROWOLSKI. *Czas* 1938 nr 271. — (Wyst. w W-wie Miejskie Teatry Dramatyczne:) J. MORAWSKA: Żabusia. *Scena i Widownia Warsz.* 1947 nr 10; K. BEYLIN: W czterech ścianach mieszczańskiego domu. *Express Wiecz.* 1948 nr 12; T. BREZA. *Odrodzenie* 1948 nr 3; przedr. w książce: Notatnik literacki. W-wa 1956 s. 516–521; J. DOBRACZYŃSKI. *Stolica* 1948 nr 6; Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Rzeczpospolita* 1948 nr 9; J. KAWECKI. *Słowo Powsz.* 1948 nr 22; I. KRZYWICKA: Kobięciątko. *Robotnik* 1948

- nr 23; W. MELCER: Sprawa Żabusia. *Kobieta* 1948 nr 11; t. s. [T. SYGA]. *Gaz. Lud.* 1948 nr 10; J. A. SZCZEPAŃSKI: Mała podróż teatralna... Z frontu naturalizmu. *Dzien. Lit.* 1948 nr 16; B. WÓJCICKI: *Życie W-wy* 1948 nr 11. — B. *Tydzien Rob.* 1948 nr 41. — Z. LEŚNODORSKI: Na marginesie „Żabusia”. *Scena i Widownia* 1948 nr 4. — H. PRO-TASSOWICKA: Moralność czy amoralność. *Scena i Widownia Warsz.* 1948 nr 2. — (Wyst. w Kr.): T. KUDLIŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 24; MAGDALENA SAMOZWANIEC. *Naprzód* 1948 nr 146; M. PIECHAL. *Dzien. Łódzki* 1948 nr 229; W. ZECHENTER: Zapolska — pisarka współczesna. *Echo Kr.* 1948 nr 140. — (Wyst. w Sosnowcu): ALLAN [A. BAUMGARTEN]: *Scena i ekran. Ogniw* 1948 nr 15; Z. HIEROWSKI. *Odra* 1948 nr 15. — (Wyst. w W-wie Teatr Rozma-itości): K. BEYLIN: Jeszcze raz... *Express Wiecz.* 1948 nr 267; Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ. *Rzeczpospolita* 1948 nr 265; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: „Żabusia” na wesoło. *Głos Ludu* 1948 nr 264; (Z). *Film* 1948 nr 20; *Życie W-wy* 1948 nr 271; F. FENIKOWSKI: Żabusia i bagienko. *Dzien. Bałtycki* 1949 nr 217. — R. KOLONIECKI: Klejnoty i rupiecie. *Zapolska-Kassandra. Dziś i Jutro* 1950 nr 41. — (Wyst. Teatr Wybrzeże:) M. PSZONKA. *Teatr* 1954 nr 19; bkf [B. KRÉ-MENÁK]: České vydání „Žabičky”. *Slovanský přehled* (Praga) 1956 nr 6. — (Wyst. w W-wie:) K. BEYLIN: Czy głupia Mania? *Express Wiecz.* 1959 nr 109; STEFAN POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1959 nr 107; Z. KARCZEWSKA-MARKIEWICZ: Ironiczny usmiech Zapolskiej. *Życie W-wy* 1959 nr 108; J. N. MILLER: Żabusia — słońcem domowego ogniska. *Głos Pracy* 1959 nr 108; H. PRZEWÓSKA: Tragikomedie w domu lalki. *Stolica* 1959 nr 23; R. SZYDŁOWSKI: „Nora” dla ubogich. *Trybuna Ludu* 1959 nr 125. — J. FRÜHLING: Granice prawdy. *Program Teatru Lud.* W-wa 1959. — (Wyst. w Bielsku-Cieszynie:) L. DUTKIEWICZ. *Kronika Beskidzka* 1960 nr 11; (mp) [M. PODOLSKA]: Portret kociaka. *Trybuna Rob.* 1960 nr 67. — Z. KRAUS: G. Zapolska: Żubrienka. Reżym — dramaturg. rozbor. *Bratysława* 1961. — B. B. *Radio i Telewizja* 1963 nr 20. — (Adaptacje radiowe i telewizyjne.) B. KAŹMIERCZAK. *Ekran* 1963 nr 22; Kr. K. [K. KULICZKOWSKA]. *Radio i Telewizja* 1963 nr 22. — (Wyst. w Kr.): J. FRÜHLING. *Trybuna Ludu* 1965 nr 231. — (Wyst. w Lubl.): M. BECHCZYC-RUDNICKA: Kompromis w służbie humanizmu. *Kamena* 1967 nr 7; W. KORNELUK. *Kultura i Życie* 1967 nr 11; M. WAWRZKIEWICZ. *Współczesność* 1967 nr 26; *Teatr* 1967 nr 24. — S. GAŚSOWSKI. *Program Teatru Komedia* (W-wa) 1968. — (Wyst. w W-wie:) S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1968 nr 303; E. D. [E. DOBROWOLSKA]. *Stolica* 1969 nr 5; J. FRÜHLING. *Kultura* 1969 nr 6; J. KELLNER. *Teatr* 1969 nr 2. — M. SIENKIEWICZ: Od teatru. *Program Teatru Ziemi Kr.* (Tarnów) 1970 nr ze stycznia. — (Wyst. telewizyjne:) I. BOŁTUĆ. *Scena* 1972 nr 2. — T. WEISS: Wstęp do książki: G. Zapolska: Żabusia. — Ich czworo. *Wr.* 1974 BN I 219.
- Małka Szwarcenkopf. (Dot. wyroku sądowego w sprawie honorarium za Małkę:) O „Małkę”. *Kur. Codz.* 1897 nr 258; W. BIERNACKI: O Małkę. *Kur. Codz.* 1897 nr 262; [ZYŻKOWSKI]: Dyrektor i p. Zapolska. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 38; □: Odgłosy. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 38; O honorarium autorów dramatycznych. *Niwa* 1897 nr 38; *Literatura przed sądem. Prawda* 1897 nr 40. — (Wyst. w W-wie:) J. BLESZYŃSKI. *Kur. Niedz.* 1897 nr 30; W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 465–502; W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 185; B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1897 nr 183; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1897 nr 190; I. GRABOWSKI. *Kur. Warsz.* 1897 nr 11; przedr. pt. Nowości teatralne w Warszawie. *Dzien. Kr.* 1897 nr 450; K. D.-S. *Gaz. Pol.* 1897 nr 156; KIRKOR [W. KORCYKI]: Nieco zimnej wody! [Uwagi z powodu „Małki Szwarcenkopf” p. G. Zapolskiej]. *Niwa* 1897 nr 31; Łuc. Kość. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1897 nr 190; A. L. [A. LANGE]. *Głos* 1897 nr 32; H. L. [H. LEW]. *Israelita* 1897 nr 28; HAEL [H. LEW]: Ze sprawozdań o „Małce Szwarcenkopf”. *Israelita* 1897 nr 29; N.: Jeszcze o „Małce Szwarcenkopf”. *Israelita* 1897 nr 29; R-sz: Ze scen letnich. *Dzien. dla Wszystkich* 1897 nr 156; Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 29; X. Y.: Nowe sztuki i nowe książki. *Kraj* 1897 nr 28; (*). *Wędrowiec* 1897 nr 29; („Małka Szwarcenkopf” sztuka p. G. Zapolskiej). *Przegl. Tyg.* 1897 nr 29; *Dramat G. Zapolskiej. Dzien. Pol.* 1897 nr 218; Cz.: Teatr Wodewil. *Kur. Por.* 1901 nr 150. — (Wyst. we Lw.): A. C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 279; Iks YPSYLON. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 230; ** [A. KRUCHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1879 nr 229; K. SKRZYŃSKI. *Życie* 1897 nr 5; (Z). *Głos Narodu* 1897 nr 230; (§) *Kur. Lw.* 1897 nr 280; □ *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 42 s. 497; *Ruch Katol.* 1897 nr 7 s. 6; *Gaz. Lw.* 1897 nr 255 s. 4. — (Wyst. w Poz.): F. K. *Dzien. Poz.* 1897 nr 233; ski. *Kur. Poz.* 1897 nr 233; *Praca* 1897 nr 101. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Głos Narodu* 1897 nr 216 s. 3. [Polem.: Bonus [W. Feldman]: Żydóweczka Małka Szwarcenkopf. *Życie* 1897 nr 2]. — (Wyst. w Kr.): b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 239; F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1897 t. 126 s. 536–544; L. SZCZEPAŃSKI.

Życie 1897 nr 5 s. 8-9; *Głos Narodu* 1897 nr 213, nr 237. — (Wyst. w Łodzi:) M. M. Pietierburgskaja gazeta 1898 nr 67. — (Wyst. w Poz.): *Z. Kur. Poz.* 1902 nr 443; *Dzien. Poz.* 1902 nr 223. — (Wyst. we Lw.): S. J. Reformator 1903 nr 25. — (Wyst. w Wil.): W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1906 nr 292; K. Ł. [K. ŁOZIŃSKA]. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 95; E. WESŁAWSKA. *Dzien. Wil.* 1906 [1907] nr 97; *Israelita* 1907 nr 3. — (Wyst. w Kijowie:) SPEKTATOR. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 251. — (Wyst. w Poz.): Amar. [A. MARKWITZ]; *Naród sobie. Życie* 1916 nr 5; *Ż. Gaz. Nar.* 1916 nr 75 wyd. poi. s. 3; *Dzien. Poz.* 1916 nr 244; *Kur. Poz.* 1916 nr 244. — (Wyst. w W-wie:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 239; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy. W-wa 1929 s. 211-216; Pisma. T. 22. W-wa 1964 s. 485-489; (J-icz): Wznowienie Malki Szwarcenkopf. Kur. Warsz.* 1928 nr 237. — A. BRAYER. *Sześćdziesiąt lat Teatru Miejskiego w Krakowie. Pam. Teatr.* 1953 nr 4.

Antek Nędza. KRZYSZTOF MODRZEŃSKI [I. JAKUBOWSKI]; „Lysy Kupidyń” i „Antek Nędza” G. Zapolskiej. *Echo Teatr. i Muz.* 1948 nr 1. — Z. RASZEWSKI; *Dramaty górnicze G. Zapolskiej. Świat i Życie* 1953 nr 9.

Antysemitnik. Cor [K. STERLING]. *Israelita* 1898 nr 49. — J. PAWELSKI; *Z nowych powieści. Przegl. Powsz.* 1899 t. 62 s. 431.

Tamten. ROGNE-PIED. *Głos Narodu* 1898 nr 126 s. 4-5. — (Wyst. w Kr.): E. BARWIŃSKI. *Gaz. Nar.* 1898 nr 170; b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 54; a. c. [A. CHOŁOŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 169; Audax [K. EHRENBURG]; *Uwagi. Głos Narodu* 1898 nr 59; J. K. [J. KASPROWICZ]. *Kur. Lw.* 1898 nr 173-174; KAŻMIN ZE LWOWA: „Tamten”. Felieton teatralny. *Gaz. Nar.* 1898 nr 71; F. KONECZNY; *Teatr krakowski. Przegl. Pol.* 1898 t. 128 s. 165-183; [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1898 nr 137; A. NOW. [A. NOWACZYŃSKI]. *Ruch Spol.* 1898 nr 7; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1898 nr 54; ROGNE-PIED: *Propaganda „ugodowa” w teatrze. Głos Narodu* 1898 nr 54; J. hr. R. [B. J. RONIĘK]. *Życie* 1898 nr 20; *St. Ruch Katol.* 1898 nr 140; (str.). *Słowo Pol.* 1898 nr 144-147; L. SZCZEPAŃSKI. *Życie* 1898 nr 11; M. SZUKIEWICZ. *Życie* 1898 nr 11; *Naprzód* 1898 nr 10; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 57, nr 138; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1900 nr 195; ...ski. *Głos Narodu* 1900 nr 91. — Δ. *Głos Narodu* 1899 nr 197 s. 5-6, nr 198 s. 5. — T. Z. KRÓLEWIAK; *Z powodu sztuki Maskoffa „Tamten”*. O ile wiernie są skreślone w tej sztuce stosunki polskie w zaborze rosyjskim. *Pro-mień* 1899 nr 2-3. — (Wyst. we Lw.): [A. KRE-

CHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 25; R. P. [R. POLIŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1899 nr 32 s. 3; R. POLIŃSKI. *Iris* 1899 z. 3; (str.). *Słowo Pol.* 1899 nr 27-28; Z. D. M. *Ruch Katol.* 1899 nr 26. — (Wyst. w Poz.): F. K. *Dzien. Poz.* 1899 nr 286 s. 3; *Dzien. Poz.* 1899 nr 89; *Kur. Poz.* 1899 nr 92. — (Wyst. we Lw.): J. FLACH. *Przedświt* 1902 nr 19 s. 6; KONGRESOWIAK; „Tamten” i prawda. *Słowo Pol.* 1902 nr 58 wyd. popołudniowe s. 5; (S. W.) [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1902 nr 24. — (Wyst. w Zakopanem:) Z. B. Wrażenia z teatru. *Przegl. Zakopiański* 1903 nr 31. — (Wyst. w Kr.): „Tamten” na scenie ludowej. *Nowości Ilustr.* 1906 nr 28. — (Wyst. w Tarnopolu:) FOTEL (b). *Głos Pol.* 1909 nr 9. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI; „Tamten”. *Kur. Warsz.* 1915 nr 277 wyd. por. — KALS; *Zawarzin i Kornitow. Dzien. Pol.* 1915 nr 279. — (Wyst. w W-wie:) A. Br. [A. BREZA]. *Przegl. Por.* 1915 nr 65; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1915 nr 279 wyd. por.; S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1915 nr 277 s. 3; S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1915 nr 42; J. LORENTOWICZ; *Wrażenia teatralne. Nowa Gaz.* 1915 nr 460 wyd. popołudniowe; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 40-46; S. NOYSZEWSKI. Gaz. Por. 2 Grosze* 1915 nr 279; CHIGI [K. WROCZYŃSKI]; *Raptularz teatralny. Sowizdrzał* 1915 nr 6; (D.) [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1916 nr 96 wyd. wiecz.; *wlk. Kur. Pol.* 1916 nr 294; L. K.: *Debiut p. Hohendlingierówny. Gaz. Por.* 1919 nr 126. — (Wyst. w Kr.): M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 266. — (Wyst. w Poz.): M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1918 nr 142; *Dzien. Poz.* 1918 nr 142; *Gaz. Nar.* 1918 nr 197; *Kur. Poz.* 1918 nr 142; *Ordownik* 1918 nr 142; *Teatr Polski w Poznaniu. Postęp* 1918 nr 142. — (Wyst. w W-wie:) MIECZ. LIP. [M. LIPOWSKI]. *Robotnik* 1919 nr 26; w *Kur. Pol.* 1919 nr 10; *Przegl. Wiecz.* 1919 nr 9. — (Wyst. w Wil.): WŁAD. L. [W. LONDYN]. *Słowo Wil.* 1921 nr 60; *St. W. Gaz. Krajowa* 1921 nr 155.

(Ekranizacja:) K. P. *Przegl. Teatr. i Kine-matograficzny* 1922 nr 3/4. — G. BAKALOV. *Novijat păt* (Sofia) 1924 nr 2; przedr. w książce: *Izbrani proizwiedienija. Sofia* 1964 t. 3. — (Wyst. w W-wie:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 243; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy. W-wa 1929 s. 216-221; Pisma. T. 22. W-wa 1964 s. 490-494; J. F. GAWLIKOWSKI. Rzeczpospolita* 1928 nr 253; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI; „Tamten” Zapolskiej. Przed dzisiejszym wznowieniem w Teatrze Polskim. *Kur. Warsz.* 1928 nr 240 wyd. wiecz., nr 241; K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1928 nr 246; KERSTEN; *Odgrzewane sentymenty i erotyczna nuda. Wiek XX* 1928 nr 24; E. KOZIKOWSKI. *Tęcza* 1928 z. 38; S. P. O. [S. POD-

HORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1928 nr 38; Z. POPLAWSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 37; L. ROQUIGNY. *Messenger Polonais* (W-wa) 1928 nr 202; F. SIEDLECKI. *Dzienn. Pol.* 1928 nr 241; A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1928 nr 39; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Mysł Nar.* 1928 nr 22; ZASTĘPCA: Premiery teatralne. *Głos Prawdy* 1928 nr 241; *Przegl. Kobiety* 1928 nr 10. — B. SZARLITT: „Tamten” Zapolskiej na scenach niemieckich. *Kur. Warsz.* 1928 nr 243. — Pierwsze przedstawienie „Tamtego”. *Rzeczpospolita* 1928 nr 270. — B. SZARLITT: Triumfy Zapolskiej na scenach niemieckich. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 14. — W. GRUBIŃSKI: Polscy „panowie” Dostojewskiego. W: *Szósta kolumna* (Londyn) 1946 s. 81. — L. SCHILLER: Warsztat aktorski Kamińskiego. *Teatr* 1951 nr 1. — S. DĄBROWSKI, R. GÓRSKI: Kazimierz Kamiński. W-wa 1956 s. 45–46. — P. OWERLLO: Z tamtej strony rampy. Kr. 1957 s. 296. — I. SOLSKA: Kartka z pamiętnika. (O Teatrze im. Żeromskiego na Żoliborzu). *Teatr* 1961 nr 18.

Jojne Firulkes. (Wyst. w W-wie.) B. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 196; W. BOGUSŁAWSKI: Ogród a ogródki. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 33; g [J. GADOMSKI]. *Gaz. Pol.* 1898 nr 22; G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 31; H. LEW. *Israelita* 1898 nr 29; H. LEW: Nasi krytycy o Firulkesie. *Israelita* 1898 nr 30; H. LEW: „Meir Ezołowicz” i „Jojne Firulkes”. *Israelita* 1898 nr 32–34; E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1898 nr 203; przedr. fragm. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1898 nr 172; A. NIEMOJEWSKI: Być albo nie być. Garść uwag o teatrykach letnich. *Prawda* 1898 nr 36; J. NOWIŃSKI. *Głos* 1898 nr 39; JERZY OHR. [J. OHRENSTEIN]: Błędy „Jojnego”. *Kur. Codz.* 1898 nr 208; K. PUFFKE. *Słowo* 1898 nr 167; W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1898 nr 202; Al. R. [A. RAJCHMAN]. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 31; Ski... Kłapa „Firulkesa”... *Głos Narodu* 1898 nr 207; W. TRĄMPCZYŃSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1898 nr 167; *Gaz. Lw.* 1898 nr 168; *Kur. Niedz.* 1898 nr 33; ...Protest przeciwko każeniu języka na scenie. *Niwa* 1898 nr 31; Kilka uwag o pewnej niby „sztuce”. *Przegl. Katol.* 1898 nr 43; *Wędrowiec* 1898 nr 31; *Wiek* 1898 nr 167. — (Wyst. w Lubl.) *Gaz. Lubel.* 1898 nr 217 s. 1. — (Wyst. w Kr.) KAZIMIERZ ZE LWOWA: *Gaz. Nar.* 1899 nr 26; F. KONECZNY: *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 364–369; MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 18; W. P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 19; *Czas* 1899 nr 19; *Teatr krakowski. Ruch Katol.* 1899 nr 19. — (Wyst. we Lw.) b. *Słowo Pol.* 1899 nr 118; Dr Eug. B. [E. BARWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1899 nr 141; * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 113; R. POLIŃSKI. *Dzienn. Pol.* 1899 nr 139 s. 1; R. POLIŃSKI.

Iris 1899 z. 6; Nowa sztuka Zapolskiej. *Kur. Lw.* 1899 nr 25. — (Wyst. w Łodzi): *Goniec Łódzki* 1900 nr 121. — B. H-ski. *Głos* 1904 nr 50. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1904 nr 299.

Zaszumi las. Z. D. [Z. DĘBICKI]: Spaczona idea. *Przegl. Wszeczpol.* 1899 nr 9. — Nowe powieści. *Dzienn. Pol.* 1899 nr 307. — M. W. [M. WYSŁOUCHOWA]. *Podgórzanin* 1900 nr 7. — E. ŁUNIŃSKI: Z literatury powieściowej. *Tydzien* 1900 nr 11 s. 82–85. — A. W. *Promień* 1902 nr 6. — *Biesiada Lit.* 1906 nr 2 s. 40.

Dziewiczy wieczór. (Wyst. w Kr.) b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1899 nr 42; g. *Krytyka* 1899 z. 1; F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 558–560; MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1899 nr 41; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 42; przedr. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 44; S. WYRZYKOWSKI: Pamiętnik teatralny. *Życie* 1899 nr 5. — (Wyst. we Lw.): * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 66; R. *Ruch Katol.* 1899 nr 67; (r.) *Monitor* 1899 nr 14; MIRO [M. ROLLE]: Akwarela sceniczna pani Zapolskiej. *Iris* 1899 z. 4; (str.) *Słowo Pol.* 1899 nr 69; S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 67; *Dzienn. Pol.* 1899 nr 82 s. 2. — (Wyst. w W-wie Tow. Miłośników Sceny): W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1899 nr 114; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1899 nr 114; K. P.: Z niwy teatralnej. *Niwa Pol.* 1899 nr 18; MONOKL: Ze sceny. *Tyg. Pol.* 1899 nr 18; K. ZALEWSKI: Felieton teatralny. *Wiek* 1899 nr 99; *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 17; *Wędrowiec* 1899 nr 17 s. 332. — (Wyst. w W-wie Teatr Rozmaitości): B. *Gaz. Warsz.* 1903 nr 105; ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1903 nr 108; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 108 wyd. por.; Jubileusz Niewiarowskiej. *Kur. Por.* 1903 nr 108; *Kur. Por.* 1903 nr 110. — (Wyst. w Poz.) M. SEYDA. *Kur. Poz.* 1908 nr 211; *Dzienn. Poz.* 1908 nr 211.

W Dąbrowie Górniczej. (Wyst. we Lw.) Dr Eug. B. [E. BARWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1899 nr 128; (R. P.) [R. POLIŃSKI]. *Dzienn. Pol.* 1899 nr 128; (M. R.) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 105 s. 3; M. R. [M. ROLLE]. *Iris* 1899 z. 6; (str.) *Słowo Pol.* 1899 nr 109; S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 106. — (Wyst. w Kr.) *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 56 s. 8; *Nowa Reforma* 1902 nr 76 s. 3. — (Wyst. w W-wie): A. B. [A. BREZA]. *Świat* 1916 nr 44; A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1916 nr 294 wyd. wiecz.; J. L. [J. LORENTOWICZ]: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1916 nr 485 wyd. popołudniowe; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 50–51;

N. [S. NOYSZEWSKI]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 294; *włk. Kur. Pol.* 1916 nr 294. — J. LIS: Już Zapolska... *Nowa Kultura* 1951 nr 46. — J. LIS: Zapolska w Dąbrowie Górniczej. *Świat i Życie* 1953 nr 12. — Z. RASZEWSKI: Dramaty górnicze G. Zapolskiej. *Świat i Życie* 1953 nr 9. — K. OLSZEWSKI: Z kronik teatralnych Zagłębia i Śląska. *Kr.* 1960 s. 100–102.

S y b i r. (Wyst. we Lw.): Dr Eug. B. [E. BARWIŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1899 nr 339; A. CHOŁONIEWSKI. *Słowo Pol.* 1899 nr 285; IKS YPSYŁON. *Tyg. Nar.* 1899 nr 10; [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 275 s. 3–4; M. ROLLE. *Iris* 1890 nr 12; St.: Felieton teatralny. *Ruch Katol.* 1899 nr 275; S. W. [S. WOMELA]. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1899 nr 275; *Dzien. Pol.* 1899 nr 332 s. 1–2, nr 335 s. 2; *Ruslan* 1899 z. 260. — (Wyst. w Kr.): [K. BARTOSZEWICZ]. *Dumanie p. Walentego. Diabeł* 1900 nr 2; K. M. GÓRSKI. *Przegl. Pol.* 1900 t. 135 s. 365–366; [K. KRUMLOWSKI]. *Bocian* 1900 nr 2; W. LEWICKI. *Głos Narodu* 1900 nr 5–6; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1900 nr 5; R. St. [R. STARZEWSKI]. *Czas* 1900 nr 5; TETET. [Z. TARLIŃSKI]. *Podgórzanin* 1900 nr 3. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 226. — (Wyst. w Pizemyślu): bn. *Teatr* 1913 z. 6. — (Wyst. w W-wie Teatr Współczesny): (Ad. D.) [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1915 nr 292 s. 3; r. *Nowa Gaz.* 1915 nr 493 wyd. popołudniowe s. 2; *włk. Dzien. Pol.* 1915 nr 284. — (Wyst. w W-wie Teatr Letni): A. Br. [A. BREZA]. *Przegl. Por.* 1916 nr 217; E. C. [E. CZEKAŁSKI]. *Świat* 1916 nr 33; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1916 nr 216; przedr. *Dzien. Poz.* 1916 nr 182; S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 216; r. *Nowa Gaz.* 1916 nr 357 wyd. popołudniowe; z. *Kur. Pol.* 1916 nr 217. — *Ostdeutsche Rundschau* (Wiedeń) 1917 nr 292; przekład pol. w art.: Polityczna recenzja teatralna. *Ilustr. Kur. Codz.* 1918 nr 3. — M. JANIK: Dzieje Polaków na Syberii. *Kr.* 1928 s. 446–447.

Z pamiętników młodej mężatki. S. KARSKI. *Tyg. Pol.* 1899 nr 48. — (An. Po.) [A. POLIŃSKI]: Z literatury. *Kur. Warsz.* 1899 nr 350. — P. CHMIEŁOWSKI: Z najnowszych powieści. *Kur. Codz.* 1900 nr 65. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1900 t. 137 s. 366–367. — W. GOMULICKI: Żniwo literackie. *Kraj* 1900 nr 2. — k. z. [Z. KAMIENSKI]: Nowe książki. *Dzien. Pol.* 1900 nr 7. — M. W. *Podgórzanin* 1900 nr okazowy z 1 stycznia s. 9. — NOVUS: Kwiaty i chwasty. Gawędy literackie. *Rola* 1900 nr 8. — J. PAWELSKI: Z nowych powieści. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 65 s. 459. — (r.). *Wędrowiec* 1900 nr 4. — (w.). *Słowo Pol.*

1900 nr 109. — S. MORIEZ. *Le Journal de Pologne* (W-wa) 1921 nr 17.

Życie na żart. (Wyst. we Lw.): b.-m: Na żart! *Tyg. Nar.* 1901 nr 15; H. CEPNIK: Felieton teatralny. *Gaz. Nar.* 1901 nr 105; tc. [T. CZAPELSKI]: Echa lwowskie IV. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 18; (x) [W. FELDMAN]: Teatr lwowski. *Krytyka* 1901 t. 1 s. 332–333; J. FLACH. *Przedświt* 1901 nr 85; A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 86; St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Słowo Pol.* 1901 nr 171; W. P. *Kur. Teatr.* 1901 nr 8 s. 138; Do przystojnych panów słów kilka... rozżalenia. *Dzien. Pol.* 1901 nr 116; Pod adresem „Worlda Tekszańskiego”. *Dzien. Pol.* 1901 nr 118; *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 85, nr 94. — (Wyst. w Kr.): K. W. K. *Głos Narodu* 1901 nr 124; F. KONIECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 141 s. 175–179; M. K. *Nowa Reforma* 1901 nr 126; L. RYDEL. *Czas* 1901 nr 2 wyd. por.; *Kur. Teatr.* 1901 nr 15.

Sen. Raut w Kasynie Miejskim. *Słowo Pol.* 1901 nr 261 s. 2.

Mężczyzna. W. RABSKI. *Książka* 1902 s. 278–279. — *Ilustracja Pol.* 1902 nr 3 [wywiad]. — (Wyst. w Kr.): b. [A. BEAUPRÉ]. *Głos Narodu* 1902 nr 15; J. B-r [J. BISSINGER]. *Dzien. Poz.* 1902 nr 43; K. E. [K. EHRENBURG]. *Nasz Głos* 1902 nr 104; △ [W. FELDMAN]: Felieton krakowski. *Słowo Pol.* 1902 nr 36; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Kur. Teatr.* 1902 nr 4; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1902 nr 16; R. St. [R. STARZEWSKI]. *Czas* 1902 nr 17; Dr STOCKMANN. *Podawaelanin* 1902 nr 2; *Naprzód* 1902 nr 19; „Mężczyzna” Zapskiej. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 17; *Słowo Pol.* 1902 nr 34 s. 6. — (Wyst. we Lw.): tc. [T. CZAPELSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 8 s. 92; J. FLACH. *Przedświt* 1902 nr 22; Kl. K. *Dzien. Pol.* 1902 nr 44 s. 3; F. MRAWINCZYC. *Monitor* 1902 nr 6 s. 5; w. i. *Słowo Pol.* 1902 nr 44 s. 4; S. W. [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1902 nr 30; * *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 22; *Gaz. Nar.* 1902 nr 27. — G. ZAPOLSKA-JANOWSKA: Teatr Ludowy Miłośników Sceny ze Lwowa. *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 70. — (Wyst. w W-wie:) ALBERTUS. *Kraj* 1902 nr 39; B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 258 s. 3; W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1902 nr 40 s. 477; H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1902 nr 47; K. E. [K. EHRENBURG]. *Wiek* 1902 nr 265; M. GAWALEWICZ. *Słowo* 1902 nr 223–224; G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1902 nr 42; E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 269; J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1902 nr 269; SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1902 nr 41;

- M. MASSONIUS. *Gaz. Pol.* 1902 nr 264; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 269; A. RAJCHMAN. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 40; S. K.: Erotyzm na scenie i w życiu. Wrażenie z teatru. *Niwa Pol.* 1902 nr 40; SKIR. *Bluszcz* 1902 nr 45; A. SZPADKOWSKI. *Kur. Teatr.* 1902 nr 1; J. ŚLIWOWSKI. *Dziennik dla Wszystkich* 1902 nr 223; G. ZAPOLSKA: Autor o swojej sztuce. *Kur. Teatr.* 1902 nr 1; przedr. w książce: Publicystyka. Cz. 3. Wr. 1962; B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1902 nr 41; Z teatru Rozmaitości. *Kur. Por.* 1902 nr 270-277, nr 280, 281, 285, 287-289, 293, 309, 314; W. BOGUSŁAWSKI: Teatr i muzyka. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 124-126; a. *Gaz. Pol.* 1904 nr 327. — (Wyst. w Poz.): As. *Kur. Teatr.* 1902 nr 16; WIDZ. *Praca* 1902 nr 42; *Kur. Poz.* 1902 nr 460; *Dziennik Poz.* 1902 nr 237. — (Wyst. w Łodzi:) K. ŁAG. *Goniec Łódzki* 1902 nr 267, nr 268; S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1902 nr 264, 1903 nr 41 s. 3. — (Wyst. w Charkowie:) A. S-W. *Jużny kraj* 1903 nr 7638. — (Wyst. w Petersburgu:) W. G. *Nowoje wremia* 1903 nr 9664. — (Wyst. w Poz.): I. Ż. *Kur. Poz.* 1903 nr 224; K. R. *Praca* 1903 nr 41; S. CZAR. *Orędownik* 1903 nr 224; *Dziennik Poz.* 1903 nr 224 s. 2. — (Wyst. w Sosnowcu:) WUKA. *Kur. Sosnowiecki* 1903 nr 42. — (Wyst. w Dąbrowie Górniczej:) WIDZ. *Kur. Sosnowiecki* 1903 nr 46. — (Wyst. w Wil.): E. WĘSŁAWSKA. *Dziennik Wil.* 1907 nr 119; ZASTĘPCA. *Kur. Literacki* 1907 nr 114. — (Wyst. zespołu M. Przybyłko:) K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 45 wyd. por.; Teatr polski. *Kur. Litewski* 1907 nr 256; Występy Przybyłko-Ptockiej. *Słowo Pol.* 1908 nr 273. — (Wyst. w Łodzi:) STAN. BAL.: Benefis Z. Sławińskiej. *Nowy Kur. Łódzki* 1915 nr 121. — (Wyst. w W-wie:) A. Br. [A. BREZA]. *Przegl. Por.* 1916 nr 78; Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1916 nr 78 wyd. wiecz.; L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Kur. Pol.* 1916 nr 78; J. LORENTOWICZ: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1916 nr 129; przedr. w książce: Dwa dziesięcia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 46-50. — (Wyst. we Lw.): (ART. S.) [A. SCHRÖDER]. *Gaz. Lw.* 1918 nr 17. — (Wyst. w Wil.): Or. *Dziennik Wil.* 1919 nr 202; W. SAKOWICZ. *Echo Litwy* 1919 nr 9. — (Wyst. we Lw.): A. CŹWIKOWSKI. *Dziennik Lud.* 1921 nr 292; W. JAMPOLSKI. *Kur. Lw.* 1921 nr 295; A. TRAM. [S. ROSSOWSKA-PLATOWSKA]. *Gaz. Lw.* 1921 nr 281. — (Wyst. w W-wie:) J. B. [J. BOELKE]: Wieczór G. Zapolskiej w teatrze im. Bogusławskiego. *Rzeczpospolita* 1922 nr 82 wyd. wiecz.; Z. K. [Z. KISIELEWSKI]. *Robotnik* 1922 nr 86; S. PIENKOWSKI: Wieczory teatralne. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 84. — (Wyst. w W-wie:) J. DOBRACZYŃSKI. *Stolica* 1948 nr 26; A. G. [A. GRODZICKI]. *Kur. Codz.* 1948 nr 150; I. KRZYWICKA: Kobiety okresu przejściowego. *Robotnik* 1948 nr 208; W. MELCER: Coś dla kobiet. *Kobieta* 1948 nr 31; M. SERKOWSKA: Naturalizm G. Zapolskiej. *Scena i Widownia Warsz.* 1948 nr 6; J. SŁOTWIŃSKI: Pechowiec czy zbrodzień? *Warszawa* 1948 nr 7; t. s. [T. SYGA]. *Gaz. Lud.* 1948 nr 158; (Ż). [E. ŻYTOMIRSKI]. *Film* 1948 nr 12. — (Wyst. w Lubli:) (gal) [A. GZELLA]: Najbardziej męski chwyt... Zapolskiej. *Kur. Lubel.* 1960 nr 102; W. KORNELUK: Rzecz o rezonance i swini, czyli „Mężczyzna”. *Kultura i Życie* 1960 nr 13; P. ŻBIKOWSKI: Udatna inscenizacja kiepskiej sztuki. *Kamena* 1960 nr 12.
- Tresowane dusze. (Wyst. w Kr.): ALK.: List krakowski. *Wiek* 1902 nr 104; Δ [K. BARTOSZEWICZ]: Kartki artystyczno-literackie z Krakowa. *Słowo Pol.* 1902 nr 180; J. B-r. [J. BISSINGER]. *Dziennik Poz.* 1902 nr 113; h [E. HAECKER]. *Naprzód* 1902 nr 101; K. *Nowe Słowo Pol.* 1902 nr 80; F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1902 t. 144 s. 364-368; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Kur. Teatr.* 1902 nr 16; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1902 nr 86; L. S. [L. SZCZEPAŃSKI]. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 16; mt. [M. TURZYMA]. *Nowe Słowo* 1902 nr 8; *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 18; Paszkwil Zapolskiej. *Dziennik Pol.* 1902 nr 193. — E. ŚIMEK. *Plzeński obzor* 1903 nr 24. — (Wyst. w Wil.): C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1912 nr 231. — P. NEBESKI. *Przegl. Zach.* 1951 nr 3/4. — E. KORZENIEWSKA: W obronie Zapolskiej. *Życie Lit.* 1953 nr 46. — J. CZACHOWSKA: O dramacie Zapolskiej „Tresowane dusze”. *Pam. Teatr.* 1958 z. 3/4 s. 482-494; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 80-93. — S. ZAWADZKI: Ciekawostka teatralna Zapolskiej. *Gaz. Kr.* 1967 nr 120.
- Car jedzie. *Ilustracja Pol.* 1902 nr 3 [wywiad]. — Z. RASZEWSKI: G. Zapolskiej „Car jedzie”. *Teatr* 1953 nr 14; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 70-79.
- Jak tęcza. F. [W. FELDMAN]: Książka i ludzie. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 2. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 250. — G. OLICZ. *Ogniwko* 1903 nr 37. — l. w. *Wędrowiec* 1903 nr 29. — W. Pr. [W. PROKESCH]: Powieści kobiece. *Nowa Reforma* 1903 nr 74. — (s). *Tyg. Słowa Pol.* 1903 nr 5. — (Z. S.) [Z. SARNECKI]: Dwie nowe powieści kobiece. *Gaz. Lw.* 1903 nr 32. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 32. — M. ŁOPUSZAŃSKA. *Nasze Kłosy* dod. *Dobrej Gospodyni* 1904 s. 63-64. — WŁAŚT. [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 z. 27 s. 508.
- Jesiennym wieczorem. (Wyst. w Kr.): Sdl. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Głos Narodu* 1903 nr 22; m. [M. JASTRZĘBSKI].

Naprzód 1903 nr 22; J. PIETRZYCKI. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 4; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1903 nr 18; K. RAKOWSKI: Osmy występ H. Modrzejewskiej. *Czas* 1903 nr 17; *Gaz. Lw.* 1903 nr 19. — (Wyst. w Poz.): R. ROLA [M. WIERZBIŃSKI]: H. Modrzejewska na naszej scenie. *Praca* 1903 nr 10; *Owacje dla Modrzejewskiej. Kur. Poz.* 1903 nr 47. — W.: Z najnowszej literatury. *Kur. Poz.* 1905 nr 70. — (Wyst. we Lw.): K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1918 nr z 28 stycznia.

Nieporozumienie. (Wyst. w W-wie.) ALBERTUS: Nowa sztuka p. Zapolskiej. *Kraj* 1903 nr 52; *Kaz. Ehr.* [K. EHRENBERG]. *Wiek* 1903 nr 357; S. A. KEMPNER. *Gaz. Handlowa* 1903 nr 310; E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1903 nr 358; J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 360; [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1903 nr 361 s. 2-3; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1903 nr 359; J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1903 nr 297; x. *Gaz. Pol.* 1903 nr 355; B. [W. BOGUSŁAWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 1; W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 t. 2 s. 135-138; St. B. [S. BRZozowski]. *Głos* 1904 nr 2; W. BUKOWIŃSKI. *Pravda* 1904 nr 2; J. DĄBROWSKI. *Ogniwko* 1904 nr 4; A. DOBROWOLSKI. *Bluszc* 1904 nr 3; B. GORCZYŃSKI. *Niwa Pol.* 1904 nr 5; G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1904 nr 2; J. ROSENZWEIG. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1904 nr 1; *Dzienn. Pol.* 1904 nr 43; *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 209; *Kur. Por.* 1904 nr 3; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1904 nr 11. — (Wyst. w Łodzi): Mmp: Z teatru. *Goniec Łódzki* 1904 nr 36. — (Wyst. we Lw.): As-dur: Z teatru lwowskiego. *Ilustracja Pol.* 1904 nr 15; H. CEPNIK. *Dzienn. Pol.* 1904 nr 168 wyd. por.; (jk.) [J. KASPROWICZ]. *Słowo Pol.* 1904 nr 170, nr 177, nr 179; A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 85; I. KUNCEWICZ. *Dzienn.* 1904 nr 83; *Gaz. Nar.* 1904 nr 83. — (Wyst. w Sosnowcu): Wuka. *Kur. Sosnowiecki* 1905 nr 8. — (Wyst. w Kijowie): T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]. *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 306; M. URALOW. *Teatr i Sport* (Petersb.) 1911 nr 143. — (Wyst. we Lw.): TURIAN [J. GESCHWIND]. *Placówka* 1919 nr 12; kj. [K. JAWORSKI]. *Kur. Lw.* 1919 nr 106; JÓZEF JEDLICZ [J. KAPUŚCIENSKI]. *Słowo Pol.* 1919 nr 106; J. K. M. [J. KRETZ-MIRSKI]. *Wiek Nowy* 1919 nr 5368; A. SCHRÖDER. *Gaz. Lw.* 1919 nr 88; J. ZAWADZKA. *Dzienn. Lud.* 1919 nr 108; H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Por. i Wiecz.* 1919 nr 4607; *Nowy Herald Pol.* 1919 nr 2.

A gdy w głąb duszy wnikiemy... H. GALLE: Ostatnie powieści Zapolskiej. *Kur. Codz.* 1905 nr 180. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 106-107. — H. GALLE. *Wieczory Lit. dod. Świata Kobięcego* 1905

nr 4. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 285.

Samuel Zborowski. KAPRYS [W. RABSKI]: Samuel Zborowski. *Kur. Warsz.* 1903 nr 333. — S. ZABIEROWSKI: Samuel Zborowski jako motyw literacki. *Pam. Lit.* 1930 z. 3.

Zaszumi las. Sztuka. (Wyst. we Lw.): boh. *Dzienn.* 1904 nr 294; H. CEPNIK. *Dzienn. Pol.* 1904 nr 592 wyd. por.; (d). *Reformator* 1904 nr 52; A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 293; R. NIDUS. *Przemysłowiec* 1905 nr 15; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1904 nr 596; X. *Gaz. Nar.* 1904 nr 291; *Gaz. Pol.* [Czerniowce] 1905 nr 1.

Modlitwa Pańska. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 345-347. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 362. — H. GALLE: Ostatnie powieści Zapolskiej. *Kur. Codz.* 1905 nr 180. — J. LORENTOWICZ: Wśród książek. *Gaz. Pol.* 1905 nr 45. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 9. — Br. W. [B. WINAWER]. *Pravda* 1905 nr 10. — V. K. PEER. *Růžé dominikánská* (Praga) 1910/1911 nr 3. — E. CZEKAŁSKI. *Nasz Dom Tyg. Mów i Powieści* 1913 nr 24 s. 4.

Rajski ptak. L. CHOROMAŃSKI. *Przegl. Spół.* 1907 nr 6. — J. Świat 1907 nr 20. — S. *Tyg. Mów i Powieści* 1907 nr 31. — M. ZABLOCKA. *Książka* 1909 s. 397-398. — *Czas* 1919 nr 186. — J. RYBARSKI: „Rajska ptica” roman ot Gab. Zapolskiej. *Polsko-bálgarski pregled* (Sofia) 1922 nr 1. — J. RYBARSKI: Przedmowa do książki: G. Zapolska: *Rajski ptak*. Wyd. 2. W-wa 1923.

Sezonowa miłość. S.: Wrażenia literackie. *Tyg. Mów i Powieści* 1904 nr 48-49. — H. GALLE: Ostatnie powieści Zapolskiej. *Kur. Codz.* 1905 nr 180. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 272-273. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 z. 26 s. 335. — G. ZAPOLSKA: Geneza powieści. Auto-referat. *Kur. Warsz.* 1907 nr 1; przedr. w książce: *Publicystyka. Cz. 3. Wr. 1962.* — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 145. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1909 nr 174-176. — * * * : Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 101-102. — *Ženskė listy* (Praga) 1917 nr 4. — O. *Ženský svět* (Praga) 1918 s. 121. — T. [T. TRNKA]. *Česká osvěta* (Praga) 1920 nr 1/3. — T. [T. TRNKA]. *Česká osvěta* (Praga) 1926 nr 9. — H. HUSZCZA-WINNICKA: „Sezonowa miłość” w perspektywie dwudziestu pięciu lat. *Kobieta Współcz.* 1930 nr 28. — H. BOGUSZEWSKA: Na marginesie powieści Zapolskiej. *Tuśka i Pita. Kobieta Współcz.* 1932 nr 5. — T. WEISS: Posłowie do książki: G. Zapolska: *Sezonowa miłość*. Kr. 1953.

[Rec.: E. Korzeniewska. *Pam. Lit. R.* 46 (1955) z. 2; polem.: T. Weiss: W sprawie „Sezonowej miłości”. *Pam. Lit. R.* 47 (1956) z. 1].

Pan policmajster Tagiejew. *Skola a rodina* 1919/1920 s. 54. — (Rec. filmowe:) W. M.: Pan policmajster Tagiejew Zapolskiej na ekranie. *Kino-Teatr* 1928 nr 4; (a). *Kur. Poz.* 1929 nr 202 s. 3-4; KAJOT. *Nowy Kur.* 1929 nr 101; S. J.: Dlaczego „Tagiejew”? Wywiad z p. redaktorem T. Kończycem. *Kino dla Wszystkich* 1929 nr 85; Powieść Zapolskiej na ekranie. *Wielkop. Ilustracja* 1928/1929 nr 30.

Moralność pani Dulskiej. (Wyst. w Kr.) K. Bar. [K. BARANOWSKI]: Z teatru krakowskiego. *Nasz Kraj* 1906 z. 25; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1906 nr 287; K. RAKOWSKI. *Czas* 1906 nr 288; przedr. pt. Kraków—1906. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 nr 56; Z. STEFAŃSKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1907 t. 163 s. 176-178; t. *Naprzód* 1906 nr 345; *Głos Narodu* 1906 nr 612 s. 1; *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1906 nr 291 s. 2; „Tragifarsa kołtuńska”. *Nowości Ilustr.* 1906 nr 52; *Przegl. Por.* 1906 nr 97 s. 5; T. KONCZYŃSKI. *Myśl Pol.* 1907 nr 2 s. 24-25; B. PODLEWSKI. *Nowe Słowo* 1907 nr 11. — (Wyst. w W-wie:) B. *Słowo* 1907 nr 8; A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1907 nr 3; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 8; K. Ł. *Goniec Wiecz.* 1907 nr 12; J. K. [J. KLECZYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 2; S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1907 nr 8; S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1907 nr 2; J. LORENTOWICZ. *Ludzkość* 1907 nr 14; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 12-18*; fragm. pt. Warszawa—1907. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 nr 56; K. Ł. [K. ŁOZIŃSKA]: Trupa p. M. Gawalewicz. *Dzien. Kijowski* 1907 nr 231; T. S. [T. SIERZPU-TOWSKI]. *Kłosy* 1907 nr 3; *Przegl. Por.* 1907 nr 8 s. 3. — (Wyst. we Lw.): H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1907 nr 28, nr 30; FEL. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Nowa Reforma* 1907 nr 30 s. 3; K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 29; przedr. w książce: *Dusze z papieru. Lw. 1911 s. 89-99*; pt. Lwów—1907. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 nr 56; fm. [F. MRAWINCYC]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 15; ROLPH-BENATZKY. *Gaz. Kolomyjska* 1907 nr 15; A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1907 nr 14; A. ZAGÓRSKI. *Kur. Lw.* 1907 nr 29; H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 15; H. ZBIERZCHOWSKI: Z dramatu lwowskiego. *Nasz Kraj* 1907 z. 3. — (Wyst. w Łodzi): K. K. *Rozwój* 1907 nr 50. — (Wyst. Teatru G. Zapolskiej na prowincji): E. M. *Gaz. Sanocka* 1907 nr 15, nr 16; K. E. [K. ESTREICHER]: Pani Dulska podróżuje. *Głos Narodu* 1907 nr 130; przedr. *Nasz Kraj* 1907 z. 13 s. 514-

-515; x. *Głos Rzeszowski* 1907 nr 12; Teatr p. G. Zapolskiej. *Gaz. Samborska* 1907 nr 11; *Głos Narodu* 1907 nr 124 s. 2; *Słowo Pol.* 1907 nr 151 s. 7; *Kur. Stanisławowski* 1907 nr 1125; *Pogoń* 1907 nr 12. — (Wyst. w Wil.) W. BARANOWSKI. *Kur. Literuski* 1907 nr 80; E. WĘSLAWSKA. *Dzien. Wil.* 1907 nr 84. — (Wyst. różnych zespołów aktorskich w Żytomierzu, Kijowie, Mińsku:) *Kiewskaja mysl* 1907 nr 236 s. 3; *Kur. Literuski* 1907 nr 261 s. 3. — (Wyst. w Poz.): ACER. *Kur. Poz.* 1908 nr 215; R. [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1908 nr 39; zet. *Dzien. Poz.* 1908 nr 215. — Dr EBREM [E. BRYNDZA-NACKA]: Ludzie głupi w sztuce Zapolskiej i w życiu. *Bluszcz* 1909 nr 12-14, 16. — E. HENNER: Maski polskiej kołtunki. *Gaz. Poniedziałkowa* 1911 nr 24. — (Wyst. teatru lw. w Wiedniu:) H. CEPNIK: Teatr polski we Wiedniu. Lw. 1910 s. 27-34; J. K. POJEZDNY [J. DOLEŻAŁ]: *Polská činohra ve Vidni. Čas* (Praga) 1910 nr z 10 maja, nr z 28 maja; c. h. [C. HOFFMAN]. *Die Zeit* 1910 nr z 3 maja; S. LINDNER. *Polnische Post* 1910 nr 19; P. Z. [P. ZIEFFERER]. *Neue Freie Presse* 1910 nr z 3 maja. — (Wyst. w W-wie:) K. E. [K. EHRENBURG]: „Dulska” w Ogrodzie Saskim. *Kur. Por.* 1912 nr 197; Gr. *Złoty Róg* 1912 nr 31; W. G. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1912 nr 195; L. K. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 15; J. L. [J. LORENTOWICZ]. Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1912 nr 320; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 18-20*; m. *Kolce* 1912 nr 26; W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1912 nr 194; (R). *Kur. Warsz.* 1912 nr 198 wyd. por.; *Świat* 1912 nr 29. — (Wyst. w Poz.): S. K. [S. KARWOWSKI]. *Przegl. Wielkop.* 1913 nr 13; B. MARCHLEWSKI. *Kur. Poz.* 1913 nr 72; *Dzien. Poz.* 1913 nr 71. — (Wyst. w Kr.): N. *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 302. — (Wyst. we Lw.): K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1915 nr 32. — (Wyst. w W-wie:) K. *Kur. Warsz.* 1916 nr 63. — (Wyst. w Poz.): AMAR [A. MARKWITZ]. *Życie* 1917 nr 4; M. RUSZCZYŃSKA. *Gaz. Nar.* 1917 nr 114 (wyd. por.); *Dzien. Poz.* 1917 nr 56; *Kur. Poz.* 1917 nr 57; *Postęp* 1917 nr 57. — (Wyst. w W-wie Teatr Praski:) MIECZ. Lip. [M. LIPOWSKI]. *Robotnik* 1919 nr 193; *Zast. Kur. Pol.* 1919 nr 121; *Kur. Por.* 1919 nr 133. — (Wyst. w W-wie Teatr Dramatyczny:) hl. *Kur. Pol.* 1919 nr 342. — (Wyst. w Wil.): M. RACIBORSKA. *Młot* 1919 nr 64; E. ŚWIERCZEWSKI. *Nasz Kraj* 1919 nr 17. — (Wyst. w Kr.): T. BOY-ZELEŃSKI. *Czas* 1920 nr 269; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór drugi. W-wa 1921 s. 140-144*; *Pisma. T. 19. W-wa 1963 s. 441-445*; F. O. [W. FOLKIERSKI]. *Rzeczpospolita* 1920 nr 138; E. HAECKER. *Naprzód* 1920 nr 269; K. KRUM-LOWSKI. *Goniec Kr.* 1920 nr 309; K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1920 nr 272; M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1920

nr 309. — (Wyst. w W-wie Teatr Mały:) E. B. [E. BREITER]. *Naród* 1920 nr 171 (wyd. por.); A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1920 nr 263; Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1920 nr 260; Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1920 nr 260; T. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1920 nr 35; W. WOLERT. *Trybuna* 1920 nr 34; *Kur. Por.* 1920 nr 261 s. 5. — (Wyst. w Poz.): J. KOLLER: *Wieczory teatralne. Dzień. Poz.* 1920 nr 284; S. S. *Oreodownik* 1922 nr 19; STEF. *Teatr i Kino* 1922 nr 4. — J. BENEŠIĆ: Repertuar polski w Narodowym Teatrze w Zagrzebiu. *Życie Teatr.* 1921 s. 11. — BOR.: „Morálka pi Dulské”. *Videňský demník* 1925 nr z 12 listopada. — (Wyst. w Nowym Jorku:) X. *Nowy Świat* 1921 nr 19. — (Wyst. w Tor.): W. TATARZANKA. *Słowo Pomor.* 1921 nr 156. — (Wyst. w Wil.): S. WIERZYŃSKI. *Słowo* 1922 nr 61. — (Wyst. w W-wie Teatr im. A. Fredry:) B. POLETUR: „W pysk wam pluje litość moją”. *Wolność* 1925 nr 13; L. ROUIGNY. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1925 nr 249; M. SMOLARSKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 300; E. ŚWIERCZEWSKI. *Echo Warsz.* 1925 nr 304. — (Wyst. w W-wie Teatr Pol.) ZAST. [L. ANDRÉ]. *Gaz. Warsz.* 1928 nr 6; T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1928 nr 5; przedr. w książce: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy. W-wa 1929 s. 157-162; Listy Teatru Pol.* 1961/1962 nr 56 s. 50-53; *Pisma. T. 12. W-wa 1964 s. 434-438; E. BREITER. Głos Prawdy* 1928 nr 4; (J. Cz.) [J. CZEMPIŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1928 nr 3 (wyd. por.); W. DĄBROWSKI. *Warszawianka* 1928 nr 3; J. F. GAWLIKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1928 nr 4; W. GRUBIŃSKI: „Szkoła wdzięku pani Dulskiej”. *Świat* 1928 nr 2; M. GRZEGORCZYK. *ABC* (Zakopane) 1928 nr 4; K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1928 nr 6, nr 8; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1928 nr 3; Z. POPLAWSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 4; L. ROUIGNY. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1928 nr 5; J. E. S. [J. SKIWIŃSKI]. *Dulsciana. Myśl Nar.* 1928 nr 9; F. SIEDLECKI. *Dzień. Pol.* 1928 nr 3; A. SŁONIMSKI: *Arcydzieło Zapolskiej. Wiad. Lit.* 1928 nr 3; B. VYDRA: *Z polskich divadel. Slovanský přehled* (Praga) 1928 nr 2; Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Myśl Nar.* 1928 nr 2; W. ZAW. [W. ZAWISTOWSKI]: *Wznowienie tragedii kołtuńskiej. Epoka* 1928 nr 6. — A. KALLAS: „Moralność pani Dulskiej”. *Kur. Pol.* 1928 nr 1. — a. k. [A. KALLAS]: *Jak powstała „Moralność pani Dulskiej”?* (Z okazji dzisiejszego wznowienia tej komedii). *Wiek Nowy* 1928 nr 8235; przedr. w art.: *Kiedy Zapolska napisała „Moralność pani Dulskiej”?* *Podał T. I. W. Życie Lit.* 1953 nr 47. [Polem.: S. Janowski: *Jak powstała „Moralność pani Dulskiej”.* *Wiek Nowy* 1928 nr 8243; przedr. jw.].

(Ekranizacja:) *Dela Lipińska i jej kreacja w „Moralności pani Dulskiej”.* *Nasz Przegl.* 1929 nr 269; STEF. H. [S. HEYMANOWA]:

Filmy polskie. *Bluszcz* 1930 nr 19; I. Z. *Polska* 1930 nr 94; (j). *Gaz. Zach.* 1930 nr 78; J. M-a: *Dlaczego sfilmowaliśmy „Moralność pani Dulskiej”.* *Gaz. Zach.* 1930 nr 28; I. POKRZYWNICKA: *Literatura w filmie. Kobieta Współcz.* 1930 nr 15; *Warsz. J. R.:* „Moralność pani Dulskiej” jako pierwszy polski film dźwiękowy. *Głos Por.* 1930 nr 95 dod. społ.-lit.; *Premiera polskiego filmu dźwiękowego. Marta Flanzowa o „Moralności pani Dulskiej”.* *Tydzień Lit.* dod. *Polski Zbrojnej* 1930 nr 12. — (Wyst. w Paryżu:) SPEKTATOR. *Ognisko* 1930 nr 464. — *Moralność pani Dulskiej w Białogrodzie. Scena Pol.* 1931 z. 9, z. 22. — (Wyst. w W-wie Teatr na Chłodnej:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 24; przedr. w książce: *Okno na życie. W-wa 1932 s. 172-177; fragm. pt. „Pani Dulska”* *dopelnia Moliera. Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56; W. BRUMER. *Kur. Por.* 1932 nr 21; (A. G. S.) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Kur. Warsz.* 1932 nr 20 (wyd. por.); C. WOJEŃSKA. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 5; X. Y. Z. *Robotnik* 1932 nr 25. — (Wyst. w W-wie Teatr Aktora:) T. BREZA: *Dulska — nie taki straszny diabeł.* *Kur. Por.* 1934 nr 260; T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 262; przedr. w książce: *Romanse cieniów. W-wa 1935 s. 154-159; T. MICIŃSKI: Na marginesie premiery w Teatrze Aktora. Zagadnienie artystycznego realizmu. Aktualne wartości realizmu. Aktualność pani Dulskiej.* *Gaz. Artystów* 1934 nr 5; J. N. MILLER. *Robotnik* 1934 nr 341 s. 6; *rtm. Pion* 1934 nr 39; A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1934 nr 41 s. 6; K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1934 nr 260 s. 6; przedr. w książce: *W garderobie duchów. Wrażenia teatralne. Lw. [1938] s. 83-86.* — (Wyst. w Kat.): J. K. Z.: *Pizekroje. Kuźnica* 1937 nr 11. — (Wyst. w Kr.): L. SZCZEPAŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 274. — *Zapolska na scenie jugosłowiańskiej. Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 187. — Dr J. D. [J. DOLEŻAL]: *O té nemoralní „Morálce”.* *Lidové noviny* (Brno) 1939 nr z 16 grudnia. — J. D. [J. DOLEŻAL]: *Třicet let Morální pani Dulské na českých jevištích. Divadelný věstník Máje* 1940 nr 3. — (Wyst. we Lw.): T. BOY-ŻELEŃSKI: *O polskim teatrze we Lwowie. Nowe Widnokręgi* 1941 nr 1. — (Wyst. w Lubl.): Z. KALUŻYŃSKI: *Zapolska na scenie lubelskiej. Odrodzenie* 1944 nr 1. — (Wyst. w Częstochowie:) W. N. [W. NATANSON]. *Głos Narodu* 1945 nr 204. — (Wyst. w Gdyni:) M. BRANDYS. *Gaz. Morska* 1945 nr 56; J. STĘPOWSKI. *Dzień. Bałtycki* 1945 nr 157. — (Wyst. w Kat.): Z. HIEROWSKI: *Pierwsze kroki. Odra* 1945 nr 1. — (Wyst. w Kr.): Z. LEŚNODORSKI. *Tyg. Powsz.* 1945 nr 38. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Moda na Dulską. Ilustr. Kur. Pol.* 1945 nr 29. — R. KOŁONIECKI: *Dulsczyzna wczoraj i dziś. Program*

- Teatru Pol.* (Poz.) 1945. — J. K. POJEZDNY [J. DOLEŻAL]: O „moralce” G. Zapolské. *Svobodné slovo* (Praga) 1946 nr z 23 października. — Z. SKUPIŃSKI: „Moralność pani Dulskiej”. Sztuka wycznie żywa. (Przed premierą). *Kur. Szczeciński* 1946 nr 144. — HAZET [H. ZAKRZEWSKA]. *Radio i Świat* 1948 nr 39 s. 3. — Z. H. [Z. HIEROWSKI]: Kołtuństwo unieśmiertelnione. *Listy z Teatru* 1949 nr 35. — (Wyst. w Łodzi:) S. BRUĆZ. *Kuźnica* 1949 nr 24. — (Wyst. w Kr.): H. VOGLER: Jeszcze jedno spojrzenie na Dulskich. *Echo Tyg.* 1949 nr 37; W. ZECHENTER. *Echo Kr.* 1949 nr 340; Goa [A. GOLUBIEW]: Dramat podwójnej moralności. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 2; S. OTWINOWSKI. *Dzienn. Lit.* 1950 nr 2; A. ŚWIDERSKA: Premiera krakowskie. *Dziś i Jutro* 1950 nr 4; J. ZAGÓRSKI: Pięć premier krakowskich. *Twórczość* 1950 z. 1 s. 122–124.
- Z. LEŚNODORSKI: Legenda „Dulszczyny”. *Program Teatrów Dramatycznych* (Kr.) 1949/1950. — Wisz [W. SZEWczyk]: Dulscy pod ostrzałem czterdziestu pięciu lat. *Program Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego* (Kat.) 1949/1950. — K. BEYLIN: Zapolska wczoraj i dziś. *Teatr* 1950 nr 6. — A. BRAYER: Pierwsza wizyta Dulskich w Krakowie. *Dzienn. Pol.* 1950 nr 282. — S. DĄBROWSKI: Państwo Dulscy na polskiej scenie. *Program Teatru Nowego* (W-wa) [1950] s. 12–15. — W. GORECKI: Sprawa Hanki. *Wieczory Teatr.* 1950 nr 11. — Z. MITZNER: Wnuczka Hanki. *Rzeczpospolita* 1950 nr 78. — (wn) [W. NATANSON]: Sprawa megalomanu. *Wieczory Teatr.* 1950 nr 11. — J. A. SZCZEPAŃSKI: Przędząca komedia epoki. *Program Teatru Nowego* (W-wa) [1950] s. 4–9. — J. A. SZCZEPAŃSKI. *Program Teatru im. Jaracza* (Olsztyn) 1950. — M. SZCZEPKOWSKA: Komedia czy... dramat? *Program Teatru Wybrzeże* (Gdańsk) 1950. — W. SZEWczyk: Dialog o moralności. *Wieczory Teatr.* 1950 nr 11. — J. M. S. [J. M. ŚWIGCICKI]: „Dulska” a drobnomieszczaństwo. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 19. — (Wyst. w Bratysławie:) J. SŁOTWIŃSKI: Teatralny list z Bratysławy. *Listy z Teatru* 1950 nr 36. — (Wyst. w Kat.): E. PIESTRZYŃSKI: „Pani Dulska” i trochę refleksji. *Trybuna Rob.* 1950 nr 90; B. SURÓWKA. *Dzienn. Zach.* 1950 nr 89; IGNOTUS [B. SURÓWKA]: Problem Hanki. *Kur. Codz.* 1950 nr 92. — (Wyst. w W-wie:) A. JAKUBISZYN. *Polska Zbrojna* 1950 nr 83; S. PODHORSKA-OKOŁÓW. *Kur. Codz.* 1950 nr 77; K. PUZYNA. *Nowa Kultura* 1950 nr 2; T. SARNECKI: Dulscy jeszcze żyją. *Wola Ludu* 1950 nr 85; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Rodzina Dulskich — pomnik kołtuństwa. *Trybuna Ludu* 1950 nr 77; (t. b.): To nie są Dulscy. *Dziś i Jutro* 1950 nr 13; B. WÓJCICKI. *Życie W-wy* 1950 nr 79.
- ZAN [Z. ANDRZEJEWSKI]: Zapolska przed mikrofonem. *Kur. Codz.* 1951 nr 332. —
- J. BIENIASZ: Narodziny pani Dulskiej. *Od A do Z* 1951 nr 32; przedr. *Kur. Codz.* 1951 nr 70. — J. Z. JAKUBOWSKI: Wstęp do: G. Zapolska: Moralność pani Dulskiej. W-wa 1951 i wyd. nast. [Rec. [M. Grydzewski]: Jana Zygmunta komentarze. *Wiad.* (Londyn) 1953 nr 24]. — KOSTERKIEWICZ: Przedpremierowa dyskusja nad „Moralnością pani Dulskiej”. *Głos Szczeciński* 1951 nr 72. — L. SCHILLER: Tradycje realizmu w teatrze polskim. *Materiały do Studiów i Dyskusji z zakresu Teorii i Historii Sztuki, Krytyki Artyst.* ... 1951 nr 5. — (Wyst. w Lubl.): M. BECHZCZYC-RUDNICKA. *Sztandar Ludu* 1951 nr 231. — (Wyst. w Rabce:) r. ch. *Życie Lit.* 1951 nr 5. — (Wyst. w Szczecinie:) W. WIRPSZA: Dulszczyna z tłumikiem. *Głos Szczeciński* 1951 nr 82. — (Wyst. we Wr.): A. ONOWA [E. MISIOLEK]. *Dziś i Jutro* 1951 nr 35. — F. ERPENBECK. *Theater der Zeit* (Berlin) 1952 z. 21. [Streszcz.: (fr): Jak widzi Zapolską „Theater der Zeit”. *Teatr* 1953 nr 1]. — J. FRÜHLING: Dulska w Berlinie. Rozmowa z L. Kruczkowskim. *Teatr* 1952 nr 22. — J. LESZCZYŃSKI. *Teatr* 1952 nr 15. — Z. RASZEWSKI. *Pam. Teatr.* 1952 nr 2/3; przedr. fragm. pt. Zdzieranie masek z fałszywych idealistów. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56. — K. WŁOCH. *Blick nach Polen* (Berlin) 1952 nr 10. — Pani Dulska w Berlinie. *Teatr* 1952 nr 19. — B. BUTRYŃCZUK: Tragicomedia mieszczańska G. Zapolskiej. *Gaz. Rob.* 1953 nr 301. — L. LAWIŃSKI. *Wiad.* (Londyn) 1953 nr 24. — J. PLEŚNIAROWICZ. *Nowiny Tyg. dod. Nowin Rzeszowskich* 1953 nr 22. — J. PLEŚNIAROWICZ. *Program Teatru Ziemi Rzeszowskiej* (Rzeszów) 1953. — T. J. W.: Kiedy Zapolska napisała „Moralność pani Dulskiej”? *Życie Lit.* 1953 nr 47. [Polem.: J. Bieniasz. *Od A do Z* 1953 nr 50]. — J. WYSZOMIRSKI: Kto napisze powieść o Zapolskiej. *Express Wiecz.* 1953 nr 210. [Polem.: J. Huszcza: Już kiedyś podjęto próbę napisania powieści o Zapolskiej. *Express Wiecz.* 1953 nr 217; J. Wyszomirski: Jeszcze o Zapolskiej. *Express Wiecz.* 1953 nr 229; *Słowo Pol.* 1953 nr 236]. — *Nowiny Tyg. dod. Nowin Rzeszowskich* 1953 nr 19, nr 24. — (Wyst. w Londynie:) J. BIELATOWICZ. *Życie* (Londyn) 1953 nr 22; Z. NOWAKOWSKI. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* (Londyn) 1953 nr 119; (on) [J. OSTROWSKI]. *Orzeł Biały* (Londyn) 1953 nr 22; T. TERLECKI. *Kultura* (Paryż) 1953 nr 6; *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* 1953 nr 114. — (Wyst. w Mediolanie:) G. C. FERRETTI. *L'Unità di Milano* 1954 nr z 23 i 24 sierpnia; J. FRÜHLING: Pani Dulska w Mediolanie. *Świat* 1954 nr 40. — T. PEIPER: O kołtunach i głupcach Zapolskiej. *Dziś i Jutro* 1954 nr 2. — R. B.: Una tragicommedia piccolo-brogese. *Teatro d'oggi* (Rzym) 1954 nr 4. — J. DOLEŻAL: Pani Dulska opęt na scenie.

Svobodne slovo (Praga) 1954 nr 10. — O. FENCEL. *Rudé právo* 1954 nr 20 marca. — M. NEDBAL: Komédie...? *Program Národní divadlo* (Praga) 1954 nr 16. — (Wyst. w Budapeszcie:) [B. BARTOSZEWICZ]: Węgierskie wieczory teatralne. *Kronika* 1956 nr 16. — (Wyst. w Kijowie:) J. F. CHARNICKI: Moskiewskie polonica. *Echo Tyg.* 1956 nr 30; przedr. *Głos Koszaliński* 1956 nr 177, *Gaz. Zielonogórska* 1956 nr 187, *Gaz. Poz.* 1956 nr 179; E. ŻYDOMIRSKI: W Leningradzie i w Moskwie. *Express Wiecz.* 1956 nr 183. [Polem.: J. Macierakowski: Cudze chwalice... *Teatr* 1956 nr 17]. — S. GAŚSOWSKI: Połowikowy żywot pani Dulskiej. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1956. — (Wyst. w Samarkandzie:) J. HEN: Powrót do Uzbekistanu. *Nowa Kultura* 1956 nr 23; przedr. w książce: Skromny chłopiec w haremie. W-wa 1957 s. 45-46. — J. POMIAŃSKI: Na marginesie „Moralności pani Dulskiej”. W szkicu: Teatr w środowisku robotniczym. *Program Bałtyckiego Teatru Dramatycznego* (Koszalin) 1956 s. [5-7]. — D. TRYLEWICZ: Rozrachunki z panią Dulską. *Widnokrąg* 1956 nr 9. — A. CZERMIŃSKA: Skąd się wzięła pani Dulska. *Kulisy* 1957 nr 2. — D.: Zapolska G.: Die Moral der Frau Dulski. W książce: J. Gregor: Der Schauspielführer. Band V: Das Schauspiel der slavischen Völker. Stuttgart 1957 s. 37-38. — (m): Sukcesy „Moralności pani Dulskiej” w ZSRR. *Trybuna Ludu* 1957 nr 113. — (Wyst. w W-wie Teatr m.st. W-wy na Pradze r. 1944.) S. MROZIŃSKA: Teatr wśród ruin Warszawy. W-wa 1958 s. 52-55. — (Wyst. w W-wie Teatr Rozmaitości:) T. SYGA: Dulska już tylko w Teatrze. *Stolica* 1958 nr 45; R. SZYDLŃSKI: Klasyk w spódnicy. *Trybuna Ludu* 1958 nr 308; (IBIS) [A. WRÓBLEWSKI]: Pani Dulska wojownicza. *Życie W-wy* 1958 nr 274; J. ZAGÓRSKI: Historia, psychologia, obyczaje. *Kur. Pol.* 1958 nr 247. — (Wyst. w Leningradzie:) (x y): Zapolska na indeksie? *Dzienn. Lud.* 1958 nr 48; Moralność pani Dulskiej — sztuką bezwartościową? *Sztandar Młodych* 1958 nr 50.

(Ekranizacja:) A. MALINA. *Obrana lądu* (Praga) 1958 nr 217; A. MARKERT: Od „Niebezpiecznego kochanka” do „Moralny pani Dulskiej” — czyli Zapolska na ekranie. *Ekran* 1958 nr 50; Pani Dulska w ČSR. *Trybuna Lit.* 1958 nr 44; *Teatr i Film* 1958 nr 3; L. BUROWICKI. *Ilustr. Kur. Pol.* 1959 nr 60; E. DZIEBOWSKA: Hesja! Melal! Felicjan! *Ekran* 1959 nr 14; ADAM [A. LIBERA]: „Moralka pani Dulskiej”. *Trybuna Rob.* 1959 nr 86; Z. LICHNIAK: Czesi mordują Gabriele. *Słowo Powsz.* 1959 nr 79; C. MICHAŁSKI. *Dookoła Świata* 1959 nr 272; „Moralność pani Dulskiej”. *Tyg. Demokratyczny* 1959 nr 14. — L. LAWIŃSKI: Zaloty w domu

Gołębów-Dulskich. *Tyg. Pol.* (Paryż) 1959 nr 45. — (Wyst. w Londynie:) (On) [J. OSTROWSKI]. *Orszel Biały* 1959 nr 50; Big-Ben [S. KOSSOWSKA]: Pierwsze spotkanie z Panią Dulską. *Wiad.* (Londyn) 1960 nr 2. — B. WACHOWICZ: Zofia Batycka. *Ekran* 1960 nr 12 [dot. wersji filmowej z 1929]. — W. MACIĄG: Za co panią Dulską szanować winniśmy. [Z cyklu:] Dlaczego kocham...? Dlaczego szycę...? *Życie Lit.* 1960 nr 24. — (Wyst. w Olsztynie Teatr im. Jaracza r. 1945:) W. OGRODZIŃSKI: Kawał wielkiej roboty... Pani Dulska w „Treuanktheater”. *Głos Olsztyński* 1960 nr 281. — L. LAWIŃSKI: Dulscy czy Gołębowie. *Dod. Tyg. Ostatnich Wiad.* (Mannheim) 1961 nr 13. — Nieśmiertelna pani Dulska. *Listy Teatru Pol.* 1961/1962 z. 56. — W. KOT: Dramat polski na scenach chorwackich i serbskich do r. 1914. *Kr.* 1962 s. 42-43, 94-96. — CAT [S. MACKIEWICZ]: Brecht i Zapolska. *Słowo Powsz.* 1962 nr 86. — J. MLYŃK: 100 lat serbskiego dźwięka. 1862-1962. *Budziszyn* 1962 s. 154-155. — (Wyst. w Olsztynie:) J. SEGIEF: Rozprawa z legendą o Dulskiej. *Głos Olsztyński* 1961 nr 274; Dulska jubileuszowa i „oddemonizowana”. *Teatr* 1962 nr 2. — (Wyst. w Lubl.) A. TATARKIEWICZ: Gniewna młodzież w domu Dulskich. *Kamena* 1962 nr 21. [Omówienie: Dulska widziana przez zbuntowaną młodzież. *Teatr* 1963 nr 2]. — (Wyst. w W-wie:) J. BIERNACKI: Dlaczego się dziś podoba? *Nowa Kultura* 1962 nr 21; J. KŁOSSOWICZ: Zadanie na piątkę. *Przeegl. Kult.* 1962 nr 18; M. A. STYKS [J. MAŚLIŃSKI]: Zapolska nie gorsza. *Życie Lit.* 1962 nr 22; W. NATANSON: Koniec dyktatury? *Teatr* 1962 nr 10; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 101-107; J. ROMANOWNA: Jaka będzie nowa Dulka? [Wywiad]. *Express Wiecz.* 1962 nr 61; (T. S.) [T. SYGA]: Nieśmiertelna pani Dulka. *Stolica* 1962 nr 15/16 s. 37; R. SZYDLŃSKI: Klasyk w spódnicy. *Trybuna Ludu* 1962 nr 80; J. ZAGÓRSKI: Koncepcje i wykonawcy. *Kur. Pol.* 1962 nr 68. — J. CZACHOWSKA: Z dziejów „Moralności pani Dulskiej”. W książce: G. Zapolska: Moralność pani Dulskiej. W-wa 1963 s. 193-236 i wyd. nast. — K. ŁASTAWIECKI: *Głos Wybrzeża* 1963 nr 16. — (Wyst. w Łodzi:) W. N. [W. NATANSON]: Nowa inscenizacja „Pani Dulskiej”. *Teatr* 1963 nr 19; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 97-100. — N. BOJARSKA: „Moralność pani Dulskiej”. W książce: S. Marczak-Oborski: Iskier przewodnik teatralny. W-wa 1964 s. 555-557. — J. CHŁOSTA: W rocznicę pierwszego przedstawienia. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1964 nr 47. — (Wyst. w Kr.): L. FŁASZEN: Bież na biedną panią Dulską. *Echo Kr.* 1965 nr 36; J. PIĘSZCZACHOWICZ. *Współczesność* 1965 nr 6. —

- (Wyst. w Szczecinie:) *Teatr* 1965 nr 7. — R. SZYDŁOWSKI: Kiedy pani Dulaska mówi po rosyjsku... *Trybuna Ludu* 1965 nr 148. — T. WEISS: Wstęp do książki: G. Zapolska: *Moralność pani Dulskiej*. Wr. 1966 *BN I* 187 i wyd. nast. — *Kultura* 1966 nr 13, nr 49 [dot. wyst. w Hawanie i w Helsinkach]. — S. DOMAŃSKA: *Program Teatru im. Ź. Osterwy* (Gorzów) 1967. — M. LAZIĆ. *Dniewnik* 1967 nr 7541. — (Wyst. w Kr.) I. j. [L. JABLONKÓWNA]: Dulaska na sukniach. *Teatr* 1967 nr 9; S. OTWINOWSKI: *Notas krakowski*. *Życie Lit.* 1967 nr 15; J. PIESZCZACHOWICZ: *Piekło wiecznego mieszczaństwa*. *Echo Kr.* 1967 nr 69; M. SIENKIEWICZ: *Dulscy na szmatkach*. *Współczesność* 1967 nr 13; J. A. SZCZEPAŃSKI: *Pani Dulaska pozytywna? Trybuna Ludu* 1967 nr 160. — J. MAŚLIŃSKI: *Kołtun? co to za okaz?* *Życie Lit.* 1968 nr 48. [Polem.: [A. T. Mostowicz]. *Szpilki* 1968 nr 49]. — [K. MEISSNER]: *Tango z 1906 r. Program Teatru Kameralnego* (Bydgoszcz) 1968 s. 14–17. — (Wyst. telewizyjne:) J. MIŁEWSKI, *Kierunki* 1968 nr 32; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1968 nr 33; J. KUROWICKI. *Wiad.* (Wr.) 1970 nr 50; *Radio i Telewizja* 1970 nr 51. — (Wyst. w Kat.) R. HIRSCH: *Katowicki teatr paradoksov*. *Teatr* 1970 nr 7. — A. MIANOWSKA: *O Zapolskiej i „Moralności pani Dulskiej”*. *Program Teatru Pol.* (Bielsko-Biała) 1970. — T. NEŚĆ. *Narodne novine* (Niš) 1970 nr 20. — (Wyst. w Kaliszu:) A. L. *Nurt* 1971 nr 1; B. FRANKOWSKA: *Współczesna „Dulaska”*. *Teatr* 1971 nr 3. — (Wyst. w Krynicy:) A. JELCZ. *Polityka* 1971 nr 44. — K. EBERHARDT: *Pani Dulaska gór!* *Ekran* 1971 nr 2. — *Program Teatru Pol.* (W-wa) 1971 nr z października. — L. TERPIŁOWSKI. *Program Teatru Lud.* (W-wa) 1972 nr z marca. — (Wyst. w W-wie pt. Jeszcze Dulaska:) A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1972 nr 77; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1972 nr 102; J. WITTLIN. *Teatr* 1972 nr 10. — J. MAŚLIŃSKI: *Kołtun? Co to za okaz? W: Lekture obowiązkowe*. Wr. 1973. — J. ROZOZIŃSKI: *Słońce konstelacji rodzinnej*. *Program Teatru Pol.* (W-wa) 1973 nr z października s. 8–11. — A. J. WIECZORKOWSKI. *Program Teatru Pol.* (W-wa) 1973 nr z października s. 3–7. — *Żywotnik literacki*. *Życie Lit.* 1973 nr 5. [Polem.: *Szpilki* 1973 nr 9; A. Berestowski. *Szpilki* 1973 nr 11]. — (Wyst. w W-wie:) M. FIK. *Polityka* 1973 nr 46; W. FILLER. *Kultura* 1973 nr 43; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1973 nr 247; A. KRAL. *Teatr* 1973 nr 22; T. KRZEMIEN. *Kierunki* 1973 nr 44; L. KYDRYŃSKI. *Przekrój* 1973 nr 1492; K. PANKIEWICZ. *Program Teatru Pol.* (W-wa) 1973 nr z października; G. SINKO. *Teatr* 1973 nr 23; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Perspektywy* 1973 nr 46; A. WRÓBLEWSKI. *Argumenty* 1973 nr 45. —
- R. TABORSKI: „Moralność pani Dulskiej” G. Zapolskiej. W-wa 1975 *Bibl. Analiz Lit.* 47.
- I ch czworo.** (Wyst. we Lw.) K. BARANOWSKI. *Gaz. Nar.* 1907 nr 255; H. CEPNIK. *Dzienn. Pol.* 1907 nr 519; Fel. Gw. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1907 nr 516; K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1907 nr 515. [Polem.: St. B. [S. Brandowski]: *Teatralne szakale. Z powodu „Ich czworo”* G. Zapolskiej. *Goniec Pol.* 1907 nr 246–247]; (fm) [F. MRAWIN-CZYC]. *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 225; A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1907 nr 256; W. M. *Gaz. Sanocka* 1907 nr 255; H. ZBIERZCHOWSKI. *Nasz Kraj* 1907 t. 4 z. 19 s. 594–595; „*Tragedia ludzi głupich*”. *Nowości Ilustr.* 1907 nr 47; *Wiek Nowy* 1907 nr 1902 s. 6; *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1907 nr 267. — (Wyst. w Kr.) (alc): *Z teatru krakowskiego*. *Słowo Pol.* 1907 nr 565; A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1907 t. 166 s. 497–499; m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1907 nr 388; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 554; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1907 nr 557; kr. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1907 nr 277; *Głos Narodu* 1907 nr 548; *Nowości Ilustr.* 1907 nr 49. — G. Zapolska o „*Ich czworo*”. Wywiad listowy z autorką. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 51; przedr.: fragm. *Kur. Por.* 1907 nr 356; całość w książce: *Publicystyka. Cz. 3. Wr. 1962.* — (Wyst. w W-wie:) Z. BART. [Z. BARTKIEWICZ]. *Świat* 1907 nr 51; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 346; *FOTEL N° 100: Tydzień teatralny warszawski. Scena i Sztuka* 1907 nr 5; S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Codz.* 1907 nr 135; J. LORENTOWICZ. *Nova Gaz.* 1907 nr po 14 grudnia; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 5–12*; K. Ł. [K. ŁAGANOWSKI]. *Goniec Wiecz.* 1907 nr 579; J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. Powsz.* 1907 nr 342; *Kur. Por.* 1907 nr 349; (?). *Słowo* 1907 nr 342; W. BOGUSŁAWSKI: *Rok zmarnowany w teatrach warszawskich. Bibl. Warsz.* 1908 t. 1 z. 1 s. 169; W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1908 z. 1 s. 162–168; J. S. *Bluszcz* 1908 nr 10 s. 107–108; (R.) [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1908 nr 121 (wyd. por.); *Przeł. Por.* 1908 nr 14 s. 2; I. K. DWORZACZEK. *Dzienn. Powsz.* 1909 nr 253 s. 1–2; (W. R.) [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1909 nr 255 s. 2; *Przeł. Por.* 1909 nr 256 s. 3. — (Wyst. w Wil.) [E. WĘSŁAWSKA]. *Dzienn. Wil.* 1908 nr 3. — (Wyst. Teatru G. Zapolskiej, występy na prowincji:) I. STADNICZENKO. *Goniec Pckucki* (Kołomyja) 1908 nr 14; *Kur. Stanisławowski* 1908 nr 1178. — (Wyst. w Kijowie:) S. J. *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 217; W. *Kijewskaja mysł* 1908 nr 275. — (Wyst. w Poz.) ACER. *Kur. Poz.* 1908 nr 265; R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1908 nr 47; *Zet.*: „*Tragedia ludzi głupich*”. *Dzienn. Poz.* 1908 nr 265. —

DR EBREM [E. BRYNDZA-NACKA]: Ludzie głupi w sztukach Zapolskiej i w życiu. *Bluszcz* 1909 nr 12-14, nr 16. — (Wyst. w Kijowie): LAMBDA. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 5; Z. M. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 39. — (Wyst. w Wil.): C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1913 nr 34; Fr. Hr. *Kur. Litewski* 1913 nr 55. — (Wyst. w W-wie:) (b): Wznowienie i debiut. *Przełg. Por.* 1916 nr 160; L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Kur. Por.* 1916 nr 160; (A. D.) [A. DOBROWOLSKI]: Debiut F. Frączkowskiego w Rozmaitościach. *Kur. Warsz.* 1916 nr 160; *Z. Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1916 nr 161. — (Wyst. w Kr.): E. BREITER. *Goniec Kr.* 1919 nr 10; T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1919 nr 229; przedr. w książce: Flirt z Melpomeną. *Wieczór pierwszy*. W-wa 1920 s. 73-76; Pisma. T. 19. W-wa 1963 s. 112-114; Zdz. JACH. [Z. JACHIMECKI]. *Głos Narodu* 1919 nr 7 wyd. wiecz.; J. PIETRZYCKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 243; WALERIAN EMSKI [M. SZYJKOWSKI]. *Maski* 1919 z. 1; M. SZYJKOWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 13. — (Wyst. w W-wie:) (VIDE). *Przełg. Teatr.* 1919 nr 5; w *Kur. Pol.* 1919 nr 195; *Gaz. Por.* 1919 nr 208; *Kur. Por.* 1919 nr 208; *Przełg. Światowy* 1919 nr 2. — (Wyst. w Kr.): T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 199; przedr. w książce: Flirt z Melpomeną i inne flirtiki. *Wieczór trzeci*. Kr. 1922 s. 85-87; Pisma. T. 20. W-wa 1963 s. 80-82; (E. H.) [E. HAECKER]. *Naprzód* 1921 nr 195; W. FALLEK. *Nowy Dzień*. 1921 nr 228. — (Wyst. w W-wie Teatr Rozmaitości:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1923 nr 346; przedr. w książce: Flirt z Melpomeną. *Wieczór czwarty*. W-wa 1924 s. 304-306; Pisma. T. 20. W-wa 1963 s. 389-390. — (Wyst. w W-wie Teatr Mały:) ace. *Kuźnia Młodych* 1934 nr 19; T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1934 nr 315; przedr. w książce: Romanse cieniów. *Wrażenia teatralne*. W-wa 1935 s. 207-211; fragm. pt. *Myśli z r. 1934. Listy Teatru Pol.* 1960/1961 nr 42; K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1934 nr 47; T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1934 nr 310; j. n. m. [J. N. MILLER]. *Robotnik* 1934 nr 418; S. PIASECKI. *Mezaliana na cenzurowanym. ABC* 1934 nr 318; L. POMIŃSKI. *Tragedia ludzi głupich. Teatr* 1934 nr 2; as [A. SŁONIMSKI]. *Wiad. Lit.* 1934 nr 48; W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 46; K. WIERZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1934 nr 314; przedr. w książce: *W garderobie duchów. Wrażenia teatralne*. Lw. (1938) s. 101-103; fragm. przedr. *Listy Teatru Pol.* 1960/1961 nr 42; ZASTĘPCA: Trzy premiery. *Myśl Nar.* 1934 nr 50. — (Wyst. we Lw., przedstawienie konspiracyjne:) HALINA HUSZCZYŃSKA [H. KOSZUTSKA]: Teatr na strychu. *Nowe Widnokręgi* (Moskwa) 1944 nr 20. — (Wyst. w Lubli:) M. BECHCZYC-RUDNICKA: Destrukcyjna siła głupoty. *Źródł* 1946 nr 3. — (Wyst. w Łodzi:) Z. KA-

LUŻYŃSKI. *Kuźnica* 1946 nr 11. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]: O „Ich czworo” G. Zapolskiej. *Program Teatru Miejskiego* (Częstochowa) 1946/1947. — (Wyst. w Kr.): T. KUDLIŃSKI: Z teatrów krakowskich. *Tyg. Powsz.* 1947 nr 17; MAGDALENA SAMOZWANIEC. *Trybuna Rob.* 1947 nr 91; W. SZYMBORSKA. *Świetlica Kr.* 1947 nr 8. — (Wyst. we Lw., przedstawienie konspiracyjne:) J. HORDYŃSKI, J. WOŹNIAK: Wspomnienie o Joannie Skwarczyńskiej. *Dziś i Jutro* 1949 nr 18. — (Wyst. w W-wie:) K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1952 nr 144; A. GRODZICKI. *Kur. Codz.* 1952 nr 145; S. MARCZAK-OBORSKI: Zapolska — autorka aktualna. *Nowa Kultura* 1952 nr 32; A. ODNOWA: Młodzi reżyserzy odmładzają „Ich czworo”. *Dziś i Jutro* 1952 nr 32; O. PORYCKI [J. ODROWĄŻ-PINIĄŻEK]: Warszawski repertuar komediowy. *Przełg. Powsz.* 1952 nr 9; R. SZYDŁOWSKI: Mieszkańska trójka i szwaczka Mania. *Trybuna Ludu* 1952 nr 168. [Polem.: J. Rakowiecki: W sprawie wyraźnej wskazówki Zapolskiej słów kilka. *Teatr* 1952 nr 12, R. Szydłowski: Jeszcze raz w obronie szwaczki Mani. *Teatr* 1952 nr 18; przedr. w książce: J. Z. Jakubowski: *Teatr Zapolskiej*. W-wa 1965 s. 108-113]; J. ŻUŁAWSKI: Na scenach warszawskich. *Twórczość* 1952 z. 10; J. ZAWADSKIJ. *Teatr* (Moskwa) 1953 nr 3; przedr. pt.: Uwagi o polskim teatrze. *Tłum. J. Frühling. Teatr* 1953 nr 11. — (Wyst. w Częstochowie:) J. ZAGÓRSKI: Wizyty w Częstochowie. *Teatr* 1953 nr 19. — Z. KRAWCZYKOWSKI: Zapolska i jej „tragedia ludzi głupich”. *Program Teatru im. A. Fredry w Gnieźnie* 1953. — L. HERDEGEN: Nasz śmiech. *Program Teatru Starego* (Kr.) 1954 s. 5-8. — W. LACHNITT: „Ich czworo”. *Program Teatru Współcz.* (Szczecin) 1954 nr 2. — T. PEIPER: O kołtunach i głupcach Zapolskiej. *Część druga. Dziś i Jutro* 1954 nr 3. [Polem.: E. Misiołek: Zapolska i wnioski dla inscenizatora. *Dziś i Jutro* 1954 nr 7]. — S. SKWARCZYŃSKA: Na przykładzie jednej sztuki. *Tyg. Powsz.* 1954 nr 17. — (Wyst. w Gnieźnie:) S. MARCZAK-OBORSKI: Teatr pracuje w terenie. *Teatr* 1954 nr 8. — (Wyst. w Kr.): K. BARNAS: Jeszcze jedno spotkanie z Zapolską. *Życie Lit.* 1954 nr 43; K. BROŃCZYK: Fredro i Zapolska. *Tyg. Powsz.* 1954 nr 47. — (Wyst. w Szczecinie:) E. MESSER: Geometria małżeńska. *Życie i Kultura* 1954 nr 9. — (Wyst. w Kaliszu:) (Ch.) [K. CHMIELECKA]. *Tyg. Powsz.* 1958 nr 47. — (Wyst. w W-wie:) STEFAN POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1960 nr 247; JEREMI [J. CZUŁIŃSKI]: Głupiec z dyplomem filozofa. *Trybuna Mazowiecka* 1960 nr 241; J. FRÜHLING: W szponach głupoty i nałogu. *Tyg. Demokratyczny* 1960 nr 41; M. KOSIŃSKA. *Życie W-wy* 1960 nr 235; awk. [A. W. KRAL]. *Teatr* 1960 nr 22; przedr. w książce: J. Z. Ja-

kubowski: Teatr Zapolskiej. W-wa 1965 s. 114-116; I. LUBASZEWSKA: On nie winien, ona winna... „Ich czworo” G. Zapolskiej w stulecie urodzin pisarki. *Express Wiecz.* 1960 nr 236; M. [J. N. MILLER]: Nie tak źli, jak głupi. *Głos Pracy* 1960 nr 235; J. N. MILLER: Nowy sezon teatralny w Warszawie. *Głos Nauczycielski* 1960 nr 51; POM [J. POMIANOWSKI]: Zapolska. *Świat* 1960 nr 41; T. S. [T. SYGA]. *Stolica* 1960 nr 42; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Ich wiele. *Trybuna Ludu* 1960 nr 276; przedr. fragm. pt. Dzisiejsze spojrzenie na „Ich czworo”. *Listy Teatru Pol.* 1960/1961 nr 42; B. WOJDUWOSKI: Małe popsute mechanizmy. *Współczesność* 1960 nr 20; J. ZAGÓRSKI: Tragedie, które śmieszają. *Kur. Pol.* 1960 nr 242. — krk.: „Ich czworo”. *Radio i Telewizja* 1961 nr 50. — W. KOT: Dramat polski na scenach chorwackich i serbskich do roku 1914. Kr. 1962 s. 96-98. — G. Zapolska i „Ich czworo”. *Program Bałtyckiego Teatru Dramatycznego* (Koszalin-Słupsk) 1964 s. 1-2. — S. MARCZAK-OBORSKI: Iskier przewodnik teatralny. W-wa 1964 s. 558-560. — (Wyst. w Jeleniej Górze;) J. SZELĄG [Z. MITZNER]. *Kultura* 1964 nr 20. — (Wyst. w W-wie;) K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1967 nr 106; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1967 nr 105; A. HANUSZKIEWICZ. *Kur. Pol.* 1967 nr 99 [wywiad przeprowadził (dag) [A. Dziembaj]; (hk) [H. KAJZAR]. *Współczesność* 1967 nr 11; J. KŁOSSOWICZ. *Teatr* 1967 nr 12; R. SZYDLÓWSKI. *Trybuna Ludu* 1967 nr 121; B. TABORSKI. *Życie Lit.* 1967 nr 28; ZASTĘPCA. *Kur. Pol.* 1967 nr 103. — (Wyst. telewizyjne;) J. K. MILEWSKI. *Kierunki* 1968 nr 1; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1968 nr 2. — K. K. C. [K. KONOPACKA-KSALA]: Tragedia ludzi głupich. *Program Teatru Ziemi Opolskiej* 1970 nr z 29 października. — (Wyst. w Olsztynie;) E. MORAWIEC. *Życie Lit.* 1973 nr 19; A. WRÓBLEWSKI. *Argumenty* 1973 nr 18. — T. WEISS: Wstęp do książki: G. Zapolska: *Zabusia*. — Ich czworo. Wr. 1974 BN I 219.

C ó r k a T u ś k i. A. PAWŁOWSKI. *Świat* 1907 nr 48. — G. ZAPOLSKA: Geneza powieści. Autoreferat. *Kur. Warsz.* 1907 nr 1; przedr. w książce: *Publicystyka*. Cz. 3. Wr. 1962. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1908 t. 168 s. 362-364; przedr. *Słowo* 1908 nr 155. — W. JABLONOWSKI: „Śnią się aniołowie...” *Głos Warsz.* 1908 nr 133. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Dzienn. Powsz.* 1908 nr 102. — J. KL. [J. KLECZYŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 34. — TOPÓR [W. BRZESKA]. *Kur. Poz.* 1908 nr 94. — *Gaz. Lw.* 1908 nr 99. — J. CIEMBRONIEWICZ. *Szkola* 1911 s. 245-251.

S k i z. L.: Nowa sztuka Zapolskiej. *Nowości Ilustr.* 1908 nr 43 [wywiad]. — (Wyst. w W-wie;) Ar. Bar. *Scena i sztuka* 1908

nr 41. — A. Br. [A. BREZA]. *Świat* 1908 nr 41. — F.: Z teatrów warszawskich. *Dzienn. Poz.* 1908 nr 234 dod. lit.-artyst. — S. GACKI. *Prawda* 1908 nr 41a. — C. JANKOWSKI: Wieczory teatralne. Kwiat doskonałej roboty pisarskiej, lecz bez woni i arcyzmu. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 41. — J. A. KISIELEWSKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 198. — lg-. *Kur. Pol.* 1908 nr 275. — J. LORENTOWICZ: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1908 nr 458; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru*. T. 4. W-wa 1935 s. 20-24. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 276. — TOPÓR [W. BRZESKA]: Odgłosy z Warszawy. *Kur. Poz.* 1908 nr 240. — G. ZAPOLSKA: [List w sprawie wystawienia „Skiza” ogł. pt.:] Zapolska o „Skizie”. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 43. — (?): Wrażenia teatralne. *Słowo* 1908 nr 271. — *Przegl. Por.* 1908 nr 276. — W. BOGUSŁAWSKI: Pragnienia i rzeczywistość. *Bibl. Warsz.* 1909 t. 1 s. 169-170. — I. K. DWORZACZEK: Refleksje na temat „Skiza” Zapolskiej. *Dzienn. Potocz.* 1909 nr 7. — (Wyst. we Lw.!) H. CERNIK. *Dzienn. Pol.* 1908 nr 465; *G. Nasz Kraj* 1908 nr 15; *Dot-jot. Wiek Nowy* 1908 nr 2178; fm. [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1908 nr 230; PRAWDOMIRSKI: Echa lwowskie. *Kur. Poz.* 1908 nr 243; ts [T. SOBULEWSKI]. *Słowo Pol.* 1908 nr 466; (aw) [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1908 nr 230. [Rec.:] *Przegl. Por.* 1908 nr 282; A. ZAGÓRSKI. *Kur. Lw.* 1908 nr 470; *Goniec Pol.* 1908 nr 517; *Gaz. Nar.* 1908 nr 230. — (Wyst. w Kr.!) A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1908 t. 170 s. 365-366; (x) [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1908 z. 11 s. 393; m. [M. JASTRZĘBSKI]. *Naprzód* 1908 nr 289; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1908 nr 483; K. RAKOWSKI. *Czas Pol.* 1908 nr 240; W.: Echa krakowskie. *Kur. Poz.* 1908 nr 248; *Nowości Ilustr.* 1908 nr 43. — (Wyst. Teatru G. Zapolskiej.) *Słowo Pol.* 1908 nr 521, nr 544; FOTEL 44. *Głos Pol.* (Tarnopol) 1908 nr 49; *Kur. Stanisławowski* 1908 nr 1212. — (Wyst. w Poz.!) B. MARCHLEWSKI. *Kur. Poz.* 1910 nr 36; R. [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1910 nr 8; *Dzienn. Poz.* 1910 nr 36. — (Wyst. w Łodzi!) S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1910 nr 74. — (Wyst. w Wil.!) w. b. [W. BARANOWSKI]. *Kur. Literacki* 1910 nr 3; E. WĘSŁAWSKA. *Goniec Wil.* 1910 nr 3. — (Wyst. we Lw.!) ART. S. [A. SCHRÖDER]. *Gaz. Lw.* 1918 nr 87. — (Wyst. w W-wie!) T. BOY-ŻELEŃSKI: Szlachecka komedia. *Kur. Por.* 1937 nr 295; przedr. w książce: *Murzyn zrobił..* W-wa 1939 s. 217-223; Z. BRONCEL. *Zwierzciadło* 1937 nr 9; EDDY: Na scenach Warszawy. Od „Narodowego” do „Kameralnego”. *Słowo* 1937 nr 303; L. GAJZLER: G. Zapolska w teatrach warszawskich. Z powodu wystawienia „Skiza” i „Panny Maliczewskiej”. *Ster* 1937 nr 46; S. GRZELECKI. *Miłość jest grą*. *ABC* 1937 nr 340; A. GRZY-

MALA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1937 nr 289 wyd. wiecz.; S. HELSZTYŃSKI: Z teatrów warszawskich. *Kultura* 1938 nr 2; AMI [A. MALISZEWSKI]. *Dzienn. Lud.* 1937 nr 299; A. M. [A. MIKOŁOWSKI]. *Mysł Nar.* 1937 nr 46; J. N. MILLER: Z teatrów warszawskich. *Robotnik* 1937 nr 324; J. PARANDOWSKI. *Gaz. Pol.* 1937 nr 293; przedr. w książkach: Szkicc. W-wa 1953 s. 217-220; Kiedy byłem recenzentem. W-wa 1963 s. 64-66; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszc* 1937 nr 44; K. PRUSZYŃSKI, *Słowo* 1938 nr 26; R. L'Écho de Varsovie 1937 nr 85; as [A. SŁONIMSKI]: „Ożenek” i „Skiz”. *Wiad. Lit.* 1937 nr 45; A. STERN. *Film* 1937 nr 34; M. SZCZĘŚNY. *Świat Filmu* 1937 nr 9; *Teatr* 1937 nr 2. — (Wyst. w Kr.): J. FRÜHLING. *Naprzód* 1945 nr 21; J. J. *Tyg. Demokratyczny* 1945 nr 18; T. KUDLIŃSKI: Nowe premiery. *Tyg. Powsz.* 1945 nr 17; W. N. [W. NATANSON]. *Głos Narodu* 1945 nr 189; W. BACEWICZÓWNA: „Skiz” w sali „Roma”. *Dziś i Jutro* 1946 nr 9; A. DZIENISIUŁ. *Arkona* 1946 nr 9/10. — (Wyst. w Londynie:) (J. L.): „Skiz” w Paryżu. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* 1956 nr 65; (On) [J. OSTROWSKI]: Polskie życie kulturalne. *Orzeł Biały* 1956 nr 2; LUCY: „Skiz” w Leicester. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* 1956 nr 78; J. SAKOWSKI. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* 1956 nr 2. [Polem.: J. Jordan: Daty sztuk Zapolskiej. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* 1956 nr 8]; W. J. SYRENA (Paryż) 1956 nr 10. — (Wyst. we Wr.): S. KOLBUSZEWSKI: „Skiz” G. Zapolskiej. *Słowo Pol.* 1956 nr 146. — (Wyst. w W-wie:) M. CZANERLE: „Skiz”, czyli o realizmie krytycznym bezkrytycznie. *Teatr i Film* 1957 nr 5; R. SZYDLOWSKI: Ten „Skiz” bije wszystkie atuty. *Trybuna Ludu* 1957 nr 189. — (Wyst. w Kr.): L. FLASZEN: Zapolska jubileuszowa. *Echo Kr.* 1959 nr 106; Z. GRĘN: Niepoprawni i naiwni. (Czechow—Zapolska—Rittner). *Życie Lit.* 1959 nr 16; O. JĘDRZEJCZYK: Skandalik obyczajowy i kłapsy. *Gaz. Kr.* 1959 nr 92; H. VOGLER: „Maria Stuart” i „Skiz”. *Dzienn. Pol.* 1959 nr 102. — H. CUDNOWSKI: G. Zapolska. *Odra* 1960 nr 40-41. — (Rec. wyst. telewizyjnego:) B. KAŻMIERZAK. *Kultura* 1964 nr 32; K. KARWICKA. *Ekran* 1964 nr 32; A. O. [A. OSTROWSKI]. *Radio i Telewizja* 1964 nr 33. — (Wyst. w Bielsku-Białej i w Zielonej Górze:) *Teatr* 1966 nr 10, nr 13. — W. NATANSON: Sztuka ocalona dla aktorów. *Program Teatru Współcz.* (W-wa) 1967. — (Wyst. w Łodzi:) K. SZNER: Od reżysera. *Program Teatru Nowego* (Łódź) 1967; M. WAWRZYŃKIEWICZ: „Skiz” i trochę niepokojów. *Współczesność* 1967 nr 21. — (Wyst. w W-wie:) K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1967 nr 284; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1967 nr 294; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1967 nr 283; A. JARECKI. *Sztandar Mło-*

dych 1967 nr 304; A. ŁAPICKI. *Trybuna Ludu* 1967 nr 315 (wywiad przeprowadziła I. Strzeżmińska); R. SZYDLOWSKI. *Trybuna Ludu* 1967 nr 331; J. FRÜHLING. *Tyg. Demokratyczny* 1968 nr 3; l. j. [L. JABLONKÓWNA]. *Teatr* 1968 nr 6; J. KOENIG. *Współczesność* 1968 nr 1; H. PRZEWOSKA. *Stolica* 1968 nr 9. — J. B. *Program Teatru im. Bogusławskiego* (Kalisz) 1968. — J. PLEŚNIAROWICZ: Z dziejów scenicznych „Skiza”. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1968 nr z kwietnia. — (Wyst. w Łodzi:) M. CZANERLE: „Skiz” stary, lecz nieprzestarzały. *Teatr* 1969 nr 2. — W. NATANSON: W książce: Godzina dramatu. Eseje o teatrze i literaturze. Poz. 1970. — (Wyst. w Lubl.): M. BECHCZYC-RUDNICKA. *Kamena* 1973 nr 11.

Pani Dulska przed sądem.
J. IWAŃSKI. *Prawda* 1908 nr 52.

O czym się nie mówi. K. BUJWIDOWA. *Ster* 1909 z. 7/8 s. 287-294. [Polem.: „O czym się nie mówi” Zapolskiej. W odpowiedzi na krytykę p. Bujwidowej. *Ster* 1909 z. 11/12 s. 393-398. — I. K. DWORZACZEK: Refleksje na temat powieści G. Zapolskiej pt. „O czym się nie mówi”. *Dzienn. Powsz.* 1909 nr 152; polem.: M. KASPRZYCKA: Luźne uwagi o refleksjach p. I. Dworzaczka na temat „O czym się nie mówi” Zapolskiej. *Bluszc* 1909 nr 42. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 173 s. 388. — H. GALLE: Frania i Ewa. Dwie kartki z czarnej księgi życia. *Kur. Warsz.* 1909 nr 182. — H. T-wa P.: Temat drażliwy. *Słowo* 1909 nr 164. — H. T-wa P. *Lit. i Sztuka* dod. *Dzienn. Poz.* 1909 s. 257-279. — J. P. *Bluszc* 1909 nr 24. — C. JANKOWSKI: Nowa powieść G. Zapolskiej. *Świat* 1909 nr 26. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Pióra kobiece. *Ateneum Kapłańskie* 1909 t. 2 z. 2 s. 180-181. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 139. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 104 s. 143-144. — K. E. *Przegl. Por.* 1909 nr 146. — Kch. *Prąd* 1909 nr 9. — T. MIELCARZEWICZ: Nowości beletrystyczne. *Praca* 1909 nr 27. — W. PROKESCH: Nowe powieści. *Nowa Reforma* 1909 nr 464. — Z. RÓŻYCKI. *Goniec Wiecz.* 1909 nr 537. — S. S.: To, o czym się nie mówi. *Ster* 1909 z. 6 s. 219-225. — S. Z. *Sztandar* 1909 nr 24. — (Z. S.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 130. — M. WEHROWA. *Prawda* 1909 nr 26. — W. WIECKI: Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 283. — J. WEYSENHOFF: Rozmowy literackie. Gamratka w literaturze polskiej. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 41. — *Krytyka* 1909 t. 4 z. 10. — *Dwutyg. Katechetyczny* 1909 nr 9. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 159-160. — H. GALLE. *Ziemia Lubel.* 1910 nr 124. — *Gryf* (Kościerzyna) 1910 z. 6 s. 190. — Niemcy o Zapol-

skiej. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 29. — A. MAZANOWSKI: Współczesna galeria powieściopisarzy polskich. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 130 s. 317-318. — M. BARTOŠOVÁ. *Ženský svět* (Praga) 1919 s. 278-279. — E. J. *Budoucnost* 1919/1920 s. 325-326. — v. h. *Kmen* (Praga) 1919/1920 s. 109. — (Ekranizacja:) *Gaz. Por.* 1919/1920 nr 291. — M. SZTYCER: Zapolska w atelier filmowym. *Film* 1937 nr 20

Szaleństwo. C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1910 nr 42. — E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 23. — H. G. [H. GALLE]. *Bibl. Książka* 1910 s. 506-507. — H. G. [H. GALLE]: Chora dusza. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 5. — E. KOSSOWSKI: Przegląd powieści. *Widnokreśli* 1910 z. 6 s. 183-185. — T. MIELCAREWICZ. *Praca* 1910 nr 11 s. 335. — A. SZAMOTA. *Odrodzenie* 1910 nr 7, nr 10. — SZRENIAWA. *Słowo* 1910 nr 342 s. 1. — * * * Z nowszych powieści polskich. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 108 s. 102-103. — *Scena i Sztuka* 1910 nr 6.

Panna Maliczewska. (Wyst. we Lw.) A. DOBROWOLSKI: Z teatru lwowskiego. *Literatura i Sztuka* dod. *Dzienn. Poz.* 1910 nr 44; Gbr. [B. GUBRYNOWSKI]. *Gaz. Lw.* 1910 nr 239; J. JEDLICH. *Wiek Nowy* 1910 nr 2786; K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1910 nr 483; Nowa sztuka Zapolskiej. *Nasz Kraj* 1910 nr 121; Echa galicyjskie. *Ze Lwowa. Tyg. Ilustr.* 1910 nr 44; *Scena i Sztuka* 1910 nr 44. — (Wyst. w Kr.) A. E. BALICKI: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1910 t. 178 s. 261-263; MUNDEK [E. BIEDER]. *Gaz. Poniędzialkowa* 1910 nr 28; (x) [W. FELDMAN]: Teatr krakowski. *Krytyka* 1910 t. 4 z. 12 s. 350; (m) [M. JASTRZEBSKI]. *Naprzód* 1910 nr 252; S. NIEMIEC. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 250; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1910 nr 497; K. RAKOWSKI. *Czas* 1910 nr 496. — (Wyst. w Poz.) B. MARCHLEWSKI. *Kur. Poz.* 1910 nr 279; R. [M. WIERZBIŃSKI]. *Praca* 1910 nr 50; *Zet. Dzienn. Poz.* 1910 nr 279. — Z. DASZYŃSKA-GOLIŃSKA: Ostatni utwór G. Zapolskiej. *Prawda* 1910 nr 49. — si. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 44 s. 889. — K. MAKUSZYŃSKI. *Świat* 1911 nr 2 s. 11-12; przedr. w książce: Dusze z papieru. T. 1. Lw. 1911 s. 100-108. — S. RZEWUSKI. *L'Action. Supplément littéraire et artistique.* Paryż 1911 nr 127. — (Wyst. zespołu T. Pilarskiego w Płocku:) *Głos Płocki* 1911 nr 25. — (Wyst. w Łodzi:) S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1911 nr 10. — (Wyst. w W-wie:) L. BELMONT. *Wolne Słowo* 1911 nr 121. — A. Br. [A. BREZA]. *Świat* 1911 nr 4; W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1911 z. 2 s. 292-304; (Ch). *Scena i Sztuka* 1911 nr 4; K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1911 nr 18; nr 19-20; C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 5 s. 94; T. JAWORSKI: *Scena i Sztuka* 1911

nr 4; K. B. *Ster* 1911 nr 1; J. LORENTOWICZ: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1911 nr 28; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 24-29; G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1911 nr 4; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1911 nr 18; (W. R.) [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1911 nr 19 wyd. por.; L. R. [L. REIN-SCHMIDT]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 19; (W. S.). *Nowa Gaz.* 1911 nr 30 s. 3; K. WROCZYŃSKI: Kilka uwag o sztuce G. Zapolskiej... *Prawda* 1911 nr 4; Z „Panny Maliczewskiej”. *Kolce* 1911 nr 7. — (Wyst. w Kijowie:) L. R. [L. RADZIEJOWSKI]. *Dzienn. Kijowski* 1913 nr 31. — (Wyst. w Wil.) Fr. H. *Goniec Codz.* 1911 nr 28; *Teatr i Sport* (Petersb.) 1911 nr 176. — (Wyst. w W-wie:) E. BREITER. *Naród* 1920 nr 255; Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1920 nr 344; K. MAKUSZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 184 wyd. por.; (O). *Kur. Warsz.* 1920 nr 348 wyd. por. s. 4; *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1920 nr 333. — (Wyst. w Kr.) W. FALLEK. *Nowy Dzienn.* 1921 nr 107; F. O. [W. FOLKIERSKI]. *Rzeczpospolita Ostatnie Wiad.* 1921 nr 21 kwietnia; E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1921 nr 91; kr. [T. KREMER]. *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1921 nr 17; E. Ł. [E. ŁUSKINA]. *Goniec Kr.* 1921 nr 113; K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1921 nr 95; M. Sz. [M. SZYJKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 108; T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 94; przedr. w książkach: Flirt z Melpomeną i inne flirciki. *Wieczór trzeci.* Kr. 1922 s. 10-15; *Pisma.* T. 20. W-wa 1963 s. 19-23. — (Wyst. w Kr.) E. H. [E. HAECKER]. *Naprzód* 1932 nr 8; Kat. [T. KUŁIŃSKI]. *Gaz. Lit.* 1932 nr 5 s. 79; rz [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 13 s. 9; L. TEMPLER. *Nowy Dzienn.* 1932 nr 14. — (Wyst. w W-wie:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 51 s. 11; przedr.: w książce: Okno na życie. W-wa 1933 s. 197-202; w: *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1960 s. 4-6; W. BRUMER. *Kur. Por.* 1932 nr 50 s. 3; J. LORENTOWICZ: Życie teatru. *Dzienn. Pol.* 1932 nr 54; S. PIASECKI. *ABC* 1932 nr 53; A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1932 nr 9; J. WOŁOSZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1932 nr 50; ZASTĘPCA. *Gaz. Pol.* 1933 nr 131. — (Wyst. w W-wie:) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1937 nr 327 s. 3; przedr. w książce: Murzyn zrobił... W-wa 1939 s. 264-267; L. GAJZLER: G. Zapolska w teatrach warszawskich. Z powodu wystawienia „Skiza” i „Panny Maliczewskiej”. *Ster* 1937 nr 46; M. GRABOWSKA. *Epoka* 1937 nr 23; S. GRZELECKI: Świt na bagnie. *ABC* 1937 nr 376 s. 4; S. HELSZYŃSKI. *Kultura* 1937 nr 51/52 s. 16; P. K. X *Muza* 1937 nr 23 s. 4; AMI [A. MALISZEWSKI]. *Dzienn. Lud.* 1937 nr 332; I. PANENKOWA: Zwierciadło obłudy. *Polonia* 1937 nr 4741; J. PARANDOWSKI. *Gaz. Pol.* 1937 nr 327; przedr. w książkach: Szkice. W-wa

1953 s. 211–214; Kiedy byłem recenzentem. W-wa 1963 s. 90–92; S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszc* 1937 nr 49; K. P. [K. PRUSZYŃSKI]. *Słowo* 1937 nr 333 s. 2; przedr. w książce: Wybór pism publicystycznych. T. 1. Kr. 1966; as [A. SŁONIMSKI]: Trzy premiery. *Wiad. Lit.* 1937 nr 50 s. 10; I. KRZYWICKA. *Skamander* 1938 z. 90/92 s. 62–63. — (Wyst. we Lw.): T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czerwony Szandar* 1941 nr 125. — (Wyst. w Łodzi): J. MINKIEWICZ: Jeszcze (Za)polska nie zginęła. *Dzien. Łódzki* 1945 nr 24. — (Wyst. w Częstochowie): W. N. [W. NATANSON]. *Głos Narodu* 1945 nr 141. — (Wyst. w Kr.): S. W. BALICKI. *Dzien. Pol.* 1945 nr 256; T. BREZA: W teatrach krakowskich. *Odrodzenie* 1945 nr 48; przedr.: pt. Nieśmiertelna Maliczewska. W książce: Notatnik literacki. W-wa 1956 s. 107–111; fragm. pt. Nieśmiertelna Zapolska. *Listy Teatru Pol.* 1960/1961 nr 42; J. FRÜHLING. *Głos Pracy* 1945 nr 35 s. 5; Z. LEŚNODORSKI. *Tyg. Powisz.* 1945 nr 32. — J. FRÜHLING: Daum i daumizm. *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Kr.) 1945 s. [5–7]; przedr. *Kur. Codz.* 1945 nr 111 s. 3. — W. GORECKI: Proces Stefani Maliczewskiej. *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Kr.) 1945 s. [2–5]. — W. BĄK: Sprawa Zapolskiej. *Życie Lit.* 1946 nr 1/2 s. 26. — (Wyst. w Taganrogu:) W. MARTJANOWA. *Taganrogszkaja prawda* 1946 nr z 1 marca; N. SZYDŁOWSKA: Polskie widowisko teatralne w ZSRR. *Teatr* 1946 nr 10/11. — (Wyst. we Wr.): J. S. *Teatr* 1946 nr 6/7 s. 84–85; P. K.: Przed premierą „Panny Maliczewskiej”. *Słowo Pol.* 1946 nr 6 s. 4. — JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Punkty kontrolne... Fredro, Zapolska i Pipidówka. *Dzien. Lit.* 1947 nr 13. — (Wyst. w Kat.): T. KUŚLIŃSKI. *Tyg. Powisz.* 1948 nr 9; J. A. SZCZEPAŃSKI. *Dzien. Lit.* 1948 nr 4 s. 7; H. VOGLER. *Trybuna Tyg.* 1948 nr 4 s. 9; W. ZECHENTER: Nowe premiery śląskie. *Echo Kr.* 1948 nr 24. — (Wyst. w Lubl.): E. GRZYBOWSKI. *Kultura i Życie* 1953 nr 41. — (Wyst. w W-wie Teatr Studio PWSZ): J. ADAMSKI. *Przełg. Kult.* 1953 nr 28. — (Wyst. w W-wie Teatr Ateum): J. FRÜHLING: Odmłodzona Maliczewska. *Od A do Z* 1953 nr 38 s. 4; J. FRÜHLING: Nowe spojrzenie na Maliczewską. *Teatr* 1953 nr 22; W. NATANSON: Na scenach warszawskich. *Twórczość* 1953 z. 11; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]: Panna Maliczewska i inni. *Trybuna Ludu* 1953 nr 267. — (Realizacja radiowa:) G. MAKOWSKI: Wieczór przy głośniku. *Radio i Świat* 1953 nr 27. — (Wyst. w Bielsku-Cieszyńce:) J. P. GAWLIK: Notatki teatralne. *Życie Lit.* 1954 nr 23. — S. DĄBROWSKI: Dookoła premiery „Panny Maliczewskiej”. *Program Teatru Ziemi Lubuskiej* (Zielona Góra) 1954 s. 3–5. — K. DIERŻAWIN: G. Zapolska i jeje piesa „Panna

Maliczewska”. W książce: G. Zapolska: Panna Maliczewska. Moskwa 1956 s. 3–7. — J. PANASEWICZ: Żywa „Panna Maliczewska”. *Program Teatru Powisz.* (Łódź) 1956 s. 5–9, 13. — S. DĄBROWSKI: „Slečne Maličevské”. *Komorni Divadlo** (Praga) 1957 nr 65. — W. MACIĄG: Świat komediowy Zapolskiej. *Program Teatru im. J. Słowackiego* (Kr.) 1959 s. 3–5, 9–10. — (Wyst. w Bydgoszczy:) Z. PIETRZAKÓWNA: Naturalizm triumfujący. *Pomorze* 1959 nr 4. — (Wyst. w Kr.): L. FLASZCZEN: Tylko dla Galicjan. *Echo Kr.* 1959 nr 101; Z. GREŃ: Niepoprawni i naiwni. (Czechow—Zapolska—Rittner). *Życie Lit.* 1959 nr 16, nr 18; O. JĘDRZEJCZYK: Odległa i bliska Zapolska. *Gaz. Kr.* 1959 nr 80; H. VOGLER: Uwieszona przez czarownicę. *Dzien. Pol.* 1959 nr 86. — K. TYSZARSKA: Z myśli reżysera o Stefce Maliczewskiej. *Program Teatru im. A. Fredry* (Gniezno) 1960 s. [3]. — S. MARCZAK-OBORSKI: Iskier przewodnik teatralny. W-wa 1964 s. 557–558. — *Odgłosy* 1964 nr 29. — W. NATANSON. *Program Teatru Rozmaitości* (W-wa) 1966. — (Wyst. w W-wie:) K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1966 nr 294; (hk) [H. KAJZAR]. *Współczesność* 1966 nr 25/26; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powisz.* 1967 nr 5; W. N. [W. NATANSON]. *Teatr* 1967 nr 4; H. PRZEWOŚKA. *Stolica* 1967 nr 10. — (Wyst. telewizyjnie:) (p) [S. E. BURY]. *Słowo Powisz.* 1969 nr 241; B. KAŻMIERZAK. *Ekran* 1969 nr 42; J. MILEWSKI. *Kierunki* 1969 nr 43; (mk) [M. KOŚCIŃSKA]. *Życie W-wy* 1969 nr 241. — E. OSOKINA. *Sowietskaja Bieloruszija* 1970 nr z 20 stycznia. — (Wyst. w W-wie:) R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1973 nr 116.

Śmierć Felicjana Dulskiego. GAMMA: Tragifarsa kołtuńska. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 48. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1910 nr 45. — J. T. [J. TARCZEWSKI]. *Prawda* 1910 nr 53. — *Myśl Niepodległa* 1910 nr 155. — MUS. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1911 z. 2 s. 113–114.

Nerwowa awantura. (Wyst. w Kr.): A. E. BALICKI. *Przełg. Pol.* 1912 t. 184 s. 124–125; J. FLACH: Teatr krakowski. *Literatura i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1912 nr 13; (h) [E. HAECKER]. *Naprzód* 1912 nr 64; J. KOSSAK-PELEŃSKA. *Tyg. Ziemi Sanockiej* 1912 nr 46; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1912 nr 126, nr 135; Cz. Wr. [P. SMOLIK]: „Miło jest grzebać w rynsztoku” albo „Nerwowa awantura” dramat przez Gabriellę Cnotliwą. *Abdera* 1912 nr 7; F. BATYŻOWIECKI [F. SOBIENIOWSKI]. *Gonicz Ponedziałkowy* 1912 nr 12; Z. STEFAŃSKI. *Czas* 1912 nr 127; *Głos Narodu* 1912 nr 65. — (Wyst. we Lw.): Gbr [B. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1912 nr 67; przedr.: pt. Nowa

sztuka G. Zapolskiej. *Gaz. Kujawska* 1912 nr 79; pt. Teatr lwowski. *Literatura i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1912 nr 13; M. GURANOWSKI: *Z Krynicy. Nowa Gaz.* 1912 nr 340 wyd. popołudniowe; K. MAKUSZYŃSKI. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 591; *Lwów Teatr.* 1912 nr 4. — (Wyst. w Poz.) B. MARCHLEWSKI. *Kur. Poz.* 1912 nr 98; M. RUSZCZYŃSKA. *Przegl. Wielkop.* 1912 nr 15 s. 240-242; R. [M. WIERZIŃSKI]. *Praca* 1912 nr 18; x. *Dzien. Poz.* 1912 nr 98. — (Wyst. w W-wie.) ZASTĘPCA [L. ANDRÉ]. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1914 nr 201; ALICIPHRON [L. CHOROMAŃSKI]. *Sowizdrzał* 1914 nr 31; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 201; K. E. [K. EHRENBURG]; Premiera w Teatrze Polskim. *Kur. Por.* 1914 nr 202; S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1914 nr 31; J. LORENTOWICZ: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1914 nr 332 wyd. popołudniowe; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 37-40*; M. WIERZIŃSKI. *Bluszcz* 1914 nr 31. — (Wyst. w Lubl.) SATO: Występy K. Junoszy-Stępowskiego. *Głos Lubel.* 1919 nr 320; *Ziemia Lubel.* 1919 nr 538. — (Wyst. w Kr.) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 130; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną i inne filirciki. Wieczór trzeci. W-wa 1922 s. 48-53*; *Pisma. T. 20. W-wa 1963 s. 51-55*; W. FALLEK. *Nowy Dzien.* 1921 nr 148; F. O. [W. FOLKIERSKI]. *Rzeczpospolita Ostatnie Wiad.* 1921 nr z 11 czerwca; E. HARCKER. *Naprzód* 1921 nr 129; M. Sz. [M. SZYRKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 153; *Goniec Kr.* 1921 nr 154; *Ilustr. Przegl. Teatr.* 1921 nr 24.

Kobieta bez skazy. I. BADOWSKA: Impresja z powodu sztuki Zapolskiej „Kobieta bez skazy”. *Ster* 1912 nr 6. — FANTASIO: Pornografia i protesty przeciw niej zwrócone. *Nowa Gaz.* 1912 nr 140 wyd. por.; przedr. fragm. pt. *Głos z prasy. Ster* 1912 nr 7. — M. SCHWARZÓWNA: List otwarty do G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1912 nr 3331. — VARSOVIENSIS: Warszawa bez skazy. *Abdera* 1912 nr 6. — WŁOCLAWIANKA: Białe płaszcz, choć go purpurą okryć — białości swej nie straci. *Ster* 1912 nr 7. — Z chwili. Protest pań kieleckich przeciw „Kobiecie bez skazy”. G. Zapolskiej. *Rola* 1912 nr 12; przedr. *Kronika Powsz.* 1912 nr 13; *Kalendarz Teatru Pol.* 1968 nr 19. — Walka z „Kobietą bez skazy”. *Lwów Teatr.* 1912 nr 4 s. 4-5. — (Wyst. w W-wie.) I. BALIŃSKI. *Dzien. Powsz.* 1912 nr 53; W. BUKOWSKI: Dramat i komedia w sezonie zimowym. *Sfinks* 1912 z. 3 s. 458-460; C. [L. CHOROMAŃSKI]. *Prawda* 1912 nr 9; E. C. [E. CZEKALSKI]. *Złoty Róg* 1912 nr 11; Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: Z teatrów warszawskich. *Wista* 1912 nr 1; K. E. [K. EHRENBURG].

Kur. Por. 1912 nr 54; H. GALLE: Kronika literacka. Falszywy akord Zapolskiej: „Kobieta bez skazy”. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 342-343; h. m.: Wczorajsza premiera. *Słowo* 1912 nr 53; (hl). *Przegl. Katol.* 1912 nr 9 s. 137-139; T. JAROSZYŃSKI: Teatr i jego cele. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 z. 3 s. 516-523; Lu. Ko. *Głos Warsz.* 1912 nr 53; W. G. [W. GRUBIŃSKI]: Premiera w antraktach. *Kur. Por.* 1912 nr 54; S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1912 nr 9; J. LORENTOWICZ: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1912 nr 89; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 30-36*; G. OLECHOWSKI. *Dzień* 1912 nr 44; W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 54. [Polem.: Pan Rabski się gniewa. *Ster* 1912 nr 7]; (W. R.) [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1912 nr 137 s. 2; Teatr Rozmaitości publicznym gorszycielem. *Rola* 1912 nr 9; *Divadlo (Praga)* 1912 nr 10. — (Wyst. w Petersburg.) *Nowoje wremja* 1912 nr 13117 s. 4; „Biezuprechnaja zenszczina” i ... cenzura. *Rannije jutro (Moskwa)* 1912 nr 235 s. 5. — (Wyst. w Kijowie.) Z. M. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 39. — (Wyst. w Wil.) Fr. Hr. *Kur. Litewski* 1913 nr 55-56. — (Wyst. w Kr.) T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1919 nr 282; przedr. w książce: *Flirt z Melpomeną. Wieczór pierwszy. W-wa 1920 s. 116-120*, wyd. nast. W-wa 1920; *Program Teatru Zagłębia (Sosnowiec)* 1957 nr 17; w książce: *Pisma. T. 19. W-wa 1963 s. 154-158*; FIAMMETTA [H. FILODROWSKA]: Teatr a toalety. *Garsé impresji z „Kobiety bez skazy” w teatrze „Bagatela”*. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 298; Z. JACHIMECKI. *Głos Narodu* 1919 nr 263; K. KRUMŁOWSKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 294; W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1919 nr 399; T. RYLSKI. *Przegl. Tyg.* 1919 nr 14; M. SZYJKOWSKI: Inauguracja teatru „Bagatela”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 293. — (Wyst. w Łodzi.) O: Wrażenia teatralne. *Kur. Łódzki* 1920 nr 165. — (Wyst. w Wil.) Wł. L. [W. LONDYN]. *Słowo Wil.* 1921 nr 43; Hro [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 138. — (Wyst. we Lw.) A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1921 nr 206; S. MAYKOWSKI. *Słowo Pol.* 1921 nr 394, 396; A. SCHRÖDER. *Gaz. Lw.* 1921 nr 194-195; I. WIENIEWSKA. *Kur. Lw.* 1921 nr 206; K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1922 nr 6305; A. TRAM. [S. ROSSOWSKA-PLATOWSKA]. *Gaz. Lw.* 1922 nr 127. — (Wyst. w W-wie.) E. B. [E. BREITER]. *Świat* 1922 nr 37; W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]. *Kur. Por.* 1922 nr 246; Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1922 nr 247; J. Kos [J. KOSSOWSKI]. *Rzeczpospolita* 1922 nr 246 wyd. por.; S. PIENKOWSKI: Wieczory teatralne. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 250 s. 5; W. R. [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1922 nr 247 s. 5; W. Z. [W. ZAWISTOWSKI]. *Kur. Pol.* 1922 nr 246 s. 5; *Kur. Warsz.* 1922 nr 246 s. 5. — (Wyst. w Kr.)

K. H. ROSTWOROWSKI. *Głos Narodu* 1925 nr 17; S. K. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 22. — *Kalendarz Teatru Pol. (W-wa)* 1967/1968 nr 19 [tu przedr. kilku publikacji związanych z premierą w 1912 oraz: Warszawską premiera. S. 4-6; W atmosferze skandalu. S. 9-16]. — (Wyst. w W-wie:) K. BEYLIN. *Express Wiecz.* 1968 nr 113; K. BIERNACKI. *Teatr* 1968 nr 18; S. POLANICA [S. E. BURY]. *Słowo Powsz.* 1968 nr 127; A. GRODZICKI. *Życie W-wy* 1968 nr 113; B. HEN. [B. HENKEL]. *Sztandar Młodych* 1968 nr 111; J. KOENIG. *Współczesność* 1968 nr 12; W. NATANSON. *Teatr* 1968 nr 13; S. OSTROWSKI. *Świat* 1968 nr 20; H. PRZEWSKA. *Stolica* 1968 nr 27; Z. RADUCKA. *Tyg. Demokratyczny* 1968 nr 23; JASZCZ [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Trybuna Ludu* 1968 nr 128; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Pol.* 1968 nr 110.

Niebezpieczny kochanek. (ch): Tygodniowa kronika lwowska. Dramat p. Zapolskiej... *Goniec Pomiedzialkowy* 1912 nr 23. — Zapolska i Kamiński na płótnie kina. *Lwów Teatr.* 1912 nr 14. — w. z. b.: Filmowy debiut G. Zapolskiej. *Film* 1954 nr 29. — A. MARKERT: Od „Niebezpiecznego kochanka” do „Moralny pani Dulskiej” — czyli Zapolska na ekranie. *Ekran* 1958 nr 50.

Kobieta bez skazy. Powieść. H. GALLE: Kronika literacka. Powieść o „Kobiety bez skazy” G. Zapolskiej. Walka Erotyzmu z Etyką — Dziwne nieporozumienie kochanków — Teza czy falbanki. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 3 z. 3 s. 540-543. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 362-363. — Sdl. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museion* 1913 nr 4 s. 86-89; przedr. fragm. w art. Włodzimierza Mogiły [J. Kollera]. *Kronika Powsz.* 1913 nr 19 s. 320-321. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Listy literackie. „Kobieta bez skazy”. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 27. Polem.: G. ZAPOLSKA: Z powodu „Kobiety bez skazy”. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 30; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Z powodu „Kobiety bez skazy”. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 30. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Seksualizm w powieści polskiej. *Kur. Warsz.* 1913 nr 181; przedr. w książce: Seksualizm w powieści polskiej. W-wa 1914 s. 17-24. — A. KALLAS: „Kobieta bez skazy”. Jeszcze o powieści G. Zapolskiej. *Wiek Nowy* 1913 nr 3559. — W. KŁYSZEWSKI. *Sfinks* 1913 z. 4 s. 150-152. — WŁODZIMIERZ MOGIŁA [J. KOLLER]. *Kronika Powsz.* 1913 nr 19 s. 320-321. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]: Powieści kobiece. *Nowa Reforma* 1913 nr 199. — M. RUSZCZYŃSKA: Pod znakiem erotomanii. *Przegl. Wielkop.* 1913 nr 43. — L. STR. [L. STRASZEWICZ]: Najgorsza książka. *Kur. Pol.* 1913 nr 118. — G. ZAPOLSKA: Po roku — milczenia. *Wiek Nowy* 1913 nr 3568; przedr.

w książce: Publicystyka. Cz. 3. Wr. 1962. — *Myśl Niepodległa* 1913 nr 241 s. 621-622.

Pariasy. (Wyst. w W-wie:) A. L.: Dwie premiery. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 nr 33; I. BALIŃSKI: Rozmowy o teatrze. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 8; WL. BAR-SKI. [W. BARANOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1914 nr 7; A. B. [A. BREZA]. *Świat* 1914 nr 7; A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 35; K. E. [K. EHRENBURG]. *Kur. Por.* 1914 nr 35; Z. GARGAS: Myśl społeczna „Pariasów”. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 z. 4 s. 229-231; S. MIŁASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1914 nr 34; M. POZNAŃSKI. *Nowa Gaz.* 1914 nr 55 wyd. popołudniowe; ORGON [Z. SARNECKI]. *Sowizdrzał* 1914 nr 8; MASKA [W. STEBELSKI]. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 z. 4 s. 232-233; ZASTĘPCA. *Bluszcz* 1914 nr 10; Nowa sztuka Zapolskiej. *Nowości Ilustr.* 1914 nr 7. — (Wyst. w Łodzi:) S. ŁĄPIŃSKI. *Rozwój* 1914 nr 36. — (Wyst. we Lw.): Gbr [B. GUBRYNOWICZ]. *Gaz. Lw.* 1914 nr 40; J. KOLLER: Miesiąc teatralny. *Kronika Powsz.* 1914 nr 8/9; K. M. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1914 nr 62; A. ZAGÓRSKI. *Kur. Lw.* 1914 nr 60. — (Wyst. w Wil.): W. P. [W. PIOTROWICZ]. *Słowo Nasze*. Wil. 4 XI 1921 (jednodniówka); Hro [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Gaz. Krajowa* 1921 nr 248.

O czym się nawet myśleć nie chce. S. GACKI: Z warsztatów literackich. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 3. — B. K.: Z powodu ostatniej powieści G. Zapolskiej. *Tyg. Pol.* 1914 nr 27. — Z. DEBICKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 92. — m. f. [M. FELDMANOWA]. *Krytyka* 1914 z. 5 s. 338-339. — H. GALLE: Powieść z dziedziny higieny życia płciowego: „O czym się nawet myśleć nie chce” G. Zapolskiej. — Klinika chorób wenerycznych czy dzieło sztuki?... *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 z. 3 s. 495-498. — J. KOTARBIŃSKI: Z mełoty życia. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 26. — ANATOL KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Nowa Reforma* 1914 nr 184. — L. *Humanista Pol.* 1914 nr 3 s. 9-10. — M. H. [M. LEBIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1914 nr 9. — S. MICHAJŁOWA: Nowiejsza polska literatura. Żen-skoje twórczostwo i nowy roman G. Zapolskiej. *Wiestnik inostrannoj literatury (Petersb.)* 1914 t. 7 s. 8-64. — J. STATKOWSKI. *Sowizdrzał* 1914 nr 26. — S. WASYLEWSKI. *Książka* 1914 s. 56. — SAVITRI [H. ELSBERG-ZAHORSKA]: Tragedia filozoficzna. *Świat* 1914 nr 22. — (Zg. S.) *Gaz. Lw.* 1914 nr 28. — T. [T. TRNKA]. *Česká osvěta (Praga)* 1921/1922 nr 6. — Z. HÁSKOVÁ: Dvě knihy ženské strasti. *Cesta (Praga)* 1922 nr 47.

Car ewicz. (Wyst. we Lw.): mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1917 nr 246; A. CŹWIKOWSKI. *Dzien Lud.* 1919 nr 262; A. FISCHER. *Wiek Nowy* 1919 nr 5515; J. PARANDOWSKI. *Try-*

buna Pol. 1919 nr 87; h. *Chwila* 1919 nr 264. — (Wyst. w Kr.): Zdz. JACH. [Z. JACHIMECKI]. *Głos Narodu* 1917 nr 255 (wyd. por.); przedr. pt. „Carewicz” Zapolskiej w Krakowie. *Kur. Pol.* 1917 nr 302; *M. C. Gaz. Nar. (Poz.)* 1917 nr 334; *W. Pr.* [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1917 nr 502; *M. Szykowski. Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 301. — (Wyst. w Wiedniu): „Carewicz” Zapolskiej w Wiedniu. *Kur. Pol.* 1917 nr 256; przedr. *Dzien. Poz.* 1917 nr 215; *Gaz. Nar.* 1917 nr 302 s. 3. — (Wyst. w W-wie:) (adz). *Głos* 1918 nr 99; *A. DOBROWOLSKI. Kur. Warsz.* 1918 nr 100 wyd. wiecz. s. 3–4; *Tad. KOŃCZYC* [A. GROT-BĘCZKOWSKI]: W kalejdoskopie sceny. *Bluszcz* 1918 nr 18; *J. LORENTOWICZ*: Epilogi teatralne. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 16; *J. LORENTOWICZ*: Wrażenia teatralne. *Nowa Gaz.* 1918 nr 179; przedr. w książce: *Dwadzieścia lat teatru. t. 4. W-wa* 1935 s. 51–54; *S. K.*: Tydzień teatralny. *Świat* 1918 nr 16; *PRO-ROK*. [A. SŁONIMSKI]. *Sowizdrzał* 1918 nr 16; *W. ZAWISTOWSKI*: Pod maską. *Teatr Polski — teatr „Rozmaitości”*. *Pro Arte et Studio* 1918 z. 12; *Gaz. Por. 2 Grosze* 1918 nr 98. — (Ekranizacja): *Gaz. Nar.* 1918 nr 117 s. 5; *Przyjazd „Carewicza” do stolicy. Kur. Por.* 1924 nr 168. — (Wyst. w Poz.): *B. RUCZYŃSKI. Dzien. Poz.* 1919 nr 7; *x*: *Ze sceny. Kur. Poz.* 1919 nr 7; *Teatr Polski w Poznaniu. Postęp* 1919 nr 6. — (Wyst. w Wil.): *E. ŚWIERCZEWSKI. Nasz Kraj* 1919 nr 153. — (Wyst. w Kr.): *E. H. [E. HAECKER]. Naprzód* 1922 nr 162; *Z. LEWAKOWSKA. Gonić Kr.* 1922 nr 197; *W. P. [W. PROKESCH]. Nowa Reforma* 1922 nr 163; *M. Sz. [M. Szykowski]. Ilustr. Kur. Codz.* 1922 nr 195; *Czas* 1922 nr 164. — (Wyst. w W-wie:) (B) [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 110; przedr. w książce: *Reflektorem w serce. W-wa* 1938 s. 36–38; *K. BRANDYS. Kuźnia Młodych* 1933 nr 7; *K. W. [K. WIERZYŃSKI]. Gaz. Pol.* 1933 nr 103. — (Ekranizacja): *S. BEYLIN*: Na taśmie wspomnień. *W-wa* 1962 s. 8–9.

Asystent. (Wyst. w Kr.): *Z. JACHIMECKI. Głos Narodu* 1919 nr 240; *J. PIETRZYCKI. Gonić Kr.* 1919 nr 272; *S. SKOZYLAŚ*: Z teatrów krakowskich. *Nowości Ilustr.* 1919 nr 47; *M. Szykowski. Ilustr. Kur. Codz.* 1919 nr 274; *T. BOY-ŻELEŃSKI. Czas* 1919 nr 260; przedr. w książkach: *Flirt z Melpomeną. Wieczór pierwszy. W-wa* 1920 s. 94–101 i wyd. nast.; *Pisma. T. 19. W-wa* 1963 s. 133–139. — (Wyst. w W-wie:) *E. BREITER. Gaz. Pol.* 1919 nr 353 wyd. por.; (k). *Kur. Pol.* 1919 nr 266; *Z. KISIELEWSKI. Robotnik* 1919 nr 333; *STEF. Krz. [S. KRZYWOSZEWSKI]. Kur. Pol.* 1919 nr 265; *S. MIŁASZEWSKI. Dzien. Powsz.* 1919 nr 270; *J. STYCZ*: Teatry warszawskie.

Gaz. Lw. 1919 nr 247; *S. PIENKOWSKI. Gaz. Warsz.* 1919 nr 277; *W. R. [W. RABSKI]. Kur. Warsz.* 1919 nr 279 wyd. wiecz. — (Wyst. we Lw.): *A. ĆWIKOWSKI. Dzien. Lud.* 1920 nr 44; *J. JEDLICZ [J. KAPUŚCIENSKI]. Słowo Pol.* 1920 nr 85; *L. C. Kur. Lw.* 1920 nr 50; *S. MAYKOWSKI. Gaz. Wiecz.* 1920 nr 5092, nr 5094; *A. SCHRÖDER. Gaz. Lw.* 1920 nr 41–42; *Wiek Nowy* 1920 nr 5622. — (Wyst. w Poz.): *J. KOLLER*: Wieczory teatralne w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1925 nr 131.

Recenzje wydań zbiorowych i wyborów

Wydanie zbiorowe dzieł... ([T. 1]: *Przez moje okno*: *B. Gaz. Bydg.* 1922 nr 125; *J. S. P.*: *Zapiski. Kur. Lw.* 1923 nr 9; *Biul. Lit.* „*Lektora*” 1922 nr 2/3; *S. MAYKOWSKI*: *Przez okno Zapolskiej. Kur. Poz.* 1923 nr 33. — ([T. 3]: *I Sfinks przemówi...*) *Tad. Św. [T. ŚWIĄTEK]*: *Z literatury teatralnej. Głos Narodu* 1923 nr 253. — ([T. 7]: *Jeden dzień z życia róży*: *J. Biul. Lit.* „*Lektora*” 1922 nr 4. — ([T. 18]: *Z pamiętników młodej mężatki*) -B-: *Na forum wydawniczym. Gaz. Bydg.* 1923 nr 16.

Pisma wybrane. I. KRZYWICKA: *Nieśmiertelna Zapolska. Rzeczpospolita* 1950 nr 291. — (W. N.): *Sprawa G. Zapolskiej. Kur. Codz.* 1950 nr 247. — *J. KULCZYŃSKI. Zeszyty Wr.* 1951 nr 1. — *OLGIERD PORYCKI [J. ODROWĄŻ-PIENIAŻEK]. Przegl. Powsz.* 1951 nr 11. — *J. A. SZCZEPAŃSKI*: *Komedie Zapolskiej. Teatr* 1951 nr 1.

Dzieła wybrane. J. IWASZKIEWICZ: *Rozmowy o książkach. Zapolska. Życie W-wy* 1958 nr 227. — *S. L. [S. LICHANŃSKI]*: *U starych mistrzów. Trybuna Lit.* 1958 nr 48. — (j) [*J. A. SZCZEPAŃSKI*]: *Dzieła Zapolskiej. Trybuna Ludu* 1958 nr 272.

Dzieła wybrane. Publicystyka. SZPERAŁ [M. DANILEWICZOWA]: *Paryż „fin-de-siècle’u” w oczach Zapolskiej. Wiad. (Londyn)* 1959 nr 22. — *J. JACKL*: *Publicystyka G. Zapolskiej. Nowe Książki* 1959 nr 10. — *J. JACKL*: *Correspondance parisiennes. Perspectives Polonaises (W-wa)* 1959 nr 10. — *T. KOWZAN. Kwart. Neofilol.* 1959 nr 4. — *C. L. [C. LECHICKI]. Prasa Współcz.* 1959 nr 1/2. — *W. MACIĄG*: *Zapolska i Paryż. Twórczość* 1959 z. 7. — *J. A. SZCZ. [J. A. SZCZEPAŃSKI]*: *Zapolska nieznana. Trybuna Lit.* 1959 nr 18. — *Z. ŻABICKI*: *Zwierciadło fin-de-siècle’u. Nowa Kultura* 1959 nr 20; przedr. w książce: *Tradycja, styl, obyczaj. Szkice krytyczne. W-wa* 1963. — *T. TERLECKI*: *Zapolska nieznana. Ostatnie Wiad. (Mannheim)* 1960 nr 28. — *T. WEISS. Ruch*

Lit. 1960 z. 3. — J. A. Szcz. [J. A. SZCZEPAŃSKI]; Aktorzy i krytycy. *Trybuna Ludu* 1963 nr 220.

Dramaty. K. ROSNER. *Nowe Książki* 1960 nr 21. — J. A. Szcz. [J. A. SZCZEPAŃSKI]; Zapolska i o Zapolskiej. *Trybuna Ludu* 1960 nr 340. — Odra 1960 nr 43. — T. TERLECKI; Zapolska nareszcie autentyczna. *Kultura* (Paryż) 1961 nr 5. — S. TREUGUTT; Spotkanie z Zapolską. *Przegl. Kult.* 1961 nr 5. — K. ROSNER; Dramaty Zapolskiej. *Nowe Książki* 1962 nr 4. — (j) [J. URBAŃIAK]; „Tamten” i tamci. *Trybuna Ludu* 1962 nr 4.

Fioletowe pończochy i inne opowiadania nieznane. Z. KORYNOWA. *Wiad.* (Londyn) 1965 nr 8.

Listy G. Zapolskiej. A. BOSKA; G. Zapolskiej autoportret mimowolny. *Nowe Książki* 1971 nr 13. — J. IWASZKIEWICZ; Wiecznie kobiece. *Życie W-wy* 1971 nr 141. — OBSERWATOR; Paniusia. *Kierunki* 1971 nr 18. — S. OTWINOWSKI; Notes krakowski. *Życie Lit.* 1971 nr 20. — B. SOWIŃSKA; Zagadkowy portret. *Życie W-wy* 1971 nr 92. — M. SPRUSIŃSKI; Dulska pisze listy. *Poglądy* 1971 nr 16. — N. ZACHAJKIEWICZ; „Listy G. Zapolskiej” — autoportret życia burzliwego. *Gaz. Kr.* 1971 nr 85. — T. J. ŻÓŁCIŃSKI; Tragiczny portret G. Zapolskiej. *Fakty i Myśli* 1971 nr 14. — *Kultura* 1971 nr 16. — J. CZACHOWSKA. *Pam. Teatr.* 1972 nr 1. — E. JANKOWSKI. *Roczn. Lit.* 1970 [1972] s. 190–193. — T. WEISS. *Mies. Lit.* 1972 nr 4. — Z. ŻYGULSKI. *Odgłosy* 1972 nr 4. — W. K. UKRAJINIE *Słowjanoznawstwo* (Lw.) 1974 nr 9.

ZAWADZKI BRONISŁAW (1849–1905)

Pseud.: BR. Z.; JUNIUS; NIE-APELLES.

Publicysta.

Ur. w 1849 we wsi Iwanówka w Galicji; syn Marcina i Janiny ze Zbrożków. Kształcił się w gimnazjum i na Uniwersytecie Lwowskim. W 1872 założył we Lwowie wraz z R. Starklem tygodnik literacki *Świt*, a w 1874 objął redakcję *Ruchu Literackiego*. Należał później do redakcji *Gazety Narodowej* i od 1877 *Dziennika Polskiego*. W 1879 osiadł w Warszawie i został współpracownikiem początkowo *Wieku*, a potem *Kuriera Warszawskiego*, gdzie prowadził dział polityczny. Od 1883 do 1887 był kierownikiem literackim *Echa Muzycznego* i *Teatralnego*. Zmarł 27 września 1905 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. W krainie sztuki. Prolog alegoryczny. *Świt* 1872 nr 9–10.

2. Mikołaj Rej z Nagłowic. Lw. 1875.

Rozprawa.

Artykuły oraz recenzje literackie i teatralne zamieszczał w czasopismach: *Ananas* (1891), *Bibl. Warsz.* (1876), *Biesiada Lit.* (1904), *Bluszcz* (1878–1883), *Dzien. Mód* (1872; tu przekład: F. Schiller: *Ideały*. Nr 2), *Dzien. Pol.* (1877), *Echo* (1877), *Echo Muz. i Teatr.* (1883–1885; tu w rubrykach: *Przegląd dramatyczny*. 1883–1885; *Kronika*. 1884; art.: *Teatr meiningeński*. 1885 nr 85–87; *Wiktor Hugo*. 1885 nr 87–88), *Gaz. Lw.* (1876), *Gaz. Nar.* (1871–1874; tu debiut publicystyczny: *Felietony pt. Listy Juniusa*. 1871), *Gwiazdka* (1877), *Kłosy* (1888–1889, 1899, 1902), *Kraj* (1886), *Kur. Warsz.* (1879–1884, 1887–1888, 1890, 1895–1896, 1898, 1901–1904; tu m.in. w dziale: *Przegląd polityczny*. 1887), *Niwa* (1896), *Przegl. Tyg.* (1885), *Ruch Lit.* (1874–1875; tu m.in.

w dziale: *Przegląd dramatyczny*), *Świt* (1872; tu m.in. wiersze: *Do cieniów Grecji*. Nr 2; *W krainie sztuki*. Prolog alegoryczny. Nr 9–10; *Gra fantazji*. Nr 14; przekłady: J. W. Goethe: *Motyl*. Nr 14; Z „Pieśni helleńskich”: IX. *Apollin i słońce*. Nr 16; *Scherzo*. Nr 18; *Naiwnej*. Nr 20; *Ludy i trony*. — W. Tarnowskiemu na pamiątkę. Nr 28; *Z ruin duszy*. Nr 31; *Psyche i Galatea*. Nr 34), *Tyg. Ilustr.* (1877–1879, 1882, 1884, 1886; tu m.in. w dziale: *Korespondencja*. Ze Lwowa. 1877, 1882; Z Galicji. 1878, 1879), *Tyg. Powsz.* (1878–1883, 1885; tu szereg recenzji teatralnych), *Wędrowiec* (1901–1903), *Wiek* (1876–1882, 1902; tu w dziale: *Kronika literacka*. 1876–1877, 1880; w dziale: *Przegląd krytyczny*. 1879; w dziale: *Wiadomości bieżące krajowe*. 1882), *Życie* (1888), *Życie Ilustr.* (1887).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album Muzeum Nar. w Raperswiliu. Rok 1872*. Poz. 1872, *Dla pogorzalców*. W-wa 1885, *Na pomoc! Wydawn. zbior. na korzyść powoźcian*. W-wa 1884.

Przekłady i przeróbki

1. K. Lemcke: Estetyka. T. 1-2. Lw. 1874-1882. Wyd. nast.: wyd. 3 Lw. 1901.

2. J. Scherr: Historia literatury powszechnej według 6 wydania oryginału niemieckiego przełożona, w osobnych przypiskach uzupełniona i w dziale literatur słowiańskich znacznie pomnożona. T. 1-2. W-wa 1881-1883.

3. H. Balzac: Szuanie, czyli Bretania w r. 1789. Komedia ludzka. T. 6. W-wa 1884. Współtłum.: J. W.

4. H. Meilhac: Księżna. Komedia w 1 akcie. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 42-48.

5. Ilustrowana historia najnowszych czasów. T. 1-2. Według wydawnictwa Spamera. Wiedeń [1897-1898] *Dzieje powsz. ilustr.* cz. 4.

Listy i materiały

1. Do K. Libelta 2 listy z 1872. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III.

2. Do J. I. Kraszewskiego 9 listów z 1872-1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV, 6545 IV.

3. Do W. Bełzy z ok. 1878. Rkps Ossol. sygn. 12422/I.

4. Do W. Przyborowskiego 4 listy z 1882-1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

5. Do J. Bliźnińskiego 9 listów z 1883-1885. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6700 III, 6701 III.

6. Do J. H. Rychtera z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6851 III.

7. Do Z. Sarneckiego z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

8. Do Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych we Lw. 4 listy z 1891 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7513/I.

9. Do J. D. Amborskiego z 1897. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

10. Do T. Lenartowicza b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2028 t. 7.

11. Do M. Offmańskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

12. Do Z. Przesmyckiego 3 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865.

13. Do nieznanego adresata b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

14. Rkps wiersza: Słowa za Polską. Bibl. Nar. sygn. III 5283.

OPRACOWANIA

H. ŁĄCZYŃSKI: B. Zawadzki. *Ruch Lit.* 1875 nr 8. — *Kur. Por.* 1878 nr 154. — REBAJŁO: Potomstwo Zoila. *Przeł. Tyg.* 1885 nr 28 s. 389. — (p): Polityk z „Kuriera Warszawskiego”. *Głos* 1895 nr 8. — B. Zawadzki. „*Kur. Warsz.*”. *Książka jubileuszowa 1821-1896.* W-wa 1896 s. 178-179. — W: Z okazji jubileuszu. *Ogniwko* 1904 nr 23. — Sylwetki. Jubileusz B. Zawadzkiego. *Biesiada Lit.* 1904 nr 23. — *Gaz. Lw.* 1904 nr 122. — *Kur. Warsz.* 1904 nr 144.

(Nekrologi): S. B. [S. BARSCZCZEWSKI]. *Wędrowiec* 1905 nr 40; El. [K. LASKOWSKI]: Nad trumną dobrego człowieka. *Kur. Warsz.* 1905 nr 268; K. LASKOWSKI: Pogrzeb ś.p. B. Zawadzkiego. *Kur. Warsz.* 1905 nr 271; L. K. *Kur. Codz.* 1905 nr 234, 236; m. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1905 nr 40; J. URSYN [J. ZAMARAJEW]. *Kur. Litewski* 1905 nr 14; *Bibl. Warsz.* 1905 t. 4 s. 195-196; *Bluszcz* 1905 s. 480; *Dzien. Kujawski* 1905 nr 228; *Gaz. Handlowa* 1905 nr 252; *Gaz. Pol.* 1905 nr 254; *Gaz. Warsz.* 1905 nr 211; *Kur. Nar.* 1905 nr 147; *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 40; *Ziarno* 1905 nr 40; *Kur. Warsz.* 1906 nr 77.

A. KRAUSHAR: Neocyganeria warszawska. W-wa [1913] s. 86-87. — C. WITKOWSKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1972 nr 1.

Mikołaj Rej z Nagłowic. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 56-71. — P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1875 nr 1, 8. — B. CZERWIŃSKI. *Tydzień* 1875 nr 1. — *Kronika Rodz.* 1875 nr 2.

Recenzje przekładów

K. Lemcke: Estetyka. L. POWIDAJ: Przegląd literacki. *Przeł. Pol.* 1873 z. 6. — P. CHMIEŁOWSKI. *Niwa* 1874 t. 1 s. 40 i nn. — H. K. GAŚSIOROWSKI. *Kłosa* 1874 nr 447. — *Biesiada Lit.* 1901 nr 36.

J. Scherr: Historia literatury powszechnej. *Biesiada Lit.* 1881 nr 277; nr 288. — *Ateneum* 1884 t. 2 z. 1. — *Tyg. Powsz.* 1884 nr 8. — Z.: *Ruch naukowo-literacki. Niwa* 1885 z. 243.

ZAWILIŃSKI ROMAN (1855–1932)

Pseud. i krypt.: R.; R. Z.; RZ; z-1; ZAŚ ANTONI.

Edytor, językoznawca i etnograf.

Ur. 1 marca 1855 w Brzezinach w powiecie ropczyckim. Gimnazjum ukończył w Tarnowie. Studiował filologię słowiańską na uniwersytetach wiedeńskim i krakowskim u A. Brandowskiego, L. Malinowskiego, F. Miklosicha i S. Tarnowskiego. Od 1879 był nauczycielem gimnazjalnym w Nowym Sączu, następnie w Krakowie. Od 1883 był członkiem Akademii Umiejętności. W 1901 założył *Poradnik Językowy* i redagował go do 1931. Od 1902 był dyrektorem gimnazjum w Tarnowie, a od 1908 gimnazjum realnego w Krakowie. Zmarł 12 października 1932 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z etnografii krajowej. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1882 nr 11–15 i odb.

2. O nauce gramatyki polskiej w gimnazjum wyższym. *Muzeum* 1886 t. 2 z. 4 i odb.

3. Wskazówki do zbierania właściwości ludowych. Kr. 1886.

4. O sposobie gromadzenia materiałów etnograficznych. *Wisła* t. 1 (1887) i odb.

5. O najnowszych polskich przekładach Iliady. *Bibl. Warsz.* 1888 t. 4 s. 22–41, 399–405; 1889 t. 1 s. 69–89 i odb.

6. Przesady i zabobony z ust ludu w różnych okolicach zebrane. *Zbiór Wiadomości do Antropologii Krajowej* t. 16 (1892) i odb.

7. Słowacy, ich życie i literatura. Z przedmową J. A. Święcickiego. *Bibl. Warsz.* 1899 t. 1 s. 312–328, 542–566; t. 2 s. 111–134. Wyd. osob. całości W-wa 1899 *Bibl. Dziel Wyborowych* 101.

8. Gramatyka języka polskiego dla szkół powszechnych i średnich. Kr. 1907. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1920; wyd. 3 W-wa 1922; wyd. 4 W-wa 1923; wyd. 5 W-wa 1926.

Współautor I. Stein.

9. Z kresów polszczyzny. Wrażenia podróżnika. Kr. 1912.

10. Nowe prądy w szkole średniej. Kr. 1913.

11. Życie a szkoła. Kr. 1917. Wyd. 2 powiększone Kr. 1919.

12. Nasz język ojczysty w przeszłości i teraźniejszości. Kr. 1919.

13. Nowa pieśń o ziemi naszej. [Poemat]. Wyd. 4 Kr. 1920.

14. Dykcyonarz polski. Zbiór alfabetyczny zwrotów i wyrażen niepewnych lub niejasnych. Kr. 1922.

15. Dobór wyrazów. Słownik wyrazów bliskoznacznych i jednoznacznych do praktycznego użytku. Zeszyt 1–4. Kr. 1926–1928.

16. Nowa szkoła w nowej Polsce. *Przegl. Powsz.* 1929 nr 544 s. 21–44 i odb.

Artykuły i rozprawy z zakresu językoznawstwa, literatury, etnografii i pedagogiki zamieszczał w czasopismach: *Arch. do Dziejów Lit. i Oświaty w Polsce* (1886), *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin 1886, 1888), *Ateneum* (1881), *Bibl. Warsz.* (1880–1882, 1884–1889, 1891–1894, 1896–1897, 1899–1902; tu m.in. O polskich przekładach tragedii Sofoklesowych. 1881 t. 3–4; Kilka słów o roku urodzenia i o psalterzu Mikołaja Reja z Nagłowic. 1884 t. 3; Chata nad rzeką. Sielanka. 1887 t. 2; Notatka do biografii Jana Andrzeja Morsztyna. 1893 t. 1), *Czas* (1900–1902, 1906, 1914, 1922; tu m.in. Krasieński w literaturze czeskiej. 1900 nr 178; O przecinku „jako część duszy pisarza”. 1922 nr 35), *Dzienn. Chicagoski* (1907), *Dzienn. Cieszyński* (1908), *Gaz. Nar.* (1931), *Ilustracja Pol.* (1902), *Jedność* (1925–1926), *Język Pol.* (1913–1914, 1916), *Kobieta Pol.* (1918), *Kraj* (1896–1897, 1899–1900), *Kur. Codz.* (W-wa 1896), *Kur. Łódzki* (1923), *Kur. Pol.* (1916), *Kwart. Hist.* (1894), *Lud* (1899), *Materiały Antropologiczne. Archeol. i Etnogr. AU w Kr.* (1896), *Młody Polak* (1926; tu wiersze), *Muzeum* (1885–1887, 1891, 1896, 1898–1899, 1912, 1917–1918; tu m.in.: Ideały wychowawcze doby obecnej a szkoła średnia w przyszłości. 1912 t. 1), *Niwa* (1896–1897), *Nowa Reforma* (1883, 1900–1901, 1903–1904, 1906, 1909, 1914, 1922; tu m.in.: Ojciec i syn. Kartka z życia A. Asnyka; Asnyk a Czesi. 1922 nr 173), *Pam. Tow. Tatrzanieckiego* (1919), *Polonista* (1931), *Poradnik Język.* (1901–1931), *Przegl. Lit.* (Kr. 1896–1898; tu rubr. Recenzje i sprawozdania), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1882–1883, 1885), *Przegl. Pol.* (1894), *Przegl. Powsz.* (1902, 1906, 1910, 1929), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1880), *Ruch Spol.* (1898), *Slovanský přehled* (Praga 1902), *Słowo Pol.* (1914), *Spr. Gimn. Św. Armii w Kr.* (1883), *Spr. III Gimn. w Kr.* (1885), *Spr. IV Gimn. w Kr.* (1915), *Spr. Komisji Język. AU w Kr.* (1882,

1899), *Szkola* (1886), *Świat* (Kr. 1889–1891), *Świat* (W-wa 1914), *Świat Słowiański* (1905–1911), *Tyg. Ilustr.* (1892, 1900, 1914, 1922), *Wiad. Kr.* (1922; tu: Andrzej Zajler i początki poezji łużyckiej. Nr 59), *Wisła* (1887–1888, 1890, 1899–1901), *Zakopane* (1930), *Zbiór Wiad. do Antropologii Krajowej* (1892), *Zgoda* (Chicago 1901).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Spisz, Orawa i okręg czadecki*. Kr. 1919, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Przekłady

M. Kukuczyn: *Obrazki i nowele. Z przedmową W. Szrobara*. W-wa 1900 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 136.

Zawartość: Nie rozbudzony; Romans wiejski; Cienie i światło; Do szkoły; *Visitatio canonica*.

Prace edytorskie i redakcyjne

1. Z powieści i pieśni górali beskidowych. *Wisła* t. 2 (1888) z. 1. Wyd. osob. W-wa 1889 *Bibl. Wisły* t. 5.

2. S. Szymonowic: *Castus Joseph*. Przekład S. Gosławskiego. 1597. Kr. 1889 *BPP* 5.

3. M. Rej: *Żywoć Józefa z pokolenia żydowskiego*. 1545. Kr. 1889 *BPP* 7.

4. M. Rej: *Krótka rozprawa między trzema osobami, panem, wójtem a plebanem*. 1543. Kr. 1892 *BPP* 23.

5. Wyjątki z pomników języka polskiego w. XIV–XVI do użytku w klasie 5 szkół średnich ułożył i objaśnił... Kr. 1892.

6. Wypisy polskie dla klasy III szkół gimnazjalnych i realnych. Z. 1–2. Lw. 1893.

Współwydawca: J. Czubek.

7. Wypisy polskie dla klasy IV szkół gimnazjalnych i realnych. Lw. 1894.

Współwydawca: J. Czubek.

8. W. Pol: *Pieśń o ziemi naszej oraz liryki wybrane*. Kr. 1920 *BN* I, 21. Wyd. nast.: wyd. 2 Kr. 1922; wyd. 3 Kr. 1929; wyd. 4 Chicago 1945 *Bibl. Rady Polonii*.

Ponadto był współredaktorem wydawnictw:

1. *Ubiory ludu polskiego*. Kr. 1903–1909.

2. *Ku czci Zygmunta Krasińskiego*. Kr.—Lw. 1912.

Listy i materiały

1. Do Z. Sarneckiego 2 listy z 1889 i 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

2. Do M. Offmańskiego z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

3. Do nieznanego adresata z 1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

4. Do H. Łopacińskiego z 1901. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2272.

5. Do L. Mańkowskiego z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7655 II.

6. Do T. Piniego z 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909.

7. Do M. Bobrzyńskiego z 1904. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8088 III.

8. Do J. Łosia z 1907. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285.

9. Do B. Ulanowskiego z 1908. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2402.

10. Do B. Piłsudskiego z 1912. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 164.

11. Do I. Peszkego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.

12. Od różnych osób 354 listy z 1880–1932. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6445 III. M.in. 96 listów od różnych autorów słowiańskich oraz od następujących: A. Dygasiński 6 listów z 1886–1887 (ogł. w książce: A. Dygasiński: *Listy*. Wr. 1972), A. Kalina 10 listów z 1894–1900, J. Kallenbach 2 listy z 1894 i b.d., J. Karłowicz 19 listów z 1884–1894, A. A. Kryński 4 listy z 1888–1907, F. Kwapil 30 listów z 1897–1917, H. Łopaciński 2 listy z 1899–1900, A. Sygietyński 5 listów z 1898, S. Żeromski z 1901.

13. Od M. Federowskiego fotokopie 2 listów z 1896–1897. Ogł. A. Obrębska-Jabłońska: *Warsztat naukowy M. Federowskiego w świetle jego listów*. *Slavia Orientalis* 1967 nr 4.

14. M. Kudělka: *Polonica ve sbirce literární korespondence Státního archivu v Brně. Slezský sborník* 1956 nr 4 [inf. dot. listów].

15. J. Hamm: *Register der Korrespondenz von Vatroslav Jagić im Besitz der Universitätsbibliothek in Zagreb. Wiener Slavistisches Jahrbuch* 1960 [inf. dot. listów].

16. J. Śliżiński: *Slovenské listy v polskich knižnicach. Slovenská literatúra* 1961 nr 3 [inf. dot. listów].

17. Referat w sprawie południowych kresów Polski. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 275.

OPRACOWANIA

A. G. BEM. *Ruch Spół.* 1898 nr 9. — P.: O czystość języka. *Ziarno* 1903 nr 21. —

F. KOPERA. *Kwart. Hist.* 1914 s. 55–56. — K. NITSCH: O języku polskim. *Poradnik Język.* 1921 nr 21–22; [Odpowiedź Zawilińskiego tamże nr 22]. — T. [Boy] ŻELEŃSKI: Jeszcze chwileczkę, a potem już koniec. *Czas* 1922 nr 36. Przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór trzeci.* Kr. 1922; *Pisma.* T. 20. W-wa 1956. — K. NITSCH: W sprawie założenia „Języka Polskiego”. *Język Pol.* 1931 nr 1.

(Nekrologi:) A. A. KRYŃSKI. *Kur. Warsz.* 1932 nr 333; K. N. [K. NITSCH]. *Język Pol.* 1932 nr 5; J. RZEWNICKI. *Poradnik Język.* 1932 nr 9–10; B. V. [B. VYDRA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1932 nr 9; J. MAGIERA. *Gaz. Lit.* 1932/1933 nr 4 s. 78; *Przeł. Pedag.* 1933 nr 7; *Slavische Rundschau* (Berlin) 1933 nr 5.

M. GOTKIEWICZ: Polscy podróżnicy w Słowacji. *Poznaj Świat* 1957 nr 2. — J. ŚLIŻIŃSKI: Martin Kukučzin w Polsce. *Slavica Slovaca* 1968 nr 4. — M. ŽIVANČEVIČ: K. Š. Gjaški i literatura polska. Tłum. M. Jakóbiec-Semkowa. *Pam. Lit. R.* 64 (1973) z. 2.

Wskazówki do zbierania właściwości ludowych. W-t. *Prawda* 1886 s. 356. — x. *Głos* 1886 nr 8.

Przesady i zabobony z ust ludu w różnych okolicach zebrane. K. MATYAS. *Kwart. Hist.* 1897 z. 4 s. 800–801.

Słowacy, ich życie i literatura. J. A. ŚWIGICKI: Wstęp do: R. Zawiliński: Słowacy, ich życie i literatura. W-wa 1899. — TURN. *Prawda* 1899 nr 41. — l. sk. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 20. — (VRCH): Polstoročie Zawiłińskeho knihy o Slovach (1889–1949). *Ljud* 1949 nr z 12 marca.

Gramatyka języka polskiego. A. KALINA. *Muzeum* 1894 s. 551–558.

Z kresów polszczyzny. L. WASILEWSKI. *Ziemia* 1912 s. 194–195. — *Świat Słowiański* 1912 t. 1 s. 288–289.

Nowe prądy w szkole średniej. W. WAKER: O typie wychowawczym szkoły średniej. *Nowe Tory* 1914 z. 1/2.

Życie a szkoła. M. CHWIŁOWICZ. *Ateneum Kapłańskie* 1918 nr 97–103, 212–215. — S. ZDZIARSKI. *Muzeum* 1918 z. 8–9 s. 429. — S. ZDZIARSKI. *Szkola* 1918 s. 50–53.

Nasz język ojczysty w przeszłości i teraźniejszości. A. CHOŁOŃSKI. *Głos Narodu* 1919 nr 311. — J. ŁOŚ. *Język Pol.* 1919 nr 5. — Mg. *Dzien. Nar.* 1919 nr 311. — *Czas* 1919 nr 287.

Dobór wyrazów. *Droga* 1928 s. 524–525. — *Świat* 1928 nr 14.

Recenzje prac edytorskich

Z powieści i pieśni górali beskidowych. *Kur. Por.* 1890 nr 86. — J. L. POPŁAWSKI. *Głos* 1891 nr 25. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]: Z wiejskich kątów. *Ateneum* 1895 t. 4 s. 111–131.

M. Rej: Krótka rozprawa... A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1893 s. 663–664. — B. CHLEBOWSKI: Świeżo odnalezione utwory Reja. *Niwa* 1893 s. 11–15. — L-a O. *Tyg. Ilustr.* 1893 s. 256. — J. PRZYBOROWSKI. *Bibl. Warsz.* 1893 t. 2 s. 190–196.

Wyjątki z pomników języka polskiego... B-cz. *Bibl. Warsz.* 1892 t. 4 s. 150–153; [Odpowiedź Zawilińskiego tamże s. 620–622]. — W. GRZEGORZEWICZ. *Muzeum* 1892 s. 337–340. — P. PARYŁAK. *Szkola* 1892 s. 328.

W. Pol: Pieśń o ziemi naszej oraz liryki wybrane. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1922 nr 1. — T. WIERZBOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 201. — I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1924 nr 48.

ZAWISTOWSKA KAZIMIERA (1870–1902)

Pseud.: IRA.

Poetka, tłumaczka.

Ur. w 1870 w Rasztowcach na Podolu; córka Henryka Jasińskiego, publicysty lwowskiego, i Albertyny z Torosiewiczów. Przebywała przez pewien czas w Szwajcarii i we Włoszech. Po powrocie do kraju poślubiła Stanisława Zawistowskiego, ziemianina podolskiego. Mieszkała na wsi na Podolu. Popełniła samobójstwo 28 lutego 1902 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

Poezje oryginalne i przekłady ogłaszane były w czasopiśmie: *Chimera* (1901–1902,

1907; tu m.in. pośmiertnie: Z puścizny rękopiśmiennej: *Złote rybki.* 1907 z. 28/30), *Głos Narodu* (1901), *Ilustracja Pol.* (1901),

Krytyka (1900–1902), *Nowe Słowo* (1902), *Ruch Katol.* (1898), *Słowo Pol.* (1902), *Życie* (1897–1900).

Wydania zbiorowe i wybory

1. Poezje. Z przedmową Miriama [Z. Przesmyckiego]. Kr. [1903]. Wyd. nast. Lw. [1909].

Zawartość: tu cykle: Epitaphium. (*Chimera* 1902 z. 13), Ze wsi (tu m.in. wiersze: Wieczorem. (*Ilustracja Pol.* 1901 nr 10), Spadłe liście. (*Ilustracja Pol. dod. Głosu Narodu Ilustr.* 1901 nr 7; *Chimera* 1902 z. 14)), Wam, Z marzeń moich (tu m.in. wiersze: Kocham ciebie; Daj mi sny twoje), Dusze, Znużenie (tu m.in. wiersze: Moja dusza), Romantyka, Święte (tu m.in. wiersze: Święte; Magdalena. *Chimera* 1901 z. 1), Pieśni nad pieśniami, Fragment.

Zawarte tu wiersze ogł. w czasopiśmie od 1897, przedr. zob. poz. 2.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450 (Epitaphium; Dla M.J.)

Przekłady

Epitaphium: niem.: J. Tenner. *Polnische Post* 1907 nr 32; L. Scherlag. *Moderne Polnische Lyrik*. Zurych [1923].

Wieczorem. — Spadłe liście: włoski: *Antologia della poesia polacca contemporanea*. Lanciano 1933.

Kocham ciebie: niem.: *Polnische Post* 1909 nr 47; L. Scherlag. *Moderne Polnische Lyrik*. Zurych [1923]. Daj mi sny twoje: niem.: L. Scherlag. *Moderne Polnische Lyrik*. Zurych [1923].

Moja dusza. — Lwica: włoski: *Antologia della poesia polacca contemporanea*. Lanciano 1933.

Święte. — Magdalena: czes.: F. Kvapil. *Slovanský přehled* 1902 s. 399.

2. Poezje. Z rękopisu wyd. i wstępem poprzedził S. Wyrzykowski. Z przedmową Miriama [Z. Przesmyckiego]. W-wa 1923.

Zawartość: tu cykle: Moja dusza, Epitaphium, Tobie, Jesienną nocą, Wam, Ze wsi, Znużenie, Wiersze różne, Ewa, Kurtyzany, Magdalena, Romantyka, Królowe z gobelinów, Biała królowna, Z żywotów świętych, Pieśni nad pieśniami, Prozy poetyckie; oraz przekłady następujących autorów: Ch. Baudelaire, E. Blanaudernon, E. M. Doherr, E. Dujardin, T. Klingendor, A. Mockel, F. Pradel, A. Samain, H. O. Shea, P. Verlaine.

Zawierają wiersze ogł. w poz. 1 w zmien. układzie.

3. [Poezje]. W-wa 1969 *Poeci Pol.*

Listy

Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1901 i 1902. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) MIRIAM [Z. PRZESMYCKI]. *Chimera* 1901 t. 3 z. 9; przedr. jako przedmowa do: K. Zawistowska. Poezje. Kr. [1903] i wyd. nast. oraz w książce: Wybór pism krytycznych. Kr. 1967; *Wędrowiec* 1902 nr 14.

J. K. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 172 dod. pt. *Tyg. Lit.-Bibliogr.* — W. JABLONOWSKI:

Kobiety poetki. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 82. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Kobieta w naszej literaturze współczesnej. *Bluszcz* 1908 nr 52. — A. ŚWIDERSKA. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 25. — yr.: Pieśń erotyczna we współczesnej poezji polskiej. *Lit. i Sztuka dod. Dzien. Poz.* 1909 nr 16. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Tym, co odeszli. *Bluszcz* 1911 nr 1. — Z. RABSKA: Poetki miłości. *Bluszcz* 1912 nr 52. — E. KUCHARSKI: K. Zawistowska. Z cyklu „Dusze kobiece”. *Sfinks* 1913 s. 247–261. — Ku nauce i zbudowaniu. *Kobieta Pol.* 1920 nr 1. — H. Ż. [H. ŻYCZYŃSKI]: Miłość kobieca w zwierciadle liryki erotycznej. *Dzien. Cieszyński* 1922 nr 291. — *Nowy Świat* 1922 nr 169. — S. WYRZYKOWSKI: K. Zawistowska. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 34; przedr. pt. In memoriam, jako wstęp do: K. Zawistowska: Poezje. W-wa 1923. — A. LANGE: La littérature polonaise contemporaine. *Le Journal de Pologne* 1924 nr 254. — W. FOLKIEWSKI: Sonet polski. Kr. 1925 s. 279. — E. HENNER: W 25 rocznicę zgonu K. Zawistowskiej. *Kur. Lit.-Nauk.* 1927 nr 47 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — C. P.: K. Zawistowska — zapomniana poetka. *Blyskawica* (Rozdzień) 1930 nr 6. — E. HENNER: O K. Zawistowskiej. *Echo Tyg.* 1930 nr 19. — I. BADOWSKA: Ze wspomnień. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 29. — J. M. CHUDEK: Niby ksiieni sprzed wieków... *Rodzina Pol.* 1932 nr 10. — E. HENNER: Królestwo moje nie jest z tej ziemi... *Kur. Lit.-Nauk.* 1932 nr 30 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. NIKLEWICZÓWNA: Zawistowska a ówczesna moda literacka. *Pam. Lit. R.* 37 (1947) s. 212–226 i odb. 1948. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — A. REYKOWSKA. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968.

Poezje (1903). G. BAUMFELD. *Słowo Pol.* 1904 s. 439. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Krytyka* 1904 z. 3 s. 220–223. — Z. D. [Z. DEBICKI]: Z dnia na dzień. *Głos zza grobu. Gaz. Pol.* 1904 nr 8. — A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* 1904 nr 47. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1904 s. 298. — K. W. *Wędrowiec* 1904 nr 50. — L. R. *Dzień* (Lw.) 1904 nr 8–9. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 110. — J. MAYZET. *Nowe Słowo* 1904 s. 187–192. — J. OSZACKI. *Czas* 1904 nr 85–86. — J. PIETRZYCKI. *Przegl. Tyg.* 1904 nr 9. — L. RYDEL. *Kur. Warsz.* 1904 nr 35. — (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 201. — *Głos zza grobu. Ilustracja Pol.* 1904 nr 4. — *Kur. Poz.* 1904 nr 290. — *Zgoda* (Chicago) 1904 nr 49 wyd. dla kobiet. — H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 s. 377–378. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]. *Świat Kobiocy* 1905 s. 365–367. — A. LANGE. *Książka* 1905 s. 148. — Z. RÓŻYCKI. *Nasze*

Kłosa 1905 s. 327-328. — M. TATARKIEWICZ. *Przeł. Powsz. Życia Spół., Lit. i Sztuki* 1905 s. 17-18. — Z. RÓŻYCKI. *Świat* 1906 nr 50.

Poezje (1923). E. C. [E. CZEKAŁSKI]: Echo z oddali... *Świat* 1923 nr 51. — M. DA-

BROWSKA. *Bluszcz* 1923 nr 51/52. — St. R. [S. ROGOŹ]. *Przeł. Współcz.* 1924 nr 27. — A. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Por.* 1925 nr 76. — M. JASTRUN: Wstęp do: *Symboliści francuscy. Od Baudelaire'a do Valéry'ego*. Wr. 1965 s. XXXIII.

ZDZIARSKI STANISŁAW (1878-1928)

Krypt.: DR. S.; DR S. Z.; DR ST. Z.; DR Z.; ST.; ST. Z.; ST. Zdz.; W-I; WI; Z.; ZET.

Historyk literatury, publicysta, poeta, etnolog.

Ur. 17 listopada 1878 w Tarnopolu. Studiował na Uniwersytecie Lwowskim, veniam legendi uzyskał na uniwersytecie w Petersburgu, a doktorat z filozofii na uniwersytecie w Pradze. Był sekretarzem Towarzystwa Ludoznawczego i przez pewien czas redagował *Lud*. Był członkiem Komisji literackiej i antropologicznej Akademii Umiejętności w Krakowie. Należał do Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł 2 grudnia 1928 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Maurycy Gosławski. Zarys biograficzno-literacki. Petersb. 1898 *Zyciorysy Sławnych Polaków* nr 8. Zob. też poz. 3, 5.

2. Pierwiastek ludowy w poezji Adama Mickiewicza. *Lud* t. 4 (1898) z. 1 i odb. Zob. też poz. 3.

3. Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. Studia porównawczo-literackie. W-wa 1901. Zob. też poz. 7.

Zawartość: Z początkiem stulecia. (*Lud* t. 4 1898); Adam Mickiewicz. (Zob. poz. 2); Bohdan Zaleski. (Zob. też poz. 4); Seweryn Goszczyński. Element ludowy w jego poezji. (*Tyg. Pol.* 1900 nr 33-36, *Ateneum* 1900 t. 2); Maurycy Gosławski. (Przedr. fragm. poz. 1); Rówieśnicy Mickiewicza; Franciszek Morawski; Juliusz Słowacki; Na niwie galicyjskiej; Epigonowie tzw. „szkoły ukraińskiej”. (*Ateneum* 1900 t. 4 s. 335-362); Józef Korzeniowski; Wincenty Pol; Roman Zmorski. (*Dod. Mies. Przeł. Tyg.* 1900 z. 5 pt. Pierwiastek ludowy w utworach R. Zmorskiego); Ludwik Kondratowicz; J. I. Kraszewski; Teofil Lenartowicz. (*Kraj* 1900 nr 29-31 pt. Chłopski kraj w poezji Lenartowicza); „Ptaki małego lotu”; Na przełomie dwu epok; Młoda Polska. (*Przeł. Powsz.* 1901 t. 71, 72); Uzupelnienie.

4. Bohdan Zaleski. Studium biograficzno-literackie. Lw. 1902. Wyd. nast.: wyd. wznowione Lw. 1903; Złoczów 1904 *Bibl. Powsz.* 485-486.

Fragm. ogł. uprzednio: *Ateneum* 1899 t. 1, *Gaz. Lw.* 1901, *Tyg. Pol.* 1901, *Biesiada Lit.* 1902, *Słowo Pol.* 1902, *Tyg. Ilustr.* 1902; zob. poz. 3.

5. Szkice literackie. Lw. 1903 [1902].

Zawartość: Klonowicz a pamflet przeciw jezuitom. (*Bibl. Warsz.* 1900 t. 2 s. 337-354); Dwie notatki do pism Mickiewicza. (*Przeł. Lit.* 1898 nr 2, 10); Maurycy Gosławski. (Zob. poz. 1); Witwicki i Zukowski. (*Przew. Nauk. i Lit.* 1901 s. 514-525); Kilka

notatek do pism Słowackiego. Hugo. (*Przeł. Lit.* 1899 nr 4-5); Mnich. (*Sami sobie*. W-wa 1900 pt. Geneza „Mnicha” J. Słowackiego); Zmija. (*Przeł. Lit.* 1898 nr 4); Eolion z „Wacława”. (*Życie* 1898 nr 19 pt. Eolion a Orcio); Chronologia młodocianych utworów Zaleskiego. (*Bibl. Warsz.* 1901 t. 4 s. 154-166); Mickiewicz i Lermontow. (Powst. grudzień 1897).

6. Z menażerii ludzkiej. Przyczynki do filozofii życia. Lw. 1903 [1902].

7. Ludowość w poezji polskiej XIX w. Okruszyny badań. *Lud* t. 10 (1904) s. 374-422 i odb.

8. Bez nadziei jutra... Dwa miesiące obrad Dumy państwowej. Kr. 1907.

9. Małpi świat. Przyczynek do filozofii życia. W-wa 1907 [1906].

10. Dżingis-Chan zmartwychwstał. Studia z psychopatologii rosyjskiej. T. 1-2. Poz. 1919.

Zawartość: Dżingis-Chan zmartwychwstał. (*Przeł. Pol.* 1906/1907 t. 4 s. 300-314 i wyd. osob. Kr. 1906); Literatura rosyjska a rewolucja pokonstytucyjna; Maksym Gorki; Leonidas Andrejew; Eugeniusz Czirikow — studium z patologii literackiej. (*Przeł. Powsz.* 1910 t. 107 s. 185-204); Ogarki rewolucyjne; Do źródeł duszy polskiej; Epigonowie rewolucji; Szkoła rosyjska w dobie zawieruchy konstytucyjnej; Młoda Ukraina na schyłku rewolucji.

11. Wrażenia z Górnego Śląska. Spostrzeżenia osobiste uczestnika akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku. Płock 1921.

12. W pożarach krwi. Garść utworów. [Poezje]. W-wa 1925. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1927.

Zawartość: m.in. cykle: Z miłości; Z Tatr. (Niektóre wiersze ogł. *Bluszcz* 1905-1906).

Utworki, rozprawy i artykuły zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Ateneum* (1899–1902, 1906, 1908), *Bibl. Warsz.* (1901), *Bluszcz* (1905–1907), *Czasop. Akademickie* (1897), *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1900), *Dzien. Chicagoski* (1909), *Dzien. Kijowski* (1907), *Dzien. Poz.* (1905–1906), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1900), *Eos* (1898–1899), *Gaz. Lw.* (1901), *Gaz. Pol.* (1900–1901), *Gaz. Por. i Wiecz.* (1919), *Gaz. Warsz.* (1910–1911), *Głos* (1898, 1900–1903, 1906, 1909), *Goniec Kr.* (1923), *Kraj* (1895, 1900, 1906), *Krytyka* (1901, 1911), *Książka* (1901–1905, 1907, 1910–1914), *Kur. Litewski* (1907–1908), *Kur. Poz.* (1904), *Kur. Warsz.* (1905, 1920–1928), *Kwart. Hist.* (1899–1901), *Lechita* (1908), *Lud* (1898–1905), *Muzeum* (1899–1905, 1918), *Na Ziemi Naszej* dod. *Kur. Lw.* (1909), *Niwa* (1898), *Nowa Reforma* (1904), *Ognisko* (1906), *Ogniwu, Pam. Lit.* (1902), *Prawda* (1901, 1904), *Przegl. Filoz.* (1900), *Przegl. Lit.* (1898–1899), *Przegl. Pol.* (1906), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1905), *Przegl. Powsz.* (1899–1906, 1909–1914, 1917–1918; tu rubr.: *Zapiski bibliograficzne; Z piśmiennictwa polskiego; Z piśmiennictw obcych*), *Przew. Bibliogr., Przew. Nauk. i Lit.* (Lw. 1901), *Przew. Nauk. i Lit.* dod. *Gaz. Tor.* (1906), *Robotnik* (1919), *Ruś* (1911), *Rzeczpospolita* (1921), *Słowo* (1902–1907), *Słowo Pol.* (1902, 1912), *Spr. AU Wydz. Filol.* (1899–1900), *Szkola* (1914–1915, 1917–1918), *Świat* (1906–1908), *Świat Kobiety* (1906), *Świat Słowiański* (1905–1907, 1911), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1896, 1902–1903, 1905), *Tyg. Ilustr.* (1899, 1927), *Tyg. Pol.* (1900), *Wędrowiec* (1904), *Wisła* (1898–1901, 1912), *Wychowanie w Domu i Szkole* (1913), *Zapyski naukowoho tow. im. Szewczenha* t. 26 (1899), *Zgoda* (Chicago 1903), *Życie* (1898), *Życie i Powieść* (1919).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Dla powodzien.* Lw. 1900, *Krynica. Jednodniówka.* Kr. 1928, *Pam. III Zjazdu historyków pol.* Kr. 1900, *Sami sobie.* W-wa 1900.

Przekłady

1. E. Czirikow: Za poręką. Lw.-Złoczów 1911 *Bibl. Powusz.* 840.
2. E. Czirikow: Na progu życia. Lw.-Złoczów 1911 *Bibl. Powusz.* 861.

Prace edytorskie

1. Urywek z poematu Teofila Lenartowicza. *Przegl. Lit.* 1898 nr 6.
2. S. Witwicki: Listy do Klementyny Grabowskiej. *Roczn. Tow. Przyj. Nauk w Poz.* t. 26 i odb. Lw. 1900.
3. Garsć baśni ludu ruskiego ze wsi Na-

łuża w powiecie trembowelskim. Zebrał.. *Materiały Komisji Antropologiczno-Archeol. i Etnogr.* t. 6 (1902) i odb. Kr. 1902.

Listy i materiały

1. Do T. Wierzbowskiego 14 listów z 1898–1904. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1881.
2. Do redakcji. Fragm. listu ogł. *Przew. Bibl.* 1900 s. 177–179.
3. Do A. Wiślickiego 5 listów z 1900. *Bibl. Publ. W-wy* sygn. 80.
4. Do M. Żmigrodzkiego w im. Tow. Ludoznawczego we Lw. z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7132 III.
5. Do J. Łosia 5 listów z 1901–1906. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285.
6. Do L. Bernackiego z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7054/II.
7. Do L. Gumpłowicza w im. redakcji *Ludu* z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6444 III.
8. Do W. Orkana z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8634 III.
9. Do B. Wysłoucha z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7186/II.
10. Do W. T. Wisłockiego 3 listy z 1925–1928. Rkps Ossol. sygn. 13590/III.
11. Listy do V. Jagicia. Rkps Bibl. Uniw. w Zagrzebiu.

OPRACOWANIA

E. MAJEWSKI: Z powodu oceny „Wisły” przez Zdziarskiego umieszczonej w „Prawdzie”. *Wisła* t. 1 (1902) s. 133–136. — T. P. NI. *Pam. Lit. R.* 1 (1902) s. 486.
(Nekrologi): A. FISCHER. *Lud* t. 27 (1928) s. 179–180; *St. Z.* [S. ZACHARIASIEWICZ]. *Dzien. Poz.* 1928 nr 279; *Gaz. Kościelna* 1928; *Kur. Pol.* 1928 nr 340; *Kur. Warsz.* 1928 nr 333; *Ruch Lit.* 1928 s. 10.
Słownik folkloru pol. W-wa 1965.

Maurycy Gosławski. *C. Tyg. Mód i Powieści* 1899 nr 9. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1900 z. 4, 1901 z. 4. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 231. — J. MAGIERA. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 5.

Pierwiastek ludowy w poezji Adama Mickiewicza. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 67. — H. GALLE. *Ateneum* 1899 t. 2 s. 550. — J. KALLENBACH. *Kwart. Hist.* 1900 s. 76–79.

Pierwiastek ludowy w poezji polskiej XIX w. J. KALLENBACH. *Kwart.*

Hist. 1900 s. 76-79. — A. BRÜCKNER. *Przegl. Pol.* 1901 t. 142 s. 109-112. — P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1901 nr 283. — I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1901 s. 451-452. — H. UŁASZYN. *Kraj* 1901 nr 46. — A. BRÜCKNER. *Pam. Lit. R. 1* (1902) s. 167-168. — S. DOBRZYCKI. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 1 s. 413-420. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3 s. 600-605. — A. GOLDBERG. *Głos* 1902 nr 14. — W. GOSTOMSKI. *Czas* 1902 nr 159. — W. GOSTOMSKI. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 45. — K. LASKOWSKI. *Bluszcz* 1902 nr 10. — K. LASKOWSKI. *Dzien. Poz.* 1902 nr 67. — J. LECIEJEWSKI. *Lud* t. 8 (1902) s. 208-210. — J. LECIEJEWSKI. *Muzeum* 1902 s. 167-168. — W. NEHRING. *Kwart. Hist.* 1902 s. 63-68. — H. UŁASZYN. *Wisła* t. 16 (1902) s. 256-263. — Z. WASILEWSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 16. — W. FELDMAN. *Przegl. Tyg.* 1903 s. 8. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1903 nr 295 dod. lit. — J. GOŁĄBEK. *Lud* t. 24 (1925) s. 32-33.

Bohdan Zaleski. W. BUGIEL. *Dzien. Poz.* 1902 nr 87, 88. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kwart. Hist.* 1902 s. 616-622. — WOLYNIAK [J. M. GIŻYCKI]. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 76 s. 394-397. — A. GOLDBERG. *Głos* 1902 nr 36. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 381-382. — W. GOSTOMSKI. *Słowo* 1902 s. 283. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 109. — J. LECIEJEWSKI. *Muzeum* 1902 s. 879. — mre [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1902 nr 104. — S. *Tydzien* 1902 nr 33. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 164. — W. BUGIEL. *Dzien. Poz.* 1903 nr 99. — A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 1 s. 190-195.

Szkice literackie. W. BUGIEL. *Dzien. Poz.* 1902 nr 283. — W. FELDMAN. *Ilustracja*

Pol. 1902 nr 51. — J. LECIEJEWSKI. *Dzien. Poz.* 1902 nr 282. — J. LECIEJEWSKI. *Muzeum* 1902 s. 877-879. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 237. — *Przegl. Tyg.* 1902 nr 45. — *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* 1902 nr 52. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ognio* 1903 nr 6. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1903 t. 4 s. 606-609. — G. KORBUS. *Książka* 1903 s. 197-198. — K. LASKOWSKI. *Bluszcz* 1903 s. 70. — *Kur. Warsz.* 1903 nr 127.

Z menażerii ludzkiej. Z. GARGAS. *Nowe Słowo* 1902 nr 19. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1902 s. 439.

Małpi świat. A. MARCINKOWSKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 5 s. 51.

Dżingis-Chan z martwych wstał. J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1919 t. 143/144 s. 423. — *Gaz. Warsz.* 1919 nr 279.

W pożarach krwi. F. HOESICK. *Kur. Warsz.* 1926 nr 218. — S. K. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 40. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Outsiderzy i maruderzy. Przegl. Współcz.* 1933 t. 45 s. 266-280.

Recenzje prac edytorskich

S. Witwicki: Listy do Klementyny Grabowskiej. H. UŁASZYN. *Książka* 1901 s. 300.

Garść baśni ludu ruskiego... *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 218. — H. UŁASZYN. *Książka* 1903 s. 317-318.

ZDZIECHOWSKI MARIAN (1861-1938)

Pseud. i krypt.: M. URSIN; M. URSYN; M. Zdz.; (MZ); WŁADYSŁAW KAROWSKI; Zdz. M.

Krytyk, historyk literatury i kultury, filozof.

Ur. 30 kwietnia 1861 w majątku rodzinnym Nowosiółki koło Rakowa na Mińszczyźnie. Syn Edmunda i Heleny z Połjanowskich. Gimnazjum ukończył w Mińsku Litewskim w 1879. Studiował na wydziale historyczno-filologicznym uniwersytetu w Petersburgu i w Dorpacie, gdzie w 1883 uzyskał stopień kandydata filologii słowiańskiej. Dalsze studia nad filologią słowiańską prowadził w Grazu i Zagrzebiu, a nad literaturą powszechną w Genewie. W 1889 doktoryzował się w Krakowie, w 1894 odbył tamże colloquium habilitacyjne i uzyskał veniam legendi w zakresie nowożytnej literatury powszechnej. W 1899 został profesorem nadzwyczajnym, w 1908 profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Należał do współzałożycieli Klubu Słowiańskiego w Krakowie (1901) i jego organu *Świat Słowiański*. Uczestniczył w licznych międzynarodowych zjazdach slawistycznych. Od 1903 był członkiem korespondentem, a od 1909 członkiem zwyczajnym Akademii Umiejętności. Lata wojny światowej

przebył w majątku rodzinnym. W 1919 objął katedrę literatury powszechnej na Uniwersytecie im. Stefana Batorego w Wilnie, gdzie w 1925/1926, 1926/1927 sprawował urząd rektora. Od 1928. był prezesem Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie oraz członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 1931 przeszedł na emeryturę. W 1936 otrzymał nagrodę im. Filomatów za całokształt pracy literackiej. W 1938 podjął na nowo wykłady jako profesor honorowy. Zmarł tegoż roku 5 października w Wilnie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mesjanści i słowianofile. Szkice z psychologii narodów słowiańskich. Kr. 1888.

Praca doktorska. Jest to poszerzona wersja polska ogólnie uprzednio pracy w języku ros. pt. *Oczerki iz psychologii stawianskiego plemieni*. Sławianofily, Petersb. 1887.

Zawartość: Adam Mickiewicz 1823-1841; Juliusz Słowacki 1829-1842; Mickiewicz i Słowacki pod wpływem Towiańskiego; Aleksy Chomiakow i słowianofilstwo rosyjskie; Zygmunt Krasziński; Szweczenko i Gogol; Piotr Preradowicz; Zakończenie.

2. Karol Hynek Mácha i bajronizm czeski. *Rozpr. AU Wydz. Filol.* t. 18. S. 2 t. 3 i odb. 1893.

Przekład czes.: J. Voborník. Jičín 1895.

3. Byron i jego wiek. Studia porównawczo-literackie. T. 1-2. Kr. 1894, 1897.

Zawartość: T. 1: Europa zachodnia: Zwiastuny bajronizmu. (*Kraj* 1891 nr 1-3, *Przegl. Pol.* 1891 t. 99 s. 40-58); Byron. (*Przegl. Pol.* 1891 t. 99 s. 468-515, 1891 t. 100 s. 74-110, 349-384); Shelley. (*Bibl. Warsz.* 1891 t. 3 s. 553-589); Lamartin. (*Kraj* 1891 nr 44-49, 52, *Przegl. Pol.* 1891 t. 102 s. 1-36); Bajronizm francuski. (*Kraj* 1893 nr 32-39, *Przegl. Pol.* 1892 t. 104 s. 146-192); Bajronizm niemiecki. (*Przegl. Pol.* 1893 t. 107 s. 513-550); Leopardi. (*Kraj* 1894 nr 27, *Przegl. Pol.* 1894 t. 111 s. 119-160); Nirwana.

T. 2: Czechy, Rosja, Polska: Bajronizm czeski; Bajronizm rosyjski; Bajronizm polski.

4. Dążenia i ideały czeskie. *Przegl. Pol.* 1895 t. 117 s. 297-317 i odb.

5. Religiozno-polityczeskije ideały polskiego obszczestwa 1831-1895. *Sięwieriyny wiestnik* (Petersb.) 1895 nr 7. Wyd. osob. pt. *Polityczeskije ideały polskiego obszczestwa*. S przedśłowiem grafa L. N. Tołstogo. Lipsk 1896.

Przedmowę stanowi list L. Tołstoja przedruk. później wielokrotnie pt. *Pismo k'Polaku o patriotizmie*, przekład pol. ogł. *Czas* 1895 nr 297 pt. *Liet hr. Lwa Tołstoja*.

6. Wędrowki duszy. Ezoteryzm na tle współczesnego ruchu religijnego we Francji. *Świat* 1895 nr 7-9 i odb.

7. Z niwy najnowszej poezji: Kazimierz Tetmajer, Józef Stanisław Wierzbicki. *Świat* 1895 nr 4-5 i odb. Zob. też poz. 10.

8. Twórczość liryczna Asnyka i jej znaczenie w poezji polskiej. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 53 s. 220-249 i odb. Zob. też poz. 10.

9. Lew Tołstoj i jego „Zmartywychwstanie”. *Czas* 1900 nr 106-112 i odb.

10. Szkice literackie. I. W-wa 1900.

Zawartość: I. H. Sienkiewicz w listach z podróży po Ameryce i obrazkach amerykańskich. (*Ateneum* 1882 t. 2 s. 153-168); II. Neoidealizm francuski. (*Przegl. Pol.* 1892 t. 105 s. 260-304; przedr. *Niwa* 1892 nr 20-23 pt. *Nowe prądy idealistyczne we Francji*); III. Edward Schuré i ezoteryzm; IV. Katolicyzm a prądy religijne w literaturze; V. Idea Boga w twórczości artystycznej: 1. Twórczość liryczna Asnyka. (Zob. poz. 8); 2. Eliza Orzeszkowa w swych ostatnich utworach. (*Przegl. Pol.* 1898 t. 128 s. 247-274); 3. Tetmajer i J. S. Wierzbicki. (Zob. poz. 7); VI. Spór o piękno: 1. Ptazy a ptaki. (*Przegl. Lit.* 1898 nr 7 pt. *Spór o piękno*); 2. Sztuka, młodość i Młoda Polska. (*Czas* 1898 nr 248-250, 252; *Słowo* 1899 nr 4-5, 10-12 pt. *Młodość, estetyka i etyka*); 3. Romantyzm niemiecki a dekadencja Polska.

11. Odrodzenie Chorwacji w poezji w XIX w. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143-144 i odb. pt. *Odrodzenie Chorwacji w XIX w.* Kr. 1902

Zawartość: Illiryzm; Stanko Vraz; Ivan Mazuramić; Piotr Preradović.

12. Pjesništvo poljsko i prepored Hrvatske. *Otgovor gosp. prof. Jagiću*. Zagrzeb 1903 [1902].

13. Religia i sztuka. W sprawie „Legend” Niemojewskiego. *Krytyka* 1902 t. 1 s. 216-220 (pt. *Policja i sztuka. Ankieta „Krytyki”*). Odb. nakładem autora. Kr. 1902.

14. Borys Cziczerin. Wspomnienie pośmiertne. *Przegl. Pol.* 1904 t. 151 s. 614-627 i odb.

15. O poljsko ruskim odnośajima. Przemówienie na kongresie słowiańskich dziennikarzy w Abacji. Zagrzeb 1905.

16. „Pestis perniciosissima”. Rzecz o współczesnych kierunkach myśli katolickiej. W-wa 1905.

Przekład niem.: H. Glück. Wiedeń 1905; serbochorw.: J. Benešić. *Obzor* 1905 nr 21-22.

17. Dzisiejsze zadania katolicyzmu w Polsce. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 89 s. 286-292 i odb. [Odpowiedź na ankietę].

18. „Tat Twam Asi”. *Obronica Zwierząt* i odb. Kr. 1910. Zob. też poz. 49.

19. U opoki mesjanizmu. Nowe szkice z psychologii narodów słowiańskich. Lw. 1912.

Zawartość: I. Z dziejów nacjonalizmu rosyjskiego; II. Z dziejów rewolucjonizmu rosyjskiego; III. Z ruchu religijnego w Rosji; IV. Odgłosy mesjanizmu w Polsce współczesnej.

Szkice ogł. w czasop. w 1900–1907; część zebrał i tłum. na niem. A. Stylo pt. *Die Grundprobleme Russlands. Literarischpolitische Skizzen*. Lipsk 1907.

20. Wizja Krasińskiego. Ze studiów nad literaturą i filozofią polską. Kr. 1912.

Zawartość: „Ojciec nasz” [A. Cieszkowski]; Wizja eschatologiczna Z. Krasińskiego; Mickiewicz i Towiański; Mistyka Słowackiego.

21. Fryderyk Ozanam. Kr. 1913. Zob. też poz. 49.

22. Jarosław Vrchlický. Przemówienie wygłoszone na akademii ku czci Vrchlickiego dn. 8 lutego 1913 w Krakowie. Kr. 1913.

23. Wpływy rosyjskie na duszę polską. [I.] *Przeł. Pol.* 1913 t. 187 s. 1–32 i odb.; [II.] Kr. 1920.

Zawartość [II]: Zamiast wstępu kilka myśli nad grobem Stołypina; Antynomie duszy rosyjskiej (Mikołaj Bierdiajew); Rუსyfikacja w literaturze; Rewolucja a rუსyfikacja; Strach jako czynnik rუსyfikacji.

Rkpś Bibl. Jagiel. sygn. 8782 IV; tu również inne materiały, wycinki z gazet, odpisy artykułów.

24. Le Messianisme de Mickiewicz et l'ésprit religieux contemporain. *Coenobium* (Lugano) 1914 nr styczniowy i odb.

25. Pesymizm, romantyzm, a podstawy chrześcijaństwa. T. 1–2. Kr. [1914].

26. O polskom religioznom soznaniu. Publicznej dokład. Moskwa 1915.

27. Zygmunt Miłkowski (T. T. Jeż) a idea słowiańska w Polsce. Petersburg. 1915.

28. Gloryfikacja pracy. Myśli z pism i o pismach S. Brzozowskiego. Petersburg. 1916. Wyd. 2 Kr. 1921 [1920].

29. Tragedia Węgier a polityka polska. *Czas* 1920 nr 175 i osob. Kr. 1920. Toż po franc. Wiedeń 1921.

30. Europa, Rosja, Azja. Szkice polityczno-literackie. Wil. 1923.

31. Jerzy Moszyński. Z dziejów myśli politycznej w Polsce. [Wil. 1924]. Toż po franc. Grenoble 1925.

32. Renesans a rewolucja. Wykład wstępny do dziejów literatury w epoce renesansu, wygłoszony 21 października 1924. Wil. 1925.

33. Władysław Syrokomla. Pierwiastek litewsko-białoruski w twórczości polskiej. Wil. 1924.

Odczyt wygłoszony w Wilnie na uroczystym obchodzie 100-letniej rocznicy urodzin W. Syrokomli.

34. Do młodzieży. Przemówienie... w dniu otwarcia roku akademickiego 10 października 1925. Wil. 1925.

35. Le dualisme dans la philosophie religieuse russe. *Cahiers de la Nouvelle Journée* (Paryż) 1927 nr 8 i odb.

36. Sprawa sumienia polskiego. Wil. 1927.

37. Walka o duszę młodzieży. Z czasów rektorstwa. Wil. 1927.

38. O okrucieństwie. *Przeł. Współcz.* 1928 t. 25–26 nr 74–76 i odb. Kr. 1929. Zob. też poz. 49.

39. Sumienie a partyjność. Wil. 1928.

40. Napoleon III. Szkice z dziejów jego życia i pracy. Kr. 1931.

41. Chateaubriand i Napoleon. Wil. 1932.

42. Wychowanie a religia. *Nasza Przyszłość* 1932 t. 25 s. 16–32 i odb.

43. Węgry i dookoła Węgier. Szkice polityczno-literackie. Wil. 1933.

Zawartość: Przedmowa; Kim są Węgrzy; Szandor Petöfi i jego ojczyzna; Hr. Stefan Széchenyi; Bp. Otto-
kar Prohászka; Tragedia Węgier; Francja, Węgry, Polska; Węgry, Czechy, Polska; Niemiec Polska; Mała Ententa; Kwestia słowiańska; Europa powojenna a koncepcja hr. Juliusza Andrassy'ego; Lord Rothermere a Węgry; Hr. Juliusz Andrassy; Hr. Albert Apponyi; Zakończenie.

44. Chateaubriand i Bourbonowie. Wil. 1934.

45. Od Petersburga do Leningradu. Wil. 1934.

46. Niemcy. Szkic psychologiczny. *Przeł. Filoz.* 1935 z. 1/2 s. 96–125 i odb.

47. Zygmunt Krasiński jako poeta i myśliciel. Odczyt wygłoszony w Berlinie 11 grudnia 1935, powtórzony w Wilnie w przekładzie polskim. *Słowo* 1936 nr 101 i odb.

48. Ze stosunków kulturalnych polsko-węgierskich. W-wa 1936.

49. W obliczu końca. Studia i szkice. Wil. 1937. Wyd. 2 zmien. Wil. 1938.

Zawartość: Przedmowa; Masonia i jej cele; Jerzy Cziczzerin; Czerwony terror; Tragiczna Europa; Zwiastuny satanizmu w Polsce; Jak upadają cywilizacje; „Przyszłość narodu”; Testament księcia Eugeniusza Trubeckiego; Antyromantyzm i antygermanizm; Z wojennej psychologii Niemiec; Św. Franciszek z Asyżu a czasy nasze; „Tat Twam Asi”. (Zob. poz. 18); Fryderyk Ozanam. (Zob. poz. 21); Postać królowej Jadwigi na tle czasów naszych; Pesymizm jako siła twórcza; Stary Kraków.

W wyd. 2 usunięto art. „Tat Twam Asi”, dodano cykl art. pt. O okrucieństwie. (Zob. poz. 38).

50. Węgry i Polska na przełomie historii. Wil. 1937.

51. Widmo przyszłości. Szkice historyczno-publicystyczne. Wil. 1939.

Zawartość: Idea polska na Kresach; Edward Woyniłłowicz w ostatnich latach swego życia; Z historii stosunków polsko-rosyjskich nazajutrz po wojnie światowej; Ze wspomnień o Piłsudskim i jego epoce; Pierwiastek zachowawczy w idei ukraińskiej; Ukraina a Rosja; Trylogia Bohdana Łepkiego; Widno przyszłości. (*Słowo* 1938 nr 78).

Rękopisy drobnych utworów: Powrót do romantyzmu. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 5999.

Bibliografia prac M. Zdziechowskiego zob.: H. Obiezińska: Bibliografia pism M. Zdziechowskiego. *Z zagadnień kulturalno-literackich Wschodu i Zachodu*. Kr. 1933/1934; przedr. przy art. K. Górskiego: M. Zdziechowski. *Ateneum Wil.* 1938 z. 2 i odb.

Rozprawy naukowe i artykuły z zakresu słowianoznawstwa, literatury, historii, kultury i polityki oraz drobne twory literackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Alma Mater Vilnensis* (1924, 1933), *Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau* (1890–1893, 1898; tu streszcz. prac w językach obcych), *Ateneum* (1882; tu debiut), *Bibl. Warsz.* (1891, 1895), *Bulletin International de l'Academie des Sciences de Cracovie* (1890–1893, 1898, 1909–1910, 1912), *Cahiers de la Nouvelle Journée* (Paryż 1927), *Coenobium* (Lugano 1914), *Czas* (1893, 1896–1902, 1910–1913, 1920–1921, 1924), *Cahiers de la Nouvelle Journée* (Paryż 1927), *Coenobium* (Lugano 1914), *Czas* (1893, 1896–1902, 1910–1913, 1920–1921, 1924), *Dziewięć* (1930–1934), *Demain* (Lyon 1905–1907), *Dzien. Kijowski* (1906), *Dzien. Miński* (1918), *Dzien. Nar.* (Petersb. 1917), *Dzien. Petrogradzki* (1916–1917), *Dzien. Pol.* (Lw. 1905), *Dzien. Poz.* (1927), *Dzień Pol.* (1933), *Gaz. Krajowa* (1920–1921), *Gaz. Nar.* (Lw. 1902), *Głos* (Poz. 1936), *Głos Monarchy* (1936), *Głos Narodu* (1893, 1901–1903, 1906, 1913), *Głos Płocki* (1910), *Głos Pol.* (Petersb. 1916–1917; tu: Mickiewicz, Mereżkowski a rewolucja rosyjska. 1917 nr 15–16), *Herold* (1932), *Hochland* (Monachium), *Hrvatska* (1901, 1907), *Izvestia obszczestwa slawianskoj kultury* (Moskwa 1913), *Kłosy Ukraińskie* (1916; tu: Mesjanizm polski a pesytyzm włoski. Nr 19–20), *Kraj* (1882, 1887, 1890–1895, 1898–1900, 1903; tu m.in.: Ideały Mickiewicza i Krasińskiego i słowianofilstwo rosyjskie. Szkic porównawczy. 1882 nr 5–7; Z psychologii mesjanizmu. O. Piotr Semenenko. 1887 nr 22–24), *Krytyka* (1902), *Die Kultur* (Wiedeń 1905–1906), *Kultura i Nauka* (1937), *Kur. Codz.* (1895), *Kur. Litewski* (1905–1907, 1909–1910), *Kur. Nowy* (Petersb. 1916–1917), *Kur. Por.* (1932), *Kur. Warsz.* (1897), *Moskowskij jeżenedielnik* (1906–1910, 1913–1914; tu m.in.: Rewolucja i kultura. 1906 nr 22; Modernizm i tołstoizm. 1908 nr 47), *Mysł Nar.* (Petersb. 1916), *Mysł Pol.* (1914, 1936–1938), *Nasz Kraj* (1908), *Nasza Przysz-*

łość (1930–1933), *Nauka Pol.* (1935), *Nowoje zwienio* (1913–1914), *Nový život* (1902), *Obrońca Zwierząt* (1910), *Odnova* (1936–1937; tu m.in.: Piotr Skarga a czasy nasze. 1936 nr 18), *Pam. Lit.* (1907; tu: Filozofia Krasińskiego. Z. 1), *Pax* (1933, 1935), *Podbięta* (1937), *Polnische Post* (Wiedeń 1908), *Pologne Littéraire* (W-wa 1929), *Prąd* (1910), *Przegl. Filoz.* (1934–1935), *Przegl. Lit.* (Kr. 1896–1898), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886–1889; tu m.in.: Towianizm hr. Lwa Tołstoja. 1886 nr 52), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1902), *Przegl. Pol.* (1889–1894, 1896–1897, 1905–1913; tu m.in.: Twórczość liryczna Włodzimierza Sołowjewa. 1911 t. 179), *Przegl. Powsz.* (1895, 1897, 1903, 1906), *Przegl. Warsz.* (1923–1924), *Przegl. Współcz.* (1924–1929, 1932–1934, 1936–1937; tu m.in.: Pesymizm jako siła twórcza. 1926 nr 54; Antyromantyzm i antygermanizm. 1927 nr 68; Ze studiów nad epoką Napoleona III. 1929 t. 29–30), *Razsviet* (1905), *La Revue de Pologne* (Paryż—W-wa 1924/1925), *Roczn. Tow. Przyj. Nauk w Wil.* (1918; tu: Towiański a X. Duński), *Rozpr. AU Wydz. Filol.* (1893), *Ruch Spol.* (1898), *Ruś* (1905), *Siewiernyj wiestnik* (Petersb. 1895), *Slovanský přehled* (Praga 1900–1902; tu m.in.: Po sjezdě slovanských novinářů w Krakově. 1900 s. 91–99), *Słowo* (W-wa 1899, 1906, 1912; tu m.in.: Puszkina. 1899 nr 126–129), *Słowo* (Wil. 1922–1938; tu m.in.: Romantyzm. Przemówienie na Akademii Mickiewiczowskiej. 1928 s. 256; Świątynia gotycka poezji Z. Krasińskiego. 1936 nr 1; Puszkina. 1937 nr 44, St. hr. Tarnowski. 1937 nr z dn. 7 listopada), *Słowo Pol.* (1910, 1912), *Spr. z Czynności i Posiedzeń AU* (1890–1892, 1895–1896, 1907, 1909–1910, 1912), *Szkola* (1928), *Świat* (Kr. 1889, 1894–1895), *Świat* (W-wa 1932), *Świat Słowiański* (1906–1907, 1909–1911, 1913–1914), *Tęcza* (1928), *Tydzien Kult.-Lit. dod. Głosu Narodu* (1937), *Tydzien Pol.* (Petersb. 1916), *Tydzien Pol.* (W-wa 1920–1923, 1926; tu: Schiller a Mickiewicz. 1922 nr 26), *Tyg. Ilustr.* (1898, 1913, 1930), *Tyg. Pol.* (Charbin 1928), *Tyg. Pol.* (W-wa 1921), *Vijenac* (Zagrzeb 1901), *Wiad. Lit.* (1933, 1938), *Widnokrąg* (1915), *Włóczęga* (1933), *Za swobodu* (W-wa 1927–1928, 1930), *Zeitschrift für Vergleichende Literaturgeschichte* (1928), *Życie* (1898).

Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Album biograficzne zasłużonych Polaków i Polek w XIX*. T. 1. W-wa 1901 (tu: Aleksander Chodźko), *Elizie Orzeszkowej w hołdzie*. Grodno 1929, *Epitaphium I. Maciejowskiego Sewera*. Kr. 1902, *Izwestia obszczestwa slawianskoj kultury*. T. 2. Moskwa 1913 (tu: Sigizmund Krasiński), *Księga pamiątk. na uczczenie 100 rocznicy urodzin A. Mickiewicza*. T. 2. W-wa [1899], *Mieź-*

dunardonyj tolstowskij almanach. O Tolstom. Pod red. P. Siergijenki. Moskwa 1909, *O naprawę Rzeczypospolitej.* Kr. 1922, *Pamiętka jubileuszu 700 rocznicy śmierci św. Franciszka z Asyżu.* Kr. 1928, *Pamięci Wilhelma Feldmana.* Kr. 1922, *Pol. filozofia nar. 15 wykładów urzędowych staraniem Tow. Filoz. w Kr.* Kr. 1921 (tu: Andrzej Towiański. 1799–1849), *Puszkini. 1837–1937.* T. 1. Kr. 1939, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893, *W. L. Jaworskiego życie i działalność.* Kr. 1931, *W obronie wolności szkół akademickich.* Kr. 1933, *Wilno Żeromskiemu.* Wil. 1926, *Z ziemi pagórków leśnych.* W-wa 1899 (tu: Ad altaria Tua. O liryce religijnej Mickiewicza), *Ze stonków kult. pol.-węgier.* W-wa 1936, oraz Wstęp do: L. Kozłowski: *Półksiężyc i gwiazda czerwona. Wybór pieśni.* Wil. 1930.

Listy i materiały

1. Do J. Łosia 17 listów z 1888–1901. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 4.
2. Do A. Walickiego 5 listów z 1889–1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2947.
3. Do L. Tołstoja 8 listów z 1895–1908. Rkps Państw. Muz. L. Tołstoja w Moskwie sygn. 247/52. Ogł. i tłum. B. Białokozowicz. *Przegl. Hum.* 1965 nr 2, *Slavia Orientalis* 1966 nr 4, w książce: Lwa Tołstoja związki z Polską. W-wa 1966.
4. Do A. Černego 16 listów z 1896–1936. Rkps w posiadaniu rodziny adresata w Pradze (inf. O. Bartoša).
5. Do T. Smarzewskiego 2 listy z 1897 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.
6. Do K. M. Górskiego 4 listy z 1897–1899 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7731 III.
7. Do E. Orzeszkowej 10 listów z 1898 i nn. oraz depeza gratulacyjna. Rkps Arch. E. Orzeszkowej IBL PAN, 2 listy Bibl. Publ. W-wy akc. 2629.
8. Do O. Balzera z 1900. Rkps Ossol. sygn. 7698/II.
9. Do Z. Przesmyckiego 3 listy z 1903 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2865.
10. Do R. z Bagnickich Baudouin de Courtenay 2 listy z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. III 5749. Ogł. B. Białokozowicz. *Przegl. Hum.* 1968 nr 2.
11. Do T. Piniego 3 listy z 1905 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2909, 7150.
12. Do K. Gubrynowicza 11 listów z 1910–1911 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12550/II.
13. Do M. Feldmanowej 4 listy z 1921 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12287/III.
14. Do K. Czachowskiego 2 listy z 1927–1931. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8985 III.
15. Do B. Łepkiego 3 listy z 1931. Ogł. M. Giergielewicz. *Wiad.* (Londyn) 1966 nr 19.
16. Do L. Bernackiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 7054/II.
17. Do W. Feldmana b.d. Rkps Ossol. sygn. 12285/III.
18. Do F. Jasińskiego b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633/1–92.
19. Do E. Rydza Śmigłego kopia listu b.d. Rkps Ossol. sygn. 12419/III.
20. Do nieoznaczonego adresata b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8090 III.
21. Od G. Cziczierina 9 listów z 1896–1904. Ogł. B. Białokozowicz. *Slavia Orientalis* 1965 nr 1 i odb.
22. Od E. Orzeszkowej 12 listów z 1898–1909. Ogł. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: *Listy.* T. 8. W-wa 1976. Rkps Vilniaus Valstybinis Universitetas Biblioteka sygn. C, t. XXIX, nr 1288; list z 1906 rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 2629. Z tego 9 listów było ogł. uprzednio w: *Elizie Orzeszkowej w holdzie.* Grodno 1929 s. 29–38 i odb.
23. Od L. Tołstoja 2 listy z 1899. Rkps Państw. Muzeum L. Tołstoja w Moskwie sygn. 247/52. Ogł. B. Białokozowicz. *Slavia Orientalis* 1966 nr 4.
24. Od S. Przybyszewskiego z 1903. Rkps Ossol. sygn. 13052/II. Ogł. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: *Listy.* T. 1. W-wa 1937.
25. Od J. Baudouina de Courtenay 5 listów z 1905–1919. Rkps Bibl. Nar. III 5749. Ogł. B. Białokozowicz. *Przegl. Hum.* 1968 nr 2 i odb.
26. Papiery i korespondencja. Bibl. Uniw. Wil. im. Vincasa Kapsukasa-Mickevičiausa.

Inf. o korespondencji z pisarzami chorwackimi zob.: J. Hamm: Register der Korespondenz von V. Jagić im Besitz der Universitätsbibliothek in Zagreb. *Wiener Slawistisches Jahrbuch* 1960 s. 75–111; J. Wierzbicki: *Polonica z zagrzebskich archiwów.* *Pam. Słowiański* 1961 s. 234–244.

OPRACOWANIA

C. JELLENTA: *Ideał wszechludzki w poezji współczesnej.* T. 1. Kr. 1894. — K. T.: *Praca M. Ursina. Kraj* 1896 nr 7–10. — B. SZOMEK. *Kwart. Hist.* 1897 s. 372–375. — C.: *List hr. Lwa Tołstoja. Kraj* 1899 nr 32. — S. H.: *O solidarności słowiańskiej. Z powodu*

- art. prof. M. Zdziechowskiego. *Kraj* 1899 nr 48. — V. ČAČIĆ: Poljski idealista. *Vijenac* (Zagrzeb) 1900 s. 612. — A. ČERNY: Kotázce shody rusko-polské. Misto odpovědi na otevřený list prof. M. Zdziechowského. *Slovaňský přehled* (Praga) 1900 s. 91–99 i odb. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Kraj* 1901 nr 40. — Chorwaci o prof. M. Zdziechowskim. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 48. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902 s. 433–435. — Prof. Zdziechowski wobec słowiańszczyzny. *Kraj* 1902 nr 8. — *Roczn. AU w Kr.* 1902/1903 s. 30 [inf. bio-bibliogr.]. — Jagić a Zdziechowski. *Kraj* 1903 nr 24. — P. CHMIEŁOWSKI: Z powodu ostatnich prac M. Zdziechowskiego. *Ateneum* 1904 nr 1–2. — E. DELLE RANCOLE. *La nuova parola* (Rzym) 1905. — W. FELDMAN: Piśmiennictwo polskie ostatnich lat dwudziestu. Lw. 1905. — S.: Włosi o prof. M. Zdziechowskim. *Kraj* 1905 nr 38. — S. BRZÓZOWSKI: Współczesna krytyka literacka w Polsce. Stanisławów [1907] s. 93–97; przedr.: *Dzieła wszystkie*. T. 6. W-wa 1936; *Współczesna powieść i krytyka literacka*. W-wa 1971. — S. J.: Zdziechowski contra Trubeckoj. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 118. — J. HŁ. [J. HŁASKO]: Zdziechowski o Szaporowie. *Kur. Wil.* 1911 nr 270, 276. — K. KOŁODZIEJCZYK: Bibliografia słowianoznawstwa polskiego. Kr. 1911. — G. MANTUFFEL: Z dziejów Dorpatu i byłego Uniwersytetu Dorpackiego. W-wa 1911 s. 218–220. — E. PASZKOWSKI: M. Zdziechowski. *Dzien. Kijowski* 1912 nr 40. — C. ŁUKASIK: Mesjanizm rosyjski a M. Zdziechowski. *Mies. Kościelny* 1914 z. 11 s. 249–266, 331–346. — *Krytyka* 1914 t. 41 s. 133–134. — Prof. M. Zdziechowski o neoslavizmie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1916 nr 218. — M. Zdziechowski profesorem uniwersytetu londyńskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1917 nr 19. — I. CHRZANOWSKI: Z epoki romantyzmu. Kr. 1918. — [A. NIEMOJEWSKI]: Ilustracja do myśli prof. Zdziechowskiego. *Myśl Niepodległa* 1920 nr 531. — J. HŁ. [J. HŁASKO]: Osobliwy konserwatysta. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 6. — A. PALMIERI: L'opera letteraria e filosofica di M. Zdziechowski. *L'Europa Orientale* (Rzym) 1923. — *Myśl Nar.* 1923 nr 30. — S. BESSER: Myśliciele polscy o Żydach i żydostwie. *Nasz Przegl.* 1924 nr 268. — K. L. KONIŃSKI: Zagadnienia religijne. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 31. — Złote myśli prof. M. Zdziechowskiego. *Myśl Nar.* 1924 nr 9, nr 10. — C. JANKOWSKI: Zdziechowski. *Słowo* 1925 nr 141. — W. PIOTROWICZ: Badacz podstaw duchowych kultury nowoczesnej. *Tyg. Wil.* 1925 nr 14; przedr. w książce: *W nawiasie literackim*. Wil. 1930. — LUBICZ [W. PIOTROWICZ]: Rektor Zdziechowski. *Słowo* 1926 nr 155. — W. PIOTROWICZ: U źródeł pesymizmu. *Wiad. Lit.* 1926 nr 16. — S. CYWIŃSKI: O ile prof. Zdziechowski ma słuszność? *Dzien. Wil.* 1927 nr 68 [dot. J. Piłsudskiego]. — S. CYWIŃSKI: Nieco polemiki z prof. Zdziechowskim. *Dzien. Wil.* 1927 nr 135. — QUIDAM [S. CYWIŃSKI]: Legenda a rzeczywistość. *Dzien. Wil.* 1927 nr 229. — W. L. JANOWSKI: Konferencje prof. M. Zdziechowskiego. *Słowo* 1927 nr 80. — Prof. Zdziechowski o arcybiskupie Matulewiczu. *Kur. Wil.* 1927 nr 27. — Wywiad u J. M. Rektora Zdziechowskiego. *Słowo* 1927 nr 8. — J. ARCHITA: Ostatnie dzieło prof. Zdziechowskiego. *Polonia* 1928 z dn. 23 października. — W. HULEWICZ: Listy do redakcji. *Dzien. Wil.* 1928 nr 11. — *Księga pamiątk. ... Uniw. Wil.* T. 2. Wil. 1929 [tu: Bibliogr. twórczości. Oprac. H. Obiezierska]. — K. LECZYCKI: Współczesna wileńska grupa literacka. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 12. — STRASZEWSKI: Historia filozofii w Polsce. Kr. 1930 s. 62. — W pracowniach pisarzy polskich. *Wiad. Lit.* 1930 nr 24 [ankieta]. — S. KUŁAKOWSKI. *Rossija i sławianstwo* 1931 z dn. 4 lipca. — H. STRUVE: Głos znakomitego rosyjskiego uczonego o działalności prof. M. Zdziechowskiego. *Słowo* 1931 nr 162. — B. V. [B. VYDRA]: Jubilea. *Slovaňský přehled* (Praga) 1931 s. 626. — Pożegnanie prof. M. Zdziechowskiego w Wilnie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 160. — Ostatni wykład prof. Zdziechowskiego na U.S.B. *Kur. Wil.* 1931 nr 131. — *Słowo* 1931 nr 130. — S. CAT-MACKIEWICZ: Dzieje jednej redakcji. *Słowo* 1932 nr 184. — A. NOWACZYŃSKI: „On i ja” i prof. Zdziechowski. *Myśl Nar.* 1932 nr 45. (Jubileusz:) W. ARCIMOWICZ: Prof. M. Zdziechowski. Wspomnienia i refleksje ucznia. *Alma Mater Vilnensis* 1933 z. 11. — B. K.: Jubileusz prof. M. Zdziechowskiego. *Dzien. Poz.* 1933 nr 37. — J. BUDKOWSKA: Misja Zdziechowskiego. *Dzien. Poz.* 1933 nr 33–34. — J. BUDKOWSKA: Zdziechowski a młodzież. *Pax* 1933 nr 1/2. — S. CYWIŃSKI: Pół wieku pracy naukowej M. Zdziechowskiego. *ABC* 1933 nr 51. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 64. — (K.). *Nowy Dzien.* 1933 nr 51. — M. KRIDL: M. Zdziechowski. *Kur. Wil.* 1933 nr 40. — K. PRUSZYŃSKI: Koniec jubileuszu. *Dzien Pol.* 1933 nr 52. — HEL. ROMER. [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Kur. Wil.* 1933 nr 44. — J. WINIEWICZ: Z prof. Zdziechowskim na Węgry. *Dzien. Poz.* 1933 nr 276. — *Dzien Pol.* 1933 nr 41. — *Gaz. Warsz.* 1933 nr 45. — *Kur. Wil.* 1933 nr 42; nr 43; nr 44; nr 325. — Najzasłużeńsi wilnianie. *Słowo* 1933 nr 19. — *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 9. 50-lecie pracy pisarskiej M. Zdziechowskiego. Wil. 1933. [Rec.: W. Charkiewicz. *Słowo* 1933 nr 265; S. Glaser. *ABC* 1933 nr 54; S. Cywiński: Księga ku czci prof. M. Zdziechowskiego. *Myśl Nar.* (W-wa) 1934 nr 31;

J. E. S. [J. Skiwski]. *Pion* 1934 nr 25; M. Janik. *Przegl. Współcz.* 1935 t. 54 s. 138-148].

W. BOBEK: Zdziechowski jako badacz literatury czeskiej i chorwackiej. W: *Z zagadnień kulturalno-literackich Wschodu i Zachodu*. Kr. 1933/1934 i odb. — D. GABE: Ustrem. Na profesor M. Zdziechowski po służaj sedemdeset godini ot roźdenieto mu. W: *Z zagadnień kulturalno-literackich Wschodu i Zachodu*. Kr. 1933/1934. — W. LEDNICKI: Zdziechowski — rusycysta. W: *Z zagadnień jw.*; toż *Przegl. Współcz.* 1934 t. 48 s. 379-405 i odb.; przedr. w książce: *Przyjaciele Moskale*. Kr. 1935. — B. NOWODWORSKI: Jubileusz Zdziechowskiego. *Ateneum Wil.* 1933/1934 s. 455-456. — T. GRABOWSKI: Krytyka literacka w Polsce w epoce realizmu i modernizmu (1863-1933). *Poz. 1934*. — B. LUTOMSKI: *Fatum. ABC Lit.-Artyst.* 1934 nr 24-25 dod. *ABC*. — B. LUTOMSKI: M. Zdziechowski w półwiecze zawodu pisarskiego. *Przegl. Współcz.* 1934 t. 48 s. 369-378 i odb. — W. PIOTROWICZ: M. Zdziechowski w pięćdziesięciolecie twórczości pisarskiej. Wil. 1934. [Rec.: R. [T. Sinko]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 38 dod. do *Ilustr. Kur. Codz.*]. — St. R.: M. Zdziechowski. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 22. — (zg): Kraków czi zasługi naukowe prof. M. Zdziechowskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 82. — *Głos Narodu* 1934 nr 79. — *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 80. — *Kur. Powsz.* 1934 nr 81. — *Naprzód* 1934 nr 47. — *Zet* 1934 nr 1. — (Z. Gr.) [Z. GRABOWSKI]: Prof. M. Zdziechowski w Berlinie. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 356. — W. STUDNICKI: Prof. M. Zdziechowski. *Wiad. Lit.* 1935 nr 39; toż *Słowo* 1935 nr 265.

W. Ch. [W. CHARKIEWICZ]: Rektor M. Zdziechowski laureatem. *Słowo* 1936 nr 276. — J. S. CZARNECKI: Między humanizmem a chrześcijaństwem. *Kultura* 1936 nr 19. — *Głos* (Poz.) 1936 nr 17a. — *Kur. Por.* 1936 nr 148 [o otrzymaniu nagrody Tow. im. A. Mickiewicza w Budapeszcie]. — *Polonia* (Kat.) 1936 nr 4315. — S. PRZYBYSZEWSKI: Listy. T. 1. W-wa 1937 s. 311-312. — W. STUDNICKI: Ludzie, idee, czyny. W-wa 1937 s. 185-199.

B. M. BEGEY: Fogazzaro a prądy mesjanistyczne w Polsce. *Przegl. Współcz.* 1938 nr 12. — M. CZAPSKA: M. Zdziechowski a religijna myśl rosyjska. *Verbum* 1938 s. 620-631. — S. FEDOSEWICZ: Zdziechowski i Bierdiajew. Wyd. 2 popr. i uzup. Wil. 1938. — SVITIL-KARNIK: Poučení z díla M. Zdziechowskeho. *Tak-Praha* 1938 z dn. 20 lipca. — T. ŻELEŃSKI: Oświadczenie w sprawie listu prof. Zdziechowskiego do marszałka Śmigłego-Rydza. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 146. (Nekrologi, wspomnienia i artykuły pośmiertne.) M. ASSANKA-JAPOLI: Niezapomniane wykłady śp. prof. M. Zdziechowskiego.

Czas 1938 z dn. 16 października; D. D. BOCHAN. *Russkoje słowo* 1938 nr 233; E. BOEHME. *Osteuropa* (Królewiec) 1938 listopad; T. BURNICKI. *Słowo* 1938 nr 276, 327; W. CHAR-KIEWICZ. *Słowo* 1938 nr 32, 275, 278; I. CSORBA. *Słowo* 1938 nr 327, toż *Pannónhalmi Szemle* 1938 s. 375-379; K. CZAPIŃSKI. *Gaz. Rob.* 1938 nr z dn. 12 października; toż *Naprzód* 1938 nr 290; toż *Robotnik* 1938 nr 289; A. DIVEKY. *Słowo* 1938 nr 327; R. DYBOSKI. *Czas* 1938 nr 277; J. FLACH. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 279; S. GLAKOWSKI. *Logos* 1938 nr 4; S. GLASER: Symbol sumienia narodowego. *Polonia* 1938 z dn. 12 października; K. GÓRSKI. *Ateneum Wil.* 1938 z. 2 i odb. [bibliografia twórczości oprac. przez H. Obieziarską]; K. GÓRSKI. *Comoedia* 1938 nr 2; K. GÓRSKI. *Kultura* 1938 nr 45; T. GRABOWSKI. *Kur. Poz.* 1938 nr z dn. 14 października; A. Gr. [A. GRODZICKI]. *Polonia* (Kat.) 1938 nr 5019; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1938 nr 275; S. A. HERBACZEWSKI. *Obrona Kultury* 1938 nr 6; A. HIRSZBERG: Epigon liberalizmu. *Kur. Powsz.* 1938 z dn. 12 października; W. HOROSZKIEWICZÓWNA. *Słowo* 1938 nr 276; A. HORY. *Słowo* 1938 nr 327; J. HULEWICZ. *Kur. Por.* 1938 nr 281; J. KALAMACKI. *Głos Narodu* 1938 nr 281; M. KANFER. *Nowy Dzień*. 1938 nr 278; S. KULAKOWSKI. *Czas* 1938 z dn. 9 października; W. LEDNICKI: Przemówienie na pogrzebie. *Kur. Wil.* 1938 nr 301 i odb.; S. O. [S. ŁAZARSKA]. *Przegl. Pol.-Węgier.* 1938 nr 4; S. MIŁASZEWSKI. *Kronika Polski i Świata* 1938 nr 40; K. M. MORAWSKI. *Kur. Warsz.* 1938 nr 981; J. OPOLSKI. *Zwrot* 1938 z dn. 16 października; P. K. A. *Słowo* 1938 nr 278; R. *Gaz. Pol.* 1938 nr 276; H. ROMER. *Kur. Wil.* 1938 nr 284; S. M.: M. Zdziechowski jako polityk. *Gaz. Pol.* 1938 nr 280; W. STUDNICKI. *Słowo* 1938 nr 327; A. A. SURKOW: M. Zdziechowski i Rossija. *Russkoje słowo* 1938 z dn. 18 października; K. TROCZYŃSKI. *Dzienn. Poz.* 1938 nr 234; B. V. [B. VYDRA]. *Słowanský přehled* (Praga) 1938 nr 8; J. WYSZOMIRSKI: Radość zmartwychwstania. *Słowo* 1938 nr 276; J. WYSZOMIRSKI: „Księga o śmierci”. Przyczynek do poznania M. Zdziechowskiego. *Słowo* 1938 nr 327; J. WYSZOMIRSKI: Poszukiwacz Boga. *Wiad. Lit.* 1938 nr 46; J. ZAGÓRSKI. *Kur. Por.* 1938 nr 286; F. ZAHORA. *Mysł Pol.* 1938 nr 20; K. W. ZAWODZIŃSKI: Zdziechowski a ludzie. *Słowo* 1938 nr 327; C. ZGORZELSKI. *Kur. Wil.* 1938 nr 284, toż *Pion* 1938 nr 43; *Dzienn. Lud.* 1938 nr 292; *Epoka* 1938 nr 29; *L'Europa Orientale* (Rzym) 1938; *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 277; nr 278; nr 280; *Kamena* 1938 nr 1/2; *Kultura* 1938 nr 42; *Kuźnica* 1938 nr 20; *Młody Nurt* 1938 nr 3 (6); *Monarchia Nar.* 1938 nr 5; *Mysł Nar.* 1938 nr 45; *Naród* 1938 nr 13; *Prosto z Mostu* 1938

nr 45; *Przekrój* 1938 nr 2; nr 3; *Slawische Rundschau* (Berlin) 1938 s. 410; *Słowo* 1938 nr 276; nr 277; nr 278; nr 285; nr 294; nr 296; nr 327; O fundusz wieczysty im. Zdziechowskiego. *Słowo* 1938 nr 331, 1939 nr 66; *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 42; *Warsz. Dzien. Nar.* 1938 nr 274; nr 281; T. S. GRABOWSKI: Jeden z najbardziej świetlnych duchów słowiańszczyzny. *Ruch Słowiański* 1939 nr 6/7; *Słowo* 1939 nr 159; W. CHARKIEWICZ: Śp. M. Zdziechowski. *Kwart. Hist.* 1939/1945 s. 178-181.

D. GROMSKA: Philosophes polonais morts entre 1939 et 1945. *Studia Philosophica* t. 3 (1939/1946) [1948] s. 85. — R.: Przypomnienie postaci prof. M. Zdziechowskiego. *Orzeł Biały* (Londyn) 1950 nr 45. — S. KOŚCIAŁKOWSKI: M. Zdziechowski — le savant, le penseur, l'homme. *Antemurale* 1956 t. 3 s. 25-49; toż w wersji pol. w książce: *Studia i szkice przygodne z historii i z jej pogranicza z literaturą*. Londyn 1956. — P. GRZEGORCZYK: Polacy w Jasnej Polanie. Rozmowy z L. Tołstojem. *Przeł. Hum.* 1960 nr 6. — P. GRZEGORCZYK: Lew Tołstoj w Polsce. Zarys bibliograficzno-literacki. W-wa 1963. — S. KOŚCIAŁKOWSKI: *Kultura* (Paryż) 1964 nr 1/2. — K. OKULICZ: Pisarz bijący na twórcę. *Wiad.* (Londyn) 1965 nr 6; uzup.: K. Kantak. Nr 21. — T. WEISS: Od prometeizmu do mesjanizmu narodowego. *Z problemów lit. pol. XX w.* T. 1. *Młoda Polska*. W-wa 1965 s. 108-111. — B. BIALOKOZOWICZ: Lwa Tołstoja związki z Polską. W-wa 1966. — I. SPUSTEK: Polacy w Piotrogradzie. 1914-1917. W-wa 1966. — T. WEISS: Przełom antropozystyczny w Polsce w latach 1880-1890. Kr. 1966 s. 103-106. — B. BIALOKOZOWICZ: J. Baudouin de Courtenay i M. Zdziechowski. *Przeł. Hum.* 1968 nr 2. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969 s. 130. — E. LIGOCCI: Dialog z przeszłością. W-wa 1970 s. 54-56, 232. — T. POŹNIAK: Dostojewski a modernizm polski. *Przeł. Hum.* 1971 nr 5. — E. SŁAWĘCKA: Literatura i kultura rosyjska w działalności krakowskiego Klubu Słowiańskiego (1901-1914). *Slavia Orientalis* 1971 nr 3. — A. WALICKI: W: *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy*. Wr. 1971. — W. KRAJEWSKA: Recepcja literatury angielskiej w Polsce w okresie modernizmu (1887-1918). Wr. 1972 passim. — C. MIŁOŻ: Religijność Zdziechowskiego. W książce: *Prywatne obowiązki*. Paryż 1972. — T. WEISS: Od pozytywizmu do mesjanizmu — ewolucja ideowa M. Zdziechowskiego. W: *Z hist. filozofii pozytywistycznej w Polsce. Ciągłość i przemiany*. Wr. 1972. — S. ISAKOW, P. SIGALOW: Polacy w Uniwersytecie Dorpackim. III. 1890-1918. Tłum. I. Bukowski. *Mies. Lit.* 1973 nr 3. — W. KARPIŃSKI: *Znak* 1973 nr 225. — W. MEYSZTOWICZ: Poszło z dymem. Gawędy o czasach i ludziach.

T. 1. Londyn 1973 [m.in.]. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski. Kr. 1973 [m.in.]. — T. WEISS: Romantyczna genealogia polskiego modernizmu. W-wa 1974. — B. MUCHA: Michał Lermontow w literaturze polskiej l. 1841-1914. Wr. 1975. — *Pisarze i krytycy. Z recepcji nowożytnej literatury rosyjskiej w Polsce*. Wr. 1975 [m.in.]. — E. JANKOWSKI: Orzeszkowa — M. Zdziechowski. W: E. Orzeszkowa: *Listy*. T. 8. W-wa 1976 s. 496-498. — T. WEISS: *Obraz lit. pol. XIX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 4. Kr. 1977.

Sprawozdania z odczytów: *Przeł. Lit.* 1897 nr 6 (O Tołstoj). — A. Kraj 1901 nr 46 (O literaturze kroackiej). — *Głos Narodu* 1901 nr 86 (O Sołowiewie). — *Głos Narodu* 1901 nr 268. — *Kraj* 1901 nr 15 („O Antychryście” W. Sołowiewa). — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 10 (O Rosji). — *Kraj* 1902 nr 46 (O idei husyckiej w Czechach). — S. Kraj 1905 nr 4. — *Świat Słowiański* 1909 t. 1 s. 83-99. — HELIA [M. C. PRZEWÓSKA]. *Bluszcz* 1910 nr 12 (Wyznania św. Augustyna jako prototyp literatury nowoczesnej). — HELIA [M. C. PRZEWÓSKA]. *Bluszcz* 1911 nr 14 (O współczesnym ruchu katolickim w Anglii). — *Przeł. Katol.* 1911 nr 12. — S. *Słowo Pol.* 1912 nr 542. — J. CZAPSKI: Wykłady prof. Zdziechowskiego w Paryżu. *Dzień Pol.* 1925 nr 97; *Gaz. Warsz.* 1925 nr 142. — *Słowo* 1925 nr 115. — *Słowo* 1927 nr 39; nr 80. — S. S. S. *Dzien. Wil.* 1930 nr 80 (Kościół katolicki a bolszewizm). — J. K. [J. KOLLER]. *Dzien. Poz.* 1933 nr 74-75 (Kryzys kultury współczesnej). — T. KARPIŃSKI. *Bibl. Spraw. i Zagadnień Nar.* 1935 nr 1 (Nowoczesny poganizm). — T. KARPIŃSKI. *Kur. Por.* 1935 nr 119. — *ABC* 1935 nr 356 (Zygmunt Krasiński jako poeta i myśliciel).

Mesjanismi i słowianofili. O. MILLER. *Nowosti* 1887 z dn. 29 października. — W. J. STANKIEWICZ. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 47-49. — Z. S. FELIŃSKI: Trzej wieszczowie nasi wobec kościoła. *Świat* (Kr.) 1888 nr 17 i wyd. osob. Kr. 1889. — B. JASIEŃCZYK. *Przeł. Powsz.* 1888 t. 20 s. 101-109. — A. PYPIN: Literaturnoje obzrieniye. *Wiestnik Jewropy* 1888 nr 3. — W. SPASOWICZ. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1888 s. 271-276. — W. SPASOWICZ. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 27-28. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1888 t. 89 s. 387-394. — A. WALICKI: Ciekawa książka. *Świat* 1888 s. 252, 274. — *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 52. — A. BRÜCKNER. *Kwart. Hist.* 1889 z. 1 s. 102-103. — L. FINKEL. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1889

s. 296–297. — M. STANKIEWICZ. *Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza* 1889 s. 296.

Byron i jego wiek. K. BARTOSZEWICZ. *Kraj* 1894 nr 49–51. — I. SUSSER. *Przegl. Tyg.* 1894 nr 25–27. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1894 nr 256. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1895 t. 1 s. 88–101. — A. KURPIEL. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 49 s. 101–112. — K. BARTOSZEWICZ. *Przegl. Lit.* 1897 nr 20–22. — B. *Gaz. Nar.* 1898 nr 33. — P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 43. — M. GOZDAWA [J. M. GIŻYCKI]. *Gaz. Warsz.* 1898 nr 36. — J. KALLENBACH. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 60 s. 264–273. — E. PORĘBOWICZ. *Kwart. Hist.* 1898 s. 875–883. — S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przegl. Powsz.* 1898 t. 128 s. 563–569. — J. TRETIAK. *Kwart. Hist.* 1898 s. 800–817. — T. MICIŃSKI. *Życie* (Kr.) 1899 nr 5.

Religiozno-polityczeskije idee ały polskiego obzczestwa. K. T. *Kraj* 1896 nr 7–10. — *Naprzód* 1902 nr 156–157.

Wędrowki duszy. J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1896 t. 50 s. 416–419.

Szkice literackie. J. PAWELSKI. *Przegl. Powsz.* 1900 t. 68 s. 264–265. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1901 t. 141 s. 139–143. — J. FLACH. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 35. — W. G. [W. GOSTOMSKI]. *Ateneum* 1901 t. 1 s. 397–399. — W. G. [W. GOSTOMSKI]. *Książka* 1901 s. 13. — M. H. *Przedświt* 1901 nr 25. — R. ZAWIŁIŃSKI. *Bibl. Warsz.* 1901 t. 2 s. 164–169. — gn-. *Slovanský přehled* (Praga) 1902 s. 106–107.

Odrodzenie Chorwacji w poezji w XIX w. F. GAJSLER. *Ogniwo* 1903 nr 8. — W. JABLONOWSKI. *Książka* 1903 s. 7–9. — V. J. [V. JAGIĆ]. *Archiv für Slavische Philologie* 1903 s. 317–320. — J. RUDZKA. *Slovanský přehled* (Praga) 1903 s. 292–293. — J. WIERZBIŃSKI: Z dziejów chorwacko-polskich stosunków literackich w wieku XIX. *Wr.* 1970 s. 3–4, 43.

Religia i sztuka. PAULIN z NOLI CZERMIŃSKI [J. CHARSZEWSKI]. *Przegl. Katol.* 1903 nr 3.

„Pestis perniciosissima”. J. CIEMIŃSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 92. — M. PIĄTKIEWICZ. *Echo Przemyskie* 1905 s. 33, 37, 40, 42. — J. POPIEL. *Głos Narodu* 1905 nr 37. — J. ROSTWOROWSKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 85 s. 313–333, t. 86 s. 29–56, t. 87 s. 105. — K. SZKOPOWSKI. *Gaz. Pol.* 1905

nr 280. — K. SZKOPOWSKI. *Książka* 1905 s. 382–383.

U opoki mesjanizmu. K. SROKOWSKI. *Nowa Reforma* 1907 nr 411, 415. — M. SZYJKOWSKI. *Świat Słowiański* 1907 t. 2 s. 147–152. — *Czas* 1907 nr 152 wyd. wiecz.; 264 wyd. wiecz. — J. *Slovanský přehled* (Praga) 1908 s. 93–94 [dot. Die grundprobleme Russlands]. — J. B. [J. BANDROWSKI]. *Słowo Pol.* 1912 nr 112. — K. BEREŻYŃSKI. *Rydwán* 1912 z. 1. — W. GOSTOMSKI. *Kur. Litewski* 1912 nr 70. — W. GOSTOMSKI. *Przegl. Nar.* 1912 nr 3. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 28. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 28. — J. LESZCZYŃSKI. *Świat Słowiański* 1913 t. 1 nr 100.

Wizja Krasieńskiego. S. CYWIŃSKI. *Prąd* 1912 nr 9. — W. GOSTOMSKI. *Gaz. Warsz.* 1912 nr 54–55. — W. GOSTOMSKI. *Kur. Litewski* 1912 nr 198–199. — A. HERBACZEWSKI. *Rydwán* 1912 z. 1, 2, 4. — J. KOLLER. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) z. 3. — S. L. [S. LAM]. *Kronika Powsz.* 1912 nr 14 s. 220–222. — S. PIGOŃ. *Głos Narodu* 1912 nr 80, 85 dod. *Lit.-Spol.* — Z. G. *Krytyka* 1912 t. 36 s. 133–134. — J. KLEINER. *Kronika Powsz.* 1913 nr 4. — J. KLEINER. *Książka* 1913 s. 106. — J. KLEINER. *Ruch Filoz.* 1913 nr 7. — J. UJEJSKI. *Nowa Reforma* 1913 nr 137 dod. lit. — W. GOSTOMSKI. *Wisła* 1914 nr 15.

Jarosław Vrchlický. r. *Slovanský přehled* (Praga) 1913 s. 479.

Wpływy rosyjskie na duszę polską. R.: Zaraza pesymizmu. *Nasz Dom* (Tyg. *Mód i Powieści*) 1913 nr 15. — St. Or. *Sprawa* 1913 nr 3. — S. KOTOWICZ. *Pam. Lit. R.* 14 (1916) z. 3/4. — I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 103 por. — E. HAECKER. *Naprzód* 1920 nr 209–210. — V. R. *Polsko-bułgarski pregled* (Sofia) 1921 nr 9–10. — A. P. [A. PALMIERI]. *L'Europa Orientale* (Rzym) 1922 z. 10–12. — *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1923 nr 2.

Pesymizm, romantyzm, a podstawa chrześcijaństwa. I. CHRZANOWSKI: Dwie książki o filozofii religii. *Prawda* 1915 nr 4–6; przedr. w książce: Z epoki romantyzmu. Kr. [1918]. — M. SIENIATYCKI. *Przegl. Powsz.* 1916 t. 130 s. 69–78, 209–223, t. 131 s. 40–56, 279–294, t. 132 s. 73–82. — O. WORONIECKI: Z powodu ostatniego dzieła prof. Zdziechowskiego. *Mies. Katechetyczny i Wychow.* 1916 s. 208–220 i odb. — J. WOJTKIEWICZ. *Ateneum*

Kaplańskie 1918 z. 97-103 s. 207-212. — T. S. [T. SINKO]. *Czas* 1919 nr 134.

Gloryfikacja pracy. K. JUDYCKI. *Głos Pol.* (Petersb.) 1916 nr 16. — J. K. [J. KRZYŻANOWSKI]. *Myśl Nar.* (Petersb.) 1916 nr 4. — I. CHRZANOWSKI. *Rzeczpospolita* 1920 nr 119. — E. K. *Wiek Nowy* 1920 nr 5877. — K. IRZYKOWSKI. *Naród* 1920 nr 247 [w. dziale Nauka i kultura]. — E. KUCHARSKI. *Pam. Lit.* R. 19 (1921) s. 149-150. — S. PAPIÉ. *Dzien. Poz.* 1921 nr 33. — S. PIGOŃ. *Kur. Poz.* 1921 nr 125. — M. POZNAŃSKI. *Kur. Pol.* 1921 nr 23. — Z. WASILEWSKI. *Idea pracy. Gaz. Warsz.* 1921 nr 56-57, 60-61; przedr. w książce: *Dyskusje. Poz.* [1926] s. 102-137. — *Gaz. Krajowa* 1921 nr 163. — *Tydzień Pol.* 1921 nr 22. — A. BRÜCKNER. *Książka* 1922 s. 173-174. — W. TOLLOCZKO. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 153-154 s. 458-459. — M. KRIDL. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 29. — L. W. JUNG. *Lewy Tor* 1936 nr 7.

Tragedia Węgier a polityka polska. F. KONECZNY. *Głos Narodu* 1920 nr 241.

Europa, Rosja, Azja. b. *Przegl. Wszehpól.* 1923 s. 302-307. — R. DYBOSKI. *Na wyżynach pesymizmu. Przegl. Współcz.* 1923 t. 4 s. 104-117. — Wybryki polityczne prof. Zdziechowskiego. *Myśl Niepodległa* 1923 nr 644. — (Cz. J.) [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Wil.* 1925 nr 5.

Jerzy Moszyński. B. BIAŁOKOZOWICZ. *Jerzy Moszyński, czyli mistyfikacja M. Zdziechowskiego. W książce: Lwa Tolstoja związki z Polską. W-wa* 1966.

Renesans a rewolucja. (S. C.) [S. CYWIŃSKI]. *Tyg. Wil.* 1925 nr 1. — J. OBST. *Dzien. Wil.* 1925 nr 68-69. — B. SUCHODOLSKI. *Ruch Lit.* 1925 nr 1.

Władysław Syrokomla. S. CYWIŃSKI. *Słowo* 1924 nr 4. — J. KRZYŻANOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1924 nr 34-35. — SULIMA. *Przegl. Wil.* 1924 nr 4-6.

Sprawa sumienia polskiego. [A. NIEMOJEWSKI]: *Co pisze prof. M. Zdziechowski. Myśl Niepodległa* 1927 nr 886. — *Dzien. Wil.* 1927 nr 228. — K. M. [M. KUKIEL]. *Szaniec* 1930 nr 3/4.

Walka o duszę młodzieży. W. P.: *Zdziechowskiego mowy rektorskie. Słowo* 1927 nr 145.

O okrucieństwie. *Droga* 1928 s. 1097-1098. — phl [P. HULKA-LASKOWSKI]. *Pollogne Littéraire* (W-wa) 1929 nr 30. — C. J. [C. JANKOWSKI]. *Słowo* 1929 nr 19. — H. WROŃSKI. *Wolnomysłiciel Pol.* 1931 nr 17.

Napoleon III. A. BOCHENSKI. *Przegl. Współcz.* 1931 t. 37 nr 108. — J. DĄBROWSKI. *Pam. Warsz.* 1931 z. 2. — W. JABLONOWSKI: *Książka nie bardzo na czasie. Gaz. Warsz.* 1931 nr 59; 1932 nr 375. — B. LUTOMSKI. *Dzien. Pol.* 1931 nr 80. — S. NAPIÓRSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 10. — J. ROSTWOROWSKI. *Przegl. Powsz.* 1931 t. 189 s. 378-379. — Z. *Przegl. Lit.* (W-wa) 1931 nr 2. — W. J.: *Napoleon III nieznany. Myśl Nar.* 1933 nr 10.

Chateaubriand i Napoleon. J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1932 t. 196 s. 127-128. — M. KRIDL. *Wiad. Lit.* 1933 nr 16. — T. BUJNICKI. *Środy Lit.* 1936 nr 5.

Węgry i dookoła Węgier. W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1933 nr 265. — cki [J. CZARNECKI]. *Rodzina Pol.* 1933 nr 12. — J. PAJEWSKI. *Przegl. Powsz.* 1933 t. 200 s. 546-549. — W. G. SIEDLECKI. *Kur. Warsz.* 1933 nr 329. — W. A. *Pax* 1933 nr 9. — E. M. SCHUMMER. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 26.

Chateaubriand i Bourbonowie. A. ZAHORSKA. *Przegl. Katol.* 1935 nr 20. — T. BUJNICKI. *Środy Lit.* 1936 nr 5.

Od Petersburga do Leningradu. J. BUDKOWSKA. *Pax* 1934 nr 718. — S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1934 s. 355-356. — S. GLASER. *ABC* 1934 nr 169. — B. DUDZIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1935 nr 5. — (klk). *Zet* 1935 nr 19 (67).

W obliczu końca. W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1937 nr 193. — A. MADEJ. *Zet* 1937 nr 8. — S. PIGOŃ. *Tydzień Kult.-Lit. dod. Głosu Narodu* 1937 nr 37. — J. ARCHITA. *Polonia* (Kat.) 1938 nr 5035. — W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1938 nr 135. — S. CYWIŃSKI. *Nowa Książka* 1938 z. 2 s. 85-86. — K. GÓRSKI. *Ateneum* 1938 nr 3. — P. HULKA-LASKOWSKI: *Lenistwo duchowe. Naprzód* 1939 nr 81.

Węgry i Polska na przełomie historii. W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1937 nr 249.

ZGLIŃSKI DANIEL (1847–1931)

Właściwe nazwisko: FREUDENSON.

Pseud. i krypt.: ADAM SYLF; D. ZG.; D. ZGL.; SYLF; X. X.; Z.; ZG.; ZGL.

Dramatopisarz, publicysta.

Ur. 23 listopada lub 15 grudnia 1847 (por. *Słownik biogr. teatru pol.*) w Warszawie. Był synem stolarza. Po ukończeniu szkoły średniej przeniósł się do Krakowa, gdzie wiosną 1868 występował jako aktor. W tymże roku zapisał się na uniwersytet w Lipsku, lecz studiów nie ukończył. Po powrocie do Warszawy rozpoczął działalność literacko-publicystyczną, m.in. współpracował stale z *Przeglądem Tygodniowym* (od 1869), *Bluszczem* (od 1871) i *Nowinami*. Był redaktorem *Biblioteki Romansów i Powieści*. Należał do Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarł 19 maja 1931 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Von dem Geiste der polnischen Dichtkunst in der ersten Hälfte des XIX. Jahrhunderts. Inaugural-Dissertation der philosophischen Fakultät der Universität Rostock. Rostock 1873.

2. Ricardo. Tragedia w 5 aktach. *Niwa* 1875 t. 8 nr 22–24 i odb. W-wa 1876.

3. Z pamiętników aktora teatru w Gawronowie. Kr. 1875.

4. Tommaso Valle. Dramat w 3 aktach. W-wa 1876. Wyst. pt. Tomasz Valle. W-wa 9 lipca 1880.

5. Niezręczny. Fragment dramatyczny w 1 akcie. *Nowiny* 1879 nr 295, 297, 298. Wyst. W-wa 24 lipca 1882.

6. Humor w „Panu Tadeuszu”. Szkic estetyczny. Fragm. ogł.: *Nowiny* 1882 (pt. Mickiewicz jako humorysta). Wyd. osob. W-wa 1883. Wyd. 2 powiększone W-wa 1898.

7. U wspólnego stołu. Komedia w 3 aktach. W: *Nowele, komedie*. S. I. W-wa 1883 *Bibl. Romansów i Powieści* nr 30–37. Wyd. osob. W-wa 1883.

8. Poezja i prawda. Dialog w 1 akcie. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 32. (Zob. też poz. 17).

9. Dwie drogi. Komedia w 1 akcie. *Kur. Codz.* 1885 nr 76–77, 79, 82–83.

10. Rozczarowanie. [Dialog]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 188 s. 236–238.

11. Jakub Warka. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 11 marca 1893, W-wa 15 listopada 1893, Lw. 13 grudnia 1893, Poz. 24 lutego 1894. Ogł. fragm. *Tyg. Ilustr.* 1893 t. 1 s. 22; całość *Niwa* 1893 nr 1–5 i odb. (z podtyt. Dramat współczesny w 4 aktach).

Odnaczony I nagrodą na konkursie *Kur. Warsz.* w 1892.

Ok. 1895 tłumaczony na język niem.

12. Domicjan. Tragedia. Ogł. fragm. *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893 s. 97–100.

13. Świt. Powst. 1894.

Utwór dramatyczny.

14. Nowe prądy. Sztuka w 4 aktach. Ogł. fragm. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 11 s. 122 (Akt III, sceny ostatnie).

15. Mściciel. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Łódź 18 stycznia 1896. Nie druk.

16. Szantaż. Sztuka w 3 aktach. Wyst. W-wa 24 października 1896, Łódź 24 marca 1897. Nie druk.

17. Felietony.—Humoreski.—Bajki. W-wa 1901.

Zawartość: Felietony: Kuszenie Ryszarda Wagnera; Stanowisko Koguta w społeczeństwie; Reporteria; Ani na jotę; Bas — bleu; Kobieta w przekonaniu Szopenhauera; Czy warto być szczerym; Tak zwane „szczęście”; Teściowa. Studium familijne; Lato i zima w życiu naszym; Poezja i prawda. Dialog. (Zob. poz. 8); Humoreski; Bajki I–VII; Aforyzmy.

18. Zorza miłości. Dialog. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 36 s. 384–388.

19. Tragedia miłości. Obraz dramatyczny w 1 odsłonięciu. *Wędrowiec* 1903 nr 33 s. 648–649.

20. Ofiary. Dramat w 1 scenie. Powst. 1905. Nie druk.

21. Matka. Dramat w 1 scenie. Powst. 1906. Nie druk.

22. Nowy sąd Salomona. Humoreska sceniczna w 1 scenie. Powst. 1906. Nie druk.

23. Ostatnie chwile. Dramat w 1 scenie. *Świat* 1907 nr 44 s. 12–13.

24. Wiedźmy. Dramat w 1 scenie. *Świat* 1908 nr 44 s. 10.

25. Impertynencje i paradoksy. Studia. W-wa 1911.

Zawartość: Impertynencje i paradoksy (z powodu etyki F. Nietzschego). (*Nowa Gaz.* 1908 nr 21–37 z przerwami); *Femina nova* (kobieta przyszłości). (*Nowa Gaz.* 1907 nr 192–198 z przerwami); Wzajemny wpływ wszechartyzm i moralności. (*Nowa Gaz.* 1908 nr 270–299 z przerwami, pt. O wpływie etycznym wszechartyzm); Antysemityzm jako konflikt dwóch ras. (*Kultura* 1908 t. 2 s. 1–28).

26. Wszeczmoc wyobraźni twórczej. Idee odległej przyszłości. Studium. Kr. 1911.

27. Dusze zwierząt i ludzi w zarysach. Ogł. pt. Psychologia ludzi i zwierząt. Szkice. *Nauka i Życie* dod. *Nowej Gaz.* 1913 nr 27, 62, 98, 954, 977. Wyd. osob. W-wa 1919.

28. Fantazja. Dramat w 1 scenie. *Nowa Gaz.* 1913 nr 200.

29. Dekadencja nienawiści polskiej. Zarys psychologiczny. W-wa 1918.

30. Materializm — szakalizm a przyszły człowiek. Odczyt wygłoszony z ramienia Polskiego Stowarzyszenia Etycznego w kwietniu r. 1923 w Pałacu Staszica. W-wa 1924.

31. W labiryntach mądrości ludzkiej. Impresje filozoficzne. Powst. 1925. Wyd. W-wa 1929.

32. Człowiek czas. Dramat w 1 scenie. Nie druk.

33. Dwa światy. Dramat.

Wg *Pol. słownika biogr.* ogł. *Kur. Codz.*

34. Obląkani. Dramat w 1 scenie. Nie druk.

35. W świecie zabitym deskami. Komedja w 1 akcie. Nie druk.

36. Wawel. Dramat w 3 aktach. Nie druk.

37. Zmierzch Hohenzollernów. Akt I [nie dokończony]. Nie druk.

Artykuły, recenzje, felietony i utwory literackie ogłaszał w czasopismach: *Bluszcz* (1871–1880), *Echo Mus. i Teatr.* (1883–1884, 1887–1889, 1895, 1901), *Gaz. Handlowa* (1877), *Gaz. Nowa* (1906; tu: Współczesny dramat w Niemczech. Nr 122–130 z przerwami), *Gaz. Pol.* (1873; tu rubr.: Z zagranicy), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1919), *Goniec* (Lw. 1888), *Israelita* (1871), *Kraj* (1884–1885; tu rubr.: Poza krajem), *Kultura* (1908), *Kur. Codz.* (1883, 1885–1886, 1889; tu rubr.: Z sali odczytów; Literatura i sztuka), *Kur. Kr.* (1888), *Kur. Warsz.* (1887, 1906), *Mysł Wolna* (1925), *Nauka i Życie* dod. *Nowej Gaz.* (1912–1914), *Niwa* (1874–1877, 1884, 1893), *Nowa Gaz.* (1906–1908, 1913–1914, 1916), *Nowiny* (1878–1879, 1881–1882), *Opiekun Domowy* (1875), *Prawda* (1882; tu rubr.: Piśmiennictwo polskie),

Przeł. Lit. dod. Kraju (1887–1888), *Przeł. Tyg.* (1869–1871, 1873–1875; tu rubr.: Z bliska i z daleka. 1873–1874; Przegląd teatralny. 1874–1875), *Przeł. Wil.* (1912; tu rubr.: Przegląd piśmienniczy), *Reformator* (1904), *Słowo* (1907), *Świat* (Kr. 1907–1908), *Tyg. Ilustr.* (1869–1870, 1893), *Wędrowiec* (1870, 1884, 1901–1904; tu m.in.: Bagnet i malina. Nowela humorystyczna. 1902 nr 3–12; felietony), *Wolnomysliciel* (1930), *Życie Wolne* (1928).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla pogorzalców.* W-wa 1885, *Kalendarz rodz. na r. 1872.* W-wa 1871, *Na pomoc! Wydatn. zbior. na korzyść powodźian.* W-wa 1884, *Nowele, komedie.* S. I. W-wa 1883, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Skarbonka. Jednodniówka.* Kr. 1893, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893.

Przekłady

1. J. W. Lubbock: Początki cywilizacji, stan pierwotny człowieka i obyczaje dzikich współczesnych. T. 1–3. W-wa 1873.

2. P. Saint-Victor: Bogowie i ludzie. W-wa 1873.

3. A. Strodttmann: Ruch umysłowy w Danii. W-wa 1874.

4. E. Quinet: Nowy duch. W-wa 1881. Współtłum.: A. G. Bem.

5. T. Körner: Przejeżdżanie.

Utwór dramatyczny, wg *Pol. słownika biogr.* ogł. *Wędrowiec.*

Listy i materiały

1. Do Z. Sarneckiego 3 listy z 1888. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6713 III.

2. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1905. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

OPRACOWANIA

M. D. [M. Dzikowski]. *Opiekun Domowy* 1870 nr 15 [dot. odczytu pt. Samodzielność w poezji]. — Plon konkursu dramatycznego Kuriera Warszawskiego. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 482 [sylwetka artystyczna]. — Zwycięzcy konkursowi. *Biesiada Lit.* 1893 nr 1. — Sylwetki współczesnych. *D. Zgliński. Przeł. Tyg.* 1893 nr 1. — *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 159. — EKSDZIENNIKARZ [W. PRZYBOROWSKI]: Stara i młoda prasa. Petersburg. 1897 s. 128–129. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 16 (1904). — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — M. HEYMAN:

O wielkim nowoczesnym stylu. *Nowa Gaz.* 1913 nr 594. — Z. DĘBICKI: D. Zgliński. W 60-lecie pracy literackiej. *Kur. Warsz.* 1929 nr 314. — W. HAHN: Henryk Ibsen w Polsce. *Pam. Lubel.* T. 1 (1930) s. 269–270.

(Nekrologi:) H. W. [H. WRÓŃSKI]: Zgon D. Zglińskiego. *Wolnomyśliciel* 1931 nr 14; *Kur. Warsz.* 1931 nr 137; nr 139.

M. RULIKOWSKI: Freudenson Daniel. *Pol. słownik biogr.* T. 7 (1948). — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965.* W-wa 1973.

Z pamiętników aktora teatru w Gawronowie. G. D. *Wiek* 1875 nr 107. — *Niwa* 1876 nr 9.

Tommaso Valle. Z. S. [Z. SARNECKI]. *Wiek* 1876 nr 222. — *Gaz. Pol.* 1876 nr 180. — Nowy dramat. *Kur. Codz.* 1876 nr 185. — *Wiek* 1880 nr 151.

Niezręczny. (zk). *Kur. Por.* 1882 nr 235. — *Kur. Codz.* 1882 nr 190.

Humor w „Panu Tadeuszu”. M. B. *Prawda* 1883 nr 14. — W. ZIELIŃSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 13. — *Ateneum* 1883 t. 2 s. 392–395. — *Kłosy* 1883 nr 934. — *Tyg. Powsz.* 1883 nr 13. — R. B. [R. BUZYŃSKI]. *Niwa* 1884 nr 219.

U wspólnego stołu. W. GOMULICKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 42. — *Prawda* 1884 nr 3. — I. SUESSER. *Israelita* 1888 nr 50.

Jakub Warka. W. GOMULICKI: Luźne kartki. „Jakub Warka” i jego autor. *Kraj* 1892 nr 52. — Konkurs dramatyczny. *Tyg. Mód i Powieści* 1892 nr 52. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 491. — -a-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 522, 525, 528. — (A. J.). *Dzienn. Pol.* 1893 nr 347. — A. W. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 203. — (B.). *Gaz. Warsz.* 1893 nr 304. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 262. — J. BORNSTAJN: Z plonu konkursowego. *Mysł* 1893 nr 5. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 318. — M. G. [M. GAWALEWICZ?]. *Prawda* 1893 nr 12. — I. K. *Kur. Pol.* 1893 nr 72. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1893 nr 47. — J. KENIG. *Słowo* 1893 nr 272. — * [A. KRZEWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1893 nr 285. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1893 nr 47. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1893 nr 47. — ANT. MIESZK. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1893 nr 317. — P. *Kur. Codz.* 1893 nr 78. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Echo Muz., Teatr.*

i Artyst. 1893 nr 494. — * [A. RAJCHMAN]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 484, 529. — S. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1893 nr 262–263. — Poseł Prawdy [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]: Dalsze losy „Jakuba Warki”. *Prawda* 1893 nr 47. — M. WOŁOWSKI. *Tyg. Mód i Powieści* 1893 nr 48. — *Gaz. Lw.* 1893 nr 63. — *Kur. Por.* 1893 nr 73. — *Wędrowiec* 1893 nr 47. — *Wiek* 1893 nr 262. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 3 s. 386–387. — J. W. *Przegl. Pol.* 1894 t. 111 s. 614. — I. SUESSER. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 611–615. — *Biesiada Lit.* 1894 t. 37 s. 256. — Nasi artyści za granicą. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 358. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 2 [inf. o tłum. na język niem.]. — *Kur. Por.* 1895 nr 312.

Świt. -a-: Nowe dramaty. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 578 s. 522 [inf. o powst. sztuki].

Mściciel. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 17 [inf. o ukończeniu dramatu]. — A. DOBROWOLSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 4. — M. J.: Nowy dramat. *Kur. Codz.* 1896 nr 21.

Szantaż. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 289. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Poz.* 1896 nr 246. — W. BUKOWIŃSKI. *Głos* 1896 nr 44. — A. DOBROWOLSKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 44. — M. Gaw. [M. GAWALEWICZ]. *Kraj* 1896 nr 43. — J. M. *Wiek* 1896 nr 246. — S. KRZEMIŃSKI. *Prawda* 1896 nr 44. — St.: Ze sceny. *Kur. Codz.* 1896 nr 296. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1896 nr 246. — K. ZALEWSKI. *Kur. Warsz.* 1896 nr 297. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 42. — W. BOGUSŁAWSKI: Scena warszawska w 1896–1897. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 476.

Impertynencje i paradoksy. LECTOR [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1911 t. 31 s. 214–215. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1913 nr 2. — C. W. [C. WALEWSKA]. *Bluszcz* 1915 nr 13.

Wszeczmoc wyobraźni twórczej. LECTOR [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1911 t. 31 s. 214–215. — G. KEMPNER: Odrodzenie ludzkości przez wyobraźnię twórczą. *Nowa Gaz.* 1911 nr 536. — C. WALEWSKA: Utopie. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 nr 6.

Dekadencja nienawiści polskiej. *Trybuna* 1919 nr 8.

W labiryntach mądrości ludzkiej. H. WRÓŃSKI. *Wolnomyśliciel* Pol. 1929 nr 25. — *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

ZIELIŃSKI JAN KAZIMIERZ (1862–1919)

Pseud.: ARWIN; ARWIN JAN; NIWRA.

Dramato- i powieściopisarz, tłumacz, publicysta.

Ur. w 1862 w Botoszanach w Rumunii. Gimnazjum ukończył we Lwowie. Po ukończeniu szkoły przybył do Krakowa, gdzie kształcił się dalej w bibliotekach krakowskich pod kierunkiem K. Estreichera. W styczniu 1879 debiutował w teatrze krakowskim i następnie przez siedem lat (do stycznia 1886) występował tam w rolach amantów komicznych i charakterystycznych. W 1882 grał także we Lwowie, w Pawłowsku pod Petersburgiem, w lecie 1882 był w Paryżu. W Krakowie wydawał *Dziennik Powieści* (1884) i *Bicz* (1885–1886). Równocześnie prowadził ożywioną działalność literacką, głównie trudnił się przekładami komedii francuskich. W 1886 opuścił scenę i przeniósł się do Lwowa. Tam wydawał *Kurier Świąteczny* i czasopismo ekonomiczne *Dobrobyt*. Był współredaktorem *Gazety Lwowskiej*. Przez pewien czas zajmował stanowisko dyrektora banku, był też sekretarzem fundacji Skarbka. Zmarł 7 września 1919 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Książę Józef Poniatowski. 9 obrazków z dziejów księcia Józefa Poniatowskiego. Według szkicu S. Koźmiana. Wyst. Kr. 31 grudnia 1881.

2. Dobry numer. Komedja w 3 aktach. Wyst. Lw. 4 listopada 1891; Kr. 5 grudnia 1891; Poz. 8 grudnia 1891. Wyd. osob. Złoczów 1892 *Bibl. Powosz.* 44–45.

Współautor: A. Abrahamowicz.

3. Kruczek mecenasa. Krotoczwila w 4 aktach. Wyst. Kr. 12 marca 1892; Lw. 20 marca 1894.

4. Mira. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Lw. 10 grudnia 1895. Wyd. Lw. 1896.

5. Ofiary. Powieść. Lw. 1895.

6. Szkice. Lw. 1895.

Zawartość: Anima. Fantazja. (*Dzien. Pol.* 1887 nr 256); W Japonii. (*Przegl. Lit. dod. Kraju* 1886 nr 46; *Gaz. Nar.* 1888 nr 261); Eden. (*Gaz. Nar.* 1888 nr 273–277); Na konkurs. (*Gaz. Nar.* 1889 nr 154); Tenor. (*Dzien. Pol.* 1887 nr 256; *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 27); Numer 13. Obrazek z natury. (*Dzien. Pol.* 1894 nr 346–347, 349, 352–355).

7. Wspomnienia starego kawalera. Lw. 1896.

Przekład niem.: A. Zipper. Berlin 1897.

8. Swantewid. Sztuka w 4 aktach. Ogł. fragm. *Roczn. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1897 s. 263–270.

Przekład niem.: M. Landau: Svantevids Ende. *Dramatische Dichtung in 4 Aufzügen.* Lw. 1903 (całość).

Artykuły i utwory zamieszczał w następujących czasopismach: *Bicz* (1885–1886), *Dobrobyt* (1905), *Dzien. Pol.* (1887, 1891, 1894–1895; tu m.in.: Pan Dionizy. [Opowiadanie]. 1895 nr 237–238), *Dzien. Powieści* (1884),

Echo Lit. dod. tyg. Dzien. Pol. (1898; tu: Tetmar. Opowieść prawdziwa. Nr 7), *Gaz. Nar.* (1888–1889, 1894, 1903–1907; tu m.in.: Fragment. Z nie drukowanej powieści. 1889 nr 126; Henryk Ibsen. 1906 nr 117–121; Tetmar. Opowieść prawdziwa. 1906 nr 231–234; Pan marszałek. Z cyklu. Szkice z czasów Stanisława Augusta. 1906 nr 231–234; Troski. Z cyklu jw. nr 225–227; Pieczeniarsze. Z cyklu jw. nr 250–292 z przerwami, 1907 nr 1–14 z przerwami; Do widzenia. 1907 nr 15–19), *Nasz Kraj* (1906; tu m.in.: Tetmar. Opowieść prawdziwa. Nr 11), *Przegl.* (1908), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1886, 1889), *Słowo Pol.* (1901–1902; tu m.in.: Kulig. 1901 nr 538–566; Nowy faworyt. 1902 nr 1; Troski... 1902 nr 14–16; Tetmar. Opowieść prawdziwa. 1902 nr 42).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Dla Szląska.* Lw. 1895 (tu: Fragment. Z nie wydanej powieści), *Roczn. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1897.

Przekłady i przeróbki

1. E. Legouvé: Rozłączenie (również: Separacja). Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1878.

2. E. Verconsin: Kwesta. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 1878.

3. E. Najac, A. Hennequin: Miłosna korespondencja. Komedja w 3 aktach. Wyst. Kr. 1879.

4. J. Verne: Dwaj Frontignacy. Komedja w 3 aktach. Wyst. Kr. 1879.

5. R. Benedix: Upór. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 1880.

6. H. Meilhac, L. Halévy: Wdówka. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 1880.

7. J. Rosen: O (również: Och, Ach), ci

mężczyźnił Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1880; W-wa 1886.

Rkps Ossol. sygn. 10435/I.

8. W. Shakespeare: Jak wam się podoba. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1880.

9. H. Meilhac, L. Halévy: MATECZKA. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1881.

10. E. Najac, V. Sardou: Rozwiedzmy się. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1881; W-wa 1881.

11. E. Pailleron: Świat nudów. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1881. Wyd. osob. Łódź 1895.

12. T. Barrière, E. Gondinet: Trzpiot. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1882; W-wa 1883.

13. E. Erckman, A. Chatrian: Bracia Rantzau. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1882; W-wa 1883.

14. E. Grangé, V. Bernard: Zbłąkana owieczka. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1882; W-wa 1887.

15. E. Grangé, L. Thiboust: Złodziejka. Sztuka w 8 obrazach ze śpiewami. Wyst. Kr. 1882.

Rkps Ossol. sygn. 10982/I.

16. Molière: Jerzy Dandyn, czyli małżonek zawstydzony. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1882.

17. G. Ohnet: Sergiusz Panin. Dramat w 5 aktach. Wyst. Kr. 1882; W-wa 1883.

18. V. Sardou: Odette. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1882; W-wa 1882.

19. H. Cremieux, M. Pernéty: Monte Carlo. Komedia w 2 aktach. Wyst. Kr. 1883.

20. O. Fabricius: Telegrafem! Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1883; W-wa 1885.

21. O. Feuillet: Romans paryski. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 1883; W-wa 1886.

22. E. Labiche, A. Duru: Soboty. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1883.

23. F. Nissel: Wróżka. Dramat ludowy w 6 odsłonach. Wyst. Kr. 1883.

24. V. Sardou: Fedora. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 1883.

Rkps Ossol. sygn. 10332/I.

25. E. Gondinet, P. Véron: Oszołomieni. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1884.

26. C. Mendès: Dwie matki, czyli Polka i Rosjanka. Obraz hist. w 9 odsłonach. Wyst. Kr. 1884.

27. G. Ohnet: Właściciel kuźnic. Sztuka w 5 odsłonach. Wyst. Kr. 1884; W-wa 1884.

28. E. Capendu: Mściciel zbrodni. Powieść z czasów Ludwika XV. T. 1-3. Kr. 1884-1885.

29. E. Blavet, F. Carré: Podróż na Kaukaz. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1885.

30. P. Burani, M. Ordonneau, H. Cer-moise: Budząca się Wenus. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1885.

31. E. Cadol: Babunia. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885.

32. J. Claretie: Księżę Zilah. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885.

Rkps Ossol. sygn. 11336/I.

33. A. Dumas: Dioniza. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885; W-wa 1885.

34. A. Kotzebue: Spadek matki. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1885.

35. H. Meilhac: Księżna Martin. Komedia w 1 akcie. Wyst. Kr. 1885.

36. P. Ferrieri, P. Bocage: Pani doktor. Komedia w 3 aktach. Wyst. Kr. 1886.

37. F. Schönthan, G. Kadelburg: Złote rybki. Komedia w 4 aktach. Wyst. 1889 [?].

38. A. Bisson, A. Mars: Wdowa Durosel. Komedia w 1 akcie. Wyst. 1891.

39. P. Parfait: Buty pana kapitana. Krotoczwila w 1 akcie. Wyst. 1891.

Ponadto wg Estreichera t. 5 wyd. 2 tłumaczył następujące komedie:

40. A. Duru, E. Labiche: Za piękna żona. Komedia w 3 aktach.

41. F. Schönthan: Bąk za bąkiem. Komedia w 4 aktach.

42. J. Verne: Synowiec z Ameryki.

Oraz wg rękopisu ankiety sporządzonej (po 1886 r.) dla kalendarza „Ruchu” — rkps Bibl. Publ. W-wy — tłumaczył następujące komedie nieoznaczonych autorów: Bóstwo; Cygarko; Dobry chłopiec; Kwestia miłości; Mąż mi pozwolił; Ofiara; Rodzina Penarvan.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 15 listów z 1884-1885 i b.d.; część listów w imieniu red. *Dzienn. Powieści*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6545 IV Seria III t. 85.

2. Do A. J. Rollego z 1889. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.

3. Do W. Belzy z 1892 (podpisany wśród innych). Rkps Ossol. sygn. 12653/III.

4. Do W. Belzy b.d. (podpisany wśród innych). Rkps Ossol. sygn. 12657/II.

5. Do S. Tomkowicza b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1998.

OPRACOWANIA

J. H. BLESZYŃSKI: Rządy pana Gliksona w teatrze krakowskim. Kr. 1889 s. 14–15. — A. CHOŁONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898 s. 44–45. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905 s. 269. — Arwin Jan Kazimierz. *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965*. W-wa 1973.

Książę Józef Poniatowski. X. *Gaz. Kr.* 1882 nr 3. — *Czas* 1882 nr 2; nr 3; nr 4. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 6. — *Reforma* 1882 nr 2. — *Słowo* 1882 nr 8.

Dobry numer. (b) [K. BARTOSZEWICZ]. *Mysł* 1891 nr 15. — E. P. *Czas* 1891 nr 281. — * * * [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1891 nr 255. — (nit) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 281. — -p.- *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 420–421. — Z... *Dzien. Pol.* 1891 dod. do nr 308, 310, 315. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 424. — *Kur. Pol.* 1891 nr 333. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1891 nr 254. — *Przegl. Tyg.* 1891 nr 50. — *Świat* 1891 nr 24. — X: Cracoviana. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 437. — Fr. H. [F. HRYNIEWICZ]. *Goniec Wil.* 1909 nr 239.

Kruczek mecenas. (b) [K. BARTOSZEWICZ]. *Mysł* 1892 nr 6. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 74. — M. K. *Nowa Reforma* 1892 nr 61. — [T. PAWLKOWSKI]. *Czas* 1892 nr 61. — *Świat* 1892 nr 7. — [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1894 nr 141. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 11.

Mira. (b). *Gaz. Lw.* 1895 nr 286. — H-mol: Leopolianna. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 51. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 344. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 335. — *Goniec i Iskra* 1895 nr 702. — *Kur. Lw.* 1895 nr 343, nr 344.

Ofiary. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1895 nr 299. — Cz. *Dzien. Poz.* 1895 nr 82. — S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1895 nr 84–85. — *Ateneum* 1895 t. 4 s. 608–610. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 83. — *Gaz. Lw.* 1895 nr 73. — *Kraj* 1895 nr 19. — *Kur. Codz.* 1895 nr 339. — *Przegl. Tyg.* 1895 nr 52. — K. KASZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 2 s. 173–176. — A. M. L. [A. LISICKA z MYCIEL-

SKICH]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 120 s. 499–500. — H. J. [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Powsz.* 1896 nr 1. — *R-s. Gaz. Warsz.* 1896 nr 30. — *Biesiada Lit.* 1896 t. 41 s. 208.

Szkice. S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI. *Gaz. Nar.* 1895 nr 45. — *Dzien. Pol.* 1895 nr 45. — *Dzien. Poz.* 1895 nr 76. — *Gaz. Lw.* 1895 nr 31. — *Kraj* 1895 nr 16. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1895 nr 31. — *Przegl. Poz.* 1895 nr 10. — A. M. L. [A. LISICKA z MYCIELSKICH]. *Przegl. Pol.* 1896 t. 119 s. 471–473.

Wspomnienia starego kawalera. Z. *Monitor (Lw.)* 1895 nr 27. — *Kraj* 1895 nr 47. — W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 149. — Cz. J. [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 20. — J. T. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Pravda* 1896 nr 46. — *Ateneum* 1896 t. 2 s. 198–200. — *Gaz. Warsz.* 1896 nr 153.

Swantewid. (k) [I. KUNCEWICZ]. *Dzien. Pol.* 1904 nr 220. — *Gaz. Nar.* 1904 nr 114.

Recenzje przekładów

E. Legouvé: Rozłączenie. *Czas* 1878 nr 290. — *Echo* 1878 nr 12.

E. Verconsin: Kwesta. *Czas* 1878 nr 296.

E. Najac, A. Hennequin: Miłosa korespondencja. *Czas* 1879 nr 294.

J. Verne: Dwaj Frontignacy. *Czas* 1879 nr 70.

R. Benedix: Upór. *Czas* 1880 nr 263. — *SIGMA. Gaz. Kr.* 1881 nr 16.

H. Meilhac, L. Halévy: Wdówka. *Czas* 1880 nr 62.

J. Rosen: O, ci mężczyźni! BEBE. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 5. — *Czas* 1880 nr 21.

W. Shakespeare: Jak wam się podoba. E-n. *Gaz. Nar.* 1880 nr 40. — A. ŁADA. *Echo* 1880 nr 95. — Z. P. [Z. PRZYBYLSKI]. *Czas* 1880 nr 38. — Z. P. *Bluszcz* 1880 nr 22. — *Kur. Poz.* 1880 nr 47.

H. Meilhac, L. Halévy: Mateczka. (S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 290. — X. *Gaz. Kr.* 1881 nr 81. — *Dzien. Pol.* 1881 nr 295.

E. Najac, V. Sardou: Rozwiędzmy się. J. CHOLEWA [A. KLECZKOWSKI].

Kronika Kr. 1881 nr 6. — SIGMA. *Gaz. Kr.* 1881 nr 14. — (S) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 17. — *Czas* 1881 nr 106; nr 111; nr 112. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 245. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Reforma* 1882 nr 245. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Kr.* 1882 nr 176. — *Reforma* 1882 nr 18. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 104. — *Głos Polit.* 1885 nr 2. — *Nowa Reforma* 1885 nr 104. — *Nowa Reforma* 1886 nr 231.

E. Pailleron: Świat nudów. ALFA. *Gaz. Kr.* 1881 nr 53. — K. SKRZYŃSKI. *Czas* 1881 nr 239. — (W). *Gaz. Pol.* 1881 nr 251. — *Czas* 1881 nr 238; nr 240; nr 299. — *Dzien. Pol.* 1881 nr 248. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 249. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Reforma* 1882 nr 249. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Kr.* 1882 nr 180. — *Reforma* 1882 nr 88. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 255. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 293. — *Czas* 1885 nr 23. — *Nowa Reforma* 1885 nr 255. — Aem [A. MIESZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 129. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Świat* 1889 nr 10. — SYLF. *Kur. Kr.* 1889 nr 243. — Z fotelu. *Czas* 1889 nr 233; nr 294. — *Kur. Pol.* 1889 nr 81. — *Nowa Reforma* 1889 nr 227; 294. — *Świat* 1889 nr 20. — *Czas* 1891 nr 82. — *Kur. Pol.* 1891 nr 97. — J. W. *Przeł. Pol.* 1894 t. 111 s. 620.

T. Barrière, E. Gondinet: Trzpiot. (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 1. — S. *Czas* 1883 nr 1. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 1.

E. Erckman, A. Chatrian: Bracia Rantzau. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 237. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Reforma* 1882 nr 237. — X. *Gaz. Kr.* 1882 nr 170. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1883 t. 1 s. 53. — K. G. [K. M. GÓRSKI]. *Czas* 1890 nr 259. — (nit) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 259. — *Kur. Pol.* 1890 nr 308.

E. Grangé, V. Bernard: Zbiąka na owieczka. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 278. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1882 nr 6. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Kr.* 1882 nr 209. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 284. — *Pogoń* 1883 nr 16. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1887 nr 3.

E. Grangé, L. Thiboust: Złodziujka. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 295. — (z.). *Nowa Reforma* 1882 nr 24. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 252. — *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 2. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 266.

Molière: Jerzy Dandin. (S). [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1882 nr 71. — *Reforma* 1882 nr 71.

G. Ohnet: Sergiusz Panin. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1882 nr 17. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 266. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Kr.* 1882 nr 197. — (z.). *Reforma* 1882 nr 267. — *Dzien. Pol.* 1882 nr 266.

V. Sardou: Odette. B. *Reforma* 1882 nr 94. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1882 nr 243. — Wil... [S. KOZMIAN]. *Czas* 1882 nr 243. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1882 t. 3 s. 256. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Reforma* 1882 nr 243. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Kr.* 1882 nr 174. — (S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1882 nr 94. — A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 11. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 113. — Z...a. *Gaz. Kr.* 1883 nr 115. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 270. — *Nowa Reforma* 1883 nr 113. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 272. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1890 nr 345. — K. G. [K. M. GÓRSKI]. *Czas* 1890 nr 295. — Z fotelu. *Czas* 1890 nr 5. — *Kur. Pol.* 1890 nr 5. — *Nowa Reforma* 1890 nr 291. — *Świat* 1891 nr 1.

H. Cremieux, M. Pernéty: Monte Carlo. A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 20-21. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 229. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 229. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 229.

O. Fabricius: Telegrafem! A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 24. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 288. — (z.). *Nowa Reforma* 1883 nr 287. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 287. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 92. — *Kur. Por.* 1885 nr 223.

O. Feuillet: Romans paryski. A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 9. — M. B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 19. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 92. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1883 t. 3 s. 253. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 92. — X. *Gaz. Kr.* 1883 nr 92. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 107. — Z fotelu. *Czas* 1890 nr 47. — *Kur. Pol.* 1890 nr 53. — *Świat* 1890 nr 5.

E. Labiche, A. Duru: Soboty. A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 24. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 281. — (z.). *Nowa Reforma* 1883 nr 281. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 281. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 92. — K. SKRZYŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 18. — *Gaz. Radomska* 1886 nr 55.

- F. Nissel: Wróżka. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 20-21. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 224. — (P.) [M. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1883 nr 223. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 223. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 92. — K. SKRZYŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 18.
- V. Sardou: Fedora. M. B. [M. BALUCKI]. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 13. — JASTRZĘBIEC. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 6. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 58; 229. — No...No... *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 100. — (z.). *Nowa Reforma* 1883 nr 58. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 60. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 60. — *Gaz. Nar.* 1883 nr 61. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 109. — *Głos Polit.* 1885 nr 3. — *Czas* 1886 nr 260. — *Nowa Reforma* 1886 nr 260.
- E. Gondinet, P. Véron: Oszołomieni. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 6. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 66. — (z.). *Nowa Reforma* 1884 nr 65. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 66.
- C. Mendès: Dwie matki... A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 2-3. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 13. — No... No... *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 92. — (z.). *Nowa Reforma* 1884 nr 12. — *Czas* 1884 nr 12. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 12; nr 208. — *Kur. Por.* 1884 nr 28/29. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1886 nr 43.
- G. Ohnet: Właściciel kuźnic. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 9-10. — M. BALUCKI: *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 32. — [M. BALUCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 71. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 93-94. — (z.). *Nowa Reforma* 1884 nr 93; 94. — *Czas* 1884 nr 97. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 93. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 237. — Aem [A. MIESZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 108. — Z fotelu. *Czas* 1886 nr 108. — T. *Nowa Reforma* 1887 nr 196. — *Czas* 1887 nr 191. — *Czas* 1888 nr 280. — *Nowa Reforma* 1888 nr 200. — *Świat* 1888 nr 24. — Z fotelu. *Czas* 1889 nr 86. — *Świat* 1889 nr 8. — (nt) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 112. — Z fotelu. *Czas* 1890 nr 112. — (A. D.) [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 133. — (ad.). *Nowa Reforma* 1892|nr 111. — *Czas* 1892 nr 111. — [T. PAWLIKOWSKI]. *Czas* 1892 nr 118. — *Świat* 1892 nr 11. — K. E. [K. EHRENBURG]. *Czas* 1893 nr 11. —
- E. Blavet, F. Carré: Podróż na Kaukaz. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 38. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 38.
- P. Burani, M. Ordonneau, H. Cermoise: Budząca się Wenus. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 110. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 110.
- E. Cadol: Babunia. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 245. — No. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 14-15. — *Czas* 1885 nr 245.
- J. Claretie: Książę Zilah. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 217. — No. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 14-15. — *Nowa Reforma* 1885 nr 215.
- A. Dumas: Dioniza. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 96. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 96; 229; 237. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 7-8. — *Głos Polit.* 1885 nr okazowy. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1885 nr 96. — Z fotelu. *Czas* 1889 nr 1.
- A. Kotzebue: Spadek matki. (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1885 nr 152. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 152. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 12-13.
- H. Meilhac: Księżna Martin. L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 27. — (T.). *Nowa Reforma* 1885 nr 28. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1885 nr 27.
- P. Ferrieri, P. Bocage: Pani doktor. Aem. [A. MIESZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 112. — Z łoży I pietra (w. z). *Czas* 1886 nr 112.
- F. Schönthan, G. Kadelburg: Złote rybki. ** [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 294. — R. P. [R. POLIŃSKI]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1889 nr 294.

ZIELIŃSKI TADEUSZ (1859-1944)

Pseud.: EHEU.

Historyk kultury antycznej, filolog klasyczny.

Ur. 14 września 1859 w Skrzypczyńcach koło Humania. Był synem Franciszka, byłego ziemianina, urzędnika państwowego, i Ludwiki z Grudzińskich. Ukończył Gimnazjum Św.

Anny w Petersburgu (1876), następnie jako stypendysta studiował filologię klasyczną w Lipsku, gdzie w 1880 uzyskał doktorat. W tymże roku w Monachium i Wiedniu odbył studia specjalne z archeologii klasycznej i epigrafiki, a pogłębił je cyklem podróży naukowych do Włoch i Grecji (1881–1883). W 1884 ożenił się z Ludwiką Elżbietą Giebel, Niemką z pochodzenia. Tegoż roku został docentem uniwersytetu w Petersburgu. Po uzyskaniu stopnia doktora w Dorpacie w 1887, otrzymał katedrę w Uniwersytecie Petersburskim, początkowo jako profesor nadzwyczajny, a od 1890 profesor zwyczajny filologii klasycznej. Równocześnie wykładał w Instytucie Historyczno-Filologicznym i na Wyższych Kursach Żeńskich oraz kierował pracami Studenckiego Towarzystwa Filologii Klasycznej. W 1909 obchodził w Petersburgu jubileusz 25-lecia działalności pedagogicznej. W 1914 przeszedł na emeryturę. W czasie wojny był prezesem Petersburskiego Towarzystwa Miłośników Historii i Literatury Polskiej. W 1921 przeniósł się na stałe do Polski i objął katedrę filologii klasycznej na uniwersytecie w Warszawie. Podjął na nowo podróże zagraniczne. Uczestniczył w wielu międzynarodowych kongresach. W 1922–1934 był redaktorem *Eos* (do 1924 wraz z T. Sinką, potem R. Ganszyńcem). W 1930 zorganizowano uroczystości związane z 50 rocznicą jego pracy naukowej. W 1935 przeszedł na emeryturę. Założył Towarzystwo Umieędzynarodowienia Łaciny. Był doktorem honoris causa pięciu uniwersytetów polskich i ośmiu zagranicznych, członkiem Polskiej Akademii Um., Rosyjskiej Akademii Nauk i kilku innych, członkiem Polskiej Akademii Literatury, Warszawskiego Towarzystwa Naukowego oraz szeregu różnych instytucji naukowych krajowych i obcych. Porażony częściowym paralizem w pierwszych dniach wojny 1939, dzięki staraniom znajomych i rodziny wyjechał na leczenie do Schoendorf nad jeziorem Ammer w Górnej Bawarii. Pracował tam nad odtworzeniem rękopisów prac, które uległy zniszczeniu podczas działań wojennych. Zmarł tamże 8 maja (wg A. Biernackiego; 14 maja wg W. Klingera) 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Die letzten Jahre des zweiten punischen Krieges. Ein Beitrag zur Geschichte und Quellenkunde. Lipsk 1880.

Rozprawa doktorska.

2. De lege Antimachaea scaenica. Petersb. 1884.

3. Die Gliederung der altattischen Komödie. Lipsk 1885. Wyd. nast. pt. Studien zur Gliederung der altattischen Komödie. Petersb. 1886.

Rozprawa, na podstawie której doktoryzował się w Dorpacie.

4. Die Märchenkomödie in Athen. Petersb. 1885.

5. Questiones comicae. Cz. IV. *Żurnal Ministerstwa Narodnawo Proswieszczenija* (Petersb.) 1886 s. 53–176 i odb.

6. Ciceron w historii jęwopejskiej kultury. *Więstnik Jęwopey* 1896 t. 1.

Wersja niem. Cicero im Wandel der Jahrhundert. Lipsk 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 poszerz. Lipsk 1908; wyd. 3 Lipsk 1912; wyd. 4 Lipsk 1929; wyd. 6 Darmstadt 1973.

Przekład pol.: M. Traczewska. Zob. Wyd. zbior. poz. 1.

7. Świat antyczny a my.

Cykl 8 wykładów wygl. na uniw. w Petersb. w 1901.

Wersja ros. Drewnij mir i my. *Żurnal Ministerstwa Narodnawo Proswieszczenija* (Petersb.) 1903 nr 348–349 i odb.

Wersja pol. Świat antyczny a my. Zamość 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1.

Przekłady: franc.: Derume. Paryż 1909 — niem.: E. Schloeler. Lipsk 1905, wyd. 2 zmien. Lipsk 1909, wyd. 3 zmien. Lipsk 1911, wyd. 4 Lipsk 1917, Lipsk 1921 — rumuński: A. Marinescu. Bukareszt 1923 — serbochorw.: Belgrad 1929 — włoski: Florencia 1910; Florencia 1915.

Wg inf. A. Biernackiego praca ta była tłumaczona na 17 języków.

8. Z życia idei.

Wersja ros. Iz żizni idej. Naucznopopularnyja statii. Petersb. 1905; wyd. 2 popr. i poszerz. Petersb. 1908; wyd. 3 uzup. Petersb. 1915.

Wersja pol. Z życia idei. Studia i szkice. Seria I. Zamość 1925; Seria II. W-wa 1939. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Zawartość wersji pol.: Seria I: Idea usprawiedliwienia moralnego, jej geneza i rozwój; Dionizos w religii i poezji. (*Przeł. Współcz.* 1923 t. 4 nr 11); Ifigenia; Antygona; Sfinks. (*Tyg. Ilustr.* 1922 nr 182–183); O siłę nieczystej; Parlamentaryzm w republice rzymskiej; Ostrokolonia. (*Tyg. Ilustr.* 1922 nr 102–103); Piosnka robotcza. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Proza artystyczna i jej losy. (*Przeł. Potusz.* 1924 t. 2–3); Bóg i dobro, jak moralność stała się religijną, a religia moralną. (*Przeł. Współcz.* 1922 t. 2 nr 4). Seria II: tu m.in. Herodas i jego scenki rodzajowe; Bakchilides. (*Pam. Warsz.* 1929 nr 1–2 pt. Poematy Bakchilidesa); Królowa służebnica. Świeżo znaleziona

„Hipsypila” Eurypidesa; Elementy dramatyizmu w tragedii greckiej; Eschyl i jego „Persowie”. (*Filomata* 1930).

Rkps wersji ros. Bibl. Uniw. Warsz.

9. Starożytność klasyczna i wykształcenie klasyczne. W-wa 1909. Wyd. 2 pt. Starożytność antyczna a wykształcenie klasyczne. Zamość 1920. Zob. też poz. 25.

10. Sofokles i jego twórczość tragiczna. Tłumaczenie Koła Klasyków Uniw. Warsz. Kr. 1928. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

Upřednio ogł. w języku ros. jako wstępy do poszczególnych dramatów w: Sofokł: Dramy. T. 1-3. Moskwa 1913-1915.

11. Historia kultury antycznej w związkach z tym wykładzie.

Wersja ros. Istorija anticznój kultury. T. 1-2. Petersb. 1914; wyd. nast. Moskwa 1915.

Wersja pol. Historia kultury antycznej w związkach z tym wykładzie. T. 1-2. W-wa 1922-1923. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1929; wyd. 2 [sic!] przejrane i popr. przez autora. W-wa 1937.

Przekłady: franc.: Paryż 1931 — hiszp.: C. Pereyra. Madryt 1934; wyd. 3 Madryt 1959.

12. Rieligija driewniej Grecii. Petersb. 1917. Wersja pol. zmien. i poszerz. zob. poz. 21.

13. Literatura starożytnej Grecji epoki niepodległości.

Wersja ros. Driewniegreckskaja litieratura epochi niezawislosti. Petersb. 1918.

Wersja pol. Literatura starożytnej Grecji epoki niepodległości. Cz. 1. Zarys ogólny. W-wa 1923.

14. Hermes Trismegistos. Zamość 1920; wyd. 2 Zamość 1921.

15. Idea Polski w dziełach Sienkiewicza. Zamość 1920. Zob. też poz. 25.

16. Piękna Helena. Zamość 1920; wyd. 2 Zamość 1921. Wersja w języku włoskim *Rivista di Studi Filosofici e Religiosi* 1923 s. 147-181.

17. Rzym i jego religia. Zamość 1920; wyd. 2 Zamość 1922. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.

18. Chrześcijaństwo starożytne a filozofia rzymska. *Gaz. Lw.* 1921 nr 170-174 i odb. Zamość 1921.

19. Irezjona. Klechdy attyckie.

Wersja ros. Iresiona. Atticzeskije skazki. T. 1-3. Petersb. 1921.

Wersja pol. Irezjona. Klechdy attyckie. T. 1-2. W-wa 1922.

20. Rieligija ellienizma. Petersb. 1921. Wersja pol. zmien. i poszerz. zob. poz. 21.

21. Religie świata antycznego. T. 1-4. W-wa 1921-1934.

T. 1: Religia starożytnej Grecji. Zarys ogólny. Z upoważnienia autora przełożył S. Srebrny. W-wa 1921; wyd. 2 popr. przez autora. W-wa 1937. Wersja ros. zob. poz. 12.

T. 2: Religia hellenizmu. Z upoważnienia autora przełożyła G. Piankówna. W-wa 1925. Wersja ros. zob. poz. 20.

T. 3: Hellenizm a judaizm. Cz. 1-2. W-wa 1927.

T. 4: Religia Rzeczypospolitej Rzymskiej. Cz. 1-2. W-wa 1933-1934.

[T. 5]: Religia Cesarstwa Rzymskiego. Cz. 1-2.

Rkps gotowy do druku uległ zniszczeniu w 1939, zrekonstruowany przez autora w 1941 w Bawarii. Bibl. Uniw. Warsz. sygn. 179.

[T. 6]: Chrześcijaństwo antyczne. Cz. 1-2.

Rkps jw., zrekonstruowany w 1943.

Przekłady: ang.: G. R. Noyes: *The Religion of Ancient Greece*. Oxford 1926 — franc.: A. Fichelle: *La religion de la Grèce antique*. Paryż 1926.

22. Antyczny mir. T. 1. Ełłada. Skazoczna driewnost'. Petersb. 1922. Wersja pol. zob. poz. 38.

23. Trzy studia. Zamość 1922. Zob. też poz. 25 i Wyd. zbior. poz. 3.

Zawartość: Filarecka poezja Mickiewicza. (*Myśl Nar.* (Petersb.) 1916 nr 1); Uwagi nad „Grażyną”. (*Myśl Nar.* (Petersb.) 1916 nr 5-6); Melos w poezji Mickiewicza.

24. Grecja. Budownictwo, plastyka, krajozraz. T. 1-2. W-wa 1923.

Tu słowo wstępne oraz opisy do ilustracji.

25. Z ojczystej niwy. Studia i szkice. Zamość 1923.

Zawartość: Filarecka poezja Mickiewicza. (Zob. poz. 23); Uwagi nad „Grażyną”. (Zob. poz. 23); Melos w poezji Mickiewicza. (Zob. poz. 23); Idea Polski w dziełach Sienkiewicza. (Zob. poz. 15); Starożytność klasyczna a wykształcenie klasyczne. (Zob. poz. 9).

26. La Sybille. Trois essais sur la religion antique et le christianisme. Paryż 1924.

Przekład ang.: Melbourne (Australia) 1956.

27. Elementy dramatyczne w tragedii greckiej. W-wa 1925.

28. Tragodumenon libri tres. Kr. 1925.

Zawartość: De locis tragoediae Graecae; De trimetri Euripidei evolutione; De Iphigeniae et Danae mythopoeia tragica.

29. Starożytna parodia religijna. [Ogł. jako przedmowa do:] I. Wieniewski: *Starożytna parodia religijna*. Lw. 1926 s. I-XXVI.

30. Encyklopedia filologiczna. Część teoretyczna. Skrypta z wykładów wygłoszonych w r. akademickim 1926/1927. W-wa 1927.

31. Kilka uwag o wykształceniu klasycznym. *Kwart. Klas.* 1927 s. 6-10 i odb. Lw. 1927.

32. Rozwój moralności w świecie starożytnym od Homera do czasów Chrystusa. Odczyt wygłoszony na publicznym posiedzeniu PAU dn. 11 czerwca 1927. Kr. 1927.

33. Filhelleńskie poematy Byrona. *Wiedza i Życie* 1928 nr 8–9 i odb. W-wa 1928.

34. Prefacje. [Wstęp do:] W. Reymont: *I contadini* [Chłopi]. Przeł. A. Beniamino. *Aquila* 1928 i odb.

35. Ideał wychowawczy w starożytności i u nas. *Oświata i Wych.* 1929 nr 3 i odb.

36. Włoscianstwo w literaturze polskiej. *Wiedza i Życie* 1929 nr 7 i odb.

37. Literatura grecka. *Wielka lit. powsz.* T. 1. W-wa 1930 i odb.

38. Świat antyczny. Cz. 1–4. W-wa 1930–1938.

Cz. 1: Starożytność bajeczna. W-wa 1930; wyd. nast. ze wstępem J. Parandowskiego W-wa 1957. Wersja ros. zob. poz. 22.

Cz. 2: Grecja niepodległa. W-wa 1933; wyd. 2 W-wa 1937; W-wa 1958.

Cz. 3: Rzeczpospolita rzymska. W-wa 1935 [1934]; wyd. nast. W-wa 1958.

Cz. 4: Cesarstwo rzymskie. W-wa 1938.

39. Iresione. [Seria] I. *Dissertationes ad comoediam et tragoediam spectantes continens.* Lw. 1931; Paryż 1931; [Seria] II. *Dissertationes ad antiquorum religiones spectantes continens.* Lw. 1936.

40. Literatura starożytnej Grecji epoki powszechnej. Cz. 1. Zarys ogólny. W-wa 1931.

41. Kultura moralna starożytnej Grecji. W-wa 1932.

42. Znaczenie Wilamowitza w nauce i społeczeństwie ludzkim. *Wiedza i Życie* 1932 nr 4–5 i odb. W-wa 1932.

43. Il genio latino e il suo contributo alla formazione intellettuale dell'Europa. *Atti del II Convegno della „Fondazione Alessandro Volta”.* Rzym 1933 i odb.

44. Die neuesten Strömungen in der römischrepublikanischen Religionsgeschichte. *La Pologne au VII. Congrès International des Sciences Historiques 1932.* W-wa 1933 i odb.

45. Religia a sztuka Grecji. *Życie Sztuki* 1934 s. 1–15 i odb.

46. Wschód i Zachód a Polska. W-wa 1935.

47. Klechdy attyckie. Seria III–IV. W-wa 1936.

48. Horace et la société romaine du temps d'Auguste. Paryż 1938.

49. La sacra missione di Augusto. Rzym 1938.

Ponadto inne prace z zakresu filologii klasycznej.

Bibliografię prac podaje G. Pianko: Bibliografia prac T. Ziełińskiego. *Meander* 1959 nr 8/9.

Rozprawy, artykuły i recenzje z zakresu filologii klasycznej, religioznawstwa, kultury, sztuki, literatury polskiej i obcej zamieszczał w następujących czasopismach: *ABC* (1937), *L'Antiquité Classique* (Wetteren 1939), *Apolon* (1916), *Archiv für Religionswissenschaft* (Lipsk 1906), *Astrea* (1924), *Beilage zur Müncher Allgemeinen Zeitung* (1902–1903), *Bellona, Biesiada Lit.* (1914), *Biographisches Jahrbuch für Altertumskunde* (Berlin 1893), *Birżewyje wiadomości* (1916), *Bluszcz* (1922–1923), *Bolletino d'Arte* (Rzym 1914), *Bolletino degli Annali dell' Instituto di Corrispondenza Archeologica* (Rzym 1882), *Bolletino dell'Associazione Nazionale degli Studi Mediterranei* (Rzym 1930), *Bulletin of the University of Pittsburg* (1925), *Bulletin van de Vereeniging tot Beverding der Kennis van antieke Beschavings te S-Gravenhage* (Amsterdam 1928), *Classical Quarterly* (Londyn 1924), *Droga* (1928, 1930, 1932), *Eos* (1894, 1899, 1911, 1921–1927, 1929, 1936, 1938), *Filomata* (1929–1930, 1933), *Filologiczeskoje obozrenije* (Moskwa 1891–1898, 1902), *Forschungen und Fortschritte* (Berlin 1931), *Frankfurter Zeitung* (1912), *Gaz. Administracji i Policji Państw.* (1923), *Gaz. Lw.* (1921), *Gaz. Pol.* (1933, 1936–1937, 1939), *Gaz. Warsz.* (1923, 1929), *Glasnik Zemaljskog Muzeja u Bosni i Hercegovini* (Sarajewo 1920), *Haagsch Maandblad* (1925), *Hermes* (Petersb. 1907, 1909–1910, 1912–1913, 1915), *Illustr. Kur. Codz., Iskry* (1924–1925), *Izwestija Rossijskoj Akademii Nauk* (Petersb. 1918), *Jahresbericht über die Fortschritte der classischen Altertumswissenschaft* (Berlin 1894), *Jantar* (1937), *Klio* (Lipsk 1929), *Kur. Pol.* (1923), *Kwart. Klas.* (1927–1929, 1932–1934), *Medycyna i Przyroda* (1939), *Mélanges Bidez* (Bruksela 1933), *Mitteilungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften* (Lipsk 1924), *Mnemosyne* (Lugduni-Batavorum 1922, 1924), *Musée Belge* (Bruksela 1923), *Muz.* (1934), *Muz. Pol.* (1936–1937), *Myśl Nar.* (Petersb. 1916), *Nauka Pol.* (1929, 1934), *Neue Jahrbücher für das klassische Altertum* (Lipsk 1898–1899, 1901–1902, 1905–1906, 1908), *Oświata i Wychow.* (1929), *Pam. Lit.* (1929, 1931), *Pam. Warsz.* (1929, 1931), *Per lo Studio e l'Uso del Latino* (Rzym 1939), *Philologus* (Lipsk 1889, 1891, 1893, 1896, 1898–1899, 1901, 1904–1905, 1914), *Pion.*

(1935–1936, 1938–1939), *Przeegl. Filoz.* (1925), *Przeegl. Hist.* (1927), *Przeegl. Hum.* (1922–1925), *Przeegl. Pedag.* (1922), *Przeegl. Powsz.* (1924–1925, 1927), *Przeegl. Warsz.* (1922, 1924–1925), *Przeegl. Współcz.* (1922–1923, 1927–1928, 1938), *Publicazioni dell'Università Cattolica del Sacro Cuore* (Mediolan 1931), *Revista Clasica* (Rumunia 1939/1940), *Revue Belge de Philologie et d'Histoire* (Bruksela 1927–1928), *Revue des Études Grecques* (Paryż 1923), *Revue d'Histoire et de Philologie Religieuse* (Paryż 1927), *Revue de l'Université de Bruxelles* (1927, 1932), *Revue Internationale des Études Balkaniques* (Belgrad 1935), *Rheinisches Museum für Philologie* (Frankfurt nad Menem 1883–1884, 1889), *Riecz* (Petersb. 1918), *Rivista di Storia Antica* (Messyna 1897), *Rivista di Studi Filosofici e Religiosi* (Rzym 1923), *Roczn. Pol. Akademii Lit.* (1937–1939), *Ruch Lit.* (1928–1929, 1932), *Russkaja mysl* (1912–1913, 1915–1917), *Ruskoje slovo* (1937), *Scientia* (Bologna 1933, 1941), *Slavonic Review* (Londyn 1923/1924), *Słowo Pol.* (1928), *Studi e Materiali di Storia delle Religioni* (Bologna 1928), *Szkola i życie* (Petersb. 1915), *Die Tatwelt* (Berlin 1937), *Tyg. Ilustr.* (1922–1923), *Tyg. Wil.* (1925), *Wiad. Akademii Ros.* (Petersb. 1918), *Wiad. Lit.* (1925–1927, 1930, 1932–1933, 1939), *Wiedza i Życie* (1927–1932, 1936–1937), *Wiestnik Żewropy* (Petersb. 1896, 1898, 1900–1901, 1903, 1905–1906, 1909–1912, 1914–1918), *Wochenschrift für Klassische Philologie* (Berlin 1898), *Zapiski Impieratorskiego Odiesskogo Obszczestwa Istorii i Driewnostiej* (Odessa 1912), *Zeitschrift der Historischen Gesellschaft* (1902), *Żiżń iskusstwa* (1920), *Żurnal Minist. erstwa Narodnawo Proswieszczenija* (Petersb. 1883–1886, 1889, 1892–1893, 1896, 1898, 1900–1901, 1903, 1906, 1911, 1913, 1916), *Życie Szutki* (1934).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Acta II Congressus Philologorum Classicorum Slavorum*. Praga 1931, *Atti del II Convegno della „Fondazione Alessandro Volta”*. Rzym 1933, *Charisteria Casimiro de Morawski...* oblata. Kr. 1922, *Charisteria Gustavo Przychocki a discipulis oblata*. W-wa 1934, *Charisteria. Sbornik...* w czest' F. A. Korsza. Moskwa 1896, *Commentationes Horatianae*. Kr. 1935, *Commentationes philologiae, quibus O. Ribbeckio gratulatur discipuli*. Lipsk 1888, *Congrès de l'Association G. Budé à Nimes*. Paryż 1932, *Festschrift Theodor Gomperz dargebracht*. Wiedeń 1902, *Festschrift... des Historisch-Philologischen Vereins*. Monachium 1905, *Księga pamiątk. ku uczczeniu... L. Cwiklińskiego*. Lw. 1902, *Księga pamiątk. na 90-lecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938, *Mélanges Gustave Glotz*. Paryż 1932, *Mélanges offerts O. Navarre*. Tuluza 1935, *Munera philologica L. Cwikliński...* oblata. Poz. 1936, *Nowyj enciklopediczeskij słowar Efrona*. Pe-

tersb. 1914–1916, *Pam. IV Zjazdu historyków pol. w Poz. Lw.* 1925, *La Pologne au V-e Congrès International des Sciences Historiques à Bruxelles 1923*. W-wa 1924, *La Pologne au VI-e Congrès International des Sciences Historiques à Oslo 1928*. W-wa 1930, *La Pologne au VII-e Congrès International des Sciences Historiques 1932*. W-wa 1933, *Raccolta di scritti in onore di F. Ramorino*. Mediolan 1927, *Seminarium Kondakovianum*. Praga 1931, *Streszcz. referatów... Zjazdu Klas. Filologów Krajów Słowiańskich w Poz. Lw.* 1929, *Wielka lit. powsz.* T. 1. W-wa 1930, *Wissenschaft und Antiquariat*. Lipsk 1929, *Xenien*. Monachium 1891.

Przekłady

Przekładał na język ros. utwory Cicerona, Eurypidesa, Owidiusza i Sofoklesa.

Prace edytorskie

1. *Das Erbe der Alten. Schriften über Wesen und Wirkung der Antike*. Lipsk 1910–1911.

Współwydawcy: O. Crusius i O. Immisch.

Ponadto wydawał pisma Cicerona, Liwiusza, Owidiusza, Sofoklesa z wstępami i komentarzami w języku ros. (przekładanymi później na język pol.).

Był także redaktorem prac z hist. lit. i kultury antycznej wydawanych w języku ros.

Wydania zbiorowe i wybory

1. *Po co Homer? Świat antyczny a my*. Wybór i posłowie A. Biernackiego. Kr. 1970.

Zawartość: Świat antyczny a my. (Zob. Twórczość poz. 7); Proza artystyczna i jej losy. (*Przeegl. Powsz.* 1924 t. 2–3; pierwodr. ros. *Wiestnik Żewropy* 1898 nr 6); Piosnka robocza. (Zob. Twórczość poz. 8); Cicero w historii kultury europejskiej. Tłum. M. Trzczeńska. (Zob. Twórczość poz. 6); Motyw rozłąki. Tłum. K. Szłaga. (Pierwodr. ros. Motiw rozłąki. Owidij — Szelspir — Puszkin. *Wiestnik Żewropy* 1903 t. 5); Homer — Wergiliusz — Dante. (*Przeegl. Warsz.* 1925 t. 5, s. 36–45, 158–172); Mania twórcza. (*Pam. Warsz.* 1931 nr 7); Antyk Nietzschego. (*Pam. Warsz.* 1931 t. 3 nr 5–6; uprzednio ogł. w języku ros. Fridrich Nietzsche i antycznost [jako] Predislowie k I. tomu polnowo sobranija sozczinienij Nietzsche. Moskwa 1912); Prawo do parodii. (*Pam. Warsz.* 1931 nr 1); Nauka czysta i nauka stosowana w świecie starożytnym. (*Nauka Pol.* 1934 t. 19 s. 1–12 i odb.); Tematy w poszukiwaniu autorów. (*Gaz. Pol.* 1935 nr 72); O wiecznej aktualności problemów artystycznych antyku. (*Przeegl. Współcz.* 1938 t. 67 i odb. W-wa 1939).

2. *Szkice antyczne*. Wybór A. Biernackiego. Wstęp J. Parandowskiego. Kr. 1971.

Zawartość: Przedmowa [do: Z życia idei. S. I. Zamość 1925]. (Zob. Twórczość poz. 8); I. O sile nieczystej. (Zob. Twórczość poz. 8); Rzym i jego religia. (Zob. Twórczość poz. 17); Dionizos w religii i poezji.

(Zob. Twórczość poz. 8); Sfinks. (Zob. Twórczość poz. 8); Greckie źródła w Apokalipsie św. Jana. Tłum. G. Mycielska. (Ogl. w języku franc. *Charisteria Gustavo Przychodźki a discipulis oblata*. W-wa 1934); Ostrologia. (Zob. Twórczość poz. 8); Parlamentaryzm w republice rzymskiej. (Zob. Twórczość poz. 8); Herodas i jego scenki rodzajowe. (Zob. Twórczość poz. 8); Bakchilides. (Zob. Twórczość poz. 8); Ifigenia. (Zob. Twórczość poz. 8); Antygona. (Zob. Twórczość poz. 8); Królowa — służebnica. Świeżo znaleziona „Hipsypila” Eurypidesa. (Zob. Twórczość poz. 8); Sofokles i tragedia bohatera. (Zob. Twórczość poz. 10); Król Edyp — tragedia przeznaczenia. (Zob. Twórczość poz. 10); Antygona — tragedia władzy. (Zob. Twórczość poz. 10); Safona. (*Bluszcz* 1923 s. 247–340 z przerwami); Elementy dramatyizmu w tragedii greckiej. (Zob. Twórczość poz. 8); Rekonstrukcja zaginionych tragedii greckich. (Tłum. z ang. A. Biernacki. *Poezja* 1971 nr 6); Eschyl i jego „Persowie”. (Zob. Twórczość poz. 8); Eurypides i jego „Heraklidy”.

3. Legenda o złotym runie. Wybór A. Biernackiego. Wstęp J. Krzyżanowskiego, posłowie L. Winniczuk. Kr. 1972.

Zawartość: Antyczna Lenora. (Studium); F. Grillparzer; Legenda o złotym runie [dot. Eurypidesa i Grillparzera]; Kleopatra; „Życie snem” [Calderona] i „Sen życiem” [F. Grillparzera]; Ostatnie dni Owidiusza w Dobrużdy; Filarecka poezja Mickiewicza. (Zob. Twórczość poz. 23); Uwagi nad „Grażyną”. (Zob. Twórczość poz. 23); Melos w poezji Mickiewicza. (Zob. Twórczość poz. 23); Zakładanie strzelca czarnego; Wstęp do wykładów lozańskich Mickiewicza; Idea Polski w dziełach Sienkiewicza; Włóczęństwo w literaturze polskiej. (*Wiedza i Życie* 1929 nr 7); „Odprawa posłów greckich” w starożytności [dot. Bakchilidesa i Sofoklesa]; Puszkin a Polska; „Przepiórecze” w holdzie; Grecja w komedii „Obrona Ksantypy” [L. H. Morstina]; Ksantypa. [Niektóre art. tłumaczyli na język pol.: A. Biernacki, G. Mycielska, L. Suchanek].

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1880, 1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6545 IV.

2. Do Pol. Komitetu Organizacyjnego Międzynar. Zjazdu Historyków w Brukseli w 1923. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. depozyt Tow. Nauk. Warsz. sygn. 286.

3. Do I. Chrzanowskiego listy z 1923 i 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7208/III.

4. Do L. Bernackiego z 1934. Rkps Ossol. sygn. 7054/II.

5. Do Z. Przesmyckiego z 1937. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2868.

6. Do A. Wysockiego 2 listy z 1937. Rkps Ossol. sygn. 13149/III.

7. Do J. Niemirskiej-Pliszczyńskiej 4 listy z 1941–1944. Ogl. adresatka *Roczn. Hum.* 1960 nr 2 s. 77–83.

8. Do H. Mortkowicz-Olczakowej listy z 1942. Ogl. adresatka *Meander* 1959 nr 8/9 s. 428–433.

9. Od L. Bernackiego 2 listy z 1934. Rkps Ossol. sygn. 7054/II.

10. Papiery odnoszące się do sprawy honorowej między prof. Uniw. Warsz. A. Krokiewiczem a T. Zielińskim z 1935. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7147.

OPRACOWANIA

S. T.: Dwa trzydziestolecia filologiczne. *Eos* 1914 s. 108–110. — Jubileusz 30-letniej pracy dwóch Polaków na polu naukowym. *Dzień* 1914 nr 54. — *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1921 [tu bio- i bibliografia]. — T. SINKO. *Przeł. Warsz.* 1922 nr 7. — J. SAJDAK. *Dzień. Poz.* 1925 nr 57. — iw [I. WIENIEWSKI]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 11. — P. HULKA-LASKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 196, 202. — I. WIENIEWSKI. *Wiad. Lit.* 1927 nr 194, 198. — R. GANSZYNIEC: Twórcy filologii klasycznej w Polsce. *Kwart. Klas.* 1928 s. 328–335. — S. LENKOWSKI: Przegląd twórczości naukowej prof. T. Zielińskiego. *Wiedza i Życie* 1929 nr 3. — J. PARANDOWSKI: T. Zieliński. *Pam. Warsz.* 1929 nr 1. — S. SELIGA: Złote gody z nauką. *Przeł. Pedagog.* 1929 nr 21. — T. SINKO. *Express Por.* 1929 nr 298. — I. WIENIEWSKI: O stosunku artystycznym współczesności do antyku. *Przeł. Współcz.* 1929 t. 29 s. 262–281. — S. WITKOWSKI: Złote gody naukowe. *Dzień. Lw.* 1929 nr 344.

A. M.: Pięćdziesięciolecie działalności prof. T. Zielińskiego. *Polonia-Italia* 1930 nr 5/6. — H. DELACROIX: Prof. T. Zieliński. *La Pologne Politique, Économique et Artistique* (Paryż) 1930 nr 2. — J. P. *Pam. Warsz.* 1930 z. 4/5. — W. KLINGER. *Przeł. Współcz.* 1930 t. 32 s. 161–172. — S. LENKOWSKI: Jubileusz naukowy prof. T. Zielińskiego. *Wiedza i Życie* 1930 s. 429–431. — G. PRZYCHOCKI: Jubileusz T. Zielińskiego. *Kur. Warsz.* 1930 nr 141. — G. PRZYCHOCKI: Ku czci prof. T. Zielińskiego. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1930 z. 2. — S. SELIGA. *Oświata i Wychow.* 1930 nr 6. — T. SINKO. *Czas* 1930 nr 118. — *Kwart. Klas.* 1930 nr 4. — *Świat* 1930 nr 21. — W pracowniach pisarzy polskich. *Wiad. Lit.* 1930 nr 24. — H. DELACROIX: J. Dewey et T. Zieliński, docteurs honoris causa de l'Université de Paris. *Revue Internationale de l'Enseignement* 1931 nr 51. — *Roczn. Tow. Nauk. Warsz.* 1931, 23. — J. BIRKENMAJER: Dzieło prof. Zielińskiego. *Mysł Nar.* 1932. — I. WIENIEWSKI: Ku słowiańskiemu odrodzeniu antyku. *Przeł. Współcz.* 1932 t. 43 s. 113–117. — H. L. MORSTIN. *Wiad. Lit.* 1933 nr 487. — H. ULASZYN. *Wiad. Lit.* 1933 nr 512. — S. ESSMANOWSKI: Non omnis moriar. *Pion* 1934 nr 11 [wywiad]. — J. MORTKOWICZ: Dzieła T. Zielińskiego. Katalog. W-wa [1934]. — W. R. WITT: Dialog z prof. T. Zielińskim. *Demiurg*

1934 nr 2. — Z. T.: Uczeni o sobie. *Wiedza i Życie* 1935 nr 8/9.

(Nekrologi:) S. KULAKOWSKI: Wspomnienie o T. Zielińskim. *Dziennik Łódzki* 1945 nr 17; Pamięci zmarłych członków PAU. *Roczn. PAU* 1939/1945 s. 74–118; W. KLINGER: Ostatnie lata życia i pracy T. Zielińskiego. *Listy filologiczne* (Praga) 1946 nr 4/5; W. KLINGER. *Pam. Lit.* R. 36 (1946) z. 3/4 s. 345–450; W. K. [W. KLINGER]. *Spr. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1946 z. 1; L. PIOTROWICZ: T. S. Zieliński (1859–1944). *Kwart. Hist.* 1946 z. 3/4; S. SREBRNY. *Eos* 1947 z. 2.

S. PIGOŃ: T. Zielińskiego droga do Polski. *Tyg. Powsz.* 1949 nr 37. — Les philologues classiques morts au cours des années 1939–1949. *Bulletin du Centre Polonais de Recherches Scientifiques de Paris* 1949 nr 4. — H. GREGOIRE: Notice sur la vie et les travaux de T. Zieliński. *Université Libre de Bruxelles. Rapport sur l'année académique 1948–1949* [Bruksela 1950] s. 141–142. — R. WASITA: Zapomniany humanista. *Obywatel W-wy* 1957 nr 1. — L. H. MORSTIN: Spotkania z ludźmi. *Kr.* 1957. — J. IWASZKIEWICZ. *Meander* 1959 nr 8/9. — K. KUMANIECKI. *Meander* 1959 nr 8/9. — S. J. LURIA: Wspomnienia o prof. T. Zielińskim i jego metodzie motywów rudymenarnych. (Tłum. O. Jurewicz). *Meander* 1959 nr 8/9. — H. MORTKOWICZ-OLCZAKOWA: Wspomnienie o T. Zielińskim. *Meander* 1959 nr 8/9; przedr. w książce: Bunt wspomnień. W-wa 1959. — G. PIANKO: Bibliografia prac T. Zielińskiego. *Meander* 1959 nr 8/9. — S. SREBRNY: Ze wspomnień ucznia. *Meander* 1959 nr 8/9. — A. B. [A. BAŃKOWSKA]. *Stolica* 1960 nr 26. — Abe [A. BIERNACKI]. *Twórczość* 1960 nr 1. — J. IWASZKIEWICZ: Grób profesora Zielińskiego. *Przekrój* 1960 nr 772. — J. LUDVÍKOVSKÝ. *Zprávy Jednoty Klasických Filologů* 1960 nr 2. — J. NIEMIRSKA-PLISZCZYŃSKA. *Roczn. Hum.* 1960 nr 2. — F. NOVOTNÝ. *Listy filologiczne* (Praga) 1960 nr 1. — G. PIANKO. *Meander* 1960 nr 1. — S. SREBRNY: T. Zieliński a tragedia grecka. *Roczn. Hum.* 1960 nr 2. — J. STARNAWSKI: T. Zielińskiego studia Mickiewiczowskie. *Roczn. Hum.* 1960 nr 2. — I. WIENIEWSKI. *Wiad.* (Londyn) 1960 nr 2. — L. WINNICZUK. *Radio i Telewizja* 1960 nr 33. — K. NARUTOWICZ: Traktaty żółkną młodo. *Kierunki* 1967 nr 34 [dyskusja na temat wznowienia dzieł T. Zielińskiego: J. Lis. Tamże nr 42, 50; T. Jodełka-Burzecki. *Kultura* 1967 nr 47, 1968 nr 2]. — J. WYSZOMIRSKI: Spod kreski. Wybór szkiców i felietonów. Łódź 1967. — S. CAT-MACKIEWICZ: Odeszli w zmierzchu. W-wa 1968.

A. BIERNACKI. *Twórczość* 1970 nr 5. — T. SYGA. *Stolica* 1970 nr 37. — I. WIENIEWSKI: Wspomnienie o T. Zielińskim. W książce: Kalejdoskop wspomnień. Londyn

1970 s. 133–141. — J. KRZYŻANOWSKI: Szkice literackie T. Zielińskiego. *Kultura* 1971 nr 52. — J. Z. JAKUBOWSKI: Uczony — artysta — popularyzator. *Życie W-wy* 1973 nr 66. — K. KOLIŃSKA: Ogień znalazł podobny różę. *Stolica* 1973 nr 25–28 [oraz nawiązanie:] nr 44. — J. IWASZKIEWICZ: Unia intelektualna. *Kultura* 1974 nr 50. — W. KLINGER: T. Zieliński. *Portrety uczonych pol. Kr.* 1974. — A. BIERNACKI. *Perspectives Polonaises* (W-wa) 1975 nr 4. — K. STACHOWSKA: Projekt utworzenia Polskiego Instytutu Archeologicznego w Rzymie. *Meander* 1975 nr 11/12.

Cicero im Wandel der Jahrhunderte. G. AMMON. *Blätter für bayerisches Gymnasialschulwesen* XLIX, 164–165. — H. PETER. *Berliner philologische Wochenschrift* XXXIII, 809. — *Bursians Jahrbuch* 167, 348. — A. M. *Hermes* (Petersb.) 1912 nr 14. — *Classical Review* 1913 (VIII). — *Museum* (Lejda) 1913. — *Rivista di filologia classica* 1913. — *Revue de philologie* 1914 nr 2.

Świat antyczny a my. *Przegl. Pedag.* 1922 s. 149.

Z życia idei. S. SELIGA. *Przegl. Hum.* 1925 s. 340–344. — I. WIENIEWSKI. *Wiad. Lit.* 1926 nr 107.

Sofokles i jego twórczość tragiczna. ELEUTER [J. IWASZKIEWICZ]. *Wiad. Lit.* 1928 nr 240.

Historia kultury antycznej w zwięzłym wykładzie. M. KŁOSOWSKI. *Przegl. Hum.* 1924 s. 292–294. — J. BIRKENMAJER. *Kur. Poz.* 1925 nr 8–9.

Literatura starożytnej Grecji epoki niepodległości. K. PLUCIŃSKI. *Przegl. Hum.* 1923 s. 357–358. — W. HORZYCA. *Wiad. Lit.* 1924 nr 27. — J. PARANDOWSKI. *Przegl. Warsz.* 1924 t. 2 s. 112–115.

Hermes Trismegistos. J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 2 s. 133–135.

Idea Polski w dziełach Sienkiewicza. S. PAPÉE. *Dziennik Poz.* 1921 nr 53. — R. SKULSKI. *Pam. Lit.* R. 29 (1932) s. 542.

Piękna Helena. STEF. [S. PAPÉE]. *Dziennik Poz.* 1921 nr 146. — T. SINKO. *Przegl. Warsz.* 1921 t. 1 s. 246.

Rzym i jego religia. J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1922 t. 2 s. 133–135.

Irezjona. R. GANSZYNIEC. *Lud* (1923) s. 147–148.

Religie świata antycznego. T. SINKO. *Przegl. Warsz.* 1921 nr 2. — S. SELIGA. *Przegl. Hum.* 1925 s. 344. — iw. [I. WIENIEWSKI]. *Wiad. Lit.* 1926 nr 111, 134, 1928 nr 219. — S. LENKOWSKI. *Wiedza i Życie* 1934 s. 104–105.

Trzy studia. S. PIGOŃ. *Przegl. Warsz.* 1922 t. 2 nr 7 s. 98–104.

Z ojczyznej niwy. lg. *Wiad. Lit.* 1924 nr 4. — J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1925 t. 1 s. 104–106.

La Sybille. E. MARCONI. *Rivista Bibliographica* 1924 s. 678–679. — S. R. [S. REINACH]. *Revue Archéologique* 1924 s. 373. — T. SINKO. *Przegl. Współcz.* 1925 t. 12 s. 461–468. — J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1925 t. 1 s. 104.

Filhelleńskie poematy Byrona. sth. *Wiad. Lit.* 1929 nr 264.

Prefazione. K. WYKA: Próba nowego odczytania „Chłopów” Reymonta. *Pam. Lit.* R. 59 (1968) z. 2.

Literatura grecka. T. SINKO. *Przegl. Lit.* 1930 nr 7–8.

Świat antyczny. J. P. *Pam. Warsz.* 1930 z. 4/5. — S. LENKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1930 nr 342. — I. WIENIEWSKI: Ku słowiańskiemu odrodzeniu antyku. *Przegl. Współcz.* 1932 t. 43 s. 113–117. — K. CZACHOWSKI. *Świat* 1933 nr 24. — S. LENKOWSKI. *Wiad.*

Lit. 1933 nr 483. — H. L. MORSTIN. *Wiad. Lit.* 1933 nr 487. — H. ULASZYN. *Wiad. Lit.* 1933 nr 512. — K. Ż. [K. ŻARNOWIECKI]. *Tęcza* 1935 nr 9. — I. WIENIEWSKI. *Pion* 1936 nr 5. — J. K. [J. KISIELEWSKI]. *Tęcza* 1938 nr 10. — Z. STAROWIEYSKA-MORSTINOWA. *Kultura* 1938 nr 26. — K. BROŃCZYK. *Kierunki* 1958 nr 18. — S. LICHANŃSKI. *Orka* 1958 nr 46. — J. Ł. [J. ŁANOWSKI]. *Przegl. Kult.* 1958 nr 6. — T. SYGA. *Nowe Książki* 1958 nr 6.

Literatura starożytnej Grecji epoki powszechniej. S. LENKOWSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 51. — *Kur. Poz.* 1931 nr 438.

Recenzje wydań zbiorowych

Po co Homer? L. BARTELSKI. *Widnokręgi* 1971 nr 3. — A. BIERNACKI. *Życie Lit.* 1971 nr 7. — S. STABRYLA. *Poezja* 1971 nr 6. — W. SZYMBORSKA. *Życie Lit.* 1971 nr 8. — W. WEINTRAUB. *Kultura* (Paryż) 1971 nr 10. — Z. LIBERA. *Nowe Książki* 1972 nr 1. — Z. LIBERA. *Polish Literature — Littérature Polonaise* (W-wa) 1972 nr 3. — *Polskaja literatura* (W-wa) 1972 nr 4.

Szkice antyczne. J. KYDRYŃSKI. *Dzien. Pol.* 1972 nr 108. — Z. LIBERA. *Nowe Książki* 1972 nr 1. — Z. LIBERA. *Polish Literature — Littérature Polonaise* (W-wa) 1972 nr 3. — S. STABRYLA. *Poezja* 1972 nr 7. — *Polskaja literatura* (W-wa) 1972 nr 4.

Legenda o złotym runie. T. SYGA. *Stolica* 1972 nr 43. — S. STABRYLA. *Poezja* 1973 nr 4.

ZNAMIROWSKI ADAM (1880–1953)

Poeta.

Ur. 16 listopada 1880 w Jaśle. Studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Był nauczycielem gimnazjalnym. Zmarł 3 września 1953 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Śmierć. Kr. 1904.

Poezja prozą.

2. Całun (1903). Kr. 1912.

Poezja prozą.

3. Emilia Plater. Dramat. Ogł. fragm. *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 18 (scena IV z aktu I).

4. Starosta Achacy, czyli Dwa Chocimy.

Tragedia w 3 aktach. Ogł. fragm. *Epoka* 1922 s. 101–103, 134–137, 170–173.

5. Wir perspektyw. Kr. 1933.

Poezje.

Utwory zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Epoka* (1922), *Głos Narodu* (1909, 1916), *Ilustr. Tyg. Pol.* (1915; tu m.in. Z poematu „Legiony”). Urywki z pieśni I: Wymarsz Legionów z Krakowa. Nr 5), *Maski* (1918), *Młodość* (1900), *Na Szerokim*

Świecie (1929; tu nowele: W deszczu wiosennym. Nr 21; Portret, który zabił. Nr 23; Tryk myśliwski pana mecenasa. Nr 39; Pęknięty balon. Nr 44), *Nowa Reforma* (1917; tu Dwa światy. Nr 385), *Nowe Słowo* (1902).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Poezje wybrane*. Oprac. A. E. Balicki. [Kr. 1916], *Pol. pieśń wojenna*. Lw. 1916, *Zakopianka. Jednodniówka*. Zakopane 1901 (tu wiersz pt. Odstępstwo).

Listy i materiały

1. Do J. E. Płomińskiego 5 listów z 1933–1946. Rkps Ossol. sygn. 12936/II.

2. Bilety wizytowe. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8985 III t. 15.

OPRACOWANIA

Almanach jubileuszowy Univ. Jagiel. z kalendarzem na l. 1900 i 1901. Kr. 1900 s. 94. —

A. WAŚKOWSKI: Współczesność w poezji. *Głos Narodu* 1934 nr 17. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967.

Śmierć. A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1904 s. 411–412. — R. JAWORSKI. *Nowe Słowo* 1904 s. 316–319. — C. J. [C. JELLENTA]. *Ateneum* 1905 t. 3 s. 107. — m. [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1905 nr 153. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 1.

Całun. j. b. [J. BANDROWSKI]. *Słowo Pol.* 1912 nr 377.

Wir perspektyw. M. BORUCHOWICZ. *Nowy Dzień*. 1934 nr 216. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1934 nr 75. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 3 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — L. SKOCZYŁAS. *Gaz. Lit.* 1934 nr 5. — Zw. [Z. WAŚNIEWSKI]. *Kamena* 1934 nr 6. — Ws. *Pion* 1934 nr 12.

Ż

ŻEROMSKI STEFAN zob. tom 18

ŻMIJEWSKA EUGENIA (ok. 1865–1923)

Inne formy nazwiska: ŻMIJEWSKA-BROCHWICZOWA; ŻMIJEWSKA-SZRENIAWA.

Pseud. i krypt.: GRYP; E. ŻM.; EUG. ŻMIJ.; -eż-; SRZENIAWITA; STRZENIAWITA.

Nowelistka, powieściopisarka, tłumaczka i publicystka.

Ur. ok. 1865 we wsi Podwysokie koło Humania, w rodzinie ziemiańskiej. Otrzymała wykształcenie domowe. Zawód literacki rozpoczęła od pracy dziennikarskiej i translatorskiej w *Słowie*, którego redakcja zgotowała jej w 1911 uroczysty jubileusz z okazji 25-lecia współpracy. Przyjaźniła się z E. Orzeszkową. W czasie pierwszej wojny światowej przebywała w Kijowie i redagowała w 1916 *Przedświt*. Była członkiem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Zmarła 14 czerwca 1923 w przytułku dla ubogich im. Franciszka Salezego w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Płomyk. Z pamiętnika instytucji. *Powieść. Błuszcz* 1905 nr 47–53, 1906 nr 21–42, 1907 nr 1–50; *Głos Narodu* 1906 nr 110–141 (fragm.). Wyd. osob. W-wa 1907. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1910; W-wa 1921 *Bibl. Dzieł Wyborowych*; W-wa 1959 *Bibl. Powieści i Romansów*.

2. Dola. *Powieść*. Z przedmową E. Orzeszkowej. Kr. 1909. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa

1910; W-wa 1959 *Bibl. Powieści i Romansów*.

3. Serduszko. *Dzieje pożycia*. [Powieść]. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 35–52; 1910 nr 2–27. Wyd. osob. ze wstępem M. Gawalewiczka W-wa 1911. Wyd. nast.: W-wa 1912; W-wa 1921 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 884–885; W-wa 1959 *Bibl. Powieści i Romansów*.

4. Z pamiętnika niedosłej literatki. *Nowele i obrazki*. W-wa 1910.

Zawartość: Moje pierwsze dni; Wśród piór; Dwuwiersz. (*Słowo* 1909 nr 250); Literatura czy krowa; Nie ma jak sława. (*Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 1); Marszałek Ojama i pani Tuška; Pierwsze posiedzenie L.W.R.Z.; Mezalians. (*Słowo* 1909 nr 305); Subtelna. (*Słowo* 1909 nr 295); Czujaj! (Tłum. z języka włos. opowiadania M. Serao: Czujaj! *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1900 nr 33-48); Za duszę. (*Słowo* 1909 nr 113); Starsza pani. (*Kur. Warsz.* 1909 nr 315); Godzina; Z frontowego okna; Otóż nie. (*Słowo* 1906 nr 278); Jakos to będzie. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 88, *Dzien. Chicagowski* 1907 nr 92, 97); Dlaczego Lipcia za mąż nie wyszła? (*Bluszcz* 1903 nr 27); Lawina; Różowa piętką. (*Gaz. Powsz.* 1910 nr 67-69; *Słowo* 1910 nr 220); Z daleka. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 9).

Przekład ros.: Dlaczego Lipcia za mąż nie wyszła? *Wiestnik inostrannoj literatury* 1910 nr 9.

5. Młodzi. Szkic powieściowy. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 1-52. Wyd. osob. W-wa 1912.

6. Jutro. Powieść współczesna. *Słowo* 1912 nr 190-358, 1913 nr 1-3. Wyd. osob. W-wa 1912.

7. Z daleka i z bliska. Nowele wspomnienia i wrażenia. W-wa 1912 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 723.

Zawartość: Gra towarzyska; Po co? czyli konkurs. (*Słowo* 1910 nr 295); Przed i po. (*Kur. Warsz.* 1910 nr 188); Utrapienie lokatora; Jak Duduś został wieszczem; Z dziennika smutnej dziewczicy; Dawniej a dzisiaj; Rewolucja z okien Hersego; O nadmiarze i braku w małżeństwie. (*Tyg. Mód i Powieści* 1910 nr 40); W litewskim dworze. (*Przegl. Powieści* 1908 nr 209-212; *Słowo* 1908 nr 243); Mały szkic wielkiej duszy. (*Tyg. Mód i Powieści* 1911 nr 36-38); Z krainy słońca; Odsetki od rulety. (*Dzien. Chicagowski* 1909 nr 153); Znad kurhanów.

8. Skauci. Powieść dla młodzieży. W-wa 1913. Wyd. nast. W-wa 1921 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 893.

9. Dwa spotkania. — Skończzone. — Dozwolili. Zbiór nowel. Poz. 1914.

Zawartość: Dwa spotkania. (*Gaz. Lw.* 1914 nr 31-61); Skończzone. (*Nowa Reforma* 1911 nr 505; *Dzien. Chicagowski* 1911 nr 273, 1912 nr 18); Dozwolili. (*Nowa Reforma* 1910 nr 338-340).

10. Wieczorek. Opowiadanie z życia młodych. *Nasz Dom, Tyg. Mód i Powieści* 1914 nr 20-24. Wyd. osob. Kijów 1916.

11. Moc truchleje. Kijów 1916.

Zawartość: Moc truchleje; Błogosławieństwa; Konterfekt. Obrazek z 1864; Z przeżyć i wrażeń. Fragmenty. (*Świat Kobiecy* 1914 nr 18-20, 23-24); „Bajeczne żurawie”. (*Tyg. Ilustr.* 1915 nr 29); Słowiki medycynie. (*Tyg. Ilustr.* 1915 nr 29); Dzień rannego. (*Świat Kobiecy* 1914 nr 16/17); „Siestrica”; I takie szczęście bywa; Przed bitwą; O Paderewskim. (*Tyg. Ilustr.* 1914 nr 9. Por. poz. 13).

12. Książę Pan. W-wa [1917].

Zawartość: Książę Pan; 50 karbowaniców. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 74; *Lit. i Sztuka* 1914 nr 16); Tajemnicza sława. (*Świat Kobiecy* 1914 nr 9); Lokatorka. Wesola historia smutnego rozczarowania. (*Kur. Warsz.* 1914 nr 169); Wieczorek. Z życia młodych. (Zob.

poz. 10); Żurek pani Pentarskiej. Migawka z życia towarzyskiego; W gabinecie lekarza. Obrazek małomiejski. (*Nasz Dom, Tyg. Mód i Powieści* 1914 nr 2); Wiosna. (*Wieś Ilustr.* 1913 nr 5); Nie dopita kropla. (*Kur. Warsz.* 1913 nr 61); Na stepie. Nowela. (*Wieś Ilustr.* 1913 nr 8); Sarbiewski czy Włodzio? Nowela. (*Dzien. Kijowski* 1914 nr 96-99); Księżyć, słowik i Bergson; Takimi patrzyły, bo innych nie miały. Czyli dwa punkty widzenia. (*Złoty Róg* 1913 nr 10-12); Koleżanki. (*Nasz Dom, Tyg. Mód i Powieści* 1913 nr 6); Z pamiętnika mężczyzny. (*Nasz Dom, Tyg. Mód i Powieści* 1913 nr 13); Lusja pisze powieść; Czym kto chce być. Podśluchane; Poskarż się. Nowela z cyklu „Żony”. (*Kur. Lw.* 1914 nr 159, 163; *Dzien. Kijowski* 1914 nr 91); On, ona i wszyscy. Łamiągówka.

13. Polak — obywatel. I. Paderewski. Kijów 1917. (Por. poz. 11).

14. Car i unitka. Powieść nadesłana na konkurs jubileuszowy „Kuriera Warszawskiego”. W-wa 1921 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 877. Przedr. *Nowy Świat* (Nowy Jork) 1924 nr 330-365, 1925 nr 1-86.

15. Żona. Powieść. W-wa 1921 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 894-895.

Przekłady utworów nie zidentyfikowanych: c z e s.: jedno z opowiadań tłum. I. V. *Opawsky tydzennik* 1909 nr 87 — r o s.: dwa opowiadania tłum. M. Ł. *Russkaja mysl* 1904 nr 9.

Artykuły, utwory i przekłady umieszczała w następujących czasopiśmiech: *Bluszcz* (1902-1914; tu stała rubr.: Z literatury, oraz m.in.: Powrót do ziemi. 1906 nr 2; Miecz, ogień i węże. 1910 nr 43; Głos od stepu. 1910 nr 44-48), *Bławatek* (1911-1912), *Drużyna* (1912), *Dzien. Chicagowski* (1907-1911; tu m.in.: Jakos to będzie. 1907 nr 92, 95), *Dzien. Kijowski* (1906, 1911, 1914; tu m.in.: Czterdzieści lat pracy, E. Orzeszkowa. 1906 nr 3; Orzeszkowa jako kobieta. 1911 nr 124; Głos od stepu. 1911 nr 101), *Gaz. Lw.* (1914), *Gaz. Nar.* (1904), *Gaz. Powsz.* (1910), *Głos Narodu* (1903-1904, 1906), *Głos Pol.* (Petersb. 1916; tu: W kraju i poza krajem. Nr 1-26, 40-46, 49-51), *Ilustr. Głos Narodu* (1902), *Le Journal de Pologne* (W-wa 1919), *Kobieta* (1906), *Kur. Litewski* (1907-1908), *Kur. Lw.* (1914), *Kur. Pol.* (1899-1910), *Kur. Warsz.* (1890-1895, 1904-1905, 1907-1911, 1914, 1919-1920; tu stała rubr.: Z literatury; Z teatru. 1890-1895; oraz m.in.: Czy się optaca. 1904 nr 64; Marietko, czujaj. 1904 nr 127; Echa letnie. 1905 nr 213; Przypomnijmy sobie. 1907 nr 289), *Lit. i Sztuka* (1914), *Mies. Kur. Pol.* (1899-1902; rubr.: Ze świata kobiecego), *Niwa* (1889), *Nowa Gaz.* (1910-1911), *Nowa Reforma* (1910-1911), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1924-1925), *Ognisko* (1902-1906), *Pogoń* (1913), *Przegl.* (1908), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1887, 1896-1898, 1901; tu liczne przekłady z lit. obcej), *Przegl. Wielkopol.* (1911), *Przew. Kąpielowy* (1905),

Przedownica (1911), *Rewia* (1920), *Rodzina i Szkoła* (1907), *Słowo* (1905–1914; dział wiadomości zagranicznych; oraz m.in. „Toporczańska”. 1906 nr 292; [Wspomnienia]: I. Moje pierwsze dni, II. Po rozejrzeniu się. 1907 nr 7–8, 16–17; Od Niej i dla Niej. 1907 nr 152; Za wysoko i za nisko. 1907 nr 333; Ci, których kochamy. 1908 nr 67; Godzina. 1908 nr 74; O Zmarłym. 1909 nr 143; Przedstawienie pasyjne. 1910 nr 376; Szurka. 1911 nr 133; Ostatnie pożegnanie. 1912 nr 163; Jutro. 1912 nr 190–358, 1913 nr 1–3), *Świat* (1906, 1913; tu m.in.: Na ślizgawce. 1906 nr 6; Ukrainki. 1913 nr 28), *Świat Kobiety* (1914–1916; tu m.in.: Spełnione życzenia. 1914 nr 10), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1899–1900), *Tyg. Ilustr.* (1900–1902, 1912–1915, 1918, 1920; tu m.in.: Starsi i młodzi. 1911 nr 20; Pan hrabia. 1912 nr 32–38; Wrażenia z Morges. Paderewski. 1914 nr 9; Medźid. 1918 nr 35; Kobiety a wojna. 1920 nr 32, 34–35), *Tyg. Mód i Powieści* (1909–1914; tu m.in.: Za duszę. 1909 nr 20; Jak się dziś bawią i czy się bawią. 1911 nr 25; Po sprawunki. 1913 nr 49; Ranny. 1914 nr 50), *Tyg. Pol.* (1899), *Wielkopolanin* (Pittsburg 1910; tu: Wspomnienie. 1910 nr 23), *Więś Ilustr.* (1913), *Zgoda* (Chicago 1907, 1910, 1912; tu m.in.: Z nadnie-meńskiej mogiły. 1910 nr 24), *Złoty Róg* (1912–1913).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Książka jubileuszowa „Dzien. Poz.” 1859–1909*. Poz. 1909; *Przedświt*. Kijów 1916; *Sami sobie*. W-wa 1900.

Przekłady

1. R. Haggard: Testament pana Meesen. *Niwa* 1889 nr 3–17.

2. L. Tinseau: Na rozdrożu. W-wa 1890 *Dod. do Słowa*.

3. W. Collins: Kobieta w bieli. T. 1–2. W-wa 1891.

4. P. Caro: Gorzkie owoce. W-wa 1892; W-wa 1894.

5. R. Dombre: Doktorka. W-wa 1893 *Dod. do Słowa*; W-wa 1894 [?].

6. H. de Bisay i D. Laumonier: Tajemnica księdza Fauvel. W-wa 1894 *Dod. do Słowa*.

7. E. S. Ellis: Przez lasy i przez ogień. W-wa 1894 *Dod. do Wieczorów Rodz.* Wyd. nast.: pt. Przez ogień i przez lasy. Powieść dla młodzieży. W-wa 1896; pt. Przez ogień i przez lasy, przygoda dwojga dzieci. W-wa 1905; toż cz. 2. W-wa [ok. 1917].

8. R. Kipling: Zgasłe światło. W-wa 1894 *Dod. do Słowa*.

9. H. Ward: Marcela. W-wa 1894 *Dod. do Słowa*; W-wa 1896.

10. J. du Maurier: Trilby. W-wa 1895 *Dod. do Słowa*; W-wa 1897.

11. L. Tolstoj: Gospodarz i parobek. W-wa 1895 *Dod. do Słowa*.

12. A. Hope: Więzienie w Zenda. Historia trzech miesięcy z życia angielskiego gentlemana. W-wa 1896 *Dod. do Słowa*.

13. R. Ottolengui: Zbrodniarz—artysta. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1896 nr 286–301, 1897 nr 1–49. Wyd. osob. W-wa 1896 *Dod. do Słowa*.

14. G. Boothby: Wśród łotrów, czyli jak złodzieje byli okradani. W-wa 1897 *Dod. do Słowa*.

15. M. Corelli: Bez Boga. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 269, 1898 nr 1–9.

16. J. Lermiana: Regina. Romans historyczny. W-wa 1897 *Dod. do Słowa*.

17. S. Weyman: Przygody francuskiego szlachcica. W-wa 1897 *Dod. do Słowa*; przedr. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1898 nr 10–113.

18. C. Doyle: Znamię czterech. W-wa 1898 *Dod. do Słowa*.

19. Goron: Z pamiętników prefekta policji paryskiej. W-wa 1898 *Dod. do Słowa*.

20. A. K. Green: Przy drzwiach zamkniętych. W-wa 1898. Wyd. nast. W-wa 1936.

21. F. du Boisgobey: Starość policjanta. Romans. W-wa 1899 *Dod. do Słowa*.

22. P. Bourget: Spłata. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1899 nr 16–27.

23. J. Ohner: Król Paryża. W-wa 1899 *Dod. do Słowa*.

24. F. du Boisgobey: Dla syna. Romans. Lw. 1900 *Dod. do Kur. Lw.*

25. M. Corelli: Boy. Szkic powieściowy. W-wa 1900; przedr. *Kur. Lw.* 1901 nr 33 i nn.

26. A. Hope: Rupert Hentzau. W-wa 1900.

27. H. J. Rosny: Złota igiełka. W-wa 1900.

28. P. Bourget: Cudze pióra. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 228–254.

29. A. Caruthers: Kto winien? *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1901 nr 180–209.

30. E. Gebhardt: Ostatnie przygody boskiego Odyseusza. W-wa 1901 *Dod. do Słowa*.

31. H. G. Wells: Człowiek niewidzialny. *Głos Narodu* 1901 nr 180 i nn. Wyd. osob. W-wa 1901.

32. C. Doyle: Tajemnica Baskervilleów. Dziwne przygody Sherlocka Holmesa. *Głos Narodu* 1902 nr 287-295 i nn. Wyd. osob. W-wa 1902.

33. A. Grant: Milioner w opałach. W-wa 1902; przedr. *Głos Narodu* 1903 nr 19 i nn.

34. A. Hope: Tristram z Bleutu. W-wa 1902.

35. D. Mereżkowski: Zmartwychwstanie bogów. W-wa 1902.

36. A. K. Green: Kto i jak? W-wa 1903.

37. L. de Tinseau: Sposobność. W-wa 1903.

38. A. B. de Guerville: Szkice z Japonii. *Bluszcz* 1904 nr 10-22.

39. A. C. Gunter: A wszystko z miłości... W-wa 1904.

40. F. Vanderem: Ofiara. *Słowo* 1905 nr 300-333, 1906 nr 20-27.

Oprócz tego ogłaszała przekłady drobnych utworów następujących autorów: L. Alma-Tadema, P. Altenberg, A. Caruthers, M. Gorki, A. B. de Guerville, B. Haarden, R. Haggard, M. Jókay, H. Lavedán, F. Molnár, A. Reibmayr, A. Ronai, B. Sassnik-Waleski, M. Serao, S. Weyman, J. W. Wy-mark.

Listy i materiały

1. Do E. Orzeszkowej list z 1904 i fragmenty 6 listów z 1904-1908 ogł. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 4. W-wa 1958 s. 409-415.

2. Do H. Sienkiewicza z 1907. Rkps Ossol. sygn. 13349/II.

3. Do B. Wysłoucha z 1907. Rkps Ossol. sygn. 7186/II.

4. Do Z. Rabskiej z 1912 [?] i 2 z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

5. Od E. Orzeszkowej 14 listów z 1904-1909. Ogł. L. B. Świdorski w: E. Orzeszkowa: Listy. T. 2 cz. 2 W-wa—Grodno 1938 s. 211-226; przedr. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 4. W-wa 1958.

OPRACOWANIA

S. DZIKOWSKI: Kobieta pracująca umysłowo. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 49. — M. GAWALEWICZ: E. Żmijewska. *Tyg. Mód i Powieści* 1909 nr 35. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Ateneum Kaplańskie* 1909 t. 2 s. 179.

R.: E. Żmijewska. Sylwetka jubileuszowa. *Bluszcz* 1911 nr 46. — M. WIERZBIŃSKI: E. Żmijewska. *Tyg. Mód i Powieści* 1911

nr 48. — Kartki ilustrowane. Jubileusz autorki. *Biesiada Lit.* 1911 nr 49. — Jubileusz literatki. *Nowości Ilustr.* 1911 nr 47.

Z. SARNECKI: Powieści i nowele. *Nowa Reforma* 1918 nr 126-128.

(Nekrologi:) S. PODHORSKA-OKOŁÓW: Nad grobem autorki „Płomyka”. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 164; *Bluszcz* 1923 nr 25; *Gaz. Warsz.* 1923 nr 163; *Ilustr. Kur. Codz.* 1923 nr 139; Śmierć znanej powieściopisarki w przytulku. *Kur. Inf. i Telegraficzny* 1923 nr 134; *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 26.

E. K. [E. KARSKA]: Sylwetki zapomniane: E. Żmijewska. *Praktyczna Pani Dobra Obywatelka* 1936 nr 10. — Parnas polski we wspomnieniach i anegdotce. W-wa 1964. — S. DZIKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1965 nr 3. — Sienkiewicz żywy. Zebrał t. s. [T. SYGA]. *Stolica* 1966 nr 50 [m.in. fragm. wspomnień E. Żmijewskiej]. — H. WOLFF-ZIELIŃSKA: Gdy myślę o matce... *Stolica* 1970 nr 49. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973.

Płomyk. aw. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 s. 916. — I. CHRZANOWSKI: Wychowanie w powieści. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 33. — W. GOMULICKI. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1907 nr 15. — J. OKSZA [J. KISIELEWSKA]: Nasz ideał kobiety w najnowszej literaturze. *Bluszcz* 1907 nr 45. — J. A. KISIELEWSKI: Książka kobiety. *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 283. — J. A. KISIELEWSKI: Na harfie ze złotych włosów. *Nasz Kraj* 1907 t. 4 nr 10. — T. KONCZYŃSKI. *Bluszcz* 1907 nr 42. — W. KOSIAKIEWICZ. *Słowo* 1907 nr 153. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1907 nr 255. — M. ŁOPUSZAŃSKA. *Mysł Pol.* 1907 nr 25. — L. MASŁOWSKI. *Bluszcz* 1907 nr 29; przedr. fragm. rec. z *Przeł. Lw.* — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1907 nr 198. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1907 t. 95 s. 242. — L. WŁODEK: Z półek księgarskich. *Goniec Por. i Wiecz.* 1907 nr 283. — *Czas* 1907 nr 223. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1907 nr 97-100. — w. k. m.: *Dwutyg. Katechet. i Duszpasterski* 1908 s. 157. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 20. — W. K. Świat 1909 t. 4 nr 45. — J. JACKL. *Nowe Książki* 1960 nr 6.

D o l a. W. GOMULICKI. *Kraj* 1909 nr 23. — H. T-wa. *P. Lit. i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1909 s. 99-102. — H. T-wa. *Słowo* 1909 nr 101. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Ateneum Kaplańskie* 1909 t. 2 s. 179. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 138. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Przeł. Powsz.* 1909 t. 104 s. 139. — T. MIELCARZEWICZ: Nowości beletrystyczne. *Praca* 1909 nr 11, 20, 21. — P. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1909 nr 288. — A. STRZELCKI. *Sfinks* 1909 t. 7 s. 201. — M. WELOWA. *Prawda* 1909 nr 29. —

W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1909 t. 103 s. 272. — *Dwutyg. Katechetyczny i Duszpasterski* 1909 s. 645. — *Nasz Kraj* 1909 nr 57. — J. *Głos Płocki* 1910 nr 25. — D. Ś. [D. ŚLIWICKI]. *Ziemia Lubel.* 1910 nr 36. — J. JACKL. *Nowe Książki* 1960 nr 6.

Serduszko. H. GALLE: *Dusza kobieca.* *Kur. Warsz.* 1910 nr 355. — J. JACKL. *Nowe Książki* 1960 nr 6.

Z pamiętnika niedoszłej literatki. GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 32. — C. JANKOWSKI: *Czy arcydzieło?* *Kur. Warsz.* 1910 nr 355. — *Głos Płocki* 1910 nr 53. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 22.

Młodzi. J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1912 t. 184. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mód i Powieści Nasz Dom* 1912 nr 26. — Z. [S. ZDZIARSKI]. *Wisła* 1912 nr 12. — *Sprawa* 1912 nr 2. — *Brzask* 1913 nr 12, 1914 nr 1.

Jutro. A. J. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 s. 781. —

W. KLYSZEWSKI. *Sfinks* 1913 t. 2 s. 154. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1913 s. 357. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1916 t. 131 nr 71.

Z daleka i z bliska. LASCARO [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Słowo* 1912 nr 41.

Skauci. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 48. — J. KOTARBIŃSKI. *Nasz Dom (Tyg. Mód i Powieści)* 1914 nr 12.

Moc truchleje. S. WŁOSZCZEWSKI. *Wiad. Bibliogr.* (Kijów) 1917 nr 3.

Książę Pan. J. JANKOWSKI. *Bluszcz* 1917 nr 49 s. 380. — N. CIESZYŃSKI. *Przeł. Powsz.* 1919 t. 141-142 s. 56.

Żona. W. TOLŁOCZKO. *Przeł. Powsz.* 1922 t. 153/154 s. 456-457.

A. K. Green: *Przy drzwiach zamkniętych.* (Rec. tłum.) W. TARNAWSKI. *Nowa Książka* 1936 z. 2.

ŻUŁAWSKI JERZY (1874-1915)

Pseud. i krypt.: J. Ż.; J. Ż.; WALUŻA [?]; X. WALUŻ.

Poeta, dramato- i powieściopisarz, publicysta, tłumacz.

Ur. 1 lipca 1874 w Lipowcu, w powiecie ropczyckim, w środowisku ziemiańskim; syn Kazimierza i Józefy z Gosławskich. Od 1884 do 1889 uczęszczał do gimnazjum w Bochni, następnie do szkoły realnej w Krakowie. Maturę zdał w 1891. W 1892 wyjechał do Szwajcarii i rozpoczął studia na politechnice w Zurychu. W następnym roku przerwał naukę i powrócił do kraju. Od 1894 studiował filozofię w Bernie i w 1897 otrzymał doktorat za rozprawę „Das Problem der Kausalität bei Spinoza”. W roku szkolnym 1897/1898 pracował jako nauczyciel w Jasle. W 1898 poślubił Helenę Sienkiewiczównę, córkę dyrektora gimnazjum. Jesienią 1898 rozpoczął zajęcia w Gimnazjum Św. Anny w Krakowie. W 1899 razem z Janem Stenem (Ludwikiem Brunerem) redagował *Krytykę*. W 1903 nawiązał ścisły kontakt z Tadeuszem Pawlikowskim i teatrem lwowskim. Od 1904 odbywał liczne podróże po Europie (Włochy, Szwajcaria, Francja). W 1907 uzyskał separację sądową z żoną i w tymże roku poślubił w Zurychu Kazimierę Hanicką. W kwietniu i maju 1909 przebywał w Kijowie i innych miastach Rosji wygłaszając odczyty. W 1910 osiadł wraz z rodziną w Zakopanem. Był znanym taternikiem, aktywnie działającym w Towarzystwie Tatrzańskim i Tatrzańskim Ochotniczym Pogotowiu Ratunkowym. Od 1912 do 1914 pełnił obowiązki redaktora literackiego czasopisma *Zakopane*. W 1914 wstąpił do Legionów i działał w Polskiej Organizacji Narodowej. Przebywał okresowo w Wiedniu przy Naczelnym Komitecie Narodowym i jako jego delegat organizował lokalny komitet w Zakopanem. W 1914 był redaktorem wojskowego pisma *Do Broni!* W końcu kwietnia 1915 przeniesiony został do sztabu przy Komendzie Legionów w Piotrkowie. Pełnił m.in. funkcję łącznika między Komendą a Sztabem I Brygady. Zmarł 9 sierpnia 1915 w szpitalu polowym w Dębicy pod Tarnowem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Na strunach duszy. Poezje. Garsć pierwsza. Kr. 1895. Zob. też poz. 7.

Zawartość: m.in. cykle: *Mojej kochance*, *Noc zimowa*, *Tęsknota*.

2. Pax. Dwie strofy prozą. *Czas* 1896 nr 26–29 i odb. Przedr.: *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. 1897. Zob. też poz. 12, 27.

Nagrodzone na konkursie „Czasu” na nowelę w 1896.

Przekład ros.: N. Ch. *Sietler* 1909 nr 45–46/48.

3. Intermezzo. Poezje. Kr. 1897. Zob. też poz. 7.

Zawartość: cykle: Z „Kaskad”, Z różnych strun, Z przykładów.

4. Stance o pieśni. Kr. 1897. Zob. też poz. 14, 22.

Poemat, wyd. anonimowo.

5. Das Problem der Kausalität bei Spinoza. Berno 1899.

Streszcz. *Przeł. Filoz.* 1901 z 1. Rozprawa doktorska.

6. Poezje. II. W-wa 1900.

Zawartość: m.in.: cykle: Z Talmudu, Okruchy; oraz: Ananke. (*Życie* 1898 nr 25); Jungfrau. (*Życie* 1898 nr 20 pt. Wspomnienie z Alp. Zob. też poz. 22); Narodziny Psyche — prolog do fantazji „Eros i Psyche”. (Zob. też poz. 22); Lotos. (Z poematu *Lotos*. IX. *Jednodniówka*. Kr. 1899. Zob. też poz. 22).

Rkps — Lotos. Wyjątek z pierwszej części poematu. Bibl. Nar. sygn. 2676.

7. Poezje. I. Wyd. nowe, wybrane i popr. Kr. 1901.

Zawartość: cykle: Na strunach duszy. (Zob. poz. 1), Intermezzo. (Zob. poz. 3).

8. Na srebrnym globie. Rękopis z księżycy. Powst. 1901–1902. Ogl. *Głos Narodu* 1901 nr 292–299, 1902 nr 1–155; *Kur. Poz.* 1902 nr 301–459. Wyd. osob. Lw. 1903 [druga red.] (ilustr. A. Procajłowicz). Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1909; wyd. 3 Lw. 1912 [trzecia red.]; wyd. 4 W-wa 1921; wyd. 5 W-wa 1922; wyd. dla młodzieży oprac. F. K. Nowicki. W-wa 1922; W-wa 1946; Rzym 1947; Kr. 1956 (z przedmową S. Lema); Kr. 1957; Kr. 1959; Kr. 1975.

Część pierwsza trylogii. Zob. też poz. 23, 28.

Przekłady: czes.: S. Minafik. Praga 1915. Wyd. nast.: Praga 1930 — litewski: J. Pilypaitis. Wil. 1972 — niem.: K. Łodygowski. Wyd. 2 Monachium 1914 — ros.: Na łunie. Powiest. *Nowoje słowo* 1911 nr 1 s. 83–103 (fragm.); całość: O. Wiszniewska: Na sieriebrianoj planietie. Roman. *Wiestnik inostrannoj literatury* 1908 nr 1–7; A. Ziejligier: Na sieriebrianoj szarie. Moskwa 1911 (Sobranije soczinenij t. 1); S. Michajłowa-Sziern: Na łunie. Fantastyczny roman. Leningrad 1925, wyd. 2 Leningrad 1927; A. Gromowa, R. Nudelman. Moskwa 1969 (z przedmową S. Lema) — ukr.: Ł. W. Pacharewski. Kijów 1928 — węgier.: 1922.

9. Dyktator. Prolog i cztery akty z krwawych dni 1863 r. Ogl. fragm.: *Głos Narodu* 1901 nr 294 [?], 295, 1902 nr 308 (pt. Sceny z dramatu „Dyktator”); *Ilustracja Pol.* 1902 nr 52 (akt 4); *Krytyka* 1903 t. 1 s. 10–19, 93–105 (akt 3). Wyst. Lw. 22 stycznia 1903

(pt. Dyktator. Komedia w 4 aktach z prologiem). Wyd. osob. całości Lw. 1903. Wyd. 2 Lw. 1907.

Fragm. III aktu przedr.: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2, W-wa 1967 s. 179–185.

Prolog wyst. Kr. 1 września 1905.

10. Benedykt Spinoza. Człowiek i dzieło. Cz. 1–2. W-wa 1902 *Bibl. Samokształcenia* nr 4–5. Zob. też poz. 35.

Szkic popularny.

11. Na puszczy. Scena z dramatu. *Epi-tafium I. Maciejewskiego Sewera*. Kr. 1902 s. 79–84.

12. Opowiadania prozą. W-wa 1902.

Zawartość: Drobiazgi: Skarga grobów; Do przyjaciela; Św. Mikołaj; Sen; Pocałunek; Odjechała; Sprzedana dusza; Dowód; Śmierć; Z listu; Babie lato. (Całość cyklu przedr. w poz. 27 pt. Okruchy); — Opowiadania: Modlitwa. (Zob. też poz. 27); Pax. (Zob. poz. 2); Z domu ojców. (*Głos Narodu* 1898 nr 47–54. Zob. też poz. 27); Matka. (*Nowa Reforma* 1900 nr 33–34. Zob. też poz. 27); Biały szczur. (*Życie* 1898 nr 33–34. Zob. też poz. 27); Po uczcie. (*Nowa Reforma* 1901 nr 103–107; *Tyg. Pol.* 1901 nr 22–23. Zob. też poz. 27).

Przekłady

Ros.: całość zbioru: J. i M. Tropowscy. Petersburg. 1908 *Biblioteka „Młodoja Polska”* t. 3. (Zob. też poz. 27).

Skarga grobów: ros.: O. Wiszniewska. *Człowiek i dzieło*. T. 3. Kijów 1913.

Do przyjaciela: niem.: A. Scherlag. *Polnische Post* 1907 nr 47 — ros.: O. Wiszniewska. *Człowiek i dzieło*. T. 3. Kijów 1913.

Pocałunek: esperanto: *Pola Esperantisto* 1911 nr 6.

Sprzedana dusza: niem.: A. Scherlag. *Polnische Post* 1910 nr 47 — esperanto: J. Szapiro. *Pola Esperantisto* 1928 nr 2.

Matka: franc.: T. Waryński [?]. *Bulletin Polonais* 1902 nr 173.

Po uczcie: ros.: J. i M. Tropowscy. *Sbornik „Młodoja Polska”*. Petersburg. 1908 s. 257–272.

13. Prolegomena. Uwagi i szkice. Lw. 1902.

Zawartość: Słowo wstępne; O cywilizacji i filozofii. Luźne uwagi; Ze świata myśli; Na dachu obserwatorium. Dialog o pięknie. (Powst. 1898. Ogl. *Krytyka* 1900 s. 667–675; *Głos* 1901 nr 35–37. Zob. też poz. 33, Wyd. zbior. poz. 1); Znaczenie symbolizmu w sztuce. (*Głos* 1901 nr 28–30 pt. Rozwój sztuki a symbolizm. Zob. też poz. 33 pt. Symbol i „naga dusza”, Wyd. zbior. poz. 1; fragm. przedr. w: *Programy i dyskusje lit. okresu Młodej Polski*. Oprac. M. Podraza-Kwiatkowska. Wr. 1973, wyd. 2 Wr. 1977); Teoria sztuki „nagiej duszy”. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1; fragm. przedr.: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2, W-wa 1967 s. 178); O „Królu-Duchu”; Zagadnienie. Paradośny dialog. (Zob. też poz. 27 pt. Rozmowa z diabłem i Wyd. zbior. poz. 1).

14. Z domu niewoli. Poezje. Kr. 1902.

Zawartość: m.in. cykl 9 sonetów: Warszawa. (Wyd. osob. pt. Warszawa. Wyjęto ze zbioru „Z domu niewoli”. Kr. 1902. Zob. też poz. 22 i Wyd. zbior. poz. 2); Z poematu „Kacerrz”; Stance o pieśni. (Zob.

poz. 4); O idei Mickiewiczowskiej słów kilka. (*Krytyka* 1900 s. 751-757. Zob. też poz. 33).

15. Wianek mirtowy. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 2 września 1903, Kr. 12 września 1903. Ogl. fragm. *D. E. Friedlejna kalendarz kr. na r. 1904*, Kr. 1903 s. 96-115 (sceny z II aktu). Wyd. osob. całości Lw. 1905 (pt. Wianek mirtowy. 4 akty). Wyd. 2 Lw. 1912.

Przekłady: litewski: *Teatras* 1912. Wyst. Szawle 1913, Poniewież 1913, Wil. 1914—ros.: N. Budkiewicz, Tyflis 1906; Gajewski [?]. Wyst. Kijów 1906.

16. Na wzgórzu wawelskim. W książce: Wawel, katedra i zamek po restauracji. Kr. 1903.

Współautor: J. Nekanda Trepka.

17. Eros i Psyche. Fantazja sceniczna w 7 obrazach. Wyst. Lw. i Kr. 27 lutego 1904. Wyd. Lw. 1904 (pt. Eros i Psyche). Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1905 (okrojone przez cenzurę, bez obrazu piątego. Opuszczony obraz wyd. osob. pt. Przez krew. [B. m. i r. 1905?]); wyd. 3 Lw. 1906 (pt. j.w.); wyd. 4 [zmien.] Lw. 1909 (pt. Eros i Psyche. Powieść sceniczna w 7 rozdziałach); wyd. 5 Kr. 1921 (z przedmową T. Sinki).

Fragm. obrazu piątego pt. Przez krew przedr.: *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski*. T. 2. W-wa 1967 s. 185-192.

Przekłady: ros.: A. Frienkiel. Kijów 1906; wyd. 2 Kijów 1907; W. Sjeriebajow, M. Szewlakow. Moskwa 1906; A. Wozniesiński. Kijów 1906; wyd. 2 Kijów 1907; wyd. 3 Moskwa 1910 *Uniwersitetińska biblioteka* nr 266-267; T. Szczepkina-Kupiernik. Moskwa 1907; wyd. 2 Moskwa 1912—serbochorw.: ok. 1904-1905. Rkpś przekładu Arch. Teatru w Zagrzebiu sygn. 1507. Nie wyst.—włoski: S. Kalinowska. Lanciano 1929 (wstęp: E. Damiani); Turyn 1930 [?].

W oparciu o sztukę autor opracował libretto do opery L. Różyckiego. Wyd. partytury z fragm. tekstu w przekładzie na język niem.: S. Goldering, F. Leo. Berlin 1917. Wyst. całości opery Wr. 1917 (w języku niem.); Poz. 1917 (w języku niem.); W-wa 1918, Poz. 1926, Lw. 1928. Również wyst. Osijek 1923, Lublana 1927, Sztokholm 1936.

18. Pokłosie. Poezje 1894 do 1904. W-wa 1904. Zob. też poz. 22.

Zawartość: tu m.in. cykle: Rymy, rytmy i strofy, „Dolce stil nuovo”. (Zob. też poz. 22); Z poezji Fryderyka Nietzschego. (Zob. też poz. 22).

Przekłady: m.in.: E. A. Poe; Eldorado; J. M. Heredia; Kleopatra; J. Richepin; Stare gwiazdy. (Zob. też poz. 22).

19. Ijola. Dramat w 4 aktach z czasów średniowiecza. Wyst. Lw. 7 marca 1905. Wyd. Lw. 1905. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1906; wyd. 3 [przerobione] Lw. 1912.

Przekłady: litewski: 1931—ros.: F. Masłowa. Moskwa 1910 *Uniwersitetska biblioteka* nr 296-297; J. Biejer, Moskwa 1913.

W oparciu o sztukę powstała opera w 4 aktach. Libretto i muz.: P. Rytel. Powst. 1924-1927. Wyst. W-wa 1929, Poz. 1937. Przekład niem.: R. Gaebel po 1957.

20. Gra. Tryptyk sceniczny. Wyst. Lw. 15 lutego 1906, W-wa 3 listopada 1906. Wyd. osob. Lw. 1906. Wyd. 2 Lw. 1912.

Cz. 1: Literat i aktorka. (Powst. 1903).

Cz. 2: Przyjaciel bezinteresowny. (Wyst. Kr. 14 listopada 1908).

Cz. 3: Finał komedii. (Powst. 1905).

Przekłady roś.: N. Budkiewicz. Moskwa 1906; J. Biejer. Moskwa 1912.

21. Donna Aluica. Dramat w 5 aktach. Wyst. Lw. 7 listopada 1906 (pt. La Bestia). Wyd. Lw. 1906 (pt. „La Bestia”). Dramat w 5 aktach osnuty na tle dziejów weneckich w XIV w.). Wyd. 2 zmien. W-wa 1909 (pt. Donna Aluica. Dramat w 5 aktach).

Przekład niem.: K. Łodygowski. Monachium 1913.

22. Poezje. Wydania zbiorowego w nowym układzie tomów 4. Lw. 1908.

T. 1: Cykle: Sonetów młodych część pierwsza. 1892-1895, Sonetów młodych część druga. 1892-1895, Sonetów młodych część trzecia. 1893-1897, Sonetów młodych część czwarta. 1896-1897, Widmo. 1894, W blasku księżycy. 1896, Przy rozstaniu. 1896, Na nową drogę. 1896, Galatea. 1894, Pokusa. 1894, Jungfrau. 1898. (Zob. poz. 6), Balthazar. 1896, Lucyfer. 1896-1898, Dies irae. 1898. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2), Z Talmudu. 1898, Warszawa. 1899. (Zob. poz. 14), Widzenia. 1896-1899, Okręt bezsterny. 1899, Dolce stil nuovo. 1900-1904. (Zob. poz. 18), Czerwone wino. 1903, Sonet za różę. 1906, Pokłosie. 1892-1899. (Zob. poz. 18).

T. 2: cykle: Stance o pieśni. 1896. (Zob. poz. 4), Pobudki. 1894-1898, Rapsody szaleńca, Cień. 1895, Życie. 1898-1903; oraz: Narodziny Psychy. 1897. (Zob. poz. 6), Lotos. 1894-1898. (Zob. poz. 6); J. Richepin; Stare gwiazdy. [Przekład]. (Zob. poz. 18).

T. 3: M.in.: Mojżesz. 1896; Widzenia Jeheksielowe. 1902 [przekład]. (Zob. Wyd. zbior. poz. 2); Z ksiąg Joba cierpliwego. 1902-1903 [przekład]; Nad morzem. 1896; Z poezji Fryderyka Nietzschego. (Zob. poz. 18).

T. 4: M.in. cykle: Wiosenne kwiaty. 1892-1899, Smutki. 1893-1897, Po drodze. 1904-1906.

T. 5: zapowiedziany przez autora nie ukazał się.

23. Zwycięzca. Powieść. *Kur. Warsz.* 1908 nr 325-360, 1909 nr 1-220; *Słowo Pol.* 1909 nr 266-608, 1910 nr 3-111. Wyd. osob. Kr. 1910. Wyd. nast.: W-wa 1916; W-wa 1921; wyd. nowe W-wa 1922; W-wa 1928 *Bibl. Groszowa* t. 636-637; W-wa 1946.

Część druga trylogii. Zob. poz. 8, zob. też poz. 28.

Przekłady: czes.: S. Minafik. Praga 1916—ros.: *Wiestnik inostrannoj literatury* 1911 i odb. Petersburg. 1911; A. Ziejligier. Moskwa 1914 (Sobranije soczinienija t. 2); S. Michajłowa-Sziern. Leningrad 1925, wyd. 2 Leningrad 1928—ukr.: S. Sakydon [?]. Kijów 1927.

24. Za cenę też. Komedia omyłek w 3 ak-

tach. Wyst. Lw. 6 października 1909. Wyd. Kr. 1910 [1909].

Przekład ros.: A. Fricnkiel. Petersburg. 1909.

25. Pan Wilhelm Feldman, historyk literatury polskiej. *Słowo Pol.* 1909 nr 21, 214 i odb.; przedr. zob. poz. 33 w art. pt. Diabolo suadente...

26. Bajka o człowieku szczęśliwym. Nowe opowiadania. Lw. 1910. Wyd. nast.: W-wa 1914 (pt. Człowiek szczęśliwy. Powieść); W-wa 1928 *Bibl. Groszowa* IV, 33 (pt. Człowiek szczęśliwy); W-wa 1934 *Bibl. Lit. „Nowej Polski”* 76.

Zawartość: Bajka o człowieku szczęśliwym. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 214; *Nowy Kraj* 1906 t. 1 nr 22-23); Romeo i Julietta. (*Słowo Pol.* 1905 nr 258-262; *Dzienn. Kijowski* 1906 nr 189-191; *Kur. Warsz.* 1908 nr 177-178. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Hegesias Peisithanatos. (*Słowo Pol.* 1905 nr 387-395); Jak Don Quichote pogodził Hamleta z Don Juanem. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1. *Fragm. przedr.: Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski. T. 2. W-wa 1967 s. 192-193*); Veneri et Romae. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 1-109 z przerwami; *Słowo Pol.* 1907 nr 217-227. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Dwa dni w Alpach. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 255, 261; *Słowo Pol.* 1907 nr 511-513. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Na Gemi jesienią. (*Słowo Pol.* 1907 nr 599 pt. Przez Gemmi w listopadzie; *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 5 [fragm.]. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Tarantela. (*Kur. Litewski* 1909 nr 266-268. Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); List Seneki do Lucylisza. Przekład.

27. Kuszenie szatana. Opowiadania. W-wa 1910. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1914.

Zawartość: Kuszenie szatana; Modlitwa. (Zob. poz. 12); Pax. (Zob. poz. 2); Z domu ojców. (Zob. poz. 12); Matka. (Zob. poz. 12); Białe szczur. (Zob. poz. 12); Po uczcie. (Zob. poz. 12); Rozmowa z diabłem. (Zob. poz. 13 pt. Zagadnienie); Z papierów po niedoszłym samobójcy; Okrucy. (Zob. poz. 12 cykl pt. Drobiazgi).

Przekłady

Ros.: całość: J. Dombrowski i J. Trutowska; Iz doma otcow. Moskwa 1916.

Kuszenie szatana: esperanto: W. Grabowski. *Pola Esperantisto* 1911 nr 5.

28. Stara ziemia. Powieść. *Głos Narodu* 1910 nr 117-171, 1910 nr 1-31. Wyd. osob. Kr. 1910. Wyd. nast.: Kr. 1911; W-wa 1921; wyd. nowe W-wa 1922; W-wa 1947.

Część trzecia trylogii. Zob. poz. 8, 23.

Przekłady: czes.: S. Minafik. Praga 1916 — ros.: O. Wiszniewska. *Więstnik inostrannoj literatury* 1912 nr 1-6; M. Timofiejewa. Moskwa 1928 — ukr.: W. Tomaszewskij. Kijów 1928.

29. Koniec Mesjasza. Dramat w 4 aktach. Wyst. Lw. 24 marca 1911. Wyd. Lw. 1911.

Przekłady hebrajskie: J. J. Zinger. W-wa 1923; M. Blajstift. W-wa 1924.

30. Gród słońca. Baśń dramatyczna w 3 aktach. Lw. 1911.

31. Laus feminae. Cz. 1. Powrót. Powieść

współczesna. *Kur. Warsz.* 1913 nr 8-179 z przerwami; *Gaz. Lw.* 1913 nr 35-187. Wyd. osob. W-wa 1914. Wyd. nast. W-wa 1922.

Cz. 2 zob. poz. 32.

32. Profesor Butrym. Powieści „Laus feminae” część druga. *Nowa Reforma* 1913 nr 544-582, 1914 nr 1-138; *Życie Pol.* 1914 z. 2-7 [nie dokończone]. Wyd. osob. całości. W-wa 1916 (z przedmową Z. Dębickiego). Wyd. nast. W-wa 1922 (pt. Profesor Butrym. Z cyklu „Laus feminae”).

Cz. 1 zob. poz. 31. Zamierzona cz. 3 miała nosić tytuł Człowiek z gwiazd.

33. Szkice literackie. Książki—Myśli—Ludzie. W-wa 1913.

Zawartość: „Legenda Tatr” [K. Tetmajera]. (*Zakopane* 1912 nr 2-13; *Gaz. Lw.* 1912 nr 41-50); O idei Mickiewiczowskiej. (Zob. poz. 14); Na dachu obserwatorium. (Zob. poz. 13); Symbol i „naga dusza”. (Zob. poz. 13); Prometeusz żydowski. (O księdze Hioba); „Małpie zwierciadło” [o A. Nowaczyńskim]; Diabło suadente... [dot. sporu z Feldmanem, m.in. przedr. poz. 25].

34. Do moich synów. [Wiersz]. *Wiedeński Kur. Pol.* 1914 nr 11. Wyd. jako druk ulotny [Wil. 1915]. Wielokrotnie przedruk. M. in.: *Pieśni nowych legionów. Wiedeń 1915, Antologia wojsk pol. na r. 1916. Cieszyn 1915, Almanach wojsk pol. Cieszyn 1916, Kalendarz wojenny 1916. Lw. 1915, Pieśni pol. w latach wielkiej wojny. Kr. 1916, W pamiętnym roku wojny. W-wa 1916, Wschodzącym zorzą. Poezja pol. w latach wojny. Miłkołów 1917, Zbiór poeów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. Zob. też Wyd. zbior. poz. 2.*

Również pod innymi tyt.: Do moich synków; Testament.

Przekłady: słowacki: A. Żarnow: Testament. *Slovak* 1938 nr z 20 lutego — włoski: Testamento. *Antologia della poesia polacca contemporanea*. Oprac. Skarbek-Thuchowski. Lanciano 1933.

Oprac. muz.: J. T. Wydzga. Do moich synków. W-wa 1916.

35. Przed zwierciadłem prawdy. Szkice filozoficzne. W-wa 1914.

Zawartość: Benedykt Spinoza. Człowiek i dzieło. (Zob. poz. 10); Filozofia a cywilizacja; Nieznany myśliciel współczesny; Syntetyczny monizm w teorii poznania.

36. Miasta umarłe. W-wa 1918.

Zbiór przygotowany do druku przez autora w 1914. Wyd. przerwane wojną.

Zawartość: Miasta umarłe. 1910. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Dwa listy z podróży. 1903; Śmierć bohatera. 1910 [o Klimku Bachledziej]. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Z Monachium. („Salome” Oskara Wilde’a). 1905. (Zob. też Wyd. zbior. poz. 1); Noc Fezulańska; Po siedmiu latach. 1913. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Ermete Zacconi. 1906; Kilka uwag o sztuce aktorskiej. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1); Listy o sztuce. [Szkic nie dokończony]. (Zob. Wyd. zbior. poz. 1).

37. Nowy Donkiszot. *Nowy Przegl. Lit. i Sztuki* 1921 t. 2 s. 80–125, 233–258.

Fragment dramatu. Ogl. pośmiertnie wraz z notą red. Rkps Ossol. sygn. 13035/II.

Rękopisy drobnych utworów: *Moi synowie*. Wiersz. Rkps w posiadaniu syna, Juliusza Żuławskiego. Ogl. w książce: *Z domu*. W-wa 1978 s. 122–123; Pod sąd. Historia Legionu Wschodniego. Powst. 1914, nie dokończony. Rkps Ossol. sygn. 13416/III; *Romeo i Julia*. Rkps Bibl. IBL PAN w W-wie; *Zjazd tatrzański*. Wiersz. Rkps Ossol. sygn. 12045/III.

Przekłady drobnych utworów: czeskie: F. Kvapil: *Ananke*; *Černí oči*; *Najady*; *Život*; *Ohnivá řeka*; *A la Boticelli*. *Slovanský přehled* 1900 s. 449–453.

Fińskie: R. Silvano: *Ällös usko*. *Nuori Puola*. Porvoo 1916.

Niemieckie: J. Tenner: *Lust. Polnische Post* 1907 nr 32. — *Moderne polnische Lyrik*. Oprac. L. Scherlag. Zurych 1923.

Rosyjskie: *Mogilnyj straż*. *Nowiełła. Kijevskaja mysl* 1908 str 8 s. 42–44. — J. Szwieriew: *Jubilej*. Petersburg 1910 *Chudożestwiennaja biblioteka* nr 69.

Włoskie: O. Skarbak-Tłuchowski: *Chiedo sempre*; *A un abete*. *Antologia della poesia polacca contemporanea*. Lanciano 1933. — *Benedizione. Poeti del mondo*, Mediolan 1939.

Wiersze, utwory, recenzje teatralne, artykuły, rozprawy i przekłady zamieszczał w czasopiśmie: *Archiv für die Philosophie, Ateneum* (1896), *Ateneum* (1903), *Bławatek* (1907–1908), *Chimera* (1902), *Czas* (1896, 1900, 1903), *Do Broni!* (1914; tu art.: *Zerwany łańcuch*. Nr 1; *Orientacja bierności*. Nr 2; *Za wolność naszą i waszą*. Nr 3), *Dzien. Chicagoski* (1902), *Dzien. Cieszyński* (1911), *Dzien. dla Wszystkich* (1897, 1906, 1908–1909), *Dzien. Kijowski* (1906, 1908–1909), *Gaz. Lw.* (1903, 1905, 1909, 1912–1913), *Głos* (1900–1901; tu m.in.: *Twórcy filozofii nowożytnej*. 1901 nr 2–8), *Głos Narodu* (1901), *Głos Wolny* (1900), *Goniec Pol.* (Paryż 1900), *Ilustracja Pol.* (1902–1903), *Jedność* (1908), *Krytyka* (1899–1904; tu m.in. *Nadczłowiek* *Słowackiego*. Szkic. 1900 t. 1 s. 19–28), *Kur. Kr.* (1902), *Kur. Litewski* (1909), *Kur. Lw.* (1902, 1906), *Kur. Warsz.* (1904, 1906–1914), *Lamus* (1910), *Liberum Veto* (1903), *Młodość* (1899–1900), *Naprzód* (1908), *Nasz Kraj* (1906), *Nowa Reforma* (1898, 1900–1902, 1909, 1913–1914), *Podgórzanie* (1900–1901), *Pogoń* (Tarnów), *Przemysł* (1910), *Przegl. Filoz.* (1901–1902),

Przegl. Lit. (1897), *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* (1903–1905), *Przegl. Zakopiański* (1899), *Przyj. Ludu* (1898), *Ruch* (1914), *Słowo Pol.* (1902; tu m.in. rubr.: *Teatr krakowski*. 1905, 1907, 1909), *Straż Pol.* (1911), *Strumień* (1900), *Świat* (1895), *Tarnowianin* (1905–1907, 1910), *Taternik* (1909–1910), *Teka* (1901), *Tyg. Berliński* (1902), *Tyg. Ilustr.* (1896, 1900–1902, 1908–1909, 1915), *Tyg. Pol.* (1901), *Tyg. Słowa Pol.* (1902), *Urwisz* (1898), *Wędrowiec* (1902–1903), *Wici* (Piotrków 1914), *Wiedeński Kur. Pol.* (1914–1915), *Wiek* (1897), *Zakopane* (1911–1912), *Zgoda* (Chicago 1901), *Życie* (1898; tu: *Teatr bogów*. Nr 29) oraz pośmiertnie *Romans i Świat* (1921 tu: *Z nie dokończonego cyklu poezji pt. Carmen autumnale: Anim się spozrzegł*. Nr 47).

Ponadto w książkach i wydawn. zbiorowych: *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909, wyd. 2 Poz. [1923], Ch. Baudelaire: *Drobne poezje prozą*. Tłum. H. Żuławska. Kr. 1901 (tu przedmowa), *D. E. Friedleina kalendarz kr. na r. 1904*. Kr. 1903, *Dla Ciebie, Polsko!* Piotrków 1915, *Epitaphium I. Maciejowskiego Sewera*. Kr. 1902, *Gimn. realne w Zakopanem... w r. szkolnym 1913/1914*. Zakopane 1914 (tu wstęp), *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Jednodniówka*. Kr. 1899, *Kalendarz stanisławowski na r. 1905*. Stanisławów 1904; *toż na r. 1906, 1907, 1910, Kraków*. *Poezje, nowele, fragmenta dramatów*. Kr. 1900, *Na pamiątkę 40-lecia Tow. Bratniej Pomocy Słuchaczy Politechniki we Lw.* Lw. 1901, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Nowele konkursowe „Czasu”*. Kr. 1897, *Pieśni nowych Legionów*. Zebrał S. Lam. Wiedeń 1915, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Tarnowianin. Kalendarz na r. 1905*. Tarnów 1904; *toż na r. 1906, 1907, 1910, Zima i narty*. Lw. 1913–1914.

Przekłady

1. Księgi niektóre z żydowskich pism Starego Testamentu wybrane. Lw. 1903.

2. A. Janvier de la Motte: *Mój dzieciak*. Wyst. 1904.

3. Takeda Izumo: *Terakoja, czyli wiejska szkółka*. Historyczny dramat japoński w jednym akcie. Wyst. Lw. 1904. Wyd. osob. Lw. 1907 *Bibl. Utworów Dramatycznych* t. 17.

4. H. Bahr: *Majster*. Wyst. Lw. 1905.

5. R. Bracco: *Macierzyństwo*. Wyst. Lw. 7 października 1905.

Tłumaczył także utwory następujących pisarzy: F. Nietzsche, Ostini, E. A. Poe,

J. Richepin, Seneka, P. Verlaine oraz poezję starohinduską Jadźur Wedy i poezję hebrajską. Tłumaczenia ogłaszał w czasopiśmie oraz zbiorach; zob. Twórczość poz. 1,3, 6, 7, 22.

Wydania zbiorowe i wybory

1. Eseje. Wyboru dokonał Juliusz Żuławski. Wstępem opatrzył J. Kreczmar. W-wa 1960 (nota biogr.: Juliusz Żuławski).

Zawartość: Z tomu „Prolegomena”. (Zob. Twórczość poz. 13): Na dachu obserwatorium; Znaczenie symbolizmu w sztuce; Teoria sztuki „nagiej duszy”; Zagadnienie. Paradoksalny dialog; Z tomu: „Bajka o człowieku szczęśliwym”. (Zob. Twórczość poz. 26); Romeo i Julietta; Jak Donkiszot pogodził Hamleta z Don Juanem; Veneri et Romae; Dwa dni w Alpach; Na Gemmi jesienią; Tarantela; Z tomu: „Miasta umarłe”. (Zob. Twórczość poz. 36): Kilka uwag o sztuce aktorskiej; Z Monachium. „Salome” Oskara Wilde’a; Listy o sztuce; Miasta umarłe; Śmierć bohatera [Klimka Bachledy]; Po siedmiu latach.

2. Wiersze wybrane. Wybrał i wstępem opatrzył M. Jastrun. W-wa 1965.

Zawartość: m.in. cykle sonetów: Dies irae I-IX. (Zob. Twórczość poz. 22 t. 1); Warszawa I-IX. (Zob. Twórczość poz. 14); — Przekłady wierszy: P. Verlaine, J. M. Heredia, J. Richepin, F. Nietzsche; Widzenia Jecheskielowe. (Zob. Twórczość poz. 22 t. 3); Z kaznodziejskiej księgi Salomona; — oraz wiersz Do moich synów. (Zob. Twórczość poz. 34).

Listy i materiały

1. Do rodziny i różnych osób z 1893–1915. Ogł. z archiwum domowego syna, Juliusza Żuławskiego, w książce: Z domu. W-wa 1978. M.in. adresaci: matka, Józefa Żuławska, z 1893, 1906, żona, Kazimiera z Hanickich Żuławska, z 1906–1915, C. Jellenta z 1902, W. Lutosławski z 1895.

2. Do H. Struvego 16 listów z 1896–1898. Rkps Bibl. Jagiel. akc. 11/60. List z 5 czerwca 1896 ogł. H. Karwacka. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* S. I. 1969 z. 65; wszystkie listy ogł. A. Żyga: Listy J. Żuławskiego do H. Struvego. *J. Żuławski. Życie i twórczość*. Rzeszów 1976 s. 195–214.

3. Do S. Przybyszewskiego 2 listy z 1899. Ogł. S. Helsztyński. *Ruch Lit.* 1937 nr 6 s. 117–118.

4. Do red. *Głos* 1900 nr 37 s. 580.

5. Do Z. Przesmyckiego 24 listy z 1901–1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2868.

6. Do M. W. [Witkiewiczowej] z 1902. Rkps Muz. Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 166.

7. Do W. Feldmana z 1905. Rkps Ossol. sygn. 12417/II.

8. Do L. Rydla z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 I.

9. Do R. Kordysa 16 listów z 1906–1912. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem nr inw. 111.

10. Do W. Eljasza Radzikowskiego z 1907. Rkps Ossol. sygn. 12009/II.

11. Do M. Kuczabińskiej z 1908. Rkps Ossol. sygn. 13450/III₄₃.

12. Do red. z 1908. *Kur. Warsz.* 1908 nr 101.

13. Do A. Wodzińskiego z 1909. Ogł. Z. Skwarczyński. *Prace Polonist.* S. XIV (1958) s. 270–271.

14. Do red. *Gońca Por. i Wiecz.* z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004₂.

15. Do sekretarza teatru lwowskiego, M. Sachorowskiego, z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12045/III.

16. Do H. z Bersohnów Lewentalowej z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7152.

17. Do red. *Zakopane* 1912 nr 18.

18. Do A. Grzymały-Siedleckiego z 1913. Rkps Bibl. Miejska w Bydgu. sygn. 643.

19. Do Z. Rabskiej z 1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2728.

20. Do T. Pawlikowskiego. Rkps w posiadaniu J. Woycieckiej w Kr.

21. Do J. Kotarbińskiego. Ogł. L. Kotarbińska w książce: Wokoło teatru. W-wa 1930.

22. Od różnych osób listy z 1895–1915. Ogł. z archiwum domowego syna adresata, Juliusza Żuławskiego, w książce: Z domu. W-wa 1978. M.in. pisali: żona, Kazimiera z Hanickich Żuławska, listy z 1906–1915, brat, Witold Żuławski, listy z 1897–1907 oraz: W. Feldman z 1901, A. Górski z 1898, W. Lutosławski ok. 35 listów z 1895–1898, Z. Przesmycki z 1903, H. Struve z 1897, L. Szczepański z 1898.

23. Od S. Przybyszewskiego 2 listy z 1900, 1913. Ogł. S. Helsztyński w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 3. Wr. 1954, T. 2. W-wa 1938.

OPRACOWANIA

W. WOLSKI: J. Żuławski. *Przegl. Tyg.* 1900 nr 35; przedr. w książce: Wzloty na Parnas. W-wa 1901 s. 80–90. — P. CHMIEŁOWSKI: Najnowsze prądy w poezji naszej.

Lw. 1901 s. 113–125 i wyd. nast. — J. BIS-SINGER: Z współczesnej poezji polskiej. II. J. Żuławski. *Dzienn. Poz.* 1902 nr 189, 192, 193. — J. STEN [L. BRUNER]: Dusze współczesne. Lw. 1902 s. 105–112; wyd. nast. Pisarze polscy. Lw. 1903. — P. CHMIEŁOWSKI: Dzieje krytyki literackiej w Polsce. W-wa 1902. — P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1902 nr 134. — W. FELDMAN: J. Żuławski. *Słowo Pol.* 1902 nr 238. — W. FELDMAN: Policja a sztuka. *Krytyka* 1902 t. 3 s. 149–154. — M. JANIK: Najnowsza poezja polska. Złoczów 1903 s. 99–108. — Autor „Dyktatora”. *Dzienn. Pol.* 1903 nr 33. — Z. BRODZKI: J. Żuławski. *Pravda* 1905 nr 21; przedr. w książce: Szkice społeczne i literackie. W-wa 1913 s. 130–136. — W. JABLONOWSKI: J. Żuławski. *Dzienn. Kijowski* 1906 nr 194. — J. A. KISIELEWSKI: Panmusaion. Lw. 1906 s. 56–63. — Profile literackie: J. Żuławski. *Tyg. Ilustr.* 1909 t. 1 s. 77. — QUIS [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Museum* 1911 z. 12. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 2 s. 332–337. — Żuławski w arszczytce. *Dzienn. Kijowski* 1912 nr 240. — Literat niemiecki w arszczytce — a raki niemieckie z Podwołoczysk. *Słowo Pol.* 1912 nr 435. — D.: Nasi komediopisarze o sobie. *Świat* 1913 nr 47.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne): M. ASSANKA-JAPOLL, *Wiedeński Kur. Pol.* 1915 nr 288; M. ASSANKA-JAPOLL: Wschodzącym zorcom. *Wiedeń* 1915 s. 29; Z. DĘBICKI: J. Żuławski. (Garść wspomnień). *Kur. Warsz.* 1915 nr 231; A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 34; J. G. *Wiedeński Kur. Pol.* 1915 nr 261; wk [W. KOŚCIĄKIEWICZ]. *Świat* 1915 nr 34; L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1915 nr 369; K. OLCHOWICZ. *Sfinks* 1915 t. 4/5 s. 78–84; W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1915 nr 423; S. ROMIN. *Jutro. Jednodniówka rob.* Lubl. 1915; L. RYDEL. *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 4; M. ŚWIERZ. *Pam. Tow. Tatrzanieckiego* 1915/1916 s. 7–26; M. ŚWIERZ. *Taternik* 1915/1921 nr 1; *Biesiada Lit.* 1915 nr 36 s. 158–159; *Czas* 1915 nr 417; *Czwartak* 1915 nr 4; *Gaz. Pol.* 1915 nr 62; nr 63; nr 66; *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1915 nr 225; *Głos Nauczycielstwa Lud.* 1915 s. 79; *Głos Pol.* 1915 nr 31; *Ilustr. Kur. Codz.* 1915 nr 202; *Ilustr. Tyg. Pol.* 1915 nr 3; *Kur. Warsz.* 1915 nr 224; *Nowa Gaz.* 1915 nr 376; *Nowa Reforma* 1915 nr 401; *Nowości Ilustr.* 1915 nr 34; *Polen* (Wiedeń) 1915 t. 3 s. 213; s. 247; *Świat* 1915 nr 34; *Kur. Warsz.* 1916 nr 104; A. DOBROWOLSKA: O Żuławskim. *Sznur rubinów.* Kijów 1917; I. HALPERN. *Przeł. Filoz.* 1917 s. 320; *Świat* 1917 nr 5; W. Cz.: Na zgon Żuławskiego. *Rozwój* 1919 nr 208 [wiersz]; *Śp. Żuławski w Łodzi.* *Rozwój* 1919 nr 208.

E. C. [E. CZEKALSKI]: O ludzkie szczęście.

Nowe edycje pism J. Żuławskiego. *Świat* 1917 nr 5. — Z. WASILEWSKI: Współcześni. W-wa 1923 s. 283–301. — *Panteon Pol.* 1924 nr 4. — M. ASSANKA-JAPOLL: Zapomniana mogiła autora „Erosa i Psyche”. *Ilustr. Kur. Codz.* 1926 nr 339. — A. GALIŃSKI: J. Żuławski. W książce: *Młoda Polska. Podrecznik literacko-metodyczny.* Łódź 1928. — M. ŚWIERZ: Ci, którzy odeszli. *Taternik* 1928 nr 4/6 s. 89–98. — E. DAMIANI: Wstęp do: J. Żuławski: *Eros e Psyche.* Lanciano 1929. — K. R.: W sprawie pomnika na grobie J. Żuławskiego. *Epoka* 1929 nr 252. — O pomnik na grobie Jerzego Żuławskiego. *Głos Narodu* 1930 nr 295. — Na mogile poety-żołnierza J. Żuławskiego stanie pomnik. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 340. — J. PIOTROWSKI: J. Żuławski. Dzieciństwo poety. *Echo znad Wisłoki* 1932 nr 3. — B. POCHMARSKI: Pamięci poety-żołnierza. (Przemówienie na akademii z okazji odsłonięcia pomnika w Dębicy na grobie J. Żuławskiego). *Legion* 1932 nr 7/8. — Odsłonięcie pomnika J. Żuławskiego w Dębicy. *Dzienn. Poz.* 1932 nr 124. — Uroczystość ku czci poety-legionisty J. Żuławskiego w Dębicy. *Echo znad Wisłoki* 1932 nr 2. — *Kur. Por.* 1932 nr 150. — Pamięci J. Żuławskiego, poety-legionisty. *Państwo Pracy* 1932 nr 3. — *Gaz. Lit.* 1932/1933 nr 2.

Kur. Por. 1931 nr 290; toż *Gaz. Pol.* 1932 nr 1 [list Kazimierzy Żuławskiej o materiałach po pisarzu posiadanych przez rodzinę]. — M. ASSANKA-JAPOLL: Moje ostatnie spotkanie z J. Żuławskim. *Tempo Dnia* 1933 nr 204. — T. SINKO: Hellada i Roma w Polsce. Lw. 1933 s. 326–334. — C. ŁAGIEWSKI: J. Żuławski. (W 20 rocznicę zgonu). *Polska Zbrojna* 1935 nr 214. — J. MACHAL: O symbolizmu w polské a ruské literaturze. Praga 1935 s. 51–57. — W. ROGOWICZ: Po latach dwudziestu. Na marginesie audycji dn. 23 września. *Antena* 1935 nr 38. — S. HELSZTYŃSKI: J. Żuławski do Przybyszewskiego. *Ruch Lit.* 1937 nr 6 s. 117–118. — H. SZUCKI: Poeeci mioniści. J. Żuławskiego filozofia syntezy. *Spr. Tow. Nauk. we Lw.* 1937 nr 2. — (b): Przypomnienie J. Żuławskiego. *Ilustr. Kur. Codz.* 1939 nr 230. — F. PŁAŻEK: Zapomniany. *Czas* 1939 nr 231.

K. CZACHOWSKI: J. Żuławski. *Nowiny Lit.* 1947 nr 11. — J. ŻUŁAWSKI: Z moich wspomnień o ojcu. *Nowiny Lit.* 1947 nr 11. — M. ASSANKA-JAPOLL: Piewcy najpiękniejszego skrawka rubieży Polski: Tatr i Podhala. *Nowiny Nyskie* 1948 nr 5. — S. KASZTELOWICZ: Z korespondencji Żeromskiego. *Pam. Lit.* R. 42 (1951) z. 2 s. 574–576 [m.in. o sporze W. Feldmana z J. Żuławskim]. — T. STANISZ: Pamięci autora „Na srebrnym globie”. *Nowiny Tyg. dod. Nowin Rzeszowskich* 1955 nr 4. — W. DZIEDUSZYCKI: „Panteista trochę i romantyk”. *Program Państwo.*

- Opery* (Wr.) 1957. — W. LIPNIACKI, J. A. ZIE-MILSKI: Narciarstwo w kulturze polskiej: Literatura. *Narciarstwo* 1957 s. 665–675. — K. OLSZEWSKI: Epizod z życia poety. *Głos Nauczycielski* 1958 nr 27. — S. HENEL. *Świat* 1960 nr 34. — J. KRĘCZMAR: Wstęp do: J. Żuławski: Eseje. W-wa 1960. — H. KARWACKA: J. Żuławski i S. Przybyszewski. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* 1961 nr 20 s. 87–99. — H. KARWACKA: Poeta modernistycznego przełomu. (O młodzieńczej twórczości poetyckiej J. Żuławskiego). *Prace Polonist. S. XXI* (1965) s. 86–102. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 324. — F. ARASZKIEWICZ: Powieści i opowiadania J. Żuławskiego. *Spr. z Czynności Wydawn. i Posiedzeń Nauk. oraz Kronika Tow. Nauk. Katol. Univ. Lubel.* 1967 s. 42–45 [streszcz. referatu]. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Ludzie i dzieła. Kr. 1967. — H. KARWACKA: *Obraz lit. pol. XIX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski. T. 2.* W-wa 1967. — H. KARWACKA: Z korespondencji J. Żuławskiego. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego S. I.* 1969 z. 65. — L. LEWIN: Mapa księżyc J. Żuławskiego. *Kultura* 1969 nr 30. — R. MATUSZEWSKI: J. Żuławski et sa „Trilogie lunaire”. *Perspectives Polonaises* 1969 nr 11. — T. PASIECZNY. *Dzien. Pol. i Dzien. Żołnierza* (Londyn) 1969 nr 163. — A. TREPKA: O krater Żuławskiego. *Problemy* 1969 nr 8 s. 508–509. — J. TUCZYŃSKI: Schopenhauer a Młoda Polska. Gdańsk 1969 [m.in. o J. Żuławskim]. — D. SYRYJCZYK. *Polityka* 1970 nr 46. — L. KOLAKOWSKI: Żuławski J. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy.* Wr. 1971. — J. REYCHMAN: Peleryna, ciupaga i znak tajemny. Kr. 1971. — *Życie W-wy* 1971 nr 94–95 [nekrolog wdowy po J. Żuławskim, Kazimierzy Żuławskiej]. — H. FLORYŃSKA: Słowacki w młodopolskiej filozofii sztuki. (I. Matuszewski — J. Żuławski — S. Przybyszewski). *Arch. Hist. Filozofii i Myśli Społ.* 1972 t. 18 s. 105–136. — A. TREPKA: O krater Żuławskiego. *Perspektywy* 1972 nr 33. — A. ŻYGA: J. Żuławskiego suplentura w gimnazjum jasielskim. *Widnokrąg dod. Nowin Rzeszowskich* 1972 nr 15. [Polem.: Czytelnik z Jasła. Jw. nr 16 s. 7; A. Żyga. Jw. nr 18 s. 7 [wyjaśnienie]; M. Majznerska. Jw. nr 17 s. 7; M. Żuławski. Jw. nr 26 s. 7].
 Twórczość Żuławskiego na tle epoki — symposium naukowe (Dębica 24 kwietnia 1974). (B. B.) [B. BISKUP]. *Widnokrąg dod. Nowin Rzeszowskich* 1974 nr 17; Juliusz Żuławski. *Tyg. Powsz.* 1974 nr 25. — L. EUSTACHIEWICZ. *Teatr* 1974 nr 18. — J. JELLENTA: O wielkim pisarzu — wspomnienie żołnierskie. *Tyg. Powsz.* 1974 nr 47. — P. OBRACZKA. *Tyg. Powsz.* 1975 nr 2; nr 5 [uzupełnienie art. J. Jellentyl]. — (R. S.) [R. SZYDŁOWSKI]. *Trybuna Ludu* 1974 nr 226.
 — Juliusz Żuławski. *Tyg. Powsz.* 1974 nr 47.
 — Juliusz Żuławski. *Wiad.* 1974 nr 1; nr 29. — A. CZERMIŃSKI. *Polnische Wochenschau* (W-wa) 1975 nr 4. — H. FLORYŃSKA: J. Żuławskiego refleksje nad kulturą. *Znak* 1975 nr 253. — P. KUNCIEWICZ. *Kultura* 1975 nr 11. — A. OKOŃSKA: Dramaty J. Żuławskiego. *Przeł. Hum.* 1975 nr 1. — J. SZUREK. *Tyg. Powsz.* 1975 nr 11.
 J. Żuławski. *Życie i twórczość. Referaty i materiały Sesji Nauk.* Pod red. E. Łoch. Rzeszów 1976. [Zawiera: Słowo wstępne. — I. Rekonesans biograficzny: Juliusz Żuławski: Z domu. [Fragm.]; A. Żyga: Związki życia i twórczości J. Żuławskiego z Rzeszowszczyzną; E. Gawęd: J. Żuławski w Zakopanem. — II. Eseiistyka: J. Nowakowski: Dekadencja i terapia; S. Kryński: Pojęcie sztuki i twórczości w eseistyce J. Żuławskiego. — III. Poezja i dramat, nowelistyka: R. Lubas: Motywy poszukiwania w poezji J. Żuławskiego; J. Szurek: O nowelistyce J. Żuławskiego; A. Stafiej: Historia w dramatach J. Żuławskiego. — IV. Powieść fantastyczna: A. Goreniowa: Utopia i historiozofia w poglądach J. Żuławskiego na przykładzie „Starej ziemi”; S. Rogala: Społeczne i filozoficzne poglądy J. Żuławskiego w „Trylogii fantastycznej”; E. Łoch: Techniki narracyjne trylogii księżycowej J. Żuławskiego. — V. Materiały: A. Żyga: Listy J. Żuławskiego do Henryka Struvego (1896–1898); J. SZUREK: Kalendarium życia i twórczości J. Żuławskiego].
 JULIUSZ ŻULAWSKI: Z domu. W-wa 1978 [wspomnienia o ojcu z licznymi listami J. Żuławskiego i innych osób z archiwum rodzinnego].
 Sprawozdania z odczytów. *Gaz. Lw.* 1899 nr 282 (O teorii sztuki Przybyszewskiego). — *Słowo Pol.* 1905 nr 130 (O sztuce aktorskiej). — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 354. — *Nowa Gaz.* 1908 nr 591 (Salome). — *Przeł. Por.* 1908 nr 354 (Dramat i teatr, czyli aktor i poeta). — *Bluszcz* 1909 nr 2 (Aktor i poeta. — Salome. — Dramat i teatr). — Z. B.: Dwa odczyty J. Żuławskiego: „Aktor i poeta” i „Salome”. *Bluszcz* 1909 nr 2. — Odczyt J. Żuławskiego. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 90 (O początkach sztuki). — S. GLIŃSKI: Drugi odczyt Żuławskiego. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 92 (Talent a geniusz). — St. G. [S. GLIŃSKI]: Ostatni odczyt Żuławskiego w Kijowie. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 93. — *Głos Narodu* 1909 nr 169 (Talent a geniusz).
 Na strunach duszy. J. GOLDBERG. *Tydzien* 1895 nr 46. — W. LUTOSŁAWSKI. *Ateneum* 1895 t. 4 s. 592–595. — *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1895 nr 255. — K. BARTOSZEWICZ. *Kur. Codz.* 1896 nr 133. —

K. BARTOSZEWICZ. *Przeł. Lit.* 1896 nr 4. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1896/1897 s. 300-301. — P. CHMIEŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 56. — * [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 23. — W. ZAGÓRSKI. *Słowo* 1896 nr 61. — *Echo Lit. dod. Dzień. Pol.* 1897 nr 12.

Pax. K. WOJCIECHOWSKI. *Przeł. Lit.* 1896 nr 7. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1898 t. 127 s. 601.

Intermezzo. JAN STEN [L. BRUNER]. *Dzień. Kr.* 1897 nr 370, 372. — W. BUKOWIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 40. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1897 nr 284. — K. NITSCH. *Przeł. Lit.* 1897 nr 13/14. — W. STERLING. *Prawda* 1897 nr 32. — A. ŚWIDERSKA. *Przeł. Lit.* 1897 nr 10. — (W. P.). *Dzień. dla Wszystkich* 1897 nr 161.

Stance o pieśni. A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1898 t. 57 s. 285-286.

Das Problem der Kausalität bei Spinoza. J. ŻULAWSKI: Autoreferaty. *Przeł. Filoz.* 1901 s. 54-57.

Poezje II. A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1900 t. 2 s. 361-363. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1900 nr 20. — W. F. [W. FELDMAN]. *Kraj* 1900 nr 23. — *Czas* 1900 nr 207. — W. GOSTOMSKI. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 153-156. — SDL. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 13 s. 260.

Poezje. I. W. GOSTOMSKI. *Ateneum* 1901 t. 2. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1901 s. 470-471. — W. ORKAN. *Poradnik dla Czytających Książki* 1901 nr 19. — T. SOBOLEWSKI. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 200-201. — W. O. *Słowo Pol.* 1901 nr 481. — *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 49 s. 580. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1902 nr 134. — Mg [A. DROGOSZEWSKI]. *Głos* 1902 nr 41 s. 639. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1902 nr 36. — H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 34 s. 680. — TADEUSZ KONCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1902 nr 7. — W. PIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1902 nr 19.

Na srebrnym globie. AEL. *Słowo Pol.* 1903 nr 214. — b. *Tyg. Pol.* 1903 s. 231. — JAN STEN [L. BRUNER]. *Głos* 1903 s. 318. — L. BRUNER. *Krytyka* 1903 t. 1 s. 376-378. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1903 t. 1 s. 168-171. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 43. — *Tydzień* 1903 s. 183. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1904 s. 104-105. — C. HALICZ. *Wędrowiec* 1904 t. 1 s. 26-27. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1904 s. 273-274. — W. S. *Przeł. Powsz.* 1904 t. 82 s. 116-119. — *Gaz. Warsz.* 1904 nr 1. —

WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 z. 26 s. 335. — J. MARCINOWSKA. *Głos Pol.* 1907 nr 13. — J. MARCINOWSKA. *Słowo Pol.* 1908 nr 242. — H. GALLE. *Książka* 1909 s. 251-252. — J. O. *Bluszcz* 1909 s. 219. — A. SCHRÖDER. *Polnische Post* (Wiedeń) 1909 nr 8. — K. *Przeł. Powsz.* 1910 t. 107 s. 266-267. — K. KROBIČKI. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 4 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

E. KORZENIEWSKA. *Kuźnica* 1947 nr 14. — F. WIERZYNEK. *Gaz. Rob.* 1947 nr 9. — J. A. SZCZEPAŃSKI: Klasyczna powieść fantastyczna. *Dzień. Lit.* 1948 nr 3. — A. CZERMIŃSKI: Historie księżycowe. *Gaz. Zielonogórska* 1956 nr 4; toż *Głos Koszaliński* 1956 nr 16. — S. GNOIŃSKI. *Książka dla Ciebie* 1956 nr 24. — T. MALANOWSKI. *Nowe Książki* 1957 nr 1. — K. WOLICKI. *Sztandar Młodych* 1957 nr 186. — A. NOFER. *Trybuna Lit.* 1959 nr 23; J. TRZNADEL. *Nowa Kultura* 1959 nr 34; A. WEISS. *Odra* 1959 nr 40 [dot. cz. 1-3]. — M. WARNEŃSKA. *Kulisy* 1959 nr 11. — H. KARWACKA: O trylogii fantastycznej J. Żuławskiego. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* 1962 z. 25. — A. CZERMIŃSKI: Polska saga o wyprawie na księżyc. *Spojrzenia* dod. *Gaz. Pomorskiej* 1965 nr 34; toż *Gaz. Poz.* 1965 nr 186. — A. GORENIOWA: „Księżycowa trylogia” J. Żuławskiego a młodopolska koncepcja sztuki. *Biul. Polonist.* 1969 z. 36 [streszcz. rozprawy doktorskiej]. — E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Bulletin des Livres Nouveaux et Pièces de Théâtre* (W-wa) 1969 nr 11. — J. KRASIŃSKI. *Kultura* 1969 nr 30. — SEP [S. PETERS]. *Gaz. Kr.* 1969 nr 272. — M. ŻULAWSKI. *Wiad. (Londyn)* 1969 nr 44. — B. NOWAK Księżycowy mit Mesjasza. Na marginesie: trylogii J. Żuławskiego. *Argumenty* 1970 nr 13. — J. KAGARLICKI. *Inostrannaja literatura* 1971 nr 1. — E. JAC-KOWSKA: Utopia i antyutopia w „Trylogii księżycowej” J. Żuławskiego. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* 1974 z. 43. — G. TRACZYK: Skala ziemi. *Twórczość* 1974 nr 9. — A. ŻULAWSKI. *Przekrój* 1974 nr 1504. — *Polnische Wochenschau* (W-wa) 1974 nr 15. — T. JERKO. *Dzień. Łódzki* 1975 nr 113 [omówienie przedmowy S. Lema i postawia K. Kordylewskiego].

Dyktator. B. ANC; „Dyktator”. Wrażenia weterana z 1863 r. *Kur. Lw.* 1903 nr 32. — AS-DUR. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 5. — A. C. [A. CYBULSKI]. *Krytyka* 1903 t. 1 s. 167-168. — J. KASPROWICZ. *Słowo Pol.* 1903 nr 51; przedr.: *Dzieła wybrane*. T. 4. Kr. 1958. — Kl. K. [K. KOLAKOWSKI]. *Dzień. Pol.* 1903 nr 39. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 19. — Z. MIŁKOWSKA: W obronie bohaterki. *Słowo Pol.* 1903 nr 82. — J. MI-NIEWSKI. *Dzień. Pol.* 1903 nr 144, 146, 148, 150. — (f. m.) [F. MRAWINCZYC]. *Przedświt* 1903 nr 22. — PUŁKOWNIK STRUŚ [J. STELLA-

—NOWICKI]: Powstanie w r. 1863 w dramacie „Dyktator”. *Dzien. Pol.* 1903 nr 77, 79, 81. — *Głos Narodu* 1903 nr 22. — *Nowa Reforma* 1903 nr 17. — *Przeł. Pol.*, *Spół. i Lit.* 1903 nr 20. — *Nm. Kraj* 1904 nr 19. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1905 t. 158 s. 173–174. — *Dzien. Pol.* 1907 nr 575. — S. MILASZEWSKI. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 25. — J. FRYLING. *Wiad.* (Londyn) 1953 nr 14/15 [o lwowskiej premierze sztuki w 1903]. — H. KARWACKA. *Zeszyty Nauk. Univ. Łódzkiego* 1964 z. 36 s. 61–71. — R. TABORSKI: O „Dyktatorze” J. Żuławskiego. *Dziedzictwo lit. powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 397–410.

Benedykt Spinoza. M. MASSONIUS. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 163–167. — J. ŻUŁAWSKI. *Przeł. Filoz.* 1902 s. 336–337.

Opowiadania prozą. J. STEN [L. BRUNER]. *Krytyka* 1902 t. 4 s. 294–295. — ad. [A. DROGOSZEWSKI]. *Głos* 1902 nr 17 s. 276. — H. GALLE. *Książka* 1902 s. 89–90. — H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 19. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1902 nr 21. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1902 nr 284. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wędrowiec* 1902 nr 46. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Słowo* 1902 nr 283. — A. MILLER. *Głos* 1902 nr 17. — W. PIŃSKI. *Przeł. Tyg.* 1902 nr 19. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1903 t. 6 s. 142.

Prolegomena. A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3 s. 173–182. — E. LANGNER. *Książka* 1902 s. 184–186. — M. MASSONIUS. *Pam. Lit.* R. 1(1902) s. 319–323. — S. SCHNEIDER. *Museum* 1902 s. 209–219. — J. ŻUŁAWSKI. *Przeł. Filoz.* 1902 s. 100–101.

Wianek mirtowy. AS-DUR. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 37. — L. BRUNER. *Głos* 1903 s. 671. — L. BRUNER. *Krytyka* 1903 t. 2 s. 258–260; przedr. w książce: Szkice krytyczne. Lw. 1906 s. 87–98 i wyd. nast. — F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1903 t. 150 s. 182–183. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1903 nr 202. — Iz. K. [I. KUNCEWICZ]. *Dzien. Pol.* 1903 nr 411. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1903 s. 497. — W. LEWICKI. *Nowiny* 1903 nr 99–100. — B. LUTOMSKI. *Nowa Reforma* 1903 nr 209. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1903 nr 208. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1903 nr 411; przedr. w książce: Od romantyków do Kasprowicza. Lw. 1907 s. 304–311. — J. ŻUŁAWSKI: List w sprawie „Wianka mirtowego”. *Gaz. Lw.* 1903 nr 204. — Br. W. [B. WINAWER]. *Pravda* 1905 nr 47–48. — W. GRUBIŃSKI. *Książka* 1906 s. 64. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKA]: Teatr Sołowcowa. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 234. — St. Łp. [S. ŁAPIŃSKI]. *Rozwój* 1907 nr 243. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1908

nr 325. — B. HERTZ: Teatr Polski. *Kur. Litewski* 1909 nr 41.

Eros i Psyche. ADKR. *Gaz. Lw.* 1904 nr 49. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 100. — H. CEYSINGERÓWNA. *Tyg. Młod i Powieści* 1904 s. 531–532, 544–545. — J. A. KISIELEWSKI. *Krytyka* 1904 t. 1 s. 325–330; przedr. w książce: Panmusaion. Lw. 1906 s. 56–63. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 49. — KROPKA, AS-DUR. *Ilustracja Pol.* 1904 s. 135–139. — I. KUNCEWICZ. *Dzieni* 1904 nr 49. — W. LEWICKI. *Nowiny* 1904 nr 48–50. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1904 nr 49. — K. RAKOWSKI. *Czas* 1904 nr 49. — Z. W. [Z. WASILEWSKI]. *Słowo Pol.* 1904 nr 102, 104; przedr. w książkach: Od romantyków do Kasprowicza. Lw. 1907; Współcześni. W-wa [1923]. — *Słowo Pol.* 1904 nr 116. — W. BOGUSŁAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 3 s. 156–160. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1905 nr 29. — B. HERTZ. *Głos* 1905 nr 28. — J. Z. *Ateneum* 1905 t. 3 s. 108–109. — T. JAROSZYŃSKI. *Kur. Codz.* 1905 nr 162. — G. KEMPNER. *Przeł. Powsz.* 1905 s. 786–788. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 162; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935. — W. MAKOWSKI. *Ogniu* 1905 nr 35; nr 37. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 207. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1905 nr 174. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1905 nr 108. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1906 nr 228. — C. JANKOWSKI: Z opowieści fantastycznej „Eros i Psyche” obraz dopisany. *Kur. Litewski* 1906 nr 228. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1906 t. 90 s. 129–135. — J. U. ZAMARAJEW. *Dzien. Wil.* 1906 nr 33. — *Kur. Przemyski* 1906 nr 43. — *Kur. Stanisławowski* 1906 nr 1108. — *Przeł. Por.* 1906 nr 82. — E. ORZESZKOWA: [Fragm. odczytu]. Powst. 1909. Ogł. w książce: Pisma krytyczno-literackie. Zebrał i oprac. E. Jankowski. Wr. 1959 s. 557–558. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]: Teatr Sołowcowa. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 303; nr 310. — W. NOSKOWSKI. *Czas* 1911 nr 418. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1912 t. 4 s. 135–136. — (km) [K. MAKUSZYŃSKI]. *Słowo Pol.* 1912 nr 450. — L. R.: Teatr Sołowcowa. *Dzien. Kijowski* 1913 nr 277. — ZASTĘPCA [L. ANDRÉ]. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1918 nr 81. — F. Kur. *Pol.* 1918 nr 187. — B. RACZYŃSKI. *Goniec Kr.* 1919 nr 59. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 140; przedr. w książkach: Flirt z Melpomeną i inne flirciki. *Wieczór* 3. Kr. 1922; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — E. Ł. [E. ŁUSKINA]. *Goniec Kr.* 1921 nr 166. — T. SINKO. *Czas* 1921 nr 25. — L. SKOCZYŁAS. *Głos Narodu* 1921 nr 139. — M. Sz. [M. SZYKOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1921 nr 166. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Ilustr. Przeł. Teatr.* 1921 nr 25. — W. Z. [W. ZAWISTOWSKI].

- Kur. Pol.* 1922 nr 356. — S. PIENKOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 5. — A. ZAGÓRSKI. *Express Por.* 1923 nr 1. — Ć-rk [K. ĆWIERK]. *Iskra* 1925 nr 56. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1925 nr 256. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]. *Kur. Wil.* 1928 nr 77. — PILAWA [W. STANISLAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1928 nr 80. — J. KOTARBIŃSKI: W służbie sztuki i poezji. W-wa 1929 s. 199–201. — W. MORACZEWSKI. *Gaz. Lw.* 1929 nr 294. — L. RÓŻYCKI: Dzieje „Erosa i Psyche”. *Scena Pol.* 1929 nr 5. — S. F. *Przeł. Filmowy i Teatr.* 1929 nr 35. — A. WAŚKOWSKI. *Głos Narodu* 1933 nr 294. — WIGO. *Gaz. Lit.* 1933/1934 nr 3. — H. D. *Robotnik* 1934 nr 359. — S. PORAJ-RÓŻYCKA: „Eros i Psyche”. Powstanie i pierwsze wystawienie opery. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 44 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — I. CSAPLÁROS: La première de tragédie de l'homme à Cracovie (1903). *Annales Universitatis Scientiarum Budapestinensis. Sectio Philologica* 1964 t. 5 s. 18–46; I. CSAPLÁROS: Imre Madách w Polsce. *Twórczość* 1964 nr 10 s. 142–143 [o wpływie dramatu I. Madácha: Tragedia człowieka na Erosa i Psyche]. — J. FALKOWSKI. *Teatr* 1968 nr 11; R. KONIECZNA. *Trybuna Opolska* 1968 nr 134; K. Ś. [K. ŚWIERCZEWSKA]. *Nowiny Rzeszowskie* 1968 nr 131; A. TELATYCKA. *Nowiny Rzeszowskie* 1968 nr 131; S. WISZCZYCKI: Od reżysera. *Program Teatru Ziemi Opolskiej* 1968 nr z marca [wyst. Teatr Ziemi Opolskiej]. — M. FIK. *Teatr* 1970 nr 9; W. GŁOWACZ. *Kur. Szczeciński* 1970 nr 69; S. KOWALEWSKI. *Argumenty* 1970 nr 16; M. PRUS. *Głos Szczeciński* 1970 nr 47; M. PRUS. *Program Teatru Pol. [Szczecin]* 1970 nr z 28 lutego; I. K. SZMIDT. *Głos Szczeciński* 1970 nr 92; R. SZYDŁOWSKI. *Trybuna Ludu* 1970 nr 125 [wyst. Scena Teatru Pol. w Szczecinie].
- Pokłosie.** JAN STEN [L. BRUNER]. *Głos* 1904 t. 2 s. 244–247; przedr. w książce: Szkice krytyczne. Lw. 1906 s. 137–140 i wyd. nast.
- Ijola.** J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 369–370. — H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1905 nr 111. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 56 s. 4–5. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 104; nr 116. — J. PIETRZYKOWSKI. *Dzien* 1905 nr 355. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 254. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1905 nr 253. — Z. STEFAŃSKI. *Przeł. Pol.* 1905 t. 158 s. 555–558. — J. St. [L. BRUNER]. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 91–92. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Potesz.* 1906 t. 90 s. 135–137. — W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1907 nr 22. — KAZIMIERZ U. *Praca* 1907 nr 17. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKI]: Teatr Sołowcowa. *Dzien. Kijowski* 1907 nr 11. — E. WĘSŁAWSKA. *Dzien. Wil.* 1907 nr 22. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1917 nr 128. — L. *Kur. Pol.* 1917 nr 125. — W. DYBCZYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 365. — F. SZOPSKI. *Kur. Warsz.* 1929 nr z 16 grudnia. — A. WIENIAWSKI. *Rzeczpospolita* 1929 nr z 18 grudnia. — WIDZ [W. DZIEDUSZYCKI]. *Sprawy i Ludzie* dod. *Gaz. Rob.* 1957 nr 5.
- G r a.** B-moll. *Przeł. Muz., Teatr. i Artyst.* 1905 nr 9/10 s. 152–153. — b. l. *Wiek Nowy* 1906 nr 1387. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1906 nr 305. — FEL. GW. [F. GWIŹDŹ]. *Kur. Lw.* 1906 nr 47. — S. KOZŁOWSKI. *Gaz. Pol.* 1906 nr 301. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1906 nr 228. — K. Ł. [K. ŁAGANOWSKI]. *Dzwon Pol.* 1906 nr 339. — M. R. *Dzien. Pol.* 1906 nr 79. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 78–80. — W. [W. WOLSKI]. *Nasz Kraj* 1906 t. 1 nr 8–9. — A. W. [A. WYSOCKI]. *Gaz. Lw.* 1906 nr 38. — *Głos Narodu* 1906 nr 87. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1907 s. 147–148. — A. E. BALICKI. *Przeł. Pol.* 1908 t. 170 s. 563–564. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1915 nr 269. — S. NOYSZEWSKI. *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1915 nr 272. — *Kur. Warsz.* 1915 nr 267.
- Donna Aluica (La Bestia).** b. l. *Wiek Nowy* 1906 nr 1606–1607. — J. A. KISIELEWSKI. *Słowo Pol.* 1906 nr 512; przedr. w książce: Życie dramatu. Lw. 1907. — K. Ł. [K. ŁOZIŃSKI]. *Dzien. Kijowski* 1906 nr 234. — A. WYSOCKA. *Gaz. Lw.* 1906 nr 257. — Ad. Z. [A. ZAGÓRSKI]. *Kur. Lw.* 1906 nr 306–307. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Gaz. Nar.* 1906 nr 251. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Nasz Kraj* 1906 t. 2 nr 19. — H. ZBIERZCHOWSKI. *Ruch Lit.* 1906 nr 7. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1907 s. 105–107. — Wł. Ł. *Gaz. Por.* i *Wiecz.* 1907 nr 149. — W. BUKOWIŃSKI. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 342. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 325. — S. GACKI. *Prawda* 1909 nr 5. — C. JANKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 5. — T. JAROSZYŃSKI. *Głos Warsz.* 1909 nr 26. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1909 nr 5. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1909 nr 36; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 273–281. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1909 nr 23. — m. syn. [M. SYNORADZKI]. *Biesiada Lit.* 1909 t. 65 s. 324. — W. WOLERT. *Robotnik* 1919 nr 121. — *Gaz. Warsz.* 1919 nr 70. — *Rozwój* 1919 nr 110.
- Poezje.** T. 1–4. TADEUSZ BEZIMIENNY [T. DĄBROWSKI]. *Krytyka* 1909 t. 2 s. 287. — J. FLACH. *Gaz. Lw.* 1909 nr 56–57. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1909 s. 490–491. — W. GOSTOMSKI. *Kur. Litewski* 1909 nr 212. — L. Świat 1909 nr 32. — Dawny Sztandar 1909 nr 46. — K. WROCZYŃSKI. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1910 nr 17–18.

Zwycięzca. A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1910 nr 40. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 168. — W. K. [W. KOSIAKIEWICZ]: Człowiek, któremu narzucono rolę boga. *Kur. Pol.* 1916 nr 359. — „Zwycięzca” Żuławskiego po ukraińsku. *Rzeczpospolita* 1928 nr 147. — F. W. *Książka i Kultura* 1947 nr 7/8. Zob. też rec. Na srebrnym globie i Stara ziemia.

Za cenę łez. as. *Świat* 1909 nr 44. — K. Kr. *Nowa Reforma* 1909 nr 462. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1909 nr 370; przedr. *Lit. i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1909 s. 461–464; w książce: Dusze z papieru. T. 11. *Lw.* 1911 s. 47–59. — F. THUMEN. *Gaz. Codz.* 1909 nr 816. — A. WYSOCKI. *Gaz. Lw.* 1909 nr 230; [polem.:] J. Żuławski: List do Redakcji. *Gaz. Lw.* 1909 nr 238. — A. ZAGÓRSKI. *Kur. Lw.* 1909 nr 470. — SAVITRI [A. ZAHORSKA]. *Świat* 1910 nr 10.

Bajka o człowieku szczęśliwym. J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1910 t. 178 s. 241–242.

Kuszenie szatana. (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 294. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 185. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1910 t. 178 s. 241–242. — H. GALLE. *Książka* 1910 s. 507. — GAMMA. *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 3. — * * *. *Przeł. Powsz.* 1910 t. 108 s. 100–101.

Stara ziemia. A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Zamierzchły wiek dwudziesty. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 52 s. 866–867. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 32. — G. OLECHOWSKI. *Bluszcz* 1911 nr 42. — *Czas* 1911 nr 183. — *Museion* 1911 z. 12 s. 115–122. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 18. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 173–174. — Z. M. *Książka i Kultura* 1947 nr 12.

Koniec Mesjasza. QUIS [A. GRZYMALA-SIEDLECKI]. *Museion* 1911 z. 12. — B. GUBRYNOWICZ. *Gaz. Lw.* 1911 nr 70–71. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kronika Powsz.* 1911 nr 16. — J. KOTARBIŃSKI. *Książka* 1911 s. 525–526. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1911 nr 146. — K. MAKUSZYŃSKI. *Świat* 1911 nr 18. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 37 s. 736. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 25. — S. K. [S. KRZYWOSZEWSKI]. *Świat* 1914 nr 24. — M. LIMANOWSKI. *Prawda* 1914 nr 26. — J. LORENTOWICZ. *Nowa Gaz.* 1914 nr 252; przedr. w książce: Dwadzieścia lat teatru. T. 4. W-wa 1935 s. 281–286. — m. dz. — *Biesiada Lit.* 1914 s. 28. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 153. — M. WIERZBIŃSKI. *Bluszcz* 1914 nr 24. — J. APPENZLAK: Scena żydowska. *Nasz Przeł.* 1924 nr 20. — J. FRENKIEL. *Mies. Żydowski* 1931 t. 2 s. 184. —

Sztuka J. Żuławskiego w Kownie. *Scena Pol.* 1931 nr 6.

Gród słońca. J. POMIRSKI. *Prawda* 1911 nr 47. — A. ŻARNECKA: Nowy dramat symboliczny. *Słowo Pol.* 1911 nr 601. — M. KRIDL. *Bibl. Warsz.* 1912 t. 1 s. 166–170. — J. P. [J. PIETRZYCKI]. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 589. — J. POWIDZKI: Mrok zapomnienia nad „Grodem słońca”. *Kur. Poz.* 1937 nr 55.

Laus feminae. Powrót. E. CZEKALSKI. *Świat* 1914 nr 16. — J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1914 t. 182 s. 330–334. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 498–499. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Kraj* 1914 nr 21. — W. KOZICKI. *Książka* 1914 nr 6. — S. P. [S. PIENKOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 201.

Szkice literackie. E. CZEKALSKI. *Nasz Dom (Tyg. Mąd i Powieści)* 1913 nr 50. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 44. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI. *Czas* 1914 nr 128. — SDL. [A. GRZYMALA-SIEDLECKI]. *Lit. i Sztuka* 1914 nr 10; toż *Słowo* 1914 nr 52. — W. KOZICKI. *Książka* 1914 nr 1/2. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1914 nr 46. — *Dzień* 1914 nr 59. — *Gaz. Warsz.* 1914 nr 32.

Przed zwierciadłem prawdy. KAZ. WIZE. *Książka* 1914 s. 372.

Miasta umarłe. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1918 nr 276. — Z. [Z. DĘBICKI]. *Świat* 1918 nr 39. — *Kur. Pol.* 1918 nr 233.

Recenzje przekładów

Księgi niektóre z żydowskich pism Starego Testamentu wybrane. T. MIANOWSKI. *Tydzień* 1905 s. 40. — Z. *Tyg. Ilustr.* 1905 s. 687. — *Głos Narodu* 1905 nr 53. — *Prawda* 1905 nr 20. — *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1905 nr 20. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1906 nr 3. — W. *Świat* 1906 nr 3. — *Jedność* 1908 nr 21.

A. Janvier de la Motte: Mój dzieciak. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 237.

Takeda Izumo: Terakoya, czyli wiejska szkołka. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 568. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1904 nr 279. — OŚWIK. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 42.

H. Bahr: Majster. A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 80 s. 4. — OŚWIK. *Nowości Ilustr.* 1905 nr 44.

- R. Bracco: *Macierzyństwo*. s. 106-109. — K. ROSNER. *Nowe Książki* 1960 nr 14 s. 848-849. — T. WRÓBLEWSKA. *Nowa Kultura* 1960 nr 39. — (J. A. SZCZ.)
- A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 232. [J. A. SZCZEPAŃSKI]. *Wierchy* 1961 s. 278-279.
- Recenzje wydań zbiorowych i wyborów twórczości
- Eseje. (STRUM) [Z. GREŃ]. *Życie Lit.* 1960 nr 23. — W. MACIĄG. *Twórczość* 1960 nr 8
- Wiersze wybrane. A. WANAT: Żułowski Jastruna. *Nurt* 1966 nr 4.

UZUPEŁNIENIA
HASEŁ OSOBOWYCH T. 13-15

WYDZIAŁ FIZYKI
KATEDRA MECHANIKI

B

BALICKI ANTONI EUZEBIUSZ (1882–1956)

Pseud. i krypt.: A. E.; A. E. B.; A. Eu. B.; AEUB.; (AEUB.); ARUB.

Krytyk literacki, powieściopisarz.

Ur. 1882 we wsi Żniatyn, powiat sokalski; syn Karola, nauczyciela. Studiował filologię polską i klasyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim, następnie był nauczycielem gimnazjalnym w Krakowie. Po drugiej wojnie światowej został dyrektorem Państwowej Wyższej Szkoły Aktorskiej w Krakowie. Żoną jego była Zofia z Mniszków. Zmarł 12 maja 1956 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Boleśław Śmiały i św. Stanisław Szczępanowski w poezji polskiej. Szkic. *Echo Przemyskie* 1904 nr 40–105, 1905 nr 1–8 i odb. Kr. 1905.

2. Dla ludzi. Obraz dramatyczny. *Echo Przemyskie* 1904. Wyst. amatorskie Kr. 1923.

Druga red. pt. Ludziom w ofierze.
Przeróbka powieściowa zob. poz. 5.

3. W kaplicy. Dialog. Wyst. amatorskie Kr. 1907.

4. Cyprian Kamil Norwid. *Spr. Dyr. Gimn. III w Kr. za r. 1908*. Kr. 1908 i odb.

5. Dla ludzi. Powieść. (Luźne karty współczesnego rękopisu). Kr. 1908.

Przeróbka powieściowa dramatu, zob. poz. 2.
Ciąg dalszy zob. poz. 6.

6. Chaos. (Część druga powieści „Dla ludzi”). Kr. 1909.

Ciąg dalszy poezycji 5.

7. Ukochane muzy nasze, czyli miłość w kajdanach. Sensacyjna opowieść o dziewicy łątrykach i Sherlocku Holmesie. Kr. 1909.

8. Zygmunt Krasiński. W setną rocznicę urodzin. Kr. 1912.

9. Z żaka król. Ustępy ze starych kronik w 5 odsłonach. Ogł. fragm. *Czas* 1933 nr 294;

Dzień Pol. 1933 nr 294. Wyd. osob. całości Kr. 1936. Wyst. amatorskie Kr. 15 kwietnia 1935.

10. My wszyscy dla niej. Pieśń współczesna. Wyst. amatorskie Kr. 11 listopada 1934.

11. Oni i my. *Pół wieku wspomnień...* Kr. 1938 i odb.

12. Uroczystości jubileuszowe w 350-lecie istnienia I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Bartłomieja Nowodworskiego pod wezwaniem św. Anny w Krakowie w dn. 19 i 20 listopada 1938. Kr. 1939.

13. Ku czci Kościuszki. Garść uwag na temat przygotowania uroczystości narodowych. Kr. 1946.

Ponadto prace z zakresu metodyki nauczania języka polskiego i pedagogiki.

Recenzje, artykuły, utwory literackie umieszczał w czasopismach: *Czas* (1907, 1928, 1932–1933), *Dzień Cieszyński* (1910), *Dzień. Lit. dod. Dzień Pol.* (1949), *Dzień. Poz.* (1906), *Dzień Pol.* (1933), *Echo Przemyskie* (1904–1905), *Głos Narodu* (1905, 1928; tu m.in. tłum.: F. Schiller. *Idealy*. 1905 nr 131), *Listy z Teatru* (1946–1947, 1949; tu m.in.: *Wspomnienie o „Weselu”*. 1946 nr 6), *Nowa Reforma* (1927), *Przegl. Pol.* (1904–1914; tu m.in.: w rubr.: *Kronika*

literacka, Teatr krakowski; tłum.: Lukrecjusz: Zaraza w Atenach. 1905 t. 156; opowiadanie pt. Pianola. 1906 t. 160 s. 1-15; Żywoć starego żołnierza. Karta twórczości T. Lenartowicza. 1906 t. 161 s. 283-300), *Przegl. Powsz.* (1909), *Przodownica* (1909), *Przyszłość* (1903), *Rodzina i Szkoła* (1909), *Słowo* (1907), *Straż Pol.* (1908-1912; tu m.in. art.: Jak to nazwać. 1909 nr 19), *Tempo Dnia* (1933), *Tydzien Kult.-Lit. dod. Głosu Narodu* (1936).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: T. Błotnicki; Zarys historii ubiorów. Kr. 1930 (tu przedmowa), *Kalendarz kościuszkowski*. Kr. 1947, *Księga pamiątek ku uczczeniu Z. Krasińskiego*. T. 1. Lw. 1912, L. Solski 1875-1945. [Kr. 1946], L. Solski w *Teatrze Pol. w Poz.* Poz. 1946, *Na Pol. Macierz Szkolną*. W-wa 1917, *Pam. II Ogólnopol. Zjazdu Polonistów w Kr.* W-wa 1931, *Pół wieku wspomnień...* Kr. 1938 [Program teatru „Bagatela” w Kr.]. Kr. 1928 (tu: J. Jurkowski: Tragedia o polskim Scylurusi i trzech synach koronnych ojczyzny polskiej), *S. Wyspiańskiemu Kolo Artyst.-Dramatyczne uczniów Gimn. III w Kr.* Kr. 1927, J. Sondel: *Działacz społeczny na wsi jako mowca...* Kr. 1934 (tu przedmowa), *Spr. Dyr. Gimn. III w Kr. za r. 1908*. Kr. 1908, *toż za r. 1911*. Kr. 1911, *toż za r. 1912*. Kr. 1912, *toż za r. 1916*. Kr. 1916, *Spr. zjazdu Pol. Związków Zawodowych oraz uchwały kongresu rob. w Bochum*. W-wa 1918 (tu słowo wstępne).

Przekłady

Stanisława Wyspiańskiego Weimar 1829. <Fragmenty 1904>. Kr. 1932; przedr.: *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* 1949 nr 38; S. Wyspiański: *Dzieła zebrane*. T. 10. Kr. 1960 s. 257-265; *Listy Teatru Pol.* 1961 s. 86-98.

Przekład z niem.

Prace edytorskie

1. T. Lenartowicz: Żywoć starego żołnierza. Pogadanka zimowa pochwycona i powierzona wierszem. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył... Kr. 1905.

2. Poezje wybrane 1914-1916. Zebrał i wstępem zaopatrzył... Kr. 1916.

3. Stanisławowi Wyspiańskiemu wieszczowi niepodległej Polski w 25-lecie zgonu w hołdzie młodzież. Układ tekstu... [Kr.] 1932.

4. Skarga pośród nas. Ustępy z pism księdza Piotra Skargi. Wybrał i słowo wstępne napisał... Kr. 1936.

Listy

Do K. Czachowskiego z 1935. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8971 III.

OPRACOWANIA

kb [K. BARTOSZEWICZ]: Uwagi. *Straż Pol.* 1909 nr 19 [dot. art.: Jak to nazwać, ogł. w *Straży Pol.*]. — P. GRZEGORCZYK. *Kultura i Społeczeństwo* 1957 t. 1 s. 116-142 i odb.

Bolesław Śmiały i św. Stanisław Szczepanowski w poezji polskiej I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 223-224. — J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1905 t. 156 s. 149-152. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 4 (1905) z. 2/3 s. 348-349. — S. Kossowski. *Muzeum* 1905 s. 474-476. — stk. [S. Kossowski]. *Rodzina i Szkoła* 1905 s. 123. — stk. [S. Kossowski]. *Słowo Pol.* 1905 nr 124. — A. LISIECKI. *Przegl. Kościelny* 1905 t. 7 s. 467-468. — *Echo Przemyskie* 1905 nr 22. — B. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 94 s. 421. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 97 s. 443-445.

Dla ludzi. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1908 t. 167 s. 166. — T. S. GRABOWSKI. *Głos Narodu* 1908 nr 242, 244. — H. REINHOLD. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 3 s. 592-593. — *Czas* 1908 nr 26. — *Dzien. Poz.* 1908 nr 33. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1909 s. 150-151. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 278-280.

Cyprian Kamil Norwid. *Głos Narodu* 1908 nr 318. — *Nowa Reforma* 1908 [1909?] nr 305. — J. DICKSTEINÓWNA. *Książka* 1909 s. 272-273.

Chaos. (z. s.) [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1909 nr 119. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1909 t. 103 s. 279-280.

Ukochane muzy nasze, czyli miłość w kajdanach. (h. w.) [H. WIRSTLEIN]. *Słowo Pol.* 1909 nr 314. — *Dzien. Pol.* 1909 nr 84.

Zygmunt Krasiński. W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) z. 1 s. 231-232. — p [J. PIETRZYCKI]. *Wisła* 1912 nr 3.

Z żaka król. GROT [T. GROTOŃSKI]. *Tempo Dnia* 1935 nr 107. — W. HAHN: Nowy dramat szkolny. *Kur. Lw.* 1935 nr 286. — [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 108. — (wz). *Ilustr. Kur. Codz.* 1935 nr 297. — A. WAŚKOWSKI: Z teatru im. Słowackiego. *Głos Narodu* 1935 nr 124. — Z. LEŚNODORSKI. *Polonista* 1936 z. 2/3.

Recenzje przekładów

Stanisława Wyspiańskiego Weimar 1829. (g). *Gaz. Warsz.* 1932 nr 338. — Kłk. [K. L. KONIŃSKI]. *Gaz. Lit.* 1932 nr 1. — Z. MIANOWSKA: Ze studiów nad Wyspiańskim. *Ruch Lit.* 1932 nr 9. — T. RAWICZ-ROJEK. *Czas* 1932 nr 232. — L. SKOCZYŁAS. *Głos Narodu* 1932 nr 283. — [wz]. [W. ZECHENTER]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 250. — *Zet* 1932 nr 12.

Recenzje prac edytorskich

T. Lenartowicz: Żywot starożołnierza. I. CHRZANOWSKI. *Książka* 1905 s. 263. — A. B. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 90 s. 231.

Skarga pośród nas. B. F. [F. BIELAK]. *Głos Narodu* 1936 nr 175. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 31 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

BALIŃSKI IGNACY (1862–1951)

Pseud. i krypt.: AKSEL; AXEL; I. B.; IG. B.; ROBERTUS-EXPERTUS.

Publicysta, poeta.

Ur. 31 lipca 1862 w Reginowie koło Nowogródka, w rodzinie ziemiańsko-inteligenckiej; syn Józefa i Józefy z Jundziłłów. Po ukończeniu w 1878 gimnazjum w Warszawie studiował do 1883 na wydziale prawnym Uniwersytetu Warszawskiego. W dwa lata później wyjechał na dalsze studia do Francji. Po powrocie do Warszawy w 1887–1914 pracował w Prokuratorii Królestwa Polskiego. Ożenił się z Marią z Chomętowskich (synem ich był poeta Stanisław Baliński) i współpracował z nią przy wydawaniu ilustrowanego czasopisma dla dzieci *Wieczory Rodzinne*. Zainicjował Warszawską Kasę Literacką i w 1901–1904 należał do jej zarządu. W 1902 objął stanowisko kierownika literackiego *Słowa*. Po pierwszej wojnie światowej pracował w sądownictwie, początkowo jako sędzia Sądu Apelacyjnego, a następnie Sądu Najwyższego. Był współzałożycielem i pierwszym prezesem Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej oraz inicjatorem Warszawskiego Towarzystwa Prawniczego. Przez okres jednej kadencji sprawował funkcję senatora. Wykładał też prawo w Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego i na Politechnice Warszawskiej. W 1919–1927 brał czynny udział w życiu samorządowym stolicy jako prezes Rady Miejskiej. Był wiceprezesem Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy. Od 1939 przebywał w Anglii, współpracując z prasą emigracyjną. Zmarł 11 marca 1951 w Sudbury, Suffolk.

TWÓRCZOŚĆ

1. Węzeł gordyjski teatrów warszawskich. [Przedmowa do:] *Teatry warszawskie. Listy w sprawie rewizji gospodarki teatrów miejskich*. W-wa 1930 i odb.

2. Z „Księgi gołych”. W-wa 1933.

Wiersze, wyd. pod pseud. Robertus-Expertus.

3. Wybór wierszy z lat wielu. W-wa 1937 [1936].

Zawartość: m.in.: cykl: Z nocnych gwarów; Na peronie. Obrazek; przekłady poetów: P. Fort, A. de Musset, A. Tennyson.

4. Wspomnienia o Warszawie. Przedm.: Z. Nowakowski. Edynburg 1946.

Rękopis drugiej części „Wspomnień o Warszawie” w posiadaniu syna, Stanisława, w Anglii.

Ponadto prace z zakresu prawa i administrac

Utwory, artykuły i recenzje ogłaszał w czasopiśmie: *Biesiada Lit.* (1904, 1909, 1913), *Bluszcz* (1907), *Cyrułik Warsz.* (1926–1927), *Czas* (1937), *Czasy* (1925), *Dzienn. Chicagoski* (1897, 1899–1900, 1902–1912), *Dzienn. Powsz.* (1908–1909), *Dzienn. Wil.* (1907, 1924), *Echo Muz.* (Chicago 1927), *Gaz. Mazurska* (1924), *Gaz. Pol.* (1905–1906), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1917), *Gaz. Sądowa Warsz.* (1938–1939), *Gaz. Warsz.* (1923–1924), *Głos Dziewcząt Pol.* (1929), *Głos Monarchy* (1938), *Głos Narodu* (1899, 1916), *Głos Pol.* (1915), *Głos Warsz.* (1908), *Goniec i Iskra* (1899), *Goniec Por. i Wiecz.* (1907), *Kolce* (1894), *Kraj* (1903), *Kronika Powsz.* (1912), *Kronika Rodz.* (1912), *Kur. Codz.* (1896–1900, 1903), *Kur. Kr.* (1903), *Kur. Litewski* (1905), *Kur. Łódzki* (1920), *Kur. Niedzielnny* (1896–1897), *Kur. Warsz.* (1897–1900, 1905, 1907–1912, 1915–1917, 1921, 1935, 1937), *Mały Świątek* (1908), *Le Messenger Polonais* (1925), *Młoda Polska* (1929), *Niedziela* (1899), *Nowa Gaz.*

(1913), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921), *Odrodzenie* (1910), *Ognisko* (1912), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1899), *Przegl. Nar.* (1911), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1903), *Przyszłość* (1903), *Roczn. Lit.-Artyst., Teatr. Ilustr.* (1899), *Rodzina dod. Prawdy* (1906), *Rzeczpospolita* (1921, 1927), *Sfinks* (1911, 1917), *Siew* (1924), *Słowo* (1902-1905, 1908, 1912-1913; tu dział: Z sali teatralnej), *Słowo* (Wil. 1939), *Stolica* (1947), *Straż Pol.* (1909-1910), *Świat* (1936), *Tyg. Ilustr.* (1887-1888, 1897, 1899, 1900, 1902, 1904-1905, 1907-1914, 1916, 1925, 1931 (tu m.in. w rubr.: Rozmowy o teatrze. 1912-1914), *Tyg. Mód i Powieści* (1904, 1911-1912), *Tyg. Pol.* (1899, 1902), *Wiad.* (Londyn 1946-1947, 1950), *Wiad. Lit.* (1924), *Wiara* (1909), *Wędrowiec* (1902), *Wiecz. Rodz.* (1896-1910), *Zgoda* (Chicago 1903), *Ziarno* (1897), *Ziemia Lubel.* (1909, 1912), *Zorza* (1902), *Żołnierz Pol.* (1921), *Życie* (Londyn 1951), *Życie* (W-wa 1887-1889; tu m.in. przekład wiersza V. Hugo: Do kobiety. 1887 nr 1, przypuszczalny debiut), *Życie Młodzieży* (1924).

Ponadto w wydawnictwach: *A wiesz ty, co z Polską będzie?... Jednodniówka pisarzy pol.* Londyn 1945 (tu: Teatr a społeczeństwo), *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Balast serdeczny.* Londyn 1946 (tu: Ze wspomnień o dawnej Warszawie. S. 31-41), *Dla młodzieży.* W-wa 1911, *Duch gniazda.* Londyn 1945 (tu: Warszawskie teatry rządowe. Ze wspomnień o dawnej Warszawie. S. 16-23), *Dziewczyna z Champs Elysées.* Londyn 1946, *Jednodniówka na dochód „Znicza”.* Poz. 1909, *Ź. Słowacki w poezji pol.* Lw. 1910, *Kalendarz Brata Alberta.* Kr. 1934, *Kalendarz powsz.* W-wa 1889, *Kalendarz „Prawdy”.* Kr. 1909, *Książka jubileuszowa „Dzien. Poz.”* Poz. 1909, *Księga pamiątk. ku uczczeniu 100 rocznicy urodzin A. Mickiewicza.* W-wa [1899], *Księga sonetów poetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *„Kur. Codz.” Premium.* W-wa 1888, J. Łuszczewska (Deotyma): *Polska w pieśni.* Sobieski pod Wiedniem. T. 1. W-wa 1904 (tu przedmowa), *Młoda Polska w pieśni.* Oprac. C. Jankowski. W-wa 1898, *Na Pol. Macierz Szkolną.* W-wa 1917, *Na rocznicę 3-go maja.* W-wa 1918, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Na wpisy szkolne.* W-wa 1915, *Pamięćka jubileuszu Deotymy.* Kr. 1901, *Pamięci Ź. Gądomskiego koledzy.* W-wa 1907, *Pisanka. Książka zbior.* W-wa 1900, *Reklama. Jednodniówka.* Bydg. 1946, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Skarbonka. Jednodniówka.* Kr. 1893, *Teatry warsz.* Listy w sprawie rewizji gospodarki teatrów miejskich. W-wa 1930, *Warszawa-Wołyńiowi.* W-wa 1917, *Wiek kłeski. Almanach historyczno-lit.* Londyn 1946, *Wiersze pol. wybrane. Antologia poezji od „Bogurodzicy” do chwili obecnej.* Zebrał i ułożył M. Grydzewski. Londyn 1946,

Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych. W-wa 1899, *Ze swojskiej gleby. Wybór poezji dla młodzieży.* Oprac. J. Chrzęszczewska i J. Warnkówna. W-wa 1901.

Prace edytorskie

1. *Dla młodzieży! Na rzecz kola szkolnego im. Św. Stanisława Kostki.* W-wa 1911.

Antologia, współwydawcy: J. Gnatowski, J. Weysenhoff.

2. *Libre d'or du centenaire de Napoléon en Pologne.* W-wa 1921.

Listy i materiały

1. Do J. Karłowicza 2 listy z 1897-1898. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7886 III.

2. Do A. Sygietyńskiego z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

3. Do W. Maleszewskiego z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7054.

4. Do L. Wierusz-Kowalskiej z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5768.

5. Do F. Konecznego z 1903. Ogł. E. Będzińska i E. Madej. *Roczn. Bibl. PAN w Kr.* 1969 s. 288.

6. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1904-1910. Rkps Ossol. sygn. 13348/II.

7. Do Z. Rabskiej z 1906-1936. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2723.

8. Do Komitetu Akademickiego z 1908. Ogł. S. Pigoń. *Miscelanea z pogranicza XIX i XX w. Arch. Lit.* T. 8. Wr. 1964 s. 434.

9. Podpis na liście Tow. Literatów i Dziennikarzy Pol. do Z. Przesmyckiego z 1911 i 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5324.

10. Do J. Bojki z 1924. Rkps Ossol. sygn. 13475/I.

11. Od E. Orzeszkowej 5 listów z 1904-1906. Rkps Arch. E. Orzeszkowej IBL PAN sygn. 285. Ogł. w książce: E. Orzeszkowa: *Listy zebrane.* T. 8. Do druku przygotował i komentarem opatrzył E. Jankowski. Wr. 1976 s. 375-377.

12. Od H. Sienkiewicza. Ogł. pt. *Marzenia młodości. Młoda Rzeczpospolita* 1946 nr 24.

13. Rkpsy drobnych wierszy: Bibl. Nar. sygn. 5439, Ossol. sygn. 12033/III.

OPRACOWANIA

T. JESKE-CHOIŃSKI: *Listy literackie z Warszawy. Gaz. Lw.* 1902 nr 98. — *Rocznik naukowo-literacko-artystyczny* na r. 1905.

Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — P. I. Baliński, prezes Rady Miejskiej. *Rzeczpospolita* 1924 nr 339. — T. DWORAK: I. Baliński. Szkic duchowego wizerunku poety. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 9.

(Nekrologi:) A. BOGUSŁAWSKI. *Dzienn. Pol. i Dzienn. Żołnierza* (Londyn) 1951 nr 78; Z. NOWAKOWSKI. *Wiad.* (Londyn) 1951 nr 15; S. STROŃSKI. *Życie* (Londyn) 1951 nr 17; J. TOKARSKA. *Życie* (Londyn) 1951 nr 20; W. W. *Mysł Pol.* (Londyn) 1951 nr 8.

T. KĘPIŃSKI: W. Gombrowicz i świat jego młodości. Kr. 1974 passim.

Wybór wierszy z lat wielu. A. W.: Z ruchu wydawniczego. *Mysł Nar.*

1937 nr 26. — (ace): Przegląd wydawnictw. *Gaz. Pol.* 1937 nr 45. — J. DOBRACZYŃSKI. *Prosto z Mostu* 1937 nr 32. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Jubileuszowy tom I. Balińskiego. *Kur. Warsz.* 1937 nr 43. — S. KOWALEWSKI. *Podbięta* 1937 nr 16. — H. MICHAŁSKI: W poszukiwaniu wyrazu. *Kultura* 1937 nr 14. — T. S. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk. dod. Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 18. — Wiersze I. Balińskiego. *Warsz. Dzienn. Nar.* 1937 nr 9.

Wspomnienia o Warszawie. K. NIENASKI: Gawęda staropolska. *Wiad.* (Londyn) 1946 nr 20. — S. St. *Stolica* 1947 nr 39.

BARĄCZ STANISŁAW (1864–1936)

Poeta, tłumacz.

Ur. 10 listopada 1864 we Lwowie. Ociemniały od szóstego roku życia, wykształcenie średnie otrzymał w domu. Później był słuchaczem nadzwyczajnym wydziału filozoficznego Uniwersytetu Lwowskiego. Twórczością i działalnością związany był z Kółkiem Literackim i Czytelnią Akademicką. Zmarł 18 lutego 1936 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Impresje. Lw. 1902.

Zawartość: cykle: Z marzeń i wspomnień, Impresje (tu m.in. wiersz Słota, ogł. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1897 nr 50, nagrodzony w 1898 na konkursie *Życia*) oraz fragm. poematu pt. Dzień ostateczny, nadto przekład poematu V. Hugo pt. Ogień niebieski.

2. Poezje. Lw. 1930. Z przedmową W. Kozickiego.

Zawartość: cykle: Ballady, Wiersze różne, Sonety wojenne, Pieśni słoneczne, Tłumaczenia.

Rękopisy wierszy Bibl. Nar. sygn. 5450.

Poezje i przekłady zamieszczał w następujących czasopismach: *Chimera* (1901, 1907), *Czasop. Akademickie* (1898), *Hasło* (Paryż 1906), *Ilustracja Pol.* (1901–1904), *Krytyka* (1911), *Lw. Wiad. Lit. i Muz.* (1933), *Młodość* (1900), *Nasz Kraj* (1906–1907), *Posłaniec św. Grzegorza* (1928–1929, 1931), *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* (1904), *Słowo Pol.* (1913), *Teka* (1899), *Towarzysz Duchowieństwa Katol.*, *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* (1897, 1904), *Tyg. Nar.* (1900–1901), *Widnokregi* (1910–1911), *Wiek Nowy* (1922), *Zgoda* (Chicago 1904), *Życie* (Kr.), *Życie* (Lw.).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Antologia pol.* Oprac. S. J. [S. Jarzyna]. T. 2. Cieszyn [1931], *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909,

toż wyd. 2 Poz. [1923], *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Dla włościan*. Lw. 1890, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Najmłodsza Polska w pieśni*. Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny*. [Oprac.] J. Mirski [J. Kretz]. Lw. 1921, *Pierwszy Rocz. Kola Lit.-Artyst. we Lw.* Lw. 1896, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903, wyd. 2 przerobione i uzupeł. W-wa [1918], *Z naszej współcz. poezji lirycznej*. Oprac. D. Królikowski. Poz. 1910.

Przekładał drobne utwory następujących autorów: Ch. Baudelaire, R. Dehmel, J. W. Goethe, H. Heine, Lenau, Leconte de Lisle, P. Verlaine, O. Wilde.

OPRACOWANIA

Lw. Wiad. Lit. i Muz. 1933 nr 71 [tu autobiogr.]. — S. DONIGIEWICZ. *Gregoriana* 1936 s. 73–77. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Impresje. J. JEDLICZ. *Krytyka* 1901 t. 2 s. 373–374. — A. B. *Przegl. Powsz.* 1902 t. 75 s. 259–260. — A. DROGOSZEWSKI. *Pravda* 1902 nr 48. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 235. — Mg [A. DROGOSZEWSKI]. *Głos* 1903 nr 13.

Poezje. R. [T. SINKO]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 34.

BEDNARSKI JANUSZ (1891–1908)

Poeta.

Ur. 19 listopada 1891 w Krakowie; syn Zofii i Stanisława, profesora Gimnazjum Św. Jacka w Krakowie. Kształcił się w gimnazjum w Podgórzu, a od 1905 w Gimnazjum Św. Jacka. Był uczniem Józefa Ujejskiego. Zmarł 25 lutego 1908 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

Wiersze i proza. Wyd. i wstęp: J. Ujejski. Kr. 1910. Wyd. 2 Lw. 1937.

Wyd. pośmiertne.

Zawartość: m.in. przekłady z Owidiusza. — Cykle: Wiersze różne, Dysonanse. — Utwory dramatyczne: Z baśni dramatycznej pt. Królowa Śnieżka; Trzy Hostie. Misterium dramatyczne z roku 1443 w trzech częściach. — Uwagi autora o „Trzech Hostiach”; Parę słów o zabytkach. — Dodatek: Wierszyki dziecinne; Listy do przyjaciela [4 listy z 1907 do kolegi szkolnego, Józefa Pieniżka].

OPRACOWANIA

(Nekrologi i wspomnienia): *Znicz* 1907/1908 nr nadzwyczajny [tu m.in.: S. Stwora: J. Bednarski; S. Stwora: Ze wspomnień o T. i J. Bednarskich]; *Spr. Dyr. Gimn. Św. Jacka w Kr. za r. 1908*. Kr. 1908 [tu: S. Bratkowski: Przemówienie nad grobem J. Bednarskiego. S. 93–95; J. Ujejski: T. i J. Bednarscy, uczniowie kl. VII. Wspomnienie pośmiertne. S. 88–90; Kronika Zakładu. S. 87; Fundacja zapomogowa im. T. i J. Bednarskich. S. 110–111].

J. UJEJSKI: Wstęp do książki: J. Bednarski:

Wiersze i proza. Kr. 1910. Wyd. 2 Lw. 1937. — (ie): J. Bednarski. *Ilustr. Kur. Codz.* 1925 nr 177. — Ks. T. B. [T. Bzowski]. *Przeł. Chyrowski* 1938 nr 1. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Poeta między 8 a 16 rokiem swego życia. *Kur. Warsz.* 1938 nr 224. — J. UJEJSKI: Dziennik J. Bednarskiego. *Poradnik dla Pracowników Świetlic Żołnierskich* (Londyn) 1945 nr 60. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 31.

Wiersze i proza. S. LAM: Wrażenia i zapiski literackie. *Kronika Powsz.* 1910 nr 2. — J. MAGIERA: Niezwykła książka. *Gaz. Powsz.* 1910 nr 165. — DIGAMMA [Z. WASILEWSKI]: Z widowni. De mortuis et... morituris. *Słowo Pol.* 1910 nr 432. — T. S. GRABOWSKI: Utwory J. Bednarskiego jako lektura dla młodzieży. Uwagi pedagogiczno-literackie. *Spr. Dyr. Gimn. Św. Jacka w Kr. za r. 1911*. Kr. 1911 i odb. [Rec.: S. Łempicki. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) s. 504]. — A. MAZANOWSKI. *Przeł. Powsz.* 1911 t. 110 s. 407–410. — Złamane kwiaty. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 7. — A. W.: Wśród książek. *Życie Nowe* (Wiedeń) 1915 nr 9. — B. WÓJCİK. *Przeł. Powsz.* 1938 t. 220 s. 235.

BELCIKOWSKI JAN (1876– po 1938)

Pseud. i krypt.: b.; WADIMAS; WB.

Dramatopisarz, krytyk literacki.

Ur. 1876 w Owsijówce pod Berszadą. Do gimnazjum uczęszczał w Kamieńcu Podolskim. Studiował na uniwersytetach: odeskim, warszawskim i krakowskim. W Krakowie ukończył wydział filozoficzny. Od 1903 zamieszczał artykuły w prasie warszawskiej. Data śmierci nie znana, przypuszczalnie zmarł w czasie drugiej wojny światowej.

TWÓRCZOŚĆ

1. Psychian. Dramat w 3 aktach. Kr. 1904. Wyd. 2 Kr. 1907.

2. Samo słońce. Dramat. 2 akty. Ogł. fragm. *Myśl Pol.* 1904 nr 4 (Akt II). Wyd. osob. całości pt. Samo słońce. Dramat dionizyjski. Radom 1920.

3. Leon Tołstoj. W 80 rocznicę urodzin. *Lit. i Sztuka* 1908 nr 25–27 dod. *Nowej Gaz.* Wyd. osob. W-wa 1908 *Nowości Lit.* t. V.

4. Monsalwat. Problem Mickiewicza. *Kultura* 1908 t. 2 s. 155–176. Wyd. osob. pt. O Monsalwacie. Problem Mickiewicza. W-wa 1909.

5. Wilhelm Feldmann [sic!]. Współczesna literatura polska. 1880–1904. W-wa 1908.

6. Pamiętniki nauczyciela na pensji. Pałace zagadnienia na tle stosunków szkolnych w Warszawie. W-wa 1909. Wyd. nast. W-wa 1910.

7. Papież a kwestia polska w XIX w. W-wa 1909.

8. Dwie cywilizacje. Dwaj ludzie. Dwie arystokracje. Dwaj chłopci. Młoda Polska. W-wa 1910.

9. Teoria polskiego słowa. Nauki o naszej ojczyźnie duchowej. Cz. I z. 1: Słowo królewskie; z. 2: Słowo sądu królewskiego. Kr. 1911.

10. Wojna Korony z kresami. W obronie porządku życia polskiego. Kr. 1911.

Poemat dramatyczny.

11. Piotr Skarga. Dramat w 3 aktach. Wyst. Poz. 28 października 1912; W-wa 27 kwietnia 1913 (pt. Trybun ludu). Wyd. osob. Kr. 1912. Przedr. fragm. *Jednodniówka Skargowska*. Chyrów 1912 (pt. My go nie damy!...).

12. Księżę Józef Poniatowski. Dramat rycersko-liryczny w 4 aktach. Poz. 1914. Przedr. fragm.: *Goniec Wielkopól*. 1914 nr 5-7.

13. Opowieści szwoleżerów I pułku Józefa Piłsudskiego. Zebrał i ułożył... Radom 1921.

14. Demon własności. Dramat. Powst. 1924. Nie wyst., nie druk.

15. Zagadnienie własności prywatnej w świetle sumienia i woli. Ze studiów nad filozofią i literaturą polską. Zamość 1924.

16. O konkordacie Polski z Rzymem. W-wa 1925.

17. Polscy legioniści w Szwajcarii. Obrazek w 1 akcie. Z życia pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Gabriela Narutowicza. *Gaz. Lud.* 1925 nr 16-19; *Ku czci Gabriela Narutowicza*. W-wa 1927 s. 27-43.

18. Powstańcy wielkopolscy. Sztuka w 1 akcie. Poz. 1925.

19. Sprawiedliwość wobec pracy w literaturze polskiej. (Z cyklu: Zagadnienia sprawiedliwości). *Rzeczpospolita Spółdzielcza* 1925 i odb. W-wa 1925.

20. Za Bolesława Chrobrego. (Honor służby). Żołnierzanka w 3 aktach. Poz. 1925 *Bibl. Teatrów Żołnierskich*.

21. Dwa sumienia. (Tragedia skarbu kościelnego). Szkic do powieści. W-wa 1926.

22. Księgi ducha pracy. (I. Na drogach ku sprawiedliwości społecznej). Materiały i tematy do rozważań nad kulturą pracy dla użytku kandydatów na kierowników i organizatorów pracy. W-wa 1928 *Bibl. Rewolucji Pedag.*

23. Psychotechnika. (Szalejący organiza-

tor). Dramat. Powst. ok. 1928. Nie wyst., nie druk.

24. Chronometrażystki. Dramat. Powst. 1929. Nie wyst., nie druk.

25. O Instytut Pracy Państwowej. Na drodze do przewrotu umysłowego w Polsce. W-wa 1932 *Bibl. Rewolucji Pedag.*

26. Dzień triumfu ducha, 11 listopada 1918. [B.m. 1934].

27. O polską rzeczywistość w literaturze polskiej. *Bibl. Spraw i Zagadnień Narodu Pol.* 1935 z. 1 i odb.

28. Bezbożnictwo i beznarodowość w polskiej krytyce literackiej. Poz. 1938.

29. Studium prawdy żywej w Polsce. Zapowiedź 1. Poz. 1938.

Utwory i prace publicystyczne zamieszczał w następujących czasopismach: *Ameryka-Polska* (W-wa 1925), *Ateneum* (1904-1905), *Bibl. Spraw i Zagadnień Narodu Pol.* (1935), *Bluszcz* (1930), *Droga* (1924-1925), *Dzienn. Chicagoski* (1910), *Dzienn. Cieszyński* (1909, 1923), *Dzienn. Powsz.* (1912; tu: Skarga a Krasiński. Nr 12), *Dzienn. Poz.* (1936), *Dzienn. Trybunalski* (1925), *Famulus* (1927; tu: Drogowskazy wieszczka. Nr 17), *Gaz. Lud.* (1925), *Gaz. Warsz.* (1913), *Głos Warsz.* (1909; tu m.in.: Słowacki i modernizm. Nr 43-44; Bitwa pod Grunwaldem. Nr 192), *Ilustracja Pol.* (1920), *Iskry* (1934), *Krytyka* (1909), *Kultura* (1908), *Kultura Słowiańska* (1924), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1908, 1912-1913), *Ludzkość* (1907), *Myśl Pol.* (1904), *Myśl Wolna* (1925), *Naukołoko Świata* (1928), *Naród — Wiad. Codz.* (1913), *Nauka i Życie* dod. *Ludzkości* (1907), *Nowa Gaz.* (1907-1908, 1910, 1912-1913), *Patria* (1937), *Płomyk* (1933/1934), *Polska Odrodzona* (1925), *Polska Zbrojna* (1923, 1929), *Prawda* (1908), *Przegl. Nar.* (1909), *Przegl. Wiesz.* (1927), *Rzeczpospolita Spółdzielcza* (1924-1925), *Słowo Pol.* (1910, 1915), *Spółczesność* (1902, 1908; tu m.in.: Przeklęty wychowawca. [Dot. Żeromskiego]. 1902 nr 22; Deotyma. 1908 nr 43), *Spółnota* (1925), *Straż Pol.* (1914), *Strzelec* (1930-1931), *Świat* (1910), *Tyg. Ilustr.* (1909-1910, 1927-1928, 1933), *Wiedza i Przyroda* (1925), *Więś i Dwór* (1912-1913), *Zgoda* (Chicago 1909), *Życie Wolne* (1927).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz spółdzielczy*. W-wa 1926, *Pol. pieśń wojenna*. Lw. 1916.

Listy

Do H. Sienkiewicza 3 listy z 1911. Rkps. Ossol. sygn. 13348/II.

OPRACOWANIA

Enc. powsz. S. Orgelbranda. T. 17 (1911). — Myśli człowieka w Polsce w wykładzie i zrozumieniu J. Belcikowskiego. [B.m. 1934]. — Z sądów. Literat posądzony o przywłaszczenie sztuki [J. Belcikowskiego]. *Kur. Por.* 1934 nr 297.

Psychian. W. KOŚCIESZA: Nowy dramat idei. *Głos Rzeszowski* 1904 nr 4. — T. WODZICKA. *Przegl. Powsz.* 1904 t. 83 s. 432-434.

Leon Tołstoj. J. FLACH. *Przegl. Pol.* 1909 t. 172 s. 326. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1909 nr 3 *Dział Lit.-Artyst.* — W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1909 s. 111-112. — W. RZY-MOWSKI. *Prawda* 1909 nr 11. — *Głos Warsz.* 1909 nr 48.

O Monsalwacie. B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1909 s. 139-140. — S. JASIŃSKI. *Przegl. Katol.* 1909 nr 6.

Wilhelm Feldmann. Współ-

czesna literatura polska. N-CE. *Nasza Przyszłość* (Kijów) 1908 nr 6.

Pamiętniki nauczyciela na pensji. b. *Słowo Pol.* 1910 nr 253. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1910 nr 195.

Papieże a kwestia polska w XIX w. W. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1909 nr 18.

Teoria polskiego słowa. S. WASYLEWSKI. *Gaz. Wiecz.* 1911 nr 270, 272. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1912 nr 81. — S. ŁEMPICKI. *Pam. Lit. R.* 11 (1912) z. 1 s. 222-223.

Piotr Skarga. J. JANK. [J. JANKOWSKI]. *Świat* 1912 nr 34. — J. KOLLER. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1912 nr 8/9. — T. LUBIERZYŃSKI. *Złoty Róg* 1912 nr 42. — I. BALIŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 19. — A. DOBROWOLSKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 116. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1913 nr 195.

BOROWY PIOTR (1858-1932)

Zwany: PIETER.

Pisarz ludowy.

Ur. 28 maja 1858 w Rabczycach na Orawie, w rodzinie chłopskiej; syn Jana z przydomkiem „Banass” i Marii z Lachów. Był samoukiem. Od 1876 odbywał wędrowki po okolicznych wsiach wygłaszając nauki moralizatorskie. W 1882 założył rodzaj klasztoru o surowej regule tercjarskiej. W 1884-1885 uczył się sztuki introligatorskiej w Krakowie u mistrza Emila Schrotta i w zakładzie Jana Gadowskiego. Po pobycie w Ameryce w 1889-1890 dla celów zarobkowych, osiadł w Rabczycach i założył stały kram z dewocjonaliami i książkami treści religijnej. Utrzymywał kontakty księgarskie z Krakowem, Wiedniem, ze słowackim Stowarzyszeniem Św. Wojciecha w Trnawie i Karolem Miarką w Mikołowie. Od 1905 brał czynny udział w narodowym ruchu słowackim, a po 1918 został działaczem polskiego ruchu na Orawie. W marcu 1919 jako reprezentant Orawy wyjechał w delegacji na konferencję pokojową do Paryża, gdzie zabiegał o poparcie Wilsona dla sprawy przyłączenia Orawy do Polski. Po ustaleniu granicy pozostawiającej Rabczycę przy Słowacji osiadł w pogranicznej Lipnicy Wielkiej. Został odznaczony Orderem Polonia Restituta. Zmarł 18 stycznia 1932 w Lipnicy Wielkiej.

TWÓRCZOŚĆ

Wygłaszał przypowieści, bajki, mowy, rozmyślenia. Spisane przez P. Borowego pozostały w rękopisach — Bibl. Jagiel. M.in.: Kazanie o krzyżu lewego łotra; Mowy [30]; Nauka ks. Błaszyńskiego z Sidziny; Rozmyślenia człowieka o sprawach boskich; Siedem głównych grzechów.

Ponadto układał teksty dramatyczne i inscenizował widowiska dla ludu w 1918-1926.

Drukem ogłoszono:

1. *Przypowieść o Rzeczypospolitej abo dlaczego się Śpis, Orawa i Caca do Polski garnom.* [Kr. 1919]. Zob. też poz. 5.

Druk ulotny.

2. *Sąd grzesznika sam nad sobą.* Kr. 1933 (wyd. i poprzedził wstępem F. Machay). Zob. też poz. 3, 4, 5.

Rkps Bibl. Jagiel.

Prace jego ogłaszano z rękopisów w książkach:

3. K. L. Koniński: *Pisarze ludowi. Wybór pism i studium o literaturze ludowej*. T. 2. Lw. 1938 s. 94–102.

T u: Mowy: Dziewiąta mowa we Warszawie. Przy odchodzie z Warszawy; — Zabobony i wroski [O złych oczach]; [O gusłach]; [O rzeczach poświęconych]. — Sąd grzesznika sam nad sobą. [Fragm.] Takie rzeczy widział ja...; Rzecz przeraźliwa; Co będzie ze mną?; Sprzeczności. (Zob. poz. 2).

4. F. Machay: *Gazda P. Borowy. Życie i pisma*. Kr. 1938.

Z a w a r t o ś ć: Sąd grzesznika sam nad sobą. (Zob. poz. 2); — Bajki. (O matce św. Piotra; Bajka o sierotach; O weselu Polski; O łasicy; O nowej wojnie; O mądrości głupstwem przyprażonej; O kuropatwach; O świecy jak dyszel; O herbach; O smokach; O piesztronku ze świejącym kamieniem; O wariocie w domu obłąkanych; Jak to sroka uczyła gołębia gniazdo robić?; O pieku; O obrazie nad zakrastją w Lewocy; O maści dla starych bob; O siedmioramiennym świeczniku generała Tytusa; Jak to strzyga mlyko porobiła...); — Złote myśli.

5. S. Pigoń: *Wybór pisarzy ludowych*. Cz. 2: *Poeci i gawędziarze*. Wr. 1948 s. 295–308.

T u: Sąd grzesznika sam nad sobą. [Fragm.]. (Zob. poz. 2); Bajka o sierotach; Przepowiedź o Piotrowej maci; Przepowiedź o Rzeczypospolitej albo dlaczego sie Spis, Orawa i Caca do Polski garnom. (Zob. poz. 1); O furmanie, psie i paczkach; O obrazie nad zakrastją;

O świecy jak dyszel; O herbach; O siedmioramiennym świeczniku generała Tytusa.

OPRACOWANIA

R. ZAWILIŃSKI: *Z kresów polszczyzny*. Kr. 1912 s. 105. — F. MACHAY: *Nasi gazdowie w Paryżu. Wspomnienia z podróży*. Kr. 1919. — F. MACHAY: *Po zgonie P. Borowego*. *Wierchy* 1932 s. 162–167. — F. MACHAY. *Pol. słownik biogr.* T. 2 (1936). — K. L. KONIŃSKI: *Pisarze ludowi. Wybór pism i studium o literaturze ludowej*. T. 2. Lw. 1938 s. 89–94, 252. — F. MACHAY: *Gazda P. Borowy. Życie i pisma*. Kr. 1938. — F. MACHAY: *Moja droga do Polski*. (Pamiętnik). Wyd. 2. Kr. 1938 passim. — J. MŁODZIEJOWSKI: *Spisz, Orawa i Czadeckie*. *Kultura* 1938 nr 44. — *Silva Rerum* 1938/1939 s. 24. — J. KAPUŚCIŃSKI: *Cierniste ścieżki literatury ludowej*. Kr. 1946. — S. PIGOŃ: *Zarys nowszej literatury ludowej*. (Przed r. 1920). Kr. [1946] s. 188–189, 210–211. — F. MACHAY: *O wiejskim mężu modlitwy*. *Głos Karmelu* 1947 nr 5. — S. PIGOŃ: *Wybór pisarzy lud.* Cz. 2: *Poeci i gawędziarze*. Wr. 1948 s. 294–295. — F. MACHAY: *Chłopsiewcą światła*. *Znak* 1958 nr 7 [z 4 tekstami P. Borowego]. — Jk. [J. KRZYŻANOWSKI]. *Słownik folkloru pol.* W-wa 1965. — G. SCHMAGER. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972.

BRODZKI ZBIGNIEW (1877–1911)

Pseud. i krypt.: A. ST.; A. STEFANOWSKI; B.; BR.; BZ.; Z. B.; ZB.; ZB. BR.

Krytyk literacki, powieściopisarz.

Ur. w Warszawie w 1877. Był synem Bolesława, uczestnika powstania 1863, i Tekli z Brochockich. Gimnazjum ukończył w Warszawie i rozpoczął studia na wydziale prawnym. Za udział w manifestacjach był dwukrotnie więziony i karnie przeniesiony do Wilna. Wstąpił na uniwersytet w Dorpacie, skąd usunięto go z pozbawieniem prawa do studiów na uniwersytetach rosyjskich. Udał się do Lipska i zapisał na wydział filozoficzny, następnie do Monachium, gdzie studiował historię sztuki. Z Monachium wyjechał do Paryża dla kontynuowania studiów. Po ich ukończeniu wrócił do kraju i wykładał na tajnym Uniwersytecie Latającym. W 1907 został uwieziony i wydalony na pewien czas z granic Królestwa. Po powrocie wykładał w szkołach prywatnych. Zmarł w Warszawie 10 czerwca 1911.

TWÓRCZOŚĆ

1. *O naszej młodzieży słów kilka*. W-wa 1907 *Książki dla Wszystkich* 365. Wyd. nast. W-wa 1910 w serii jw.

2. *Zarys historii literatury francuskiej*. Opracował podług źródeł francuskich. Cz. 1–5. W-wa 1908–1912.

Cz. 1: *Wiek średnie. Odrodzenie*. W-wa 1907 *Książki dla Wszystkich* 391.

Cz. 2: *Wiek XVII*. W-wa 1908 *Książki dla Wszystkich* 410.

Cz. 3: *Wiek XVIII*. W-wa 1908 *Książki dla Wszystkich* 420.

Cz. 4: *Pierwsza połowa wieku XIX*. Podług Lansonona i innych źródeł. W-wa 1909 *Książki dla Wszystkich* 448.

Cz. 5: *Druga połowa wieku XIX*. Podług Lansonona i innych źródeł. W-wa 1912 *Książki dla Wszystkich* 555.

3. *Chwile*. W-wa 1910.

Powieść.

4. Poezja smutku. Smutek jako ton zasadniczy współczesnej poezji polskiej. Studium literackie. W-wa 1911.

5. Oni. Powieść z niedalekiej przeszłości. Wyd. pośmiertne. W-wa 1912.

6. Szkice społeczne i literackie. W-wa 1913.

Zawartość: Szkice społeczne: O naszym nastroju; Wchodząc w życie; Malaria; Uczmy się patrzeć; Nastrój wiosenny; Rozkwit duszy; Ironia chwili; Na wyżyny; Pragnę słów parę...; A kiedy umarli ze snu śmierci powstaną... (*Pravda* 1905 nr 34); Punkty wytyczne. (*Pravda* 1905 nr 38); Dusza zbiorowa; Na rozdrużu; Parę myśli; Odrodzenie wyrazu; Literatura polska: Czym jest krytyka literacka; Jerzy Żuławski. (*Pravda* 1905 s. 248); Władysław Orkan. (*Pravda* 1905 s. 526-527); Bajkowe nastroje; Z tajemnic Tatr; Literatura francuska: Współczesna liryka francuska. (*Sfinks* 1909 t. 1 s. 124-137, 288-297, 454-471); Literatura niemiecka; Literatura francuska: Emil Verhaeren. (*Pravda* 1904 nr 24-25); Jules Laforgue. (*Pravda* 1904 nr 31); Eduard Rod. (*Pravda* 1904 nr 35); Jerzy Rodenbach. (*Pravda* 1904 nr 42); Marceli Schwob. (*Pravda* 1905 nr 5); Rachilde. (*Pravda* 1905 nr 14-15); Charles von Lerberghe. (*Pravda* 1905 nr 22); Paul Adam. (*Pravda* 1905 nr 27); Georges Eckhoud. (*Pravda* 1905 nr 30); Maurice Barrès. (*Pravda* 1905 nr 33); Camille Lemonnier. (*Pravda* 1905 nr 40); Literatura niemiecka: Alfred Mombert. (*Pravda* 1904 nr 33); Felix Holländer. (*Pravda* 1904 nr 39); Stefan George. (*Pravda* 1904 nr 48); Otto Erich Hartleben. (*Pravda* 1905 nr 3); Frank Wedekind. (*Pravda* 1905 nr 9); Peter Hille. (*Pravda* 1905 nr 19); Wassermann. (*Pravda* 1905 nr 24); Otto Julius Bierbaum. (*Pravda* 1905 nr 31); Herman Stehr. (*Pravda* 1905 nr 35).

Recenzje i rozprawy krytyczno-literackie zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Ateneum* (1903), *Kur. Codz.* (1905), *Niwa*

Pol. (1905), *Nowa Gaz.*, *Nowe Tory* (1908; tu art. W sprawie nauczania literatury. T. 2. s. 234-240), *Ognio* (1904), *Pravda* (1904-1905), *Sfinks* (1909), *Wędrowiec* (1904).

OPRACOWANIA

L. KOMARNICKI. *Nowe Tory* 1909 t. 1 s. 18-45 [z powodu art. pt. W sprawie nauczania literatury].

(Nekrologi:) Wspomnienie pozgonne. *Nowa Gaz.* 1911 nr 263; *Słowo Pol.* 1911 nr 278.

J. LORENTOWICZ. *Pol. słownik biogr.* T. 2 (1936).

Zarys historii literatury francuskiej. *St. PSZON. Muzeum* 1908 s. 657-658.

Chwile. SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Pravda* 1910 nr 21. — A. NOWACKI. *Spółczesność* 1910 nr 11.

Poezja smutku. S. LAM. *Kronika Powsz.* 1911 nr 6-7. — S. LAM. *Lit. i Sztuka* dod. *Dzien. Poz.* 1911. — Z. L. ZALESKI. *Książka* 1912 s. 6.

Oni. S. AMBROZIEWICZ. *Bluszcz* 1912 nr 28. — E. CZEKALSKI. *Lit. i Sztuka* 1912 nr 9 dod. *Nowej Gaz.*

Szkice społeczne i literackie. E. CZEKALSKI. *Nasz Dom (Tyg. Mód i Powieści)* 1914 nr 5. — J. LORENTOWICZ. *Książka* 1914 nr 8/12.

BRZEGA WOJCIECH (1872-1941)

Autor gawęd i jednoaktówek, rzeźbiarz.

Ur. 12 września 1872 w Zakopanem; syn Ryszarda Dużniaka, ślusarza, i Teresy Gąsienica-Brzegi. Po ukończeniu Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem, studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie uzupełniając naukę w Monachium w 1898 i w Paryżu w École Nationale et Spéciale des Beaux Arts w 1899-1901. (Tu otrzymał medal na wystawie w 1900 za rzeźbę „Kosiarz”). Po powrocie do kraju w 1901 osiadł w Zakopanem. Wystawiał swoje prace rzeźbiarskie i pracował pod wpływem Stanisława Witkiewicza nad rozwojem stylu zakopiańskiego. Był współzałożycielem Związku Górali oraz stowarzyszenia Polska Sztuka Podhalańska. Zainicjował powstanie pracowni tkackiej „Kilim”. Od 1922 pracował w zakopiańskiej Szkole Przemysłu Drzewnego jako nauczyciel rzeźby artystycznej, pełniąc tam w 1926-1929 obowiązki dyrektora. Zmarł 6 lipca 1941 w Zakopanem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wieczornica góralska. Dwa jednoktówkowe obrazki sceniczne z dziejów Podhala. *Lw.* 1911 *Bibl. Teatrów Włocławskich* nr 13.

Zawartość: Jasiek Wróbel powstaniec. Z powstania chochołowskiego obrazek sceniczny w 1 akcie. (*Zakopane* 1910 nr 6, 8, 9); Nędza Litmanowski. Groźny zbójnik tatrzański z czasów Jana Kazimierza. Obrazek sceniczny w 1 akcie. (*Zakopane* 1909 nr 17-18. Wyst. 6 lipca 1909).

2. Posiady. Opowiadania z Podhala. Kr. 1913. Przedr. zob. Wybór twórczości.

Zawartość: Wiosna; Podlasy; Jasiek „spod miedze” Stolica. (*Zakopane* 1909); Wdzięczność. (Jw. 1910); Opowiadanie Jaśka Wirhowego o Ziemi Świętej; Z pielgrzymki do Rzymu. Opowiadanie Jaśka Wirhowego. (*Zakopane* 1909).

Wybór twórczości

Żywoć górala poczeiwego. Wspomnienia i gawędy. Wybór, oprac. i komentarz: A. Micińska, M. Jagiełło. Kr. 1969.

Zawartość: Żywoć górala poczeiwego. Wspomnienia; — Gawędy: Gadeja. (*Lud* 1910); Z opowiadań Tomka Gadei. I-II. (*Lud* 1910); Symcio Tatar; Jasiek Spod Miedze — Stolica. (Zob. poz. 2); Wdzięczność. (Zob. poz. 2); Z pielgrzymki do Rzymu. (Zob. poz. 2); Książd Stolarczyk; Sabała. I-IV; Bajka Sabały. (*Zakopane* 1908); Tatar Myśliwiec. I-III; Ród Wójciaków; Ród Walczaków; Jan Siczka „Kocyniec”; Józef Siczka; Wojciech Sierodzki; Dziadek Magiera; Paweł Mostowy; Jaś Karpi; Jarząbek; Wojciech Samek; Wawrytko; Majerczyk „Kwaśnicorz”; Dziadek od Mulców; Jędrzek Mateja; Z opowiadań Wojtka Roja; Opowiadania Józka Krzepty; Opowiadanie kumotra Jasia z Krzeptówek.

Opowiadania, gawędy i utwory dramatyczne zamieszczał w czasopismach: *Lud* (1910), *Nasz Kraj* (1906; tu: Żywie, bogini życia. Obraz fantastyczny w 1 akcie. T. 2 s. 25-27), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1902), *Wierchy, Wisła, Zakopane* (1908-1911).

Ponadto w kalendarzach: *Kalendarz góralski*. Fryszlak 1932 (tu: Przepowiadka o leniwym cłku i opowiadanie o Bzduku. Spisał...), *Siewca. Kalendarz rolniczy*. Kr. 1897 (tu debiut: O rycerzach śpiących w Tatrach [gawęda Sabały]).

Pośmiertnie ogłoszono: *Gaz. Podhalańska* (1946; tu: O człowieku „dobrym jak woda”. [O J. Kasprowiczu]. Nr 6), *Kronika* (Londyn 1966; tu: Wspomnienia. Z Korfantym na Podhalu. Wesele Orkana. Pogrzeb Stanisława Witkiewicza. Podał do druku i oprac. komentarz W. Wnuk. Nr 41).

Przedruk gawęd: *Gawędy Skalnego Podhala*. Wybór i oprac. W. Wnuk. Wyd. 2 Kr. 1969 (tu: O Józku Kurucy; Sen starego Stascyka; Przepowiadka o leniwym cłku i opowiadanie o Bzduku; Jasiek Spod Miedze Stolica).

Listy

1. Do J. Kasprowicza z 1890. Rkps Ossol. sygn. 6439/I.

2. Do W. Orkana z 1898-1911 i b.r. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8606 III t. 3.

3. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. 5 listów z 1900-1911. Rkps Ossol. sygn. 7451/I.

4. Do M. Wysłouchowej z 1901. Rkps Ossol. sygn. 7187/II.

5. Do B. Wysłoucha 12 listów z 1905-1914 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7175/II.

6. Do J. Mosza z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8676 III, 1.

7. Do nie ustalonego adresata 8 listów z 1911. Rkps Ossol. sygn. 7195/II.

8. Do J. Daniłowskiej z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2983₂.

9. Do J. Bednarskiego 2 listy z 1913-1914. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6434 IV.

10. Do F. Vondráčka listy. Rkps Lit. Arch. Muzeum Nar. w Pradze.

11. Od J. Moskwy b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8621 III.

12. Materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8681 IV₅.

13. Zapiski do pamiętnika. Rkps Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem sygn. 82-102.

OPRACOWANIA

K. L. KONIŃSKI: Pisarze ludowi. T. 2. Lw. 1938 s. 362-369 [z 2 tekstami W. Brzegi]. — W. WNUK: „Wspomnienie o Żeromskim” W. Brzegi. *Tyg. Warsz.* 1946 nr 37. — jd [J. DAROWSKI]. *Słownik folkloru pol.* W-wa 1965. — A. MICIŃSKA, M. JAGIEŁŁO: Z notatek W. Brzegi. *Podhale*. Zakopane 1967 s. 10. — W. WNUK: „Porachunki” W. Brzegi ze S. Witkiewiczem. *Więści* 1968 nr 9. — W. WNUK: Chłopiec od brzegów. [W książce]: *Moje Podhale*. W-wa 1968, wyd. 2 W-wa 1971.

Żywoć górala poczeiwego. J. DOŁIŃSKI. *Życie Lit.* 1970 nr 10. — J. DUŻYK. *Twórczość* 1970 nr 5. — W. K. [W. KRZYGOWSKI]. *Wierchy* 1970 s. 301. — R. SULIMA: Podhale, Kurpie i Chełmszczyzna. *Nowe Książki* 1970 nr 11. — JOT [J. ŚLIPIŃSKA]. *Głos Koszaliński* 1970 nr 45. — K. ŻÓRAWSKI. *Kultura* 1970 nr 23. — J. TERMER. *Polonistyka* 1971 nr 3.

D

DANIELEWSKI IGNACY (1829–1907)

Pseud. i krypt.: BOGUMIŁ GRABA; I. D.; IGNACY DOŁĘGA; MAJSTER; MAJSTER OD „PRZYJACIELA”; MAJSTER OD „PRZYJACIELA DZIECI”; MAJSTER OD „PRZYJACIELA LUDU”; MAJSTER OD „PRZYJACIELA” W TORUNIU; ŻEGOTA DOŁĘGA.

Powieściopisarz, publicysta.

Ur. 29 listopada 1829 w Borku koło Krotoszyna. Syn Konstantego, administratora majątków, i Bibianny z Drewiszewskich. Ukończył seminarium nauczycielskie w Paradyżu. W 1848–1855 pracował jako nauczyciel w Trzemesznie i Bydgoszczy. W 1855 zamieszkał w Chełmnie, gdzie w następnym roku zawarł związek małżeński z Eufemią, córką Józefa Gólkowskiego, wydawcy. Od tego czasu rozwijał ożywioną działalność jako redaktor i wydawca szeregu czasopism, m.in. *Stańczyka* (1857), *Nadwiślanina* (1861–1866), *Przyjaciela Ludu* (1862–1870), *Kmiecia* (1866), *Przyjaciela Dzieci i Młodzieży* (1867–1868), *Nianki* (1868–1870), *Katolika* (1868–1869) oraz przeszło dwudziestu roczników *Polskiego kalendarza katolickiego*. W 1862 w procesie prasowym został skazany na więzienie. W 1872 sprzedał drukarnię (w 1863 przejął ją na własność od J. Gólkowskiego) i przeniósł się do Torunia. Tu redagował *Gazetę Toruńską* (1873–1894), *Przyjaciela* (1875–1892), *Gospodarza* (1884–1889). Obok pracy dziennikarskiej i literackiej rozwijał ożywioną działalność społeczno-kulturalną i narodową. Uczestniczył w pracach Zarządu Towarzystwa Moralnych Interesów, wygłaszał prelekcje z ramienia Towarzystwa Naukowego i Towarzystwa Przemysłowego w Toruniu, brał udział w wiecach organizowanych w obronie języka polskiego na Warmii. Zmarł w Toruniu 23 grudnia 1907. Cyryl Danielewski, aktor i literat, był jego synem.

TWÓRCZOŚĆ

1. Poezje. Bydg. 1855.
  2. Niektóre myśli i fakta na użytek w teraźniejszym położeniu Polski. Chełmno 1862.
  3. Powiastki i opowiadania. Chełmno 1865.
- Zawartość: Gwiazdka i Boże Narodzenie; Święty Szczepan i gody; Hej kołęda, kołęda! [wiersz]; Kołęda; Matka Boska Gromniczna; Pierwszy pycha, drugi łakomstwo; Gadająca beczka.
4. Nauka o wyborach do niemieckiego parlamentu. Chełmno 1867. Wyd. nowe uzupeł. i popr. Chełmno 1867.
  5. Kazimierz Wielki, król Polski, po pięciu wiekach z grobu do nas przemawiający. Chełmno [1869]. Wyd. 2 z opisem pogrzebu. Chełmno [b.r.].
  6. O Unii Lubelskiej. Chełmno [1869]. Wyd. 2 Chełmno [b.r.].

7. Męczeństwo świętego kościoła katolickiego na Litwie. Chełmno 1870.

8. Nowa nauka o wyborach do reichstagu niemieckiego. Chełmno [1871].

9. Konrad Wallenrod. Rozbiór krytyczny

z etycznego i estetycznego stanowiska napisany. Poz. 1873.

10. Historia o rycerzu złotoskrzydłym, o porwanej dziewicy z drogim klejnotem i o złotym zamku. Poz. 1874. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1875; wyd. 3 Poz. 1881; Chicago 1883; wyd. 3 [sic!] Poz. 1887; wyd. 4 Poz. 1898.

11. Nauka o wyborach do pruskiej izby poselskiej. Tor. 1876. Wyd. 2 Tor. 1885.

12. Pielgrzymka polska do Rzymu na jubileusz biskupi ojca św. Piusa IX r. 1877. Chełmno 1877.

13. Król polski ratuje Niemcy i chrześcijaństwo. Opis odsieczy wiedeńskiej przez Jana III Sobieskiego dnia 12 września 1683 r. Tor. 1883. Wyd. nast.: wyd. 2 Tor. 1883; Kr. 1883.

14. Trzy pieśni o królu Janie Sobieskim: 1. Marsz Sobieskiego, 2. Jak Sobieski w głowie sobie układał, 3. Sobieski na przedzie. Tor. 1883.

15. Historia o królewiczu, którego własny ojciec zaprzedał. *Przyj.* 1884 i odb.

16. Żywot świętych Cyryla i Metodego apostołów słowiańskich. Książeczka dla ludu

na tysięczną rocznicę śmierci św. Metodego i jubileusz welehradzki. Wyd. 2 Tor. 1885.

Pierwszego wydania Estreicher nie notuje.

17. Asem i królowa duchów. Tor. 1890. Wyd. nast. Chełmno [ok. 1892]; Grudziądz 1924.

18. Kopciuszek. Historia bardzo piękna o sierocie, co wyszła za królewicza, o złej macosze i dwóch jej córkach srodze ukaranych. Tor. 1890.

19. Marzana. Historia bardzo ładna i ciekawa nie tylko ku zabawie. Chełmno [1899].

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Chata* (Lw. 1870), *Czas* (1868-1869), *Dod. Sześciotygod. do Nadwiślanina* (1859), *Dzien. Pol.* (Lw. 1894), *Dzien. Poz.* (1867), *Gaz. Tor.* (1873-1894), *Gazetka dla Dzieci* dod. *Przyjaciela* (Tor. 1883-1887), *Gospodarz* (Tor. 1884-1889), *Katolik* (1868-1869, 1872), *Kmieć* (1866), *Kościół i Szkoła* (Leszno 1847; tu debiut poetycki: Zachęcenie do pracy; Siejąc kwiatki), *Nadwiślanin* (Chełmno 1861-1866), *Niańka* (1868-1870), *Przyjaciół* (Tor. 1875-1892), *Przyjaciół Dzieci i Młodzieży* (1867-1868), *Przyjaciół Ludu* (Chełmno 1862-1870), *Słowo* (W-wa 1900), *Stawczyk* (1857), *Tyg. Powieściowo-Nauk.* (Chicago 1884), *Wędrowiec* (1898).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bukiet pieśni światowych*. Zebrał J. Chociszewski. Wyd. 5. Poz. 1901, *Luźnia pol.* T. 5. Poz. 1886, *Macie, dzieci!* Poz. 1907, *Śpiewnik pol.* T. 3. Lw. 1886, *Śpiewnik wielkopolski*. Wyd. 2. Poz. 1901, *Trzydzieści pieśni i piosenek dla rzemieślników*. Poz. 1883, *Wybór pieśni światowych*. Poz. 1877.

Redagował kalendarze: *Kalendarz pol., katol. dla kochanych wiarusów na r. 1862*. Chełmno 1862; toż w kolejnych latach następnych; *Na ciężkie czasy. Pol. kalendarz katol. dla kochanych wiarusów... na r. przestępny 1884*. Tor. 1883.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1865-1876. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6495 IV. T. 35. Fotografuję listu z 1876 podał A. Bukowski. *Roczn. Tor.* t. 3 (1969).

2. Do W. Ketrzyńskiego 3 listy z 1871-1894. Rkps Ossol. sygn. 6209/II.

3. Do S. E. Koźmiana b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2210 t. 2.

4. Od H. Derdowskiego z 1882. Ogł. Janowicz [J. Karnowski]. *Mestwin* 1927 nr 12.

5. Materiały do wydawn. zbior. *Ziarno* z 1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7813 IV.

OPRACOWANIA

Czas 1862 nr 88 [spr. z procesu]. — *Czas* 1862 nr 222 [inf. o wstrzymaniu wydawania *Nadwiślanina* i uwieszeniu redaktora]. — A.: Korespondencja. *Dzien. Lit.* 1864 nr 52-54. — *Gaz. Tor.* 1869 nr 126. — *Dzien. Poz.* 1885 nr 189. — *Kur. Poz.* 1886 nr 48. — *Kur. Por.* (W-wa) 1887 nr 91 [inf. o aresztowaniu]. — *Słowo* 1900 nr 293. — A. MAŃKOWSKI: Dzieje drukarstwa i piśmiennictwa polskiego w Prusach Zachodnich wraz z szczegółową bibliografią druków polskich zachodnio-pruskich. *Roczn. Tow. Nauk. w Tor.* 1907 s. 65-66.

(Nekrologi:) A. FILIPOWICZ: I. Danielewski. *Kur. Warsz.* 1907 nr 356; *Czas* 1907 nr 299 wyd. wiecz.; *Dzien. Poz.* 1907 nr 297; C. K. JANKOWSKI: I. Danielewski. *Pobudka* 1908 nr 2; *Dzien. Chicałowski* 1908 nr 12; *Lechita* 1908 nr 4; *Pielgrzym* 1908 nr 2.

A. MAŃKOWSKI: I. Danielewski. Szkic biograficzno-literacki. *Tor.* 1908. — T. M. [T. MIKULSKI]: Poezje młodzieńcze I. Danielewskiego. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1927 nr 4. — T. MIKULSKI: Bydgoszcz w młodzieńczych poezjach Danielewskiego. *Gaz. Bydg.* 1928 nr 1. — *Tyg. Tor.* 1929 nr 20-22. — I. KURKÓWNA: I. Danielewski w 30. rocznicę śmierci. *Teka Pomorska* 1937 nr 4. — A. MAŃKOWSKI: *Pol. słownik biogr.* T. 4 (1938). — W. DRYGAŁOWA: Majster od „Przyjaciela Ludu”. *Ilustr. Kur. Pol.* 1955 nr 199. — J. MARKIEWICZ: I. Danielewski, bojownik o polskość Pomorza. *Nowy Tor* 1955 nr 26. — W. DRYGAŁOWA: Znajomy majster wziął go do warsztatu... *Ilustr. Kur. Pol.* 1956 nr 246. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 58. — A. BUKOWSKI: „Gazeta Toruńska”. *Roczn. Tor.* t. 3 (1969) s. 99-130 [wraz z fotografią listu do J. I. Kraszewskiego z 1876]. — J. KONIECZNY: Pisarze Ziemi Północnych. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 4. W-wa 1971.

DOROWSKI FRANCISZEK GABRIEL (1859-1926)

Pseud.: F. DOMNIK; FRANCISZEK DOMNIK (czasami mylnie: Franciszek Dominik).

Komediopisarz i aktor.

Ur. 4 października (lub 4 listopada) 1859 w Krakowie; syn Feliksa i Tekli ze Schmeindłów. Uczył się w szkole w Podgórzu, następnie w Gimnazjum Św. Anny. Po ukończeniu czwartej

klasy uczęszczał do seminarium nauczycielskiego. Od szesnastego roku życia grywał w teatrze, początkowo w amatorskim zespole pt. Gwiazda, później od 1878 do 1899 na scenie krakowskiej. Następnie pełnił funkcje inspicjenta, a w 1913–1914 sekretarza teatru. Po przejściu na emeryturę pracował do 1926 w administracji teatru. Na marginesie pracy aktorskiej zajmował się od 1881 twórczością dramatopisarską pisząc komedie i obrazki dramatyczne dla teatru popularnego. Zmarł 17 grudnia 1926 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Kąkol. Obraz dramatyczny ludowy w 3 aktach, 4 odsłonach, ze śpiewami i tańcami. Wyst. Kr. 2 kwietnia 1881, z muz. M. Ziemińskiego.

2. Wigilia św. Andrzeja. Sztuka ludowa w 1 akcie ze śpiewami i tańcami. Wyst. Kr. 11 maja 1884, muz. J. Koukala; Tarnów 8 czerwca 1884; W-wa 3 kwietnia 1886; Wyd. Kr. 1893 (muz. M. Świerzyńskiego) *Teatry Amatorskie. Wydawn. J. Blizińskiego* 13. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1907 *Naród Sobie!* nr 56; wyd. 3 Poz. 1926. Wyst. również pt. Wigilia św. Jędrzeja oraz z podtyt. Obraz ludowy; Fragm. pt. Karpień i Kapusta. Wyst. Kr. 1888.

Rkps. Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 211 m.

3. Król dziadów. Obraz dramatyczny w 5 aktach, a 6 obrazach ze śpiewami i tańcami. Na tle powieści Józefa Dzierzkowskiego. Muz. A. Wrońskiego. Wyst. W-wa 18 lipca 1885; Kr. 12 września 1885; Łódź 2 maja 1886. Wyd. z podtyt. Utwór sceniczny w 6 obrazach ze śpiewami i tańcami. Muz. A. Wrońskiego. Poz. 1919 *Naród Sobie!* nr 107.

Dopuszczony do grania w W-wie po zmianach wprowadzonych na żądanie cenzury.

4. Mieszczański świątek. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 9 lutego 1889.

5. Wesołe życie. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 21 lipca 1891, z muz. M. Świerzyńskiego; Łódź 1 lipca 1893.

6. Stu diabłów (Wiek szatu). Komedja w 4 aktach z czasów Stanisława Augusta. Powst. 1891. Wyst. Lw. styczeń 1892; Kr. 6 października 1894.

Rkps. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1616, 2058 (z 1891).

7. Promyk słońca. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 23 stycznia 1892; W-wa 11 marca 1893; Lw. 10 kwietnia 1893. Wyd. Kr. 1892 *Teatry Amatorskie. Wydawn. J. Blizińskiego* 8.

8. Dzieci muzy. Komedja w 1 akcie. Wyst. Kr. 21 października 1892; W-wa 11 marca 1893; Lw. 10 kwietnia 1893; Poz. 10 listopada 1894. Wyd. W-wa 1893 *Teatr*

Amatorski nr 31. Wyd. nast. w serii jw.: wyd. 2 W-wa 1903; wyd. 3 W-wa 1908.

9. Trzeba umrzeć, aby żyć, czyli awantura na Krupówkach. Farsa w 2 aktach z tańcami. Powst. ok. 1892.

Rkps. Ossol. sygn. 11337/I.

10. Widziadło. Obraz fantastyczny w 1 akcie. Wyst. Kr. 16 stycznia 1897, z muz. S. Bersona.

11. Hołota. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 12 listopada 1898; Poz. 29 kwietnia 1899; pt. Hołota warszawska wyst. W-wa 20 listopada 1920.

12. Stare Miasto. Wodewil w 4 aktach. Wyst. W-wa 2 lipca 1899; Kr. 3 lutego 1900; Poz. 5 grudnia 1901 (z podtyt. Chwaliszewo, muz. M. Świerzyńskiego); Lw. 8 kwietnia 1902 (pt. Na Łyczakowie). Wyd. osob. Poz. 1915 *Naród Sobie!* nr 99 (z podtyt.: Sztuka w 4 aktach, muz. A. Wrońskiego).

Wystawiana również pt. Na Grzegórkach, Na Zaczecz [?], Nasi współobywatele.

Rkps. — Na Łyczakowie. Obraz dramatyczny w 4 aktach z muz. M. Świerzyńskiego. (Z 1917). Ossol. sygn. 10844/I.

Przeróbka: W. Budzyński; Na Łyczakowie. Wodewil wg melodramatu F. Dorowskiego pt. Stare Miasto. Wyst. Lw. 7 października 1936. Rkps. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5669, 5670, 5587.

13. Kominiarze. Komedja w 4 aktach. Muz. M. Świerzyńskiego. Wyst. W-wa 22 sierpnia 1901 (teatr Fantazja), 31 maja 1902 (teatr Ludowy); Sosnowiec w październiku 1901; Kr. 4 stycznia 1902; Lw. 17 września 1902; Poz. 25 grudnia 1903 (pt. Ofiary serca, czyli kominiarze).

Rkps. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3258, 3259.

14. Marynka. Sztuka w 3 aktach, muz. J. Rayczaka. Powst. ok. 1901.

15. Dom na Halickiem. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Lw. 1905.

Rkps. Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3541.

16. Wesele Zosi. Sztuka w 1 akcie. Wyst. Kr. 29 listopada 1906, z muz. M. Świerzyńskiego. Wyd. Poz. 1911 *Naród Sobie!* nr 32 (z podtyt. Sztuka ludowa w 1 akcie ze śpiewami. Muz. A. Wrońskiego); wyd. 2 w serii jw. Poz. 1926.

17. Ojcowizna. Sztuka ludowa w 3 aktach z muz. J. Galla. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1908 s. 138–166, 1909 s. 9–21 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1909 *Bibl. Teatrów Włościańskich* nr 4. Wyd. 2 Lw. 1922 w serii jw. Wyst. W-wa 14 sierpnia 1915.

Nagrodzona na konkursie dramatycznym Wydziału Krajowego we Lw. w 1907.

18. Dom pana Feliksa. Komedja w 4 aktach. Powst. 1908. Wyst. Poz. 14 kwietnia 1909 pt. Dom na Wielkich Garbarach.

19. Sieroce wiano, czyli wójt z Grotkowic. Sztuka w 2 odsłonach. Poz. 1911 *Naród Sobie!* nr 31 (z podtyt.: Sztuka ludowa w 2 odsłonach ze śpiewami i tańcami. Muz. A. Wroński); wyd. 2 Poz. 1926 w serii jw.

20. Biały mazur. Komedja w 1 akcie. Poz. 1912 *Scena Pol.* 5 (z podtyt.: Komedja życiowa w 1 akcie).

21. W górę serca! Obraz dramatyczny w 4 aktach na tle dziejów 1863 r. Lw. 1913 *Teatr dla Wszystkich* nr 107. Wyd. 2 Lw. 1922 w serii jw. Wyst. Kr. 18 stycznia 1914.

Odnazczona na konkursie obchodu 50 rocznicy powstania styczniowego w 1913.

22. Wesoły wieczór. Komedja współczesna w 1 akcie. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1923 s. 76–104 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1925 *Bibl. Teatru Włościańskiego* t. 22.

Odnazczona na konkursie Związku Teatrów i Chórów Włościańskich we Lw. w 1923.

23. Wielmożni, czyli nowi ludzie. Sztuka współczesna w 3 aktach z tańcami, poprzedzona życiorysem autora, z muz. F. Koniora. Poz. 1928 *Naród Sobie!* nr 42.

Ponadto: Polskie swaty. Wyst. W-wa Rec. teatr.: *Kur. Pol.* 1919 nr 49, *Kur. Por.* 1919 nr 59; *Robotnik* 1919 nr 92. — Dzieci Powiśla. Wodewil w 4 aktach. Wyst. Bydgoszcz. Rec. teatr.: J. K. [J. KAŻMIERCZAK]. *Dzienn. Bydgoszcz.* 1925 nr 271.

Utworthy ogłaszał w czasopiśmie: *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* (1908–1909, 1923), *Prawda* 1901.

OPRACOWANIA

Č [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 77. — R. GÓRSKI: *Dramat ludowy XIX w.* W-wa 1969 *Historia i Teoria Lit. Studia*, 23 s. 161–162. — JERZY GOT [J. SPIEGEL]: *Dramat popularny. Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 3. W-wa 1969 s. 326–327. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Tadeusz*

Pawlikowski i jego krakowscy aktorzy. Kr. 1971. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765–1965*. W-wa 1973.

Kąkol. J. CHOLEWA [A. KLECZKOWSKI]. *Kronika Kr.* 1881 nr 3. — IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Dzienn. dla Wszystkich* 1881 nr 11. — (S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 78.

Wigilia św. Andrzeja. A. Z. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1884 nr 11/12. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]: *Teatr. Czas* 1884 nr 111, 134. — (z.). *Nowa Reforma* 1884 nr 112, 134. — *Kur. Por.* 1884 nr 141. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1885 nr 219. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1885 nr 16–17/18. — J. L. *Tydzień* (Piotrków) 1886 nr 32. — *Teatr Mały. Kur. Codz.* 1886 nr 96. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1886 nr 132 s. 149. — *Kur. Por.* 1886 nr 94. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1891 nr 199. — J. W. *Przeł. Pol.* 1894 t. 112 s. 168. — HMOLL: *Leopolianna. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 3 s. 32. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1895 nr 16. — A. PIĄTEK. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1909 s. 8–9. — C. [S. CYWIŃSKI]. *Kur. Litewski* 1913 nr 126. — *Dzienn. Śląski* 1921 nr 21. — *Goniec Śląski* 1921 nr 23; nr 35; nr 37.

Król dziadów. NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przeł. Lit. i Artyst.* 1885 nr 16–17/18. — *Kur. Por.* 1885 nr 195; nr 198. — F. BYLICKI. *Czas* 1886 nr 3. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1886 nr 2. — O. O. [T. PAWLIKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 2. — K. [Ł. KOŚCIELECKI]: *Teatr Ludowy. Kur. Codz.* 1904 nr 135. — *Kur. Por.* 1904 nr 135. — St. S. K. *Dzienn. Wil.* 1923 nr 7. — S. KLEMENSIEWICZ: *Teatr Robotniczy w Nowym Sączu. Głos Podhala* 1929 nr 7.

Mieszczkański świątek. A. K. *Nowa Reforma* 1889 nr 35. — Fez Iks.: *Kronika krakowska. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 284. — Z. FOTELU. *Czas* 1889 nr 36. — G. ZAPOLSKA: *Pogadanka teatralna z powodu wystawienia na scenie krakowskiej sztuki pt. „Mieszczkański świątek”* — F. G. *Domnika. Przeł. Tyg.* 1889 nr 8; przedr.: *Dzieła wybrane*. T. 16: *Szkice teatralne*. Kr. 1958. — *Kur. Por.* 1889 nr 46. — *Świat* 1889 nr 4. — -a. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 408.

Wesołe życie. A. Br. *Kur. Codz.* 1891 nr 200. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1891 nr 31. — *Kur. Por.* 1891 nr 201.

Stu diabłów. ** [A. KRECHOWIECKI]: *Z teatru. Gaz. Lw.* 1892 nr 8. — S. P.

[S. SCHNÜR-PEPŁOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1892 nr 13. — VERAX [J. ROGOSZ]. *Głos Narodu* 1894 nr 234. — b. *Kur. Codz.* 1899 nr 146.

Promyk słońca A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Pol.* 1892 nr 24. — (i. b.): Wolne myśli. *Myśl* (Kr.) 1892 nr 3. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1892 nr 20. — E. P. [E. PORĘBOWICZ]. *Czas* 1892 nr 20. — X.: Cracoviana. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 437. — *Świat* 1892 nr 3.

Dzieci muzy. J. BORNSTEIN. *Myśl* (Kr.) 1892 nr 20/21. — K. G. [K. GÓRSKI]. *Czas* 1892 nr 245. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1892 nr 245. — Z. SARNECKI: Teatr krakowski. *Kur. Pol.* 1892 nr 283–284. — a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 494 s. 130. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1893 nr 64. — *Kur. Por.* 1893 nr 71. — *Wędrowiec* 1893 nr 10. — c.- [C. JANKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 11. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1894 nr 554 s. 232. — a. c. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 167. — str. [S. ROSSOWSKI]. *Słowo Pol.* 1898 nr 143. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 538. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 265. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 265. — R. ROLA. *Praca* 1904 nr 19. — KRZESŁO. *Echo Przemyskie* 1906 nr 47. — *Kur. Plocki* 1919 nr 247.

Widziadło. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 14. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1897 t. 123 s. 432. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 15.

Hołota. b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1898 nr 261. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1898 nr 27. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1898 nr 260. — s... cz. *Nowa Reforma* 1898 nr 261. — St. *Kur. Codz.* 1898 nr 170. — W. TRĄBCZYŃSKI. *Dzien. dla Wszystkich* 1898 nr 140. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 26 s. 308. — F. K.: Teatr Polski w Poznaniu. *Dzien. Poz.* 1899 nr 105. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131 s. 175–178. — *Głos Narodu* 1915 nr 182.

Stare Miasto. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 28 s. 329. — B. *Gaz. Warsz.* 1899 nr 174. — Łuc. Kość. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1899 nr 181. — *.*. *Tyg. Pol.* 1899 nr 27. — M. Sz. *Czas* 1900 nr 30. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1900 nr 28. — TEZET [Z. TARLIŃSKI]: Teatr krakowski. *Podgórzanin* 1900 nr 7. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]: Teatr Ludowy. *Kur. Por.* 1901 nr 291. — -f-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 43 s. 465. — B. W. KOROTYŃSKI. *Tyg. Pol.* 1901 nr 30 s. 240. — *Kur. Poz.* 1901 nr 574. — -tc- [T. CZAPELSKI]. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 22 s. 232. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI].

Dzien. Pol. 1902 nr 165. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 216. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Nowy. *Kur. Por.* 1903 nr 204. — *Głos Narodu* 1908 nr 260. — ZASTĘPCA. *Goniec Wil.* 1909 nr 138. — MIECZ. LIP. [M. LIPOWSKI]. *Robotnik* 1919 nr 173. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 36. — W. SZALAY-GROELE. *Oreodownik* 1922 nr 86. — *Słowo Pomorskie* 1927 nr 240.

Kominiarze. -f-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 35 s. 381. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]: Z teatrzyków ogródkowych. *Wiek Ilustr.* 1901 nr 232. — Łuc. Kość. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 233. — (em). [M. MASSONIUS]. *Gaz. Pol.* 1901 nr 229. — L. R. [L. REINSCHMIDT]. *Gaz. Warsz.* 1901 nr 223. — Kl. K. [K. KOŁAKOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1902 nr 437. — Z. SARNECKI. *Przedświt* 1902 nr 218. — *Dzien. Poz.* 1903 nr 296. — J. Łoz. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr na Pradze. *Kur. Por.* 1904 nr 221. — Wł [W. NOSKOWSKI]. *Dzien. Powsz.* 1919 nr 293.

Dom na Halickiem. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1905 nr 168. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1905 nr 84. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1905 nr 173–175. — fm. [F. MRAWINCZYC]. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1905 nr 84. — St. W. [S. WOMELA]. *Kur. Lw.* 1905 nr 102.

Wesele Zosi. *Dzien. Śląski* 1920 nr 273. — *Gaz. Rob.* 1920 nr 168; nr 175; nr 290; 1921 nr 3.

Ojcowizna. A. PIĄTEK: Przegląd sztuk do grania. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1909 s. 91–92. — A. DOBROWOLSKI: Teatr włościański. *Kur. Warsz.* 1910 nr 34. — wi. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1910 t. 107 s. 127. — Przedstawienie trupy włościańskiej. *Kur. Por.* 1910 nr 53. — W. BUDZYŃSKI. *Oświata Pozaszkolna* 1922 nr 24. — J. MIRSKI [J. KRETZ]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1922 nr 9/11. — KLEMENS [S. KLEMENSIEWICZ]: Kółko Dramatyczne T. S. L. ze Słowikowej. *Głos Podhala* 1933 nr 50. — M. BASISTA: Zapiski teatralne. Rękopis. Powst. przed 1963 [wiad. K. Olszewski: Śląska kronika teatralna 1914–1922. Kr. 1969 s. 305].

Dom pana Feliksa. (Dom na Wielkich Garbarach). *Dzien. Poz.* 1909 nr 86. — *Kur. Poz.* 1909 nr 86.

Sieroce wiano... J. SALONI. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1913 s. 198–199. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 233; nr 239. — *Gaz. Rob.* 1920 nr 220.

W górę serca! A. E. BALICKI. *Przegl.*

Pol. 1914 t. 191 s. 226–227. — T. KONCZYŃSKI: Z krwawej epoki. *Ilustr. Kur. Codz.* 1914 s. 18. — T. SZCZERBA. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1914 s. 172–173. — *Gaz. Pomiedzialkowa* 1914 nr 3. — *Gaz.*

Por. 1914 nr 78. — *Dzien. Cieszyński* 1915 nr 267. — *Gwiazdka Cieszyńska* 1915 nr 98. — *Dzien. Cieszyński* 1921 nr 232. — K. OLSZEWSKI: Śląska kronika teatralna 1914–1922. Kr. 1969 s. 134, 252, 256.

DZIERŻKÓWNA NATALIA (1861–1931)

Pseud. i krypt.: J. O.; J. OR.; JERZY ORWICZ; ORWICZ.

Poetka, powieściopisarka, autorka utworów dla dzieci, tłumaczka.

Ur. w 1861 w Kotiuzanach na Podolu, w rodzinie ziemiańskiej. Córka Henryka i Marii z Piątkowskich Nieczuja-Dzierzków. Otrzymała wykształcenie domowe. Po utracie majątku zamieszkała w Odessie, gdzie kształciła się w Szkole Sztuk Pięknych i równocześnie udzielała lekcji muzyki i języków obcych. W 1888–1894 brała udział w konspiracyjnej pracy narodowej, m.in. należała do współwydawców nielegalnego pisemka *Ogniw*. W 1895 została aresztowana i deportowana na trzy lata do Archangielska. W tym czasie trudniła się nauczaniem rysunku i zajęła się twórczością literacką — utwory swe ogłaszała wyłącznie pod pseudonimem. W 1899 wróciła do kraju i zamieszkała w Warszawie. Zmarła tamże 30 grudnia 1931.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bartłomiej Słomka. *Gawęda*. W-wa 1900.

Nagrodzona w 1899 na konkursie *Gaz. Świątecznej*.

2. Okruchy życia. *Nowele*. W-wa 1901.

Zawartość: Zmarnowany. (*Tyg. Pol.* 1899 nr 52); Mój przyjaciel. (*Tyg. Pol.* 1900 nr 2); Lepsza dola. (*Tyg. Pol.* 1899 nr 51); Fabrykanci opinii. (*Wędrowiec* 1901 nr 3–4); Gdyby była sierota; Świt; Marmury i powoje; Święto duchów. (*Wędrowiec* 1898 nr 45); Rozkołysałaś moją duszę!... (*Tyg. Pol.* 1900 nr 24); Zapytanie. (*Bluszcz* 1899 nr 47); Państwo Ziuziowie. (*Bluszcz* 1899 nr 16).
Przekład czes.: Rozkołysałaś moją duszę!... *Hlás národa* 1909 s. 349.

3. Wśród rodzinnych gniazd. *Obrazek sielski*. W-wa 1901.

4. Ela. *Powieść współczesna*. *Kur. Codz.* 1902 nr 173–236 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1903.

Odnaznaczona na konkursie „Biblioteki Dziel Wyborowych”.

5. Poezje. W-wa 1902.

6. Błyski. W-wa 1903.

Zawartość: Dziwak; Pech; Imperatyw; Zwichrzone dusze; Labirynt; Cipusia; Cor lassum; Ojciec i syn; Z dziennika Toli; Matka; Pierwszy cierni; Pocałunek; Grzesznica; Śnieżna; Pienuszek; Ewoel! Jak te boginie!...; Jurku! Nie rozpraszaś się!...

7. Gołębice. Szkic powieściowy z początku IV w. po nar. Chrystusa Pana. W-wa 1903. Wyd. nast.: Poz. 1921 *Dla Wszystkich* 32; Eric (Pensylwania) [ok. 1942].

8. Jak Dant za życia przeszedłem przez piekło! *Opowieść na tle bolesnej przeszłości*. *Biesiada Lit.* 1907 nr 7–14. Wyd. osob. W-wa 1907.

9. Piorunem! *Komedia w 1 akcie*. Wyst. W-wa 7 kwietnia 1907. Wyd. osob. Lw. 1911 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 125. Wyd. nast.: W-wa 1912 *Bibl. Miłośników Sceny* 53; Lw. 1924 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 125.

10. W strzępył!... *Obraz dramatyczny w 1 akcie*. Wyst. W-wa 7 kwietnia 1907. *Ogł. Bluszcz* 1907 nr 8–11. Wyd. osob. Lw. 1911 *Bibl. Teatrów Amatorskich* 126.

11. Witeź Iwo. *Fantazja sceniczna w 3 aktach, na tle prasłowiańskim osnuta*. W-wa 1907.

12. Wódz narodu. *Powieść z czasów młodości Tadeusza Kościuszki*. *Wieczory Rodz.* 1907 nr 1–52 (z podtyt.: *Powieść z czasów dziejowego przełomu*). Wyd. osob. W-wa 1909. Wyd. 2 W-wa 1925 [1924]. Zob. też poz. 16.

13. Nad Arnem. *Obraz z życia Juliusza Słowackiego*. W 3 aktach. W-wa 1911.

14. Sobotnia góra. *Opowieść z baśni ludu mazowieckiego*. W-wa 1911 *Zajmujące Czytanki Ilustr.* 122.

15. Potępiony. *Fragment historyczny z końca XVII stulecia*. *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 5 i odb.

16. Od Dubienki do Raclawic. „*Wodza narodu*” cz. 2. W-wa 1918. Wyd. 2 W-wa 1924. Zob. poz. 12.

17. Cyrograf. Nowela. Poz. 1921 *Dla Wszystkich* 33.

Odnaczona na konkursie „Rozwoju” im. B. Prusa.

18. Wariat. W-wa 1923.

Na wkładce zapowiedź wydawnicza tomu drugiego pt. W krainie Wuja Sama.

19. Jagusia. Powieść. W-wa 1928. Wyd. 2 W-wa 1934.

20. Panna Antonina. W-wa 1930.

21. Piękne powiastki dla grzecznych dzieci. W-wa [1930]. Wyd. nast. W-wa [1936].

Rękopisy drobnych utworów: Zatrącenie. [Wiersz]. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676; Tak mi się śniło. Impresja prozą. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5450.

Ponadto W. Okręt wymienia nagrodzony monolog humorystyczny pt. Kłopoty wujka Melchiora.

Wiersze, opowiadania, fragmenty dramatów oraz artykuły zamieszczała w następujących czasopismach: *Biesiada Lit.* (1904–1907, 1909, 1916; tu m.in.: Niemcy. Fragment z dramatu. 1905 nr 30; Jasiek. Baśń. 1906 nr 37; Pamięci Henryka Sienkiewicza. [Wiersz]. 1916 nr 84), *Bluszcz* (1899–1900, 1906, 1918; tu m.in.: Wigilia w Paryżu. 1900 nr 51; Ocalona. Pastel z natury. 1906 nr 19–20), *Dzienn. Chicagoski* (1907–1909, 1911), *Dzienn. Kijowski* (1912), *Dzienn. Kujawski* (1911), *Gaz. Radomska* (1902), *Gaz. Warsz.* (1910–1911), *Gaz. Świąteczna* (1899), *Głos Narodu* (1906), *Goniec Kr.* (1925), *Kur. Codz.* (1901–1903; tu m.in. felieton pt. Z życia literata. 1902, odznaczony na konkursie), *Kur. Litewski* (1906), *Kur. Stanisławowski* (1925), *Kur. Warsz.* (1901–1908, 1912–1913, 1916, 1918, 1921; tu m.in. art. Autor i krytyka. 1904 nr 99), *Lechita* (1908), *Łącznik* (1909), *Łowiczanie* (1925), *Moje Pisemko* (1919, 1927), *Nasze Kłasy* (1906), *Nowa Gaz.* (1909), *Ogniwco*, *Pogoń* (1910), *Postęp* (1910), *Przedświt* (1903), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1907), *Przyj. Dzieci* (1876–1877, 1883; tu m.in.: Dobra gosposia. 1876 nr 21 dod.; Ciocia wróżka. Komedyjka w 1 akcie. 1883 nr 2; Król Migdałowy. Komedyjka w 1 akcie. 1883 nr 16–18), *Rola* (1911), *Romans i Powieść dod. Świata* (1910), *Słowo Pol.* (1909), *Świat* (1906), *Świat Kobiety* (1905), *Tyg. Ilustr.* (1918), *Tyg. Lud.* (1921), *Tyg. Mód i Powieści* (1879, 1881, 1912), *Tyg. Pol.* (1899; tu: Lepsza dola. Baśń fantastyczna. Nr 51), *Wędrowiec* (1898, 1901, 1903–1904), *Wiad. Codz.* (1910–1911), *Wieczory Rodz.* (1907, 1909, 1911, 1913; tu m.in.: Trzy orzeszki. Monolog. 1909 nr 52), *Zgoda*

(Chicago 1905, 1910), *Ziemia Sieradzka* (1921), *Złoty Róg* (1912).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album kobiece*. W-wa 1903, *Bal lit. Jednodniówka*. W-wa 1903, *Jednodniówka. Na Gwiazdkę dla biednych dzieci*. W-wa 1906, *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Lany ojczyste*. Oprac. S. Demby. [Cz. 2. W-wa 1916]; wyd. 2 [W-wa 1919], *Młoda Polska w pieśni*. Oprac. C. Jankowski. Wyd. 2. W-wa 1903, *Na wpisy szkolne*. W-wa 1915, *Najmłodsza Polska w pieśni*. Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Pieśni o Józefie Piłsudskim*. Wyd. 3. Zamość [1920]; wyd. 4. Zamość [1929], *Po stu latach 15 października 1917. Wydawn. pamiątk. dla uczczenia... T. Kościuszki*. W-wa 1917 [współredaktor], *Triumf Krzyża*. Kijów 1914, *Warszawa — Wołyniowi*. W-wa 1917, *Wschodzącym zorzom*. [Mikołów] 1917, *Znad brzegów Narwi*. W-wa 1902.

Przekłady i przeróbki

1. J. F. Cooper: Lwy morskie, czyli przystępna kapitana Gardinera. W-wa 1925. Wyd. nast. W-wa 1935.

2. J. F. Cooper: Wyspa Szczęśliwa. Przygody rozbitków. Opowiadania dla młodzieży. W-wa 1925. Wyd. nast. W-wa 1935.

3. J. F. Cooper: Młody orzeł. Ciekawe opowiadania z dziejów osadnictwa w Stanach Zjednoczonych Ameryki. W-wa 1926.

4. J. F. Cooper: Przygody młodego żeglarsza na morzach i na lądach. W-wa 1926. Wyd. nast. W-wa 1936.

5. M. Reid: Nadzwyczajne przygody młodego kapitana na meksykańskich stepach. W-wa 1927. Wyd. nast. W-wa 1936.

6. M. Reid: Wodą i lądem. Przygody młodych wędrowców w Ameryce Północnej. W-wa 1928. Wyd. nast. W-wa 1936.

7. S. de Ségur: Przykładne dziewczątka. Zajmująca powieść dla panienek. W-wa 1928. Wyd. nast. W-wa 1935.

8. W Bursztynowym Domu. Z powieści „Panienka z okienka” [Jadwigi Łuszczewskiej] skróciła... *Gaz. Świąteczna* 1928 i osob. W-wa 1928.

9. S. de Ségur: Przygody Zosi i Wesołe wakacje. Zajmujące opowiadania dla panienek. W-wa 1930. Wyd. nast.: W-wa 1936; W-wa 1937.

10. M. Reid: Nadzwyczajne przygody wśród dzikich plemion Ameryki Południowej. W-wa 1936.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1885. Rkps. Bibl. Jagiel. sygn. 6498 IV t. 38.
2. Do Z. Przemyskiego z 1901. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 2857.
3. Do A. Świętochowskiego b.d. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 5318.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI. *Pogląd na Świat* 1902 s. 16-17. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1904 nr 106. — Roczniczek naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — Laureatka. *Biesiada Lit.* 1906 nr 37 [o pierwszej nagrodzie na konkursie *Naszych Kłosów*]. — ZOF. BIEL. [Z. BIELICKA]. *Bluszcz* 1910 nr 17 [spr. z odczytu pt. O pogodzie ducha]. — Z. B. [Z. BIELICKA]. *Bluszcz* 1911 nr 1 [spr. z odczytu pt. O Konopnickiej].

(Nekrologi:) Śp. N. Dzierżkówna. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 4; *Kur. Warsz.* 1932 nr 3.

J. MIODUSZEWSKI. Dzierżek Natalia. *Pol. słownik biogr.* T. 6 (1946). — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965.

Bartłomiej Słomka. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 323. — M. KIRCHNERÓWNA. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 4.

Okruchy życia. W. BUKOWIŃSKI. *Prawda* 1901 nr 37. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 323. — H. GALLE. *Ateneum* 1901 t. 2 s. 991. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 35. — K. POTOCKI. *Książka* 1901 s. 466. — K. P. [K. POTOCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 16. — A. DROGOSZEWSKI. *Głos* 1902 nr 39.

Wśród rodzinnych gniazd. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1901 nr 4. — P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1901 nr 323. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1901 nr 46. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 26. — K. P. [K. POTOCKI]. *Książka* 1901 s. 108.

Ela. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 35. — T. JESKE-CHOIŃSKI.

Kur. Warsz. 1903 nr 307. — (L.). *Kur. Codz.* 1903 nr 322. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 61. — P. *Przeł. Tyg.* 1904 s. 254. — R. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 24. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1904 nr 6.

Poezje. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1902 s. 433. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1903 nr 2. — K. *Ziarno* 1903 nr 10.

Błyski. H. GALLE. *Książka* 1903 s. 409.

Gołębice. h. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 178. — H. GALLE. *Książka* 1904 s. 334. — S. KOSTKA. *Kronika Rodz.* 1904 nr 12.

Jak Dant za życia przeszedłem przez piekło! J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 73. — W. WIECKI. *Przeł. Powsz.* 1908 t. 99 s. 392.

Piorunem! *Przeł. Por.* 1907 nr 96.

W strzępy!... *Przeł. Por.* 1907 nr 96.

Wież Iwo. *Bluszcz* 1907 s. 552. — MİR. *Prawda* 1908 nr 36.

Wódz narodu. *Bluszcz* 1908 nr 50.

Nad Arnem. N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1912 nr 45.

Potępiiony. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1913 s. 379-380. — -jw-. *Wieś Ilustr.* 1914 nr 3.

Autor i krytyka. [art. w *Kur. Warsz.*]. W. BUKOWIŃSKI. *Książka* 1904 s. 211-214. — JERZY ORWICZ [N. DZIERŻKÓWNA]. *Kur. Warsz.* 1904 nr 114. — K. EHRENBERG. *Wiek* 1904 nr 346. — H. GALLE. *Gaz. Pol.* 1904 nr 106. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1904 s. 134-136. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 229. — M. ŁOPUSZEWICZ: Walka z krytyką. *Gaz. Domowa* 1904 s. 330. — E. ŁUNIŃSKI. *Wędrowiec* 1904 s. 428, 448. — M.: Jeszcze o krytyce. *Tyg. Ilustr.* 1904 t. 1 s. 435-436. — P. M. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 16. — KAPRYŚ [W. RABSKI]. *Kur. Warsz.* 1904 nr 83. — D. ZGLIŃSKI. *Wędrowiec* 1904 s. 374. — Krytyka krytyki. *Nasze Kłosy* 1904 s. 199-200.

F

FELDMANOWA MARIA (1874–1953)

Pseud. i krypt.: M. F.; MF.; M. F.; MARIA F.; MARIA KREZOWSKA.

Tłumaczka.

Ur. 6 stycznia 1874 w Brzostku, z domu Kleinman. W 1898 wyszła za mąż za Wilhelma Feldmana. Była nieoficjalnym sekretarzem redakcji czasopisma *Krytyka*. Mieszkała w Krakowie. Zmarła 18 grudnia 1953 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

Przekłady

1. T. H. H. Caine: Kozioł ofiarny. Powieść. *Izraelita* 1900 nr 1–39. Wyd. osob. W-wa 1924.

2. I. Zangwill: Marzyciele ghetta. *Izraelita* 1900 nr 43–50, 1901 nr 41–51. Wyd. osob. Brody 1905.

3. W. Morris: Wieści znikąd. Powieść utopijna. Lw. 1902.

4. J. Wassermann: Historia młodej Renaty. T. 1–2. W-wa 1902. Wyd. nast.: T. 1 pt. Powiew zmysłów. Dzieje Renaty. Powieść pierwsza. W-wa 1930. T. 2 pt. Ku miłości. Dzieje Renaty. Powieść druga. W-wa 1930.

5. R. Kipling: Takie sobie historyjki. Kr. 1903. Wyd. nast. W-wa 1904; W-wa 1955; W-wa 1957; W-wa 1970.

Od 1955 pt. Takie sobie bajeczki, współtłumacz S. Wyrzykowski.

Zawartość: m.in.: Kot, który chodził własnymi drogami. (Wyd. osob. W-wa 1908. Wyd. nast. W-wa 1918); Słoniątko. (Wyd. osob. W-wa 1959. Wyd. nast. W-wa 1970); W jaki sposób został napisany pierwszy list. (Wyd. osob. W-wa 1969).

6. I. Zangwill: Zgodnie z sumieniem. *Izraelita* 1905 nr 35–48, 1906 nr 1–4, 8–12. Powieść.

7. O. Wilde: Dialogi o sztuce. (Intentions). Przedmowa: A. Nowaczyński. Lw. 1905. Wyd. nast. W-wa 1923.

8. O. Wilde: Opowiadania. W-wa 1905. Wyd. 2 W-wa 1913; Jerozolima 1945.

9. O. Wilde: Portret Doriana Graya. W-wa 1906. Wyd. nast.: Brody 1906 (pt. Obraz Doriana Graya). W-wa 1922 (pt. jw.); W-wa 1957; W-wa 1971; W-wa 1976.

10. A. L. Kielland: Napoleon i jego ludzie. W-wa 1908.

11. E. Nestonoff: Emancypantka. Lw. 1908.

12. W. E. H. Lecky: Dzieje wolnej myśli w Europie. T. 1–2. Łódź 1908–1909.

13. R. W. Emerson: Przedstawiciele ludzkości. Kr. 1909.

14. J. Monty: Maeterlinck. Studium krytyczne. W-wa 1909 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 608.

15. H. Ibsen: Pretendenci do tronu. Lw. 1911. Wyd. nast. Lw. 1924.

16. R. Saitschick: Ludzie i sztuka Odrodzenia włoskiego. T. 1–2. Kr. 1911.

17. L. Voynich: Szerszeń. Kr. 1911. Wyd. nast.: Kr. 1919; W-wa 1949; W-wa 1952; W-wa 1954; W-wa 1955; W-wa 1956; W-wa 1958; W-wa 1961; W-wa 1964; W-wa 1966; W-wa 1967; W-wa 1970; W-wa 1975.

18. O. S. Marden: Siła ducha i spokój życia. W-wa 1912. Wyd. nast. W-wa 1927.

19. C. E. Weigall: Światło w mroku. Powieść dla dorastających panienek. W-wa 1912.

20. H. Ibsen: Peer Gynt. Lw. 1913.

21. F. Roosevelt: W sieci syreny. Łódź 1913.

22. L. Voynich: Przerwana przyjaźń. Chicago [ok. 1920]. Wyd. nast. W-wa [1928].

23. J. Ruskin: Król Złotej Rzeki. Kr. 1921.

24. L. Voynich: Jack Raymond. Kr. 1921. Wyd. nast.: W-wa 1928; W-wa 1948.

25. W. Bonsels: Pszczółka Maja w sieciach pajaka. *W Słońcu* 1922 nr 10–11. Wyd. osob. pt. Pszczółka Maja i jej przygody. Kr. 1922. Wyd. nast. Kat. 1961.

26. O. Wilde: Szczęśliwy książę i inne opowiadania. W-wa 1922.

Opowiadanie pt. Szczęśliwy książę wyd. osob. W-wa 1965.

27. O. Wilde: De profundis. W-wa 1923.

28. G. de Maupassant: Życie. Powieść. W-wa 1924. Wyd. nast. pt. Historia pewnego życia. W-wa 1950.

29. G. de Maupassant: Piotr i Jan. Powieść. W-wa 1925.

30. E. Smith. W świecie dziewcząt. Kr. 1925. Wyd. nast.: Łódź 1939; Kr. 1946.

31. G. de Maupassant: Piękny chłopiec. W-wa 1926.
32. A. Guenther: Święta i jej biażen. Łódź 1927. Wyd. nast.: W-wa 1933; W-wa [1934]; W-wa 1938 [1937]; W-wa 1939.
33. T. H. H. Caine: Rudy Jazon. Powieść. W-wa [1928]. Wyd. nast. W-wa [1930].
34. T. H. H. Caine: Zakładnik. Powieść. W-wa [1928]. Wyd. nast. W-wa [1930].
35. D. Defoe: Robinson Kruzoe. Oprac. dla młodzieży... W-wa [1928]. Wyd. nast. W-wa [1932].
36. K. Michaëlis: Mąż i żona. Powieść. Kr. 1928.
37. E. Wallace: Władca dusz. Powieść. W-wa [1928] *Najpiękniejsze Powieści Kryminalne* 5.
38. O. Wilde: Bajki. W-wa 1928.
39. O. Wilde: Prawdziwy przyjaciel. Opowiadania. W-wa 1928.
40. O. Wilde: Rybak i jego dusza. Opowiadanie. W-wa 1928.
41. O. Wilde: Urodziny infantki. Opowiadania. W-wa 1928.
Opowiadanie pt. Nadzwyczajna rakietka, wyd. osob. W-wa 1950.
42. E. Wallace: Demon — szpieg. Powieść. W-wa [1929].
43. E. Wallace: Król nocy. Powieść. W-wa [1929].
44. E. Wallace: Zielony łucznik. W-wa [1929].
45. J. Burckardt: Kultura Odrodzenia we Włoszech. Wstęp: Z. Łempicki. Kr. 1930; wstęp jw. W-wa 1939 [1938]; wstęp M. Brahmmer. W-wa 1961; wstęp jw. W-wa 1965.
Rkps przekładu Bibl. Jagiel. sygn. 8710 IV.
46. T. H. H. Caine: Ahaswer. W-wa 1930.
47. T. H. H. Caine: Miłość i zdrada. W-wa 1930.
48. T. Hardy: Z dala od szalejącego tłumu. T. 1-2 Kr. [1930].
49. E. Wallace: Zagadka szulera. W-wa 1930. Wyd. nast. W-wa 1937 [1938].
50. J. Bojer: Życie. Powieść. Kr. 1932 [1931].
51. K. Michaëlis: Pan i dziewczyna. Kr. 1931.
52. J. Bojer: Lud nad morzem. Powieść. Poz. [1932].
53. J. Jensen: Lodowiec. Nowy mit o pierwszym człowieku. Kr. 1932.
54. M. Ostensio: Ród szaleńców. Powieść. Kr. 1933.
55. A. Adler: Psychologia indywidualna w wychowaniu. Kr. 1934. Wyd. nast. Kr. 1946.
56. M. Arlen: Lilla Krystyna. Powieść. Kr. 1935 [1934].
57. J. Bojer: Nowa ojczyzna. Kr. 1934. Powieść.
58. M. Jelusich: Oliver Cromwell. W-wa 1936 [1935].
59. J. Bojer: Dom i morze. Kr. 1937 [1936].
Powieść.
60. P. H. Gibbs: Wieczne szukanie. Kr. 1937.
61. J. Bojer: Dni i noc. Kr. 1938.
62. F. Hackett: Henryk VIII. W-wa 1939 [1938].
63. A. Adler: Sens życia. Kr. [1939].
64. A. J. Cronin: Trzy miłości. T. 1-2. W-wa 1939. Wyd. 2 W-wa 1957.
65. E. Meder: Cyrk ośmiu chłopców. Kr. [1939].
66. M. Twain: Królewicz i żebrak. Kr. [ok. 1939].
67. Ch. Dickens: Dzwony. Kr. 1946.
68. Ch. Dickens: Świerszcz za kominem. Kr. 1946. Wyd. nast.: W-wa 1954 [1953]; W-wa 1954.
69. G. de Maupassant: Włóczęga. Opowiadanie. W-wa 1949. Wyd. 2 W-wa 1951.
- Ponadto przedruki jej przekładów w następujących tomach nowel: G. de Maupassant: Naszyjnik i inne opowiadania. W-wa 1951, G. de Maupassant: Stryj Juliusz. W-wa 1954, G. de Maupassant: Nowele wybrane. W-wa 1955, O. Wilde: Eseje. Opowiadania. Bajki. Poematy prozą. W-wa 1957, G. de Maupassant: Wybór nowel. W-wa 1959, Opowiadania pisarzy francuskich XIX w. W-wa 1965, G. de Maupassant: Naszyjnik. Opowiadania. W-wa 1968.
- Przekłady, recenzje umieszczała w czasopiśmie: *Izraelita* (1900-1901, 1904-1907; tu m.in. tłum.: J. Wassermann: Prolog. [Fragm. powieści]. 1905 nr 1-14; I. Zangwill: W grobie materaców. [Opowiadanie]. 1905 nr 16-22; I. Zangwill: Żydowska trójjedność. [Nowela]. 1907 nr 33-38), *Krytyka* (1906, 1913-1914), *Polnische Blätter* (Berlin 1916; tu tłum.: J. Wybicki: Noch ist Polen nicht verloren. Z. 5 s. 211-212), *W Słoiću* (1922).

Ponadto w wydawnictwie *Bławatek. Kalendarzyk damski*. Lw. 1908 (tu tłum.: O. Wilde: Słowik i róża. S. 126-127).

Listy

1. Do M. Garfeinowej-Garskiej z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8987.
2. Do S. Przybyszewskiego z 1921. Ogł. fragm. w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 3. Wr. 1954 s. 188.
3. Do nieznanego adresata z 1921. Rkps Ossol. sygn. 12287/III.
4. Do L. Szczepańskiego z 1925. Rkps Ossol. sygn. 12216/II.
5. Do K. Czachowskiego 3 listy z 1930-1932. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8972 III.
6. Do S. Helsztyńskiego 5 listów z 1937. Rkps Ossol. sygn. 13055/II.
7. Od różnych osób 356 listów z 1898-1950. Rkps Ossol. sygn. 12286/III, 12287/III, 12419/III. M.in. pisali: J. Baudouin de Courtenay 8 listów z 1905-1921, A. Brückner 9 listów z 1919-1931, A. Chołoniewski 10 listów z 1920-1923, Z. Dębicki z 1908, W. Feldman z 1904, J. Galsworthy z 1930, A. Górski z 1939, J. Kaden-Bandrowski z 1936, J. Kasprzowicz 4 listy z 1907-1921, S. Lack z 1908, S. Lam 34 listy z 1919-1929, T. Miciński 2 listy z 1908, A. Nowaczyński z 1902, S. Przybyszewski 2 listy z 1907, 1921. List z 1907 ogł. S. Helsztyński w książce: *Meteory Młodej Polski*. Kr. 1969 s. 279-280, list z 1921 ogł. w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 3. Wr. 1954 s. 187-188, W. Sieroszewski z 1921, L. Staff z 1921, Z. Wasilewski 3 listy z 1931, S. Wasylewski z 1928, S. Wysocka 48 listów z 1911-1939 i b.d. List z 1911 ogł. Z. Wilski. *Teatr* 1969 nr 3, M. Zdziechowski 4 listy z 1921 i b.d., S. Żeromski 4 listy z 1905-1921.
8. Od S. Brzozowskiego 6 listów z 1905 do M. i W. Feldmanów. Rkps Ossol. sygn.

12277/III. Ogł. M. Sroka w książce: S. Brzozowski: Listy. T. 1. Kr. 1970.

9. Od J. Przybyszewskiej z 1908. Ogł. w książce: S. Przybyszewski: Listy. T. 2. Gdańsk 1938 s. 447.

10. Kopia listu S. Żeromskiego do O. Żeromskiej sporządzona przez M. Feldmanową. Rkps Ossol. sygn. 12285/III.

OPRACOWANIA

Recenzje przekładów

W. Morris: *Wieści znikąd*. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 228.

J. Wassermann: *Historia młodej Renaty*. T. 2: *Ku miłości*. J. A. H. [J. A. HERTZ]. *Echo Tyg.* 1930 nr 14.

R. Kipling: *Takie sobie historyjki*. A. R.: *Zapiski bibliograficzne*. *Przegl. Powsz.* 1904 t. 83 s. 293.

O. Wilde: *Dialogi o sztuce*. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Prawda* 1905 s. 496. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1906 s. 105-106.

O. Wilde: *Opowiadania*. Z: *Książki i wydawnictwa periodyczne*. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 41. — Sz.: *Na gwiazdkę*. *Kur. Litewski* 1912 nr 279.

O. Wilde: *Portret Doriana Graya*. (a-sch) [A. SCHRÖDER]. *Nasz Kraj* 1906 nr 23.

L. Voynich: *Szerszeń*. C. WROCKI [P. SMOLIK]. *Gaz. Poniedziałkowa* 1911 nr 52 dod. lit.

C. E. Weigall: *Światło w mroku*. *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 277.

M. Arlen: *Lilla Krystyna*. Rec. (A. M.) *Myśl Nar.* 1935 nr 20.

G

GLASS GRZEGORZ (1869-1929)

Pseud. i krypt.: A.; ALGOS; A-TI; AV.; AVANTI; (AVANTI); G.; G.; G. G.; JERZY ALGOS.

Publicysta, nowelista, prawnik.

Ur. 5 maja 1869 (wg *Pol. słownika biogr.* 1867) w Petersburgu, w spolonizowanej rodzinie żydowskiej. Gimnazjum, a później studia prawnicze ukończył w Warszawie. Pierwsze artykuły

i prace literackie ogłosił w 1894. W tym czasie wraz z J. W. Dawidem uczestniczył w akcji zakładania prywatnych szkół początkowych. Następnie przez kilka lat podróżował. Przebywał kolejno w Petersburgu, na Kaukazie, we Francji i w Belgii. W 1900 powrócił do Warszawy i podjął praktykę adwokacką. Związał się z lewicą inteligentką; od 1901 rozpoczął stałą współpracę z *Głosem*. W 1905 był jednym z obrońców Marcina Kasprzaka w ostatniej rozprawie w warszawskim okręgowym sądzie wojennym. Na przełomie 1905 i 1906 był stałym współpracownikiem *Czerwonego Sztandaru*. Za artykuł pt. Prawo mordu (ogłoszony w *Głosie* 1905) został aresztowany; uwolniony wiosną 1906 za kaucją, uciekł do Galicji. Przebywał w Krakowie i Lwowie rozwijając tam wielostronną działalność publicystyczną. W 1912 wrócił do Warszawy i stawiał się przed sądem. Został skazany na półtora roku więzienia, jednakże za kaucją przebywał na wolności. W czasie pierwszej wojny światowej znalazł się w Rosji i prawdopodobnie wstąpił do PPS-Lewicy. Po rewolucji październikowej przez dwa tygodnie pracował w komisjach sądowych i prawodawczych w Moskwie. W 1918 wrócił do Warszawy. Przez krótki czas brał udział w wieczorach autorskich „Pod Pikadorem”, następnie poświęcił się wyłącznie pracy w sądownictwie. Zmarł w Warszawie 11 kwietnia 1929.

TWÓRCZOŚĆ

1. Błyski. Lw. 1908 [1907].

Zawartość: Quasi una verità. (*Głos* 1904 nr 18); Zabójca; „Wieczne ognie”. (*Głos* 1903 nr 14); W kraju obiecanych. (*Głos* 1901 nr 24–25); O Niemcu Mądrali i chłopie Maćku bajka. (*Głos* 1902 nr 31; *Ilustracja Pol.* 1902 nr 32); Mogiła; Bractwo ludzi. (*Naprzód* 1907 nr 16; *Metalowiec* 1908 nr 3); „Opinia”; Stary medalion; Bajka o literatach. (*Głos* 1903 nr 7); „Muchy”. (*Głos* 1903 nr 36); Błazny. (*Głos* 1903 nr 30); Z poematu „Sen śmierci”. (*Krytyka* 1907 t. 1 s. 351–356); Szpieg. (*Krytyka* 1907 t. 1 s. 351–356); Ucieczka. (*Naprzód* 1907 nr 307); Nad zbrodnią.

2. Wizerunek człowieka w r. 1906 w Polsce poczciwego. Pamiętnik śp. Wiesława Wrony, przemysłowca, kupca, obywatela i wyborcy. Z rękopisu podał do druku... Fragn. ogł. *Naprzód* 1907 nr 2. Wyd. osob. Kr. 1908 [1907].

3. W dzień sławy. Poema satyryczne. Kr. 1910.

Tu: m.in. wiersz pt. Przygrywka. S. 5–8. (Ogl. pt. Jamby. *Prawda* 1908 nr 12; przedr. pt. Bal. Karnawał 1908 r. *Naprzód* 1908 nr 60; pt. Mistyczny bal. *Sowizdrzał* 1915 nr 5. Przedruki z niewielkimi zmianami).

4. Herostrat. [Wiersz]. *Mies. Lit. i Artyst.* 1911 nr 5 i odb.

5. Gromada i człowiek. Kr. 1912.

Utwory, recenzje i krytyki literackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1894, 1896; tu: Sen mara. [Opowiadanie]. 1894 t. 1 s. 548–554; Nad ranem. 1896 t. 2 s. 436–447), *Czerwony Sztandar* (1905–1906), *Echo Pol.* (1918), *Gaz. Pol.* (1919; tu: Król Andrzej Lear. [Art.]. Nr 1, 3), *Gaz. Pomiejszalkowa* (1911; tu: Za kotarą. [Opowiadanie]. Nr 23 dod. lit., oraz rubr.: Z teatru miejskiego), *Gaz. Wiecz.* (1911–1912), *Głos* (1901–1905; tu m.in.: Jak to

się stało? Nr 29; O poezijkach i nowelkach. Nr 48; Z galerii podludzi. [Feliety]. 1902 nr 6, 18, 20, 30; Listy z Warszawy. [Feliety]. Nr 24–51 z przerwami; Jeszcze słowo. [Art. o Sienkiewiczu]. 1903 nr 15; Do porządku! [Art. o Sienkiewiczu]. Nr 17; In Sacerdotes. [Art. o Przesmyckim]. 1904 nr 34; „Prawo mordu”. 1905 nr 48), *Głos Pol.* (Piotrogród 1916), *Goniec Pomiejszalkowy* (1911), *Ilustracja Pol.* (1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1914), *Krytyka* (1907), *Kur. Lw.* (1907), *Lit. i Sztuka-dod. Nowej Gaz.* (1911–1912; tu m.in.: Zygmunt Krasiński. 1812–1859. 1912 nr 6; „O kłamnej prawdzie i prawdziwej sztuce”, czyli „O Judaszu i mężu sprawiedliwym”. Opowieści dwie. 1912 nr 29), *Metalowiec* (1908), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Mysł* (1894), *Naprzód* (1906–1908, 1911; tu m.in.: Mistrzynie. Studium. 1911 nr 299–301), *Naród* (1921), *Nasz Kraj* (1908; tu m.in.: Widma. T. 5 z. 12/13; Hejnał włóczegi. T. 6 z. 1), *Nowa Gaz.* (1911–1912, 1918), *Nowa Reforma* (1910; tu: Sny o Cezarach, „Sułkowski”. Tragedia S. Żeromskiego. Nr 390), *Prawda* (1894, 1908, 1912; tu m.in.: Hejnał włóczegi. 1908 nr 15; Poezje. Z cyklu „Plony pielgrzymstwa”. 1912 nr 37, 39, 49; Abderyci. Nr 41–42; Abdycja. Nr 43; Listki płonące. Nr 45, 48), *Sowizdrzał* (1912–1915, 1918–1919), *Światło* (1912), *Trubadur Pol.* (1925–1926), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1905), *Widnokrepi* (1910–1911), *Zgoda* (Chicago 1906; tu: Szkice z Kaukazu. Nr 16 wyd. dla mężczyzn), oraz w książce zbior. *Chochoł*. W-wa 1909.

Przekłady

1. Voltaire: Refleksje. Zebrał, przełożył i przedmową poprzedził... Lw. 1911.

2. E. Renan: Dialogi i fragmenty filozo-

ficzne. Z szóstego wydania spolszczył... W-wa 1913.

Listy i materiały

1. Do W. Feldmana z 1908. Rkps Ossol. sygn. 12413/II.

2. S. Brzozowski. Fragmenty różnych prac, m. in. Listy o literaturze III. Avanti. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6494₂.

OPRACOWANIA

R. GLASSNER: Literaci-żydzi we współczesnym piśmiennictwie polskim. *Roczn. Żyd.* 1904 s. 142-158. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905 s. 68. — Wznowienie rozprawy sądowej przeciw Kasprzakowi i Gurcmanowi. *Z Pola Walki* 1905 nr 12. — Sprawa adwokata Glassa. *Naprzód* 1912 nr 263. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1919 nr 438. — J. GRABIEC: Czerwona Warszawa przed ćwierć wiekiem. *Poz.* 1925 s. 151.

(Nekrolog:) *Naprzód* 1929 nr 85.

K. KREJČÍ: Polská literatura ve věrech revoluce. Praga 1934 s. 308; wyd. 2 Praga 1949 s. 229. — S. WASYLEWSKI: Niezapisany stan służby. W-wa 1937 s. 108; wyd. 2 Wr. 1957 s. 87. — S. STEMPOWSKI: Pamiętniki. Wr. 1953 s. 234. — H. MARKIEWICZ. *Pol.*

słownik biogr. T. 8. (1959/1960). — J. SURYNOWA-WYCZÓLKOWSKA: W cieniu koronkowej parasolki. Londyn 1962 s. 94, 100. — W. BUŁAŁ, T. SARNECKI: Jan Władysław Dawid. 1859-1914. W-wa 1963 passim. — A. Z. MAKOWIECKI: Młodopolski artysta i „filistrzy”. *Kultura* 1970 nr 34; [nawiązanie:] E. PERZYŃSKA-PATUSZYŃSKA. Nr 40. — D. DANEK. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V; *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 3. Kr. 1973. — J. J. LIPSKI: Avanti. G. Glass (1867-1929). W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”.* T. 2. W-wa 1973 s. 46-47.

Błyski. W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 97 s. 259, t. 99 s. 390. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1910 s. 112.

Wizerunek człowieka w r. 1906 w Polsce pocziwego. *FEL. Gr. Kur. Lw.* 1907 nr 477. — K. IRZYKOWSKI: Walka z mechanizmem. *Nasz Kraj* 1908 t. 5 nr 7; przedr. w książce: *Czyn i słowo.* Lw. 1913 s. 199-207.

Gromada i człowiek. *Przyrodniczy Pogląd na Świat i Życie* 1912 nr 3.

Recenzje przekładów

Voltaire: Refleksje. K. BEREZYŃSKI. *Rydwani* 1912 z. 1.

GLISCZYŃSKI ARTUR (1869-1910)

Inna forma nazwiska: GLISZCZYŃSKI.

Pseud. i krypt.: A. G.; AG.; AG.; AGAS; ANTEK z WÓLKI; AR.; ARG.; ARGUS; AR-IZ; IZAR. Krypt. wspólny z Antonim Mieszkowskim: XYZ; oraz pseudonimy, którymi prawdopodobnie również się posługiwał: HEINE ZNAD ŁÓDKI; NIEDANTE; NIEHEINE (wg H. Karwackiej).

Ur. 27 lipca 1869 we wsi Machora, w powiecie opoczyńskim. Był synem Artura, wywodzącego się z rodziny szlacheckiej, uczestnika powstania 1863, pracownika administracji kolejowej, i Leonii ze Zdzienieckich. Dzieciństwo spędził w Radomiu. Gimnazjum realne ukończył w Warszawie, dokąd prawdopodobnie przeniosła się cała rodzina. W 1886-1889 uczęszczał do Szkoły Handlowej im. Leopolda Kronenberga; w tym czasie związał się z działalnością nielegalnych kółek socjalistycznych. Po ukończeniu szkoły objął w Łodzi posadę urzędnika Kolei Fabryczno-Łódzkiej, wkrótce jednak rozpoczął praktykę dziennikarską w redakcji *Dziennika Łódzkiego*. W 1892 zawarł związek małżeński z Jadwigą Izabelą Pilisz (Pilisch). W 1893-1895 wydawał i redagował kalendarz humorystyczny *Łodzianka*, w 1894-1895 kalendarz *Łodzianin*. Współpracował z redakcją *Rozwoju*, *Gońca Łódzkiego*, równocześnie był korespondentem *Głosu*, *Wieku* i *Kuriera Warszawskiego*. Należał i działał w Związku Robotników Polskich. Zabiegał również o podniesienie życia kulturalnego w Łodzi, m.in. był sekretarzem nowo powstałego towarzystwa śpiewaczego „Lutnia”. W 1901 wrócił do Warszawy i wszedł do redakcji *Wieku*, nadal był kierownikiem *Świata* (przeniesionego z Łodzi), od 1902 kierowni-

kiem literackim *Kuriera Świątecznego* i w tymże roku związał się na stałe z *Kurierzem Warszawskim*. W 1903–1906 współpracował ściśle z *Bluszczem*, a pod koniec życia był redaktorem i wydawcą *Kolców*. Zmarł 18 października 1910 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pierwsze loty. W-wa 1886.

Zawartość: tu m.in.: przekłady z Puszkina.

2. Łódź, miasto i ludzie. Łódź 1894.

Współautor: Antoni Mieszkowski. Wyd. pod wspólnym kryptonimem XYZ.

3. Z mroku i dymu. Poezje I. W-wa 1901.

Tu cykle: Tragedie miejskie, Wiersze różne.

4. Obrazki. W-wa 1907 *Tania Bibl. dla Wszystkich* nr 3.

Zawartość: Mańka; Na Bródnie. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 302); Nasz lokator. (*Kur. Warsz.* 1907 nr 1); Ze wspomnień szwajcarskich. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 284); Evviva l'arte! (*Kur. Warsz.* 1903 nr 302); Pierwszy debiut. (*Kur. Warsz.* 1904 nr 75); Majówka; Moja najpiękniejsza „gwiazdka”. (*Kur. Warsz.* 1903 nr 355; *Naród Pol.* (Chicago) 1904 nr 52); Gawęda wiosenna. (*Kur. Warsz.* 1906 nr 104, *Przeł. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 84).

5. Hermes na jubileuszu. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. amatorskie W-wa 9 stycznia 1910.

6. Wiersze okolicznościowe. W-wa [ok. 1911].

7. Humor i satyra. — H. K. T. W-wa 1912.

Zawartość: tu m.in.: przekłady z Böttichera oraz H.K.T. Żart śpiewny. Wyst. W-wa 26 stycznia 1907.

Uwaga: Niektóre wiersze i obrazki przedrukowała H. Karwacka w książce: A. Gliszyński, pieśniarz fabrycznej Łodzi. Łódź 1975 s. 219–350; Antologia.

Rkps wiersza pt. Nie wiem, czemu w „Kurierz” — *Bibl. Nar. sygn.* 7600.

Utwory literackie, artykuły publicystyczne i ekonomiczne zamieszczał w następujących czasopismach: *Biesiada Lit.* (1908), *Bluszcz* (1903–1906), *Czytelnia dla Wszystkich* (1899–1900), *Dzienn. Chicagoski* (1902–1903, 1907), *Dzienn. Kujawski* (1902), *Dzienn. Pol.* (1902), *Dzienn. Poz.* (1902), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1891–1900), *Gaz. Pol.* (Chicago 1903), *Gaz. Radomska* (1886–1897), *Głos* (1891–1897 korespondencje z Łodzi), *Goniec Łódzki* (1898–1901), *Ilustracja Pol.* (1903), *Kolce* (1908–1910), *Kur. Poz.* (1902), *Kur. Świąteczny* (1902), *Kur. Warsz.* (1901–1910), *Naród Pol.* (Chicago 1904, 1909), *Nasz Kraj* (1910), *Niewiasta* dod. do *Wieniec i Pszczółka* (1909), *Nowiny dla Wszystkich* (1905), *Ognisko Rodz.* (Łódź 1899), *Przeł.*

Polit., Spół. i Lit. (1906), *Przeł. Por.* (1907; tu: Na Dynasy!... Prolog. Nr 125), *Rozwój* (Łódź 1902), *Świat* (Łódź 1901), *Tydzień* (Piotrków 1900), *Tyg. Pol.* (1901), *Wędrowiec* (1901), *Wiek* (1902), *Zgoda* (Chicago 1907).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz rob.* Kat. 1910, *Na powodzian. Księga zbior.* W-wa 1904, *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1903.* W-wa 1903.

Ponadto wg P. Hertza pisywał również w następujących czasopismach: *Kur. Codz., Mucha, Przeł. Tyg., Słowo, Tyg. Ilustr.*

Wydawał i redagował lotne wydawnictwa humorystyczne: *Cyklista łódzki.* W-wa 1893, *Łodzianka. Kalendarzyk humorystyczny na r. 1893.* Łódź 1893; toż *Łódź 1894*; toż *Łódź 1895, Łodzianin. Kalendarz informacyjno-adresowy na r. 1895.* Łódź 1894; toż *na r. 1896.* Łódź 1895.

Przekłady

L. Andrejew: Życie człowieka. Widowisko w 5 aktach. Z prologiem. W-wa 1907 *Tania Bibl. dla Wszystkich* nr 14.

Ponadto tłumaczył drobne utwory następujących autorów: Bötticher, J. W. Goethe, H. Heine, M. Lermontow, A. Puszkina, F. Schiller, L. Uhland.

OPRACOWANIA

Goniec Łódzki 1898 nr 197; przedr. *Odgłosy* 1973 nr 40. — A. Q. Q.: A. Gliszyński. *Roczn. Artyst.-Lit., Teatr., Ilustr. na r. 1899.* Łódź 1899 s. 39–41. — *Rozwój* 1900 nr z 13 października. — CEP.: Z dziejów „Świata”. *Głos* 1901 nr 50. — S. GORSKI: Łódź społeczna. Łódź 1904 s. 72. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 16 (1904). — *Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905.* Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1906 nr 312 wyd. wiecz. — K. DOMASZEWSKI: Z teatru. *Zagłębie* 1909 nr 98.

(Nekrologi:) T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1910 nr 44; K. MŁODOWSKI. *Dzienn. Kujawski* 1910 nr z 19 października; *Czas* 1910 nr z 20 października; *Dzienn. Chicagoski* 1910 nr 253; nr 263; *Dzienn. Kujawski* 1910 nr 55; *Kolce* 1910 nr 43; *Kur. Warsz.* 1910 nr 287; nr 291; *Nova Gaz.* 1910 nr 473; *Tyg. Ilustr.* 1910 nr 44.

J. ŚLIWOWSKI: Z przeszłości „Koleców”. *Kolce* 1911 nr 9. — L. STOLARZEWICZ: Literatura Łodzi w ciągu jej istnienia. Łódź 1935. — A. SZUMAN, W. DĄBROWSKI: W Łodzi 1888–1893. *Poz.* 1935 s. 9, 12–14, 17, 21. —

Z. HAJKOWSKI: A. Gliszyński, pierwszy poeta łódzki. Odczyt wygł. 28 IV 1939. Ogł. *Prace Polonist.* S. III (1939) s. 243–269 i odb. [wraz z inf. bibliogr.]. — *Księga wierszy pol. XIX w.* Ułożył J. Tuwim. Oprac. J. W. Gomulicki. T. 3. W-wa 1954 i wyd. 2. W-wa 1956. — J. HUSZCZA: Pierwszy łódzki literat. *Panorama* dod. do *Łódzkiego Expressu Ilustr.* 1955 nr 31. — *Kronika (Łódź)* 1955 nr 5. — H. WALTEROWA. *Pol. słownik biogr.* T. 8 (1959). — K. POLLACK: Ze wspomnień starego dziennikarza warszawskiego. W-wa 1961 s. 81–82. — J. WALEŃCZYK: A. Gliszyński — Béranger robotniczej Łodzi. *Odgłosy* 1962 nr 29. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — T. CHRÓSCIELEWSKI: Dzień wczorajszy Łodzi poetyckiej. *Osnowa* 1966 z. 12. — J. DUNIN: W Bi-Ba-Bo i gdzie indziej. O humorze i satyrze Miastałodzi od Rozbickiego do Tuwima. Łódź 1966. — W. KASZUBINA: Najstarsze łódzkie czasopismo kulturalno-literackie. Szkic historyczno-bibliograficzny. *Prace Polonist.* S. XXV (1969). — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973 s. 85–86. — H. KARWACKA: A. Gliszyński, pieśniarz fabrycznej Łodzi. Łódź 1975 [wraz z wyborem utworów]. [Rec.: W. J. Kasiński. *Nowe*

Książki 1975 nr 22; J. Kozłowski. *Kultura* 1975 nr 19; J. Sakowiczowa. *Głos Rob.* 1975 nr 79; J. Wilmański. *Odgłosy* 1975 nr 13; J. Wilmański. *Prasa Pol.* 1975 nr 6].

Z mroku i dymu. (Fr.). *Wędrowiec* 1901 nr 30. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1901 s. 370–371. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1901 nr 36. — T. K. [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1901 nr 22. — R. JUNGIEWICZ. *Dzien. dla Wszystkich* 1901 nr 175. — ut [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 45. — *Biesiada Lit.* 1901 nr 38 s. 240. — *Rozwój* 1901 nr z 15 lipca. — *Wędrowiec* 1901 nr 43. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1902 nr 48.

Obrazki. ROLICZ [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1906 nr 45 [dot. Na Bródnie]. — J. BYSTRZYCKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 12.

Hermes na jubileuszu. *Kur. Warsz.* 1910 nr 289.

Recenzje przekładów

L. Andrejew: *Życie człowieka*. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1908 s. 416–417. — G. OLECHOWSKI. *Prawda* 1908 nr 15.

GODLEWSKI MŚCISŁAW (1846–1908)

Pseud. i krypt.: BOGUSŁAW MIR; M. G.

Publicysta.

Mścisław Franciszek Daniel urodził się 9 marca 1846 w Krasocinie, powiat włoszczowski, w rodzinie ziemiańskiej; syn Korneliusza i Emilii z Rayskich. Do szkół uczęszczał w Pińczowie, Kielcach i Warszawie. Brał udział w powstaniu styczniowym. W 1863–1867 studiował prawo w Warszawie, w latach następnych kontynuował studia w Berlinie, Paryżu i Heidelbergu. Od 1870 rozpoczął karierę prawniczą w Warszawie. W 1873–1875 redagował *Bibliotekę Umiejętności Prawnych*. W 1874 był członkiem komitetu redakcyjnego, a od 1875 redaktorem i wydawcą *Niwy*, od 1887 redagował *Słowo* (w 1899 był także wydawcą). Był aktywnym działaczem Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, od 1880 radcą prawnym Dyrekcji Głównej Towarzystwa, w 1884 współredaktorem *Pamiętnika Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Królestwie Polskim*. Należał do założycieli Kasy im. Mianowskiego, był także członkiem Komitetu Zachęty Sztuk Pięknych. Łączyły go więzy przyjaźni z Bolesławem Prusem i Henrykiem Sienkiewiczem. Pierwszą jego żoną była Maria z Popielów, drugą Elżbieta z Miączyńskich. Zmarł 20 maja 1908 w Nałęczowie.

TWÓRCZOŚĆ

Artykuły umieszczał w czasopismach: *Gaz. Pol.* (W-wa), *Kłosa* (1880), *Niwa* (1872, 1874–1886; tu m.in. debiut: art. pt. Marzenia. 1872 nr 17), *Słowo* (1887 i nn.), *Tyg. Pol.* (1900).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Na dziś*. Kr. 1872, *Pam. Tow. Kredytowego Ziemskiego w Królestwie Pol.* W-wa 1884,

Prosna. Jednodniówka kaliska. Kalisz 1895, *Sami sobie*. W-wa 1900.

Był tłumaczem i wydawcą prac z zakresu prawa.

Listy i materiały

1. Do ojca 14 listów z 1863–1880. Rkps Ossol. sygn. 13309/I.

2. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1870–1877. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6503 IV.
3. Do M. Bobrzyńskiego 10 listów z 1877–1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8075 III, 8076 III.
4. Do J. Szujskiego z 1879. Rkps Ossol. sygn. 12185/II.
5. Do T. Rutowskiego z 1880. Rkps Ossol. sygn. 13436/II.
6. Do nieznanego adresata z 1880. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
7. Do A. J. Rollego z 1886. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7829 IV.
8. Do Z. Sarneckiego z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6714 III.
9. Do L. Wrotnowskiego z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 5917.
10. Do K. M. Górskiego 14 listów z 1887–1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7724 III.
11. Do J. Bliźnińskiego z 1892. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.
12. Do H. Sienkiewiczówny brulion listu z 1893. Rkps Ossol. sygn. 12449/III.
13. Do M. Żmigrodzkiego 2 listy z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7123 IV.
14. Do H. Sienkiewicza 2 listy z 1893, 1903. Rkps Ossol. sygn. 12449/III, 13348/II.
15. Do L. Rydla 3 listy z 1895–1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.
16. Do red. *Kraju* z 1896. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.
17. Do T. Jeske-Choińskiego bruliony 3 depezy z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12449/III.
18. Do H. Sienkiewicza z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8849.
19. Do H. Sienkiewicza z 1901. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV.
20. Do Dyrekcji Tow. Kredytowego Ziemińskiego brulion listu z 1902. Rkps Ossol. sygn. 12449/III.
21. Do Banku Handlowego brulion listu z 1903. Rkps Ossol. sygn. 12449/III.
22. Do żony, Elżbiety z Miączyńskich, 104 listy z 1907. Rkps Ossol. sygn. 13309/I.
23. Do M. Offmańskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.
24. Od różnych osób 499 listów z 1862–1908. Rkps Ossol. sygn. 12445/II–12448/II. M.in. piszą: J. Łętowski 3 listy z 1896 i b.d., K. Łuniewski 2 listy z 1874 (wraz z brulionem odpowiedzi M. G.), W. Olendzki 2 listy z 1886, W. Przyborowski z 1893, K. Puffke 2 listy z 1907, J. Wieniawski z 1901, A. Zaleski 3 listy z 1890–1894.
25. Od B. Prusa fragm. 7 listów z 1863–1868. Rękopis spłonął w 1944, kopia w posiadaniu Z. Szwejkowskiego w Poznaniu. Ogł. K. Tokarżówna w książce: A. Głowacki (B. Prus): *Listy*. W-wa 1959 s. 15–35.
26. Od brata, Stefana, z 1869. Rkps Ossol. sygn. 13309/I.
27. Od H. Sienkiewicza 225 listów z 1878–1904. Rkps Ossol. sygn. 12169/II, 12437/II. Część ogł. E. Kiernicki. *Ze Skarbcza Kultury* 1952 z. 1, 1956 z. 9. Całość ogł. E. Kiernicki w książce: H. Sienkiewicz: *Listy do M. Godlewskiego*. 1878–1904. Wr. 1956.
28. Od H. Sienkiewicza fragm. listu z 1887. Ogł. *Świat* 1969 nr 17.
29. Od H. Sienkiewicza z 1897. Ogł. J. R. Krzyżanowski. *The Polish Review* (Nowy Jork) 1965 nr 3.
30. Od różnych osób 15 listów z 1896–1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7890 III. M.in. piszą: L. Dębicki b.d., K. M. Górski z 1898, J. Kallenbach z 1897, G. Kamiński z 1897, S. Krzywoszewski z 1898, H. Sienkiewicz z 1899, H. Struve z 1899, K. Waliszewski z 1898.
31. Od nieznanego adresata z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13309/I.
32. Od Z. Chełmickiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 12169/II.
33. Od H. Sienkiewicza b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6995 II.
34. Brulion artykułu. Rkps Ossol. sygn. 13309/I.
35. Autograf. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7813 IV.
36. Życiorys w liście A. L. Godlewskiego do Dyrekcji Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Rkps Ossol. sygn. 12169/II.
37. Materiały różne (m.in. fragm. artykułów, rozliczenie pensji). Rkps Ossol. sygn. 12449/III.

OPRACOWANIA

WALIGÓRA [W. PRZYBOROWSKI]. *Kur. Codz.* 1880 nr 287. — JACEK SOPLICA [W. OLENDZKI]: Przypomnienie Bogusława Mira. *Niwa* 1883 z. 204. — PLAUTUS: M. Godlewski. *Niwa* 1898 nr 19. — MONOKL [K. KORWIN-PIOTROWSKI]: Pogadanki tygodniowe. *Tyg. Pol.* 1899 nr 48. — * * *: Pogadanki tygodniowe. *Tyg. Pol.* 1899 nr 30, nr 45. — HADBANK: Pogadanka. *Tyg. Pol.* 1900 nr 38. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie

dwóch stuleci. *Tyg. Pol.* 1900 nr 50. — ALBERT: Jeden jakich mało. Sylwetka redaktora. *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* 1901 nr 24. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]: Zmiana redakcji „Słowa”. *Wędrowiec* 1901 nr 22. — VARSOVIENSIS: Z rozmów i wrażeń. W dziennikarskim świecie. *Kraj* 1901 nr 24. — *Księga pamiątk. zjazdu b. wychowañców b. Szkoły Głównej Warsz.* Cz. 2. [W-wa 1905]. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — E. ŻMIJEWSKA: Pismo i ludzie. *Słowo* 1907 nr 1.

(Nekrologi:) Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 2 s. 431-432; *Czas* 1908

nr 117; *Dzien. Chicagowski* 1908 nr 133; *Przeł. Por.* 1908 nr 140; *Słowo* 1908 nr 138; *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 22.

E. KIERNICKI: Wstęp do książki: H. Sienkiewicz: Listy do M. Godlewskiego (1878-1904). Wr. 1956 s. 5-27. — S. SANDLER: [Rec. książki: H. Sienkiewicz: Listy do M. Godlewskiego]. *Pam. Lit.* R. 47 (1956) z. 4 s. 595-602. — S. FITA: B. Prus i M. Godlewski. *Twórczość* 1959 nr 12. — S. BORKIEWICZ. *Pol. słownik biogr.* T. 8 (1959-1960). — J. J. LIPSKI: Bogusław Mir. M. Godlewski. W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973 s. 253-257.

GODLEWSKI WITOLD GOZDAWA (1879-1899)

Pseud.: W-DLEWSKI.

Poeta.

Ur. 18 maja 1879 w Mińsku, od 1888 uczęszczał do tamtejszego gimnazjum. W 1895 w wyniku choroby (malaria) przeniósł się do Tweru. W latach następnych studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim. Należał do stowarzyszenia akademickiego Jagiellonia, wygłaszał odczyty. W kwietniu 1899 wyjechał do Włoch. Zmarł przypuszczalnie w Krakowie w maju lub w czerwcu 1899.

TWÓRCZOŚĆ

1. Neron chrystianizmu. Powieść historyczna na tle wieku XV. Kr. 1898.

2. I jeszcze pieśni!!!... Poezje. Seria I. Kr. 1899; przedr. zob. poz. 4.

Zawartość: cykle: Z pragnień..., Z upożeń, Ze zwątpień.

3. Nadczłowiek. Powst. ok. 1899. Nie druk.

Fragm. powieści. Inf. A. Grzymała-Siedlecki *Strumień* 1900.

4. Utwory. Wydanie pośmiertne. Wstęp: A. [Grzymała-] Siedlecki. W-wa 1901.

Zawartość: Ci, co umarli. Ułamek dramatu; Notatki podrózne; Liryki; Nadczłowieczeństwo wobec życia. (*Młodość* 1899 nr z czerwca); „Życie”. [Cykl]; Modlitwa szatana. Poemat; Bluźnierstwa. [Cykl]; Sen niewolnika. Ułamek z poematu; Venus vicit. Grecka symfonia; I jeszcze pieśni. (Zob. poz. 2); Z upożeń. [Cykl]; Hypnoza. Szkic psychologiczny.

5. Studia i strofy. Wydanie pośmiertne. Kr. 1904.

Zawartość: Wsiewołod Harszyn; Społeczno-religijne teorie Tolstoja; Liryki; Współczesny ruch rewolucyjny w Rosji; Fragmenty przekładu „Demona”, poematu Lermontowa.

Utwory zamieszczał w czasopiśmie: *Goniec Łódzki* (1898), *Krytyka* (1900; tu: Z teki pośmiertnej: Ja wierzę, że on przyjdzie... T. 2 s. 620), *Młodość* (1899), *Nowa Reforma* (1898), *Promień* (ok. 1898-1899), *Teka* (1899),

Życie (1898) oraz w wydawnictwie: *Jajko wielkanocne. Jednodniówka*. Kr. 1899.

OPRACOWANIA

(Sdl) [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Luźne kartki. Wspomnienie pośmiertne. *Krytyka* 1899 z. 4 s. 238-239. — Sdl [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Luźne kartki. Pamięci poety. *Krytyka* 1900 z. 9 s. 629. — A. SIEDLECKI [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: W. Gozdawa-Godlewski. *Strumień* 1900 nr 8-9. — T. ŻYCHLIŃSKI: Złota księga szlachty polskiej. T. 22. Poz. 1900 s. 205. — A. SIEDLECKI [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]: Wstęp do książki: Utwory W. Gozdawy-Godlewskiego. Wydanie pośmiertne. Kr. 1901 s. VII-XIV. — S. SIEROSŁAWSKI: W. Gozdawa-Godlewski. *Nowa Reforma* 1901 nr 38. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 81.

Neron chrystianizmu. J. PAWELSKI. *Przeł. Powz.* 1899 t. 52 s. 432-433. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1902 s. 16.

Utwory. P. CHMIEŁOWSKI: Ze współczesnego Parnasu. *Kur. Codz.* 1901 nr 314. — ad. [A. DROGOSZEWSKI]: Literatura polska. *Prawda* 1901 nr 49.

Studia i strofy. W. JABŁONOWSKI. *Książka* 1904 s. 455.

GRAJNERT JÓZEF (1831–1910)

Pseud. i krypt.: ALF; J. G.; J. GR.; JAN GAUTIER; JÓZEF G.; ŁUKASZ MRÓWKA.

Poeta, pisarz dla ludu, etnograf.

Ur. 18 marca 1831 we wsi Kowale w powiecie wieluńskim. Był synem Pawła i Ludwiki z Wernerów. Od 1841 pobierał nauki w Wieluniu, w 1845 wyjechał do Piotrkowa, gdzie po zdaniu matury rozpoczął pracę jako urzędnik sądowy. W 1848 przeniósł się do Warszawy i pracował w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim, początkowo w buchalterii, później jako archiwista. Obok pracy zawodowej działał na polu oświaty i literatury dla ludu i młodzieży. Przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza zespołu *Encyklopedii S. Orgelbranda*, należał również do stałych współpracowników *Czytelnicy Niedzielnej*. Podejrzany o redagowanie i kolportowanie powstaniej *Strażnicy*, został aresztowany w 1862, a następnie poddany nadzorowi policyjnemu. W 1863 ponownie aresztowany, został skazany na zesłanie. Przez dwa lata przebywał w Kie-reńsku. Po powrocie do Warszawy rozpoczął wydawanie czasopisma dla ludu *Zorza* (od grudnia 1865 do 1888). Współpracował z tajnymi stowarzyszeniami oświatowymi, m.in. z Warszawskim Kołem Oświaty Ludowej, Towarzystwem Dobroczyńności, Towarzystwem Oświaty Narodowej. W 1874 założył własną Księgarnię Ludową i prowadził ją do 1888. Za prace etnograficzne został członkiem Komisji Antropologicznej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Był trzykrotnie żonaty. Po śmierci pierwszej żony, Ludwiki z Domachowskich, poślubił jej siostrę Józefę (w 1879). Po dwóch latach owdowiał ponownie i zawarł związek małżeński z Ludwiką Gołębiowska. Ok. 1896 przeniósł się wraz z rodziną do Częstochowy lub najbliższej okolicy, gdzie prawdopodobnie nabył jakiś majątek ziemski. W 1897–1909 redagował kalendarz pt. *Pątnik Częstochowski*, od 1902 był współpracownikiem *Dzwonka Częstochowskiego*. Zginął tragicznie podczas polowania 28 sierpnia 1910 w Kozubkach pod Łęczycą.

TWÓRCZOŚĆ

1. Listy z Warszawy o literaturze polskiej. Powst. ok. 1860.

Rkps Bibl. Muzeum Nar. w Pradze sygn. IX D 18.

2. Wanda. Dramat w 5 aktach. Powst. 1861. Wyd. pt. Pieśni dziejowe. Wanda. Muz.: A. Bogucki. W-wa 1863; przedr. *Tyg. Mód i Powieści* 1881 nr 11–20.

Inny tyt.: Czarowne gęśle. Do niektórych fragm. również muz. S. Moniuszki.

3. Podarunek dla ludu naszego. Podania, powiastki, pieśni i bajki. Książeczka 1–3. W-wa 1862–1863.

4. Poezje. Pieśni i dumki. Zbiorek 1. W-wa 1863.

5. Chranowska. — Stefan Czarniecki. Obrazki historyczne z życia świętobliwych, błogosławionych i zasłużonych krajowi cnotą, nauką, odwagą i męstwem Polaków i Polek. Kr. 1869 *Czytelnia dla Ludu*, Dział V, 3.

6. Historia o sławnym Gabrieli Hołubku. Opowiadanie z dziejów polskich. Kr. 1869. Wyd. nast.: Kr. 1871 *Czytelnia dla Ludu*, Dział V, 7; Chicago 1885 (pt. Historia o wielkim wojowniku polskim Gabrieli Hołubku); Chicago 1888.

7. Rocznicza dobrego czynu. Obrazek dramatyczny w 4 odsłonach. *Zorza* 1869 s. 73–76, 81–83. Wyd. 23 stycznia 1869 (teatr amatorski).

Pod pseud. Jan Gautier.

8. Dziwne przygody Lorka Ślązaka. Opowiadania z dziejów polskich. Kr. 1871 *Czytelnia dla Ludu*, Dział V, 8. Wyd. 2 W-wa 1920. Zob. też poz. 20.

9. Obrazki historyczne z życia świętobliwych, błogosławionych i zasłużonych krajowi cnotą, nauką, odwagą i męstwem Polaków i Polek. Kr. 1871 *Czytelnia dla Ludu*, Dział V, 6.

Zawartość inna niż w poz. 17.

10. Kopernik Mikołaj ur. 1473–1543. Hymn na cześć wielkiego astronoma. W-wa [ok. 1873?]. Z muz. A. Boguckiego.

11. Na jubileusz Kopernikowy. W dniu 19 lutego 1873. W-wa 1873.

Wiersz.

12. Poezje. Poszyt 2. Rok w pieśni. W-wa 1873.

13. Poezje. Poszyt 3. Liryczno-opisowy. W-wa 1873.

Wg B. Kubickiej-Czekaj: W-wa 1875.

14. Poezje. Bajki i przypowiadki. W-wa 1874.
15. Marysia. W-wa 1875.
16. Obrazki historyczne z życia Polaków i Polek dla młodego pokolenia. Kr. 1875.
Zawartość: O księciu Dymitrze i Hryciu Rusinie. (Zob. też poz. 17, 20, 30. Wyd. osob. W-wa 1904); Dwaj bracia Litwini. Powiastka z czasów króla Sobieskiego. (Zob. też poz. 20, 30); Przygody Czecha Tomaszka. (Zob. też poz. 17, 20); Florian Szary. (Zob. też poz. 17).
17. Obrazki historyczne z życia świętobliwych, błogosławionych i zasłużonych krajowi cnotą, nauką, odwagą i męstwem Polaków i Polek. I. O księciu Dymitrze i Hryciu Rusinie; II. Dwaj bracia Litwini z czasów Jana Sobieskiego; III. Przygody Czecha Tomaszka; IV. Florian Szary. Kr. 1875. Zob. poz. 16.
18. O kotlarczyku ze Lwowa, wojaku z czasów Stefana Batorego. Inowrocław 1877. Wyd. nast.: Poz. 1896; Inowrocław 1896.
19. Zapiski etnograficzne z okolic Wielunia i Radomska. *Zbiór Wiad. do Antropologii Krajowej* t. 4, dział 3, 1880 s. 185–261 i odb.
20. Powiastki historyczne dla ludu naszego. Książeczka [1]–4. W-wa 1880–1881.
[1]: Dwaj bracia Litwini. (Zob. poz. 16); O księciu Dymitrze i Hryciu Rusinie. (Zob. poz. 16).
2: Przygody Czecha Tomaszka. (Zob. poz. 16); Dzielną dziewczyną! Powiastka z czasów drugiego napadu Szwedów na Polskę. (Zob. też poz. 41, 72).
3: Marcin Mrąga. Powiastka historyczna z ziemi kasubskiej. Wyd. nast. Chicago 1888.
4: Dziwne przygody Lorka Szlązaka. Opowiadanie z dziejów polskich. (Zob. poz. 8).
21. Antek Socha, młody wojak. Powiastka historyczna z czasów Jana Kazimierza. Lw. 1881. Wyd. nast.: Lw. 1884 *Wydařen. Macierzy Pol.*, 19; Lw. 1891; Chicago [ok. 1899].
22. Pan Łapcewicz. Komedja w 2 aktach. Wyst. W-wa 20 września 1882; Lubl. 15 czerwca 1883; W-wa 11 lipca 1887 (w nowej red.).
23. Maciek Grąda, Wielkopolanin. Odważny wojak na łądzie i morzu. Powieść z czasów Zygmunta III i Władysława IV. W-wa 1883 *Nowe Powiastki Hist. z Dziejów Pol. dla Młodzieży i Ludu Naszego*, 2. Wyd. 2 Poz. 1887.
24. Szymon Stęporok. — Witek Kujawiak. W-wa 1883 *Nowe Powiastki Hist. z Dziejów Pol. dla Młodzieży i Ludu Naszego*, 1.
25. Czarodziejka. Opera w 3 aktach, muz. T. Borodzie. Powst. ok. 1885.
26. Znajdek. Jego przygody wojackie i inne. Powieść z dziejów ojczystych XVII stulecia. W-wa 1886 *Nowe Powiastki Hist. z Dziejów Pol. dla Młodzieży i Ludu Naszego*, 3. Wyd. 2 Poz. 1890.
27. Jak to było pod Wiedniem. Powieść na tle dziejów naszych. W-wa 1887. *Nowe Powiastki Hist. z Dziejów Pol. dla Młodzieży i Ludu Naszego*, 4.
28. O gruszkę! Komedja w 4 aktach. Powst. 1887.
29. Kobieta w gospodarstwie i w rodzinie. W-wa 1888. Wyd. nast. W-wa 1893.
30. Obrazki historyczne z życia Polaków i Polek: O księciu Dymitrze i Hryciu Rusinie. — Dwaj bracia Litwini, powiastka z czasów króla Sobieskiego. Chicago 1888. Zob. poz. 16.
31. Opowiadanie o Stefanie Batorem. [Druk.] 1888.
32. Zbłąkany. Opowiadanie z prawdziwego zdarzenia. W-wa 1888.
33. Bajki i przypowiadki. W-wa 1890.
34. Dwa razy tracona. Powiastka. W-wa 1890.
35. Pogadanki astronomiczne o świecie powszechnym. W-wa 1890.
36. Pogadanki o ziemi naszej. W-wa 1890.
37. Pogodzenie po śmierci. Powiastka. W-wa 1890.
38. Przystępne rozmowy o chemii dla ludu. W-wa 1890.
39. Skrzydlaty wojak. Powiastka historyczna z czasów Jana Sobieskiego. Poz. 1890.
40. Tomek Setnik. Powieść historyczna z czasów Jana Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III. Dla ludu i młodzieży. Poz. 1890.
41. Wierny Tymko. — Dzielną dziewczyną. Dwie powiastki na tle dziejów naszych. Poz. 1890. Zob. poz. 20.
42. Z warsztatu do pałacu, czyli jak Tomasz Sośniaczek z biednego sieroty wyszedł na budowniczego. W-wa 1890.
43. Złamana lilia. W-wa 1890.
44. Jaśko Cholewa. Powiastka historyczna z czasów Bolesława Śmiałego. Poz. 1891. Wyd. nast. W-wa 1904.
45. Do Brazylii po diamenty, czyli ciekawe przygody Florka Kurzawy w stepach i puszcach brazylijskich. W-wa 1891.
46. Nowe pieśni nabożne. W-wa 1891.

47. Pokątnik. Komedia w 4 aktach. Powst. ok. 1891.
48. Adam Śmigieński, starosta gnieźnieński. Obrazek historyczny z czasów panowania Augusta Sasa. Dla młodzieży i ludu. Poz. 1893.
49. Legendy. Powiastki i pieśni. W-wa 1893.
50. Michno Karas. Opowieść historyczna z czasów Bolesława Chrobrego. Poz. 1893.
51. O Czechu wojaku i polskiej Hance. Opowieść historyczna z czasów potrzeby grunwaldzkiej za Władysława Jagiełły. Poz. 1893. Wyd. nast.: W-wa 1893.
52. O sławnym rycerzu, o giermku Słowaku i jego ukochanej. Powiastka z pierwszej wojny krzyżowej. *Gaz. Świąteczna* 1893 i odb.
53. Marcik Nowina. Obrazek historyczny z czasów Bolesława Krzywoustego dla ludu i młodzieży. Poz. 1894.
54. Powiastki i opowiadania. Pod przegierzem! Opowiadanie z dawnego życia ludu warszawskiego. — Niewinność czy zbrodnia? Powiastka. — O zbójniku Doboszu i szlachetnym słudze. W-wa 1894.
55. Książę Karol Radziwiłł „Panie Kochanku”. Opowiadanie na tle dziejów naszych ubiegłego stulecia. Poz. 1895.
56. Dzielny ułan z wojska polskiego w Hiszpanii. Opowiadanie historyczne dla ludu i młodzieży. Inowrocław 1896.
57. Szlachta zagonowa. Sztuka ludowa w 4 aktach ze śpiewami. Powst. 1896.
58. Świtezianki. Fragm. z muz. A. Sonnenfelda wyst. W-wa 9 lipca 1896.
59. Anegdota księcia Radziwiłła „Panie Kochanku” i ważniejsze wspomnienia z jego życia. W-wa 1898.
60. O trzech Kaszubach. Powieść historyczna z bojów krzyżackich. Inowrocław 1898.
61. Zgon wieszczka. Poemat. W-wa 1898.
62. Dzielny Komorek. Powiastka historyczna. Łódź 1900.
63. Kij żebraczy. Powiastka odznaczona zaszczytnie na konkursie „Gazety Świątecznej”. W-wa 1900.
64. Obrazy z wojen krzyżowych. Dla młodzieży. W-wa 1900.
65. Zawisza Czarny. Rycerz nad rycerzami. Łódź 1900.
66. Przewodnik po Jasnej Górze i opis pożaru wieży klasztornej. Częstochowa 1901.
67. Dwie. Powieść z ostatnich czasów. Łódź 1904.
68. Legendy o Matce Boskiej, Panu Jezusie i świętych pańskich. Zebrał i oprac. T. 1–2. W-wa 1904–1910.
69. O Marciku Kaszubie. Powiastka historyczna z XV stulecia. W-wa 1904.
70. Przygody w górach. W-wa 1904.
Tu również: Figlarze. Komedia w 1 akcie.
71. Senora. Krotoczwila w 1 akcie. Powst. ok. 1907.
72. Dzielna dziewczyna. Opowiadanie historyczne. — Odważny Janek. W-wa 1908. Zob. poz. 20.
73. Różne drogi. Opowiadanie z czasów wojny z Austrią o niepodległość Węgier. W-wa 1909.
74. Młody legionista. Opowiadanie historyczne. W-wa 1910.
75. Było to pod Grunwaldem. Powieść historyczna z XV w. W-wa 1910.
76. Pochód wojsk polskich i bitwa pod Grunwaldem. Opowiadanie historyczne z początku XV w. dla młodzieży. W-wa 1910.
77. Potrójne zaloty. Komedia w 1 akcie. Nie druk., nie wyst.
- Utwory zamieszczał w następujących czasopiśmiech: *Ateneum* (1876), *Bibl. Warsz.* (1857, 1859, 1864; tu m.in.: Studia nad podaniami ludu naszego. 1859 t. 2–3; Studium dramatu indyjskiego. 1859; Z dziennika podróży po Rosji odbytej w zimie 1863 r. 1864 t. 1), *Czytelnia Niedzielną* (1856, 1863), *Dzwonek Częstochowski* (1902, 1907–1910), *Gaz. Codz.* (1869; tu: O czarodziejstwie. Nr 28–33, 37, 40, 42, 46–47, 54), *Gaz. Świąteczna* (1889, 1893), *Kaliszanin* (1882), *Koło Pol.* (1866), *Tyg. Ilustr.* (1861–1864, 1872), *Tyg. Mód* (1862), *Tyg. Mód i Powieści* (1882), *Wędrowiec* (1894, 1901), *Wiek* (1878), *Wisła* (1903), *Zbiór Wiad. do Antropologii Krajowej AU w Kr.* (1880), *Zorza* (1866–1869, 1871–1872, 1883, 1901, 1904).
- Ponadto w książkach i wydawnictwach zbiorowych: *Antologia obca*. Zestawił W. Belza. Lw. 1882 (tu tłumaczenia), *Gwiazdka. Jednodniówka ilustr.* W-wa 1891, *Gwiazdka. Kalendarz petersb.* Petersburg. 1881, *Gwiazdka, czyli koleda na r. 1863*. W-wa 1863, toż W-wa 1864, *Gwiazdka warsz.* Wydawn. ilustr. W-wa 1895, *J. Jaworskiego Kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1865; toż W-wa 1866, *J. Ungra kalendarz warsz. na r. 1867*. W-wa 1867, *Kalendarz ilustr. dla Polek na r. 1861*. W-wa 1861, *Kalendarz katol.* Mikołów 1907; toż 1910, *Kłosa i kwiaty. Książka zbior.* Kr. 1869, *Książka zbior. ofiarowana K. W. Wój-*

cickiemu. W-wa 1862, *Lira pol.* T. 5. Zebrał C. Jankowski. W-wa 1883, *Myśl. Tomik prac zbior.* W-wa 1862, *Noworocznik. Kalendarz ilustr. dla Polek.* W-wa 1862, *Perty deklamacji pol.* Zebrał A. Kompf. Inowrocław 1909, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897], *Wieniec. Pismo zbior.* T. 2. W-wa 1858, *Ziarno. Wydawn. zbior. dla głodnych.* W-wa 1880.

Przekłady i przeróbki

1. I. Tenger: Fritiof. W-wa 1859.
2. J. Verne: Podróż naokoło świata w 80 dniach. T. 1-3. W-wa 1873-1874.
3. K. Bolanden: Fryderyk II i jego czasy. Cz. 1-2. W-wa 1875.
4. Dobre dzieci, zacni ludzie. Szkoła mądrości i cnoty w przykładach z życia rzeczywistego. W-wa 1876.
5. Mały i wielki świat dziecięcy. Zajmująca książeczka dla dzieci. W-wa 1876.
6. Złota książka. Życiorysy sławnych ludzi. Sławni ludzie w dziedzinie sztuk, przemysłu, nauki i czynów wojennych. Wg K. Brandona, F. Ottona, H. Bartka i in. W-wa 1876.
Współtłum.: K. P.
7. Z domu i ze szkoły. Mały i wielki świat dziecięcy. T. 2. W-wa 1877.
8. Halm: Syn puszczy. Dramat. Wyst. W-wa 1878.
9. E. Geibel: Ewa. [Dramat]. Tłum. ok. 1890.
10. E. Geibel: Sofonisbe. [Dramat]. Tłum. ok. 1890.
11. Handzia. Opera w 5 aktach wg powieści „Hanza” W. Rapackiego (ojca). Z muz. A. Sonnenfelda. Powst. 1900. Wyst. W-wa 7 października 1905.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1859-1861. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6465 IV, 14 listów z 1865-1882. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6504 IV.
2. Do J. Blizińskiego z 1865. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6699 III. Ogł. A. Żyga w: J. Bliziński: Listy. Kr. 1975.
3. Do K. Libelta z 1874. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III.
4. Do O. Kolberga 3 listy z 1879. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2185. Ogł. w: O. Kolberg: Dzieła wszystkie. T. 65. Korespondencja. Cz. 2. W-wa 1966.
5. Do W. Bełzy 16 listów z 1884-1903. Rkps Ossol. sygn. 12650/II.

6. Do W. Korotyńskiego z 1890. Rkps Ossol. sygn. 14179/II.

7. Do M. Żmigrodzkiego 3 listy z 1892-1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7123 IV.

8. Do E. Rejmana listy z 1892-1906. Rkps Arch. Jasnogórskie w Częstochowie sygn. 1914.

9. Notatka autobiograficzna przesłana L. Sowińskiemu. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7818 IV.

OPRACOWANIA

B. PRUS. *Niwa* 1875 z dn. 1 marca; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szweykowski. T. 1 cz. 2. W-wa 1956 s. 392. — H. SIENKIEWICZ. *Kur. Codz.* 1880 nr 347; przedr.: Dzieła. T. 51. W-wa 1950 s. 280. — J. HANUSZ. *Archiv für Slavische Philologie* (Berlin) 1882 z. 6 s. 416. — H. SIENKIEWICZ. [Rec. z 1882]. Ogł. Z. Szweykowski. *Kultura* 1932 nr 10-15; przedr. Dzieła. T. 46. W-wa 1951 s. 61-62. — b. a.: Przygody kujawianki. *Kłosy* 1883 s. 110. — A. DYGASIŃSKI: Krytyczny katalog książek dla dzieci i młodzieży. W-wa 1884. — *Kur. Warsz.* 1885 nr 25. — *Ruch. Kalendarz enc. na r. 1889.* W-wa 1889. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 4 (1893). — S. KOZICKI. *Książka* 1904 s. 233. — S. ZDZIARSKI: Ludowość w poezji polskiej. *Lud t. 10* (1904) s. 400-405 i odb. — F. MORZYCKA. *Książka* 1904 s. 233-234. — J. MARCINOWSKA. *Książka* 1905 s. 63-64. — F. MORZYCKA. *Książka* 1906 s. 481. — F. MORZYCKA. *Książka* 1907 s. 235. — A. FISCHER: Do wątku odkwitającej gałęzi. *Lud t. 16* (1910) s. 33.

(Nekrologi:) S. BELZA. *Ziarno* 1910; B. BIERNACKI. *Dzwonek Częstochowski* 1910; *Bibl. Warsz.* 1910 t. 4 s. 200-201; *Gomiec Wieczorny* 1910 nr z sierpnia; *Kur. Warsz.* 1910; *Kur. Zagłębia* 1910; *Przegl. Katol.* 1910; *Świat* 1910 nr 36; *Tyg. Ilustr.* 1910; *Zawanie* 1910.

Katalog inf. książek dla dzieci, młodzieży, ludu. Kr. 1912. — *Enc. powsz. Ultima Thule.* T. 4 (1930). — S. JODŁOWSKI: Św. Marynus. *Lud t. 31* (1932) s. 47-52. — M. DEREŻYŃSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 8 (1949). — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962; Księga 6. W-wa 1975 s. 90. — [jk] [J. KRZYŻANOWSKI]. *Słownik folkloru pol.* W-wa 1965. — J. STARNAWSKI: Zapomniany obraz literatury polskiej złotego wieku z r. 1860. *Zesz. Nauk. Univ. Łódzkiego* 1969, S. I z. 65 [dot. rękopisu pt. Listy z Warszawy o literaturze polskiej]. — A. KRYSIŃSKA: J. Grajner. *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972 [niektóre inf. mylne].

B. KUBICKA-CZEKAJ: Twórczość literacka i działalność kulturalna J. Grajnera. Praca doktorska na Wydz. Filol. Pol. Univ. Łódzkiego, 1978, maszynopis.

H

HERBACZEWSKI JÓZEF ALBIN (1876–1944)

Pseud. i krypt.: H.; J. A. H.; JAUNNTIS-VIENNOTIS.

Litewska forma nazwiska: HERBAČIAUSKAS JUOZAS ALBINAS.

Publicysta, krytyk literacki.

Ur. 20 października 1876 w Łankieliszkach na Suwalszczyźnie, w rodzinie litewskiej. Był synem Kajetana i Marii Magdaleny z Linków, bratem Bolesława Szczęsnego, również literata. Uczęszczał do gimnazjum w Mariampolu. Usunięty z niego na skutek represji politycznych, wyjechał do Krakowa. W 1901–1906 studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim prawdopodobnie jako wolny słuchacz. Należał do współzałożycieli litewskiego stowarzyszenia społeczno-naukowego „Ruta” w Krakowie (1904). Współpracował z kabaretem literackim Zielony Balonik. W 1911–1924 był lektorem języka litewskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Był zwolennikiem zbliżenia polsko-litewskiego, a równocześnie rzecznikiem praw Litwy do niepodległości. Przez całe życie tworzył w języku polskim i litewskim. W 1919 odwiedził Kowno, w 1924 przeniósł się tam na stałe i objął katedrę języka i literatury polskiej na Uniwersytecie Witolda Wielkiego (1925–1933). Po przejściu na emeryturę w 1933, powrócił do Warszawy. W czasie drugiej wojny światowej po powstaniu warszawskim był ewakuowany do Krakowa. Zmarł tamże w domu starców 3 grudnia 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Odrodzenie Litwy wobec idei polskiej. Kr. 1905. (Ze wstępem w języku litewskim).

2. Potępienie. Tragedia duszy. Cztery miraża na pustyni klątwy i wygnania. Kr. 1906.

3. Ersaķēiu vainikas. (Korona cierniowa). Kr. 1908.

4. I nie wódz nas na pokuszenie... Szkicowane wizerunki dusz współcześnie wybitnych na tle myśli dziejowej. Kr. 1911.

5. Głos bólu. Sprawa odrodzenia narodu Litwy w związku ze sprawą wyzwolenia narodowego Polski. Kr. 1912.

6. Amen. Ironiczna nauka dla umysłowo dojrzałych dzieci. Kr. [1914].

7. Litwa a Polska. Rozważania na czasie. Wil. 1921.

8. O Wilno i nie tylko o Wilno. Wil. 1922.

9. Dievo šypsenos. (Uśmiechy Boga). Kaunas [Kowno] 1929.

10. Pustelnik. [Misterium dramatyczne o św. Franciszku]. Powst. Kowno ok. 1930.

Ponadto szereg utworów i prac historyczno-literackich w języku litewskim.

Utwory literackie, artykuły krytyczne i publicystyczne zamieszczał w następujących czasopismach: *Antena* (1935; tu: Kilka podstawowych uwag o poezji litewskiej. Nr 19), *Droga* (1928; tu: Litwa artystyczno-literacka. S. 415–425), *Dzien. Wil.* (1927), *Głos Narodu* (1912–1913, 1915; tu m.in.: Trzej królowie. Z cyklu Legendy XX w. 1912 nr 6), *Hasło* (Paryż 1905; tu: Ironiczna ściana. Nr 1 [szkieł], *Ilustr. Kur. Codz.* (1936–1937), *Kur. Codz.* (1905), *Kur. Litewski* (1907–1909, 1913; tu m.in.: W kwestii sporu polsko-litewskiego słów kilka. 1907 nr 153, 155), *Kur. Por.* (1927), *Museion* (1912; tu: Ofiara Izaaka. Legenda. Nr 2), *Nasz Przegl.* (1927), *Obrona Kultury* (1938), *Odnova* (1937), *Pion* (1934; tu: Magia twórczości. Nr 21), *Przegl. Wil.* (1929), *Przyszłość* (1903; tu: Święto życia. Nr 6–7), *Rydwani* (1912; tu: Myśli o „doczesności” literatury polskiej. Z. 1 s. 17–22), *Słowo Pol.* (1914), *Straż Pol.* (1914), *Środy Lit.* (1936), *Świat Słowiański* (1906, 1909–1911; tu rubr.: Przegląd prasy słowiańskiej), *Tyg. Ilustr.* (1933–1936).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Album artystyczne*. Kr. 1903 (tu: Modlitwa nędzarza. Fragment z poematu „Żyd wieczny tułacz”), *Antologia poezji litewskiej*. Oprac. J. Wichert-Kajruksztisowa. W-wa 1939, *Gabija* [Znicz. Litewski almanach lit.]. Oprac. wraz z M. Gustajtisem.

Ponadto współpracował z wieloma czasopismami litewskimi.

Listy i materiały

1. Do L. Mańkowskiego 2 listy z 1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7659 II t. 29.
2. Do B. Smreczyńskiej z 1914. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8671 III.
3. Do red. *Kur. Lw.* z 1918. Rkps Ossol. sygn. 7191/II.
4. Do red. *Ilustr. Kur. Codz.* z 1935. Rkps Ossol. sygn. 12217/II.
5. Do J. Rozwadowskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2571 t. 1.

OPRACOWANIA

WAT. [A. CHWAT]; O ostatnich broszurach J. A. Herbaczewskiego. *Przegl. Wil.* 1922 nr 41/42. — T. BOY-ZELEŃSKI: „Sukur-mukur”. *Kur. Por.* 1927 nr 315; przedr. w: *Plotki, plotki.* W-wa 1927; *Znasz-li ten kraj?* W-wa 1932; *Pisma.* T. 2. W-wa 1956. — E. M. SCHUMMER: Na marginesie listu otwartego prof. J. A. Herbaczewskiego. *Echo Tyg.* 1929 nr 16. — E. M. SCHUMMER: Nowa Litwa. W-wa 1930 s. 36–38, 45–52. — W. ABRAMOWICZ: Najmłodsza poezja litewska. Obrona młodej literatury. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 12; [odpowiedź J. A. Herbaczewskiego]. Tamże nr 12. — B. OLSZEWICZ: Lista strat

kultury polskiej. W-wa 1947. — M. VAITKUS: J. A. Herbačiauskas. Wspomnienia. *Aidai (USA)* 1953 s. 442–448. — Z. LEŚNODORSKI: Wspomnienia i zapiski. Kr. 1959. — *Kopiec wspomnień.* Kr. 1959. — S. SIEROTWIŃSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 9 (1960/1961) [tu bibliografia dot. związków z literaturą i sprawą litewską].

Odrodzenie Litwy wobec idei polskiej. KORONIAK: Sprawa litewska. *Teka* 1905 nr 7–8. — S. MENDELSON. *Książka* 1906 s. 326–328. — Z. GLOGER. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 33.

Potępienie. A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 90 s. 196–201. — H. RAABE. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 389–390. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1907 s. 313–314. — K. BEREŻYŃSKI. *Głos Narodu* 1914 nr 55.

I nie wódź nas na pokuszenie... F. K. [F. KONECZNY]. *Świat Słowiański* 1911 t. 1 s. 151–154. — K. SARYUSZ-ZALESKA. *Przegl. Powsz.* 1911 t. 110 s. 262–263. — *Rola* 1911 nr 1.

Głos bólu. K. S. *Świat Słowiański* 1912 t. 1 s. 289–292. — J. URBAN. *Przegl. Powsz.* 1912 t. 113 s. 294–295.

A men. W. MORACZEWSKI. *Słowo Pol.* 1914 nr 141; [polem.: J. A. Herbaczewski: Chimera czy prawda słowa? Tamże nr 186, 188; W. Moraczewski. Tamże nr 196].

HERTZÓWNA AMELIA (1879–1942)

Pseud. i krypt.: A. KACZYŃSKI; A. KARCEWSKI; A. KORCZYŃSKI.

Dramatopisarka, autorka książek dla dzieci.

Ur. 15 października 1879 w Warszawie. Córka Maksymiliana, lekarza, i Pauliny z Landów. Na studia wyższe udała się do Niemiec, najpierw do Heidelbergu, a następnie do Berlina, gdzie uzyskała doktorat po ukończeniu trzech specjalności: chemii, matematyki i egiptologii. Po powrocie do kraju zajmowała się nauczaniem na tajnych kompletach. W 1913 w Paryżu ukończyła Szkołę Archeologiczną Luwru. W tym czasie publikowała liczne prace naukowe w czasopismach obcych, szczególnie prace z historii i kultury starożytnego Wschodu przyniosły jej duży rozgłos. Po pierwszej wojnie światowej pracowała jako nauczycielka języka niemieckiego w gimnazjach warszawskich. Należała do współpracowników encyklopedii *Świat i życie* (artykuły z zakresu egiptologii). W 1937–1939 jako docent Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie wykładała historię pisma na Studium Pracy Społeczno-Oświatowej Wydziału Nauk Humanistycznych. Podczas drugiej wojny światowej aresztowana przez Niemców w 1941, zginęła na Pawiaku w 1942.

TWÓRCZOŚĆ

1. Iseult o białych dłoniach. *Chimera* 1905 t. 9 z. 27 s. 402–413.

Dramat w 1 scenie.
Rkps Bibl. Nar. sygn. 5334.
Adaptacja radiowa: L. Prorok. 1968.

2. Zburzenie Tyru. Utwór dramatyczny w 2 aktach. Kr. 1906. Wyd. nast. Kr. 1908.

3. Fleur-de-Lys. Dramat w 1 akcie. *Panteon* (Paryż) 1908 nr 2 s. 143-160. Wyd. osob. Paryż 1908.

4. Pastorale. *Sfinks* 1909 t. 5 s. 444-453, t. 6 s. 60-73, 298-313.

Groteska sceniczna.

5. Wielki król. Dramat w 3 aktach. Powst. 1910. Ogl. *Zdrój* 1918 nr 3-6, 1919 nr 1. Wyd. osob. W-wa 1933.

Odnaczony na konkursie Warszawskich Teatrów Rządowych w 1910.

6. Siostra. Sztuka w 3 aktach. Powst. ok. 1912. Wyst. w Łodzi 1913.

7. Przygoda Kasi. Bajka. W *Słońcu* 1920 nr 1-4, 6-11, 18-21, 1921 nr 12-13, 15-20, 1922 nr 1-2 (końcowe odcinki pt. Królewna Jagódka i Kasia pomywaczka). Wyst. W-wa 22 marca 1924.

8. Od Wisły do Nilu. Powieść dla młodzieży z początku XII w. przed Chrystusem. W-wa 1939 [1938].

Współautorka: Janina Przeworska.

Ponadto szereg prac z dziedziny egiptologii, chemii i matematyki.

Utwory literackie zamieszczała w następujących czasopismach: *Chimera* (1905), *Naokoło Świata* (1928-1929, 1931; tu m.in.: Maria i Anna. 1928 nr 49; Na dworze króla Słońca. 1929 nr 61; Wielki cesarz Czien-Lung i mała Czan-Sien. 1931 nr 88), *Nowe Życie*

(1924; tu: Prorok. T. 1 s. 235-246, 405-419, t. 2 s. 90-100, 247-256, 415-427), *Panteon* (Paryż 1908), *Romans i Powieść dod. Świata* (1918; tu: Poliksena. Nowela. Nr 23/24, 25/26), *Sfinks* (1909, 1917; tu: Spotkanie. Nowela nagrodzona na konkursie „Sfinkska”. Nr 100-101), *W Słońcu* (1920-1922), *Zdrój* (1918-1919).

Rozprawy z dziedziny nauk ścisłych oraz historii i kultury starożytnego Egiptu ogłaszała w czasopismach: angielskich, francuskich, kanadyjskich, niemieckich i włoskich.

OPRACOWANIA

K. CZACHOWSKI: Nieznana poetka dramatyczna. *Gaz. Pol.* 1932 nr 231. — S. ŁOZA: Czy wiesz, kto to jest? W-wa 1938. — L. EUSTACHIEWICZ: Elementy preegzystencjalizmu w literaturze polskiej. *Spr. Poz. Tow. Przyj. Nauk* 1958 nr 1 s. 19-21. — M. HULEWICZOWA. *Pol. słownik biogr.* T. 9 (1960/1961).

Zburzenie Tyru. W. GRUBIŃSKI. *Książka* 1907 s. 17-18. — J. KOTARBIŃSKI. *Świat* 1907 nr 10. — A. BRODZIC: O nowym dramacie. *Panteon* (Paryż) 1908 nr 3 s. 252-254. — L. EUSTACHIEWICZ. *Dialog* 1960 nr 1.

Wielki król. Laureaci konkursu. *Nowa Gaz.* 1911 nr 40. — S. ADAMCZEWSKI: Dramat. *Roczn. Lit.* 1933 s. 50.

Od Wisły do Nilu. (A.S.). *Gaz. Pol.* 1939 nr 46.

HORAIN JULIAN (1821-1883)

Nowelista, publicysta, tłumacz.

Ur. 10 września 1821 w Radoszkowicach w powiecie wilejskim. Był synem Adama, urzędnika, i Pauliny z Makarskich. Nauki początkowe pobierał w Mińsku Litewskim. Ok. 1840 rozpoczął studia na uniwersytecie w Moskwie, przerwał je wkrótce, wrócił na Litwę i zajął się gospodarowaniem w majątku Rabuszki w powiecie mińskim i w Nowosiółce. W 1849 rozpoczął pracę publicysty. Po przeniesieniu się do Warszawy redagował wraz z H. Rzewuskim *Dziennik Warszawski* w 1851-1856. Po upadku dziennika wrócił na krótko do Mińska Litewskiego i w 1856 wyjechał do Niemiec i Francji, Algieru i Egiptu. W Paryżu ożenił się ze swą kuzynką, Marią Horain. W tym czasie współpracował przypuszczalnie anonimowo z prasą francuską. W 1859 wrócił do Wilna. W celach zarobkowych nauczał języków obcych oraz zamieszczał liczne prace i artykuły w dziennikach wileńskich, warszawskich i krakowskich. Niepowodzenia finansowe zmusiły go do sprzedaży dziedzicznej Nowosiółki i sprawiły, że wraz z całą rodziną wyemigrował w 1871 do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Przebywał kolejno w Hoboken, Chicago, San Francisco, w Nowym Jorku. W San Francisco należał do komitetu przyjęcia Heleny Modrzejewskiej, tamże poznał Henryka Sienkiewicza. W 1880 wrócił do Polski. Osiedł najpierw we Lwowie, potem w Krakowie. Zmarł w Krakowie 28 marca 1883.

TWÓRCZOŚĆ

1. Chwile stracone. Wil. 1857.

Zawartość: 1. Zamiast przedmowy; 2. Wigilia Ś. Katarzyny. Powiastka na sen. (*Pam. nauk.-lit. Pismo zbior.* T. 1. Wil. 1849 pt. Noc w wigilię św. Katarzyny. Powiastka na sen); Wróżby. Obrazek litewski; Forys-diabeł. Gawęda z kmieciego żywota; Fizjologia przysłów. (*Dzien. Warsz.* 1852 nr 98-100); Amen. Gawęda prozą. (*Dzien. Warsz.* 1852 nr 322, 324).

2. Ostatni z Koszczyców. Podanie litewskie z przeszłego wieku. *Tyg. Ilustr.* 1860 nr 43-44; przedr.: *Kalendarz powsz. powieściowy.* Lw. 1867; *Gaz. Nowojorska* 1874 nr 10-12.

3. Budrysi. [USA 1873].

4. 5 P—1 R. [Pięć P minus 1 R]. Wielka ramota ze wspomnień ojczystych spisana. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 407-417; przedr. *Gaz. Pol.* (Chicago) (R. IV) 1877 nr 25-52, (R. V) 1877 nr 1-8.

5. Pamiątka z odczytu. Bajki polityczne. Kr. 1882.

6. Symbolical Centenary Chart of American History. [Nowy Jork 1876]. Toż wersja pol. pt. Symboliczna karta historii amerykańskiej w stu rubrykach. Kr. 1883.

7. Z życia poety. Wspomnienia o Władysławie Syrokomli. Lw. 1886 *Bibl. Powieści, Podróży, Pamiętników.*

Zawartość: Na jednym wózku z poetą. (*Gaz. Lw.* 1880 nr 195-199; *Gaz. Pol.* 1880 nr 212-217 pt. Na jednym wózku z poetą. Sprzed trzydziestoletnich wspomnień); Pod jednym namiotem z poetą. (*Gaz. Lw.* 1880 nr 282-290; *Gaz. Pol.* 1881 nr 49-53, 55 pt. Pod namiotem z poetą. Ze wspomnień młodości); Ostatnie lata Syrokomli. (*Gaz. Lw.* 1881 nr 40-43; *Gaz. Pol.* 1881 nr 82-83, 85, 93 pt. Epilog. Ostatnie lata Syrokomli).

Utworki i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1871-1880; tu m.in.: Listy do przyjaciół w Europie. 1873 t. 2, 4, 1874 t. 1, 2; Pierwszy rok pobytu w Ameryce. 1874 t. 3), *Czas* (1882-1883; tu m.in.: Noc św. Sylwestra. 1882 nr 1; „Nie jeden zawoła”... 1882 nr 5; Żydzi polscy w Ameryce. 1882 nr 118; Przygoda na moście. Tworząca się klechda litewska. 1883 nr 170-171, 173-174, 176-177), *Dzien. dla Wszystkich* (1879; tu m.in.: Z Ameryki. Nr 61), *Dzien. Lit.* (Lw. 1852-1854, 1856-1861; tu m.in.: Tolerancja religijna. 1852 nr 48), *Dzien. Pol.* (Lw. 1881-1882; tu: Epopeja hawajska. Król Dawid I. Kalakawa. Ze wspomnień amerykańskich. 1881 nr 240, 242; Ostatni po mieczu. Klechda litewska. 1881 nr 284-291; Dobra żona — niedobry mąż. Nowela. 1882 nr 218, 221), *Dzien. Warsz.* (1852-1854), *Gaz. Lw.* (1880-1881; tu m.in.: Pod strzechą poety. 1881 nr 23-24),

Gaz. Nowojorska (1874), *Gaz. Pol.* (Chicago 1877), *Gaz. Pol.* (W-wa 1872-1880; tu rubr.: Korespondencja z Nowego Jorku. 1872-1873; Korespondencja z Ameryki. 1875-1876; Listy z Kalifornii. 1877-1880; oraz Pod strzechą poety. 1881 nr 75-76, 79; Szorobora. Humoreska talmudyczna. 1882 nr 49-54), *Kraj* (Kr. 1873), *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* (1856), *Kur. Świąteczny, Kur. Warsz.* (1877; tu: Amerykańskie zwyczaje. Nr 191), *Oświata, Przegl. Lit. i Artyst.* (1882; tu: Figiel pana Jerzego. Nr 2; O wynalazkach. Pogadanka humorystyczna. 1882 nr 6), *Przegl. Pol.* (1881, 1883; tu: Szorobora. Humoreska talmudyczna. 1881 t. 62 s. 255-271; Księżyc i poeci. 1883 t. 68 s. 255-270), *San* (Przemysł 1882; tu: Echa z oddali. Nr 10, 12; Szorobora. Humoreska talmudyczna. Nr 13-16), *Słowo* (W-wa 1882-1883; tu: Kronika całego świata. 1882 nr 24-245 z przerwami, 1883 nr 8-10 z przerwami; Noc św. Sylwestra. 1882 nr 3-4; Trojak brzemienny dukatem. 1883 nr 94), *Swoboda* (Nowy Jork 1872/1873), *Tyg. Ilustr.* (1860, 1872-1873, 1875; tu rubr. Korespondencja z Ameryki. 1872-1873), *Tyg. Powsz.* (1872; tu: Żydzi polscy w Ameryce. Nr 51-52), *Wiek* (1878-1880).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Dla Zagrzebia.* Lw. 1881 (tu: Rażony piorunem. Humoreska), *Kalendarz dla ludu.* Kr. 1882, *Kalendarz kr.* 1859. Kr. [1858] (tu: O przysłowiach. S. 6-10; Gawęda ludowa. S. 16-20); *Kalendarz powsz. powieściowy.* Lw. 1867, *Pam. nauk.-lit. Pismo zbior.* T. 1. Wil. 1849 (tu debiut lit.), *Pismo zbior. wil.* Wil. 1859.

Przekłady i przeróbki

1. O. Feuillet: Domowa zagroda. Komedyjka w 1 akcie. *Pismo zbior. wil.* Wil. 1859 *Dodatek* s. 1-39.

Możliwe, że tłumaczył również pozostałe dwie 1-aktówki Feuilleta zamieszczone w tymże *Dodatku*: *Pustelnia*; *Siwý włos*.

2. M. Wiseman: Lampa w przybytku Pańskim. Wil. 1859. *Wyd. nast.:* Wil. 1881.

Listy i materiały

1. Do A. Walickiego z 1853. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 2974.

2. Do L. Jenike i red. *Tyg. Ilustr.* z 1860. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 7263.

3. Do H. Kałusowskiego 2 listy z 1872. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 8923.

4. Do J. Sikorskiego z 1872. Rkps *Ossol.* sygn. 12000/III.

5. Do W. Korotyńskiego [?] z 1874. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 6712 III.

6. Do W. Belzy 4 listy z 1880. Rkps Ossol. sygn. 12423/I.

7. Do T. Korzona z 1880. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5937.

8. Do J. I. Kraszewskiego 6 listów z 1880 i inne materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6506 IV.

9. Do W. Belzy 2 listy z 1881. Rkps Ossol. sygn. 12424/I.

10. Do W. Szymanowskiego z 1881. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III.

11. Materiały biogr. rodziny Horainów znajdujące się w red. *Pol. słownika biogr.*

12. Wiersz w imionniku A. Tyszyńskiego. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8856.

1883 nr 80; 83; *Echo Warsz.* 1883 nr 71; *Gaz. Nar.* 1883 nr 81; *Gaz. Pol.* 1883 nr 71; *Kronika Rodz.* 1883 nr 8; *Przeł. Lit. i Artyst.* 1883 nr 7.

K. BARTOSZEWICZ: *Księgi humoru polskiego*. T. 4. Petesb. 1857. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 7 (1900). — H. MODRZEJEWSKA: *Wspomnienia i wrażenia*. Kr. 1957. — M. TYROWICZ. *Pol. słownik biogr.* T. 9 (1960–1961). — A. SZALA: *Polskie relacje o Ameryce w okresie pozytywizmu. Studia anglistyczne lubel. ośrodka nauk*. W-wa 1975 s. 49–70.

Chwile stracone. J. I. KRASZEWSKI. *Gaz. Warsz.* 1857 nr 222. — WACŁAW P. [W. PRZYBYLSKI]. *Gaz. Warsz.* 1857 nr 210, 212. — *Kronika Wiad. Krajowych i Zagranicznych* 1857 nr 208.

OPRACOWANIA

Kronika tygodniowa. *Tyg. Ilustr.* 1873 nr 290. — No...No...: *Odczyt spod Wawelu*. *Bibl. Warsz.* 1882 t. 2 s. 292. — E. ZORIAN [E. SEDLACZEK]: *Z amerykańskich wspomnień J. Horaina*. *Tyg. Mód i Powieści* 1883 nr 22. — (Nekrologi:) K. B. [K. BARTOSZEWICZ]. *Kur. Codz.* 1883 nr 81; W. KOROTYŃSKI. *Tyg. Powsz.* 1883 nr 14; ADAM PŁUG [A. PIETKIEWICZ]. *Kłosa* 1883 nr 939; [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1883 nr 14 s. 218; *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 331; *Dzien. Pol.*

Symbolical Centenary Chart of American History. E. ŚWIEŻAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1875 t. 4 s. 137–147.

Z życia poety. [W. ZIELIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 44. — SIGMA [W. PRZYBOROWSKI]. *Kur. Codz.* 1887 nr 55. — S. M. RZĘTKOWSKI. *Życie* 1887 nr 38. — E. Z. [E. SEDLACZEK]. *Niwa* 1887 t. 31 s. 876–877. — L. S. W. [L. WIECZÓR-SZCZERBOWICZ]: *Wspomnienia literata z życia poety*. *Tyg. Mód i Powieści* 1887 nr 30–31. — *Biesiada Lit.* 1887 t. 23 nr 16 s. 251.

I

IDZIKOWSKI ZYGMUNT ZENON (1884–1911)

Poeta.

Ur. w 1884 w Kaliszu. Syn Edmunda, obywatela ziemskiego i adwokata przysięgłego, oraz Wandy z Łopuskich. Po śmierci ojca zamieszkał wraz z matką w Zakopanem, a następnie w Warszawie. Debiutował wkrótce po 1900 i do końca życia ogłaszał wiersze w czasopiśmie warszawskich. Po 1905 pracował jako nauczyciel języka polskiego i literatury w szkołach żeńskich, przez pewien czas był pracownikiem administracji szkoły w Czerwonym Dworze pod Grodziskiem. W 1910 przyjął posadę w Towarzystwie Ubezpieczeń „Rosja”. W tymże roku zawarł związek małżeński z Zofią Kubecką, początkującą aktorką. Należał do współpracowników nowo założonego czasopisma *Sztuka*. Zmarł śmiercią samobójczą 28 sierpnia 1911 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

Poezje. Przedmowa, wybór, układ H. Juszkiewicza. W-wa 1912.

Ogł. uprzednio jako pośmiertny wybór poezji *Sztuka* 1912 t. 2 s. 11–134 (97 wierszy).

Rękopisy drobnych utworów: wiersz pt. *Życie*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2676, wiersz pt. *Sny wód*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5354.

Wiersze zamieszczał oraz ogłaszano pośmiertnie w następujących czasopiśmie:

Ateneum (1905), *Kur. Teatr.* (1902), *Kur. Warsz.* (1902–1903; 1911 z teki pośmiertnej), *Sztuka* (1911; 1912–1913 z teki pośmiertnej), *Tyg. Ilustr.* (1906; 1911 z teki pośmiertnej), *Tyg. Pol.* (1902), *Wędrowiec* (1906), *Widnokrag* (1917 z teki pośmiertnej), *Wieczory Rodz.* (1902), *Złoty Róg* (1913 z teki pośmiertnej).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Najmłodsza Polska w pieśni*. Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Warszawca-Wołyniowi*. [W-wa 1917] (z teki pośmiertnej), *Zmierz. Noworocznik lit.* W-wa 1903.

Listy i materiały

1. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. z 1897. Rkps Ossol. sygn. 7463/I.

2. Zbiór kompozycji do utworów poetyckich różnych autorów. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2612.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): Tragedia poety. *Kur. Warsz.* 1911 nr 238; *Sztuka* 1912 t. 2 s. 8.

J. A. [J. APPENZLAK]: Poezje Idzikowskiego. *Złoty Róg* 1913 nr 3. — Głosy krytyki o poezjach Z. Z. Idzikowskiego. *Sztuka* 1913 s. 82–85. — B. ZAHORSKI: Z. Z. Idzikowski. Próba syntezy. *Widnokrag* 1917 nr 24–26. — S. SIEROTWIŃSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 10 (1962). — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908–1913. W-wa 1965 [1964] s. 112–114. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — H. DUNIŃCZAK: Ludzie i rzeczy. Łódź 1968.

J

JABŁCZYŃSKI FELIKS (1865–1928)

Krypt.: F. J.

Powieściopisarz.

Ur. 20 września 1865 w Warszawie; syn Michała, artysty rzeźbiarza. Od 1877 kształcił się w gimnazjum w Warszawie. Maturę zdał w Dorpacie, gdzie w 1886–1889 studiował chemię i biologię. Mieszkał w Warszawie. Zajmował się grafiką i malarstwem. W 1891 wystawił symboliczny obraz pt. *Śpiąca królowa*. W 1893 podróżował do Włoch w towarzystwie Józefa Pankiewiczza. Od 1897 był członkiem Stowarzyszenia Artystów Polskich „Sztuka”. W 1909–1911 oraz w 1912–1913 przebywał w Paryżu. W 1922 miał wystawę prac malarskich w salonie Garlińskiego, w 1924 w „Zachęcie”. Zmarł 30 marca 1928 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Romans*. W-wa 1905.

Zawartość: *Romans*. (*Ateneum* 1904 z. 1); *Około śmierci*. (*Ateneum* 1903 z. 3–6); *Przy robotach*; *Szum drzew*; *Eustachiusz*; *Panna Anna* i inne obserwacje życia; *Uczciwy człowiek*; *Don Marco Bulloa*, czyli *mowa jest srebrem*, ale *czy milczenie zawsze jest złotem*; *Pantofle*

Przekłady

Uczciwy człowiek: czes.: R. Hucherko. *Ostravský denník* 1908 nr 85 i nn.

2. *Bez podstaw*. *Powieść*. *Tyg. Mód i Powieści* 1907 nr 1–50.

3. *Półromans*. W-wa [1907].

4. *U stóp Partenonu*. W-wa 1913.

Zawartość: *U stóp Partenonu*; *Zemsta Hery*; *Promień sławy*; *Niewolnik*; *Nagroca*.

5. *Książę Buonatesta*. *Powieść*. W-wa 1917.

6. *Rzym* oraz jego istotny stosunek do języków i kultur łacińskich (romanskich). W-wa 1927.

Utwory beletrystyczne, recenzje i artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Ateneum* (1903–1905; tu m.in. opowiadanie: *Chora wieża*. 1905 z. 1–3), *Dzienn. Pol.* (1919), *Gaz. Poniędziałkova* (1911), *Głos* (1890–1891, 1894, 1901; tu m.in.: *Psychogeneza*. 1890 nr 45–46 [rec. pracy W. Dawida: *Szkice psychologiczne*, będąca przypuszczalnie debiutem]), *Kur. Warsz.* (1912), *Marcholt* (1911), *Myśl Niepodległa* (1906), *Nowa Gaz.* (1906, 1917–1918), *Ogniewo* (1904; tu m.in.: *W sprawie geniuszu: Luźne uwagi. Geniusz a choroba*. „Jest” i „powinno być”. Nr 28, 32–33, 35; *Geniusz i talent*. Nr 42–43; *Genialność*

i moralność. Nr 47), *Prawda* (1889, 1903, 1912), *Rydwon* (1913; tu: nowela pt. Arystokrata. T. 3; Jak umarł pewien bardzo stary król. Bajka. T. 3), *Sfinks* (1910-1912; tu m.in. nowele: Czwarci partia. 1911 t. 13 s. 136-148; Szczęście uciążliwe. 1912 t. 20 s. 110-122), *Spółceństwo* (1908), *Tyg. Ilustr.* (1902), *Tyg. Mód i Powieści* (1907), *Wędrowiec* (1891; tu: Między życiem a śmiercią. Nr 6-8), *Widnokrąg* (1910), *Z Bliska i z Daleka* (1913; tu: Na Rodosie. Nowela. Nr 6-7), *Życie* (1890-1891).

Listy

1. Do F. Jasińskiego 4 listy z 1905-1910 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633.
2. Do S. Masłowskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7266.

OPRACOWANIA

G. Cz.: Z krainy piękna. *Biesiada Lit.* 1893 nr 23. — A. PODWYSOCKI: W sprawie geniuszu. *Ogniw* 1904 nr 41 [dot. art. ogł. w *Ogniwie*]; L. BELMONT: Człowiek straszliwie niemoralny, czyli z powodu kwestii prawie pałacj. Drobný rachunek pod adresem dwu stron. *Ogniw* 1905 nr 4, nr 6 [dot. art. jw.]. — W. BUNIKIEWICZ: Wystawa F. Jabłczyńskiego. *Kur. Warsz.* 1922 nr 151. — J. ŻYŻNOWSKI: F. Jabłczyński. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 21. — J. KŁECZYŃSKI: Grafika F. Jabłczyńskiego w „Zachęcie”. *Kur. Warsz.* 1926 nr 300. — Kolekcja prac F. Jabłczyńskiego. W: *Przewodnik po Wystawie Tow. Zachęty Sztuk Pięknych nr 25*. W-wa 1927; toż W-wa 1928. — Wystawa wiosenna. Kr. 1928.

(Nekrologi:) W. H. [W. HUSARSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1928 nr 14; *Głos Prawdy* 1928 nr 91.

JASIEŃSKI FELIKS (1861-1929)

Pseud. i krypt.: F. J.; F. MANGA; FÉLIX; MANGA; MANGGHA; MANGHA; SZCZĘSNY; SZCZĘSNY DOŁĘGA; SZCZĘSNY MANGHA; SZCZĘSNY MANGGHA I.; SZCZĘSNY WILA.

Krytyk, publicysta.

Ur. 8 lipca 1861 w Grzegórzewicach, w rodzinie ziemiańskiej; syn Zdzisława i Jadwigi z Wołowskich. Do gimnazjum uczęszczał w Warszawie, rozpoczętych w Dorpacie studiów nie ukończył z powodu choroby oczu. Podróżował po Europie, Azji Mniejszej i Egipcie. Przebywał dłuższy czas w Paryżu. W 1887 poślubił Teresę z Łąbeckich. W 1888 wrócił do kraju i zamieszkał w Warszawie. Wygłaszał odczyty i organizował wystawy w Warszawie, Krakowie i Lwowie propagujące sztukę japońską. W 1901 przeniósł się do Krakowa, gdzie nawiązał kontakty z tamtejszą cyganerią artystyczną i współpracował z kabaretem Zielony Balonik. W 1902 założył Towarzystwo Miłośników Muzeum Narodowego oraz Towarzystwo Artystów Grafików. W 1908-1909 był kierownikiem literackim *Lamusa*. W 1920 zbiory swe, szczególnie

F. Jabłczyński. 1865-1928. Monografia zbiorowa. W-wa 1938 (tu: Życiorys; F. Siedlecki: Grafika F. Jabłczyńskiego; C. Jellenta: F. Jabłczyński; B. Winawer: Gerylasówka p. Feliksa). [Rec.: M. Wallis. *Wiad. Lit.* 1938 nr 41; *Tyg. Ilustr.* 1938 nr 24]. — J. WASOWSKI: Z galerii ludzi niezwykłych. *Kur. Codz.* 1946 nr 239. — H. BLUMÓWNA, A. HUTNIKIEWICZ. *Pol. słownik biogr.* T. 10 (1962-1964). — B. MATOSIUK: F. Jabłczyński. Życie i twórczość. [Maszynopis w Zakładzie Lit. XX w. Uniw. im. M. Kopernika w Tor., 1963]. — W. GRZELAK: W książce: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965 [1964]. — S. LAM: Życie wśród wielu. W-wa 1968 s. 404. — A. HUTNIKIEWICZ. *Obraz lit. pol. XLX i XX w. S. V: Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973.

Romans. W. GOMULICKI. *Kur. Litewski* 1905 nr 67. — I. Z. *Kur. Codz.* 1905 nr 243. — T. J. Ch. [T. JESKE-CHOIŃSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 280. — J. KOTARBIŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 213. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 244. — M. [I. MATUSZEWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 41. — A. ŚLIWIŃSKI. *Krytyka* 1905 t. 1/2 s. 364-366. — DĘB. [Z. DEBICKI]. *Świat* 1906 nr 6. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 91 s. 368-369. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1907 s. 104. — W. J. *Gaz. Pol.* 1907 nr 163. — B. DYAKOWSKI. *Poradnik Język.* 1908 s. 24.

Półromans. W. J. *Gaz. Pol.* 1907 nr 163.

Ustóp Partenonu. J. L. *Nowa Gaz.* 1912 nr 586. — Sz. *Kur. Litewski* 1912 nr 279. — [A. NIEMOJEWSKI]. *Mysł Niepodległa* 1913 nr 229.

Książę Buonatesta. J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Nowa Gaz.* 1917 nr 316.

cenne w zakresie malarstwa Młodej Polski i sztuki japońskiej, ofiarował Muzeum Narodowemu w Krakowie. Stanowią tam oddział jego imienia. Ok. 1927 ożenił się z Jadwigą z Bigelów. Był członkiem Związku Literatów Polskich. Zmarł 6 kwietnia 1929 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Za i przeciw. Szkic humorystyczno-filozoficzny. Powst. 1881. Nie druk.

Rkps Bibl. Czart. sygn. 633/23.

2. Manggha. Promenades à travers le monde, l'art et les idées. Paryż 1901.

Część nakładu ukazała się z adresem wydawniczym: Varsovie, Librairie Jean Fiszler 9, Rue Nowy Świat 9. Ciąg dalszy w wersji pol. zob. poz. 4.

3. Przewodnik po dzieła japońskim Oddziału Muzeum Narodowego. Kr. 1906.

4. Manggha. Urywek z rękopisu. (Tom drugi). *Mies. Lit. i Artyst.* 1911 nr 1-11. Zob. poz. 2.

Artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Biesiada Lit.* (1891), *Chimera* (1901), *Dzien. Chicagoski* (1909), *Głos* (1891), *Głos Narodu* (1901-1903, 1907-1913, 1919, 1921, 1925), *Ilustracja Pol.* (1901-1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1919-1921, 1925, 1927-1929), *Kraj* (1902, 1905), *Krytyka* (1906), *Kur. Por.* (1904), *Kur. Warsz.* (1900-1901), *Lanus* (1908-1909), *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1925), *Prawda* (1901), *Słowo Pol.* (1907, 1909), *Szczutek* (1919-1920), *Świat* (1907), *Tyg. Ilustr.* (1901), *Wędrowiec* (1903), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1901).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Jednodniówka Tow. Wpisów Szkolnych.* [W-wa 1909].

Prace edytorskie i redakcyjne

Sztuka polska. Malarstwo. Pięćdziesiąt reprodukcji najwybitniejszych przedstawicieli malarstwa polskiego. Pod kierownictwem... i A. Łady Cybulskiego. Z przedmową... Wyd. 2 Lw. 1904. Wyd. miniaturowe. Lw. [1909].

Listy i materiały

1. Do K. M. Górskiego 13 listów z 1885-1904 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7724 III.

2. Do firmy „E. Wende — S-ka” z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

3. Do B. Wystoucha z 1904. Rkps Ossol. sygn. 7178/II.

4. Do H. Gubrynowiczowej z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7153.

5. Do J. Mehoffera 3 listy z 1905-1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7374.

6. Do L. Bernackiego 2 listy z 1906. Rkps Ossol. sygn. 7037/II.

7. Do H. Dąbcańskiej z 1906. Rkps Ossol. sygn. 12235/II.

8. Do M. Olszewskiego z 1906. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5995.

9. Do T. Piniego 8 listów z 1906-1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2908.

10. Do W. Gomulickiego 4 listy z 1906-1910. Rkps Ossol. sygn. 5433/I.

11. Do J. Mehoffera 2 listy z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7377.

12. Do S. Estreichera i F. Ruszczyca z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7377.

13. Do I. Peszke z 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7004.

14. Do J. Korzeniowskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

15. Do L. Kotarbińskiej b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7039.

16. Od różnych osób ok. 500 listów z 1883-1927 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633/1-92. M.in. od następujących: W. Berent b.d., J. Bołoz-Antoniewicz 4 listy z 1902-1905 i b.d., W. Bukowiński z 1907, S. Estreicher b.d., W. Feldman b.d., W. Gomulicki 9 listów z 1905-1910, K. M. Górski 21 listów z 1883-1908, F. Jablczyński 4 listy z 1905-1910 i b.d., W. Jabłonowski 4 listy b.d., J. A. Kisielewski z 1902, M. Komornicka 4 listy z 1902, J. Kotarbiński z 1905, S. Krzywoszewski z 1901, T. Lenartowicz z 1886, W. Lutosławski 2 listy z 1902, W. Łoziński z 1903, E. Łuskińska 6 listów z 1910-1919, T. Miciński 2 listy z 1907 i b.d., A. Nowaczyński 2 listy b.d., W. Perzyński 2 listy z 1902 i b.d., L. Piniński z 1910, Z. Przesmycki 9 listów z 1900-1903 i b.d., S. Przybyszewski 2 listy z 1906 i b.d., W. Rabski b.d., W. Reymont z 1902, L. Staff z 1904, Z. Wasilewski 2 listy z 1905 i 1908, S. Witkiewicz 8 listów z 1901-1904 i b.d., M. Wolska 3 listy z 1908 i b.d., G. Zapolska 2 listy b.d., M. Zdziechowski b.d., S. Żeromski 5 listów z 1903-1909 i b.d.

17. Od K. Przerwy-Tetmajera 3 listy z 1903 i b.d. Rkps Bibl. Czart. sygn. 511/7.

18. Od J. Mehoffera brulion listu z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7375.

19. Korespondencja. W posiadaniu syna, Henryka.

20. Rękopis art. pt. Na marginesie. Bibl. Czart. sygn. 633/23.

21. Autograf ofiarowany Z. Rabskiej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2732.

22. Notatka biogr. napisana przez K. Bąkowskiego. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7300 III.

23. Materiały dot. pojedynku z J. Mehofferem. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7377.

24. Kwity, rachunki, wycinki prasowe, różne dokumenty. Rkps Bibl. Czart. sygn. 633/1-92.

OPRACOWANIA

A. CHOLONIEWSKI: F. Jasiński. *Gaz. Lw.* 1901 nr 199-200. — PELKA [A. CHOLONIEWSKI]: Styl zakopiański. U autora „Mangghi”. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 36. — A. CYBULSKI: Przez Japonię do Polski. Z powodu wystawy p. F. Jasińskiego. *Przedświt* 1901 nr 254-255, 257-258. — T. Jar. [T. JAROSZYŃSKI]: Śp. prof. Gerson w świetle ktryki p. Jasińskiego. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 16. — PÜSSARI-WATARI: U autora „Mangghi”. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 28. — (S. K.): Światła i cienie. *Wędrowiec* 1901 nr 19. — P. F. Jasiński i publiczność. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 19 [zawiera m.in. listy F. Jasińskiego do Redakcji oraz do W. Rabskiego]; [polem.] M. GERSONÓWNA. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 21. — *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 23. — Sz. [A. CHOLONIEWSKI]: Echa zachodnie. Dwumiesięczny pobyt p. Jasińskiego we Lwowie. *Kraj* 1902 nr 1. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1902 nr 10. — WIERZBIĘTA [K. WALISZEWSKI]: Listy krakowskie. *Kraj* 1902 nr 5, 7. — *Kraj* 1902 nr 1. — Choroba na oryginalność. *Kur. Codz.* 1902 nr 329. — Spór o Siemiradzkiego. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1902 nr 274, 277. — Zy. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 31/32 (1903). — *Ziarno* 1903 nr 45. — (X): Feliks Maniak i jego aroganckie występy... *Reformator* 1905 nr 35. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta.

W-wa 1905. — Sztuka przed sądem. *Nowa Gaz.* 1909 nr 270. — *Świat* 1912 nr 26; [polem.] F. JASIEŃSKI. *Świat* 1912 nr 31. — C. JANKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1914 nr 55. — K. Łoz. [K. ŁOZIŃSKA]: Echo odczytów F. Jasińskiego. *Bluszcz* 1914 nr 18. — *Kwart. Hist.* 1914 s. 602-603. — M. MORELLOWSKI: Oddział Muzeum Narodowego im. F. Jasińskiego. *Głos Narodu* 1920 nr 58-59. — GARGANTUA: Co to jest „Manggha”? *Kur. Lit.-Nauk.* 1929 nr 16 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

(Nekrologi:) E. HAECKER: *Naprzód* 1929 nr 81; F. KLEIN. *Czas* 1929 nr 86; A. K. [A. KORNGUT]. *Wiek Nowy* 1929 nr 8343; Ki [K. KREJČI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 379-380; S. LIPECKI. *Głos Narodu* 1929 nr 93; S. MRÓZ: Śmierć Manghi. Wspomnienie o F. Jasińskim. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 95, nr 97; N. N. *Polska* 1929 nr 62; *Czas* 1929 nr 95; *Gaz. Lw.* 1929 nr 100; *Gaz. Warsz.* 1929 nr 99, nr 100; *Głos Narodu* 1929 nr 93; *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 109; *Kur. Pol.* 1929 nr 103, nr 108; *Kur. Poz.* 1929 nr 165; *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 21; Przeniesienie zwłok... *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 338.

S. M. SAWICKA: F. Jasiński. *Pion* 1934 nr 18. — M. STERLING: Un grand artiste: F. Jasiński. *Pologne Littéraire* (W-wa) 1934 nr 96. — M. J. WIELOPOLSKA: Na białoczarnych wyżynach. *Kur. Por.* 1934 nr 28. — J. SZTAUDYNGER: Mangha — polski Goncourt. *Raczpospolita* 1946 nr 240. — T. DOBROWOLSKI: Zarys historii Muzeum Narodowego w Krakowie. *Spr. i Rozpr. Muzeum Nar. w Kr.* R. 1 (1951) s. 26-39. — L. WYCZÓŁKOWSKI: Listy i wspomnienia. Wr. 1960. — Z. ALBEROWA, C. BĄK. *Pol. słownik biogr.* T. 11 (1964-1965). — F. KLEIN: Notatnik krakowski. Kr. 1965 s. 94-99. — J. WIERCIŃSKA: F. Jasiński (Manggha) jako działacz artystyczny i kolekcjoner. *Pol. życie artyst. w l. 1890-1914.* Wr. 1967 s. 212-214.

M a n g g h a. W. GOMULICKI: Żniwo literackie. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 23. — *Gaz. Pol.* 1901 nr 199. — A. CYBULSKI. *Gaz. Lw.* 1902 nr 19. — A. CYBULSKI: F. Jasiński i jego „Manggha”. *Krytyka* 1902 z. 2 s. 130-139, z. 4 s. 280-290.

JASIONOWSKI MAKSYMILIAN (1867-1957)

Pseud.: MAREK; MAREK z CHIN.

Poeta, publicysta, komediopisarz.

Ur. 12 października 1867 w Piekarach, w rodzinie robotniczej. Syn Jana i Marii z Brucknerów. W 1873-1881 uczęszczał do szkoły powszechnej w Piekarach, w latach następnych pracował w kopalni kształcąc się dalej jako samouk. Od 1889 rozpoczął działalność społeczną.

na terenie Piekar, najpierw w tajnym Komitecie zrzeszającym robotników polskich, potem w Związku Wzajemnej Pomocy. W 1890 został sekretarzem Towarzystwa Św. Alojzego. Jako poeta zadebiutował w 1891 ogłaszając w *Notwinach Raciborskich* wiersz pt. Piosnka. W 1896 ożenił się z Franciszką Długoszówną. Pracował kolejno w kopalniach w Mysłowicach, Siemianowicach i Radzionkowie. Za działalność propolską był dwukrotnie aresztowany i kilkakrotnie zwalniany z pracy. W 1908–1933 prowadził biuro podań. W 1918–1919 był członkiem Rady Robotniczej w Piekarach. Uczestniczył w akcji plebiscytowej, w czasie trzeciego powstania na Śląsku pełnił funkcję sekretarza Bytomskiej Rady Powiatowej oraz działał w Naczelnej Radzie Ludowej. W 1937 otrzymał Srebrny Wawrzyn Akademicki PAL oraz Srebrny Krzyż Zasługi. Zmarł w Piekarach 7 marca 1957.

TWÓRCZOŚĆ

1. Żołnierz bez guzika. Dramat. Powst. 1895.

Inf.: *Śląscy pisarze lud.* Wr. 1968.

2. W jednej godzinie. Powieść. *Gaz. Katol.* 1899–1900.

3. Kara Boska, czyli krzywda nagrodzona. Powieść. Powst. ok. 1900.

Rkps Arch. Kurii Diecezjalnej w Kat.

4. Ręka ojca. Powieść. Powst. ok. 1900.

Inf.: *Śląscy pisarze lud.* Wr. 1968.

5. Wstępna mowa Zosi. Wesoła drobnostka teatralna dla dwóch pań. Powst. 1923. Nie druk.

Rkps w posiadaniu J. Pawlika.

6. Dwie matki. Powst. 1932. Nie druk.

Inf.: J. Kucianka. *Zaranie Śląskie* 1965 nr 2.

7. Rut. Powst. 1933. Nie druk.

Dramat biblijny. Inf. jw.

8. Dwie doktorki. Powst. ok. 1930–1939. Nie druk.

Komedia. Inf. jw.

9. Hermenegilda. Powst. ok. 1930–1939. Nie druk.

Komedia. Inf. jw.

10. Pan Chrupała. Powst. ok. 1930–1939. Nie druk.

Komedia. Inf. jw.

11. Krwawy obrazek. Powst. 1945–1946.

Dramat.

Rkps w posiadaniu J. Pawlika.

Ponadto rękopisy utworów literackich, artykułów, prac historycznych w posiadaniu J. Pawlika, m.in. zbiór pt. Wiersze i pieśni; nowelka pt. Walka o prawo; fragm. poematu pt. W kopalni; Życiorys. Inf.: J. Kucianka. *Zaranie Śląskie* 1965 nr 2.

Wiersze, artykuły, korespondencje ogłaszał w czasopiśmie: *Gaz. Katol.* (1899–

–1900), *Gaz. Opolska* (1896), *Gaz. Rob.*, *Głos z nad Brynicy* (1925–1926; tu m.in. poemat: Zgon Bolesława Chrobrego. 1925 nr 15 dod.), *Górnoślązak* (1903), *Gwiazda Piekarska* (mutacja pt. *Gwiazda Górnośląska*; 1891–1892, 1894, 1898; tu m.in. poemat: Zgon Bolesława Chrobrego. 1898), *Katolik* (1890, 1895), *Kur. Poz.*, *Nowiny Raciborskie* (1891–1896; tu debiut poetycki: Piosnka. 1891 nr 65), *Polska Zach.* (1937; tu poemat: Nad Brynicą. Ogł. E. Szwed. Nr 167), *Powstaniec Śląski* (1937; tu fragm. wiersza: W więzieniu. Ogł. E. Reiss. Nr 33), *Praca* dod. *Katolika* (Bytom 1890–1910; tu m.in.: Chińskie opowieści. 1891 nr 26–41), *Praca* (Poz. 1900).

Ponadto w wydawnictwach: J. Gallus: *Pieśni polskie używane na Górnym Śląsku*. Z. 8. Bytom 1893, *Śląscy pisarze lud. 1800–1914*. Wybór i oprac. J. Kucianka. Wr. 1968 (tu przedruki oraz wiersz ogł. pośmiertnie: Po Wrześni).

OPRACOWANIA

B. KORASZEWSKI: Poezja górnośląska. *Praca* (Poz.) 1900 nr 1. — B. KORASZEWSKI: O języku i poezji Górnoślązaków. *Wędrowiec* 1901 nr 1. — E. REISS: U nestora poetów ludowych — M. Jasionowskiego. *Powstaniec Śląski* 1937 nr 33. — E. SZWED: Słowo wstępne o autorze. *Polska Zach.* 1937 nr 167. — J. KUCIANKA: Samorodni pisarze Śląska. *Gość Niedzielny* 1952 nr 41. — *Dzien. Zach.* 1957 nr 59 [nekrolog]. — A. WRÓBEL: M. Jasionowski. W rocznicę śmierci. *Gwarek* 1958 nr 20. — J. KUCIANKA: Przygody Marka z Chin. Rzecz o M. Jasionowskim. *Gość Niedzielny* 1963 nr 8–10. — J. KUCIANKA: M. Jasionowski. *Zaranie Śląskie* 1965 nr 2. — W. OGRODZIŃSKI: Dzieje piśmiennictwa śląskiego. Wyd. L. Brożek i Z. Hierowski. Kat. 1965 s. 341–342. — *Poglądy* 1967 nr 20. — M. Jasionowski. *Śląscy pisarze lud. 1800–1914*. Wybór i oprac. J. Kucianka. Wr. 1968 s. 316–327 [tu bibliografia]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 608–609.

K

KAJKA MICHAŁ (1858–1940)

Pseud.: OBSERWATOR SPOD ELKU; PRAWDZIŃSKI.

Poeta, działacz narodowy.

Ur. 27 września w Skomacku, w powiecie elckim na Mazurach, w rodzinie rolników. Ojciec Frycz i matka, Justyna z Zawadzkich, wychowywali go w duchu polskim. Początkowo uczęszczał do szkoły wiejskiej, następnie do szkoły ludowej w Rostkach, którą ukończył z wyróżnieniem. Mając czternaście lat rozpoczął pracę na roli, jednakże wkrótce przeniósł się do rzemiosła. Zajął się ciesielstwem i murarstwem, które to zawody uprawiał do końca życia. W tym czasie rozpoczął „układanie” wierszy. W 1883 ożenił się z Wilhelminą Karasiówną i zamieszkał we wsi Ogródek, gdzie wybudował dom. W 1884 *Mazur* (Ostróda) umieścił jego wiersz poświęcony Karolowi Zembrzyckiemu. Od tej chwili datuje się jego działalność patriotyczno-literacka. W 1889 współpracował z *Nowinami Szląskimi*, równocześnie nawiązał kontakty z wydawnictwami M. Giersza, J. Sembrzyckiego, F. Salewskiego, K. Bahrkego i K. Jaroszyka. W 1890 założył w Ogródku tajny punkt biblioteczny Towarzystwa Czytelni Ludowych. W 1896 należał do organizatorów Mazurskiej Partii Ludowej i był następnie członkiem jej komitetu. W 1920 w czasie plebiscytu brał żywy udział w staraniach o przyłączenie Warmii i Mazur do Polski. Po przegranej akcji uczestniczył nadal w pracy polskich organizacji, głównie Zjednoczenia Mazurskiego (1923), Związku Polaków w Prusach Wschodnich (od 1920), Związku Polskich Towarzystw Szkolnych (od 1921), Związku Towarzystw Młodzieży w Prusach Wschodnich. Za działalność tę był szykanowany przez niemiecką policję. Zmarł 22 września 1940 w Orzyszu, pochowany na cmentarzu w Ogródku.

TWÓRCZOŚĆ

Pieśni mazurskie. Olsztyn [W-wa?] 1927
Nakł. Mazurskiego Przyj. Ludu.

Drukowane czechnią o kroju gotyckim.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Gaz. Lud.* (1896, 1900; tu m.in. art.: Harfy nasze zawiesiliśmy na wierzbach. 1896), *Gaz. Mazurska* (1892), *Gaz. Olsztyńska, Głos Ewangelijny, Gość Niedzielny* dod. *Gaz. Olsztyńskiej, Mazur* (Ostróda 1884–1885), *Mazur* (1906, 1908, 1911, 1913, 1920, 1928, 1930, 1935, 1937–1939; tu m.in.: Słowa prawdy. 1920; Szukają przyczyn do wojny. 1930; Zdania Mazurów po plebiscycie. 1930 nr 54), *Mazur Wschodniopruski* (Tyłża 1885; tu: Przygoda cnotliwej Róży), *Mazurski Przyj. Ludu* (1923–1925, 1927; tu m.in. art.: Nie wolno nam milczeć! 1923; Nie wstydz się języka macierzystego. 1923; Niemczenie nazwisk polskich na Mazurach. 1923; Zdania Mazurów po plebiscycie. 1923 nr z listopada), *Nasz Świat* dod. do *Gaz. Mazurskiej* (1930), *Nowiny, Nowiny Szląskie* (od 1889 współpracował), *Pruski Przyj. Ludu* (Królewiec 1909; tu wyłącznie wiersze religijne), *Przyj.*

Rodziny dod. do *Mazura, Twierdza Ewangelicka, Życie Młodzieży* (1926–1929).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz dla Mazurów* 1926, 1927, 1930, 1931, 1933, *Kalendarz prusko-pol.* 1894.

Wybory utworów

1. Wybór wierszy. Wybór i posłowie: I. Sikirycki, przedmowa: W. Gębik. W-wa 1954.

Część wierszy ogł. z rękopisów znajdujących się w Ośrodku Badań Nauk. w Olsztynie.

2. Wiersze wybrane. Wybór i przedmowa: W. Gębik. Olsztyn 1958.

3. Zebrałem snop plonu... Wybór utworów wyd. w setną rocznicę urodzin poety. Oprac. i wstęp: J. Jasiński i T. Oracki. W-wa 1958.

4. Opowiadania uciśnięte. [Poezje]. Oprac. [i wstęp]: W. Gębik. Olsztyn 1970.

Współwyd. z wierszami Michała Lengowskiego.

Listy i materiały

1. Od J. K. Sembrzyckiego z 1889. Ogl. J. Oleksiński. *Wr. Tyg. Katolików* 1969 nr 28.

2. Listy, odpisy utworów, wycinki prasowe. Ośrodek Badań Nauk. im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie sygn. 12238, 12240–12241.

3. Rękopisy wierszy. Bibl. PAN w Kr. sygn. 6637.

OPRACOWANIA

P. SOWA: *Warmia i Mazury*. Poz. 1927 [tu „Mój życiorys” M. Kajki. S. 15]. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: M. Kajka z Ogródka, poeta mazurski. *Ziemia* 1928 nr 24. — M. WAŃKOWICZ: Kajka. *Pion* 1936 nr 7. — Pisarze ludowi. Wybór pism i studium o literaturze ludowej. Oprac. W. L. Koniński. T. 1–2. Lw. 1938 [tu teksty i inf. bio-bibliogr.].

S. PIŁOŃ: Zarys najnowszej literatury ludowej. Kr. 1946. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: M. Kajka wieszcz ludu mazurskiego. *Wiad. Mazurskie* 1946 nr 20. — L. SOBOCIŃSKI: M. Kajka pieśniarz ziemi mazurskiej. *Dzien. Lud.* 1947 nr 95. — L. SOBOCIŃSKI: Pieśni mazurskie o Grunwaldzie. *Dzien. Lud.* 1947 nr 181. — M. Kajka lirnik mazurski. Ludzie Ziemi Odzyskanych. *Ilustr. Kur. Pol.* 1947 nr 244. — I. BOROWIECKA: Piewca ziemi mazurskiej. *Życie Białostockie* 1948 nr 151. — R. HORSKI: Sprawa rękopisów M. Kajki musi być wreszcie załatwiona. *Życie Białostockie* 1948 nr 99. — (ptr.): Sprawa rękopisów i ksiązek zmarłego piewcy ziemi mazurskiej. *Życie Białostockie* 1948 nr 106. — L. SOBOCIŃSKI: M. Kajka pieśniarz ludu mazurskiego. *Polska Zach.* 1948 nr 50–51. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Spód cieślińskiego ołówka. *Odra* 1948 nr 48. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Ze spuścizny po M. Kajce ludowym poecie mazurskim. *Życie Olsztyńskie* 1948 nr 170. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: W Ogródku u Kajków. Odwiedzamy siedzibę i mogiłę poety ludu mazurskiego. *Życie Olsztyńskie* 1948 nr 222. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: M. Kajka. *Życie Olsztyńskie* 1948 nr 266–267. — F. Z. WEREMIEJ: Wspomnienia o Kajce. *Życie Białostockie* 1948 nr 106. — F. Z. WEREMIEJ: I. Emanacja ucisku i buntu. *Życie Białostockie* 1948 nr 337; II. Poezje rodzące się w stolarni. Nr 339; III. Kajka zasłużył się polskości. Nr 345. — Poeta ludowy Ziemi Mazurskiej. *Polska Zach.* 1948 nr 28. — *Wybór pisarzy lud. Cz. 2: Poeci i gawędziarze*. Oprac. S. Piłoń. Wr. 1948. — *Poezja Mazur i Warmii*. Oprac. W. Kochański. W-wa 1949.

Z. BOLESŁAWSKA: M. Kajka i jego współ-

cześni. *Życie Białostockie* 1952 nr 309. — T. CHRÓŚCIELEWSKI: M. Kajka. *Twórczość* 1952 nr 7. — A. MIŁOSZ: Poeta zapoznany. *Świat i My* 1952 nr 40. — Z. NOWACKI: *Świat i Ludzie* 1952 nr 50. — I. SIKIRYCKI: Wiersze, które lud pamięta. *Nowa Kultura* 1952 nr 50. — I. SIKIRYCKI: *Wieś* 1952 nr 33 [tu pierwodr. wierszy]. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: M. Kajka, wieszcz ludu mazursko-warmińskiego. *Świat i My* 1952 nr 40. — Z. GĘBIK: *Słowo na Warmii i Mazurach* 1953 nr 44 [w 13 rocznicę zgonu]. — K. MALLEK: Mazurski wieszcz ludowy. *Kalendarz ewangelicki* 1953 s. 84–87. — F. Z. WEREMIEJ: W zagrodzie M. Kajki. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1953 nr 29. — A. DOPATKA: *Słowo na Warmii i Mazurach* 1954 nr 3. — K. MALLEK: Ostatnie spotkanie z M. Kajką. *Kalendarz dla Warmii i Mazur na r. 1954*. W-wa 1954 s. 126–128. — B. MAZUR: *Kalendarz dla Warmii i Mazur na r. 1954*. W-wa 1954 s. 151. — *Kalendarz Mazur i Warmii na r. 1955*. W-wa 1954 s. 157. — Z. DUDZIŃSKA: *Świat i My* dod. do *Głosu Olsztyńskiego* 1955 nr 138. — J. KAWECKI: *Słowo na Warmii i Mazurach* 1955 nr 50. — E. MARTUSZEWSKI: *Świat i Ludzie* dod. do *Gazety Białostockiej* 1955 nr 19. — T. RUCZYŃSKI: *Słowo na Warmii i Mazurach* 1955 nr 39 [w 15 rocznicę śmierci].

M. BRZOZA: Odkrywamy poetę. *Kłosa* 1956 nr 11 [12]. — A. G. [A. GUZIŃSKI]: Skandal nie tylko w Ogródku. *Świat* 1956 nr 32 [odpowiedź: A. Romanowska. Tamże nr 39]. — H. HOFFMAN: W rodzinnej wiosce M. Kajki. *Życie Białostockie* 1956 nr 14. — Z. LIETZ: M. Kajka w okresie plebiscytu. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1956 nr 29. — T. RUCZYŃSKI: „Ja waju mówię, że Polska tu będzie”. *Życie Olsztyńskie* 1956 nr 36. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Kajkowa krzywda. *Warmia i Mazury* 1956 nr 10 [stan pamiątek po M. Kajce]. — (z): Pamiątki po M. Kajce zostały uratowane. *Życie Białostockie* 1956 nr 252. — Remont zagrody ludowego poety M. Kajki. *Rzeczywistość* 1956 nr 5.

(a. b.). *Słowo na Warmii i Mazurach* 1957 nr 45 [o przygotowaniu do roku M. Kajki]. — S. ADAMCZYK: *Dzien. Lud.* 1957 nr 46. — W. GĘBIK: *Enc. współcz.* 1957 nr 3 s. 26–27. — K. MALLEK: *Głos Olsztyński* 1957 nr 228. — Z. NOWACKI: Nie takiej potrzeba miłości. *Głos Olsztyński* 1957 nr 174 [o losach rodziny M. Kajki]. — L. PIETRZAK: Poeta i popioły. *Kur. Pol.* 1957 nr 1. — T. RUCZYŃSKI: M. Kajka — propagator czystości. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1957 nr 7. — A. STEFAŃSKI: Tam, gdzie żył Kajka. *Życie Olsztyńskie* 1957 nr 215. — *Poezja lud. Warmii i Mazur*. Wybrał i oprac. T. Oracki. W-wa 1957 [tu teksty i inf. bio-bibliogr.]. — Wielki konkurs literacki. *Słowo*

- na Warmii i Mazurach 1957 nr 45 [na prace związane z M. Kajką]. — W. Elku stanie pomnik M. Kajki. *Trybuna Ludu* 1957 nr 349. — W. PIECHOCKI: M. Kajka. 1858–1940. W-wa 1958. — M. WAŃKOWICZ: Na tropach Smętka. W-wa 1958 s. 400–407. (100 rocznica urodzin): (b. ka). *Trybuna Ludu* 1958 nr 136, 272. — J. BINIEK. *Nowy Świat* 1958 nr 41. — A. BOROWIK. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 32, 39. — (Z. B.) [Z. BROCKI]. *Rejsy* 1958 nr 10. — Z. D. [Z. DUDZIŃSKA]. *Głos Olsztyński* 1958 nr 69. — J. DUŻYK: Ciesła spod Elku. *Dziennik Pol.* 1958 nr 231. — J. DUŻYK: Poeta ziemi mazurskiej. *Turysta* 1958 nr 17. — J. DUŻYK: Dumac z Ogródka. *Wieści* 1958 nr 35. — W. GĘBIK: O cieśli, co na deskach wiersze pisywał. *Olsztyn* 1958. — J. HORDYŃSKI. *Życie Lit.* 1958 nr 42. — (il): Cenne rękopisy M. Kajki. *Życie Olsztyńskie* 1958 nr 48, 225. — J. IZYDORCZYK. *Życie Olsztyńskie* 1958 nr 261. — J. JASIŃSKI: Rozwój świadomości narodowej M. Kajki. *Komunikaty Mazursko-Warmińskie* 1958 nr 3 i osob. *Olsztyn* 1958. — L. JORUN: Obrońca polskości Mazur. *Nowy Nurt* 1958 nr 39. — B. KAMLEROWA. *Żivot* 1958 nr 7. — J. KAWECKI. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 38 [dot. wspomnień wyróżnionych na konkursie]. — J. KOLENDO. *Rejsy* 1958 nr 39. — J. KONECKI. *Nowy Świat* 1958 nr 40. — M. KOZIELLO-POKLEWSKA. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 10. — J. KRANKOWSKI. *Nowy Nurt* 1958 nr 39. — T. KRASZEWSKI. *Tyg. Zach.* 1958 nr 41. — A. LEKKI. *Kamena* 1958 nr 18. — M. Gr. *Die Woche in Polen* 1958 nr 22. — Z. MILEWSKI. *Życie Olsztyńskie* 1958 nr 235. — T. ORACKI. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 28. — T. O. [T. OSTOJSKI]: M. Kajka. Kronika życia i działalności. *Warmia i Mazury* 1958 nr 6. — A. OSTRÓDZKI. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 39. — J. SEGIEŃ. *Archipelag* 1958 nr 23, 29 [przeł. wydawnictw]. — J. SOB-CZYK: M. Kajka. *Warmia i Mazury* 1958 nr 6. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA. *Archipelag* 1958 nr 23; toż *Warmia i Mazury* 1958 nr 6. — (i) [I. TROJANOWSKA]. *Rejsy* 1958 nr 37. — L. WERNIC. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 41; toż *Słowo Powsz.* 1958 nr 231. — (IBIS) [A. WRÓBLEWSKI]. *Warmia i Mazury* 1958 nr 2; [sprostowanie:] A. Kajka. Tamże nr 6. — *Archipelag* 1958 nr 23 [kronika Roku M. Kajki]. — *Słowansky pfehled* (Praga) 1958 nr 10. — M. Kajka a młodzież polska w Prusach Wschodnich. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 35. — *Warmia i Mazury* 1958 nr 6 [numer poświęcony Kajce]. — Ponadto szereg drobnych artykułów i wzmianek związanych z rocznicą oraz kultem i popularyzacją postaci M. Kajki — zob. *Pol. Bibliografia Lit. za r. 1958*.
W. GĘBIK: Rok Kajkowski trwa. *Lit. Lud.* 1959 nr 3/4. — W. GĘBIK: Folklor Warmii i Mazur i jego polscy badacze w XVIII, XIX i XX stuleciu. *Lit. Lud.* 1959 nr 3/4. — J. JASIŃSKI. *Orka* 1959 nr 22. — Z. LIETZ. *Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza* 1959 nr 1. — T. ORACKI: M. Kajka ludowy poeta i działacz mazurski. *Lit. Lud.* 1959 nr 3/4. — E. PAUKSZTA. *Express Poz.* 1959 nr 21. — G. PENSKI. *Lit. Lud.* 1959 nr 3/4 [opowiadanie sąsiada zanotowa! W. Gębik]. — T. RUCZYŃSKI. *Orka* 1959 nr 12. — R. DEMBY: O rytmice poezji ludowej Warmii i Mazur. *Warmia i Mazury* 1960 nr 11. — W. GĘBIK: M. Kajka, symbol walki o polskość Mazur i Warmii. *Prace i Materiały Etnogr.* 1960 s. 7–9 [o zadaniach Komitetu Roku Kajkowskiego]; s. 29–54 [wraz z pierwodr. wierszy]. — J. KAWECKI. *Warmia i Mazury* 1960 nr 11 [sprostowanie inf. dot. Kajki w przedmowie do powojennego wyd. „Na tropach Smętka” M. Wańkowicza]. — H. KLECHÓWNA: Gwara mazurska w utworach M. Kajki. *Prace i Materiały Etnogr.* 1960 s. 89–137. — W. CHOJNACKI: Sylwetki mazurskie. *Szkice z dziejów Pomorza*. T. 3. W-wa 1961. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Moje wspomnienia o M. Kajce. *Karty z dziejów Mazur*. Olsztyn 1961. — A. KAMIENSKA: Pragnąca literatura. Problemy pisarstwa ludowego i nurtu ludowego poezji współczesnej. W-wa 1964. — A. KAMIENSKA. *Tyg. Kult.* 1964 nr 20.
J. DUŻYK. *Pol. słownik biogr.* T. 11 (1964–1965). — K. PIEKUT: Portret M. Kajki. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1965 nr 20. — T. RUCZYŃSKI: Gdy przypominano M. Kajkę. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1965 nr 28 [o początkach oddziału ZLP]. — E. SUKERTOWA-BIEDRAWINA: Dawno, a niedawno. Wspomnienia. Olsztyn 1965. — W. WAWRZYNEK: Pamiętnik Polanina. Kat. 1965. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965. — P. BOROWSKI: Spotkanie z Kajką. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1967 nr 22 [szczegóły biogr. z 1940]. — T. CIEŚLAK: Sylwetki mazurskie i kaszubskie. W-wa 1967. — W. GĘBIK: Poezi Warmii i Mazur. *Poezja* 1967 nr 5. — B. HALICKI. *Kontrasty* (B) 1968 nr 1. — A. HAMERLIŃSKI. *Zielony Sztandar* 1968 nr 76. — W. PIECHOCKI: M. Kajka. Olsztyn 1968 [wraz z bibliogr.]. [Rec.: P. [H. Panas]. *Warmia i Mazury* 1968 nr 9; L. Wernic. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1968 nr 43]. — H. PILIPIUK. *Gaz. Białostocka* 1968 nr 237. — H. SYSKA: Okrucy zdarzeń. W-wa 1968 [hist. organizacji pol. na Mazurach]. — L. WERNIC: Tam, gdzie żył i pracował M. Kajka. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1968 nr 32. — A. BUKOWSKI: Pamięci zmarłych w latach wojny pisarzy ziem północnych. *Dziennik Bałtycki* 1969 nr 213. — J. KAWECKI: Skomacki Wielki — rodzinne strony M. Kajki.

Słowo na Warmii i Mazurach 1969 nr 3. — J. OLEKSIŃSKI: Mazurski działacz oświatowy i etnograf. *Wr. Tyg. Katolików* 1969 nr 28 [wraz z listem I. K. Sembrzyckiego z 1889]. — J. SZCZAWIEJ: Krzesanie ognia. Szkice. W-wa 1969. — J. WRÓBLEWSKI: Książka polska na Mazurach. *Warmia i Mazury* 1969 nr 4.

A. ANTONIUK. *Roczn. Białostockie* 1970 s. 473-478 [spr. z sesji popularnonauk. z okazji 110 rocznicy urodzin]. — J. JASIŃSKI. *Kontrasty* 1970 nr 9. — W. PIELECKI. *Zarzewie* 1970 nr 23. — (R) [E. ROSIAK]. *Kamena* 1970 nr 26. — P. SOWA: Moje kontakty z M. Kajką. *Głos Olsztyński* 1970 nr 150 [wspomnienia]. — J. OLDEN. *Polska* 1971 nr 3. — W. SOŃCZYK. *Kontrasty* 1971 nr 8 [ogł. z rkpsu wiersz pt. Me serce pełne złości...]. — T. GIGGIER. *Tyg. Kult.* 1972 nr 28. — T. ORACKI: Z nieznaney literatury Warmii i Mazur. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1972 nr 25. — J. OLEKSIŃSKI: Bard ziemi mazurskiej. W-wa 1972 [wraz z bibliogr.]. [Rec.: J. Adamowski. *Biul. Inf. Stowarzyszenia Twórców Lud.* 1973 nr 5/6; J. Ch. [J. Chłosta]. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1973 nr 24; J. Ch. [J. Chłosta]. *Słowo Potusz.* 1973 nr 281; J. Jasiński. *Komunikaty Mazursko-Warmińskie* 1973 nr 4; J. Pościan. *Przegl. Zach.* (Londyn) 1973 nr 11/12; S. Sobol. *Zielony Sztandar* 1973 nr 33; K. Czerwiński. *Ziemia Nadnotecka* 1974 nr 1; M. Waliński. *Lit. Lud.* 1974 nr 2; polem. E. Kruk. *Gaz. Olsztyńska* 1975 nr 40]. — J. KONIECZNY: Pisarze ziem pół-

nocnych. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 3. Kr. 1973. — K. CZEJAREK: W 35 rocznicę śmierci M. Kajki. *Za Wolność i Lud* 1975 nr 38. — J. KAWECKI: W sprawie wiersza „Pieśń wiary” M. Kajki. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1975 nr 13. — M. RATASIEWICZ. *Kontrasty* 1975 nr 2 [tu ogł. z rękopisu wiersz pt. Na Świątki 1934].

Wybór wierszy. M. ZARĘBA. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1954 nr 42. — lk.: Proza o poezji. Wiadomości wydawnicze. *Tyg. Potusz.* 1955 nr 9. — R. L. *Strażnica Ewangeliczna* 1955 nr 4. — T. RUCZYŃSKI. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1955 nr 18. — R. WASITA: Wiersze Kajki. *Świat* 1955 nr 22.

Zebrałem snop plonu... W. BIL-LIP. *Nowe Książki* 1958 nr 22. — E. MARTUSZEWSKI. *Warmia i Mazury* 1958 nr 6; [polem.: J. Jasiński, T. Oracki. *Tamże* 1959 nr 1; E. Martuszeński. *Tamże* 1959 nr 3]. — J. PRZYBOŚ. *Przegl. Kult.* 1958 nr 45. — T. STĘPOWSKI. *Katolik* 1958 nr 47. — T. STĘPOWSKI. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1958 nr 43. — W. KUPISZEWSKI. *Lit. Lud.* 1959 nr 3/4.

Opowiadania uciesne. J. KAJTOCH. *Głos Młodzieży* 1970 nr 11. — T. SWAT. *Słowo na Warmii i Mazurach* 1970 nr 30. — W. K. [W. KAZANECKI]. *Kontrasty* 1971 nr 7. — J. MAKOWSKI. *Pomorze* 1972 nr 5.

KANIA JAKUB (1872-1957)

Pseud.: OBLECISWIAT; PODBIPIĘTA.

Publicysta, poeta.

Ur. 11 lipca 1872 w Siolkowicach koło Opolą, w rodzinie chłopskiej. Syn Jana i Elżbiety z Gładkich. W 1886 ukończył szkołę elementarną w Siolkowicach, potem przez trzy lata uczęszczał do szkoły rolniczej w Opolu. W 1889 przerwał naukę i do 1892 gospodarował na roli. Odbył służbę wojskową w Prudniku. W 1890 zadebiutował jako publicysta pisząc korespondencje do *Gazety Opolskiej*. Był współzałożycielem i aktywnym działaczem Towarzystwa Polsko-Katolickiego Oświata. W 1900 ożenił się z Pauliną Tomą. Dwukrotnie, w 1903 i 1914, był aresztowany przez władze pruskie za działalność patriotyczną. Uczestniczył w akcji plebiscytowej, brał udział w trzecim powstaniu śląskim. W 1923-1933 był polskim posłem opolskiego Kreistagu. Po drugiej wojnie światowej otrzymał wiele odznaczeń państwowych. W 1954 został członkiem Związku Literatów Polskich. Zmarł 3 grudnia 1957 w Siolkowicach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wiersze śląskie. Zbiór wierszy... z Starzych Siolkowic pow. Opole — Śląsk Opolski. Środa 1930. Wyd. nast.: Poz. 1932; wyd. 3 powiększone z przedm. A. Szyperskiego. [Środa] 1936.

2. Moje wspomnienia. Fragmenty pamiętników. Oprac. i wstęp: T. Bednarczuk. Opole 1968.

Ponadto przerobił z niem. komedie: Bomle-rze; Dobosz i jego kochanka; Pantoflarze. Inf.: *Śląscy pisarze ludowi*. Kat. 1968.

Wiersze, korespondencje, artykuły zamieszczał w czasopiśmie: *Dookoła Świata* (1955), *Gaz. Opolska* (1890, 1892-1893, 1897-1899, 1901-1903), *Głos Pracy* (1955), *Głosy znad Odry* (1955), *Katolik* (1956-1957), *Katolik Codz.*, *Nowiny Codz.* (1925), *Nowiny Opolskie* (1946), *Nowiny Raciborskie*, *Słowo Powisz.*, *Słowo Śląskie* (1936; tu: *Życiorys*, Nr 6), *Sztandar Młodych* (1954), *Wiś* (1946, 1948, 1951), *Zaranie Śląskie*, *Zdrój*.

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Pamiętniki Opolan*. Kr. 1954, *Śląski kalendarz katol. na r. 1955*. W-wa 1955, *Wierszem o Śląsku*. *Antologia*. Wybrał i oprac. A. Wiedera. Stalinogród [Kat.] 1956. *Wzięli diabli pana*. *Antologia*... W-wa 1955, *Znad Odry*. *Opowiadania i wiersze*. W-wa 1954.

Listy i materiały

1. Do żony, Pauliny, 6 listów z 1906. Ogł. K. Pszczyński. *Głos Olesna* 1971 s. 105-117.

2. Do nieznanego adresata b.d. Ogł. jw.

3. Od żony z 1906. Ogł. jw.

Korespondencja, dokumenty, rękopisy wierszy i artykułów w posiadaniu A. Szyperckiego w Wałbrzychu, synów: Tadeusza Kania w Czarnowasach koło Opola, Bronisława Kania w Grudziach koło Opola oraz w Muzeum Okręgowym Śląska Opolskiego w Opolu.

OPRACOWANIA

B. KORASZEWSKI: O języku i poezji Górnoślązaków. *Wędrowiec* 1900 nr z 23 grudnia do 1901 nr z 15 lutego. — B. p.: Sława dzielnym. *Gaz. Opolska* 1931 nr 140. — KACZMAREK. *Słowo na Śląsku* 1932 nr 3. — W. OGRÓDZIŃSKI: Monokl i maska, czyli Zagłoba górnośląski. *Polonia* 1932. — T. K.: Pionier polskości na Śląsku. *Nowy Kur.* 1936 nr 125. — JAN OPOLCZYK [E. SZWED]: Polscy poeci ludowi na Śląsku Opolskim. *Zaranie Śląskie* 1937 z. 2 s. 120-126. — S. PIGOŃ: Zarys nowszej literatury ludowej. Kr. 1946 s. 146, 211-212. — W. SZEWCZYK: Śląski trud literacki. Wr. 1946 s. 59. — Z. HIEROWSKI: 25 lat literatury na Śląsku 1920-1945. Kat. 1947 s. 36-39, 188-189. — J. KWIECINIEWSKI: Walka o polskość w poezji śląskiej. *Nowiny Opolskie* 1947 nr 32/52. — A. KAMIEŃSKA: O konserwatywnej satyrze chłopskiej. *Wiś* 1948 nr 51. — J. KORASZEWSKI: Kult Mickiewicza na Śląsku. *Świat i Życie* 1951 nr 50 dod. *Dzien. Zach.* — M. GABOR: Byłem u J. Kania — poety Ziemi Opolskiej. *Dzien. Zach.* 1952 nr 181. — R. HAJDUK: Kalendarz kulturalny z Opola.

Śląsk Lit. 1952 nr 12. — R. HAJDUK: O książkę dla Opolszczyzny i o Opolszczyźnie. *Trybuna Opolska* 1952 nr z 14/15 czerwca. — J. KORASZEWSKI: Jubileusz chłopca-poety. *Dzien. Zach.* 1952 nr 166. — J. KORASZEWSKI: Zagłoba górnośląski, czyli o pisarzu ludowym J. Kania z Siolkowic. *Słowo na Śląsku* 1952 nr 2/6 dod. *Słowa Powisz.* — JACEK BRZYM [W. SZEWCZYK]: Przez to Siolkowicko wieś. *Życie Lit.* 1952 nr 19. — J. Kania — bojowy poeta ludowy Opolszczyzny. *Trybuna Opolska* 1952 nr 182. — J. BALLABAN: Świt nad Opolszczyzną. W-wa 1953. — Tacy są ludzie ziemi opolskiej. Zbiór reportaży. [Opole] 1954 s. 58-62. — J. BARSZCZEWSKI: *Sztandar Młodych* 1954 nr 145. — J. GRYGOLUNAS: Notatki z pewnej podróży. *Echo Kr.* 1954 nr 199, 203. — W. KORASZEWSKA: Byłam u J. Kania. *Słowo na Śląsku* 1954 nr z 12 września. — Now. *Gromada-Rolnik Pol.* 1954 nr 89. — *Dzien. Zach.* 1954 nr 103. — *Tyg. Powisz.* 1954 nr 19. — Z. HIEROWSKI: O pisarstwie J. Kania i R. Urbana. *Głosy znad Odry* 1955 nr 18. — K. MADEYSKA: O tym, jak senior opolskiego pisarstwa J. Kania z Siolkowic posłował do Sienkiewicza. *Wr. Tyg. Katol.* 1955 nr 27. — A. MANIAK: Nieznana karta z życia chłopca-poety. *Głosy znad Odry* 1955 nr 16. — J. OLEJNIK. *Katolik* 1955 nr 25. — W. SZEWCZYK: Z wami, przyjaciele. Kat. 1955 s. 63-67. — Wiś [W. SZEWCZYK]: J. Kania i R. Urban w szeregu Związku Literatów Polskich. *Śląsk Lit.* 1955 nr 13. — Z. HIEROWSKI: Imię, dźwięk pusty... *Panorama* 1956 nr 31. — B. JAŁOWIECKI, J. WANATOWICZ: Z wizytą u J. Kania. *Wr. Tyg. Katol.* 1956 nr 16. — 84 rocznica urodzin J. Kania. *Życie Lit.* 1956 nr 30. — S. CHMIELNICKI. *Odra* 1957 nr 2/3 [wywiad]. — R. LESZCZYŃSKI. *Przemiany* 1957 nr 31 [wywiad].

(Nekrologi): I. P. *Słowo Powisz.* 1957 nr 294; I. SŁAWIŃSKA. *Trybuna Rob.* 1957 nr 294; W. STANISZ: Pożegnanie J. Kania. *Co Dalej* 1957 nr 31/32; *Dzien. Zach.* 1957 nr 290; *Trybuna Ludu* 1957 nr 337; *Trybuna Opolska* 1957 nr 290-291; *Życie W-wy* 1957 nr 290.

P. GRZEGORCZYK. *Kultura i Społeczeństwo* 1958 nr 3. — R. HAJDUK. *Odra* 1958 nr 1; J. ENDER. *Odra* 1958 nr 9 [sprostowanie]. — W. KORASZEWSKA: J. Kania. *Zaranie Śląskie* 1958 nr 3. — D. ŚWIRKO: J. Kania ludowy poeta Opolszczyzny. *Lit. Lud.* 1958 nr 2/3. — RYSZARD. *Tyg. Powisz.* 1960 nr 7. — Z. ZIELONKA: Opolskie środowisko literackie. *Kwart. Opolski* 1960 nr 1. — Z. ZIELONKA: Biedne wiersze J. Kania. *Nadodrże* 1960 nr 9-10. — Z. ZIELONKA: J. Kania. Kat. 1961 [Rec.: S. Adamczyk]. *Zielony Sztandar* 1962 nr 1; J. Chociłowski. *Nowe Książki* 1962 nr 5; Z. Hierowski. *Zaranie Śląskie* 1962 nr 3; J. Opolski. *Trybuna Opolska* 1962 nr 59]. —

Z. ZIELONKA: J. Kania. *Pisarze śląscy XIX i XX w.* Wr. 1963 s. 476-487. — J. KUCIANKA: Poetycki mecenat B. Koraszewskiego nad śląskimi pisarzami. *Kwart. Opolski* 1964 nr 2. — Z. BEDNORZ. *Pol. słownik biogr.* T. 11 (1964-1965). — W. OGRÓDZIŃSKI: Dzieje piśmiennictwa śląskiego. Wyd. L. Brożek, Z. Hierowski. Kat. 1965. — J. OPOLSKI: W sprawie pamiątek po J. Kani. *Trybuna Opolska* 1965 nr 11. — L. POŚPIECHOWA: Twórczość literacka pisarzy opolskich w dwudziestoleciu Polski Ludowej. Opole 1965. — Z. BEDNORZ: Ludowe żniwo literackie. Wr. 1966 s. 65-83. — T. BEDNARCZUK: O „Królu polskim” z Siołkowic. *Tyg. Kult.* 1967 nr 51. — A. SZYPERSKI: J. Kania a Wielkopolska. *Kalendarz Opolski* 1967 s. 131-132. — J. OPOLSKI [C. SMOLIŃSKI]: Ślązacy.

W-wa 1968. — Śląscy pisarze ludowi 1800-1914. Wr. 1968 s. 363-372. — A. KRÓL: Portrety Ślązaków. *Kalendarz śląski TRZZ na r. 1970* s. 195-200. — *Poglądy* 1970 nr 8 [Album pisarzy śląskich]. — K. PSZCZYŃSKI: J. Kani pobyt w oleskim więzieniu w świetle nowo odkrytych listów. *Głos Olesna* 1971 s. 105-117. — [Scenariusz telewizyjnego filmu dokumentalnego o J. Kani, zrealizowanego przez J. Ballabana i Z. Bożyczkę w 1971]. — B. DEJWOREK: W kręgu tradycji rodu Kaniów. *Wieści* 1972 nr 14. — E. ROSIAK: Zwycięstwo J. Kani. W 100 rocznicę urodzin poety. *Tyg. Kult.* 1972 nr 28. — F. HAWRANEK: *Ludzie spod znaku Rodła*. T. 1. Opole 1973 s. 93-94. — *Dzien. Bałtycki* 1973 nr 24. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 633.

KARWATOWA ANNA (1854-1932)

Pseud.: BOLESŁAWA B.

Poetka, powieścio- i dramatopisarka.

Ur. 17 stycznia 1854 w Małym Turzu powiatu tczewskiego, w rodzinie ziemiańskiej; córka Nikdemę Bardzkiego i Anny z Łyskowskich. Kształciła się na pensji w Chelmie i u urszulanek w Poznaniu. W 1871-1875 mieszkała w Kobusiewie pod Gdańskiem. W 1875 wyszła za mąż za ziemianina, Józefa Karwata, i osiadła w Wichulcu, w ziemi michałowskiej. Oprócz pracy literackiej zajmowała się działalnością oświatowo-społeczną. W 1912 założyła w Brodnicy Towarzystwo im. Piotra Skargi. W 1914 przeniosła się do Poznania. Po śmierci męża w 1918 powróciła do Wichulca. W 1928 obchodzono 50-lecie jej twórczości. Zmarła w Wichulcu 17 marca 1932.

TWÓRCZOŚĆ

1. Mieczysław I, książę polski. Dramat w 5 aktach. Tor. 1878.

2. Pieniądz czy osoba. Komedia w 3 odsłonach. Tor. 1880.

3. Na naszej glebie. Obrazek ludowy w 2 aktach (uwieńczony I nagrodą na konkursie toruńskim). *Pielgrzym* 1894. Wyd. osob. Gdańsk 1894 (muz. Dembińskiego i Zaremby). Wyd. nast.: wyd. 3 Poz. 1909 *Naród Sobie* 59 (ze śpiewami i muz. S. Ogurkowskiego); wyd. 4 Poz. 1928 w serii jw.

4. Kachna. Obrazek ludowy w 3 aktach. Gdańsk 1895 (muz. Zaremby). Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. 1908 *Naród Sobie* 71 (muz. S. Ogurkowskiego); wyd. 3 Poz. 1926 w serii jw.

5. Na służbie. Sztuka ludowa w 5 aktach. *Goniec Wielkop.* 1898 nr 145-172 z przewartami. [Zapowiedziany ciąg dalszy nie ukazał się]. Wyd. osob. Poz. 1899 (muz. Za-

remby); wyd. 2 popr. Poz. 1912 *Naród Sobie* 104.

6. Kwiaty i kolce. Obraz sceniczny w 5 aktach. Poz. 1901.

7. Zemsta Fity. Komedia w 1 akcie. Wyst. Poz. 7 lutego 1901.

W 1913 zapowiedź druku.
Rkps — Ossol. sygn. 10685/I, 11195/I.

8. O chatę. Powieść osnuta na tle stosunków współczesnych. Mikołów 1901. Wyd. 2 Mikołów 1909.

9. Dwa żywioły. Powieść współczesna w 3 częściach. *Goniec Wielkop.* 1902 i odb.

10. Pod błogosławieństwem matki. Dramat w 5 aktach. Poz. 1902. Wyd. 2 Poz. 1915.

11. Józef Skaliński. Powieść w 14 pieśniach osnuta na tle faktów historycznych i stosunków współczesnych ze zaboru pruskiego, z okresu 1871-1891. Kr. 1904. Wyd. 2 Kr. 1911.

12. Stryj Agapit. Komedia w 3 aktach.

Gaz. Gdańska 1904. Wyd. osob. wyd. 2 Poz. 1910 *Scena Pol.* 4.

Wyst. amatorskie: Bogucice listopad 1921.

Rkps — Ossol. sygn. 11237/I. Do egz. dołączone melodie, tekst jednej z piosenek oraz list autorki.

13. Pośród skał i jarów. Dramat w 5 aktach z czasów panowania Bolesława Krzywoustego. Kr. 1907.

14. Z mojej teki. Utwory ulotne. Kr. 1907. Zawartość: Wiersze z lat 1873-1907, m.in. cykl: Księżycowe noce oraz wiersz: Na balu. (*Ruch Lit.* 1877 nr 15).

15. Wawrzyna. Obraz dramatyczny w 5 aktach napisany wierszem. Kr. 1909.

16. Bratnie dusze. Powieść współczesna. T. 1-2. Kr. 1910. Wyd. 2 Kr. 1914.

17. Kwiat Jagiellonów. Obraz historyczny z XVI w., uscenizowany w 5 aktach. Kr. 1911. Wyd. 2 Kr. 1913.

18. Jakie kobiety bohaterki dają nam obecny prąd zmysłowy w powieści i w sztuce dramatycznej i ich wpływ na społeczeństwo. Poz. 1912. Wyd. 2 Poz. 1915.

19. Czarna perła. Powieść współczesna w 2 częściach. T. 1-2. Kr. 1913. Wyd. 2 Kr. 1915.

20. Roś. Sztuka ludowa w 3 aktach z pieśniami i tańcami. Powst. ok. 1913. Wyd. ok. 1918 [?].

21. Królowa kwiatów. Symfonia dramatyczna w 4 aktach. Kr. 1915. Wyd. 2 Kr. 1917.

22. Śp. Franciszek Schroeder, profesor gimnazjum chełmińskiego, długoletni członek Izby poselskiej i obywatel ziemski. Osnowa życia, charakterystyka duszy i czynów i współczesnych stosunków. Poz. 1917.

23. Nadzwyczajni goście. Obrazek sceniczny w 2 odsłonach. Ułożony dla Towarzystw św. Wincentego a Paulo na rok jubileuszowy 1917 i na każdy czas na przedstawienie świeckie odpowiedni. Poz. 1917-1918.

24. Z mojej teki. T. 2. Nastroje. Poz. 1919. Wyd. 2 Poz. 1922.

Zawartość: tu m.in. cykle: Wojna, Rozstanie; oraz utwory prozą: Błogosławiona Moc. (*Dzien. Poz.* 1917), Mszałny dzień. Misterium. (*Gaz. Nar.* 1918 nr 71-74).

25. Złote pantofelki. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Muz. F. Nowowiejski. Poz. [1921] *Teatr Lud.* nr 47.

26. Moje wspomnienia. 1828-1914. *Czytelnia Pielgrzyma* 1932 [?] i odb. Pelplin 1932.

Rkps — Bibl. E. Raczyńskiego w Poz. sygn. 1001. 1076.

Wiersze i opowiadania, utwory drama-

tyczne i korespondencje ogłaszała w czasopiśmie: *Biesiada* (1917), *Czytelnia Pielgrzyma* (1932 [?]), *Dom Rodz.* dod. *Słowa Pomorskiego* (1929), *Dzien. Chicagoski* (1900), *Dzien. Poz.* (1888, 1898, 1910, 1912, 1917, 1921), *Dzien. Święty* (Chicago 1910), *Gaz. Gdańska* (1904), *Gaz. Nar.* (1917-1918; tu m.in.: Mszałny dzień. Misterium. 1918 nr 71-74), *Gaz. Tor.* (tu korespondencje pod pseud. Bolesława B.), *Goniec Wielkop.* (1898, 1902), *Kronika Rodz.* (1912), *Kur. Poz.* (1917), *Pielgrzym* (1894), *Postęp* (1917, 1920-1921), *Praca* (1910, 1912-1914, 1916), *Prawda* (1919), *Ruch Lit.* (1877-1878; tu debiut), *Tyg. Pol.* (1900).

Ponadto w antologiach: *J. Słowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn. Lw. 1910, *Zbiór wierszy nowoczesnych od r. 1918.* Zebrał W. U. [Kościan] 1926.

Listy

Fragmety dwóch listów z 1877 od A. Gillera ogł. w książce: *Moje wspomnienia.* Pelplin 1932 s. 38.

OPRACOWANIA

P. CHMIEŁOWSKI: Literatka z Prus Zachodnich (A. z Bardzkich Karwatowa). *Nowa Reforma* 1902 nr 296 dod. lit. — P. Chm. [P. CHMIEŁOWSKI]: Karwatowa z Bardzkich A. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 33-34 (1903); przedr. *Praca* 1912 nr 23. — A. MAŃKOWSKI: Dzieje drukarstwa i piśmiennictwa polskiego w Prusach Zachodnich wraz z szczegółową bibliografią druków polskich zachodnio-pruskich. *Roczn. Tow. Nauk. w Tor.* 1911 t. 18 s. 110-112. — J. M. PAŁECKI: A. z Bardzkich Karwatowa. 40 lat działalności literackiej i społecznej. *Przegl. Powsz.* 1918 t. 139 s. 375-384. — L. FORMAŃSKI: A. z Bardzkich Karwatowa. *Dzien. Bydg.* 1928 nr 244-246; przedr. fragm. *Nowy Kur.* 1928 nr 248. — A. MAŃKOWSKI: A. z Bardzkich Karwatowa. Zarys życia i prac literackich. Pelplin 1928.

Jubileusz najstarszej autorki pomorskiej. *Rzeczpospolita* 1928 nr 246. — Z. SIKORSKA. *Mestwin* dod. *Słowa Pomorskiego* 1928 nr 9. — *Epoka* 1928 nr 234. — *Kur. Poz.* 1928 nr 380. — *Dom Rodz.* dod. *Słowa Pomorskiego* 1929 nr 3.

J. P-cki [W. BRZESKA]: Sprawy ziemiańskie w twórczości A. z Bardzkich Karwatowej. *Dzien. Poz.* 1932 nr 95. — -s. [B. STELMACHOWA]: „Kwestia kobieca” w twórczości A. z Bardzkich Karwatowej. *Kur. Poz.* 1932 nr 149.

(Nekrologi): J. PAŁECKI [W. BRZESKA]. *Kur. Poz.* 1932 nr 163; *Kr. Gaz. Warsz.* 1932 nr 107; *Słowo Pomorskie* 1932 nr 66.

Zbiór poetów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965 s. 111; Księga 6. W-wa 1975 s. 120–121. — C. GAJKOWSKA: Karwatowa A. z Bardzkich. *Pol. słownik biogr.* T. 12 (1966). — J. KONIECZNY: Pisarze ziem północnych. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 3. Kr. 1973 s. 706–708, 713–715.

Na naszej glebie. K. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1912 s. 14.

Kachna. Z. M. [Z. MROZOWICKA]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1911 s. 176–177. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 270. — *Dzien. Śląski* 1921 nr 4; nr 5.

Na służbie. W. LUBORADZKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 34.

Kwiaty i kolce. *Biesiada Lit.* 1901 nr 20 s. 400. — *Życie i Sztuka Ilustr. Dod. Kraju* 1901 nr 32.

O chatę. *Czas* 1909 nr 87. — *Dzien. Poz.* 1909 nr 10.

Dwa żywioły. H. GALLE. *Książka* 1903 s. 165. — g [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 22.

Pod błogosławieństwem matki. H. G. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 38. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 186. — *Bulletin Polonais Littéraire, Scientifique et Artistique* 1903 nr 174.

Józef Skaliński. Dr. P. *Kur. Poz.* 1904 nr 188. — Dr. P. *Tyg. Pol.* 1904 nr 12. — W. HAHN. *Słowo Pol.* 1904 nr 443. — *Gaz. Gdańska* 1904 nr 105. — *Przew. Nauk. i Lit. dod. Gaz. Tor.* 1904 nr 9. — *Słowo* 1904 nr 190.

Stryj Agapit. *Dzien. Śląski* 1920 nr 259.

Pośród skał i jarów. *Praca* 1907 nr 36.

Z mojej teki. *Postęp* 1918 nr 299. — *Praca* 1918 [?].

Kwiat Jagiellonów. *Gaz. Nar.* 1911 [?].

Królowa kwiatów. X. *Praca* 1915 nr 29. — *Przegl. Oświatowy* 1915 nr 7/8–9/10.

Złote pantofelki. J. W. *Poradnik Teatrów i Chórów Włociańskich* 1922 nr 6–8.

KOŃCZYC TADEUSZ (1880–1943)

Właściwe nazwisko: ALFRED ANASTAZY TADEUSZ GROT-BĘCZKOWSKI.

Pseud. i krypt.: K.; K-C; T.; T. KOŃCZYC; T. K.; T. K-C; TEKA; TEKA; TK.

Poeta, tłumacz, publicysta.

Ur. w 1880 w Brześciu Litewskim. Był synem Tadeusza Grot-Bęczkowskiego, ziemianina, i Wandy z Überchauer-Übersavy, 2v. Korotyńskiej. Po ukończeniu gimnazjum odbył wyższe studia rolnicze, a potem trzyletnią praktykę w kraju i za granicą. W 1896 rozpoczął stałą współpracę z *Kolcami*, a później z *Tygodnikiem Polskim* (redagował 1901–1902), *Bluszczem* (1910–1918), *Ilustrowanym Przeglądem Teatralnym* (redagował 1920–1921), *Kurierem Warszawskim* (od 1921 sekretarz redakcji i recenzent teatralny), *Światem* (recenzent filmowy). Od 1904 do 1923 był kierownikiem artystycznym i literackim różnych teatrów, współpracował również z wytwórniami filmowymi oraz kabaretami literackimi. W 1914–1918 był prezesem Komitetu Obywatelskiego w Warszawie. W 1923 zawarł związek małżeński z Aldoną Jasińską, aktorką. Zmarł 18 czerwca 1943 we wsi Wycinki Chlewińskie koło Grodziska Mazowieckiego. Pochowany w Grodzisku Mazowieckim.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bracia. Powieść dla młodzieży. W-wa 1903 dod. do *Przyj. Dzieci*. Wyd. nast.: wyd. 2. W-wa 1931 *Bibl. Tęczowa* nr 1; W-wa [1933].

2. O Polsko, Polsko! Ahaswer. *Ginąca młodość. Wiersze różne.* W-wa 1918.

3. Wiosna nadeszła. *Przegląd* w 2 odśtonach. Wyst. W-wa 20 maja 1919.

Współautor: Andrzej Rumszyc [Wanda Grot-Bęczkowska].

4. Satyry i liryki. W-wa [1920].

5. Na bursztynowym wybrzeżu. Fantazja sceniczna w 1 odsłonięciu. Wyst. W-wa 10 lutego 1920. Ogł. *Śląski Przegl. Teatr.* 1920 nr 46. Wyd. osob. Kr. 1921 *Biblioteczka Ilustr. Przegl. Teatr.* nr 1.

Napisana na uroczystość odzyskania przez Polskę dostępu do morza.

6. Francjo! ku Tobie szły westchnienia nasze. W-wa 1922.

7. Utwór poetycki... specjalnie napisany na obchód francuskiego święta narodowego i odczytany w Dolinie Szwajcarskiej dn. 15 lipca 1922 przez p. Zbigniewa Rakowieckiego. W-wa 1922.

8. Śladem ostatnich snów. W-wa 1926. Poezje.

9. Ognisko. W-wa 1927. Poezje.

10. Cienie samotnych dróg. W-wa 1930. Poezje.

11. Dziewczęca dola. Z życia Naci. Po-wieść dla młodzieży. W-wa 1931 *Bibl. Tę-czowa* nr 8.

12. Sielanka. W-wa 1933. Poezje.

Ponadto *Pol. słownik biogr.* wymienia następujące utwory: *Otchłań.* (Art. nagrodzony na konkursie); *Okręt.* (*Legenda*); *Podróż do Turcji*; *Nowym szlakiem.* (Utwór dla młodzieży).

Utwory, przekłady, recenzje i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Antena* (1933), *Biesiada Lit.* (1902, 1910–1911), *Bluszcz* (1900–1918, 1935; tu wiele wierszy, recenzje teatralne oraz przeglądy piśmiennicze), *Cala Polska* (1938), *Comoedia* (1926–1927; recenzje teatralne), *Dzienn. Chicagoski* (1900), *Dzienn. dla Wszystkich* (1899–1900), *Dzienn. Poz.* (1931), *Echo Pragi* (1916–1917; recenzje teatralne), *Echo Tyg.* (1931), *Echo W-wy i Przedmieście* (1918), *Ekran i Scena* (1923–1924, 1927, 1929), *Estrada* (1920), *Film* (1936–1937, 1939), *Gaz. Kaliska* (1925), *Gaz. Por. Warsz.* (1925), *Gaz. Radomska* (1901), *Goniec Częstochowski* (1921, 1925), *Gwiazdka Cieszyńska* (1939), *Ilustracja Pol.* (1903), *Ilustr. Dzienn. Pol.* (1919), *Ilustr. Przegl. Teatr.* (1920–1921), *Iskra* (1920), *Kino* (1936–1937), *Kino dla Wszystkich* (1928), *Kiosy* (1907), *Kolce* (1896–1901, 1903, 1911–1912), *Kur. Codz.* (1903–1904), *Kur. Podhalański* (1928), *Kur. Pol.* (1918), *Kur. Por.* (1902–1903, 1920), *Kur. Teatr.* (1901–1902), *Kur. Warsz.* (1906–1908, 1910–1939; tu m.in. wiersze

oraz od 1921 rubr. *Z teatru*), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1911), *Niwa Pol.* (1904), *Nowe Kiosy* (1907), *Ognisko* (Paryż 1924, 1933), *Ojczyzna* (1920), *Orzeł Biały* (1926), *Polonia* (Kat. 1939), *Polska* (W-wa 1927, 1930), *Polska Zbrojna* (1927), *Przegl. Artyst.* (1929), *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* (1921–1922), *Przegl. Wiecz.* (1927), *Przyj. Dzieci* (1900–1901, 1903–1905), *Reformator* (1903), *Rodzina Pol.* (1927, 1934), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1921, 1924, 1934), *Rzeczpospolita* (1925, 1930), *Scena Pol.* (1929), *Sowizdrzał* (1912–1913), *Sprawa Rob.* (1924), *Świat* (1921, 1923, 1925–1926, 1928–1932, 1937, 1939; tu rubr.: *Dokoła ekranu.* 1928; *Na srebrnym ekranie.* 1929–1930; *Szlakiem dziesiątej muzy.* 1931), *Świat Filmu* (1937), *Taniec i Rozrywka* (1926), *Tęcza* (1927), *Tyg. Ilustr.* (1925, 1929, 1932), *Tyg. Łódzki* (1922), *Tyg. Nar.* (1901), *Tyg. Pol.* (1899–1903), *Wędrowiec* (1900–1905), *Wiad. Filmowe* (1936–1937), *Wieniec-Pszczółka* (1920), *Zgoda* (Chicago 1912), *Ziarno* (1901–1904).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Jednodniówka aktora.* W-wa 1920, *Jednodniówka P.T.G.* [*Pol. Tow. Gimnastycznego*]. Kijów 1908, *Ź. Ungra kalendarz warsz. ilustr.* W-wa 1903, *Kalendarz „Wiad. Filmowych”.* W-wa 1930, *Na Pol. Macierz Szkolną.* W-wa 1918, *Na Pol. Macierz Szkolną. Jednodniówka.* W-wa 1917, *Na szkołę pol.* W-wa 1916, *Najmłodsza Polska w pieśni.* Oprac. Z. Różycki. W-wa 1903, *Pisarze pol. kresom zachodnim.* W-wa 1925, *Słowackiemu. Jednodniówka.* Kr. [1904], *Triumf Krzyża.* Kijów 1914.

Ponadto pisał wstępy do następujących książek: S. Kuruliszwili: *Róża pijana.* Poezje. W-wa 1923, N. Okuszeko-Effenbergerowa: *We własnym świecie.* W-wa 1933, J. J. Rapacki: *W marszu i w bitwie.* W-wa [1929], S. Wołowski: *Maria Wisnowska.* W-wa [1928].

Przekłady i przeróbki

1. Y. Mirande i F. Mouezy-Éon: *Ten pierwszy.* Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1927.

2. F. Molnár: *Raz, dwa, trzy!* Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 1931.

3. F. Croisset: *Tajemnica zamku Leftsbury.* Sztuka w 3 aktach. Wyst. W-wa 1932.

4. Granichstaeden: *Domek z kart.* Komedia muzyczna w 3 aktach. Wyst. W-wa 1934.

5. Hert-Walden: *Naręczona zginęła.* Komedia muzyczna w 3 aktach. Wyst. W-wa 1937.

6. J. Jarno: *Kryśia Leśniczanka. Operetka w 3 aktach. Wyst. W-wa 1938.*

Współtłum.: W. Rapacki.

Ponadto tłumaczył drobne utwory K. D. Balmonta i M. Lermontowa.

Listy i materiały

1. Do nieoznaczonego adresata list i wiersz pt. *Niech żyje wino, z 1908.* Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

2. Do W. Korotyńskiego z 1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276 T. 1.

3. Do Z. Rabskiej 4 listy z 1924–1926. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2724.

4. Wpis do albumu H. Olchowiczowej, wiersz pt. *Jak ta szumiąca woda, z 1925.* Rkps Bibl. Nar. sygn. 7600.

5. Od L. Uziębły z 1927. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7295.

6. Od W. Korotyńskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276 T. 2.

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — S. J.: *Dla-czego „Tagiejew”*. Wywiad z p. redaktorem T. Kończycem. *Kino dla Wszystkich* 1929 nr 85. — J. A. HERTZ: *Poezja Kończycza. Echo Tyg.* 1930 nr 19. — M. OSTOJA: T. Kończyc. Sylwetka. *7 Dni* 1931 nr 13. — S. BROCHWICZ [S. KOZŁOWSKI]: U T. Kończycza. *Rodzina Pol.* 1934 nr 1 [wywiad]. — *Czy wiesz, kto to jest?* Pod red. S. Łoży. W-wa 1938.

Jubileusz redaktora Kończycza. *Film* 1938 nr 11–12. — B. S. S.: T. Kończyc. *Kur. Warsz.* 1939 nr 148. — B. S. S.: *Wieczór T. Kończycza. Kur. Warsz.* 1939 nr 149. — (P I L): 30-lecie pracy literackiej T. Kończycza. *Polonia* (Kat.) 1939 nr 5282. — Jubileusz poety. *Film* 1939 nr 14. — Jubileusz T. Kończycza. *Film* 1939 nr 15. — Jubileusz red. Kończycza. *Film* 1939 nr 35.

Zbiór poetów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 137. — S. SIEROTWIŃSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 13 (1968). — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Nie pożegnani.* Kr. 1972.

Bracia. I. MOSZCZEŃSKA. *Książka* 1903 s. 244.

O Polsko, Polsko! f. *Kur. Pol.* 1918 nr 134. — J. JANKOWSKI: *Ahaswer* poezji. *Bluszcz* 1918 nr 42. — A. L. [A. LANGE]. *Nova Gaz.* 1918 nr 414. — L. CHOROMAŃSKI: *Zrezygnowani poeci. Przegl. Wiecz.* 1919

nr 150. — Z. D. [Z. DĘBICKI]. *Kur. Warsz.* 1919 nr 351.

Na bursztynowym wybrzeżu. E. K. [E. KUCHARSKI]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1922 nr 6–8.

Śladem ostatnich snów. F. HOESICK. *Kur. Warsz.* 1926 nr 187. — M. KAS-TERSKA. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1926 nr 20. — JAN MORI [J. REMBOWSKA]. *Comoedia* 1926 nr 19. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: *Nad zbiorem wierszy Kończycza. Tyg. Ilustr.* 1927 nr 16. — K. *Świat Filmu* 1927 nr 9–10. — L. K. [L. KONOPACKI]: *Liryka T. Kończycza. Gaz. Por. Warsz.* 1927 nr 49. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 358. — *Kur. Por.* 1927 nr 141. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1928 nr 10. — K. W. ZAWODZIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1933 t. 45 s. 275.

Ognisko. H. O. [H. OSTROWSKI]. *Com- moedia* 1927 nr 27. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 165.

Cienie samotnych dróg. A. Bg. [A. BOGUSŁAWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 32. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1930 nr 170. — Dr. Z. M. *Świat* 1930 nr 34. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 26. — *Polska* 1930 nr 290. — M. G. *Rodzina Pol.* 1931 nr 2. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 31 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Sielanka. St. Br. *Rodzina Pol.* 1934 nr 3. — J. WIRSKI. *Świat* 1934 nr 3.

Recenzje przekładów

Y. Mirande i F. Mouezy-Éon: *Ten pierwszy*. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1927 nr 16; przedr. *Flirt z Melpomeną. Wieczór* 7. W-wa 1927; *Pisma*. T. 22. W-wa 1964.

F. Molnár: *Raz, dwa, trzy...* T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1931 nr 155; przedr. *Okno na życie*. W-wa 1933; *Pisma*. T. 24. W-wa 1966. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Dzień Pol.* 1931 nr 153. — M. R. [M. RULIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 24.

F. Croisset: *Tajemnica zamku Leftsbury*. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 236; przedr. *Ludzie i bydlatka*. W-wa 1933; *Pisma*. T. 24. W-wa 1966. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1932 nr 287. — WEWE. *Kur. Codz.* 1932 nr 235.

Granichstaedten: Domek z kart. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 120; przedr. Romanse cieniów. W-wa 1935; *Pisma. T. 25. W-wa 1968.* — (tb.) [T. BREZA]. *Kur. Por.* 1934 nr 109.

Hert-Walden: Narzeczona zginęła. bż [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1937 nr 264; przedr. *Pisma. T. 27. W-wa 1970.*

J. Jarno: Krysia Leśniczanka. bż [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1938 nr 151; przedr. *Pisma. T. 28. W-wa 1975.*

KOŚMIŃSKI PAWEŁ (1860–1896)

Inne wersje nazwiska (wg *Słownika biogr. teatru pol.*): KOŹMIŃSKI; KUŹMIŃSKI.

Pseud. i krypt.: COŚ; DE COŚ; IKS NIM SOK; k.; K.; K. P.; N.; P. DE C.; P. DE COŚ; P. K.; P. K-SKI; PAUL DE COŚ; PIBROCCO; PK; -PK-; PRAWIE-HEINE; PRAWIE HEINE Z TOPIEL ULICY; PRAWIEHEINE; SALTOMORTALE.

Komediopisarz, poeta, felietonista, aktor.

Ur. 29 czerwca 1860 w Lublinie lub w Warszawie; syn Seweryna, publicysty. Do gimnazjum uczęszczał w Lublinie. Zadebiutował prawdopodobnie w *Gazecie Lubelskiej* ok. 1876. Od 1877 występował jako aktor w teatrach objazdowych. W 1882 zamieszkał w Warszawie i był sekretarzem redakcji *Kolców*. Zmarł 10 maja 1896 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Tajemnice Warszawy. Wyst. W-wa 13 sierpnia 1887. Nie druk.

Dramat wg T. Barrière, przeróbki powieści A. Dumasa (ojca): Ubodzy w Paryżu.

2. Na słupie. Nowela. W-wa 1887.

3. Walka o córkę. Melodramat w 5 aktach. Wyst. W-wa 18 sierpnia 1888; Lubl. 29 grudnia 1888; Łódź 14 lipca 1889. Nie druk.

Pt. Ziarna i plewy, odznaczona na konkursie *Echa Muz., Teatr i Artyst.* w 1888.

4. Dziewczę Starego Miasta. Obraz w 6 odsłonach. Wyst. Łódź 12 lipca 1890; Lubl. 1 listopada 1891. Nie druk.

Przeróbka dramatu francuskiego: La fille du chiffonier.

5. Zły duch. Sztuka w 4 aktach (5 obrazach). Wyst. W-wa 19 lipca 1890; Łódź 8 listopada 1890; Lubl. 1 stycznia 1893. Nie druk.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2051.

Przekład niem.: Es-em-er [S. M. Roguski]. *Inf. Kur. Por.* 1890 nr 199.

6. [Kuplety do sztuki:] Piękne warszawianki. Fantazja w 3 aktach. Wyst. W-wa 15 sierpnia 1891. Nie druk.

Autorzy: J. Borowski, J. Stefański.

7. Syn Judy. Dramat w 5 aktach z prologiem. Według powieści E. Orzeszkowej: Eli Makower. Powst. ok. 1891. Nie druk.

8. Nowe tory. Melodramat w 5 aktach. Powst. ok. 1893. Wyst. 21 maja 1899. Nie druk.

9. Panama. Dramat. Powst. 1893.

Inf. Echo Muz., Teatr. i Artyst. 1893 nr 488, *Kur. Por.* 1893 nr 29.

10. Ten czwarty. Krotochwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 7 sierpnia 1893; Łódź 26 sierpnia 1893; Lubl. 30 września 1893. Nie druk.

11. Bobo. Krotochwila w 5 aktach. Wyst. W-wa 24 lipca 1895. Nie druk.

12. Dzwon w Alpach. Dramat.

Inf. Kur. Por. 1895 nr 288.

13. Poezje. W-wa 1895.

Ponadto wg *Wielkiej enc. powsz. ilustr. i Pol. słownika biogr.* napisał dramaty: Artykuł. Komedia w 4 aktach; W domu obłąkanych. Dramat jednoaktowy wierszem; Królowa balu. Obrazek sceniczny w 1 akcie wierszem.

Wiersze, monologi, opowiadania zamieszczał w czasopismach: *Ananas* (1893), *Bicz* (1885), *Bławatek* (1895), *Chochlik* (1896), *Dzien. Chicagowski* (1893, 1895–1896), *Dzien. dla Wszystkich* (1887), *Dzien. Poz.* (1895), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1893), *Gaz. Lubel.* (ok. 1876, 1886–1887, 1890), *Gaz. Warsz.* (1889), *Iskra* (1890), *Kikiriki* (1891), *Kolce* (1884–1887; tu m.in.: Pod sekretem. 1885 nr 9–42 z przerwami; felietony w rubr.: Nowinki z tygodnia 1887), *Kraj* (1891–1892), *Kur. Codz.* (1893–1895), *Kur. Lw.* (1895), *Kur. Por.* (1890, 1892), *Mucha* (1888–1891),

1894), *Praca* (1901), *Przeł. Lit. dod. Kraju* (1887, 1890), *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* (1894), *Przeł. Tyg.* (1886; tu m.in. w rubr.: *Echa warszawskie*. 1886), *Rola* (1890-1896), *Różowe Domino* (1888-1889), *Strażnica Pol.* (1886), *Syrena* (1893), *Szczutek* (1892), *Tyg. Ilustr.* (1891-1895), *Tyg. Mód i Powieści* (1891), *Wędrowiec* (1890, 1892, 1894-1896, 1898; tu m.in.: *Nad grobem dziecka*. Z teki pośmiertnej. 1896 nr 24; *Feler—ale cóż?* Z teki pośmiertnej humorysty. 1898 nr 2), *Życie* (1887).

Ponadto w wydawnictwach: *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Enc. humoru*. pod red. M. Wołowskiego. T. 2 [W-wa 1890], *Gwiazdka*. W-wa [1886], *Gwiazdka*. W-wa 1891, *Gwiazdka warsz.* W-wa 1892, *Ilustr. kalendarz diabelski*. Kr. 1886, toż 1887, toż 1888, *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1891*. W-wa 1890 (tu: *Sen Walusia*. Szkic z bruku. S. 20-23), *Kalendarz ilustr. dla wszystkich*. W-wa 1895, *Kalendarz lubel. na r. 1892*. Lubl. 1891 (tu: *Szmigus*. Humoreska. S. 52-55), *Kalendarz pol. ilustr.* W-wa 1892, toż 1894, *Kalendarz „Różowego Domina”*. Lw. 1890, *Kalendarz na r. 1895. Kolęda dla gospodyni*. W-wa 1894, *Monologi*. Zeszyt II. Lw. 1889, toż zeszyt V. Lw. 1896, *Monologi i dialogi*. W-wa [1898], *Na garnuszek*. W-wa 1890 (tu m.in.: *Urywek z pamiętnika koncertanta*. Ze znalezionej skrypty. S. 18-19), *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897], *Śmiech dla łez*. W-wa 1885.

Listy

Do księgarni H. Altenberga we Lw. z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7029.

OPRACOWANIA

M. G. [M. GAWALEWICZ]: *Kronika tygodniowa*. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 30.

(Nekrologi:) A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1896 nr 20; A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 130; (al) [A. LANGE]: P. Kościński. *Głos* 1896 nr 20; Z. P. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 20; (To.): Światła i cienie. *Wędrowiec* 1896 nr 20; *Ateneum* 1896 t. 2 s. 594-595; *Bibl. Warsz.* 1896 t. 2 s. 571; *Czas* 1896 nr 110; *Dzien. Pol.* 1896 nr 134; *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 20; *Gaz. Warsz.* 1896 nr 125; *Głos* 1896 nr 20; *Kronika Rodz.* 1896 nr 11; *Kur. Codz.* 1896 nr 130, nr 132; *Kur. Warsz.* 1896 nr 130; *Niwa* 1896 nr 20; *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 20; *Wiek* 1896 nr 108.

H. G-e [H. GALLE]. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 39 (1905). — P. HERTZ: *Poezja warszawska*. *Express Wiecz.* 1956 nr 7. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975

s. 145. — S. SIEROTWIŃSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 14 (1969). — J. J. LIPSKI: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973 s. 322-325. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965*. W-wa 1973.

Tajemnice Warszawy. -a-: Nowości w teatrach ogródkowych. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1887 nr 203. — M.: Z teatru. *Kur. Codz.* 1887 nr 223. — [J. WAŚNIEWSKI]: *Echa warszawskie*. *Przeł. Tyg.* 1887 nr 34. — *Kur. Por.* 1887 nr 224. — a. c. [A. CHOŁOŃSKI]. *Dzien. Pol.* 1898 nr 212. — T. K. *Dzien. dla Wszystkich* 1904 nr 149. — W. BARANOWSKI: *Teatr polski*. *Kur. Litewski* 1907 nr 155. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1907 nr 29. — *Dzien. Wil.* 1907 nr 162. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Echo Pra-*

gi 1917 nr 1. — *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1917 nr 8.

Walka o córkę. SKIERKA [C. JAN-KOWSKI]. *Kraj* 1888 nr 33. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1888 nr 37-38. — M.: Przegląd dramatyczny. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 256. — [A. MAZANOWSKI]: *Echa warszawskie*. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 35. — R. W. *Klosy* 1888 nr 1208. — A. WITSKI. *Prawda* 1888 nr 37. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1888 nr 246. — Z teatru. *Głos* 1888 nr 34. — *Kur. Por.* 1888 nr 230. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 295. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1904 nr 101.

Dziewczę Starego Miasta. -am-: Z teatrzyków ogródkowych. *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 304. — MARYUSZ: *Z życia*. *Życie* 1889 nr 30. — W. B.: *Eldorado*. *Kur. Por.* 1899 nr 200.

Zły duch. A. Br. *Kur. Codz.* 1890 nr 198. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 16. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1890 nr 33. — m. *Dzien. dla Wszystkich* 1890 nr 164. — N. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 31. — Z. A. P. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1890 nr 31. — (R). *Gaz. Warsz.* 1890 nr 190. — St. M. RZ. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Wiek* 1890 nr 164. — W. B. *Kur. Por.* 1890 nr 199. — *Echo Mus., Teatr. i Artyst.* 1890 nr 356. — Zapowiedź przyszłości p. Kościńskiego i tryumfy terazniejszej p. Galasiewicza. *Kroj* 1890 nr 30. — *Kur. Por.* 1890 nr 188; nr 204. — F. K. *Dzien. Poz.* 1897 nr 298. — Fr. H. *Kur. Wil.* 1911 nr 264.

Syn Judy. *Kur. Por.* 1889 nr 18 [inf. o zamiarze napisania].

Nowe tory. ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1899 nr 140. — Al. R.

[A. RAJCHMAN]: Z teatru. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 21. — MONOKL [S. ROS-SOWSKI]. *Tyg. Pol.* 1899 nr 21.

Panama. -p-: Z teatrów warszawskich. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 488. — Istna Panama. *Kur. Por.* 1893 nr 29.

Ten czwarty. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 514. — mg [M. GAWALEWICZ]. *Kur. Por.* 1893 nr 216. — q [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 189. — Sp.: Z *Warszawy. Biesiada Lit.* 1893 nr 33. —

wł.: Sztuka i teatr. *Kur. Codz.* 1893 nr 216. — *Wędrowiec* 1893 nr 32. — *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 23. — r. j. *Kur. Nar.* 1905 nr 142.

Bobo. -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 30. — ...m... *Kur. Por.* 1895 nr 204. — Mmp.: Z teatrzyków. *Gaz. Pol.* 1895 nr 168. — ZIUK: Z teatru. *Kolce* 1895 nr 31. — *Nitwa* 1895 nr 16.

Poezje. W. BUKOWIŃSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 166. — [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1896 nr 31. — *Ateneum* 1896 t. 3 s. 182–184.

KRZYWICKI LUDWIK (1859–1941)

Pseud. i krypt.: GOSŁAWSKI L. H.; IW. IWAN; J. CZAPLIC; J. F. W.; J. F. WOLSKI; J. SIERPIŃSKI; J. W.; J. WOJEWÓDZKI; JANICKI F.; JOACHIM KIERDEJ; K-1; K.; K. L.; K. R.; K. R. Z.; K. R. Ż.; K. R. ŻYWICKI; L. K.; LUD. KRZ.; LUD. KRZYW.; LUDWIK KRZ.; W.; W. WOJEWÓDZKI; Ż.

Publicysta, krytyk literacki, działacz społeczny.

Ur. 21 sierpnia 1859 w Płocku, w rodzinie ziemiańskiej, syn Tadeusza i Kamili z Iwanickich. Gimnazjum ukończył w Płocku. W 1878–1882 studiował matematykę na Uniwersytecie Warszawskim, po czym zapisał się na studia medyczne. W tym czasie związał się ze studencką organizacją socjalistyczną. Należał do tzw. „krusińszczyków” i wraz ze Stanisławem Krusińskim i Bronisławem Białobłockim prowadził ożywioną działalność odczytową. W 1883 wydalony przez władze carskie z uniwersytetu, wyjechał najpierw do Krakowa, gdzie studiował medycynę, a następnie do Lipska, gdzie rozpoczął studia filozoficzne. W 1884 przebywał w Zurychu, w 1885 udał się do Paryża i tam studiował antropologię, etnologię i archeologię. Równocześnie brał żywy udział w działalności politycznej. Należał do kół zagranicznych „Proletariatu” i „Narodnej Woli”, współredagował *Walkę Klas* i *Przedświt*. Pod koniec 1885 powrócił do kraju. Zamieszkał we Lwowie; tu w 1886 zawarł związek małżeński z Rachelą Ludwiką Feldberg. W tymże roku przeniósł się do Płocka. Po kilkakrotnych wyjazdach do Petersburga, w 1888 udało mu się uzyskać zezwolenie władz na zamieszkanie w Warszawie. Natychmiast rozpoczął wszechstronną działalność: pogłębiał studia z dziedziny antropologii i socjologii, wykładał historię, ekonomię i socjologię na Uniwersytecie Latającym, działał w Związku Robotników Polskich, redagował jego organ *Tygodnik Powszechny* (1891). W 1891, w obawie przed represjami policyjnymi, wyjechał do Berlina, gdzie w 1892 ukończył studium pt. *Kurpie*, które zostało nagrodzone przez Kasę im. Mianowskiego i stało się podstawą do przyznania mu w 1906 przez Uniwersytet Lwowski tytułu doktora filozofii. W 1895 udał się na półroczny pobyt do Stanów Zjednoczonych. Tego roku był również w Londynie, gdzie prowadził badania naukowe w British Museum. W 1896 zainicjował wydawanie *Poradnika dla samouków*. W grudniu 1899 został aresztowany i osadzony w Cytadeli. W więzieniu przygotowywał swoje prace do druku. W 1900 został członkiem redakcji *Prawdy*. W 1903 wraz ze Stanisławem Posnerem i Stanisławem Stempowskim założył *Ogniw*o. W 1905 wszedł w skład redakcji *Kuriera Codziennego* — ówczesnie organu PPS. W latach pierwszej wojny światowej działał w środowisku robotniczym, a także uczestniczył w pracach nad tworzeniem podstaw państwowości polskiej. W 1918/1919 był rektorem Wolnej Wszechnicy Polskiej. W 1918–1925 był wicedyrektorem Głównego Urzędu Statystycznego. W 1918 został profesorem Uniwersytetu Warszawskiego,

od 1921 pełnił funkcję prorektora, ponadto wykładał w Wyższej Szkole Handlowej i kierował pracami Instytutu Gospodarstwa Społecznego. W 1936 przeszedł na emeryturę, kończył swe prace naukowe, spisywał wspomnienia. Zmarł 10 czerwca 1941 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Ludy. Zarys antropologii etnicznej. W-wa 1893. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 7.

Przekład ros.: S. D. Romanowski-Romańko. Petersburg. 1896.

2. Za Atlantykiem. Wrażenia z podróży po Ameryce. W-wa 1895.

3. Cerebracja żywiolowa. Przyczynek do psychologii spirytyzmu. *Bibl. Warsz.* 1896 t. 3 s. 125-162. Wyd. osob. W-wa 1898.

4. Kurs systematyczny antropologii. I. Rasy fizyczne. W-wa 1897. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 7.

Przekład ros.: S. D. Romanowski-Romańko. Petersburg. 1900.

5. Nasze potrzeby i środki naukowe. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 4 s. 273-291 i odb. W-wa 1903.

6. Systematyczny kurs antropologii. Rasy psychiczne. W-wa 1902. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 7.

Przekład ros.: R. Krzywicka. Petersburg. 1902.

7. Kwestia rolna. Przełom w produkcji środków spożywczych w drugiej połowie w. XIX. W-wa 1903. Zob. też Wyd. zbior. poz. 3 t. 8, 4.

8. Stowarzyszenia spożywcze. Ustęp z dziejów kooperacji. W-wa 1903.

9. Sic itur ad virtutem. *Ogniwu* 1904 nr 23-24, 27, 39-40, 53, 1905 nr 3-4. Wyd. osob. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. 2 pt. Takimi będą drogi wasze! W-wa 1928; W-wa 1958 (ze wstępem T. Kotarbińskiego).

10. Żmudź starożytna. Dawni Żmudzini i ich warownie. W-wa 1906.

11. W otchłani. W-wa 1909.

Zawartość (artykuły zamieszczone są bez tytułów): Kapitalizm w sztuce i nauce. (Tu wersja zmien.; pierwodr. *Pravda* 1891 nr 41; przedr. pierwodr. zob. Wyd. zbior. poz. 2); Kapitalizm a dziennikarstwo. (Tu wersja zmien.; pierwodr. *Pravda* 1891 nr 42-47; przedr. pierwodr. zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 5); Życie a literatura. (Tu wersja zmien.; pierwodr. *Pravda* 1892 nr 26-28; przedr. pierwodr. zob. Wyd. zbior. poz. 2); Nasz nietscheizm. (Tu wersja zmien.; pierwodr. *Pravda* 1894 nr 4); „Najmłodszy”. (Tu wersja zmien.; pierwodr. *Pravda* 1894 nr 16-18; przedr. pierwodr. zob. Wyd. zbior. poz. 4); Inteligencja i jej natura. (*Pravda* 1896 nr 2-4; zob. też Wyd. zbior. poz. 4); Dzisiejszy stan wiedzy. (*Pravda* 1896 nr 27-

-31); Twórczość a konkurencja. (*Pravda* 1897 nr 27-30); Psycholog mas ludzkich. [Zola]. *Pravda* 1898 nr 7); O sztuce i nie-sztuce. Luźne uwagi profana. (*Pravda* 1899 nr 11-15; przedr. *Pol. krytyka lit.* (1800-1918). *Materiały*. T. 4. W-wa 1959; M. Podraza-Kwiatkowska: Programy i dyskusje literackie okresu Młodej Polski. Wr. 1973); Tak mówił Zarathustra... (*Pravda* 1899 nr 47-49); Sztuka i życie. (*Ogniwu* 1903 nr 6, 9, 15).

12. Ustroje społeczno-gospodarcze w okresie dzikości i barbarzyństwa. W-wa 1914.

13. Zadania miasta ze stanowiska wymagań przyszłości. W-wa 1919.

14. Studia socjologiczne. W-wa [1923].

Zawartość: Istota zdarzenia społecznego. (Tu wersja poszerz.: ogł. jako wstęp do szkicu Człowiek i społeczeństwo. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 265); Idea a życie: I. Parę słów wstępnych. (Jest to rozdział pierwszy ze studium Idea a życie I. *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* 1888 t. 1 s. 257-312; tu wersja zmien.; całość wg pierwodr. zob. Wyd. zbior. poz. 2; całość ze zmianami zob. Wyd. zbior. poz. 3 t. 3; zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 4); II. Rodowód idei społecznych. (Ogł. pt. Idea a życie. Rodowód idei. *Pravda. Książka zbior. dla uczczenia A. Świętochowskiego*. Lw. 1899 s. 258-278 i odb.); III. Wędrówka idei. (*Pravda* 1897 nr 9-11; zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 4); IV. Przeszłość a teraźniejszość. (Przeżytki). (Ogł. pt. „Przeżytki”. Przyczynek do psychologii rozwoju społecznego. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 3 s. 36-67; zob. też Wyd. zbior. poz. 1, 4); Z psychologii życia zbiorowego: I. Idea a człowiek. (*Pravda* 1896 nr 12-14); II. G. Le Bon i jego teorie. (*Pravda* 1900 nr 26-27); III. Jaźń zbiorowa. (*Pravda* 1895 nr 11-14); IV. Kartka z psychologii życia zbiorowego (1904); V. Umysłowość gromady (1905); VI. Do Jasnej Góry. (*Pravda* 1895 nr 28-30 dot. S. Reymonta: Pielgrzymka do Jasnej Góry); VII. Tradycja zorganizowana. (*Pravda* 1895 nr 48-50); VIII. Z psychologii społecznej (1900); Typy zawodowe. I. Człowiek a społeczeństwo. (Tu wersja poszerz.; pierwodr. *Bibl. Warsz.* 1897 t. 4 s. 265-292 pt. Człowiek i społeczeństwo; zob. też Wyd. zbior. poz. 4); II. Żywe spoidła życia zbiorowego. (*Ogniwu* 1905 nr 43-48); III. Typy okrutne i krwiożercze. (*Ogniwu* 1903 nr 45); Z psychologii ludów: Ludożerstwo i wilkołactwo. (*Wista* t. 12 (1898) s. 100-130).

Nadto: Bibliografia prac. L. Krzywickiego.

15. Wstęp do historii ruchów społecznych. Wykłady w Wyższej Szkole Handlowej. W-wa 1926.

16. Służba społeczna w Polsce. W-wa 1928.

17. Primitive Society and Its Vital Statistics. W-wa 1934.

Wersja pol. pt. Społeczeństwo pierwotne, jego rozmiary i wzrost. W-wa 1937.

18. Przyczynki do wyświeślenia stosunków ludnościowych w Polsce za pierwszych Piastów. W-wa 1938.

19. Wspomnienia. Przygotował do druku i wstępem poprzedził S. Stempowski. T. 1: 1859–1885. W-wa 1947.

Dalsze tomy nie wyszły.

Zawiera m.in.: Z dawnych wspomnień: Jak wydawano „Kapitał” Marksa. (*Wiedza* 1908 t. 1 s. 525–529); Nieco wspomnień o Janie Kasproviczu. (*Pobudka* 1927 nr 9–10; zob. też poz. 20; przedr. R. Loth; Wspomnienia o Janie Kasproviczu. W-wa 1967).

20. Wspomnienia. Wstęp i oprac. J. Wilhelmni, posłowie H. Holland. T. 1–3. W-wa 1957–1959.

Zawierają m.in.: Nad świeżą mogiłą. Z powodu śmierci Wacława Nalkowskiego. (*Wolna Trybuna* 1911 nr 5); Stanisław Mendelson. Ze wspomnień osobistych. (*Kuźnica* 1913 nr 20–23); Z dzieł czynów i myśli epoki porobiorowej. Tadeusz Rechniewski i jego pokolenie (1862–1916). (*Myśl Pol.* 1916 z. 7); Nieco wspomnień o Janie Kasproviczu. (Zob. poz. 19); Nieco wspomnień o Bolesławie Prusie. (*Wiad. Lit.* 1932 nr 10; przedr. S. Fita; Wspomnienia o Bolesławie Prusie. W-wa 1962).

Bibliografia prac L. Krzywickiego zob.: Bibliografia prac opracowana przez Instytut Gospodarstwa Społecznego. W książce: L. Krzywicki: Studia socjologiczne. W-wa 1923; Bibliografia prac L. Krzywickiego. W: *L. Krzywicki. Praca zbior. poświęcona jego życiu i twórczości*. W-wa 1938; Dzieła. T. 1–8. W-wa 1957–1969; wykaz na końcu każdego tomu.

Artykuły, rozprawy i recenzje zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1887, 1894, 1897; tu m.in.: Ch. Letourneau: Évolution littéraire dans les diverses races humaines. 1894 t. 3 s. 407–408); *Bibl. Warsz.* (1892, 1896–1899, 1901–1902; tu m.in.: Pierwotne poglądy na przyrodę. 1901 t. 2 s. 27–59); *Bibliotekarz* (1938; tu: Nad grobem cichej siłaczki. Wiktoria Muklanowicz. Nr 9 i odb.); *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1885–1888); *Ekonomista* (1924); *Gaz. Pol.* (1894, 1896, 1899; tu m.in.: Z antropologii. Pamflety w literaturze. 1894 nr 51; Powieść nasza w stosunku do życia. 1889 nr 11; Placówki kultury. 1899 nr 46; Ruskin i estetyka społeczna. 1899 nr 86; Sensacyjne utwory dla dzieci. 1899 nr 281); *Gaz. Rolnicza* (1896); *Głos* (1886–1889, 1901; tu m.in.: Z wrażeń profana. 1901 nr 18–19); *Kraj* (1885); *Krytyka* (1903; tu: Egoizm narodowy a humanitaryzm. Z. 7–8); *Kuźnica* (1913); *Kwart. Walki Klas* (Genewa 1887); *Młodość* (1905; tu: Pojęcie o narodowości. Nr 1); *Myśl Pol.* (1915–1916; tu m.in.: Zmienne pierwiastki w pojęciu narodowości. 1915 z. 3); *Ogniw* (1903–1905; tu m.in.: Mężowi wielkiego serca. 1903 nr 25; Nad świeżą mogiłą [A. Pługa]. 1903

nr 46; Nauka i oświata. 1904 nr 12–14); *Pam. Fizjograficzny* (1914, 1917); *Pobudka* (1927); *Poradnik dla Czytających Książki* (1901; tu: Utwory sensacyjne. Nr 23); *Pravda* (1886–1901; tu m.in.: Szał ascetyczny. 1887 nr 30–32; Tymczasowy obrachunek. 1890 nr 11, 13; Statystyka uzdolnień literackich. 1891 nr 12; Nowy utwór Ibsena. [Budowniczy Solness]. 1893 nr 1; [S. Przybyszewski: Zur Psychologie des Individuums]. 1893 nr 17; Ibsen w Anglii. 1893 nr 33; Jeden z atomów. [Dot. „Totenmesse” S. Przybyszewskiego]. 1894 nr 2; Psychologia literatury. 1894 nr 6; „Emancypantki” [B. Prusa]. 1894 nr 8–10; Mediumizm. 1894 nr 19, 28–31, 38, 44; Sofizmaty na scenie. 1894 nr 23; Jeden z pogromców. [T. Jeske-Choński]. 1894 nr 40–42; Przeciw anarchizm. 1894 nr 50; Walki rasowe. 1894 nr 51; Psychologia artystów. 1895 nr 2; Hipnoza w kulcie. 1895 nr 6–8; [T. Jeske-Choński: Bez wyboru. Majaki]. 1895 nr 9; Jubileusz „Kuriera Warszawskiego”. Przyczynek do dzieł wyświeśnienia poważnych publicystów z dziennikarstwa. 1896 nr 22; Rodowód bajek. 1896 nr 48; Wiek nerwowy. 1896 nr 48; „Komediantki”. [Dot. Komediantki i Fermentów Reymonta]. 1896 nr 50, 1897 nr 2, 8; Dzieje zabawy. 1897 nr 23–25; Idea w sztuce. 1897 nr 40; Ada Negri. 1897 nr 41; Zbrodnia w sztuce. 1897 nr 44; Zarys dzieł filozofii pierwotnej. 1898 nr 1–4; Mistycyzm pierwotny. 1898 nr 7; Rozwój polityki kolonialnej. 1898 nr 18; Nowe prądy oświaty. 1899 nr 29; „Legends” Strindberga. 1899 nr 30; Krytycy i poeci. 1899 nr 34; Niski polot poezji. 1899 nr 34; Nowy cykl Zoli. 1899 nr 44; Margrabia Wielopolski. 1900 nr 41; Nasze życie umysłowe. 1900 nr 43–44, 47; Rozwój życia społecznego w wieku XIX. 1901 nr 1; W ciągu stu lat. Rozwój społeczny w obrębie Kongresówki. 1901 nr 3; Struktura duchowa narodowości. 1901 nr 7; Humanista — poeta. [Dot. J. K. Potockiego]. 1901 nr 9–10); *Przedświt* (Genewa 1884–1885); *Przedświt* (1919; tu m.in.: Nieco o teorii i praktyce socjalistycznej w chwili obecnej. Nr 5–6, 9–12); *Przegl. Bibl.* (1908; tu: Biblioteki w klasztorach. S. 55–56); *Przegl. Filoz.* (1904; tu m.in.: Socjologia Spencera. Z. 2); *Przegl. Pol. Rozwoju Przemysłu Fabrycznego* (1902); *Przegl. Poz.* (1894, 1896); *Przegl. Tyg.* (1883–1887); *Sfinks* (1910; tu m.in.: Typy kłamliwe w życiu i sztuce. Z. 29–30); *Świt* (1887); *Tyg. Ilustr.* (1888, 1901; tu m.in.: Język a cywilizacja. 1901 nr 35); *Tyg. Pol.* (1901; tu szkice popularnonaukowe: Na zaraniu dziejowym. Nr 1–27); *Tyg. Powus.* (1891); *Walka Klas* (Genewa 1884–1885); *Wiad. Lit.* (1932); *Widnokrąg* (1914); *Wiedza* (1908, 1910; tu m.in.: Rewizjonizm. 1910 t. 1 s. 321–327); *Wisła* (1888–1891, 1898–1899); *Wolna Trybuna* (1911).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Enc. nauk społ.* (1902), *Księga pamiątk. ku czci L. Caro.* Lw. 1935, *Księga pamiątk. I zjazdu przedstawicieli miast Królestwa Pol.* W-wa 1919, *Poradnik dla samouków.* Cz. 2. W-wa 1899 (tu: Historia rozwoju gospodarczego, Historia kultury), Cz. 5. W-wa 1905 (tu: Rozwój kultury), *Prawa. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego.* Lw. 1899, *Roczn. Tow. Przej. Nauk w Wil.* (1911–1914) t. 5 (1914), *Studia staropol. Księga pamiątk. ku czci A. Brücknera.* Cz. 1. Kr. 1928, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej (1866–1891).* Petersburg. 1893, *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 14 (1896).

Zamieścił przedmowy do wielu wydawnictw ekonomicznych i socjologicznych, m.in. do następujących:

1. S. Krusiński: Szkice socjologiczne. W-wa 1891.

2. B. Białobłocki: Szkice literackie. W-wa 1932.

3. Pamiętniki bezrobotnych. Nr 1–57. W-wa 1933 [1932]. Wyd. nast. W-wa 1967.

4. Ż. Kormanowa: Materiały do bibliografii druków socjalistycznych na ziemiach polskich w latach 1866–1918. W-wa 1935.

5. Pamiętniki chłopów. Nr 1–51. W-wa 1935.

6. N. Barlicki: Aleksander Dębski. Życie i działalność 1857–1935. W-wa 1937.

7. J. S. Huxley, A. Haddon: My Europejczycy. W-wa 1937. (Ogł. pt. *Rasizm. Robotnik* 1936 nr 360).

8. W. Trzeciński: Z minionych dni Polski podziemnej. 1905–1918. W-wa 1937.

9. S. Czarnowski: Kultura. W-wa 1938; wyd. nast. Bydg. 1946.

10. I. Radliński: Mój żywot. Łuck 1938.

11. Pamiętniki emigrantów. Ameryka Południowa. Nr 1–27. W-wa 1939.

12. Pamiętniki emigrantów. Francja. Nr 1–37. W-wa 1939.

Ponadto był redaktorem i współredaktorem wielu wydawnictw, głównie ekonomicznych, m.in. redagował *Poradnik dla samouków.* Cz. 1–2. W-wa 1898–1900, *Wielką enc. powsz. ilustr.*

Przekłady

1. K. Marks: Kapitał. Krytyka ekonomii politycznej. T. 1. Księga I. Lipsk 1884. Współtłum. i redagował.

2. F. Engels: Początki cywilizacji. Paryż 1885.

3. R. R. Marett: Antropologia. W-wa 1918 *Bibl. Nauk. Wendego.*

Wydania zbiorowe

1. Studia socjologiczne. Wybrał i wstępem poprzedził A. Schaff. W-wa 1951.

Zawartość: Idea a życie: I. Parę słów wstępnych. (Zob. Twórczość poz. 14); II. Rodowód idei społecznych. Rozwój społeczny Europy Zachodniej; III. Wędrówka idei. (Zob. Twórczość poz. 14); IV. Przeszłość a teraźniejszość. (Przeżytki). (Zob. Twórczość poz. 14); Rozwój społeczny wśród zwierząt i u rodzaju ludzkiego. (*Poradnik dla samouków.* Cz. 5. W-wa 1905 s. 659–724); Rozwój moralności; Ustroje społeczno-gospodarcze w okresie dzikości i barbarzyństwa. (Zob. Twórczość poz. 12); Społeczeństwo pierwotne, jego rozmiary i wzrost. Rozmiary licznebnie plemienia. (Zob. Twórczość poz. 17).

2. Idea a życie. Z wczesnej publicystyki (1883–1892). Wyboru dokonał i przypisami opatrzył H. Holland. W-wa 1957.

Zawartość: Jeszcze o program... [Rec. artykułów B. Prusa pt. Szkic programu. *Nowiny* 1883 nr 82–87]. (*Przeł. Tyg.* 1883 nr 15); Polemika. [Repliką na odpowiedź B. Prusa ogł. *Nowiny* 1883 nr 16]. (*Przeł. Tyg.* 1883 nr 17, 25); Prospekt. Biblioteka dzieł treści społeczno-ekonomicznej. (*Walka Klas* 1884 nr 5); Materialistyczne pojmowanie dziejów ludzkości. (*Walka Klas* 1884 nr 6); Co się dzieje na świecie? Rosja. (*Przedświt* 1884 nr 6); Socjalizm i włościanstwo. (*Przedświt* 1884 nr 7); Wiejsko-miejskie grupy robotnicze. (*Walka Klas* 1884 nr 8); Ruch chrześcijańsko-społeczny w Anglii. (*Walka Klas* 1885 nr 1); Z kresów poznańskich. Stałe i ogólne rugi żywiołu polskiego. (*Kraj* 1885 nr 39–40); L. Kost' Prawdolubec z Jezupola „Horkij smich, skazki i obrazki z żyttia w Halyczyni”. Kr. 1885. [Recenzja]. (*Przeł. Tyg.* 1886 nr 9); Z antropologii i etnologii. (*Przeł. Tyg.* 1886 nr 14); Artystokracja ducha. (*Przeł. Tyg.* 1886 nr 41–45); Nasze społeczeństwo. Jak je badać. (*Przeł. Tyg.* 1887 nr 1); Karol Marks „Pisma pomniejsze”. (*Prawda* 1887 nr 15–16); Zarys ewolucji społecznej. (*Głos* 1887 nr 21–22); Nasza polityka. (*Kwart. Walki Klas* 1887 z. 2); Obląkańcy przewrotu. (*Prawda* 1887 nr 36–37); Czarno-żółta monarchia. (*Głos* 1887 nr 37); Rzecz o socjalizmie. (*Prawda* 1888 nr 1–2); Idea a życie. (Zob. Twórczość poz. 14); Geneza nowożytnej narodowości. (*Głos* 1888 nr 13); Złudzenia demokratyczne. (*Prawda* 1889 nr 6–12; zob. też poz. 4); Obecne przesilenie parlamentaryzmu. (*Prawda* 1889 nr 15); List otwarty do redakcji „Biblioteki Warszawskiej”. (*Prawda* 1889 nr 15); Przedmowa do książki Karola Kautskiego „Karola Marksa nauki ekonomiczne”. (Lw. 1890); Nowoczesny prąd monopolowy. (*Prawda* 1890 nr 1); „Robotnik fabryczny”. (*Prawda* 1890 nr 2); Świadomość w rozwoju społecznym. (*Prawda* 1890 nr 18); Przed i po 1 października. (*Prawda* 1890 nr 39–43); Karol Marks „Pisma po-

mniejsze". T. 3; Przyczynek do krytyki ekonomii politycznej. (*Prawda* 1890 nr 50); Ludzie czy szakale? (*Tyg. Potocz.* 1891 nr 10); Marks przeciw demokracji społecznej. (*Prawda* 1891 nr 11); Kapitalizm w sztuce i nauce. (Zob. *Twórczość* poz. 11); Antropologia zbrodni. (*Prawda* 1891 nr 49-51); Życie a literatura. (Zob. *Twórczość* poz. 11).

3. Dzieła. T. 1-8. Pod red. J. Chałasińskiego. W-wa 1957-1969.

Wydanie nie dokończono.

T. 1 (1957); Pierwociny więzi społecznej. (Ogl. z rękopisu).

T. 2 (1958); Artykuły i rozprawy 1880-1886.

Zawartość: tu m.in.: Za kulisami. [Cykl reportaży]. (*Przegl. Tyg.* 1883 nr 36, 44-46, 49, 52); Praca dziś i w przyszłości. (*Przedświt* 1884 nr 8); Socjalizm i rodzina. (*Przedświt* 1884 nr 8); O koloniach. (*Przedświt* 1885 nr 1); Prawo do pracy. (*Przedświt* 1885 nr 3); O zbytku. (*Przedświt* 1885 nr 4); Echa warszawskie. [Stała kronika. Współautor]. (*Przegl. Tyg.* 1886); Życie umysłowe w Galicji. (*Przegl. Tyg.* 1886 nr 13); Z antropologii i etnologii. (*Przegl. Tyg.* 1885 nr 24, 35, 45 pt. Z dziedziny antropologii i etnologii).

T. 3 (1959); Artykuły i rozprawy 1886-1888.

Zawartość: tu m.in.: Społeczeństwo a literatura. (*Prawda* 1886 nr 41-43); Jak powstaje pojęcie o pięknie cielesnym. (*Głos* 1886 nr 3); Kartka z dziejów ludzkości. (*Prawda* 1887 nr 1, 3-4); Zarys ewolucji społecznej. (*Głos* 1887 nr 21-22); Demonomania. (*Głos* 1887 nr 30-32); Symbolizm. (*Prawda* 1887 nr 43); Próba psychologii plemiennej Słowian. (*Prawda* 1887 nr 49).

T. 4 (1960); Artykuły i rozprawy 1888-1889. Zawartość: tu m.in.: Prądy mistyczne w życiu i nauce. (*Głos* 1889 nr 27-30); Pierwociny kultury. (*Prawda* 1889 nr 24).

T. 5 (1960); Artykuły i rozprawy 1890-1891. Zawartość: tu m.in.: K. Marks: 18 Brumaire Ludwika Napoleona. (*Prawda* 1890 nr 16); Świadomość w rozwoju społecznym. (*Prawda* 1890 nr 18-20); „Rousseauizm”. (*Prawda* 1890 nr 33); Kwestia aryjska. (*Prawda* 1891 nr 19); Kapitalizm a dziennikarstwo. (Zob. *Twórczość* poz. 11).

T. 6 (1962); Artykuły i rozprawy 1892; Kurpie. Zawartość: tu m.in.: Sfinks wieku XIX. (*Prawda* 1892 nr 2); Jednostka i gromada. (*Prawda* 1892 nr 11); Z Niemiec. [Stałe przeglądy literatury niem.]. (*Prawda* 1892); Dühring wskrzeszony. (*Prawda* 1892 nr 49); Kurpie. (*Bibl. Warsz.* 1892 z. 9-11).

T. 7 (1969); Prace antropologiczne (1893-1902): Ludy. Rasy fizyczne. Rasy psychiczne. (Zob. *Twórczość* poz. 1, 4, 6).

T. 8 (1967); Kwestia rolna. Przełom w produkcji środków spożywczych w drugiej połowie wieku XIX. (Zob. *Twórczość* poz. 7).

Każdy tom zawiera również wykaz prac z danego okresu pominiętych w publikacji.

4. [Wybór pism w książce]: T. Kowalik: Krzywicki. W-wa 1965.

Tu przedruki fragmentów lub całości następujących utworów: Idea a życie. (Zob. *Twórczość* poz. 14); Żłudzenia demokratyczne. (Zob. *Wyd. zbior. poz. 2*); „Najmłodszy”. (Zob. *Twórczość* poz. 11); Inteligencja i jej natura. (Zob. *Twórczość* poz. 11); Człowiek i społeczeństwo. (Zob. *Twórczość* poz. 14); Przeżytki. (Zob. *Twórczość* poz. 14); Wędrowka idei. (Zob. *Twórczość* poz. 14); Kwestia rolna. (Zob. *Twórczość* poz. 7); W otchłani. (Zob. *Twórczość* poz. 11); Qui

pro quo. (Tu fragm. pt. Filozofia twórczego czynu. Pierwodruk całości *Widnokrąg* 1914 nr 7-9); Ustroje społeczno-gospodarcze. (Zob. *Twórczość* poz. 12); Wstęp do historii ruchów społecznych. (Zob. *Twórczość* poz. 15).

Listy i materiały

1. Do M. Łempickiego 2 listy z 1892-1893. Rkps Ossol. sygn. 6857/I.

2. Do M. Żmigrodzkiego 4 listy z 1892-1894. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7123 IV.

3. Do J. Karłowicza z 1893. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7820 IV.

4. Do W. Orkana 3 listy z 1901 w im. red. *Poradnika dla czytających książki*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8617 III T. 14.

5. Do J. Peszke z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7005.

6. Do O. Balzera 3 listy z 1901-1928. Rkps Ossol. sygn. 7677/II.

7. Do W. Orkana 5 listów z 1902-1905 w im. red. *Ogniwca*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8623 III T. 20.

8. Do Zarządu Związku Stowarzyszeń Polskiej Młodzieży Postępowej w Leodium z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7450 IV, 2.

9. Do W. Feldmana 8 listów z 1909-1914. Rkps Ossol. sygn. 12280/III.

10. Do A. Fischera z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12666/III, 45.

11. Do L. Bernackiego z 1914. Rkps Ossol. sygn. 7041/II.

12. Do T. Szturm de Sztrema listy w posiadaniu adresata.

13. Od M. Dąbrowskiej [?] z 1923. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2927.

14. Materiały z sesji ku czci L. Krzywickiego zorganizowanej przez Zakład Hist. Nauki i Techniki w W-wie i Płocku 16-17 VI 1959. Arch. PAN W-wa.

OPRACOWANIA

B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1889 nr 118; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 16. W-wa 1966 s. 112-121. — W. F. [W. FELDMAN]: Świętochowski-Krzywicki. *Krytyka* 1908 s. 211-214. — S. POSNER: L. Krzywicki. *Wiedza* 1908 t. 1 s. 161-164. — S. P. [S. POSNER]. *Wielka enc. polsz. ilustr.* S. I. T. 41 (1908). — K. STOLYHWO: L. Krzywicki jako antropolog. *Nowe Tory* 1908 z. 8. — J. S. BYSTRON: Rozwój problemu socjologicznego w nauce polskiej. *Arch. Komisji do Badania Hist. Filoz. w Polsce* 1917 t. 1. — S. DZIE-

- WULSKI: Prof. Krzywicki L. jako ekonomista i statystyk. W-wa 1923. — L. WASILEWSKI: L. Krzywicki. *Przeł. Warsz.* 1923 nr 20 s. 220–227. — GRABIEC J. [J. DĄBROWSKI]: Czerwona Warszawa przed ćwierć wiekiem. Poz. 1925 passim. — *Studia społ. i gosp. Księga jubileuszowa dla uczczenia 40-letniej pracy L. Krzywickiego*. W-wa 1925. — S. KOSZUTSKI: Walka młodzieży polskiej o wielkie ideały. Wspomnienia (1881–1900). W-wa 1928 passim. — W. FELDMAN: Dzieje polskiej myśli politycznej 1864–1914. Wyd. 2. W-wa 1933. — Krzywicki ma zostać usunięty! Nestor marksizmu polskiego na indeksie. *Naprzód* 1933 nr 210. — A. HERTZ: L. Krzywicki. *Pion* 1934 nr 19. — *Ludwik Krzywicki. Praca zbior. poświęcona jego życiu i twórczości*. W-wa 1938 [tu: K. Krzeczowski: Zarys życia i pracy L. K.; M. Balsigerowa: L. K. jako inicjator w Polsce badań nad emigracją; M. Birziska: Stosunki L. K. z działaczami ruchu społecznego litewskiego na początku XX w.; T. Czajkowski: Kwestia robotnicza w działalności pisarskiej L. K.; A. Grodek: K. jako historyk rozwoju gospodarczego; A. Hertz: L. K. jako historyk rozwoju społecznego i kultury; O. Lange: L. K. jako teoretyk materializmu historycznego; E. Lipiński: L. K. — teoretyk ekonomii; J. Poniatowski: L. K. „Kwestia rolna”; J. Puzinas: L. K. — badacz grodzisk litewskich; H. Radlińska: Co L. K. dał polskiej myśli pedagogicznej; M. Römer: Zaslugi L. K. wobec nauki litewskiej; S. Rychliński: Ujęcie więzi społecznej w socjologii L. K.; K. Stołyhwo: Działalność L. K. na polu antropologii; J. Sauly: L. K. — badacz pikalni; B. Zawadzki: Zagadnienie psychologiczne w pismach L. K.; K. Zawistowicz: Zaslugi L. K. dla ludoznawstwa polskiego; F. Znaniecki: Znaczenie socjologiczne badań L. K. nad społeczeństwami niższymi; Bibliografia prac L. Krzywickiego. S. 249–306]. — J. CHAŁASIŃSKI. *Przeł. Socjol.* 1939 s. 1–5. — A. WRZOSEK. *Przeł. Antropologiczny* t. 13 (1939–1945) s. 263–289. — A. PRAGIER: L. Krzywicki. W: *Straty kultury pol. 1939–1944*. T. 1. *Glasgow* 1945 s. 116–124. — B. SUCHODOLSKI: Polskie tradycje demokratyczne. Wr. 1946 s. 127–133. — Puścizna L. Krzywickiego. *Problemy* 1946 nr 1. — O. LANGE: L. Krzywicki jako teoretyk materializmu historycznego. W-wa 1947. — S. STEMPOWSKI: L. Krzywicki. Ze wspomnień ucznia i przyjaciela. *Nowiny Lit.* 1947 nr 15. — S. STEMPOWSKI: Przedmowa do „Wspomnień” L. Krzywickiego. *Odrodzenie* 1947 nr 26. — J. CZĘKANOWSKI: Polska — Słowiańszczyzna. Perspektywy antropologiczne. W-wa 1948. — I. KRZYWICKA: Trzy pisma. *Odrodzenie* 1949 nr 12–14 o współpracy z *Przeł. Tyg.*, *Głosem i Prawdą*. — *Kultura okresu pozytywizmu. Wybór tekstów i komentarzy*. Cz. 3. *Wież.* W-wa 1950. — Ż. KORMANOWA. *Nowa Kultura* 1951 nr 23 [wspomnienia w 10 rocznicę zgonu]. — I. KRZYWICKA: Żywot uczonego. O L. Krzywickim. W-wa 1951. [Rec.: E. Czekalski. *Kur. Codz.* 1951 nr 226; S. Żółkiewski. *Nowa Kultura* 1951 nr 23]. — H. LUKREC. *Myśl Współcz.* 1951 nr 9. — A. SCHAFF: [Wstęp do:] L. Krzywicki: *Studia socjologiczne*. W-wa 1951. — T. WOJĘŃSKI: Postępowa tradycja publicystyki polskiej na przełomie XIX i XX w. *Wiedza i Życie* 1952 nr 7. — S. STEMPOWSKI: Pamiętniki (1870–1914). Wstęp M. Dąbrowskiej. Wr. 1953 passim. — H. HOLLAND: W walce z pozytywizmem warszawskim. *Myśl Filoz.* 1954 nr 1. — H. HOLLAND: „Wielka emigracja” L. Krzywickiego. *Myśl Filoz.* 1956 nr 3. — J. Z. JAKUBOWSKI: L. Krzywicki. W piętnastą rocznicę śmierci. *Życie Szkoły Wyższej* 1956 nr 6. — J. KOWALEWSKI. *Wiad. Płockie* 1956 nr 10. — H. HOLLAND: Przedmowa [do:] L. Krzywicki: *Idea a życie*. W-wa 1957. — E. JANISZEWSKA: Z dziejów krytyki szkoły antropologicznej w Polsce. *Państwo i Prawo* 1957 nr 11. — T. KOWALIK. *Enc. Współcz.* 1957 nr 8. — M. LIPSKA, R. LOTH: Uwagi wstępne [do wyd.] „Ogniwo” 1902–1905. Bibliografia zawartości. Wr. 1957. — A. CZERMIŃSKI. *Kultura i Życie* 1958 nr 30. — J. MALINIAK: Losy puścizny literackiej L. Krzywickiego w przededniu setnej rocznicy jego urodzin. *Nowe Książki* 1958 nr 12. — (acz) [A. CZERMIŃSKI]: Miasto jego młodości. *Trybuna Mazowiecka* 1959 nr 262. — O. GAJKOWA: Jan Karłowicz i L. Krzywicki jako reprezentanci dwu nurtów w etnologii polskiej. Wr. 1959 [wraz z bibliogr. prac etnologicznych]. — H. M. Życie *Szkoły Wyższej* 1959 nr 11/12. — K. JABŁOŃSKA. *Głos Nauczycielski* 1959 nr 44. — J. Z. JAKUBOWSKI: L. Krzywicki jako krytyk literacki. *Przeł. Hum.* 1959 nr 6. — T. KOWALIK: O L. Krzywickim. Studium społeczno-ekonomiczne. W-wa 1959. [Rec.: H. Holland. *Nowe Książki* 1960 nr 3; R. Tulli. *Kultura i Społeczeństwo* 1960 nr 3; J. Żarnowski. *Acta Poloniae Historica* t. 5 (1962) s. 229–230]. — E. LIPIŃSKI. *Świat* 1959 nr 34. — T. SZTUM DE SZTREM: Instytut Gospodarstwa Społecznego 1920–1944. W-wa 1959 passim. — D. TRZCIŃSKA. *Oświata Dorosłych* 1959 nr 6. — Sesja naukowa PAN ku czci L. Krzywickiego 16 X 1959 w W-wie, 17 X 1959 w Płocku. *Notatki Płockie* 1959 nr 13/14; *Trybuna Mazowiecka* 1959 nr 247; nr 249; *Życie W-wy* 1959 nr 201; nr 248; nr 249; nr 250; *Żurnal PAN* 1959 nr 4. — I. KRZYWICKA: Wielcy i niewielcy. W-wa 1960 [m.in. wspomnienia o L. Krzywickim]. — J. LUTYŃSKI: Aktualność L. Krzywickiego. *Przeł. Socjol.* 1961 z. 1. — A. MOŁSKA: Krzywicki —

- propozycja socjologii otwartej. *Filozofia i socjologia XX w.* W-wa 1962 s. 143-158; toż wyd. 2 W-wa 1965. — M. NOWACZYK: Problematyka religioznawcza w pracach L. Krzywickiego. *Euhemer* 1962 nr 4-5. — K. WYKA: Młoda Polska jako problem i model kultury. *Pam. Lit.* R. 54 (1963) s. 375-399; przedr. w książce: *Modernizm polski.* Wyd. 2 Kr. 1968 s. 482-510. — J. MIĄSO: L. Krzywicki. Działalność i ideologia oświatowa. W-wa 1964. [Rec.: K. Żukowska. *Nowe Książki* 1964 nr 23]. — R. ZIMAND: „Dekadentyzm” warszawski. W-wa 1964 passim. — M. M. DROZDOWSKI. *Współczesność* 1965 nr 16.
- T. KOWALIK: Krzywicki. W-wa 1965 [wraz z wyborem prac L. Krzywickiego]. [Rec.: J. Szacki. *Nowe Książki* 1965 nr 16]. — A. NOWICKI: Wykłady o krytyce religii w Polsce. W-wa 1965 passim. — Wspomnienia o Andrzeju Strugu. Wyd. S. Sandler. W-wa 1965. — J. G. [J. GÓRSKI]. *Życie W-wy* 1966 nr 139 [w 25 rocznicę zgonu]. — A. KŁOSKOWSKA: Socjologia w Polsce w drugiej połowie XIX w. *Studia i Materiały z Dziejów Nauki Pol.* Seria A, 1966 nr 9. — A. KRZYWICKI: Ze wspomnień o moim ojcu. *Notatki Płockie* 1966 nr 4. — T. SZTURM DE SZTREM: Ostatni rok życia L. Krzywickiego. *Notatki Płockie* 1966 nr 4. — M. N. [M. NOWACZYK]: Krzywicki L. *Euhemer* 1967 nr 3. — W. CESARSKI: L. Krzywicki i K. Kelles-Krauz o alienacji estetycznej. *Studia Estetyczne* 1968 t. 5 s. 229-246. — J. CHAŁASIŃSKI: Kultura i naród. W-wa 1968 passim. — *Historiografia pol. w dobie pozytywizmu (1865-1900)*. *Kompedium dokumentacyjne.* W-wa 1968. — T. KOWALIK. *Pol. słownik biogr.* T. 15 (1970). — B. ROGATKO: Krzywickiego filozofia czynu. *Osnowa* 1970 wiosna s. 98-112; przedr. w książce: *Utopia Młodej Polski.* Łódź 1972 s. 78-98. — B. CYWIŃSKI: Rodowody niepokornych. W-wa 1971. — A. KOWALSKA: Felieton L. Krzywickiego na łamach „Ogniwa, tygodnika naukowego, społecznego, literackiego i politycznego” (1904-1905). *Zeszyty Nauk. Uniw. Łódzkiego* S. I, z. 82: *Filol. Pol.* 1971 s. 47-56. — A. MOŁSKA. *Filozofia w Polsce. Słownik pisarzy.* Wr. 1971. — *Bibliografia filozofii pol. 1865-1895.* W-wa 1971. — *Pamiętnikarstwo Pol.* 1971 nr 2. — H. HOLDA-RÓZIEWICZ: L. Krzywicki a pozytywizm warszawski. *Z hist. filoz. pozytywistycznej w Pol.* Wr. 1972 s. 299-314. — W. KALINOWSKI: Poglądy estetyczne L. Krzywickiego. *Studia z dziejów estetyki pol. 1890-1918.* W-wa 1972 s. 159-186. — S. DZIAMSKI: Zarys polskiej filozoficznej myśli marksistowskiej 1878-1939. W-wa 1973 passim. — H. HOLDA-RÓZIEWICZ: Filozoficzne założenia socjologii L. Krzywickiego. *Człowiek i Światoopogląd* 1973 nr 5. — H. KOZAKIEWICZ: L. Krzywicki i jego koncepcja ideologii. *Studia Socjol.* 1973 nr 3. — M. PODRAZA-KWIATKOWSKA: Programy i dysk iterackie okresu Młodej Polski. Kr. 1973. — S. STEMPOWSKI: L. Krzywicki (1859-1941). Ze wspomnień ucznia i przyjaciela. W: *Portrety uczonych pol.* Kr. 1974. — M. STĘPIEŃ: Problemy literatury w pracach L. Krzywickiego. *Zeszyty Nauk. Uniw. Jagiel.* 1974 nr 362 s. 47-81. — F. KOWALIK: Filozofia społeczna L. Krzywickiego. W: *Pol. myśl filoz. i społ.* T. 2. W-wa 1975. — M. STĘPIEŃ. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski.* T. 4. Kr. 1977.
- Ludy. K. GORZYCKI. *Przew. Nauk i Lit.* 1893 s. 760. — W. KOZŁOWSKI. *Ateneum* 1893 t. 4 s. 606. — K. NITMAN. *Muzeum* 1893 s. 839. — I. RADLIŃSKI. *Nitwa* 1893 nr 7 s. 285. — Ć. ZIBRT. *Cesky lid* 1893 s. 5. — J. KARŁOWICZ. *Bibl. Warsz.* 1894 t. 1 s. 397.
- Rasy fizyczne. K. J. GORZYCKI. *Kur. Lw.* 1897 nr 50 dod. lit. — W. OLECHNOWICZ. *Wisła* 1897 s. 593. — K. J. GORZYCKI. *Lud* 1898 z. 1 s. 60-79.
- Rasy psychiczne. E. MAJEWSKI. *Książka* 1902 s. 226. — W. OLECHNOWICZ. *Wisła* 1902 s. 458.
- Stowarzyszenia spożywcze. W. SZUKIEWICZ. *Książka* 1903 s. 365.
- Sic itur ad virtutem. W. KAMIŃSKI. *Głos Nauczycielski* 1958 z. 32/33 s. 6.
- W otchłani. B. CHLEBOWSKI. *Książka* 1909 s. 70-72. — A. DROGOSZEWSKI. *Wiedza* 1909 t. 1 s. 650-654.
- Wspomnienia. T. 1. A. CHOJECKI. *Gaz. Lud.* 1947 nr 220. — J. C. *Zeszyty Wr.* 1947 nr 4. — K. KOŚCIŃSKA. *Polska Zbrojna* 1947 nr 210. — A. KRYGIER. *Przeł. Socjalistyczny* 1947 nr 9/10. — J. PIECHOCKI. *Ziemia Kujawska* 1947 nr 222; toż *Ziemia Pomorska* 1947 nr 280. — M. SZULKIN. *Wiedza i Życie* 1947 nr 10. — TOP. [A. ZIEMNY]. *Przełkrój* 1947 nr 119. — AL. B. *Dziś i Jutro* 1948 nr 2. — J. HULEWICZ. *Twórczość* 1948 nr 6. — P. JASIEŃCZAK: W Płocku i gdzie indziej. *Tyg. Powsz.* 1948 nr 8. — J. LITWIN. *Kuźnica* 1948 nr 22. — J. SZCZEPAŃSKI: Dokument. *Poprostu* 1948 nr 2.
- Wspomnienia. T. 1-3. H. HOLLAND. *Nowa Kultura* 1958 nr 36. — A. TATOMIR. *Nowe Książki* 1958 nr 4. — T. DREWŃOWSKI. *Głos Olsztyński* 1959 nr 302. — J. Z. JAKU-

BOWSKI. *Polonistyka* 1959 nr 6. — Z. NAJDER. *Twórczość* 1959 nr 1.

Recenzje wydań zbiorowych

Studia socjologiczne. A. BUR-NAT. *Nowa Kultura* 1951 nr 33. — J. D. *Dziś i Jutro* 1951 nr 30.

Idea a życie. B. ZAWADZKA. *Polityka* 1957 nr 42. — D. RUDZKA. *Głos Pracy* 1958 nr 7. — J. ŻURAWICKA. *Kwart. Hist.* 1958 s. 553-560.

Dzieła. W. BIENKOWSKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1961 nr 4.

L

LISICKA z MYCIELSKICH ANNA (1829-1916)

Pseud. i krypt.: A. M. L.; MARIA REGINA; MARTA MOIMIR; MME A. DE L.
 Ponadto pseud. zbior.: EDWARD REMBOWSKI; ŚWIATOWID.

Nowelistka, publicystka.

Ur. 4 sierpnia 1829 w Przybyszewie, powiat wschowski; córka Józefa Mycielskiego i Karoliny z Wodzickich. Mieszkała w majątku rodzinnym w Rokosowie. Przebywała często w Krakowie i Paryżu. Od 1867 mieszkała w Krakowie. W 1871 wyszła za mąż za Henryka Lisickiego, w parę lat później zamieszkała z mężem w Kalinowie koło Sambora. Zmarła 12 września 1916 w Kalinowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Prawie powieść. (Zbiór listów). *Przeł. Pol.* 1868 [t. 7] s. 273-316, 369-415, [t. 8] s. 3-38.

Pod zbior. pseud. Edward Rembowski.

Współautorzy: L. Wodzicki, H. Wodzicki, S. Tarnowski, A. Gorayski.

2. Kosze i koszyki. *Przeł. Pol.* 1869 [t. 14] s. 179-208, 351-383; 1870 [t. 15] s. 3-44, 191-212, 355-387, [t. 16] s. 91-112, 238-248.

Pod zbior. pseud.: Światowid.

Współautorzy: S. Koźmian, L. Wodzicki, S. Tarnowski.

3. Wielki los. Kr. 1871.

Powieść.

4. Dzieci pani Onufrowej. Powieść dla młodzieży. Kr. 1878.

5. Kto z Bogiem, to Bóg z nim. Powiastka z życia. Lw. 1890.

6. Dwie powiastki: Potęga niewinności. — Biedna Kasia. Lw. 1891 *Wydawn. Lud.* X, 2.

7. Obrazki z życia. Kr. 1893.

Zawartość: Dziwactwo losu. (*Gaz. Lw.* 1889 nr 74-76); Marzenie i rzeczywistość. (*Gaz. Lw.* 1891 nr 238-239); Sztuka czy miłość. (*Gaz. Lw.* 1890 nr 41-52); Miódowa sielanka. (*Gaz. Lw.* 1889 nr 226-228); Alboż ja wiem? (*Gaz. Lw.* 1890 nr 133-136 z podtyt. Obrazek z towarzyskiego życia); Kosztem

życia. (*Przeł. Pol.* 1866/1867 t. 2 s. 146-271, debiut literacki); Przeznaczenie. (*Gaz. Lw.* 1885 nr 272-273); Niewierny Tomasz. (*Kronika Rodz.* 1869 nr 22-24 z podtyt. Obrazek z życia towarzyskiego); Skora do buntu. (*Gaz. Lw.* 1892 nr 111-124 z podtyt. Obrazek); Bóg zapłać. (*Gaz. Lw.* 1891 nr 165-166 z podtyt. Legenda); Bez miłości. (*Gaz. Lw.* 1892 nr 297-299); Wart pałac Paca, a Pac pałaca. (*Gaz. Lw.* 1892 nr 165).

8. Ze świata muzyki. Życiorysy i szkice. Kr. 1896.

Zawartość: Rossini i Marietta Malibran. (*Przeł. Pol.* 1886 t. 79 s. 486-516, t. 80 s. 40-71, 286-315; *Niwa* 1886 t. 29 s. 638-884, t. 30 s. 23-121 z przerwaniami); Robert Schumann. (*Przeł. Pol.* 1888 t. 87 s. 240-269); Artysta w kółku rodzinnym. Z życia Mendelssohna. (*Niwa* 1885 z. 250); Fryderyk Chopin. (*Przeł. Pol.* 1887 t. 88 s. 416-455; *Niwa* 1888 z. 324-327); Po szlakach melodii.

9. Królowa Wiktorja 1819-1901. *Przeł. Pol.* 1901 t. 139 i odb.

Utwory beletrystyczne, recenzje i przeglądy literackie, artykuły umieszczała w czasopiśmie: *Biesiada Lit.* (1912), *Czas* (1881-1890), *Gaz. Lw.* (1885-1899; tu m.in.: Marszałkowa. 1887 nr 19-34; Niebiescy świadkowie. Legenda. 1893 nr 241-242; Energiczny adwokat. Legenda. 1894 nr 75-76; Mogło się gorzej skończyć. 1895 nr 74-80; Młode pokolenie francuskich beletrystów. 1896 nr 75-78), *Gaz. Tor.* (1891-1892), *Krakus* (1891), *Kronika Rodz.* (1885-1886), *Niwa* (1884-1888, 1897), *Przeł. Pol.* (1866,

1884-1912; tu m.in.: w dziale: Kronika literacka; Pośmiertny rywal. Powieść. 1872/1873 t. 1-2; Nowocześni powieściopisarze Rosji. [Gogol, Turgieniew, Dostojewski, Tolstoj]. 1886 t. 81-82; Ferdynand Brunetière. 1887 t. 85; Grosz wdowi. 1910 t. 176), *Przegl. Powsz.* (1886-1889), *Przew. Nauk. i Lit.* (1892).

Listy

1. Do A. Jaworskiej 22 listy z 1848-1852. Rkps Ossol. sygn. 11793/II.
2. Do S. Tomkowicza 33 listy z 1881-1910. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 1985.
3. Do S. Böhma z 1899. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6690 III.
4. Do A. Zaleskiego 6 listów z 1904 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7114/I.
5. Do W. Zaleskiego z ok. 1908. Rkps Ossol. sygn. 7100/III.
6. Do J. Korzeniowskiego z 1909. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.
7. Do H. Mycielskiej-Zaleskiej 12 listów z 1914-1916 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7097/L.
8. Do M. z Babskich Sienkiewiczowej z 1915. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2892.
9. Do Z. Borowskiej b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2001.
10. Do S. Sozańskiego 7 listów b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2782 t. 3.

11. Do T. Wodzickiej 23 listy b.d. Rkps Ossol. sygn. 11788/II.

12. Do H. Wodzickiego 5 listów b.d. Rkps Ossol. sygn. 11757/II.

13. Do R. Wodzickiego b.d. Rkps Ossol. sygn. 11787/II.

OPRACOWANIA

Czas 1899 nr 36-37.
(Nekrologi): S. TARNOWSKI. *Czas* 1916 nr 622, 624, 626; *Czas* 1916 nr 471.
A. ŻYGA. *Pol. słownik biogr.* T. 17 (1972). — Pisarze i krytycy. Z recepcji nowożytnej literatury rosyjskiej w Polsce. Wr. 1975 [m.in. wypowiedzi A. Lisickiej].

Wielki los. *Czas* 1870 nr 276. — S. KOZMIAN. *Przegl. Pol.* 1870/1871 t. 2 s. 534-537. — A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1871 nr 6.

Dzieci pani Onufrowej. *Czas* 1878 nr 165. — *Kronika Rodz.* 1878 s. 472.

Obrazki z życia. M. RAWICZ. *Przegl. Pol.* 1892 t. 106 s. 203-205. — K. MALCZEWSKI. *Kur. Pol.* 1893 nr 218. — (r.p.): Bibliografia. *Świat* 1893 nr 18. — S. M. Gaz. *Lw.* 1893 nr 178. — J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1894 t. 41 s. 121-122.

Ze świata muzyki. L. GLATMAN. *Przegl. Lit.* 1896 nr 6. — (M. R.) *Gaz. Lw.* 1896 nr 82.

LONDYŃSKI BOLESŁAW (1855-1928)

Pseud. i krypt.: BL; B. L.....; B. L. KALINA; BOL. LON.....; BOL. LOND.; BRUNO LAS; E; EX-BOCIAN; GUCIO; MIECZYSLAW ROŚCISZEWSKI; SAMOTNIK z PODLASIA; STARY SZPAK.

Dramatopisarz, autor książek dla dzieci, tłumacz, publicysta.

Ur. 5 stycznia 1855 w Radzynie Podlaskim. Uczęszczał do szkół w Łomży, Białej i Siedlcach, następnie studiował w instytucie technologicznym w Petersburgu oraz w instytucie agronomicznym w Puławach. Ok. 1880 zamieszkał w Warszawie i od 1883 pracował w redakcji *Kolców*. W 1886 nabył *Bibliotekę Romansów i Powieści*, w której umieszczał wiele własnych przekładów. Ok. 1893 podróżował do Paryża. W 1909 osiedlił się w Lipsku i w *Bibliotece Ludu Polskiego* wydawał serię *Abecadło Życia Powszedniego*, którą wypełniał w znacznej części popularnymi broszurami własnego autorstwa na najrozmaitsze tematy, pisanymi w celach zarobkowych. Po 1920 zamieszkał w Poznaniu i tam zmarł 30 września 1928.

TWÓRCZOŚĆ

1. Warszawa za sto lat. Fantazja dramatyczna w 6 odsłonach. Wyst. W-wa 26 sierpnia 1882. Nie druk.

Współautor: Adam Kiel [Z. Rappaport].

2. Poezje. W-wa 1887.

Zawartość: Wiersze oryginalne oraz przekłady utworów W. Hugo i M. Niekrasowa.

3. Zosia. Obrazek małomiejski. W-wa 1887.
4. Rycerze czarnego dworu. Romans warszawski. Z serii Krwawe dramaty. Cz. 1: Pozory, cz. 2: Domysły, cz. 3: Fakta. W-wa 1888.
5. Opuszczona. Monolog. W-wa 1898.
6. Zbieg. Monolog. W-wa 1899.
7. Jeden za wszystkich. Komedia w 1 akcie. Oryginalnie napisał... *Bluszczyk* 1901 nr 41-42.
8. Mściciel. Sztuka w 4 aktach, według powieści Mayne Reida. Wyst. W-wa 6 października 1901. Nie druk.
9. Trębacz spod Berezyny. Sztuka w 4 aktach. Powst. ok. 1901. Nie wyst., nie druk.
10. Wybór deklamacji i monologów. Z. 1-3. W-wa 1903 [*Biblioteczka Dramatyczna* 3-5].
Zawartość: wiersze; utwory prozą: Podwórkowicz. Monolog estradowy; Gapski na estradzie. Monolog; Nowa intryga i miłość. Komedia transformistyczna; Nie wypada. Monolog estradowy; ponadto przekłady utworów A. Musseta, M. Niekrasowa, E. Rostanda, S. Nadszona, M. Lermontowa.
11. Lipsk i jego pamiątki. Ilustrowany przewodnik dla Polaków. Źródłowy opis ludzi i rzeczy polskich... Poz. 1910 [1909].
12. Tragikomedie wojenne w gawędach i monologach. Oryginalnie wierszem napisał... Powst. 1915. Nie druk.
- Rkps Ossol. sygn. 11004/I.
13. August zbawca. Komedia w 1 akcie z pomysłu G. Hue'go. Poz. 1920 *Scena Pol.* 13.
14. Czapka niewidka. Baśń czarodziejska. W-wa [1920] *Biblioteczka dla Dzieci* 26.
15. Frankowe szczęście i Podrzutek. Dwie bajki. W-wa [1920] w serii jw. 7.
16. Historia małej Nefry i jej ulubienca Pepa. Bajka egipska. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1920] w serii jw. 15. Wyd. nast. W-wa [1932].
17. Jelonek. Bajka. W-wa [1920].
18. O krótkim miesiącu lutym. Obrazek z prawdziwego zdarzenia. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1920] *Biblioteczka dla Dzieci* 8.
19. Ostrożnie z papierami. Obrazek z prawdziwego zdarzenia. W-wa [1920] w serii jw. 17. Wyd. nast. W-wa [1932].
20. Samotna rusalka. Baśń czarodziejska. Z rysunkami H. Toma. W-wa 1920 w serii jw. 24. Wyd. nast. pt. Samotna rusaleczka. Baśń czarodziejska. W-wa [1932] w serii jw. [24].
21. Triumf słońca. Bajka zimowa. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1920] w serii jw. [3]. Wyd. nast. W-wa [1932].
22. Bajki, baśnie i legendy ludowe na tle przyrodniczym. Według źródeł swojskich i obcych opracował... Lw. 1922 [1921].
23. Błądny ogień. Opowiadanie. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1921] *Biblioteczka dla Dzieci* 36.
24. Czerwony kapturek. Komedyjka w 3 aktach. W-wa [1921] w serii jw. 101. Wyd. nast. [W-wa 1932] w serii jw.
25. Jutrzenka. Bajka. Z rysunkami H. Toma. W-wa 1921 w serii jw. 34. Wyd. nast.: W-wa [1932]; W-wa [1937].
26. Księżniczka wzorowa. Komedyjka w 1 akcie. W-wa [1921] w serii jw. 103.
27. Pani Kanapka, czyli basza w Pacanowie. Komedyjka w 1 akcie. W-wa [1921] w serii jw. 107.
28. Pierścionek życzeń. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1921] w serii jw. 31.
29. Świat bajek. Powiastki, legendy i opowiadania. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1921] *Złota Biblioteczka* 1.
30. Koń czarodziej. Bajka. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1922] *Biblioteczka dla Dzieci*.
31. Obiadek Franka. Komedia w 1 akcie. W-wa [1922] w serii jw. 106.
32. Wdzięczny karzeł. Bajka. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1922] w serii jw. 44.
33. Zbudzony ze snu. Bajka. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1922] w serii jw.
34. Lis dobroczyńca. Baśń wczorajsza. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1932] w serii jw. 22.
35. O tym, jak chłop nabrał dziedzica. Bajka. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1932] w serii jw. 10.
36. Przepowiednia gwiazdkowego dziadka. Legenda. Z rysunkami H. Toma. W-wa [1932] w serii jw. 16.
37. Bajki słowiańskie. W-wa [1933].
38. Noc syrenia. Fantazja sceniczna w 1 odsłonie ze śpiewami i tańcami. Nie druk., nie wyst.

Współautor: K. Hoffman.
Rkps Bibl. Nar. sygn. 6210.

Według inf. *Pol. słownika biogr.* napisał w 1921 komedię jednoaktową pt. Słownik,

według *Wielkiej enc. powsz. ilustr.* tytuł komedii: Słowik.

Ponadto wydał wiele popularnych podręczników, książeczek zawierających przepisy, porady z różnych dziedzin życia.

Utwory literackie, artykuły ogłaszał w czasopiśmie: *Bluszcz* (1901; tu nowela: Potwór z waty. Nr 43), *Dziennik Cieszyński* (1912), *Echo Muz.* (Chicago 1928), *Gaz. Lw.* (1905; tu nowele: To nie słowik. Idylla. Nr 39; Trzy ideały — kartka z podróży. Nr 40; Bila i Mila. Nr 41; Potwór z waty. Nr 46–47) *Gwiazdka Cieszyńska* (1911), *Kłosy* (1875), *Kolarz i Wiślarz* (1901), *Kolce* (1883–1886, 1893–1899; tu m.in.: liczne wiersze satyryczne i humoreski; Kłopoty redaktora. Opowiadanie mego przyjaciela. 1883 nr 18; Pani Stasiowa. 1883 nr 50; Pierwszy obiad wigilijny. Opowieść świąteczna z morałem. 1883 nr 51; Za pół rubelka. Z ostatniego odpustu w Częstochowie przygód kupka. 1885 nr 38 dod.; Korespondencje z Paryża. 1893), *Kur. Codz.* (1882), *Kur. Teatr.* (1902), *Nowiny* (1879–1882), *Prawda* (1883), *Różowe Domino* (1888–1889), *Trubadur Pol.* (1925), *Tydzień* (Piotrków 1901), *Tygm. Pol.* (1899; tu: Bila i Mila. Nr 39), *Ziarno* (1902).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bukiet wesołych deklamacji i monologów.* Zebrał Szczęsny. Poz. 1912, *Enc. humoru i satyry pol.* Pod red. A. Orłowskiego [Krogulca]. T. 1. W-wa 1914, *J. Ungra kalendarz warsz. ilustr. na r. 1879.* W-wa 1878; toż na r. 1904. W-wa 1903, *Kocham i cierpię!* Ułożył... Łódź 1902, *Liryki francuscy.* Oprac. L. Staff. W-wa 1924, *Monologi.* Z. III. Lw. 1890, *Monologi i deklamacje.* Wyd. 9. W-wa [1900], *Pamiętka przelomu wieków XIX i XX.* [W-wa 1900], *Perły deklamacji pol.* Zebrał A. Kompf. Wyd. 2 pomnożone. Inowrocław 1913; toż wyd. 4 zmien. Starogard 1928, *Pieśni, wiersze i modlitwy wojenne.* Wyd. 2. Kr. 1915, *Roczn. artyst.-lit.-teatr., ilustr. na r. 1899.* Łódź 1899, *Śmiech dla lez.* W-wa 1885, *Zbiór pieśni, modlitw i wierszy wojennych.* Kr. 1915.

Przekłady

1. P. Arène, C. Monselet: Helota. Komedia w 1 akcie wierszem. Wyst. W-wa 1883. Wyd. W-wa 1884 *Bibl. Romansów i Powieści.*

2. G. de Cherville: Serce i honor. Szkic z wojny prusko-francuskiej 1870–1871. W-wa 1884 w serii jw.

3. J. Claretie: Noris. Romans współczesny. W-wa 1884 w serii jw.

4. E. Moret: Taniec miliardów. W-wa 1884 w serii jw.

5. T. Dostojewski: Zbrodnia i kara. Romans w 6 częściach z epilogiem. T. 1–2. W-wa 1887 w serii jw. Wyd. 2 przejrane i popr. przez St. K. Łódź 1902.

6. D. Certelew: Zamieć. Fantazja sceniczna. W-wa 1889.

7. E. Elsner: Torquemada, wielki inkwizytor. Poemat. W-wa 1889.

8. A. Musset: Poezje. Z ostatnich wydań zebrał i przełożył... W-wa 1890.

9. E. Rostand: Cyrano de Bergerac. Komedia bohaterka w 5 aktach wierszem. W-wa 1898.

10. E. Rostand: W obronie Grecji. W-wa 1899.

11. Bohater i zdrajca. Opowiadanie historyczne z czasów Napoléona I, z francuskiego przełożył... W-wa 1899. Wyd. nast. W-wa 1903; W-wa 1914.

12. M. Reid: Jaskinia widma. W-wa 1900.

13. A. Berczik: Humor węgierski. Historie małżeńskie i inne humoreski. Z niem. przekładu A. Koguta spolszczył... W-wa 1903 *Bibl. Humoru* t. 2.

14. F. Berges: Humor amerykański. W-wa 1903.

15. J. i W. Grimmowie: Białośnieżka i Różanka. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 *Biblioteczka dla Dzieci* 55.

16. J. i W. Grimmowie: Biedny młynarczyk i kotek. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 58.

17. J. i W. Grimmowie: Chata w lesie. Bajka. W-wa 1921 w serii jw. 51.

18. J. i W. Grimmowie: Duch we flaszcze. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 57.

19. J. i W. Grimmowie: Kopciuszek. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 60.

20. J. i W. Grimmowie: Kupiec Kopeć i wszechwiedzący doktor. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 56.

21. J. i W. Grimmowie: Pastuszek gęsi i pastuszek. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 52.

22. J. i W. Grimmowie: Ubogi i bogaty. Baśń fantastyczna. W-wa 1921 w serii jw. 53.

23. A. Reskal: Z romansów życia Alida (L'Ornière). Lw. 1921.

24. Historia róży. Bajka francuska. W-wa [1922] *Biblioteczka dla Dzieci.*

25. A. Puszkina: Baśń o królu Sałtanie, o jego synu, sławnym i potężnym bohaterze

Gwidonie i o pięknej królownie-łabędziu. W-wa [1924].

Prace edytorskie

1. Stańczyk, zawierający co najstarsze karykatury, sentencje z różnych czasów... W-wa 1898.

2. Pamiątka przełomu wieków XIX i XX. Przegląd pieśni polskich. [W-wa 1900].

3. Kocham i cierpię! Najserdeczniejsze pienia miłosne wybrane z klejnotów poezji polskiej. Podręcznik do deklamacji ułożył... Łódź 1902.

Ponadto wydawał kalendarze.

Listy

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1884. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6488.

2. Do W. Bełzy z 1905. Rkps Ossol. sygn. 12654/II.

3. Do red. *Herold Pol.* 1906 nr 10.

OPRACOWANIA

Z piśmiennictwa. *Kur. Por.* 1886 nr 255. — P. CHMIEŁOWSKI: Mniej szczęśliwi. W książce: *Współcześni poeci polscy*. Petersburg. 1895 s. 378–382. — SODALIS: Nie wolno. Z powodu wiersza Bruno Lasa „Bawcie się”... *Rola* 1898 nr 6. — *Rocznik naukowo-literacko-artystyczny* na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905 s. 152. — x-y. *Wielka enc. powsz. ilustr.* T. 43 (1910).

(Nekrologi:) *Dzien. Poz.* 1928 nr 227; *Rzeczpospolita* 1928 nr 284.

T. POŹNIAK: O pierwszych polskich przekładach powieści Dostojewskiego. *Slavia Orientalis* 1958 nr 2. — Z. ŻYDANOWICZ: Historia przekładów dzieł Musseta w Polsce. *Przegl. Hum.* 1961 nr 2. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 179. — J. ORŁOWSKI: Zapomniane tłumaczenia poezji M. Niekrasowa. *Przegl. Hum.* 1970 nr 1. —

J. ORŁOWSKI: Ferencz-Renyi — bohater zapomnianego polskiego wiersza. *Slavica (Debreczyn)* t. 11 (1971) s. 131–133. — A. BIERNACKI. *Pol. słownik biogr.* T. 17 (1972). — J. J. LIPSKI: Bruno Las. Bolesław Londyński. W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973 s. 258–259.

Warszawa za sto lat. *Kur. Codz.* 1882 nr 192. — *Kur. Por.* 1882 nr 237.

Poezje. W. GOMULICKI. *Prawda* 1886 nr 49. — [A. MAZANOWSKI]. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 50. — P. CHMIEŁOWSKI. *Ateneum* 1887 t. 1 s. 534–536. — L. S. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 223.

Mściciel. A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1901 nr 278. — f-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1901 nr 41. — ŁUC. KOŚC. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 278.

Lipski i jego pamiątki. jrk. *Scena i Sztuka* 1909 nr 37.

Księżniczka wzorowa. Ir. M. [I. MROZOWICKA]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1922 nr 6–8.

Obiadek Franka. Ir. M. [I. MROZOWICKA]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1922 nr 9–11.

Recenzje przekładów

P. Arène, C. Monselet: Helota. *Kur. Por.* 1883 nr 108.

E. Rostand: Cyrano de Bergerac. W. ŁASZCZYŃSKI: Tandeta literacka. *Kur. Codz.* 1899 nr 116.

M. Reid: Jaskinia widma. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 53.

Recenzja prac edytorskich

Pamiątka przełomu wieków XIX i XX. A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1901 nr 32.

M

MARJAN STANISŁAW (1878–1942)

Właściwe nazwisko: LEWIN MARIAN STANISŁAW.

Pseud. i krypt.: EMEL; J. ST. MAR; JAN MAR; JAN S. MAR; JAN ST.; JAN STANISŁAW MAR; MAR; MAR; MAR JAN STANISŁAW; MAR ST.; MARSTAN.; NARCYZ KONVALIUS; ST. JAN MAR; ST. MAR; ST. MAR JAN.

Poeta, autor sceniczny, publicysta.

Ur. 20 października 1878 (wg *Pol. słownika biogr.* 1877) w Płocku. Był synem Bernarda Lewina i Anny z Lutomińskich. Gimnazjum ukończył w Warszawie. Literaturę studiował w Szwajcarii, Francji i we Włoszech. Po powrocie do kraju współpracował z warszawskimi czasopismami satyrycznymi, później jako felietonista miał stały kontakt z *Przeglądem Porannym*, *Przeglądem Wieczornym*, *Kurierem Porannym*. W 1906 redagował satyryczne pismo *Grzmot*, w którym występował przeciw Dumie Państwowej, w związku z czym był przez pewien czas więziony. W latach późniejszych należał do współtwórców i organizatorów teatrzyków rozrywkowych. Dostarczał dla nich teksty, a niekiedy występował w autorecytacjach. W 1909 był kierownikiem teatru kabaretowego „Chochlik”, w 1917 założył teatrzyk „Czarny Kot”, w 1918–1919 kierował „Argusem”, a w 1926 teatrzykiem „Eldorado”. Jednocześnie działał jako organizator ruchu zawodowego aktorów i literatów, w 1918–1919 należał do inicjatorów i założycieli Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych, od 1925 był jego wiceprezesem. Niezależnie od zajęć literackich był funkcjonariuszem Policji Państwowej (w 1921 podkomisarzem). W 1920 przyjął swój pseudonim Mar za oficjalne nazwisko. Żoną jego była Janina Pułaska. W czasie okupacji uczestniczył w akcji pomocy Żydom. Zadenuncjowany, został aresztowany przez gestapo i zamordowany w 1942.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bronka. Nowela. Łódź 1900 *Bibl. Nowości* 23.

2. Znalazło się dziecko. Bomba sceniczna. Wyst. W-wa 3 lipca 1900.

Współautor: A. Goldring.

3. Warszawka. Krotochwila w 1 akcie. Wyst. W-wa 3 sierpnia 1901.

Współautor: A. Goldring.

4. Piosenki pod muzykę. W-wa 1903.

5. Błądą jesienią. Szkic dramatyczny w 1 akcie. *Bluszcz* 1904 nr 34–38. Wyst. Łódź 19 marca 1904.

6. Samotni. Powieść. W-wa 1905.

7. Historia dwojga ludzi i jednego filistra. *Przegl. Por.* 1907 nr 298–360 (pt. Rok. Historia dwojga ludzi i jednego filistra). Wyd. osob. W-wa 1909 *Nowości Lit.* t. XXII–XXIII.

8. Bez atu. Dramat w 3 aktach. Powst. 1908. Nie druk.

9. Don Juan redivivus. Poemat cyniczny. Kr. 1908. Wyd. 2 Kr. 1912.

10. Struny. W-wa 1912.

11. Zwariowane podwórko. Wodewil w 2 aktach. Wyst. W-wa 10 lutego 1913.

Współautor: W. Zalewski-Jastrzębiec.

12. Pajęczyna. Powieść. W-wa 1914.

13. Powrót taty. Rewia. Wyst. W-wa 1917.

14. Monolog. W-wa 1918 *Wesoła Muza*.

15. Ideały a rzeczywistość. Baśń w poemacie o skrzydłach młodości. Poz. 1922.

16. Kawalerowie księżycy. Powieść w dwóch częściach. [Cz. 1]. *Przegl. Wiecz.* 1924 nr 6–69. Wyd. osob. W-wa 1924; [cz. 2]. *Przegl. Wiecz.* 1927 nr 89–146. Wyd. osob. W-wa 1927 (pt. Łów. Z cyklu: Kawalerowie księżycy).

17. Wilczy dół. W 1 akcie. Wyst. W-wa 18 kwietnia 1925.

18. W szponach szantażysty. [Powieść]. [Częstochowa 1932] *Miłość i Życie* nr 1.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Biesiada Lit.* (1909), *Bluszcz*, *Chimera* (1901), *Echa Leśne* (1938), *Echo Tyg.* (1930), *Głos* (1900), *Ilustracja Pol.* (1904), *Kur. Cods.* (1903–1904), *Kur. Por.* (1904, 1910–1911, 1926, 1928, 1939; tu m.in. opowiadania: Pod maską. 1904 nr 45; Uśmiech fortuny. 1911 nr 182–184; Posąg siostry. 1926 nr 252; Tajemnica Edwarda Orysa. 1926 nr 273; Kolia. 1928 nr 50), *Kur. Warsz.* (1903, 1909), *Przedświt* (1928; tu: Unikat. Nr 37–40), *Przegl. Por.* (1906–1907, 1909; tu m.in. opowiadanie: 166 zł polsk. 1909 nr 174–175, 177), *Przegl. Wiecz.* (1926–1930; tu m.in. opowiadania: Prawo ojca. 1926 nr 217–219; „Błatna muzyka”. 1926 nr 239; Na skrzydłach alkoholu. 1927 nr 86), *Romans i Powieść* (1909, 1911; tu opowiadania: Kwiat mimozy. 1909 nr 13; Venus z Milo. 1911 nr 50), *Rzeczy Ciekawe* (1924–1925; tu: Niebieskie konserwy. 1924 nr 2; Tak się gra. Nowela. 1925 nr 3/4, 7/8), *Sowizdrzał* (1916), *Świat* (1907, 1910–1911), *Tyg. Ilustr.* (1911), *Tyg. Pol.* (1901–1903), *Wędrowiec* (1903).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Chochol*. W-wa 1909, *Czarny Kot*. T. 1. W-wa 1917, *Enc. humoru i satyry pol.* Pod red. A. Orłowskiego. T. 4. W-wa 1914, *Jednodniówka artyst.-teatr.* W-wa 1917, *Młodym. Jednodniówka*. W-wa 1906, *Pamiętka z re-duty pod znakiem „Starej Warszawy”*. [W-wa 1911].

Był redaktorem *Książki pamiątk. wyd. z okazji dziesięciolecia Związku Aktorów i Kompozytorów Sceniczných „Zaiks”*. (1918-1928). W-wa [1928].

OPRACOWANIA

Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — Nasza satyra. Jan Stanisław Mar. *Wędrowiec* 1906 nr 8. — Otwarcie teatrzyku „Eldorado”. *Kur. Por.* 1926 nr 129. — c.: „Revue” Mara w „Eldorado”. *Przegl. Wiecz.* 1926 nr 162. — *Książka pamiątk. Związku Autorów i Kompozytorów Sceniczných „Zaiks”*. W-wa [1928] passim. — *Ten jest z ojczyzny mojej. Polacy z pomocą Żydom. 1939-1945*. Oprac. W. Bartoszewski, Z. Lewinówna. W-wa 1966 s. 307; wyd. 2 Kr. 1969 s. 273 [dot. sprawy aresztowania]. — Mar Jan Stanisław. *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 190. — L. SEMPOLIŃSKI: Wielcy artyści małych scen. W-wa 1968. — R. LOTH. Mar Marian Stanisław. *Pol. słownik biograf.* T. 19 (1974).

Samotni. WŁ. OKR. [W. OKRĘT]. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 327. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 1 s. 590-591. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 143-144. — A. GOLDBERG.

Ogniw 1905 s. 77-78. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 49. — *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 255. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 10.

Historia dwojga ludzi i jednego filistra. E. CZEKAŁSKI. *Prawda* 1909 nr 40. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1909 nr 38. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1910 s. 410.

Don Juan redivivus. L. C. [L. CHOROMAŃSKI]. *Spoleczeństwo* 1908 nr 115. — [H. GALLE]: Pierwsze wloty. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 15. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 336. — M. WIKSZEMSKI. *Prawda* 1908 nr 9. — MIECZ. F. Z. [M. FINKELSTEIN-ZIEBOWSKI]. *Młoda Muz.* 1909 nr 1. — S. GACKI. *Świat* 1909 nr 6. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1909 s. 152. — Z. RÓŻYCKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 527. — *Mucha* 1912 nr 15.

Struny. Z. DĘBICKI: Wśród poetów. *Kur. Warsz.* 1912 nr 39. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1912 s. 375-376. — *Prawda* 1912 nr 15.

Pajęczyna. MIN. POZ. [M. POZNAŃSKI]. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1914 nr 245.

Kawalerowie księżycy. a. b. [A. BREZA]. *Rzeczpospolita* 1924 nr 171 wiecz. — Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1924 nr 184. — L. PIWIŃSKI. *Przegl. Współcz.* 1928 t. 22 s. 351.

Wilczy dół. B. Ż. [T. BOY-ZELEŃSKI]: Premiera w „Szkarłatnej Masce”. *Kur. Por.* 1925 nr 109; przedr. *Pisma*. T. 21. W-wa 1964. — J. J. WOŁOZYNOWSKI. *Rzeczpospolita* 1925 nr 110.

MARKOWSKA MARIA (1878-1939)

Pseud. i krypt.: KRUK; M. M.; MAZURKA (wg P. Hertz); MRKA; VIA.

Poetka, pisarka dla dzieci.

Ur. w 1878 lub 1880 w Płocku lub w Terespolu nad Bugiem. Po ukończeniu szkół w Warszawie, początkowo pracowała jako nauczycielka w Płocku, a następnie wyjechała na studia do Berlina. W 1901 związała się z Polską Partią Socjalistyczną (przyjęła pseudonim partyjny Kruk). Pełniła funkcję sekretarza berlińskiej PPS, w kraju należała do sekcji krakowskiej. Od lipca 1901 przebywała w Katowicach i współpracowała z Esterą Golde przy redagowaniu *Gazety Robotniczej*. W 1902 zamieszkała w Krakowie i prawdopodobnie studiowała historię i literaturę, równocześnie przez kilka miesięcy pełniła funkcję redaktorki *Gazety Robotniczej* (po aresztowaniu E. Golde i jej zastępców). W 1902-1904 była prelegentką Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza. W 1903 przebywała na Litwie. W 1904 była na Capri. W latach 1905-1907 prowadziła w Warszawie ożywioną działalność na rzecz ruchu robotniczego, za co została aresztowana i więziona na Pawiaku. Mąż jej, Henryk Minkiewicz, był również działaczem PPS. Zmarła 8 marca 1939.

TWÓRCZOŚĆ

1. Za wolność. Londyn 1902. Zob. też poz. 5.

Poemat, powst. 1899.

2. Burza. Kr. 1909. Zob. też poz. 5.

Tu m.in. wiersz pt. Hej, co mi tam! (*Robotnik* 1901 nr 42), drukowany również w ulotkach, przedrukowywany w antologiach, rozpowszechniany jako utwór anonimowy, opracowany także do śpiewu.

3. Melodie śmierci. Kr. 1909. Zob. też poz. 5.

4. O królu węzów i o Jašku. Baśń tatrzańska. W-wa 1909. Wyd. nast. Poz. 1914.

5. Poezje. Kr. 1909.

Tu cykle: Burza, Melodie śmierci, zob. poz. 2 i 3.

6. Grunwald. Kr. 1910.

Popularna broszurka historyczna. Współautor: Leon Wasilewski.

7. Bajki. W-wa 1911.

8. Hej, biją dzwony! Kr. 1911.

Wiersz.

9. Lalki Marychny. Lw. 1911.

10. Co się raz w kuchni działo. W-wa 1912. Wyd. nast. W-wa 1924.

11. Najpiękniejsze baśnie. 12 bajek. Lw. 1912.

12. O cudownej księżniczce. 6 bajek. Lw. [1912].

13. O zbójcach srogich czterdziestu. 6 bajek. Lw. 1912.

14. W zimową noc. Obrazek sceniczny w 4 odsłonach. *Mały Światac* 1913 nr 1–5. Wyd. osob. W-wa 1918 *Teatr Lud.* 10.

Nagrodzony na konkursie im. F. Marzyckiej we Lwowie.

15. Przejdzim Wisłę, przejdziem Wartę... 1795–1815. Powieść historyczna. W-wa 1922 [1921].

Dla młodzieży.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 5450, Bibl. Jagiel. sygn. 7371 IV, 3.

Utwory zamieszczała w następujących czasopiśmiech: *Chimera* (1901), *Czestochowanin* (1929), *Czyn Młodzieży* (1926–1927), *Dzien. Lud.* (1929), *Gaz. Lud.* (1916), *Gaz. Podhalańska* (1915–1916), *Gaz. Pol.* (Chicago 1900), *Gaz. Rob.* (1902), *Gaz. Wil.* (1906), *Głos* (1900–1902; tu m.in. tłum.: H. von Hofmannsthal: Śmierć Tycjana. 1901 nr 48–50), *Głos Kobiet* (1921), *Głos Narodu* (1899, 1915; tu m.in.: wiersz pt. Od pół. 1899 nr 155), *Górnik* (1926), *Idea* (1909), *Krytyka* (1905, 1908–1909), *Kur. Codz.* (1905; tu tłum.:

S. Lagerlöf: Płomyk. Nr 239–250, 252–253), *Kur. Lw.* (1900), *Kur. Warsz.* (1925), *Lit. i Sztuka* dod. *Ludzkości* (1907), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907–1908), *Ludzkość* (1906), *Naprzód* (1905–1907, 1909–1910, 1922; oraz z teki pośmiertnej wiersz: Towarzysze! 1939 nr 121), *Nasz Kraj* (1908), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1922, 1924), *Ogniw* (1903–1905; tu m.in. tłum.: G. Hauptmann: Z dramatu „Biedny Henryk”. Akt II scena 6. 1903 nr 7; S. Lagerlöf: Studnia mędrców. 1904 nr 47–48; H. von Hofmannsthal: Elektra. Fragm. 1904 nr 1; S. Lagerlöf: Wyzwalająca śmierć. [Fragm. powieści Gösta Berling]. 1905 nr 8), *Pobudha* (1929), *Polska Odrodzona* (1924), *Prawda* (1896, 1900–1901, 1911; tu m.in.: wiersz pt. Mrokiem. 1896 nr 11 (debiut); tłum. H. von Hofmannsthal: Ślepiec i śmierć. 1901 nr 7–8), *Prawo Ludu* (1909–1921), *Promień* (1905), *Promyk* (1909–1910), *Przedświt* (1909–1911), *Przyj. Ludu* (1901), *Przyj. Młodzieży* dod. do *Wieniec-Pszczółka* (1929), *Robotnik* (1901, 1905, 1909, 1919, 1930, 1939), *Rzeczpospolita* (1924), *Sfinks* (1908, 1911–1912; tu m.in.: cykl wierszy pt. Kora porwana. 1912 t. 2 s. 309–315), *Tarnowianin* (1914), *Trybuna* (1906–1907; tu cykl felietonów politycznych pt. Wieści z zaboru pruskiego. Nr 7–10), *Tydzien* dod. *Kur. Lw.* (1900–1902, 1904–1905; tu m.in. tłum.: M. Gorki: Pieśń o Sokole. 1901 nr 49), *Widnokręgi* (1910), *Wieczory Rodz.* (1905), *Wieniec-Pszczółka* (1925–1926; tu m.in.: Bieda uczy rozumu. 1925 nr 10–18; O Jozukie, co na przedpieklu służył. 1925 nr 25–32; O starym żołnierzu. 1925 nr 45–52; Siwy gołąbek. 1926 nr 1–10), *Wiś Ilustr.* (1911), *Wyzwolenie Spół.* (1925, 1928–1929), *Z Bliska i z Daleka* (1913), *Zgoda* (Chicago 1900), *Związkowiec* (1938), *Życie Rob.* (1924).

Ponadto w wydawnictwach i książkach zbiorowych: *Antologia współcz. poezji pol.* Zebrał E. Słoński. W-wa 1926, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Czerwona lutnia*. T. 1, t. 4. Chicago 1911, *Kalendarz rob.* Kat. 1910, toż 1912, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1914*. Tarnów 1913, *Leć, pieśni!* Wyd. Z. Klemensiewicz. Kr. 1914, *Lutnia rob.* Kr. 1906, toż [Kr.] 1925, *Lany ojczyste*. Oprac. S. Demby. [W-wa 1916], *Mysł. Księga zbior.* W-wa 1904, *Na barykady... W-wa [1917], Od Asnyka do poetów wielkiej wojny*. [Oprac.] J. Mirski [J. Kretz]. Lw. 1921, *Pieśni pracy i walki*. W-wa 1919, *Pieśni rob.* Berlin 1931, *Pieśni wolnego ducha*. Petersburg. 1917, *Pieśni pol. w latach wielkiej wojny*. Oprac. L. Szczepański. Kr. 1916, *Pol. pieśń wojenna*. Lw. 1916, *Rozdzielił nas, mój bracie... Zakopane 1916, Sztandar (czerwony)*. Album ku uczczeniu pamięci Bolesława Czerwieńskiego. Kr. 1906, *Śpiewnik rob.* W-wa 1905, *Śpiewnik*

rob. PPS. Tor. 1920, *Śpiewy i deklamacje dla robotników*. [Toledo, Ohio] 1909, *Wybór poezji*. Kr. 1917, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903, *Z duszy narodu*. [W-wa 1911], *Z duszy poetów*. [W-wa 1914], *Z pieśni naszych*. Wyd. 2. W-wa 1922, *Z walki i pracy*. Tor. 1920, *Zbiór pieśni*. W-wa [1909?], *Zbiór pieśni rewolucyjnych*. Dąbrowa 1919, *Zbiór poezji*. Kr. 1905, *Ziemia pol. w pieśni*. Oprac. J. Lorentowicz. W-wa [1913], wyd. 2 W-wa [1914].

Przekłady i przeróbki

1. E. Verhaeren: Jutrznie. Kr. [1904].
2. S. Lagerlöf: Legendy o Chrystusie. W-wa 1905 *Książki dla Wszystkich* 280.
3. O. Wilde: De profundis. Szkice i listy z domu karnego w Reading. *Ogniwo* 1905 nr 22-32. Wyd. osob. W-wa 1906.
4. A. Meyer: Wojna w dobie dzisiejszej. Kr. 1910.
5. Podania Hellady. Według L. Schwoba oprac. ... Lw. 1916.

Ponadto w czasopismach zamieszczała przekłady utworów następujących autorów: H. Gautier-Villas, G. Geijerstam, M. Gorki, G. Hauptmann, L. Hearn, H. Hofmannsthal, S. Lagerlöf, F. Macleod, M. Rosenfeld, H. Sachs, oraz anonimowych wierszy ja- pońskich.

Listy i materiały

1. Do M. Wystouchowej z 1900. Rkps Ossol. sygn. 7188/II (autorstwo listu prawdopodobne).
2. Do J. Kasprwicza z 1902. Rkps Ossol. sygn. 6439/I.
3. Do F. Siedleckiego z 1904. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7269.
4. Do J. z Markowskich Siedleckiej 6 listów z 1904-1912 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7271.
5. Do F. i J. Siedleckich z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7269.
6. Do S. Dembego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2737.
7. Od J. Siedleckiej b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7271.

OPRACOWANIA

Konkurs „Prawdy”. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 3 [m.in. o przyznaniu odznaczenia za poemat „Ostatnie kartki”]. — *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903 s. 367. — M. SOKOLNICKI: Czternaście lat.

W-wa 1936. — A. PRÓCHNIK: Kobieta w walce o niepodległość i socjalizm w Polsce. W-wa 1938 s. 31-32.

(Nekrologi) *Naprzód* 1939 nr 74; *Robotnik* 1939 nr 73.

B. LIMANOWSKI: Pamiętniki. T. 2-3. W-wa 1958-1963 passim. — M. SOKOLNICKI: Rok czternasty. Londyn 1961. — J. Z. JAKUBOWSKI: Poetki Młodej Polski. Zebrał i oprac. W-wa 1963 s. 19. — D. WAWRZYKOWSKA-WIERCICHOWA. *Śpiew w Szkole* 1965 nr 4 [przypisuje Markowskiej przekład Międzynarodówki]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — D. WAWRZYKOWSKA-WIERCICHOWA: Polska pieśń rewolucyjna. W-wa 1970. — K. SIEMOCKA: Poezja rewolucyjnego ruchu robotniczego. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* Seria V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973 s. 734-735, 754. — R. LOTH. *Pol. słownik biogr.* T. 20 (1975).

Za wolność. ks. K. C. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 78 s. 302.

Melodie śmierci. E. CZEKALSKI. *Prawda* 1910 nr 3. — J. LORENTOWICZ. *Lit. i Sztuka* 1910 nr 2 dod. *Nowej Gaz.* — A. NOWACKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 9.

O królu węzów i o Jaśku. M. DYMOWSKA. *Wychow. w Domu i Szkole* 1909 s. 60-61. — C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1909 s. 207.

Poezje. A. WRZESIEŃ [A. LANGE]: Poezja więzienna. *Krytyka* 1909 t. 1 z. 2 s. 100 [dot. wiersza Hej, co mi tam!]. — J. WAGA [K. BLESZYŃSKI]. *Przedświt* 1910 nr 488-489. — J. DĄBROWSKI. *Krytyka* 1910 t. 2 s. 197-198.

O cudownej księżniczce. *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 277.

O zbójcach srogich czterdziestu. *Sz. Kur. Litewski* 1912 nr 277.

W zimową noc. M. GERSON-DĄBROWSKA. *Teatr Lud.* 1924 nr 11/12.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę... A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Rzeczpospolita* 1921 nr 348 por.

Recenzje przekładów

E. Verhaeren: Jutrznie. K. RADOŚLAWSKI [K. KELLES-KRAUZ]. *Głos* 1905 nr 22. — K. KRANZ. *Naprzód* 1905 nr 234. — Te. M. [T. MIANOWSKI]. *Tydzień* 1905 s. 64.

O. Wilde: De profundis. W. JABLONOWSKI. *Książka* 1906 s. 228-229.

MIESZKOWSKI ANTONI (1865–1900)

Pseud. i krypt.: A. J. S.; A. J. SĘK; A. M.; (A. M.); AEM; AEM.; (AEM.); ANT. J. SĘK; ANT. PÓZ. SĘK; ANT. MIESZ.; ANT. MIESZK.; ANTONI M-SKI; MORA; NEMO; PUK; S. A. J.; SĘK; SĘK A. J.; SĘK ANTONI JÓZEF; SĘK J. A.; x. y. z.; ***.

Publicysta, nowelista.

Antoni Wincenty urodził się 7 czerwca 1865 w Kozłowie koło Pułtuska, w rodzinie ziemiańskiej; syn Antoniego i Franciszki z Markowskich. Uczęszczał do gimnazjum realnego w Warszawie, studiował tamże w szkole handlowej (1880/1881–1881/1882) i następnie na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (1884/1885–1885/1886). Pod koniec 1886 wrócił do Warszawy i od 1887 był sekretarzem redakcji *Kuriera Warszawskiego*. W 1891 został sekretarzem *Wieku* i *Tygodnika Ilustrowanego*. Wydelegowany w końcu 1891 przez redakcję *Wieku* do Łodzi, pisał felietony o tematyce łódzkiej i stał się inicjatorem stworzenia agencji *Wieku* w tym mieście. W 1892 objął redakcję działu literackiego *Dziennika Łódzkiego*. Po powrocie do Warszawy był w 1894–1896 redaktorem *Kuriera Codziennego*. W 1898 wyjechał ponownie do Łodzi i organizował redakcję *Goińca Łódzkiego*, w którym prowadził dział literacki. W 1900 wrócił do Warszawy i był sekretarzem redakcji *Wieku*. Zmarł w Warszawie 7 sierpnia 1900.

TWÓRCZOŚĆ

1. Bawmy się w żołnierzy!... Kartka z niedawnej przeszłości. Kr. 1885.

2. Sługa Boży. Kartka z niedawnej przeszłości. [Kr. 1885].

3. Wincenty Rapacki. Sylwetka jubileuszowa. 1861–1886. *Nowa Reforma* 1886 i odb.

4. Nowele. Kr. 1888.

Zawartość: Franek Żołnierzak. Kartka z życia codziennego. (*Romans i Powieść* 1884 nr 183–185; *Przegl. Lit. i Artyst.* 1885 nr 7/8–9/10); Optymista. Kartka z życia codziennego. (*Gaz. Pol.* 1885 nr 65); Nieszczęśliwi. Dzień z życia. (*Nowa Reforma* 1885 nr 272–273); Stróż. Z walki o byt. (*Gaz. Pol.* (Czerńowiec) 1886 nr 68–69; *Gaz. Pol.* (W-wa) 1886 nr 122); Znachorka. Obrazek wiejski. (*Nowa Reforma* 1885 nr 101; *Tyg. Powsz.* 1885 nr 23); Justysia. Obrazek wiejski. (*Romans i Powieść* 1884 nr 169); Paweł Rydz. Kartka ze wspomnień młodości. (*Nowa Reforma* 1885 nr 253); Wojtek. (*Romans i Powieść* 1884 nr 168); Dziedzic. Obrazek wiejski. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 285); Stasielk. Szkic do obrazka. (*Dla Stryja*. Lw. 1887 s. 40).

5. Nowele. Seria druga. W-wa 1890.

Zawartość: Malcy. (*Kur. Codz.* 1889 nr 18); Staruszkowie. (*Tyg. Ilustr.* 1888 nr 313); Matka. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 353 z podtyt.: Z motywów wiejskich); Panienska. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 1); Kuzynka Zosia. (*Kur. Codz.* 1888 nr 220–221); Dere-sze; Złe miejsce. (*Gaz. Pol.* 1888 nr 290–294); Pantofelek. (*Kur. Warsz.* 1887 nr 216 z podtyt.: Historia letnia); Dzwonek. (*Kur. Warsz.* 1888 nr 42 z podtyt.: Humoreska); Kazia; Panna Genia. (*Kur. Codz.* 1889 nr 178); Aktorska para; Czysta miłość. (*Kur. Codz.* 1889 nr 346 z podtyt.: Z cyklu obrazków zakulisowych).

6. Prolog odegrany na otwarcie sezonu zimowego w teatrze łódzkim. Wyst. Łódź 29 września 1894. *Ogł. Kur. Codz.* 1894 nr 270.

Ponadto przekład cze.s. utworu: Przed wypadkiem w rodzinie. *Nedělní listy* dod. *Hlasu národa* 1890.

Artykuły, recenzje teatralne, felietony, opowiadania umieszczał w czasopiśmie: *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1893–1894, 1896–1897; tu m.in.: Granice naturalizmu w sztuce. 1897 nr 5, nr 7), *Gaz. Codz., Gaz. Kr.* (1881–1882), *Gaz. Lw.* (1882), *Gaz. Nar.* (1885, 1890), *Gaz. Pol.* (Czerńowiec 1886), *Gaz. Pol.* (W-wa 1885–1886, 1888), *Goińca Łódzkiego* (1898; tu m.in.: Więcej o sobie. Nr 27; Dziecko — prolog dramatu. Nr 272), *Kłosa* (1886), *Kolce* (1877–1878), *Kur. Codz.* (1884–1885, 1888–1897; tu m.in.: Gwiazdy, gwiazdki, gwiazdeczki. Zagadki portretowe. 1885 nr 4, 6, 8, 11, 18, 24, 32; stały felieton: Lusterko warszawskie. 1885 nr 1–164; tłum.: E. Zola: Podróż poślubna. 1889 nr 232; w rubr.: Z teatru, Ze sceny. 1894–1895), *Kur. Kr.* (1887; tu m.in.: Kotek. Humoreska. Nr 4–5; tłum.: P. Mariager: Za szczęśliwi. Opowiadanie z przeszłości. Nr 246–250), *Kur. Niedzielny* (1898), *Kur. Warsz.* (1887–1892, 1896; tu m.in.: Lornetka. 1890 nr 327; Niespodzianka. 1891 nr 1; Pamiętnik pana Franciszka. 1891 nr 64; Aktorka. 1891 nr 232; Powieść do prospektu. 1892 nr 31; Pamiętnik suflera. 1892 nr 30–97; Nieboszczyk dziennikarz. Z notatek redakcyjnych. 1896 nr 323–324), *Nowa Reforma* (1885–1887), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1884–1886; tu m.in.: rubr.: Z teatru, Przegląd teatralny. 1884–1886; tłum.: P. Mariager: Za szczęśliwi. Opowiadanie z przeszłości. 1886 nr 4), *Romans i Powieść* (1883–1884; tu m.in. tłum.: J. Devall: Bałamutka. Nowela. 1883 nr 152–156; P. Mariager: Za szczęśliwi. Opowiadanie z przeszłości. 1884 nr 184–

-185), *Słowo* (1897), *Świat* (1895; tu: Martwy staw. Z teki krajobrazów. Nr 1), *Tyg. Ilustr.* (1888-1890, 1893-1896; tu m.in.: Granice naturalizmu w literaturze i sztuce. 1888 nr 283-284; felietony pt. Z tygodnia na tydzień. 1893-1895; Na balu. 1894 nr 4; Na wybory. 1894 nr 22), *Wiek* (1891-1892; tu m.in.: cykl felietonów o Łodzi pt. Miasto i ludzie. 1891; w rubr.: Przegląd teatralny. 1891-1892; Z teatru. 1892), *Wiek Ilustr.* (1900).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Kalendarz „Wiek” ilustr.* W-wa 1893 (tu: Z teki krajobrazów. Martwy staw. S. 55-57), *Monologi*. Z. IV. Lw. 1893. *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 63 (tu: Monolog bez tytułu), *Roczn. artyst.-lit.-teatr., ilustr. na r. 1899. Łódź 1899* (tu: Powieść do prospektu. Z notatek dziennikarza. S. 44-53), *Światła i cienie*. W-wa 1888 (tu: Kotek. Humoreska. S. 136-141).

Przekłady

F. de Nion: Trianon w ostatniej dobie. T. 1-2. Lw. 1900.

Pod pseud. Mora.

Listy

1. Do W. Bełzy 2 listy z 1886. Rkps Ossol. sygn. 12656/II, 12661/II.

2. Do M. Bałuckiego z 1887. Rkps IS PAN w W-wie sygn. 285.

3. Do Z. Sarneckiego 13 listów z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6716 III.

4. Do nieznanego adresata z 1889. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7029.

5. Do L. Rydla 5 listów z 1895-1896 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260.

6. Do A. Wiślickiego. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 80.

7. Od M. Frenkiela 2 listy z 1887. Ogl. E. Makomaska. *Teatr* 1969 nr 12, 1970 nr 3.

8. Od G. Zapolskiej 3 listy z 1887. Rkps w posiadaniu rodziny G. Zapolskiej. [Inf. w książce: J. Czachowska: Gabriela Zapolska. Kr. 1966 s. 518].

9. Dopisek na wierszu M. Konopnickiej. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6006.

OPRACOWANIA

P. CHMIELEWSKI: Debiuty nowelistów. *Ateneum* 1886 t. 1 s. 148-149. — [W. TRAMP-CZYŃSKI]: Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.*

1887 nr 51. — A. NOWICKI: Przegląd prasy. *Życie* 1889 nr 47. — C. JELLENTA: Spowiedź zbira, ułożył z dowodów piśmiennych... [w książce:] *Forpocztę. Książka zbior.* Lw. 1895 s. 204-267. — „*Kurier warszawski*”. *Książka jubileuszowa*. W-wa 1896. — Redaktorzy warszawscy. *Niwa* 1896 nr 24. — *Niwa* 1896 nr 35.

(Nekrologi:) A. DOBROWOLSKI. *Kur. Por.* 1900 nr 218; h.: Z żalobnej karty. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 609; W. Tr. [W. TRAMP-CZYŃSKI]: *Z Warszawy. Biesiada Lit.* 1900 nr 33; *Gaz. Lw.* 1900 nr 183; *Gaz. Pol.* 1900 nr 181; *Goniec Łódzki* 1900 nr 180; *Kraj* 1900 nr 30; nr 31; *Kur. Codz.* 1900 nr 216; nr 217; nr 219; *Kur. Warsz.* 1900 nr 217; nr 218; *Rozwój* 1900 nr 180; *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 33; *Tyg. Mód i Powieści* 1900 nr 33; *Tyg. Pol.* 1900 nr 33; *Wędrowiec* 1900 nr 32; *Wiek Ilustr.* 1900 nr 216, nr 217.

Goniec Łódzki 1901 nr 177. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 10 (1901). — T. GORCZYCA: Debiut sceniczny T. Jaroszyńskiego w świetle listów Reymonta. *Prace Polonist.* S. XXIV (1968) s. 218. — J. J. LIPSKI: A. J. Sęk. A. Mieszkowski. W książce: *Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”*. T. 1. W-wa 1973 s. 377-380. — K. MELOCH. *Trybuna Opolska* 1973 nr 5. — W. KASZUBINA. *Pol. słownik biogr.* T. 21 (1976).

Bawmy się w żołnierzy!... H. [C. JELLENTA]. *Prawda* 1885 nr 39. — J. K. K.: Notatki literackie. *Kur. Codz.* 1886 nr 7.

Nowele. W. P. *Prawda* 1887 nr 52. — B. *Przeł. Powsz.* 1888 t. 18 s. 387-388. — K. KASZEWSKI. *Kłosy* 1888 nr 1190. — E. PAKOSZ. *Głos* 1888 nr 11. — SYLF. *Kur. Kr.* 1888 nr 22. — Z. 1.: Nowy powieściopisarz. *Przeł. Lit. dod. Kraju* 1888 nr 31. — *Ateneum* 1888 t. 2 s. 553-554. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1889 nr 47. — G. ZAPOLSKA. *Przeł. Tyg.* 1889 nr 5; przedr. w książce: *Dzieła wybrane*. T. 1: Publicystyka. Wr. 1958 s. 40-44. — W. STEBELSKI: Nowe książki. *Kur. Codz.* 1890 nr 105. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1890 nr 14.

Nowele. Seria druga. A. O. *Kur. Por.* 1890 nr 84. — F. BRODOWSKI. *Gaz. Pol.* 1890 nr 169. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 82. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 7, 11. — A. KRZYŻANOWSKI [N. KRZYŻANOWSKA]. *Tyg. Mód i Powieści* 1890 nr 29. — K. J. NITMAN. *Ateneum* 1890 t. 2 s. 557-558. — ZYG. PIET. [Z. PIETKIEWICZ]. *Prawda* 1890 nr 22. — F. RAWITA [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Kłosy* 1890 nr 1290. — [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1890 nr 32.

MILEWSKA ANIELA (1841–1896)

Pseud. i krypt.: A.; A. M.; AN; AN...MIL...; ANIELA M.; MILANA; ŚLEPOWRON.

Powieścio- i dramatopisarka, publicystka.

Aniela Zuzanna Eufrozyna Maria urodziła się 25 marca 1841 w Mikorzynie, powiat Konin, w rodzinie ziemiańskiej; córka Józefa i Konstancji z Wierzchlejskich. Mieszkała w rodzinnym Mikorzynie. Od 1878 przebywała często w Warszawie i w Broniszach koło Warszawy. Nadsyłała korespondencje do czasopism poznańskich. W 1882 podróżowała do Austrii i Włoch. Prowadziła działalność oświatową wśród ludu. Zmarła w Warszawie 10 grudnia 1896.

TWÓRCZOŚĆ

1. Anna. Dramat w 4 aktach. *Bibl. Warsz.* 1873 t. 2 s. 433–473, t. 3 s. 13–36. Wyd. osob. W-wa 1873.

2. Pan Władysław. Komedia w 3 aktach. *Warta* 1877 nr 176–184. Wyd. osob. Poz. 1877.

3. Matka artysty. Powieść. *Warta* 1878 nr 202–222. Wyd. osob. Poz. 1879.

4. Zygmunt. Sześć obrazków dramatycznych. *Warta* 1878 nr 223–231. Wyd. osob. Poz. 1878.

Przekład czes.: J. Nečas. 1885.

5. Rozstajne drogi. *Warta* 1881 nr 365–381. Wyd. osob. Poz. [b.r.].

6. Sieroce dzieje. Powieść. *Dzien. dla Wszystkich* 1881 nr 1–34. Wyd. osob. T. 1–2. Lw. 1882.

7. Pamiętnik garbuska. *Dwutyg. dla Kobiet* 1882 nr 4–9.

8. Miłość a pieniąż. Nowela. *Dwutyg. dla Kobiet* 1884 nr 3–6 i odb. 1885.

9. Wojna szwedzka. *Oświata* [1884?] i odb. Poz. 1884. Wyd. 2 Poz. 1898.

10. Na tle małego miasteczka. Obrazek społeczny. *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* 1885/1886 nr 1–6 i odb. 1886.

11. Jednemu szydła gołą, a drugiemu brzytwy nie chcą. Dramat w 5 aktach. Powst. 1890. Nie druk., nie wyst.

12. Jarmark na św. Dominika. Powiastka z dziejów Gdańska. Gdańsk 1893.

13. Nasze panny. *Dzien. Poz.* 1894 nr 153–172 i odb.

14. Powieści na tle życia mieszczańskiego. Poz. 1894.

Zawartość: Ukarana дума pani Maciejowej; Swarliwa niewiasta, dach kapiący; Nigdy za późno, aby się poprawić.

15. Studentka. *Dzien. Poz.* 1896 nr 99–120 i odb.

16. Złote ziarna z pól ojczystych. Cz. 1. Poz. 1906.

Ciąg dalszy zob. poz. 17.

17. Krwawe blizny. Poz. 1906.

Stanowi część drugą poz. 16.

18. Szalona wyprawa po złoto. Poz. [b.r.].

Powieści, nowele, dramaty, wiersze, artykuły, korespondencje umieszczała w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1873), *Dom Pol.* (1888–1890; tu m.in.: cykl korespondencji: Spoza kordonu. 1888–1890; obrazek: Z życia ludu wiejskiego. 1888 nr 35; Na zachodnich kresach. Szkic na czasie. 1890 nr 17–21), *Dwutyg. dla Kobiet* (1881–1885; tu m.in.: cykl korespondencji: Spoza kordonu. 1881–1885; Pogadanka o wychowaniu. 1884 nr 12–15), *Dzien. dla Wszystkich* (1881), *Dzien. Poz.* (1894, 1896), *Głos* (1889, 1891, 1896; tu m.in.: Ze wsi. 1889 nr 45–50), *Oświata* (1879–1880, 1884), *Piast* (1880, 1886, 1888, 1891; tu m.in. opowiadanie: Bruzda, sołtys z Łobzowa. 1891 s. 81–147), *Ruch Lit.* (1887), *Staszic* (1889; tu opowiadanie: Co się działo niegdyś w Sierakowie. Nr 20), *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* (1885–1887; tu m.in.: cykl korespondencji: Spoza kordonu. 1885–1887), *Warta* (1877–1882, 1887; tu m.in.: cykl korespondencji: Z Kongresówki. 1878–1882; nowelka: Ignas. 1880 nr 312), *Wisła* (1891), *Zorza* (1885; tu powiastki: Gniew, a potem zemsta. Nr 14–16; Święta Agnieszka. Nr 17; Powieść o rozbójnikach osiadłych niegdyś nad Jeziorem Ślesiańskim. Nr 22–23; Historia o zmartwychwstałych młodzieńcach. Nr 48–49).

Ponadto w wydawnictwie zbiorowym: *Prosna. Jednodniówka kaliska.* Kalisz 1895.

Listy

1. Do W. Przyborowskiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

2. Do J. I. Kraszewskiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6521 IV.

OPRACOWANIA

T. Ch.: Z Poznańskiego. *Biesiada Lit.* 1878 nr 152. — J. Ch. [J. CHOCISZEWSKI]: Słów kilka o pracach literackich A. Milewskiej. *Dwutyg. dla Kobiet* 1885 nr 1. — [A. MAZANOWSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 21 [dot. utworu: Opowiadanie starej wieśniaczki].

(Nekrologi:) *Czas* 1896 nr 291; *Kur. Poz.* 1896 nr 289; *Kur. Warsz.* 1896 nr 343; nr 347; *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 51; *Tyg. Mód i Powieści* 1896 nr 52; *Wędrowiec* 1896 nr 51; *Ateneum* 1897 t. 1 s. 193; *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 5.

Wielka enc. powsz. ilustr. T. 47–48 (1911). — W. ALBRECHT. *Pol. słownik biogr.* T. 21 (1976). — W. ALBRECHT-SZYMANOWSKA. *Wielkop. słownik biogr.* W-wa 1981.

Pan Władysław. *Ruch Lit.* 1878 nr 21.

Matka artysty. CASPARUS CLAUDUS. *Kur. Poz.* 1878 nr 247. [Polem.: Extra lineam. *Warta* 1878 nr 226; A. Milewska. *Warta* 1878 nr 228].

Sieroce dzieje. *Dwutyg. dla Kobiet* 1882 nr 22. — *Tyg. Powsz.* 1882 nr 48.

Nasze panny. N. [J. NITOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 27. — *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1895 nr 12; 1896 nr 60. — J. R-s. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 48.

Powieści na tle życia mieszczchańskiego. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 45 s. 292.

Studentka. HODI [J. TOKARZEWICZ]. *Prawda* 1897 nr 3. — V. *Przegl. Tyg.* 1897 nr 5. — *Ateneum* 1897 t. 1 s. 567–568.

Krwawe bliźny. T. R. *Dzien. Poz.* 1905 nr 283.

MINKIEWICZ ROMUALD (1878–1944)

Pseud. i krypt.: K. ROMIN; KAZIM. ROMIN.; KAZIMIERZ ROMIN.; „MARMELADKA”; R. M.; ROMUALD ROMIN.

Poeta, dramatopisarz i publicysta.

Ur. 27 stycznia 1878 w Suwałkach; syn Kazimierza, urzędnika skarbowego, i Karoliny z Michałowskich. Szkołę podstawową ukończył w Augustowie, gimnazjum klasyczne w Mariampolu. W 1895–1900 studiował w Petersburgu na wydziale przyrodniczym. Następnie został asystentem katedry zoologii i anatomii porównawczej na uniwersytecie w Kazaniu. W 1904 doktoryzował się. Uczestniczył w ruchach socjalistycznych i niepodległościowych, za co aresztowano go w 1899 w Petersburgu, w 1902 w Kazaniu. W Warszawie był członkiem PPS i współpracował z wydawanym przez nią nieoficjalnie *Kurierem Codziennym*. Brał udział w rewolucji 1905. Aresztowany, a następnie uwolniony, wyjechał do Galicji, gdzie dłużej zatrzymał się w Zakopanem. W 1905–1916 wyjeżdżał parokrotnie za granicę. Pracował naukowo na stacjach morskich, m.in. w Roscoff, Villefranche, Monaco. Przebywał również w Brukseli i Paryżu. W 1917–1918 pracował w Zakładzie Fizjologii Towarzystwa Kursów Naukowych w Warszawie. W 1918 objął katedrę biologii Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie, od 1919 kierował Zakładem Biologii Ogólnej w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego. W 1926–1931 objął dyrekcję tegoż Instytutu. W 1918–1919 był jednym z redaktorów *Robotnika*. Należał do współorganizatorów Stowarzyszenia Wolnomyślicieli Polskich (1920) i redagował jego organ *Myśl Wolna* (1922–1923). Następnie wraz z Janem Baudouin de Courtenay założył ateistyczny Związek Myśli Wolnej i redagował jego organ *Życie Wolne*. Należał do Związku Zawodowego Literatów Polskich. Żoną jego była Aleksandra z Borkowskich, 1 v. Przewoska. Zginął w czasie powstania 24 sierpnia 1944 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Smutna bajka. W-wa 1903.
Poezje.
2. O pełni życia i o komunie duchowej. Kr. 1907 [1906].

3. Ideał a życie socjalisty. Kr. 1908
Biblioteczka Popularna Życia. Książeczka druga.

4. Utracić wiarę w człowieka... Kr. 1908.

5. Ach. W-wa 1909.
Utwór dramatyczny.

6. Lucjan. Dramat współczesny i przyszłych pokoleń. 5 aktów z prologiem. W-wa 1911 [1910].

7. Nad morzem moim. Księga tęsknoty. W-wa 1911 [1910].

Zawartość: tu m.in. wiersze: Nawroty fal; Dusza mędrca; Nokturn księżycowy; Cisza. (Krytyka 1909 r. t. 4 s. 189-194).

8. U wiecznych wrót tęsknicy. W-wa 1910.

Zawartość: I. Technienie wieczności w poezji Wyspiańskiego. Przemówienie na obchodzie żałobnym w Krakowie w dniu 8 grudnia 1907 r. (Przedświt 1909 nr 5 pt. Technienie wieczności w poezji Stanisława Wyspiańskiego); II. Hymny Jana Kasprowicza. O sercu człowieczym powieść Hiobowa; III. Mądrość i pogoda Leopolda Staffa.

9. Królowna morza, czyli dzień życia. Baśń dramatyczna w 4 aktach. W-wa 1911.

10. Młodzież a uniwersytet. Z powodu zajęć krakowskich. Rozważania ogólne i historyczne. Przedłożenia doraźne. Konkretny plan naprawy stosunków. Kr. 1911.

11. Szopka zwierzęca. W Słońcu 1917 nr 24. Wyd. osob. W-wa 1918 *Zajmujące Czytanki* 326.

Utwór dramatyczny.

12. Listy miłosne i pieśni. Wil. 1922.

13. O polską twórczość naukową. W-wa 1922.

14. Triumf. Scherzo w 4 aktach. Ogł. fragm. *Mysł Wolna* 1922 nr 6 (z aktu I). Wyd. osob. całości W-wa [1922].

Część trzecia zamierzonego tryptyku pt. Szczyt a padół.

15. Dogmatyzm i autorytet w nauce i nauce. Wykład inauguracyjny na pierwszych kursach świątecznych urządzonych przez Wolną Wszechnicę Polską dla nauczycieli szkół średnich. W-wa 1927 [na okładce 1928].

Ponadto prace naukowe i popularnonaukowe z dziedziny biologii.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 2984.

Artykuły, szkice i utwory wierszowane zamieszczał w następujących czasopismach: *Błyski Wolnomysłcielskie* (1933), *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza 1915-1916), *Głos Kobiet* (dod. *Robotnika Śląskiego*, *Iskra* (Sosnowiec 1917), *Kosmos*, *Krytyka* (1906, 1909; tu m.in.: Dramat duszy polskiej. 1909 r. t. 4 s. 108-116 [dot. „Róży” Żeromskiego]), *Kultura Pol.* (Kr. 1917), *Kur. Codz.* (organ PPS 1905), *Kur. Por.* (1924), *Łódzianin*, *Mies. Lit. i Artyst.* (1911), *Mysł Wolna* (1922-1923; tu rubr. Niedociągnięcia. 1922),

Naprzód (1908, 1916-1917), *Nowa Gaz.* (1917-1918; tu rubr. Śladem człowieka), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921, 1925; tu m.in. wiersz pt. Idą tłumy. 1921 nr 152-157), *Ogniw* (1905), *Pobudka* (1928), *Pol. Oświata Pozaszkołna* (1925), *Przedświt* (1909), *Przegl. Filoz.* (1907), *Przegl. Wiecz.* (1926), *Przegl. Wil.* (1912, 1914), *Robotnik* (1906, 1918-1921, 1924-1926; tu m.in.: O niezależności nauki polskiej. 1919 nr 99, 101-102; Jutro! [Opowiadanie]. 1924 nr 11-23; oraz rubr.: Książki przyrodnicze. 1926), *Sfinks* (1908), *Sztuka i Życie* (1926), *Trybuna* (1906), *Tydzień* (Piotrków 1905), *Tyg. Ilustr.* (1924), *W Słońcu* (1917, 1919), *Walka* (1902), *Wolnomysłciel Pol.* (kontynuacja *Życia Wolnego* 1929-1934), *Wszczęświat*, *Życie Wolne* (1926-1928).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kalendarz rob.* Kr. 1904; toż 1905; toż 1907, *Kalendarz rob. PPS.* W-wa 1923, *Na nową szkołę.* Kr. 1907, *Nauka pol.* T. 1-2. W-wa 1918-1919, *Pieśni o J. Piłsudskim.* Wyd. 3. Zamość [1920], *Pol. pieśń wojenna.* Lw. 1916.

Listy i materiały

1. Do W. Orkana 7 listów z 1908-1917 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8621 III t. 18.

2. Do G. Daniłowskiego z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2984.

3. Do W. Feldmana z 1911. Rkps Ossol. sygn. 12281/III.

OPRACOWANIA

Enc. powsz. S. Orgelbranda. T. 18 (1912). — *W trzydziestą rocznicę. Księga pamiątk.* PPS. W-wa 1923 s. 131. — Obchód 25 lat pracy twórczej towarzysza prof. R. Minkiewicza. *Robotnik* 1924 nr 82. — W odpowiedzi p. R. Minkiewiczowi. W-wa 1928. — Kłamstwa „Marmeladki”. Odpowiedź na broszurę p. R. Minkiewicza pod pseudonimem „Marmeladka”. W-wa 1928. — Czy wiesz, kto to jest? Pod red. S. Łoży. W-wa 1938. — Z. KORMANOWA: Materiały do bibliografii druków socjalistycznych na ziemiach polskich w l. 1866-1918. Wyd. 2. W-wa 1949 s. 176, 258. — Z. TOMASZEWSKI: Wolnomysłcielstwo R. Minkiewicza. *Euhermer* 1963 nr 4 [wraz z bibliografią art. wolnomysłcielskich]. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. — Pięćdziesiąt lat działalności Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego 1918-1968. W-wa 1968 s. 13, 174-177. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973. — Z. KOSIEK. *Pol. słownik biograf.* T. 21 (1976). — Z. CZERNIEWSKI: Życiorys Minkiewicza z bibliografią biologiczną. [Maszynopis powielany].

O pełni życia i o komunie duchowej. SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Prawda* 1906 nr 47. — *Mysł Niepodległa* 1906 s. 350-351. — L. CH. [L. CHOROMAŃSKI]. *Przegl. Społ.* 1907 nr 2. — M. BUKOWIŃSKA. *Sfinks* 1908 t. 1 s. 150-152.

Lucjan. E. WORONIECKI. *Krytyka* 1911 t. 30 s. 384-385. — E. WORONIECKI. *Książka* 1913 s. 361-362.

Nad morzem moim. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1911 s. 251-252. — E. WORONIECKI. *Książka* 1913 s. 253-254.

U wiecznych wrót tęsknicy. A. DROGOSZEWSKI. *Bibl. Warsz.* 1910 t. 3 s. 589-592.

Królewna morza, czyli dzień życia. B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 28 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959. — E. WORONIECKI. *Krytyka* 1911 t. 30 s. 383.

Młodzież a uniwersytet. -ski. *Slovanský přehled* (Praga) 1912 s. 98.

Triumf. Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1923 nr 126.

MORAWSKA ZUZANNA (1846-1922)

Pseud. i krypt.: ANNA M.; AUTORKA „O SZAREJ GODZINIE”; DĄBROWA A. Z.; PODKOWA; Z. M. Autorka utworów dla dzieci i młodzieży, działaczka oświatowa.

Ur. 11 sierpnia 1846 w Sokolówku w powiecie ciechanowskim. Otrzymała wykształcenie domowe u swej babki, Anny z Młockich Danielskiej. W 1864 rozpoczęła pracę jako nauczycielka prywatna, w 1866 uzyskała patent nauczycielski. Była propagatorką metody pogładowej w nauczaniu. Przez pewien czas prowadziła w Warszawie pensję dla pónien. Za tajne nauczanie w języku polskim została w 1905 aresztowana i więziona w Płocku. Następnie osiadła w Zulinku pod Mławą. W 1873 debiutowała w *Kłosach*. Była współredaktorką *Przyjaciela Dzieci* (1878-1904) i *Bluszczu* (1911-1915), przez wiele lat współpracowała z *Wieczorami Rodzinnymi* i *Tygodnikiem Ilustrowanym*. Zmarła 6 stycznia 1922 w Mławie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Pogadanki z dziećmi. Ułożone metodą pogładową. Cz. 1-2. W-wa 1880.

2. O szarej godzinie. Opowiadanie z dziejów ojczystych. W-wa 1883.

3. Z życia małych dzieci. Dwadzieścia cztery powiastek [sic!] dla dziatwy poczynającej czytać. Kr. 1884. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1890; wyd. 3 W-wa 1897; wyd. 4 W-wa 1907.

4. Nasi znajomi. Dwanaście powiastek dla dzieci od lat ośmiu. Kr. 1885. Wyd. 2 Kr. 1895.

5. Wieczory jesienne. Opowiadanie matki. Kr. 1889.

6. Wilcze gniazdo. Powieść z czasów krzyżackich dla młodzieży dorastającej. W-wa 1889. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1907; wyd. 3 W-wa 1920.

7. Giermek książęcy. Powieść historyczna z XIII w. dla młodzieży dorastającej. W-wa 1890. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1900; W-wa 1960.

8. Z dziejów Słowiańszczyzny kresowej. Opowiadanie historyczne. W-wa 1890.

9. Powieści dla moich przyjaciół. Kr. 1892. Wyd. 2 Kr. 1908.

10. Drobne powiastki dla małych dzieci. W-wa 1893. Wyd. 2 W-wa [1893].

11. Lalka panny Gosi. Powiastka dla małych dziewczynek. W-wa 1894. Wyd. 2 W-wa 1909.

12. Dworek pod górą. Powiastka dla młodzieży. Lw. 1895 *Biblioteczka dla Młodzieży*, t. 33.

13. Jerzy Jaszczur Bażeński. Powieść z XV w. *Goniec Wielkopól.* 1895 i odb. Wyd. 2 popr. W-wa 1898.

14. Wielkie zdolności i przygody Zygmunia. Dwie powiastki dla dzieci. W-wa 1896.

15. Witek z Kleparza. Obrazek. W-wa 1896 *Biblioteczka dla Młodzieży* t. 12. Wyd. 2 W-wa [1907].

16. Wyspa wróżki Marty. Opowiadania i obrazki dla młodzieży. W-wa 1896.

Tu m.in.: Wyspa wróżki Marty. *Wieczory Rodz.* 1893 nr 36-44.

17. Królewicz. Powieść z XV w. [B.m.] 1897. Wyd. nast. W-wa 1901 (wraz z poz. 18).

18. Niedźwiedź. Powieść z XVI w. [B.m.] 1898. Wyd. nast. W-wa 1901 (wraz z poz. 17).

19. Jan Niewdźyd. Powieść z dawnych czasów. [B.m.] 1899. Wyd. nast. Kr. 1901.

20. Król kurkowy. Powieść historyczna z XVI w. Petersb. 1899.

21. Z opowiadania młodego chłopca. 1. W puszczy. 2. Koleją nadwiślańską. W-wa 1898 [1899] *Biblioteczka dla Młodzieży* t. 14.

22. Przygody trzech chłopczyków i jednej dziewczynki. W-wa 1902 [1901].

23. Rotmistrz Wybraniecki. Powieść historyczna. W-wa 1902 [1901].

24. Złota ostroga. Powieść historyczna dla młodzieży z czasów księcia Józefa Poniatowskiego. W-wa 1901. Wyd. nast.: W-wa 1924; W-wa 1928.

25. Cukierki dla malutkich. 24 powiastek [sic!]. W-wa 1902.

26. Czy to ciekawe? 16 krótkich powiastek dla małych dzieci. W-wa 1902.

27. Moje powiastki. 16 krótkich powiastek dla małych dzieci. W-wa 1902.

28. Błękitna wstęga. Powieść z XVI w. *Wieczory Rodz.* 1903 nr 4-30.

29. Z lat dawnych wspomnienia. W-wa 1903.

30. Paniczek. Powieść dla młodzieży. W-wa 1905.

31. Przygody Imć Pana Mikołaja Reja. Powieść z XVI w. dla młodzieży. W-wa 1906. Wyd. nast.: W-wa 1962 [1961].

32. Zmierzch i świt. Powieść z czasów Stanisława Augusta. T. 1-3. W-wa 1906 *Bibl. Dziel Wyborowych* 430-432.

33. Opowiadania z dziejów ojczystych dla domu i szkoły. W-wa 1908. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1918.

34. Pokój z Krzyżakami w Toruniu. Koronacja Zygmunta Augusta. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 42.

35. Powiastki prawdziwe. 12 krótkich powiastek dla małych dzieci. W-wa 1908.

36. Dziewięć powiastek historycznych. W-wa 1909.

37. Fatalna pomyłka Konrada Mazowieckiego. Urywek historyczny. W-wa 1909 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 119.

38. Zabawy w dawnych czasach. W-wa 1909 *Zajmujące Czytanki Hist.*, S. 4 nr 11. Wyd. 2 W-wa 1919.

39. Jerzy Czarny. Powieść historyczna z dziejów Serbii. W-wa 1910 *Bibl. dla Młodzieży* t. 3.

40. Pod Sasowym Rogiem. Powieść z XVII w. W-wa 1910.

41. Adiutant następcy tronu. Powieść z czasów wojny francuskiej. W-wa 1911.

42. Na zgliszczach Zakonu. Powieść dla młodzieży. W-wa 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1928; W-wa 1961 (z podtyt. Powieść historyczna z XV w.).

43. Na dworze królowej Anny. Powieść na tle historycznym. W-wa 1912.

44. Nowe opowiadania z lat dawnych. W-wa 1912.

45. Sprzymierzeńcy. Powieść dla młodzieży z r. 1812. W-wa 1913 [1912].

46. Nigdy!!! Powieść z r. 1813. W-wa 1913 [na okładce 1914].

47. Na posterunku. Powieść historyczna na tle życia księcia Józefa Poniatowskiego. Poz. 1914. Wyd. nast.: wyd. 2 Poz. [1919]; wyd. 3 Poz. 1927.

48. Waterloo. Powieść z 1814 i 1815 r. W-wa [1914].

49. Powiastki i wierszyki. Kijów 1916.

50. Na straży. Powieść z r. 1831. W-wa—Kr. 1917.

51. Carscy bohaterowie. Dramat w 2 aktach. Wyst. W-wa 28 kwietnia 1918.

52. Jasełka. W-wa 1921.

53. Skarbięc Faraona. Opowieść egipska. Poz. 1921 *Dla Wszystkich* 31.

Rękopisy drobnych utworów: *Bibl. Nar.* sygn. 2676, *Bibl. Teatru Nar.* sygn. 3225 (Wyjazd do ślubu. Sztuka w 1 odsłonie. Wg E. Orzeszkowej. Ok. 1900).

Utwory zamieszczała w następujących czasopismach: *Bluszcz* (1909-1915), *Kłosa* (1873; tu debiut, wiersz pt. Bałamutka), *Kur. Por. Warsz.* (1890), *Moje Piśmko* (1902, 1915; tu: Indor. Komedyjka w 1 akcie. 1902 nr 28; Jeńcy. Obrazek sceniczny w 3 odsłonach. 1915 nr 5-6), *Przyj. Dzieci* (1878-1879, 1885, 1896-1897, 1900-1901, 1903-1904; tu m.in.: Wnuczęta. Komedja w 1 akcie. 1887 nr 34-35; Goniwty. Obrazek z XVI w. 1901 nr 22-24; Za gwiazdą. Obrazek sceniczny. 1901 nr 51; Duroe. Opowieść z pierwszych lat Chrystusowych. 1903 nr 1-9;

Wyrok królowej Jadwigi. Obrazek z lat dawnych. 1903 nr 19–20; Agdos. Opowieść z czasów starożytnej Grecji. 1904 nr 23–31; Śmieszne pretensje. Komedja w 1 odsłonie. 1909 nr 18–21; O światłości. Obrazek sceniczny. 1910 nr 52; Bajka. Dialog. 1912 nr 29). *Tyg. Ilustr.* (1886, 1889, 1892–1893, 1895–1896, 1899–1903), *Wieczory Rodz.* (1883, 1891, 1893, 1903, 1906; tu m.in.: Dwaj goście. Dialog. 1883 s. 6–7; Psotnice. Komedja w 2 aktach. 1891 s. 209–212, 220–223, 230–232, 234–240; Obrońca Jasnej Góry. 1903 nr 9–11), *Życie* (W-wa 1888, 1890; tu tłum.: Pierre de Ronsard: Pomnij! 1888 nr 38; V. Hálek: Narzeczona grajka. Cz. 1–5. Powiastka. 1890 nr 33, 35, 37).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Kwiaty i kłosa*. Cz. 2. Poz. 1918, *Na Pol. Macierz Szkolną*. W-wa 1917, *Na wpisy szkolne*. W-wa 1915, *Prawda. Książka zbior. dla uczczenia... A. Świętochowskiego*. Lw. 1899, *Prośna. Jednodniówka kaliska*. Kalisz 1895, *Skarbonka. Jednodniówka*. Kr. 1893, *Skazki polskie*. Petersburg. 1897, *Triumf Krzyża*. Kijów 1914, *Upominek dziatwie pol.* Kr. 1896, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893, *Wiersze i deklamacje dla dzieci*. Oprac. Halina Maria [M. Arct-Golczewska]. W-wa 1899, *Ze swojskiej gleby*. Cz. 1. W-wa 1901.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1879. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6522 IV T. 62.
2. Do R. Wolffa z 1882. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.
3. Do red. *Kur. Warsz.* listy z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.
4. Do Z. Rabskiej 7 listów z 1904–1920. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2726.
5. Do M. Lempickiego (juniora) z 1913. Rkps Ossol. sygn. 6870/II.
6. Do W. z Korzonów Prószyńskiej z 1918. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5949.
7. Do A. Świętochowskiego list b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5318.
8. Materiały rodzinne. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7873 IV.

OPRACOWANIA

S. DEMBY: Album pisarzy polskich (współczesnych). W-wa 1901. — *Enc. powsz. S. Orzelbrandá*. T. 10 (1931), T. 18 (1912). — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — *Kur. Warsz.* 1915 nr 14.

(Nekrolog:) Z. R. [Z. RABSKA]: Z. Morawska. *Tyg. Ilustr.* 1922 nr 4.

Księga pamiątek, Kola Płocczan. W-wa 1931 s. 121. — K. KULICZKOWSKA: Literatura dla dzieci i młodzieży. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. IV: *Lit. pol. w okresie realizmu i naturalizmu*. T. 2. W-wa 1966. — G. SKOTNICKA: Z zagadnień historycznej beletrystyki dla dzieci i młodzieży Z. Morawskiej. *O literaturze dla dzieci i młodzieży*. W-wa 1975. — J. Z. BIAŁEK, G. SKOTNICKA. *Pol. słownik biogr.* T. 21(1976).

Pogadanki z dziećmi. -§- [H. SIENKIEWICZ]. *Gaz. Pol.* 1880 nr 277; przedr. *Dzieła*. T. 52. W-wa 1950. — *Kur. Codz.* 1880 nr 279. — [P. CHMIEŁOWSKI]. *Ateneum* 1881 t. 1 z. 1.

O szarej godzinie. [A. DYGASIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1882 nr 48. — K. Kr. *Tyg. Ilustr.* 1883 t. 1 nr 5. — P. R. [R. PLENKIEWICZ]. *Ateneum* 1883 t. 1 s. 174–176.

Z życia małych dzieci. FANTAZY [W. GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 345.

Nasi znajomi. FANTAZY [W. GOMULICKI]. *Kur. Codz.* 1885 nr 345. — *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 49.

Wieczory jesienne. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 341.

Wilcze gniazdo. A. DYGASIŃSKI. *Życie* (W-wa) 1888 nr 51. — M. WOŁOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1888 nr 311. — *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 51.

Giermek książęcy. *Tyg. Ilustr.* 1889 nr 50.

Z dziejów Słowiańszczyzny kresowej. A. JACZYŃOWSKI. *Ateneum* 1893 t. 2 s. 217–219.

Lańka panny Gosi. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 51.

Jerzy Jaszczur Bażeński. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 50.

Wielkie zdolności i przygody Zygmunia. M. D. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 49.

Witek z Kleparza. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 50.

Wyspa wróżki Marty. C. N. [C. NIEWIADOMSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 49.

Królewicz. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 51.

Jan Niewdźyd. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 52.

- Król kurkowy. *Tyg. Ilustr.* 1898 i 1899. — N. [K. MORAWSKA]. *Przeł. Pol.* nr 15 t. 133 s. 142.
- Przygody trzech chłopczyków i jednej dziewczynki. GOM. [W. GOMULICKI]. *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 49.
- Rotmistrz Wybraniecki. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 457.
- Złota ostroga. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 458. — *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 51. — *Życie i Sztuka dod. Kraju* 1901 nr 50.
- Cukierki dla malutkich. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 50.
- Z lat dawnych wspomnienia. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1903 s. 10.
- Przygody Imć Pana Mikołaja Reja. H. GALLE. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 48/49. — J. MUKLANOWICZ. *Książka* 1907 s. 236.
- Zmierzch i świt. A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1906 s. 488.
- Opowiadania z dziejów ojczy-
stych dla domu i szkoły. *Bluszcz*
1908 nr 50. — K. KALKSTEIN-LEWANDOWSKA.
Książka 1909 s. 491-492.
- Pod Sasowym Rogiem. H. GALLE.
Tyg. Ilustr. 1909 nr 49. — *Bluszcz* 1909
nr 50.
- Adiutant następcy tronu. *Tyg.
Ilustr.* 1911 nr 48. — C. NIEWIADOMSKA.
Książka 1912 s. 174.
- Na zgliszczach Zakonu. Ke.
Tyg. Ilustr. 1910 nr 50. — E. LENARTOWSKA.
Książka 1912 s. 74-75.
- Na dworze królowej Anny. *Tyg.
Ilustr.* 1911 nr 51 s. 1030. — *Poradnik dla
Czytających* 1912 nr 48.
- Na posterunku. *Tyg. Ilustr.* 1920
nr 12.
- Waterloo. *Tyg. Ilustr.* 1915 nr 51 s. 722.
- Na straży. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 4.

MUELLER STANISŁAW ANTONI (1877-1944)

Właściwie: ANTONI MARCIN MÜLLER.

Pseud. i krypt.: A. M.; STAMIR.

Poeta, krytyk literacki, powieściopisarz.

Ur. 20 marca 1877 we Lwowie, w rodzinie mieszczańskiej; syn Antoniego Müllera i Anny z Czernych. Uczęszczał do gimnazjum we Lwowie. W 1897-1903 studiował na tamtejszym uniwersytecie prawo i nauki humanistyczne, w 1902 uzyskał doktorat prawa. W latach studenckich uczestniczył w pracach Czytelnicy Akademickiej i „Zjednoczenia”. Więzy przyjaźni łączyły go z Leopoldem Staffem i Ostapem Ortwinem. W 1899 był współzałożycielem lwowskiego oddziału *Młodości*. W 1903-1906 odbywał praktykę adwokacką w Drohobyczu. W latach następnych mieszkając w Drohobyczu pracował we Lwowie kolejno w Namiestnictwie i w Sądzie Krajowym. W 1910 osiadł we Lwowie i do 1916 prowadził kancelarię adwokacką. W 1917-1920 pracował w Krajowym Towarzystwie Naftowym we Lwowie, w 1920-1922 w Państwowym Urzędzie Naftowym w Warszawie, następnie w Powszechnym Banku Kredytowym we Lwowie, a od 1925 w Krakowie. W 1935 ożenił się z Marią Sylwią Lebers. Zmarł w Krakowie 2 lipca 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Henryk Flis. Powieść. T. 1-2. Lw. 1908. Wyd. 2. Kr. 1976.

2. Zdrajca. *Gaz. Wiecz.* 1910-1911 nr 1-47 z przerwami.

Rkps Ossol. sygn. 6194/I.

Rękopisy drobnych utworów: Mgławice. Na marmurowych stopniach świątyni. [Fragm. dramatu oraz red. wcześniejsza w formie prozy poetyckiej]; Notatnik literacki. Abacja; O swoje. Opowiadanie [podpisane: Stanisław Antoni M.]; Pod powiekami. Poemat; Wrażenia z Krakowa i Wieliczki. Cykl sonetów [podpisane: Zimorodek]. Bibl. Nar. akc. 7930-7931.

Opowiadania, wiersze, recenzje umieszczał w czasopismach: *Czasop. Akademickie* (1898; tu m.in. opowiadanie: Marsz żałobny, Preludium Nr 1), *Gaz. Wiecz.* (1910-1911), *Krytyka* (1909; tu opowiadanie: Dionizos. T. 2 z. 3 s. 188-204), *Książka* (1914), *Lamus* (1908/1909; tu fragm. dramatu: Mgławice. Na marmurowych stopniach świątyni. Z. 1 s. 37-51), *Młodość* (1899; tu poemat prozą: Sursum corda. Z. 4 s. 87-92), *Słowo Pol.* (1913), *Życie* (1898; tu: Literacki sąd doraźny. Nr 31).

Ponadto w wydawnictwie: 1863. *Jednodniówka*. Drohobycz 1913.

Wiersz ogłoszony pośmiertnie: [inc.:] Łaskawco — Sędzio — Katusz drodzy moi wyszciel W książce: L. Staff: W kręgu literackich przyjacieli. Listy. W-wa 1966 s. 22-23.

Listy

1. Do O. Ortwina 8 listów z 1900-1909. Rkps Lw. Państw. Bibl. Nauk. Zbiory O. Ortwina. Teczka 8 k. 44-80. Mikrofilmy i odpisy w posiadaniu Jadwigi Czachowskiej w Warszawie.

2. Do żony, Sylwii. Rkps w posiadaniu adresatki.

3. Od L. Staffa 2 listy z 1902. Ogł. w książce: L. Staff: W kręgu literackich przyjacieli. Listy. W-wa 1966.

OPRACOWANIA

Spr. Wydz. Czytelní Akademickiej we Lw. za r. 1895/1897. Lw. 1897 s. 96, toż za r. 1897/1898. Lw. 1898 passim, toż za r. 1898/1899. Lw. 1899 s. 27, 28. — T. SOBOLĘWSKI: Polemika. Odpowiedź p. Tetmajerowi i p. Müllerowi. *Przeł. Lit.* 1898 nr 16/17 [dot. art.: Literacki sąd doraźny, ogł. w *Życiu*]. — *Spr. Wydz. „Zjednoczenia” Stow. kształcącej się młodzieży we Lw.* Lw. 1898 passim. — *Z życia akademickiego. Młodość* 1899 z. 4 s. 115. — *Kronika. Teka* 1899 nr 5 s. 132. — (Fr.): *Kronika krajowa*. Drohobycz. *Słowo Pol.* 1900 nr 601. —

T. DĄBROWSKI: Lwów literacki. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 48. — J. BANDROWSKI: Beletryści lwowscy. *Świat* 1915 nr 15. — W. KOZICKI: Lwowski okres twórczości Staffa. *Wiad. Lit.* 1929 nr 28; przedr. w książce: I. Maciejewska: L. Staff. W-wa 1965 s. 118-119. — S. SIĘROTWIŃSKI: „Lamus”. Środowisko literackie, dzieje i zawartość czasopisma. *Zeszyty Nauk. Univ. Jagiel.* 1963 nr 59 s. 210, 213. — W. STUDENCKI: Życie i twórczość L. M. Staffa. Opole 1963 s. 14, 18, 254. — I. MACIEJEWSKA: L. Staff. Lwowski okres twórczości. W-wa 1965 passim — L. Staff: W kręgu literackich przyjacieli. Listy. W-wa 1966 passim. — T. BUREK: Sens sporu o granicę współczesności. *Twórczość* 1969 nr 8. — J. CZACHOWSKA: O. Ortwin. Szkic biograficzny. W książce: O. Ortwin: O Wypiańskim i dramacie. W-wa 1969 passim. — A. Z. MAKOWIECKI: Młodopolski portret artysty. W-wa 1971 passim. — A. BUDRECKA: S. A. Mueller i jego powieść „Henryk Flis”. *Prace Polonist.* S. XXVIII (1972) s. 109-126. — M. PUCHAŁSKA: *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. okresu Młodej Polski*. T. 3. Kr. 1973. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 794-795. — M. PUCHAŁSKA: *Pol. słownik biogr.* T. 22(1977).

Henryk Flis. H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1908 nr 517. — T. DĄBROWSKI: *Krytyka* 1908 t. 2 s. 47-50. — K. KRÓLIŃSKI [J. K. DENES]: *Kur. Poz.* 1908 nr 126. — J. FLACH: *Przeł. Pol.* 1908 t. 170 s. 356-358. — S. GACKI: *Pravda* 1908 nr 44. — W. GOMULICKI: *Kraj* 1908 nr 184. — W. GOSTOMSKI: *Przeł. Powsz.* 1908 t. 99 s. 252-253. — K. IRZYKOWSKI: Jeszcze jeden Hamlet. *Nasz Kraj* 1908 t. 6 z. 8 s. 158-160; przedr. w książce: Czyn i słowo. Głosy sceptyka. Lw. 1913 s. 283-293. — W. JABLONOWSKI: Wyższy człowiek. *Słowo Pol.* 1908 nr 359. — E. SŁAWICZ: Nowy powieściopisarz. *Nowa Reforma* 1908 nr 281 wyd. popołudniowe. — (St. G.) *Kur. Warsz.* 1908 nr 153. — H. GALLE: *Książka* 1909 s. 152-153. — K. *Goniec Wiecz.* 1909 nr 12.

N

NIEWIADOMSKA CECYLIA (1855-1925)

Pseud. i krypt.: ASPIRO; C. N.; C. NIEWIAD.; CN; CN; N; N.

Autorka utworów dla dzieci i młodzieży, tłumaczka, pedagog.

Ur. 22 listopada 1855 w Warszawie; córka Wincentego i Julii z Wernerów. Ukończyła gimnazjum rządowe (1871) i uzyskała dyplom nauczycielki. Na stałe związała się z tajnym ruchem oświatowym na terenie Królestwa, a następnie z Polską Macierzą Szkolną. W 1915-1918 przebywała w Kijowie, gdzie organizowała opiekę i naukę dla dzieci polskich. Po powrocie do kraju nadal działała w PMS. Zmarła 12 czerwca 1925 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. ABC poglądowe. Nauka czytania i pisanie ułożona według najnowszych zasad wychowawczych, z dodaniem powiastek i wierszyków najcenniejszych autorów. W-wa 1896. Wyd. nast. W-wa 1905.

2. Odrodzona. Powieść dla młodzieży. W-wa 1896. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa [1922].

3. O czym Zosia nie wiedziała. 20 powiastek dla dzieci. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 2 z rysunkami kolorowymi K. Górskiego. W-wa 1909; wyd. 3 W-wa [1920].

4. Powiastki króciutkie dla małych dzieci. W-wa 1897. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1922 [1921]; W-wa 1932.

5. Stracona. Powieść. W-wa 1897.

6. Z różnych chwil. Opowiadania dziejowe. Petersb. 1901.

Współaut.: F. Morzycka.

7. Nowa gwiazdka. Zbiór powiastek i wierszyków dla dzieci od lat 7-10. Petersb. 1903.

8. W kółku rodzinnym. W-wa 1904.

9. Bardzo dawno. — Królestwo skał. Bajeczki. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 36.

10. Bez przewodnika. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 38.

11. Dotrzymaj słowa. — Koledzy. — Samolub. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 71. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1918 jw.

12. Lat temu dziewięćset. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 11.

13. Noc sierpniowa. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 72.

14. Przyjaciółki. — Waluś. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 37. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1918 jw.

15. Słoneczko. — Na świeżym sianku. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 12.

16. Wnuczka Kazimierza. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 21. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1918 jw.

17. Z życia Mickiewicza. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 70. Wyd. nast.: wyd. 2 W-wa 1918 jw.

18. Za późno! W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 10.

19. Program nauki języka polskiego i literatury polskiej. Kr. 1909.

Współaut.: I. Chrzanowski.

20. Legendy, podania i obrazki historyczne. W-wa 1909 — [ok. 1921] *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej*.

Uwaga: Niektóre tomy miały dalsze wydania.

I. Czasy przedchrześcijańskie. W-wa 1909 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 102; wyd. nast. W-wa 1918.

II. Chrobry. W-wa 1909 jw. 103; wyd. nast. W-wa [1919]; wyd. 3 W-wa 1923.

III. Bolesław Śmiały, Krzywousty i jego synowie. W-wa 1909 jw. 104; wyd. nast. W-wa 1921.

IV. Leszek Biały. — Bolesław Wstydlivy. W-wa 1909 jw. 105; wyd. nast. W-wa 1918.

V. Łokietek. — Kazimierz Wielki. W-wa 1909 jw. 106; wyd. nast. W-wa 1918.

VI. Litwa. W-wa 1909 jw. 122; wyd. nast. W-wa 1918.

VII. Jadwiga i Jagiełło. W-wa 1909 jw. 123; wyd. 2 W-wa 1921.

VIII. Jagiellonowie. W-wa 1910 jw. 124; wyd. nast. W-wa 1918.

IX. Królowie obieralni. Henryk. Stefan Batory. W-wa 1909 jw. 125; wyd. nast. W-wa [ok. 1919].

X. Rej. — Kochanowski. W-wa 1909 jw. 126; wyd. 2 W-wa 1918.

XI. Wawozie. W-wa 1911 jw. 132; wyd. nast. W-wa 1921.

XII. Sobieski. W-wa 1911 jw. 133; wyd. nast. W-wa 1921.

XIII. Czasy saskie. — Stanisław August Poniatowski. W-wa 1912 jw. 141; wyd. nast. W-wa 1921.

XIV. Kościuszko. — Książę Józef. W-wa 1912 jw. 142; wyd. 2 W-wa 1919.

XV. Królestwo Polskie po r. 1815. W-wa 1912 jw. 145; wyd. 2 uzup. (jako t. XVI) W-wa [1919].

XVII [sic]. Emigracja. Rok 1863. W-wa [ok. 1919] jw. 148.

XVIII. W dolinie łez. Od r. 1863-1901. W-wa [ok. 1919] jw. 149.

XIX. Resurrecturis. W-wa [ok. 1921] jw. 150.

21. Nasi pisarze. Ich życie i dzieła. Krótki zarys dziejów piśmiennictwa polskiego. W-wa 1911. Wyd. nast.: wyd. 2 uzup. W-wa 1920; wyd. 3 W-wa [1922]; [wyd. 4] W-wa 1924; wyd. 5 W-wa 1925.

Współaut.: C. Bogucka.

22. Trzech wieszczów naszych. O życiu i dziełach Mickiewicza, Słowackiego i Krasińskiego. W-wa 1913.

23. Adam Mickiewicz. Kilka obrazków z życia wielkiego poety. Kijów 1916 *Złote Iskierki* 9.

24. Dzieje Polski w obrazkach, legendach, podaniach. W-wa 1916.

25. Słoneczny swiatek. Powiastki dla dzieci od lat 7 do 10. Kijów—W-wa 1916. Wyd. nast.: W-wa 1923.

26. Przygody Eli, z których się śmieli jej braciśzkowie. Kijów—W-wa 1917.

27. O tym, czego już nie ma. W-wa [1918].

28. Listy do Li. Nie powieść. W-wa 1919.

29. Adam Mickiewicz, największy poeta

polski. W-wa 1921 *Wydawn. Kola Pol. Ma-cierzy Szkolnej* 1.

30. Królowa Jadwiga. W-wa 1921.

31. Kobieta w Polsce. W-wa 1923 *Biblioteczka Pogadankowa* 11.

32. Henryk Sienkiewicz. (Wskrzesiciel Du-cha). 1846–1916. W-wa 1924.

Recenzje zamieszczała w następujących cza-sopismach: *Książka* (1909–1910, 1912), *Szkola Pol.* (1907), *Tyg. Ilustr.* (1895–1899, 1902–1903, 1912, 1914–1915).

Przekłady i przeróbki

1. R. Golo: Administrator. Powieść. W-wa 1890 Dod. do *Bluszczu*.

2. A. Daudet: Róża i Nina. Studium oby-czajowe. W-wa 1892 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

3. M. Serao: Za cenę życia. Powieść. W-wa 1892 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

4. J. Swift: Podróże Guliwera. W układzie dla młodzieży. W-wa 1892; wyd. 2 W-wa 1899; wyd. 3 W-wa 1911; wyd. 5 W-wa 1920; wyd. 6 W-wa 1925; wyd. 8 W-wa 1929; wyd. 10 W-wa 1949; W-wa 1958.

5. Życie we dwoje. Przekład z franc. W-wa 1893.

6. J. Girardin: Nygus. Ze wspomnień jedynaka. W-wa 1894.

7. J. Ohnet: Prawo dziecka. Powieść. W-wa 1894 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

8. J. Grimm, W. Grimm: Baśnie dla dzieci i młodzieży. Oprac. W-wa 1895; wyd. 3 W-wa 1909 [1908]; wyd. 4 W-wa 1916; [b.m.] 1940.

9. L. Wallace: Księżę indyjski, czyli upa-dek Konstantynopola. Powieść na tle hi-storycznym. T. 1–2. W-wa 1896 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

10. M. Corelli: Księżna Ziska. Z tajemnic bytu pozagrobowego. W-wa 1897 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

11. T. H. Caine: Chrześcijanin. Powieść na tle stosunków amerykańskich. W-wa 1898.

12. B. L. Stevenson: Przygody księcia Ottona. W-wa 1898 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

13. H. Ch. Andersen: Baśnie. Oprac. W-wa 1899. Wyd. 3 W-wa 1912; wyd. 4 W-wa 1916; wyd. 6 Kr. 1925 [1924]; wyd. 7 Kr. 1925; wyd. 8 W-wa 1927; W-wa 1929; wyd. 10 W-wa 1931; wyd. 11 W-wa 1935 [1936]; wyd. 12 W-wa 1950.

14. M. Corelli: Morderca. Powieść. W-wa 1899 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

15. G. Hauptmann: Dróżnik Thiel. No-wela. W-wa 1900 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

Estr. kryptonim C. N. rozwiązuje ze znakiem za-pytania.

16. M. Corelli: Doczesna potęga. W-wa 1903 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

17. J. Lie: Na manowcach. Powieść nor-weska. W-wa 1904 Dod. do *Tyg. Ilustr.*

18. H. Ch. Andersen: Brzydkie kaczątko. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 8; wyd. nast. W-wa 1918 jw.; W-wa 1973.

19. H. Ch. Andersen: Cień. — Śpiewak spod strzechy. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 52.

20. H. Ch. Andersen: Coś. — Len. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 51.

21. H. Ch. Andersen: Dziecię elfów. — Polny kwiatek. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 92; wyd. nast.: W-wa [ok. 1918] jw.; Dziecię elfów. W-wa 1956; wyd. 2 W-wa 1958; wyd. 3 W-wa 1971.

22. H. Ch. Andersen: Historia roku. — Dziewczynka z zapałkami. W-wa 1908 *Bi-blioteczka Młodzieży Szkolnej* 7; wyd. nast.: W-wa 1918 jw.; W-wa 1969 jw.

23. H. Ch. Andersen: Królowa śniegu. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 74; wyd. nast.: W-wa 1918 jw.; przedr. w zbiorze pt. Królowa śniegu i inne baśnie. W-wa 1955; wyd. 2 zmien. W-wa 1971.

24. H. Ch. Andersen: Kwiaty Idalki. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 50.

25. H. Ch. Andersen: Matka. — Anioł. — Sosna. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 75; wyd. nast. W-wa 1918 jw.

26. H. Ch. Andersen: Ropucha. — Kra-snoludek. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 9.

27. E. Demolder: Kwaciarka. Oprac. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 81.

28. E. Demolder: Mała służąca. Oprac. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 82.

29. E. Demolder: Sąsiedzi. Oprac. W-wa 1908 *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 83.

30. Baśnie Wschodu. Szeherazada. — Szczęście. — Lampa Aladyna. — Sąd Harum Al Raszyda. Oprac. W-wa [1911] *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 140.

31. K. Dickens: Ryszard Whittington i jego kot. Oprac. W-wa [ok. 1918] *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 108.

32. K. Dickens: Wigilia Bożego Narodzenia. W-wa [ok. 1918] *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 107.

33. S. Lagerlöf: Legendy o Chrystusie. — Noc Bożego Narodzenia. — Dziecię z Betlejem. W-wa [przed 1919] *Biblioteczka Młodzieży Szkolnej* 115. Wyd. 5 W-wa [1943].

34. A. F. Brown: Dobra wróżka. Powieść dla dzieci od lat 10–12. W-wa 1922 [1921].

35. K. Dickens: Mała Dorrit. Powieść. Oprac. Lw.—W-wa 1925 *Bibl. „Iskier”* 1; wyd. 3 Lw.—W-wa 1934 w serii jw.

36. K. Dickens: Dawid Copperfield. Powieść. Lw. 1927 *Bibl. „Iskier”* 11; wyd. nast. Lw. [1933].

Ponadto redagowała:

1. Z pieśni naszych. Wybór poezji. Z przedmową I. Chrzanowskiego. W-wa 1900 [1899]; wyd. 2 uzup. W-wa 1922 [1921].

2. Katalog rozumowany książek ludowych. W-wa 1907.

3. Skarbnica prozy i poezji. [B.m. przed 1917].

Współred. A. Drogoszewski.

OPRACOWANIA

(Nekrologi): Z. DĘBICKI: Dzisiaj a wczoraj. *Tyg. Ilustr.* 1925 nr 26; M. WEHROWA. *Ogniu* 1925 nr 5.

S. KONARSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 23 (1978).

Odrodzona. Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 49. — *Kur. Codz.* 1895 nr 336. — *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 51.

O czym Zosia nie wiedziała. H. J. [H. J. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 52.

Powiastrki króciutkie dla małych dzieci. *Tyg. Ilustr.* 1897 nr 6. — *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 51.

Stracona. wg [W. GOMULICKI]. *Tyg.*

Ilustr. 1896 nr 50. — *Biesiada Lit.* 1897 nr 6; przedr. *Ziarno* 1897 nr 6. — *Ziarno* 1897 nr 1.

Z różnych chwil. *Kraj. Dział Ilustr.* 1900 nr 38. — A. SZYCÓWNA. *Książka* 1901 s. 458.

Nowa gwiazdka. A. SZYCÓWNA. *Książka* 1902 s. 424.

W kółku rodzinnym. *Ziarno* 1903 nr 51.

Słoneczko. M. BANDROWSKA. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 3.

Za późno! M. BANDROWSKA. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 3.

Legendy, podania i obrazki historyczne. K. KALKSTEIN-LEWANDOWSKA. *Książka* 1910 s. 412–413. — K. KALKSTEIN-LEWANDOWSKA. *Książka* 1912 s. 580–581. — *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 48.

Nasi pisarze. *Tyg. Ilustr.* 1920 nr 10. — *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 36.

Trzech wieszczów naszych. *Poradnik dla Czytających* 1913 nr 7/8.

O tym, czego już nie ma. *Tyg. Ilustr.* 1918 nr 4.

Recenzje przekładów i przeróbek

J. Girardin: *Nygus*. L. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 207.

J. Grimm, W. Grimm: *Baśnie dla dzieci i młodzieży*. *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 49.

Recenzje prac redakcyjnych

Z pieśni naszych. *Biesiada Lit.* 1900 nr 31. — *Tyg. Ilustr.* 1921 nr 51.

O

OLECHOWSKI GUSTAW (1874–1959)

Pseud. i krypt.: CIVIS; D'ORAN; DR G... O...; DR. G. OL.; G. OL.; GO; (GO); GOE.; OCCIDENTALIS; REDAKTOR; -WSKI; ŻURAW.

Powieściopisarz i dramatopisarz, nowelista, publicysta, krytyk literacki i tłumacz.

Ur. 2 maja 1874 we wsi Borya, powiat Opatów, syn Jana i Zofii z Radziszewskich. Do gimnazjum uczęszczał w Radomiu, następnie studiował prawo i nauki ekonomiczne w Antwerpii, Hadze i Montrealu uzyskując doktorat nauk społecznych i ekonomicznych. W 1905–1906 redagował w Warszawie czasopismo *Naród a Państwo*, od 1909 do 1912 był kierownikiem literackim wydawnictwa „Nowości Literackie”. Podczas pierwszej wojny światowej redagował w Kijowie tygodnik *Przedświt* (1917). Po wojnie w 1918–1932 pracował w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Wiele podróżował. Poślubił Stefanię Koszarską, malarzkę. Od 1931 był członkiem Zarządu Oddziału Warszawskiego ówczesnego Związku Literatów. Po drugiej wojnie światowej zamieszkał na Wybrzeżu. Zmarł 14 września 1959 w Gdańsku.

TWÓRCZOŚĆ

1. Kilka zasadniczych pojęć społeczno-politycznych. Społeczne kontrakty. Demokracizm. Internacjonalizm. Patriotyzm. W-wa 1909.
2. Wzdłuż Azji. W-wa 1909. *Nowości Lit.* t. 12.
3. Rzeczy widziane. Nowele. Opowiadania, humoreski, paradoksy. W-wa 1911.
4. Dzieje mężczyzny. Powieść. W-wa 1912. Wyd. 2 W-wa 1919.
5. Wieś. Tragikomedia szlachecka z pierwszych lat XX w. w 3 aktach. W-wa [1912]. Wyst. Łódź 1 maja 1913, Wil. 3 stycznia 1914 (z podtyt. Sztuka w 3 aktach).
6. Komentarz do „Irydiona”. Z powodu wystawienia dzieła Krasińskiego. W-wa 1913.
Rkps Bibl. Nar. sygn. 8319.
7. Uświadomiony. W-wa 1913.
Zawartość: Uświadomiony. (Zob. też poz. 23); Zatruty; Fetysz. (Zob. też poz. 29); Trzeba umrzeć, żeby żyć. (Zob. też poz. 23, 29); Pani pułkownikowa. (Zob. też poz. 23); Podbój ojczyzny; Nieszczęśliwy Aron; Nieszczery. (Zob. też poz. 23); Gorączka; Cud; Kosa i kamyczek. (Zob. też poz. 23).
8. Zwierzęta dusze. Komedja w 3 aktach. W-wa 1913.
Rkps z nie zachowanych zbiorów Bibl. Teatru Nar. nosił tytuł Bez miłości.
9. Rycerz. Powieść. Kr. 1914. Wyd. nast. W-wa 1926 *Bibl. Domu Pol.* t. 41–42.
10. W ogniu. Komedja w 4 aktach. *Pol. Scena i Sztuka* 1914 nr 2–8 [druk nie dokończony z powodu zawieszenia czasopisma].
11. Poland and Prussia. Kopenhaga [1915].
12. Plaidoyer pour la Pologne et pour ses confins de l'Ouest. Kopenhaga [1916].
13. Rewolucja a Polska. Kijów 1917. Wyd. nast.: Kijów 1918; wyd. 4 W-wa 1918; wyd. 5 W-wa 1919.
14. Socjalizm a sprawa robotnicza. Kijów 1917.
15. Tajemnica miłości. Dramat w 3 aktach. Kijów 1917.
16. Czy potrzebna narodowi armia? W-wa 1918. Wyd. nast.: wyd. 4 W-wa 1919.
17. Księga nowej wiary. W-wa 1919.
18. Legia Rycerska. W-wa 1919.
19. Przodownicy. Powieść. W-wa 1919.
20. Lud roboczy. W-wa 1921.
21. U wrót barbarii. W-wa 1921. Wyd. nast. W-wa 1926 *Biblioteka Dziel Wyborczych* t. 79 (z podtyt. Romans).
22. Psycholog i poganka. W-wa 1922. Powieść.
Przekład niem.: Wiedeń 1925.
23. Buntownicy. W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* I, 31.
Zawartość: Nawrócenie pana Marcina; Nieszczęśliwy Aron. (Zob. poz. 7); Odkupienie; Pułkownikowa. (Zob. poz. 7); Uświadomiony. (Zob. poz. 7); Dusza w książkach; Trzeba umrzeć, aby żyć. (Zob. poz. 7); Nieszczery. (Zob. poz. 7); Kosa i kamień. (Zob. poz. 7).
24. Listy z nizin. Wrażenia z Holandii. Poz. 1925.
25. Nie ma złej drogi do mojej niebogi. Komedja w 3 aktach. Wyst. Poz. 30 czerwca 1926.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5039.
26. Polska dziś a jutro. Studium polityczne. Poz. [1926].
27. Równowaga. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Poz. 23 października 1926.
28. Być albo nie być. Tragikomedia w 4 odsłonach. Wyst. Wil. 17 kwietnia 1927.
Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5187 pt. Być czy nie być.
29. Będzie, jak było. W-wa 1927.
Zawartość: Ja i mój pogrzeb; Fetysz; Lis; Trzeba umrzeć, aby żyć. (Zob. poz. 7); Kolombina i Pierot; Rumieniec; W roli mediatora małżeństw; Kosa i kamyczek; Nie pytaj się konia; Pech czy zagadka.
30. Przodownicy. Powieść. W-wa 1927.

31. Żołnierz Pański. Powieść. W-wa 1927
Bibl. Dzieł Wyborowych t. 118-119.

32. Tam, gdzie zimno... Wrażenia z podróży. W-wa 1928 *Bibl. Groszowa* 618.

33. Wódz. Powieść o Józefie Piłsudskim. W-wa 1928.

Z cyklu: Budowniczości świata.

34. W krainie reniferów i fiordów. Szwecja i Norwegia. Lw. 1934.

35. Walka o prawo do pracy. W-wa 1936
Bibl. Wiedzy Społecznej.

36. Na wielką wyprawę. [Lw.] 1937.

37. Nie ich grzech. Sztuka w 3 aktach. Powst. przed 1939.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5186.

38. Sztuka uprzejmości. Zasady i formy dobrego wychowania. Poz. 1946.

39. Zwiedzamy Danię. W-wa 1946 *Bibl. Popularno-Nauk. Seria Geogr.*

Inf. o pracach pozostałych w rękopisach zob. P. Grzegorzczak. *Znak* 1961 nr 4.

Recenzje teatralne, artykuły, felietony ogłaszał w czasopismach: *Biesiada* (1914), *Bluszcz* (1908-1911; tu m.in. rec. teatralne), *Dzień* (1912), *Famulus* (1927), *Ilustracja Pol.* „*Placówka*” (1919), *Kur. Warsz.*, *Naród a Państwo* (1905-1906), *Nowa Gaz.* (1906), *Obrońca Kultury* (1939), *Pravda* (1908), *Przedświt* (1917), *Przegl. Wszczępol.* (1924), *Rejsy* (1947), *Sfinks*, *Społeczeństwo* (1908), *Świat*, *Tyg. Ilustr.* (1905), *Unia* (1925-1927).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych i książkach: *Pisarze pol. kresom zach.* W-wa 1925, I. Stypianka: *Sztuka uprzejmości. Zasady i formy dobrego wychowania.* Poz. 1936, wyd. 2. Poz. 1938 (tu przedmowa).

Przekłady

1. P. Wolff, G. Leroux: *Panny*. Wyst. 1913.

2. A. Sutro: *Dwie cnoty*. Komedia w 4 aktach. Wyst. Kr. 1921.

Rkps Ossol. sygn. 11403/II.

3. T. Bernard, Y. Mirande, G. Quinson: *Prawo pocałunku*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa [?] 1924.

4. T. Bernard, A. Athis: *Dwie kaczki na jeden strzał*. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Lw. [?] 1925.

5. R. Gignoux, J. Thérry: *Niedojrzały owoc*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1925, Poz. 1927.

6. A. de Lorde, P. Chaîne: *Proboszcz wśród bogaczy*. Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1925.

7. L. Verneuil, G. Berr: *Azais*. Wyst. W-wa 1926.

8. G. Berr, L. Verneuil: *Panna Flûte*. Komedia w 4 aktach. Wyst. W-wa 1927.

9. F. de Croisset, R. de Flers: *Cudotwórca*. Komedia w 4 odsłonach. Wyst. Poz. 1927.

10. M. Hennequin, R. Coolus: *Sport i miłość*. Komedia w 3 aktach. Wyst. [Lw.?] 1927.

11. V. Sardou: *Fedora*. Sztuka w 4 aktach. Wyst. W-wa 1927.

12. L. Verneuil: *Bank Nemo*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1932.

13. M. Bradell: *Chcę właśnie ciebie*. Lekka komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1933.

14. S. Kingsley: *Ludzie w bieli*. Sztuka w 3 aktach. Wyst. W-wa 1935.

15. M. Egan: *Zwycięska płęć*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1936.

16. J. Deval: *Subretka*. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 1938; Poz. 1938.

17. F. Prokosch: *Od Tybetu do Japonii*. W-wa [1939].

Listy i materiały

1. Do Z. Przesmyckiego z 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2857.

2. Do W. Orkana 7 listów z 1908-1909 w imieniu red. *Nowości Lit.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8623 III t. 20.

3. Do Z. Rabskiej 3 listy z 1913-1928. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

4. Do [Laurence] Alma-Tadema z 1916. Rkps Ossol. sygn. 13302/III₄.

5. Do K. Woźnickiego 7 listów z 1916. Rkps Ossol. sygn. 13302/III₄.

6. Do Jeneralnego Delegata Rządu we Lwowie w 1920. Rkps Ossol. sygn. 13302/III₄.

7. Do L. Kotarbińskiej z 1928. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7043₁.

8. Od W. Orkana 5 listów (bruliony) z 1908-1909. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III T. 2.

9. Od różnych osób z 1916-1923. Rkps Ossol. sygn. 13302/III_{4g}.

Nadawcy: J. W. Ligocki (1916[?]); E. H. Petersens (1916); F. J. Sobieniowski (1916); K. Woźnicki (7 listów z 1916);

oraz: Ministerstwo Spraw Zagranicznych (1920); Namiestnictwo we Lw. (1920); Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Kopenhadze (1923).

10. Papiery osobiste i materiały dotyczące rodziny Olechowskich. Rkps Ossol. sygn. 13302/III 1-4.

OPRACOWANIA

S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1910 nr 23 s. 267. — (a): Rytmy chwili. *Złoty Róg* 1913 nr 38. — *Praca* 1913 nr 52. — J. KOTARBIŃSKI: G. Olechowski. *Tyg. Ilustr.* 1914 nr 28 s. 549. — [K. WROCZYŃSKI]: Wycieczki sowizdrzańskie na Parnas warszawski i w okolicy. *Sowizdrzał* 1915 nr 10. — Prawda o agencji Nord-Sud i p. G. Olechowski. *Głos Prawdy* 1924 nr 32. — Z mojej kariery. *Famulus* 1927 nr 24 [wywiad przeprowadził M. Godlewski]. — *Czy wiesz, kto to jest?* Pod red. S. Łoży. W-wa 1938. — W. WNUK: Na warsztatach pisarzy gdańskich. *Tyg. Wybrzeża* 1948 nr 38.

(Nekrolog:) *Nowa Kultura* 1959 nr 41.

P. GRZEGORCZYK. *Znak* 1961 nr 4. — K. DUNIN-WĄSOWICZ: Proza polska o powstaniu styczniowym w l. 1913-1963. W: *Dziełactwo literackie powstania styczniowego*. W-wa 1964 s. 439-440 [dot. opowiadań: Pułkownikowa, Odkupienie]. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908-1913. W-wa 1965 [1964] s. 178. — M. TYROWICZ. *Pol. słownik biogr.* T. 23 (1978).

Kilka zasadniczych pojęć społeczno-politycznych. L. WŁODEK. *Książka* 1909 s. 321.

Wzdłuż Azji. S. KIEDRZYŃSKI. *Spoleczeństwo* 1909 nr 17. — Z. R. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 191. — *Nowa Reforma* 1909 nr 137.

Rzeczy widziane. A. W. *Świat* 1911 nr 13. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1911 s. 469. — S. K. [S. KIEDRZYŃSKI]. *Prawda* 1911 nr 3. — E. ŻMIJEWSKA. *Bluszcz* 1911 nr 4 s. 38-39.

Dzieje mężczyzny. E. CZEKAŁSKI. *Przegl. Wil.* 1913 nr 7. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1913 nr 79. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]. *Bluszcz* 1913 nr 17. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 530-531. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI. *Czas* 1913 nr 17. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1913 nr 12. — PEACK-NICK. *Sowizdrzał* 1913 nr 35. — W. PERZYŃSKI. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 14. — E. ŻMIJEWSKA. *Nasz Dom (Tyg. Mód i Powieści)* 1913 nr 31. — H. GALLE. *Książka* 1914 nr 1/2.

Uświadomiony. M. H. [M. H. LE-

BIŃSKA]. *Przegl. Wielkop.* 1913 s. 870. — T. MIELCARZEWICZ. *Praca* 1913 nr 52. — AL. ŚWID. [A. ŚWIDERSKA]. *Słowo Pol.* 1913 nr 497. — *Głos Płocki* 1913 nr 85. — F. KRE-CZOWSKI [W. FELDMAN]. *Krytyka* 1914 t. 42 s. 287. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 2 s. 514-515. — OTTO. *Prawda* 1914 nr 8. — J. STATKOWSKI. *Sowizdrzał* 1914 nr 7. — *Gaz. Poniedziałkowa* 1914 nr 15.

Rycerz. Z. DĘBICKI. *Książka* 1914 nr 8/12 s. 173-174.

Księga nowej wiary. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1919 nr 317. — *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 15. — J. SĘDZIMIR. *Ziemia Rzeszowska* 1920 nr 26.

Legia Rycerska. K. BUKOWSKI. *Placówka* 1919 nr 17.

Przodownicy. *Czas* 1920 nr 32.

U wrót barbarii. *Świat* 1919 nr 1. — *S. Gaz. Warsz.* 1921 nr 266. — Z. RABSKA. *Bluszcz* 1921 nr 1. — S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1926 nr 23 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*

Psycholog i poganka. S. DU MORIEZ. *Le Journal de Pologne* 1923 nr 114. — S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1922 nr 187.

Nie ma złej drogi do mojej niebogi. J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 149.

Polska dziś a jutro. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 157. — C. KĘDZERSKI. *Wiad. dla Duchowieństwa* 1926 nr 7-9. — A. Ś. [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Myśl Nar.* 1926 nr 33.

Równowaga. J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 249. — B. VÝDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1927 s. 238.

Być albo nie być. C. JANKOWSKI. *Słowo* 1927 nr 89. — T. Ł. [T. ŁOPALEWSKI]: Z Reduty. *Kur. Wil.* 1927 nr 89. — PIŁAWA [W. STANISŁAWSKI]: Reduta. *Dzien. Wil.* 1927 nr 89.

Będzie, jak było. Z. RABSKA. *Kur. Warsz.* 1928 nr 56.

Żołnierz Pański. Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1927 nr 42. — A. ZAHORSKA. *Przegl. Powsz.* 1927 t. 174 s. 260-261.

Wódz. (jp). *Gaz. Por.* 1928 nr 8628-8629. — H. ROMER [OCHENKOWSKA]: Try-

logia o Józefie Piłsudskim. *Kur. Wil.* 1928 nr 225. — R. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1928 nr 47 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Ponura groteska. *Rzeczpospolita* 1928 nr 311. — Powieść o człowieku czynu. *Pol. Zach.* 1928 nr 306. — io [J. PAŃSKI]: Nieudana biografia. *Wiad. Lit.* 1929 nr 5. — S. KAWYŃ: O miłości bohaterstwa. *Słowo Pol.* 1929 nr 78. — Pochlebstwo a prawda. *Dzienn. Wil.* 1929 nr 3.

Walka o prawo do pracy. S. SZCZUTOWSKI. *Nowa Książka* 1937 z. 3 s. 135-136.

Na wielką wyprawę. A. JESIONOWSKI. *Prosto z Mostu* 1938 nr 22.

Recenzje przekładów

P. Wolff, G. Leroux: Panny. H. C. [H. CEYSINGER]. *Tyg. Pol.* 1913 nr 34.

A. Sutro: Dwie cnoty. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1921 nr 221; przedr.: Flirt z Melpomeną i inne filirciki. *Wieczór trzeci.* Kr. 1922; Pisma. T. 20. W-wa 1963. — E. ŁUSKINA: Z teatru im. J. Słowackiego. *Goniec Kr.* 1921 nr 265.

T. Bernard, Y. Mirande, G. Quinson: Prawo pocałunku. R. Z. *Express Por.* 1924 nr 220.

T. Bernard, A. Athis: Dwie kaczki na jeden strzał. I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1925/1926 nr 12.

R. Gignoux, J. Thérý: Nie-dojrzały owoc. T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Małym. *Kur. Por.* 1925 nr 164; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór szósty.* W-wa 1926; Pisma. T. 21. W-wa 1964. — E. L. [E. LIGOCKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 163. — A. MÜNNICH. *Słowo Pomorskie* 1925 nr 243. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1927 nr 133. — I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1927 nr 2. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1932 nr 115.

A. de Lorde, P. Chaine: Pro-boszcz wśród bogaczy. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1925 nr 246; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór szósty.* W-wa 1926; Pisma. T. 21. W-wa 1964. — *Program Teatru Miejskiego w Jeleniej Górze* 1947/1948.

L. Verneuil, G. Berr: Azais. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1926 nr 181; nr 182; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór siódmy.* W-wa 1927; Pisma. T. 22. W-wa

1964. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1926 nr 200 — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1929 nr 275.

G. Berr, L. Verneuil: Panna Flûte. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1927 nr 187; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór ósmy.* W-wa 1929; Pisma. T. 22. W-wa 1964.

F. de Croisset, R. de Flers: Cudotwórca. *Dzienn. Poz.* 1927 nr 48.

M. Hennequin, R. Coolus: Sport i miłość. I. WIENIEWSKA: Ze sceny. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1927 nr 6.

V. Sardou: Fedora. B. Ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Kur. Por.* 1927 nr 264 [uwagi o premierze]. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Polskim. *Kur. Por.* 1927 nr 265; przedr.: Flirt z Melpomeną. *Wieczór ósmy.* W-wa 1929; Pisma. T. 22. W-wa 1964. — WELL [E. KIEWNARSKA]: Teatr Polski. *Kobieta w Świecie i w Domu* 1927 nr 20. — (!): Premiera w Teatrze Polskim. *Dzienn. Pol.* 1927 nr 234. — I. PANNENKOWA: Premiera w Teatrze Polskim. *Warszawianka* 1927 nr 261.

L. Verneuil: Bank Nemo. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 92; przedr.: Okno na życie. *Wrażenia teatralne.* W-wa 1933; Pisma. T. 24. W-wa 1966. — J. LORENTOWICZ. *Dzienn. Pol.* 1932 nr 94. — M. R. [M. RULIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 16.

M. Bradell: Chcę właśnie ciebie. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1933 nr 227; przedr.: Reflektorem w serce. *Wrażenia teatralne.* W-wa 1934; Pisma. T. 25. W-wa 1968. — M. R. [M. RULIKOWSKI]: Na pogrzebie angielskiego humoru. *Tyg. Ilustr.* 1933 nr 34.

S. Kingsley: Ludzie w bieli. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1935 nr 202; przedr.: Perfumy i krew. *Wrażenia teatralne.* W-wa 1926; Pisma. T. 26. W-wa 1969.

M. Egan: Zwycięska płeć. T. BOY-ŻELEŃSKI: Także szkoła żon, ale gorsza. Premiera w Teatrze Małym. *Kur. Por.* 1936 nr 295; przedr.: Krótkie spaciera. *Wrażenia teatralnych seria szesnasta.* W-wa 1938; Pisma. T. 26. W-wa 1969.

J. Deval: Subretka. T. BREZA: Pióro jest zmienne. *Kur. Por.* 1938 nr 219. — J. KOLLER. *Dzienn. Poz.* 1938 nr 291. — E. K.: Teatr Wołyński. *Życie Krzemienieckie* 1939 nr 1.

OLENDZKI WŁADYSŁAW (1842–1894)

Właściwa forma nazwiska: WŁADYSŁAW MAKSYMILIAN KIRSCHENSTEIN OLENDZKI.

Inna forma nazwiska: OLEŃDKI.

Pseud. i krypt.: DR. W. M. O.; DR WŁ. OL.; J. S.; JACEK SOPLICA; NEMO DR.; O...LE; O'LE; OL.; OL.; (OL.); (OL.); QUIDAM FACET; W. O.; Wł. O.; Wł-OL.

Publicysta.

Ur. 2 lutego 1842 we wsi Dębina na Lubelszczyźnie, w rodzinie ziemiańskiej; syn Aleksandra i Justyny z Przewłockich. W 1862–1867 studiował prawo i filozofię w Monachium i Heidelbergu. W 1863 uczestniczył w powstaniu pod dowództwem Taczanowskiego, po czym wrócił do Heidelbergu. Po ukończeniu studiów ze stopniem doktora filozofii przyjechał do kraju, zamieszkał w Krakowie, gdzie trudnił się prywatnym nauczaniem, a po dwóch latach przeniósł się do Poznania. W 1872–1873 był redaktorem *Tygodnika Wielkopolskiego* — zamieszczał tam m.in. recenzje teatralne. W tym czasie był bardzo aktywnym propagatorem idei słowiańskiej. Jego częste podróże między Poznaniem i Krakowem, związane z tą działalnością, budziły podejrzliwość policji. W 1875 podczas podróży do Warszawy został aresztowany i osadzony w Cytadeli. Wkrótce zwolniony zamieszkał w Warszawie i rozpoczął stałą współpracę z redakcją *Niwy*, a potem *Echa*. W 1877 ożenił się z Heleną Dowojno-Sylwestrowiczówną i zajął się prowadzeniem gospodarstwa w odziedziczonym majątku Moczulno. W 1882, po wydzierżawieniu majątku, wrócił do Warszawy i związał się ze *Słowem*, a po rezygnacji H. Sienkiewicza objął tam redakcję — funkcję tę pełnił do 1887. W 1888 został naczelnym redaktorem *Kuriera Codziennego*. Zmarł 28 lutego 1894 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

Teorie polityczne XVI w. *Tyg. Wielkop.* 1871 nr 27–45. Wyd. osob. pt. Historia nauk politycznych od w. XVI do najnowszych czasów. Cz. I. Teorie polityczne XVI w., poprzedzone przeglądem sporów politycznych w wiekach średnich. Poz. 1873.

Artykuły zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Echo* (1877; tu felietony pt. Plagi warszawskie), *Kalina* (1869–1870; tu rubr. Przegląd krytyczny. 1869; rubr.: Teatr. 1870), *Kur. Codz.* (1887–1893; tu głównie art. polityczne), *Niwa* (1875–1880, 1882–1884, 1887, 1891; tu rubr.: Sprawy bieżące), *Opiekun Domowy* (1872), *Przyj. Domowy* (1872), *Ruch* (1887), *Słowo* (1882–1887), *Tyg. Ilustr.* (1886, 1888, 1893), *Tyg. Wielkop.* (1871–1873).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Na pomoc! Wydawn. zbiorowe na korzyść powodzi*. W-wa 1884.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 2 listy z 1869, 1872 w im. red. *Tyg. Wielkop.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6524 IV.

2. Do W. Kętrzyńskiego z 1872. Rkps Ossol. sygn. 6220/II.

3. Do K. Libelta 2 listy z 1872. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6004 III.

4. Do W. Bełzy z 1873. Rkps Ossol. sygn. 12420/I, 1.

5. Do Kazimierza (bliżej nieoznaczonego) z 1873. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

6. Do W. Bełzy z 1878. Rkps Ossol. sygn. 12422/I.

7. Do M. Godlewskiego 2 listy z 1886. Rkps Ossol. sygn. 12437/I, 12448/II.

8. Do Z. Sarneckiego z 1887 w im. red. *Słowa*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6716 III.

9. Do M. Bałuckiego z 1889. Rkps IS PAN w W-wie nr inw. 285.

10. Do W. Korotyńskiego z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276.

11. Od H. Sienkiewicza z 1885. Rkps Ossol. sygn. 12437/I, 2.

12. Od Józefa (bliżej nieoznaczonego) b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276.

13. J. Ochorowicz: Portrety psychologiczne. Z. 1. 1878–1880. Rkps Ossol. sygn. 13357/I i II.

14. Materiały do słownika biogr. zebrane przez M. Frąckiewicza. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2159 t. 7 i 14.

OPRACOWANIA

A. GŁOWACKI: Kronika miesięczna. *Ateneum* 1877 t. 3 s. 226–230; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szweykowski. T. 3. W-wa 1954 [o jubileuszu kronikarskim]. — [A. DYGASIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1882 nr 50. — ČMA [M. WOŁOWSKI]: Z chwili. *Kur. Codz.* 1882 nr 277. — RĘBAJŁO: Potomstwo Zoila. II. W. Ołędzki. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 7. — [ŚWIERZEWSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 21. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Program i polityka wyższa p. Jacka Soplicy. *Rola* 1887 nr 38. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 32; nr 33; nr 51; 1888 nr 6.

(Nekrologi): T. JESKE-CHOIŃSKI. *Wiek* 1894 nr 49; B. LUT. [B. LUTOMSKI]. *Ateneum* 1894 t. 1 s. 633–634; J. ŁĘTOWSKI. *Kur. Codz.* 1894 nr 60; SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1894 t. 37 nr 10; [A. ŚWIĘTOCHOWSKI]. *Prawda* 1894 nr 9; *Ateneum* 1894 t. 1 s. 640; *Gaz. Warsz.* 1894 nr 57; *Kur. Codz.* 1894 nr 59; *Niwa* 1894 nr 4; *Przegl. Tyg.* 1894 nr 10; *Tyg. Ilustr.* 1894 nr 9; *Wiek* 1894 nr 48; *Kalendarz ilustr. dla wszystkich.* W-wa

1895 s. 42–44; *Kur. Codz.* 1897 nr 56 [inf. o nabożeństwie żałobnym].

Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1901 nr 29. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 11 (1901). — *Wielka enc. powsz. ilustr.* S. II. T. 5 (1905). — T. TYSZKIEWICZ: „Sobótka” (1869–1871), „*Tygodnik Wielkopolski*” (1870–1874). Zarys historyczny oraz bibliografia zawartości. Poz. 1961. — *Bibliografia filozofii pol. 1865–1895.* W-wa 1971. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973 s. 217–218. — J. ŻURAWICKA. *Pol. słownik biogr.* T. 23 (1978).

Teorie polityczne XVI w. J. N. ŁUKOWSKI: Uczony dr Olendzki i dekretały fałszywego Izydora. *Tyg. Katol.* 1871 nr 39–41. — K. LIBELT. *Dzien. Poz.* 1872 nr 230–235. — K. K. [K. KANTECKI]. *Opiekun Domowy* 1873 nr 5. — *Archivio Storico Lombardo* (Mediolan) 1873. — *Magazin für die Literatur des Auslandes* (Berlin) 1873. — *Rivista Europea* (Rzym—Florencja) 1873. — A. REMBOWSKI. *Ekonomista* 1874 z. 6; przedr. *Pisma.* T. 2. W-wa 1902 s. 397–414.

P

PARVI ZENON (1868–1910)

Pseud. i krypt.: GABRYEL; IVRAP; Z. P. I.; Z. P.; (Z. P.); Z. P-VI; Z. P...VI; Z. PAR.; Z. PARV.; ZEN. PAR.

Publicysta, dramatopisarz.

Ur. 22 grudnia 1868 w Krakowie; syn Teofila, zegarmistrza, i Leontyny z Rogowskich, cioteczny brat S. Wyspiańskiego. Ukończył szkołę realną. Debiutował w *Myśli* 1891, a od 1893 do końca życia należał do redakcji *Nowej Reformy*. Od 1897 do 1899 był korespondentem krakowskim *Przeglądu Tygodniowego*, a od 1901 do 1904 *Kuriera Codziennego*. Zmarł 15 lutego 1910 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Marsz, marsz, Dąbrowski! Epizod sceniczny w 1 akcie. Wyd.: Dwa utwory na scenę. Kr. 1901 (wraz z Hanusia Krożańska. Zob. poz. 2). Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1906 (jw.); wyd. 3 Lw. [b.r.] *Teatr dla Wszystkich* nr 110. Wyst. Kr. 17 czerwca 1906.

2. Hanusia Krożańska. Obraz dramatyczny w 2 odsłonach. Wyd.: Dwa utwory na scenę. Kr. 1901 (wraz z Marsz, marsz, Dąbrowski! Zob. poz. 1). Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1906 (jw.); wyd. 3 Lw. [b.r.] *Teatr dla Wszystkich* nr 110. Wyst. Kr. 18 kwietnia 1902.

3. Knapja. Wyst. z podtyt.: Dramat

w 4 obrazach, muz. A. Sonnenfeld. Lwów 30 stycznia 1903; Kr. 28 czerwca 1903; W-wa lato 1904. Wyd. z podtyt.: Dramat w 3 aktach z epilogiem, prozą oryginalnie napisany. Z przedmową G. Zapolskiej. Kr. 1903. Wyd. nast. Łomża 1930 (dla scen amatorskich H. Palczewska).

Współautor: F. Kwaśniewski.

4. Rok 1794 (Berek Joselowicz). Ogl. fragm. *Nowa Reforma* 1903 dod. lit. do nr 295 (pt. Z dramatu „Rok 1794”). Wyd. osob. Kr. 1904 (z podtyt. Dramat na tle historycznym w 5 aktach oryginalnie wierszem napisany). Wyd. nast. Kr. [b.r., 1906?]. Wyst. Kr. 1909 (pt. Berek Joselowicz. Dramat

w 5 aktach); Łódź 25 kwietnia 1929 (pt. Berek Joselowicz. Sztuka w 3 aktach).

5. Szatańska para. Dramat w 4 aktach oparty na tle stosunków nizin społecznych. Wyst. Kr. 28 czerwca 1906. Nie druk.

6. Ze wspomnień o Wyspiańskim. *Nowa Reforma* 1907 nr 555, 593; liczne częściowe prz. dr., m.in.: *Dzien. Kijowski* 1907 nr 293; *Goniec Wiecz.* 1907 nr 557; *Naprzód* 1907 nr 340; *Dzien. Chicagoski* 1908 nr 1; *Praca* 1908 nr 9; *Sfinks* 1908 t. 1 z. 1 (tu streszcz.); *Życie W-wy* 1969 nr 118; *Wyspiański w oczach współcz.* T. 1. Kr. 1971.

7. Dwa psy. Wodewil w 4 aktach. Wyst. Kr. 26 lutego 1909. Nie druk.

Utwory, felietony, korespondencje ogłaszał w czasopiśmie: *Dod. Mies. Przegl. Tyg.* (1892), *Dzien. Chicagoski* (1906, 1908, 1910; tu m.in.: *Niezdara*. 1910 nr 137), *Dzien. Kijowski* (1907), *Goniec Wiecz.* (1907), *Jedność* (1909), *Kur. Codz.* (1901-1904; tu rubr.: *Z Krakowa*), *Kur. Lw.* (1905), *Mysł* (1891-1896), *Naprzód* (1907), *Naród* (1906), *Nowa Reforma* (1893-1910; tu: *U wód — obrazki i szkice z natury*. 1904 nr 156; *Wigilia starego buchaltera*. 1904 nr 296 *dod. lit.*; *Wigilia chuliganów*. 1905 nr 293 *dod. lit.*), *Praca* (1908), *Przegl. Tyg.* (1890-1898; tu m.in. felieton pt. *Listy krakowskie*. 1897-1899), *Sfinks* (1908), *Zgoda* (Chicago 1904), *Życie* (Kr. 1898).

Ponadto w kalendarzach: *Kalendarz „Wisły”*. Lw. 1912, *Wielki ilustr. kalendarz powsz.* Kr. 1905 (tu: *Wielkanoc Maćka w Mandzurii*. Obrazek z wojny).

Listy

1. Do B. Wysłoucha z 1895. Rkps Ossol. sygn. 7181/II.

2. Do S. Dobrzyckiego z 1907. Rkps w posiadaniu J. Kolbuszewskiego. *Ogł. Ruch Lit.* 1965 z. 2 s. 73.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) E. Z. *Czas* 1910 nr 74; *Kur. Warsz.* 1910 nr 48; *Nowa Gaz. Warsz.* 1910 nr 77; *Nowa Reforma* 1910 nr 73; *Nowości Ilustr.* 1910 nr 8; *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1910 s. 32; *Pravda* 1910 nr 9; *Słowo Pol.* 1910 nr 79; *Tyg. Ilustr.* 1910 t. 1 s. 175.

C. WITKOWSKI. *Zesz. Prasoznawcze* 1969 nr 1. — W. ZECHENTER: Autor „Knapjy”. *Słowo Powsz.* 1970 nr 156. — A. NOWAKOWSKI. *Pol. słownik biogr.* T. 25 (1980).

Marsz, marsz, Dąbrowski! C. KĘDZIERSKI. *Praca* 1906 s. 1147-1148. — *Ch. Świat* 1909 nr 28. — *Głos Narodu* 1909 nr 167. — *Dzien. Cieszyński* 1920 nr 261. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 298. — *Kur. Śląski* 1921 nr 50.

Hanusia Krożańska. S. J. *Reformator* 1903 nr 14. — A. PIĄTEK. *Poradnik Teatrów i Chórów Włościańskich* 1909 s. 6-8. — *Dzien. Śląski* 1920 nr 239.

Knajpa. A. *Ilustracja Pol.* 1903 nr 7. — B. DYBOWSKI: Jeszcze o „Knapjy”. *Kur. Lw.* 1903 nr 40-41 [omówienie wstępu G. Zapolskiej]. — p. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 11. — S. J. *Reformator* 1903 nr 22. — E. [K. EHRENBERG]. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 231. — LUC. KOŚC. [L. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1904 nr 230. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]. *Kur. Por.* 1904 nr 230. — J. ZIELIŃSKI. *Tyg. Pol.* 1904 s. 547. — *Wiek* 1904 nr 231. — B. DYBOWSKI. *Przyszłość* 1905 nr 4. — S. ŁAPIŃSKI. *Rozwój* 1906 nr 241. — *Kur. Przemyski* 1906 nr 37. — *Nowy Głos Przemyski* 1906 nr 43. — A. S. *Dzien. Wil.* 1923 nr 91. — T. WEISS: *Cyganeria Młodej Polski*. Kr. 1970 s. 134-135, 155-156.

Rok 1794 (Berek Joselowicz). H. CEPNIK. *Dzien. Pol.* 1904 nr 586. — S. LACK. *Nowe Słowo* 1904 s. 478-479. — T. Mi. [T. MIANOWSKI]. *Tydzień dod. Kur. Lw.* 1904 nr 51. — J. PIETRZYCKI. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1904 nr 251. — A. S. [A. SADZEWICZ]. *Słowo Pol.* 1904 nr 578. — z. s. [Z. SARNECKI]. *Głos Narodu* 1904 nr 169. — A. B. [A. BIELECKI]. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 88 s. 269-270. — h. w. [H. WIRSTLEIN]. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1905 nr 55. — H. G. *Krytyka* 1906 t. 1 s. 186. — st. e. *Tyg.* (Kr.) 1906 nr 14. — ALEKS. K. *Nowa Reforma* 1909 nr 570-571. — *Naprzód* 1909 nr 341. — *Nowości Ilustr.* 1909 nr 52.

Szatańska para. ALEKS. K. *Nowa Reforma* 1906 nr 146. — E. Z. *Czas* 1906 nr 148 *wyd. wiecz.* — *Kur. Lw.* 1906 nr 174. — *Nowa Reforma* 1906 nr 143.

Ze wspomnień o Wyspiańskim. S. LACK: *Wspomnienia o Wyspiańskim*. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 159-168; przedr. w książce: *Studia o Wyspiańskim*. Częstochowa 1924.

Dwa psy. ALEKS. K. *Nowa Reforma* 1909 nr 59.

PASZKOWSKI EDWARD (1861-1934)

Pseud. i krypt.: CZARNY JEGOMOŚĆ; E. F. P.; E. M.; E. -M; E. P.; (E. P.); E. P.; ED.; ED-D.; ED-DP; ED. P.; -ED. P.-; (ED. P.); (ED. P-); ED. P.; (EDP); EDW.; EDW. P.; (EDW. P.); EDW. PASZK.; EDWARD-MARIA; EDWARD P-I; EP.; -EP-; (EP.); IDEM; P.; -SKI; ZADORA.

Publicysta, powieściopisarz.

Ur. 1861 w Krzemieńcu na Wołyniu; syn Wiktora, adwokata, i Emmy z Wolińskich. Uczęszczał do gimnazjum w Piotrkowie Trybunalskim, następnie studiował prawo na Uniwersytecie Warszawskim i pracował w redakcji *Głosu*. Później osiedlił się w Żytomierzu, gdzie przez pewien czas zajmował się praktyką adwokacką. Od 1905 był członkiem redakcji *Dziennika Kijowskiego*, a w 1914 został tam redaktorem naczelnym. W 1918 przybył do Warszawy i pracował w Komisariacie Ziemi Wschodnich. Przez krótki czas mieszkał w Poznaniu i w kwietniu 1921 był redaktorem naczelnym *Dziennika Poznańskiego*. W latach następnych mieszkał w Krakowie. W 1924-1934 pracował w redakcji *Czasu*. Zmarł w Krakowie 8 lipca 1934.

TWÓRCZOŚĆ

1. Podniebie. Z kroniki czwartego piętra. Lw. 1901. Wyd. nast.: wyd. 2 Kijów 1909; wyd. 3 Kijów 1911.

Powieść.

2. Jasne wody. *Słowo Pol.* 1903 nr 407-564. Wyd. osob. Lw. 1904. Wyd. nowe Kr. 1914.

Powieść.

3. Dolorosa. W-wa 1905.

Powieść.

4. Rozbitki. Z kroniki kresowej. Cz. 1-2. *Dzien. Kijowski* 1910 nr 229-335, 1911 nr 11-48, 295-296. Wyd. osob. W-wa 1911.

Powieść.

5. Zawierucha ukraińska. W-wa 1919.

Szkic publicystyczny.

Artykuły umieszczał w czasopismach: *Biesiada Lit.* (1909), *Czas* (1924-1934; tu m.in.: XXV-lecie założenia „Dziennika Kijowskiego”. 1931 nr 258), *Dzien. Chicagoski* (1909), *Dzien. Kijowski* (1906-1913; tu m.in. w rubr.: Bez maski; Listy warszawskie), *Dzien. Poz.* (1921-1922, 1928-1931; tu m.in.: Przed laty dwudziestu. Z moich wspomnień. 1929 nr 298), *Dzien Pol.* (1928-1929, 1933), *Gaz. Codz.* (1907), *Gaz. Pol.* (1905-1907), *Glos* (1887-1888, 1890-1892), *Glos Warsz.* (1909; tu: Krzemieniec. Garść wspomnień. Nr 14), *Glos Wołyński* (1922), *Goniec Codz.* (Wil. 1910), *Kraj* (1893, 1897-1898), *Kur. Zagłębia* (1920), *Polak w Brazylii* (Kurytyba 1909), *Przeł. Współcz.* (1923-1933), *Słowo Pol.* (1903, 1907-1910, 1914; tu m.in.: Kolebka Słowackiego. Garść wspomnień o Krzemieńcu. 1909 nr 156), *Tyg. Ilustr.* (1913, 1920; tu m.in.: Krzemieniec. Garść wspomnień. 1913 nr 7), *Wiedza i Praca* dod. *Rodsiny i Szkoły* (1910), *Ziemia* (1920; tu: Krzemieniec. S. 78-84).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych:

Gwiazda wschodni. Kijów 1916, *Na wschodniej rubieży.* Kr. 1925.

Listy i materiały

1. Do nieznaney adresatki z 1915. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 2674.

2. Wiersz [inc. Blask gromniczny...]. Rkps. Bibl. Nar. sygn. 5785.

OPRACOWANIA

K. I. CHRANIEWICZ: Oczerki nowiejszej polskiej literatury. Petersb. 1904. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okreta. W-wa 1905.

(Nekrologi): (ef): Pogrzeb śp. red. E. Zadora-Paszковского. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 191; *Czas* 1934 nr 187; *Dzien. Poz.* 1934 nr 154. — W. L. JAWORSKI: Kresowy dziennikarz. W: *Księga pamiątek na 90-lecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938. — C. LECHICKI. *Zeszyty Prasoznawcze* 1971 nr 2. — J. ŻURAWICKA. *Pol. słownik biogr.* T. 25 (1980).

Podniebie. H. GALLE. *Książka* 1901 s. 418. — A. GOLDBERG: Dwie fazy. *Glos* 1901 nr 42. — MAT. *Tyg. Ilustr.* 1901 nr 43. — M. RAWICZ. *Przeł. Pol.* 1901 t. 141 s. 556-559. — M. ROLLE: Warszawa w powieści. *Gaz. Lw.* 1901 nr 226. — *Biesiada Lit.* 1901 nr 37. — P. CHMIEŁOWSKI: Beletrystyka nasza w roku zeszłym. *Pogląd na Świat* 1902 s. 18-19. — H. W. [H. WIRSTLEIN]. *Słowo Pol.* 1910 nr 93. — Z. L. [Z. L. ZALESKI]. *Gaz. Warsz.* 1910 nr 346; przedr. w książce: *Dzieło i twórca*. W-wa 1913 s. 194-197.

Jasne wody. H. GALLE. *Książka* 1904 s. 366. — H. GALLE. *Przew. Nauk. i Lit.* dod. *Gaz. Tor.* 1904 nr 11. — h.: Nowości literackie. *Gaz. Pol.* 1904 nr 213. — J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 110. — p. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 33. — *Kur. Codz.* 1904 nr 110. — *Przew. Nauk. i Lit.* dod. *Gaz. Tor.* 1904 nr 8. — A. DROGOSZEWSKI. *Kur. Codz.*

1905 nr 107. — A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw*o 1905 nr 47/49-50. — WŁAST [M. KOMORNICKA]. *Chimera* 1905 t. 9 z. 26 s. 337. — A. ŚLIWIŃSKI: Nowe powieści. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 766-768. — (w.). *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 136.

Dolorosa. hg. [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 42. — J. L. [J. LORENTOWICZ]: Wśród książek. *Gaz. Pol.* 1905 nr 193. — A. ŚLIWIŃSKI. *Krytyka* 1905 t. 2 s. 368-369. — TA. KOT. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 277. — H. GALLE. *Książka* 1906 s. 61.

Rozbitki. J. BARTOSZEWICZ. *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 295-296. — Z. DĘBICKI: Na

kresach. *Kur. Warsz.* 1911 nr 163. — H. GALLE. *Książka* 1911 s. 524. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Kronika Powsz.* 1911 nr 30. — J. LORENTOWICZ: Fragment z kroniki kresowej. *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* 1911 nr 19. — LASCARO [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]: Powieść kresowa. *Dzienn. Cieszyński* 1911 nr 154. — HAJOTA [H. PAJZDERSKA-ROGOZIŃSKA]. *Tyg. Mąd. i Powieści* 1911 nr 51. — *Museion* 1911 z. 718 s. 159-161. — Na kresach. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 42. — Dr E. W. [E. WORONIECKI]. *Krytyka* 1912 t. 34 s. 131-132.

Zawierucha ukraińska. *Tyg. Ilustr.* 1919 nr 22.

PIEŃKOWSKI STANISŁAW (1872-1944)

Krypt.: St. P.

Krytyk literacki, poeta, tłumacz.

Ur. 11 lutego 1872 w Siedlcach; syn Jana, zawiadowcy stacji kolejowej, i Konstancji z Mańkowskich. Tamże uczęszczał do gimnazjum do 1885. W 1895 wyjechał do Krakowa, zmuszony do opuszczenia zaboru rosyjskiego w związku z działalnością socjalistyczną. W 1896 ogłosił pierwsze utwory literackie (w *Głosie* i w *Krytyce*). Prawdopodobnie ok. 1900 przeniósł się do Warszawy. Należał do współzałożycieli czasopisma *Strumień*. Prowadził ożywioną działalność publicystyczną w dziedzinie krytyki literackiej i plastycznej oraz jako recenzent teatralny. Przez wiele lat był związany stałą współpracą z *Gazetą Warszawską* i *Myslą Narodową*. Po powstaniu warszawskim znalazł się w Częstochowie, gdzie zmarł 16 września 1944.

TWÓRCZOŚĆ

1. Dwa żywioły. *Głos* w sprawie żydowskiej. W-wa 1913.

2. Wniosek I do prawa własności wydawnictw pośmiertnych. Wniosek II w sprawie umów księgarskich z wydawcami. W-wa 1920.

3. Maski życia. W-wa 1925.

4. W ogniu walki. Szkice w sprawie żydowskiej. W-wa 1929.

Zawartość: Pod maską. (*Głos Warsz.* 1912 nr 19); Chuligaństwo mózgu. (*Głos Warsz.* 1912 nr 26); Błąd w perspektywie; Handlarze życia; Diagnostyka; Obywatel i naród; Dno sprawy. (*Rozwój* 1919 nr 35-38); Motloch. (*Mysł Nar.* 1925 nr 17); W kleszczach; O wartościach i nadwartościach; Panglobalowa plutarchia Syjonu; Narody nieme. (*Mysł Nar.* 1925 nr 22); Falszywy tragizm; Folklor futurizmu; My w zwierciadle żydowskim. (*Gaz. Warsz.* 1923 nr 100-101); Plazmatyzm ghetta i futurizmu. (*Gaz. Warsz.* 1923 nr 107, 122); Chałatowa legenda; Kłębły Syjonu; Wyzwolenie antysemityzmu; Zakończenie.

Rękopisy drobnych utworów — wiersze rkps Bibl. Nar. sygn. 5372.

Artykuły, utwory i przekłady zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1903), *Dzienn. Wil.* (1923), *Echo Lit.* dod. do *Dzienn. Pol.* (Lw. 1898; tu: Sonety. Nr 4),

Gaz. Kielecka (1919), *Gaz. Por.* (1921-1925; tu m.in.: Szkał Sybiru. 1923 nr 4 [o W. Sieroszewskim] oraz rubr.: Z ubocza; Wystawy Zachęty), *Gaz. Por.* 2 *Grosze* (1913, 1923-1924), *Gaz. Warsz.* (1910-1915, 1919-1931; tu rubr.: Wieczory teatralne. 1919-1925 oraz m.in.: Duch w sztuce. 1910 nr 261-262; Erotyzm w sztuce. 1910 nr 328; Futuryzm poetycki. 1919 nr 165; Znikąd — donikąd, czyli w krainie poetyckiej „bezgdziesi?”. 1922 nr 102, 104-107; Czortowa karczma. Nowela. 1928 nr 64, 66; Okup. Nowela. 1931 nr 298), *Głos* (1896-1898, 1900; tu m.in.: Sonety. 1896 nr 34, 49; 1897 nr 5, 20, 40; tłum. P. Verlaine: Jesień. 1898 nr 53; Fryderyk Nietzsche. 1900 nr 37-38; *Krytyka naukowa i literacka*. 1900 nr 39, 41), *Głos Warsz.* (1909, 1911-1912), *Goniec Kr.* (1923), *Gospoda Poetów* (1921), *Hasło Nar.* (1925), *Ilustracja Pol.* (1920), *Iskra* (Sosnowiec 1919; tu: O polskość teatru. Nr 291), *Krytyka* (1896-1897), *Krytyka* (1909), *Książka* (1901-1902), *Kur. Łódzki* (1920), *Kur. Warsz.* (1928; tu m.in.: Grota. Nowela. Nr 78; Wu-Wu-Wu. Nr 271; Elegia. Nowela. Nr 340), *Młody Narodowiec* (1931-1932, 1938), *Mysł Nar.* (1922-1938; tu m.in.: Dwa sonety. 1924 nr 4; List otwarty do p. J. Iwazkiewicza współpracownika „Wia-

domości Literackich". 1925 nr 9; Kierunki i talenty. 1929 nr 51; „Literackość” w malarstwie. 1930 nr 3; oraz rubr.: Sztuki plastyczne. 1930), *Nasz Kraj* (1906), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1925), *Ochotnik* (1920), *Odrodzenie* (1906), *Placówka Kresowa* (1924, 1927, 1931), *Placówka Kultury i Sztuki* (1921), *Prawda* (1912–1913), *Pro Patria* (1926), *Przegl. Nar.* (1912), *Przegl. Warsz.* (1925; tu: Odpowiedź na ankietę. Nr 42), *Przegl. Wiecz.* (1928), *Przypj. Szkoły* (1936), *Robotnik* (1922), *Rozwój* (1919, 1923, 1926), *Rzeczpospolita* (1920, 1922, 1927), *Słowo Pol.* (1910–1911, 1914, 1920–1921, 1923, 1926–1927), *Strumień* (1900), *Teatr* (1918), *Tyg. Ilustr.* (1913–1914, 1920, 1922, 1924–1925, 1933), *Tyg. Pol.* (Charbin 1923, 1926), *Życie* (Kr. 1897–1900; tu m.in.: Fontanna. 1897 nr 3).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Akademikowi żołnierzowi*. W-wa 1919, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Jednodniówka balu lit.* W-wa 1902, *Bard pol. Album poetów pol.* Zebrał B. Koreywo. [Kijów] 1909; wyd. 2 Poz. [1923], *Kalendarz powsz. ilustr.* Włocławek 1920, *Księga sonetów pol.* Wybrał i ułożył A. Lange. W-wa 1899, *Kwiat współcz. poezji pol.* Oprac. L. Staff. W-wa 1920, *Najmłodsza pieśń pol.* Oprac. L. Staff. Lw. 1903, *Od Asnyka do poetów wielkiej wojny*. [Oprac.] J. Mirski [J. Kretz]. Lw. 1921, *Wybór poezji Młodej Polski*. Ułożył W. Feldman. Kr. 1903.

Przekłady i przeróbki

1. F. NIETZSCHE: Tak mówił Zaratustra. W-wa 1901.

2. Hymny Rigwedy. Ogł. fragm.: *Ilustracja Pol.* 1920; *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 12, 1925 nr 17.

3. R. Kipling: Pieśń dziecięca. W-wa [1932].

Ponadto tłum. wiersze W. Korab-Brzozowskiego z francuskiego na polski. Ogł. P. Grzegorzczak. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 29.

Listy

Do W. Rabskiego z 1921. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2731.

OPRACOWANIA

B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Codz.* 1900 nr 56; przedr. Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. T. 16. W-wa 1966. — SAVITRI [H. ELZENBERG-ZAHORSKA]: Prawda w sztuce. *Krytyka* 1910 t. 4 s. 217–219. — DIGAMMA [Z. WASILEWSKI]: Spór o człowieka. *Słowo Pol.* 1910 nr 83, 89, 95 [o polem. z W. Lutosławskim]. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 18 (1912). — O. ORTWIN: O zaimek dzierzawczy. *Jedność* 1912 nr 29. — A. LANGE: O p. S. Pieńkowskim i o bułanym koniu.

Gaz. Pol. 1919 nr 305. — A. LANGE: Jeszcze o p. S. Pieńkowskim i o gramatyce polskiej. *Gaz. Pol.* 1919 nr 350. — A. SZYFMAN, L. SCHILLER: Jeszcze w sprawie artykułów p. S. Pieńkowskiego. List do redakcji pism warszawskich. *Teatr* 1919 z. 3. — W. RZ. *Teatr* 1919 z. 2. — K. GLINKA: Naszym krytykom. *Gospoda Poetów* 1920 z. 2 s. 1–3. — I. GRABOWSKI: List otwarty do S. Pieńkowskiego. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 102 [dot. zatargu z dyr. teatru warszaw.]. — W. MELCER-RUTKOWSKA: Apologia „Kotów”. *Gospoda Poetów* 1920 z. 2 s. 11–12. — Ave Caesar... *Gaz. Warsz.* 1920 nr 90. — Pajęczce więzy. *Gaz. Warsz.* 1920 nr 101. — J. K. [J. KOLLER]: Więcej godności i przyzwoitości. *Dziew. Poz.* 1921 nr 46. — T. BOY-ŻELEŃSKI: „Rzucił się”. *Rzeczpospolita* 1922 nr 321 wyd. por.; przedr. Pisma. T. 16. W-wa 1958. — WŁAD. L. [W. LAUDYN]: Boy-Pieńkowski. *Kresy* 1922 nr 12. — (S. C.) [S. CYWINSKI]: Notatki. Znowu idiosynkrazje p. Pieńkowskiego. *Tyg. Wil.* 1925 nr 2. — *Księga pamiątk. siedleczan (1844–1905)*. W-wa 1927 s. 339–340, 511. — Biurkowy lis Berenta. S. Pieńkowski o berentowskim przekładzie Nietzschego. *ABC* 1934 nr 71. — Brandstaetter contra S. Pieńkowski. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 79. — P. GRZEGORCZYK: Korzyści z polemiki. *Mysł Nar.* 1935 nr 5. — J. DOBRACZYŃSKI: Drobne poprawki. *Mysł Nar.* 1938 nr 20. — J. DOBRACZYŃSKI: W rozmównicy. Wyjaśnienie nieporozumień. *Mysł Nar.* 1938 nr 24.

P. G. [P. GRZEGORCZYK]: Poeta nieznamy. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 29. — T. WEISS: Fryderyk Nietzsche w piśmiennictwie polskim l. 1890–1914. Wr. 1961. — S. BAŃCER: „Chanson d'automne” Verlaine'a w przekładach polskich. *Przegl. Hum.* 1962 nr 1. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 226. — A. GRZYMALA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. Kr. 1972. — A. HUTNIKIEWICZ. *Pol. słownik. biogr.* T. 26 (1981).

Maski życia. Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1925 nr 334. — (M. S.) [M. SMOŁARSKI]. *Rzeczpospolita* 1925 nr 321. — J. DROBNIK. *Mysł Nar.* 1926 nr 22. — W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]: O miejsce dla krytyki. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 63. — I. PANNENKOWA. *Warszawianka* 1926 nr 65. — A. STAWAR: Urojone maski. *Wiad. Lit.* 1926 nr 16. — L. KONIŃSKI. *Mysł Nar.* 1928 nr 9–10.

Recenzje przekładów

Hymny Rigwedy. S. F. MICHAŁSKI: Listy do redakcji. Kilka uwag w sprawie przekładu Rigwedy. *Prawda* 1913 nr 15. [Polem.: S. Pieńkowski: List do redakcji. W sprawie przekładu Rigwedy. Tamże nr 17].

PILTZ ERAZM (1851–1929)

Pseud. i krypt.: E. P.; ELMO; ER. P.; P; PIOTR WARTA; SCRIPTOR; SW.; SWOJAK; TENSAM.
Publicysta.

Ur. 3 lipca 1851 w Warszawie. Uczęszczał do II Gimnazjum w Warszawie, następnie studiował prawo w Szkole Głównej. W 1868 rozpoczął pracę w Zarządzie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej. W 1876 odbywał praktykę w Berlinie, Strasburgu i Paryżu. Pracę dziennikarską rozpoczął jako wydawca i redaktor tygodnika *Nowiny Niedzielne*, przekształconego w 1878 w pismo codzienne. W tymże roku przeniósł się do Petersburga, gdzie w 1882–1906 wydawał i redagował *Kraj*, w 1882–1890 także jego dodatek — *Przegląd Literacki*. W 1906 był jednym z założycieli *Świata*. W czasie pierwszej wojny światowej mieszkał w Szwajcarii, był współzałożycielem Centralnej Agencji Polskiej (Prasowej) w Lozannie i członkiem Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu. Po wojnie był posłem w Jugosławii i Czechosłowacji oraz wiceministrem spraw zagranicznych. Żoną jego była Helena z Rymowiczów. Zmarł 29 grudnia 1929 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Über Naturbeobachtung des Schülers. Beitrag zur Methodik des Unterrichts in Heimat- und Naturkunde. Begleitschrift zu den: 700 Aufgaben und Fragen für Naturbeobachtung des Schülers in der Heimat. Weimar 1882.

2. Oczerk publicystycznej działalności polskiej gazety „Kraj” za list 1882–1892.

Rkps Centralnyj Gosudarstwennyj Istoriceskij Archiw w Leningradzie sygn. f 777.

Przekład pol.: Zasługi petersburskiego „Kraju” wobec Rosji, jej rządu i dynastii. Memorial własny redakcji tygodnika „Kraj” złożony rosyjskim sferom rządowym. Kr. 1901.

3. Aufgaben und Fragen für Naturbeobachtung des Schülers in der Heimat. Weimar 1887.

4. Prusacy i Polacy. *Kraj* 1892 i odb.

5. Bismark, Rosja i Polacy. Szkic polityczny. Petersb. 1895.

6. O chwili obecnej. Rozmowa polityczna spisana przez Piotra Wartę. Petersb. 1898.

7. Nasza młodzież. Kr. 1902 *Materiały i myśli polit.* T. 1. Wyd. 2 z dodaniem rozdziału: Odpowiedź krytykom. Kr. 1903 w serii jw.

8. Nasze stronnictwa skrajne. Kr. 1903 *Materiały i myśli polit.* T. 2.

9. Wobec wojny. Głos z Warszawy. Kr. 1904.

10. Polityka rosyjska w Polsce. List otwarty do kierowników polityki rosyjskiej. W-wa 1909.

Przekłady: franc.: Lozanna 1915 — ros.: W-wa 1909.

11. O naszym stronnictwie. Przemówienie na ogólnym zebraniu stronnictwa polityki realnej odbytych w Warszawie. W-wa 1910.

12. W chwili ciężkiej i trudnej. W-wa 1912.

13. Pologne, Yougoslavie, Russie. Belgrad 1918.

Przekład serbochorw.: Belgrad 1919.

Artykuły umieszczał w czasopiśmie: *Dzien. Poz.* (1898, 1900; tu: List do wydawcy „Nowoje wremia”. 1898 nr 168; Ciernie żywota dziennikarskiego. 1900 nr 217), *Golos* (1881; tu art. pt. Rusyfikacja czy zjednoczenie. Nr 56–58), *Kraj* (1882–1906; tu m.in.: O spuściznę poety. 1897 nr 31; [List do wydawcy „Nowoje wremia” w imieniu red. „Kraju”:] O stosunkach polsko-rosyjskich. 1898 nr 28; [List otwarty będący odpowiedzią dla „Nowoje wremia”:] Odpowiedź. 1898 nr 30), *Niwa* (1897; tu: List otwarty redaktora „Kraju”. Nr 35), *Nowiny* (1877–1879), *Nowiny Niedzielne* (1877), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1882–1900), *Rola* (1896), *Świat* (W-wa 1912), *Słowo* (Wil. 1928), *Świat* (1909, 1928), *Świat Słowiański* (1909), *Le Temps* (Paryż 1918; tu list do red.: Polska a koalicja. Nr z 3 września), *Tyg. Pol.* (1899), *Wiek* (1875–1876, 1883).

Przekłady

A. Pabst: Wychowanie praktyczne. W-wa 1912.

Prace redakcyjne

1. *Oczerednyje woprosy w Carstwie Polskom*. Petersb. 1902. Wersja pol. pt. *Potrzeby społeczne w Królestwie Polskim*. Praca zbior. pod red. ... T. 1. Kr. 1902.

Współred.: W. Spasowicz.

2. *Petite encyclopédie polonaise*. Lozanna 1916.

Fragm. wersji ang. pt. *Poland*. Londyn 1919.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 26 listów z 1870–1885 w imieniu red. *Kraju i Nowin*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6526 IV, 8917 III.

2. Do A. H. Teleżyńskiego z ok. 1873–1885. Rkps Ossol. sygn. 5810/II.

3. Do W. L. Anczyca z 1877 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7262.

4. Do J. Blizińskiego 7 listów z 1877–1892, niektóre w imieniu red. *Kraju i Nowin*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6699 III, 6700 III, 6702 III.

5. Do S. Krzemińskiego z 1878. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2733.

6. Do W. Ostaszewskiego 4 listy z 1878–1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7824 IV.

7. Do W. Przyborowskiego 2 listy z 1882 Rkps Ossol. sygn. 13602/I.

8. Do W. Ketrzyńskiego z 1883. Rkps Ossol. sygn. 6222/II.

9. Do E. Orzeszkowej listy z 1883–1909. Rkps Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. List z 1884 oraz fragm. kilku listów ogł. w książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 1. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1954 (w komentarzach).

10. Do M. Łempickiego z 1884. Rkps Ossol. sygn. 6857/I.

11. Do W. Belzy 2 listy z 1885 w imieniu red. *Kraju*. Rkps Ossol. sygn. 12653/III.

12. Do B. Chlebowskiego 2 listy z 1885–1886. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2887.

13. Do J. Kasprowicza 7 listów z 1885–1886. Rkps Ossol. sygn. 6440/I. Ogł. T. Mikulski. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 2.

14. Do M. Bobrzyńskiego z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8076 III.

15. Do Z. Sarneckiego 4 listy z 1887–1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

16. Do A. Walickiego z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2975.

17. Do F. Faleńskiego 3 listy z 1892, 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5902.

18. Do A. Asnyka z 1895. Ogł. A. J. Mikulski. *Pam. Lit. R.* 33 (1936) z. 4.

19. Do E. Pawłowicza z 1896. Rkps Ossol. sygn. 6833/I.

20. Do T. Rutowskiego z 1898. Rkps Ossol. sygn. 13439/II.

21. Do F. Hoësicka 3 listy z 1898–1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7126.

22. Do K. M. Górskiego z 1900 w imieniu red. *Kraju*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7727 III.

23. Do J. Warchała z 1900. Rkps Ossol. sygn. 7657/I.

24. Do W. i A. Reymontów z 1901, do W. Reymonta z 1909. Rkps Ossol. sygn. 6978/I.

25. Do J. Łosia 4 listy z 1902–1903. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 3.

26. Do J. Potockiego 2 listy z 1902, 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8345. List z 1902 ogł. Z. Kmiecik. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* T. 9 (1970) z. 1.

27. Do A. Małeckiego z 1903. Rkps Ossol. sygn. 6296/II.

28. Do W. Spasowicza z 1904. Rkps Bibl. Uniw. Warsz. sygn. 1091.

29. Do I. Baranowskiego 3 listy z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8345.

30. Do E. Dobieckiego z 1905. Rkps Bibl. Nar. zbiór E. Piltza. Ogł. Z. Kmiecik. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* T. 9 (1970) z. 1.

31. Do A. Donimirskiego z 1905. Rkps jw. Ogł. Z. Kmiecik jw.

32. Do L. Spasowicza 3 listy z 1905. Rkps jw. Ogł. Z. Kmiecik jw.

33. Do T. Korzona 2 listy z 1906 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5937.

34. Do A. Chołoniewskiego odpisy 2 listów z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

35. Do T. Smarzewskiego odpis listu z 1910. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

36. Do S. Łubieńskiego odpisy 2 listów z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

37. Do L. Kronenberga odpisy 2 listów z 1912 i 1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361.

38. Do Z. Laskowskiego z 1915. Rkps Ossol. sygn. 8004/II.

39. Do I. Paderewskiego z 1915. Rkps Ossol. sygn. 8004/II.

40. Do Polskiego Centralnego Komitetu Ratunkowego z 1915. Rkps Ossol. sygn. 8004/II.

41. Do J. Rozwadowskiego 9 listów z 1915–1919 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 7948/II, 8005/II, 8006/II.

42. Do Związku Narodowego Polskiego w Stanach Zjednoczonych 2 listy z 1916. Rkps Ossol. sygn. 8004/II.

43. Do M. Rozwadowskiej 8 listów z 1916–1918. Rkps Ossol. sygn. 7957/I.

44. Do A. Wysockiego z 1920. Rkps Ossol. sygn. 13149/III.

45. Od E. Orzeszkowej 66 listów z 1883–1909. Rkps Arch. E. Orzeszkowej Bibl. IBL PAN w W-wie. Ogł. w książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 1. Oprac. E. Jankowski. Wr. 1954 s. 179–239.

46. Od B. Prusa 30 listów z 1884–1889. Rkps Bibl. Krasieńskich zniszcz. w 1944. Ogł.: F. Araszkiewicz. *Pion* 1936 nr 15–18; K. Tokarzówna. W książce: A. Głowacki (B. Prus): Listy. W-wa 1959.

47. Od J. Kasprowicza 9 listów z 1885–1889. Rkps Bibl. Krasieńskich sygn. 6235 zniszcz. w 1944. Ogł. L. Rath. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; przedr.: T. Mikulski. *Pam. Lit. R.* 52 (1961) z. 2.

48. Od J. Kościelskiego z 1885. Ogł. L. Rath. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 20 dod. *Ilustr. Kur. Codz.*; przedr. w książce: Jan Kasprowicz. Oprac. R. Loth. W-wa 1964.

49. Od J. Blocha 2 listy z 1886. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8352.

50. Od J. Karłowicza z 1887. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 4.

51. Od A. Mahrburga z 1887. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2285 t. 4.

52. Od J. Kasprowicza z 1888. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342. Ogł. Z. Kmiecik. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* T. 5 (1966) z. 1.

53. Od W. Korotyńskiego 2 listy z 1888 i 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7276.

54. Od B. Prusa 2 listy z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8346. Ogł. Z. Kmiecik. *Przeł. Hum.* 1967 nr 3; ogł. S. Fita i K. Tokarzówna. *B. Prus. Materiały Arch. Lit.* T. 19 Wr. 1974.

55. Od L. Jankowskiego z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8345. Ogł. Z. Kmiecik. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* T. 9 (1970) z. 1.

56. Od różnych osób 262 listy z 1906–1914. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8361. Tu m.in. od następujących: A. Chołoniewski 34 listy z 1907–1913, C. Jankowski 5 listów z 1907–1911, W. Kosiakiewicz 3 listy z 1907–1910, S. Koźmian 2 listy z 1909, A. Potocki 13 listów z 1907–1912, R. Starzewski z 1910, L. Straszewicz 7 listów z 1907–1913, T. Żuk-Skarszewski 3 listy z 1910–1911.

57. Od różnych osób i instytucji 25 listów z 1915–1916. Rkps Ossol. sygn. 8004/II. M. in.: I. Paderewski 3 listy z 1915.

58. Od różnych osób 300 listów z 1882–1907 do red. *Kraju*. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342.

59. Zaproszenie na ślub z Heleną Rymowiczówną. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7976 II.

60. Materiały dot. działalności politycznej w 1915–1917. Rkps Ossol. sygn. 8009/II.

61. Pisma, przemówienia, listy i in. materiały oraz życiorys. Rkps Centralny Gosudarstwennyj Istoriceskiej Archiw w Leningradzie sygn. f 776, f 777.

62. Pisma polityczne, odczyty, bruliony artykułów. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8353, IV 8355, IV 8360.

63. Dokumenty i materiały red. *Kraju*. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8345, IV 8351 (tu m.in. 7 listów od różnych osób do E. Piltza).

OPRACOWANIA

A. ŚWIĘTOCHOWSKI. *Nowiny* 1879 nr 135. — ALGO [A. GOLDBERG]: Z sali sądowej. *Kur. Codz.* 1883 nr 340. — *Kur. Por.* 1883 nr 353. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1888 nr 28–29. — Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 6, nr 11, nr 15, nr 16, nr 25, nr 30. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1890 nr 19. — A. SZYMAŃSKI: Z powodu odpowiedzi p. E. Piltza jeszcze słów kilka, wraz z powieścią o sporze Francuza z Anglikiem. *Wiek* 1890 nr 146. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]: Na posterunku. *Rola* 1895 nr 35. — O stosunkach rosyjsko-polskich. *Dzien. Poz.* 1898 nr 169. — HĄBANK: Pogadanka. *Tyg. Pol.* 1900 nr 49. — J. KARŁOWICZ: Przyczynek do jubileuszu p. E. Piltza, redaktora „Kraju”. *Lw.* 1900 [polem.: E. Piltz: Głosy publiczne. *Gaz. Lw.* 1900 nr 218]. — Z. KOŚCIESZA: Z końcem wieku. Ze wspomnień dziennikarza. *Rola* 1901 nr 24, 36–37. — S. LIBIDZKI: Obwieszczenie p. Piltza. *Kur. Codz.* 1901 nr 98. — K. WARSKI: Kronika bieżąca. Ciekawe rzeczy. *Rola* 1901 nr 21. — Tajemnice Piltza. *Robotnik* 1901 nr 39. — K-my [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1903 nr 3, nr 4, nr 5. — R. DMOWSKI: Anachronizmy. *Głos Warsz.* 1909 nr 165–167. — JUNIUS [W. FELDMAN]: Współcześni politycy polscy. E. Piltz. *Krytyka* 1909 t. 3 s. 119–123. — (-): Zdemaskowane oszustwo polityczne. *Robotnik* 1909 nr 238. — M. JANIŃ: Z szeregu dokumentów niewoli. Pan E. Piltz jeszcze próbuje. *Gaz. Pol.* (Dąbrowa Górnicza) 1916 nr 62. — Na marginesie. Memoriał p. Piltza. *Nowa Gaz.* 1917 nr 188. — E. Piltz. *Dzien. Poz.*

1920 nr 96. — W. S. [W. STPICZYŃSKI]: Tytuł E. Piltza do emerytury. *Głos Prawdy* 1924 nr 42.

(Nekrologi:) *Dzienn. Poz.* 1929 nr 300; *Polska* 1929 nr 316; A. D. *Na Dobie* 1930 nr 1; P. CORROMBLES. *La Pologne Politique* 1930 nr 2; A. Č. [A. ČERNÝ]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 78–79. — S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1930 nr 1; LUD. L. [L. LEWESTAM]: Zbiorowa sylwetka E. Piltza. *Dzień Pol.* 1930 nr 53; A. PARCZEWSKI: Ze wspomnień o E. Piltzu. *Świat* 1930 nr 4; *Tydzień* 1930 nr 14.

C. RYDLEWSKI: Wspomnienia z wielkich dni. *Głos* 1934 nr 13–15. — L. B. ŚWIDERSKI: E. Orzeszkowa i E. Piltz. *Czas* 1936 nr 81. — L. RATH: J. Kasprowicz i E. Piltz. *Kur. Lit.-Nauk.* 1939 nr 20 *dod. Ilustr. Kur. Codz.* — A. GARLIKA: Proces o dyfamację. *Stolica* 1958 nr 21. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Niepospolici ludzie w dniu swoim powszednim. Kr. 1962. — Z. KMIECIK: „Kraj” za czasów redaktorstwa E. Piltza. W-wa 1969. [Rec.: T. Bednarski. *Zeszyty Prasoznawcze* 1970 nr 4; A. Kuśmider. *Nowe Książki* 1970 nr 18; B. Miecugow: Żywocik literacki. *Życie Lit.* 1970 nr 31; B. Petrozolin-Skowrońska. *Przeł. Hum.* 1971 nr 6]. — T. Z. BEDNARSKI: Talent redaktorski E. Piltza w świetle jego korespondencji z K. Bartoszewiczem. *Zeszyty Prasoznawcze* 1970 nr 4. — Z. KMIECIK: Materiały redakcji tygodnika „Kraj”. *Roczn. Historii Czasopiśmiennictwa Pol.* T. 9 (1970) z. 1.

O chwili obecnej. Fikcje ugodowe. Odpowiedź na rozmowę polityczną Piotra Warty. Kr. 1898.

Nasza młodzież. R.: O młodzieży. *Kraj* 1902 nr 46. — ELION. *Goniec Pol.*

(Paryż) 1903 nr 1. — OECONOMICUS. *Przyszłość* 1903 nr 6–7. — *Proletariat* 1903 nr 11. — Uwagi z powodu „Naszej młodzieży” Scriptor. Odczyt wygłoszony w jednym z Towarzystw Zjednoczonych. Lw. 1903. — M. BIBGAŃSKA. *Przeł. Współcz.* 1932 nr 351–364.

Nasze stronnictwa skrajne. A. W. *Krytyka* 1903 t. 2 s. 8–17. — *Proletariat* 1903 nr 13. — M. BOBRZYŃSKI. *Przeł. Pol.* 1904 t. 151 s. 221–229.

Wobec wojny. X. X. *Kraj* 1904 nr 23, nr 24.

Polityka rosyjska w Polsce. EDW. GRA [E. GRABOWSKI]: O tzw. stronnictwie realistów. Z powodu broszury E. Piltza. *Spoleczeństwo* 1909 nr 32–33. — J. LANGE. *Prawda* 1909 nr 24. — K. RAKOWSKI. *Dawny Sztandar* 1909 nr 21. — Wybitna broszura. *Kraj* 1909 nr 18, nr 20. — H. BOCHKOWSKI. *Slovanský přehled* (Praga) 1910 s. 133–134.

W chwili ciężkiej i trudnej. INNY: Realista na mównicy. *Przeł. Wil.* 1912 nr 24. — TWARDY: Z książek. *Sprawa* 1912 nr 3.

Recenzje prac redakcyjnych

Oczerednyje woprosy w Carstwie Polskom. B. K. *Gaz. Pol.* 1902 nr 305. — A. SKLAR. *Russkaja mysl* 1902 nr 10. — PRIWISLINIEC, D. TUTKIEWICZ, A. N. DNEJNIN: Rossija i jejo zapadnaja okraina. Otwieta na „Oczerednyje woprosy...” Kijów 1903. — A. KRZYŻANOWSKI: Polska literatura agrarna w XX w. *Przeł. Powsz.* 1905 t. 86 s. 82–84.

PŁAŻEK FELIKS (1882–1950)

Krypt.: F. P.

Dramatopisarz.

Ur. 30 maja 1882. Kształcił się w Wiedniu, był wychowankiem Theresianum. Debiutował w 1902. Zmarł 11 września 1950.

TWÓRCZOŚĆ

1. Święta wiosna. Dwa dramaty. Lw. 1904.
Zawartość: Śnieżycy; Święta wiosna.

2. Elektra. Tragedia w 3 aktach. Lw. 1905. Wyst. Lw. 14 lutego 1921.

3. Eirene. Tragedia wierszem. *Przeł. Pol.* 1907 t. 165 s. 19–62 i odb. Lw. 1907.

Wyst. Kr. 22 lutego 1908 pt. Eirene. Dramat w 1 akcie.

4. Pogrom. Lw. 1907.

Zawartość: Pogrom. Utwór dramatyczny w 3 aktach; Grajek. [Utwór dramatyczny].

5. Trzy struny: Arsinoe. — Zwiastowanie. — Legenda o królowej Alkestis. Lw. 1914.

Utwory dramatyczne.

6. Ifigenia. Powst. 1915. Wyst. Kr. (brak danych o dacie wyst.). Fragn. ogł. *Czas* 1932 nr 36. Wyd. osob. Kr. 1937.

7. Powrót. Lw. 1919.

Utwór dramatyczny.

8. Ardea. Tragedia. Kr. 1925.

9. Czerwona wieża. Fragn. ogł. *Gaz. Lit.* 1927 nr 4 (z II aktu); nr 5 (z III aktu).

10. Napięty łuk. Kr. 1931.

Utwór dramatyczny.

11. Topór. Ballada. Wyst. Kr. 16 czerwca 1934 pt. Syn Bolesława Śmiałego. Ogł. fragn. *Czas* 1934 nr 143. Wyd. osob. całości Kr. 1938 (słowo wstępne S. Pigonia).

12. Zburzenie Trebizondy. Bajka. Kr. 1936.

Utwór dramatyczny.

Fragmenty utworów, artykuły i recenzje ogłaszał w czasopiśmie: *Czas* (1928, 1931–1934, 1936–1939), *Dzien. Lit. dod. Dzien. Pol.* (1948), *Dzień Pol.* (1933), *Gaz. Lit.* (1927), *Ilustr. Kur. Codz.* (1935), *Listy z Teatru* (1947), *Marcholt* (1936–1938), *Nasz Kraj* (1907; tu m.in. fragn. dramatu: Chojroneja. Nr 11), *Przegl. Współcz.* (1929–1931).

Ponadto: *Księga pamiątk. na 90-lecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938.

Pośmiertnie: *Tyg. Powsz.* 1950 nr 41 (Wspomnienia z Capri; Maliny).

Przekłady i prace edytorskie

1. J. Racine: *Andromacha*. Przełożył i oprac. ... Kr. 1948. Wyd. 2. Kr. 1949.

2. M. Maeterlinck: *Trzy dramaty: Ślepcy. — Wnętrze. — Pelleas i Melisanda*. Oprac. ... Kr. 1951 *Bibl. Arcydziel Poezji i Prozy* nr 95.

Listy

1. List z 1908 dołączony do pamiętnika Marii Płażek z 1903–1904. Rkps Ossol. sygn. 11559/I.

2. Do K. Czachowskiego 3 listy z 1932. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8978 III.

3. Do M. Szukiewicza z 1933. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8816 III.

4. Do J. E. Płomińskiego 2 listy z 1936. Rkps Ossol. sygn. 12933/II.

OPRACOWANIA

S. PIGOŃ. *Tyg. Powsz.* 1950 nr 41 [nekrolog].

Święta wiosna. h. [H. GALLE]. *Gaz. Pol.* 1904 nr 103. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1904 s. 334–335. — J. A. HERTZ. *Przegl. Tyg.* 1904 s. 218. — (L.) J. LORENTOWICZ. *Kur. Codz.* 1904 nr 98. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 18. — H. K. [H. CEPNIK]. *Dzien. Pol.* 1905 nr 317. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 90 s. 201.

Elektra. B. G. [G. BAUMFELD]. *Słowo Pol.* 1905 nr 270. — J. FLACH. *Gaz. Lw.* 1905 nr 263. — J. KOTARBIŃSKI. *Gaz. Handlowa* 1905 nr 192. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1906 s. 325–326. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 90 s. 201–203. — A. CŹWIKOWSKI. *Dzien. Lud.* 1921 nr 41. — S. MAYKOWSKI. *Słowo Pol.* 1921 nr 82, 84. — J. PARANDOWSKI. *Gaz. Lw.* 1921 nr 41–42. — S. P. *Kur. Lw.* 1921 nr 41. — M. SZWARCOWNA. *Kur. Warsz.* 1921 nr 65. — I. WIENIEWSKA. *Gaz. Wiecz.* 1921 nr 5690.

Eirene. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1908 t. 167 s. 567–568. — B-y. *Mysł* 1908 nr 5. — Ch. [A. CHOLONIEWSKI]. *Świat* 1908 nr 13. — B. GORCZYŃSKI. *Nowa Gaz.* 1908 nr 99. — K. R. [K. RAKOWSKI]. *Czas* 1908 nr 45. — W. M. *Kur. Poz.* 1908 nr 59. — *Głos Narodu* 1908 nr 91; nr 147.

Pogrom. *Dzien. Pol.* 1906 nr 565. — J. FLACH. *Gaz. Lw.* 1907 nr 6. — A. MAZANOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1907 t. 1 s. 177–179. — A. MAZANOWSKI. *Przegl. Powsz.* 1907 t. 94 s. 232–234. — J. PIETRZ. [J. PIETRZYCKI]. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 s. 156. — J. PIETRZYCKI. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 32.

Ifigenia. A. ŁASZOWSKI. *Nowa Książka* 1937 s. 533. — T. S. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 18 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — *Głos Narodu* 1937 nr 143.

Powrót. *Czas* 1919 nr 201.

Ardea. S. K. [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1925 nr 51 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — W. Z. [W. ZECHENTER]: *Zabłąkany w epoce*. *Gaz. Lit.* 1926 nr 17. — F. PŁAŻEK: *Odpowiedź*. *Gaz. Lit.* 1927 nr 7 [dot. rec. J. Iwaszkiewicza].

Napięty łuk. R. W. [R. WYCZYŃSKI]. *Gaz. Nar.* 1931 nr 222. — K. CZACHOWSKI. *Polonista* 1932 s. 3. — K. WITOLD. *Gaz. Lit.* 1932 nr 10.

Topór. (acc). [A. CZYŻEWSKI]. *Gaz. Pol.* 1938 nr 104. — K. IRZYKOWSKI. *Roczn. Lit.* 1938 s. 56–70. — (jj) [J. JANOWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1938 nr 167. — W. KUBACKI. *Wiad. Lit.* 1938 nr 28. — W. POWELL. *Okolica Poetów* 1938 nr 2. — T. SINKO.

Kur. Lit.-Nauk. 1938 nr 21 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — K. WYKA. *Nowa Książka* 1939 s. 218–219.

Zburzenie Trebizondy. K. IRZYKOWSKI. *Roczn. Lit.* 1936 s. 64–65. —

W. PIETRZAK. *Pion* 1936 nr 34. — S. PIGOŃ. *Czas* 1936 nr 107. — (R) [T. SINKO]. *Kur. Lit.-Nauk.* 1936 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — A. ŁASZOWSKI. *Nowa Książka* 1938 s. 104–105.

PODWYSOCKI KLEMENS (1832–1903)

Krypt.: K. P.

Poeta, tłumacz, pedagog.

Ur. 1832 w Winnicy na Podolu. Po ukończeniu szkół w Kijowie przez kilka lat pracował jako nauczyciel domowy w dworach podolskich. W 1866 przeniósł się do Warszawy, gdzie obok zajęć nauczycielskich rozpoczął zawód pisarski. Od 1878 przebywał w Częstochowie i udzielał lekcji języka francuskiego w tamtejszym progimnazjum. Po kilku latach wrócił do Warszawy. Zmarł tamże 21 października 1903.

TWÓRCZOŚĆ

1. Córa Chrobrego. Rapsod historyczny. *Czas* 1874 nr 180, 182–184, 187 i odb. Kr. 1874.

2. Warszawa. [Ok. 1899].

Inf. Tyg. Ilustr. 1903 nr 44. Są to studia historyczne stanowiące monografię Warszawy.

Większość twórczości oryginalnej pozostała rozproszona w czasopiśmie.

Utworki oryginalne i przekłady zamieszczał w następujących czasopiśmie: *Bięsiada Lit.* (1886–1887, 1900, 1903; 1904 z teki pośmiertnej), *Bluszcz* (1870, 1872, 1876–1877, 1885), *Czas* (1874), *Dzienn. Chicagoski* (1901–1903), *Dzienn. Pol.* (Lw. 1902–1903), *Gaz. Pol.* (W-wa 1902), *Gaz. Radomska* (1886), *Ilustracja Pol.* (1902), *Kłosy* (1868, 1875–1878, 1884–1886; tu m.in.: Hrabia z Hederwaru. 1885 nr 1030), *Kraj* (1902), *Kromika Rodz.* (1875, 1877; tu m.in.: Znad Bohu. Z podania ludowego. 1875 nr 4), *Kur. Teatr.* (1902), *Kur. Warsz.* (1876, 1886, 1900–1903; tu m.in.: Z raptularza dziwaka. 1886 nr 48), *Opiekun Domowy* (1870–1872), *Praca* (1901), *Przedświt* (1902), *Przeł. Polik.*, *Spół. i Lit.* (1900, 1903), *Przyj. Domowy* (1886), *Przyj. Dzieci* (1870, 1882), *Świt* (1884), *Tyg. Ilustr.* (1868–1872, 1874–1875, 1877–1878, 1884–1886, 1902–1903; tu m.in.: Irena. Obrazek z dziejów serbskich. 1868 nr 47; Geniusz. 1868 nr 51; Miłoz Kobylowicz. Poemat serbski. 1869 nr 66–67; Soroka. 1869 nr 77; Wiosna. 1869 nr 79; Piękno i sztuka. 1870 nr 129–134; Z głosów nocy. 1871 nr 186; Noc na wschodzie. 1873 nr 285–286; Dzień męki. Ahaswerus. 1874 nr 327–328), *Tyg. Mód i Powieści* (1870,

1886, 1901), *Tyg. Nar.* (1900–1901), *Tyg. Powsz.* (1877, 1880, 1884–1885), *Wędrowiec* (1868–1869, 1895, 1900–1901; tu m.in.: Kościół Św. Wawrzyńca w Paryżu. 1869 nr 339; Z życia Romy pogańskiej: Chrześcijanka. 1900 nr 30), *Wieniec* (1872), *Ziarno* (1902), *Zorza* (1901, 1903).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bal lit. Jednodniówka.* W-wa 1903, *Dla pogorzalców.* W-wa 1885, *Ilustr. powsz. kalendarz.* Kr. 1870, *J. Jaworskiego kalendarz ilustr.* W-wa 1870, *J. Ungra kalendarz ilustr.* W-wa 1871, toż W-wa 1872, toż W-wa 1875, *Kalendarz warsz. ilustr.* 1872, *Kalendarz „Wieku” ilustr.* W-wa 1886, *Na pomoc! Wydawn. zbiorowe na korzyść powodzi.* W-wa 1884, *Noworocznik. Kalendarz ilustr. dla Polek.* W-wa 1863, *Pamiętka przelomu w. XIX i XX.* [W-wa 1900], *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897] i wyd. nast., *Śmiech dla lez.* W-wa 1885, *Wiersze i deklamacje dla dzieci.* Oprac. Halina Maria [M. Arct-Golczewska]. W-wa 1899.

Przekłady i przeróbki

1. E. Legouvé: Epoki z życia kobiety. Podług... streścił... *Wędrowiec* 1868 nr 312, 1869 nr 314–316, 318–319.

2. Z. W. Heine: Kolej żelazna Oceanu Spokojnego. Streścił... *Wędrowiec* 1869 nr 314–322.

3. A. Michiels: Czarny las. *Wędrowiec* 1869 nr 344–347.

4. [F. Reuter]: W roku 1813. Opowiadanie meklemburskiego Bürgera. *Wędrowiec* 1869 nr 319–330.

5. Rzym. Podług F. Weya... *Wędrowiec* 1869 nr 332-337.

6. W. Hugo: *Legenda wieków*. Ogł. fragm. *Opiekun Domowy* 1871 nr 30, 41, 49; *Tyg. Ilustr.* 1871 nr 174. Całość wyd. osob. W-wa 1871.

7. Molière: *Świętoszek*. Komedia w 5 aktach. Tłum. 1871. Wyst. W-wa 1874.

8. W. Sardou: *Dewotka* (Serafina). Komedia w 5 aktach. Wyst. W-wa 1871.

9. F. Coppée: *Opuszczona*. Dramat w 2 aktach. *Tyg. Ilustr.* 1874 nr 355-358.

Rkps Ossol. sygn. 10900/II.

10. W. Hugo: *Nędzarze*. T. 1-2. W-wa 1878 *Bibl. Najcelniejszych Utworów Lit. Europejskiej*.

Więcej tomów nie wyszło.

11. A. Leroy-Beaulieu: *Spółeczeństwo anglo-saksońskie*. T. 1-2. W-wa 1901.

12. O. Feuillet: *Portrety margrabiny*. Komedia w 3 aktach.

Inf. Estr. wyd. 2.

13. W. Hugo: *Hernani*.

Inf. P. Hertz.

14. W. Hugo: *Straszny rok*.

Inf. P. Hertz.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego 4 listy z 1879-1880. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6527 IV.

2. Do H. Sienkiewicza 3 listy z 1901 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998.

3. Do H. Sienkiewicza 3 listy z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8849, tu również wiersz bez tyt. na cześć H. Sienkiewicza.

4. Do W. Szymanowskiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6712 III.

PROKESCH WŁADYSŁAW (1863-1923)

Pseud. i krypt.: MONTANUS; P.; -P-; P.; -PR-; W.; w. P.; W. P.; W. PR.; (W. PR.); W. PRO.; WŁ. PR.; WŁAD. PR.; WP; (WP); WP.

Krytyk teatralny i literacki, publicysta.

Ur. w Krakowie w 1863. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim na wydziale prawa i administracji. W 1885 rozpoczął pracę dziennikarską, a od 1887 związał się na stałe z *Nową Reformą*, w której do końca życia prowadził rubryki teatralne i literackie. Równocześnie był korespondentem pism warszawskich, głównie *Tygodnika Ilustrowanego*. W 1908 uczestniczył w Zjeździe Ogólnostowiańskiego Związku Dziennikarzy w Lublinie. W 1911 obchodzone jubileusz 25-lecia jego pracy literackiej. Z jego inicjatywy został założony w 1912 tygodnik *Wisła*. Należał do Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Dziennikarzy Polskich, a po 1912 był członkiem Zarządu Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich. Zmarł w Krakowie 20 listopada 1923.

OPRACOWANIA

W. PRZYBOROWSKI: *Listy o literaturze i literatach warszawskich*. *Tyg. Mód* 1870 nr 7. — [A. DYGASIŃSKI]. *Przeł. Tyg.* 1886 nr 25. — *Enc. powzsz. S. Orgelbranda*. T. 11 (1901).

(Nekrologi:) K-ny [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1903 nr 44; SĘP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1903 nr 44; O. [J. OSTRORÓG]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 44; S. *Wiek Ilustr.* 1903 nr 290; *Gaz. Pol.* (W-wa) 1903 nr 289; *Książka* 1903 s. 414; *Przeł. Pol., Spol. i Lit.* 1903; *Tydzien* (Piotrków) 1903 nr 44; *Tyg. Mód i Powieści* 1903 nr 44; *Tyg. Pol.* 1903 nr 44; *Wędrowiec* 1903 nr 44; *Ziarno* 1903 nr 44.

W. GOMULICKI: Warszawa wczorajsza. Oprac. J. W. Gomulicki. W-wa 1961. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 229.

Sprawozdania z odczytów; N. [W. NOWICKI]. *Bluszcz* 1872 nr 17; *Niwa* 1872 nr 8 (O idealizmie i pozytywizmie). — *Niwa* 1872 nr 7; *Wieniec* 1872 nr 27 (O Wiktorze Hugo). — [H. PERZYŃSKI]. *Opiekun Domowy* 1872 nr 48; [polem.: K. Podwysocki]. Tamże nr 50; H. Perzyński. Tamże nr 50]; *Kur. Codz.* 1872 nr 260; *Niwa* 1872 nr 23; M...I... [M. ILNICKA]. *Bluszcz* 1873 nr 2 (O przyczynach ostatecznych wobec materializmu).

Recenzje przekładów

Molière: *Świętoszek*. *Dzien. Anon-sowy* 1882 nr 4.

W. Sardou: *Serafina*. -B-. *Kur. Warsz.* 1875 nr 95. — H. St. [H. STRUVE]. *Kłosa* 1875 nr 515.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z najnowszej krytyki: Nasi powieściopisarze w oświeceniu Piotra Chmielowskiego. *Nowa Reforma* i odb. Kr. 1886.

2. Leopold Löffler, artysta malarz. Sylwetka jubileuszowa. *Nowa Reforma* i odb. Kr. 1892.

3. Piotr Chmielowski. Z powodu dwudziestopięcioletniej pracy pisarskiej. *Nowa Reforma* i odb. Kr. 1892.

4. Jarosław Vrchlický (Gustaw Emil Frida). *Nowa Reforma* i odb. Kr. 1893.

5. Sobiesław Bystrzyński. Sylwetka jubileuszowa. *Nowa Reforma* 1901 i odb.

6. Franciszek Żmurko. Kr. 1911 *Współcz. Malarstwo Pol. z. I.*

7. Jubileusz polskiego etnografa (Karol Mátyás) 1866–1916. *Nowa Reforma* i odb. Kr. 1916.

8. Z dziejów krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych. Kr. 1917 *Bibl. Kr.* nr 53.

Artykuły i recenzje zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1887–1880, 1890–1891, 1895, 1897; tu rubr.: Rozbiory i sprawozdania; Nowości naukowe i literackie), *Biesiada Lit.* (1902–1904), *Bluszez* (1914), *Chwila* (1913–1914), *Dzien. Chicagoski* (1902, 1907, 1910, 1912–1913), *Gaz. Pol.* (1905; tu rubr.: Listy z Krakowa), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1893–1898; tu rubr.: Cracoviana), *Głos Narodu* (1914), *Głos Wolny* (1900), *Goniec Łódzki* (1898), *Ilustr. Przegl. Teatr.* (1921), *Kraj* (1894, 1900, 1903–1905), *Kr. Przegl. Teatr.* (1919–1920), *Kur. Codz.* (1887, 1893–1900), *Kur. Kr.* (1887), *Kur. Por.* (1911), *Kur. Warsz.* (1899, 1901–1903, 1908), *Liberum Veto* (1903–1904), *Mysł* (1892–1893), *Nowa Reforma* (1886–1923; tu rubr.: Teatr. 1896–1901; Z teatru. 1902–1910; Teatr miejski. 1911–1914; Z teatru miejskiego. 1915–1919; Teatr im. J. Słowackiego. 1920–1923; oraz m.in.: Powieści o roku 1863. 1913 nr 446; Henryk Sienkiewicz. 1916 nr 233), *Polski przegląd* (Sofia 1918), *Polsko-bułgarski przegląd* (Sofia 1919–1920), *Przegl. Lit.* (1898), *Przegl. Lit. dod. Kraju* (1887–1889), *Przegl. Lit. i Artyst.* (1885–1886), *Przegl. Por.* (1908), *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* (1922), *Scena i Sztuka* (1907–1908), *Świat* (Kr. 1890, 1893–1894), *Tyg. Ilustr.* (1891–1895, 1897–1898, 1900–1908, 1922–1923; tu stałe korespondencje z Krakowa), *Wędrowiec* (1895–1899, 1901), *Wiad. Kr.* (1922–1923), *Wiedeński Kur. Pol.* (1918; tu: Powstanie kościuszkowskie w powieści. Nr 1081–1083), *Wiek* (1896), *Wisła* (1912; tu: Kazimierz Tetmajer. Sylwetka jubileu-

szowa. Nr 2), *Zdrój* (1918), *Zgoda* (Chicago 1903, 1905, 1907), *Życie i Sztuka dod. Kraju* (1904).

Ponadto w jednodniówkach: *Skarbonka*. Kr. 1893, *Złot Sokoli okręgowy w Krakowie*. Kr. 1902, oraz wstępy do: A. Asnyk: *Wśród lasu. Opiekunowie*. Lw. 1923, Antoni Piotrowski. Kr. 1896 *Współcz. Malarstwo Pol.*, Wincenty Wodzinowski. Kr. [ok. 1916] *Współcz. Malarstwo Pol.*

Przekłady

1. H. Heyermans: *Ogniwa. Złoczów* [1905].

2. J. Vrchlický: *Kolorowe szkiełka*. [Kr. b.r.] *Bibl. Nowelistyczna* t. 9.

Współtłumacz: M. Szukiewicz.

Prace edytorskie

1. Wspomnienia mieszczanina krakowskiego [Tomasza Krzyżanowskiego] z l. 1768–1807. Kr. 1900 *Bibl. Kr.* nr 12.

2. A. Asnyk: *Pisma*. Wyd. zupełne w układzie i z objaśnieniami F. Hoesicka i W. Prokescha. T. 1–3. W-wa 1916.

Tu art.: Poezja Asnyka na tle współczesnej epoki. T. 1 s. 39–64.

Listy i materiały

1. Do J. Kasprowicza z 1892. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

2. Do F. Hoesicka 5 listów z 1902–1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7126.

3. Do J. Korzeniowskiego z 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

4. Do Z. Rabskiej z 1912. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

5. Do Z. Sarneckiego w imieniu red. *Wisły* z 1912. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6717 III.

6. Do B. Wysłoucha z 1913. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.

7. Do A. Sygietyńskiego z 1918. Rkps Ossol. sygn. 12815/II.

8. Do F. Hoesicka 24 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2687, 2688, 2693, 2694, 2697, 2698, 2708, 2711, 2715, 2717, 2718, 2719.

9. Od G. Zapolskiej 2 listy z 1902, 1920. Ogl. w: G. Zapolska: *Listy*. T. 2. W-wa 1970.

OPRACOWANIA

Co słycać nowego. *Kur. Por.* 1895 nr 298 s. 3 [o małżeństwie W. Prokescha]. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 12 (1902), t. 18 (1912). — *Rocznik naukowo-literacko-arty-*

styczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — *Ilustr. album artyst.-lit. na r. 1911*. Lw. 1911. — Jubileusz zasłużonego dziennikarza. *Nowości Ilustr.* 1911 nr 51. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 1. — *Złoty Róg* 1912 nr 2.

(Nekrologi): N. R. *Polsko-bałgarski przegląd* (Sofia) 1923 nr 33; Bol. P. [B. POCHMARSKI]: Temu, który spośród nas odszedł. *Nowa Reforma* 1923 nr 269; J. J. RYCHTER: W. Prokesch. Wspomnienie pośmiertne. *Wolne Słowo* 1923 nr 32; *Gaz. Warsz.* 1923 nr 320; *Głos Narodu* 1923 nr 243; *Kur. Por.* 1923 nr 319; *Nowa Reforma* 1923 nr 243; *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 48.

Jednodniówka Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich. Kr. 1927. — J. MYŚLIŃSKI: Studia nad polską prasą społeczno-polityczną w zachodniej Galicji 1905–1914. W-wa 1970. — W. ZECHENTER: Tragiczny symbol i niezmierna krzywdą. *Słowo Powsz.* 1970 nr 301. — *Pisarze i krytycy. Z recepcji nowożytnej lit. ros. w Polsce*. Wr. 1975.

Recenzje prac edytorskich

A. A. Snyk: *Pisma*. Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1917 nr 359. — A. LANGE. *Nowa Gaz.* 1918 nr 59. — W. HAHN. *Pam. Lit. R.* 17/18 (1920) s. 172–175.

PRÓSZYŃSKI KONRAD (1851–1908)

Pseud. i krypt.: K. PR.; K. PROMYK; KAZ. PROMYK; KAZIM. PROMYK; KAZIMIERZ PROMYK; P. G. Ś.; PISARZ GAZETY ŚWIĄTECZNEJ; PISARZ Z GAZETY ŚWIĄTECZNEJ; PROMYK; ROLNIK UCZONY.

Pisarz dla ludu — popularyzator, dziennikarz, wydawca, działacz oświatowy.

Ur. 19 lutego 1851 w Mińsku, w środowisku inteligencji pochodzenia szlacheckiego, syn Stanisława Antoniego i Pelagii z Kulaków. Uczył się w domu. W 1864 wyjechał wraz z matką i rodzeństwem do Tomsku, do ojca zesłanego na Syberię za udział w patriotycznej działalności konspiracyjnej. W 1868 wraz ze Stanisławem Witkiewiczem powrócił do kraju. W 1872 zdał w Warszawie maturę jako ekstern i do 1876 studiował prawo na uniwersytecie. Był współzałożycielem studenckiego Towarzystwa Oświaty Narodowej. W 1872 ożenił się z Cecylią Puciatówną. W 1878 założył w Warszawie księgarnię nakładową pod nazwą Księgarnia Krajowa. Od 1881 redagował i wydawał przeznaczoną dla ludu *Gazetę Świąteczną* i kalendarz *Gość* (1880–1892). Posługiwał się głównie pseudonimem Kazimierz Promyk. Po śmierci żony w 1884, poślubił w 1886 Wandę Korzonównę. W 1886–1892 był współwłaścicielem tygodnika *Zorza*. W 1901 dla poratowania zdrowia spędził trzy miesiące w Abacji (Opatija) nad Adriatykiem. Zmarł 8 lipca 1908 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Geografia początkowa*. Podręcznik dla wychowawców. W-wa 1874. Wyd. nast. [zmien.] W-wa 1884 (pt. Stopniowe opisanie świata obmyślane i ułożone w krótkości przecz...).

2. *Elementarz ścienny*. W-wa 1875. Wyd. nast. W-wa 1877.

3. *Elementarz, na którym nauczysz się czytać w 5 albo 8 tygodni*. W-wa 1875. Wyd. nast. m.in.: W-wa 1876; wyd. 3 W-wa 1878; wyd. 4 W-wa 1879; wyd. 6 W-wa 1881; wyd. 7 W-wa 1882; toż wyd. nast. 1883–1900, ogółem 530 tysięcy egz.; wyd. 38 W-wa 1904; wyd. 49 W-wa 1909; wyd. 51 W-wa 1909; wyd. 58 Kijów 1915; wyd. 64 W-wa 1916.

Od wyd. 41 pt. *Elementarz, na którym nauczysz się czytać w 5 albo 8 tygodni* i przy tym jednocześnie spać.

4. *O księdzu Stanisławie Staszycu*. W-wa 1875. Wyd. nast.: W-wa 1877; wyd. 4 W-wa 1879; wyd. 5 W-wa 1882; wyd. 6 W-wa 1888; wyd. 8 W-wa 1926.

Rkpś Bibl. Jagiel. sygn. 7837 IV 3.

5. *Pierwsza książeczka dla wprawy w czytaniu*. W-wa 1875. Wyd. nast. m.in.: W-wa 1877; W-wa 1880; wyd. 7 W-wa 1883; wyd. 8 W-wa 1886; wyd. 10 W-wa 1898.

6. *Prawdziwe opowiadania, czyli druga książeczka do czytania*. W-wa 1877. Wyd. nast.: wyd. nowe dopelnione W-wa 1878; wyd. 4 W-wa 1880; wyd. 6 W-wa 1884; wyd. 7 W-wa 1887; wyd. 8 W-wa 1895; wyd. 9 W-wa 1898.

7. Obrazkowa nauka pisania i czytania oraz elementarz dla samouków. Obrmyślił i ułożył... Cz. 1-3. W-wa 1879. Wyd. 2 [zmien.] cz. 1 pt. Obrazowa nauka czytania i pisania do użytku szkolnego, domowego i dla samouków. W-wa 1887; wyd. nast. cz. 1 pt. jw.; wyd. 3 W-wa 1889; wyd. 4 W-wa 1892; wyd. 5 W-wa 1894; wyd. 11 W-wa 1909; wyd. 13 W-wa 1912; Moskwa 1916; wyd. 15 W-wa 1917; wyd. 17 W-wa 1920 (pt. Obrazowa nauka czytania i pisania do użytku szkolnego, domowego i jedynie prawdziwa dla samouków. Obrmyślił i ułożył...).

Rkps — materiały do wyd. z ok. 1900. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5958.

Uznana za najlepszy elementarz na międzynarodowej wystawie elementarzy w 1892 organizowanej przez Londyńskie Towarzystwo Pedagogiczne.

8. O obrazkowej nauce pisania i czytania oraz elementarzu dla samouków. W-wa 1879.

9. Projekt pewnego przedsięwzięcia. W-wa 1879.

10. Rozmowy Kazimierza z Wojciechem o tym, co każdego obchodzić powinno. Petersb.—W-wa 1880.

Pod krypt.: K. Pr.

11. O strasnym zbójcu, powiastka ze zdarzeń prawdziwych. *Gaz. Świąteczna* 1881. Wyd. osob. W-wa 1883. Wyd. nast.: wyd. 3 W-wa 1887; wyd. 4 W-wa [b.d.].

12. Ciekawe zjawiska w świecie, co choć ludzie na nie patrzą, ale ich zwykle nie rozumieją. W-wa 1884. Wyd. nast. W-wa 1890; wyd. 4 W-wa 1900; wyd. 5 W-wa 1908.

13. O Janie Kochanowskim z Czarnolasu, jego pieśniach i pamiątkach po nim. W 300 lat po śmierci tego pieśniarza napisał... Ogl. *Gość. Kalendarz na rok przestępny 1884*. W-wa 1883 (pt. Jan Kochanowski z Czarnego Lasu). Wyd. osob. W-wa 1884.

14. Józef Ignacy Kraszewski. O jego życiu i wielkiej pracy pisarskiej napisał... W-wa 1888. Wyd. 2 W-wa 1914.

15. Czytelność a nieczytelność narodu. O nauczaniu kilkorakimi sposobami *Promyka*... W-wa 1907.

16. Pierwszy wykład nauki czytania i pisania obrazowym sposobem K. *Promyka*. W-wa 1907.

Ponadto pisywał i redagował popularne książeczki dla ludu głównie z zakresu gospodarki rolnej, higieny i geografii.

Rkpsy drobnych utworów: wiersze młodzieńcze z 1867-1872; przekład pieśni z „Kronik” Galla. Bibl. Nar. sygn. II. 5955; IV. 5957.

Artykuły i prace literackie ogłaszał w czasopiśmie: *Ateneum* (1879), *Biesiada Lit.* (1877-1878), *Czas* (1894), *Gaz. Pol.* (1879, 1883, 1887, 1902), *Gaz. Świąteczna* (1881-1908), *Książka* (1904), *Kur. Warsz.* (1883, 1890), *Niwa* (1875, 1879; tu m.in.: W sprawie czyteln i poradnika dla zarządzających nimi. 1879 z. 5 s. 633-643), *Opiekun Domowy* (1870; tu: Tomsk. Nr 13; Laponia i Lapończykowie. Nr 18; Kalmucy. Nr 49), *Przeł. Tyg.* (1889), *Tyg. Ilustr.* (1882).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych i kalendarzach: *Dla Stryja*. Lw. 1886, *Gość. Kalendarz na rok zwyczajny 1881*. W-wa 1880; toż 1881-1884, 1886-1892, *Księga dla wszystkich*. Łódź 1899, *Na pomoc!* W-wa 1884, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893.

Prace redakcyjne, adaptacje, przeróbki

1. *Gość. Kalendarz na rok zwyczajny 1881*. Ułożył... W-wa 1880. Toż na: 1882-1885, 1887-1892. W-wa 1881-1884, 1886-1891 (pt. *Gość. Kalendarz K. Promyka*...); na r. 1893 pt. *Gość — dodatek. Kalendarz K. Promyka na rok zwyczajny 1893*. W-wa 1892.

2. Iskierka [A. Gabszewiczowa z Flecków]: Gwizdalski wójt. Powiastka. Przejrzał do druku... W-wa 1886.

3. Iskierka [A. Gabszewiczowa z Flecków]: O Kubie Mądrali, gospodarzu z Ciemnej Wólki. Przerobił dla swych czytelników... W-wa 1888.

4. Maria Czesława [M. A. Przewóska]: Przygody Marynki Wójnikówny na warszawskim bruku. Powiastka. Przejrzał do druku... W-wa 1888.

5. J. z Zubrzyckich Strokowa: Na nowym zagonie. Powieść z dawniejszych czasów. Zredagował... W-wa 1899.

6. Rzymscy chrześcijanie w zaraniu IV w. Powieść. M. Wisemana „Fabiola”. Z zachowaniem całej treści pierwowzoru, lecz na nowo po polsku napisał... W-wa 1903.

Ponadto wydawał poradniki rolnicze opracowywane pod jego kierunkiem przez różnych autorów.

Listy i materiały

1. Do rodziców 36 listów z 1868-1873. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5966.

2. Do J. I. Kraszewskiego 3 listy z 1878-1879, 1883. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6510. IV, 6527. IV.

3. Do W. Bełzy z 1877, 1888. Rkps Ossol. sygn. 12421/I, 12658/II.

4. Do H. Wiercieńskiego z 1880. Rkps Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lubl. sygn. 1962.

5. Do żony, Wandy z Korzonów Prószyńskiej, 87 listów z 1886–1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5964.

6. Do T. Korzona 3 listy z 1889–1890 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5940.

7. Do nieoznaczonego adresata z 1898. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5963.

8. Do A. Szymańskiego z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5963. Ogl. Z. Kmiecik. *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* 1966 z. 2 s. 174–181.

9. Do W. Przyborowskiego w im. red. *Gaz. Świątecznej* z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6994 III.

10. Do W. Stempowskiej 2 listy z 1903. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5963. Ogl. Z. Kmiecik. *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* 1973 z. 2.

11. Do nieoznaczonego adresata z 1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5963.

12. Do Dyrekcji Muzeum Nar. w Kr. b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. III. 5956.

13. Od rodziców 13 listów z 1869–1872 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5966.

14. Od różnych osób 74 listy z 1869–1908. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5962. M.in.: Z. Gloger (2 listy z 1906 i b.d.), J. Karłowicz (z 1893), J. I. Kraszewski (2 listy z 1878–1879), E. Orzeszkowa (z 1879. Ogl. E. Jan-kowski: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 8. Wr. 1976), W. Czajewski (z 1901).

15. Od K. Szaniawskiego z 1887. Rkps Bibl. Nar. sygn. III. 8840.

16. Od M. Brzezińskiego z 1892. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5967.

17. Od T. Bulhaka z 1893. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5996.

18. Od żony, Wandy z Korzonów Prószyńskiej, 110 listów z 1901. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5965.

19. Notatki osobiste, wycinki z prasy dot. życia i działalności, listy czytelników *Gaz. Świątecznej*, kalendarzyki z notatkami z 1874, 1879–1881, dzienniki wędrówek, korespondencja żony Wandy z Korzonów Prószyńskiej, papiery rodzinne. Rkps Bibl. Nar. sygn. II. 5949, III. 5956, II. 5958, II. 5959, I. 5960–5962, IV. 5967, III. 5970, 5972, III. 5976–5979, II. 5980, IV. 5982.

20. Papiery, notatki, listy, wycinki z prasy dot. zatargu z M. Miłgujem-Malinowskim

o tygodnik *Zorza*. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV. 5967.

21. Akta Warszawskiego Komitetu Cenzury dot. pracy redaktorskiej K. Prószyńskiego w *Gaz. Świątecznej*. Rkps Arch. Główne Akt Dawnych w W-wie sygn. 49.

22. Materiały rękopiśmienne i drukowane w posiadaniu rodziny w W-wie.

OPRACOWANIA

(Monografie:) K. KONARSKI: Konrad Prószyński (Kazimierz Promyk). W-wa 1948. — S. F. REYMONT: Życie i działalność Konrada Prószyńskiego (Kazimierza Promyka). W-wa 1948 [tu bibliografia prac]. — Z. KMIECIK: „Gazeta Świąteczna” za czasów redaktorstwa Konrada Prószyńskiego „Promyka” (1881–1908). W-wa 1973. [Rec.: W. Władyka. *Przeł. Hum.* 1973 nr 5]. (Ogólne:) Prace Kazimierza Promyka. *Biesiada Lit.* 1876 nr 49 s. 781. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1877 nr 71; 1878 nr 105, 143. — *Nowiny* 1878 nr 26. — F. ŁAGOWSKI: Literatura dla ludu. *Ateneum* 1879 s. 596. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1879 nr 162. — JACEK SOPLICA [W. OLENDZKI]. *Niwa* 1879 t. 15 s. 468, 782–783. — Pan Kazimierz Promyk. *Kur. Por.* 1881 nr 54. — [F. ŁAGOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 94 s. 255 [nekrolog żony K. Prószyńskiego]. — *Przeł. Tyg.* 1887 nr 1. — MARIUSZ. *Życie* (W-wa) 1888 nr 8 s. 122–123. — Dwie nagrody [przedr. z *Gaz. Świątecznej*]. *Ateneum* 1888 t. 1 s. 187–188. — Nowa grafika drukarska. *Kur. Por.* 1889 nr 47 s. 3. — *Przeł. Tyg.* 1889 nr 24 s. 316. — *Czas* 1894 nr 136. — K. KORWIN-PIOTROWSKI: Prasa polska na przełomie dwóch stuleci. Szkice i sylwetki. *Tyg. Pol.* 1900 nr 52 s. 1044 [dane bio- i bibliogr.]. — *Wiek Ilustr.* 1903 nr 57.

(Jubileusz 25-lecia *Gaz. Świątecznej*;) *Przeł. Pedagog.* 1905 s. 321–323. — BEJOT. *Nowości Ilustr.* 1906 nr 11. — G. L. *Szkola* 1906 s. 122–123. — S. GÓRSKI: Pisanie „Gazety Świątecznej”. *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 8 s. 159. — J. LANGIER. *Gaz. Pol.* 1906 nr 55. — J. LANGIER: Pokaz metody czytania Promyka. *Kur. Warsz.* 1906 nr 17. — J. LANGIER. *Kur. Warsz.* 1906 nr 51. — m. st. *Mies. Tow. Szkoły Lud.* 1906 s. 166–170. — M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1906 nr 13. — J. WYSOKIŃSKA: Jeszcze o metodzie Promyka. *Nowa Gaz.* 1906 nr 136. — J. ŻYPOWSKA: Dwudziestopięćlecie „Gazety Świątecznej” i autor najlepszego elementarza. *Kobieta* 1906 s. 73–74. — *Dzien. Cieszyński* 1906 nr 82 (dod.); 155 (dod.). — *Gaz. Lw.* 1906 nr 47. — *Gaz. Pol.* (Chicago) 1906 nr 12. — *Kur. Pol.* 1906 nr 87. — *Nova Gaz.* 1906 nr 87. — *Praca* 1906 s. 500. — *Słowo Pol.* 1906 nr 88. —

Szkola 1906 s. 122-123. — *Tyg. Berliński* 1906 nr 27. — *Wieczory Rodz.* 1906 nr 10. — *Ziarno* 1906 t. 1 s. 179. — *Zorza Wil.* 1906 nr 11. — *Szkola Pol.* 1907 s. 354.

[I. CHRZANOWSKI]: *Macierz* — *Promykowi. Kur. Warsz.* 1907 nr 328. — *R. Kur. Lit.* 1907 nr 272 [dot. odczytu K. Prószyńskiego]. — M. SYNORADZKI: *Placówka. Lechita* 1907 nr 6.

(Nekrologi i wspomnienia pośmiertne): A. B. *Słowo* 1908 nr 214; A. Br. *Świat* 1908 nr 29; A. J. *Mysł Katol.* 1908 nr 24; [I. BALIŃSKI]. *Wieczory Rodz.* 1908 nr 29; M. BRZEZIŃSKI. *Pobudka* 1908 nr 29; Wł. B. [W. BUKOWIŃSKI]. *Sfinks* 1908 t. 3 s. 161-163; TOPÓR [Z. CELICHOWSKI]. *Kur. Poz.* 1908 nr 163; M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Bibl. Warsz.* 1908 t. 3 s. 195-198; W-DA GIZ [W. GIZBERT]. *Votum Separatum* 1908 nr 7; S. GÓRSKI. *Tyg. Ilustr.* 1908 nr 29 s. 583; HOLUBECKI. *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 259; ig. k. *Ziarno* 1908 nr 29; DOKTOROWA KOSMOWSKA [I. KOSMOWSKA]. *Tyg. Mąd i Powieści* 1908 nr 29; K. KRÓL. *Sprawy Szkolne* 1908 s. 411-416; A. KWIAKOWSKI. *Kur. Warsz.* 1908 nr 211; M. MACIĄG. *Pobudka* 1908 nr 33. — M. MASSALSKI. *Przew. Spół.* 1908 nr 7; Zn. P. [Z. PIETKIEWICZ]. *Kultura* 1908 t. 3 s. 155-156; A. POTOCKI. *Głos Warsz.* 1908 nr 105. — T. PRAŻMOWSKA. *Pobudka* 1908 nr 30; R. *Prawda* 1908 nr 29; H. ORSZA [H. RADLIŃSKA]. *Krytyka* 1908 t. 2 s. 215-217; M. RÓG. *Kur. Warsz.* 1908 nr 191; A. SADZEWICZ. *Przeł. Nar.* 1908 nr 8; STELLIMA. *Ziarno* 1908 nr 31; W. STEPNOWSKA: *Przyczynek do biografii Promyka. Biesiada Lit.* 1908 nr 4; M. SYNORADZKI. *Biesiada Lit.* 1908 nr 30. — M. SYNORADZKI. *Lechita* 1908 nr 30; TCHÓRZNIKI. *Dzienn. Chicagoski* 1908; TCHÓRZNIKI. *Słowo* 1908 nr 195; W. WOLSKI. *Lechita* 1908 nr 30 s. 64; Z. [A. ZALESKI]. *Głos Płocki* 1908 nr 52; E. Ż. [E. ŻMIJEWSKA]. *Bluszcz* 1908 nr 29 s. 330; *Biesiada Lit.* 1908 nr 30; *Dzienn. Chicagoski* 1908 nr 173; nr 189; *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 135; nr 138; nr 139; nr 259; *Gaz. Świąteczna* 1908 nr 1433; *Głos Nauczycielstwa Lud.* 1908 s. 216-217; *Głos Warsz.* 1908 nr 105; *Goniec Wil.* 1908 nr 118; nr 121; *Gwiżdżka Cieszyńska* 1908 nr 57; *Izraelita* 1908 nr 28; *Kraj* 1908 nr 150; *Kur. Literacki* 1908 nr 146; *Kur. Pol.* 1908 nr 189; *Kur. Warsz.* 1908 nr 188; nr 192; *Łącznik* 1908 nr 11; *Maly Świątek* 1908 nr 23; *Mies. Pedag.* 1908 nr 7; *Nasz Kraj* 1908 t. 7 nr 3; *Nowa Gaz.* 1908 nr 311; nr 317; *Nowe Tory* 1908 t. 2 s. 75-76; *Obrona Ludu* 1908 nr 29/30; *Pobudka* 1908 nr 29; nr 30; *Polak w Brazylii* (Kurtyba) 1908 nr 35; *Prawda* 1908 nr 39; *Przeł. Por.* 1908 nr 190; nr 193; nr 194; *Przodownica* 1908 nr 8/9; *Rodzina i Szkoła* 1908 s. 230-231; *Rola* 1908 nr 29; *Słowo Pol.* 1908

nr 320; nr 326; *Spoleczeństwo* 1908 nr 29 s. 376; *Szkola* 1908 s. 225-227; *Sztuka Bronzownicza i Złotnicza* 1908 nr 8; *Zgoda* (Chicago) 1908 nr 32; Z. CZARNECKA: *Konrad Prószyński* <Kazimierz Promyk>, wielki nauczyciel ludu. *Gospodarz* 1909 s. 45-50; M. GNIEWOSZ. *Słowo Pol.* 1909 nr 502; K. LASKOWSKI. *Gospodarz* 1909 s. 50.

W. AMBROZIEWICZ: *Lata dziecięce i młodzieńcze Promyka. Głos Warsz.* 1909 nr 128, 129. — W. AMBROZIEWICZ: *Przyczynek do biografii Promyka (1875-1880). Przeł. Nar.* 1909 nr 12 s. 698. — K. LASKOWSKI: *Pomnik Promyka. Tyg. Ilustr.* 1909 nr 7. — wa: *Pamięci Promyka. Tyg. Ilustr.* 1909 nr 3. — J. ŻUREK: *O pomnik dla Promyka. Kur. Pol.* 1909 nr 214. — E. Ż. [E. ŻYPOWSKA]: *Odstąpienie tablicy pamiątkowej K. Promyka. Bluszcz* 1909 nr 21 s. 232. — *Pomnik Promyka w kościele popijarskim w Warszawie. Biesiada Lit.* 1909 nr 22 s. 435. — *Uczczenie Promyka. Biesiada Lit.* 1909 nr 159. — *Dzienn. Cieszyński* 1909 nr 109. — *Pomnik dla Promyka. Dzienn. Kijowski* 1909 nr 6. — *Pamięci Promyka. Gaz. Świąteczna* 1909 nr 1460. — K. Prószyński. *Kalendarz „Ojczyzny”*. Kr. 1909 s. 161. — *Promykowi. Praca* 1909 nr 20. — *Pamięci Promyka. Słowo Pol.* 1909 nr 28. — *Poświęcenie pomnika Promyka. Słowo Pol.* 1909 nr 457. — *Odstąpienie tablicy pamiątkowej K. Prószyńskiego. Wieczory Rodz.* 1909 nr 21. — CZESŁAW LUBICZ [C. CZAPLICKI]: *Promyk. Wiad. Codz.* 1910 nr 154. — *W sprawie spuścizny po śp. Promyku. Zorza* 1910 nr 47. — *Kursy im. Promyka. Gaz. Warsz.* 1911 nr 102. — W. AMBROZIEWICZ: *Mieczysław Brzeziński jako pisarz i działacz ludowy. Przeł. Nar.* 1912 t. 9 nr 1. — W. AMBROZIEWICZ: *Stosunek Promyka do Żydów. Tyg. Pol.* 1912 nr 11-12. — K. JÓZWIĄK: *Promykowi w rocznicę jego śmierci. Zorza* 1912 nr 27. — S. KOZICKI: *Przeobrażenie wsi polskiej. Ognisko* 1912 nr 6. — B. STOLARSKI: *Śługocice. Obraz życia i pracy jednej wioski. W-wa* 1925. — *Nauczyciel dwóch milionów. K. Prószyński* — K. Promyk. *Książka pamiątk. dla uczniów kończących klasę VII warsz. publ. szkół powsz.* W-wa 1927. — S. KOZICKI: *Świt prasy ludowej w Polsce. O K. Prószyńskim słów kilka. Tęcza* 1931 nr 16. — *Z dziejów „Gazety Świątecznej”*. *Gaz. Świąteczna* 1931 nr 1. — jb: *W 30 rocznicę zgonu wielkiego nauczyciela... Express Por.* 1938 nr 188. — F. F.: *Życie i dzieło Kazimierza Promyka. Rolnik Pol.* 1948 nr 79 s. 3. — F. P.: *Wspomnienie o Konradzie Prószyńskim — Kazimierzu Promyku. Rzeczpospolita* 1948 nr 185 s. 6. — H. RADLIŃSKA: [Przedmowa do:] S. F. Reymont: *Życie i działalność Konrada Prószyńskiego (Kazimierza Promyka). W-wa* 1948 s. 3-8. — H. SYSKA: *„Wtedy oświata*

była zbrodnią". *Niedziela na Wsi* 1948 nr 11 s. 1-2. — J. SULIMOWSKI: Pamięci Promyka. *Przegl. Księgarski* 1949 nr 6 s. 63. — H. SYSKA: Od „Kmiotka” do „Zarania”. Z historii prasy ludowej. W-wa 1949. — K. WOJCIECHOWSKI: Troska Kazimierza Promyka o „czytelność” ludu. Konrad Prószyński na drodze wstecznej. [2 rozdziały w książce:] Oświata ludowa 1863-1905 r. w Królestwie Polskim i Galicji. W-wa 1954 s. 120-133, 194-203 i passim. — R. WROCYŃSKI: Konrad Prószyński jako ideolog oświaty ludu. [W książce:] Myśl pedagogiczna i programy oświatowe w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. W-wa 1955; wyd. uzup. i rozszerz. W-wa 1963 s. 163-169 i passim. — Czasopiśmiennictwo ludowe w Królestwie Polskim 1905-1914. Wyboru dokonał, wstępem i przypisami opatrzył W. Stankiewicz. W-wa 1957 s. 16-17. — (P. S.) [S. PRÓSZYŃSKI]: 50-lecie śmierci Promyka. *Życie W-oy* 1958 nr 158 s. 4. — (ps). *Słowo Powsz.* 1958 nr 161. — St. P. *Dzien. Lud.* 1958 nr 162. — *Kultura i Społeczeństwo* 1958 nr 3. — *Zielony Sztandar* 1958 nr 57. — J. ZBOROWSKI: W 50 rocznicę śmierci K. Promyka. *Życie Szkoły* 1959 nr 1. — S. KIEBIEWICZ: Pisarz „Gazety Świątecznej”. [W książce:] Dramat trzeźwych entuzjastów. W-wa 1964. — K. GRONIEWSKI: Kwestia agrarna w Królestwie Polskim 1871-1914. W-wa 1966. — J. TARGALSKI: Geneza „Zetu”. *Pokolenie* 1966 nr 3 s. 7-39. — H. BRODOWSKA: Ruch chłopski po uwłaszczeniu w Królestwie Polskim 1864-1904. W-wa 1967. — J. CHŁODNICKI: Promyk oświaty. *Głos Młodzieży Wiejskiej* 1968 nr 10. — *Słownik pracowników książki pol.* W-wa 1972. — Z. KMBIEK: Redaktor i czytelnicy „Gazety Świątecznej” (1881-1908). *Roczn. Hist. Czasopiśmiennictwa Pol.* 1973 z. 1. — W. JEW-SIEWICKI: Kazimierz Prószyński. W-wa 1974 s. 8-15. — E. JANKOWSKI. W książce: E. Orzeszkowa: Listy zebrane. T. 8. Wr. 1976 s. 448.

Geografia początkowa. *Warsz. Roczn. Lit.* 1874 s. 75-76. — W. NALKOWSKI. *Przegl. Tyg.* 1884 nr 19. — *Kur. Codz.* 1884 nr 241. — *Tyg. Ilustr.* 1884 nr 84.

Elementarze. *Tyg. Ilustr.* 1875 nr 393. — Al. G. [B. PRUS]: Pogadanka o elementarzu Promyka. *Kur. Warsz.* 1879 nr 272. — *Nowiny* 1879 nr 43. — A. DYGASIŃSKI: Układ elementarza i jego zasady. Z powodu prac Kazimierza Promyka i Wincentego Trybalskiego. *Ateneum* 1880 t. 4 s. 351-367. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1882 nr 356. — *Niwa* 1892 nr 14 s. 230, 236. — A. SZYMAŃSKI: Najlepszy elementarz świata. *Reforma Szkolna* 1904 z. 1 s. 219-251 i odb. — *Zgoda* (Chicago) 1904

nr 52. — H. STATTLERÓWNA. *Tyg. Mód i Powieści* 1905 nr 22. — D. ŻÓŁTYŃSKI. *Gaz. Warsz.* 1905 nr 246. — *Gaz. Warsz.* 1905 nr 196. — A. SZYCÓWNA: Elementarz Promyka. W art.: Historia nauczania języka polskiego. *Nowe Tory* 1906 s. 839-952 z przerwami. — E. ŻYPOWSKA. *Szkola Pol.* 1906 nr 3. — J. MACIOŁOWSKI: Reforma elementarza. *Lw. 1908.* — E. ŻYPOWSKA. *Bluszcz* 1909 nr 6 s. 57-59. — E. Ż. [E. ŻYPOWSKA]. *Nauka i Życie* 1909 nr 7 dod. *Nowej Gaz.* nr 221. — T. BERNADZIKIEWICZ: W czym tkwi skuteczność elementarza Promyka. *Głos Nauczycielstwa Lud.* 1915 s. 95-98; 1916 s. 184-187, 217-220, 251-253. — J. KORNECKI. *Wiad. Bibliogr.* 1917 nr 2 s. 43-44. — P. BOCZKOWSKI. *Wola Ludu* 1921 nr 5. — J. ZAŁUSKA. *Przegl. Wszeczp.* 1924 nr 3 s. 110. — J. MADEJA: Elementarze Kazimierza Promyka. W książce: Elementarze, ich dzieje, rola i stan współczesny. *Kat.* 1946 s. 46-49. — K. JABŁOŃSKA. *Nowy Nurt* 1958 nr 41. — J. i A. MAĆKOWIAKOWIE: Elementarze Promyka (Konrada Prószyńskiego). W-wa 1960. — J. MADEJA: Elementarze i nauka elementarna czytania i pisania na Śląsku w w. XIX i XX (1848-1930). *T. 2. Kat.* 1965 s. 113, 116 i passim.

O księdzu Stanisławie Staszycu. *Kur. Codz.* 1879 nr 20 s. 2. — *Nowiny* 1879 nr 21 s. 3. — Z. MROZOWICKA. *Szkola* 1883 s. 116. — *Biesiada Lit.* 1887 nr 49 s. 378. — *Pol. Macierz Szkolna* 1918 nr 2.

Pierwsza książeczka dla wprawy w czytaniu. B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1876 nr 272; przedr. w: Kroniki. Oprac. Z. Szwejkowski. *T. 2. W-wa* 1953 s. 241, 451.

Prawdziwe opowiadania, czyli druga książeczka do czytania. *Tyg. Ilustr.* 1877 nr 72 s. 290. — *Klosy* 1884 nr 982.

Obrazkowa nauka pisania i czytania... *Kur. Por.* 1879 nr 334. — F. ŁAGOWSKI: K. Promyka obrazkowa nauka. *Niwa* 1880 z. 124 s. 299. — LIGEZA [Z. SUMIŃSKI]. *Niwa* 1880 z. 121. — PEDAGOG NEMO [S. GORGULSKI]. *Kur. Codz.* 1887 nr 78. — K. B. *Głos* 1887 nr 13. — ...ski. *Tyg. Ilustr.* 1887 nr 217. — *Gaz. Pol.* 1887 nr 54. — *Przegl. Pedag.* 1887. — J. UNSZLICHT-BERNSTEINOWA. *Książka* 1903 s. 457.

Projekt pewnego przedsięwzięcia. *QUIS* [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Romansów i Powieści* 1880 nr 598. — B. PRUS: Kronika tygodniowa. *Kur. Warsz.* 1880 nr 128; przedr.: Kroniki. Oprac. Z. Szwejk-

kowski. T. 4. W-wa 1955 s. 357-358 s. 488, 596.

Rozmowy Kazimierza z Wojciechem... *Gaz. Nar.* 1880. — *Tyg. Powsz.* 1880 nr 11.

O strasznym zbójcu... ŁADA [L. BOHDANOWICZ]. *Niwa* 1884 z. 221.

O Janie Kochanowskim z Czarnolasu... S. T. [S. TARNOWSKI]. *Przeł. Pol.* 1885 t. 75 s. 377-378. — *Ateneum* 1885 t. 1 s. 188-189. — *Kur. Codz.* 1887 nr 285.

Czytelność a nieczytelność narodu. H. O. [H. RADLIŃSKA]. *Krytyka* 1908 t. 1 s. 107-108.

Recenzje prac redakcyjnych i adaptacji

Gość. *Kalendarz...* *Ateneum* 1880 t. 4 s. 591. — *Biesiada Lit.* 1880 nr 255. — *Kur. Codz.* 1880 nr 239; *Kur. Por.* 1881 nr 356. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1882 nr 319. — *Tyg. Ilustr.* 1882 nr 317. — ŁADA [L. BOHDANOWICZ]. *Niwa* 1884 z. 221. — *Wędrowiec* 1888 nr 1. — J. Ł. [J. ŁĘTOWSKI]. *Niwa* 1890 nr 23 s. 367. — *Kur. Por.* 1891.

Rzymscy chrześcijanie... *Ziarno* 1903 nr 47.

PUFFKE EMMA (1818-1890)

Pseud. i krypt.: E. P.; E. z K. P.; WANDA DOBRZEPOLSKA.

Powieściopisarka, tłumaczka.

Ur. 28 listopada 1818 w Poznaniu; córka Stanisława Kurowskiego, prawnika, i Marianny z Wronieckich. Dzieciństwo spędziła w Poznaniu oraz we wsi Chaławy koło Śremu. Od 1832 kształciła się w Szkole im. Ludwiki (Radziwiłłowej) w Poznaniu. W 1836 wyszła za mąż za Maurycego Puffke, właściciela ziemskiego, i zamieszkała w jego majątku na Śląsku. Po pewnym czasie wróciła z mężem do Wielkopolski i osiadła najpierw w powiecie szamotulskim (Lipnica, Pólko), następnie w Miąskowie, powiat kościański. Ok. 1861 rozpoczęła pracę literacką. W 1862 wydawała w Lesznie *Światelko. Pismo poświęcone matkom i dzieciom*. Po złożeniu egzaminu nauczycielskiego w Poznaniu założyła — ok. 1862 — pensję w Kościanie, zamkniętą w 1875 przez władze pruskie. W 1875-1880 mieszkała w Poznaniu, następnie u syna w Gorzyczkach, powiat kościański, potem u córki w Luboni, powiat wschowski. Była matką publicysty Kazimierza Puffkego. Zmarła w Luboni 17 października 1890.

TWÓRCZOŚĆ

1. Rozmyślenia religijne dla pobożnych niewiast chrześcijańskich. Leszno 1862.

2. Baśnie wielkopolskie zebrane dla młodzieży. Leszno 1863.

3. Dwaj bracia różnego wychowania. Powieść moralna. Leszno 1864.

Powieść odznaczona nagrodą Poz. Tow. Przyj. Nauk.

4. Przygody małego Henryka. Obrazek osnuty na tle historii angielskiej. Leszno 1864.

5. Fizyka zastosowana do potrzeb ogółu i szkół niższych, podług najlepszych źródeł opracowana. Poz. 1873.

Otrzymała I nagrodę na konkursie Wydawnictwa m. ks. Bażyńskiego.

6. Tajemnicza szkatułka. Powieść osnuta na prawdziwym zdarzeniu. *Tyg. Wielkop.* 1874 nr 25-36. Wyd. osob. Poz. 1874. Wyd. nast. Poz. 1880.

7. Krzysztof Żegliski, czyli oswobodzenie Kościana. Powieść historyczna z XVII w. *Goniec Wielkop.* 1877 nr 153-251. Wyd. osob. pt. Krzysztof Żegocki... Poz. 1877. Wyd. nast. Poz. 1885.

8. Konfederaci barscy na Sybirze. *Goniec Wielkop.* 1880 nr 217-263. Wyd. osob. Poz. 1880. Wyd. nast. Chicago 1887.

9. Zamek nad Czarnym Morzem. *Tyg. Powieści* 1881. Wyd. osob. Chicago [ok. 1882].

10. Posądzona o kradzież. Powieść osnuta, na prawdziwym zdarzeniu. *Goniec Wielkop.* 1884 nr 265-290. Wyd. osob. Poz. 1885.

11. Opowiadanie starego ogrodnika. Poz. 1885.

12. Maurycy August Beniowski, jego żywot oraz przygody z czasu pobytu na Kamczatce. Poz. 1886.

13. Polska wiochna w Berlinie. Poz. 1887.

14. Wspomnienia wygnańca Litwina 1806–1834. Poz. 1887. Wyd. 2. Poz. 1891.

15. Panna Jadwiga. Obrazek z niedawnych czasów. Poz. 1891.

Wyd. pośmiertnie.

16. Miłość braterska. Powieść historyczna z XV w. Poz. 1905.

Powieści i opowiadania oryginalne i tłumaczone oraz artykuły zamieszczała w czasopiśmie: *Dom Pol.* (1888), *Dwutyg. dla Kobiet* (1881–1885; tu m.in.: cykl pt. *Wieczorne pogadanki starej babuni*. 1881–1885; *Rafaela*. Powieść. 1881 nr 7–12; *Percy Bisshe Shelley*. 1881 nr 22–23; *Stryj Erazm*. Szkic obyczajowy. 1882 nr 1–3; *Męczennicy za wolność Irlandii*. Nowela osnuta na tle historycznym. 1884 nr 1–2; *Artystka*. Nowelka z naszych czasów. 1885 nr 18; *Pani sądzina*. Powieść z naszych czasów. 1885 nr 26 i nn.), *Dzienn. Poz.* (1885, 1888), *Goniec Wielkop.* (1877, 1880–1881, 1884; tu m.in.: *Trupia wieża*. Powieść bułgarska osnuta na życiu Słowian południowych pod rządem tureckim. 1881 nr 4–26), *Gwiazdka Cieszyńska* (1867–1871; tu m.in.: *Zarozumiałość ukarana*. 1867 nr 1–14; *Poświęcenie*. 1867 nr 17–26; *Młody wędrownik*. 1867 nr 34–51; *Przygody uchodźców polskich w Paryżu*. 1868 nr 1–18, 1869 nr 5; *Wieżń. Arabeska*. Z czeskiego F.G.K. 1868 nr 49–51; *Śmierć szpiega*. 1869 nr 1–8; *Przywłaszczyciel*. Powieść budowana podług źródeł francuskich. 1869 nr 14–33; *Grecka rodzina*. 1870 nr 14–29; *Pan prezes*. Powieść tegoczesna. 1871 nr 13–31; *Widmo*. 1871 nr 40–52), *Kur. Poz.* (1883–1884; tu m.in. tłum.: *A. Courcy*: *Przed wyborami*. 1883 nr 55–66; *Przygody na wyspie Ceylon*, podług opisów K. Maya. 1884 nr 61–79; *Awanturnik*. Opowiadanie mego wuja. 1884 nr 181–200), *Nadwiślanin, Oredownik, Światelko* (1862), *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* (1886–1887; tu m.in. tłum.: *H. Conway*: *Ciemne dni*. 1886 nr 30–46; *M. E. Bradon*: *Pod pręgiem podejrzeń*. 1887 nr 21), *Tyg. Powieści* (1881–1885; tu m.in. tłum.: *M. Maryan*: *Romans lekarza małomiejskiego*. Nowela. 1883 nr 17–32; *Rodzina Lanquierów*. Przekład z francuskiego. 1884 nr 41–52; *Przewodnik tatrzański*. Powieść humorystyczna. 1885 nr 23–29), *Tyg. Wielkop.* (1874).

Przekłady i przeróbki

1. K. Schmid: *Ferdynand*. Powieść z życia hrabiego hiszpańskiego napisana dla dzieci i dorosłych. Leszno 1861.

2. K. Schmid: *Turcy pod Wiedniem*. Obrazek historyczny dla dzieci i starszych. Leszno 1861.

3. *Młoda Brazylianka*, czyli dziennik Eliozory dla dorastających dziewcząt. Wolny przekład z francuskiego. Leszno 1861.

4. K. Schmid: *Klasztor kartuzjański*. — *Tymoteusz i Filemon*. Dwie powieści dla młodzieży. Leszno 1862.

5. K. Schmid: *Mała lutnistka*. Powieść dla młodzieży i dorosłych. Leszno 1862.

6. K. Schmid: *Młody pustelnik*. Powieść dla dzieci i starszych. Leszno 1862.

7. K. Schmid: *Słówka*. — *Róże białe i różowe*. — *Angelika*. Trzy powieści dla młodzieży. Leszno 1862.

8. *Można czcić niepojęte drogi* *Opatrzności*. Podług powieści francuskiej. Leszno 1862. Wyd. nast. Chicago 1887.

Wg Estr. wyd. w Chicago pt. *Moina*, czyli niepojęte drogi *Opatrzności*.

9. *Pięć powiastek dla dobrych chłopczyków*. Podług wzorów w obcych językach. Leszno 1862.

10. K. Schmid: *Klara*, czyli zwycięstwo cnoty. — *Najlepsza spuścizna*. Dwie powieści dla młodzieży. Leszno 1863. Wyd. nast. Chicago 1886.

11. K. Schmid: *Cztery komedie do odgrywania w gronie rodzinnym*: *Jagody*, *Wieniec*, *Kominiarczyk*, *Mały złodziej*. Leszno 1864.

12. K. Schmid: *Klejnoty*. — *Maliny*. — *Stefania i Emilia*, czyli skutki wychowania. Trzy powieści dla młodzieży. Leszno 1864.

13. K. Schmid: *Pawelek*. — *Pierścień zaręczynowy*. Dwie powieści dla młodzieży. Leszno 1864.

14. *Belizariusz*. Powieść dla młodzieży. Podług powieści w obcym języku. Leszno 1864.

15. K. Schmid: *Paulina*, założycielka szkółki dla małych dzieci. Leszno 1865.

16. *Alojzy*, czyli zamek nad brzegami *Bałtyku*. Podług wzoru w obcym języku. Poz. 1874.

17. *F. J. Smith*: *Wydzieńczona*. *Tyg. Powieści* 1882 nr 1–43.

18. M. E. Braddon: Pod czerwoną choroągwią. Powieść. *Dzien. Poz.* 1885 nr 137–199.

19. A. Jirásek: Życiorys mojego dziadka. Obrazek z dawnych czasów. *Poz.* 1887.

20. H. Muslay: Córy Kaina. Powieść osnuta na stosunkach amerykańskich. *Dzien. Poz.* 1888 nr 132–232.

OPRACOWANIA

P. E. z Kurowskich Puffke. *Gaz. Pol.* 1863 nr 183. — J. Ch. [J. CHOCISZEWSKI]: O życiu i pismach ks. kanonika Schmida. *Dwutyg. dla Kobiet* 1885 nr 12–15.

(Nekrologi:) *Ateneum* 1890 t. 4 s. 391–392; *Dzien. Poz.* 1890 nr 244; *Kur. Por.* 1890 nr 301; *Wielkopolanin* 1890 nr 242.

Enc. powsz. S. Orgelbranda. T. 12 (1902). — W. ALBRECHT-SZYMANOWSKA. *Wielkopol. słownik biogr.* W-wa 1981.

Zamek nad Czarnym Morzem. *Kronika literacka. Dwutyg. dla Kobiet* 1883 nr 16.

Maurycy August Beniowski. *Tyg. Beletrystyczny i Nauk.* 1886 nr 37.

Wspomnienia wygnańca Litwina. Z. HORDYŃSKI. *Kwart. Hist.* 1887 z. 4 s. 709–711.

A. Jirásek: Życiorys mojego dziadka. (Rec. tłum.). L. BROŻEK: Zapomniane tłumaczkii A. Jiráska. *Zwrot* 1951 nr 10.

PUFFKE KAZIMIERZ (1854–1921)

Pseud. i krypt.: K. P.; KAŻMIERZ.....; P.; TENTAM.

Publicysta, powieściopisarz.

Ur. 17 stycznia 1854 w Miąskowie, powiat Kościan; syn Maurycego, właściciela ziemskiego, i Emmy z Kurowskich, powieściopisarki. Do gimnazjum uczęszczał kolejno w Poznaniu, Lesznie i Śremie, gdzie w 1874 uzyskał maturę. W 1874–1880 studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Ok. 1887 odbył praktykę rolną w Grąbkowie koło Rawicza, następnie wyjechał do Warszawy i zajmował się dziennikarstwem. W 1894–1895 mieszkał w Poznaniu pracując w redakcji *Dziennika Poznańskiego*. W 1896 ponownie wyjechał do Warszawy i pracował w redakcji *Słowa*. W 1907 wrócił do Poznania i był do 1919 redaktorem naczelnym *Dziennika Poznańskiego*. W 1908 uczestniczył w Zjeździe Wszechrzeczności w Pradze, w 1914 odbył podróż do Włoch. Zmarł 15 maja 1921 w Poznaniu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nałęcz a Grzymalicy. Powieść historyczna z końca XIV w. Napisał Kaźmierz..... *Poz.* 1879.

2. Powrót z wojaczki. Powiastka z czasów powstania Kościuszki. Lw. 1883 *Wydawn. Lud.* II, 2.

3. Starosta kościański.

Inf. Dzien. Poz. 1921 nr 91.

Artykuły, recenzje zamieszczał w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1907), *Dzien. Poz.* (1894–1895, 1907–1919), *Gaz. Rolnicza* (ok. 1891–1900), *Gaz. Warsz.* (1888–1889), *Goniec Wielkopol.* (1894), *Kur. Niedzielną* (1896), *Kur. Pol.* (1898), *Kur. Poz.* (1908), *Mies. Kur. Pol.* (1900), *Ognisko* (1905), *Słowo* (1904–1907), *Tyg. Ilustr.* (1891–1897; tu m.in.: *Kronika poznańska*. 1894–1897), *Wędrowiec* (1899–1900).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych:

Kalendarz „Wieku” ilustr. W-wa 1896, *Książka jubileuszowa „Dzien. Poz.” 1859–1909*. *Poz.* 1909.

Listy i materiały

1. Do nieznanego adresata 2 listy z 1889, 1895. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2674.

2. Do M. Godlewskiego 2 listy z 1907. Rkps Ossol. sygn. 12447/II.

3. Do E. Likowskiego z 1914. Rkps Bibl. E. Raczyńskiego w Poz. akc. 1543.

4. Do F. Hoesicka 3 listy b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2690, 2691.

5. Od różnych osób 19 listów z 1901–1920. Rkps Bibl. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poz. sygn. 21 IV. Tu m.in. od następujących: E. Orzeszkowa z 1908, W. Rabski 3 listy z 1903–1920.

6. Od S. Weyssenhoffa z 1914. Rkps Bibl. E. Raczyńskiego w Poz. akc. 1543.

7. Od Z. Zakrzewskiego z 1914. Rkps Bibl. E. Raczyńskiego w Poz. akc. 1543.

8. Materiały różne [m.in. świadectwa szkolne]. Rkps Bibl. Uniw. im. A. Mickiewicza w Poz. sygn. 21 IV.

OPRACOWANIA

[W. TRAMPCZYŃSKI]: Echa warszawskie. *Przeł. Tyg.* 1888 nr 7. — H. M.: Rozmowa z p. K. Puffkem. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 44. —

Śp. K. Puffke. *Dzien. Poz.* 1921 nr 94. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 2. W-wa 1973 s. 139–140. — W. ALBRECHT-SZYMANOWSKA. *Wielkopolski słownik biogr.* W-wa 1981.

(Sprawozdania z odczytów:) *Dzien. Poz.* 1895 nr 78–81 (Kobieta w dramacie współczesnym). — Dr Zdz. L. [Z. LEITGEBER]. *Kur. Poz.* 1908 nr 75 (Naturalistyczny dramat współczesny).

R

RAKOWSKI KAZIMIERZ (1874–po 1912)

Pseud. i krypt.: K. R.; K. RAK; KAZIMIERZ RADWAN; KR.; r.; R.

Publicysta, dramatopisarz, historyk.

Ur. w 1874 w Piotrkowie. Studiował prawo i filozofię w Heidelbergu i Fryburgu oraz ekonomię i nauki społeczne w Berlinie. Uzyskał doktorat za pracę „Entstehung des Grossgrundbesitzes im XV. und XVI. Jahrhundert in Polen”. W 1899 był redaktorem tygodnika *Praca* w Poznaniu i za antyniemiecką działalność publicystyczną został skazany na wydalenie z granic zaboru pruskiego. Mieszkał następnie we Lwowie. W 1901 wyjechał na Śląsk, gdzie wraz z Wojciechem Korfantym i Marcinem Biedermanem zabiegał o założenie czasopisma *Górnoszlązak*. Aresztowany we Wrocławiu, po procesie w Poznaniu wytoczonym przez władze pruskie przebywał trzy lata w więzieniu we Wronkach. W końcu 1904 zamieszkał w Warszawie i zajmował się nadal działalnością publicystyczną i polityczną. Współpracował z prasą warszawską i galicyjską. Do 1906 należał do redakcji *Tygodnika Ilustrowanego*. W tymże roku założył tygodnik *Sztandar*. Zmarł po 1912.

TWÓRCZOŚĆ

1. Entstehung des Grossgrundbesitzes im XV. und XVI. Jahrhundert in Polen. Poz. 1899. Wyd. 2. Poz. 1899.

Rozprawa doktorska.

2. Ocknienie. Dramat w 3 aktach. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1900 nr 14–20. Wyd. osob. Lw. 1900. Wyst. Lw. 30 stycznia 1901.

Odnaczony na konkursie dramatycznym Wydziału Krajowego w 1900.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 8868; Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3110.

3. Łza. Powst. ok. 1900. Ogł. fragm. *Głos Narodu* 1901 nr 295 (pt. Łza. Ustęp z aktu IV).

4. Pogląd na ekonomiczne i społeczne stosunki w Księstwie Poznańskim. *Przeł. Pol.* 1900 t. 137 s. 15–49.

5. Powstanie poznańskie w 1848 r. Lw. 1900.

6. Przez ciernie i głogi. Powieść. *Tyg.*

Nar. 1900 nr 54–64, 1901 nr 1–11 (z przerwaniami). Wyd. osob. Lw. 1902 [1901] (pt. Na bezdrożach).

7. Dzieje W. Księstwa Poznańskiego w zarysie (1815–1900). Kr. 1904.

8. Droga pielgrzymstwa. Baśń dramatyczna w 5 aktach. Kr. 1905.

Rkps pierwszej red. pt. Droga pielgrzymów. Bibl. Nar. sygn. 6229.

9. Kwiat paproci. Legenda o szczęściu. *Bibl. Warsz.* 1905 t. 3 s. 507–570. Wyd. osob. W-wa 1906.

10. Trzy lata w więzieniu pruskim. Pamiętnik więzienny. Ogł. fragm. *Krytyka* 1905 t. 1 s. 29–37, 123–129, 286–296, 483–489, t. 2 s. 150–157 (pt. Z więzienia pruskiego). Wyd. osob. całości Kr. 1905. Wyd. nast. W-wa 1910 *Bibl. Dziel. Wyborowych*.

11. Walka w obronie narodowości polskiej pod berłem pruskim. W-wa 1905.

12. Dwa pamiętniki z 1848 r. W-wa 1906 *Bibl. Dziel Wyborowych* nr 459.

13. Sztuka i życie (Wyspiański). Ze wspomnień osobistych, *Świat* 1907 nr 50; przedr.: J. Majda: Wyspiański we wspomnieniach. *Dzienn. Pol.* 1957 nr 262; *Życie W-wy* 1969 nr 130; *Wyspiański w oczach współcz.* Zebrał i oprac. L. Płoszewski. T. 2. Kr. 1971.

14. Wewnętrzne dzieje Polski. (Zarys rozwoju społecznego i ekonomicznego). W-wa 1908.

15. Dzieje rozwoju ekonomicznego dawnego Państwa Polskiego. Cz. 1-2. W-wa 1909. *Książki dla Wszystkich* nr 441-442.

16. Walka o Górny Śląsk. Mikołów [b.r., ok. 1920].

Prace publicystyczne i literackie ogłaszał w czasopismach: *Ateneum* (1901), *Bibl. Warsz.* (1901-1902, 1905), *Biesiada Lit.* (1905-1906), *Bluszczyk* (1906-1907), *Czas* (1907), *Dawny Sztandar* (1908-1909), *Dzienn. Berliński*, *Dzienn. Kijowski* (1906), *Gaz. Pol.* (Chicago 1906), *Gaz. Warsz.* (1905), *Głos Narodu* (1901, 1904, 1907; tu m.in.: Legenda o Matce Boskiej. 1904 nr 340; W krainie też. Legenda. 1907 nr 146), *Kraj* (1899), *Krytyka* (1904-1905), *Kur. Handlowo-Przemysłowy* (1898-1899), *Kur. Litewski* (1907), *Kur. Warsz.* (1906), *Nowa Gaz.* (1906), *Nowy Sztandar* (1908), *Praca* (1896-1901), *Przegl. Pol.* (1900), *Reforma* (1906), *Sztandar* (1906-1907), *Świat* (1911), *Tydzień dod. Kur. Lw.* (1899-1900), *Tyg. Ilustr.* (1901, 1905-1906; tu m.in.: felieton pt. Z wrażeń chwili. 1906), *Tyg. Nar.* (1900-1901; tu m.in.: Rok 1846 w Poznaniu. 1900 nr 42-46), *Zgoda* (Chicago, 1905).

Ponadto w wydawnictwach: *Kalendarz handlowo-przemysłowy, Pol. kalendarz chrześcijańsko-socjalny*. Kr. 1910.

Listy

1. Do W. Orkana listy z 1899-1912. Rkps *Bibl. Jagiel.* sygn. 8627 III, 8631 III.

2. Do B. Wysłoucha 6 listów z 1900-1905. Rkps *Ossol.* sygn. 7182/II.

3. Do T. Jaroszyńskiego z 1901. Rkps *Bibl. Nar.* sygn. 6358.

4. Do W. Bełzy 2 listy z 1901-1905. Rkps *Ossol.* sygn. 12658/II.

5. Do W. Feldmana z 1904 oraz dopisek na liście od red. *Tyg. Ilustr.* z 1905. Rkps *Ossol.* sygn. 12283/III, 12416/16.

6. Od G. Zapolskiej 4 listy z 1907. Ogł. w książce: G. Zapolska: *Listy*. T. 2. W-wa 1970. Rkps 3 listów — Muzeum im. A. Mickiewicza w W-wie.

7. Art. w rękopisach red. *Kur. Lw.* Rkps *Ossol.* sygn. 7205/II.

Przekłady

1. O. E. Hartleben: *Poniedziałek karnawałowy*. Wyst. Lw. 1904.

2. O. Wilde: *Mąż idealny*. Sztuka w 4 aktach. Wyst. Kr. 1907.

Ponadto wiad. o przekładzie Krzyżaków H. Sienkiewicza na język niem. *Kraj* 1902 nr 5 s. 60.

OPRACOWANIA

C.: W sprawie wydalenia z Prus dra K. Rakowskiego. *Praca* 1899 nr 40. — *Praca* 1899 nr 38. — D. KARCHOWSKI: „Gazeta Toruńska” a pan dr Rakowski. *Praca* 1901 nr 7; Nisko i marnie. *Praca* 1901 nr 6; Redakcja „Pracy”. *Praca* 1901 nr 7 [dot. wystąpienia red. Brejskiego przeciwko K. Rakowskiemu]. — Proces Rakowskiego w Poznaniu. *Kraj* (Petersb.) 1901 nr 48. — B. H. [B. HERTZ]: Prawdziwy demokratyzm. *Przegl. Społ.* 1906 nr 32. — ROLICZ [S. JELEŃSKI]. *Rola* 1907 nr 20, 28, 30, 34 [art. polemizujące z wypowiedziami K. Rakowskiego]. — K. MAJEWSKI: Więcej takich artykułów, panie Rakowski — więcej. *Rola* 1909 nr 42-43. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 18 (1912). — *Wielka ilustr. enc. powsz. „Gutenberga”*. T. 14 (1930).

Entstehung des Grossgrundbesitzes im XV. und XVI. Jahrhundert in Polen. S. ZDZIARSKI: Rzeczy polskie w literaturach innych narodów. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 43. — *Kraj* 1899 nr 42. — (ab). *Przew. Nauk. i Lit.* 1900 s. 94-95.

Ocknienie. OBOJĘTNY [A. GÓRSKI]. *Kraj* 1900 nr 12 s. 19. — P. WILAMOWSKI. *Tyg. Pol.* 1900 nr 37. — *Kraj* 1900 nr 47 s. 25. — *Tyg. Nar.* (Lw.) 1900 nr 27. — K. I. [K. IRZYKOWSKI]. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1901 nr 27. — K. Z. [Z. KAMIŃSKI]. *Dzienn. Pol.* 1901 nr 15. — KL. K. *Dzienn. Pol.* 1901 nr 32. — A. KRECHOWIECKI. *Gaz. Lw.* 1901 nr 28. — G. ZAPOLSKA. *Słowo Pol.* 1901 nr 54; przedr. w książce: I Sfinks przemówi... Lw. 1923.

Dzieje W. Księstwa Poznańskiego w zarysie. A. CZECHOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 30. — M. GÓYSKI. *Książka* 1905 s. 96-97. — A. SOKOŁOWSKI. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 148-152. — J. BIELIŃSKI. *Książka* 1907 s. 7-10.

Droga pielgrzymstwa. b. [W. BUKOWSKI]. *Prawda* 1905 nr 34. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Gaz. Pol.* 1905 nr 224. — wp. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 85.

Kwiat paproci. BEHRA [B. HERTZ]. *Krytyka* 1906 t. 2 s. 390-391. — Δ . *Tyg. Ilustr.* 1906 nr 25. — Δ . *Wędrowiec* 1906 nr 25.

Trzy lata w więzieniu pruskim. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1905 nr 192-195.

Walka w obronie narodowości polskiej pod berłem pruskim. *Z. Przegl. Powisz.* 1908 t. 97 s. 122-123.

Wewnętrzne dzieje Polski. K. RAKOWSKI: Historia jednej książki. *Dawny Sztandar* 1908 nr 1.

Dzieje rozwoju ekonomicznego dawnego Państwa Polskiego. I. BARANOWSKI. *Książka* 1909 s. 387.

Recenzje przekładów

O. E. Hartleben: Poniedziałek karnawałowy. Iz. K. [I. KUNCEWICZ]. *Dzien. Pol.* 1904 nr 74 wyd. popołudniowe.

RAPACKI WINCENTY (SYN) (1865-1943)

Pseud. i krypt.: OMIŁO; P.; RASYN-PACKI; WICEK; WINCENTY.

Komediopisarz, poeta i tłumacz.

Ur. 5 czerwca 1865 w rodzinie aktorskiej, syn Wincentego i Józefiny z Hoffmanów. Ukończył w Warszawie gimnazjum i studia wokalne i zadebiutował w 1887 jako śpiewak operetkowy w Warszawskich Teatrach Rządowych. Do 1893 występował w Warszawie, następnie w Łodzi, w Lublinie, Sosnowcu. W 1895 poślubił Helenę Zimajer, aktorkę. Od 1900 do 1915 ponownie występował w Warszawie. W 1911 wraz z Antonim Fernterem, Julianem Krzewińskim i Juliuszem Zagrodzkim założył spółkę filmową. W czasie pierwszej wojny światowej prowadził Operetkę Polską w Moskwie (1916) i teatr w Kijowie (1917-1918). Po powrocie do kraju występował w Warszawie do 1939 w operetce oraz teatrach rewiowych i dramatycznych. Zmarł 16 stycznia 1943 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Monolog zakochanej. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 s. 455; Lw. 1894 *Bibl. Teatrów Amatorskich* nr 71 współwyd. z: Z. Wołodzyński: W starym piecu diabeł pali. Komedia w 1 akcie. Lw. 1894. Wyd. nast. w serii jw.: Lw. 1907; Lw. 1928. Zob. też poz. 7.

2. Serenada. Obraz dramatyczny w 1 odsłonie. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1891 nr 388.

3. Pan Bonifacy. Farsa w 1 akcie. Wyd. osob. W-wa 1893 *Teatr Amatorski* nr 32. Wyd. 2 w serii jw. W-wa [1906].

Przekład litewski: *Kandziós sypsenos*. T. 3. Wil. 1970 s. 84-89.

4. Co mówi serce. Poz. 1895.

Poezje.

Zawartość: tu cykle: Co mówi serce I-XI. (Zob. też poz. 7), Tempa i formy muzyczne. (Zob. też poz. 7).

Rkpn.—Tempa i formy muzyczne. *Bibl. Nar. sygn.* 5447.

5. Miłość i sztuka. Obrazek w 1 akcie. Wyst. Poz. 28 lutego 1895. Wyd. osob. W-wa 1914.

6. Plama. Obrazek w 1 akcie, wierszem. Wyst. Poz. 28 lutego 1895. Ogł. *Goniec Wielkop.* 1895 nr 54-58, 60-64 i odb.

7. Bez tytułu. Poezje. W-wa 1896.

Zawartość: cykle: Tempa i formy muzyczne. (Zob. poz. 4), — Deklamacje (Na cztery ręce. *Gaz. Stryjska* 1893 nr 9; *Kolce* 1893 nr 47; *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 674. Zob. też poz. 8, 12); Kto to być może? (Zob. też poz. 8, 12); Lalka. (*Z Paille-rona*). (*Słowo Pol.* 1886 nr 301. Zob. też poz. 12); Monolog dyletanta. (Zob. też poz. 12); Monolog poety. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 529. Zob. też poz. 8 pt. Poeta); Zakochana. (Zob. poz. 1); Rywale. (*Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1893 nr 490. Zob. też poz. 8, 12, por. poz. 24)), — Pieśni bez nazwy (tu m.in.: Co mówi serce. (Zob. poz. 4)), — Wiersze ulotne (tu m.in.: *Szczęśliwy* (Zob. też poz. 8, 12)); *Despotka*. (Zob. też poz. 12).

8. Monologi: Zabobonna. — Na cztery ręce. — Rywale. — Kto to być może? — Poeta. — *Szczęśliwy*. Lw. 1897. (Zob. poz. 7. Zob. też poz. 12).

9. Colombina, czyli niesnaski małżeńskie. Operetka w 2 aktach. Wyst. W-wa 13 czerwca 1900; Poz. 21 października 1900 (pt. Kolombina, czyli niesnaski małżeńskie); W-wa 22 listopada 1902 (pt. Pajacyki).

10. Dama w czarnym szalu. Operetka (z muz. autora). Wyst. W-wa 13 grudnia 1901; W-wa 1915 (pt. Andzia).

11. Maj. Obrazek w 1 odsłonięciu. *Kuriersk Teatr.* 1901 nr 10, 12, 16 (nie dokończony); *Mies. Kur. Pol.* 1902 z. 4. Wyd. osob. całości W-wa 1902. Wyst. W-wa 24 kwietnia 1904.

12. Monologi. I. Deklamacje i satyry. W-wa 1902.

Zawartość: Zabobonna. (Zob. poz. 8); Na cztery ręce. (Zob. poz. 7); Rywale. (Zob. poz. 7); Kto to być może? (Zob. poz. 7); Poeta. (Zob. poz. 8); Szczęśliwy. (Zob. poz. 7); Król tenorów; Beksa; Monolog dyletanta. (Zob. poz. 7); Lalka. (Zob. poz. 7); Na balu; Despotka. (Zob. poz. 7).

13. Obrazki warszawskie. [S.] I–II. W-wa 1902.

Zawartość: II: Woły; Protektor; Optymista; Cudowne dzieci; Tramwaj i dorożka; Pałac sztuki; Niedoszły literat; Letnie przejażdżki; Złodziej; Otello. (Zob. też poz. 33).

14. Bartek spekulant. Obrazek ludowy w 1 akcie. Wyst. W-wa 19 września 1905 (muz. Z. Noskowskiego).

15. Humoreski. W-wa 1907.

Zawartość: Protektorowie talentu. Trylogia: Zaszczyna propozycja. — Konkurs. — Dwa kotki. (Zob. też poz. 33); Złotowłosa wróżka. (Zob. też poz. 33); Straszna pani. (Zob. też poz. 33); Tygrys bengalski. Humoreska. (*Tyg. Ilustr.* 1904 nr 12. Zob. też poz. 33; *Zgoda* (Chicago) 1904 nr 16–17); Dziewczyzna z sercem. Cyniczna humoreska.

Tygrys bengalski, nagrodzony na konkursie *Tyg. Ilustr.* na humoreskę.

16. Piosenki, kuplety, dialogi, monologi, fraszki. W-wa 1909.

17. Co śpiewa Warszawa. W-wa [1910].

18. Próba miłości. Operetka w 1 akcie (z muz. autora). Wyst. W-wa 16 stycznia 1913. Wyd. osob. W-wa 1914.

19. Polska piosenka. Operetka w 1 akcie (z muz. autora). Powst. ok. 1913.

20. Zgnieciony cylinder. Operetka w 1 akcie (z muz. autora). Powst. ok. 1913.

21. Chwila szczęścia. Operetka w 3 aktach (z muz. autora). Wyst. W-wa 1 kwietnia 1914.

22. Tryl diabelski. Operetka w 1 akcie. W-wa 1914.

23. Ignas i Fryne. Operetka w 1 akcie (z muz. autora). Wyst. W-wa 30 września 1918.

24. Rywale. Żart sceniczny (z muz. autora). Wyst. W-wa 14 listopada 1918. Por. poz. 7.

25. Afrodyta. Żart sceniczny. Wyst. W-wa 5 grudnia 1918.

26. Ach, ta wojna! Komedia. Wyst. W-wa 20 grudnia 1918.

27. Ja tu rządzą. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 1918; W-wa 9 listopada 1922 (pt. Romans pani majstrowej). Wyd. osob. W-wa [1935] *Bibl. Miłośników Sceny* nr 84/86.

28. Ożeniony z gramofonem. Operetka (z muz. autora). Wyst. W-wa 9 kwietnia 1919.

29. Tajemniczy gość. Żart sceniczny w 1 odsłonięciu. Wyst. W-wa 9 maja 1919.

30. Świetna sposobność. Bluetka. Wyst. W-wa 28 sierpnia 1919. Ogł. zob. poz. 33.

31. Piękna Eryfilla. Awantura olimpijska w 2 odsłonach (na tle noweli Henryka Sienkiewicza „Wyrok Zeusa”) (z muz. autora). Wyst. W-wa 30 sierpnia 1919.

32. Zaczarowana melodia. Krotoczwila. Wyst. W-wa 11 września 1919. (Ogł. zob. poz. 33).

33. Tygrys bengalski. Humoreski. W-wa 1925 *Bibl. Domu Pol.* I, 22. Wyd. nast.: [W-wa 1930] w serii jw.

Zawartość: Zaszczyna propozycja. (Zob. poz. 15); Konkurs. (Zob. poz. 15); Dwa kotki. (Zob. poz. 15); Złotowłosa wróżka. (Zob. poz. 15); Straszna pani. (Zob. poz. 15); Tygrys bengalski. (Zob. poz. 15); Wanna; Otello. (Zob. poz. 13); Znalazłem mieszkanie; Spóźniony tancerz; Świetna sposobność. (Zob. poz. 30); Zaczarowana melodia. (Zob. poz. 32).

34. Papa się żeni, czyli kaprys Paganiniego. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 28 kwietnia 1926; Poz. 11 maja 1926; Lw. 17 czerwca 1926; Łódź 3 lipca 1926; Wil. 12 października 1926. Wyd. osob. W-wa [1937] *Bibl. Miłośników Sceny* nr 102/104.

Rkps *Bibl. Teatru im. J. Słowackiego* w Kr. sygn. 1327; *Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego* w Kat. sygn. 4621.

Ekranizacja 1936.

35. Romans pani majstrowej. Powieść. W-wa 1926 [1928] *Bibl. Domu Pol.* Wyd. nast.: W-wa 1930; W-wa 1938.

Przeróbka sceniczna: S. Iłowski: Zakochana majstrowa. Komedia ze śpiewem i tańcami w 3 aktach z epilogiem według opowieści W. Rapackiego (syna) „Romans pani majstrowej”. W-wa 1961.

36. Panna z dobrego domu. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. Lw. 1 kwietnia 1927; W-wa 3 kwietnia 1928; Poz. 31 maja 1928; Wil. 22 października 1928.

37. W czepku urodzony. Krotoczwila

w 3 aktach. Wyst. W-wa 1 czerwca 1929; Poz. 30 lipca 1929; Łódź 9 października 1929; Wil. 27 kwietnia 1931.

38. Czarujący emeryt. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 26 listopada 1929; Lw. 20 sierpnia 1930; Kr. 18 października 1930.

Rkps. Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4637; Bibl. Teatru Pol. w W-wie, depozyt Muzeum Teatr. sygn. 901-904.

39. Wysoka stawka. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 7 czerwca 1930; Lw. 26 listopada 1931.

40. Anegdoty teatralne. W-wa 1930.

41. Wesoły wspólnik. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. Wil. 27 czerwca 1931 (pt. Cichy wspólnik); W-wa 18 lutego 1932; Poz. 27 maja 1932. Wyd. osob. W-wa [1936] *Bibl. Miłośników Sceny* nr 93-95.

42. Człowiek, który nie pije. Krotoczwila w 3 aktach. Wyst. W-wa 6 września 1934. Wyd. W-wa [1938] *Bibl. Miłośników Sceny* nr 130/132.

Rkps. Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 940.

43. Jubileusz mistrza. Krotoczwila w 5 odsłonach. Wyst. W-wa 29 sierpnia 1936.

44. Szeregowcy na urlopie. Komedia muzyczna w 3 aktach. W-wa [1936] *Bibl. Miłośników Sceny* nr 99/100, 101a.

45. Wielka miłość. Powieść. W-wa 1937.

46. Ostatnia znajomość. (Flirciarz). Krotoczwila w 3 aktach.

Rkps. Ossol. sygn. 4951/II.

47. Żona przegrana w karty. Krotoczwila w 3 aktach.

Rkps. Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 948.

Ponadto są informacje o tytułach następujących utworów: Dama z powozu. Krotoczwila w 3 aktach; Nauczyciel w spódnicy. Wodewil w 1 akcie; Romans panny Hani. Operetka; Teatralne ciotki. Operetka; Węglarze.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 2676 (Moments musicaux. Wiersz).

Monologi, komedie, humoreski, wiersze, wspomnienia i artykuły ogłaszał w czasopiśmie: *As* (1938), *Dziennik Chicagoski* (1895, 1898, 1902), *Echo Muz.*, *Teatr i Artyst.* (1889, 1891, 1893, 1895-1897, 1900), *Gaz. Administracji i Policji Państw.* (1923), *Gaz. Stryjska* (1893), *Goniec Wielkop.* (1895), *Ilustracja Pol.* (1902), *Ilustr. Kur. Codz.* (1935), *Kolce* (1891, 1893), *Kronika Polski*

i Świata (1939; tu: [Wspomnienia w cyklu:] Autobiografia na wesoło. Nr 9-23), *Kur. Kr.* (1903), *Kur. Lw.* (1890), *Kur. Por.* (1902-1903), *Kur. Teatr.* (1901), *Kur. Warsz.* (1921, 1934-1937), *Kurier Teatr.* (1895, 1901; tu m.in.: Zemsta śpiewaka. Obrazek erotyczny wierszem. 1895 nr 512), *Maly Dziennik.* (1938-1939), *Mies. Kur. Pol.* (1902), *Moje Piśmięko* (1935; tu: Wiesniaczka i harcerki. Obrazek sceniczny w 1 odsłonie. Nr 7), *Mucha* (1890-1892), *Naokoło Świata* (1937), *Płomyk* (1936-1937), *Pol. Gaz. Wiedenska* (1893), *Przedświt* (1893-1894), *Scena Pol.* (1920), *Słowo Pol.* (1886, 1896, 1905), *Sowizdrzał* (1914), *Szczutek* (1921), *Świat* (1906, 1928-1929, 1931-1932; tu m.in.: Pierwsza polska wytwórnia filmowa. 1929 nr 6), *Teatr i Życie Wytworne* (1929, 1931), *Trubadur Pol.* (1922-1926), *Tyg. Ilustr.* (1929-1930, 1932), *Wędrowiec* (1904), *Wiek Ilustr.* (1900), *Zgoda* (Chicago 1904-1905), *Zwierciadło* (1937), *Życie Teatru* (1924).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Bard pol.* Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2. Poz. [1923], *Bukiet wesołych deklamacji i monologów.* Zebrał Szczęsny. Poz. 1912, *Enc. humoru i satyry pol.* W-wa 1914, *Gwiazdka warsz.* Wydawn. ilustr. na 1899/1900 r. W-wa 1899, *Humor, żart i satyra w poezji pol.* Zebrał i ułożył W. Nawrocki. W-wa 1903, *Perły deklamacji pol.* Zebrał A. Kompf. Inowrocław 1909; wyd. 2. Inowrocław 1913; wyd. 3. Poz. 1919, *Skarbiec poezji pol.* Zebrał i ułożył Or-Ot [A. Oppman]. W-wa [1897].

Przekłady

Przełożył libretta 72 operetek i wodewilów, m.in.:

1. P. Lincke: Lizystrata. Operetka w 3 aktach. Libretto: H. Bolten-Baekkers, Neuman. Wyst. W-wa 1903.

2. C. M. Ziehrer: Posłaniec nr 6666. Operetka w 3 aktach. Libretto: L. Krenn, K. Lindau. Wyst. W-wa 1903.

3. M. Blau, S. Taufstein: Dziecię straganiarki. Wodewil w 3 aktach. Wyst. W-wa 1904.

4. J. Offenbach: Wenecja w Paryżu. Libretto: P. Siraudin, J. Moineau. Wyst. W-wa 1904.

5. A. Enmy: Dziewczyna z zapalkami. Operetka w 1 akcie. Wyst. W-wa 1906.

6. L. Reichman: Niech mnie diabli wezmą. Operetka w 3 aktach. Libretto: V. Léon [V. Hirschfeld], H. Reichert. Wyst. W-wa 1922.

7. V. Ennem: Królowa Montmartre'u. Operetka w 3 aktach. Libretto: Spranklin. Wyst. W-wa 1923.

8. H. Hirsch: Szalona Lola. Operetka. Libretto: S. Kadelburg, Rebner. Wyst. 1925 [?].

9. F. Schönthan: Mała Dorrit. Komedja w 3 aktach. Według powieści Ch. Dickensa. Wyst. W-wa 1938.

10. G. Jarno: Krysia leśniczanka. Operetka. Libretto: B. Buchbinder. Wyst. W-wa 1938.

11. E. Audran: Pierścień rodzinny. Libretto: H. Chivot, M. Duru.

12. J. Offenbach: Frycek i Lizka. Libretto: P. Boisselot.

13. J. Offenbach: Piękna Helena. Libretto: H. Meilhac, L. Halévy.

14. J. Offenbach: Sinobrody. Libretto: H. Meilhac, L. Halévy.

15. J. Strauss: Wiedeńska krew. (Wiedeńskie życie). Libretto: V. Léon [V. Hirschfeld], L. Stein.

16. J. Strauss: Zemsta nietoperza. Libretto: H. Meilhac, L. Halévy.

17. K. Zeller: Ptasznik z Tyrolu. Libretto: M. West, L. Held.

18. C. M. Ziehrer: Szalona dziewczyna. Operetka-wodewil w 3 aktach. Libretto: Krantz.

Ponadto tłumaczył i pisał słowa do pieśni wydawanych wraz z nutami oraz wydawał kuplety i pieśni z operetek tłumaczonych.

OPRACOWANIA

Viv.: Piosenkarz warszawski. *Świat* 1906 nr 48. — Z. BARTKIEWICZ: Rapacki (syn) prozą. *Świat* 1908 nr 20. — W. Gr. [W. GRUBIŃSKI]: Urodzony w czepku. *Świat* 1929 nr 23. — K. MAKUSZYŃSKI: Skromny autor. *Ilustr. Kur. Codz.* 1929 nr 330. — Jubileusz. *Teatr i Życie Wytworne* 1931 nr 2/3. — S. ŁOZA: Czy wiesz, kto to jest? W-wa 1938. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Świat aktorski moich czasów. W-wa 1957 s. 584-585; wyd. 2 W-wa 1973. — Z. NALKOWSKA: Widzenie bliskie i dalekie. W-wa 1957. — K. WROCZYŃSKI: Pół wieku wspomnień teatralnych. W-wa 1957 s. 98, 109, 111. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 239. — W. BANASZKIEWICZ, W. WITCZAK: Historia filmu polskiego. T. 1. W-wa 1966 passim. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. Kr. 1972 s. 206-208. — *Słownik biogr. teatru pol. 1765-1965*. W-wa 1973. — W. RAPACKI: O dynastii Rapackich. *Tydzień Pol.* (Londyn) 1975 nr 43-44.

Pan Bonifacy. Łuc. Kośc. [Ł. KOŚCIEBECKI]. *Kur. Codz.* 1901 nr 77.

Plama. -p-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1892 nr 434.

Colombina... -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 25. — *B. Gaz. Warsz.* 1900 nr 157. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1902 nr 48. — B. ZAWADZKI. *Wędrowiec* 1902 nr 49, 51. — T. M. S. [T. M. STANISZEWSKI]. *Dzien. Kijowski* 1909 nr 290.

Dama w czarnym szalu. J. BANDROWSKI: Z teatru Nowości. *Kur. Por.* 1903 nr 347.

Humoreski. Wynik konkursu na humoreskę. *Tyg. Ilustr.* 1904 nr 11 [dot. humoreski pt. Tygrys bengalski].

Chwila szczęścia. Gr. [W. GRUBIŃSKI]: Teatr Nowości. *Kur. Por.* 1914 nr 92. — J. M.: O Wicusiu Rapackim i jego „Chwili szczęścia”. *Sowizdrzał* 1914 nr 13. — *Sowizdrzał* 1914 nr 14.

Ja tu rządzę. E. C. [E. CZEKALSKI]. *Świat* 1918 nr 44 s. 7. — A. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Warsz.* 1918 nr 297. — TAD. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1918 nr 45. — PRO-ROK [A. SŁONIMSKI]: Teatr Letni. *Sowizdrzał* 1918 nr 44. — *Kur. Por.* 1918 nr 263. — Cz. J. [C. JAN-KOWSKI]: Teatr Polski. *Słowo* 1925 nr 127. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzien. Wil.* 1925 nr 127. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1933 nr 187. — (m. ł.) [M. ŁASKI]. *Głos Częstochowski* 1937 nr 106. — (OSET). *Zrzesz Kaszëbsko* 1946 nr 115. — *Kur. Kaliski* 1947 nr 145. — E. PAUKSZTA: Teatr Horzycy. *Dziś i jutro* 1949 nr 46. — (PRZEM.) *Kur. Wielkop.* 1949 nr 297. — S. STRUGAREK: Komedja muzyczna smutno zaczęta. *Express Por.* 1949 nr 1010. — H. S. [H. ŚMIGIELSKI]. *Ilustr. Kur. Pol.* 1949 nr 297.

Papa się żeni. J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1926 nr 120. — T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1926 nr 117; przedr.: Flirt z Melpomeną. Wieczór siódmy. W-wa 1927; Pisma. T. 22. W-wa 1964. — W. BRUMER: Premiera w Teatrze Letnim. *Dzień Pol.* 1926 nr 100. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1926 nr 7495. — W. F. [W. FILOCHOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1926 nr 118. — (j. g.) [J. GESZWIND]. *Kur. Lw.* 1925 nr 140. — TAD. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 117. — W. JAMPOLSKI: Dookoła teatru. *Nowy Kur. Pol.* 1926 nr 87. — stj. [S. JUREK]. *Ziemia Przemyska* 1926 nr 44. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1926 nr 111. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. Premiera w Teatrze Letnim. *Express Por.* 1926 nr 119. — K. MAKUSZYŃSKI. *Warszawianka* 1926 nr 117. — L. ROQUIGNY. *Le Messager Polonais* (W-wa) 1926 nr 102. —

F. SIEDLECKI. *Gaz. Administracji i Policji Państw.* 1926 nr 20. — A. SŁONIMSKI. *Wiad. Lit.* 1926 nr 19. — M. SMOLARSKI. *Rzeczpospolita* 1926 nr 118. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Teatr Polski. Dzień. Wil.* 1926 nr 236. — E. ŚWIERCZEWSKI. *Echo Warsz.* 1926 nr 100. — I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1925/1926 nr 9. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Comoedia* 1926 nr 13. — Z. P. *Bluszcz* 1926 nr 21. — AMBROS. *Wola Ludu* 1946 nr 104. — (Ekraniżacja:) *Komedia Rapackiego* na ekranie. *Film* 1936 nr 14-15; nr 17; nr 18; nr 21; nr 22; nr 24; nr 28. — *Prasa warszawska o filmie „Papa się żeni”.* *Film* 1937 nr 4.

Panna z dobrego domu. at.: *Teatr Nowości* we Lwowie. *Comoedia* 1927 nr 18-19. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1927 nr 7739. — W. K. [W. KOZICKI]. *Z teatru Nowości. Słowo Pol.* 1927 nr 99. — I. WIENIEWSKA. *Lw. Wiad. Muz. i Lit.* 1927 nr 4. — J. A. [J. APPENZLAK]. *Nasz Przegl.* 1928 nr 101. — T. ŻELEŃSKI-BOY [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Premiera* w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1928 nr 95; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór ósmy.* W-wa 1929; Pisma. T. 22. W-wa 1964. — J. F. GAWLIKOWSKI. *Rzeczpospolita* 1928 nr 103. — W. GRUBIŃSKI. *Świat* 1928 nr 16. — A. G. S. [A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI]. *Kur. Warsz.* 1928 nr 95. — J. HERLAINE. *Dzień Pol.* 1928 nr 95. — K. IRZYKOWSKI. *Robotnik* 1928 nr 101. — Z. L. [Z. LEMPICKI]. *Kur. Pol.* 1928 nr 97. — H. L. [H. LUBIŃSKI]. *Warszawoianka* 1928 nr 95. — Z. POPLAWSKA. *Kobieta Współcz.* 1928 nr 18. — L. ROQUIGNY. *Le Messenger Polonais* (W-wa) 1928 nr 82. — F. SIEDLECKI. *Sztuka i Praca* 1928 nr 8/9. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzień. Wil.* 1928 nr 245. — W. P. *Gaz. Por. Warsz.* 1928 nr 42. — B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1928 s. 381. — W. ZAW. [W. ZAWISTOWSKI]. *Epoka* 1928 nr 96. — *Bluszcz* 1928 nr 17. — ZASTĘPCA: *Teatr Polski „Lutnia”.* *Kur. Wil.* 1929 nr 120.

W czepku urodzony. J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1929 nr 152. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Kur. Por.* 1929 nr 151; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziewiąty.* W-wa 1930; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — E. B. [E. BREITER]. *Głos Prawdy* 1929 nr 150. — W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 161. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1929 nr 150. — J. LORENTOWICZ. *Dzień Pol.* 1929 nr 147. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1929 nr 23. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]. *Polska* 1929 nr 113. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Rzeczpospolita* 1929 nr 151. — ZAST. *Epoka* 1929 nr 149. — *Kur. Pol.* 1929 nr 152. — *Polska Zbrojna* 1929 nr 151. —

M. LIMANOWSKI. *Teatr na Pohulance. Słowo* 1931 nr 100. — (C) [K. ĆWIERK]. *Kur. Zach.* 1932 nr 119.

Czarujący emeryt. J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1929 nr 329. — T. BOY-ŻELEŃSKI. *Premiera* w Teatrze Małym. *Kur. Por.* 1929 nr 331; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziewiąty.* W-wa 1930; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — W. BRUMER. *Przegl. Wiecz.* 1929 nr 276. — W. FIŁOCHOWSKI. *Gaz. Warsz.* 1929 nr 347. — T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1929 nr 327. — J. A. HERTZ. *Teatry warszawskie. Echo Tyg.* 1929 nr 31. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1929 nr 50. — L. R. [L. RADZIEJOWSKI]. *Polska* 1929 nr 290. — M. RULIKOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1929 nr 49. — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI. *Nowiny Muz. i Teatr.* 1929 nr 2. — B. VYDRA. *Slovanský přehled* (Praga) 1929 s. 780-781. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Z Teatru Małego. Gaz. Pol.* 1929 nr 31. — *Robotnik* 1929 nr 351. — H. BALK. *Gaz. Por.* 1930 nr 9316. — K. BUKOWSKI. *Wiek Nowy* 1930 nr 8752. — F. O. [W. FOLKIEŃSKI]. *Głos Narodu* 1930 nr 282. — M. H. [M. HAUSNEROWA]. *Dzień. Lw.* 1930 nr 230. — rz [K. PIOTROWSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 286. — Hro [H. ROMER-OCHENKOWSKA]. *Teatr Lutnia. Kur. Wil.* 1930 nr 87. — PILAWA [W. STANISŁAWSKA]. *Dzień. Wil.* 1930 nr 85. — Te [L. TEMPLER]. *Nowy Dzień.* 1930 nr 279. — (ZASTĘPCA). *Słowo Pol.* 1930 nr 230.

Wysoka stawka. J. APPENZLAK. *Nasz Przegl.* 1930 nr 165. — B. Ż. [T. BOY-ŻELEŃSKI]. *Premiera* w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1930 nr 159; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór dziesiąty.* W-wa 1932; Pisma. T. 23. W-wa 1965. — W. F. [W. FIŁOCHOWSKI]. *Gaz. Warsz.* 1930 nr 162. — W. GRUBIŃSKI. *Wysoka stawka teatralności i zły szeląg teatralności.* *Świat* 1930 nr 24. — M. GRZEGORCZYK. *Polonia* 1930 nr 2047. — I. KOLUPAJŁO. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 29. — H. LIŃSKI. *7 Dni* 1930 nr 25. — J. L. [J. LORENTOWICZ]. *Dzień Pol.* 1930 nr 159. — S. MIŁASZEWSKI. *Polska* 1930 nr 158. — S. MIŁASZEWSKI. *Rzeczpospolita* 1930 nr 158. — BOL. P. [B. POCHMARSKI]. *Ilustr. Kur. Codz.* 1930 nr 158. — S. P. O. [S. PODHORSKA-OKOŁÓW]. *Bluszcz* 1930 nr 26. — B. V. [B. VYDRA]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 nr 562. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1930 nr 158.

Anegdota teatralne. WUBE [W. BRUMER]. *Przegl. Wiecz.* 1930 nr 199. — Z. RABSKA. *Radio* 1930 nr 37. — *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 33 s. 694.

Wesoły współnik. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1932 nr 59; przedr.:

Okno na życie. Wrażenia teatralne. W-wa 1933; Pisma. T. 24. W-wa 1966. — W. BRUMER: Premiera w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1932 nr 51. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1932 nr 120. — J. LORENTOWICZ. *Dzień Pol.* 1932 nr 54. — M. R. [M. RULIKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 9. — t. b. s. [T. B. SYGA]. *Gaz. Warsz.* 1932 nr 56. — Cz. W. [C. WOJEŃSKA]. *Kobieta Współcz.* 1932 nr 10. — J. WOŁOSZYŃSKI. *Gaz. Pol.* 1932 nr 51. — Rapacki o swoim „Wesołym wspólniku”. *Tyg. Ilustr.* 1932 nr 8. — S. PKI [S. PAPIERKOWSKI]: Z Teatru Miejskiego. *Gaz. Lubel.* 1946 nr 261. — *Sztandar Ludu* 1946 nr 259. — S. UTZIG: Teatr dla mas nie może być „szmirą”. *Wr. Kur. Ilustr.* 1948 nr 279.

Człowiek, który nie pije. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1934 nr 255; przedr.: Romanse cieniów. Wrażenia teatralne. W-wa 1935; Pisma. T. 25. W-wa 1968. — T. BREZA. *Kur. Por.* 1934 nr 254. — L. Ch. [L. CHRZANOWSKI]. *Świat* 1934 nr 37. — E. H. [E. HAECCKER]. *Naprzód* 1934 nr 283. —

K. IRZYKOWSKI. *Roczn. Lit.* 1934 s. 71. — JOTEM. *Kur. Powsz.* 1934 nr 320. — J. KOLLER. *Dzien. Poz.* 1934 nr 279. — J. N. MILLER. *Robotnik* 1934 nr 332. — L. P. [L. POMIROWSKI]. *Pion* 1934 nr 38. — W. SYRUCZEK. *Tyg. Ilustr.* 1934 nr 37, 742. — A. WAŚKOWSKI: Z teatru im. Słowackiego. *Głos Narodu* 1934 nr 319. — ZASTĘPCA. *Gaz. Warsz.* 1934 nr 275. — ZASTĘPCA. *Polonia* 1935 nr 3682.

Jubileusz mistrza. T. BOY-ŻELEŃSKI: Premiera w Teatrze Letnim. *Kur. Por.* 1936 nr 245; przedr. Pisma. T. 26. W-wa 1969 s. 703-706. — L. [L. CHRZANOWSKI]. *Świat* 1936 nr 38. — K. IRZYKOWSKI. *Pion* 1936 nr 37. — J. B. *Ilustr. Kur. Codz.* 1936 nr 251. — S. PIASECKI: Przedbiegi teatralne. *Prosto z Mostu* 1936 nr 39. — M. SZCZĘSNY. *Film* 1936 nr 18. — K. W. [K. WIERZYŃSKI]. *Gaz. Pol.* 1936 nr 244.

Wielka miłość. J. ANDRZEJEWSKI. *Prosto z Mostu* 1937 nr 18. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1937 nr 46.

ROMER-OCHENKOWSKA HELENA (1878-1947)

Pseud. i krypt.: (h); H. R.; HAER; HEL. ROM.; HERO; HR; HR.; HRO; HRO; R.; R.

Dramato- i powieściopisarka, publicystka.

Ur. 2 sierpnia 1878 (1875?) w Wilnie. Do szkoły średniej uczęszczała w Krakowie, studiowała na wydziale dziennikarskim w École des Hautes Études Sociales w Paryżu. Od 1897 zajmowała się działalnością społeczno-oświatową na Wileńszczyźnie. Była członkiem Zarządu Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich oraz od 1926 wiceprezesem Związku Literatów Polskich w Wilnie. W 1929 obchodziła jubileusz 25-lecia twórczości literackiej, w tymże roku otrzymała Krzyż Oficerski Polonia Restituta. Została także odznaczona francuską Palmą Akademicką. Zmarła 26 marca 1947 w Toruniu.

TWÓRCZOŚĆ

1. Karylla, czyli miłość patriotyczna. Obraz sceniczny w 3 aktach. Kr. 1904.

2. Majaki. *Nowa Reforma* 1910 nr 346-566. Wyd. osob. z podtyt. Powieść. W-wa 1911. Wyd. nast. cz. 1-2. W-wa [1913] *Bibl. Dzieł Wyborowych* nr 814-815.

3. Noc Świętojańska. — Siostry. — Czary w lesie. Komedyjki dla dzieci. Wierszem na scenę ułożyła... Wil. 1913. Wyd. 2 Wil. [1926] *Teatrzyk Wil.* nr 2 [nie zawiera komedii: Czary w lesie].

Zawartość: Noc świętojańska. Obrazek w 2 odsłonach. *Przyj.* (Wil.) 1912 nr 8; Siostry. Komedja. (*Przyj.* (Wil.) 1912 nr 21); Czary w lesie. Obrazek w 4 odsłonach. *Przyj.* (Wil.) 1912 nr 44-46 (pt. Rozbity garnek, czyli czary w lesie). Wyd. osob. Wil. [1927] *Teatrzyk W il.* nr 24.

4. Jak odzyskaliśmy niepodległość. Wil. 1920.

5. Wilno. W-wa 1920. W serii: *Co to jest Polska?* [Nr] 2 *Bibl. Dzieł Wyborowych*.

6. Książka o nich. Wil. 1922.

7. Swoi ludzie. Wstęp: L. Chomiński. Wil. 1922.

Zawartość: Pan i poddany; Było to w Krozach; Stary człowiek; Król alkoholu; Lauruk Haścito; „Jahadka”; Jaką to Niemiec kolacją utrakował Panią Pukćcinowiczową?; Pierwszy podpis; „Śmierć burżujom!”; Succzka Szczuczki.

8. Urwis. Krotochwila w 3 aktach. *Słowo* (Wil.) 1922 nr 66.

9. Nasza szopka. Jasełka dla dzieci i młodzieży wiejskiej w 3 odsłonach z nutami. Wil. [1923]. Wyd. nast.: wyd. 2 Wil. [1927]

Teatrzyk Wil. nr 9; wyd. 3 Wil. [1934] jw.; Wersja poszerzona pt. *Betlejska wileńska*, w 4 odsłonach. Wyst. Wil. 4 stycznia 1931. Wyd. Wil. 1932 *Scena Wil.* 5; wyd. 2 Wil. [1937].

10. Przygoda marynarza. Sztuka w 3 odsłonach. Wil. [1924] *Teatrzyk Wil.* nr 13; wyd. 2 Wil. [b.r.].

11. Rezurekcja wileńska w 1919 r. Wil. 1929 *Scena Wil.* 4. Wyd. 2 Wil. 1939 *Wydawn. Wil. Związku Teatrów i Chórów Lud.*

Inny tytuł: *Zdobycie Wilna* — inf. L. Simona.

12. Wilia u państwa Mickiewiczów. Obrazek sceniczny w 1 odsłonie. Wil. 1929 *Scena Wil.* 1. Wyd. 2 Wil. [1936] *Teatrzyk Wil.* nr 33.

13. Tutejsi. W-wa 1931 [1930]. Z przedmową T. Grabowskiego.

Zawartość: *Pokutnicy*. (Tyg. *Ilustr.* 1916 nr 52-53 z podtyt.: *Z niedawnej przeszłości*); *Niedźwiedzia przysługa*; *Kariera Anciułki*. (*Słowo* (Wil.) 1925 nr 196-198, 203, 213, 231-233); *Jaszczar! Jaszczar!* (*Kur. Wil.* 1927 nr 1); *Moce nocy*. (*Słowo* (Wil.) 1927 nr 239-240); *A ono powiedziało swoje*; *Czary Panjelandu*; *Psie serce*. *Zdarzenie prawdziwe*; *Baba z Kozłów*; *Śnił sen ...*; *Brzoza-bliźniaczka*.

14. Biskup Władysław Bandurski. W rocznicę 25-lecia święceń biskupich. Wil. 1931.

15. [Dwudziestopięciolecie] XXV-lecie wkrzeszonego Teatru Polskiego w Wilnie. Wil. 1932.

16. Rok 63 na Litwie. Wil. 1934. *Scena Wil.* nr 6.

Utwór dramatyczny.

17. Święty Kazimierz. Sztuka w 4 odsłonach. Wil. 1936.

Inny tytuł: *Serce gorące* — inf. L. Simona.

18. Cichy wieczer w swoim kółku. Komedia w 1 odsłonie. Wil. 1937 *Teatr Wil.*

19. Sporty... Sporty. Komedia w 1 akcie. Wil. 1937.

20. Lepszy wróbel w ręku niż cietrzew na sęku. Obrazek na Wielkanoc. Wil. 1938.

Artykuły, utwory literackie zamieszczała w czasopismach: *Antena* (1936), *Antena Pol.* (1927-1928), *Bibl. Warsz.* (1909), *Bluszcz* (1917; tu nowela: *Po tamtej stronie*. Nr 17-27), *Comedia* (W-wa 1926; tu: *Słótko o literatach wileńskich*. Nr 12), *Diabeł* (1921), *Dzienn. Wil.* (1906-1907), *Dziś i Jutro* (1933/1934), *Gaz. Kolejowa* (Wil. 1921; tu w rubr.: *Teatr Polski*), *Gaz. Krajowa* (Wil. 1921; tu: *Podróż padyszacha*. Nr 16, 20, 21, 23), *Gaz. Nar.* (Wil. 1921), *Głos Ziemi* (Wil. 1938), *Goniec Codz.* (Wil. 1910), *Goniec Wil.* (1908), *Gwiazdka* (1925; tu m.in.: *Bajka* —

zagadka, Nr 20-23), *Kobieta Współcz.* (1928-1932; tu m.in.: *Tragedia Maryli*. 1930 nr 27-29; *Nieznośny charakter*. *Anegdota*. 1931 nr 6; *List z Wilna*. *Satyra biskupia*. 1932 nr 6), *Kresy Wschodnie* (1930), *Kur. Codz.* (1900; tu opowiadanie: *Pod chwilowym wrażeniem*. Nr 228), *Kur. Lit.-Nauk.* dod. *Ilustr. Kur. Codz.* (1928), *Kur. Literowski* (1905-1912, 1927; tu m.in.: *Pań dziedzic*. *Nowelka*. 1912 nr 295-296), *Kur. Pol.* (1916), *Kur. Warsz.* (1906), *Kur. Wil.* (1927, 1929, 1933), *Kur. Zagłębia* (1921), *Nasz Kraj* (Wil. 1919, 1927-1928), *Piast* (1935), *Pion* (1934), *Przegl. Wil.* (1912-1914, 1921-1926; tu m.in.: *Pocałunek*. 1912 nr 25-26; *Ku światłu*. 1913 nr 27/29), *Przysł.* (Wil. 1912), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1916, 1919; tu: *Spuścizna*. *Nowelka*. 1916 nr 39-42; *Okupacja pani Kościńniczowej*. *Opowiadanie*. 1919 nr 27), *Słowo* (Wil. 1922-1930; tu m.in. rubr.: *Teatr Polski*. 1922-1925; *Listy z podróży*. 1924-1930), *Słowo Wil.* (1921), *Świat* (1919, 1934, 1939), *Tęcza* (1929), *Trzeźwość* (1939), *Tyg. Ilustr.* (1916, 1919, 1930-1932, 1934), *Tyg. Wil.* (1911, 1925; tu m.in.: *Z cyklu: Życie codzienne*. VII. *Naszynnik*. 1925 nr 8), *Wieczory Rodz.* (1906; tu tłum.: *Andersen: Dziadek Zmruż-Oczko*. Nr 52 dod.), *Wiś Pol.* (1938), *Zgoda* (Chicago 1908 wyd. dla kobiet), *Źródła Mocy* (Wil. 1927-1931; tu m.in.: *Smutny Kaziuś*. 1927 z. 1).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Almanach Szkolnictwa Ziemi Wil.* Wil. 1925, *E. Orzeszkowej w holdzie*. Grodno 1929, *Kalendarz wiejski*. W-wa 1939, *50-lecie pracy pisarskiej M. Zdzichowskiego*. Wil. 1933, *W drugą rocznicę*. Wil. 1924, *Wilno*. Wil. 1939, *Wilno i ziemia wil.* Wil. 1927; wyd. nast. Wil. 1930, *Wilno-legiony*. Wil. 1928, *Wilno wyzwolone*. Wil. 1930, *Znad Wilii i Niemna*. Wil. 1906.

Listy

1. Do E. Pawłowicza 2 listy z 1902, 1907. Rkps Ossol. sygn. 6837/I, 6833/I.

2. Do K. W. Zawodzińskiego 2 listy z 1933. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7419.

3. Do S. Zakrzewskiego z 1934. Rkps Ossol. sygn. 7348/II.

4. Do J. Kurka z 1939. Ogł. *Materiały do dziejów awangardy*. Wr. 1975.

5. Od S. Żeromskiego z 1925. *Pam. Świętokrzyski 1930*. Kielce 1931 s. 2-3; przedr. *Program Teatru Pol.* (Bielsko-Cieszyn) 1956 nr 2/31.

OPRACOWANIA

P. KLECZKOWSKI. *La Pologne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż),

1923 nr 12. — H. Romer-Ochenkowska. *Almanach Lit.* Wil. 1926 s. 36-37. — *Kobieta Współcz.* 1929 nr 48. — E. KOBYLŃSKA-MACIEJEWSKA: Wilno pod znakiem kobiety. *Bluszcz* 1930 nr 12. — K. LECZYCKI: Współczesna wileńska grupa literacka. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 12. — W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1931 nr 16. — W. DOBACZEWSKA. *Kur. Wil.* 1931 nr 6. — Z. PIASECKA-KALICIŃSKA. *Gaz. Pol.* 1931 nr 25. — W. PIOTROWICZ: Współcześni poeci wileńscy. *Wil.* 1931 s. 20, 26. — E. W. [E. WORONIECKI]. *La Polcgne Politique, Économique, Littéraire et Artistique* (Paryż) 1931 nr 5. — L. ZYCHA. *Dzienn. Wil.* 1931 nr 15. — Jubileusz p. H. Romer-Ochenkowskiej. *Słowo* 1931 nr 14. — A. PERETIAKOWICZ, M. SOBESKI: Współczesna kultura polska. *Poz.* 1932 s. 179. — P. KRZOWSKI: Literaci wileńscy. *Rodzina Pol.* 1934 nr 1. — H. L.: Zapomniana literatka. Referat p. Romer-Ochenkowskiej. *Słowo* 1936 nr 333. — *Czy wiesz, kto to jest?* Pod red. S. Łozy. W-wa 1938. — J. M. [J. MACKIEWICZ]: P. H. Romer. *Słowo* 1939 nr 89.

(Nekrologi:) W. DOBACZEWSKA. *Arkona* 1947 nr 5/6; L. [F. LEWANDOWSKI]. *Gaz. Lud.* 1947 nr 116.

M. GREKOWICZ-HAUSNEROWA. *Zeszyty Prasoznawcze* 1965 nr 2.

Majaki. H. T-wa P.: Z Warszawy. *Kronika Powsz.* 1911 nr 48. — Z. Krytyka 1911 t. 32 s. 286-287. — Z. L. Z. [Z. L. ZALESKI]. *Gaz. Warsz.* 1911 nr 319; przedr. w książce: *Dzieło i twórca*. W-wa 1913 s. 185-188. — *Słowo Pol.* 1911 nr 466. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 46. — A. DROGOSZEWSKI. *Przeł.* Wil. 1912 nr 6. — H. GALLE. *Książka* 1912 s. 377. — *Wisła* 1912 nr 10. — E. WORONIECKI. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 15 dod. *Nowej Gaz.*

Noc Świętojańska. — *Siostry*. — *Czary w lesie*. C. NIEWIADOMSKA. *Książka* 1913 s. 583. — M. STĘPOWSKI: Dla dzieci. *Słowo Pol.* 1913 nr 591. — Ir. M. [I. MROZOWICKA]. *Poradnik Teatrów i Chórów Włoczańskich* 1922 nr 9-11.

Swoi ludzie. S. WIERZYŃSKI. *Słowo* 1922 nr 57; [polem.]: H. ROMER-OCHENKOWSKA: List do Redakcji. *Słowo* 1922 nr 61].

(*Nasza szopka*). *Betlejka wileńska*. ZASTĘPCA: Teatr na Pohulance. *Kur. Wil.* 1930 nr 298. — M. LIMANOWSKI: Z powodu betlejek. H. Romer-Ochenkowska na Pohulance. *Słowo* 1931 nr 4. — J. BIRKENMAJER. *Polonista* 1932 z. 4. — W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1937 nr 349.

Wilia u państwa Mickiewicza w. W. CHARKIEWICZ. *Słowo* 1937 nr 349.

Tutejsi. AMICUS: O paru książkach. *Kur. Wil.* 1930 nr 294. — L. PIWIŃSKI. *Wiad. Lit.* 1931 nr 30. — Z. RABSKA. *Radio* 1931 nr 4. — R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1931 nr 17 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — J. SOKOLICZ-WROCZYŃSKI: Z białoruskich rozlogów. *Echo Tyg.* 1931 nr 2. — W. P. *Przeł. Lit.* 1931 nr 3. — C. WOJEŃSKA. *Kobieta Współcz.* 1931 nr 3. — S. BACZYŃSKI: Proza powieściowa. *Polonista* 1932 t. 3 s. 104.

Cichy wieczór w swoim kółku. *Słowo* 1937 nr 349.

Sporty... Sporty. *Słowo* 1937 nr 349.

RONIKIER BOGDAN JAXA (1873–po 1937)

Pseud. i krypt.: GRYP; GRYFITA; J. HR. R.

Dramato- i powieściopisarz.

Ur. 28 sierpnia 1873 w Korytnicy w okolicy Siedlec, w środowisku ziemiańskim; syn Adama. Do gimnazjum uczęszczał w Warszawie. Studiował w Berlinie, Lipsku oraz Monachium, gdzie ukończył wydział matematyczno-filozoficzny w 1899. Kontynuował studia na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przed 1910 ożenił się. Żona — z domu Chrzanowska. Aresztowany w 1911 w związku z gwałtowną śmiercią szwagra, Stanisława Chrzanowskiego, został skazany w 1912 na piętnaście lat więzienia. Uwolniony po wznowieniu procesu w 1918, przebywał jakiś czas w Piotrogradzie i Homlu. Ok. 1930 poślubił Eugenię z domu Habdank-Jawnowicz. Brak danych o dacie śmierci.

TWÓRCZOŚĆ

1. *Nieszczęśliwi*. Sztuka w 3 aktach. Powst. 1894. Wyst. W-wa 23 lipca 1896.

2. *Czy warto? Sztuka współczesna* w 4 aktach. Wyst. Kr. 13 lutego 1897.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 153.

3. *Beatus qui tenet, albo dla rodu. Komedia w 1 akcie.* Wyst. W-wa 11 kwietnia 1897. Ogł. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 17–22, 25.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4288.

4. *Wspomnienie. Epizod dramatyczny na tle 1863.* Wyst. Kr. 26 listopada 1898, Lw. 15 listopada 1900. Wyd. Lw. 1912 *Teatr dla Wszystkich* nr 102. Wyd. nast. 1920.

Rkps — Bibl. Teatru im. J. Słowackiego w Kr. sygn. 370.

Wyst. i wyd. pod pseud. Gryfita.

5. *Wiara, Nadzieja i Miłość. Tryptyk sceniczny.* Wyst. Kr. 17 stycznia 1899 (tylko cz. 3 pt. *Miłość. Obrazek dramatyczny w 1 odsłonięciu*). Całość nie wyst. i nie druk.

Rkps cz. 3: Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3287; Ossol. sygn. 13226/II.

6. *Zgaszeni. Sztuka w 5 aktach.* Wyst. Kr. 27 maja 1899.

Sztuka uzyskana III nagrodę na konkursie dramatycznym im. Paderewskiego w 1899 w Warszawie.

7. *Kariera. Sztuka w 5 aktach.* Wyst. W-wa 26 stycznia 1900.

Odnazczona na konkursie dramatycznym im. Paderewskiego w 1899 w Warszawie (pt. *Ojciec i syn. (Kariera)*).

8. *Wiara i wiedza. Powst. ok. 1900.* Nie druk.

Utwór dramatyczny napisany dla upamiętnienia 500-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego.

9. *Alma Mater. Powieść na tle Słowiańszczyzny na rubieży XIII i XIV stulecia.* *Głos Narodu* 1900 nr 1–181.

10. *Hrabia na Rostocku. Powieść z r. 1400.* *Kur. Codz.* 1900 nr 1–226 z przerwami. Wyd. osob. W-wa 1911 (pt. 1350–1439). *Hrabia na Rostocku, błędny rycerz Słowiańszczyzny na rubieży 14 i 15 stulecia. Bardzo cudnych jego dziejów i przygód opowieść*).

11. *Współzawodnicy. Komedia w 4 aktach.* Wyst. Kr. 4 maja 1901.

Rkps — Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 3327.

12. *Pliszka. Komedia w 3 aktach.* Wyst. W-wa 24 czerwca 1902.

13. *Promienna toń. Wędrowiec* 1902 nr 10–52. Wyd. osob. T. 1–2. W-wa 1903 *Bibl. Dzieł Wyborowych* 274–275 (z podtyt. *Powieść obyczajowo-współczesna*).

14. *Sześć kobiet. Cienie. Wywołał z przeszłości...* W-wa 1903.

Zawartość: *Liana*, (*Kur. Por.* 1902 nr 245–249); *Laura*, (*Kur. Por.* 1902 nr 192–193); *Jadzia*; *Zefina*; *Aga*; *Marynia*.

15. *Zawód. Sztuka w 3 aktach z prologiem.* Wyst. W-wa 12 kwietnia 1904.

16. *Monika. Misterium w 4 obrazach.* Powst. 1905. Nie druk, nie wyst.

17. *Na przełomie. Powieść z dziejów polskiego mieszczaństwa.* W-wa [1909] *Bibl. Dzieł Wyborowych*, 585.

Pod pseud. Gryf.

18. *Dzierżyński „Czerwony kat”.* W-wa 1933 [1932]. Wyd. 2 W-wa 1935 (pt. *Dzierżyński „Czerwony kat, złote serce”*). Wyd. 3 W-wa 1935.

Przekład ang. Londyn 1935.

19. *Człowiek z głową („Philaleta”). Powieść. Na Szerokim Świecie* 1934 nr 14–52 (pt. *Polski Cagliostro (Adam Ronikier „Philaleta” 1812–1873)*). Wyd. osob. W-wa 1937.

20. *Bezrobotni. Powieść.* W-wa 1936.

21. *Miasto zadumionych. Powieść.* W-wa 1936.

Ponadto rękopisy sztuk z 1936–1937: *Bajeczna przygoda*; *Bliźniaczki*; *Strach w koszu*; *Trzej muszkietierowie*; *Żółw i śledź*; oraz rkpsy sztuk: *Amoriana*; *Czarno na białym*; *Ich czworo*; *Ojcowie wojenni*; *Okowy*; *Złoto*.

Wiad. za L. Simonem.

Utwory ogłaszał w czasopiśmie: *Antena Zjawisk Życia, Sztuki, Lit.* (1933), *Gaz. Warsz.* (1931), *Głos Narodu* (1898 [?] 1900), *Kur. Codz.* (1904), *Kur. Por.* (1902), *Światowid* (1933), *Torpeda* (1937), *Tyg. Ilustr.* (1902), *Tyg. Pol.* (1902), *Wędrowiec* (1902–1903), *Życie* (1898), *Życie Pol.* (1914).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *J. Ungra Kalendarz warsz. ... ilustr.* W-wa 1903, *Księga jubileuszowa „Kur. Por.” 1877–1902.* W-wa 1903.

Listy

1. Do L. Rydla z 1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7260 t. 4.

2. Do B. Wysłoucha z 1902. Rkps Ossol. sygn. 7182/II.

3. Do T. Jaroszyńskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 6358.

OPRACOWANIA

Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 41 s. 488 [starania o pozwolenie na otwarcie teatru w W-wie]. — SEP

[W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1900 nr 5. — A. NEUWERT-NOWACZYŃSKI: Dramat polski XIX w. Studium impresjonistyczne. *Ate-neum* 1900 t. 3 s. 20–22. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905.

(Aresztowanie i proces o zabójstwo:) Tajemnicze morderstwo. *Słowo Pol.* 1910 nr 232. — Echa tajemniczej zbrodni. *Słowo Pol.* 1910 nr 234; nr 249; nr 255; nr 261; nr 430; nr 575. — Hr. Ronikier obłąkany? *Słowo Pol.* 1910 nr 383; nr 385. — G. ZAPOLSKA: Katorżnik. *Wiek Nowy* 1911 nr 3067; przedr. Dzieła. [T. 17]. Lw. 1923. [Polem.: M. Dąbrowski: Kilka słów w sprawie panegiryku G. Zapolskiej na cześć Jaxy-Ronikiera. *Życie* 1911 z. 44 s. 671]. — Na marginesie procesu Ronikiera. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 37; nr 38. — Sensacyjny proces o morderstwo. *Świat* 1911 nr 37. — Sprawa Ronikiera. *Słowo Pol.* 1911 nr 409, 410, 411, 416, 417, 419, 421, 423, 424, 427, 428, 430, 432, 433, 435, 436, 463. — Motywy wyroku na Ronikiera. *Słowo Pol.* 1911 nr 463. — Bohdan hr. Ronikier na ławie oskarżonych. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 36. — Na marginesie procesu Ronikiera. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 37. — Proces Ronikiera. *Słowo Pol.* 1912 nr 59, 61, 63, 66, 201, 282. — Wyrok w sprawie hr. Ronikiera. *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 38. — Hrabia Ronikier w Tworkach. W-wa 1912. — *Enc. powusz. S. Orgelbranda* t. 18 (1912). — Wznowienie sprawy B. hr. Ronikiera. *Kur. Warsz.* 1918 nr 62. — K. WARSZAWSKI: Proces fun B. Ronikier. W-wa 1932. — K. WARSZAWSKI: Ronikers proces. Cz. 2. W-wa 1932. — Z. WALTER: Mord w hotelu. Proces hr. Ronikiera. W-wa [1933] *Biblioteczka Universum*, 26. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Rozmowy z samym sobą. (Dziennik wspomnień). Rkps Bibl. Nar. sygn. 6455 [powst. w l. 1939–1949; m.in. dot. procesu B. Ronikiera].

Nieszczęśliwi. B. *Gaz. Warsz.* 1896 nr 197. — W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1896 nr 168. — M. GAW. [M. GAWALEWICZ]. *Kraj* 1896 nr 30. — G. KEMPNER. *Przegl. Tyg.* 1896 nr 31. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Kur. Codz.* 1896 nr 203. — WL. ORD. [W. ORDYŃSKI]: Teatrzyki ogródkowe w Warszawie. *Tyg. Ilustr.* 1896 t. 2 s. 663. — Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1896 nr 31. — *Niwa* 1896 nr 30.

Czy warto? b. [A. BEAUPRÉ]. *Czas* 1897 nr 37. — F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1897 t. 123 s. 616. — MINOS [J. ŁOZIŃSKI]. *Głos Narodu* 1897 nr 37. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1897 nr 37. — ZYG. S. [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 37. — *Dzienn. Kr.* 1897 nr 338. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1897 nr 42.

Beatus qui tenet... W. BOGUSŁAWSKI. *Gaz. Pol.* 1897 nr 83; przedr. *Ziarno* 1897 nr 16. — Wł. M. [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1897 t. 43 nr 20. — St.: Teatr amatorski w sali Muzeum. *Kur. Codz.* 1897 nr 102. — Odgłosy. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1897 nr 16. — *Niwa* 1897 nr 16. — *Przegl. Tyg.* 1897 nr 18.

Wspomnienie. G. ZAPOLSKA: Z teatru. *Słowo Pol.* 1900 nr 535; przedr. w książce: I Sfinks przemówi... Lw. 1923.

Wiara. -k-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 4 s. 45 [not. o powstaniu dramatu].

Miłość. Nowa sztuka. *Dzienn. Pol.* 1899 nr 20 [streszcz.].

Zgaszeni. b. [A. BEAUPRÉ]: Z teatru. *Czas* 1899 nr 121. — (St.) [L. BRUNER]. *Krytyka* 1899 s. 236–237. — F. KONECZNY: Teatr krakowski. *Przegl. Pol.* 1899 t. 137 s. 155–158. — W. Pr. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1899 nr 121. — St. C.: Z teatru. *Głos Narodu* 1899 nr 119. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 16 dod. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1899 nr 124. — Konkurs imienia Paderewskiego. *Tyg. Ilustr.* 1899 t. 1 s. 264.

Kawiera. -a-: Z dramatu. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 42–43. — *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 16 dod. — Konkurs imienia Paderewskiego. *Tyg. Ilustr.* 1899 t. 1 s. 264. — W. BOGUSŁAWSKI. *Kur. Warsz.* 1900 nr 27. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Kur. Por.* 1900 nr 27. — [ ] [J. GADOMSKI]. *Mies. Kur. Pol.* 1900 t. 1 z. 2 s. 288–291. — K. GLIŃSKI. *Bluszcz* 1900 nr 6. — ŁOWCZY [K. LASKOWSKI]. *Kraj* 1900 nr 3. — E. LUBOWSKI. *Kur. Codz.* 1900 nr 27. — SĘP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1900 nr 5. — K. PUFFKE. *Wędrowiec* 1900 nr 6. — A. SYGIETŃSKI. *Gaz. Pol.* 1900 nr 23–24. — J. ŚLIWOWSKI. *Dzienn. dla Wszystkich* 1900 nr 24. — -Z-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 5. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1900 nr 35. — *Wiek Ilustr.* 1900 nr 27.

Współzawodnicy. F. KONECZNY. *Przegl. Pol.* 1901 t. 140 s. 548–549. — ŁADA [W. NOSKOWSKI]. *Głos Narodu* 1901 nr 103.

Pliszka. B. *Gaz. Warsz.* 1902 nr 165. — E. M. *Gaz. Pol.* 1902 nr 170. — T. J. [T. JAROSZYŃSKI]. *Wiek Ilustr.* 1902 nr 171. — ŁUC. Kość. [Ł. KOŚCIELECKI]. *Kur. Codz.* 1902 nr 173. — J. J. L. [J. LIBROWICZ]. *Kur. Teatr.* 1902 nr 26. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Wodewil. *Kur. Por.* 1902 nr 174.

Promienna toń. H. GALLE. *Książka* 1904 s. 18. — J. LEMAŃSKI. *Chimera* 1904 t. 7 z. 20/21.

Sześć kobiet. M. MASSONIUS. *Książka* 1902 s. 434. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 337. — i. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 2. — k. *Ziarno* 1903 nr 18. — m. r. [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 36.

Zawód. B. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 102. — W. BOGUŚLAWSKI. *Bibl. Warsz.* 1904 s. 100–129. — St. B. [S. BRZOZOWSKI]. *Głos* 1904 nr 17. — A. DOBROWOLSKI. *Bluszcz* 1904 nr 17. — T. K. [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1904 nr 87. — G. KEMPNER. *Przeł. Tyg.* 1904 s. 205. — J. LOREN-

TOWICZ: Z Teatru Rozmaitości. *Kur. Codz.* 1904 nr 102. — J. ŁOZ. [J. ŁOZIŃSKI]: Teatr Rozmaitości. *Kur. Por.* 1904 nr 102. — SEP [W. MALESZEWSKI]: Z Warszawy. *Biesiada Lit.* 1904 nr 17 s. 323. — Wł. OKR. [W. OKRĘT]. *Gaz. Handlowa* 1904 nr 192. — Z. PRZYBYLSKI. *Gaz. Domowa* 1904 s. 260–261. — W. RABSKI. *Kur. Warsz.* 1904 nr 102. — A. SYGIETYŃSKI. *Goniec Por. i Wiecz.* 1904 nr 186. — Tt. *Słowo* 1904 nr 85. — x. *Gaz. Pol.* 1904 nr 102. — K. Z. [K. ZALEWSKI]: Teatr Rozmaitości. *Wiek Ilustr.* 1904 nr 100, 103. — *Gaz. Nar.* 1904 nr 87. — *Ziarno* 1904 nr 17. — *Głos Płocki* 1911 nr 86.

Dzierżyński... J. SOLTAN. *La Pologne* (Paryż) 1933 nr 6.

RÓŻYCKI ZYGMUNT ROLA (1883–1930)

Krypt.: R.; ZYGMUNT R.

Poeta.

Ur. 7 grudnia 1883 we wsi Łęka w powiecie olkuskim. Do gimnazjum uczęszczał w Piotrkowie. Nie ukończywszy szkoły wyjechał w 1900 do Warszawy, gdzie podjął pracę zarobkową w biurze zarządu Kolei Nadwiślańskiej. Równocześnie rozpoczął pracę literacką. Po pierwszej wojnie światowej był referentem w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Zmarł 3 kwietnia 1930 w Pabianicach.

TWÓRCZOŚĆ

1. Tęsknota. W-wa 1902.

Poezje.

2. Liliowe sńnienia. Poezje. Kr. 1905 [1904].

Zawartość: tu cykle: O zachodzie, Liliowe sńnienia, W ośnieniu słońca, Na harfie lez, Wizje zimowe, Wieczorne cisze, Wiersze różne.

3. Pocałunki. Poezje. Seria III. W-wa 1906.

4. Raj ziemski. W-wa 1906.

Praca socjologiczna.

5. Serdeczna skarga. Poezje. Seria IV. W-wa 1907.

6. Bajka o czarnoksiężniku i jego niegrzecznym synku. W-wa 1908. Wyd. nast. W-wa 1938.

7. Czytajcie, dzieci. Zbiór wierszyków dla małych dzieci. W-wa 1908.

8. Przygody chochlików. Opisał wierszem... W-wa 1908.

9. Płomienne kwiaty. Poezje. Seria V. W-wa 1909 *Nowości Lit.* t. 16.

10. Figle młodego satyra. W-wa 1911.

Zawartość: Listy poety do ojca; Sławny człowiek; Partia winta. (*Kur. Warsz.* 1908 nr 115); Radykalny środek; Los się uśmiechnął; Dobroczyńca; Słowo honoru. (*Dzien. Cieszyński* 1910 nr 55); Cudowne dziecko; Pierwszy pacjent; Rozczarowanie; Pod nie-szczęśliwą gwiazdą; Wszystko ma swoje granice; Złagodzenie; Wyrozumiały szef; Pobłażliwy ojciec; Miła niespodzianka; Pan profesor; Ukarana ciekawość; Figle młodego satyra.

11. Szkarłatna wizja. Poezje. Seria VI. W-wa 1911.

Tu m.in. wiersz Na ust koralu, do którego muzyka Lucjana Marczewskiego uczyniła zeń najpopularniejszą pieśń lat dwudziestych.

12. Wybór poezji. Z przedmową K. Przerwy-Tetmajera. W-wa 1911.

13. Sen o szczęściu. Poezje. Seria VII. W-wa 1912.

14. Zielone oczy. Poezje. Seria VIII. W-wa—Kijów 1913.

Zawartość: tu cykle: Zielone oczy, Choć w błękitach, Z amfory życia, Godzina czarodziejstwa, Srebrne dziwo, Bez powrotu, To „coś”, Zagadka, Bajka, Varia.

15. Złoty czerep. Opowieści dziwaczne. [Poezje]. W-wa 1925 *Bibl. Współcz. Pisarzy*.

Zawartość: tu cykle: Błędne koło, Tajemnica, Opowieści zimowe, Czujność, Dwoisty pokój, Miedzia-

niec, Koszmary, Rozkoszne jawy, Złoty czerep, Tęcze rękawce, Zamki na lodzie, Plotka, Melodie, Wiersze różne.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. 2748, 7600.

Utwory zamieszczał w następujących czasopismach: *Biesiada Lit.* (1909–1910, 1912–1913), *Bluszcz* (1897–1898, 1900–1913, 1917; tu m.in. opowiadanie Magda. 1901 nr 40), *Blawatek* (1914), *Dzien. Chicagoski* (1911), *Dzien. Cieszyński* (1906, 1910), *Dzien. Lubel.* (1917), *Dzień Pol.* (1925), *Echa Leśne* (1929–1930), *Echo Lit.-Artyst.* (1913), *Echo Pragi* (1916), *Gaz. Gdańska* (1928), *Gaz. Kujawska* (1912), *Gaz. Pol.* (Chicago 1912), *Gaz. Poniedziałkowa* (1913), *Gaz. Por.* (1925), *Gaz. Warsz.* (1904; tu: Najmłodsza polska powieść. Nr 66). *Goniec* (Lw. 1908; tu opowiadanie pt. Przewidujący narzeczony. Nr 137), *Goniec Wil.* (1909), *Helikon* (1924), *Ilustracja Pol.* (1903–1904), *Iskierka* dod. do *Iskry* (1924), *Kłosa* (1907), *Kur. Litewski* (1909), *Kur. Lubel.* (1916), *Kur. Por.* (1909–1910, 1919–1921, 1924), *Kur. Teatr.* (1902), *Kur. Warsz.* (1902–1903, 1906, 1908–1915, 1919, 1921–1929), *Kur. Wil.* (1911), *Lit. i Sztuka* dod. *Nowej Gaz.* (1907, 1909, 1911–1914), *Moje Piśmko* (1926), *Mysł Pol.* (1906–1907), *Nasze Kłosa* dod. do *Dobra Gospodyni* (1902, 1904–1906), *Niewiasta* (1912), *Nowiny dla Wszystkich* (1904–1905), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921–1922, 1925), *Ognisko* (1906), *Pani* (1924), *Ponowa* (1921), *Prawda* (1901), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1907), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1904, 1907), *Przegl. Teatr. i Kinematograficzny* (1922), *Przegl. Wiecz.* (1919, 1922–1924), *Przyj. Dzieci* (1904–1905), *Przyszłość* (1903), *Reforma* (1906), *Reformator* (1903), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1909–1910, 1912–1913, 1915, 1918–1920, 1922), *Świat* (1906–1909, 1911, 1913, 1919–1920), *Sprawa Pol.* (1915–1916), *Tyg. Ilustr.* (1900, 1907–1912, 1914–1916, 1919–1922, 1927), *Tyg. Mieszkański* (1912), *Tyg. Mód i Powieści* (1908–1909, 1911–1912), *Tyg. Pol.* (1901–1902), *Wędrowiec* (1901–1906), *Wieczory Rodz.* (1909), *Wielkopolanin* (Pittsburgh 1909), *Wielkopol. Ilustracja* (1928), *Wiś Ilustr.* (1913; tu: opowiadanie pt. Ralf. Nr 1–2), *Zgoda* (Chicago 1903–1904), *Ziarno* (1901), *Ziemia Lubel.* (1908–1909, 1911–1913), *Złoty Róg* (1912–1913).

Ponadto w wydawnictwach i książkach zbiorowych: *Antologia współc. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Bard pol.* Album poetów pol. Zebrał B. Koreywo. Kijów 1909; wyd. 2. Poz. [1923], *Dla bezdomnych dzieci*. Lw. 1902, *Działwie Powiśla*. W-wa 1908, *Jednodniówka P.T.G.* [Pol. Tow. Gimnastycznego]. Kijów 1908, *Kalendarz*

dla pań „Blawatek” na r. 1914. Lw. [1913], *Kalendarz „Gońca Por. i Wiecz.” na r. 1914*. W-wa [1913], *Młodym. Jednodniówka*. W-wa 1906, *Pisarze pol. kresom zachodnim*. W-wa 1925, *Poezje*. Z. 1. W-wa 1905, *Pol. pieśń miłosna*. Wybrał J. Lorentowicz. Wyd. 2 Kr. [ok. 1923], *Słowackiemu. Jednodniówka*. Kr. [1904], *Z pieśni naszych*. W-wa 1922, *Ziemia pol. w pieśni*. Oprac. J. Lorentowicz. W-wa [1913], *Znicz. Noworocznik lit.* W-wa 1903.

Prace edytorskie

Najmłodsza Polska w pieśni. W-wa 1903.

Listy

1. Do Z. Rabskiej 2 listy z 1914–1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2727.

2. Do W. Borowego z 1929. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7447 T. 28.

OPRACOWANIA

T. KOŃCZYC [A. GROT-BĘCZKOWSKI]. *Bluszcz* 1908 nr 29. — S. LAM: Współcześni pisarze polscy. W-wa [1922].

(Nekrologi): Z. DĘBICKI: Śp. Z. Różycki. Wspomnienie pozgonne. *Kur. Warsz.* 1930 nr 94 wyd. wiecz.; Ki [K. KRĘJCI]. *Slovanský přehled* (Praga) 1930 s. 476; *Echo Tyg.* 1930 nr 8; *Kur. Warsz.* 1930 nr 94 wyd. por.

W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej” 1908–1913. W-wa 1965 [1964] passim. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. He-tz. Księga 5. W-wa 1967. — E. KOZIKOWSKI: Od Prusa do Gojawicyńskiej. W-wa [1970].

Tęsknota. M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Bluszcz* 1902 nr 17. — O. [J. OSTORÓRÓG]. *Tyg. Ilustr.* 1902 nr 35. — L. SZENDEROWICZ. *Nowy Głos Pol.* 1902 nr 238 dod. — *Dzien. Pol.* 1902 nr 353. — *Gaz. Pol.* 1902 nr 171. — A. DROGOSZEWSKI. *Prawda* 1903 nr 2.

Liliowe śnienienia. L. R. [L. REIN-SCHMIDT]. *Gaz. Warsz.* 1904 nr 315. — L. RYGIER. *Wędrowiec* 1904 nr 50. — ZIE-LIŃSKI. *Tyg. Pol.* 1904 nr 747. — C. J. [C. JANKOWSKI]. *Kur. Warsz.* 1905 nr 149. — S. LEW. *Bluszcz* 1905 nr 18. — Ta. K. *Goniec Por. i Wiecz.* 1905 nr 191. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 2. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1906 s. 197.

Pocałunki. Al. *Nasze Kłosa* 1906 s. 345. — W. K. *Świat* 1906 nr 43. — H. GAL-LE. *Tyg. Ilustr.* 1907 nr 5. — t. k. [T. KON-CZYŃSKI]. *Bluszcz* 1907 s. 110.

Raj ziemski. W. TABACZYŃSKA. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 12.

Serdeczna skarga. J. JANK. [J. JANKOWSKI]. *Świat* 1908 nr 9.

Bajka o czarnoksiężniku i jego niegrzecznym synku. W. CHAR-KIEWICZ. *Słowo* 1938 nr 353. — *Plan Prac w Przedszkolu* 1938/1939 nr 7.

Płomienne kwiaty. EGO. *Tyg. Ilustr.* 1909 nr 28. — S. KIEDRZYŃSKI. *Bluszcz* 1909 nr 44. — S. KIEDRZYŃSKI. *Spółceństwo* 1909 nr 25. — Sm. *Goniec Por. i Wiecz.* 1909 nr 296. — Z. DĘBICKI. *Biesiada Lit.* 1910 nr 2. — A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1910 s. 506. — JOTA [J. JANKOWSKI]. *Świat* 1910 nr 44.

Wybór poezji. IGN. GRAB. [I. GRABOWSKI]. *Świat* 1911 nr 16. — S. KIEDRZYŃSKI. *Pravda* 1911 nr 26. — B. LEŚMIAN. *Lit. i Sztuka* 1911 nr 18 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959. — N. J. [N. JASTRZĘBSKA]. *Bluszcz* 1911 nr 14. — *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 10.

Sen o szczęściu. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1912 s. 457-458. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1912 nr 21 dod. *Nowej*

Gaz.; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959. — OTTO. *Pravda* 1912 nr 37. — *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 13.

Zielone oczy. W. GOSTOMSKI. *Książka* 1913 s. 307-308. — N. JASTRZĘBSKA. *Bluszcz* 1913 nr 39. — B. L. [B. LEŚMIAN]. *Lit. i Sztuka* 1913 nr 3 dod. *Nowej Gaz.*; przedr. w książce: *Szkice literackie*. W-wa 1959. — OTTO. *Pravda* 1913 nr 35. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 35. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1914 t. 1 s. 576-577.

Złoty czerep. Z. HŁADKI. *Echo Warsz.* 1925 nr 256. — M. OST. [M. OSTROWSKI]. *Kur. Por.* 1925 nr 282. — J. ROG. *Dzień Pol.* 1925 nr 240. — Z. DĘBICKI. *Kur. Warsz.* 1926 nr 117. — J. S. W. *Rzeczpospolita* 1926 nr 274. — A. LANGE. *Tyg. Ilustr.* 1926 nr 39. — Z. R. *Kur. Warsz.* 1926 nr 59.

Recenzje prac edytorskich

Najmłodsza Polska w pieśni. A. DROGOSZEWSKI. *Ogniw* 1903 nr 51. — Z. KWIECIŃSKI [A. LANGE]. *Tydzień* dod. *Kur. Lw.* 1903 nr 32. — L. REINSCHMIDT. *Bluszcz* 1903 nr 35. — *Ziarno* 1903 nr 50. — *Ilustracja Pol.* 1904 nr 13. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 178-183.

S

SAWICZEWSKI WACŁAW (1874-1896)

Pseud.: LUDWIK NELI; OLAWA; +.

Dramatopisarz.

Ur. w 1874. Studiował historię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Zmarł 25 kwietnia 1896 w Krakowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Z powrotem. Obraz dramatyczny w 2 aktach. Wyst. Kr. 11 marca 1895.

2. Na bezdrożach. Sztuka w 5 aktach. Wyst. Kr. 12 września 1895; Lw. 16 września 1895; Poz. 25 stycznia 1896.

II nagroda na Konkursie Wyzd. Krajowego we Lw. w 1895.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1968, 1982.

Zniszczony w 1944 rkps w Bibl. Teatru Nar. w W-wie nosił tytuł: *Kamykowie*. Sztuka w 4 aktach, 6 odsłonach.

3. Amulet. Komedia w 4 aktach. Wyst. Lw. 22 lutego 1897.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1987.

Utwory ogłaszał w czasopismach: *Czas* (1895; tu: Grafoman. Nr 62-68), *Echo Lit.* dod. *Dzień Pol.* (1897-1898; pośmiertnie), *Świat* (1894; tu: Ze wspomnień. Nr 7), *Tyg. Ilustr.* (1895; tu: O zachodzie słońca. Scherzo. Nr 14).

OPRACOWANIA

(Nekrologi): *Przegl. Lit.* 1896 nr 5 s. 22; *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 18 s. 358.

Na bezdrożach. K. C. [K. CZAPEL-

ski]: Konkurs dramatyczny we Lwowie. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 11. — J. KOTARBIŃSKI. *Kur. Codz.* 1895 nr 103. — N. K. P.: Konkurs dramatyczny. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 10. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Dzien. Pol.* 1895 nr 259. — Z. S. [Z. SARNECKI]. *Czas* 1895 nr 212. — -x-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1895 nr 39 s. 464. — Konkurs dramatyczny. *Gaz. Lw.* 1895 nr 52 [spr.

komisji]. — *Kur. Lw.* 1895 nr 65. — (f) [W. FELDMAN]. *Dzien. Kr.* 1896 nr 100.

A m u l e t. A. C. [A. CHOLONIEWSKI]. *Dzien. Pol.* 1897 nr 55. — (e). *Dzien. Kr.* 1897 nr 346. — * * *. [A. KRECHOWIECKI]. *Gaz. Lw.* 1897 nr 43; przedr. *Głos Narodu* 1897 nr 48. — *Przeł. Polit., Spol. i Lit.* 1897 nr 44.

SCHNÜR-PEPŁOWSKI STANISŁAW (1859–1900)

Krypt.: K. P.; S. P.; (S. P.); S. T.; (st.); St. P.; St. S. P.; St. Sch. PEP.; St. SCHN...; §; §.; (§); (§.).

Publicysta, historyk i historyk teatru.

Ur. 21 października 1859 we Lwowie, tam też uczęszczał do gimnazjum i studiował prawo. Zrezygnował z zawodu prawnika i zajął się pracą dziennikarską. Od 1881 należał do komitetu redakcyjnego *Dziennika Polskiego*. Był członkiem Czytelni Akademickiej, a w 1882 jej prezesem. W 1896 redagował czasopismo *Nafta*. Był sekretarzem lwowskiego Towarzystwa Dziennikarzy Polskich i Koła Literacko-Artystycznego, wraz z Michałem Rollem redagował w 1899–1900 organ Koła pt. *Iris*. Zmarł 14 listopada 1900 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Scena polska i prasa. *Dzien. Pol.* i odb. Lw. 1885.

2. Siły sceny lwowskiej. Dramat i komedia. Lw. 1887 dod. do nru 245 *Dzien. Pol.*

3. Teatr ruski w Galicji. *Dzien. Pol.* i odb. Lw. 1887.

4. Teatr polski we Lwowie. 1780–1881. Lw. 1889.

5. Teatr polski we Lwowie. 1881–1890. Ogł. fragm. *Dzien. Pol.* 1891 nr 273–274, 277–280 (z podtyt.: Fragment z niedawnej przeszłości). Wyd. osob. całości Lw. 1891.

6. Powstanie kościuszkowskie. *Gaz. Nar.* 1894 nr 46–68. Wyd. osob. Lw. 1894.

7. Teatr polski w Galicji wschodniej (1894). Lw. 1894.

8. U kolebki teatru. Ustęp z dziejów sceny warszawskiej. 1765–1777. *Przew. Nauk. i Lit.* 1894 s. 1126–1153. Wyd. osob. Lw. 1895.

9. Z przeszłości Galicji. 1772–1862. T. 1–2. Lw. 1894. Wyd. 2 uzup. Lw. 1895.

10. Bogusławski we Lwowie. Ustęp z dziejów sceny polskiej. 1795–1799. *Bibl. Warsz.* 1895 t. 1 s. 326–348. Wyd. osob. Lw. 1895.

11. Galicjana. 1778–1812. *Przew. Nauk. i Lit.* 1895 t. 1–2, 1896 t. 1–2 i odb. Lw. 1896; *Dzien. Pol.* 1896 nr 102–178 z przerwami.

12. Kościuszkowskie czasy. Szkice i obrazki. T. 1–2. *Złoczów* [1895] *Bibl. Powsz.* nr 149–150, 159–160.

13. Polacy i Węgrzy. 1848–1849. *Gaz. Nar.* 1895 nr 45–113 z przerwami. Wyd. osob. Lw. 1896. Wyd. 2 Lw. 1898.

14. Teatr Bogusławskiego. Ustęp z dziejów sceny polskiej 1778–1794. *Szariat* 1895 nr 6–8, 10–12. Wyd. osob. Lw. 1896.

15. „Jeszcze Polska nie zginęła!” Dzieje Legionów polskich. Opowieść dziejowa z lat 1796–1806. Ogł. fragm. *Dzien. Poz.* 1896 nr 188–236 pt. Legioniści. Wspomnienie z przeszłości. Wyd. osob. Kr. 1897.

16. Krwawa karta. Opowieść z przeszłości Galicji. Lw. 1896.

17. Obrazy z przeszłości Galicji i Krakowa. 1772–1858. T. 1–2. Lw. 1896.

18. Wódz Legionów. Opowieść dziejowa z lat 1790–1818. *Gaz. Nar.* 1896 nr 327–360, 1897 nr 1–37 z przerwami. Wyd. osob. Lw. [1897] *Bibl. Mrówki* t. 292–294. Wyd. nast. Lw. 1900 (z podtyt.: Opowiadanie dziejowe z lat 1790–1818).

19. Cudzoziemcy w Galicji. 1787–1841. Ogł. fragm. *Gaz. Lw.* 1897 nr 60–74 z przerwami. Wyd. osob. Kr. 1898. Wyd. nast. Kr. 1902.

20. Legioniści. Opowiadania historyczne. Seria 1. Lw. 1897. Wyd. nast. pt. Opowieści historyczne. Lw. 1899.

Zawartość: Pierwszy legionista. (*Dzien. Poz.* 1896 nr 257–263 z podtyt.: Obrazek z przeszłości); Niezłomny; Rycerz — poeta. Wyd. 2 zawiera ponadto: San Domingo. (*Gaz. Lw.* 1898 nr 189–261).

21. Władysław Belza. Sylwetka literacka. *Czas* 1897 nr 167 i odb.

22. Adam Mickiewicz. 1798–1855. Lw. 1898.

23. Z papierów po Fredrze. Przyczynęk do biografii poety. *Przegl. Pol.* 1899 t. 131–132. Wyd. osob. Kr. 1899. Wyd. 2 Kr. 1900.

24. Szkice historyczne. Lw. 1900.

Zawartość: Usque ad finem! (*Ruch Katol.* 1898 nr 255–278 z przerwami, z podtyt.: Opowieść dziejowa; Listy polskiej damy. 1840–1846. (*Dzien. Pol.* 1895 nr 284–360, 1896 nr 5–90 z przerwami z podtyt.: Przyczynęk do naszych dziejów); Ojciec Bem. (Wyd. osob. z podtyt.: Opowieść dziejowa. Złoczów [1896]); Pamiętnik Garczyńskiego. (*Dzien. Poz.* 1895 nr 214–224 i odb.).

25. Na chwilę królem. Wodewil w 1 akcie. Ze śpiewami i chórami. Nie wyd., nie wyst.

Rkps Ossol. sygn. 6511/I.

Ponadto szereg drobniejszych prac z zakresu historii.

Szkice historyczne, artykuły, recenzje umieszczał w czasopiśmie: *Bibl. Warsz.* (1895, 1898), *Biśniada Lit.* (1896–1897, 1899), *Czas* (1897–1898), *Dzien. Chicagoski* (1898), *Dzien. dla Wszystkich* (1895), *Dzien. Pol.* (1881, 1885–1892, 1894–1897), *Dzien. Poz.* (1894–1896), *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* (1894–1896), *Gaz. Lw.* (1894–1900), *Gaz. Nar.* (1891, 1893–1900), *Gaz. Warsz.* (1896), *Iris* (1899–1900), *Iskra* (1887), *Kosmos* (1897), *Kraj* (1894–1895, 1897–1900), *Kur. Lw.* (1898–1900), *Kwart. Hist.* (1890, 1892, 1895–1900), *Myśl* (1894), *Przegl. Pol.* (1899), *Przegl. Powsz.* (1896), *Przełom* (Wiedźń 1895), *Przew. Ginnastyczny* (1890), *Przew. Nauk. i Lit.* (1894–1896, 1898; tu m.in.: Z autografów Bogusławskiego. 1895 z. 1), *Różowe Domino* (1889), *Ruch Katol.* (1897–1898), *Słowo Pol.* (1898), *Szkola* (1895), *Świat* (1889, 1892, 1894–1895), *Tyg. Ilustr.* (1895, 1897–1899), *Wędrowiec* (1895, 1900).

Ponadto w wydawnictwach: *Dla Szląska. Książka zbior. na rzecz gimn. pol. w Cieszynie.* Lw. 1895, L. Dunin-Borkowski: *Mowy 1867–1887.* Lw. 1897 (tu przedmowa), *Ilustr. kalendarz powsz. galicyjski.* Lw. 1897, *Lwówianka. Kalendarz.* Lw. 1893, *Na odsłonięcie pomnika Mickiewicza w Kr.* Lw. 1898, *Pam. Zjazdu literatów i dziennikarzy pol.* T. 1. Lw. 1894, *Pieśń Legionów: Jeszcze Polska nie zginęła.* Lw. 1897 (tu wstęp), *Rok Mickiewiczowski. Księga pamiątk.* Lw. 1899, *Sami sobie.* W-wa 1900.

Prace edytorskie i redakcyjne

1. Korespondencja Wojciecha Bogusławskiego zebrana i objaśniona przez... *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 33–34, 36–39.

2. J. Szymanowski: *Pamiętniki.* Lw. 1898.

3. *Dla powodźian. Książka zbior. ...* Lw. 1900.

Listy i materiały

1. Do J. I. Kraszewskiego z 1882. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6527 IV.

2. Do W. Kętrzyńskiego 2 listy z 1886–1895. Rkps Ossol. sygn. 6220/II.

3. Do J. Blizińskiego 2 listy z 1889–1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6702 III.

4. Do W. Belzy 6 listów z 1889–1899. Rkps Ossol. sygn. 12657/II.

5. Do E. Pawłowicza z 1890. Rkps Ossol. sygn. 6833/I.

6. Do J. D. Amborskiego z 1891. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

7. Do O. Balzera 2 listy z 1891–1895. Rkps Ossol. sygn. 7683/II.

8. Podpis na 2 listach Koła Literacko-Artystycznego do T. Rutowskiego z 1891, 1910. Rkps Ossol. sygn. 13438/II.

9. Do B. Czarnika 2 listy z 1892, 1899. Rkps Ossol. sygn. 6323/II.

10. Do Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych we Lw. 5 listów z 1894–1897. Rkps Ossol. sygn. 7482/I.

11. Do J. Korzeniowskiego 3 listy z 1898–1899. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351 T. 47.

12. Do J. Kasprowicza z 1899. Rkps Ossol. sygn. 6440/I.

13. Do red. *Kraj* 1899 nr 5.

14. Do K. M. Górskiego z 1900. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

15. Do M. Wolskiej. Rkps w posiadaniu rodziny Pawlikowskich i Zakopanem.

16. Z krwawych dni. Ustęp z dziejów Francji 1794 roku. Rkps z teki redakcyjnej „Czasu”. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2464.

OPRACOWANIA

T. T. Jeż: *Kronika. Gaz. Nar.* 1894 nr 34. — Odczyt p. S. Peplowskiego „O początkach sceny polskiej”. *Gaz. Lw.* 1894 nr 262. — K. ESTREICHER. *Kwart. Hist.* 1895 s. 538–545 i odb. [dot. art. pt. Z autografów Bogusławskiego, ogł. w *Przew. Nauk. i Lit.*]. — S. Schnür-Peplowski i jego prace. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1896 nr 145. — A. B. *Gaz. Nar.* 1897 nr 161; B. ŁOZIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1898 s. 178–182 [dot. przedmowy do: L. Dunin-Borkowski: *Mowy*]. — K. J. Go-

RZYCKI. *Muzeum* 1897 s. 56-59. — F. KONECZNY: Pogadanka o nowych książkach S. Peplowskiego. *Przegl. Powsz.* 1897 t. 46 s. 99-117. — A. CHOLONIEWSKI: Nieśmiertelni. Fotografie literatów lwowskich. Lw. 1898.

(Nekrologi:) OBSERWATOR [K. BARTOSZEWICZ]. *Kraj* 1900 nr 45; E. BARWIŃSKI. *Kwart. Hist.* 1900 s. 742; ab [A. BIELIŃSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 47; WANDYCZ [J. GIŻOWSKI]. *Gaz. Pol.* 1900 nr 264; R. W. Wędrowiec 1900 nr 47; M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1900 nr 261, 264; STAN. W. [S. WOYNAROWSKI]. *Dzienn. Pol.* 1900 nr 317-318; *Ateneum* 1900 t. 4 s. 673; *Biesiada Lit.* 1900 nr 50; *Dzienn. Pol.* 1900 nr 317; nr 318; nr 319; nr 320; *Głos Narodu* 1900 nr 260; *Kraj* 1900 nr 44; nr 46; *Kur. Lw.* 1900 nr 317; *Ruch Katol.* 1900 nr 261; *Tyg. Pol.* 1900 nr 48; *Wiek Ilustr.* 1900 nr 318.

M. ROLLE: Krzywdzące zapomnienie. *Gaz. Por.* 1930 nr 9250.

Teatr polski we Lwowie. 1780-1881. T. Z. [T. ZADUROWICZ]: Przeglądy literackie. *Przegl. Tyg.* 1889 nr 21, 24. — B. CZARNIK. *Kwart. Hist.* 1890 s. 328-335.

Teatr polski we Lwowie. 1881-1890. E. [K. ESTREICHER]. *Kwart. Hist.* 1892 s. 144-145.

Powstanie kościuszkowskie. R-a. *Dzienn. Pol.* 1894 nr 97. — Literatura i sztuka. *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1894 nr 84.

U kolebki teatru. K. ESTREICHER. *Kwart. Hist.* 1895 s. 538-545 i odb. — A. M. [A. MIESZKOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 26.

Z przeszłości Galicji. R-a. *Dzienn. Pol.* 1894 nr 84, 128. — L. T. [L. TATOMIR]. *Przew. Nauk. i Lit.* 1894 t. 1/2 s. 189-190.

Galicjana. B.: Z najświeższych wydawnictw. *Gaz. Nar.* 1896 nr 209. — Fr. R-a [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Dzienn. Pol.* 1896 nr 194.

Kościuszkowskie czasy. F. R-a [F. RAWITA-GAWROŃSKI]. *Gaz. Lw.* 1895 nr 82.

Polacy i Węgrzy. BOLESŁAWICZ [B. EULENFELD]. *Ziarno* 1895 z. 1. — *Dzienn. Pol.* 1895 nr 262. — A. SZARŁOWSKI. *Przegl. Pol.* 1896 t. 122 s. 152-158. — A. M. KURPIEL. *Przegl. Lit.* 1897 nr 8. — A. CZECHOWSKI. *Gaz. Pol.* 1898 nr 71. — A. REMBOWSKI. *Bibl. Warsz.* 1898 t. 4 s. 539-546.

Teatr Bogusławskiego. *Monitor* 1895 nr 28.

„Jeszcze Polska nie zginęła!” AL. SZ. *Czas* 1897 nr 177. — (ab). *Przew. Nauk. i Lit.* 1897 t. 1/2 s. 765-766. — L. M. DZIAMA. *Przegl. Lit.* 1897 nr 17/18. — A. JONGAN. *Gaz. Kościelna* 1899 nr 2.

Krwawa karta. dr K. I. G. [K. I. GORZYCKI]. *Tydzien dod. Kur. Lw.* 1896 nr 52. — A. SZARŁOWSKI. *Przegl. Pol.* 1897 t. 124 s. 140-144.

Obrazy z przeszłości Galicji i Krakowa. K. Cz. [K. CZAPELSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1896 nr 31. — *Gaz. Lw.* 1896 nr 154.

Wódz Legionów. A. B. *Gaz. Nar.* 1897 nr 161.

Cudzoziemcy w Galicji. AL. SZ. *Czas* 1898 nr 263. — B. *Gaz. Nar.* 1898 nr 169 dod. — K. C. [K. CZAPELSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 47. — K. O. B. [K. OSTASZEWSKI-BARAŃSKI]. *Dzienn. Pol.* 1898 nr 225. — A. JONGAN. *Gaz. Kościelna* 1899 nr 13. — S. SROKOWSKI. *Przegl. Pol.* 1899 t. 132 s. 131-133. — T. W. [T. WODZICKA]. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 61 s. 247-257. — K. P. REWERA [K. POTOCKI]. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 4.

Legioniści. Ks. A. Boc. *Ruch Katol.* 1899 nr 164-165. — (K. C.) [K. CZAPELSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 33. — MICHAŁ R-e [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 127. — WOŁYŃIAK [J. M. GIŻYCKI]. *Przew. Nauk. i Lit.* 1900 t. 1/2 s. 412-414. — *Slovanský přehled* (Praga) 1900 s. 156-157.

Adam Mickiewicz. B. *Gaz. Nar.* 1898 nr 169 dod. — K. J. HECK. *Przegl. Powsz.* 1899 t. 63 s. 125-126.

Z papierów po Fredrze. P. CHMIEŁOWSKI. *Kur. Codz.* 1899 nr 344. — *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* 1899 nr 181. — W. J. [W. JABLONOWSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1900 nr 16. — M. ROLLE. *Kwart. Hist.* 1900 s. 481-482. — S. ZDZIARSKI. *Ateneum* 1900 t. 3 s. 404-405. — *Biesiada Lit.* 1900 nr 41.

Szkice historyczne. (mre) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1899 nr 270. — *St. Gaz. Nar.* 1899 nr 305 [dot. szkiców: Usque ad finem, Listy polskiej damy].

Recenzje prac edytorskich

J. Szymanowski: Pamiętniki. *Gaz. Lw.* 1897 nr 297. — A. REMBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1899 nr 17-18.

SIEROSŁAWSKI STANISŁAW (1877–1942)

Krypt.: St. S.; St. SIER.

Dziennikarz, nowelista.

Ur. w 1877 w Podgórzu pod Krakowem. Był synem kapelmistrza wojskowego. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, specjalizował się w sanskrycie. Należał do kręgu Stanisława Przybyszewskiego. Był współtwórcą programów w kabarecie Zielony Balonik, po J. A. Kisielewskim prowadził w nim konferansjerkę. Pracował jako korektor *Czasu*, później jako dziennikarz. Druga wojna światowa zastała go w Warszawie, gdzie był redaktorem naczelnym *Dziennika Zarządu m.st. Warszawy*. Zmarł w 1942.

TWÓRCZOŚĆ

1. Okno naprzeciw. Nowele. Kr. 1904.

Zawartość: Okno naprzeciw. (*Tyg. Nar.* 1901 nr 7–8); Upiór. (*Nowa Reforma* 1900 nr 193–199); Moczar. (*Głos* 1901 nr 9); Wspomnienie. (*Czas* 1902 nr 166–168); Sam na sam.

2. Majaki. [Powieść]. *Czas* 1907 nr 249–251, 253–254 w wyd. wieczornych.

3. Noc ślubna. [Nowele]. W-wa 1913.

4. Dramat królowej. Epizod z dziejów Danii. W-wa 1914 *Popularna Bibl. Hist.*, 5.

5. Miłość Wilhelma I. (Eliza Radziwiłłówna). W-wa 1914 *Popularna Bibl. Hist.*, 14.

6. Na marginesach krwawych dziejów. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 8, 13, 15, 21, 23–26.

7. Cierniowe drogi. Nowele i opowiadania. W-wa [ok. 1922].

Zawartość: Głupi Janek; W starym dworze. (*Nowa Reforma* 1919 nr 132–134); Bieżeńiec. (*Nowa Reforma* 1919 nr 148–150); Czyżowa gromada; Wieść z daleka; Kochanie; Promień słońca; Bez powrotu.

8. Naszyjnik królowej. W-wa 1925 *Biblioteczka Hist.-Geograficzna* nr 8. Wyd. nast. W-wa 1928 w serii jw.

Utwory i artykuły zamieszczał w następujących czasopismach: *Czas* (1902–1909; tu m.in. opowiadania: Wątpliwość. 1907 nr 176 wyd. wiecz.; Z honorem. 1909 nr 257), *Czytelnia* -dod. *Kraju* (1902), *Dziennik Kr.* (1897), *Głos Pol.* (Piotrogród 1916), *Goniec Kr.* (1919), *Kur. Pol.* (1924–1925, 1927–1928; tu m.in. Sienkiewicz i młode pokolenie. 1924 nr 294), *Kur. Warsz.* (1911, 1919), *Nowa Reforma* (1900–1901, 1918–1919), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1921), *Pani* (1924–1925), *Romans i Powieść* dod. *Świata* (1911, 1915, 1919, 1922; tu m.in.: Jego tajemnica. 1911 nr 23; Oczy. 1911 nr 52), *Rzeczpospolita* (1921–1924), *Sowizdrzał* (1913), *Strumień* (1900), *Świat* (1910–1915, 1919, 1921–1928, 1930; tu m.in.: Na rozstaju. 1921 nr 6–7; Świt i zmierzch polskiego kabaretu. 1921 nr 10–11); *Tyg. Ilustr.* (1919, 1934–1935;

tu m.in.: Bolszewizm wobec kultury i sztuki. 1919 nr 42/44), *Tyg. Mąd i Powieści, Nasz Dom* (1912), *Wieść i Dwór* (1913; tu: Panienska. Pastel księżycowy. Nr 21–23), *Wieść, Dwór i Miasto* (1925; tu: Powrót. [Opowiadanie]. Nr 1), *Życie* (Kr. 1900).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Książka jubileuszowa „Dzienn. Poz.”*. Poz. 1909, *Księga pamiątk. na dziewięćdziesięciolecie dziennika „Czas”*. W-wa 1938, *Na wpisy szkolne*. W-wa 1915, *Nasz rok. Kalendarz*. W-wa 1913; też do 1919 (redagował).

Przekłady i przeróbki

1. E. T. A. Hoffmann: Panna de Scudéry. Opowiadanie z czasów Ludwika XIV. — Kopalnie faluńskie. Opowieść górnicza. Lw. 1908. Wyd. nast. W-wa 1970.

2. W. Maugham Somerset: Lady Frederick. Wyst. Kr. 1909.

3. Osada wśród puszczy. Opowieści z dziejów kolonii amerykańskiej. Wedle „Historii Astorii” M. Feldego i „Wspomnień” Waszyngtona Irwinga oprac. T. 1–2. W-wa 1913.

4. Balonem do bieguna. Oprac. dla młodzieży. T. 1–2. W-wa 1914. Wyd. nast. W-wa 1916.

5. „Trzy dni” Paryża. Wedle „Pamiętników” Aleksandra Mazasa i „Kroniki lipcowej” Ludwika Rozeta. Streścił... W-wa [1914] *Popularna Bibl. Hist.* 29, 30.

6. O. Mirbeau: Nadcesarz. *Romans i Powieść* dod. *Świata* 1915 nr 5–7.

7. L. Kampf: Nina. Dramat w 4 aktach. Wyst. Kr. 1919.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 6227 pt. Nina (Żądza).

8. E. Sheldon: Romans. Sztuka w 3 aktach z prologiem i epilogiem. [Wyst. 1919?].

9. L. Bruun: Wyspa obiecana. W-wa 1926 *Bibl. Groszowa*.

10. A. Dumas: Trzej muszkietierowie. Powieść historyczna z XVII w. T. 1–2. W-wa 1926. Wyd. nast.: T. 1–3. W-wa 1938;

Łódź 1947; W-wa 1949; W-wa 1950; W-wa 1951; W-wa 1952.

11. K. Gjellerup: Młyn na wzgórzu. Powieść. W-wa 1926. Wyd. nast.: Poz. 1957; Poz. 1973.

12. E. A. Poe: Opowieść Artura Gordona Pyma. Poz. 1931.

13. J. Gollomb: Ludzie za mgłą. Powieść. W-wa-1939.

14. Szlakiem ptaków. Opowieść z życia młodego wynalazcy. Oprac. dla polskiej młodzieży. [Nie druk. ?]

Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7897 IV.

Listy i materiały

1. Do L. Mańkowskiego z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7650 II.

2. Do K. M. Górskiego w im. red. *Czasu* w Kr. z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

3. Do Z. Przesmyckiego 2 listy z 1902 i 1905. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2859.

4. Do J. Korzeniowskiego z 1907 list Stanisława i Celiny z Engelsteinów Sierosławskich. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7351.

5. Do L. Solskiego z 1911. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5995.

6. Od S. Przybyszewskiego z 1900. Rkps Ossol. sygn. 13052/II. Ogł. S. Helsztyński w: S. Przybyszewski: Listy. T. 1. W-wa 1937.

7. Autograf b.d. Rkps Ossol. sygn. 12178/I.

OPRACOWANIA

T. BOY-ŻELEŃSKI: Szał. *Tyg. Ilustr.* 1931 nr 22; przedr. w książce: *Znasz-li ten kraj?* W-wa 1932 i wyd. nast. — J. B. [J. BALIŃSKI]: Boy-Żeleński, który nie boi się nikogo prócz Stasinka. *Merkuryusz Pol. Ordynaryjny* 1936 nr 39. — *Dymek z papierosa... czyli wspomnienia o scenach, scenkach i nad-*

scenkach. W-wa 1959. — W. GRZELAK: Cyganeria z „Udziałowej”. 1908–1913. W-wa 1965 [1964] s. 178–179. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Dwaj Przybyszewszczyzy. *Wieczory Bytomskie* 1967 s. 50–53. — Bibliogr. dot. Zielonego Balonika zob. B. Winkłowa: Tadeusz Żeleński (Boy). *Twórczość i życie.* W-wa 1967 przypisy na s. 38–41. — A. GRZYMAŁA-SIEDLECKI: Nie pożegnani. Kr. 1972. — T. WEISS: Legenda i prawda Zielonego Balonika. Kr. 1976 *passim*.

Okno naprzeciw. J. FLACH. *Przeł. Pol.* 1904 t. 154 s. 348–350. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 188.

Noc ślubna. i. *Świat* 1912 nr 52. — OTTO. *Prawda* 1912 nr 48. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 517–518. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 115–116.

Cierniowe drogi. F. *Świat* 1922 nr 36.

Recenzje przekładów

W. Maugham Somerset: *Lady Frederick.* F. KONECZNY. *Przeł. Pol.* 1909 t. 174 s. 380–382. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1910 nr 42; przedr. w książce: *Dusze z papieru.* T. 2. Lw. 1911 s. 95–100.

Osada wśród puszczy. S. C. A. *Gaz. Por. 2 Grosze* 1913 nr 347.

Balonem do bieguna. LASCARO. *Kur. Pol.* 1916 nr 350. — *Biesiada Lit.* 1916 nr 49 s. 368.

L. Kampf: Nina. T. BOY-ŻELEŃSKI. *Czas* 1919 nr 238; przedr.: *Flirt z Melpomeną. Wieczór pierwszy.* W-wa 1920; wyd. 2 W-wa [1920]; Pisma. T. 19. W-wa 1963. — M. *Głos Pol.* (Łódź) 1922 nr 268.

E. Sheldon: *Romans.* Z. KISIELEWSKI. *Robotnik* 1919 nr 301.

SKOWROŃSKI ALEKSANDER (1863–1934)

Pseud. i krypt.: XYZ; XY; Xz; XL; KSIĄDZ LIOCKI.

Poeta, publicysta.

Ur. 9 lutego 1863 w Siemianowicach, w rodzinie robotniczej; syn Wojciecha i Weroniki Eleonory z Walkiewiczów. Uczęszczał do szkoły ludowej w Siemianowicach, a w 1876–1885 do gimnazjum we Wrocławiu. W 1885–1888 studiował teologię we Wrocławiu, uczęszczał też na wykłady Władysława Nehringa z zakresu sławistyki. Należał do Towarzystwa Literacko-Słowiańskiego, do Towarzystwa Górnośląskiego oraz do Kółka Towarzyskiego. Po studiach wstąpił do seminarium duchownego i w 1889 uzyskał święcenia kapłańskie. Pracował jako

wikariusz, potem jako proboszcz kolejno w Królewskiej Hucie i w parafiach w powiecie prudnickim, najdłużej w Ligocie (1896–1921). Prowadził aktywną działalność polityczną w obronie polskości na Śląsku. W 1903 założył Polskie Towarzystwo Ludowe. W 1907 został wybrany posłem polskim do parlamentu austriackiego z okręgu Pszczyna-Rybnik. W 1917–1919 był prezesem Towarzystwa Oświaty im. Św. Jacka. W okresie plebiscytu i powstań mieszkał w Ligocie, następnie przeniósł się do Mikołowa. W 1923 otrzymał Krzyż Komandorski Polonia Restituta. Zmarł 4 października 1934 w Mikołowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. In welcher Sprache muss der Religionsunterricht erteilt werden? Bytom 1902.
2. Oświaty kaganiec dla Śląska polskiego. Opole 1918.
3. Wojciech Korfanty. Więzień brzeski, komisarz plebiscytowy Polski, wicepremier Rządu Rzeczypospolitej. [Kat. 1930].
4. Wybór poezji. Mikołów 1933.

Wiersze, artykuły polityczne umieszczał w czasopiśmie: *Dzienn. Poz.*, *Dzienn. Śląski*, *Gaz. Opolska*, *Neisser Zeitung*, *Nowiny Raciborskie*, *Sprawy Pol.* (1924).

Wiersze jego przedr. w antologii: *Śląsk walczący. Poezja i pieśń*. Oprac. Z. Hierowski. Kat. 1946.

OPRACOWANIA

W. KORFANTY: W 70 rocznicę urodzin ks. prałata Skowrońskiego. *Polonia* 1933 nr 2991. — W. OGRODZIŃSKI: Ks. prałat Skowroński jako poeta górnośląski. *Polonia* 1934 nr 3595. — W. OGRODZIŃSKI: Ks. prałat A. Skowroński. *Szkola Śląska* 1934

s. 289–294. — E. SZRAMEK: Ks. A. Skowroński. Obraz życia i pracy na tle problematyki kresów zachodnich. *Roczn. Tow. Przyj. Nauk na Śląsku* (Kat.) 1936 s. 7–214 i odb. — Z. HIEROWSKI: Rozwój uświadczenia narodowego u pisarzy górnośląskich. *Zawanie Śląskie* 1946 z. 3/4 s. 100–104. — *Słowo na Śląsku* dod. *Słowa Potusz.* 1954 nr 39–42 [tu kilka artykułów w związku z 20 rocznicą śmierci]. — P. STANIK: Ks. A. Skowroński. *Śląski kalendarz katol. za r. 1955*. W-wa 1955 s. 250–254. — S. SMAK: A. Skowroński, działacz i publicysta. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Opolu, Hist. Lit.* 1957 z. 1 s. 56–71. — S. SMAK: Jednodniówka „Ze Śląska Polskiego”. *Zeszyty Nauk. Wyższa Szkoła Pedagog. w Opolu, Hist. Lit.* 1963 z. 2. — S. SMAK: A. Skowroński, W: *Pisarze śląscy XIX i XX w.* Praca zbior. pod red. Z. Hierowskiego. Wr. 1963. — W. OGRODZIŃSKI: Dzieje piśmiennictwa śląskiego. Wyd. L. Brożek i Z. Hierowski. Kat. 1965 s. 389–390. — E. WICHURA-ZAJDEK: Książka-patrioci, co z ludu wyszli. *Kalendarz Śląski Tow. Rozwoju Ziemi Zach.* 1968 s. 92–95. — A. Skowroński. *Poglądy* 1970 nr 4. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 6. W-wa 1975 s. 921.

STAFF LUDWIK MARIA (1890–1914)

Pseud.: JAN STRZEMIĘ; KAR. MUSTAFA; KARA MUSTAFA; STRZEMIEŃCZYK.

P o e t a.

Ur. 19 lipca 1890 we Lwowie. Był synem Franciszka, cukiernika, pochodzącego z Czech, oraz Leopoldyny z Fuhrherrów, wywodzących się ze Śląska. Jego bratem był poeta Leopold Staff. Po ukończeniu gimnazjum realnego we Lwowie zapisał się na wydział chemiczny politechniki, skąd wkrótce przeniósł się na wydział prawny uniwersytetu. Prywatnie studiował literaturę i języki obce. W 1908 przebywał w Zakopanem, by leczyć gruźlicę płuc. W 1909 wyjechał wraz z bratem do Włoch; na pewien czas zatrzymali się w Sorrento. W 1910 mieszkał w Zarzeczcu koło Delatyna nad Prutem. Od 1911 corocznie wyjeżdżał na kilka miesięcy do Zakopanego. W roku akademickim 1912/1913 zapisał się na Akademię Handlową. 8 maja 1913 zawarł związek małżeński z Raymondą Cesariną Labbé, pochodzącą z Besançon we Francji, po czym zamieszkał w Brzuchowicach i podjął pracę jako urzędnik w Banku Austro-Węgierskim we Lwowie. W pierwszych dniach roku 1914 został przewieziony do sanatorium w Zakopanem. Zmarł tamże 17 stycznia. Pochowany we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Grzeszne gołębie. Powieść. *Gaz. Wiecz.* 1913 nr od 19 lutego do września. Wyd. osob. Lw. [1914].

Rkps Ossol. akc. 32/64.

2. Dwie pieśni i inne nowele. Lw. [1915].

Zawartość: Dwie pieśni. (*Lamus* 1909 s. 478-492); Zachwycenie; Ofiarnicy. (*Lamus* 1910 s. 431-454); Ajaksy dwaj; Lampioni Wielki. (*Kur. Lw.* 1915 nr 93-128); Przyjaciele. (*Gaz. Kujawska* 1912 nr 169; *Słowo Pol.* 1912 nr 335); Zdarzenie w oberży pod Pustym Workiem; Trwogi Pauliny Wand; Marzyciele. Dialog o życiu przyszłym. (*Słowo Pol.* 1913 nr 440).

3. Zgrzebna kantyczka. Poezje. Z przedmową W. Berenta. W-wa [1922].

Zbiór przygotowany do druku przez poetę, obok utworów oryginalnych zawiera również przekłady z następujących autorów: Szej-Min, Sang-Sli-Po, La-Ksu-Feng, Lo-Czau-Nai, S. George.

Rękopisy utworów i inedita — Ossol. akc. 62-69/65.

Utwory zamieszczał oraz ogłaszało pośmiertnie w następujących czasopismach: *Gaz. Kujawska* (1912), *Gaz. Lw.* (1923), *Gaz. Poniedziałkowa* (1913), *Gaz. Wiecz.* (1911, 1913), *Krytyka* (1909, 1914; tu debiut: wiersze z cyklu Historie naiwne: Pierwsza miłość; Niezabudka; Przydrożnej figurce; Umarła bajka. 1909 t. 2 s. 22-25), *Kur. Lw.* (1915), *Lamus* (1909-1910), *Słowo Pol.* (1912-1913).

Listy i materiały

1. Do W. Feldmana 6 listów z 1908-1913. Rkps Ossol. sygn. 12284/III.

2. Do M. Pawlikowskiego 2 listy z 1909. Ogł. W. Studencki: Życie i twórczość L. M. Staffa. Opole 1963 s. 26, 256.

3. Listy R. Pindelskiej (wdowy po L. M. Staffie) z 1962 do W. Studenckiego z informacjami biograficznymi, w posiadaniu adresata. Fragmenty z czterech listów ogł. tenże w książce jw.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1914 nr 27; *Nowości Ilustr.* 1914 nr 6.

STANISŁAWSKA WANDA (1876-po 1936)

Pseud. i krypt.: A. P.; A. PIL.; ALEKS. PILAWA; ALEKSANDER PILAWA; DZIAD ONUFER KCIUK; O. PILAWA; OLGIERD PILAWA; P.; PIL.; PILAWA; W. STAN.; WANSTANIS.

Poetka, autorka utworów scenicznych dla dzieci.

Ur. w 1876 w Piotrkowskiem, w rodzinie urzędniczej. Z domu Kamocka. Uczyła się na tajnej pensji siostr Gleinich w Warszawie. Parokrotnie podróżowała po Europie. Kształciła się

W. BERENT: Przedmowa do: L. M. Staff: Zgrzebna kantyczka. W-wa [1922]. — C. F. L. *Kur. Lit.-Nauk.* 1934 nr 3 dod. do *Ilustr. Kur. Codz.* — X. ROVAY [K. A. JAWORSKI]: Poeta — brat poety. *Kamena* 1961 nr 15. — I. MACIEJEWSKA: Nieznany Staff. *Twórczość* 1961 nr 10. [Rec. Szperacz [M. Danilewiczowa]. *Wiad.* (Londyn) 1961 nr 48].

W. STUDENCKI: Życie i twórczość L. M. Staffa. Opole 1963 *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu* S. B nr 5. [Rec.: E. Kozikowski. *Tyg. Kult.* 1964 nr 44; W. Nawrocki. *Zaranie Śląskie* 1965 nr 1 a; polem.: W. Studencki. Tamże nr 3; W. Nawrocki: Odpowiedź na odpowiedź. Tamże; Z. Bednorz: Z tematyki młodopolskiej w Opolu. *Kwart. Opolski* 1966 nr 2].

W. STUDENCKI: „Powieść Borskiego”. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu* 1964 *Hist. Lit.* nr 3 s. 117-145. — W. NAWROCKI: Bielsko Leopolda i Ludwika Staffów. *Kalendarz Beskidzki*. Bielsko 1965 s. 41-42. — W. STUDENCKI: Z rękopisów L. M. Staffa. Poezje. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedag. w Opolu* 1966 *Hist. Lit.* nr 4 s. 79-97. — W. STUDENCKI: Szkice literackie. Wielcy i mali. Opole 1967 s. 84-130. — W. STUDENCKI: Z ineditów L. M. Staffa. *Księga pamiątk. ku czci K. Górskiego*. Tor. 1967 s. 343-352. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967, Księga 6. W-wa 1975 s. 259. — I. MACIEJEWSKA: L. M. Staff. *Obraz lit. pol. XIX i XX w.* S. V: *Lit. Okresu Młodej Polski*. T. 1. W-wa 1968. — E. KON-DYJOWSKA: Ocalmy go od zapomnienia. *Kultura* 1970 nr 50.

Grzeszne gołębie. K. ŁOZIŃSKA. *Echo Lit.-Artyst.* 1914 z. 21/22.

Zgrzebna kantyczka. *Kur. Pol.* 1922 nr 288. — S. BEDNARSKI. *Przegl. Powsz.* 1923 t. 157 s. 165-166. — E. K. [E. KOZIKOWSKI]. *Robotnik* 1923 nr 13. — O. ORTWIN. *Przegl. Warsz.* 1923 nr 19; przedr. w książce: *Próby przekrojów*. Lw. 1936 s. 244-248. — M. S. [M. SMOLARSKI]. *Gaz. Warsz.* 1923 nr 35. — J. ZAHRADNIK: Testament poetycki. *Słowo Pol.* 1923 nr 170.

również w muzyce i malarstwie. Przez pewien czas mieszkała wraz z mężem i dziećmi w Łodzi. W 1909 osiadła na stałe w Wilnie i zajęła się dziennikarstwem. Współpracowała z redakcją czasopisma dla dzieci *Przyjaciel*, a w *Dzienniku Wileńskim* była sprawozdawcą teatralnym. Trudniła się również udzielaniem lekcji rysunku w szkołach przygotowawczych i średnich. Zmarła po roku 1936.

TWÓRCZOŚĆ

1. Szare kartki. Poezje. Kr. 1907.

2. Kato. Dramat. [Jednoaktówka].

W 1908 wyróżniony zaszczytnie na konkursie „Lutni” łódzkiej, przesłany pod pseud. Antoni Zborowski.

3. Wychodźcy. Powieść. *Przyj.* (Wil.) 1913 s. 100–567 z przerwami.

4. Resurrecturi. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. Wil. 1920. Wyd. Wil. 1929 *Teatrzyk Wil.* nr 25.

5. Kulig. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Wil. luty 1921 (teatr amatorski).

6. Powrotnym szlakiem. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Wil. styczeń 1921.

7. Betlejem na Kresach. Sztuka w 3 aktach. Wyst. Wil. 1922.

8. Jaś i Małgosia. Baśń sceniczna w 3 aktach. Z muzyką autorki. Wyst. Wil. 6 stycznia 1923; Wil. 26 lutego 1933 pt. W szponach czarownicy. Bajka w 4 aktach z prologiem.

Wyst. również na scenach Torunia, Poznań i Bydgoszczy.

9. Jadwiga. Utwór sceniczny w 1 akcie. Wyst. Wil. 25 maja 1924 (teatr amatorski).

10. Posiedzenie. Krotoczwila. Wyst. Wil. ok. 1924.

11. Dudek. Komedia w 3 aktach. Powst. przed 1926.

12. Huragan. Dramat w 3 aktach. Powst. przed 1926.

13. Skrzydlaty król. Komedia w 3 aktach. Powst. przed 1926.

14. Królewicz Rak. Baśń w 5 aktach. Z muzyką autorki. Wyst. Wil. 5 stycznia 1930.

15. Z pałacu do cyrku. Widowisko w 6 obrazach. Wyst. Wil. 2 września 1933; Wil. 26 grudnia 1936 pt. Porwane dziecko.

16. O sierotce Dorotce. Baśń. Wyst. Wil. 5 listopada 1933.

17. Mały gazeciarz. Sztuka. Wyst. Wil. 26 grudnia 1935.

18. Matka. Sztuka w 4 aktach wg noweli E. Orzeszkowej „Hekuba”. Wyst. Grodno 16 maja 1936.

Odnazona I nagrodą w 1935 w Grodnie na konkursie im. E. Orzeszkowej.

19. Kasperek i Balcerk. Utwór sceniczny w 7 obrazach. Wyst. Wil. 13 kwietnia 1936.

20. Gość z dachu. Sztuka odznaczona III nagrodą w 1936 we Lw. na konkursie Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

Utwory i krytyki teatralne zamieszczała w następujących czasopismach: *Dzienn. Chicagoski* (1910; tu opowiadanie: Przechodzień. Nr 229), *Dzienn. Wil.* (1919, 1923–1930; tu rubr.: Teatr polski), *Gaz. Warsz.* (1919), *Głos Wil.* (1921), *Goniec Codz.* (Wil. 1909–1910; tu m.in. opowiadanie: Przechodzień. 1910 nr 97–98), *Gwiazdka* (1925), *Kresy* (1922), *Kur. Litewski* (1909–1910, 1912–1913; tu m.in.: Pierwsza miłość Anielki. Nowelka nagrodzona na konkursie „Kur. Litewskiego” w 1912), *Mały Świątek* (1933–1934), *Nasz Kraj* (1909), *Przegl. Wil.* (1914), *Przyj.* (1911–1913; tu m.in.: Sukienka Zosi. Obrazek. 1912 s. 178–191; Jędrusiowe chrzciny. 1912 s. 293–294, 309–313, 341–346), *Tyg. Wil.* (1910), *Wędrowiec*, *Wiad. Brukowe* (1921; tu: List otwarty do szlachcica na łopacie. Nr 4), *Ziemia Wil.* (1919).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Almanach lit.* Pod red. C. Jankowskiego. Wil. 1926, *Antologia współcz. poetów pol.* Ułożył K. Króliński. Lw. 1908, *Jednodniówka lit. na kolonie letnie.* [Wil. 1908], *Jednodniówka na korzyść schroniska nauczycielek-weteranek w Wil.* Wil. 1919, *Kalendarz „Gaz. Por. 2 Grosze”.* W-wa 1924, *Z naszej współcz. poezji lirycznej.* Oprac. D. Królikowski. Poz. 1910, *Żurawce.* Wil. 1910, *Żyjemy!* Wil. 1919,

Listy

1. Do E. Orzeszkowej z 1909. Rkps Arch. E. Orzeszkowej IBL PAN.

2. Od E. Orzeszkowej z 1909. Rkps Bibl. Publ. W-wy sygn. 2629. Ogł. E. Jankowski w: E. Orzeszkowa: Listy. T. 8. W-wa 1976 s. 429 oraz komentarz s. 538–539, 769.

OPRACOWANIA

Almanach lit. Pod red. C. Jankowskiego. Wil. 1926 s. 48. — K. LECZYCKI: Współczesna wileńska grupa literacka. *Tyg. Ilustr.* 1930 nr 12. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 5. W-wa 1967. —

E. JANKOWSKI: Orzeszkowa — Stanisławska. Komentarze. W: E. Orzeszkowa: Listy. T. 8. W-wa 1976 s. 538-539.

Szare kartki. W. G. [W. GOMULICKI]. *Kraj* 1907 nr 21. — K...n. *Rozwój* 1907 nr 147. — W. GOSTOMSKI. *Książka* 1908 s. 249. — L. ŻYCKA. *Goniec Wil.* 1909 nr 93.

Królewicz Rak. jot [J. OBST]. *Dzienn. Wil.* 1930 nr 4. — S. ŚWIĘTORZECKA: O „Królewiczu Raku” kilka słów. *Dzienn. Wil.* 1930 nr 18. — St. W-ski [S. WĘSŁAWSKI]. *Dzienn. Wil.* 1930 nr 6.

Kasperek i Balcerek. A. SZCZERBA. *Głos* 1936 nr 14.

STARKEL JULIUSZ (1840-1918)

Pseud. i krypt.: ALFA; CEF; GRZEŚ; GRZEŚ z MOGIŁY; ILLE; J. S.; J. ST.; LIS MYKITA; LITTLE-SWIFT; NIE DANTE; NIE-DANTE; SOFRONIUSZ MYKITA; ST.; WALENTY; X.

Powieścio- i komediopisarz, publicysta.

Ur. w 1840 w Przeworsku, w rodzinie lekarskiej. Gimnazjum ukończył w Tarnowie. W 1860 objął redakcję czasopisma dla ludu *Dzwonek*. W 1861-1862 uczestniczył w młodzieżowych ruchach niepodległościowych. Zagrożony aresztowaniem, wyjechał do Heidelbergu, gdzie rozpoczął studia uniwersyteckie na wydziale przyrodniczym. W 1863 wrócił do kraju, by wziąć udział w powstaniu, za co był dwukrotnie aresztowany i kilka miesięcy spędził w więzieniu. Po uwolnieniu przez pewien czas przebywał w Tarnowie, a po zakończeniu powstania osiadł we Lwowie, gdzie w listopadzie 1865 wraz z Karolem Ciszewskim objął redakcję *Dziennika Literackiego*, w 1888 *Łowca*, a w 1890 *Gazety Narodowej*. Obok pracy literackiej i dziennikarskiej prowadził ożywioną działalność na rzecz szkolnictwa przemysłowego. Jako członek lwowskiej Rady Miejskiej był w 1867 jej delegatem do Rady Szkolnej Krajowej, w 1875-1884 dyrektorem Zakładu Sierot i Ubogich w Drohowyżu, w 1891 objął urząd sekretarza Komisji dla Spraw Przemysłowych w Wydziale Krajowym. Redagował *Przewodnik Przemysłowy* (1896-1898) i *Trybunę* (1890-1891). W 1910 przeszedł na emeryturę. Zmarł 30 lipca 1918 we Lwowie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Komedia bez aktów. Opowiedziana przez... *Dzienn. Lit.* 1860 nr 92-98.

2. Na rozdrożu. Powieść z niedalckiej przeszłości. Lw. 1861 jako dod. do *Dzienn. Lit.* nr 16-43.

3. Paproć. Melodramat w 3 aktach. Ogl. fragm. *Dzienn. Lit.* 1861 nr 99 (pt. Paproć. Wodewil ludowy. Ostatnia scena). Wyst. Lw. 30 maja 1862. Wyd. osob. Terenia w kłopotach. — Paproć. Próby dramatyczne. Lw. 1868 jako dod. do *Dzienn. Lit.* nr 1-9. (Zob. też poz. 9).

Rkps Ossol. sygn. 11167/1 — pt. Paproć. Melodram czarodziejski w 3 aktach.

4. Ziemia polska, jako ją Pan Bóg posadził między innymi narody i czym ją obdarzył. Dla tych, co na niej osiedli, spisał Grześ z Mogiły. Lw. 1861 jako dod. do *Dzwonka*.

5. Ziemia polska. Trzy stolice polskie. Lw. 1861 jako dod. do *Dzwonka*.

6. Czarna skała. Ułomek spod stóp „Beniowskiego”. Lw. 1862.

Wiersz.

7. Historia cudownego obrazu Najświętszej Marii Panny Częstochowskiej i opisanie jasnogórskiego klasztoru, ku chwale Bogarodzicy. Lw. 1862. Wyd. nast.: wyd. 2 Lw. 1862; wyd. 3 Lw. 1863.

8. Życie w puszczy. Pamiętnik sprawiedliwego człowieka. *Opiekun Domowy* 1865 nr 35-43, 45-48, 1866 nr 8-50 z przerwami.

9. Terenia w kłopotach. Komedia w 1 akcie. Wyst. Lw. 28 grudnia 1866 (pt. Terenia w kłopotach); Kr. 4 maja 1867. Wyd. osob. Terenia w kłopotach. — Paproć. Próby dramatyczne. Lw. 1868 jako dod. do *Dzienn. Lit.* nr 1-9. (Zob. poz. 3).

10. Prawdziwa historia lat młodych Antoniego Kostura z papierów pozostałych po nim przez Grzesia z Mogiły wypisana. W-wa 1867.

11. Jurata. Królowa Bałtyku. Akt pierwszy. Scena siódma. Ustęp z nowego melodramatu czarodziejskiego. *Dzienn. Lit.* 1868 nr 24.

12. Opowiadania pana Walentego, ry-marza z Podgórze, o różnych dziwach świata przez Grzesia z Mogiły. Lw. 1869. Wyd.

nast. pt. O różnych dziwach świata i wy-
nalazkach rozmowy Walentego. Lw. 1892
Wydawn. Macierzy Pol., 56.

13. Kapitulecja Laonu. Dramat. Powst.
1870. Nie druk.

14. Zaci ludzie, ich życie, rozmowy,
listy i nauki. Książka do czytania dla mło-
dzieży wiejskiej i miejskiej. Lw. 1874.

15. Lekarstwa na b'ede. Lw. 1882 *Wy-
dawn. Macierzy Pol.*, 2. Wyd. 2 Lw. 1883
w serii jw.

16. Czerwony kapturek. Skazka opowie-
dziana dzieciom. Lw. 1883 *Bibl. dla Młodzie-
ży*, t. 10. Wyd. nast.: wyd. 3 Lw. 1907.
Przekład czes.: P. Skalický. Praga 1897.

17. Bartłomiej Osnowa, czyli jak radzili
sobie tkacze w Komarowie. Lw. 1885 *Wy-
dawn. Macierzy Pol.*, 22. Wyd. nast. pt. Pan
Bartłomiej, czyli tkacze w Komarowie.
Powieść. W-wa 1896; W-wa 1911.

Przekład czes.: F. Borovička. Praga 1886.

18. Lacerta i Bufo. Dziwna powiastka
dla dzieci. Lw. 1885 *Bibl. dla Młodzieży*,
t. 17.

Przekład czes.: P. Skalický. Praga 1897.

19. Po obłokach. Opowiadanie dla mło-
dzieży. Lw. 1885 *Bibl. dla Młodzieży*, t. 18.

20. Anielskie serca. Powieść dla ludu. Lw.
1891 *Wydawn. Lud.* X, t. 6-7. Wyd. nast.:
Lw. 1903 [1904] *Wydawn. Lud.* 245; Lw.
1910 *Wydawn. Lud.* XXIX, t. 4-5.

21. Sierotki lwowskie. Dramat w 2 ak-
tach. *Mały Świątek* 1891 nr 10-18.

22. Stefan Czarniecki. Tarnów 1892.

23. Z wędrówek do Ziemi Świętej. Ku
pożytkowi młodych i starych. Lw. 1893
Wydawn. Lud. XII, t. 3-4. Wyd. nast.:
Lw. 1899 *Wydawn. Lud.* XVIII, t. 11-12;
Lw. 1909.

24. Znad przepaści. Opowiadanie ręk-
dzielnika. Lw. 1893.

25. W kniei i wśród ludzi. Nowele. Lw.
1894.

Zawartość: *Wiecznie to samo.* (*Lowiec* 1892
nr 8); *Kawka.* (*Lowiec* 1889 nr 10); *Stary puchacz.*
(*Lowiec* 1890 nr 2); *Królowa ożyn.* (*Lowiec* 1890
nr 9); *Myślistwo pana Heliodora.* (*Lowiec* 1891 nr 7-8);
Kłusownik. (*Lowiec* 1892 s. 37-40); *Pan rotmistrz.*
(*Lowiec* 1891 nr 10); *W wieczór wigilijny.* (*Lowiec*
1892 nr 1); *Borsuk.* (*Lowiec* 1892 nr 10); *Odyniec.*
(*Lowiec* 1893 nr 7); *Slonki.* (*Lowiec* 1893 nr 4); *Bez
ludzi.* (*Lowiec* 1893 nr 12); *Z pamiętników szaraka.*
(*Lowiec* 1894 nr 4-5).

26. Rok 1848. *Słowo Pol.* 1898 nr 280-
-304 (pt. 1848). Wyd. osob. Lw. 1899.

27. Obrazki z Japonii. Cz. 1-2. W-wa
1904.

28. Z minionych dni. Ociemniały historyk
i jego lektor. *Gaz. Wiecz.* 1912 nr 567, 585,
587, 602, 608, 610.

Wg *Enc. powsz. S. Orgelbranda* wydał
również *Obrazki z Chin* oraz wystawił we
Lwowie utwór pt. *Pseudonim*.

Nadto szereg prac publicystycznych i pe-
dagogicznych.

Utwory literackie i prace publicystyczne
zamieszczał w następujących czasopismach:
Album Lwowskie (1862), *Czas* (1869), *Czy-
telnia dla Młodzieży* (1861), *Czytelnia Pol.*
(Poz. 1901), *Dzien. Chicagoski* (1894), *Dzien.
Lit.* (1860-1861, 1864-1866; tu m.in. re-
cenzje literackie oraz w rubr. Teatr [obok
W. Łozińskiego] 1866), *Dzien. Lit. i Polit.*
(1867-1868; tu rubr. Teatr), *Dzien. Lw.*
(1868), *Dzien. Pol.* (1891), *Dzien. Święty*
(Chicago 1883), *Dzwonek* (1860-1862, 1866;
tu liczne opowiadki i wiersze dla ludu),
Gaz. Lw. (1884), *Gaz. Nar.* (1865, 1869,
1871, 1886, 1888, 1890; tu m.in.: Szkoła
naturalistyczna i niektóre najnowsze pó-
rta niewieście w powieści polskiej. 1886 nr 48-
-52), *Gaz. Wiecz.* (1911-1912), *Kmiatek*
(1861), *Kolce* (1885-1887, 1891-1894), *Kraj*
(Kr. 1869, 1871; tu m.in. rubr. Listy. 1869),
Kraj (Petersb. 1888-1889), *Kronika Powsz.*
(1912-1914), *Kur. Nowojorski i Brooklyński*
(Nowy Jork 1896), *Kur. Por.* (1887), *Kur.
Warsz.* (1890), *Kwiaty Powieściowe* (1886),
Lowiec (1888-1897), *Mucha* (1888-1891),
Nasz Kraj (1909), *Nowiny ze Świata* (1869),
Ognisko Domowe (1886), *Ojczyzna* (1890),
Opiekun Domowy (1865-1867, 1872, 1875-
-1876), *Poradnik Gimnastyczny* (1890), *Przegl.
Tyg.* (1884), *Przełom* (Wiedeń 1896), *Przew.
dla Spraw Drukarzsko-Litograficznych* (1890),
Przew. Nauk. i Lit. (1875, 1895-1897, 1900),
Przew. Przemysłowy (1896-1898), *Przodow-
nica* (1907), *Przyj. Domowy* (1858, 1863,
1882-1883), *Pszczołka* (1875), *Różowe Do-
mino* (1890), *Słowo Pol.* (1896-1902, 1908;
tu rubr. Echa. 1896-1901; Z teki obserwatora.
1901-1902), *Szczutek* (1887), *Szkola* (1886,
1894), *Świat* (W-wa 1876), *Świat* (Kr. 1892),
Świat Powieściowy (1880/1881), *Trybuna*
(1890-1891), *Tyg. Ilustr.* (1888), *Tyg. Nauk.*
(1865), *Wienniec* (1875), *Z Chyrowa* (1906),
Zagroda (1872), *Ziemia Lubel.* (1911).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych:
Dla Strzyja. Lw. 1886, *Dla włościan.* Lw. 1890,
Enc. humoru i satyry pol. T. 2. W-wa 1914,
Ilustr. kalendarz diabelski. Kr. 1886, toż
Kr. 1887, *Ilustr. powsz. kalendarz.* Kr. 1874,
J. Jaworskiego kalendarz pol. ilustr. W-wa
1865, *J. Slowacki w poezji pol.* Ułożył W. Hahn.

Lw. 1910, *Kalendarz dla ludu pol. na r. 1864*. W-wa 1863; toż W-wa 1864; toż W-wa 1865, *Kalendarz pol. rolnika*. Kr. 1912, *Kalendarz rodz. na r. 1868*. W-wa 1867, „*Kur. Codz.*” *Premium*. W-wa 1888, *Pieczono goląbki, czyli o tym, jak się niegdyś jadło*. Zebrał S. Wasylewski. [Lw. 1918], *Wielki ilustr. kalendarz powsz.* Kr. 1905, *Wybór poezji dla dzieci i młodzieży*. W-wa 1901.

Przekłady

1. J. Stinde: *Rodzina Buchholzów. Szkice z życia berlińskiego*. Lw. 1888 *Bibl. Po-
zwieści*.

Ponadto w czasopiśmie zamieszczał drobne przekłady z następujących autorów: J. B. Brusskey, E. Czynk, F. C. Keller, A. de Musset.

Listy i materiały

1. Do rodziny z 1863. Rkps Ossol. sygn. 12197/III, 5.

2. Do E. Winiarza (seniora) z 1864. Rkps Ossol. sygn. 12667/III.

3. Do S. Pawlickiego z 1866 w imieniu red. *Dzien. Lit.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8699 III. T. 5.

4. Do J. I. Kraszewskiego 8 listów z 1867–1868 w imieniu red. *Dzien. Lit., Gaz. Nar.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6535 IV.

5. Do E. Winiarza (juniora) 2 listy z 1871–1872. Rkps Ossol. sygn. 12667/III, 20.

6. Do S. Nowińskiego z 1874. Rkps Ossol. sygn. 5248/I.

7. Do W. Bełzy 3 listy z 1882. Rkps Ossol. sygn. 12425/I, 1.

8. Do W. Bełzy 4 listy z 1883–1889 oraz kartka bez daty. Rkps Ossol. sygn. 12660/II.

9. Do T. Smarzewskiego z 1886 w imieniu red. *Gaz. Nar.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7889 III.

10. Do J. D. Amborskiego 2 listy z 1890 i b.d. w imieniu *Trybuny*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7885 III.

11. Do T. Rutowskiego 2 listy z 1897–1898. Rkps Ossol. sygn. 13445/II.

12. Do T. Romanowicza z 1903. Rkps Ossol. sygn. 6825/I.

13. Do W. Kętrzyńskiego z 1907. Rkps Ossol. sygn. 6225/II.

14. Do córki, Jadwigi Wasylewskiej, 2 listy z 1914, 1915. Rkps Ossol. sygn. 12197/III, 5.

15. Od A. Grotgiera fotokopia listu z 1866. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5700₁₂.

16. Od J. Styki z 1893. Rkps Ossol. sygn. 12399/II.

17. Od W. Orkana z 1908. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8642 III t. 2.

18. Materiały do publikacji zbior. pt. *Ziarno*. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7814 IV, t. 2.

19. Materiały różne, artykuły, wycinki z gazet, drobne utwory. Rkps Ossol. sygn. 12194/III, 5, sygn. 12197/III, 1–5, sygn. 12186/III, 3.

OPRACOWANIA

Czas 1863 nr 79 [not. o aresztowaniu]. — *Kronika. Gaz. Nar.* 1867 nr 185. — K. KRUK [K. CHŁĘDOWSKI]: Album fotograficzne. Sofroniusz Mykita. *Kraj* (Kr.) 1870 nr 207; przedr. w książce: Album fotograficzne. Wr. 1951 s. 197–199. — W. ZAWADZKI. *Tyg. Ilustr.* 1874 S. 2 t. 13 nr 324. — St. R. [S. ROSSOWSKI]. *Gaz. Nar.* 1888 nr 55 [spr. z odczytu pt. O żywiole narodowym w wychowaniu]. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda*. T. 18 (1912). — S. Starkel. *Szkola* 1914/1915 s. 471–472 [art. z okazji 60 rocznicy pracy literackiej].

(Nekrologi): *Piast* 1918 nr 31; *Polen* (Wiedeń) 1918 nr 188 s. 143; *Wiedeński Kur. Pol.* 1918 nr 1162.

Z. ROMANOWICZÓWNA: *Cienie*. Lw. 1930 s. 95–98. — S. WASYLEWSKI: *Czterdzieści lat powodzenia. Przebieg mojego życia*. Wr. 1959 s. 488. — *Zbiór poetów pol. XIX w.* Oprac. P. Hertz. Księga 3. W-wa 1962, Księga 6. W-wa 1975 s. 259–260.

Paproc. *Dzien. Lit.* 1862 nr 45. — W. Ł. [W. ŁOZIŃSKI]. *Dzien. Lit.* 1868 nr 8.

Terenia w kłopotcie. *Czas* 1867 nr 105.

Zacni ludzie. F. H. *Szkola* 1874 s. 90. — L. POWIDAJ. *Przegl. Pol.* 1874 [t. 31] s. 250.

Lekarstwa na biedę. *Kur. Codz.* 1883 nr 45.

Anielskie serca. *Szkola* 1891 s. 394.

Znad przepaści. R-a. *Gaz. Lw.* 1893 nr 182.

W kniei i wśród ludzi. J. BADENI. *Przegl. Powsz.* 1895 t. 45 s. 286–287.

Rok 1848. W. *Słowo Pol.* 1899 nr 80–81. — *Kwart. Hist.* 1899 s. 854–860.

Obrazki z Japonii. W. NALKOWSKI.
Książka 1904 s. 362.

Recenzje przekładów

J. Stinde: Rodzina Buchhol-
zów. Z. Przgl. Powsz. 1887 t. 16 s. 449.

STASIAK LUDWIK (1858–1924)

Pseud. i krypt.: JORG HUBER; L. S.; L. ST.; ST.

Dramato- i powieściopisarz, publicysta, historyk sztuki.

Ur. 15 sierpnia 1858 w Bochni, w rodzinie mieszczańskiej o tradycjach górniczych, syn Walentego i Józefiny z Bieniaszów. Do szkół uczęszczał w Bochni i następnie w Krakowie do Gimnazjum Św. Jacka. Maturę zdał w 1879 i rozpoczął równocześnie studia w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych i na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Studia uniwersyteckie zarzucił po dwóch latach. Studia malarskie, podjęte ponownie po rocznej przerwie, ukończył pod kierunkiem Jana Matejki w 1885. Kontynuował je następnie za granicą, w Wiedniu i Monachium. Po powrocie do kraju ożenił się z Marią Antecką i zamieszkał na stałe w Bochni. Około 1890 ponownie przebywał przez jakiś czas za granicą, w Wiedniu, Norymbardze i Monachium. Brał udział w wystawach malarskich i konkursach w kraju, otrzymując wyróżnienia i nagrody. Indywidualną wystawę malarską miał w 1892 w Krakowie. Nawiązał współpracę jako ilustrator z *Wędrowcem*, *Biesiadą Literacką* i *Kłosami*. Od 1899 ogłaszał na łamach czasopism opowiadania, humoreski, powieści oraz szkice i artykuły z dziedziny historii sztuki, ześrodkowując swoje zainteresowania głównie na zagadnieniu polskości Wita Stwosza. Około 1899 założył w Bochni wydawnictwo obrazów treści religijnej, przekształcone w 1900 w firmę wydawniczą „Stella”. W 1901–1913 brał udział w zjazdach dziennikarzy słowiańskich, m.in. w 1911 w Belgradzie. W 1916 mieszkał w Ujanowicach. Zmarł 3 (5?) grudnia 1924 w Bochni.

TWÓRCZOŚĆ

1. Polska Korona. Dramat fantastyczny w 5 aktach. Powst. ok. 1900. Ogl. fragm.: *Gaz. Nar.* 1902 nr 33; *Słowo* 1903 nr 33 (z podtyt. Poemat o klejnocie koronacyjnym).

Rkps — pierwsza red. i red. brulionowa w posiadaniu rodziny.

2. Pieniądz. Powieść. *Gaz. Nar.* 1902 nr 90–153; *Dzien. Poz.* 1902 nr 80–138; *Słowo* 1902 nr 153–207. Wyd. osob. Lw. 1902.

3. Brandenburg, kraina słowiańskich mogił. Powieść historyczna. *Dzien. Poz.* 1902 nr 225–298, 1903 nr 1–147; *Biesiada Lit.* 1903 nr 1–52, 1904 nr 1–4 (pt. Brandenburg. Powieść wygrzebana z mogił i popiołów zaoranych plugiem niemieckim); *Gaz. Nar.* 1903 nr 1–167; *Dzien. Chicagoski* 1903 nr 272–304, 1904 nr 1–108. Wyd. osob. Kr. 1903 *Nowa Bibl. Uniwersalna*. Wyd. nast.: Częstochowa 1926 (z przedmową S. Pazurkiewicza), Toledo (Stany Zjednoczone A. P.) [ok. 1940]; Kr. 1946 (z przedmową S. Pazurkiewicza).

Przdr. pt. Tam, gdzie dziś Berlin. *Goniec Kr.* 1921 nr 230–355, 1922 nr 1–93; *Zmartwychostanie* 1922 nr 1–3, 5/6 (z podtyt. Powieść z dziejów wymordowanych narodów).

4. Bolesław Chrobry. Powieść historyczna. *Ziarno* 1903 nr 1–48, 1904 nr 3–28; *Przedświt* 1903 nr 120–298; *Dzien. Poz.* 1903 nr 149–297, 1904 nr 1–6 (c.d. w osobnych dodatkach powieściowych). Wyd. osob. Kr. 1903. Wyd. nast. Kr. 1907 (pt. Rycerze śpiący w Tatrach. Powieść historyczna).

Przdr. pt. Orły Bolesława. Powieść historyczna. *Słowo Pomorskie* 1923 nr 11–183.

5. Humoreski. Kr. 1904.

Zawartość: Gałązka mirtowa. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 204); Barometr opada. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 28); Pocztowa kasa oszczędności. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 196); Kije. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 249); Toasty. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 89); Czesne. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 125); Koncert w domu zdrojowym. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 213); Dla ciebie... (*Gaz. Nar.* 1902 nr 225); Ciąg dalszy. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 196); Podróż po dziewiczych lasach Ameryki; Głosy prasy. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 247); O życiu i stosunkach na planecie „Ziemia”. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 287–289); U wynalazcy. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 54); Matka ziemia. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 297); Powody, dla których zrezygnowałem z laurów dramatycznych; Sport rybacki. (*Głos Narodu* 1902 nr 207); Przejście przez rzekę. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 62); Aforyzmy.

6. Obrona sztandaru. Mieszczańska powieść historyczna. *Nowa Reforma* 1904

nr 280-300, 1905 nr 1-77. Wyd. osob. Kr. 1905.

Przedr. *Przyj. Ludu* 1908 nr 1-19 (z podryt. Powieść z życia sądeckiego ludu).

7. Skarbiec króla Kazimierza w przepaściach bocheńskiej żupy. Mieszkańska powieść historyczna. W-wa 1904.

Zawartość: Skarbiec króla Kazimierza w przepaściach bocheńskiej żupy. Mieszkańska powieść historyczna. (*Głos Lit. i Społ. dod. Głosu Narodu* 1901 nr 6-19 pt. Matce Rzeczypospolitej. Powieść historyczna. Ze starych dokumentów wypisał...; *Biesiada Lit.* 1902 nr 25-37 pt. Szwedzi w salinach. Powieść. Ze starych dokumentów wypisał...); oraz: Pod ziemią. (*Ruch Katol.* 1899 nr 294; *Biesiada Lit.* 1900 nr 7); Kinga, księżna polska. (*Ruch Katol.* 1900 nr 167-173 pt. Błogosławiona Kinga, księżna polska, w podaniach sądeckiego ludu; *Kronika Rodz.* 1903 nr 30-34); Oblawa na lososia. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 199-200); Rybie teorie. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 190; *Słowo* 1902 nr 176; *Dzien. Poz.* 1903 nr 176); Polowańko. (*Gaz. Nar.* 1902 nr 230; *Słowo* 1902 nr 234); Pijak. (*Nasz Głos* 1901 nr 6-7); Pojedynek; Nie. (*Nasz Głos* 1901 nr 18; *Dzien. Chicagoski* 1901 nr 251); Młyńskie kamienie. Złoty cieciec. (*Nasz Głos* 1901 nr 85); Dobry człowiek; Gwiaździsta noc. (*Gaz. Nar.* 1901 nr 357); Człowiek zły jak tygrys; Dramat nocy betlejemskiej; Noc; Srebrny bochenek chleba. (*Gaz. Nar.* 1901 nr 167-169; *Skarbonka* 1902 nr 1).

8. W zapadłym szybie. Powieść z życia górników. *Nowa Reforma* 1904 nr 170-188; *Wędrowiec* 1904 nr 37, 39-42 pt. Pomsta. Historia gwarecka; *Ziarno* 1904/1905 nr 1-12; *Praca* 1905 nr 6-18. Wyd. osob. Kr. 1908.

9. Gadzina. Powieść pruska. *Gaz. Nar.* 1905 nr 123-148 z przerwami; *Ognisko* 1905 nr 8 s. 81-103, nr 9 s. 54-82. Wyd. osob. Kr. 1906 [1905].

Przedr. pt. Renegat. *Goniec Kr.* 1922 nr z dn. 12 listopada - 7 grudnia; z podryt. Powieść z dziejów martyrologii Górnego Śląska. *Słowo Pomorskie* 1922 nr 261-285.

10. Malarze. Powieść współczesna. *Wędrowiec* 1905 nr 10-52; *Kur. Lw.* 1905 nr 294-360, 1906 nr 3-100 (pt. Orle skrzydła. Powieść współczesna); *Głos Narodu* 1914 nr 132-222 (pt. Orle pióra. Powieść z życia malarzy).

11. Nowe humoreski. Kr. 1905.

Zawartość: Buleczka z kawiozem. Humoreska pisana w sądzie karnym. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 242); Wyjazd na polowanie. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 261-262); Aforyzmy; Listy z kraju. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 82); Odpoczynek letni. (*Dzien. Pol.* 1904 nr 369); Ciężka krzywda. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 171); Kuchnia włoska. Humoreska. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 117).

12. Krwawe ręce. Powieść z dziejów rzezi galicyjskiej. *Nasz Kraj* 1906 t. 1-2. Wyd. osob. Lw. 1907.

Skrócona wersja zob. poz. 31.

13. Pomnik Kościuszki na Rynku Krakowskim. *Nowa Reforma* 1906 nr 140-141.

Przedr. w książce: *Odbudowa starego krakowskiego ratusza. — Pomnik Kościuszki na Rynku Krakowskim.* Kr. 1908.

Autor drugiego szkicu: W. Tetmajer.

14. Trzecie humoreski. Kr. 1906.

Zawartość: Dwie łąki. Legenda indyjska. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 48); Małpa; Americana. Z kroniki dziennika; Majcherek; Drukarze. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 75); W Niepołomskiej Puszczy; Dlaczego objąłem agencję? (*Gaz. Nar.* 1903 nr 290); Inspektor podatkowy. (*Gaz. Nar.* 1903 nr 69); Stronictwo chińskie. Z pamiętnika naboba. (*Nasz Głos* 1901 nr 36); Powrót na ziemię. (*Wędrowiec* 1904 nr 49-50; *Dzien. Pol.* 1904 nr 231-239 z przerwami).

15. Promienna z Wawelu. Baśń fantastyczna w 5 odsłonach. Powst. 1907.

Rkps Ossol. sygn. 12864/I; fragm. pierwszej red. oraz red. brulionowa w posiadaniu rodziny.

16. Małomieszczanie. Powieść. *Nowa Reforma* 1910 nr 4-92. Wyd. osob. Kr. 1910 (z podryt. Powieść humorystyczna). Przeróbka dramatyczna zob. poz. 20.

17. Prawda o Piotrze Vischerze. Kr. 1910.

18. Ród Stwosów od wodza wojsk polskich z r. 1181, Ottona Stwosza, aż do ostatniego z rodu Bogusława Stwosza. Kr. 1910.

Publikacja ta weszła jako piąty rozdział do poz. 19. Tyt. okładkowy: O narodowości Wita Stwosza.

19. Rewindykacje własności naszej. Kr. 1911.

Piąty rozdział stanowi poz. 16.

20. Małomieszczanie. Komedja w 3 aktach. Powst. ok. 1912. Por. poz. 16.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2340; pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

21. Polska plastyka średniowieczna. Ryunki i tekst... Kr. 1912.

22. Są jeszcze w Polsce sędziowie. List otwarty w sprawie Stwosza. *Kur. Lw.* i odb. Kr. 1912.

23. Miliarderzy. Komedja w 5 aktach. Wyst. Lw. 1 października 1913. Łódź 1 stycznia 1914. Wyd. Kr. 1913.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 4024; pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

24. Nad kołyską. Komedja w 1 akcie. Kr. 1913.

Rkps — pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

25. Ostatni. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Kr. 1913.

Rkps — pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

26. Panna Hanna. Komedja w 5 aktach. Powst. ok. 1913.

Rkps Ossol. sygn. 12862/II; pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

27. Srebrny dzwon. Powieść z dziejów dawnego mieszczaństwa polskiego. Kr. 1913.

Zawartość: Swary gwarków z plebanem, czyli zatrata bytomskiej żupy. (*Nova Reforma* 1907 nr 184–202); Rycerz bez plamy i skazy. (*Dzien. Pol.* 1905 nr 561–569); Szewc Znamirowski. Dzwon Jan. (*Gaz. Nar.* 1904 nr 1–9; *Ziarno* 1904 nr 53); W piwiarni świdnickiej. Misteryjne dzieło. (*Nova Reforma* 1900 nr 286–291 pt. Ostatni; *Gaz. Nar.* 1904 nr 32–36 pt. Majstersztyk); Gwiazda morza. Nowela uwieczniona nagrodą „Przegl. Powsz.” (*Przegl. Powsz.* 1904 t. 84 s. 53–62; *Postep* 1905 nr 1–5; *Ziarno* 1905 nr 23–24); Srebrny dzwon.

28. Wit Stwosz źródłem natchnień Albrechta Dürera. Kr. 1913.

29. Zdziecinniały starowina. Komedja w 1 akcie. Kr. 1913.

Rkps — pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

30. Kołtuny. Komedja w 4 aktach. Wyst. Kr. 7 maja 1914.

Rkps — fragm. pierwszej red. w posiadaniu rodziny.

31. Z dymem pożarów. Wspomnienie rzezi galicyjskiej. W-wa 1914 *Popularna Biblioteczka Hist.* 3. Por. poz. 12.

32. Lux ex Oriente! Powst. ok. 1915.

Monografia o W. Stwoszu.

Rkps złożony w 1915 przez autora do oceny AU w Kr.

33. Ilustrowany przewodnik po Krakowie, po jego kościołach, pałacach, muzeach, bibliotekach, murach miejskich i starożytnych domach. Kr. [1916]. Wyd. 2 przejrzone i uzupełn. W-wa—Kr. 1919. Wyd. 3 W-wa—Kr. [po 1919].

34. Wśród grzmotu dział. Tragifarsa. Powst. 1916.

Pod pseud. Jorg Huber.

Rkps — pierwsza red. oraz red. brulionowa w posiadaniu rodziny.

35. Precz z parlamentem! Kr. 1923.

Broszura polityczna.

36. Weneda, miasto na dnie polskiego morza. Kartka z dziejów żeglarstwa naszego i polskiej bolesławowskiej sztuki. Wąbrzeźno 1923 *Bibl. Pomorska* t. 1.

37. Jan Matejko. Rysunki i tekst... Bochnia [1924].

38. Chrystus zmartwychwstał. Opowiadanie z dziejów naszego męczeństwa pod rządami Habsburgów. Kościan 1926.

39. Hanka w Legionach. Widowisko sceniczne w 3 odsłonach.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2642; pierwsza red. i red. brulionowa w posiadaniu rodziny.

40. Kobiety. Komedja w 3 odsłonach.

Rkps Ossol. sygn. 12863/III; pierwsza red. w posiadaniu rodziny.

41. Laury literackie. Komedja w 4 odsłonach.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5221; fragm. pierwszej red. i brulionowa red. w posiadaniu rodziny.

42. Nafta bucha. Humoreska w 3 odsłonach.

Rkps Bibl. Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 2315.

Ponadto: w posiadaniu rodziny pierwsza red. i brulionowa red. utworów dramatycznych: Aktorka i autor; Cmy w płomieniach; Jak to na wojence ładnie; Nieśmiertelne życie; Rumieńce; W ciemni fotograficznej; Zjawisko; Zakwitnie wiosna. — Na Forum Romanum. Humoreska. Rkps Ossol. sygn. 7205/II.

Przekłady drobnych utworów: Nieczytelne pismo: c z e s.: R. V. Hucherko. *Ostravský dennik* 1907 nr 210. — Nie podpiszę: c z e s. jw. nr 215. — Gwiazda betlejemka: c z e s.: V. Kredba. *Hlas naroda* 1908 nr 350.

Humoreski, opowiadania, powieści, felietony, fragmenty dramatyczne i artykuły ogłaszał w czasopiśmie: *Biesiada Lit.* (1889–1905), *Bluszcz* (1902), *Dzien. Chicagoski* (1901–1904, 1906–1907, 1909, 1911), *Dzien. Cieszyński* (1910, 1912, 1917), *Dzien. Pol.* (1904–1905; tu m.in.: Twój brat. 1904 nr 243, 245; Rycerz bez plamy i skazy. Opowiadanie z życia górników. 1905 nr 561–569); *Dzien. Poz.* (1901–1904, 1906–1907, 1922), *Figlarz* (1913), *Gaz. Gdańska* (1922), *Gaz. Kaliska* (1924), *Gaz. Kościańska* (1926 pośmiertnie), *Gaz. Lw.* (1904, 1906; tu m.in.: Pod piramidami. Opowiadanie z lat ubiegłych. 1904 nr 94–102), *Gaz. Nar.* (1901–1904, 1906; tu m.in.: wiele humoresek; felieton pt.: Kronika niedzielna. 1901, Mały felieton. 1904; oraz: Majstersztyk. Opowiadanie prawdziwe. 1904 nr 32–36; Gwiazda betlejemka. 1904 nr 295), *Gaz. Pol.* (Chicago 1904), *Gaz. Tarnowska* (1901–1902), *Gaz. Warsz.* (1913), *Głos Lit. i Społ. dod. Głosu Narodu* (1901), *Głos Narodu* (Kr. 1902, 1904–1906, 1909–1910, 1913–1914; tu m.in. felieton pt. Kronika niedzielna. 1914), *Głos Narodu* (Yersey City 1922), *Głos Rzeszowski* (1916; tu Ukrzyżowany. Legenda norymberska. Nr 16–18. Rkps — pierwsza red. w posiadaniu rodziny), *Goniec Kr.* (1918–1921), *Ilustracja Pol.* (1902–1904), *Ilustr. Kur. Codz.* (1916–1924; tu m.in.: Felieton tygodniowy. 1919–1923; art. pt. O genezę średniowiecznej sztuki polskiej. 1924 nr z 9 marca), *Iskry* (1923), *Kłosa* (1883; tu debiut: Sarkofag z trumną Jana III Sobieskiego w grobach królewskich na Wawelu.

Nr 954), *Kraj* (1905), *Kronika Rodz.* (1903), *Kur. Lw.* (1904–1906, 1912?), *Kur. Wil.* (1911), *Maski* (1919), *Naprzód* (1920), *Nasz Głos* (1901), *Nasz Kraj* (1906), *Nasz Rok* (1914), *Nowa Reforma* (1900, 1903, 1907–1910, 1912–1918, 1920, 1924; tu m.in.: Ostatni. 1900 nr 286–291; Wolin, miasto Wenetów. 1918 nr 30–40), *Nowiny* (1913), *Nowiny dla Wszystkich* (1904), *Nowiny Powsz.* (1921), *Nowości Ilustr.* (1905–1907; tu m.in.: Nie podpiszę. 1905 nr 48–50), *Nowy Świat* (Nowy Jork 1923–1924), *Ognisko* (1905), *Ogniwio* (1920), *Okólnik Rybacki* (1913), *Pam. Tow. Tatrzańskiego* (1919–1920; tu: Drzewna sztuka polska na Spiszu. Wykład publiczny w Krakowie 10 lutego 1919. S. 167–177), *Pogoń* (1905, 1910, 1912–1913), *Poradnik Teatrów i Chórów Włoszczańskich* (1914), *Postęp* (1905), *Praça* (1905–1908, 1910, 1923), *Prawda* (1904), *Przedświt*, *Przegl. Polit.*, *Spół. i Lit.* (1902–1903, 1906), *Przegl. Powsz.* (1904, 1906, 1911, 1913), *Przyj. Ludu* (1908), *Romans i Powieść dod. Świata* (1919), *Ruch Katol.* (1899–1900; tu m.in. debiut nowelistyczny: Wilia Bożego Narodzenia. 1899 nr 201–202), *Skarbonka* (1902), *Słowo* (1902), *Słowo Pol.* (1911, 1913), *Straż Pol.* (1914), *Szkola* (1900, 1906), *Sztuka* (1911–1912; tu m.in.: Dom Stwosza w Krakowie i Norymberdze. 1912 s. 79–82; Prawda o piętnowaniu Stwosza. 1912 s. 144–169; Nieznane szkice i rękopis Stwosza w Muzeum w Budapeszcie. 1912 s. 181–183), *Świat* (1909, 1919, 1921–1922), *Tyg. Ilustr.* (1900, 1909, 1912, 1919, 1922, 1924), *Wędrowiec* (1904–1905; tu m.in.: Twój brat. 1904 nr 30; Nieczytelne pismo. 1904 nr 46), *Wianki* (1919), *Wielkopolanin* (Pittsburgh 1908), *Wisła* (1912), *Zgoda* (Chicago 1901–1905, 1907), *Ziarno* (1902–1905), *Ziemia* (1911, 1913–1914; tu m.in. Przydroże Męki Pańskiej. 1913 nr 53), *Złoty Róg* (1912), *Zmartwychwstanie* (1922).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Gospodarz*. Kr. 1909, *Jednodniówka na dochód „Znicza”*. Poz. 1909, *Kalendarz „Ojczyzny”*. Kr. 1909, *Kalendarz „Piasta”*. Kr. 1919, *Kalendarz rolniczy*. Kr. 1914, *Kalendarz „Tarnowianin” na r. 1910*. Tarnów 1909, *toż na r. 1911*. Tarnów 1910, *Pol. kalendarz mariański*. Kr. 1908, *Polak. Kalendarz*. Kr. 1908, *Serca pol. Wybór opowiadań i nowelek legionowych z lat wielkiej wojny*. Lw. 1917, *Widziały to sępy i kruki... Wybór nowel wojenny h.* Poz. 1916.

Prace edytorskie

L. Mars: *Pamiętniki [...] żołnierza i wygnańca. 1848–1853*. Wyd. i przedmowa opatrzył... Kr. 1908.

Listy i materiały

1. Do Tow. Przyj. Sztuk Pięknych we Lw. 9 listów z 1890–1907. Rkps Ossol. sygn. 7494/I.

2. Do S. Böhma 52 listy z 1895–1899 oraz materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6692 III.

3. Do M. Bobrzyńskiego z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8682 III.

4. Do T. Rutowskiego z 1901. Rkps Ossol. sygn. 13445/II.

5. Do K. M. Górskiego z 1902. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III t. 8.

6. Do G. Zapolskiej z ok. 1909. Rkps Ossol. sygn. 12130/III, 1.

7. Do W. Feldmana z 1912. Rkps Ossol. sygn. 12416/II.

8. Do B. Wysłoucha 2 listy z 1912–1913. Rkps Ossol. sygn. 7183/II.

9. Do dyrektora teatru w Kr. z 1913 dot. wystawienia sztuki „Panna Hanna”. Rkps Ossol. sygn. 12862/II.

10. Do Z. Przesmyckiego z 1919. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2861.

11. Do A. Czołowskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5552.

12. Do W. Eliasza-Radzikowskiego b.d. Rkps Bibl. PAN w Kr. sygn. 2158.

13. Do F. Hoesicka 5 listów b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2693, 2699.

14. Do W. Maleszewskiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 7057.

15. Korespondencja i materiały w posiadaniu Olgi ze Stasiaków Chyłowej, tu m.in.: Chicagoski Komitet budowy pomnika Kościuszki (1904), G. Flach (1917), M. Szyjkowski (z 1923), R. Żelazowski (z ok. 1913).

16. Materiały. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6412 IV, 3, 8768 IV, Ossol. sygn. 12418/II, 7, 12667/III, 21.

17. Materiały — tzw. Teki Stasiaka. Muzeum w Bochni.

OPRACOWANIA

Monografia: B. ŁOPATKÓWNA: L. Stasiak. Zarys monograficzny. *Zeszyty Nauk. Wyższej Szkoły Pedagog. w Kat.* 1965 nr 3. Ogólne: W. TETMAJER: Nasi artyści. (Ludwik Stasiak). *Myśl* 1892 nr 24. — (—): Nasi laureaci. *Tyg. Ilustr.* 1893 nr 183. — M. WAWRZENIECKI: L. Stasiak. Sylwetka. *Przegl. Tyg.* 1895 nr 46. — Stasiak o Wyspiańskim. *Herold Pol.* 1906 nr 18. — *Herold*

Pol. 1906 nr 20. — R. ZAWILIŃSKI: O polskości nazwiska Stwosza. *Poradnik Język.* 1910 nr 1. — -SKI-: Stwosz czy Vischer? *Tyg. Ilustr.* 1911 nr 4. — Mowa Stasiaka na kongresie słowiańskim w Belgradzie. *Dzienn. Chicagoski* 1911 nr 182. — *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 175. — Czy p. Stasiak prowokował w Belgradzie Rosjan? *Dzienn. Kijowski* 1911 nr 184. — Czy pan Stasiak prowokował Rosję? *Kur. Wil.* 1911 nr 159. — K. S.: Pacher czy Stwosz? *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 16. — J. TARCAŁOWICZ: Jutrznia duchów. *Sztuka* 1912 z. 2, 5. — W. TETMAJER. *Kur. Warsz.* 1912 nr z 10 marca. — B. URBAŃSKI: Dyskusja nad Witem Stwoszem. *Krytyka* 1912 t. 34 s. 299-308. — J. CZERNECKI: L. Stasiak. Kr. [1913] *Współcz. Malarstwo Pol.* z. 7. — TRUE [W. NOSKOWSKI]: Prawda o książkach Stasiaka. *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 22 s. 425-426. — T. SZYDLŃSKI: Wit Stwosz w świetle naukowych i pseudonaukowych badań. *Przegl. Pol.* 1913 t. 189 s. 1-39. — W. PROKESCH: Jubileusz uczniów Matejki. Wystawa „Pięciu”. *Tyg. Ilustr.* 1923 nr 23.

(Nekrologi:) W. BUDZYŃSKI. *Dzienn. Trybunalski* 1924 nr 301; M. DĄBROWSKI. *Ilustr. Kur. Codz.* 1924 nr 333; [W. HUSARSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 52; St. M. [S. MRÓZ]. *Nowa Reforma* 1924 nr 283; L. SKOCZYŁAS. *Goniec Kr.* 1924 nr 287; *Dzienn. Bydg.* 1924 nr 284; *Dzienn. Poz.* 1924 nr 287; *Głos Narodu* 1924 nr 279; nr 282; *Kur. Poz.* 1924 nr 282; *Nowa Reforma* 1924 nr 279; *Rzeczpospolita* 1924 nr 341 wyd. por.; *Słowo Radomskie* 1924 nr 284; *Sztuka* 1924 s. 148; *Tyg. Ilustr.* 1924 nr 52.

S. MRÓZ: Warto przypomnieć człowieka. *Ilustr. Kur. Codz.* 1937 nr 215. — J. KUREK: Mój Kraków. Kr. 1963 s. 124. — S. WILCZEK: Polemiki o polskość. *Poglądy* 1965 nr 18. — F. ZIEJKA: Z dziejów sławy Kostki Napierskiego. *Więści* 1974 nr 45.

Pieniądz. *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1902 nr 272. — H. GALLE. *Książka* 1903 s. 250. — g [H. GALLE]. *Tyg. Ilustr.* 1903 nr 34. — (L.) [J. LORENTOWICZ]. *Kur. Codz.* 1903 nr 182. — (mr) [M. ROLLE]. *Gaz. Lw.* 1903 nr 12. — A. ŚLIWIŃSKI. *Prawda* 1903 nr 35. — Wi. [S. ZDZIARSKI]. *Przegl. Powsz.* 1903 t. 77 s. 281.

Brandenburg, kraina słowiańskich mogił. SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1903 s. 222-223. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 87 s. 272-273. — h. w. [H. WIRSTLEIN]. *Gaz. Pol.* (Czerniowce) 1905 nr 5. — w. k. m. *Dwutyg. Katechetyczny* 1907 s. 551-552. — Z. R. [Z. RABSKA]. *Kur. Warsz.* 1926 nr 236. — A. Ol. [A. OLSZEWSKI]. *Dziś i jutro* 1946 nr 29. — S. PE-

TERS: Na okopach prasłowiańszczyzny. *Dzienn. Zach.* 1946 nr 138.

Humoreski. *Gaz. Lw.* 1904 nr 150. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 171-172. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1905 nr 130. — H. GALLE. *Książka* 1905 s. 323. — J. LORENTOWICZ. *Gaz. Pol.* 1905 nr 12. — r. *Wędrowiec* 1905 nr 9. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 85 s. 418. — *Gaz. Warsz.* 1905 nr 130. — *Przegl. Powsz.* 1905 s. 33. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 4. — Stasiaka „Humoreski” po czesku. *Nowa Reforma* 1907 nr 51.

Obrona sztandaru. W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 92 s. 400-414. — W. PROKESCH. *Nowa Reforma* 1907 nr 78.

Skarbiec króla Kazimierza... A. DROGOSZEWSKI. *Książka* 1904 s. 230. — M. ROLLE. *Gaz. Lw.* 1904 nr 198-199. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1904 t. 81 s. 112-113. — *Gaz. Nar.* 1904 nr 172. — *Głos Narodu* 1904 nr 172. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1904 nr 79. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1905 t. 158 s. 342-344.

Gadzinia. wp. [W. PROKESCH]. *Nowa Reforma* 1905 nr 280. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 88 s. 400. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1905 nr 227. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 171-172. — J. GIŻYCKA. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 10.

Nowe humoreski. W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 85 s. 418. — *Przegl. Powsz.* 1905 s. 33. — *Tyg. Ilustr.* 1905 nr 4.

Krwawe ręce. J. BYSTRZYCKI. *Przew. Oświatowy* 1907 nr 10. — Z... i... [Z. WASILEWSKI]. *Gaz. Nar.* 1907 nr 72. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1907 nr 90. — T. JESKE-CHOIŃSKI: Hajdamaczyna w powieści. *Dzienn. Chicagoski* 1908 nr 177. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 97 s. 260-261.

Pomnik Kościuszki na Rynku Krakowskim. D. *Przegl. Powsz.* 1908 t. 100 s. 452.

Trzecie humoreski. *Nowa Reforma* 1905 nr 294. — A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1906 t. 159 s. 172-173. — W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1906 t. 91 s. 375-376. — *Przegl. Polit., Spół. i Lit.* 1906 nr 60. — M. N. [M. NOWICKI]. *Nasz Kraj* 1907 t. 3 s. 636.

Małomieszczenie. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1910 t. 176 s. 231-233. — M. BANDROWSKA. *Przew. Oświatowy* 1910 nr 7-9.

Prawda o Piotrze Vischerze. Kr. JAW. [K. JAWORSKI]: Adwokat Wita Stwosza. *Na Naszej Ziemi* 1910 nr 13. — T. JAROSZYŃSKI: Lux ex Oriente. *Kur. Warsz.* 1911 nr 173. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1911 s. 297–298. — Michał Anioł północy. *Głos Narodu* 1913 nr 69.

Ród Stwoszków od wodza wojsk polskich... (O narodowości Wita Stwosza). E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1911 s. 245.

Rewindykacje własności naszej. M. SAMBICKI. *Rydwani* 1912 z. 1. — W. Z.: O naszą własność. [L. Stasiak i jego praca]. *Złoty Róg* 1912 nr 16.

Polska plastyka średniowieczna. *Tyg. Ilustr.* 1912 nr 1 s. 16. — E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1913 s. 304.

Miliarderzy. S. FELSZTYŃSKI. *Rydwani* 1913 t. 3 s. 117–118. — K. MAKUSZYŃSKI. *Słowo Pol.* 1913 nr 459. — *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 41.

Srebrny dzwon. A. E. BALICKI. *Przegl. Pol.* 1913 t. 187 s. 115–117. — H. GALLE. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 516–517. — H. GALLE. *Książka* 1913 s. 512–513.

Wit Stwosz źródłem natchnień... E. NIEWIADOMSKI. *Książka* 1913 s. 304–305.

Weneda, miasto na dnie polskiego morza. J. P. Świat 1923 nr 29. — J. TREPKA. *Goniec Kr.* 1924 nr 43.

STRASZEWICZ LUDWIK (1857–1913)

Pseud. i krypt.: L.; L. S.; L. ST.; L. STR.; L. STRASZ.; LACH; LU. S.; LUS; N. N.; PERTURBATOR; PUBLICYSTA Z WARSZAWY; STR.

Publicysta i powieściopisarz.

Ur. 1857 w Tykocinie pod Augustowem. Do gimnazjum uczęszczał w Łomży (1867–1875), po czym uczył się w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. W 1880–1884 studiował na wydziale matematycznym w Genewie. Kształcił się również w Paryżu. W czasach studenckich kontaktował się z kręgami socjalistycznymi. Od 1884 uprawiał publicystykę w duchu ugodowym. Początkowo współpracował z *Prawdą* i *Ateneum*, od 1885 związał się z *Krajem* i był głównym współpracownikiem redaktora, Erazma Piltza. Od 1898 kierował założonym przez siebie *Kurierem Polskim*. Był również członkiem redakcji *Słowa*. Zmarł 1 listopada 1913 w Warszawie.

TWÓRCZOŚĆ

1. Nieprzejednani. Tkanka z dumań przed obrazem Ary-Scheffera „Kuszenie Chrystusa”. *Ognisko. Książka zbior. dla uczczenia ... T. T. Jeża*. W-wa 1882. Przedr. zob. poz. 3. Wyd. osob. W-wa 1924.

2. Nasze czasy. Opowieść. *Przegl. Lit. dod. Kraju* 1889 nr 45–52. Wyd. osob. Petersb. 1890.

3. Fantazje. Petersb. 1895 [1894].

Zawartość: W ogrodzie oliwnym; Nocna gawęda. (*Kur. Niedzielnny* 1897 nr 34–35); Na pustyni; Fragment. (*Upominek, Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej*. Kr. 1893); Za sprawą miłości. (*Kur. Codz.* 1890 nr 355); G. M. B. (*Kur. Codz.* 1891 nr 6); Półpocie; Nieprzejednani. Tkanka z dumań przed obrazem Ary-Scheffera „Kuszenie Chrystusa”. (Zob. poz. 1).

4. Obrachunki polityczne. I. Rosja wobec Polski. Kr. 1895. Wyd. nowe uzup. częścią II. Polska wobec Rosji. Kr. 1896.

5. Legendy. Kr. 1899.

Prace publicystyczne i literackie zamieszczał w następujących czasopismach: *Ateneum* (1885–1891; tu rubr.: Kronika miesięczna, oraz opowiadanie W kaźni. Wspomnienie z więzień austriackich. 1888 s. 204–232; Wspomnienie o S. Waryńskim. 1888 s. 376–382), *Chwila* (1886), *Czas* (1907; tu: W obronie „Macierzy”. Nr 186 wyd. wiecz.), *Dzien Chicagoski* (1908, 1913), *Dzien Pol.* (1914), *Dzien Poz.* (1899, 1907; tu m.in.: Ze wspomnień więziennych. 1907 nr 294–298), *Gaz. Kujawska* (1912), *Gaz. Nar.* (1893, 1896), *Gaz. Pol.* (Chicago 1909), *Gaz. Por. 2 Grosze* (1912–1913), *Gaz. Warsz.* (1897), *Kraj* (1885, 1891–1892, 1894–1899, 1901–1907), *Kur. Codz.* (1890–1892, 1903; tu m.in.: Fatalny dzień. 1890 nr 138–141; Miłosierdzie. 1891 nr 355), *Kur. Litewski* (1906, 1909), *Kur. Niedzielnny* (1897; tu m.in. Gawęda nocna. Nr 34–35), *Kur. Pol.* (1898–

—1913), *Mies. Kur. Pol.* (1900–1902), *Niwa* (1893; tu rubr.: Sprawy bieżące), *Nowa Gaz.* (1909–1913), *Nowiny* (1879), *Ognisko* (1902–1906), *Prawda* (1883–1884, 1886; tu m.in.: Społeczne kierunki w teorii i w życiu. 1883 nr 40–46), *Przegl. Katol.* (1886, 1906), *Przegl. Lit.* dod. *Kraju* (1887–1890, 1907; tu m.in. opowiadanie pt. Tajemnica gminy Groszki-Koprowate. 1890 nr 22–23), *Przegl. Polit., Spol. i Lit.* (1898), *Przegl. Tyg.* (1882, 1886; tu m.in.: straszczanie E. Zola: Pot-Bouville. Romans. 1882 nr 7–10, 12–31, 33–35, 37–38, 40–53), *Romans i Powieść* (1912; tu: W godzinę pokusy. Nr 27–28), *Słowo* (1895, 1907–1913; tu m.in.: Spowiedź „Ugodowca”. 1907 nr 33; Ze wspomnień więziennych. 1907 nr 83–86; Epizod. Nowela. 1910 nr 98–102; Grzechy Stańczyków. 1910 nr 413), *Świat* (1908–1910, 1912), *Świat Słowiański* (1910), *Tyg. Ilustr.* (1912), *Tyg. Mód i Powieści* (1911), *Wędrowiec* (1886), *Wici* (1911), *Życie* (W-wa 1887–1888), *Życie i Sztuka* dod. *Kraju* (1901–1902).

Ponadto w książkach zbiorowych: *Ognisko. Książka zbior. dla uczczenia... T. T. Jeża.* W-wa 1882, *Sami sobie.* W-wa 1900, *Upominek. Książka zbior. na cześć E. Orzeszkowej.* Kr. 1893.

Listy i materiały

1. Do K. M. Górskiego z 1897 w im. red. *Kraju.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

2. Do E. Piltza 13 listów z 1897–1913. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8342, 8361 t. IV.

3. Do T. Smarzewskiego z 1897–1898 w im. red. *Kraju.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7899 III.

4. Do H. Sienkiewicza z 1899 w im. red. *Kur. Pol.* Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6998 IV.

5. Do M. Offmańskiego z 1907. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2734.

6. Do M. Bobrzyńskiego z 1911. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 8095 III.

7. Do B. Limanowskiego b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6871 III.

8. Do T. Rutowskiego bilet b.d. Rkps Ossol. sygn. 13446/III.

9. Do A. Wiślickiego b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. 5994.

10. Od A. Amfiteatrowa z 1896. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7891 III.

11. Od B. Prusa z 1910. Ogł. fragm. w art. L. Straszewicz: Wierni nauce mistrza. *Kur. Pol.* 1913 nr 126; przedr. w: B. Prus. *Materiały.* Wr. 1974 *Arch. Lit.* T. 19.

12. Centralny Gosudarstwiennyj Istori-

czeskiej Archiw. Moskwa, zespół 102, oddz. 3 nr 524/1884. Notatki urzędów żandarmerii.

13. Wspomnienia pośmiertne w zbiorze E. Piltz: *Pisma polityczne.* Rkps Bibl. Nar. sygn. 8356. 10.

OPRACOWANIA

[A. DYGAŚIŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1885 nr 46, 50. — Sg. [A. SYGIETYŃSKI]: Z wędrowki. *Wędrowiec* 1886 nr 45, 1887 nr 1. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1886 nr 19. — Kronika bieżąca. *Z prasy. Rola* 1886 nr 33 [o debiucie]. — KAMIENNY [J. JELEŃSKI]. *Rola* 1887 nr 10. — Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1887 nr 25–27, 29. — ELKAN: P. Straszewicz w kronice „Ateneum” o wielożenstwie i popularności rabina Eigera. *Izraelita* 1888 nr 8. — [F. GAWROŃSKI]: Echa warszawskie. *Przegl. Tyg.* 1888 nr 6. — I. MATUSZEWSKI: Don Kichot i Robinson. *Tyg. Ilustr.* 1898 nr 48 [dot. art. pt. Dwa typy i dwie idee]. — SEP [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1905 t. 59 nr 21. — Rocznik naukowo-literacko-artystyczny. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905. — W. GOMULICKI. *Kraj* 1908 nr 289. — G-L K. [G. KEMPNER]: P. Straszewicz contra Dmowski. *Nowa Gaz.* 1909 nr 333. — VAN DAL [S. JELEŃSKI]: Kłopoty „starego marzyciela”. *Rola* 1910 nr 1. — J. MOSZYŃSKI: List otwarty do p. L. Straszewicza. W-wa 1910. — J. TARCZEWSKI: Dwaj ewangelicści. J. Weyszenhoff i L. Straszewicz. *Prawda* 1912 nr 11–12. — Jubileusz p. L. Straszewicza. *Rola* 1912 nr 48.

(Nekrologi): I. BALIŃSKI: Ostatnia rozmowa. *Słowo* 1913 nr 297; W. BARANOWSKI. *Kur. Litewski* 1913 nr 242; S. A. KEMPNER. *Nowa Gaz.* 1913 nr 507; W. KOŚCIKIEWICZ. *Nasz Dom* (Tyg. *Mód i Powieści*) 1913 nr 46; S. KOZICKI. *Przegl. Nar.* 1913 nr 10/11; S. KRZYWOSZEWSKI. *Świat* 1913 nr 45; R. *Słowo* 1913 nr 297; R. *Wieś i Dwór* 1913 nr 22; VARSOVIENSIS. *Kronika Powsz.* 1913 nr 46; L. W. [L. WŁODEK]. *Bibl. Warsz.* 1913 t. 4 s. 602–604; *Bluszcz* 1913 nr 45; *Dzien. Kijowski* 1913 nr 275; nr 281; *Echo Lit.-Artyst.* 1913 nr 11; *Gaz. Por.* 2 *Grosze* 1913 nr 302; *Gaz. Warsz.* 1913 nr 300; *Głos Płocki* 1913 nr 90; *Izraelita* 1913 nr 45; *Kur. Litewski* 1913 nr 243 (przedr. z *Gaz. Warsz.*); *Kur. Pol.* 1913 nr 303; nr 305; nr 308; nr 309; nr 310; nr 312; nr 315; nr 320; *Kur. Por.* 1913 nr 304; nr 307; *Nowa Gaz.* 1913 nr 506; nr 508; nr 510; *Nowiny* 1913 nr 253; *Ognisko* 1913 nr 45; *Prawda* 1913 nr 45; *Przegl. Katol.* 1913 nr 45; *Rzeczpospolita* 1913 nr 108; *Słowo Pol.* 1913 nr 516 (przedr. z *Gaz. Warsz.*); *Świat Słowiański* 1913 t. 2 s. 766; *Tyg. Ilustr.* 1913 nr 45; *Złoty Róg* 1913 nr 45.

L. BRUNN: Ich nacjonalizm. *Pravda* 1913 nr 33-34. — W. KOSIAKIEWICZ: Jak go widziałem. *Słowo* 1913 nr 297. — W. RZY-MOWSKI: Chorąży białego sztandaru. W-wa 1913. — T. SMARZEWSKI: Garść wspomnień. *Słowo* 1913 nr 297. — Frazeologia p. Straszewicza. *Przegl. Katol.* 1913 nr 13.

W. LEDNICKI: Rosyjsko-polska entente cordiale. Jej początki i fundamenty 1903-1905. *Zeszyty Hist.* (Paryż) 1966 nr 10. — Z. KMIECIK: „Kraj” za czasów redaktorstwa E. Piltza. W-wa 1969. — J. J. LIPSKI: Warszawscy „pustelnicy” i „bywalscy”. T. 1. W-wa 1973 s. 326-330.

Nieprzejednani. M. W. [M. Wołowski]: „Ognisko”. *Kur. Codz.* 1883 nr 43.

Nasze czasy. T. JESKE-CHOIŃSKI. *Gaz. Lw.* 1890 nr 55. — T. JESKE-CHOIŃSKI. *Niwa* 1890 nr 7. — W. KOSIAKIEWICZ. *Gaz. Pol.* 1890 nr 77. — (nit.) [K. NITMAN]. *Nowa Reforma* 1890 nr 240. — WIT. *Przegl. Tyg.* 1890 nr 13. — *Ateneum* 1890 z. 5. — J. ORYSKIEWICZ: Karykatury nauczycielskie. *Szkola* 1899 s. 99-101.

Fantazje. Sm. *Gaz. Pol.* 1894 nr 290. — Ad. D. [A. DOBROWOLSKI]. *Tyg. Ilustr.* 1895 nr 5. — M. ZDZIECHOWSKI. *Kraj* 1895 nr 30-31. — M. ZDZIECHOWSKI: Z niwy najnowszej poezji. *Świat* 1895 nr 4-5 i odb.

SZEMBEKOWA MARIA (1862-1937)

Pseud. i krypt.: M. z PLESZOWIC; MARIA z PLESZOWIC; S.

Poetka.

Ur. 5 stycznia 1862 we Lwowie; córka Jana Aleksandra Fredry i Marii z Mierów, wnuczka Aleksandra Fredry. Od 1878 mieszkała z ojcem w Beńkowej Wiszni. W 1881 poślubiła Piotra Szembekę i zamieszkała w jego majątku w Siemianicach w Poznańskim. Prowadziła tam aktywną działalność patriotyczną i oświatową, wspierała materialnie Towarzystwo Naukowej Pomocy, Towarzystwo Czytelni Ludowych i inne instytucje oświatowe. Od 1898 opiekowała się archiwalią dziada, Aleksandra. Udzielała pomocy finansowej w czasie powstania wielkopolskiego oraz w akcjach plebiscytowych na Śląsku. Po śmierci syna w 1928 przeniosła się z Siemianic do Wesolej nad Prosną. Była odznaczona Orderem Polonia Restituta. Zmarła 4 stycznia 1937 w Przybiczach koło Lwowa.

TWÓRCZOŚĆ

1. Wiersze ulotne. Kr. 1887. Wyd. 2 powiększone Kr. 1893.

2. Jenerał Piotr Szembek. 1788-1866. *Przegl. Pol.* 1902 t. 143 s. 1-49 i odb.

3. Na jawie i we śnie. Nowele. Poz. 1903.

Zawartość: m.in.: Znak; Pod czarem. (*Bibl. Warsz.* 1896 t. 1 s. 37-77).

4. W błędnym kole. 1914-1915. [Poz. 1916].

Zbiór wierszy wydanych anonimowo na prawach rękopisu.

Rkps Bibl. Nar. sygn. I 8462.

5. Pogrzeb. Obraz fantastyczny w 2 odsłonach. Poz. 1919. Wyst. Lw. 30 kwietnia 1920 (pt. Dziś i jutro).

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8461.

6. Wobec dokonanego faktu. Kalisz 1919.

Broszura polityczna.

7. Ku rozweseleniu ducha. Zbiór fraszek. Poz. 1920.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8458 — II 8460, I 8462. Przedr. zob. poz. 12.

8. Rozkołysany dzwon. Poz. 1920.

Poezje.

9. Z nie wydanych wierszy i satyr. Lw. 1926.

10. Niegdyś... Wspomnienia moje o Aleksandrze Fredrze. Z przedmową A. Grzymały-Siedleckiego. Lw. 1927.

Zawartość: Dworek na Chorążczyźnie. (*Przegl. Pol.* 1905 t. 156 nr 466); To i owo z moich wspomnień. (Zawiera m.in. listy A. Fredry do syna, Jana Aleksandra); Nasze gniazdo rodzinne — Beńkowa Wisznia.

11. Same tajemnice. Powieść dla dzieci. [Poz.] 1932.

12. Klapsy ku pożytkowi ludzi tak wielkich, jak maluczkich. Zbiór satyr i fraszek. Poz. [1937].

Zawartość: tu cykl: Zamiast prologu; Bajki z czasów naszej niewoli 1888-1916; Bajki i fraszki ze zbioru „Ku rozweseleniu ducha” 1894-1920. (Zob. poz. 7); „U nas”. Satyry i fraszki 1916-1936; Zamiast epilogu.

Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8458 — II 8460.

13. Aż dwóch. Fraszka w 1 akcie. Nie druk., nie wyst.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 5176.

14. Córka Bajtały. Opowiadanie. Nie druk.

Rkps Bibl. Nar. sygn. 8463.

Rękopisy drobnych utworów: Bibl. Nar. sygn. II 8458, II 8459, II 8460, I 8462.

Drobne utwory umieszczała w czasopismach: *Bibl. Warsz.* (1896), *Czas* (1894–1895; tu m.in.: Kto? Opowiadanie myśliwego. 1894 nr 144 i nn. Odznaczone na konkursie „Czasu”), *Drużyna* (1919), *Dzienn. Chicagoski* (1901–1902, tu m.in.: Winowajca. Opowiadanie. 1902 nr 202–203), *Dzienn. Pol.* (1895–1896), *Dzienn. Poz.* (1894–1896, 1904, 1926–1927, 1931, 1933; tu m.in.: Kto? Opowiadanie myśliwego. 1894 nr 217–218; Tajemnicza kłamka. 1927 nr 275–282), *Dzienn. Pol.* (1925), *Gaz. Nar.* (1902; tu: Znak. Nowela. Nr 25–26), *Gaz. Por.* (1921), *Gaz. Wiecz.* (1921), *Ilustr. Kur. Codz.* (1935–1936), *Kur. Warsz.* (1927), *Przeł. Pol.* (1902, 1905; tu m.in.: Winowajca. Opowiadanie. 1902 t. 145 s. 312–324), *Słowo Pol.* (1920), *Świat* (1888), *Wieczory Rodz.* (1904), *Wiedeński Kur. Pol.* (1914–1915), *Wróble na Dachy* (1936), *Ziemia Sieradzka* (1923).

Ponadto w wydawnictwach zbiorowych: *Dla głodnych. Pismo zbior.* Lw. 1890, *Dla najuboższych. Jednodniówka...* Lw. 1903, *Dla Stryja.* Lw. 1886, *Jednodniówka.* [Poz.] 1916, *Jednodniówka lit.* Poz. [1906], *Jednodniówka na korzyść „Znicza”.* Poz. 1909, *Ojczyzna w pieśniach poetów pol.* Zebrał W. Bełza. Wyd. 2 Lw. [1906], *Pieśni nowych Legionów.* Zebrał S. Lam. Wiedeń 1915, *Pol. pieśni wojenna.* Lw. 1916.

Listy i materiały

1. Do ojca, Jana Aleksandra Fredry, 245 listów z 1867–1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8427.

2. Do dziadków, Aleksandra i Zofii Fredrów, 488 listów z 1873–1882 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8411.

3. Do brata, Andrzeja Maksymiliana Fredry, 3 listy z 1876–1877. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8443.

4. Do M. Ledóchowskiego odpis listu z 1882. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.

5. Do nie ustalonego adresata z 1887. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6536 IV.

6. Do Z. Sarneckiego 5 listów z 1888 i b.d. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 6718 III.

7. Do W. Bełzy 6 listów z 1898 i b.d. Rkps Ossol. sygn. 12649/II.

8. Do K. M. Górskiego 3 listy z 1905. Rkps Bibl. Jagiel. sygn. 7729 III.

9. Do A. Małeckiego z 1911. Rkps Ossol. sygn. 6296/II.

10. Do Scheelego i W. Czartoryskiego odpisy listów z 1921, 1923. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457.

11. Do A. Czołowskiego z 1924. Rkps Bibl. Nar. sygn. 2787.

12. Do Tow. Przyj. Ossolineum we Lw. z 1930. Rkps Ossol. sygn. 12174/III.

13. Do S. Zakrzewskiego 2 listy z 1932. Rkps Ossol. sygn. 7349/II.

14. Dopiski do ojca oraz do dziadków w korespondencji rodzinnej. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8410, II 8426, II 8428, 8431.

15. Od ojca, Jana Aleksandra Fredry, 1034 listy z 1870–1890. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8456.

16. Od babki, Zofii z Jabłonowskich Fredrowej, 191 listów z 1870–1882 i b.d. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8455.

17. Od różnych osób 135 listów z 1873–1936. Rkps Bibl. Nar. sygn. 8457. M.in. pisali: W. Bełza 3 listy z 1894–1895, S. Duchńska z 1885, A. Grzymała-Siedlecki 4 listy z 1921, Z. Kossak-Szczucka 4 listy z 1922–1931, J. Kościelski b.d., J. Kotarbiński z 1920, T. Lenartowicz 2 listy z 1891, J. Matejko z 1881, K. Makuszyński b.d., W. Mickiewicz 2 listy z 1909 i 1925, H. Modrzejewska z 1901, K. Morawski b.d., L. H. Morstin z 1936, W. Nehring z 1908, E. Orzeszkowa 2 listy z 1901, S. Pigoń z 1929, H. Sienkiewicz z 1901, L. Solski z 1919, S. Tarnowski 2 listy z 1891 i 1893, K. Waliszewski z 1908, S. Wasylewski 5 listów z 1929–1931, J. Weyssenhoff 2 listy z 1895 i 1896.

18. Drobne notatki na tekstach innych autorów. Rkps Bibl. Nar. sygn. II 8387, II 8406, III 8466.

19. Materiały, m.in. papiery osobiste i majątkowe, telegramy z okazji zaręczyn i ślubu. Rkps Bibl. Nar. sygn. IV 8444, IV 8449, II 8454, 8457, IV 8465, IV 8481.

OPRACOWANIA

(Nekrologi:) H. ŁUBIENSKI: Umarła wnuczka Fredry. *Kur. Poz.* 1937 nr 67; K. M. MORAWSKI: Nad grobem ostatniej z Fredrów. *Podbięta* 1937 nr 7; *Nowa Książka* 1937; *Nowy Przyj. Ludu* 1937 nr z 9 i 14 stycznia.

Zbiór poetów pol. XIX w. Oprac. P. Hertz. Księga 4. W-wa 1965, Księga 6. W-wa 1975 s. 270. — Z. z FREDRÓW-SZEPTYCKA: Wspomnienia z lat ubiegłych. Wr. 1967 s. 319–320 i passim. — D. KAMOŁOWA: Spuścizna rodzinna Fredrów w zbiorach rękopisów Biblioteki Narodowej. *Biul. Informacyjny Bibl. Nar.* 1968 nr 2. — L. KOKOCIŃSKI: Ostatnia z Fredrów. *Południowa Wielkop.* 1968 nr 12. — S. WASYLEWSKI: Wspomnienia i szkice znad Warty. Poz. 1973. — J. PIETRZAK: Fredrowska krew w Wielkopolsce. *Kierunki* 1974 nr 25–26. — B. ZAKRZEWSKI: Fredro i Fredrusie. Wr. 1974. — J. PIETRZAK. *Wielkop.* słownik biogr. W-wa 1981.

Wiersze ulotne. K. M. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Pol.* 1887 t. 85 s. 156–157. — M. [K. MORAWSKA]. *Przegl. Powsz.* 1887 t. 15 s. 281–282. — J. SZYDŁOWSKI: Poezje M. z Pleszowic i Andrzeja Fredry. *Przegl. Polit., Społ. i Lit.* 1892 nr 83.

Jenerał Piotr Szembek. A. R.

[A. REMBOWSKI]. *Bibl. Warsz.* 1902 t. 3 s. 591–595.

Na jawie i we śnie. W. WIECKI. *Przegl. Powsz.* 1905 t. 85 s. 417.

Pogrzeb. *Czas* 1920 nr 154. — Wielki skandal w teatrze miejskim. Scena lwowska przytułkiem dla wstrętnego sztuczycyła. *Dzien. Lud.* 1920 nr 105. — A. F. [A. FISCHER]: Z teatru. *Wiek Nowy* 1920 nr 5683. — J. JEDLICZ: Z teatru. *Słowo Pol.* 1920 nr 207. — S. MAYKOWSKI. *Gaz. Por.* 1920 nr 5210.

Niegdyś... M. KRIDL: Nowe wydawnictwa. Dookoła Fredry. *Przegl. Współcz.* 1928 t. 25 s. 344–346. — *Przegl. Tyg. Życia Kult. i Obyczajowego* (Wil.) 1928 nr 9.

Kłapsy. R. [T. SINKO]: Wśród nowych książek. *Kur. Lit.-Nauk.* 1937 nr 14 dod. *Ilustr. Kur. Codz.* — S. WASYLEWSKI: Literatura piękna. *Nowa Książka* 1938 z. 5.

Ś

ŚWIDERSKI LEOPOLD (1853–1925)

Krytyk: Ś. L.

Komediopisarz.

Ur. w 1853 w Mzurowie w Krakowskiem. Ukończył wydział prawny na Uniwersytecie Warszawskim, następnie pracował w prokuraturii Królestwa Polskiego. Zmarł w 1925.

TWÓRCZOŚĆ

1. Jesienią. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 4 lipca 1880; Kr. 13 listopada 1880; Lubl. 12 stycznia 1882; Lw. 22 czerwca 1883. *Ogł. Kur. Warsz.* 1881 nr 203–208. Wyd. osob. W-wa 1892 *Teatr Amatorski* 25. Wyd. nast.: W-wa 1903 w serii jw.; W-wa 1924 w serii jw.

Rkps Ossol. sygn. 10411/I.

2. Pokusa. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. W-wa 4 sierpnia 1880.

Rkps Bibl. Teatru im. S. Wyspiańskiego w Kat. sygn. 1283, 1318.

3. Dziwacy. Komedia w 1 akcie. Wyst. W-wa 25 maja 1881 (wyst. amatorskie); Kr. 12 listopada 1881 (z podtyt.: *Fraszka sceniczna w 1 akcie*); Lubl. 1 grudnia 1881; W-wa 24 kwietnia 1882; Lw. 26 stycznia 1889.

4. Ojcowizna. Komedia w 3 aktach. Wyst. W-wa 8 czerwca 1881; Lubl. 27 października 1881; Poz. 7 marca 1896.

5. Biedni. Obrazek sceniczny w 5 aktach. Wyst. W-wa 10 września 1881; Kr. 5 listopada 1881; Lubl. 17 listopada 1881; Sosnowiec 11 kwietnia 1883; Lw. 29 kwietnia 1894.

Wyst. również pt. *Biedacy*, a także z podtyt.: *Obrazek ludowy w 5 odsłonach; Obrazek z życia ludu warszawskiego w 5 odsłonach.*

6. Nieogłędni. Komedia w 2 aktach. Wyst. Lubl. 23 lutego 1882; W-wa 11 marca 1882 (wyst. amatorskie); W-wa 8 czerwca 1882.

7. Józia w kłopotcie. *Fraszka w 1 akcie.* Wyst. W-wa 24 kwietnia 1882. *Ogł. Kalendarz na r. 1883. Kolęda dla gospodyń.* W-wa 1882.

Wyst. również pt. *Kłopoty Józii; Joasia.*

8. Złote więzy. Obrazek w 5 odsłonach. Wyst. W-wa 9 lipca 1882.

9. Jedenkróć. Wyst. Lubl. 8 października 1882.

10. Na wsi. Komedja w 4 aktach. Wyst. W-wa 14 października 1882; Poz. 25 listopada 1882; Kr. 24 lutego 1883; Lubl. 2 listopada 1884; Łódź 15 czerwca 1886 (pt. Pod wiejskim dachem).

11. Dzieciaki. Komedja w 1 akcie. Wyst. W-wa 9 lipca 1883; Kr. 17 listopada 1883; Lubl. 26 lipca 1884; Lw. 16 listopada 1884; Sosnowiec 22 marca 1885. Wyd. zob. poz. 14.

Rkps Ossol. sygn. 10455/I, 10819/I.

12. Jedna chwila. Obrazek w 1 akcie. Wyst. 9 lipca 1883 (pt. Chwila). Ogl. *Tydzien* (Piotrków) 1884 nr 45-48 (pt. Jedna chwila).

13. Nowy dziedzic. Komedja w 3 aktach. Powst. 1883. Wyst. Lw. 21 maja 1884; Kr. 20 września 1884; Lubl. 9 października 1884; Poz. 18 października 1884; W-wa 25 czerwca 1885.

14. Tuzin komedyjek i obrazków scenicznych dla dzieci i młodzieży. Z rycinami W. Gersona. W-wa 1883. Wyd. nowe W-wa 1899.

Zawartość: Imieniny mamy. Obrazek sceniczny w 1 akcie; Pani, pan sędzia i Kazio. Komedyjka w 1 akcie; Łakomy doktor. Komedyjka w 1 akcie; Na pensji. Komedyjka w 1 akcie; Na stacji. Komedyjka w 1 akcie; Niespodzianka. Komedyjka w 1 akcie. Wyst. amatorskie W-wa 8 grudnia 1884; Pożegnanie. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Przedr. *Dzien. Chicagoski* 1899 nr 40-48; Balik. Obrazek sceniczny w 1 akcie; Dzieciaki. Komedja w 1 akcie. (Zob. poz. 11); Do szkół. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. amatorskie W-wa 8 grudnia 1884; Ze szkół. Obrazek sceniczny w 1 akcie. Wyst. jw.; W domu. Obrazek sceniczny w 1 akcie.

15. Antek. Obrazek dramatyczny w 3 odsłonach. Powst. 1889.

Wyróżniony na konkursie *Echa Muz., Teatr. i Artyst.* na sztukę ludową w 1889.

16. Róża. Komedja w 4 aktach. Wyst. W-wa 30 lipca 1889.

17. Ruiny. Komedja w 3 aktach. Powst. ok. 1889.

Ponadto Rocznik naukowo-literacko-artystyczny na r. 1905 wymienia następujące utwory dramatyczne: Bracia; Demokraci; Warschauman et C-ie.

Utwory zamieszczał w następujących czasopismach: *Dzien. Chicagoski* (1899), *Kur. Warsz.* (1881-1883), *Rocznik* (Piotrków 1876), *Tydzien* (Piotrków 1884, 1890).

Ponadto: *Kalendarz na r. 1883. Kolęda dla gospodyń.* W-wa 1882.

Listy

1. Do M. Bałuckiego z 1898. Rkps IS PAN w W-wie nr inv. 285.

2. Od W. Bartyńskiego 10 listów z 1900. Rkps Ossol. sygn. 12534/II.

OPRACOWANIA

M. G. [M. GAWALEWICZ]: Nasz współczesny dramat i komedia. *Tyg. Powsz.* 1884 nr 26-30. — *Enc. powsz. S. Orgelbranda.* T. 14 (1903). — *Rocznik naukowo-literacko-artystyczny* na r. 1905. Pod red. W. Okręta. W-wa 1905.

Jesienia. IGNACY JASTRZĘBIEC [I. KLISZEWSKI]. *Dzien. dla Wszystkich* 1880 nr 34. — *Z. P. Czas* 1880 nr 263. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1881 nr 819. — E. LUBOWSKI. *Tyg. Ilustr.* 1881 nr 273. — *Kur. Por.* 1881 nr 66. — ORGON [Z. SARNECKI]. *Gaz. Lw.* 1883 nr 147. — *Dzien. Pol.* 1883 nr 143. — *Gaz. Nar.* 1883 nr 142. — ZOIL [H. GLIŃSKI]. *Kraj* 1892 nr 45.

Dziwacy. [A. GRUSZECKI]. *Przeł. Tyg.* 1881 nr 27. — (S.) [K. SKRZYŃSKI]. *Czas* 1881 nr 261. — *Kur. Por.* 1881 nr 144. — *Nowiny* 1881 nr 144. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1882 nr 879. — S. K. [S. KRZEMIŃSKI]. *Bluszcz* 1882 nr 26. — (m.): Teatr i muzyka. *Kur. Codz.* 1882 nr 92. — (w). *Kur. Por.* 1882 nr 113. — Br. Z. [B. ZAWADZKI]. *Wiek* 1882 nr 91. — * [A. KRZEMIECZKI]. *Gaz. Lw.* 1889 nr 74. — (r.) [R. POLIŃSKI]. *Przeł. Polit., Społ. i Lit.* 1889 nr 73.

Ojcowizna. -c. *Izraelita* 1881 nr 24. — [A. GRUSZECKI]. *Przeł. Tyg.* 1881 nr 24. — J. K. *Nowiny* 1881 nr 157. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1881 nr 299. — V. V.: Teatrzyki ogródkowe. *Gaz. Pol.* 1881 nr 134. — *Kur. Codz.* 1881 nr 126. — *Kur. Por.* 1881 nr 158. — *Wiek* 1881 nr 126. — (Sk): Teatrzyki ogródkowe. *Kur. Por.* 1882 nr 151. — *Kur. Por.* 1882 nr 347 [o przedstawieniu w polskim teatrze w Petersburgu]. — M. BAŁUCKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 58. — β. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 35. — A. URBAŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 39. — -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 92. — HÆL. *Izraelita* 1898 nr 48. — Teatr prywatny Przybylskiego. *Wiek* 1898 nr 282. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 47.

Biedni. A. G. *Tyg. Mów i Powieści* 1881 nr 39. — JUNIOR [L. GERMAN]. *Gaz. Kr.* 1881 nr 62. — [A. GRUSZECKI]. *Przeł. Tyg.* 1881

nr 38. — K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1881 nr 858. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1881 nr 39. — Sęp [W. MALESZEWSKI]. *Biesiada Lit.* 1881 nr 299. — *Czas* 1881 nr 255. — *Gaz. Pol.* 1881 nr 202; 261. — *Kur. Codz.* 1881 nr 202. — *Kur. Por.* 1881 nr 252; 257; 274. — *Nowiny* 1881 nr 251; 322. — *Wiek* 1881 nr 261. — M. BALUCKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 58. — β. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 35. — A. URBAŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 39. — -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 92. — *Kur. Por.* 1887 nr 151. — A. CHOLONIEWSKI. *Kronika Spół. i Lit.* 1894 nr 4. — *Gaz. Lw.* 1894 nr 99. — *Goniec i Iskra* 1894 nr 9. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 47.

Nieogłędni. *Kur. Por.* 1881 nr 33 [inf. o powst. komedii]. — *Kur. Codz.* 1882 nr 57. — *Kur. Por.* 1882 nr 71. — *Wiek* 1882 nr 57.

Józia w kłopotcie. K. KASZEWSKI. *Kłosa* 1882 nr 879. — (m). *Teatr i muzyka. Kur. Codz.* 1882 nr 92. — (w). *Kur. Por.* 1882 nr 113. — Z. [B. ZAWADZKI]. *Wiek* 1882 nr 91.

Złote więzy. (g). *Kur. Por.* 1882 nr 189. — S. K. *Prawda* 1882 nr 28. — *Kur. Codz.* 1882 nr 153.

Na wsi. g. *Kur. Por.* 1882 nr 286. — M. G. [M. GAWALEWICZ]. *Tyg. Powusz.* 1882 nr 43. — S. KRZEMIŃSKI. *Bluszcz* 1882 nr 45. — A. PÓLKOZIC [A. NIEWIAROWSKI]. *Wiek* 1882 nr 231. — S. K. *Prawda* 1882 s. 503. — -u- [J. URBAN]. *Dzienn. Anonowy* 1882 nr 1. — *Kur. Codz.* 1882 nr 232. — *Kur. Por.* 1882 nr 134 [inf. o powstaniu komedii]. — *Nowiny* 1882 nr 286. — JASTRZĘBIEC. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 5. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 46. — No... No... *Bibl. Warsz.* 1883 t. 2 s. 100. — (z.). *Nowa Reforma* 1883 nr 46. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 47. — *Dzienn. Łódzki* 1886 nr 14. — *Gaz. Kr.* 1888 nr 47.

Dzieciaki. A. Z. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1883 nr 24. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1883 nr 264. — *Gaz. Kr.* 1883 nr 264. —

Kur. Codz. 1883 nr 176. — * * [A. KRZEMIECZKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 143. — No... No... *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 91. — K. SKRZYŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 18. — *Bibl. Warsz.* 1884 t. 2 s. 91. — *Gaz. Kielecka* 1884 nr 89-91. — Aem [A. MIESZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1886 nr 114. — *Czas* 1886 nr 116. — (a). *Dzienn. Pol.* 1888 nr 2. — Z.: *Teatr polski. Kraj* 1891 nr 1. — J. LESZCZYŃSKI. *Odgłosy. Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1898 nr 12. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1900 nr 14, 40. — ZOIL. Z. T. G. *Dzienn. Kijowski* 1908 nr 77.

Jedna chwila. *Kur. Codz.* 1883 nr 176. — *Kur. Por.* 1883 nr 188 [inf. o powstaniu utworu]. — *Kur. Por.* 1883 nr 189.

Nowy dziedzic. *Kur. Por.* 1883 nr 200 [inf. o powstaniu komedii]. — M. BALUCKI. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1884 nr 58. — β. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 35. — (a-k) [A. KLECZKOWSKI]. *Nowa Reforma* 1884 nr 219. — L. K. [L. KOZŁOWSKI]. *Czas* 1884 nr 219. — * * [A. KRZEMIECZKI]. *Gaz. Lw.* 1884 nr 121. — NEMO [A. MIESZKOWSKI]. *Przegl. Lit. i Artyst.* 1884 nr 19-20. — (śl.). *Dzienn. Pol.* 1884 nr 121. — A. URBAŃSKI. *Echo Muz. i Teatr.* 1884 nr 39. — *Gaz. Kr.* 1884 nr 219. — *Gaz. Nar.* 1884 nr 120. — -b-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1885 nr 92. — S. K. *Prawda* 1885 nr 29. — -a-. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1899 nr 47.

Tuzin komedyjek. Wł. N. [W. NOWICKI]. *Roczn. Pedag.* 1882/1883 s. 173. — *Gaz. Pol.* 1883 nr 249. — *Gaz. Warsz.* 1883 nr 285. — *Tyg. Powusz.* 1883 nr 50. — W. NOWICKI. *Kłosa* 1884 nr 967. — g. [M. GAWALEWICZ]. *Kraj* 1900 nr 50.

Antek. Sprawozdanie z drugiego konkursu „Echa” na sztukę ludową (1889). *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 295.

Róża. A. B. *Kur. Codz.* 1889 nr 209. — J. ŁĘTOWSKI. *Nitca* 1889 nr 16. — A. RAJCHMAN. *Echo Muz., Teatr. i Artyst.* 1889 nr 305. — St. M. Rz. [S. M. RZĘTKOWSKI]. *Kur. Por.* 1889 nr 210.

SPIS RZECZY

Wykaz skrótów	5
Tarnowski Stanisław	9
Tarnowski Władysław	25
Tatarkiewicz Marian	28
Tenner Juliusz	30
Tetmajer Kazimierz Przerwa	31
Twórczość	31
Wydania zbiorowe	50
Listy	57
Materiały	60
Indeks tytułów	61
Opracowania	80
Tetmajer Włodzimierz Przerwa	91
Tokarzewicz Józef	96
Topass Jan	100
Tretiak Józef	101
Trzeszczkowska Zofia	108
Tuczyński Franciszek Ksawery	111
Turczyński Juliusz	113
Tyc Teodor	116
Urbanowska Zofia	117
Urbański Aureli	120
Walewska Cecylia	126
Waliszewski Kazimierz	130
Warmiński Ignacy	133
Wasilewski Zygmunt	134
Weysenhoff Józef	144
Wieniawski Julian	156
Wierzbicki Józef Stanisław	161
Wierzbiński Maciej	163
Wierzbowski Teodor	170
Wikszemski Mamert	175
Windakiewicz Stanisław	176
Winiarski Leon	182
Wisłocki Władysław	183
Wiślicki Adam	186
Wiśniowski Józef	190
Wiśniowski Sygurd	193
Witkiewicz Stanisław	195
Wojciechowski Józef	208
Wojciechowski Konstanty	209

Wolska Maryla	214
Wolski Waclaw	219
Wołodźko Waclaw	222
Wołowski Michał	224
Woroniecki Edward	230
Woyczyński Kazimierz	232
Wójcicka-Chylewska Zofia	233
Wróblewski Kazimierz	237
Wyrzykowski Stanisław	238
Wysłouchowa Maria	241
Wysocki Antoni Godziemba	244
Wysocki Włodzimierz	246
Zagórski Włodzimierz	248
Zahajkiewicz Szczesny	253
Zakrzewski Jan	255
Zaleska Maria Julia	256
Zaleska Krystyna Saryusz	259
Zaleski Antoni	261
Zalewski Kazimierz	262
Zapolska Gabriela	273
Twórczość	273
Wydania zbiorowe i wybory	283
Listy i materiały	287
Indeks tytułów	289
Opracowania	293
Zawadzki Bronisław	327
Zawiliński Roman	329
Zawistowska Kazimiera	331
Zdziarski Stanisław	333
Zdziechowski Marian	335
Zgliński Daniel	345
Zieliński Jan Kazimierz	348
Zieliński Tadeusz	352
Znamirowski Adam	359
Żmijewska Eugenia	360
Żuławski Jerzy	364

UZUPELNIENIA

HASEŁ OSOBOWYCH t. 13-15

Balicki Antoni Euzebiusz	379
Baliński Ignacy	381
Barącz Stanisław	383
Bednarski Janusz	384
Bełcikowski Jan	384
Borowy Piotr	386
Brodzki Zbigniew	387
Brzega Wojciech	388
Danielewski Ignacy	390

Dorowski Franciszek	391
Dzierżkówna Natalia	395
Feldmanowa Maria	398
Glass Grzegorz	400
Gliszczyński Artur	402
Godlewski Mścisław	404
Godlewski Witold Gozdawa	406
Grajnert Józef	407
Herbaczewski Józef	411
Hertzówna Amelia	412
Horain Julian	413
Idzikowski Zygmunt	415
Jabłczyński Feliks	416
Jasieński Feliks	417
Jasionowski Maksymilian	419
Kajka Michał	421
Kania Jakub	424
Karwatowa Anna	426
Kończyc Tadeusz	428
Koźmiński Paweł	431
Krzywicki Ludwik	433
Lisicka Anna	440
Londyński Bolesław	441
Mar Jan Stanisław	444
Markowska Maria	446
Mieszkowski Antoni	449
Milewska Aniela	451
Minkiewicz Romuald	452
Morawska Zuzanna	454
Mueller Stanisław Antoni	457
Niewiadomska Cecylia	458
Olechowski Gustaw	461
Olendzki Władysław	466
Parvi Zenon	467
Paszkowski Edward	469
Pieńkowski Stanisław	470
Piltz Erazm	472
Płazek Feliks	475
Podwysocki Klemens	477
Prokesch Władysław	478
Prószyński Konrad	480
Puffke Emma	485
Puffke Kazimierz	487
Rakowski Kazimierz	488
Rapacki Wincenty (syn)	490
Romer-Ochenkowska Helena	495
Ronikier Bogdan Jaxa	497
Różycki Zygmunt	500
Sawiczewski Wacław	502

Schnür-Peplowski Stanisław	503
Sierosławski Stanisław	506
Skowroński Aleksander	507
Staff Ludwik Maria	508
Stanisławska Wanda	509
Starkel Juliusz	511
Stasiak Ludwik	514
Straszewicz Ludwik	519
Szembekowa Maria	521
Świdorski Leopold	523

WYKONANO W DRUKARNI IM. REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ W WARSZAWIE POD DYREKCJĄ WALDEMARA KUCZYŃSKIEGO I KIEROWNICTWEM TECHNICZNYM TADEUSZA LISA. SKŁADAŁ ZESPÓŁ FRYDERYKA PAWLIŃSKIEGO, TŁOCZYŁ ZESPÓŁ MIECZY-SŁAWA PIWOWARA, OPRAWIAŁ ZESPÓŁ EUZEBIUSZA NALEWCZYŃSKIEGO.

PRINTED IN POLAND
PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICZY. NAKŁAD 6000+250 EGZ., ARK. WYD. 68,5, ARK. DRUK. 33,25, PAPIER DRUK. B. SAT. 70 G, KL. III, 70×100 CM. PODPISANO DO DRUKU WE WRZEŚNIU 1982 R. DRUK UKOŃCZONO W LUTYM 1983 R.

DRUKARNIA IM. REWOLUCJI
PAŹDZIERNIKOWEJ W WARSZAWIE
ZAM. NR. 108/80. L-22 CENA ZŁ 400.—

TOMY 13-16
LITERATURA POZYTYWIZMU
i MŁODEJ POLSKI
Opracował zespół pod kierownictwem
Zygmunta Szwejkowskiego i Jarosława
Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 17
HENRYK SIENKIEWICZ
ELIZA ORZESZKOWA
BOLESŁAW PRUS
Opracował zespół pod kierownictwem
Jarosława Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 18
STANISŁAW WYSPIAŃSKI
JAN KASPROWICZ
STEFAN ŻEROMSKI
Opracował zespół pod kierownictwem
Jarosława Maciejewskiego
Warszawa PIW

TOM 19
BIBLIOGRAFIA CZASOPISM
LITERACKICH
Warszawa PIW

Poszczególne tomy edycji nie będą się
ukazywały w porządku chronologicznym,
lecz w zależności od terminu ukończenia
prac redakcyjnych.

Cena zł 400.—

PIW